

הקדמת המחבר הפעם אודה לד' על רוב חסדו עמדי אחרי שאנכי חלוש מאוד וד' ברוב רחמיו וחסדיו בעזרי להשיב לשואלי דבר הלכה וזפני לראות ספרי שו"ת מהר"ש חלק רביעי יוצא מבה"ד ע"י חתני הרב בנש"ק מו"ה דוד היילפרין שליט"א ואני תפלה לאל חי באשר ה' עד פה עמדי כן יוסף חסדו עמדי להיות עוד מהשבים לפניו ואזכה להוציא לאור שאר השו"ת והחיידושים אשר אתי בפתובים כי זה חלקי מכל עמלי ובמינו נחזה בהרמת קרן דהתורה ומלאה הארץ דעה את ד' פמים לים מכסים אכ"ר.

קאשוי סינון תרפ"ט. המחבר.

פתיחה בדברי אגדתא ושמעתתא. א) בש"ס דשבת פ"ח כשעלה מרע"ה למרום אמרו מה"ש מה לילוד אשה בינינו אמר להם הקב"ה לקבל התורה בא, אמרו תנה הודך על השמים אמר לו הקב"ה למרע"ה החזיר להם תשובה אמר להם מרע"ה כלום למצרים ירדתם אב ואם יש לכם מו"מ יש ביניכם מיד הודו מה"ש וליהבין הענין הא באמת לא בקשו רק פנימיות התורה ואינה תירוץ אמר להם מרע"ה וליהבין הענין נקדים מה דבכל הקרבנות רובם הי' באים מצה ורק שתי הלחם הי' באים חמץ והמפורשים כ' דחמץ נמשל ליצה"ר ואחר קבלת התורה שהוא תבלין ליצה"ר שוב יכולין להקריב חמץ שאין להם פחד מהיצה"ר ולפענ"ד נראה עפ"י מ"ש בסה"ק דמצה אין העיפה עושה שום פעולה רק נשארה באותה מדה שעשאה הלש אותה והחמץ מגביה א"ע הרבה יותר מכפי המדה שעשאה הלש ולפעמים אם אין מחמצת פראוי אז נשארה בקטנות המדה אף אם מחמצת פראוי אז מתפשטת באונך ורוחב וגובה ובס' בני יששכר מרמז מצה לבחי' אמונה שאינה עושית שום פעולה מעצמה להראות שאנו בני ישראל יודעין שאין לנו פח לעשות שום פעולה רק כפי רצון השי"ת ולפענ"ד י"ל דידוע מ"ש בעקינדה שיש ב' מיני הנהגות א' כפי פח הטבע הראשון אשר מתנהגת עפ"י ז' פוכבי לכת וב' הנהגה הנסיות לשנות כל פוחות הטבעים לטובת עם בני"ו וזה מיקרי טבע השני וכ' שם בעקינדה שאף מי שנולד במזל רע להיות ח"ו עני וחלש וטיפש מ"מ פיון שהש"י נתן הבחירה חפשיית אם האדם מדבק א"ע בתורה ועבודה במס"נ אז הוא יוצא מתחת הנהגה הטבעית ונכנס תחת סוג טבע השני הנקרא הנהגה הנסיות ואז אין מזיק לו מה שנגזר עליו עפ"י טבע הראשון ויוכל להיות גם חכם גבור ועשיר אף אם לפי המזל נגזר עליו ההפוך והנה כבר הבאתי שהנהגה הנסיית עוקר המשכתו היא ע"ו פח התורה ואז יוכל לעשות צינור חדש שילף ההשפעה דרך הצינור מכ"ב אותיות וזה מיקרי קביעת עת חדשה כמאמר ה"ק ר"ר בער זי"ע קבעת עתים לתורה שע"י פח התורה יכולין לעשות עת חדש שלא תלף ההשפעה דרך ז' פוכבי לכת רק ע"י צינור מכ"ב אותיות התורה נמצא קודם קבלת התורה הי' הנהגה מסור לז' פוכבי לכת ואם האדם נולד במזל רע ח"ו להיות עני חלש וטיפש הי' קשה לפניו לשנות המזל וממילא האדם לא הי' לו באפשר לעשות פעולה לטובתו רק כפי אשר גרם לו המזל כן הי' נשאר כל ימי חייו רק להאבות הק' לאשר קיימו כל התורה עד שלא נתנה לפי שקדש אברהם אבינו ע"ה א"ט כל כף עד שכל אבר השיג מאיזה מצנה מקור חיותו וממילא המה יצאו מגדר הנהגה הטבעיות אבל כללות העם הי' מסור תחת המזל וזה רמז למצה שנשארה כמו שהי' במדה שעשאה הלש אותה ואין ביכולתה להתנשאות מאומה אבל אחר קבלת תורה"ק זכו כל ישראל למדרגה זו שיכולים לעשות ע"ו אותיות התורה אם מקיימים התורה עת חדשה שילף

ההנהגה דרף צינור מאותיות התורה ואז יכולים לשנות המזל מרע לטוב בכל ענינים נמצא הם מוסיפן על פעולת האמן היינו אף שהמזל גרם להם להיות ברע מ"מ מוסיפן מעצמן לשנות המזל מרע לטוב וזה הוא בחי' חמץ שמתנשא על פעולת האמן ה"נ ע"י פח התורה מתנשאים לשנות המזל נמצא אדרבה חמץ מרמז על הטוב שבכחם להתגבר על פח המזל: ולפ"ז א"ש דבאמת קודם קבלת התורה לא הי' פח ביד האדם לשנות פח המזל עבורו מרע לטוב, וזה פנונת הקרא דאמר מרע"ה מי אנכי פי אלה אל פרעה וכי אוציא את בני ממצרים ואמר לו השי"ת פי אהי עמה בהוציאה את העם ממצרים תעבדון את ה' בהר הזה היינו כפי' המדרש דאמר לו הש"י מה דעתך דקאי צדק במזרח אנה מקומני לי במערב הפנונה שידע מרע"ה שעפ"י פח המזל נגזר טל בני שיהי' ארבעה מאות שנה במצרים וידע שהש"י ברא פח הנסוי אף הי' סובר דרק אחר קבלת התורה אז הם תחת הנהגה הנסיית ואז אינם מסורים תחת הזמן אבל קודם קבלת התורה הם תחת הנהגה הטבעות ושוב א"א להוציאם קודם הזמן ואמר לו הש"י פי תכלית יציאת מצרים כדי שיקבלו את התורה ואמרינו בש"ס כל העומד לזרוק פזרוק דמי וכן בתוס' סוטה דבמדי דמצנה אמרינו כל העומד ובש"ס חגיגה ד"ד דבחקל' ב"ח פיון דכופין את רבו הני א חורין גמור ה"נ נהי דהשי"ת פפה עליהם הר פגיגית אפ"ה פיון דעכ"פ ע"י כפי' יקבלו התורה שוב יוכל הש"י גם עתה לשנות הילוף הגלגלים ולהביא תחת נקודת הגאולה שיוכל תיקף להיות גאולת מצרים נמצאתיךף אז בשעת גאולת מצרים נתעורר פח הנהגה הנסיית לשנות פח המזל מרע לטוב, אף באמת כ' בסה"ק שזה הי' רק בבחי' אתערותי דלעילא בלי שום פח ממעשי בני ישראל וא"כ ישראל מצד עצמם לא הי' עוד ביכולתם לשנות פח המזל מרע לטוב רק השי"ת לפי שעה נתן הארה ממה שיהי' בשעת מ"ת שיזפו להנהגה למעלה מן הטבע אבל אותו הארה נסתלק תוכף נמצא שוב היו תחת הנהגת המזל ולא יכול להוסיף לטובתם שום דבר רק פפי אשר נגזר עליהם פח הטבע בשעת הבריאה ולכף הי' אסור לאכול ולהקריב חמץ רק מצה להראות שעדיין אין בכוחם להוסיף על המדה שנגזר עליהם עפ"י המזל אבל בחג השבועות שקיבלו תוה"ק ואמרו נעשה ונשמע אז באו למדרגה שיוכלו לקבוע עת חדשה עפ"י כח התורה ושיהי' כל צינור השפע הילוכו עפ"י אותיות התורה וממילא יכולים להתנשא על פח המזל לשנותו לטוב נמצא אז בא דוקא קרבן חמץ שהוא מתנשא מכפי המדה שעשאה האמן להראות שע"י פח התורה יכולין עם בני' לשנות פח המזל אף שנגזר עליהם להיות עניים מ"מ יכולים להתנשא ולהוסיף במדה על פח המזל וא"ש מה דבחג השבועות הי' הקרבן דוקא חמץ להראות גודל פח התורה שמקיימי התורה יכולים לשנות כל פח המזלות מרע לטוב ואין המזל יכול לגרום רע ח"ו למקיימי התורה: ובה"ש מאמר הש"ס הנ"ל דבאמת מצינו במס' עדיות דאב זוכה לבנו בחכמה ומי שהוא חכם עפ"י טבעו שיהי' בנו ג"כ חכם אף לפעמים אביו הי' טיפש וא"כ מצד הטבע הולדה בנו ג"כ צריך להיות טיפש אף באמת אם בנו דבוק בתורה יוכל לשנות הטבע ואינו מזיק לו מה שאביו נתן בו פח בתולדה נמצא זה הי' טענת מה"ש שטענו שלפנימת התורה הם בגדר בר מצוה אף ידוע מ"ש בש"ע דאם הלוקח צריך לו לפרנסתו והמצרין אינו צריך רק להרווחה אין בו דין מצרנות, וזה השיב מרע"ה פלום למצרים: ורד"מ היינו שהש"י לא שלח מלאך למצרים שלא יתגשמו ח"ו בטומאת מצרים אף הש"י בעצמו בא לשם ועורר

את הפח שיִתְהַנּוּה בַּעַת קַבְּלַת הַתּוֹרָה שְׂיֻכְלוּ לְהַתְגַּבֵּר עַל פַּח הַמְּזֵל וּבְזֶה הַפַּח הוֹצִיאָם מִמְּצָרֵם, וְאֵל כ"ע כ"מ מְוַכְרָחִים יִשְׂרָאֵל לִיתֵן לָהֶם הַתּוֹרָה דַּע"ז נוֹכַח לומר אֲגַלְאֵי מִלְתָּא לְמַפְרַע שְׂזָכוּ בְּכַח לְשָׁנוֹת פַּח הַטְּבַע וּמִמִּילָא הִי רְאוּיָם לְצִאָת מִמְּצָרֵם קוֹדֵם הַזְּמַן אֲבָל אִם לֹא יִתֵּן לָהֶם הַתּוֹרָה שׁוֹב לֹא הִי אֶפְשָׁר לְהוֹצִיאָם קוֹדֵם הַזְּמַן וְהֵם מְסוּרִים תַּחַת עוֹלָם הַטְּבַע וּכמ"ש הַפּוֹסְקִים דְּאַף דְּאַמְרִינֵן עֲדִיו בְּתוֹמֵי זְכִין לוֹ מ"מ בְּעֵי מְטָא שְׂטָרָא לִיְדָה וּכמ"ש הַפּוֹסְקִים דְּאַף א"נ דְּמִזְכָּה גִט בְּמָקוֹם יָבֵם מְהַנִּי מ"מ בְּעֵי אַח"כ שְׂיֻגִיעַ גִּט לִיְדָה וְכוּן אָמַר לָהֶם פְּלוּם או"א יֵשׁ לָכֶם הֵינּוּ שְׂאָדָם לְפִי שְׁנוּלֵד מֵאו"א וְנוֹתְנִים בּוֹ פַּח בְּשַׁעַת הַזְּרִיעָה לְהִיּוֹת חָכָם אוֹ טִיפֵּשׁ נִמְצָא הַתּוֹרָה הוּא הִכְרַח לוֹ שְׂיֻכַּל לְשָׁנוֹת הַפַּח שְׁנַתֵּן לִי אֲבִיו לְהִיּוֹת טִיפֵּשׁ וְא"כ מִיִּקְרִי לְצוֹרֵךְ פְּרָנְסָתוֹ לְשָׁנוֹת פַּח הַמְּזֵל וְגַם מִיֵּן הָאָדָם הוּא בַּעַל מו"מ וְלַפְעָמִים נִגְזַר עָלָיו לְהִיּוֹת עֲנִי וְעַפ"י פַּח הַתּוֹרָה יוֹכַל לְשָׁנוֹת פַּח הַמְּזֵל לְהִיּוֹת לוֹ פְּרָנְסָה בְּרִינּוֹחַ אֲבָל הַמְּלָאכִים אֵינן לָהֶם שׁוֹם דְּבָר שִׁיחַ מְסוּר תַּחַת הַמְּזֵל וְא"צ לְשָׁנוֹת מְפִי הַנִּגְזַר עֲלֵיהֶם בְּשַׁעַת בְּרִיאָתָם וְנִמְצָא הוּי כְּמוֹ שְׁלֹקֶח צָרִיךְ לוֹ לְפָרְנָסָתוֹ וְהַמְּצָרָן א"צ רַק לְהַרְנוּחָה בַּכַּה"ג ל"ש דַּב"מ, לְכוּן מִיד הוֹדוּ הַמְּלָאכִים וְא"ש: וּמְצִינוּ שֵׁם בְּתוֹס' חֲגִיגָה ד"ד דַּע"פ דְּאַמְרִינֵן דַּלְמ"א חֲצִיו ב"ח חֲזִיב בְּרָא' מְשׁוּם דְּכָל הָעוֹמֵד לְשַׁחֲרָר כְּמִשְׁוֹחֲרָר דְּמִי מ"מ בְּהַמִּית מִי שְׁחָצִיו עֲבָד צָרִיךְ לִיתֵן חֲצִי שְׁלוֹשִׁים שְׁקָלִים לְאַדוֹנָיו כִּיּוֹן שְׁמַת אַמ"ל שְׁלֹא הִי עוֹמֵד לְשַׁחֲרָר נִמְצָא ה"נ אִם לֹא יִתְנוּ לָהֶם הַתּוֹרָה נִימָא אַמ"ל שְׁלֹא הִי פַת לְשָׁנוֹת הַטְּבַע עֲבוּר יִשְׂרָאֵל וְיַחְזִרוּ לְשַׁעֲבוּד מְצָרֵם א"כ הַדְּבָר נִוּגַע לְפַק"נ וּבַכַּה"ג ל"ש דִּינָא דְּבַר מְצָרָא, וּבְאַמַּת ע"י שְׁנִיתֵן לָהֶם סְחוּרָה א"כ אֶמְרִינֵן אַמ"ל שְׁהִי פַח לְשָׁנוֹת הַטְּבַע עֲבוּרָם דְּהוּי כְּכַבֵּר קוֹבְלוּ הַתּוֹרָה וּז"ב, וּבְזֶה נִיחָא מַה דְּכַתִּיב בְּקִרָא אֲנִיכִי ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצִיאָתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא קָאֵמַר אֲשֶׁר בְּרִאֲתִיךָ פְּקוּשִׁית הַרְמַב"ן ז"ל וּבְזֶה א"ש דְּעִיקָר הָא שְׁהִי בִיכּוּלַת לְהוֹצִיאָם קוֹדֵם הַזְּמַן מְשׁוּם דְּכָל הָעוֹמֵד הוּי כְּכַבֵּר נַעֲשֶׂה אֲבָל אִם לֹא הִי מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה שׁוֹב הִי אֶמְרִינֵן אַמ"ל שְׁלֹא הִי בְּכַח לְשָׁנוֹת הַטְּבַע עֲבוּרָם נִמְצָא ע"י שְׁהוֹצִיאָם מִמְּצָרֵם מְוַכְרָחִים לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה כְּדִי שְׁנִימָא אַמ"ל שְׁהִי לְמַעְלָה מִן הַטְּבַע עוֹד בְּשַׁטַּת יְצִיאַת מְצָרֵם: וְעַפ"י דְּבַרֵי הַנֵּן לְשִׁבְאַתִּי שְׂיֵשׁ שְׁנֵי מִינֵי הַנְּהַגוֹת אֶמְרָתִי נִקְשַׁר סִיּוּם הַתּוֹרָה לְתַחֲלָתָהּ וּנְפָרַשׁ דְּבַרֵי הַמְּדַרְשׁ גְּדוֹל יוֹם הַגְּשָׁמִים כִּיּוֹם שְׁנִיתָנָה בּוֹ תּוֹרָה וְח"א יוֹם הַגְּשָׁמִים גְּדוֹל דְּכַתִּיב יַעֲרוֹן כְּמִטָּר לְקַחֵי מִי נִתְּלָה בְּמִי הַקָּטָן בְּגְדוֹל, דְּהִנֵּה הַתּוֹרָה מְסִימָת כָּל הָאֹתוֹת שְׁעֵשָׂה מְשָׁה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל הֵינּוּ לְעֵינֵי הָאֲנָשִׁים הִי זֶה בְּגֵדָר נֵם אֲבָל בְּאַמַּת זֶה הִי רַק בְּשִׁבִיל שְׁמַרע"ה קִינִים כָּל הַתּוֹרָה וְע"ו כ"ב אוֹתִיּוֹת נִתְּהַנּוּה פַּח הַנְּהַגָּת טְבַע הַשְּׁנֵי מִמִּילָא הִי הַכָּל מְסוּר בְּיָדוֹ שְׂיֻהְי' כָּל מְעֵשִׂי בְּרִאשִׁית סְרִים לְמִשְׁמַעְתּוֹ ע"ז קָאֵמַר בְּרִאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים, יְדוּעַ דְּאֱלֹקִים מְרַמֵּז לְהַטְּבַע וּבְגִי' הַטְּבַע אֶף הַשְּׁנֵי בְּרָא פַח שַׁע"י כ"ב אוֹתִיּוֹת תוה"ק יִתְהַנּוּה טְבַע הַשְּׁנֵי שְׁכָל מְעֵשִׂי בְּרִאשִׁית וְהִי נִכְנָעִים לְפָנֵי מְקַיְיִמי הַתּוֹרָה וְזֶה מְרַוּמֵז בְּתִיבַת אַת הַשְּׁמִים וְאַת הָאֶרֶץ הֵינּוּ אוֹתִיּוֹת הַמְּסוּדָרִים מֵא' עַד ת' עִי"ז וְהִי הַנְּהַגָּת הַשְּׁמִים וְאַת הָאֶרֶץ הֵינּוּ שְׁגָם כָּל דְּבַרֵי הָאֶרֶצִּיּוֹת מִתְּנַהֲגִים עַפ"י כ"ב אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה וּלְכַף הַר"ת "בְּרִאשִׁית" בְּרָא "אֱלֹקִים" אֶת "הַשְּׁמִים" וְאַת "הָאֶרֶץ" עוֹלָה כ"ב נִגְדַת כ"ב אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה לְרַמ"ז שַׁע"י כ"ב אוֹתִיּוֹת מִתְּנַהֲגִים כָּל הָעוֹלָמוֹת וְהַכָּל מְסוּר תַּחַת מְקַיְיִמי הַתּוֹרָה וְהִנֵּה כ"ז נִתְעוֹרַר ע"י קַבְּלַת הַתּוֹרָה דְּהֵינּוּ פַח הַטְּבַע הַשְּׁנֵי נִמְצָא בְּשַׁמ"ע שְׁהוּא יוֹם הַכ"ב מַר"ה וּבְאִתְּוֹן הַכ"ב וּמִים מִתְקַנִּים מֵהַ שְׁנַפְגָּם ח"ו בַּכ"ב אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה וְנִמְצָא אֵז נִתְעוֹרַר הַפַּח שְׂיֻיְרָדוּ

הגשמים מאוצר הטוב ולחד מ"ד זה גדול כיום שניתנה תורה לשניהם מרמזים שע"י פת התורה הם תחת טבע שני, ולחד מ"ד שמ"ע גדול יותר שפיוס מ"ת נתעורר פת הנהגת טבע שני אבל עדיין היא בספק אם יקיימו ישראל התורה ויוכל להיות הנהגת העולם עפ"י פת טבע שני ובשמ"ע שהוא גמר הכ"ב ימים מר"ה ואז נגמר התקון מה שפגמו בכ"ב אותיות התורה ממילא נתגלה פת הטבע שני ושתילך השפע בשפע רב עפ"י פת כ"ב אותיות התורה וישראל יקבלו השפע ולטעם זה קורין בשמ"ע פרשת הענקה: דהנה מפורש באבות אל תהיו כעבדים המשמשים ע"מ לקבל פרס ולהבין הלשון פרס ומדוע לא אמר ע"מ לקבל שכר ועוד קשה דלקמן במתני' מפורש ואם למדת תורה הרבה נותנין לה שכר הרבה ונאמן בעל מלאכתה שישלם לה שכר פעולתה ודע שמתן שכרן של צדיקים לעת"ל ומאי נ"מ מזה אם השכר היא תיקף ואיזה הוא ח"ו שיקפח הש"י שכרן של עושי מצוה וי"ל דהנה נודע שי' הרמב"ם ז"ל דמוכר עצמו אין מעניקין לו אף דפוסק שדר"נ וא"כ צריך קרא דלו ולא לבע"ח כמפורש בקידושין מ"ו אף בש"ף סי' פ"ו כ' דהרמב"ם ז"ל ס"ל דהענקה חשיב כמו שנותן הרב צדקה להעבד ובצדקה ל"ש שדר"נ פיון שאין להמקבל תביעת חיב עניו ונהי פנותן לו ע"מ שלא יגבה הבע"ח וגדולה מזו שי' הט"ז פיו"ד סו' קס"א ובחו"מ סי' ח' דברביבית גהי דיוצאה בדינין מ"מ ל"ש בזה שדר"נ לפי שעוקר חיוב חזרה משום וחי אחיה עמך ואם יגבו הבע"ח לא יגיע מזה חיות להלנה ליפא שדר"נ ועוד נודע שיטת הר"ן ז"ל פתובות י"ט דכחוב שלא הגיע זמן פרעון ל"ש שדר"נ ולפ"ז י"ל לפי מה דמפורש בסה"ק עבודת ישראל דצדיק שחושב שמגיע לו איזה שכר אצל הש"י יוכל להיות לו קטרוג בב"ד של מעלה אבל מו שחושב שלא עשה כלום בשביל השי"ת לצדיק זה אין דנין אותו כצל בעולם העליון והש"י משלם לו שכרו בתורת צדקה עיי"ש שהביא פן בשם רבינו הק' בעל נו"א ז"ע ולפ"ז י"ל דבאמת אף אם האדם עושה איזה מצות ומגיע לו עי"ז שכר אבל בעוה"ר עושה גם עבירות ומגיע למקטריגים אצלו חוב ויכלו לחטוף פר המצוה שלו בתורת שדר"נ כמפורש בס' תפארת שלמה דזה הפנונה ונתן לאשר אשם לו היינו ששכר המצוה ימסר ליד המחבלים ר"ל אף באמת אם האדם יודע שלא פעל טוב רק השי"י משלם לו בתורת חסד א"כ בנתינת צדקה ל"ש שדר"נ כמ"ש הש"ף א"כ י"נ זה פנונת המשנה אל תהיו כעבדים המשמשים ע"מ לקבל פרס היינו פרס מקרי חצי כמפורש בש"ס פתובות י"ח היינו אם יחשב בנפשו שמגיע לו שכר אצל הש"י יוכל להיות שלא יקבל רק מקצת שכר כי המתר יגבו הבע"ח שלו שנתחייב להם בחטאיו בתורת שדר"נ אף אם ידע בנפשו שלא מגיע לו כלום אז יקבל כל שכרו בתורת צדקה דל"ש בזה שדר"נ וזה פנונת המדרש שהראה הש"י למרע"ה אוצר ואמר לו מי שיש לו משלו אני נותן לו משלו ומי שאין לו משלו אני נותן לו מזה היינו אם האדם מחשב שיש לו משלו היינו שיש לו איזה חוב אצל הש"י אני נותן לו משלו היינו כמה שמגיע לו ויוכל להיות שיקבל רק חלק קטן משכרו כי המתר יגבו ח"ו המחבלים בתורת שדר"נ אבל מי שאין לו משלו שמחשב בנפשו שאין לו שום תביעה אצל השי"ת אז השי"ת משלם שכרו בתורת צדקה דל"ש בזה שדר"נ ובאמת י"ל דיש עוד סברא דל"ש בזה שדר"נ לפי ששכר מצוה אינה רק לעת"ל נמצא כ"ז שאדם חי חשוב שכרו פחוב שלא הגיע זמ"פ דל"ש בזה שדר"נ ואחר מותו שאז הגיע זמן פרעון אף פחות שפישראל מהרהר בתשובה קודם מותו ומפורש

בְּרַמְב"ם ו"ל דָּאָם שָׁב קוֹנְדָם מוֹתוֹ ג"כ חֲשִׁיב בַּע"ת נִמְצָא דל"ש בְּזָה שְׁדֵר"נ דכ"ז שְׁלֵא
נִמְחַק הַחֹב חָשׁוּב לֹא הִגִּיעַ זְמַן פְּרֻעוֹן וְקוֹנְדָם שְׁהִיגֵעַ זמ"פ נִמְחַל הַחֹב וי"ל דְּזָה פְּנוּנַת
הַמְשָׁנָה אִם לְמִדְתָּ תוֹרָה הַרְבֵּה נוֹתְנִין לָהּ שְׁכָר הַרְבֵּה וְאֵל תַּחֲשֹׁב פֶּן ח"ו יִקְחוּ הַבַּע"ח
שְׁלָהּ שְׁכָרָה בְּתוֹרַת שְׁדֵר"נ ע"ז קֹאֲמַר וְנֹאֲמָן בַּעַל מְלֹאכְתָּהּ שְׁיִשְׁלַם לָהּ שְׁכָר פְּעוֹלָתָהּ
וְלֹא יִהְיֶה בְּזָה שְׁדֵר"נ וְקֹאֲמַר הַטַּעַם שְׁמַתָּן שְׁכָרָה הוּא לַעֲת"ל נִמְצָא ל"ש בְּזָה שְׁדֵר"נ
דְּקוֹנְדָם שְׁהִיגֵעַ זמ"פ ל"ש שְׁדֵר"נ וְקוֹנְדָם שְׁהִיגֵעַ זמ"פ כְּבָר נִמְחַל חוֹבוֹ ע"י שְׁשׁוּב קוֹנְדָם
מוֹתוֹ עכ"פ לְפִי הַסְּבָרָא שְׁפִתְבְּתִי דל"ש בְּזָה שְׁדֵר"נ לְפִי שְׁאָנוּ יוֹדְעִים שְׁאִין מִגִּיעַ לוֹ
שׁוּם שְׁכָר אֲצֵל הַש"י רַק מָה שְׁהַש"י מְשַׁפִּיעַ לוֹ רַק כְּמוֹ הַעֲנָקָה דְחָשׁוּב כְּפִדְקָה דל"ש
בְּזָה שְׁדֵר"נ א"כ בַּשּׁמ"ע שְׁהוּא יוֹם הַנִּבְחָר מְכַל הַשְּׁנָה וְאָנוּ מִתְּפַלְלִין עַל הַגִּשְׁמִים שְׁהוּא
כָּל עֲנִינּוּ הַצְּטָרְכוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמְפֹרָשׁ בְּזוֹה"ק דְּאֹמַר בְּעוֹד דְּמִלְכָּא עֲמָנוּ שְׁאֵל מָה דְּבַעֲי
וְיִהְיֶה לָהּ ע"ז יְפוּל ח"ו לֵב הָאָדָם הָאִיךָ נוֹכַל לְבַקֵּשׁ מִהַש"י דְּבָר הַלֹּא הָאָדָם יוֹדֵעַ נִגְעֵי
לְבָבוֹ שְׁח"ו פָּגַם בְּחֻטְאוֹ יוֹכַל ח"ו כָּל הַפְּשָׁעָה לִילְיָהּ לְמַקּוֹם לֹא טוֹב בְּתוֹרַת שְׁדֵר"נ ע"ז
אָנוּ קוֹרִין בְּיוֹם זֶה בַּפ' הַעֲנָקָה לְהַזְכִּיר לָנוּ שְׁאִין אָנוּ מְבַקְשִׁים בְּתוֹרַת קַבְּלַת שְׁכָר רַק
בְּתוֹרַת צְדָקָה כְּמוֹ הַעֲנָקָה דל"ש בְּזָה שְׁדֵר"נ וְא"ש הַפֵּל בַּס"ד: ג) הַרְמַב"ם ו"ל פֶּסֶק
דְּמוֹכַר עֲצָמוֹ אִין מַעֲנִיקִין לוֹ וְתָמָהּ עֲלֵיו פִּינּוֹן דְּפּוֹסֵק כַּר"נ א"כ צָרִיךְ הַקָּרָא לְעֲנִין לוֹ
וְלֹא לַבַּע"ח א"כ מִנ"ל לְמַעוֹטֵי מוֹכַר עֲצָמוֹ וְהָא בַּש"ס קִידוּשִׁין ט"ו נִשְׁמַע דְּמֵאָן דַּס"ל
מוֹכַר עֲצָמוֹ אִין מַעֲנִיקִין לוֹ לֹא ס"ל כַּר"נ עֲיִין בַּש"י ס' פ"א וְהַנְּלַע"ד דְּהִנֵּה בְּשׁוֹת
עַט"ח ו"ל הַעִיר דְּלָמָּה צָרִיךְ קָרָא דְּלוֹ וְלֹא לַבַּע"ח הָא פְּשִׁיטָא דְּבַהַעֲנָקָה ל"ש שְׁדֵר"נ
דְּהָא עכ"פ שְׁיַעוֹר הַעֲנָקָה אִינוּ עוֹלָה יוֹתֵר מִהַקְּרֹן שְׁנִמְכַר הַעֲבָד דְּהָא עֵיקַר הַעֲנָקָה מִפְּחַ
מְשָׁנָה שְׁכָר שְׁכִיר וְא"כ עכ"פ אִינוּ נוֹתֵן לוֹ הַעֲנָקָה יוֹתֵר מִכְּפִי הַסֵּף אֲשֶׁר נִמְכַר בּוֹ וְהִנֵּה
בַּש"ס קֹאֲמַר וְנִמְכַר בְּגִיבּוֹתוֹ וְלֹא בְּכַפִּילוֹ וְא"כ הַפְּפֵל נִשְׁאָר חוֹב עַל הַגִּבּוֹ וְא"נ
דְּבַהַעֲנָקָה שְׁיִיךְ שְׁדֵר"נ א"כ תְּמִיד יִגְבֶּה הַגִּבּוֹ אֵת הַעֲנָקָה בְּשִׁבִיל הַפְּפֵל וְשׁוּב מַעוֹלָם לֹא
יִשְׁאָר הַעֲנָקָה בְּיַד הַעֲבָד וְהוּא קְנוֹשָׁיָא גְּדוּלָּה הַגַּם דְּבִאֲמַת רַש"י ו"ל מְצָרִיךְ וְנָא בְּכַפִּילוֹ
הִינּוּ אִם יֵשׁ לוֹ לְשַׁלֵּם הַקְּרֹן אִינוּ נִמְכַר בְּשִׁבִיל הַפְּפֵל אֲבָל י"ל אִם אִין לוֹ לְשַׁלֵּם אֵת
הַקְּרֹן דָּאז שְׁפִיר נִמְכַר א"כ מִשְׁפַּחַת דְּדָמֵי הַמְּכִירָה מְסַפִּיק גַּם עַל הַפְּפֵל וְשׁוּב יִנְשְׂאָר
הַעֲנָקָה בְּיַד הַעֲבָד אַף א"נ דְּשְׁיִיךְ שְׁדֵר"נ דְּהַעֲיָקֹר וּבִאֲמַת מְפֹרָשׁ בַּש"ס דָּאָם שְׁנִי אֵלָּהּ
וְגַב חֲמֵשׁ מֵאוֹת דָּאִינוּ נִמְכַר חֲזִינּוּ דָּאִינוּ נִמְכַר בְּעַד הַפְּפֵל וְיָפָה הַקְּשָׁה בַּעַט"ח.

אַף לְפִי דְּבַרֵי הַג', הַנ"ל נִלְע"ד לִיִּישׁב דְּהִנֵּה כְּבָר הַבֵּאתִי בְּסַפְרֵי ח"א ס' ע"א נְחַדְשׁ דַּס'
פְּסוּל בְּרֻשָׁע שְׁאִינוּ דְּחֻמְסִים פְּשָׁר לְעֵדוֹת מְמוֹן דָּאָף דְּשִׁי רַש"י ו"ל דְּשְׁנִים אוֹמְרִין גְּזֵלָן וּב'
אוֹמְרִין כְּשֶׁר דָּאִין מוֹעִיל עֵדוֹתוֹ כ"ז בְּרֻשָׁע דְּחֻמְסִים דִּישׁ חֲשִׁיב מְשַׁקֵּר א"כ יֵשׁ ס' שְׁמָא גַם
אִם יִגְבּוּ עַפ"י עֵדוֹתוֹ יִהְיֶה גְּזֵל בְּיַד הַשְּׁנֵי שְׁפִיר אִינוּ מוֹעִיל ח"כ שֶׁל הַעֵד לְהוֹצִיא מְמוֹן
דְּבִמְמוֹן בְּעֵי רֵאִי כַּמ"ש הַתַּה"ד וְח"כ לֹא חֲשִׁיב בִּיקוֹר אֲבָל בַּס' רֻשָׁע שְׁאִינוּ דְּחֻמְסִים דְּבִזָּה
לִיכָּא חֲשִׁשׁ מְשַׁקֵּר וּמַש"ה שׁו' הַנְּמ"י דְּכְשֶׁר בְּעֵדוֹת אֲשֶׁה וְא"כ בְּדִיעֵבַד אִם יִגְבֶּה בְּטַח
לֹא יִהְיֶה גְּזֵל בְּיַד הַשְּׁנֵי דְּהָא נִתְבָּרַר ע"ו עֵדוֹת הַס' פְּסוּל שְׁלֵנָה מְמָנוּ וְתַפִּיסַת הַמְּלִוָּה מְהִנֵּי
אַף בְּלִי שׁוּם עֵדוֹת וְרַק הַס' אִם הַב"ד יִגְבּוּ עַפ"י עֵדוֹתוֹ ע"ז מְהִנֵּי ח"כ שֶׁל הַעֵד לוֹמַר
שְׁאִינוּ פְּסוּל וְיִכּוֹלִין לְהוֹצִיא מְמוֹן דְּהָא אַחַר הַגְּבִי לֹא יִהְיֶה צָרִיכִין לְדוֹן ע"כ ח"כ שֶׁל
דְּהָא בַּלֹּא"ה יְדַעֲנִין דְּגָבָה כְּדִין הוֹאִיל דְּלִיכָּא חֲשִׁשׁ מְשַׁקֵּר בְּעֵדוֹתוֹ וְעַפ"י דְּבַרֵי הַר"ן פ'
הַפּוֹתֵב דְּהִיכִי דְּבִדִיעֵבַד וְהִי לוֹ זְכוּת עַפ"י דִּין מְהִנֵּי סְבָרָא קֵלָה לְהַגְּבּוֹתוֹ לְכַתְּחִילָה אֲבָל

פְּתַבְתִּי דַכּ"ז לְעֵנֶן מְמוֹן דְּלֵא אִיבְרִי סְהַדִּי אֶלֶא לְשִׁקְרָא, א"כ שְׁפִיר אַף אִם יֵשׁ פְּסוּל עַל הָעֵדִים מ"מ אִם אֵין ס' פְּסוּל מִפְּחַח חֲשֵׁשׁ מְשַׁקֵּר אַף גִּזְה"כ אֵל תְּשֵׁת רְשָׁע עַד א"כ שְׁיִיבְךָ לֹמֵר פִּינֹן דְּבִדְעֵבֵד הַגְּבִי' פְּדִין פִּינֹן דַּעֲכ"פ יְדַעִינוּן שְׁמַגִּיעַ לֹו מְמוֹן וּתְפִיסָתוֹ מְהַנִּי אַף אִי לִיכָא עֵדִים עַל הַתְּבִיעָה שׁוֹב שְׁפִיר מְהַנִּי ח"כ שֶׁל הָעֵד לְהַגְבוֹתוֹ לְכַתְחִילָה אֶבֶל לְעֵנִן קִנְס דְקִימ"ל דְּבִלִי עֵדִים לִיכָא שׁוֹם הַתְּחֵלַת חַיִּיב וְאַף תְּפִיסַת הַתּוֹבֵעַ ל"מ דְּגִזְה"כ דְּלֵא מְתַחִיב בְּלִי עֵדִים וּא"כ אִם עֵדִים פְּסוּלִים בְּרִשָׁע שְׁאִינוּ דְחָמְס מְעִידִים פִּינֹן דְּהַתּוֹרָה פְּסָלֵם הָוִי כְּלִיכָא עֵדִים וְשׁוֹב גַּם תְּפִיסַת הַתּוֹבֵעַ ל"מ א"כ אִם הָעֵדִים עַכ"פ ס' פְּסוּלִים בְּרִשָׁע שְׁאִינוּ דְחָמְס ג"כ אֵין מְחִיבִין קִנְס דְכָאן יֵשׁ ס' שְׁמָא גַם בְּדִיעֵבֵד וְהִי הַגְּבִי' שְׁלֵא כְּדִין דְּאִם הָעֵדִים פְּסוּלִים לֹא מוֹעִיל תְּפִיסָה שׁוֹב גַּם ל"מ ח"כ שֶׁל הָעֵדִים דַּל"ח בְּיִרְרוֹר לְחִיב קִנְס פִּינֹן שְׁיִשׁ' גִּזְל אַף בְּדִיעֵבֵד עֵי"ש בְּסַפְרֵי א"כ מְיִנְשֵׁב קִנְשֵׁת הַג' הַנְּ"ל דְּאַף א"נ דְּבַהֲעֵנְקָה שְׁיִיב שְׁדַר"נ אַפ"ה מְשַׁפְּחַת שְׁיִהִי' הַעֲנָקָה שְׁיִיב לְעֵבֵד הֵינֵנוּ שְׁהַעֲדוּ עֵדִים עַל הַגְּנִיבָה שְׁהִיו ס' פְּסוּלִים בְּרִשָׁע שְׁאִינוּ דְחָמְס וְלֹא הוֹעִיל עֲדוּתָן רַק לְחִיבֹו קָרֹן וְלֹא כְּפֹל וְשׁוֹב לֹא נִשְׂאָר עָלָיו חַיִּיב כְּפֹל וְשְׁפִיר שְׁיִיב הַעֲנָקָה לְעֵבֵד וּמְיִנְשֵׁב קִנְשֵׁת הַג' הַנְּ"ל: אַף בְּאַמַּת י"ל לְפִי שִׁי הֶרְמַב"ם ז"ל דְּבַס' חַיִּיב מְמוֹן מוֹעִיל תְּפִיסָה כְּנֹודַע מְהָא דְּפִסְקָא תְּקִפּוּ כְּהֵן אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ וּבְאַמַּת מִשִׁי רַשִׁי' ז"ל כְּתוּבוֹת ד"כ מוֹכַח דְּבַס' תו"ת בְּנֹודַעִי מוֹעִיל תְּפִיסָה וְכַמ"ש בִּישׁוּע"ק וּבְחִי' הַרִי"מ דְּבַתו"ת אַאפ"ל דְּהַתְּחִילָה מְבָרַר הַס' דְּהָא תְּרִי כְּמָאָה וְרַק דְּמַס' א"א לְהוֹצִיא אֶבֶל עַכ"פ מוֹעִיל תְּפִיסָה וְנֹודַע שִׁי הֶרְמַב"ם ז"ל בַּפ"ב מְגַנְיָבָה דְּבַס' בְּחַיִּיב גַּם בְּקִנְס מוֹעִיל תְּפִיסָה וְכ' הַכ"מ דְּטַעְמוֹ דְּחַיִּיב ע"י תְּפִיסָה חֲשׁוֹב בְּכִלְל חַיִּיב ע"י ב"ד וּלְפ"ז י"ל דְּבַס' רְשָׁע שְׁאִינוּ דְּחָמְס יוֹעִיל אַף לְעֵנֶן קִנְס פִּינֹן דְּבִדְעֵבֵד אַף אִם יְפִסְקוּ הַב"ד שְׁלֵא יוֹכַל לְהוֹצִיא עַפ"י עֲדוּתוֹ מ"מ יוֹעִיל תְּפִיסָה דְּהָא בְּכֹל ס' מְמוֹן מוֹעִיל תְּפִיסָה נִשִׁי' הֶרְמַב"ם ז"ל וּבְפִרְט בַּתו"ת דַּאפ"ל דַּח"מ מְבָרַר הַס' דְּהָא תְּרִי כְּמָאָה וּא"כ גַּם אִם הִי הַס' עַל רְשָׁע דְּחָמְס וְהִי הַס' בְּחֲשֵׁשׁ מְשַׁקֵּר ג"כ הִי מוֹעִיל תְּפִיסָה וְלִשִׁי' הֶרְמַב"ם ז"ל גַּם בְּקִנְס מוֹעִיל תְּפִיסָה בַּס' חַיִּיב וְחֲשׁוֹב בְּכִלְל אֲשֶׁר יִרְשִׁיעוּן אֶלְקִים וְשׁוֹב פִּינֹן דְּתְּפִיסָה יוֹעִיל בְּנֹודַעִי וְלֹא יְהִי חֲשֵׁשׁ גִּזְל דְּהָא הַבַּע"ד יוֹדַע שְׁמַגִּיעַ לֹו וְהוֹעִיל תְּפִיסָתוֹ עַפ"י ב"ד וְשׁוֹב פִּינֹן דְּבִדְעֵבֵד בְּנֹודַעִי יְהִי לֹו זְכוּת שׁוֹב פִּינֹן דְּהַס' הוּא בְּרִשָׁע שְׁאִינוּ דְּחָמְס וְיִוֹדַעִין שְׁאִינוּ מְשַׁקֵּר א"כ שׁוֹב י"ל הוֹאִיל דְּח"כ שֶׁל הָעֵדִים מְסִיעַ שְׁהוּא כְּשֶׁר מְמִילָא דִּיּוֹכַל לְחִיב אַף קִנְס פִּינֹן דְּאַף אִם לֹא נֹוֹקְמָא הָעֵדִים בַּח"כ עַכ"פ יוֹעִיל תְּפִיסָה וְשׁוֹב מוֹעִיל ח"כ שֶׁל הָעֵדִים לְהַגְבוֹת לְכַתְחִילָה וְשׁוֹב הַדְּרָא קִנְשֵׁת הַג' לְדוֹכְתָא דְּהָא לֹא מְשַׁפְּחַת חַיִּיב קָרֹן בְּלֹא כְּפֹל וּא"כ תְּמִיד שְׁיִיב שְׁדַר"נ וְלֹא מְשַׁפְּחַת שְׁיִהִי' הַעֲנָקָה שֶׁל הָעֵבֵד וְע"כ דְּלִישׁ שְׁדַר"נ בְּהַעֲנָקָה אַף בְּאַמַּת סְבָרַת הֶרְמַב"ם ז"ל דְּגַם בְּקִנְס מוֹעִיל תְּפִיסָה בַּס' חַיִּיב י"ל דְּתִלוּי בְּפִלּוּגְתָא דִּירוּשְׁלַמִי דְּלַחַד מ"ד בְּקִנְס יֵשׁ חַיִּיב אַף בְּלִי הָעֵדִים רַק דְּצָרִיכִין הָעֵדִים לְבָרַר הַחַיִּיב וְאִם מוֹדָה בְּקִנְס חֲשִׁיב כְּהַתְּחִיל הַחַיִּיב וְיִפְטֹר אֶבֶל לַחַד מ"ד בְּלִי עֵדִים לִיכָא שׁוֹם הַתְּחֵלַת חַיִּיב וּא"כ י"ל דַּא"נ דְּחַיִּיב יֵשׁ תְּיִכְף בְּשַׁעַת הַגְּנִיבָה רַק דְּהָעֵדִים מוֹעִילִים שְׁלֵא יוֹכַל לְפְטוֹר א"ע בְּהוֹדָאָה א"כ בַּס' בְּחַיִּיב מוֹעִיל תְּפִיסָה דְּהָא כְּבָר הוּא חַיִּיב אַף קוֹדֵם תְּפִיסָה וְתְּפִיסָה אֵינוּ מוֹעִיל רַק לְסַלֵּק הַפְּטוֹר שְׁלֵא יוֹכַל לְפְטוֹר עֲצָמוֹ בְּהוֹדָאָתוֹ אֶבֶל א"נ דְּלִיכָא חַיִּיב כ"ז שְׁלֵא חֲיִיבֹו ב"ד א"כ שְׁפִיר י"ל דַּכּ"ז שְׁלֵא פְּסָקוּ ב"ד שְׁצָרִיב לְשַׁלֵּם לֹו לִיכָא הַתְּחֵלַת חַיִּיב וְשׁוֹב בְּקִנְס אֵינוּ מוֹעִיל תְּפִיסָה וְעַפ"ז י"ל דְּסוּגְיָא דְּקִיְדוּשִׁין קָאִי לְמ"ד דְּלִיכָא בְּקִנְס שׁוֹם הַתְּחֵלַת חַיִּיב

קודם שחיבו ב"ד עפ"י עדים פשרים וא"כ אם יש ס' עדים פסולים אף א"נ דבס' תו"ת מועיל תפיסה מ"מ בקנס ל"מ חיוב ע"ו תפיסה דל"ח בכלל חיוב עפ"י ב"ד א"כ שפיר בס' פסולין ברשע שאינו דחמס אינו מועיל ח"כ של העדים לחיבו קנס ושוב משפחת שיתחייב למפור בגנתו לשלם הקרן ופטור מכפל ושוב אף אם נמא דשייך שדר"נ בהענקה מ"מ משפחת אופן שישאר הענקה ביד העבד ושפיר צריך קרא דלו ולא לבע"ח אי ס"ל כר"נ אבל הרמב"ם ז"ל דפסק בס' בחיוב גם בקנס מועיל תפיסה ע"כ דס"ל דחיוב יש אף בלי העדים ול"צ עדים רק לענין שלא יוכל לפטור עצמו בהודאה ושוב בס' בחיוב מועיל תפיסה לענין שלא יוכל לפטור עצמו אח"כ בהודאתו ושוב פיון דע"י תפיסה בנדאי יהי לו זכות שוב בס' ברשע שאינו דחמס ונדאי אינו משקר מועיל ח"כ של העד להגבותו לכתחילה ושוב לא משפחת שיהי' נמכר בעד הקרן שלא ישאר בע"ח על הפל ושוב א"נ דבהענקה שייך שדר"נ לא משפחת שיהי', הענקה על העבד וע"כ נשמע דבהענקה ל"ש שדר"נ ונשאר קרא דלו ולא למוכר עצמו: וביותר ביאור י"ל סברא הנ"ל דנודע מ"ש המפורשים דאם יש לאחד על חבירו שתו תביעות א' מתחייב עפ"י ב"ד והשני יש לו זכות ע"י תפיסה אם משלם לו החיוב ברור יוכל לתפוס הדבר על התביעה שיש לו זכות ע"י תפיסה ומחויב לשלם לו עוד הפעם הקרן ולפ"ז אם ס' פסולים ברשע שאינו דחמס מעידים על הגניבה ומועיל עדותו לענין הקרן לחייב עפ"י ב"ד ועל הקנס ע"כ כפ' יועיל תפיסה שוב אם ישלם לו הקרן יתפס עבור הקנס ויצטרף לשלם לי הקרן פעם שנית אף כ"ז א"נ דבקנס שייך זכות ע"י תפיסה א"כ שפיר צריך לשלם לו ב' פעמים אף בלי תפיסה אבל א"נ דבקנס אם אינו מתחייב עפ"י ב"ד גם תפוסה אינו מועיל א"כ שוב א"צ לשלם לו רק הקרן א"כ בש"ס דילן קאי למ"ד דקודם העדאת עדים ליכא חיוב א"כ בקנס ל"מ תפיסה א"כ שפיר אף א"נ בהענקה שייך שדר"נ אפיה משפחת אופן שנמכר בגניבתו ואינו חייב כפל ושוב והי' הענקה שלו ושוב יש הו"א דשייך שדר"נ בהענקה וצריך קרא דלו ולא לבע"ח אבל הרמב"ם ז"ל דפסק דבקנס מועיל תפיסה א"כ בס' פסולים ברשע שאינו דחמס מעידים על הגניבה פיון דמועיל עדותו על הקרן ועל הקנס עכ"פ מועיל תפיסה ושוב אם ישלם נו את הקרן יתפס בשביל הפל ושוב יגבה הענקה בשביל הקרן א"כ א"נ דבהענקה שייך שדר"נ לא משפחת בשום פעם שישאר הענקה שנ העבד דגם בס' פסולים יצטרף ליתן הענקה לבעל הגניבה דהא תפס דמי המכירה בשביל הפל וחייב לו עוד הקרן דאף דבכפילו אינו נמכר היינו אם יש לו לשלם הקרן אבל אם כבר נמכר בשביל הקרן יוכל לתפוס בעד הפל והקרן ישאר חוב ושוב ממילא דלא אמרינו בהענקה שדר"נ אף אי ס"ל כר"נ ושוב נשאר קרא דלו ולא למוכר עצמו ומיושב שי' הרמב"ם ז"ל בס"ד ע"נ: ד) בש"ס שבת כ"ב אמר רב אין מדליקין מנר לגר ושמואל אמר מדליקין ופריה בש"ס לרב ממנורה, והעירנו ח"א הא י"ל דדוקא במנורה דהי' המצוה להדליק זה מזה שפיר מותר דהוי כמו חטא בחטאת בשביל שתזכה בחטאת כהא דמנחות דמ"ח, אבל בנ"ח דאפשר להדליק מנר של חול שפיר י"ל דאסור להדליק מנ"ח עכ"ל ד והנה בגוף מה שהבין דמתלוקת רב ושמואל מירי באפשר להדליק מנר של חול יש לומר דצדקו דברי' בזה דלשמואל דס"ל דל"ח בכלל ביזוי מצוה אף ע"י קינסא משום דכוננתו להדליק ממנו נר של מצוה א"כ שפיר אף באפשר להדליקו מנר אחד נמי שרי פיון דליכא בזה שום

התחלת איסור אף באפשר לעשות בענין אחר שרי דרב במידי דהוי בגדר דחוייה אז
אסור לעשות היכי דאפשר לעשותו בהיתר גמור וכהא דאיתא ביומא ד"ו דלמ"ד טומאה
דחוייה מהדרינו אטתרה, ובש"ס פסחים דפ"ד דפסח הבא בטומאה למ"ד דהוי דחוייה
חשוב קרבן פסול ואין בו משום שבירת עצם וכו' בעדל"ת דהוי מדין דחוייה אז באפלק"ש
לא דחי אבל היכי דהוי הותרה גם באפלק"ש דוחה עינין תוס' מנחות ד"מ וכן ביומא שם
מבואר דלמ"ד טומאה הותרה אף בגיש טהורין בהאי בית אב טמאין נמי עבדי נודע מ"ש
במע"ח אהא דהקשו בקרבנות בשבת דנעשה ע"י שנים וכ' דכיון דשבת אצל קרבנות
הוי הותרה כמפורש ביומא דמ"ז א"צ להדר ולהקריב ע"י שנים א"כ ה"ה הקא דאין
כוננתו לכבות הגר מצנה רק שמדליק ממנו לצנרף גר מצור אחרת וא"כ הרי ל"ח ביזוי
כלל שפיר אף באפשר בענין אחר שרי וכמ"ש בתוס' ע"ז די"א, דמה"ט שורפין על
המלכים ונ"ח בל תשחית כיון דהוי לכבוד המלך וכן לענין צטב"ח צריף לבוא מצד
עדל"ת וכה"ג כ' הח"ס בבבאור שיטת מהר"י אספנדרי דמחיקת השם לצנרף תיקון שרי
משום דל"ח השחתה, הן אמת די"ל לפימ"ש הח"ס בכמ"ק דאף לשי' הרמב"ם דנהר"ן
דעיקר איסור במשחרר עבדו משים דנותן חנינה לעפ"ם ושוב י"ל דבמקום מצנה ל"ח
חנינה מ"מ כ"ז היכי דהמצנה הוא גדולה יותר מקיום העשה דלעולם בהם תעבדו אבל
אם אין המצנה גדולה יותר אפתי מיקרי חנינה דאל"כ מאי חזית לקיים מצנה זו ולעבד
אעשה לעולם בהם תעבדו עיי"ש, ולפ"ז וי"ל דוקא באם א"א להדליק רק מהגר של
מצנה א"כ י"ל דבאמת אין המצנה בזויה עליו והוא מוכרח להדליק ממנו לצנרף גר מצנה
א"כ אז ליכא התחלת איסור אבל אם יוכל להדליקו מגר של חול א"כ אם מדליקו בגר
של מצנה נראה שהמצנה בזויה עליו שוב י"ל דאסור אף באמת י"ל כ"ז אם מדליקו ע"י
קינסא י"ל דאם יוכל להדליקו מגר של חול ומדליק מגר של מצנה חשוב בזיון אבל הגר
מגר גופא בנודאי דל"ח בכלל ביזוי מצנה כיון דבאותו רגע שמדליקו חל על גר השני
שם גר מצנה א"ש מיד בשעה שפא להדליק בו יש עליו שם מצנה וכמ"ש בתוס' פתובות
די"א דאם ע"י הזכיה נעשה ישראל שוב אמרי' דיש לו זכיה וא"כ בכה"ג שפיר אף
ביוכל להדליק מגר של חיל שרי ובאמת פבר הרגיש בכעין זה בשו"ת עט"ח לענין
משחרר עבדו דנימא דל"ח חנינה לעפ"ם הואיל דע"י החנינה נעשה ישראל עיי"ש אף
באמת נהי דכתבתי דלשמואל מותר אף באפשר להדליק מגר של חול עכ"ז נלע"ד דלרב
דאוסר להדליק מגר לגר או משום אפחוישי מצנה או דס"ל הנחה עושה מצנה וא"כ
בשעת הדלקה ל"ח אף בכלל התחלת מצנה או דאוסר עכ"פ ע"י קינסא דעל הקינסא
לעולם לא יחול שם מצנה ונהו רק כמכשירי מצנה דקיל מגוף המצנה ונחשיב בזיון לדידן
אף בא"א להדליק מגר של חול ונוצח שיתבטל כל המצנה אפ"ה אין להתיר לבזות הגר
מצנה ולהדליק ממנו אע"ג דביזוי של מצנת נ"ח בנודאי דאינו רק מדרבנן הואיל דגם
עיקר מצנת נ"ח אינו רק דרבנן אבל עכ"פ כמו דמצינו דחז"ל העמידו דבריהם אף
במקום מצנה ד"ת לבטלו בשוא"ת מכ"ש לבטל מצנה דרבנן בשוא"ת בנודאי דיש פח
ביד חז"ל ונהי דנודע מ"ש הפנ"י בהא דאסור להדליק בתנופה בשמן שא"מ בשבת
מחשש שמא תכבה ולא יוכל להדליק דבאין לו שמן אחר מותר להדליק בו לפי שאין
להניח את הנודאי ולתפוס את הס' וא"כ י"ל דה"ה הקא בשביל חשש ביזוי מצנה דרבנן
אין לבטל מצנה דרבנן לגמרי אף באמת נודע שיטת תר"ו ריש ברכות דבשביל חשש

שָׁמָא יִפְשַׁע בַּק"ש אָסְרוּ חַז"ל לַקְרוֹת ק"ש אַחַר חֲצוֹת א"כ לְשִׁיטְתוֹ גַּם בָּאֵין לוֹ שָׁמֶן
אַחַר מְבַטְלִין כַּעֲת מְצֻנֵת נ"ח כְּדֵי שְׁלֹא יִנְצַמַח פְּשִׁיעָה בְּמִקּוֹם אַחַר שְׁיֻכְבָּה וְיִנְפָשַׁע וְלֹא
יְדַלִּיק וְא"כ לְשִׁיטְתוֹ י"ל ג"כ דְּמְבַטְלִין מְצֻנֵת הַדְּלֵקֶת נ"ח כְּדֵי שְׁלֹא יִגְרוֹם בְּזִיוֹן לְגַר
מְצֻנָה אַחֲרֵת וּבִפְרָט דְּאָף לְשִׁי הַפְּנ"י דְּוָקָא הָתָם דְּהָנִי רַק ס' שָׁמָא תִּכְבָּה וְיִוֹפְשַׁע וְלֹא
יְדַלִּיק אֲבָל לֹא יִנְצַמַח אִיסוּר בַּקו"ע שְׁפִיר ס"ל לְהַפְּנ"י דְּאֵין מְבַטְלִין מְצֻנֵת נ"ח וְנִדְאִית
בְּשִׁבִיל חֲשֵׁשׁ שָׁמָא יִנְפָשַׁע וְיִתְבַטֵּל מְצֻנָה בְּשׂוֹא"ת אֲבָל הֵכָא דִּישׁ אִיסוּר בִּיזוּי מְצֻנָה
בַּקו"ע שְׁפִיר יֵשׁ לְבַטֵּל מְצֻנֵת נ"ח וְע"ז שְׁפִיר פְּרִיָּה הַש"ס לְרַב דְּסוֹבֵר דְּאָף בַּא"א לְהַדְּלִיק
מִמֶּנּוּ א"א ג"כ אִיסוּר לְהַדְּלִיק מִגַּר מְצֻנָה מְהֵא דְּמִנּוּרָה דְּמוּכַח שָׁם דַּע"כ פ' בַּא"א בְּעֵנְנֵן אַחַר
יֵשׁ לְהַתִּיר וּז"ב וְחוּץ לְזֶה י"ל בְּכַוְנַת פִּירְכַּת הַש"ס עַל רַב מְהֵא דְּמִנּוּרָה דְּזֶה הוּא הַכּוֹנֵנָה
דְּכִינּוּן דְּכָל עֵיקָר מְצֻנֵת נ"ח הוּוּ לְזַכְרוֹן הַגֵּס שְׁהִי בְּמִנּוּרָה וְא"כ כַּמ"ש הָר"ן ז"ל בְּטַעַם
דַּמ"ד אִיסוּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרָה מִשׁוּם דְּבַעֲי שְׁהִי דְּוָמְיָא דְּמִנּוּרָה א"כ מִיָּדִי דְּחֻזְנֵן דְּהִי
מְוָתֵר בְּמִנּוּרָה שׁוּב ל"ח כָּלֵל בְּזִיוֹן לְנ"ח וּז"ב וְחוּץ לְזֶה י"ל לְפִי"מ דְּקָאֵמֵר הַש"ס
בְּפִסְחִים ד"ה דְּתַשְׁבִּיתוּ מַעֲיו"ט דְּאֵי בִּיּו"ט אִיסוּר מִשׁוּם דְּהַבְּעָרָה אַב מְלֹאכָה וְהָעִיר בַּפְּנ"י
שָׁמָא תַשְׁבִּיתוּ בִּיּו"ט וְרַק דְּגִזָּה"כ דְּמְוָתֵר לְשָׁרוּף בִּיּו"ט כְּמוֹ דְּמְוָתֵר לְהַקְרִיב קִרְבָּנוֹת
בִּיּו"ט וְתִירֵץ דְּכִינּוּן דְּכַתִּיב תַשְׁבִּיתוּ סֶתֶם יוֹתֵר מִסֶּתֶפֶר דְּכַוְנַתוֹ בַּעֲיו"ט כְּדֵי שְׁלֹא נִצְטָרֵף
לְוִמֵר דְּהַתִּירָה רַחֲמָנָא אִיסוּר יו"ט לְגַבֵּי מְצֻנֵת הַשְּׁבַתָּת חֲמִץ וְיוֹתֵר גִּיחָא לְנוּ לְפָרֵשׁ
דְּכַוְנַת הַתּוֹרָה דְּתַשְׁבִּיתוּ בַּעֲיו"ט עֵי"ש א"כ ה"ה הֵכָא י"ל כִּינּוּן דְּלֹא מְצִינּוּ בְּשׁוּם מְקוֹם
לְאַסוּר הַדְּלֵקֶת נ"ח מִגַּר לְגַר מַחֲשֵׁשׁ אַפְחוּשֵׁי מְצֻנָה אוֹ מְטַעַם בִּיזוּי מְצֻנָה וּמַצַּד הַסְּבָרָא
אִם כּוֹנְנָתוֹ בְּהַדְּלָקָה הוּא לְצוּרָף הַדְּלֵקֶת גַּר מְצֻנָה ל"ח בִּיזוּי וְעַל זֶה שְׁפִיר מִקְשָׁה לְרַב
דְּרוּצָה לְחַדֵּשׁ דִּישׁ בְּזֶה חֲשֵׁשׁ אִיסוּר מִשׁוּם בִּיזוּי א"כ נִצְטָרֵף לְדַחֲוֵק דְּבַמִּנּוּרָה וְהַתּוֹרָה
הַתּוֹרָה דְּכָר שְׁנַאֲסֵר בַּמֶּק"א א"כ טְפִי יֵשׁ לְנוּ לְוִמֵר דְּבִאֲמַת לִיכָא בְּמִנּוּרָה חֲשֵׁשׁ אִיסוּר
וְשׁוּב שְׁפִיר גַּם בַּנ"ח מְוָתֵר לְהַדְּלִיק מִגַּר לְגַר וּז"ב: ה) וְהִנֵּה הַח' הָעִיר דְּהִיכִי מְוָתֵר לְאַחַר
וְלְהַדְּלִיק מִנ"ח שְׁל אַחַר בְּלֹא רְשׁוּת הַבְּעָלִים לַעֲנ"ד גְּרָאָה דַּא"צ בְּזֶה דַּעַת בְּעָלִים כִּינּוּן
דְּקִי"ל בַּנ"ח אִיסוּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרָה א"כ אֵין לְהַבְּעָלִים שׁוּם זְכוּת בְּהַגְּרוֹת רַק לְקִיּוּם
הַמְּצֻנָה וּבְזֶה שְׁמַדְלִיק מְמַנּוּ אֵינוּ מְגָרַע בְּזֶה כַּח הַמְּצֻנָה שׁוּב א"צ לְזֶה דַּעַת בְּעָלִים וּמִמֶּנּוּ פ'
אֵי שְׁיָף בְּזֶה אַפְחוּשֵׁי מְצֻנָה גַּם מְדַעַת בְּעָלִים אִיסוּר וְאֵי ל"ח אַפְחוּשֵׁי מְצֻנָה שׁוּב א"צ
בְּזֶה דַּעַת בְּעָלִים וּז"ב וּבְעֵיקָר הָא דְּמַדְלִיקִין מִגַּר לְגַר דְּהָעִיר בְּסִפֵּר בְּאֵר יַעֲקֹב וּבַח"ס
דְּהַאִיף מְשַׁפְּחַת לָהּ הָא הַדְּלָקָה בְּמִקּוּמָה בְּעֵינֵן א"כ בְּשִׁלְמָא מֵאֵן דְּמַתִּיר גַּם ע"י קִינְסָא
מְשַׁפְּחַת שְׁמַדְלִיק קִינְסָא בְּבֵית זֶה וְנִכְנַס בּוֹ לְבֵית אַחַר לְהַדְּלִיק אֲבָל לְמ"ד דְּרַק מִגַּר לְגַר
מִמֵּשׁ שְׁרִי וְהָא בְּבֵית א' עֵיקָרוֹ הוּא גַר א' א"כ שְׁאָר הַגְּרוֹת הֵם טְפִלִים לוֹ א"כ חֲשִׁיב
בִּיזוּי מְצֻנָה הֵינּוּ מְצֻנָה קַלָּה מִמְּצֻנָה חֲמוּרָה וּבִאֲמַת בְּמֵאִירִי מְפָרֵשׁ דְּמְוָתֵר לְיִטְוֹל נ"ח
בְּעוֹדוֹ דּוֹלֵק לְבֵית אַחַר וְלְהַדְּלִיק מְמַנּוּ שָׁם וְלְהַחְזִירָה לְמִקּוּמוֹ הָרֵאשׁוֹן וְלְכַאוּרָה דְּכָרִיו
תְּמוּהִין דְּבִשְׁעַת הַטְּלִטוּל מִבֵּית לְבֵית חֲשִׁיב בִּיזוּי לְהַגַּר שְׁאֵינּוּ עוֹמֵד בְּמִקּוּמוֹ וְא"כ לְמ"ד
ע"י קִינְסָא אִיסוּר וְרַק מִגַּר לְגַר מְוָתֵר לְפִי דְּהַדְּלָקָה עוֹשָׂה מְצֻנָה וְחַל עַל גַּר הַשְּׁנִי תִּיְקָף
שָׁם מְצֻנָה בְּשַׁעַת הַדְּלָקָה וְל"ח בִּיזוּי אֲבָל הַטְּלִטוּל גּוּפָא חֲשִׁיב בְּזִיוֹן וְאֵז הָא לֹא נִגְמַר
עוֹד הַהַדְּלָקָה מִגַּר הַשְּׁנִי א"כ חֲשׁוּב רַק כְּמַכְשִׁירֵי מְצֻנָה וְשׁוּב י"ל דְּאִיסוּר וְהַנְּלַע"ד לְוִמֵר
דְּכָר חֲדָשׁ עַפ"י הַמְּפֹרֵשׁ בְּש"ס גִּיטִין דְּפ"ה דְּבִגְרִישָׁה ע"מ שְׁלֹא תִינְשָׂא לְפָלוּגֵי וְנִיסַת
לוֹ דְּבַטֵּל הַגֵּט וְהַקְּשׁוּ בְּתוֹס' אִם הַגֵּט בָּטֵל א"כ לֹא חָלוּ הַקִּידוּשִׁין וְשׁוּב ל"ח בְּכָלֵל נִיסַת

לו ונדוע מ"ש הרמב"ן ז"ל בזהו"ע בב"ש אה"ע סי' קמ"ג אף הר"ן כ' דכוננת התנאי הי' שאם תינשא לפלוני ינפקע אישות שלו על רגע אחת פדי שיוכלו קידושין השני לחול ותיכף יחזור האישות למקומו ויתבטל הגע ונהי דקיי"ל היום אי את אשתי ולמחר את אשתו דאמרי' כיון דפסקה פסקה מ"מ הכא דאין רצונו שיחול הגט רק רגע האחת פדי שיחולו קידושי השני שפיר פקע האישות על רגע אחת ומיד חוזר האישות עיי"ש וע' בנה"מ סו' רמ"א והנה מפנרש בתוס' פסחים דפ"ט ע"ב דאף במקדיש פסח סתם דעתו מסתמא שאם ירצו עוד אנשים למנות עליו שיחול המינוי ולפ"ז י"ל נהי דהגר חשוב הוקצה למצנתו ושוב שיני' בו ביזוי אפ"ה י"ל דבסתמא דעת המדליק נ"ח שאם ינדמן שאיש אחר יצטרף להדליק נ"ח מנר זה ויצטרף לטלטל הגר שינפקע הקדושה על רגע אחת עד שיידליק ממנו ואח"כ תיכף יחזור לקדושתו ואף די"ל קדושה נא פקע בכדי מ"מ הא באישות בונדאי דאמרי' כיון דפסקה ואפ"ה במידי דאין רצונו להפקיע האישות רק על רגע אחת ומיד יחזור האישות יוכל להפקיע ה"ה הכא י"ל דנפקע הקדושה מהגרות על רגע אחת ותיכף חוזר לקדושתו כנ"ל ליישב דברי המאירי אף בגוף קושית הבאר יעקב שהעיר דאיה משפחת לדין זה דהואיל דהדלקה במקומה בעינן ולמ"ד דע"י קינסא אסור א"כ רק מנר לגר שרי וא"כ כיון דהדלקה במקומה בעי שוב לא משפחת לדין זה ואי לגבי גרות הנוספין באותו בית ז"א דהגרות הנוספות חשיבי טפלים וא"כ חשיב ביזוי למצנה החמורה למצנה קלה באמת וי"ל דהגרות הנוספות כמנהג המהדרין כל גר חשיב בגוף המצנה ולא הו' בכלל טפל להמצנה ושוב שפיר מותר להדליק מנר א' לחבירו וכדומה מצינו בתרומה דאף דחטה א' פוטר את הכרי אפ"ה כל מה שמפריש יותר שם תרומה יש עליו וכמ"ש בזה בתר"י ברכות בהא דרב צלי של שבת בע"ש דע"י שקיבל שבת מבע"י נעשה אז פעצם יום השבת והביא ג"כ הוכחה מתרומה א"כ ה"ה לגבי גרות ג"כ י"ל דכל גר חשיב גוף המצנה וכה"ג כ' בשו"ת טוטו"ד לעגנן אונא יתירה דכל אחת שם יתרת עליו עיי"ש וכבר קדמו בזה בט"ז יו"ד סו' מ"ד לעגנן יתיר כוליא עיי"ש ומיושב קושית הבא"י בס"ד וראיתי לח' שכ' דעפ"י דברי המאירי י"ל בכוננת המ"ד משום אכחזשי מצנה והינינו דבשעת הטילטול חשוב כנתבטל ממצנתו כיון שאינו במקומו ולכאורה דבריו תמוהין דא"כ מאי פריה הש"ס לרב ללישא דאכחזשי מצנה מהא דמנורה הרי שאני התם דהמנורה עומד במקומו אף באמת י"ל דהמקשה ממנורה סובר באמת דלמ"ד דמותר להדליק מנר לגר גם נ"ח מותר להדליק גר א' מחבירו אף דמעיקר הדין יוצא בגר א' אפ"ה כיון דמצנת המהדרין להיות מוסיף והולך א"כ אם מדליק הרבה גרות כל אחת חשיב גוף המצנה וא"כ י"ל דלדידך הפנונה של המ"ד דמותר להדליק מנר לגר היינו במקומו מנר העיקר לגר הנוסף ונצמח עפ"ז דרב דאוסר משום אכחזשי סובר דגם במקומו שיני' חשש אכחזשי ושפיר פריה ממנורה ומאן דקאמר מאי הני עלה ס"ל די"ל דהפנונה בש"ס מדליקין מנר לגר היינו להוליה את גר הדולק להדליק ממנו במקום אחר ובזה רב אוסר וא"כ לא קשה עליו ממנורה משום די"ל דשם בהדלקה במקומו ל"ש הסברא דאכחזשי מצנה ולכך שפיר פסקו דאסור להדליק ע"י קינסא די"ל דרב ושמואל נחלקו רק היכי דמוליה הגר דרב אוסר מטעם אכחזשי ושמואל נא חייש להא דמוליה את הגר ובשעה שמדליק שוב גם גר השני חשוב גר מצנה אכל באמת י"ל דע"י קינסא אסור גם לשמואל משום ביזוי מצנה מש"ה שפיר פסקו הרי"ף והרמב"ם דאסור

ע"י קינסא אף דפסקו כשמואל מ"מ לפ"ז וי"ל דגם לשמואל אסור ע"י קינסא משום ביזוי מצוה וכפ"י הרא"ש ניש עוד לבאר הדבר יותר עפ"מ ש מהרש"ל מוכא בט"ז סי' תרס"ח דבכניסת יום ש"ע אסור לאכול לפי שבוזה שקיבל עליו קדושת יום ש"ע ל"מ לגרוע פח המצוה המוטל עליו עוד לבאר על הסופה והט"ז חולק עליו דכיון דנתנה לו התורה פח לקבל שבת מבע"י ממילא נדחה מצוה הקדום דפה הקדוש שחסר הוא התיר עיי"ש ולפ"ז י"ל דהמקשה הי' ס"ל דמ"ד משום אכחוש מצוה מייגרי דמדליק במקומו מְכַר הַעֲיָקָר לְגַר הַנוֹסֵף וְאֵפ"ה ל"ח ביזוי מצוה הואיל דחזינו דמותר להוסיף גר אף דבוזה שמוסיף מחליש פח מצוה העיקרית וא"כ מדמותר להוסיף בנודאי דגר זה לא גרע מגר העיקר ושפיר ל"ח ביזוי מצוה ומדחזינו דרב אוסר נשמע דסובר דשנייה אכחוש מצוה אף במצות שוין א"כ שפיר קשה ממנורה אבל מאן דקאמר מאי הווי עליה סובר די"ל דבמנורה דכל הנרות הם עיקר שפיר ל"ח לאכחוש מצוה דמה לי גר זה מזה כולו שם חד מצוה עליהו אבל הקא דמדינא סגי בגר א' נהי דמשום ביזוי מצוה אין לאסור בזה לפי שגם שאר הנרות מדליק לשם הידור מצוה א"כ עכ"פ אין כנונתו לבזות המצוה וכמ"ש בישי"ע בטעם דעדל"ת משום דע"י מחשבתו לקיים המצוה חשיב כנסתלק מחשבת האיסור וחשיב כשוגג א"כ ה"ה הקא ע"י שמכנין בהדלקתו לצורך קיום מצות מהדרין ל"ח דרף בזיון אבל עכ"פ י"ל דחשיב אכחוש מצוה העיקרית למצות מהדרין וכעין זו כ' המנ"ח די"ל דבאכל ח"ש מצוה בהדי זית מרור דח"ש לגבי שיעור שלם חשוב כרשות לגבי מצוה ואתי רשות ומבטל למצוה עיי"ש ולפ"ז י"ל דרב אוסר אף להדליק מגר גר ושוב י"ל דע"י קינסא גם לשמואל אסור מטעם ביזוי מצוה וצדקו דברי הרי"ף והרמב"ם דנהי דפסקו כשמואל אפ"ה גם לשמואל רק להדליק מגר לגר שרי דל"ח לאכחוש מצוה היכי דגם גר השני הוא חלק ממצוה עכ"פ ממצות מהדרין אבל ע"ו קינסא גם לשמואל אסור משום ביזוי מצוה וז"ב: ו) והנה הח' הג"ל הביא קושית מרן זצ"ל מצאנז בהא דכ' בתוס' שבת דכ"א אהא דמצאו פה שמן שהי' חתום בחותמו של כה"ג וכ' התוס' דעכצ"ל שהי' מונח בקרקע באופן שלא הסיטו הכלי דאלת"ה א"כ עפ"ם הם כנזבים ונטמא בהיסט והקשה מרן זצ"ל הא עכ"פ ל"ח טפי מספק אם העפ"ם הסיט עליה וא"כ עזרה הא חשוב רה"ר וס"ט ברה"ר טהור עכת"ק ולכאורה י"ל כשיטת הרמב"ן דבקדושים וטהרות לא אמרי' ס"ט ברה"ר טהור אף באמת בתוס' חולין ד"ב מוכח להיפוך ושוב הדרא הקושית לדוכתא והנלע"ד דהנה כבר נודע קושית הב"י אמאי עושין ח' ימים הרי הגס לא הי' רק על ז' ימים דבלילה ראשונה הי' להם שמן טהור וגם נודע מה שהעירו אמאי הוצרכו לגס הרי הי' יכולים להדליק בשמן טמא משום דטומאה דחוייה בצבור ונהי דכתבו דהש"י רצה להראות חיבתו לישראל שלא יצטרכו להדליק בטומאה כיון דאף למ"ד דטומאה דחוייה עכ"פ רק בקישוי התירו אפ"ה אפתי העירו דהי' עצה לערב מעט שמן טמא לשמן טהור ע"י צרצור ונימא קמא קמא בטל ונהי די"נ גם נענין זה דהש"י רצה להראות חיבתו לישראל שלא יצטרכו לבוא לידי ביטול דגם בביטול בקישוי התירו אבל עכ"פ הדבר מוכן דהכנהגים שלא ידעו שהש"י נעשה להם גס לא הי' להם עצה רק או להדליק בלילה א' בשמן טהור לחוד ושאר הלילות בשמן טמא מצד דחוייה בצבור או לבטל שמן טמא בשמן טהור דזה עדיף עכ"פ מלהדליק בשמן טמא לחוד אף אי דחוייה בצבור ונהי דכתבתי דביטול ג"כ

בְּקִישׁוֹי הַתִּירוֹ אָבֵל עַכ"פּ ל"ח פְּשָׁמֶן טָמֵא לַחֹד וּא"כ עַכְצ"ל דְּהַפְּהָנִים לְקַחוּ בְּלִיל א' חֶלֶק ח' מִהַשָּׁמֶן טְהוֹר וְרָצוּ לְהוֹסִיף בּוֹ טִיפִין טִיפִין מִשָּׁמֶן טָמֵא ע"י צְרָצוֹר דִּיתְבַּטֵּל וְהִרְאָה הַקַּב"ה גַּם שְׁמִיד פְּשִׁיטוֹ לְמַעַט שָׁמֶן טְהוֹר לְהַכְלִי קוֹדֶם שְׁעִירָבוּ בּוֹ שָׁמֶן טָמֵא גִיתוֹסָף בְּהַכְלִי שָׁמֶן פְּשִׁיעוֹר לְהַדְלִיק בּוֹ כָּל הַלִּילָה וְנִמְצָא דֵהִי הַגַּס מִיַּד בְּלִיל א' וְכֵן הִי בְּכָל הַלִּילוֹת וְשִׁפִּיר עוֹשִׂין חֲנוּכָּה ח' יָמִים א"כ לְפִי"ז יָפָה כ' הַתּוֹס' דַּעְכְּצ"ל דְּהַכְּלִי הִי מוֹנָח בְּקַרְקַע דַּאֲל"כ א"כ הִי עַכ"פּ ס' שָׁמָא גִטָּמָא בְּהִיסָט וְנִהִי דִי"ל ס"ט בְּרַה"ר טְהוֹר מ"מ פְּכָר כ' בַּכְּנֵה"ג דְּבִיטוּל אִיסוּר אִינוּ, רַק בְּדָבָר שֶׁהוּא וְנִדְאִי הִיתָר אָבֵל אִם הִתְיַתֵּר אִינוּ וְנִדְאִי אֵין בְּכוּחוֹ לְבַטֵּל אֶת הָאִיסוּר וְכַתְּבִיתִי בְּמִק"א בְּשֵׁם הַשׁו"מ דֵּה"ה דְּבָר הַמְּוֹתֵר מִפֶּח סד"ר לְקוֹלָא אֵין בְּכוּחוֹ לְבַטֵּל אִיסוּר וּא"כ ה"ה דִּי"ל דְּדָבָר הַמְּוֹתֵר רַק מִפֶּח ס"ט בְּרַה"ר ג' אֵין בְּכֹחוֹ לְבַעַל אִיסוּר וְשׁוֹב לֹא הִי לְהֵם עֲצָה לִיתָן מְעַט שָׁמֶן טְהוֹר לְהַכְּלִי וְלְהוֹסִיף שָׁמֶן טָמֵא וְלְבַשְׁלוֹ ז"א דְּכִינוּן דְּגַם הַשָּׁמֶן טְהוֹר לֹא הִי מְוֹתֵר רַק מִפֶּח ס"ט בְּרַה"ר שׁוֹב לֹא הִי בְּכֹחוֹ לְבַטֵּל אֶת הַשָּׁמֶן טָמֵא וְשׁוֹב הִי מְוֹתֵר לְהַדְלִיק בְּשָׁמֶן טְהוֹר שְׁמִצָּאוּ בְּלִילָה הִרְאִישׁוּנָה וְהִי רִשְׁאִי לְהַדְלִיק בּוֹ מִפֶּח דס"ט בְּרַה"ר טְהוֹר וְשׁוֹב הִי הַגַּס רַק עַל ז' יָמִים וְשׁוֹב לֹא הִי אֶפְשָׁר לְעֲשׂוֹת ח' יָמִים חֲנוּכָּה וְעַכְצ"ל שֶׁהִי מוֹנָח בְּקַרְקַע וְשׁוֹב הַשָּׁמֶן טְהוֹר הִי וְנִדְאִי טְהוֹר וְנִהִי דְחֻשִׁיב הִיסָח הַדַּעַת בְּזָה שְׁלֹא יִדְעוּ כָּלֵל מִהַפָּה שְׁנִמְצָא מ"מ לְחֹד שִׁטָּה בְּתוֹס' חֲגִיגָה דכ"א בְּנֶאֱבָד ל"ש לְפֶסֶל מִחֲמַת הִיסָח הַדַּע"ת וְשׁוֹב הִי מוֹעִיל הַבִּיטוּל וְשִׁפִּיר חֶלְקוֹ הַפְּהָנִים הַשָּׁמֶן טְהוֹר עַל ח' חֶלְקִים וּמִיַּד בְּלִילָה רִאשׁוֹנָה עֲשׂוֹ זֹאת וְשִׁפִּיר הִי הַגַּס מִיַּד בְּלִיל א' וְשִׁפִּיר עֲשׂו ח' וּמוֹם חֲנוּכָּה וּז"ב בַּס"ד וְדו"ק: וְאֶפְרִיזוֹן גִּמְטָ' לְהַבְּחוֹר חו"ב כְּמַר שְׁמִשׁוֹן זַעֲלִיג וּוְאֶלֶד יַחִי מִפָּה אֲשֶׁר טָרַח בְּהַגָּהַת סְפָרֵי הַנּוֹכָחִי.

הַמְּחַבֵּר. סִי א' לְבַנֵּי הַרְבַּ הַגָּאוֹן כַּש"ת מ' חֲיִים שְׁלִיט"א בְּדָבָר שֶׁאֵלְתָּהּ בְּאִשָּׁה פְּרִיִידֵל מְטֵאֲרָנָא שְׁבַעֲלָה הִי בְּשֻׁדָּה הַמְּלַחֲמָה וְעַמֵּד יַחַד עִם ב' אֲנָשִׁים הָאֶחָד חֲיִים בַּאֲלֻדִינְגַעֵר מְגַאֲרִלִין וְהַשְּׁנִי יוֹסֵף רוֹזְעֵנְבִלִיט מְגַרָאֲמֵנִיק פְּעַם אֶחָד עֲמָדוּ סְמוּךְ לְחִיל רוֹסִיעַ וְכָל חִיל פְּסֻטְרִיִיד בְּרַחוּ וְלֹא נִשְׁאַרוּ רַק אֵלוֹ ג' אֲנָשִׁים וּפְתָאוּם כְּשִׁרָאוּ שְׁחִיִיל רוֹסִיעַ רוֹזְפִים אַחֲרֵיהֶם בְּחֻצִים הַתְּחִילוּ גַם הֵמָּה לְבָרוּחַ בְּאֲמֻצַּע לִילָה וּכְשֶׁהֲאִיר הַיּוֹם לֹא רָאוּ עוֹד בְּמָקוֹם הַלְזוֹ שׁוֹם ב"א זוֹלְתָם וּבְתוֹךְ כֶּף רָאוּ שְׁבַעֲלָה שֶׁל אִשָּׁה זוֹ שָׁמוֹ הִי אֶבְרָרֵם גַּסְגוֹ אַחוֹר מֵאֲתָם אִיזוֹ פְּסִיעוֹת וְהַבִּיטוֹ מֵאַחֲרֵיהֶם וְרָאוּ הַזְּרִיקוֹת חֻצִים מִחִיל רוֹסִיעַ וְרָאוּ שֶׁר' אַבְרָהָם הַתְּחִיל לְנַפֹּל וְצָעַק בְּקוֹל רַב וְאֵת פָּנָיו לֹא רָאוּ רַק אֶת קוֹלוֹ הַפִּירוֹ וְהִלְכוּ מְעַט אַחֲרֵיהֶם לְרִאוֹת מַה נַּעֲשֶׂה בּוֹ וְרָאוּ שְׁנַפְּל לְאַרְץ עַל פָּנָיו וּפְשִׁט יָדָיו וְנִגְלָיו וְגַם כָּל גּוֹפּוֹ וְהַגְּבִיחוּ מְעַט אֶת רִאשׁוֹ וְעֵינָם אֶת פִּיו וְשׁוֹב נָפַל לְאַרְץ עַל פָּנָיו וְלֹא רָאוּ עוֹד אֶת פָּנָיו כִּי פָּחְדוּ לְהוֹפְכוֹ וּמִחֲמַת פֶּחַד שְׁכָבוּ גַם הֵם לְאַרְץ כְּדִי שְׁדַמּוּ חִיל רוֹסִיעַ שְׁגַם הֵם כְּבָר מָתוּ וּבְתוֹךְ הַזְּמַן שִׁשְׁכָבוּ סְמוּךְ אֵלָיו נִגְעוּ בּוֹ בְּבִגְדָיו כְּמָה פְּעֻמִּים וְקָרָאוּ אוֹתוֹ בְּשִׁמוֹ וְלֹא הִשִּׁיב לְהֵם כְּלוּם וְרָאוּ שְׁמוֹנָח כְּמַת בְּלִי שׁוֹם תְּנוּעָה גַם הַפִּירוֹ אֶת הַמְּצַנְפֶּת שְׁלֶקַח לְעֲצָמוֹ זֶה ג' יָמִים מְקוֹדֶם וְהַעֲד ר' יוֹסֵף הוּא עוֹד שְׁבוּי בְּרוֹסְלָאֲנָד אֶף הַעֲד ר' חֲיִים בָּא לְבֵיתוֹ וְהַעֲיֵד אֲצִל הַבַּד"צ כְּכָל הַנְּ"ל וְלְפִי דְבָרָיו גַּם ר' יוֹסֵף רָאָה אֶת כָּל הַנְּ"ל זֶה תוֹרָף הַשְּׂאֵלָה: (א) וְהִנֵּה בְּדָבָר הַזֶּה יֵשׁ כְּמָה צְדָדִי הִתְיַתֵּר א' פִּינוֹן דְּכְשֶׁהֲאִיר הַיּוֹם רָאוּ שְׁלֹא נִמְצָא שְׁמָה עוֹבְרִים וְשָׁבִים וְאֵת הַר' אַבְרָהָם רָאוּ עִמָּהֶם א"כ כְּשֶׁנִּשְׁאַר אַח"כ רְחוּק אִיזוֹ פְּסִיעוֹת מִהֶם וְרָאוּ שִׁירוֹ בּוֹ חֻצִים א"כ יֵשׁ סְבָרָא שְׁהֲאִישׁ שְׁנַפְּל בּוֹ חֻצִים הִי ר' אַבְרָהָם פִּינוֹן

דהוא ונדאי הי' במקום הלז ונמצא שמה מת בזמן מיעוט כזה אין לחוש שפא שמה איש אחר ועליו נפלו החצים ור' אברהם ברח למקום אחר וכנודע שיטת כמה פוסקים דאם ידעינן שאיש זה הי' ונדאי במקום הלז ונמצא שם מת תולין בהאיש שהי' ונדאי במקום הלז וכמ"ש המבי"ט והשב יעקב ומקורו מש"ס פסחים ד"י ועי' שו"ת פר"מ סי' כ"ה וסי' כ"ו ובספרי ח"א סי' מ"ט ואף לשי' הפוסקים המחמירין עיקר הטעם דחוששין שפא אהד מרנבא דעלמא בא שמה ומת התינח דאם פבר עבר זמן בין שעה שראו מת את האיש מזמן שראו את האיש שאנו דנין עליו בחייו ומיתה דזמן מרנבא שכיח וכמ"ש בתוס' יומא ד"ב דלמיתה דזמן מרנבא יש לחוש היכי דעדיין אינו נגד סתירת חזקה חי וכמו דחוששין שפא ימות אח השני ויתבטל ממצנת יבמין עיי"ש ה"ה הכא חוששין שפא הנמצא הוא איש אחר דכמה מתים איפא בעולם וכמ"ש הנוב"י בתשובה דאם הוא סג"י מוקמינו בעלה של זו בחזקת חי והנמצא הוא אהד מרנבא דעלמא המתים ומקורו מתוס' שבוועות דמ"ה דהיכי דאנו דנין על איש פרטי ל"ש אחזוקי אינשי בגנבי לא מחזיק אכל בנ"ד דרק זמן מיעוט עבר מעת אשר ראו אה הר' אברהם עד שעה שנפל לארץ ע"י יריית החצים ובזמן מיעוט גם לשפא ימות נ"ח וכמ"ש בתוס' יומא שם דרק משום מעלת פפרת כל ישראל חוששין וגם הי' במקום שעכ"פ אין שיירות מצויות שמה פיון שראו מקודם שלא נמצא שם איש א"כ בנדאי אין לחוש שבזמן מיעוט כזה בא שמה איש אחר והוא מת ע"י יריית החצים ור' אברהם ברח למקום אחר ואף די"ל דמוקמינו את ר' אברהם בחזקת חי ואין לנו לדון על חזקת חי של אדם אחר שאין ידוע לנו אבל עכ"פ חזינו דגם לחשש שפא ימות דל"ח נגד חזקת חי אפ"ה ל"ח למיתה דזמן מיעוט מכ"ש הכא דלשי' כמ"פ חזקת חי של אדם אחר חשוב כמו חזקת חי של אדם זה שדנין עליו והא דמחמירן בסג"י משים דיש חא"א נגד חזקת חי שוב עכ"פ הכא יותר י"ל דכיון שראוהו זמן מיעוט מקודם את ר' אברהם במקום הלז אין לחוש שפא שמה איש אחר בזמן מיעוט כזה ובפרט במקום דלא שכיח אנשים וא"כ חזקה דכאן נמצא פאן הי' מסייע דונדאי נפל שמה ר' אברהם הנ"ל ואף דיש לחוש שפא רק נתעלה מ"מ פיון שנגעו בבגדיו כמה פעמים והי' פוונתם לידע אם לא נתעלה וגם קראו אותו בשמו וכבר פתבו הפוסקים דע"י הזנה או משמוש בגופו חשיב כמו קברתיו ובפר דקיי"ל דבשנים ל"ח לבדדמי וגם בע"א המעיד מפי שנים ל"ח לבדדמי פיון דלשי' הפוסקים דהאיבעיא בש"ס הוא מחשש משקר ונפשטה מהא דדיגלת, ורק להפוסקים דהאיבעיא הוא מחשש בדדמי לפי"ז לא נפשט מהא דדיגלת משום די"ל דשם מיירי בלא ראה הטביעה כמ"ש הרנ"ה עכ"פ חשש בדדמי ליפא היכי שעד אהד מעיד דגם עוד איש אהד ראה המיתה וכיון דמחליטין שהאיש שנפל מחמת החצים הי' ר' אברהם הנ"ל שם דבזמן מיעוט ל"ח שפברח למקום אחר ובא שמה איש אחר שלא ראוהו העדים ושוב לא נשאר רק החשש שפא נתעלה לענין זה ונדאי מועיל מה שנגעו כמה פעמים בבגדיו בכונה וראו ששוכב פמת ממש בלי שום תנועה א"כ בונדאי דהכא אנדא החשש בדדמי וז"ב: ב) וראיתי בדבריך שהבאת בשם שו"ת הב"ח שהעיר מש"ס נדה ד"ד נגע באהד בלילה ואינו יודע אם חי או מת ומוכח דע"י נגיעה א"א להרגיש אם חי עכת"ד, לענ"ד י"ל עפימ"ש בכו"פ סי' א' ס"ק יו"ד דהא דמשמע מדברי התוס' חולין ד"ג ע"ב דאם שחט מי שאינו יודע הלכות שחיטה דל"מ אף אם אחר ראה ששחט יפה ובש"ס דף י"ב דמהני אם אחר רואה וכו'

הכו"פ דשם בדרף י"ב הרואה ידע דהשוחט אינו מומחה א"כ מדקדק יפה ומהני פנונתו
אבל שם בדרף ג' מייירי דהרואה לא ידע, אז אם השוחט אינו מומחה שנתברר אח"כ
שאינו מומחה אז חוששין שמא הרואה לא דקדק יפה, ואף דלא סמכינן על רוב מצוין
מ"מ י"ל דהרואה סבר שיתברר שהוא מומחה וי"ל דהוי בכלל מלתא דלא רמיא ואומר
בדדמי עכ"ד, וע' בפמ"ג סי' י"ח שנסתפק באחר רואה אי שיניד הסברא דכל מלתא
דלא רמיא עליה עיי"ש, א"כ ה"ה הקא י"ל דשם בש"ס נדה בשעת נגיעה לא עלה שום
ספק בדעתו שמא נוגע במת דחזקת חי כ"ז דלא איתרע חשוב בירור כמ"ש בטו"ז יו"ד
סי' שצ"ז א"כ שפיר לא דקדק בנגיעתו בו שיגע בו באופן שאיש חי יתעורר משנתו
וכמפורש בנדה ד"ג ישנה נמי אגב צערא מיתערא ועי' בשו"ת מהר"ם לובלין שכ' דכתם
הנמצא בשעת שינה הוי ד"ת והסד"ט דחה דגם בשינה מרגשות בפתיחת פי המקור אבל
הקא שראה דאיש זה נפל מחמת יריית החצים והוא שוכב פמת ונגעו בו בכוננה אם לא
יתעורר ע"י הנגיעה אז בודאי מדקדק יפה לנגוע בו באופן שעפ"י הרוב הי' מתעורר
מעילופו וכיון דבלא"ה חשש בדדמי אינו כף רק דרבנן ואם ניסת ל"ת עכ"ה דהוא כמו
חשש גרוע לחוש שמא רק נתעלה וגם שמא גם בשעה שנגעו בו הי' רק נתעלה זה נודאי
הוי בכלל מיעוטא דמעוטא דיש בזה תרי רובא, חדא דלא נתעלה עוד עפ"י הרוב ע"י
נגיעה בכוננה בודאי אפטר להרגיש שונדאי מת וא"כ היכי דיש תרי רובא לשי' הבית
יעקב מהני גם בעגונה ובפטר לעגון חשש בדדמי דקיי"ל אם ניסת ל"ת מהני צירף קל
להתיר אף לכתחילה, וכעין זה כתבו בתוס' פסחים ד"ל דמשהו ונטלפ"ג מותר אף
לכתחלה וכעין זה כתב בר"ן פתובות פ' הפותב דבמידי דבדיעבד יהי' לו זכות עפ"י דין
מהני סברא קלה אף להגבותו לכתחלה ועי' במנ"ח מצנה ד' מ"ש בזה ויפה כ' הג'
מבאטשאטש ז"ל ראי מתוס' יומא ד"ז דבק"צ ויש ציץ הואיל ויש ב' סברות להתיר א"צ
לאהדורי אטקרה עיי"ש, ולכאורה יש להעיר דמש"ס דלעיל מוכח דאף ביש ציץ מהדרין
אטקרה מדמשני באילו של אהרן ופר מייירי בפר של ע"א ושם בפר ע"א עכ"ח מייירי
ביש ציץ ובאופן דמרצה דקרפן שאין קבוע לו זמן אינו מותר רק ע"י ריצוי ציץ וא"כ
שוב באילו של אהרן דהוי קרפן הקבוע לו זמן ומה"ת הותרה ושוב ביש ציץ חשוב
תרתו לטיבותא ואפ"ה מהדרין אטקרה ושוב דברי התוס' צע"ק עכ"פ סברא זו ברורה
דאם נגעו בו בכוננה לידע אם לא נתעלה בודאי אם לא הרגישו בו רוח חיים עכ"ח
שבוודאי מת וז"ב: ג) עתה נבוא לדבר מצד שהפירו קולו די"ל דחשיב כראו בפניו,
והנה באמת כבר דיברו מזה בפוסקים אי מהני טב"ע דקלא לעגון עגונה והביאו ראי'
מסנהדרין דס"ז גבי מסית שכ' רש"י דמי לא מצי חזי לי' לא מצי מסהדי לי' לחייבו
מיתה ואף ששמעו את קולו ומבואר דלא מהני טבע דקלא בדבר דבעי ראו בפניו, ובאמת
יש מהמפורשים דהעירו דבמסית בודאי יועיל טב"ע דקלא דכיון דאין טועגין למסית
א"כ גם ע"י טב"ע דקלא יש להורגו, ובחדושי העירותי דהא דכ' בתוס' ב"ב ד"ג דמה"ט
ספק נפשות להקל משום דכתיב ושפטו העדה וכ' התוס' דבלא"ה לא קטלינן מספק
וכתבתי דנ"מ בחזקה דאיתרע דל"ח בירור ול"מ בדנ"פ, וא"כ במסית דל"ש ושפטו
העדה שפיר יועיל להורגו ע"י חזממע"ק המסייע לחיוב אף אם יש חזקה דהשתא פנגדו
אף כ"ז אם כבר נתברר שהיא מסית אז שפיר אם נולד ספק לפוטרו וחזממע"ק מסייע
לחיוב שפיר חייב אבל אם יהי' רק טב"ע דקלא ויטעון ברי שהוא לא הסית שפיר י"ל

נהי דטב"ע דקלא חשיב עכ"פ כמו רוב וכמ"ש בספר עטרת חכמים בחידושי לוחין דעכ"פ חשיב כמו רובא דליתא קמן עכ"פ במידי דל"ת בירור ל"מ לחייבו מיתה וכמ"ש ברשב"א יבמות דפ"ח ובפנ"י פתובות דכ"ב דברי לי נגד הרוב וחקקה מהני ודוקא בספק דתרי ותרי דא"א לומר דחקקה מברר הספק דהא תרי פמאה נכה דעכ"פ מספק א"א לשנות מפפי שהחלטנו עד עתה אבל פינו דרק ספק נשאר שפיר מהני ברי לי אבל בהחזקה נדה בשכנותיה דחקקה פזו חשיב בירור דסוקלין ושורפין על החזקות בזה ל"מ ברי של האשה וכהא דכתובות דט"ז אי פל הניסת בתולה יש לה קול הני סהדי שקרי גינהו ובהו ניקח דברי התוס' גיטין די"ז שכ' דהרי גרושה לפניה אף דחזדמע"ק עדיפא מ"מ פבר חידוש בהג"ה אמ"ב לאה"ע סי' י"ט דחזדמע"ק דאיתרע ל"ח בירור ושם מועיל ברי של האשה שנתגרשה קודם הזנות וכעין זו הרגיש בספר ט"ג שם נחזור להנ"ל עכ"פ י"ל דרק במסית ל"מ טב"ע דקלא דגם טב"ע דקלא ל"ח בירור ושפיר יועיל טענת ברי שלו ואף דאם הוא לא יטעון לא טענין לי אבל עכ"פ באם יטעון ברי לי שפיר א"א להורגו, ומה"ט ניקח דא"א להרוג אם עדים אומרים פלוני דהאי סימנא קטיל גברא דנגד סימן דלא עדיף מרוב מהני טענת ברי ודמי לסברת פנ"י בהא דנקי וצדיק אל תהרוג אבל בעגונה דאינה נוגע למיתה שפיר י"ל דמהני הפרה ע"י טב"ע דקול פינו דליכא ברי לי נגד הטב"ע שפיר מהני טב"ע דקלא דהוי פרוכא, ואף שי"ל דהרוב ל"מ נגד חא"א משום סמל"ח עכ"פ מדרבנן אפ"ה הואיל דכבר איתרע החא"א ע"י סברת היינו שאבד היינו שנמצא, נהי דנימא דסברא זו ל"מ נגד חא"א וכמ"ש הנמ"י אבל עכ"פ איתרע החא"א ושוב מהני הטב"ע דקלא וז"ב ולכאורה הי' מקום לומר דטב"ע דקלא דלא עדיף מרוכא לא יועיל בעגונה כמו במשמל"ס אף דרוכין למיתה אפ"ה אמרינן סמוך מעיוטא דניצולים לחא"א ה"ה הכא פינו דטב"ע דקלא לא עדיף מרוב שוב י"ל סמל"ח וביאמת כפר הרגיש כעין זה בעט"ח לר"מ דחייש למיעוטא דאיך סומא מותר באשתו ותירוץ ל"ש הכא, אף ביאמת אחרי שפבר הוכחתי דהחא"א איתרע בנ"ד מפת סברת היינו שאבד היינו שנמצא ושוב מועיל טב"ע דקלא דהיכי דאיתרע החא"א שוב מועיל הרוב וזבו"פ: ד) עוד י"ל בישוב מה שהרגישו המפורשים לענין טב"ע דקלא מהא דחזינו דבמסית ל"מ טב"ע דקלא ונקדים דברי הריטב"א ב"מ דכ"ו בהא דל"מ לומר פלוני דהאי סימנא קטיל גברא דבשלמא באבידה דאין לנו לדון רק על דברים שנאבדו מאיזה בני אדם והדברים האלו הם המיעוט שבכלל כלים הנמצאים בעולם א"כ שפיר אין לחוש שמה המיעוט בני אדם נזדמן עוד פלי בסימן פזה, וה"ה דנמצא איש מת ויש ב' סימנים א"כ המתים הם המיעוט בעולם שלא יהי' עוד נקברים א"כ שפיר אין לחוש שנמצא איש אחר ממש בסימן פזה אבל באומר פלוני דהאי סימנא קטיל גברא דיש לנו לדון על כוללת העולם והיכן דיש לדון על כוללת העולם שפיר יש לחוש שנמצא עוד איש בעולם שיש לו סימן פזה עכת"ד ומעתה י"ל דבהא דמפורש בש"ס חולין דצ"ו דסומא מותר באשתו ע"י טב"ע דקלא ניקח הועיל דהתם אין לנו לדון רק על מיעוט נשים שבעולם והיינו על הנשים הנמצאים באותו בית שפיר אמרי' דלא שכיח שבתוך אותן מיעוט נשים יזדמן עוד אחת שיהי' קונה דומה לקול אשתו וה"ה בנ"ד שאין לנו לדון רק על האי ששנמצא שם מת שהוא מהמיעוט בני אדם שמתו שפיר י"ל אם שמעו מזה האי שנמצא שם מת קודם שמת קול צווחה אשר הי' נדמה להם בבירור שהוא קול

ר' אברהם הנ"ל שפיר אין לחוש שאיש אחר שגזמון למקום הזק ומת ה' קולו שנה לקול ר' אברהם הנ"ל הואיל דלא שכית בין מיעוט אנשים המתים, שיהי' קילו דומה לקול חבירו אבל התם במסית דקאי על אחד מכוללת העולם החיים עדיין בזה שפיר ל"מ טב"ע דקלא הואיל דכוללת העולם שפיר יוכל להיות שנמצא עוד איש מרנבא דעלמא שיהי' קולו דומה לקול של זה ולכך במסית שפיר ל"מ להורגו ע"י טב"ע דקלא אף דלשי' פמה פוסקים מסית חמיר דא"צ אף קצת התראה ובמי דנראה מרש"י סנהדרין ד"ח נדף ס"ז עיי"ש אבל עכ"פ לענין זה לא גרע משאר דנ"פ דא"א להרוג אותו בטב"ע דקלא וז"ב בס"ד: ה) ומצאתי בשו"ת בי"ג אה"ע סי' ע"ב וסי' פ"ה שבעלה ג"כ להתיר בעגונה בטב"ע דקלא והקול ג"כ בעגונה בידיעה בלי ראי' עיי"ש שאמת פן הוא בשו"ת שבות יעקב ח"א סי' ק' להקל בעגונה בטב"ע דקלא עיי"ש [הגה ובגוף הדבר שהאריך כ"ק אאמ"ושליט"א אי מהני טב"ע דקלא בעגונה והרגיש דכיון דטב"ע דקלא לא עדיף מרוב א"כ י"ל דכמו דמשאל"ס אשתו אסורה אף דרנבן למיתה ועכ"ח דרוב ל"מ בעגונה, וה"ה די"ל דטב"ע דקלא ל"מ עכת"ד עוד י"ל דבר חדש ונקדים מה דינש להעיר לכאורה האיה יוכלו חז"ל לומר שנא יועיל רוב נגד התורה דמה"ת בכל דוכתא אזלינן בתר רנבא ומדוע גזרו חז"ל במשאל"ס דרנבן למיתה שתהי' אשתו אסורה וכבר פתבו התוס' במגילה דכ"ח דהא דגזרו חז"ל חומרא דר"ז שתהי' יושבת ז"נ על ט"ד פחדרדל משום דמצינו דכונותי' מד"ת פגון בימי זוכה הסותרת אבל לולא זאת לא הי' חז"ל גוזרין בזה עיי"ש וכן כ' בתוס' חולין דל"ו ע"ב לענין בוצר לגת סכרא זו עיי"ש, ומקור הדבר בש"ס ב"מ ד"ד גבי הילף וכי מתקני רבנן שבועה דליתא דכונתא בדאורייתא עיי"ש וצ"ע, אף באמת לשיטת הסוברים דהא דל"מ רוב להוציא ממון הני מה"ת א"כ שוב מצינו דוכתא גם מה"ת דל"מ רוב ושוב יוכלו חז"ל לגזור גם בעגונה דלא יועיל רוב הואיל דכבר מצינו דכונותי' באורייתא וע' בתוס' ב"מ ד"כ והפן: ו) ומעתה י"ל לפימ"ש התוס' חולין דצ"ו דנהי דל"מ סימנים להוציא ממון אפ"ה מחזירים שטר בסימנים אף דע"י השטר נוציא אח"כ ממון מ"מ הואיל דלע"ע אינו נגד חזקת ממון שוב סימן לא גרע מרוב ומותר להחזירו ואח"כ שוב יהי' יוכל להוציא ממון ג"כ עיי"ש וכו' הפוסקים הסברא דדמי לדברי הרי"ף גבי פלוני אחנה דמיתנא וע' בנה"מ חו"מ סי' כ"ח בזה, א"כ לפ"ז י"ל דבשלקמא במשאל"ס מיד כשאנו מתחילין לחקור אם זה האיש באמת מת שם תיכף הדבר נוגע גם לענין אשתו א"כ בזה החא"א עומד לסתור דבר זה ושוב שפיר חוששין ג"כ שלא מת כלל רק שניצל מן המים ונהי דרנבן למיתה מ"מ שפיר התמירו חז"ל הואיל דגם מד"ת מצינו דוכתא דל"מ רוב פגון בממון היכא דבא להוציא מן הנתבע שיש לו חזקת ממון, אבל הכא דאנו רוצין להתיר האשה ע"י ששמעו ב' אנשים קולו של בעלה עוד קודם מיתתו א"כ אז בשעה ששמעו הקול הרי עוד לא הי' הדבר נוגע לענין להתיר אשתו פינן דהי' חי עדיין וא"כ פשיטא דאז באם הי' צועק להם בקול באיזה דבר אשר אינו נוגע נגד סחירת איזה חזקה בנודאי דהי' מועיל הטב"ע דקלא לתלות שהוא בנודאי זה האיש אשר הכירו אותו מאז דהרי של פנגד חזקה גם בממון מועיל רוב ושוב לא מצינו דכונותי' בד"ת שלא יועיל רוב במידי דלע"ע אינו נגד חזקה ושוב לא יוכלו חז"ל לגזור שלא יועיל הרוב ושוב מפח הרוב של הטב"ע דקלא הוחזק לנו שזה הוא באמת קולו של זה ושוב אף כשאנשך אח"כ הדבר ונוגע לענין להתיר אשתו

וילהוציאה מחא"א מ"מ הואיל דכבר החלטנו קודם מיתתו מפת הטב"ע דקלא שהוא קולו של זה שוב מהני אח"כ אף להתיר אשתו וכהא דמתזירין שטר שיש בו סימנים דיוכל אח"כ לגבות ממון בשטר זה וכנודע שיטת הרמב"ם ז"ל דהחזק בע"א לוקה וכהא שכ' הפלאה דרוב שפטר הוחזק מהני גם לממון וז"ב בס"ד: ז) וכן ראיתי בשו"ת בית יצחק שהעיר שם מש"ס מכות ד"ה דפריה הרוג יציל ומשני פשהרגו מאחוריו והקשה הבי"צ דאפתי תיקשי קושית הש"ס הרוג יציל פגון שהפיר ההרוג את הרוצח בטב"ע דקלא דמפטר עי"ז לעדות ועכ"ח נשמע דטב"ע דקלא ל"מ אף להציל אדם ממיתה עכת"ד, ולדעתי דברי תמוהים מאוד דברי עיקר קושית הש"ס הוא לר' יוסי דס"ל דאף בלא נתפגן להעיד מפטר לבטל העדות א"כ איך משפחת הקרא דחייבה רחמנא במיתה ברוצח הרי ההרוג לעולם מציל את הנידן וכפרש"י ז"ל או כמ"ש התוס' משום שונא וכשיטת מהרש"ל דשונא גמור פסול גם לעדות ועל זה משני הש"ס דשפיר משפחת לאוקמי קרא דחייבה רחמנא רוצח במיתה בהורגו מאחוריו וא"כ מה הקשה הבי"צ דאפתי קשה הרוג יציל וכגון שהפירו בטב"ע דקלא דבר זה קשה מאוד דהכי עכ"פ על הקרא לא קשה דהא אפשר לומר דרחמנא שחייבה רוצח במיתה מיירי באופן שלא הפיר ההרוג את הרוצח בטב"ע דקלא ועיקר קושית הגמ' הוא דלר"י נא משפחת פלל הקרא שחייבה רוצח במיתה וא"כ הוכחת הבי"צ תמוה מאוד ועי' בתנאים רס"ל ל"ו שהוכיח ג"כ דעיקר קושית הש"ס לר"י הוי מהקרא עיי"ש ע"כ דברי הג' תמוהים מאוד] ועיין בשו"ת מהר"ש ח"ב סי' ס"ד ונהבן: ח) נחזור להנ"ל דשפיר יש לומר דטב"ע דקלא בעגונה מהני ואף די"ל פיון דהכא ליכא לפנינו רק ע"א נהי שמעיד שגם חבירו ראה פל זה ושוב בשנים ליכא חשש בדדמי וגם חשש משקר ליכא אף בלי סברת דייקא ורק משום סברת מדע"ג לחוד אמרינן דליכא חשש משקר דלענין זה שפיר נפשטה האבעיא מהא דדיגלת דאף במים דל"ש דייקא אפ"ה מהני משום סברת מדע"ג אפ"ה בנ"ד י"ל דל"ח בכלל מדע"ג דאם יבוא בעלה אח"כ לא יהי מיתזי פמשקר הואיל דיוכל לתרץ עצמו שהי' נדמה לו הקול של זה המת פקולו של ר' אברהם וכיון דבמיתה ל"מ טב"ע דקלא ועכ"ח דעל צד האפשריות יוכל להיות טעות בקול שפיר יהי יוכל להתנצל עצמו שפסמה א"ע על טב"ע דקלא וכנודע מש"כ בשו"ת פמ"א ובשו"ת ברית אברהם דע"א המעיד במשאל"ס י"ל דאף בניסת תצא הואיל דל"ח מדע"ג לפי שאם יבוא בעלה והי' יוכל להתנצל שפאמת ראה הטביעה ושהה שמה שיעור עד שתצא נפשי, ורק שעלה מן המים הואיל דחז"ל אמרו דעל צד המיעוט אפשר שינצל מן המים עיי"ש, ונהנה בשו"ת בי"צ סי' ע"ג הביא בשם עצי ארזים דבע"א המעיד על איש שמת וכגון שהפירו ע"י סימן ל"מ אף בסימן מובהק דל"ח בכלל מדע"ג לפי שיוכל להתנצל שגזדמן אדם אחר בסימן כזה אף באמת הבי"צ דחה דבריו דסימן כזה המועיל בעגונה עכ"ח דלא שכח שיזדמן איש אחר בסימן כזה א"כ אם יביא בעלה יהי נתפס למשקר וחשוב שפיר בכלל מדע"ל א"כ ה"ה הכא בטב"ע דקלא עיקר הא דבמס"ת ל"מ טב"ע דקלא משום דברי לי מהני נגד רוב כזה דנ"ח בירור או פסברת הריטב"א דבכוללת העולם בין החיים אפשר להזדמן שיהיו קול איש אחר דומה לקולו של זה אבל בנמצא איש מת דאין לנו נדון רק על מועט מתים שוש בעולם שוב כזה לא שכח עוד איש בקול כזה ושוב חשוב מדע"ג דאם יבוא בעלה נחזיקו למשקר ועי' שו"ת בי"צ סי' ע"ב שכ' די"ל דגם שנים המעידים

בטב"ע דקלא ל"מ רק משום קולת עגונות מפת דיוקא ושוב במלחמה דל"ש דייקא י"ל דל"מ אף בסוף דבריו העלה דשנים מהימני מדינא גם במעידים בטב"ע דקלא וה"ה בנ"ד דר' חיים העוד גם בשם ר' יוסף חשוב פשנים ופשש בדדמי ליפא בשנים וגם דאחר הנגיעה בגופו תו אנדא הפשש בדדמי ובפרט שוש צירוף מפת הפרת המצנפת ופשש שאלה לא שכיח מפמה טעמים חדא די"ל דהו בכלל פלים דלא מושלי דאסור להשאיל מצנפת הנותנים לו מהצבא ופשש אחלופי ג"כ ליפא וכמ"ש הנוב"י דבמי שאין לו רק חלוק א' ל"ח לשאלה ופשש אחלופי הוי נגד חמ"ק דבשלקמא ע"י שאלה אפתי לא נפיקמרשותו וכמ"ש בתוס' נדה דנ"ח ותוס' חילין דנ"ח אף באמת גם חשש שאלה ליתא בנ"ד הואיל דכבר נסתלק עכ"פ הפשש איסור תורה ע"י טב"ע דקלא ומפת סברת היינו שאבד היינו שנמצא ובדרבנן שייב יש לסמוך על שיטת הפוסקים דל"ח לשאלה אף באמת קשה לסמוך אטב"ע דמצנפת דהוי כמו טב"ע שלא שבעתו העין עי' ברשב"א חולין דצ"ו וסימן ליפא בהמצנפת ואם הי' עכ"פ סימן אמצעי בהמצנפת הי' מקום לסמוך אשיטת הנוב"י דבאיסור דרבנן אף סימן אמצעי מהני לדין דמספקא לן שפא סימנים ד"ת אף באמת קשה לחושבו לסמן אמצעי אף מפת כל הני טעמים דלעיל ע"י אמירת ר"ח גם בשם ר' יוסף המעידים שראהו נופל לארץ ועיקם את פיו שנה מורה על מיתה ושיגעו בו אח"כ כ"פ בכוננה ולא ראו ממנו שום נשימה ותנועה וגם מפת הפרת קילו וגם מפת הפרת המצנפת וגם שבמקום הלז לא הי' עוד נמצא אז שום ב"א כפי ראות עיניהם ומה גם שפבר נאבד זכרו זה כמה שנים ע"כ בצירוף כל הני טעמים הנני מסכים להתיר האשה פראדיל אשת ר' אברהם הנ"ל לכל גבר וישבו ב"ד של ג' להתיר האשה פדין הנסיסת בע"א והש"י יצלנו משגיאות: קאשוי ב' דר"ח חשון תרפ"א אביה דו"ש באה"ר הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' ב' לכ"ק הרב הגה"ק בוצ"ק בנש"ק וכו' כקש"ת מ' שלמה הלפרשטאם זצ"ל אבד"ק ווישניצא ומ"כ בק' באבוב יצ"ו.

בדבר פלפולו ע"ד הגה"ק בעל א"נ זצ"ל שפסק שם דמי שהוא חלוש ואינו יכול לאכול פזית מרור דיוכל לברך על פחות מזית וחילו מדברי הרא"ש פסחים דקי"ד אהא דתניא אפנו לתצאין יצא ובלבד שנה ישקה בין אכילה לתברתה יותר מכא"פ כ' הרא"ש משום דמברכין על אכילת מרור צריך שיאכול פזית דאין אכילה פחות מפזית אבל בירקות הראשונות דאין מזכירין עליהם אכילה א"צ מהם פזית עכ"ל הרא"ש והג"ל הנ"ל פירש בכוננת דברי הרא"ש דס"ל דמרור מה"ת א"צ פזית משום דלא כתוב בו אכילה דהא דכתיב יאכלוהו לא קאי רק אפסח ורק מדרבנן בעי פזית מפת דמברכין על אכילת מרור ואין אכילה בפחות מפזית ובאמת פירש פן בכוננת דברי הרא"ש השאג"א סי' ק' אולם השאג"א הקשה עליו דא"כ דהו אכלוהו לא קאי רק אפסח א"כ הו דקיי"ל דמצה בעי פזית ע"כ הוא רק מקרא דבערב תאכלו מצות א"כ לפי"ז מנ"ל לרבא למידרש מהא דבערב תאכלו מצות לענין מצה בזה"ז ד"ת הו בעי הקרא לענין דבמצה בעי פזית וע"כ נשמע מדרבא דבמצה בעי פזית מה"ת או מקרא דיאכלוהו דקאי נמי אמצה ומרור או עכ"פ משום דאיתקש לפסח וכדקאמר רבא בפסחים דק"כ דאכל מצה אחר חצות לא יצא משום דאיתקש לפסח וישפיר מיותר הו בערב תאכלו מצות למידרש לענין מצה בזה"ז וא"כ כמו דילפינן במצה דבעי פזית או מקרא דיאכלוהו או מהיקש ה"ה לענין מרור ג"כ י"ל דבעי פזית מה"ת או מקרא דיאכלוהו או מהיקש לפסח עכ"ת ד השאג"א

על הָרָא"ש: א) וְהָיָה מִקֻּדָם שְׁנֵבוֹא לְדִינָא נִיחְזִי אֲנִי בְּגוּף הַדְּבָר לֹמֵר בְּכַוֵּנָת הָרָא"ש דְּמַה"ת מְרוּר א"צ פְּזִיַת רַק מְדַרְבְּנֵן מִפְּתַח הַבְּרָכָה עַל אֲכִילַת מְרוּר בְּעֵי זַיַת דְּלֵא שְׁיִיךְ שֵׁם אֲכִילָה בְּפָחוֹת מְזִיַת בְּאַמְתַּת הָרִי יָדוּעַ מִחֲלוֹקַת הַפּוֹסְקִים בְּהָא דְּבָכְל אִיסוּרִין בְּעֵי פְּזִיַת דִּישׁ פּוֹסְקִים הַסּוֹבְרִים דְּסַתָּם אֲכִילָה הוּא בְּכִזִּיַת וְאַף לר"ש דְּסוֹבֵר כ"ש לְמַכּוֹת הוּא רַק מַהֲלֵל"מ אִי מְשׁוּם אַחַשְׁבִּיָּה ע' רש"י מְפּוֹת דִּי"ז וּבְרִיטְב"א שֵׁם וּלְר"ש הָיִי הִלְכְתָּא גַם לְמַלְקוֹת וּלְדִינֵן רַק לְעַנְנֵן אִיסוּר לְחוּד שְׂיִטַּת הָרָא"מ דְּלִכ"ע סַתָּם אֲכִילָה שְׁבַתְוֵרָה בְּכ"ש וְהֵלֵל"מ דְּבְעֵי פְּזִיַת וּלְר"ש לֹא אִפְקָה הַהִלְכְתָּא רַק לְעַנְנֵן קַרְבָּן וְע' שו"ת ח"ס או"ח סי' ק"מ שֶׁכ' דְּבָזָה פְּלִיגֵי הַש"ס חֲלוּלִין דִּק"ג עִם הַש"ס נִבְחִים ד"ע דְּבַחְלוּלִין מוּכַח דְּבַמִּיּוֹדִי דְּהוּי חִידוּשׁ לֹא מְצַטְרַף בְּכַא"פ וּבְנִבְחִים מוּכַח דְּבַמִּיּוֹדִי דְּחִידוּשׁ אִף בְּיוֹתֵר מְכַא"פ מְצַטְרַף וְע"כ דְּפְלִיגֵי בְּזָה וּלְפִי"ז יֵשׁ לְהַעִיר הַנִּיחָא לְשִׁי הַסּוֹבְרִים דְּבַלְשׁוֹן תוֹרָה כ"ש אִין עָלִיו שֵׁם אֲנָכְל א"כ שְׁפִיר י"ל נְהִי דְּהִיכָא דְּלֹא פְתַבָּה הַתוֹרָה לְשׁוֹן אֲכִילָה יוֹצֵא בְּכ"ש מ"מ עַכ"פ חו"ל לֹא יוֹכְלוּ לְתַקְּנוּ עַל זֶה בְּרָכָה בְּלְשׁוֹן אֲכִילָה כִּינֵן דְּכ"ש אִין עָלִיו שֵׁם אֲנָכְל וְאַף דְּבַלְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם גַּם פָּחוֹת מְפְזִיַת יֵשׁ עָלִיו שֵׁם אֲנָכְל כְּמ"ש רש"י בְּשַׁבּוּעוֹת וְעִי' בְּמַל"מ פ"ד מְשַׁבּוּעוֹת אִפ"ה כִּינֵן דְּבַלְשׁוֹן תוֹרָה אִין עָלִיו שֵׁם אֲנָכְל לֹא יוֹכְלוּ חו"ל לְתַקְּנוּ עִי"ז בְּרָכָה בְּלְשׁוֹן פִּילָה אָבְל לְשִׁי הָרָא"מ דְּכ"ש בְּאַמְתַּת יֵשׁ עָלִיו שֵׁם אֲנָכְל מַה"ת רַק דְּהֵלֵל"מ דְּבַמִּיּוֹדִי דְּנִתְפָּרֵשׁ בּוֹ אֲכִילָה בְּעֵי פְּזִיַת וְהִיא רַק בְּכָלֵל שְׁיַעוּרִין דְּהוּי הֵלֵל"מ וְא"כ בְּמְרוּר דְּלֹא נִתְפָּרֵשׁ בּוֹ אֲכִילָה וְלִיכָא הֵלֵל"מ דְּבְעֵי פְּזִיַת א"כ שׁוּב שְׁיִיךְ בְּרָכָה גַם עַל פָּחוֹת מְפְזִיַת דְּהָא יֵשׁ עָנְיוֹ שֵׁם אֲנָכְל הֵן בְּלְשׁוֹן תוֹרָה הֵן בְּלְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם וְכַמוֹ שְׁתַּמָּה בְּמַל"מ לְשֵׁם דְּלְשִׁי הָרָא"מ אִמְאִי ס"ל לְרַבְּנֵן דְּבַנְשַׁבַּע שְׁלֵא יֵאכֵל פְּטוּר בְּאָכֵל כ"ש הָרִי גַם כ"ש יֵשׁ עָנְיוֹ שֵׁם אֲנָכְל הֵן בְּלְשׁוֹן תוֹרָה הֵן בְּלְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם א"כ בְּנוֹדָאֵי דְּנִשְׁבַּע אַכ"ש עִי"ש א"כ ה"ה הִכָּא י"ל סְבָרָא זֹו: אִף לְכַאוֹרָה בְּדַבָּר זֶה אִי בְּמַקּוֹם דְּלֹא נִתְפָּרֵשׁ בּוֹ לְשׁוֹן אֲכִילָה אִי הָיִי בְּכ"ש בְּאַמְתַּת דְּהַפְּמ"ג בְּפִתְיָה לְשַׁחֲיִטוֹת כ' כֵּן לְעַנְנֵן נְבִילָה דְּנוֹבַחְתָּ הָיִי בְּכ"ש אוֹלָם כְּמ"פ כ' לְהִפּוֹף דְּכִינֵן דְּשְׁיַעוּרֵן הֵלֵל"מ א"ד גַּם בְּכָל אִיסוּרִין וּבְכָל הַמְצִוֹת הִיכָא דְּלֹא נִתְפָּרֵשׁ בּוֹ שְׁיַעוּר אַחַר הָיִי רַק בְּכִזִּיַת וְע' בְּפּוֹסְקִים שְׁנַסְתַּפְקוּ לְעַנְנֵן בַּל תוֹתִירוּ אִי חֲזִיב בְּכ"ש וְכֵן לְעַנְנֵן שׁוֹחֵט פְּסַח עַה"ח מְבִנְאָר בְּרַמְב"ם פ"א מַהֲק"פ דְּאִינוּ עוֹבֵר רַק בְּכִזִּיַת הֵן אַמְתַּת דִּי"ל דְּמַשֵּׁם לִיכָא רְאִיָּה לְפַמ"ש בְּשׁו"ת פְּנ"י בְּטַעַם הַסּוֹבְרִים דְּלִיכָא בִּי בְּפָחוֹת מְפְזִיַת מְשׁוּם דְּבְאַמְתַּת חֲמִץ א"ב וְרַק דְּעַשְׂאוֹ הַפְּתוּב פְּאִילוֹ הוּא בְּרִשׁוֹתוֹ וְא"כ הַב"י הָיִי חִידוּשׁ וְכ"ז עַכ"פ בְּכִזִּיַת אָבְל בַּח"ז לֹא אוֹקְמָה רַחֲמֵנָא בְּרִשׁוֹתוֹ וְשְׁפִיר אִינוּ עוֹבֵר בְּכ"י מִפְּתַח (דְּחַשְׁיב אִינוּ שְׁלוֹ עִי"ש וּלְפִי"ז י"ל דְּאִי הִי' הַדִּין דְּגַם בְּחֲמִץ שְׁאִינוּ שְׁלוֹ עוֹבֵר בְּלֹא תִשְׁחַט פְּסַח עַה"ח א"כ שְׁפִיר הִי' הַדִּין דְּעוֹבְרִין גַּם בְּפָחוֹת מְפְזִיַת דְּהִכָּא לֹא פְתִיב לְשׁוֹן אֲכִילָה אָבְל כִּינֵן דְּבַעוּ שְׁיַהֲלִי חֲמִץ לְאַחַד מִבְּנֵי הַחֲבוּרָה וְא"כ בְּאַמְתַּת ע"י הָאִיסוּר חֲשִׁיב שֶׁל הַפְּקָר וְרַק בְּיוֹתֵר מְפְזִיַת דְּחַשְׁיב שְׁלוֹ לְעַנְנֵן ב"י מְמִילָא דְּעוֹבֵר גַּם בְּלֹא תִשְׁחַט אָבְל בַּח"ז דְּהוּי כְּמוֹ הַפְּקָר שְׁפִיר אִינוּ עוֹבֵר וְיִנְצַחַח לְפ"ז דְּל"ש יֵשׁ חֲלוּקָה בֵּין ע"פ לְפְסַח דְּבַע"פ חֲמִץ מְוִתֵּר בְּהִנְאָה י"ל דְּגַם בַּח"ז עוֹבֵר בְּלֹא תִשְׁחַט דְּזוֹקָא בְּמִיּוֹדִי דְּאֲכִילָה צְרִיכִין לְסַבְּרַת אַחַשְׁבִּי' אָבְל בְּדַבָּר דְּלֹא נִתְפָּרֵשׁ בּוֹ אֲכִילָה הַשְׁיַעוּר בְּכ"ש אָבְל בְּמוֹעֵד דְּאִיסוּר בְּהִנְאָה דְּהוּי א"ב וְשׁוּב ב"י לִיכָא בַּח"ז דְּלְעַנְנֵן ב"י ל"ש אַחַשְׁבִּי' כְּמ"ש בַּח"ז ס' פ"ו וְשׁוּב בְּעֵיפְזִיַת לְעַנְנֵן לֹא תִשְׁחַט וְהִי' מִיְנֻשָּׁב בְּזָה דְּבָרֵי רש"י פְּסָחִים דְּס"ג בַּד"ה בְּמוֹעֵד דְּפִירֵשׁ"י דְּעוֹבֵר בְּלֹא תִשְׁחַט בְּהִי' לֹא דְב"י

ועפ"י י"ל דנה הפנונה דבע"פ עובר גם אח"ז ובפסח אינו עובר רק בכזית דאז איפא גם ב"י וממילא ניקח ג"כ דברי הרמב"ם דמה"ט בעי פזית פדי שיעבור בב"י שיהי' חשיב עי"ז פחמץ שלו ונהי דהרמב"ם סובר דעיקר לאו דלא תשחט הוא רק בע"פ ואז קא ליפא ב"י מ"מ בעי עכ"פ פזית שיהי' חשיב שלו לענין העשה דתשבותו ומכ"ש לפמ"ש בנובי"ק סי' כ' דלר"י דס"ל חמץ משש נשעות אסור מה"ת באכילה ובהנאה ה"ה דעובר בב"י משש וא"כ הרמב"ם דפסק לפ"ז כר"י בנודאי דנכונים דברינו וא"כ אף דהוכחתי דליפא ראי' מדברי הרמב"ם אפ"ה מהא דנותר מוכח דגם היכי דלא נתפרש בו אכילה אפ"ה בעי פזית מהלל"מ ובשו"ת מנצל מאש סי' כ"א העיר בזה דאלת"ה האידן גליף הס"ס דחמץ בשריפה מנותר האי איפא למפרך מאי לנותר שפן עובר בכ"ש עיי"ש ובאמת אי משים קא לא אריא די"ל לשי' הפוסקים דגם בח"ש איפא אסור ב"י אף דל"ש ח"ל כמ"ש השאג"א וגם אחשבי' ל"ש כמ"ש הח"צ ואפ"ה אסור וע"כ הטעם, משום דילפינן ביעור מאכילה כמו דבאכילה יש אסור תורה בח"ש ה"ה לענין ב"י ושפיר יש ללמוד חמץ מנותר ואזדא הוכחת המנצל מאש ובאמת יש להבין בזה דברי הרמב"ם ש"כ קרא מיוחד לאסור ח"ש בחמץ והקשו המפורשים דהרי בלא"ה ח"ש אסור מה"ת ועפ"ז א"ש דבאמת י"ל דלענין ח"ש בב"י ל"ש סברת ח"ל ורק דלכאורה יש ללמוד מהיקשא דביעור לאכילה אף כבר כ' בתוס' קידושין ד"ה בשם הר"י דאורליינש דמה"ט א"א ללמוד דאשה נקנית בכסף מהיקשא לאמה העבריה דכיון דעיקר קא דנקנית בכסף משום דיוצאת בכסף וכיון דבאשה ל"ש זה הטעם א"א ללמוד מהיקשא עיי"ש א"כ הכ"נ אי בחמץ לא הי' אסור בח"ש רק מפת ח"ל או מפת אחשבי' שפיר לא הי' אפשר ללמוד לאסור ח"ש בב"י מפת דאיתקש לאכילה הואיל דעיקר האסור משום ח"ל א"כ בב"י דל"ש ח"ל שוב לא הי' אפשר להקישו לאכילה אבל השתא דגילתה רחמנא קרא מיוחד לאסור אכילת חמץ בכ"ש שוב יש ללמוד מהיקשא לענין ביעור ושפיר גם ב"ו איפא בכ"ש ושפיר יש ללמוד חמץ מנותר: ג) אף בגוף הדבר כ' המנ"ח מצוה קמ"ו דגם בכל תותירו פיון דלא נתפרש בו אכילה ולא נתפרש בו שיעור אחר בנודאי דהשיעור הוא בכזית ואף העשה דשריפת נותר אינו מה"ת רק בכזית וכן הוכיח שם במצוה ח' והביא הוכחה מדחזינון דלשי' כמ"פ לענין ב"י ליפא חיוב בפחות מפזית אף לב"ש דלא גלפי' ביעור מאכילה אפ"ה בעי פזית א"כ ה"ה בכ"מ דלא נתפרש בו שיעור אחר שיעורו בכזית הואיל דשיעורין הלל"מ דבכזית עיי"ש: ד) ובאמת י"ל לפמ"ש לעיל דלהסוברים דיש ב"י בח"ז הוי הטעם משום דאיתקש ביעור לאכילה דכמו באכילה ח"ש אסור ה"ה לענין ב"י הי' מיושב בזה קושית הפ"י והשג"א בהא דקאמר ב"ש שאור בכזית וחמץ בככותבת דא"כ לכתוב רחמנא חמץ ולא בעי שאור וע"כ דחלוקין בשיעורין ופירש"י דמה"ט הוצרכה רחמנא לכתוב בפירוש פי היכי דלא נטעו לומר דשאור ג"כ בככותבת ועיי"ש בשט"מ והקשו דילמא לעולם שיעורין שנה והא דכתבה רחמנא בפירוש משום דאין מזהירין מן הדין ועוד הקשו ממנ"פ אי פלוגמת ב"ש וב"ה לענין מלקות הרי בלא"ה בב"י אינה לוקה דהוי גל"ע ואו לענין אסור הרי בלא"ה ח"ש אסור מה"ת עכת"ד: ועפ"ז י"ל דהא דנימא דיש אסור ב"י אף בח"ש הוא רק משום דאיתקש לאכילה א"כ כ"ז לב"ה דגליף ביעור מאכילה אבל לב"ש דלא גליף ביעור מאכילה שפיר ליפא אסור ב"י בח"ש ושפיר קאמר ב"ש מדכתבה רחמנא שאור

ע"כ דאין שיעורן שנה ולא יליף ביעור מאכילה ושוב לשיטתו ליפא ב"י בח"ש וממילא מתורץ ג"כ הקושיא דלמא הא דכתבה התורה שאור בפירוש הוא משום דאין מזהירין מן הדין ועפ"ז ניחא דבאמת דבר זה אי ב"י חשיב נל"ע כ' הפוסקים דתלוי אי יש ב"י מחצות או לא וכבר הבאתי בשם הנוב"י דלדין דיש איסור לאו משש הה דעובר בב"י משש והדבר מפורש בירושלמי א"כ כ"ז אי ילפינן ביעור מאכילה אבל אי לא ילפינן ביעור מאכילה שוב ב"י ליפא עד הלילה וא"כ זה פוננת ב"ש דא"נ דשיעורן שנה א"כ ע"כ דיליף ביעור מאכילה ושוב יש איסור ב"ו משש ושוב חשיב נל"ע ושוב לא בעי למיכתב שאור ול"ש לומר דלקה פתחה רחמנא משים דאין מזהירין מן הדין ז"א דבלאו הנל"ע ל"ש דבר זה וכמ"ש בתוס' ב"מ דס"א וע"כ דבחקמין יש שיעור אחר וע"כ דלא יליף ביעור מאכילה ושוב ב"י ל"ח גימטק ונשפיר הוצרכה התורה לחדש דין שאור דחלוקין בשיעורן וגם לענין מלקות משום דשייך בזה אין עונשין מן הדין וז"ב בס"ד: (ו) נחזור להג"ל דיש שיטת כמ"פ דגם במידי דלא נתפרש ב"י אכילה ג"כ בעי פזית ובאמת יש מקום לומר דזה ג"כ תלוי בשיטות הג"ל דא"נ סתם אכילה שבתורה בכזית א"כ שפיר י"ל דכיון דבמידי דנתפרש בו אכילה על זה א"צ הלכתא דבעי פזית ואדרבה י"ל דהלל"מ הוא דיש מלקות לר"ש בכ"ש אבל לענין השיעור לא נצרכה הלל"מ א"כ שפיר היכי דלא נכתב אכילה שוב אין פאן לימוד דבעי פזית אבל לשי' הסוברים דכ"ש יש עניו שם אכיל ועיקר השיעור היא מהלל"מ ולא פא הלכה לפרש הלשון אכילה דקרא דהא אכילה הוא בכ"ש ונהלכה היא רק דבר מבחוי ושוב גם בכל מקום הני השיעור בכזית ונהי דבח"ס מבואר דבמר דידענין מהלל"מ הני הפירוש דקרא בכזית אבל במלמ"ל פ"ד משבועות לא משמע הכי וא"כ י"ל לכמ"ש המל"ל בהלכות חמץ ומצה דלר"ל דס"ל ח"ש מותר מה"ת בנודאי דכ"ש אין עליו שם אכיל וכמפורש ביומא דע"ד אכילה אמר רחמנא וליפא א"כ יש ניישב קושיות השאג"א דהנה עיקר ראיותם דמרור א"צ פזית מה"ת מהא דקאמר ר"ל זאת אומרת מצ"כ דאל"כ פבר יצא בטבול ראשון וקשה הא בטבול ראשון לא הי' פזית וע"כ דגם בטבול שני ל"צ פזית ע' בקרבן נתנאל ובשאג"א מ"ש בזה ולפ"ז י"ל דלשי' ר"ל ע"כ הלכה לא חידשה דבר רק דמצטרף בכא"פ ונשפיר במקום דלא מפורש אכילה השיעור בכ"ש אבל לרבא עכצ"ל דס"ל סתם אכילה בכ"ש דכבר הקשה בירושלמי אמאי לא עבדינן יוהכ"פ ב' וימים משום ספק ותירץ משום דאיפא סכנ"פ והקשה בכו"פ סי' ק"י דלר"ל הרי והי' יוכל לאכול ח"ש וע"כ דס"ד מה"ת לקולא ומדרבנן יש איסור אף בח"ש: ז) ולכאורה דבריו צ"ב לשי' הירושלמי דמודה ר"ל בח"ש דיוהכ"פ ונהי דש"ס דילן לא ס"ל הכי מ"מ פבר כ' בס' לחם שמים דבכזית אף דלגבי יוהכ"פ הני ח"ש מ"מ מודה ר"ל וע' בהגהות צי"ר על הירושלמי מ"ש בזה אף באמת בש"ס דילן לא משמע הכי אף באמת עכ"פ הכו"פ שמקשה על הירושלמי לק"מ דהא הירושלמי ס"ל דמודה ר"ל בח"ש דיוהכ"פ אף באמת יש להקשות גם לדודן דס"ל ח"ש אסור מה"ת דלא מבעיא לשי' הח"צ דח"ש הני משום אחשבי' וא"כ באוכל לצורף פק"נ ליפא איסור פלל בח"ש וכמ"ש הב"ט דגם לר"ש דס"ל כ"ש למכות אפ"ה אי הטעם משום אחשבי' א"כ לצורף פק"נ ל"ש אחשבי' ושוב קשה יאכל ח"ש ולידין ס' אסור מה"ת בשלמא לשי' הרמב"ם דס"ל לקולא ורק מדרבנן לחומרא א"כ מדרבנן ח"ש אסור אף היכי דל"ש ח"ל או אחשבי' דלא גרע

מח"ש לר"ל וע' במלמ"ל שכ' דגם בְּשׁוּבָה אף דְּלִשְׁי' כמ"פ ליפא איסור תורה בח"ש
 ע' בְּר"ן שְׁבוּעוֹת וּבְחִידוּשֵׁי הָר"ן מ"מ עכ"פ אִסוּר מְדַרְבְּנָן וע' בדג"מ ס' תמ"ב שכ' דגם
 לְעֵנָן ב"י יש עכ"פ אִסוּר דְּרַבָּנָן בח"ש אָבֵל לְמ"ד ס' מה"ת לחומרא שוב תיקשי יאכל
 ח"ש וע"כ נשמע דכ"ש יש עליו שם אָבֵל וְעִיקָר סְבֵרַת ח"ל הוא רק דְּלֹא נִימָא דהלל"מ
 אפקתה לגמרי וא"כ גם פְּשָׁאוֹכֵל לְצִנְרָה פק"נ עכ"פ יש אִסוּר תוֹרָה יצא דמ"ד ס' מה"ת
 לחומרא ע"כ דְּסוּבָר סְתָם אָכִילָה בכ"ש וא"כ הרי פְּבָר כ' הש"ש דְּרַבָּא סוּבָר ס' מה"ת
 לחומרא וע"כ דס"ל סְתָם אָכִילָה בכ"ש וְעִיקָר שְׁעוֹר פְּזִית הָנִי רק מהלל"מ וְכִיּוֹן
 דהלל"מ קָאָתִי לומר דְּבַעֲי דוּקָא פְּזִית אף דְּסְתָם אָכִילָה בכ"ש א"כ ה"ה בְּמַצָּה וּמְרוֹר
 אף דְּלֹא נְתַפְרֵשׁ בּוֹ לְשׁוֹן אָכִילָה בְּעֵי דוּקָא פְּזִית וְשְׁפִיר מְנוּטָר הַקְרָא דְּבַעֲרָב תֹּאכְלוּ
 מִצּוֹת לְעֵנָן מַצָּה בּוּזָה"ז ד"ת וּמִיּוֹשֵׁב קְוִשְׁיַת הַשֵּׁאג"א בס"ד ודו"ק: ח) נְחִזֹר לְהַנְּזִיל
 דִּי"ל דְּאֵי סְתָם אָכִילָה הוא בכ"ש וְרַק דְּהִלְמִוּד הוא מהלל"מ אֵין חִילּוּק בֵּין פְּתִיב לְשׁוֹן
 אָכִילָה אוֹ לֹא וְאֵף אֵי נִימָא דגם אוֹ שְׁעוֹרִין הַלל"מ אַפ"ה הֵיכִי דְּלֹא פְּתוּב לְשׁוֹן אָכִילָה
 ע"כ דְּהָנִי בכ"ש וְאִדְרָבָה מְדֻלָּא פְּתָבָה הַתוֹרָה בּוֹ אָכִילָה ע"כ דְּרַצוֹן הַתוֹרָה דְּהָנִי בכ"ש
 עכ"ד י"ל דְּלְרַבָּא לְשִׁיטָתוֹ בְּנוֹדָאֵי בְּעֵי פְּזִית מַה"ת לפי"מ דְּמַצִּינוּ בְּפִסְחִים דכ"ו דְּיִלְיָף
 אַבְיֵי דְּלֹא אֶפְשָׁר וּמְכוּנִין שְׁרֵי מְהָא דריב"ז הִי יוֹשֵׁב בְּצִילּוֹ שֶׁל הֵיכָל וּמִשְׁנֵי רַבָּא שְׁאֵנִי
 הֵיכָל דְּלְתוֹכּוֹ עֲשׂוּי וּפִירֵשׁ"י דְּהָנִי שְׁלַכְד"א נָה קָשׁוּ בְּתוֹס' דְּהָרִי לֹא פְּתוּב אָכִילָה וְחִירְצוֹ
 מְשׁוּם דְּיִלְפִינּוּ חֲטָא חֲטָא מְתוּרְמָה וְהוּוּ פְּאִילּוֹ פְּתוּב אָכִילָה בְּגוּפָה וְהַקְשָׁה בְּמַהֲרָשׁ"א
 דְּלַעֲיִל קָאָמַר הַש"ס גְּבִי בב"ח דְּנָהִי דְּנִלְמוּד מְנַבִּילָה מ"מ מְדֻלָּא פְּתִיב אָכִילָה בְּגוּפָה
 שְׁלַכְד"א אִסוּר וְחִירְצָן בְּמַהֲרָשׁ"א דְּבָזָה פְּלִיגוֹ אַבְיֵי וְרַבָּא דְּרַבָּא סוּבָר דגם בְּמִידֵי דְּלֹא
 פְּתוּב בִּי אָכִילָה אַפ"ה הֵיכָא דְּנִלְמַד מִמַּק"א הוּוּ פְּאִילּוֹ פְּתוּב אַפְּוֹלָה בְּגוּפָה עֵי"ש וּלפ"ז
 י"ל גַּם הֵכָא בְּמַצָּה וּמְרוֹר פִּינּוֹן דְּנִלְמַד מִהֵיקְשָׁא דְּפִסַּח חֲשׁוּב פְּאִילּוֹ פְּתִיב אָכִילָה בְּגוּפָה
 וּמִמִּילָא בְּנוֹדָאֵי דְּבַעֲי פְּזִית וּמִיּוֹשֵׁב קְוִשְׁיַת הַשֵּׁאג"א דְּלְרַבָּא לְשִׁיטָתוֹ פְּבָר דְּעֵינָן דְּבַעֲי
 פְּזִית הֵן בְּמַצָּה וְהֵן בְּמְרוֹר וְשְׁפִיר מְנוּטָר קְרָא דְּבַעֲרָב תֹּאכְלוּ מִצּוֹת לְעֵנָן מַצָּה בּוּזָה"ז
 ד"ת וְאֵף לְאַבְיֵי י"ל דְּהֵכָא פִּינּוֹן דְּנִלְמַד מִהֵיקְשָׁא עֲדִיפָא דַעֲי"ז בְּנוֹדָאֵי דְּחֲשִׁיב בְּמִפְּוֹרֵשׁ
 אָכִילָה בְּגוּפָה וְלְכַאוּרָה י"ל דְּבִשְׁלָמָא אֵי סְתָם אָכִילָה הוּא בְּכַזִּית א"כ פִּינּוֹן דְּשָׁם בְּפִסַּח
 מְפֹרֵשׁ פְּזִית י"ל דַּעֲי הֵהִיקְשָׁא הָנִי בְּמִפְּוֹרֵשׁ פְּזִית גַּם בְּמַצָּה וּמְרוֹר אָבֵל אֵי סְתָם אָכִילָה
 בכ"ש וְרַק דהלל"מ דְּבַעֲי פְּזִית א"כ אף אַחַר הֵהִיקְשָׁא נְצַטְרָה לְבוֹא לְהַלל"מ י"ל דְּעַל זֶה
 לֹא אִימְתַקֵּשׁ פִּינּוֹן דְּאִינוּ מְפֹרֵשׁ ל"ש הֵיקְשָׁא וְכַדְמוֹת רֵאִי לְזָה מַש"ס מְפֹת דִּי"א בְּפִלְגֻמַּת
 ר"מ ור"י לְעֵנָן ס"ת שְׁתַּפְּרָה בְּפִשְׁתָּן דח"א פְּסוּל דְּכַתִּיב לְמַעַן תְּהִי תוֹרַת ד' בְּפִיָּה
 וְאִימְתַקֵּשׁ כַּהֲת"כ לְתַפְּלִין וְאִידָּהּ לְהַלְכוּתֵי לֹא אִימְתַקֵּשׁ וּפִירֵשׁ"י דְּבְמִידֵי דגם בְּתַפְּלִין לֹא
 נִלְמַד רַק מֵהַלל"מ לִיכָּא לְמִילָף בְּהֵיקְשָׁא עֵי"ש וְא"כ ה"ה הֵכָא אֵי סְתָם אָכִילָה בכ"ש
 וְעִיקָר דְּבַעֲי פְּזִית הוּא רַק מֵהַלל"מ שׁוּב א"א לְמִילָף בְּהֵיקְשָׁא.

ט) אף בְּאַמַּת גַּם שָׁם קִי"ל כְּמֵאן דְּפּוֹסֵל וּבְפִרְט דִּי"ל דְּשָׁם הַלל"מ אִינוּ מְפָרֵשׁ פִּירוּשׁ
 הַקְרָא לְכָף י"ל לְהַלְכוּתוֹי לֹא אִימְתַקֵּשׁ אָבֵל הֵכָא י"ל דהלל"מ בָּא לְפָרֵשׁ פִּירוּשׁ הַקְרָא
 דְּאָכִילָה בְּעֵי פְּזִית בְּכַה"ג חֲשִׁיב בְּמִפְּוֹרֵשׁ אָכִילָה וְשׁוּב יש לְלַמּוֹד בְּהֵיקְשָׁא וּכְמ"ש
 הַמְּפֹרֵשִׁים דְּאֵף לְשִׁי הַסּוּבָרִים דְּהַלל"מ ס' לְקוּלָא אַפ"ה הֵיכָא דְּהִלְכָה הוּא לְבָרַר
 פִּירוּשׁ הַקְרָא לְכ"ע ס' מַה"ת לְחוּמְרָא וְשְׁפִיר דְּבְרִינוּ נְכוּנִים וּמְכ"ש לְרַבָּא דס"ל דגם
 בְּמִידֵי דְּנִלְמוּד מַג"ש הָנִי פְּאִילּוֹ פְּתוּב אָכִילָה בְּגוּפָה בְּנוֹדָאֵי דְּהֵכָא בְּעֵי פְּזִית מַה"ת

וממילא א"א לומר פלל בדבריו הרא"ש הפנונה דשיעור פזית הוא רק מדרבנן מפח
הברכה הואיל דהקא קאי לר"ל דס"ל סתם אכילה בפזית א"כ הקא ע"י ההיקש בנודאי
דבעי פזית מה"ת דהא בפסח מפנרש אכילה וע"י ההיקש חשיב כמפנרש אני ה' גם
במרור ובנודאי דבעי פזית ורק לענ"ד פנונת הרא"ש פפשוטו דדוקא בטבול שני
דמברכין על אכילת מרור והיינו דקאי לר"ה דלא מברכין בטבול ראשון ממילא בעי
פזית דאין אכילה בפחות מפזית זכיון דאין אכילה בפחות מפזית א"כ מפח ההיקש חשוב
כמפנרש אכילה בגופה ובעי פזית מה"ת אכל בטבול ראשון דאין מברכין והיינו דאין
אוכלין לשם מצנת מרור א"צ פזית והפנונה דלר"ח דמברכין בטבול ראשון משום דס"ל
דגם פחות מפזית אין לאכול מהמצנה בלתי הברכה כמ"ש השאג"א א"כ שפיר הי' צריכין
בטבול ראשון פזית אכל לר"ה א"צ פזית רק בטבול שני וז"ב: י) יצא דבאמת לשי'
הפוסקים דסתם אכילה בכ"ש ושיעורין הלל"מ א"כ י"ל דהלל"מ הוא גם במידי דלא
פתיב בו אכילה ומכ"ש הקא די"ל דיאכלוהו קאי אפולוהו ואף למ"ד סתם אכילה בפזית
מ"מ פינון ונלמד מהיקשא דפסח א"כ לא מפעיא לרבא בנודאי דהוי פפתוב אכילה בגופה
אלא אפי' לאפיי י"ל דע"י ההיקש הוי כמפנרש אכילה ושוב א"צ לזה לבוא מפח הלל"מ
ושוב בנודאי דבעי פזית מה"ת וכן מוכח במנ"ח שם שנסתפק במי שאכל ח"ז מרור עם
פסח א"נ דהוי רק כמצנה דרבנן ומבטל לפסח פינון דלא אכל מהמרור פשיעור אף שכ'
הפוסקים דיש קצת מצנה גם בח"ש מ"מ הוי קליש ומבטל לפסח או דלמא פינון דהוי
חלק מהמצנה ד"ת שוב לא מבטל א"כ נשמע מדבריו דמה"ת מרור בעי פזית דאל"כ גם
ח"ז הוי מצנה ד"ת ובנודאי דאינו מבטל וגם בכוננת הרא"ש פבר וכתבתי דמודה דמה"ת
בעי פזית במרור ע' בקו"א להשאג"א שם ובח"ס מ"ש בזה כנלע"ד ברור: יא) אף אף
לפי הבנת הפוסקים בדברי הרא"ש השיעור הוא רק מדרבנן משום הברכה מ"מ מה
דפשיטא לי' להגה"ק א"נ זצ"ל דחולה מחויב לאכול פחות מפזית ולברך עליו לדידי
מבעיא לי טובא דכבר נודע מ"ש בתוס' סנפה ד"ג דבדבר שמה"ת יוצא באופן זה נחו"ל
עשאו באופן אחר אם אינו עושה כתיקונו חז"ל אף מה"ת לא יצא ולפ"ז י"ל דנהי דמה"ת
יוצא בכ"ש מ"מ אחר שתיקנו חז"ל דבעו פזית א"כ אף מה"ת אינו יוצא בכ"ש וי"ל עוד
דגם באין לו רק כ"ש אפ"ה הפקיעו חז"ל ממנו המצנה וכהא דק"ש אחר חצות דאסור
לקרות לשי' הנ"י וכן שיטת רש"י לענין פסח אחר חצות נהי דמה"ת לר"ע זמנו פל
הלילה מ"מ ע"י הרחקה שעשו חז"ל אף בעבר זמן חצות אסור לאכול עוד ולשי' התוס'
שם בדיעבד יוכל לאכול אף לאחר חצות וסגי בהרחקה שנקרא עבריין והיינו אם הרחקה
הוא רק מגזירות חז"ל עיי"ש וברש"י ברכות מוכח דבנאנס יוכל לקרות ק"ש לאחר
חצות ואפשר לשיטתו בפסח גם בנאנס ל"מ פינון שיש חשש שיבוא לידי אכילת נותר
דהוי בקרת וכן דעת הנ"י והנה לכאורה תיקשי לשי' רש"י בפסחים שם דלר' עקיבא
נמי עשו חז"ל הרחקה בפסח דאף בדיעבד אסור לאכול אחר חצות א"כ תיקשי בהא
דבזבחים דנ"ד מוקי הש"ס מתני' כראב"ע ופריה דלמא ר"ע ומדרבנן ומשני א"כ מאי
אלא והשתא קשה פינון דגם לר"ע אף בדיעבד אסור לאכול אחר חצות שפיר שיקף לשון
אלא גם אליבא דר"ע וכמו שהרגישו בזה בתוס' פסחים דק"כ שם: יב) והנלע"ד דהנה
לכאורה פבר הבאתי שיטת רש"י דבק"ש אם נאנס יוכל לקרות גם אח"כ רק לענין
אכילת פסח הבאתי די"ל דגם בנאנס לא יוכל לאכול אח"כ עכ"ז י"ל לשי' הטו"א ר"ה

דכ"ח דמַצְנָה שְׁאָדָם עוֹשֶׂה בְּשַׁעַת פְּטוֹר אֵינוֹ פּוֹטְרוֹ עַל שַׁעַת חַיִּיב עֵי"ש וּלפ"ז י"ל דְּמִי
שְׁלֵא אָכַל קוֹדֵם חֲצוֹת א"כ הָרִי לֹא קִיָּים פְּתִיקוֹן חו"ל וְאֵם הִי אֹכֵל קוֹדֵם חֲצוֹת לֹא הִי
צָרִיף לְאָכֹל עֲכָשְׁיוֹ וּא"כ אִף דְּזָה שְׁלֵא אָכַל קוֹדֵם חֲצוֹת הִי מִשּׁוֹם אֲנָס אַפ"ה אֲנָסָא
לֹא הָוִי כְּמֵאן דְּעֵבִיד וְכַמְפֻרְשׁ בִּירוּשְׁלָמִי פ"ג מְקִידוּשִׁין וּבַחוּ"מ ס' כ"א וְשִׁפִּיר ע"י
גְזִירוֹת חו"ל נִפְקַע הַמַּצְנָה לְגַמְרֵי אָבֵל הִיכִי דְאָכַל קוֹדֵם חֲצוֹת וְרַק שֶׁהִי שׁוֹטֶה בְּאוֹתוֹ
שַׁעַה וְנִשְׁתַּפָּה לְאַחַר חֲצוֹת דָּאָז י"ל דְּנֹקָא לְרַאב"ע דְּגַם מֵה"ת אָסוּר רַק עַד חֲצוֹת א"כ
שִׁפִּיר פִּינּוֹן דְּמַצְנָה שְׁאָדָם עוֹשֶׂה בְּשַׁעַת פְּטוֹר אֵינוֹ פּוֹטְרוֹ אֲשַׁעַת חַיִּיב א"כ בְּזָה שְׁאָכַל
בְּשַׁעַת שְׁטוּתוֹ הָרִי לֹא קִיָּים הַמַּצְנָה וְאַחַר חֲצוֹת שׁוּב לְרַאב"ע מֵה"ת אָסוּר לְאָכֹל אַחַר
חֲצוֹת וְשִׁפִּיר לְרַאב"ע לֹא מִשְׁפַּחַת שׁוּם אֲנָפִן שְׁיִהֵי רִשְׁאֵי לְאָכֹל אַחַר חֲצוֹת וְשִׁפִּיר שְׁיִיָּד
לְשׁוֹן אֱלֵא אָבֵל לר"ע דְּרַב מִגְזִירוֹת חו"ל אָסוּר לְאָכֹל אַחַר חֲצוֹת א"כ אִף א"נ דְּגַם
בְּדִיעֵבַד אָסוּר לְאָכֹל אַחַר חֲצוֹת וְדִלֵּא כְּשִׁי הַתּוֹס' אַפ"ה עֵיקַר הַטַּעַם מִשּׁוֹם קָנֵס שְׁעֵבֵר
אֲדַבְרֵי חו"ל וְכִסְבַּרְת הַש"ף יו"ד סו' ל"ט לְעֵנַן נֶאֱבַד הַרְוָאָה דְאָסוּר אִפִּי בְּדִיעֵבַד מִשּׁוֹם
דְּמֵאֵי הוֹעִילוֹ חו"ל בְּתַקְנָתוֹן עֵי"ש וְהַתִּינַח בְּלֵא אָכַל בְּאַמַּת קוֹדֵם חֲצוֹת דְּעֵבֵר ע"ד חו"ל
אָבֵל הִיכִי דְאָכַל קוֹדֵם חֲצוֹת וְרַק שֶׁהִי שׁוֹטֶה בְּאוֹתוֹ שַׁעַה א"כ נִהִי דְלֵא קִיָּים הַמַּצְנָה אִז
פִּינּוֹן שֶׁהִי שׁוֹטֶה אָבֵל עכ"פ א"א לְחֻשְׁבוֹ לְעוֹבֵר ע"ד חו"ל פִּינּוֹן דְּבִאֲמַת אָכַל אִז וְשׁוּב
בְּכַה"ג פְּשִׁיטָא דְלר"ע יִכַּל לְאָכֹל אַחַר חֲצוֹת פִּינּוֹן דְּלִשְׁיטָתוֹ מֵה"ת נֶאֱכַל אִף אַחַר חֲצוֹת
וְגַם עַל הַדְּרַבְנָן הָרִי לֹא עֵבֵר וּא"כ לר"ע הָא מִשְׁפַּחַת אֲנָפִן שְׁיִוְכַל לְאָכֹל אַחַר חֲצוֹת
וְשִׁפִּיר לר"ע ל"ש לְשׁוֹן אֱלֵא הוֹאִיל דְּוִשׁ אֲנָפִן שְׁמֹתָר לְאָכֹל אַחַר חֲצוֹת וּז"ב בַּס"ד:
(ג) גְּחֹזֵר דְּבַק"ש הַפְּקִיעוֹ חו"ל הַמַּצְנָה וְנִהִי דְכָבֵר הָעִיר בְּשַׁאג"א דִּי"ל דְּהִיכִי דְלִיפָא
חֲשֵׁשׁ בִּיטוּל אִיסוּר לֹא יִכְלוּ לְהַפְקִיעַ הַמַּצְנָה זֹלַת בְּשׁוּפָר וְלוּלָב דִּישׁ חֲשֵׁשׁ אִיסוּר
בְּקו"ע, וְעֵי בְּחִידוּשֵׁי אֲנָשֵׁי שֵׁם סְבִיב הָרִי"ף פ"ק דְּשַׁבַּת מ"ש בְּזָה וּבְסַפְרֵי ח"ב בִּיאֲרַתִּי
דְּזָה תְּלוּי בְּפִלְגֻמַּת רְבָא וּר"א בִּיצָה דַּט"ז בְּטַעַם דַּע"ת דְּאִי הַטַּעַם כְּדַר"א מִשּׁוֹם שְׁמָא
אַפָּה מִיּו"ט לְחוּל שִׁפִּיר י"ל דְּבִלֵּא הַנִּיחַ ע"ת מְבַטְלִין עוֹנֵי שַׁבַּת דִּישׁ חֲשֵׁשׁ שְׁיַעֲבֹר
אִיסוּר בְּקו"ע, הֵינּוּ שְׁמָא בְּשַׁל מִיּו"ט לְחוּל אָבֵל לְרַבָּא דְּהַטַּעַם מִשּׁוֹם פְּדִי שְׁיַבְרֹר א"כ
לִיפָא רַק חֲשֵׁשׁ בִּיטוּל עוֹנֵג שַׁבַּת בְּפַעַם אַחֲרַת אַפ"ה מְבַטְלִין א"כ ה"ה בְּק"ש לְרַבָּא
שִׁפִּיר מְבַטְלִין עֵי"ש עכ"פ נִשְׁמַע דְּלִבְתַּר תִּיקוֹן חו"ל גַּם מֵה"ת לֹא יֵצֵא וּלפ"ז יֵשׁ לְחַקֵּר
לְעֵנַן מְרוֹר בְּאָכַל כְּזִית שְׁלֵא בְּכֻוֹנָה וְאַח"כ אָכַל כ"ש בְּכֻוֹנָה, א"נ דְּבְמְרוֹר מֵה"ת א"צ
שְׁיַעוֹר וְרַק מֵה"ת בְּעֵי כְּזִית וְכֻוֹנָה הָא שׁוּב בְּעוֹ כְּזִית וְלֹא בְּעֵי כְּזִית מִי גִימָא דְּהִכָּא
מִמַּנ"פ יוֹצֵא מְדַרְבְּנָן כְּבָר יֵצֵא בְּזָה שְׁאָכַל כְּזִית אִף שְׁלֵא בְּכֻוֹנָה וּמֵה"ת דְּבְעֵי כְּזִית הָרִי
שׁוּב יֵצֵא בְּזָה שְׁאָכַל אַח"כ כ"ש בְּכֻוֹנָה וְכֻן לְהִפּוּף בְּאָכַל מִתְחִילָה כ"ש בְּכֻוֹנָה וְאַח"ז
הַשְּׁלִים לְכְזִית שְׁלֵא בְּכֻוֹנָה י"ל מִמַּנ"פ מֵה"ת יֵצֵא בַּה"כ"ש שְׁאָכַל בְּכֻוֹנָה וּמְדַרְבְּנָן נִהִי
דְּבְעֵי כְּזִית מ"מ מְדַרְבְּנָן הָרִי שׁוּב לֹא בְּעֵי כְּזִית וְכַעֲיִן זֶה נִסְתַּפֵּק הַמַּנ"ח מַצְנָה ל"א בְּמִי
שְׁקִידֵשׁ בְּמִקוּם סְעוּדָה שְׁלֵא בְּכֻוֹנָה וְאַח"כ קִידֵשׁ שְׁלֵא בְּמִקוּם סְעוּדָה בְּכֻוֹנָה אִי גִימָא
דְּמְדַרְבְּנָן הָרִי כְּבָר יֵצֵא בְּמִקוּם סְעוּדָה אִף שְׁלֵא בְּכֻוֹנָה וּמֵה"ת דְּבְעֵי כְּזִית שׁוּב יוֹצֵא אִף
שְׁלֵא בְּמִקוּם סְעוּדָה אוֹ דְלָמָּא א"א לְצִאת הַדְּרַבְנָן קוֹדֵם הַד"ת עֵי"ש שְׁהַנִּיחַ הַדְּבָר בְּצ"ע
וּבְאַמַּת י"ל דְּאַחַר תִּיקוֹן חו"ל דְּבְעֵי קִידֵשׁ בְּמִקוּם סְעוּדָה שׁוּב בְּעֵי גַם מֵה"ת שְׁיִהֵי קִידֵשׁ
בְּמִקוּם סְעוּדָה וּבְכֻוֹנָה וְה"ה בְּמְרוֹר בְּתַר תִּיקוֹן חו"ל גַּם מֵה"ת לֹא יֵצֵא בְּפַחוֹת מְכֻזֵּית
וְשׁוּב גַּם מֵה"ת צָרִיף לְאָכֹל כְּזִית וּבְכֻוֹנָה: יד) וּבְאַמַּת יֵשׁ לְהָעִיר עַל הַסַּפֵּק שְׁנִסְתַּפֵּק

במנ"ח אי אָפּשׂר לְצֵאת הַדְּרָבָּן קוֹדֵם הַד"ת דא"נ פֿון תּיִקשִׁי א"נ דלכ"ע מה"ת מְרוֹר סגִי בכ"ש א"כ לשי' הַרְמַב"ם וש"פ דְּטִיבּוּל רֵאשׁוֹן בְּעֵי פְּזִית א"כ אַמַּאי צָרִיף שְׁנִית פְּזִית מְרוֹר הָרִי מַה"ת א"צ פְּזִית וּמְדַרְבָּנָן יֵצֵא אַף שְׁלֵא בְּכּוֹנְנָה וּכְבָר יֵצֵא בְּטִיבּוּל הָרֵאשׁוֹן וּגְהִי דִי"ל דְּהָרֵאשׁוֹן לֹא מְצַטְרֵף דְּשָׂהָה טְפִי מְכַא"פ וְאוּלִי זֶה פְּוֹנֶנֶת הָרֵא"ש שְׁהַקְדִּים תְּחִילָה דְּמְצַטְרֵף רַק בְּכַא"פ וְאַח"ז כ' דְּבְעֵי פְּזִית מְשׁוּם דְּאִין אֲכִילָה פְּחוֹת מְפִזִית וְשׁוּב א"א לומר דְּכָבֵר יֵצֵא מְדַרְבָּנָן בְּעִטִּיל הָרֵאשׁוֹן אַף שְׁלֵא בְּכּוֹנְנָה מְשׁוּם דְּכָבֵר שָׂהָה יוֹתֵר מְכַא"פ אַפ"ה י"ל דְּהָרִי בְּאַמֶּת מוֹכַח דְּגַם בְּאֶכֶל בְּכַדִי שְׁיַעוּר צִירוּף אַפ"ה ל"מ מְשׁוּם דְּהָנִי שְׁלֵא בְּכּוֹנְנָה וְא"נ דִּיוֹצְאִין בְּהַדְּרָבָּן אַף קוֹדֵם שְׁיִוְצְאִין הַד"ת שׁוּב תּיִקשִׁי אַמַּאי צָרִיף פְּזִית שְׁנִית וְנִשְׁמַע לְהַדְיָא דַּא"א לְצֵאת הַדְּרָבָּן קוֹדֵם הַד"ת וְהוּא רֵאִי גְכוּנָה בַעֲזַה יי אִוְלָם אַפְתִּי יי"ל דְּכ"ז בְּיִכּוּל לְקַיִּים הַמְצָנָה פְּתִיקוֹן חַו"ל אַז אִם אִינוּ עוֹשֶׂה כְּתַק"ח גַּם מַה"ת לֹא יֵצֵא וְאַף דְּעַכְשָׁיו אִינוּ יִכּוּל אַפ"ה ע"י פְּשִׁיעָתוֹ בָּא נוּ אֲבָל בְּנֶאֱנָס יי"ל דְּחַו"ל לֹא הִפְקִיעוּ הַמְצָנָה וּבַפּמ"ג בַּפ"כ נִסְתַּפֵּק בְּזֶה לְעֵנִן עֲשִׂיית גּוּף הַמְצָנָה וְגַם לְעֵנִן הַבְּרָכָה וְהִבִּיא דְּבָרֵי הַמַּג"א דְּכָל פְּסוּלֵי דְּרַבָּנָן בְּאִין לוֹ אַחַר מְבָרְכִין בּוֹ וְלְעֵנִן הַבְּרָכָה אֲנִי מְסוּפֵק עֵי"ש וְכ"ה בְּפִתְיָה לְהַק"ש וּמְסִיק דְּבַשְׂעָה"ד עוֹשִׂין הַמְצָנָה כְּפִי הַד"ת וּמְבָרְכִין עֵי"ש וְלַעֲנִ"ד נִרְאֶה דְּלְעֵנִן עֲשִׂיית גּוּף הַמְצָנָה פְּשִׁטָּא דְּבַא"י לְאַכּוּל מְחֻיָּב עַכ"פ לְאַכּוּל כ"ש פִּינּוּ דִּיוֹצֵא בְּזֶה מַה"ת וְאַף א"נ דְּבִשְׂאָר מְצוֹת לִיכָּא מְצָנָה כָּלָל בַּח"ש כְּמוֹ שְׁנִסְתַּפֵּק הַמַּלְמ"ל וּבִקְהֵלֶת יַעֲקֹב וּבֵר"ט אֶלְגִּזֵי הָאָרִיכוֹ בְּזֶה אַפ"ה הֵכָּא יוֹצֵא מַה"ת בְּכ"ש וְשִׂאֲנֵי הַתָּם בְּנִידוֹן דְּהַפּמ"ג דְּחַו"ל אֶמְרוּ שְׁלֵא יַעֲשֶׂה הַמְצָנָה בְּאִנְפֵּן הַמוֹעִיל רַק מַה"ת וְא"כ אִם עוֹשֶׂה שְׁלֵא כְּתַק"ח אִינוּ עוֹשֶׂה כְּפִי הַכָּשֵׁר מַה"ת וְשִׁפִּיר הַעֲמִידוֹ חַו"ל דְּבָרֵיהֶם אַף בְּמִקּוֹם בְּיִטּוּל מְצָנָה אֲבָל הֵכָּא דְּמַהֲנֵי בְּכַא"פ א"כ אַף אַחַר תּיִקוֹן חַו"ל אַפ"ה מְקַיִּים בְּכ"ש הָרֵאשׁוֹן אֵת הַמְצָנָה מַה"ת וְהַדְּרָבָּן נִתְקַיִּים בְּכ"ש הָאֲחֵרוֹן בְּכַה"ג הַדְּרָבָּן הָנִי בְּגֵדֵר תְּנַאי דְּאִם מְקַיִּים אֵת הַדְּרָבָּן נִתְבָּרַר שְׁכָבֵר יֵצֵא הַמְצָנָה מַה"ת בְּכ"ש הָרֵאשׁוֹן א"כ לַפ"ז לֹא מְבַעֲיָא לַר"ל דַּס"ל אֲוֹנָסָא הָנִי כְּמֵאן דְּעֵבִיד בְּוֹדָאֵי דְּאַף בְּלֵא אֲכָל כָּל הַכְּזִית מְחַמַּת חִינְשׁוֹ דְּמַהֲנֵי נְאֻפִי לַר"י דְּאֲוֹנָסָא ל"ח כְּמֵאן דְּעֵבִיד אַפ"ה בַּא"י לְגַמּוֹר וְלְאַכּוּל כָּל הַכְּזִית אַפ"ה א"א לומר שְׁלֵא יֵצֵא הַמְצָנָה מַה"ת בְּכ"ש הָרֵאשׁוֹן הוֹאִיל דְּבְאַמֶּת מַה"ת סִגִי בְּכ"ש וְרַק בְּעוֹבֵר אַתְק"ח בְּמִזִּיד שִׁפִּיר הִפְקִיעוּ חַו"ל הַמְצָנָה אַף מַה"ת מְטַעַם קִנְס וּכְהָא דְּמַצִּינוּ בְּכ"מ דְּאַף בְּדַרְבָּנָן אֶמְרִי אַעֲל"מ וְלִשְׁי' הַפּמ"א הָנִי הַטַּעַם מְשׁוּם קִנְס אֲבָל הֵכָּא דְּמַה שְׂאִינוּ מְקַיִּים הַתַּק"ח הָנִי מְחַמַּת אֲוֹנָס בְּכַה"ג לִשׁ קִנְס וְשׁוּב עַכ"פ כְּבָר יֵצֵא הַמְצָנָה מַה"ת בְּכ"ש אִוְלָם לְעֵנִן הַבְּרָכָה נ"ד גְּרַע מַהֲדָּ דְּסוּפָה דְּשָׁם עַל הַד"ת ג"כ שְׁיִיף בְּרָכָה לִישֵׁב בְּסוּפָה וְשִׁפִּיר בַּשְׂעָה"ד מְבָרְכִין אֲבָל הֵכָּא עֵיקַר תַּק"ח דְּבְעֵי פְּזִית הוּא רַק לְצוּרָה הַבְּרָכָה וְאִי לֹא הִי מְתַקְנִין פְּזִית הִי חַו"ל מְתַקְנִין הַבְּרָכָה בְּנִסְחָא אַחַר א"כ שִׁפִּיר אַף בְּנֶאֱנָס נְהִי דְּמַצָּנָה ד"ת כְּבָר קִיּוּם בְּכ"ש מ"מ א"א לְבָרָה עַל אֲכִילַת מְרוֹר הוֹאִיל דְּנִסְחָא זֶה הָנִי דְּוִקָּא אַפְזִית וְהִי מְקִיּוּם לומר ד"ה פְּוֹנֶנֶת הָרֵא"ש שְׁכ' מְקוֹדֵם הָא דְּכַא"פ וְאַח"ז כ' דְּמְרוֹר בְּעֵי פְּזִית מְשׁוּם הַבְּרָכָה וִי"ל דַּס"ל לְהָרֵא"ש דְּמַה"ת בְּאַמֶּת יוֹצֵא בְּכ"ש וְחַו"ל בְּאַמֶּת אַף בְּלִי הַבְּרָכָה ג"כ הִי מְתַקְנִין פְּזִית כְּמוֹ בְּשְׂאָר מְצִית אַף עַכ"פ בְּנֶאֱנָס הִי יוֹכֵל לְצֵאת אַף בְּכ"ש וְל"ש לומר דְּלְבַתֵּר תַּק"ח אַף מַה"ת לֹא יוֹצֵא בְּכ"ש ז"א דְּכִינּוּן דְּמְצַטְרֵף בְּכַא"פ ע"כ דְּמַה"ת יוֹצֵא מִיָּד בְּכ"ש וְע"י הַצִּירוּף כְּכַא"פ יוֹצֵא גַם אֵת הַדְּרָבָּן וְכְמוֹ שְׁבִינְאֶרְתִּי לְעִיל וְלִכְהָ חִדְּשׁ הָרֵא"ש נְהִי דְּגוּף הַמְצָנָה יֵצֵא מַה"ת אֲבָל עַכ"פ מְכַח הַבְּרָכָה בְּעֵי פְּזִית אַף

בְּנֵאֻנִס וְכִינּוּן דְּהַקְדָּיִם מְקוֹנָדִם הֵךְ דְּמַצְטָרְףּ בְּכַא"פ נִשְׁמַע מִמִּילָא מְדַבְרִיו דְּלַעֲנִין הַבְּרָכָה ל"מ אִף בְּנֵאֻנִס דְּאִילוּ לַגּוּף הַמְצִנָּה בְּאַמַּת מְהִי מְדַחֲזִינּוּ דְּמַצְטָרְףּ בְּכַא"פ וּז"ב וְנִשְׁמַע דְּלַעֲנִין הַבְּרָכָה ל"מ בְּכַא"ש אִף הֵיכִי דְּנֵאֻנִס וּלְפִי"מ שְׁפַתְבְּתִי דְּחַז"ל גַּם לוֹיֵל נִסְחַ הַבְּרָכָה הִיא מְתַקְנִין דְּבַעֲי כְּזִית כְּמוֹ בְּהוּא בְּכָל הַמְצִוֹת יִנְצָמַח דְּגַם בְּכָרִיכָה הֵיכִי דְּאִינוּ אָנוּס מְדַרְבְּנָן בְּעֵי עַכ"פ כְּזִית אִף דְּאִין מְבָרְכִין עָלֵיו וְהַשְׂאֵג"א נִסְתַּפֵּק בְּזָה וּלְפַמ"ש יוֹצֵמַח לְדִינָא כְּנ"ל אִף אִפְתִּי יֵשׁ לְצַדֵּד לְשִׁי הִרָא"מ דְּגַם כ"ש יֵשׁ עָלָיו שֵׁם אֲנֹכָל א"כ י"ל נְהִי דְּחַז"ל תִּיקְנוּ כְּזִית שְׁיִהְיֵ עָלָיו שֵׁם אֲנֹכָל אִף מְצַד הַל"מ אֲבָל עַכ"פ בְּחֹלָה הָאוֹכֵל כ"ש לְקַיָּים הַמְצִנָּה ד"ת שְׁפִיר הִיא רְשָׁאֵי לְבָרָךְ וּל"ח פְּמִשְׁקָר בְּבִרְכָתוֹ הוּאִיל דְּמַה"ת גַּם כ"ש מְקַרִי אֲנֹכָל אוֹלָם לר"ל דס"ל דכ"ש ל"ח בְּכָלֵל אֲנֹכָל שׁוֹב י"ל דְּגַם בְּחֹלָה נְהִי דְּצָרִיךְ לְאַכְוֹל כ"ש כְּדִי לְקִיּוּם מְצִוֹת ד"ת אֲבָל עַכ"פ לֹא יוֹכֵל לְבָרָךְ עַל אֲכִילַת מְרוֹר דְּכ"ש אִין עָלָיו שֵׁם אֲנֹכָל וּלְבָרָךְ עַל מְצִוֹת מְרוֹר לֹא נְהִירָא לִי דְּחַז"ל לֹא תִיקְנוּ נִסְחַ כְּזָה לְכוּ מִפְּלֵ הִנִּי טַעֲמִי לֹא נִרְאָה לִי לְהַתִּיר לְבָרָךְ אֲכִילַת מְרוֹר אֲפָחוֹת מְכֻזֵּית אִף בְּחֹלָה אִף א"נ דְּהַשְׁיָעוֹר הִיא רַק מְדַרְבְּנָן מִשׁוּם הַבְּרָכָה וּבְפִרְט דְּלִשְׁיָי כְּמ"פ גַּם הִרָא"ש מוֹדָה דְּהַשְׁיָעוֹר מַה"ת וּמַה גַּם דְּבִרְכּוֹת אִינּוּן מְעַכְבוֹת וּלְשׁוּיָי כְּמ"פ בְּבִרְכָה שֵׁא"צ עוֹבֵר בַּל"ת הֵן אֲמַת דְּבַמְנ"ח מְצִנָּה ל' תְּמַה עַל הַרְמַב"ם מְש"ס תְּמוּרָה דְּמוּכַח דְּגַם בְּמוֹצֵי ש"ש לְבִטְלָה אִינוּ רַק בְּעֵשֶׂה אֲבָל עַכ"פ הִבִּיא גַּם מִתּוֹס' ר"ה דל"ג דְּנִקְטוּ מְקוֹנָדִם דְּבִבְרָכָה שֵׁא"צ עוֹבֵר בַּל"ת וּבְפִרְט בְּבִרְכַת הַמְצִוֹת דְּאֲפִשְׁר לְשַׁמּוֹעַ מֵאַחַר וּלְצֵאת יד"ח הַבְּרָכָה בְּנוֹדָאֵי דְּקִשָּׁה לְסַמְוֵךְ וּלְהַתִּיר לְבָרָךְ עַל אֲכִילַת מְרוֹר עַל פְּחוֹת מְכֻזֵּית אִף בְּחִלוּשׁ וּח"ו אִין אֲנִכִי חוֹלֵק עַל הַגָּה"ק בַּעַל א"נ זצ"ל אוֹלָם לֹא זְכִיתִי לְהִבִּין הַכְּרַעְתּוֹ וְהַנְּלַע"ד לְדִינָא פְּתַבְתִּי: ג' צו תרמ"ו פה"ק דִּיקְלָא יצ"ו.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל ס' ג' לְהַרְבֵּה הַה"ג מ' פְּנַחֵס יוֹסֵף נ"י אַבְד"ק וּוּאִנִּיטִשׁ יצ"ו. בְּדַבְרֵי שְׁאֵלְתוֹ בְּאַשְׁהָ שֵׁא"י לִיטְהַר א"ע זָה אִינְזָה זְמַן מְחַמַּת שְׁמִצְאָה עֲצָמָה בְּבִדִיקָה קוֹרֵט דָּם עֲגוּל וְעַפ"י רֹב הוּא בְּצַדִּי הַעֵד וְשְׁאֵלָה לְרוּפָא וְאָמַר שְׁיֵשׁ לָהּ קַרְטָהּ לְנִתְּן לָהּ רְפוּאוֹת וְעֵשֶׂתָה הַרְפוּאוֹת וְכַעַת אוֹמַר הַרוּפָא שְׁנַתְּרַפְּאָה וְאֵעַפ"כ הִיא מוֹצֵאת הַדָּם בְּבִדִיקָה גַּם אַחַר שְׁאֵמַר הַרוּפָא שְׁנַתְּרַפְּאָה וְנִסְתַּפֵּק כַּת"ה אִי סָגִי בְּבִדִיקַת הַפִּסְקָה טְהָרָה יוֹם א' נָקִי וְשֵׁלָא לְבִדּוּק עוֹד אַחַר יוֹם א' וְלִסְמוּךְ אֲשִׁיטוֹת הַפּוֹסְקִים פְּרַב דְּתַחֲזִילְתָּן אֵעַפ"י שְׁאִין סוֹפֵן סָגִי זָה חוֹרְףֵי הַשְּׁאֵלָה: א) וְהִנֵּה בְּאַמַּת דִּיבּוּר הַרוּפָא לֹא מַעֲלָה וְלֹא מוֹרִיד בְּשֵׁלְמָא אִם לֹא הִיא אוֹמַר שְׁנַתְּרַפְּאָה אִזּוּ הִיא מְקוּם לְסַמְוֵךְ עַל אֲמִירַת הַרוּפָא שְׁאֵמַר שְׁיֵשׁ לָהּ פְּצַע וּמִזָּה בָּא הַדָּם וּבְזָה שְׁפִיר הִיא נְאָמֵן וְכַמ"ש בְּסִפְרֵי בְּכ"מ דְּאִף דְּבַרְדַּמ"ת לֹא מְהִימֵן הַרוּפָא לֹאמַר שְׁנַתְּרַפְּאָה לְפִי שְׁכָבֵר נְתַחֲזָקָה בְּאִיסוֹר אֲבָל אִם אוֹמַר שְׁיֵשׁ לָהּ מִפָּה וּמִזָּה בָּא הַדָּם א"כ לְפִי דְּבָרִיו מַעוֹלָם לֹא הִתְחִיל הָאִיסוֹר שְׁפִיר נְאָמֵן וּמַכ"ש בְּרָאָתָה שְׁלֹא בְּהַרְגָּשָׁה הַכְּרִיעַ בְּשׁו"ת רַח"כ בְּהַשְׁמָטוֹת דְּרוּפָא נְאָמֵן אֲבָל בְּנ"ד דְּהַרוּפָא אוֹמַר שְׁכָבֵר נְתַרְפְּאָה הַפְּצַע וְאֵפ"ה חֲזִינּוּ דְּהַדָּם הוֹלֵךְ שׁוֹב אִין לְסַמְוֵךְ עַל דְּבָרִיו וְשׁוֹב יֵשׁ לְחוּשׁ שְׁגַם מִתְחִילָה טַעָה א"ע וְהַדָּם הִיא מְהַמְקוֹר וּבְפִרְט דְּלְהַחְמִיר בְּנוֹדָאֵי נְאָמֵן הַרוּפָא שְׁפַעַת כְּבָר נְתַרְפְּאָה וְאֵפ"ה רֹאִית דָּם וְא"כ ע"כ דְּכַעַת בָּא הַדָּם מִן הַמְקוֹר וְנְהִי דְּנוֹדַע שִׁיטוֹת הַפּוֹסְקִים דְּגַם בְּעֵדוֹת אִשָּׁה דְּמוֹעִיל עַכּו"ם מַסְל"ת אֵפ"ה לְהַחְמִיר ל"מ עַכּו"ם מַסְל"ת אֵפ"ה לְהַחְמִיר ל"מ עַכּו"ם מַסְל"ת אֵפ"ה י"ל בְּרוּפָא דְּכָל נְאָמְנוֹת שְׁלוֹ מַכַּח לֹא מְרַעָא נְפִשְׁיָהּוּ בְּנוֹדָאֵי דְּמוֹעִיל לְהַחְמִיר וּבְפִרְט דְּכָל זָה שְׁיָדוּעַ לָהּ שְׁיֵשׁ לָהּ פְּצַע נוֹבַע רַק מִפִּי הַרוּפָא וְכִינּוּן דְּהַרוּפָא אוֹמַר עַכְשָׁיו

שְׁנֵי תַרְפָּא בְּנוֹדָי דְמַהִימָן וְכַה"ג מְפֹרָשׁ בַּט"ז יו"ד סוּס"י מ"ח סְקו"ט ע"ד מַהֲרַמ"ל שָׁם
ע"כ פְּשִׁיטָא דְמַצַּד דְיַבּוּר הַרּוֹפָא בְּנוֹדָי דְלִיפָא צַד לְהַקְלַ עֲתָה נְבוּא לַמ"ש כַּת"ה דְיִישׁ
לְצַדָּד וְלִסְמוּךְ עַל הַפּוֹסְקִים כָּרַב דְתַחְזִילָתָן סְגִי וְהִבִּיא מְשׁוֹת ח"ס סִי קַע"ח לֹא חָמִי
לְשָׁם דְהֵתָם מִיָּרִי שְׁפָכְר לְנִתָּה אֲצֵל בְּעֵלָה א"כ הָוִי חֲשֵׁשׁ לַעַז אִם תַּתְּעַבֵּר מִבִּיאָה זֹו
בְּכַה"ג שְׁפִיר יֵשׁ לִסְמוּךְ עַל שְׁיטוֹת רוּה"פ וְכַה"ג מְבֹנָאָר בַּט"ז יו"ד סִי קַצ"ח סַקכ"א
בְּשָׁם מַהֲרַמ"ל לְהַקְלַ בְּשַׁכְחָה לִיטוֹל צִיפּוֹנָן בְּכָכְר לְנִתָּה אֲצֵל בְּעֵלָה וְלִשְׁי' הַט"ז וְהַשְׁ"ף
אַף בַּא"י אִם הִי נְקִי ג"כ וְיֵשׁ לְהַקְלַ מְשׁוּם דְכָכְר לְנִתָּה מְקִילִין בַּס' מִיעוּט הַמְקַפִּיד וְנָהִי
דַּהֲס"ט הַחֲמִיר בַּא"ו אִם הִי נְקִי מְשׁוּם דְהָוִי נֶגְדַ ח"א אִו כַּמ"ש בְּסַפְרֵי ח"ב סִי ס"ח דְיִישׁ
לְחוּשׁ נִשְׁי' הַתּוֹס' דְבִבְשָׁרוּ אִף מִיעוּט הַמְקַפִּיד חוּצָן מַה"ת וְעִי' בַּח"ס סִי קַצ"ג (מ"ש
בְּזָה אֲבָל עַכ"פ בְּשַׁכְחָה לִיטוֹל צִפּוֹנָן בְּכָכְר שְׁיִמְשָׁה בְּנוֹדָי דַּא"צ טְבִילָה שְׁנִית דְמַפְח
חֲשֵׁשׁ לַעַז סְמְכִינָן אֲשִׁיטוֹת רוּה"פ דְצִפּוֹנָן ל"ח חֲצִיצָה א"כ ה"ה בְּנִידוֹן דַּהֲח"ס דְכָכְר
שְׁיִמְשָׁה מַפְח שְׁיטוֹת רוּה"פ דְהִלְכָה כָּרַב אִף דְחוּשְׁשִׁין לִשְׁי' ר"ח מ"מ כ"ז הוּא רַק
לְכַתְחִילָה מְפָנִי חוֹמֵר אִיסוּר פֶּרַת וְכָהָא דַכ' בְּתוֹס' מְנַחוֹת דַּנ"ה דְבִאִיסוּר פֶּרַת מְחִמִּירִין
וְע' שׁו"ת נוב"ק או"ח סִי י"ט א"כ כִּינּוּ דְהָוִי רַק חוֹמֵרָא מַפְח חוֹמֵר אִיסוּר פֶּרַת שְׁפִיר
עַכ"פ בְּכָכְר שְׁיִמְשָׁה עִם בְּעֵלָה דְיֵישׁ חֲשֵׁשׁ לַעַז שְׁפִיר סְמְכִינָן עַל שְׁיטוֹת רוּה"פ דְהִלְכָה
כָּרַב אֲבָל בַּנ"ד דְהַשְׁאֵלָה הוּא עַל לְכַתְחִילָה שְׁפִיר י"ל דְאִין יְכוּלִין לְהַקְלַ לְכַתְחִילָה ע"י
בְּדִיקָה תַּחְזִילָתָן הוּאִיל דְמַסִּיִּים בַּש"ע וְאִין לְהַקְלַ: יד) וְמַה שְׁהִבִּיא כַּת"ה מְסַפְרֵי ח"א סִי
נ' שְׁאִנִּי הֵתָם דַּהִי לָה חוּלִי הַשְּׁבִירָה וְגַם לֹא מְצָאָה רַק פְּתִמִּים א"כ יֵשׁ עַמּוּדִים גְּדוּלִים
לִסְמוּךְ עֲלֵיהֶם וְהַעֲיָקָר מַפְח שְׁיטַת הַר"ש שְׁפִיר כְּתַבְתִּי לְהַקְלַ ע"י הַפַּס"ט וְיוֹם א' נְקִי
אֲבָל בַּנ"ד דְלִיפָא שׁוּם צַד לְהַקְלַ קֶשֶׁה לִסְמוּךְ אַבְדִּיקַת הַפַּס"ט וְיוֹם א' נְקִי לְחוּד אִף
בְּאַמַּת אִם א"א לָה לִיטְהַר לְבַעֲלָה בְּאִנּוֹן אַחַר בְּאַמַּת מְצִינּוּ בַּש"ע יו"ד סִי קַפ"ז סְעִיף
ט דְהַפְּחִידוּהָ וְהַפִּילָה חֲרָרָה דְלֹא סְמְכִינָן ע"ז בּוּזָה"ז אַפ"ה אִין מוֹצִיאִין אוֹתָהּ מִבְּעֵלָה
וְעִי"ש בַּט"ז וְשְׁ"ף וְחִזִּינָן דְאִף דְכָכְר אִיתְחַזְקָה בְּאִיסוּר וְל"ח רְפוּאָה בְּרוּרָה אַפ"ה מַפְח
הַחֲזִיקַת הַיָּתֵר שְׁיֵשׁ לָה סְמְכִינָן אַרְפוּאָה כָּל דְהוּ וּבְאַמַּת בְּגִירָשָׁה מְקוּדָם שְׁעִשׂוּ לָה
הַרְפוּאָה אֲסִירָה לְהִנְשָׂא וְע' בַּס"ט סִי קַפ"ג סַק"ו שְׁהִבִּיא בְּשָׁם הַתַּפְּל"מ דְאִם אִינָהּ
יְכוּלָה לִיטְהַר קוּדָם י"ד יָמִים וּבְלִיל ע"ו יֵשׁ לָה הַנּוֹסַת וְאִם נִחְמִיר עֲלֵיהָ לְשַׁמֵּשׁ בְּלִיל
טְבִילָתָה מְשׁוּם חֲשֵׁשׁ נּוֹסַת יִצְטָרֵף לְגִירָשָׁה דְמְקִילִין וַא"צ לְחוּשׁ לְוּנְסָתָה כְּדִי שְׁנָא תַּתְּגַרֵּשׁ
מִבְּעֵלָה דְבִשְׁבִיל חֲשֵׁשׁ שְׁלֹא תַצְטָרֵף לְהַתְּגַרֵּשׁ מְקִילִין בְּזִמְן נּוֹסַת אִף דְלִשְׁי' הַנוּב"י יֵשׁ
בְּזָה חֲשֵׁשׁ ד"ת שְׁמָא תִרְאָה בְּזִמְן נּוֹסַת אַפ"ה מְקִילִין וְעִי"ש בַּס"ט סִי קַפ"ז סְקו"ד
שְׁהִבִּיא בְּשָׁם שׁו"ת פַּנ"י וְשׁו"ת שְׁבו"י לְהַקְלַ בְּאַשְׁה שֶׁאִי לְטַהַר עֲצָמָה לְבַעֲלָה לְהַקְלַ
אִף בְּמַפְּה שֶׁאִי אִי מ"ד וְלִסְמוּךְ עַל הַרְשָׁבָא ו"ל וְנָהִי דַבַּס"ט חוּכָה דִי"ל דְנוֹקָא לְעַנְיָן
רַדמ"ת דְרַבְּנָן סְמְכִינָן עַל הַרְשָׁבָא אֲבָל לְעַנְיָן ז"נ קֶשֶׁה לִסְמוּךְ אַפ"ה כ' שָׁם דְאֶפְשָׁר
לְמַעֲשָׂה בְּמַקוֹם דַּא"א לִיטְהַר יֵשׁ לִסְמוּךְ עַל הַרְשָׁבָא ה"ה הֵכָא דְתַצְטָרֵף לְהַתְּגַרֵּשׁ אֶפְשָׁר
לִסְמוּךְ אֲשִׁיטוֹת רוּה"פ דְתַחְזִילָתוֹ סְגִי וְעִי' תּוֹס' כְּתוּבּוֹת דַּנ"א שְׁכ' דְהָא דְקָאָמַר אַבְנָה
דְשְׁמוּאֵל חִיָּישִׁין שְׁמָא סוּפָה בְּרַצוֹן ע"כ דַּמַּה"ת הִיא דַּאִי מְדַרְבְּנָן לֹא הִי מוֹצִיאִין אוֹתָהּ
מִבְּעֵלָה וְחִזִּינָן דַּע"י חוֹמֵרָא דְרַבְּנָן א"א לְהוֹצִיאָה מִבְּעֵלָה וְכַה"ג יְדוּעַ מְשִׁיטַת הַרִי"ף
וְהַרְמַב"ם דְלְהוֹצִיאָה אֲשֶׁה מִבְּעֵלָה אִף בְּאִין לָה בְּנִים בְּעִי עַדִי טוֹמְאָה מְשֵׁשׁ וְכַה"ג כ' הַפַּנ"י
כְּתוּבּוֹת ד"ט אֶקְוִישִׁית הַתּוֹס' שָׁם דְנוֹקְמָה בַּח"ה לְבַעֲלָה אִף דְמְדַרְבְּנָן ל"מ חֲזַקָה אַפ"ה

כְּדֵי שֶׁלֹא לְהוֹצִיֵאָה מִבְּעֵלָה אוֹקְמִינָן אֲדִינָא וּבִשְׁעָה"מ הִלְכוֹת יִסוּה"ת כ' לְפָרֵשׁ פִּירְכָתָּהּ הַש"ס שָׁם א"כ אֲנֹס דְּשָׂרֵי הֵיכִי מִשְׁפַּחָתָּה לֵה הַכְּנֻנָה עִפ"י שֵׁיטַת הַט"ז הַנּוֹדַע דְּדָבָר הַמְּפֹרָשׁ בְּתוֹרָה לְהִיתָר לֹא יוֹכְלוּ חַז"ל לְגַזֵּר אִיסוּר וּלְפִי"ז י"ל דְּאָבוּהָ דְּשִׁמוּאֵל חֲנִישׁ רַק מִדְּרַבָּנָן וְנִשְׁמַע לְכַאוּרָה מִדְּבָרָיו דַּע"י חֲשֵׁשׁ דְּרַבָּנָן מוֹצִיאִין אִשָּׁה מִבְּעֵלָה אֲבָל מִפְּשִׁיטוֹת דְּבָרֵי הַתּוֹס' מוֹכַח דַּע"י חֲשֵׁשׁ דְּרַבָּנָן אֵין מוֹצִיאִין אִשָּׁה מִבְּעֵלָה: טו) וְנִהִי דְּבַחוּ"ד ס' קפ"ז כ' דְּבַבְעֵל רֵאשׁוֹן לִיכָא חֲשֵׁשׁ עֵיגוֹן וּמַה"ט מַחְמִיר רַש"י ז"ל שֶׁלֹא לְסַמְּךָ אֲבָדִיקַת שְׁפוֹפְרַת מְשׁוּם דִּישׁ חֲשֵׁשׁ וְנוֹסַת אִפ"ה י"ל שְׁאֵנִי הֵתָם דַּע"כ"פ בְּבַעֵל שְׁנֵי אִיכָא ס"ס שְׁפִיר מַחְמִיר רַש"י ז"ל אֲבָל הֵכָא דְּאִינָה רוֹאִית מ"ת א"כ גַּם בְּבַעֵל אַחַר תִּרְאָה וְשׁוֹב חֲשִׁיב מִק"ע שְׁפִיר יֵשׁ לְסַמְּךָ אִשִּׁיטוֹת רוּה"פ דְּתַחֲקִילְתוּ סְגִי אוּלָם אַחֲרֵי דְּקָשָׁה לְהַקֵּל לְמַעֲשָׂה נִגְדַּת הַמְּפֹרָשׁ בִּש"ע דְּבָדִיקַת א' וְז' מְעַכְבִּין לְכֹן עֲצַתִי לִישְׁאֵל עוֹד לְרוֹפֵא אוּלֵי יִתֵּן לָהּ רְפוּאוֹת אוֹ שִׁישְׁגִיחַ בָּהּ ע"י מוֹטְעָר שְׁפִיגְעֵל וְאוּלֵי יִרְאָה אִיזָה פְּצַע וְאֵז וְהִי סְנִיף גְּדוֹל לְהִיתָר אִךְ בְּאֵם לֹא יִמָּצֵא בָּהּ שׁוּם פְּצַע אֵז בְּאֵם יִסְפִּים עֲמָדֵי עוֹד רַב גְּדוֹל א' דַּעַמֵי נוֹטָה לְהַקֵּל ע"י בְּדִיקַת הַפֶּס"ט יוֹם אֶחָד לְחוּד וּבְאֶרְפוֹן שִׁיבְדוֹק בְּיוֹם א' ב"פ שְׁיֵהֵי עכ"פ בְּצִירוֹף בְּדִיקַת הַפֶּס"ט ג' בְּדִיקוֹת נְקִיּוֹת וּכְמ"ש בַּח"ס ס' קמ"ה אַחֲרֵי דִישׁ לָנוּ עוֹד סְנִיף לְהִיתָר עִפ"י דְּבָרֵי הַרְזוֹ"ה הַמּוֹבָא בַּס"ט ס' קצ"ו סְקִי"ח דְּבַנְשֵׁי דִידָן דִּהְווּ רַק ס' זְבוֹת יֵשׁ לְהַקֵּל בְּבָדִיקַת יוֹם א' לְחוּד מִכַּח ס"ס שְׁמָא אֵינּוּ זָבָה וְא"צ ז"נ וְשְׁמָא הִלְכָה כְּרַב וְנִהִי דְכ' שָׁם דַּהֲב"י מַחְמִיר גַּם בְּנִשֵׁי דִידָן מ"מ כְּדֵי שֶׁלֹא לְהוֹצִיֵאָה מִבְּעֵלָה יֵשׁ לְצַרְף גַּם סְבָרָא זֹו לְסְנִיף כְּנֹלַע"ד בַּס"ד לְדִינָא: ג' שְׁלַח תִּרְע"ד רַאדְמִישְׁלֵא יצ"ו, הַק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל.

ס' ד' לְהֵרֵב הַה"ג מו"ה שְׁלוֹם נַח לְאַנְדוּי נ"י רַאבְדִּק"ק וּוְעֵרַצְקִי. בְּדָבָר שְׁאֵלְתוּ שְׁבַעִיר אֶחָד בְּיָמֵי הַמְּלַחְמָה שֶׁהִי מְהוּמָה וְלֹא הִי מִתְנַהֲגִים דְּרַכִּי הָעִיר כְּרַאוי כִּי לֹא הִי אֵז רֵאשׁ הַקְּהֵלָה וְשָׁמָּה יֵשׁ שְׁנֵי רַבָּנִים וְשְׁנֵי שׁוֹבִי"ם וְעָשׂוּ כְּתַב הַתְּקַשְׁרוֹת בִּינֵיהֶם בְּזָה שְׁאֵם יִרְצוּ רַאשֵׁי הַקְּהֵלָה לְעֲשׂוֹת אִיזָה תַּקְּנָה מְחֻיָּב לְהִיּוֹת בְּהַסְפַּמַּת פְּוֹלָם וְעַכ"פ בְּהַסְפַּמַּת רֹוֹב מֵאֲתָנוּ וְאֵם לֹא מְחֻיָּבִים אֲנַחְנוּ לְלַחֹם נִגְדַּת הַקְּהֵל בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר וְאֵם אֶחָד מֵאֲתָנוּ יַעֲקוֹר דִּירְתוּ אֵז כָּל הַכְּתָב בְּטַל וְנִכְתַּב שְׁנַעֲשָׂה בְּנִדָּר וְשָׁבוּעָה עַד"ר וּבְכַפֹּעֵל מִמֶּשׁ וְשָׁפַל אֶחָד קָרָא בְּפִיו וְעָתָה רוֹצֵה אֶחָד מִהֶרְבָּנִים לְהַפְרֵד מֵהֶם וְטוֹעֵן א' כִּי שׁו"ב אֶחָד הִתְחַתֵּן א"ע עִם רַב הַשְּׁנֵי וְעַכ"ז הֵם מְחֻזְקִים בְּדַעָה אַחַת וְגַם הַשׁו"ב הַב' הוּא כְּפוּף תַּחְתָּם וּמִמִּילָא הוּא אֵין לוֹ דַּעָה בְּשׁוּם דְּבָר וְאֲדַעָתָא דְּהֵכִי לֹא נִשְׁבַּע וְקִיבַל עָלָיו הַכְּתָב גַּם טוֹעֵן כִּי כְּאֶשֶׁר הַקְּהֵלָה דְּשָׁם כְּעַת מִתְנַהֲגִים בִּינְשֵׁר וְרוֹצִים לְיַקַּח הַכְּנֻסַת הַזְּבִיחָה לְיָדָם וּלְשַׁלֵּם לְהֶרְבָּנִים וְלֵהשׁוֹבִי"ם פָּרַס כְּרַאוי ע"כ אֵין רְצוֹנֵי לְסַרֵּב נִגְדַּת רְצוֹן הַקְּהֵל וְגַם טוֹעֵן כִּי הַקְּהֵל רוֹצִין לְקַבֵּל אֵת בְּנוֹ לְשׁו"ב וְיִוְדַע כִּי הֵרֵב הַשְּׁנֵי לֹא יִסְפִּים ע"ז וְאֲדַעָתָא שְׁיִגִיעַ רִיעוּתָא לְבָנוּ לֹא קִיבַל עָלָיו וְגַם טוֹעֵן כִּי כָּל חֲתִימָתוֹ עַל הַכְּתָב הִי בְּאֲנֹס שֶׁהִי יִרָא שְׁיִפְסִידוּ כָּל מַעֲמַד פְּרִנְסוֹתוֹ כִּי הֵמָּה גְּבָרִים אֱלֻמִּים נִגְדוּ וְגַם כִּי אֵינְנוּ כְּתַב יָדוֹ וְנִכְתַּב רַק בְּלִשׁוֹן עֶבֶר נִשְׁבַּעוּ וּמַעוֹלָם לֹא נִשְׁבַּעוּ וְגַם צַד הַשְּׁנֵי יוֹדָה שֶׁלֹא נִשְׁבַּעוּ מַעוֹלָם וְרְצִינּוּ לְבַטֵּל אֵת כְּתַב הַקְּשָׁר ז"ת הַשְּׁאֵלָה בְּקַצְרָה: א) וְהִנֵּה יֵשׁ בְּזָה לְדַבָּר הַרְבֵּה א' גַּם אֵם לֹא הִי נִכְתַּב ע"ד רַבִּים מ"מ מְפֹרָשׁ בִּיז"ד ס' רכ"ח בְּרַמ"א ד"ד שְׁנַשְׁבַּעוּ בְּיַחַד עַל דְּבָר אֶחָד חֲשׁוֹב כְּנִדָּר עַל דַּעַת רַבִּים וְהֵגַם דְּשָׁם בְּסַעִיף ל' מְפֹרָשׁ דְּשִׁי הַרִיב"ש דְּזָה ל"ח עַד"ר וְעֵי"ש בְּש"ף דְּהִיכָא דְּכָל אֶחָד נִשְׁבַּע לְבָדוּ נ"ל דְּגַם הַרִיב"ש ס"ל דְּחֲשׁוֹב עַד"ר אֲבָל עכ"פ בַּנ"ד שֶׁלֹא

נשבעו בפה רק שי"ל דע"י הפתב חשוב בשבועה עכ"פ ל"ח רק כחז שבועה ועיין בספרי
ח"א סו' ס"א שהבאתי משו"ת מהר"י אסאד סי' שכ"ט שגם נשי' מהרי"ק רק מדרבנן
חשוב פנדר עד"ר ושוב הי' חשוב ס' דרבנן שמהא כשי' הריב"ש ופלוגתא דרבנן אזלינן
לקולא ואף שי"ל דעכ"פ קודם ההתרה חל הנדר בנדאי ורק שי"ש ס' אם מדרבנן גם
התרה אינו מועיל י"ל דהוי סד"ר נגד ח"א ואף שנודע שיטת הר"ש בפ"ב דמקנאות
דהיקא שמתחילה הי' בו איסור תורה ועכשיו מח"א ד"ת בנדאי יצא ורק הס' אם נשאר
איסור דרבנן אזלינן לקולא אף באמת נודע מה שהקשו עלשי' הר"ש מהא דטבל ונמצא
דבר חוצץ דמחמירין אף דמיעוט המקפיד אינו אלא מדרבנן והוכחתי דהיכי שי"ש ס'
שמה מעולם לא נעשה השתנות לענין הדרבנן מחמירין ורק בם בדינו דהר"ש עיקר
החשש לחומרא שמה הלך במקנה הפשיטה תחילה ואח"כ בשאובין א"כ ע"כ דרגע אחת
הי' טהור אף מדרבנן לכה מקילין א"כ נ"ל הכא די"ל שמה כשי' המהרי"ק דמדרבנן נ"מ
התרה ושוב י"ל דאזלינן לחומרא: אף באמת י"ל פיון דחכם עוקר נדר מעיקרא א"כ
שוב ל"ח נגד ח"א והגם דמפורש בש"ס יבמות דפ"ח דרוצה ללמוד דע"א נאמן נגד ח"א
מהא דנאמן לומר ששאל על ההקדש אף דחכם עוקר נדר מעיקרא וע"כ כמ"ש בש"ש
דכינן דעכ"פ חל ההקדש עד עכשיו ונהי די"ל דעכשיו נתבטל מעיקרו אפ"ה חשוב נגד
ח"א אף באמת י"ל לחלק דלענין נאמנות ע"א באיסורין דאינו מצד הסברא רק דנלמוד
מקרא דנספריה ושם ל"ח נגד ח"א כמ"ש התוס' דינדעו שאינה בחזקת שתהא רואה כל
שעה א"כ הכא בהקדש דעכ"פ קודם השאלה סברנו שתשאר באיסורו לעולם א"כ
כשאמר ששאל על ההקדש נהי דלדבריו נתבטל האיסור מעיקרא מ"מ עכ"פ סברנו
שישאר באיסורו י"ל דחשוב נגד ח"א וע"א א"נ אבל לענין ס' דרבנן דבאמת לשיטת
הפר"ח אף נגד ח"א אזלינן לקולא ונהי דהש"ף מחמיר ותלוי בפלוגתא דר"מ ור"י בש"ס
עירובין ל"ה ע"א כ' בח"ד סי' ק"י דבאיסור דרבנן שאין לו עיקר מה"ת מקילין בס' אף
נגד ח"א א"כ ממילא י"ל דבדרבנן שנתעורר ספק שמה נתבטל מעיקרא בכה"ג גם
הש"ף מקיל: ג) יצא דאם לא הי' נכתב בפירוש ע"ד רבים הי' מקום להקל ולסמוך על
שי' הריב"ש אף פיון שנכתב בפירוש עד"ר א"כ י"ל דל"מ התרה והגם דלשי' החו"י סי'
ט"ו ופנ"י גיטין דל"ה גם פנדר עד"ר ממש אפ"ה רק מדרבנן ל"מ התרה ועיין שו"ת
מהרש"ם סי' ס"ז ובספרי ח"א סו' ס"א וס"ב וא"כ הכא שלא נשבעו רק בכתב וא"כ
באמת שי' רוב הפוסקים המקילין דבשבועה בכתב ל"מ ובפרט בלשון עבר ויודע שלא
נשבע יעניין שו"ת מהר"י אסאד חיו"ד סי' שט"ז וסי' שי"ח ובספרי ח"א סי' ס"א ורק
שכ' בשו"ת דברי חיים דיש להחמיר בס' ד"ת י"ל עוד לפמ"ש התוס' שבועות דרק
באיסור חמור כמו בשבועה דדמי לאיסור פרת אמרינן מפלל הן אתה שומע לאו ונודע
שיטת המרדכי דבבכור הואיל ונוגע לאיסור פרת ל"מ רוב יעניין תוס' מנחות דנ"ד
ומש"ה חוששין למיעוט הפוסקים המחמירין בשבועה בכתב אף כ"ז להתירו בלי שאלה
אבל אם רצונו להתיר עפ"י חכם ורק מצד דבנדר עד"ר אין לו התרה א"כ זה רק איסור
דרבנן ושוב לענין דרבנן סמכינן אשי' רוב הפוסקים דבשבועה בכתב ל"מ ועפ"י ש'
לעיל דזה ל"ח סד"ר נגד ח"א פיון דחכם עוקר הנדר מעיקרו ובפרט הכא ויש ס' שמה
לא התחיל האיסור נהי דבלי היתר ב"ד צריכין לחוש להמיעוט פוסקים בחומרא איסור
שבועה מ"מ ע"י שאלה דעכ"פ מועיל מה"ת שוב סמכינן ארוב הפוסקים דל"מ שבועה

בכתב ובפרט דברוב נגד ח"א דרפנן לכ"ע אולינו לקולא דהא דל"מ רוב נגד ח"א משום דסמוך מיעוט לחזקה וזה הוא רק דרפנן כמ"ש המהרש"א חולין די"א ושוב בדרפנן אולינו לקולא ומפורש בנו"ב דס"ס בדרפנן נגד ח"א מהני לכ"ע ומפורש בתוס' סנפה דע"ז דס"ס בדרפנן א"צ לברר ובפרט הקא דרוב נוטה שלא התחיל האיסור א"כ שוב ע"י התרה דרק מדרפנן ל"מ בנדר עד"ר סומכין אשי' רוב הפוסקים דשבועה בכתב ל"מ אף באמת שי' כ"פ דגם מה"ת ל"מ התרה בנדר עד"ר א"כ שוב יש לחוש שפ"א] מהני שבועה בכתב דהוי ס' לענן ד"ת ונהגם שי"ל דעכ"פ חשוב ס"ס לענן ד"ת וס' אהד לענן דרפנן דמהני פמפורש ביו"ד סי' פ"ג והקא חשוב ס"ס לענן ד"ת שפ"א שבועה בכתב ל"מ ושפ"א כשי' החו"י והפנ"י דמה"ת מועיל התרה גם בנדר עד"ר ולענן דרפנן סגי ס' אהד שפ"א שבועה בכתב ל"מ ובפרט א"נ כשי' הראב"ד דבדיעבד מועיל התרה גם בנדר עד"ר ובפרט אם לא פירש שם הרבים שנדר על דעתם דכה"ג כ' בש"ף דונדאי מועיל התרה בדיעבד א"כ מפורש בתוס' מנחות די"ח וקידושין דכ"ה דאי גם ראוי לביקה לא מעכב אז נהי דלכתחילה מצנה לבלול מ"מ בנדר ס"א עשרון מסבא דלקרן גדול קא מכונן הי' מותר ליתנו בכלי אהד אף לכתחילה יענין ר"ן פ' הכותב דמידי דמועיל בדיעבד מהני סבא קלה לענן לכתחילה א"כ שוב פינו דבדיעבד מהני התרה א"כ מצרפין שי' הפוסקים דשבועה בכתב ל"מ ומתירין אף לכתחילה ובפרט דמפורש שם בש"ע שלדבר מצנה יש לו התרה אף בלי הסכמת הרבים ומפורש שם בש"ף דלבעל מחלוקת חשוב דבר מצנה ובפרט מחלוקת נגד ראשי הקהילה בנודאי מקרי דבר מצנה א"כ מועיל התרה אף בנדר עד"ר והקא בשעת הקשר לא ידעו שיהי' נגד רצון ראשי הקהילה א"כ שפיר עכשיו שנודע שיגיע למחלוקת פשיטא דמהני התרה ד) אף באמת אפתי יש לדון הואיל דהקא כ"א נשבע לתועלת חברו וחשוב כגמלו טובה עבור השבועה מה דכ"א נשבע לטובת חברו ובשביל זה גם חברו נשבע כנגדו וחשוב פאיש ואשה שנשבעו לישא זה את זה דמפורש בש"ע דחשוב כקבלו טובה עבור השבועה ובה כ' בטו"ז וש"ף ד"ל דגם לדבר מצנה אין לו היתר ושוב יש לחוש אף בשבועה בכתב אף באמת גם בנשבע לתועלת חברו אפ"ה לחד שיטה מועיל התרה בדיעבד ונהי דמפורש שם בש"ע י"א דגם בדיעבד ל"מ התרה אף מפורש בהנהגות או"ה דהקא דמביא שי' הראשונה בסתם ודעה הב' בש"ע י"א הלכה כדעה הראשונה וגם בש"ף ס"ק נ"ד מתרין די"ל כשי' הפוסקים דלדבר מצנה מועיל היתר אף בנשבע לתועלת חברו א"כ הו"ו ס"ס להיתר שפ"א לדבר מצנה מועיל התרה ושפ"א עכ"פ בדיעבד מהני התרה ונהי דהחכם אסור לו לכתחילה להתיר נדרו מ"מ פינו דבדיעבד יועיל ההיתר מטעם ס"ס שוב מהני הס' דשפ"א לדבר מצנה יש לו היתר לענן להתירו לכתחילה ובדיעבד והי' בנודאי מותר משום ס"ס ובפרט לענן שבועה בכתב דלרוב הפוסקים ל"ח שבועה ובפרט דנקתב בלשון עבר ויודע בנפשו שלא נשבע א"כ בנודאי דהוי רק חשש בעלמא לחוש בחומר שבועה למיעוט הפוסקים אבל עכ"פ ע"ו התרה דלשי' הרמ"א מועיל התרה לדבר מצנה אף בנשבע לתועלת חברו ולשי' הי"א בדיעבד מועיל התרה שוב מצטרפין הני סברות לשי' העיקרותי דשבועה בכתב ל"מ ונודע שי' המהרי"ק דנהי דלשי' התוס' כתובות ד"ט בדבר שרוב נוטה לאיסור אינו מצטרף לס"ס מ"מ בדבר שבס' אהד רוב נוטה להתיר מצרפין ס' הב' אף ברוב נוטה לאיסור א"כ הקא דבצד הספק שפ"א שבועה בכתב ל"מ

רבו המתירין ובפֿרט דַּנְכְּתב בַּלְשׁוֹן עֵבֶר וְלֹא קִיבֵל עָלָיו א"כ שׁוֹב מְצַרְפִּין סָפֵק הֵב' שְׁמֵא לְדָבָר מִטָּה מִהֵנו הִתְרָה אִף בְּנִשְׁבַּע לְתוֹעֵלַת חֲבֵרוֹ:ה) וְגַם בְּאַמַּת יָפָה כ' כַּת"ה דְּהֵכָא יֵשׁ אֲנִימְדָנָא דְמוֹכַח לְבַטֵּל הַשְּׁבוּעָה שְׁאֵם הִי יוֹדְעִים שְׂיִתְחַתְּנוּ רַב הַשְּׁנִי עִם הַשׁו"ב לֹא הָיוּ חוֹתֵם עַל הַפְּתָב הַקָּשֶׁר שְׁאִינוֹ לְטוֹבָתוֹ דַּע"פ הַרְנֹב יִתְבַּטֵּל דַּעְתּוֹ וּמְפֹנְרֵשׁ בִּי"ד סִי' רִי"ח דַּאִף בְּגֵדֵר שְׁבִין אָדָם לְחֲבִירוֹ מִהֵנִי אֲנִימְדָנָא הַמוֹכַח לְבַטֵּל הַשְּׁבוּעָה וְגַם לְפִי דְבָרָיו שֶׁהִי קִצָּת אֲנִימְדָנָא עַל הַפְּתָב שֶׁהִי יֵרָא שְׂיִקְלָקְלוּ פְרַנְסָתוֹ וְנִזָּה חָשׁוֹב אֲנִימְדָנָא כַּמ"ש בַּפֿר"ד דְרוֹשׁ י"ט דְכִינֹן דְכָבֵר זָכוּ יִשְׂרָאֵל בֵּא"י מְזִמֵּן אֲאֵע"ה א"כ אִם יִקְחוּ מִהֵם הָיוּ כְּמִתְפִּיס מִשְׁלָקָהּ וְחָשׁוֹב אֲנִימְדָנָא וְאִף שְׁמִפְּנֵי בְּש"ה סִי' רַל"ב סִק"ה דְבְּנִשְׁבַּע לְחֲבֵרוֹ אִינוֹ נֶאֱמָן לֹאמֹר שֶׁהִי אֲנִימְדָנָא וּבְעֵי שְׂיִהְיֵי רְגֵלִים לְדָבָר אִף בְּאַמַּת לְפַמ"ש בַּח"ס שְׁם בְּשֵׁם מִהֵר"י מִיגֵאֵשׁ דְּבִשְׁבוּעָה בְּכַתָּב פְּטוֹר מִדִּינֵי אָדָם וְחִיִּיב רַק בְּדִינֵי שְׁמַיִם וְהַטַּעַם דְּשְׁבוּעָה בְּכַתָּב אִינוֹ מְפֹנְרֵשׁ בְּקִרְאָה וְרַק גְּלַמַּד מִק"ו וְאִין עוֹנֵשִׁין מִה"ד וְלַחַד שְׂיִטָּה בְּתוֹס' ב"ק ד"ד גַּם חִיִּיב מְמוֹן אִין מְחִיִּיבִין מִק"ו א"כ רַק בְּדִינֵי שְׁמַיִם חִיִּיב וְא"כ כִּינֹן שְׁנִשְׁבַּע רַק לְשְׁמַיִם שׁוֹב נֶאֱמָן לֹאמֹר שֶׁהִי אֲנִימְדָנָא בְּשְׁבוּעָתוֹ וְיֵשׁ לְהֵאָרִיף בְּזָה בְּקִיצוֹר הַדְּבָר ע"י הִתְרָה לְפָנֵי ב"ד עַפ"י חֲרָטָה וּפְתַח כְּדִין פְּשִׁיטָא דְלִיכָא שׁוֹם חָשֵׁשׁ וִיכוּלִין כָּל ב"ד לְהִזְדַּקֵּק לְזָה לְהִתִּיר לוֹ שְׁבוּעָתוֹ כִּי הוּא לְדָבָר מְצִנָּה לְהַשְׁקִיט מִחֲלֻנְקַת וּז"ב בַּס"ד: בַּע"ה ח מוֹצֵשׁ"ק א"ך כ"ד לַמְב"י תַּרְפ"ה קֵאשׁוּי.

הַק' שְׁמוֹאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל סִי' ה' לְכַבּוֹד הַרַב הַגָּאוֹן הָאֲמִיתִי מו"ה ר' אֲלִיעֶזֶר דִּינִיטֵשׁ (שְׁלִיט"א) זַצ"ל הַאֲבֵד"ק בֵּאֲנֵהאֲד. בְּדָבָר הַשְּׂאֵלָה בְּאִישׁ אֶחָד שֶׁהִי בְּקָשֶׁר הַחֲתוּנָה עִם בְּתוּלָה אַחַת וְאִמֵּר לְאִשָּׁה אַחַת שֶׁהִיא אַחֻת הַכְּלָה שֶׁתִּרְאֶה לוֹ טַבְעַת שְׁלָה וְיִתְּנֵנוּ עַל אֲצַבַּע הַכְּלָה לְרֵאוֹת אִם הוּא טוֹב עַל אֲצַבַּעָה וְאִז יִצְוֶה לְצוּרָף לַעֲשׂוֹת טַבְעַת לְמִדְתָּה עֵבֶר הַכְּלָה וְכֹאשֶׁר נִתְּנָה לוֹ הַטַּבְעַת נִתֵּן אֶת הַטַּבְעַת עַל אֲצַבַּע הַכְּלָה וְקִידָשָׁה בּוֹ וְהַקִּידוּשִׁין הָיוּ רַק לְפָנֵי עַד אֶחָד שֶׁהוּא יוֹתֵר מִכֵּן י"ג שְׁנָה אִף לֹא גְבַדְק אִם יֵשׁ לוֹ שְׁעָרוֹת וְהַעֵד הֵלֵךְ לְמִדָּה"י וְא"א לְבִדְקוֹ זֶה תִּנְרָף הַשְּׂאֵלָה בְּקִצָּרָה: א) וְהִנֵּה אִם הִי הָאִשָּׁה שְׁנִתְקַדְּשָׁה וְגַם הַעֵד רוֹאִים שֶׁהַטַּבְעַת הוּא שֶׁל אַחֻת הַכְּלָה וְלֹא נִתְּנָה לוֹ אֲדַעְתָּא שְׂיִקְדָּשׁ בּוֹ בְּנוֹדָאֵי לֹא הִי בֵּית מִיחוּשׁ דְּהָיוּ כְּמִקְדָּשׁ בְּחַפְּזֵי שְׁאִינוֹ שְׁלוֹ וּבְשִׁלְמָא אִם שְׂאֵל מְמַנָּה חַפְּזֵי וְהוֹדִיעַ שְׂרוּצָה לְקִדָּשׁ בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה שְׁפִיר כ' הֵרָא"ש דְּאֲמֵרִינוּ דְּהַקְנָה לוֹ בְּאִנְפֵי הַמוֹעֵיל לְקִידוּשִׁין וְנִתֵּן לוֹ בְּמִתְנָה ע"מ לְהַחֲזִיר וְשׁוֹב אַחֵר שְׂקִדָּשָׁה בּוֹ הָיוּ כְּלִיתָא בְּעֵינָא שׁוֹב מִהֵנִי חֲזַרְתָּ דְמִימֵם כַּמ"ש הַקְצָה"ח בַּסִּי' רַמ"א אָבֵל כָּאֵן שְׁלֵא אָמַר לָהּ כָּלֵל שְׂרָצוֹנוֹ לְקִדָּשׁ בְּטַבְעַת זוֹ א"כ לֹא הַקְנָתָה לוֹ אֶת הַטַּבְעַת אִף לְשַׁעָה הָיוּ כְּמִקְדָּשׁ בְּחַפְּזֵי הַגְּזוּל, וְאִם הָאִשָּׁה שְׂקִדָּשָׁה יְדַעָה שֶׁהוּא גְזוּל א"כ לִיכָא שׁוֹם חָשֵׁשׁ קִידוּשִׁין דְּבְשִׁלְמָא בְּאִם הָאִשָּׁה לֹא יְדַעָה וְהַמְקִדָּשׁ אִינוֹ גֵּנֵב מְפֹנְרֵסֵם א"כ אִף קוֹנֵם יֵאוּשׁ עַכ"פ צְרִיכִים הַבְּעָלִים לְהַחֲזִיר לָהּ דְמֵי הַחַפְּזֵי מִתְקַנְתָּ הַשׁוֹק וְא"כ יֵשׁ לָהּ עַכ"פ זְכוּת מְדַרְבְּנֵן וְא"כ לְשִׁי הֵב"י חָשׁוֹב קִידוּשִׁי תוֹרָה אִף יְכוּלָה לֹאמֹר אִין רְצוֹנֵי לְהִתְקַדָּשׁ בְּחַפְּזֵי הַגְּזוּל אִף אִם הָאִשָּׁה שְׁנִתְקַדְּשָׁה יְדַעָה שֶׁהוּא חַפְּזֵי שְׁאִינוֹ שְׁלוֹ א"כ ל"ש תַּק"ה שׁוֹב לֹא חָלוּ הַקִּידוּשִׁין וְהֵכָא כְּפִי הַנְּרָאָה הַכְּלָה יְדַעָה שְׁלֵקַח הַטַּבְעַת מֵאַחֻתָּהּ רַק לְרֵאוֹת הַמְדָּה וְא"כ יְדַעָה שֶׁהַטַּבְעַת אִינוֹ שְׁלוֹ אִף בְּאַמַּת נְרָאָה שֶׁהַעֵד שְׂרָאָה הַקִּידוּשִׁין לֹא שְׁמַע מִה שְׂאֵמֵר הַחֲתָן לְאַחֻת הַכְּלָה וְא"כ הִי הַעֵד סוֹבֵר שֶׁהִיא קִידוּשִׁין גְּמוּרִים דְּלֹא מִיבְעִיָא אִם לֹא יְדַע כָּלֵל אִם הַטַּבְעַת הוּא שֶׁל אַחֻת הַכְּלָה א"כ הִי סוֹבֵר הַעֵד שֶׁהוּא קִידוּשִׁין גְּמוּרִים וְאִף אִם הַכִּיר שֶׁהַטַּבְעַת הוּא שֶׁל אַחֻת הַכְּלָה מ"מ הִי

סבור העד שפונדאי השאילה לו הטבעת לצורך קידושין דבכה"ג הני קידושין לשי' הרא"ש א"כ י"ל שלא נאמן המקדש לבטל הקידושין דע"א לא מהימן לבטל קידושין היכא שנתחזקה למקדשת ועיני' שו"ת ד"ת ח"ב חאה"ע סי' ע' שכ' פן ולכאורה יש להבין סברת בעל ד"ח שכ' פנין דהעדים לא ידעו שהטבעת הוא גזול לא מהימני המקדש והמתקדשת לעקור קידושין הא באמת מפני' בהג"ה מיימוני דאם ראובן שלח לשמעון לקדש לי אשה ואמר שמעון התקדשי לי ואח"כ אמר שטעה בדיבורו ורצה לקדשה לראובן דלא חלו קידושי שמעון וכ' שם דאע"ג דע"א א"נ נגד ח"א מ"מ הכא לפי דבריו לא התחיל האיסור והוא מברר שמעולם לא הי' ח"א שפיר מהימן א"כ גם הכא לפי דברי המקדש לא התחיל האיסור שפיר צריף להיות נאמן ואף דבאמת מצינו בש"ס פתובות כ"ה גדולה חזקה ומשמע שמודי שהחזקנו ההיתר אף שנתעורר ריעותא על תחילת החזקה מ"מ תשיב חזקה ועיני' טו"ז יו"ד סי' י"ח ובש"ף שם דבנאבד הספין פנין שהחזקנו בהיתר שוב תולין אח"כ הפגם דנעשה לאחר שחיטה עכ"פ לענין ע"א י"ל דבשלמא אם אומר שנעשה מעשה לבטל החזקה א"נ אבל אם מברר דלא התחיל האיסור שפיר מהימן א"כ גם הכא צריף להיות נאמן אף באמת וי"ל עפ"י מ"ש הר"ן בנדריים דכ"ז ושבועות פ"ג בהא דגמר בלבד להוציא פת חטיין והוציא פת סתם אינו אסור אלא בפת חטיין ובאומר יאסרו עלי כל פירות שבעולם סתם אע"ג דבלבו מכוין רק על היום מ"מ היכי דאינו אומר נאסר בפירות שבעולם וכ' הר"ן דשם בפת חטיין באמת רצה לפרש פת חטיין א"כ לא רצה להוציא לשון שייכלל כל מיני פת רק נתקל בלשונו לכך שפיר מהימן לומר שלא רצה לאסור רק פת חטיין אבל הכא נתפנין להוציא לשון שיהי' העולם סוברים לאסור הפירות לעולם לכך אע"פ שאמר בלבו הים מ"מ אמרינו דברים שבלב אינם דברים וה"נ כף דבשלמא שם בדינו דהג"ה באמת נתפנין להוציא לשון שכל העולם ידעו שקידשה לראובן רק לישנא היא דאתקל שפיר נאמן לפרש דהדיבור הנה בטעות הואיל דלפי דבריו לא התחיל האיסור מקידושין שלו אבל הכא נהי דלפי דבריו שהטבעת גזול לא התחיל הקידושין אבל עכ"פ הוא ידע דהעדים אינם יודעים שהוא גזול א"כ יסברו שהיא קידושין גמורים א"כ עכ"פ הוא ידע דהעדים אינם יודעים שהיא סוברים שהיא קידושין גמורים שפיר פנין דנתפנין להחזיק איסור בעיני העולם שוב א"נ לעקור הקידושין וז"ב ביישוב דברים הללו: ב) עוד י"ל דשם בדינו דהג"ה מיקרו דנתחזק השליחות בעדים דהא באמת שם בסי' ל"ה מביא הרמ"א ויש מי שמחמיר וב' שם הב"ש דיש לחלק אם החזיק השליחות בעדים והנה באמת להרבה פוסקים מיוני שלים להולכה בקידושין בעי עדים והסברא י"ל עפמ"ש בס' קידושי הרי"מ דמשה מיוני שלים לקבלה צריף עדים דהשליחות היא על מילי ואין שלים עושה שלים שכ"ז שלא קיבל השליחות לא נעשה במקום הבעלים א"כ עיקר גמר השליחות בשעה שמקבל הגט או הקידושין ואז כבר נתקדשה או נתגרשה האשה וחשוב דבש"ב ובעי עדים אבל שלים להולכת הגט הני מעשה ושלים עושה שלים א"כ נגמר תיקף השליחות בשעה שמקבל הגט ואז עדיין לא חשוב דש"ב א"כ י"ל בשלם קידושין ל"מ אם מקדשה בפסוף דנדאי חשוב מילי ואף בקידושי שטר מ"מ לשיטת המרד"ש חשוב מילי ושוב עוקר גמר השליחות בשעה שנותן ליד ראשה שוב חשוב דש"ב ובעי עדים וכיון דנתמנה לשלם בפני עדים א"כ מסייע החזרה לשלם עושה שליחותו דנדאי קדשה למשלם ונהי דחזקה

שליח עושה שליחותו ל"מ לקנא מ"מ עכ"פ התנקה מסייע דונדאי טעה בדיבורו ולקף נאמן דאם הי' חשוב נגד ח"א לא הי' מועיל החשע"ש להקל נגד חזקת א"א כמפורש בש"ס גיטין דס"ד של"מ חשע"ש לקנא למר דנתן בתורת גירושין ורק הקא דלפי דברי השליח לא התחיל האיסור א"כ חשוב פלא איתחזק ונהי די"ל דבדש"ב אף בלא איתחזק א"נ ע"א פנודע שיטת המהרי"ק וכן מוכח שיטת התוס' גיטין ד"ב עכ"פ הקא דגם חשע"ש מסייע לדברי השליח שפיר נאמן אבל הקא אדרבא חזקה שכל מה שתחת יד האדם הוא שלו א"כ התנקה מסייע דונדאי הוי קידושין וגם שינה לומר סברא דאין אדם מוציא דבריו לבטלה ואם באמת אינו שלו הטבעת א"כ ידע דלא יועילו הקידושין ולמה קידשה ומפח זה יש רגלים לדבר שהטבעת הוא באמת שלו, יצא לנו דאם הי' הקידושין בב' עדים ולא ידעו דהטבעת אינו שלו לא הו' נאמן לבטל הקידושין ונהי דהמקדש לגבי נפשי' מהימן לחייב א"ע לחזור את הטבעת לאחות הכלה מ"מ עכ"פ לא הי' נאמן לבטל הקידושין וז"ב אף עתה שלא הי' בהקידושין רק ע"א וגם לא נבדק אם יש לו שערות יש לעיין בזה הדבר: ג) והנה בגוף הדין בקידושין בע"א דעת רוב הפוסקים דל"מ קידושין בע"א אף בש"ע אה"ע סי' מ"ב מביא שיטת הסמ"ג דחוששין לקידושין בע"א וסיים דשלא במקום דחק ועיגון יש להחמיר והנה מפורש שם בש"ט דאם אחד מכחיש ואחד מודה לדברי העד המכחיש מותר בקרובותו והמודה אסור ובאמת בתשובה הערוטי בהא דנסתרה בפני ע"א שחרית ובפני ע"א ערבית דמפורש בתוספתא גיטין דאין מצטרפין וכ' ה"ר"ן דכיון דקידושין בא לדיני נפשות כד"נ דמי ול"מ עדות מיוסדת ובב"י העיר דבלא"ה אם בכל פעם לא הי' רק ע"א אם כן ליכא התחלת קידושין ואף א"נ דדמי לד"מ מ"מ בשלמא בד"מ דמהני הודאת בע"ד ולא איברי סהדי אלא לשקרי שפיר עדות מיוסדת מצטרף אבל הקא גזיה"כ דקידושין בלא עדים לא הוי קידושין אף לשיטת הסמ"ג ניחא דמייירי דהבע"ד מכחיש וא"כ באמת קידושין בע"א מהני רק דהכחשת בע"ד מגרע להעד וא"כ הי' הו"א דנצטרף לעדות לענין שלא יהי' הבע"ד יוכל להכחיש ושוב עצם הקידושין מהני אף בע"א וקימ"ל דכיון דיוכל לצמוח מזה ד"נ אין מצטרפין העדות ונשמע לכאורה כשי' הסמ"ג אף באמת הרבה תירוצים נאמרו בזה עכ"פ לדינא במקום עגון מקילין והנה בטוען להשטות נתכוננתי דעת הפ"ח דבקידושין בע"א יוכל לומר להשטות נתכוננתי וגם חברו מותר דבשלמא במכחיש להעד השני דמודה אסור אבל בטוען להשטות נתכוננתי ונאמן במיגו א"כ הוי כנתברר דנתפנין להשטות א"כ ממילא גם חברו מותר הן אמת דהב"ש דחה דל"מ מיגו נגד ע"א כמו בהא דנספא דר"א ב"ב ל"ד אף באמת יפה כ' בא"מ דלחד תירוץא שם ב"ב דוקא במקום דצריף לישבע נגד העד אז ל"מ מיגו דאינו חציף להכחיש העד ולישבע כנגדו שמתירא דהעולם יאמרו דנשבע לשקר אבל במקום דא"צ לישבע נגד העד שפיר מועיל מיגו נגד העד להכחישו וא"כ בקידושין בע"א בהכחשה דא"צ לישבע כנגדו שפיר מהני המיגו והנה בא"מ כ' דלת' הב' של התוס' דתמיד ע"א חשוב כמו שנים כ"ז שאין נשבע נגדו להכחישו ול"מ מיגו לפטור כמו שאינו מועיל נגד שנים וה"ה הקא דקימ"ל דבקידושין בע"א מהני כ"ז שאינו מכחישו א"כ כמו דל"מ מיגו נגד שנים ה"ה דל"מ נגד ע"א ולפענ"ד י"ל דבשלמא שם במזון דעכ"פ מה"ת מועיל ע"א לשובעה א"כ י"ל דגזה"כ דכ"ז שאינו נשבע נגדו להכחישו נאמן פשנים וא"כ שפיר כמו דאינו מועיל מיגו נגד שנים ה"ה דאינו מועיל

נגד ע"א אכל בקידושין לפמ"ש הנוב"י מה"ת חאה"ע סי' ע"ה דרק מדרבנן חוששין לקידושין בע"א א"כ חזינן דגם בלי הכחשה יש חילוק בין ע"א לב' עדים דבב' עדים הוי קידושי תורה ובע"א לא הוי רק קידושי דרבנן א"כ שוב י"ל דהיכא דיש לו מיגו גם מדרבנן אין חוששין לה ושוב א"ש שיטת הב"ח אף לתירוץ הב' של התוס'.

ד) ובאמת לשי' הנו"ב י"ל דבפשיטות אם הי' בכל פעם רק קידושין בע"א פשיטא דאי אפשר לצרף דנהי דאפשר לצרף עדותו לענין שלא יועיל הכחשת בע"ד ושוב עצם הקידושין סגי אף בע"א אף באמת ז"א דנודע מ"ש התוס' פתובות י"ח ע"ב דלא אמרינן פלגינן דיבורא היכי דגם אחר שנפליג הדיבור לא יועיל רק מדרבנן א"כ ה"נ אפשר לומר דהא דמועיל צירוף עדות מנוקדת רק בממון דעכ"פ נתברר שחייב לו מעות וחיוב אף מה"ת אבל הכא אף אם נצרף עדותו מ"מ נהי דלא יועיל הכחשת בע"ד מ"מ על עצם הקידושין לא הי' רק ע"א וליכא חשש קידושי תורה דכה"ג פיון דלע"ע יש הכחשת בע"ד וע"א בהכחשה לאו פלום רק שאפשר לצרף העדות ולא יועיל הכחשה מ"מ פיון דגם אחר הצירוף לא יחולו הקידושין רק מדרבנן שוב אין מצטרפין ויש לדבר בזה הרבה אף עכ"פ נשמע דקידושין בע"א מהני מיגו א"כ הכא.

דהמקדש והמתקדשת יודעים דהטבעת אינו שלהם נהי די"ל דא"נ נגד חשש דש"ב אבל עכ"פ פיון שיש להם מיגו לומר לא קדשתי ולהכחיש העד שפיה מהימני לומר דקדש בדבר שאינו שלו אף לכאורה י"ל דכל זה אם איכא עדים שמפירים שטבעת זו הי' של אחות הפלה נהי שאפתי יש לחוש שמה מקרה לו אם אינו עשוי להשאיל ואם עשוי להשאיל שוב יש לחוש שמה השאילה לו לקידושין כמ"ש בד"ח שם עכ"פ ל"ח טענתו נגד חזקה שכל מה שת"י האדם היא שלו דהא אדרבא חמ"ק מסייע שהי' של אחות הפלה א"כ שפיר י"ל דנאמן במיגו אבל אם ליכא עדים שהי' של אחות א"כ הוי טענתו נגד חזקה דכל מה שת"י האדם שלו א"כ י"ל דל"מ מיגו נגד חזקה כמ"ש הרמב"ן ז"ל לתרץ קושית התוס' גבי שטר אמנה דיהי' נאמן במיגו דאי בעי מחיל וכו' הרמב"ן דהוי נגד חזקה שכל מה שת"י האדם הוא שלו ול"מ מיגו עיין בש"ך סי' מ"ז דבשטר אין מוחזק בהשעבוד אבל הכא י"ל דל"מ מיגו אף באמת כי בתוס' פתובות י"ט דלא כל החזקות שוות ובפרט הכא יש חזקה פנוי' פנגדה דא"נ דהוא אינו שלו א"כ חזקת פנוי' בתוקפו ובפרט דמה"ת קידושין בע"א ל"מ וא"כ מה"ת עדיין היא פנוי' ואף דידוע שיטת המהרי"ט סי' מ"א דהיכי דמדרבנן איתרע חזקת פנוי' שוב חשיב ריעותא אף מה"ת אבל עכ"פ בס' על קידושי דרבנן בנודאי מוקמינן בח"פ פיון דקידושי תורה בנודאי ליכא ושוב הוי חזקה נגד חזקה ושוב מועיל המיגו ועיין פועין זה ביו"ד סוף סי' א' דשוחט שהעיד עליו ע"א ששחט שלא פהוגן דדעת הריטב"א להחמיר וכו' בדג"מ דהיכי דגם לפי דברי המכחיש הי' רק שהי' במיעוט בתרא דאינו רק אדרבנן לרוב הפוסקים לכ"ע השוחט נאמן להכשיר ה"ה הכא דליכא ס' רק על קידושי דרבנן בנודאי מועיל ח"פ ושוב מהני המיגו ועוד י"ל פיון דלא בקדו את העד אם יש לו שערות א"כ נודע דחזקה דרבא ל"מ לענין חליצה הגם דלשי' הרבה פוסקים הוא רק משום דאיכא לברורי כמ"ש הרשב"א ריש חולין יעיין טו"ז אה"ע סי' קנ"ו אף באמת לשי' פמה פוסקים אינה חזקה גמורה ונהי דחזינן דמועיל להחמיר אף היכי דליכא חשש קידושי תורה דהא חזינן בש"ס דנדה דמ"ו דרק בבדקו ולא אשכח אז היכי דלא בעיל משהגדיל ל"ח שמה נשרו אבל בלא

בדק אף בלא בעיל משהגדיל ל"מ מיאון דסמכינן אהוקה דרבא אף באמת זה דוקא היכי דעכ"פ היתה עד עכשיו מקודשת מדרבנן וכ' במהרי"ט דהיכי דאיתרע ח"פ עכ"פ מדרבנן שוב איתרע אף מה"ת ורק יש ס' אם אפשר להפקיע הקידושין על ידי המיאון לזה מהני חוקה דרבא לומר שלא יוכל לבטל הקידושין אבל הכא שיש ס' על התחלת הקידושין דאם העד קטן לא התחיל הקידושין שפיר מהני הח"פ נגד חוקה עכ"פ למשוי ל"ס ושוב בקידושין בע"א דלא הוו רק חשש קידושין דרבנן שוב בס' אזלינן לקולא יצא דיש הרבה צדדי היתר א' מפת דקידושין בע"א מהני מיגו ונאמן במיגו שהי' הטבעת אינו שלו וגם לענין חשש קידושין בע"א מצרפין הס' שפא הי' העד קטן ונגד חוקה דרבא יש ח"פ והוי ס' דרבנן ואזלינן לקולא וגם חשיב ס"ס להיתר שפא קידושין בע"א ל"מ דהא במקום עיגון מקילין ושפא הטבעת אינו שלו ושפא העד הוא קטן ונהי דבזה הס' שפא הי' קטן יש חוקה הסותר וי"ל דל"מ ס"ס נגד חוקה מ"מ חוקה דרבא ל"ח חוקה גמורה ואינו מועיל לקולא ונהי דעכ"פ מועיל להחמיר מ"מ מדאינו מועיל לקולא ע"כ דל"ח חוקה גמורה ושוב מועיל ס"ס פנגדה ובפרט דג' ספיקות לשי' הטו"ז מועיל אף נגד ח"א והכא ח"פ מסייע להג' ס' להיתר שפא קידושין בע"א ל"מ ושפא העד קטן ושפא הטבעת אינו שלו ע"כ נראה לפענ"ד פשוט וברור דיש להתיר להאשה להנשא אחר שניתר הקשר בני שום חשש: בעה"ח ב' תבא תרע"א ראדמושלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' ו' להרב הגאון כש"ת מ' יצחק צבי (שליט"א) ז"ל אבדק"ק קאשויא יצ"ו.

בדבר שאלתו באחד שפא לפני בד"צ לכתוב גט לאשתו ונתן להסופר שכתב פתיבה היינו שנתן המעות ליד הרב עבור הסופר עוד קודם סידור הגט והסופר הקנה הפל להבעל פנהוג ואח"כ ראה הסופר כי הדין אינו ראוי לכתובה ולקח דיו אחרת מביתו וכתב בה את הגט ולא הרגיש בזה שום ב"א עד אחר ג' ימים לנתינת הגט והבעל נסע למרחקים וקשה למצוא גט אחר זה תנרף הנשאלה וכת"ה הביא שיטת הרמב"ן דבכותב בשכר א"צ הקנאת הנזיר להבעל דכבר אקנוי אקניה לי רבנן בהפשוטי דספרא וא"צ הבעל למשוך בהם והב"ח בסי' ק"כ סומך על דבריו בדיעבד עכת"ד: א) הנה בגוף סברת הרמב"ן י"ל ב' טעמים חדא משום דחשוב ככבר זכה הבעל בכל הדברים הנצרכים לכתובת הגט בקנין פסוף ונהי דחכו"ל עקרו לקנין פסוף אפ"ה י"ל דכמו דמצינו בחו"מ סי' קצ"ט דביין לקידוש מהני פסוף לחוד משום דבמדי דמצנה העמידו אד"ת וע' פמ"ג או"ח סי' תרנ"ו ה"ה הכא י"ל דכמו דהפקיעו חז"ל ממנוה של האשה והקנוהו לבעל אף דבנייר שלה בעי הקנאה בפירוש ע' באה"ע סי' ק"כ וסי' קכ"ד ואפ"ה חזינו דהפקיעו חז"ל ממנוה שנתנה שכר הסופר והקנוהו לבעל וע"כ דהוי מפת תקנת עגונות א"כ ה"ה די"ל דמפת תק"ע אוקמה אד"ת דכסף לחוד קני ובפרט דכבר כ' בשו"ת הר הפך"ל סי' ל"ו דקודם קבלת מש"פ לא הפקיעו חז"ל את הקנין פסוף ובפרט היכי דבא הגט אח"כ ליד הבעל והיינו שגירשה בעצמו לא עי"ש נהי דלא נתפנין הסופר אז להקנות לו במשיכת הבעל מ"מ נראה שלא חזר בו מהקנין ושוב נגמר הקנין למפרע משעת נתינת הפסוף וכה"ג כ' הר"ן דבשטר ראי' לאחר שפא השטר לידו קני למפרע משעת נתינת הפסוף ובה ינח לנו דברי התוס' ב"מ דס"ב שכ' דאע"פ שלא משך החיטים מ"מ הואיל דאם הי' רוצה לחזור הי' קאי במש"פ לכך חשיב פגמתיקרו ברשות לוקח ול"ח ריבית ולכאורה צ"ב

הרי חז"ל עקרו את הקנן פסך ועפ"ז א"ש דעכ"פ פעת פשמושה החיטים שוב נגמר הקנן פסך למפרע ושוב ל"ח ריבית וכונדע מה שהעיר הבי"מ דאף בכותב בחנם מ"מ באם מוסרו את"כ להבעל י"ל דבונדאי הקנה לו באוה"מ וכהא דהשואל חפץ והודיעו שרופה לקדש בו אשה דמהני נרק שכ' הבי"מ די"ל שפא הסופר אינו יודע שצריה להיות משל בעל אבל עכ"פ בנ"ד שפבר קנה בקנן פסך נרק שי"ל דחז"ל הפקיעו קנן פסך לענן זה בונדאי דיש להקל מפח זה שמסרו את"כ ליד הבעל נהי דאז לא אמר לו שמקנה לו אבל עכ"פ נראה שלא חזר מהמקח ושפיר י"ל דנקנה לו למפרע וצדקו דברי הרמב"ן והב"ח: ב) עוד י"ל דאף בנתנו לו בחנם מ"מ י"ל דבשעה שנותן הגט ליד הבעל בונדאי נותן לו באוה"מ ונהי דיפה כ' הבי"מ דשפא הסופר אינו יודע שצריה להיות משל בעל אפ"ה י"ל לפמ"ש האב"מ בסי' כ"ה דגם בקידושין אף דבעו שיהי' שלו ממש אפ"ה אמרי' דאם הי' יודע שצריה ליתן לו במתנה הי' נותנו אף דשם המשאל מקפיד שיחזירו לו גוף החפץ ואפ"ה אמרי' דרצה להקנות לו בקנן המועיל מכ"ש הקא דליפא קפידא להסופר דבלא"ה הגט לא יבא עוד לרשותו ואינו שנה פלום לפני אדם אחר בכה"ג בונדאי די"ל דבזה שנתן לו הגט את"כ הני כג"ד שנתן לו באוה"מ דבמידי דבלא"ה עוד הדבר אינו שלו סגי אפי' בג"ד לחוד וכמ"ש הר"ן דמה"ט מועיל בטיול בלב פינן דבלא"ה שני דברים אינו ברשותו ורק דעשאן הכתוב פאילו הוא ברשותו לענן זה שוב בג"ד דלא ניחא לי' סגי ה"ה הקא דמה"ת הרי פבר קנה בכסף וילענן גזירות חז"ל שוב י"ל דאחר שמסרו ליד הבעל וכבר יצא מרשות הסופר ולא יבא עוד לרשותו בונדאי דבג"ד לחוד סגי: ג) ובסברא זו י"ל קושית הפני"פ פ' שופטים בהא דבקידושין די"ג קאמר הש"ס מנ"ל דמיתת הבעל מתיר ורצה הש"ס למילף מקרא פנימות במלקמה ואיש אחר יקחנה וקשה לפמ"ש הבעה"ט דגם פל היצא למלקמת משה ג"כ גט פרייתות הי' פותב לאשתו א"כ שפא התם הפוננה דאיש אחר יקחנו ע"י שנתגרשה ולא משום דמיתת הבעל מתיר עכת"ד והנלע"ד דבאמת פבר העירו המפורשים אהא דכל היצא למלקמה גט פותב לאשתו איה מועיל גט פנה הרי בעי גט מחמת שנאה עי' שו"ת מהרמ"ל ובנובי"ת סי' קנ"ט ובשו"ת חס"ל שהאריכו בזה אולם לסברת הר"ן דבמידי דבלא"ה אינו ברשותו שוב לענן שלא יבוא הדבר לרשותו בע"כ אף סילוק ע"י ג"ד לחוד סגי א"כ י"ל אף א"נ דגט מאהבה ל"מ כ"ז היכי דפעולת הגט בא להפקיע האישות אז בעי שיהי' מפח שנאה אבל ביוצא למלקמה ונותן לה גט פדי שלא תהי' זקוקה ליבום בכה"ג אחר שמת הבעל א"כ איסור א"א פבר פקע במיתתו ורק דאנו רוצין להטיל עליה איסור מפח היבם וכמפורש בקידושין די"ד ובגיטין דפ"ד וכל האיסור שפא היבם להטיל עליה הוא פדי להקים לאחיו שם וא"כ היכי דגירשה הבעל מקודם וגילה דעתו שאינו מקפיד על הקמת שם בכה"ג לא יוכל היבם להטיל עליה איסור וא"כ פשיטא דלענן זה שודע גילוי דעתו של בעל סגי אף בגט מאהבה הואיל דגט זה א"צ לעשות פעולה להפקעת האישות ורק לפעול שלא יחול פעת איסור חדש מפח היבום וכהא דמציינו שיטות הר"ן דנטבנ"ט דהיתרא מותר משום דאטעם קלוש לא יוכל לחוש שם איסור בב"ח א"כ התיבא אי באמת מיתת הבעל מתיר שפיר לענן יבום מועיל אף גט מאהבה אבל א"נ דמיתה אינו מתיר א"כ יוצמח דפעולת הגט הני גם להפקיע האישות והיכי דבעי הגט להפקיע את האישות הרי שוב ל"מ גט פנה ובעי דוקא גט מפח שנאה ומינושב קושית הפני"פ לנכון

ודו"ק נחזור לנ"ד די"ל דע"ו שמשורר הגט לנד הבעל חשבו כג"ד שנתן לו באוה"מ וכמו דמצינו בקידושין וכסברת האב"מ הנ"ל ולכאורה י"ל דלא דמי לשם בשלמא התם דעכ"פ נותן לו בתורת שאלה לזמן ונתחייב באונסין ולדבר זה ג"כ בעי קנין וכמפורש בש"ס ב"מ דמ"ז פ"ש שתיקנו משיכה בשומרים א"כ הרי המשאיל עכ"פ נתפנין להוציא החפץ מרשותו לרשות השואל ולשי' התוס' ב"מ דק"ג בס' בזמן השאלה מוקמינו בתוקת השואל אבל בנ"ד דיש לחוש שמה אינו יודע כלל שצריך להיות משל בעל א"כ לא נתפנון כלל להקנות ושוב קנין בלי פנונה ל"מ אף באמת הדבר נכון פנין דעכ"פ פבר קנה בקנין פסוף ואחרי שמשורר ביד הבעל לגרש בו אף שלא אמר לו אז שנותן לו בתורת קנין מ"מ פנין דיש ג"ד שלא חזר מהקנין שוב נגמר הקנין למפרע משעת נתינת הפסוף וצדקו דברי הב"ח דעכ"פ בדיעבד מהני בלי הקנאה עכ"פ היכי דיש קנין פסוף: ד) והנה כת"ה העיר דלענין הדיו בנודאי דמועיל אף בלא הקנה לו בפירוש הואיל דעיקר דבעי שיהי' לו קנין בהגט הני רק משום דבעי שיהי' שלו בשעת נתינה ואז בשעת נתינה הרי הדיו דבוק להנייר וחשוב פליפא מה למשנה דבכה"ג פסוף לחוד קני וכשיטת הא"ז דבמוכר עובר מהני פסוף לחוד ונהי דביו"ד סי' ש"כ מבואר דבעי פסוף ומשיכה מ"מ עכ"פ סניף יש מדברי הא"ז לנ"ד עכת"ד.

הנה באמת בגוף דברי הא"ז פבר תמהו עליו דאם מוכר רק את העופר הווי דשלב"ל ול"מ בו קנין ואף בהנפך עופרה לשי' כמ"פ ל"מ לענין קנין ואף להרמב"ם ל"מ הנפך עופרה רק בקידושין ע' בחמ"ח אה"ע סי' מ' סק"ד ועכצ"ל דמייירי בהקנה פרה לעופרה ושוב בהאם הא שייך משיכה ע' שו"ת ח"ס חיו"ד סי' שי"ב אולם בשו"ת מהרש"ם ח"א סי' מ"ז הטור די"ל דחל המכירה בשעשה שיושבת על המשבר דאז תו ל"ח בכלל דשלב"ל ושוב צדקי דברי האו"ז אולם בגוף הדבר י"ק בשלמא אם הי' נותן הבעל ש"כ הסופר אחר שנגמר הגט בכתיבתו דאז הדיו דבוק להנייר וליפא מה למשנה שוב הי' מקום לומר דכיון דליפא מה למשנה קני' בפסוף לחוד שנתן אחר הפתובה ול"ש לומר דחשיב כמחוסר דבר בין פתובה לנתינה כמ"ש הר"ן בפ"ב דגיטין דהקנאה פנין שאינו מעשה בגופו של גט דומיא דקציצה ל"ח בכלל מחוסר מעשה אבל בנ"ד דנתן השכר סופר קודם התחלת הפתיכה ואז הרי הי' בידו למשנה הפל וא"כ הרי נודע דעת הרמב"ן דחז"ל עקרו קנין פסוף מיז אף קודם שחוזר בו וסובר דנאבד קודם חזרה פסידא דמוכר וא"כ נהי דעכשיו אחר הפתיכה ליפא מה למשנה פנין דהדיו דבוק בנניר מ"מ אז הרי לא נעשה קנין פסוף חדש ושפיר חשוב כלא קנה את הדיו וחשיב כנכתב הגט בידו של הסופר כחנם דבכה"ג גם לשי' הרמב"ן והב"ח ל"מ ואף לפמ"ש הבי"מ אה"ע סי' צ' בכוננת דברי הב"י חו"מ סי' ק"צ דגבי קנין פסוף אף אי לא חל הקנין בשעת נתינה מ"מ אם אח"כ יוכל הקנין פסוף לחול כ"ז שלא החזיר המעות שפיר מועיל הקנין עיי"ש א"כ י"ל נהי דבשעת נתינה לא הועיל הקנין פסוף משום דהי' אפשר במשיכה אבל עכ"פ עכשיו אחר הפתיכה דתו ליפא מה למשנה שוב יש מקום לקנין פסוף לחול ושפיר י"ל דנקנה אלו הפל בתורת קנין פסוף אף באמת ז"א דכבר כ' הבי"מ דעכ"פ צריך ריצוי בשעשה שיוכל הקנין לחול א"כ בנ"ד הרי י"ל שמה הסופר אינו יודע כלל אם צריך להיות משל הבעל נגם הבעל גופא או לי אינו יודע מזה ושוב ליפא ריצוי בפירוש עכשיו לקנות ושוב לא יוכל פעת הקנין פסוף לחיל ובשעת נתינה הרי הי' אפשר למשנה ושוב לא הועיל אז הקנין פסוף ונפקע

לגמרי וז"ב: ה) אולם אפתי י"ל לשי' הפוסקים בחו"מ סי' קצ"ח דהיכי דל"ש החשש
נשךרפו חיטף פסוף קונה א"כ י"ל דבנותן פסוף עבור פתיבת גט א"כ הרי נכלל בקנין זה
הנזיר והדיו וגם שךר פתובה ממילא דל"ש בזה הגזירה דנשךרפו חיטף הואיל דקונדם
גמר פתימת הגט עדיין לא מגיע לו שום שךר הואיל דלא מוכר לו נזיר מיוחד או דיו
מיוחד זולת שמתחייב ליתן לו כל הנצרך לגט וא"כ אם יפול דליקה ע"כ יטרח הסופר
להציל פדי שלא יצטרך ליתן לו נזיר אחר ונהי דקיי"ל דגם במוכר לו סחורה שאינו
מיוחדת ג"כ פסוף לא קני התם שאני דעכ"פ אם והי' נשךר מקצת מן הסחורה יפסיד
הלוקח חלק לפי ערך וכמ"ש בתוס' גיטין דס"ו אכל הכא דהנזיר באמת אינו שנה סכום
שקניבל הסופר ועיקר השךר נוטל הסופר בעד הפתובה ורק דהסופר מתחייב ליתן גם את
הנזיר א"כ בכה"ג הרי יהי' כל ההפסד של הסופר באם יפול דליקה ושוב בנודאי דיתרח
הסופר להציל ושוב פסוף קונה ואין לומר דעכ"פ אחר גמר הפתיכה שוב אפתי שניך
החשש שמא יאמר לו הסופר נשךר גיטף ושוב י"ל דאז בטל הקנין פסוף פדי שגם אז
יטרח הסופר להציל אף באמת ז"א דכיון דעכ"פ בשעת נתינת הפסוף קונדם גמר הפתיכה
ל"ש הגזירה ושוב חל הקנין פסוף אז בנודאי דלא נתבטל גם אח"פ וז"ב: ו) וחוז לזה
י"ל כמו דקיי"ל דבעליה של לוקח אשךר למוכר מועיל קנין פסוף משום דמצוי אצל
ביתו ויטרח ויציל א"כ ה"ה הכא קונדם גמר פתיבת הגט הרי ל"ש הגזירה פיון דאז הוי
פסידא דסופרובנודאי יטריח ויציל ולאחר הפתיכה והחתימה נהי דאז תו לא הוי פסידא
דסופר מ"מ אז הא הבעל מצוי אצל הבד"צ ואם ח"ו יפול דליקה שוב הבעל גופא יטרח
ויציל ושוב בכה"ג הרי פסוף קונה יצא בדיעבד בנודאי מועיל בהקנה לו הפל בכסף לחוד
ורק לכתחילה מפת חומרא מצריכין להקנות גם במשיכה ולכאורה הי' מקום לפקפק
התינוח באם לא הי' מקנה לו שום דבר במשיכה הי' מקום לומר דקנה הפל בקנין פסוף
אבל הכא דנתן לו קונדם הפתובה הנזיר והדיו במשיכה א"כ ממילא קנה אז את הנזיר
והדיו וממילא זכה הסופר בהמעוות הנשךר פיז הביד"צ עבור הסופר והנינו שהבד"צ
זכו בשבילו ושוב ממילא הדיו השני לא נקנה להבעל אף בכסף הואיל דהפסוף כבר זכה
הסופר בעד נזיר ודיו הראשונה שמשך בהם הבעל וגם יש לחוש הואיל דמשך הדיו
והנזיר ג"ד שאינו רוצה לקנות בכסף לחוד וכיון דבדיו השני לא הי' משיכה שוב לא
קנה אף באמת י"ל נהי דמצוינו בש"ס ב"מ ד"י בנפילה ניחא לי' דליקני בד"א לא ניחא
לי' דליקני אפ"ה כבר כ' הנמ"י שם דכ"ז בד"א דהווי רק קנין דרבנן אבל בקנין ד"ת
מועיל אף ברוצה נקנות בקנין אחר ונהי דבספרי ח"א סי' י"ב הבאתי משו"ת רעק"א
וח"ס דאם אינו מכונן לקנות פלל באותו שעה ל"מ אף בקנין ד"ת אפ"ה י"ל הכא באמת
רצה לקנות בקנין פסוף ומה שעשה משיכה היינו שרצה לחוש לשי' הסוברים דאף היכי
דל"ש הגזירה אפ"ה פסוף לא קני מטעם לא פלוג לכה עשה קנין המועיל בנודאי אבל
באמת הי' בדעתו שיקנה גם בכסף לחוד: ז) והנה כת"ה כ' עוד די"ל פיון דהנזיר הוא
של הבעל שוב ממילא נקנה לו הדיו מטעם פליו לכאורה י"ל פיון דכליו קונה לו לאדם
הוא מטעם חצר א"כ י"ל פיון דהבעל הי' סובר שכתב הסופר באותו דיו שמשכו א"כ
הרי לא נתכונן לקנות דיו השני ושוב לא קנו אף באמת כ' המח"א דכ"ז באם יודע שצריך
לקנות ע"י חצר ואינו מתכונן לקנות שפיר לא קנו אבל אם אינו יודע פלל שצריך
לקנות ע"י חצר שוב חצירו של אדם קונה לו אפ"ה שלא מדעתו א"כ בנ"ד אם הי' הבעל

יודע שנקתב בדיו אחרת באמת הי' מתפנין לקנות ע"י פליו ושפיר י"ל דקנה הדיו מטעם פליו ונוסף לזה א"נ דעכ"פ הסופר נתפנין להקנות לו הדיו ע"י הנניר בפשה שפתב בדיו השני אף דהבעל לא ידע מזה מ"מ פבר נודע שיטת הראב"ד דבדעא"מ א"צ פנונת הקונה וסגי בכנונת המקנה: ח) ומ"ש כת"ה דאפ"י בנקתב בדיו של אחר ג"כ אמרי' דהקנה באוה"מ באמת י"ל דוקא אם איש זר נתן לו דיו בתורת שאלה א"כ פנין דהדיו לא תחזור אליו א"כ הקנה לו לגמרי וכמ"ש כה"ג בט"ז או"ח סי' תנ"ד לענין מצה שאולה ושפיר קנאו במשיכה וגם בגזל דיו וכתב בו קנאו בפנינוי אבל בנ"ד דהבעל לא לקח הדיו והסופר לא הקנה לו הדיו לא ע"י עצמו ולא ע"י אחר א"כ במה קנה הדיו ורק די"ל דבפשה שמסר הגט להבעל הקנה לו הדיו ובדעא"מ א"צ פנונת קונה וז"ב יצא דבנ"ד יש כמה סברות להקל א' די"ל דבכסף לחוד נקנה לו דיו השני פנין דהתנה עם הסופר לעשות לי גט פשר וא"כ אם הי' פתב בדיו מקולקלת והי' נפסל הגט שוב לא הי' מגיע לו השכר א"כ תשיב פנתן לו הכסף בכל דיו שיכתוב בו הגט ואם פתב הגט רדיו אחרת הוי הכסף גם על דיו השני וא"כ בנודאי דקנה הדיו בתורת קנין כסף וגם י"ל דקנה הדיו ע"ו הנניר בתורת פליו ומה גם די"ל דאח"כ בפשה שמסר לו הגט הקנה לו הדיו ע"י משיכת הנניר נהי דבדיו ל"ש משיכה מ"מ י"ל ממנ"פ אי ליכא מה למשנה הרי קני בכסף וא"נ דחשיב פיש מה למשנה שוב מועיל משיכת הנניר לענין הדיו ובנ"ד אנדא ג"כ מ"ש הבי"מ די"ל דהסופר אינו יודע אם צריף להיות משל הבעל הואיל דהקא פבר הקנה לו הפל קודם הפתובה א"כ הרי ידע שצריף הקנאה א"כ בנודאי דגם אח"כ בפשה שלקח דיו השני בנודאי דהקנה לו הדיו השני ע"כ הדבר פשוט דהגט פשר פלי שום חבש כנלע"ד בס"ד לדינא: ה' ניקרא תרע"ג ראדימישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' ז' פבוד הרב הגאון הצדיק בנש"ק וכו' כקש"ת מ' שמחה ישכר דוב זצ"ל אבד"ק צעשינוב יצ"ו.

בדבר שאלתו באשה אחת שנתחייבה לשלם לראובן עפ"י ד"ת מאה ר"כ ויש לה נכסים היינו חצי בית טאבילירט על שמה ולא רצתה לשלם החוב ואמרה שיש לה חוב אצל שמעון על ב' מאות ר"כ חוץ העיסקא ואם יתן לה המותר תמסור לו החוב הנ"ל והסכים ראובן על זה ותבעו את שמעון לד"ת והשיב שאין לו מעות בעין רק בית ושדה ופקסו הבד"צ שעד ל' יום מחויב שמעון לשלם לראובן הסכום מאה ר"כ שהי' לו אצל האשה והמותר ישלם ליד האשה ובתוף ל' יום ביקש שמעון מהאשה שתרחיב לו הזמן ונתן לה וועקסיל חדש על מכף שנה וכעת תובע ראובן משמעון שימתן לו הסכום מאה ר"כ והשיב שמעון שפבר הרחיבה לו האשה זמן הפרעון זה טורף הטו"ת: א) והנה זה פשוט דהיכי דחייב מפת שדר"נ א"י להרחיב זמן פמפנרש בסי' פ"ו סעיף ה' דכמו דל"מ מחילה במקום דחייב משדר"נ ה"ה דא"י להרחיב הזמן ועיי"ש בפ"י דאף אם לא נודע בפשת הרחבת הזמן שחייב לאיש אחר מ"מ אם נתברר אח"כ שחייב לאיש אחר ואין לו לשלם רק מזה החוב ג"כ ל"מ הרחבת הזמן אוילם כת"ה נסתפק הואיל דקיי"ל דהיכי שיש פסידא ללנה ל"ש שדר"נ פיש לו נכסי א"כ י"ל הואיל דלא נתחייב שמעון לשלם רק אחר ל' יום א"כ פנין שהרחיבה לו הזמן בתוף ל' יום א"כ שוב חשוב פיש פסידא ללנה שני ול"ש שדר"נ פנין פיש נכסי ללנה ראשון או די"ל פנין דבעת שתבעו את שמעון לד"ת הרי גם האשה תבעה המעות משמעון ומפילא לא הי' אז לשמעון שום נ"מ למי

לשלם ושוב אז חל עליו החיוב לשלם לראובן מפת שדר"נ ושוב ל"מ הרחבת הזמן
עכת"ד: ב) הנה באמת באם היתה נותנת לראובן החוב על שמעון בתורת גובייןא ונהיגו
שתפטור עיי"ז מהחוב שוב הי' מועיל מחילה דהא במוכר שט"ח מהני מחילה ונהי
דבשט"ח שלא נכתב בו שם המלנה ל"מ מחילה מ"מ וועקסלין דידן דבעי דרא מבעה ש"ט
חשיב כנזכר בו שם המלנה ועיי"ש בפ"ה סקי"א שכ' לנישב שיטות הסוכרים דבשדר"נ
ל"מ מחילה מקושית הראשונים מב"ק דפ"ט ותנרף דבריו דמיד פשמכרהפתופתה
להנחבל ממילא אינה חייבת לו עוד פלום ונהי ככבר פרעה לו דמי התבלה בכתופתה
שמכרה לו ושוב פקע החיוב מפת שדר"נ מעל הבעל ולא נשאר עליו רק חיוב לשלם לו
דמי הפתובה לכשתגרש ובזה שוב מועיל מחילתה עיי"ש והנה האחרונים העירו דאפתי
תוכל למפור הפתובה ובאופן שלא תמחול דאז שפיר לא יועיל המחילה דאם תמחול
פקע המכירה ושוב נתעורר השדר"נ ושוב ל"מ מחילה אף זולת התנאי ונהי דעל זה
שהפתובה הוא יותר מדמי התבלה בזה ליכא שדר"נ ומועיל המחילה אבל עכ"פ ל"ח
בכלל פגיעתן רעה הואיל דעכ"פ דמי התבלה וגבה בבירור עכת"ד ולענ"ד י"ל דאף א"נ
דל"מ מחילה בשדר"נ כ"ז היכא דהי' החיוב שדר"נ קודם המחילה אבל הכא דכ"ז שלא
מחלה באמת ליכא שדר"נ וכדברי הש"ך הנ"ל ורק דע"י שמחלה ונפקע המכירה
נתעורר החיוב שדר"נ בכה"ג שפיר י"ל דמועיל המחילה דל"ש לומר דע"י שיש חיוב
שדר"נ לא יועיל המחילה ז"א דכ"ז היכי דאף א"נ דלא מהני המחילה ג"כ איכא שדר"נ
שפיר גדול פת השדר"נ שלא יועיל בי מחילה אבל הכא א"נ דל"מ המחילה ולא פקע
המכירה תו ליכא חיוב מפת שדר"נ א"כ איך אפשר לומר שלא יועיל המחילה מפת
שדר"נ ז"א דאי לא יועיל המחילה לא יהי' פלל חיוב מפת שדר"נ ושוב הדרגון לומר
דמועיל המחילה ונהי דא"נ דמועיל מחילה שוב והי' שדר"נ מ"מ א"א לומר דלא יועיל
המחילה הואיל דא"נ דנ"מ מחילה תו לא והי' חיוב מפת שדר"נ וכה"ג כ' המלמ"ל דמי
שמכר דבר לתבירו ע"מ שלא ימכרו לתבירו ועבר ומכר וא"כ א"נ דבטל מכירה
ראשונה ממילא לא חל מכירה שניה דהוי כמכר דבר שאינו שנו וכיון דלא חל מכירה
שניה שוב חשוב פלא עבר על התנאי ושוב המכירה ראש נה קיים ודבריו מטין לשי'
התוס' גיטין דפ"ג בד"ה ועמדה וניסת לזה שנאסרה עליו והקשו דאמאי יהי' הגט בטל
הרי לא עברה פלל פיון דניסת בטל הגט ונחשובה א"א ושוב לא חנו הקידושין ושוב ל"ח
פעברה על התנאי עיי"ש הן אמת דהרמב"ן שם מובא בר"ן כ' דלא פסברת המלמ"ל
עיי"ש אבל עכ"פ לשי' התוס' והמלמ"ל י"ל פנ"ל וז"ב: ג) ובזה י"ל בהא דכ' בפ"ה ס'י
ס"ו בשם הרא"ש דגם במוכר שט"ח ומחל אם אין להמוכר לשלם ל"מ המחילה וכ'
הקצה"ח דכיון דנתחייב לשלם מפת דד"ג ושוב יש שדר"נ ולכך ל"מ המחילה ובאמת
י"ל לשי' הסוכרים דמה"ט מועיל מחילה לפי שמכירות שטרות דרבנן א"כ י"ל דגם
היכי דשייך שדר"נ אפ"ה אם פל עיקר החיוב הווי רק מדרבנן נהי דכ' בפ"ה רס"י פ"ו
דגם בחוב דרבנן איכא שדר"נ מ"מ י"ל דמועיל מחילה ולפ"ז במידי דכל החיוב הוי רק
מפת דד"ג דהוי רק מדרבנן לשי' התוס' בכמ"ק שוב י"ל דמועיל מחילה וכמו דמועיל
מחילה במכירות שטרות דהווי רק מדרבנן ובאמת הט"ז והח"צ באה"ע ס' ע' העלו פן
דבכ"מ דהוי רק חיוב דרבנן אף דשייך שדר"נ אפ"ה מועיל מחילה עיי"ש וחוץ לזה י"ל
הכא פיון דקודם שמחל לא הי' כאן חיוב משום.

שדר"נ שוב שפיר מועיל המחילה דהא א"נ דל"מ המחילה לא יהי שום חיוב שדר"נ
וצ"ע על הקה"ח ז"ל ודו"ק אולם ב"נ הרה"ג מ' חיים יחי' העירני דצדקו דברי הש"ך
דאפתי י"ל דס"ל להש"ך דאף בחיוב דרבנן היכי דשייך שדר"נ ל"מ מחילה וכמ"ש
החמ"ח אה"ט סי' ע' וְהָא דְמוֹעִיל מְחִילָה בְּמַכִּירוֹת שֶׁט"ח ע"כ אין הטעם משום דהוי
מְדַרְבְּנֵן דְהָרִי הַש"ך בסי' ס"ו פסק דמכירות שטרות ד"ת ויפה העיר: ד) נחזור לנ"ד
דאם היתה מוסרת לו זה החוב לגובינא דאז הרי הי' מועיל מחילה וה"ה הרחבת הזמן
דברק לענין מחילת קרקע אחת פלפל בקצה"ח סי' ס"ו סקל"ז אי מהני וכ' דתלוי אי
מכירות שט"ח דרבנן או ד"ת אבל הרחבת הזמן מהני דהוי פמחילת שיעבוד הנוף על
אותו זמן אבל הכא דלא מסרה לו הונעקסיל שיש לה על שמעון א"כ לא נפטרה עוד
מהחוב שיש לראובן עליה ושוב שייך שדר"נ ושוב י"ל דל"מ הרחבת הזמן אף עוקר
ספיקו של כת"ה פיון דכעת הרחיבה לו זמן וש"ב עכשיו יש לו פסידא לשמעון י"ל
דל"ש שדר"נ הנה באמת אם הי' יכולים לחשוב זאת לספק אי מועיל הרחבת הזמן שלא
הי' מקום לומר לשי' מהראנ"ח דבמלנה בשטר וספק בזמן הפרעון דחשיב המלנה מוחזק
הואיל דסופו לבוא לרשותו והקצה"ח בס' מ"ב העיר דדבריו הם נגד דברי התוס' ב"מ
דק"ג דבמטלטלין בס' בזמן השאלה השואל חשוב מוחזק ואף לשי' התוס' ב"ב דס"א
דהמשאל חשיב מוחזק מ"מ ויש לחלק בין חפץ למעות עיי"ש והסב"א י"ל דוקא
בשאלה דגם בזמן השאלה אין להשואל בו רק זכות שימוש אבל לא יוכל לקדש בו אשה
רק באומר לה שהוא שואל ומתקדשת בהנאת קישוט אז שפיר י"ל דהשואל ל"ח מוחזק
אבל בחוב דהוי לגמרי של הנה ורא' דמצינו דבחיוב לאשה וקידש אותה בהמעות אי
לא אמר לשם פרעון אני נותן לה אינה יכולה לומר דידי שקלי א"כ שפיר כ"ז שלא בא
זמן הפרעון ליכא שום חיוב על הלנה לשלם לו וממילא א"א להטיל עליו חיוב גם בספק
וצא דלשי' התוס' ב"מ ה"ל בנודאי דא"א לחייב את הלנה מס' ולפמ"ש הנה"מ שם
העיקר פתוס' ב"מ ואף לשי' התוס' ב"ב אפ"ה י"ל דבחוב גם התוס' ב"ב מודים דהלנה
חשיב מוחזק ובפרט נגד מי שלא הלנה לי ורק שנתחייב מדר"נ בנודאי די"ל דכ"ז שלא
הגיע זמן הפרעון חשיב כלא התחיל החיוב מעולם ובפרט דיוכל להיות שיפרע לו הלנה
הראשון ולא יגבה כלל ממנו בכה"ג בנודאי דקשה להטיל עליו חיוב: אף לכאורה הי'
מקום לומר פיון דמדינא גם ביש פסידא ללנה שני ג"כ שייך שדר"נ והא דביש פסידא
ללנה שני אינו יכול לגבות מן העני הוי רק מצד התקנה א"כ היכי דיש ס' אי שייך בזה
התקנה וכגון נ"ד דיש ספק אי ניזול בטר שעה שפסקו הבד"צ דאז הרי לא הי' נ"מ ללנה
שני למין לשלם וממילא הי' שייך שדר"נ ושוב לא הי' מועיל הרחבת הזמן או דניזול
בטר השתא שהרחיבה לו הזמן ושוב יש פסידא ללנה שני ושוב ל"ש שדר"נ וא"כ פיון
דיש ס' בתקנה שוב י"ל אוקמא אדינא ומדינא אף ביש פסידא ללנה שני ג"כ שייך
שדר"נ וכנודע מדברי הה"מ לענין שכירו ולקיטו דבס' בתקנה אף תפיסה ל"מ משום
דאוקמא אדינא עיי"ש אולם י"ל בנ"ד עדיין לא נגמר החיוב משמעון לראובן הואיל דגם
אחר הגדת הפס"ד עדיין לא נפקע שיעבודו של ראובן מעל האשה אחרי שלא מסרה לו
הונעקסיל שיש לה בחת"י שמעון א"כ במה שהגידו הבד"צ הפס"ד לא נתחדש שום
חיוב שדר"נ איכא אף בלי הגדת הב"ד רק מיד כשנודע לשמעון שהאשה חייבת לראובן
נשתעבד שמעון לראובן מכח שדר"נ ואף אם הי' שמעון פורע חובו להאשה הי' מחויב

לשלם שנית לראובן וכמפורש בסי' פ"ו ובש"ך שם סקי"ד וא"כ הרי לא נתחדש שום חיוב על שמעון באמירת הפס"ד ורק עיקר חיוב שדר"נ חל בפשעת גביה ואז הרי שוב נודע לנו שיש פסידא ללנה שני ושוב שנייה התקנה וכדמות ראי' לזה מהא דכ' הש"ך דבבלא נודע לנו בפשעת הרחבת הזמן אי חייב לאיש אחר ונודע לנו אח"כ דאמרי' אמ"ל דהי' שנייה בזה חיוב שדר"נ ולא הועיל הרחבת הזמן ה"ה די"ל להיפוך נהי דבפשעת אמירת הפס"ד חשבנו שלא יהי' פסידא ללנה שני ונפסק הדין דשנייה בזה שדר"נ מ"מ אם אח"כ קודם הגעת זמן הפרעון נודע שיש פסידא ללנה שני ויש נכסי למלנה השני שיוכל מלנה ראשון לגבות ממק"א שוב שנייה התקנה וגם מפורש בש"ך שם דגם אם בפשעת מחילה הי' נכסי ללנה ראשון וחשבנו שיועיל מחילה אפ"ה אם אח"כ לית לי' נכסי בטלה מחילה אף שהי' לו נכסי בפשעת מחילה ה"ה הכא אף דאז לא הי' לו פסידא וחשבנו דשנייה בזה שדר"נ מ"מ אם אח"כ נתחדש שיש לו פסידא שוב פקע השדר"נ ונהי דיש לחלק בשלמא התם גם בפשעת מחילה עכ"פ מה"ת לא הי' מועיל המחילה הואיל דמדינא גם ביש לו נכסי שנייה שדר"נ ורק מצד התקנה הועיל מחילתו שפיר י"ל דאם אח"כ נתחדש פסידא למלנה ראשון בטלה המחילה אבל הכא אדרבה בפשעת אמירת הפס"ד הרי עשינו עפ"י ד"ת והחזקנו אז דל"ש בזה התקנה שוב י"ל דל"מ הרחבת הזמן להפקיע משורת הדין: ו) אוילם בגוף הדבר י"ל בנ"ד דתיכף מתחילה ביקש לנה שני על הרחבת הזמן א"כ אף שפסקו הבד"צ שמתחייב לשלם עד ל' יום כ"ז הי' רק בשביל לראובן וגם האשה תבעו ממנו המעות אבל עכשיו שנתחדש שהאשה הרחיבה לו הזמן שפיר י"ל דשנייה בזה התקנה ושפיר י"ל דא"א לכוף את שמעון לשלם לראובן גם דלשי' התנאים ביש נכסי ללנה ראשון אף בלית לי' פסידא ג"כ ליכא שדר"נ ודלא פשיטת הש"ך ורק דאם עכ"פ יש פסידא ללנה ראשון ג"כ ליכא שדר"נ ביש לו נכסי והכא אחר שהרחיבה לו הזמן א"כ יוכל להיות שיהי' לה איזה הפסד באם יהי' שמעון מוכרח לשלם פעת לראובן ובכה"ג לשי' התנאים ביש לו נכסי ל"ש שדר"נ ע"כ לענ"ד קשה לכוף לשמעון לשלם פעת לראובן: ג' מקץ ב' דחננכה תרס"ד ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' ח' להרב המאה"ג חו"ב כש"ת מ' יהושוע יעקב פ"מ ז"ל מוצד"ק דראהביטש יצ"ו. בדבר שאלתו בחטים שמורים שנמצא ביניהם חטים מנוקבים ויש חשש שהנקבים הם מנשיכת תולעים או זבובים אי פשרים למצת מצנה וכת"ה הביא מאו"ח סי' תס"ו בחטים שנישוכו מאכילת עכברים דיש פוסקים דצריך לברר וי"א דא"צ לברר דהוי מ"פ וי"א דהרוק מחמיץ ומצד הסברא אין חילוק בין רוק מאדם לרוק מעכבר ולפ"ז כ' כת"ה די"ל דגם רוק של זבוב או של תולע מחמיץ עכת"ד: (א) הנה באמת לשי' המג"א בחטים שנישוכו מאכילת עכבר אף ס' א"צ דאמרי' דרוק עכבר אינו מחמיץ חטה קשה ורק לשי' הט"ז הוא דמי לחטים שיש בהם מצומחים דבעי ס' א"כ בנ"ד דאינו דויע ממה נעשה הנקב א"כ י"ל דהוי ס"ס להקל שפ"א לא נעשה הנקב מתמת רוק ושפ"א פשיטת המג"א דאף רוק עכבר אינו מחמיץ חטה קשה נהי דשיטת המחבר בסי' תס"ז דבגולד ס' על חטים שפ"א נתחמצו אף דיש ס"ס אפ"ה אסור באכילה מ"מ כפר כ' הט"ז שם דבמקום הפסד מותר ועיי"ש בפמ"ג שכ' דאף לשי' הרמב"ם דחמץ חשיב דשיל"מ וא"כ בדשיל"מ ל"מ ס"ס בד"ת ולשי' הט"ז בסי' ק"י אף אם ב' הספיקות שאין פ"אן איסור פלל ג"כ אסור מ"מ כ"ז לענ"ן בנטול אמרי' עד

שְׂתַאכְלָנוּ בְּבִטּוּל שְׁנֵי אִיסוּרִים תֹּאכְלָנוּ בְּבִטּוּל אִיסוּר א' וְכִינּוּ דְבָטַל לְעֵגּוֹן אִיסוּר ב"י
שׁוּב מִן הַשְׁהוּתוֹ וְשָׁפִיר חָשִׁיב דְּשִׁיל"מ אָבֵל ב"ס א"א לֹא לֹא מִן הַתְּרֵי דְסִתְרֵי דְמִמְנָפ"פ
א"נ דְּנִתְחַמֵּץ שׁוּב אִיסוּר לְשִׁהוּתוֹ וְכִינּוּ שְׂמַחְלִיטִין לְעֵגּוֹן שְׁהִיָּה דְלִיפָא בְּזֵה אִיסוּר חֲמֵץ
שׁוּב מִמִּילָא מִיִּתֵּר בְּאַכִּילָה ע"כ"פ מְבֹאָר דְּמִהֲנֵי ס"ס לְעֵגּוֹן חֲמֵץ וְעִי"ש בְּסִי' ת"ס"ו
בְּנִתְיָבֵשׁ הַלְחָלְחוֹת דָּאָם י"ש ס' שְׂמָא נִתְלַחֵלַח מִמ"פ מִן הַתְּרֵי מִשׁוּם ס"ס וְה"ה הָכָא י"ש
לְהִתִּיר מִשׁוּם ס"ס: ב) וְכִת"ה הִבִּיא רֵא"י דְתוֹלַע אִינוּ מְחַמֵּץ מִש"ס מְנַחֹת דְפ"ד בְּהָא
דְּאִיתָא שָׁם וְאָם הִתְלִיעָה פְּסוּלָה וּמְבֹאָר בְּש"ס שָׁם הִטְעַם דְּהוּי כְּבַע"מ וְא"נ דְּתוֹלַע
מְחַמֵּץ א"כ בְּלֵא"ה פְּסוּלָה מִשׁוּם דְּחֲמֵץ פּוֹסֵל בְּמִנְחָה דְּהָא בְּתוֹס' שָׁם מִשְׁמַע דְּמִתְנִי'
מִיִּירֵי בְּכָל הַמְּנַחֹת וְע"כ דְּתוֹלַע אִינוּ מְחַמֵּץ וְחֹזֵר וְדָחָה דְּבִאֲמַת י"ל דְּתוֹלַע מְחַמֵּץ
נִאֲפ"ה צ"ל דְּיֵשׁ בּוֹ פְּסוּל מִשׁוּם כְּבַע"מ פִּינּוּ דְקִי"ל בְּמִנְחֹת דְּנ"ו דְּחֲמֵץ אַחַר מְחַמֵּץ
חַיִּיב וּמְחַמֵּץ מְנַחָה פְּסוּלָה פְּטוּרָה וְא"כ אִי לֹא הִי' בְּמִתְנָלְעִים פְּסוּל דְּבַע"מ אָף דְּהִי' פְּסוּל
מִשׁוּם מְחַמֵּץ מ"מ אִם חֲמֵץ אַח"כ חַיִּיב אָבֵל פִּינּוּ דְיֵשׁ בּוֹ פְּסוּל מִשׁוּם כְּבַע"מ שׁוּב לִיפָא
בִּי פְּסוּל מִשׁוּם מְחַמֵּץ עִכְת"ד: ג) בְּאֲמַת י"ש לְשִׁדוּת בְּהַ נְרָגָא דְּהִרֵי בְּש"ס שָׁם דְּנ"ז בְּעֵינָא
ר"פ בְּחִמְצָה וְנִצְאָה וְחֹזֵרָה וְחִמְצָה מִי גִימָא פִּינּוּ דְיִצְאָה אִיפְסָלָא וְשׁוּב אִינָה חַיִּיב מִשׁוּם
מְחַמֵּץ אוֹ דִילְמָא פִּינּוּ דְחִמְצָה פְּסוּל יוֹצֵא ל"מ בְּהַ מִיִּדֵי וְשׁוּב חַיִּיב וּפִירֵשׁ"י פִּינּוּ דְחִמְצָה
אִינוּ בְּהַ קְדוּשָׁה גְּמוּרָה שְׁיִהְי' חָל עָלָיו פְּסוּל יוֹצֵא וְהֶאֱבַעֲיָא לֹא אִיפְשָׁטָא וּלְפ"ז י"ל גַּם
לְעֵגּוֹן חֲטִיִּים שְׁהִתְלִיעוּ דְא"נ דְּתוֹלַע אִינוּ מְחַמֵּץ שְׁפִיר חָל עָלָיו פְּסוּל מִשׁוּם כְּבַע"מ הוֹאִיל
דְּבָלִי הַמּוּם הִי' בּוֹ קְדוּשָׁה גְּמוּרָה וְשׁוּב שְׁפִיר פִּינּוּ דְּהוּי מְנַחָה פְּסוּלָה מִשׁוּם כְּבַע"מ תּוֹ
בְּחִמְצָה אַח"כ אִינוּ חַיִּיב מִשׁוּם מְחַמֵּץ אָבֵל א"נ דְּתוֹלַע מְחַמֵּץ שׁוּב י"ל דְּאָף דְּע"י
הַתּוֹלַע נִעְשָׂה ג"כ כְּבַע"מ מ"מ פִּינּוּ דְבִלֵּא"ה הַמְּנַחָה פְּסוּלָה מִשׁוּם חֲמֵץ תּוֹ פְּסוּל כְּבַע"מ
ל"מ בְּהַ שׁוּב בְּחִמְצָה אַח"כ הִי' חַיִּיב וְנִשְׁמַע לְכַאוּרָה דְּתוֹלַע אִינוּ מְחַמֵּץ וְמִה"ט הַנְּצָרָה
לְפִסְטוֹל מִשׁוּם כְּבַע"מ דְּא"נ דְּיֵשׁ בּוֹ פְּסוּל מִשׁוּם חֲמֵץ א"כ תּוֹ פְּסוּל דְּבַע"מ ל"מ בְּהַ שׁוּב
יִתְחַיֵּיב בְּחִמְצָה אַח"כ וּבִאֲמַת א"נ דְּתוֹלַע אִינוּ מְחַמֵּץ שְׁפִיר מוֹעִיל בּוֹ הַפְּסוּל דְּבַע"מ
וְלֹא יִתְחַיֵּיב בְּחִמְצָה אַח"כ וְנִדְחָה לְכַאוּרָה דְּבָרֵי כִת"ה: ד) אָף בְּאֲמַת אֲפִתֵי י"ל כְּדָבְרֵי
כִת"ה דְּלְעוֹלָם י"ל דְּתוֹלַע מְחַמֵּץ נִאֲפ"ה אִי מִיפְסָל ג"כ מִשׁוּם כְּבַע"מ שְׁפִיר לֹא יִתְחַיֵּיב
בְּחִמְצָה אַח"כ וְנִהִי דִי"ל דְּכִינּוּ דְּכָבֵר נִפְסֵל מִשׁוּם חֲמֵץ תּוֹ פְּסוּל דְּבַע"מ ל"מ בְּהַ מ"מ
י"ל בְּשִׁלְמָא שָׁם דְּנִחְמָצָה מְקוּדָם וְאִח"כ יִצְאָה י"ל דְּלֵא חָל פְּסוּל יוֹצֵא אִפְסוּל חֲמֵץ וְשְׁפִיר
חַיִּיב בְּחִמְצָה אַח"כ דְּהוּי כְּמִחְמֵץ ב"פ מְנַחָה כְּשִׁירָה דְּהָא אָף לְמֵאן דְּפִטְר בְּמִטִּיל מוּם
כְּבַע"מ מוֹדָה דְּחֲמֵץ אַחַר מְחַמֵּץ חַיִּיב אָבֵל הָכָא דְּהַפְּסוּל חֲמֵץ וְהַפְּסוּל בְּט"מ בָּאִים
כְּב"א דְּע"י הַרוּק שֶׁל הַתּוֹלַע נִעְשָׂה כְּבַע"מ מִפְּחַ שְׁנִיקָב בּוֹ נֶאֱזַ וְנִתְחַמֵּץ ג"כ וְשׁוּב חָלוּ
שְׁנֵיהֶם כְּב"א וְשׁוּב הוּי מְנַחָה פְּסוּלָה וְשׁוּב לֹא יִתְחַיֵּיב בְּחִמְצָה אַח"כ וְהִרֵי מְצִינוּ פְּחוּזִילוּק
בֵּין כְּב"א לְבֵין זֹאח"ז לְעֵגּוֹן אֲחֻזָּה"א וְכֵן מְצִינוּ גַּם לְעֵגּוֹן טוּמְאָה בְּמִנְחֹת דְּכ"ד דִּי"ל
שְׁבַע לָה טוּמְאָה וְאִפ"ה קָאָמֵר שָׁם בְּש"ס דָּאָם בָּא טוּמְאָת מְדָרְס וְטוּמְאָת מַגַּע מְדָרְס
כְּב"א אִם פְּקַע אַח"כ טוּמְאָת מְדָרְס נִשְׂאָר טוּמְאָת מַגַּע מְדָרְס וְכֵן מְשַׁנֵּי שָׁם בְּש"ס הִתְּמַם
כְּב"א הָכָא בְּזֹאח"ז א"כ הָכָא נְמִי י"ל דְּנִקָּא בְּנִחְמָצָה מְקוּדָם ע"י מִים נִאֲח"כ הִתְלִיעָה
דְּפְסוּל דְּבַע"מ בָּא רַק אַחַר הַפְּסוּל דְּחִמְצָה אֲזַ שְׁפִיר אִם יִחְמֹן אוֹתָם שְׁנִית יִתְחַיֵּיב הוֹאִיל
דְּהַפְּסוּל דְּחֲמֵץ בָּא קוּדָם הַפְּסוּל דְּבַע"מ וְשׁוּב הַפְּסוּל דְּבַע"מ ל"מ בְּהַ מִיִּדֵי שְׁפִיר חַיִּיב
בְּחִמְצָה שְׁנִית אָבֵל הָכָא דְּהַפְּסוּל חֲמֵץ וּפְסוּל דְּבַע"מ חָלִים שְׁנֵיהֶם כְּב"א א"כ כְּבָר כ'

התוס' רי"ד בקא דבב"א חלו שניהם מטעם הי מינייהו מפקית וממילא חשוב בכלל מנחה פסולה ושוב אינו חייב משום מחמיץ ושוב שפיר י"ל דתולע מחמיץ ואפ"ה אינו חייב בחימצה שנית הואיל דפסול דבע"מ הי' חל ביחד עם הפסול דחמיץ ונחשיב מנחה פסולה אף באמת ז"א דהרי זה פשוט דהא דקאמר בש"ס דבחמיץ פסול יוצא ל"מ בה מידי א"א לומר הפנונה משום דפסול יוצא לא חל אחמיץ ז"א דא"כ גפי טומאה דאמרי' שבע לה טומאה ואפ"ה חזינו דהיכי דטומאה שניה תמורה חלה א"כ פינון דפסול יוצא חמור מפסול חמיץ דהא פסול יוצא כולל כל הקדשים תאמר חמיץ פסול רק בשאר מנחות אבל תודה ושתי הלחם אדרבא באות חמיץ א"כ בנודאי מן הראוי דיחול פסול יוצא אפסול חמיץ וע"כ דכוננת הש"ס דנהי דפסול יוצא חל אפסול חמיץ מ"מ הואיל דבלא"ה פסולה משום חמיץ א"כ פסול יוצא אינו מוסיף לנו שום חידוש בפסולו ושפיר ל"ח בכלל מנחה פסולה ושפיר חייב משום מחמיץ וכהא דכ' בריטב"א מפות דכ"ב בשם הרמ"ה דליכא חייב מעילה רק במידי דבלי איסור הנאת הקדש הי' חזי להנות בו אבל בבישל בב"ח בעצי הקדש דאז גם בלי איסור הנאת הקדש ג"כ הי' אסור להנות מפח בב"ח בכה"ג לא חייבה רחמנא משום מעולה עיי"ש ולפ"ז י"ל דאף היכי דבאים בב"א מ"מ פינון דפסול דבע"מ אינו מוסיף שום דבר בפסולו דבל"ז פסול משום חמיץ שוב ל"ח בכלל מנחה פסולה ושוב יש לחייב משום מחמיץ ונשמע ע"כ דתולע אינו מחמיץ: ה) אף באמת עדיין יש לחלק בין היכי דפסול חמיץ בא מקודם לפסול דבע"מ לבין היכי דשניהם באו בב"א ונקדים מחלוקת רש"י ותוס' שבועות ד"כ דלשי' רש"י בנדר שלא לאכול נבילה פינון דנדר חל עליו יוכל להתפס בו ולשי' התוס' אף דחל הנדר מ"מ לא יוכל להתפס בו וי"ל דכוננת התוס' נהי דחל הנדר אפ"ה גזה"כ דהתפסה ל"מ רק במידי שיש עליו שם דבר הנדור אבל בנדר על נבילה פינון דליכא שום חומר באיסור השני נהי דגזה"כ דחל על איסור הקדום מ"מ לא נקרא עליו שם איסור השני רק שם איסור הראשון ושוב אפתי חשוב פשם דבר האסור עליו ובאמת פמחלוקת רש"י ותוס' מציינו בנדרים די"ב הרי עלי כבכור ר"ו אוסר ר"י מתיר ומסיק בש"ס דר"י דמתיר משום דבעי דוקא מתפס בדבר הנדור ולא בדבר האסור ור"י דאוסר אמר קרא לד' לרבות דבר האסור ומאן דשרי מוקי קרא לד' לרבות חטאת ואשם ומאן דאוסר קסבר בכור נמי מתפסו בנדר הוא דמצנה להקדישו ומאן דשרי אי לא מקדישו מי לא קדיש ולכאורה צ"ב בהא דקאמר מאן דאוסר אמר קרא לד' לרבות דבר האסור וקשה הא באמת קיי"ל דמתפס בדבר האסור ל"מ וכבר הרגישו ברש"י ורא"ש שם בזה ונדחקו דהפנונה דהיכי דעכ"פ הוא קודש לד' אף שהוא דבר האסור מועיל התפסה אבל עכ"פ הלשון דקאמר בש"ס לרבות דבר האסור צ"ב וגם יש להבין גוף פלוגתתם בבכור דחד סבר פינון דמצנה להקדישו נחשיב דבר הנדור וחד סבר פינון דקדוש מעצמו ל"מ בו התפסה באיזה סכרא פליגי: ו) ועפ"ז י"ל דפליגי בפלוגתת רש"י ותוס' הנ"ל דלשי' רש"י דכינון דחל הנדר מיקרי דבר הנדור אבל לשי' התוס' דאף דחל הנדר אפ"ה לא נקרא עליו שם איסור השני ואפתי מוטל עליו שם איסור הראשון וא"כ הוי שם דבר האסור עליו ול"מ בו התפסה וה"ה בבכור דקדוש מרחם ורק דכתוב הנזכר תקדיש והיינו דמצנה ג"כ להקדישו בפה א"כ י"ל דר"י סובר כשיטת רש"י ושוב שפיר נהי דקדושה הראשונה קדוש מעצמו מ"מ הואיל דמצנה להקדישו בפה שוב נחשיב שם דבר הנדור עליו ומועיל בו התפסה

ור"י סובר פשיטת התוס' דבכה"ג אף דמצינה להקדישו בפה מ"מ הואיל דכבר קדוש מרחם מעצמו בכה"ג שוב לא מיקרי שם דבר הנדור עליו ונשפיר ל"מ בו התפסה וניחא שפיר הא דקיי"ל דל"מ התפסה בבכור הואיל דקיי"ל ביו"ד סי' רט"ו דבקונם נבילה עליו אף א"נ דחל הנדר אפ"ה ל"מ בו התפסה והנינו פשיטת התוס' וא"כ ה"ה בבכור נהי דמצינה להקדישו וס"ד דחשיב דיש עליו שם דבר הנדור מ"מ ל"מ בו התפסה הואיל דכבר קדוש מעצמו מרחם שם דבר האסור עליו ול"מ בו התפסה: (ז) ולפ"ז י"ל בנ"ד אם פסול יוצא בא אח"כ נהי דחל פסול יוצא אפסול חמץ מ"מ לא נקרא עליו שם פסול יוצא רק אפתי פסול חמץ שמו עליו ושוב פינו דליכא עליו שם פסול יוצא רק שם פסול חמץ שפיר חייב משום מחמץ אבל היכי דפסול חמץ ופסול בע"מ באו בב"א א"כ נקרא עליו ג"כ שם פסול דבע"מ שוב חשיב בכלל מנחה פסולה ושוב אינו חייב משום מחמץ ושוב אפתי י"ל דתולע מחמץ ואפ"ה יש נ"מ במה דנסתפק הש"ס דיתחייב משום בע"מ היינו לענין שאם יחמץ אותה שנית שלא יתחייב עוד משום מחמץ וז"ב: (ח) והנה כת"ה העיר בהא דאבעיא מהם המקדיש מאי שילקה משום מקדיש בע"מ וקשה הא בלא"ה לוקה משום מקדיש מנחה פסולה עכת"ד: באמת לק"מ ע' ברמב"ם פ"ו מאיסורי מזבח דמקדיש פסול למזבח כל מיני פסולים הדבר ספק אי דומה לפסול דבע"מ בבמה עיי"ש א"כ לפ"ז אי הי' הדין דבמנחה אינו לוקה משום מקדיש בע"מ עכצ"ל משום דאין בע"מ רק בבמה א"כ לפ"ז במנחה לא יהי חייב גם במקדיש שאר פסולים וז"ב, אף בגוף הערתו לענין אי תולע מחמץ מש"ס מנחות הנ"ל כבר נודע שיטת הרוקח דצואה אינו מחמץ וראיתו מהא דאבעיא בש"ס מנחות דס"ט חטים שפגללי בקר מהו למנחות ותיקשי הרי בלא"ה פסולים משום חמץ עיי"ש ולכאורה צ"ע על ראיתו הרוקח דהרי י"ל דכוננת הש"ס דאו פסול מכח מיאוס שוב יהי חשיב בכלל מנחה פסולה.

ושוב לא יתחייב בחימצה אח"כ ונשמע מדברי הרוקח דא"נ דפסול משום חמץ שוב לא יחול עליו הפסול מכח מיאוס פינו דבל"ז פסול משום חמץ ושפיר יתחייב בחימצה אח"כ ודו"ק ר נחזור לנ"ד כבר כ' בח"י סי' תנ"ד בשם הר"ן דליכא חשש באכילת תולעים מחטים ובפרט דגם בחטים מאכילת עכברים לשי' המג"א מותר אף בלי ס' מכ"ש דיש להקל בזה אף נודע מ"ש השו"מ מהד"ת סי' פ"ב די"ל דוקא למנחות דמהני ס"ס י"ל דהוי ס"ס אי מחמץ אבל לענין שמירה י"ל דאף ס"ס ל"מ ונסכרת הרמב"ן והריטב"א דבקדשים וטהרות ל"מ ס"ס אף רבים השיגו עליו די"ל דוקא בקדשים דפסולים בהיסח הדעת ל"מ ס"ס אבל בשמירה י"ל דמהני ס"ס ע"כ לדינא החטים פשרים זולת הרוצה להתמיר למצת מצנה בב' לילות הראשונות תע"ב כולע"ד בס"ד לדינא: ה' ויקרא תרס"ח ראדימישלא יצ"ו הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' ט' להרב המאה"ג חו"ב בנש"ק וכו' כש"ת מ' פנחס יוסף נ"י אבד"ק וואניטש יצ"ו.

בדבר שאלתו באשה שהיתה מקשה לילד והרופאים הוציאו הילד בצבת אם הולד חייב בפדה"ב זה תורף השאלה: (א) וכת"ה העיר מהא דאבעיא בש"ס חולין דס"ט אי נגיעת הרחם מעכב ונשאר בתיקו ובש"ס בכורות ד"ט מוכח די"ל דמקצת הרחם, מקדש נהי דמסיק הש"ס די"ל מב"מ אינו חוצץ מ"מ י"ל בנ"ד דיש ס"ס לחיוב שמא נגיעת רחם לא מעכב ושמא סגי בנגיעת מקצת הרחם והביא בשם שט"מ דס"ס מועיל לחייב בפדה"ב עכת"ד: הנה בגוף הדבר אי מועיל ס"ס לחייב בפדה"ב אף למ"ד דס"ס ל"מ

להוציא ממון לכאורה יש להעיר מהא דכ' בתוס' פתובות ד"ט דתיב לתת לה פתובתה
דשמא אינו בקי בפ"פ ושמא נאנסה ומוכח לכאורה דס"ס מועיל לחיוב ממון אף י"ל כ"ז
התם דכבר נתחייב לה פתובה וס' שמא זינתה תחתיו ברצון וא"כ כבר כ' הפלאה שם
די"ל בכה"ג דהוי כמו איא"פ דתיב ונהי דכתובה ל"ח חיוב ברור משום דשמא מעולם
לא תבוא לידי גביה ע' תוס' ב"מ ד"כ ותוס' גיטין די"ג ושוב ל"ח כמו איא"פ הואיל
דעיקר ה' דאיא"פ חייב משום דלא אתי ס' פטור ומוציא מידי חיוב ונדאי וא"כ בכתובה
דל"ח חיוב ברור שוב י"ל דל"ח בכלל איא"פ אף באמת י"ל דגם בכתובה הוי כמו איא"פ
פינן דכבר הוחלטנו שיהי' חייב לה פתובה שוב מועיל עכ"פ הס"ס להחזיק החיוב שפבר
הוחלטנו וכמ"ש בדרישה חו"מ סי' רל"ב דרוב זבני לשחיטה אז אף בלא נתן עוד הלוקח
את המעות חייב ליתן הואיל דרוב מסייע שחייב לשלם המעות כמו שהי' מוחזק אצלנו
קודם שנולד הריעותא מועיל עכ"פ הרוב להחזיק מה שהי' בהחלט אצלנו עד עתה
עיי"ש ובאמת בנה"מ סקי"ב שם השיג עליו אבל דעת הדרישה מבואר פן א"כ שפיר
י"ל גם בכתובה דמועיל הס"ס להחזיק החיוב שפבר הוחלטנו אבל בעלמא אף היכי דהוי
ס"ס מ"מ הואיל דהוי הספק על התחלת החיוב אז אפתי וי"ל דל"מ ס"ס לחייב ממון כמו
דל"מ רוב במקום ולפ"ז י"ל דגם לחייב בפדה"ב ס"ס ל"מ וכמו דל"מ רוב בפדה"ב אף
כבר העיר בשטמ"ק פ"ק די"א די"ל דרוב מועיל לחייב בפדה"ב: ב) ובספרי ח"ג סי' ט'
הבאתי בהא דאינו חייב בפדיון תוך ל' דלשי' רש"י ז"ל הטעם מחשש נפל אף דרוב ב"ק
הם ותיקשי לרב דסובר דרוב מועיל להוציא ממון אולם פתבתי פינן דמיעוט נפלים הוי
מיעוט המצוי נהי דמה"ת מועיל רוב אף היכי דיש מיעוט המצוי וכמו דחזינו דבדיקת
הריאה הוי רק מדרבנן אף דסירכות הוי מיעוט המצוי אבל עכ"פ חז"ל החרירו במיעוט
המצוי שלא לסמוך על הרוב א"כ תו לא מיקרי הרוב בכלל ברור במידי דיש מיעוט
המצוי והיכי דהרוב ל"ח ברור גם לרב ל"מ רוב במקום דעיקר ה' דמועיל רוב במקום
לרב הוא רק משום דרב סובר דרוב מיקרי ברור כמ"ש הכו"פ סי' ק"ו וסי' ס"ג וע'
תוס' בכורות ד"כ שכ' בחד תירוץ די"ל דבממון שאל"ת גם רב מודה ועיי"ש שעהירו
די"ל דאף אם יש רוב לחיוב אפ"ה לא יהי' מוכרח ליתנו לכהן משום די"ל דבממון אף
רוב לחיוב ל"מ ועיי"ש שפכתבו דא"א לומר תרתי דסתרי אבל ברמב"ן ורא"ש שם כ'
די"ל דאמרי' תרתי דסתרי וע' תוס' נדה דכ"ה מ"ש בזה וע' בתוי"ש פתובות דט"ז כ'
די"ל דרוב מועיל במקום אבל עכ"פ רובא לחוד בנדאי דל"מ במקום וה"ה בפדה"ב וכה
נודע שיטת מהרי"ק בהפילה ונולד שאינו מרוקם דהבא אחריו חיוב בבכורה דיש ב'
תזקות לחיוב תזקה שלא נתרקמו אבריו ותזקה שלא נפטר רחמה ותמה עליו בשו"ת
ח"צ דהא יש רוב דנדאי הפילה ב"ק ושוב עכ"פ התזקות ל"ח בפירור היכי דיש רוב
להיפוך ושוב איך אפטר לחייבו ע"י התזקות עיי"ש ולכאורה דבריו צ"ע דהא דוע
שיטת הריב"ש דתרי תזקות עדיפי מרוב וכבר הרגיש בזה בהג"ה יד שאול יו"ד סו'
ש"ה ובאמת י"ל דכבר כ' בשו"ת מהר"י אסאד דהא דתרי תזקות עדיפי מרוב הוא רק
מדרבנן והינו להחמיר כמו במשאל"ס אבל להתחייב בפדיון אף ע"י תרי תזקות א"א
לחייבו היכי דיש רוב פנגדו וצדקו דברי הח"צ: ג) וראיתי בהג"ה יד שאול שם שכ'
די"ל דס"ס חשוב פרובא דאיתא קמן ומועיל גם במקום וכשיטת התה"ד ורשפ"מ ב"ב
דצ"ג אבל עכ"פ אפתי הדבר תלוי במחלוקת הפוסקים נחזור לענין דינא דלכאורה בנ"ד

יש פמה צדדים לחיובו בפדה"ב תדא שמה כהשטמ"ק דבפדה"ב דהוי מצנה אף רוב מועיל לחיוב וכעין שיטת הרשב"א דבס' צדקה אזלינן לחומרא ולא אזלינן בטר צד ממון שבו וכנודע ממחלוקת הג"ת ומהרשד"ם מובא בש"ף יו"ד סוס"י קע"ז ובפרט די"ל לפמ"ש בשו"ת ח"ס חו"מ סי' קפ"ז דהפדיון שייך להשי"ת רק דהשי"ת נותנו במתנה להפקה א"כ לפ"ז אף א"נ דגם בפדה"ב אמרי' המע"ה אבל עכ"פ י"ל דמועיל רוב לחיוב וכמ"ש המהרי"ט דבמת"ע דכתיב עני נרש הצדיקו אז היכי דיש עכ"פ רוב לחיוב מועיל וה"ה די"ל סברא זו בפדה"ב וגם יש צירוף שמה פסברת היד שאול דס"ס חשיב פרוכא דא"ק ומועיל אף בממון: ד) והנה ראיתי לגדול א' שכ' ג"כ די"ל דרוב יועיל בפדה"ב הואיל דגם לשמואל דסובר דרוב ל"מ בממון מ"מ לא גרע מברי ושמה פמבנאר בכתובות דט"ז דע"י רוב משוי לטענת שפגדו לשמה וא"כ חיוב עכ"פ לצי"ש פמבנאר בחו"מ סי' ע"ה וממילא מותר ג"כ לברך ע"י חיוב לצי"ש עכת"ד: באמת יש בזה הרבה לדבר אי מותר לברך על ס"ס פיון דברכה שא"צ יש חומר לא תשא א"כ כמו דאין לברך אמדי שכל חיובו הוא מטעם חזקה כמ"ש בט"ז או"ח סי' ח' ה"ה דאין לברך ע"י ס"ס וע' בפמ"ג בפ"כ לאו"ח שהרגיש בזה ואף דמפרש בש"ע דבשכח לברך ספה"ע לילה אחת וספר ביום דמותר לברך אח"כ מטעם ס"ס שמה ספירה דיממא הוי ספירה ושמה כל לילה מצנה בפ"ע ומוכח דמותר לברך ע"י ס"ס באמת וי"ל התם העיקר פשיטות הסוברים דכל לילה מצנה בפ"ע וראי' דפסקינן דאף בלא ספר גם כל היום ונזכר בביה"ש ג"כ מותר לברך אבל בעלמא שפיר י"ל דל"מ ס"ס לענין ברכה: ה) אף בגוף הדבר י"ל הואיל דברכה שא"צ לשירוה"פ הוי רק דרפנון עי' תוס' ר"ה דל"ג ולפ"ז י"ל דנקא שם באו"ח סי' ח' דיוכל להיות שמיד אחר הברכה יתברר לו שהציצית הם פסולים ונמצא דיוכל להיות שיתברר לו ששיקר בברכתו בכה"ג שפיר אין לברך מפח חזקה או ע"י ס"ס דדמי להיכי דאיכא לברורי דל"מ ס"ס או חזקה אבל בסד"ד דלעולם לא יתברר הספק שפיר י"ל דמועיל הס"ס אף לענין ברכה וז"ב: ו) אף בגוף הס"ס שכ' כת"ה דשמה נגיעת הרחם לא מעכב ושמה מקצת הרחם מקדש.

לכאורה בשלמא הספק אי נגיעת הרחם מעכב הוי ספק גמור פיון דהוא איבעיא בש"ס חולין ד"ע פרכו בסיב מאי ופירש"י אי הוי חציצה הואיל דאין נוגע ברחם אבל הספק אי מקצת הרחם מקדש לכאורה אין זה ספק ונהי דקאמר בש"ס בכורות שם לימא קסברי רפנו מקצת הרחם מקדש מ"מ בטר דמסיק הש"ס מב"מ אינו חוצץ שוב לא נשמע שום הו"א לומר דמקצת הרחם מקדש אולם לפמ"ש ברמב"ן פ"ג מבכורות ובתוס' חיצונית שם דהא דקאמר ר"א דמב"מ אינו חוצץ הוי רק דרף דחוייה אבל לקושטא אפתי י"ל בטעמא דרפנו משום דמקצת הרחם מקדש ושפיר חשיב ס"ס שמה נגיעת הרחם לא מעכב ושמה מקצת רחם מקדש אף לכאורה אפתי יש לעורר לפמ"ש בתוס' בכורות שם בחד תירוץא דבמסייע להוציאו אף מב"מ חוצץ א"כ הכא דהרופא מוציא היד ע"י הפלי א"כ הפלי מסייע להוציא והפלי לגבי היד חשוב אינו מינו א"כ בנודאי דחשיב חציצה אף באמת הדבר ידוע דהילד מוציא מועט הראש לחוץ מעצמו ואח"כ נוטל הרופא הפלי מן הצד ואחזו במיעוט הראש שייצא מכבר א"כ אדרבה כל הראש וכל הגוף יוצא דרף הרחם בני חציצה א"כ בכה"ג פשיטא דקדוש בבכורה וכבר האריך בזה בריע"א פ"ח מבכורות עיי"ש: ז) ובפרט די"ל דהא שכ' התוס' דבמסייע להוציאו אף מב"מ חוצץ כ"ז

בְּמִדֵּי דְחוּצָין עכ"פ בְּאִינוּ מִינוּ אָז הִי ס"ד לומר דְּבִמְסִינֵע להוֹצִיא או אף במב"מ חוּצָין אַבְל בְּמִדֵּי דְגַם בְּאִינוּ מִינוּ לֹא חֲנִיץ אָז גַּם בְּמְסִינֵע להוֹצִיא או אִינוּ חוּצָין דְּלֹא גָרַע הִךְ דְּמְסִינֵע להוֹצִיא מְאִילוּ הִי אִינוּ מִינוּ מִמֶּשׁ א"כ ל"פ"ז בנ"ד דל"ש פְּלֵל הִדִּין דְּחֻצִיָּה וּכמ"ש הפמ"א לעֲנִין קלֹטְנִיס בְּנִשִּׁים שְׁיֵשׁ לָהֶם מִיְחֻוּשׁ בְּרֹאשׁ דְּכִינּוּן שְׁיֵשׁ סַפְנָה לְהִסְיָרוּ אִינָה מְקַפְדָּת וּל"ח חֻצִיָּה לְכוּ כ' בְּשׁו"ת ד"ח לעֲנִין רְטִיָּה שֶׁע"ג הַמְּכָה דְאָף שְׁדַרְכּוֹן לְהַחֲלִיף מ"מ חֻשִּׁיבָה אִינָה מְקַפְדָּת הוֹאִיל דְּיֵשׁ סַפְנָה לְהִסְיָרוּ וּלְהַחֲלִיפּוֹן עֵי"ש וְה"ה בנ"ד דָּאֵם לֹא יִקַּח הָרוּפָא הַצָּבֵת לְסִינֵע להוֹצִיא הַנּוֹלָד תְּהִי הָאִשָּׁה בְּסַפְנָה א"כ הָרִי אִינוּ מְקַפְדָּת וּמְמִילָא אִינוּ חוּצָין וּא"כ הִיכִי דְלִיפָא דִּין חֻצִיָּה אָף בְּאִינוּ מִינוּ שׁוּב אָף מְסִינֵע להוֹצִיא או לֹא יִזְיֵק וּז"ב: ח) יִצָּא דבנ"ד לֹא מְבַעֲיָא לְשִׁי הַשְּׂטֵמ"ק דס"ס מוֹעִיל לְחִיִּיב בַּפְדָּה"ב בְּנוֹדָאֵי דְחִיִּיב בנ"ד וּבְפֶרְט א"נ דס"ס חֻשִּׁיב פְּרוּבָא דא"ק בְּנוֹדָאֵי דְהִי חִיִּיב בַּפְדָּה"ב אָף לְהַסּוּבְרִים דְגַם בַּפְדָּה"ב ל"מ לְחִיִּיב מִפְּח ס"ס מ"מ ע"י ס"ס בְּצִירוּף הַסְּבָרָא שְׁפַתְבְּתִי דְמִפְּח שְׁיֵשׁ סַפְנָה נָא חוּצָין בְּנוֹדָאֵי דְמוֹעִיל לְחִיִּיבוּ בַּפְדָּה"ב וּלְכַאוּרָה יֵשׁ לְהִבִּיא פְּדֻמוֹת רֵאִיל לְזָה מִמַּתְנִי דְבְּכּוּרוֹת דמ"ט בְּמַת הָאֵב אַחַר ל' דְּפֶטוּר הַבֵּן מִלִּיתָן לְכַהֵן עַד שְׁאוּמְרוּ לוֹ שְׁלֹא נָתַן וּפִירִש"י עַד שְׁאוּמְרוּ לוֹ שְׁצִוָּה הָאֵב שְׁלֹא נָתַן עוֹד וּבְאִמְרָה לְחוּד סָגִי וּא"צ בְּזָה עֲדוּת גְּמוּרָה אָף דְּאַחַר ל' הָנִי בְּחֻזְקָת שְׁנִפְדָּה מ"מ אִין זֹו חֻזְקָה מְעַלְיָא הוֹאִיל דְּרַוְבָא דְאִינְשֵׁי אִינָם מְשַׁלְמִים תִּיכָף עֵי"ש וְנִשְׁמַע לְכַאוּרָה מְדַבְּרֵי רִש"י דְּבָרוּב מְסִינֵע לְחִיִּיב אֵם יֵשׁ עוֹד צִירוּף אִמְרָה מְמָאן דְּהוּא מוֹעִיל לְחִיִּיב וּכמ"ש הַשְּׂטֵמ"ק שֶׁם דְּסָגִי אִפִּי בְּאִמְרָה מְעַבְדֵּי או שְׁפַחָה עֵי"ש וְה"ה דִּי"ל דס"ס בְּצִירוּף סְבָרָא פֶּל דְּהוּ מוֹעִיל לְחִיִּיב בַּפְדָּה"ב וְנָהִי דְבְּאִמְתַּת יֵשׁ לְדַחוּת רֵאִיל זֹו דְּשִׁאֲנֵי הֵתָם דְּכָבֵר נִתְחִיִּיב וְרַק דְּרוּצִין לְפִנְטָרוּ מִפְּח הַחֻזְקָה שְׁבְנוֹדָאֵי נִפְדָּה בְּזָה שְׁפִיר י"ל הוֹאִיל דְּיֵשׁ רוּב נִגְדַּד הַחֻזְקָה א"כ חֻשׁוּב כְּהוֹרַע כֹּחַ הַחֻזְקָה וְדָמִי לֵאִיא"פ דְּחִיִּיב וְרַק לוּלִי הָאִמְרָה מְמָאן דְּהוּ הִי מְקוּם לְפִנְטָרוּ מִפְּח דְּיֵשׁ עוֹד חֻזְקָה הִינּוּ חוּז"כ דְּנוֹדָאֵי לֹא הִי מְשַׁהָה אֵת מְצוֹת פְּדִיוֹן וְכִמְצִינּוּ בְּשְׁבוּעוֹת דמ"ו דְּיֵשׁ חֻזְקָה דְאִין אֲדָם מְשַׁהָה לְשַׁלֵּם שְׁכָר פְּעוּלָה פְּדִי שְׁלֹא יַעֲבֹר בְּלָאוּ דְלֹא תְלִין וְרַק ע"י אִמְרָה קִלָּה בְּצִירוּף הָרוּב מְהִנִּי לְאוּקְמִיָּה בְּחֻזְקָת חִיִּיב דְּמַעֲיָקְרָא וּל"ש לְאוּקְמִיָּה בְּחוּז"כ דְּנוֹדָאֵי כְּבָר שְׁיָלָם ז"א הוֹאִיל דְּיֵשׁ לְפִנְיָנוּ מִי שְׁמַעִיד שְׁאֲבִיו הוֹדָה שְׁלֹא שְׁיָלָם עֲדִינּוּ וּבכּה"ג ל"ש לומר אֲמַע"ר חֲדָא כמ"ש בְּתוֹס' ב"מ ד"ג דְּרַצוֹנוּ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עֵי"ש וְגַם נוֹדַע שְׁיִטַּת הָרֵאשׁוֹנִים דְּהִיכָא דְבָא לְהַתְחִיִּיב א"ע ל"ש לומר אֲמַע"ר ע' שְׂטֵמ"ק פְּתוּבּוֹת דִּי"ט וּבְרִיטְבָ"א מְפּוֹת ד"ג מ"ש בְּזָה אַבְל בְּמִדֵּי דְהָנִי הַסְּפֵק עַל הַתְּחִלַּת הַחִיִּיב שְׁפִיר הִי מְקוּם לומר דְּגַם ס"ס בְּצִירוּף סְבָרָא קִלָּה ל"מ לְחִיִּיב בַּפְדָּה"ב וּכְעִין הַחִילּוּק שְׁכ' בְּשׁו"ת פמ"א לְהַשְׁיֵג עַל הַט"ז חו"מ ס' ע"ה לעֲנִין ס' פֶּרַע לוֹ מְטַבַּע מְזוּיָפֶת עֵי"ש י אָף נָהִי דְלִיפָא הוֹכְחָה גְּמוּרָה מְרִש"י הַנְּ"ל אַבְל עכ"פ הַסְּבָרָא בְּעֲצָמוֹתוֹ נְכוּנָה הוֹאִיל דְּלִשִׁי כמ"פ ס"ס לְחוּד מוֹעִיל לְחִיִּיב בַּפְדָּה"ב וּלְשִׁי אַחֲרוֹנִים מוֹעִיל ס"ס לעֲנִין שְׁיָהִל חִיִּיב לְצִי"ש א"כ פְּשִׁיטָא דס"ס בְּצִירוּף הַסְּבָרָא דְמִפְּח שְׁיֵשׁ סַפְנָה אִינוּ חוּצָין בְּנוֹדָאֵי דְבְּצִירוּף שְׁנִיָּהֶם יֵשׁ לְחִיִּיב בַּפְדָּה"ב וּבְפֶרְט אַחֲרֵי שְׁהַבְּאֵתִי דְכִמְעַט כֹּל הָרֹאשׁ וְכֹל הַגּוּף נוֹגַע בְּרַחֵם פְּלִי שׁוּם דְּבָר חוּצָין פְּשִׁיטָא דְלִיפָא שׁוּם צַד לְפֶטוּר מִן הַבְּכּוּרָה כְּנֹלַע"ד בְּס"ד לְדִינָא: ד' נִיקְהֵל תְּרַס"ט רֵאדְמִישְׁלֹא יצ"ו הַק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוּפ"ק הַנְּ"ל ס' ד' לְהַרְבֵּה הַגְּדוֹל חֲרִיף וּבְקִי כש"ת מוה"ר יַעֲקֹב פֶּפְלֶאנְצְעֵנְגְרַאבִּין נ"י בַּק"ק גּוֹיָאָרְק.

בְּדָבָר וְשָׁאֲלוּתוֹ בְּאֶחָד שֶׁהִיא לוֹ פֶּרֶה מִבְּפֶרֶת וּמִכָּרֶה לְנִכְרֵי בְּקִנְיָן כֶּסֶף לַחֲוֹד וּבִיּוֹם ע"פ
שְׁלֹאֲחֶרְיוֹ מְכַר כֹּל בְּהֵמוֹתָיו עִם כֹּל הַחֲמִץ שֶׁהִיא נוֹ לְנִכְרֵי בְּקִנְיָן כֶּסֶף וּבִשְׁטֵר מְכִירָה אֲגַב
שְׁפִירַת הַחֲצָר וְגַם וְהִפְרָה מִבְּפֶרֶת הוּא בְּכֹלֵל הַמְּכִירָה וּבַחֲוֵה"מ יְלֵדָה בְּכוֹר וְנִשְׁחַט הַבְּכוֹר
בְּלֵי יָדֵיעַת הַבְּעָלִים וְנִתְעָרַב הַבֶּשֶׂר כְּשֶׁהָיָה שְׁלֵם בְּשָׂאֵר בְּשֵׂר וְנִמְלַח בְּיַחַד וְנִסְתַּפֵּק כַּת"ה
אִין כְּשֶׁר הַבֶּשֶׂר וְכַת"ה כ' דַּמַּמ"נ אִי כֶּסֶף קוֹנֶה א"כ כְּבָר הִיא שֶׁל נִכְרֵי ע"י הַמְּכִירָה
הִרְאִישׁוֹנָה וְא"נ דְּכֶסֶף לֹא קִנְיָה שׁוֹב נִקְנָה לְעָרֵל הַשְּׂנִי עִם הַחֲמִץ בְּיַחַד ע"י הַשֵּׁט"מ: הִנֵּה
בְּאֲמַת עֲדִיין יֵשׁ לְפַקֵּק דְּבִאֲמַת בְּעֵינֵי ע"י קִנְיָן שֵׁט"מ הָעִירוּ דָּהָא א"נ דְּחֲצָר ל"מ
מֵעַפּוֹ"ם א"כ קִנְיָן אֲגַב נִשִׁי הַתּוֹס' ב"ק י"ד אִינוּ רַק קִנְיָן דְּרַבָּנָן וְי"ל דַּל"מ לְעִנְיָן אִיסוּר
ב"י רַק שֶׁכ' הַמַּק"ח דְּחֲמִץ שְׁנִמְכָר הָיָה ג"כ בְּכֹלֵל הַבִּיטוּל וְעַכ"פ בְּלֹא נִמְכָּרְדִינוּ כ'
הַח"ס דְּוֹדָאֵי הָיָה בְּכֹלֵל בְּעֵרְתָיו א"כ מַה"ת אִינוּ עוֹבֵר וְלִעֲנַן דְּרַבָּנָן מֵהֵנִי קִנְיָן דְּרַבָּנָן אוֹ
כַּמ"ש בְּסִפְרֵי וּבַכ"מ פִּינּוֹן שְׁפּוֹתָבִין חֲצָר בְּמְכִירָה א"כ הַחֲמִץ מְוַנָּח בְּרִשׁוֹת הָעַפּוֹ"ם וְשׁוֹב
אִף בְּלֵי קִנְיָן י"ל דָּאִין הִישָׁרְאֵל עוֹבֵר בַּב"י דַּל"ח בְּבִתְיָכֶם וְרַק שֶׁכ' הָרֵא"ש דְּכִינּוֹן שְׁנִמְנוֹ
לוֹ רִשׁוֹת לְהַנִּיחַ שֵׁם חֲמִצּוֹ קוֹנֶה בְּשִׁמּוּשׁ וּלְפ"ז אִם הִקְנָה עַכ"פ בְּקִנְיָן דְּרַבָּנָן עַכ"פ הַחֲצָר
מִשְׁמֵר הַחֲמִץ לְצוּרָה הַנִּכְרֵי שׁוֹב ל"ח בְּבִתְיָכֶם וְאִינוּ עוֹבֵר מַה"ת וְלִעֲנַן דְּרַבָּנָן מֵהֵנִי קִנְיָן
דְּרַבָּנָן אֲבָל עַכ"פ יֵשׁ לַחֲוֹשׁ דְּקִנְיָן אֲגַב לֹא קִנְיָן מַה"ת וְשׁוֹב י"ל דְּהִבְהִמָּה נִשְׁאָרָה מַה"ת
בְּרִשׁוֹת הִישָׁרְאֵל וְשׁוֹב יֵשׁ בּוֹ קְדוּשַׁת בְּכוֹר.

דְּקִנְיָן הִרְאִישׁוֹן לֹא מֵהֵנִי שְׁלֵא הִיא רַק קִנְיָן כֶּסֶף וְקִנְיָן הַשְּׂנִי ג"כ ל"מ דְּקִנְיָן הַשְּׂנִי הִיא ג"כ
בְּכֶסֶף וְל"מ בְּעַפּוֹ"ם וְאֲגַב ל"ח רַק קִנְיָן דְּרַבָּנָן אִף לְפַמ"ש בַּלַּח"מ פ"ד דְּמְכִירָה דָּאִף א"נ
דְּקִנְיָן דְּרַבָּנָן ל"מ לְעִנְיָן אִיסוּר דְּבַר תּוֹרָה מ"מ אִם בְּשַׁעַת שְׁהִתְחַלְּנוּ לְדִין עַל דְּרַבָּנָן לֹא
יִדְעִנוּ שְׁיִצְמַח מִזֶּה קוֹלָא לְעִנְיָן ד"ת וְכָבֵר הִתְחַלְּטְנוּ אֶת הַדְּרַבָּנָן אִז אִף שְׁנִצְמַח מִזֶּה אַח"כ
שְׁיֵשׁ נַפ"מ לְעִנְיָן אִיסוּר תּוֹרָה מ"מ הָיָה קִנְיָן שְׁכָבֵר הַחוּזָק וּמֵהֵנִי וּמַש"ה בְּהַבְּטִיחַ טְלָה
לְזוֹנָה לֹא נֶאֱסַר פִּינּוֹן דְּמִדְּרַבָּנָן כֶּסֶף ל"ק וְכָבֵר הִתְחַלְּטְנוּ דְּלֹא קִנְיָנָה הַטְּלָה מִמִּילָא מוֹתֵר
אַח"כ לְהַקְרִיבוֹ עַל הַמְּזִבָּח עִי"ש א"כ ה"נ פִּינּוֹן דְּבַעַר"פ לֹא הִיא נ"מ בְּקִנְיָן אֲגַב רַק לְעִנְיָן
דְּרַבָּנָן דַּב"י מַה"ת בַּלֵּא"ה לִיכָא מַפְחַב' הַסְּפִקוֹת דְּלַעֲיֵל וְרַק מִדְּרַבָּנָן הִתְחַלְּטְנוּ דְּמֵהֵנִי קִנְיָן
אֲגַב לְעִנְיָן חִיּוֹב בְּעִוּר דְּרַבָּנָן שׁוֹב אִף כְּשֶׁנּוֹלַד אַח"כ דְּבָר שְׁצָרִיכִין לְדִין מַפְחַב הַקִּנְיָן אֲגַב
לְד"ת מ"מ פִּנּוֹן שְׁכָבֵר הִתְחַלְּטְנוּ דְּמוֹעֵיל קִנְיָן אֲגַב שׁוֹב מֵהֵנִי אַח"כ לְעִנְיָן ד"ת וּבְפֶרֶט פִּינּוֹן
שְׁיֵשׁ כַּמָּה סְפִיקוֹת לְהַתִּיר שְׁמָא כֶּסֶף לַחֲוֹד בְּעַפּוֹ"ם מִישָׁרְאֵל קוֹנֶה כַּשִּׁי רַש"י וְהַרְמַב"ם
וְי"ל וְשְׁמָא קִנְיָן אֲגַב מֵהֵנִי ד"ת כַּשִּׁי הַתּוֹס' קִידוּשֵׁין ד"ה וְשְׁמָא קִנְיָן דְּרַבָּנָן מֵהֵנִי לְד"ת
כַּשִּׁי הָר"ן וְשְׁמָא חֲצָר קוֹנֶה בְּעַפּוֹ"ם כַּשִּׁי הַקְּצוּה"ח בְּסִי קַצ"ד א"כ קְרוֹב לְוֹדָאֵי שְׁאִין
בּוֹ קְדוּשַׁת בְּכוֹר וְעַכ"פ אַחַר שְׁכָבֵר נִשְׁחַט וְנִתְעָרַב א"כ מַה"ת גַּם חַה"ל מַה"ת בְּטֵל
וְעַכ"פ ל"ח רַק ס' אִיסוּר וְי"ל דְּגַם בַּחֲהַר"ל בְּטֵל דְּהָיָה סְפִק דְּרַבָּנָן וְאִף דְּנוֹדַע הַס' קוֹנֵדִם
שְׁנִתְעָרַב מ"מ הִיכָא שְׁיֵשׁ כַּמָּה צְדָדִים לְהַקְל מְפֹרֵשׁ בְּסִפְרֵי ח"ג ס' צ"ז דְּמַתִּירִין
הַתְּעָרְבוּת אִף בְּנוֹדַע הַס' מְקוֹנֵדִם וּבְפֶרֶט בַּס' דְּדִינָא דַּל"ש לֹמֵר דְּכָבֵר הַחוּזָלְטְנוּ וְנִדָּאֵי
אִיסוּר וְכִמוֹ דְּמַתִּירִין בְּסִי ס'וֹ בְּבִיזָה שְׁיֵשׁ בּוֹ טִיפַת דָּם בְּנִתְעָרַב בְּרוֹב אִף דְּהָיָה ס'
בְּנִתְגַלְגַּל וְגַם בַּס' אִיסוּר לְשִׁי כ"פ סוּמְכִין אִשִּׁי הִרְאִבְנָה דְּסִגִּי בְּקִלְיָהּ וּבִא"י מְקוֹם
הַקְּלִיפָה בְּטֵל בְּרוֹב ע"כ מְפָל הָיָה צְדָדִים הַדְּבָר פְּשׁוּט דְּבִשְׁר שְׁנִתְעָרַב בּוֹ הַס' בְּכוֹר מוֹתֵר

כנלע"ד בס"ד: בעה"ח פ' מטות מסעי תרפ"ו לפ"ק מְרַחֵץ הָאֶרֶץ שְׂפָאלוּ, הַק' שְׂמוּאֵל עֲנָגִיל אבד"ק ראדאמישלא.

סי' י"א לְהִרְבּוּ הַגָּאוֹן הַמְּפֹרָסִי וְכוּ' כש"ת מ' יוסף פֶּאנְצֶעֶר ז"ל ראבד"ק דְרָאֵהְבִיטְשׁ יצ"ו. בְּדָבָר שְׂאֵלְתוּ בְּאִישׁ א' חֶסֶר דִּיעָה שְׁנַדָּד מִבֵּיתוֹ וְאִישׁ אֶחָד מְעִירוֹ רָאָה אוֹתוֹ בְּיַעֲרֵסְלוֹב וְהִפִּירוֹ כִּי הֶחֱסֵר דִּיעָה הִי שְׂמוֹ מְאִיר וְהוּ' חֲתָנוּ שֶׁל הַשׁו"ב מִבְּאֵרוֹסְלוֹב וְאַח"כּ שָׁמַע קוֹל שְׁנַמְצָא אָדָם מֵת סְמוּדָה לְעִיר יַעֲרִיסְלוֹב וְהִלֵּךְ לְשֵׁם וְלֹא הִפִּירוֹ בִּטְב"ע וְרַק בְּזַקְנוֹ הִפִּירוֹ כִּי הִי לוֹ שְׁעָרוֹת מוֹעֲטִים וְעוֹד הַעִידוּ אֵיזָה אֲנָשִׁים שָׂרְאוּ חֶסֶר דִּיעָה מְסַבֵּב בְּיַעֲרִיסְלוֹב וְרַק שְׂלֹא הִפִּירוֹ אוֹתוֹ מִי הוּא וְאַח"כּ פְּשַׁנְמַצָּא אָדָם מֵת סְמוּדָה לְעִירָם הִלְכוּ לְרֵאוֹתוֹ וְהִפִּירוֹ אוֹתוֹ בִּטְב"ע גְּמוּר שְׂנָה הוּא אוֹתוֹ הֶחֱסֵר דַּעַת שֶׁהִי מְסַבֵּב בְּיַעֲרִיסְלוֹב וּבְדָקוּ בּוֹ אוֹלֵי יַמְצָאוּ בּוֹ אֵיזָה סִמָּן וְרֵאוּ שֶׁהוּ' לוֹ רִנְשֵׁם שְׁחוֹר בְּגַבּוֹ תַּחַת אֲצִילֵי יָדָיו וְאֲשֵׁתוֹ וְאָבִיָּהּ אוֹמְרִים כֹּן שְׂיֹדְעִים שֶׁהִי לוֹ רִנְשֵׁם שְׁחוֹר עַל גַּבּוֹ אֲבָל לֹא צִמְצָמוּ הַמְּקוֹם וְגַם הַעִידוּ הָעֵדִים שֶׁהוּ' אָדָם בִּינוֹנֵי וְזַקְנוֹ הִי קָטָן וְהִצְבַּע מִשְׁעָרוֹתָיו הִי בִּלְאֵנָד וּכְבָר עָבַר ג' שָׁנִים מִיּוֹם שְׁנַעְלָם וְגַם כְּבָר הֶעֱמִידוּ הַדְּבָר בִּמְכָה"ע וְעַד פֹּה לֹא נִשְׁמַע מִמֶּנּוּ מְאוּמָה זֶה תוֹרְףֵי הַשְּׂאֵלָה: וְכַת"ה הָעִיר בִּג' צְדָדֵי הַיָּתֵר א' עִפ"י עַד הָאוֹמֵר שְׂרָאָה אֶת מְאוּר חֲתָן הַשׁו"ב מִבְּאֵרֵיסְלִיב בְּעִיר יַעֲרִיסְלוֹב וְהִפִּירוֹ בְּחֵיּוֹ נִהִי דְאֶחָר מוֹתוֹ לֹא הִפִּירוֹ בִּטְב"ע זוֹלַת בְּזַקְנוֹ וְזֶה אִף בְּגֵדֵר סִמָּן אֲמַצְעֵי לֹא מְקָרִי מ"מ לְפִי שִׁיטַת הַמְּבִי"ט הַנּוֹדָע י"ל כִּינֵן דַּעֲכ"פ יִדְעִינָן מִעֲדוֹתָיו שֶׁל עַד הַנְּ"ל שְׂמְאִיר מִבְּאֵרֵיסְלִיב הַנְּ"ל הִי בְּיַעֲרִיסְלוֹב וְכִינֵן שְׁנַמְצָא אַח"כּ אָדָם מֵת סְמוּדָה לְיַעֲרִיסְלוֹב שׁוֹב יֵשׁ לְתַלּוֹת דֶּהוּא מְמַשׁ זֶה שְׂרָאָה אוֹתוֹ בְּחֵיּוֹ בְּיַעֲרִיסְלוֹב כִּינֵן דְּאִישׁ אֶחָר לֹא נֶעְלַם אֲזַי בְּיַעֲרִיסְלוֹב: א' בְּאַמַּת בְּצַד הַיָּתֵר הִלְזוּ יֵשׁ לְדוֹן טוֹבָא דְעֵיקָר סְבֵרַת הַמְּבִי"ט דִּי"ל הִינְנוּ שְׂאֵבֵד הִינְנוּ שְׁנַמְצָא כ"ז הִיכִי דַּעֲכ"פ יִדְעִינָן בְּנוֹדָאֵי שְׁהַנְּאָבֵד הִי בְּמְקוֹם זֶה אֲבָל הֶקָא הָרִי גַם עַל זֶה אִם הִי מְאִיר הַנְּ"ל בְּעִיר יַעֲרִיסְלוֹב לֹא נוֹדַע לָנוּ רַק עִפ"י ע"א א"כ בְּאַמַּת לְשִׁי כַּמ"פ ע"א בְּעֵדוֹת אִשָּׁה ל"מ רַק מְדַרְבְּנָן א"כ בַּנ"ד מִמֶּנּוּ פ' א"א לְהַתִּיר מִפְּחַת זֶה דְּאִי נִיזוֹל בְּתֵר ד"ת שׁוֹב ע"א נ"מ וְאִי נִיזוֹל בְּתֵר דְּרַבְּנָן א"כ מְדַרְבְּנָן הָרִי לֹא אָמְרִי הִינְנוּ שְׂאֵבֵד הִינְנוּ שְׁנַמְצָא וְכַדוּמָה לְזֶה כ' הַפְּמ"א וְהַבְּרִית אַבְרָהָם דִּי"ל דַּע"א בְּמִשְׁאֵל"ס לֹא יוֹעִיל וְאִף אִם נִיסַת תַּצָּא מִפְּחַת מִמֶּנּוּ פ' מַה"ת ע"א ל"מ וּמְדַרְבְּנָן הָרִי שׁוֹב חוֹשְׁשִׁין שְׂמָא עָלָה מִן הַמַּיִם וְגַם הַעִירוֹ דְּאִף לְשִׁי הַסּוֹבְרִים דַּע"א בְּעֵדוֹת אִשָּׁה נְאָמָן מַה"ת מִפְּחַת מִדַּעֲל"ג מ"מ בְּמִשְׁאֵל"ס ל"ח מִדַּעֲל"ג דְּאִף אִם יְבוֹא בַּעֲלָה לֹא וְהִי נִתְפָּס לְמִשְׁקָר לְפִי שְׂיִהֵי יוֹכַל לְהַתְּנַצֵּל דְּבְאַמַּת רָאָה הַטְּבִיעָה וְרַק שְׁעָלָה מִן הַמַּיִם וְרַק לַעֲנִין זֶה יָפָה כְּתָבוּ דְּגַם בְּמִשְׁאֵל"ס שְׂיִיף הַסְּבָרָא דַּמְדַּעֲל"ג דְּאִם יְבוֹא בַּעֲלָה שְׂפִיר יִהִי נִתְפָּס לְמִשְׁקָר הוֹאִיל דְּחֻשְׁשׁ שְׂמָא עָלָה מִן הַמַּיִם הָיוּ מִיִּלְתָּא דַּל"ש וְרַק לְהַחְמִיר בְּאִסּוּר א"א חוֹשְׁשִׁין לְהִכִּי אֲבָל אִם וְבוֹא בַּעֲלָה לֹא נִיִּתְלִי בְּמִיִּדֵי דַּל"ש וְרַק נִחְזִיק אֶת הָעֵד לְמִשְׁקָר וְעוֹד כְּתָבוּ דְּדוֹקָא בְּמִשְׁאֵל"ס שְׂפִיר י"ל דְּמוֹעִיל גַּם בְּעֵדוֹת ע"א הוֹאִיל דְּאַפְתִּי שְׂיִיף הַטַּעַם דְּקוֹלַת עֲגוּנָה מְדַחְזִינָן הֵתָם דְּאִם נִיסַת לֹא תַצָּא ע"כ דְּחִז"ל גּוֹפָא לֹא רְצוּ לְהַחְמִיר בְּדִיעֵבֵד א"כ ע"כ דְּהָיוּ מִפְּחַת קוֹלַת עֲגוּנָה וְשְׂפִיר מוֹעִיל גַּם ע"א וְנוֹצְמַח בְּאַמַּת לַפ"ז דַּע"א בְּמִשְׁאֵל"ס בְּלֹא שְׂקָה עַד שְׂתַצָּא נִפְשׁוֹ אִף לְשִׁי הָאוֹמְרִים דְּגַם בְּזֶה לִיכָא רַק חֻשְׁשׁ דְּרַבְּנָן מ"מ לֹא יוֹעִיל ע"א הוֹאִיל דְּבָנָה אִף אִם נִיסַת תַּצָּא א"כ אִף לְשִׁי הַסּוֹבְרִים דְּבְדַרְבְּנָן מְהִינֵי סִי אֲמַצְעֵי מ"מ הִיכִי דְּלִיכָא רַק ע"א עַל הַטְּבִיעָה שׁוֹב לֹא יוֹעִיל סִמָּן אֲמַצְעֵי דַּמִּמֶּנּוּ פ' מַה"ת ע"א ל"מ וְגַם סִמָּן אֲמַצְעֵי ל"מ

ומדרבנן שוב חוששין שמא עלה מן המים וכו' א"א להקל מפח קולת עגונה הואיל דבלא נשקה עד שת"נ אף אם ניסת תצא וא"כ ה"ה בנ"ד י"ל דממנ"פ עדותו ל"מ דמה"ת ע"א ל"מ ומדרבנן שוב לא אמרי' היינו שאבד ובפרט די"ל דאף להסוכרים דמה"ת מהני ע"א בעדות אשה מפח מדעל"ג מ"מ בנ"ד ל"ש מדעל"ג דאף אם יבוא האיש הנ"ל לביתו לא יהי' העד מוחזק לשקרן פיון דאומר רק שראה אותו שהי' מסבב עצמו בעיר יערוסלוב ודבר זה לא יוכל שום ב"א להכחישו ושוב י"ל דע"א ל"מ ושוב ל"מ פלל לומר שראה אותו בייעריסלוב וא"כ לכאורה אין לנו שום צד לצרף סברת המבי"ט לנ"ד: (ב) אף באמת י"ל דהא דיש פוסקים דע"א בעדות אשה מה"ת ל"מ כ"ז בעד המעיד שמצא אדם מת ורצונו בזה להתיר את אשתו א"כ חשוב עדותו נגד חא"א וגם רוצה להוציא אדם פרטו אשר אנו מכירין אותו מחזקת חי דבזה ל"ש הסברא דכמה מתים איכא בעולם וכמ"ש בתוס' שבועות דמ"ו וב"מ דקט"ו דכשדנין על אדם פרטי ל"ש לומר כמה גנבי איכא בשוקא עיי"ש וגם עדותו בזה נוגע לדשב"ע שפיר י"ל דע"א ל"מ אף להמקילין מוכרחים לבוא לסברת מדעל"ג או לקולת עגונה אבל הקא דאינו אומר רק שראה את מאיר הנ"ל בעיר יעריסלוב א"כ דיבור זה אינו נגד חא"א ואינו סותר בדיבורו חזקת חי של מאיר הנ"ל וגם דיבור זה אינו נוגע לדשב"ע א"כ אף שמעיד זאת בשעה שאנו דנין להתיר את האשה ויסוד ההיתר אנו רוצין לבנות על דבריו וא"כ ממילא נצמח בדיבורו סתירה לחא"א מ"מ פיון דגוף הדיבור שלו שראה אותו בחייו אינו סותר לחזקת חי ולא לחא"א ורק שאנו רוצין לבנות מזה בננין להיתר עגונה א"כ י"ל דנ"ד דמי לסברת הרי"ף בהא דאשתמודעינהו דאחיה דמיתנא דל"ח פמעיד בדשב"ע וכהא דכ' בתוס' חולין דצ"ו בהא דמחזירין שטר בסמינים הואיל דבזה אפתי ליכא סתירה לחזקת ממון ושוב שפיר מהימן בדיבורו אף בלי מדעל"ג ואף בלי קולת עגונה וכמ"ש הנוב"י דאף במעיד שזה הוא אחיו של המת בשעת חליצה ג"כ מהני הואיל דדיבור זה ואינו נוגע דוקא לחליצה וכיון דלשאר דברים מהימן שוב מועיל ג"כ לחליצה וא"כ בנ"ד הואיל דדיבור זה אינו נוגע לסתור החא"א וחזקת חי בנדאי דמהימן בזה ואחר שנתאמת לנו דבריו דמאיר הנ"ל הי' ביעריסלוב שוב יש מקום לצרף שיטת המבי"ט וז"ב: (ג) אולם לשי' הריב"ש דבמעיד שזה הוא אחיו של המת בשעת חליצה ל"מ ה"ה בנ"ד דאומר דבר זה בשעה שאנו דנין להתיר האשה שוב י"ל דלא מהימן רק ע"י קולת עגונה או ע"י סברת מדעל"ג וע' בנה"מ סי' כ"ח סק"ז מ"ש בזה וסברת מדעל"ג הא כבר פתבתי דל"ש בנ"ד ושוב לא מהימן פלל אם מאיר הנ"ל הי' בייעריסלוב ושוב ל"ש לצרף שיטת המבי"ט פיון דלא ידעינן פלל אם הי' שמה בשום פעם וז"ב: וחזן לזה דרוה"פ השיגו על המבי"ט ע' נוב"ק סי' מ"ו ושו"ת בית אפרים אה"ע סי' י"א ובש"ש ובח"ס מ"ש בזה אלא נוסף לזה דאף לשי' המבי"ט כ"ז באדם שידוע לנו שהלה מביתו אדעתא דהכי לילה למקום ידוע ואח"כ נמצא אדם מת בדרך ההולך לאותו מקום אז אמרי' פיון דהלה מביתו לילה לאותו מקום וא"נ דמת הנמצא הוא אדם אחר נהי' מוכרחים לחוש דזה האיש שהלה מביתו אדעתא דהכי לילה למקום הלז שינה עצמו ממה שגמר בדעתו לילה למקום הלז ונהלה למקום אחר א"כ טפי יש לנו למיתלי שלא שינה דעתו מכפי שהי' נגמר בדעתו ודמי קצת להא דאמרי' חשע"ש א"כ הוי כפירור שהוא הלה בדרך הלז וכיון דמחליטין שהוא בנדאי הי' בדרך הלז א"כ שפיר יש לתלות דהמת הנמצא

הוא זה האיש שהי' נודאי בדברו הלז דאילו על אדם אחר הרי יש ספק אי הלה בשום פעם בדברו הלז דהא מיירי במקום שאין ש"מ ודמי לעובדא דהרא"ש במכלוף בן מלל וכמ"ש בשו"ת פ"ש פ"ק מ"ד סי' כ"ו דאם זה נודאי הי' בביה"ח מועיל שמו ושם אביו אף בלי שם עירו אבל בנ"ד דהי' חסר דיעה והי' נודד ומסבב בעיירות בלי החלטה פלל אנה לילה א"כ אף אי נאמין לדברי העד שאומר שראה אותו בחייו בייעריסלוב מ"מ ליכא הוכחה לומר שהוא מת בייעריסלוב הואיל דעכ"פ לא הלה מביתו על דעת לילה לייעריסלוב שיהי' מקום לומר מדהלה לייעריסלוב בנודאי דמת הנמצא שם הוא זה האיש שהלה לייעריסלוב ובפרט דעיר ייעריסלוב הוא מקום שש"מ ושוב שפיר יש לחוש דבעלה של זו אגיל לעלמא ומת הנמצא הוא א' מרנבא דעלמא: ד) אף לכאורה הי' מקום לומר דבר חדש לפמ"ש הפוסקים להשיג על המבי"ט דאף בינדעינו דנה בנודאי הי' בדברו הלז אפ"ה מסתבר טפי לומר שמת הנמצא הוא א' מרנבא דעלמא וא"כ י"ל לפמ"ש בשו"ת ח"צ בהא דמועיל סימן אמצעי בגוף וסימן מובהק בכלים אף דיש לחוש לשאלה מ"מ ע"י סימן שבגוף אף למ"ד סימנים דרנבן עכ"פ חשיב בגדר לא שכיח שהרבה אנשים והי' להם סימן א' ורק מיעוט איכא ושוב י"ל דחשיב בכלל שאלה דייחיד עיי"ש א"כ י"ל בנ"ז דחוזן העד שאומר שראה אותו בחייו בייעריסלוב יש עוד עד האומר שראה איש חסר דיעה שהי' מסבב עצמו בייעריסלוב ואח"כ ראה אותו מנוח מת והפיר בטב"ע גמור שנהא הא אותו החסר דיעה שהי' מסבב עצמו בייעריסלוב וא"כ ע"י עד הראשון באם נאמין לדבריו נודע לנו שמאיר שהי' חסר דיעה הי' בייעריסלוב וע"י עד השני ידעינו דהנמצא מת הי' זה החסר דיעה וא"כ הא רנבא דעלמא אינם חסרי דיעה א"כ ע"כ דנה המת הנמצא אינו מרנבא דעלמא וא"כ שוב י"ל הואיל דינדעינו דמאיר הנ"ל ונדאי הי' בייעריסלוב והוא הי' חסר דיעה ורנבא דעלמא אינם חסרי דיעה ואם נרצה לחוש דאחר בא לשם ומת עכ"ח נצטרף לומר דאינו מרנבא דעלמא דהרי זה המת ידעינו בבירור ע"י עד השני שהי' חסר דיעה ורנבא דעלמא אינם חסרי דיעה וכיון דאף אם נרצה לחוש שמת הנמצא הוא איש אחר ג"כ נהי' מוכרחים לומר שאינו מרנבא דעלמא רק ממיעוט דעלמא שהם חסרי דיעה בכה"ג שפיר דמי להא דשאלה דייחיד ושפיר יש לתלות שמת הנמצא הוא זה שהי' נודאי שם כפי שמעיד עד הראשון וז"ב אולם לדינא קשה לסמוך על זה חזק דהרבה פוסקים דחו דברי הח"צ וגם דאכתי י"ל שפ"א א' מרנבא דעלמא הנמצא בתוכם ג"כ חסרי דיעה בא לשם ומת שם ודבר זה גופא שהי' חסר דיעה ל"מ פלום ול"ח אף בגדר סימן אמצעי ע"כ אין להעמיד יסוד להיתר גם בנה: עתה נבוא לשאר צדדי היתר ונהנה כת"ה כ' לצדד מאחר שפבר עבר ג' שנים וכבר העמידו הדבר במכה"ע ולא נשמע ממנו מאומה יש הוכחה שמת דאל"כ הי' בא איזה ידיעה ממנו: ה) הנה אם אמנם פי פבר האריכו בנה הפוסקים והביאו ראי' מכתובות דכ"ב דמשני באומרת ברי לי ופירש"י אין לבי נוקפי שאילו הי' קיים הי' בא ע' בשו"ת רח"כ מ"ש בנה ובח"ס סי' מ"ח וסי' קל"א וכבר הכריעו הרבה אחרונים דסברא זו מועיל עכ"פ לסלק החשש איסור תורה אולם מש"ס פתובות הנ"ל י"ל דליכא הוכחה פלל דהתם פבר כ' בתוס' דחזקת דייקא מרע לה לחא"א ולחד תירוץא בתוס' שם ליכא רק איסור א"ת וא"כ אף בלי הסברא דאילו הי' קיים הי' בא ג"כ ל"ח רק ס' א"א בכה"ג י"ל דמועיל סברא זו וכמ"ש בפנ"י קידושין דס"ו דהיכי דנולד ס' בדבר אף בלי אמירת העד בכה"ג

ע"א מְהִימֵן אַף נֶגֶד חֲזָקָה אֲבָל בִּנ"ד דְּלֹא הִי לְנוּ שׁוּם סֶפֶק לְחֲשׁוֹב שְׁבַעֲלָה שָׁל זֶה מֵת
וְהַחֲא"א הוּא בְּתוֹקְפוֹ וְנִהְיֵי דַע"כ אֵיִתְרַע ח"ח שָׁל אָדָם א' מ"מ לְמִי שְׁאִין אָנוּ מְכִירִין בּו
ל"ש לְאוֹקְמִי בַח"ח דְּכַמָּה מֵתִים אֵיפֹא בְּעוֹלָם וְכַוּנָדַע מִמְחַלְוֹקָת הַב"ש סִי י"ז סִקְפ"ד
וְהַנּוֹבִי"ק סִי ל"א לְעַנְיָן סֶפֶק ג"י עִי"ש בַּכַּה"ג שְׁפִיר י"ל דְּלֹא סְמַכִּינוּ אֶסְבְּרָא זֶה דְּאִילּוּ
הִי קִינִים הִי בָּא וְחוּץ לְזֶה י"ל דַּבְנ"ד בְּנוֹדָאֵי דַל"מ סְבְּרָא זֶה דְּדוֹקָא בְּאָדָם הַשְּׁפוּי בְּדַעְתּוֹ
יֵשׁ לְצַדֵּד מִפְּחַ סְבְּרָא זֶה דָּאָם הִי חִי הִי בָּא לְבֵיתוֹ אוֹ הִי כּוֹתֵב וְגַם לֹא הִי עוֹבֵר מִלְּתַת
לְאִשְׁתּוֹ שְׁאָר וְכִסּוֹת הַמְּחֻנָּב עַפ"י תּוֹרָה אֲבָל בִּנ"ד דַּהִי חֲסַר דְּיַעֲבָ אַנְדָּא כָּל הַנְּ"ל אַף
אַפְתִּי י"ל בִּנ"ד דְּיֵשׁ ג"כ צִירוּף מִפְּחַ סִימָן שָׁל הַרְוֹשָׁם וְאַחֲרֵי שְׁכָבָר הַעֲמִידוּ בַמַּכָּה"ע
וְאִין עוֹנָה עַכ"פ י"ל דְּכָבָר אַנְדָּא הַחֲא"א ד"ת וְשׁוֹב עִי"י סִימָן אֲמַצְעֵי בְּגוּפוֹ שְׁפִיר יֵשׁ
מְקוּם לְהַתִּיר דְּרַבּוֹ הַפּוֹסְקִים דְּבַדְרַבְּנָן סְמַכִּינוּ אֶסִימָן אֲמַצְעֵי: ו) וְהִנֵּה בְּרוּשָׁם מְבֹנָאָר
בְּרַמ"א דַל"ח סִימָן מְוִבְהָקָה וְהִיכִי דְיֵשׁ רְוֹשָׁם בְּצַמְצוּם מְקוּם כ' הַע"ז וְהַב"ש דְּחֻשִׁיב סִימָן
מְוִבְהָקָה וְרוֹשָׁם לְחוּד י"ל דְּחֻשׁוֹב עַכ"פ סִימָן אֲמַצְעֵי וְכַדְמוּכַח מְדַבְּרֵי הַב"ש שָׁם שְׁפַתְב
דְּרוּשָׁם עֲדִיף מְשׁוּמָא דְשׁוּמָא עֲשׂוּי לְהַשְׁתַּנּוֹת וְרוֹשָׁם אִינוּ עֲשׂוּי לְהַשְׁתַּנּוֹת וְהָרִי עֵיקָר
הָא דְשׁוּמָא ל"ח סִימָן אֲמַצְעֵי לְמ"ד סִימָנִים ד"ת הַטַּעַם מְשׁוּם דְעֲשׂוּי לְהַשְׁתַּנּוֹת וְנִשְׁמַע
דְּרוּשָׁם שְׁאִינוּ עֲשׂוּי לְהַשְׁתַּנּוֹת חֻשִׁיב עַכ"פ כְּסִימָן אֲמַצְעֵי וְאִם הִי מְצַמְצָם הַמְקוּם שָׁל
הַרְוֹשָׁם ג"כ הִי מְקוּם לְחֻשׁוֹבּוֹ בְּכָלֵל סִימָן מְוִבְהָקָה דְלִשְׁי' הַפְּלֹאָה בְּקוּ"א אַף בְּסִימָן גְּרוּעַ
בְּצַמְצוּם מְקוּם חֻשׁוֹב סִימָן מְוִבְהָקָה אֲבָל עַכ"פ גַּם בְּלִי צַמְצוּם מְקוּם הַרְוֹשָׁם לְחוּד הָנִי
עַכ"פ כְּסִימָן אֲמַצְעֵי וְע' שׁו"ת בִּי"ש אַה"ע סִי מ"א שְׁכ' ג"כ דְּאָף בְּלִי צַמְצוּם מְקוּם מ"מ
אִם אוֹמֵר עַכ"פ בְּאוֹתוֹ אֲבָר חֻשִׁיב עַכ"פ סִימָן אֲמַצְעֵי וְהִנֵּה אִם הִיִּתָּה אוֹמְרַת מִדַּת גְּדוּל
שָׁל הַרְוֹשָׁם ג"כ הִי מְקוּם לְחֻשְׁבִי בְּכָלֵל סִימָן מְוִבְהָקָה כַּמ"ש בְּשׁו"ת מַהֲרַש"מ ח"ג סִי
שֵׁנ"ו אֲבָל בְּנוֹדָאֵי דְלֹא הִגִּידָה זֹאת מ"מ אַחֲרֵי שְׁבִיִּאֲרַתִּי דַע"ז שְׁהַעֲמִידוּ עַל מַכָּה"ע וְלֹא
נִשְׁמַע מִמֶּנּוּ כָּלֵל אֵיִתְרַע עַכ"פ הַחֲא"א ד"ת שׁוֹב יֵשׁ מְקוּם לְסַמְוֵי עַל הַסִימָן דְּרוּשָׁם
וְלְסַמְוֵי טַל הַפּוֹסְקִים דְּבַדְרַבְּנָן מְהִי סִימָן אֲמַצְעֵי וְאָף דְלִשְׁי' כַּמ"פ ל"מ סִימָן אֲמַצְעֵי אַף
בְּדַרְבְּנָן וְרֵאֲוִיִּתָּם מֵתוֹס' יְבָמוֹת דַּקֻּט"ז וְגַם מְהָא דַל"מ פְּרָצוּף בְּלִי פְּדַחַת אַף בְּצִירוּף סִימָן
אֲמַצְעֵי מ"מ י"ל דְּדוֹקָא לְמ"ד סִימָנִים דְּרַבְּנָן ל"מ וְהָא דְמוֹעִיל בְּמָמוֹן מְשׁוּם דַּהַפְּכַד"ה
וְכַמְפוֹרֵשׁ בְּרַש"י שָׁם אֲבָל לְדִידוֹן דְּמִסְפָּקָא לָן אִי סִימָנִים ד"ת וְרַק מִסְפָּק מִחְמִירִין בְּעַגּוּנָה
שָׁלָא לְהַתִּיר בְּסִימָן אֲמַצְעֵי הוֹאִיל דְּהָנִי ס' ד"ת וְכ"ז קוֹנְדָם שְׁנִסְתַּלַּק הַחֻשְׁשׁ ד"ת אֲבָל
הָכָא אִם נִחְלִיט עַכ"פ דְּאֵיִתְרַע הַחֲא"א מַה"ת אוֹ עַפ"י שְׁיִטַּת הַמְבִי"ט אוֹ מִפְּחַ הַסְבְּרָא
דְּלֹא נִשְׁמַט מִמֶּנּוּ מְאוּמָה שׁוֹב חֻשִׁיב עַכ"פ ס' דְּרַבְּנָן וְל"ש לוֹמֵר דְּהָנִי ס' דְּרַבְּנָן נֶגֶד ח"א
ז"א חֲדָא דַבְּסַד"ד ל"ש לְאוֹקְמָה אַחְזָקָה דְּבִשְׁבִיל חֲזָקָה לֹא יִשְׁתַּנָּה הַדִּין וּבְפִרְט דְּנוֹדַע
שְׁיִטַּת הַרְמָב"ם דְּבִאֲמַת סִימָן מְהִי מַה"ת רַק חַו"ל הַחְמִירוּ שְׁלֹא לְסַמְוֵי אֶסִימָן אֲמַצְעֵי
בְּאִיסוּר מִיתָה וַא"כ י"ל הִיכִי דְכָבָר נִסְתַּלַּק הַחֻשְׁשׁ ד"ת שׁוֹב לֹא מִחְמִירִין וְשׁוֹב י"ל
דַּלְכ"ע מוֹעִיל סִימָן אֲמַצְעֵי אַף בְּאֲמַת כַּמ"פ כ' דְּאָף לְדִידוֹן י"ל דַּל"מ סִימָן אֲמַצְעֵי אַף
בְּאִיסוּר דְּרַבְּנָן וְגַם עֲדִיין אִין הַדְּבָר בְּהַחְלַט אֲצִלִי אִי בִּנ"ד חֻשִׁיב בְּכָלֵל נִסְתַּלַּק הַחֻשְׁשׁ
אִיסוּר ד"ת וְשְׁאָר הַסִימָנִים בְּנוֹדָאֵי דַאִין לְצַרְפָּם דְּדוֹקָא סִימָנִים אֲמַצְעֵים מְצַטְרְפִים אֲבָל
סִימָנִים גְּרוּעִים לֹא מְצַטְרְפִי אַף לְהִיּוֹת בְּגִדָר סִימָן אֲמַצְעֵי וְע' בַּח"ס סִי נ"ח מ"ש לְחוּכְבָּ
גַּם בְּשׁוּמָא בְּצַמְצוּם מְקוּם ע"כ אַף שְׁהַדְּבָר הוּא חֲמוּר מְאוֹד עַכ"ז לְגוֹדֵל הַמְצָנָה אַחֲרֵי
שְׁיֵשׁ כְּמָה צְדָדִים שְׁכָבָר אֵיִתְרַע הַחֲא"א מַה"ת וְגַם בְּצִירוּף הַסִימָן דְּרוּשָׁם דְּחֻשׁוֹב עַכ"פ

סימן אמצעי ובצירוף שאר הסימנים גרועים נלע"ד להקל ולסמוך אשיטת הפוסקים
דבדרבנן סמכינו על סימן אמצעי ובתנאי שייספים עמנו רב גדול בתורה ויראה ואז יושיב
ב"ד של ג' להתיר האשה כנלע"ד בס"ד לדינא: ד' חיו תרע"א ראדמישלא יצ"ו: הק'
שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל.

סי' י"ב להרב הגאון המפורסי' וכו' כש"ת מ' מאיר ראפיפורט (שליט"א) ז"ל אבד"ק
ליקאווא וראבד"ק קרקרא יצ"ו. בדבר הדו"ד באחד שמסר וועקסיל לקאנטור והוא הי'
רק זיראנע ובתור לנה הי' חתום על הוועקסיל איש א' מעיר אחרת והקאנטור מסרו
הוועקסיל לבאנק גדולה אשר הבאנק הלז יש להם נימוס שאף אם אינם עושים
פראטעסט מיד ליום הגעת זמן הפרעון ג"כ לא יסתלק חתימת הזיראנט וכן הי' שלא
נעשה פראטעסט ביום הגעת זמן הפרעון ובתוך כך הלנה מעיר אחרת עשה קרעדע
ותובע הקאנטור מהערב המעות והערב משיב פי באם הי' עושים פראטעסט בזמנו הי'
נודע לו מיד שלא פרע הלנה והי' יוכל עוד לגבות המעות מהלנה קודם שעשה הקרעדע
א"כ המה הוא דאפסידו לנפשיהו בזה שלא עשו פראטעסט בזמנו וגם אומר הערב כי
לא נכנס להיות ערב רק אדעתא דהכי שיעשו פראטעסט בזמנו כנהוג בכל הקאסיס זה
תורף הטו"ת: א) והנה כה"ג כ' דחוי לנה שהיא חתום על הוועקסיל בלא"ה יש לדונו
פלנה הואיל דהוא לקח המעות מהקאנטור א"כ עכ"פ לא גרע מהלנאה בע"פ לענ"ד לא
זו הדרך דנהי דקיבל המעות מהקאנטור וגם חתום על הוועקסיל אפ"ה אין עליו שם לנה
והוי רק כמוכר הוועקסיל להקאנטור ושטר כזה נקנה במסירה לחוד הואיל דהלנה נתחייב
בחימתו על הוועקסיל לכל מי שמוציאו ממילא הערב ל"ח לנה רק כמוכר שט"ח וכהא
דכ' בש"ף סי' פ"ו אהא דקאמר בש"ס ב"ק דפ"ט פל לגבי בעלה ונדאי מחלה אף
דבשדר"נ ל"מ מחילה מ"מ פיון דמוכרת לו פל השטר ממילא נפקע חיובה ושוב יכולה
למחול ואף דהתנאים שם השיג על הש"ף וכו' לחלק בין מכרה בעצמה לבין נעשה
בגובינא דב"ד מ"מ בנ"ד דחשיב כמכרה בעצמה י"ל דגם התנאים מודה להש"ף ובפרט
דבקצה"ח ונה"מ שם דחו דברי התנאים והעלו פשיטת הש"ף הג"ל ועי' בחו"מ סי' ס"ו
בהג"ה בהא דמועיל מחילה במקר שט"ח דוקא בלא הי' חייב להלוקח ממקום אחר או
ביש לו לפרוע אבלבאין לו לפרוע ל"מ מחילה משום דל"מ מחילה בשדר"נ ובקצה"ח
שם תמה על הרא"ש שפסק דגם באין חייב לו מכבר באם אין לו לפרוע ל"מ מחילה
נאמאי לא יועיל מחילה פיון דאינו חייב לו מכבר רק מחמת שנתחייב לשלם לו משדר"נ
א"כ אף באין לו לפרוע יועיל מחילתו הואיל דקודם המחילה לא נתחייב פלל להלוקח
ותירץ דכיון דע"י המחילה מחויב המוכר לשלם להלוקח מדד"ג וכיון דאין לו לשלם
נתחייב הלנה להלוקח מפח שדר"נ וחשיב כשניהם באים בב"א וגם היכי דשניהם באים
בב"א ג"כ ל"מ מחילה בשדר"נ משום דכל שאינו בזאח"ז אפי' בב"א אינו עיי"ש וכן
הכרעת הש"ף בלא"ה דלא פשיטת הרא"ש ורק דבאין חיוב לו מכבר אף באין לו לפרוע
מהני מחילתו נחזור להג"ל דנ"ד דמי למוכר שט"ח ודמא להא דאיתא בסי' ס"ו דבמוכר
שט"ח פדין אין לו על המוכר שום טענה אף בהעני הלנה ועיי"ש בש"ף ס"ק קי"ג דאף
בהי' הלנה עוד עני מקודם ואף בלא ידע להלוקח מזה אפ"ה ל"ח מקח טעות דהו"ל
להלוקח לחקור אחר מצב הלנה וכן פסקו התנאים והנה"מ שם ע"כ פשיטא דבנ"ד ראובן
אין עליו שם לנה והי' רק כמוכר שט"ח בחת"י לנה וכל חיובו הוא רק מדין ערב: ב)

וְנִהְיֶה דְמִבְּנֹאֵר בֵּינֵינוּ דְסִי קַע"ג בְּהָא דְהַמּוֹכֵר שְׁט"ח בְּפָחוֹת אֵין בּוֹ מִשּׁוּם רַבִּית דְּכ"ז בְּלֹא קוּבֵל עָלָיו הַמּוֹכֵר אַחֲרֵי אֲבָל בְּקִיבֵל עָלָיו הַמּוֹכֵר אַחֲרֵי שְׁאֵם הַלְּוָה לֹא יִשְׁלַם יִצְטָרֵף הוּא לְשֵׁלֶם אֲסוּר וּמוֹכַח דְּבַקַּע"א חֲשִׁיב הַמּוֹכֵר כְּלוֹנָה עַל הַמַּעוֹת אִף בְּאַמַּת י"ל דְּנוֹקָא בְּרִיבִית פִּינּוֹן דְּהוּא נוֹטֵל הַמַּעוֹת אִף דְּבַאמַת אֵין עָלָיו שֵׁם לְוָה מ"מ אֲסוּר מִשּׁוּם דַּעֲכ"פ חֲשִׁיב אֲגַר נָטֵר אֲבָל הֵיכִי דְּאֵינוּ דְּנִין לְעִנּוּן אִיסוּר רִיבִית בְּנוֹדָא דְּהִזִּירָאנְט אֵין עָלָיו שֵׁם לְוָה רַק פְּמוֹכֵר שְׁט"ח וְרָא' דְּבְרִיבִית גּוּפָא אִם הַמּוֹכֵר לֹא קַע"א רַק עַד ג"ח וּמִפְּאֵן וְאִילָף הָאֲחֵרִיּוֹת עַל הַלוֹקֵחַ מְוֹתֵר מִשּׁוּם דְּל"ח קְרוּב לְשָׂכֵר וּכְמ"ש בְּשַׁעַר הַמִּשְׁפָּט בְּכֻלָּא דְּרִיבִיתָא בְּשֵׁם מֵהַרְלַב"ח ע"כ הַדְּבָר פְּשוֹט דְּל"ח בְּכֻלָּל לְוָה רַק פְּמוֹכֵר שְׁט"ח וּמִפְּחַ הַזּוֹרַע ל"ח טְפִי מְעַרְב וּלפ"ז י"ל לפי"מ דְּמִבְּנֹאֵר בַּחוּ"מ סִי קַל"א סְעִיף ד' דְּאִם אָמַר הָעָרֵב לְהַמְלִיחָה שְׁתַּבַּע אֶת הַלְּוָה בְּזִמְנוֹ וְלֹא תִבְעוּ וּבַתּוֹף כֶּף פְּשִׁט הַלְּוָה רָגַל לְנוֹשְׂיוֹ דְּלִשְׁי הַמַּחְבֵּר בְּשֵׁם הַרְמַב"ן גַּם בְּזֵה לֹא נִפְטֵר הָעָרֵב וְהַמַּחְבֵּר סִימָן דְּצָרִיף לְהַתִּיבֵשׁב בְּדָבָר וְהַרְמַב"א כ' שְׁיִישׁ חוֹלְקִים בְּדָבָר וְהַסְמ"ע כ' דְּלִיפָא חוֹלְקִים לְהַדְּיָא עַל הַרְמַב"ן וְהַט"ז כ' דְּהַטוֹר הוּא הַחוֹלְקִים וְהַב"ח וְהַשְׁ"ף פִּי דְּבַדְה"ב הוּא הַחוֹלְקִים עַל הַרְמַב"ן עֵי"ש וְא"כ י"ל בְּנ"ד דְּעַדִּיף עוֹד דְּהַתָּם ע"כ מִיָּרִי שְׁהָעָרְבוֹת הִי בְּסַתָּם וְרַק דְּהַלְלוּנָא לְזִמְנוֹ נַעֲשֶׂה רַק לְטוֹבַת הַלְּוָה וְא"כ אִם לֹא הִי אֹמֵר לְהַמְלִיחָה שְׁתַּבַּע מֵהַלְּוָה בְּזִמְנוֹ פְּשִׁיטָא דְּהָעָרֵב חֲיִיב רַק אַחֲרֵי שְׁהִגִּיד לוֹ לְתַבְּנוֹעַ בְּזִמְנוֹ אִזְ דַּעַת הַרְמַב"ן דְּאִפ"ה הוּאִיל דְּהָעָרֵב נִתְעָרַב בְּסַתָּם נְהִי דְּהַלְּוָה לֹא לְוָה רַק לְזִמְנוֹ מ"מ יוֹכֵל הַמְּלִיחָה לֹא נִקְבַּע רַק לְטוֹבַת הַלְּוָה אֲבָל אִם הַמְּלִיחָה לֹא יִרְצָה לְתַבְּנוֹעַ כַּעַת אַפְתִּי לֹא נִפְטֵר הָעָרֵב אֲבָל בְּנ"ד דְּיָדוּעַ דְּבָכֵל הַקְּאָסִיס הַנִּימוּס שְׁאֵם אֵינָם עוֹשִׂים פְּרִאָטְעֵסְט בְּזִמְנוֹ נְסַתְלַק חֲתִימַת הַזּוֹרָאנְט א"כ בְּנוֹדָא דְּלֹא נַעֲשֶׂה עָרֵב רַק לְזִמְנוֹ וְשׁוֹב שְׁפִיר אִם אֵינָם עוֹשִׂים פְּרִאָטְעֵסְט בְּזִמְנוֹ וּבִין כֶּף הַלְּוָה עוֹשֶׂה קַרְעֻדַע פְּשִׁיטָא דְּאִף הַרְמַב"ן מוֹדָה בְּכַה"ג דְּנִפְטֵר הָעָרֵב דְּלֹא נִתְעָרַב רַק עַד אוֹתוֹ זִמְנוֹ הַרְאוּי לַעֲשׂוֹת פְּרִאָטְעֵסְט דְּלִשְׁי הַבְּדַה"ב לְעוֹלָם יוֹכֵל הָעָרֵב לְטַעוֹן שְׁלֹא נִתְעָרַב אַדְעָתָא דְּהֵכִי בְּאִם לֹא יִרְצָה הַמְּלִיחָה לְתַבְּנוֹעַ אֶת הַלְּוָה מְכ"ש הֵכָא דְּהִנּוּי לְהַדְּיָא פְּנִתְעָרַב רַק לְזִמְנוֹ פְּשִׁיטָא דְּנִפְטֵר הָעָרֵב בְּזֵה שְׁלֹא עָשׂוּ פְּרִאָטְעֵסְט בְּזִמְנוֹ וְנִהְיֶה דְּבַאנְק הַגְּדוּלָה יִשׁ לְהֵם נִימוּס כְּזֵה שְׁאִף אִם אֵינָם עוֹשִׂים פְּרִאָטְעֵסְט בְּזִמְנוֹ הַפְּרַעוֹן ג"כ לֹא נְסַתְלַק הַזּוֹרַע מ"מ הוּאִיל דַּעֲפ"י רֹב אֵין הַנִּימוּס כֵּן בְּנוֹדָא דְּלֹא נַעֲשֶׂה עָרֵב רַק עַד זִמְנוֹ הַפְּרַעוֹן וּז"ב: (ג) וְכַת"ה כ' לְהַעִיר דִּי"ל דְּבַעֲלֵי קַאנְטוֹר ל"ח בְּכֻלָּל מְזִיק מִמֶּשׁ וְרַק לִשְׁי הַמְּרָדְכִי וְהַרִיטְב"א דְּבְקִיבֵל עָלָיו חֲיִיב אִף בְּגֵרְמָא ה"ה הֵכָא הוּאִיל דַּעֲפ"י רֹב הַנִּימוּס לַעֲשׂוֹת פְּרִאָטְעֵסְט מִיָּד א"כ חֲשִׁיב כְּקִיבְלוֹ עַלִּיָּהּ נַעֲשׂוֹת הַפְּרִאָטְעֵסְט מִיָּד וְשׁוֹב חֲיִיבָם אִף בְּגֵרְמָא עַכְתָּ"ד וְלַעֲנ"ד א"צ לְכֹל זֵה דְּבַפְּשִׁיטוֹת הָעָרֵב פְּטוֹר פִּינּוֹן דְּלֹא נִכְנַס בְּכֻלָּל הָעָרְבוֹת רַק אַדְעָתָא דְּהֵכִי שְׁיַעֲשׂוּ הַפְּרִאָטְעֵסְט מִיָּד וּז"ב: (ד) וְכַת"ה נְסַתְפַּק בְּנ"ד שְׁבַעֲלֵי הַקַּאנְטוֹר יִשׁ לְהֵם מְעוֹתָיו שֶׁל הַזִּירָאנְט בִּיָּדָם אִם יִשׁ אִיזָה צַד לְזַכּוֹת אֶת הַקַּאנְטוֹר שְׁיִוְכְלוּ לְתַפְּנוֹס מְעוֹתָיו: לַעֲנ"ד אַחֲרֵי שְׁבִיָּאֲרַתִּי דְּהִזִּירָאנְט אֵין לוֹ שֵׁם לְוָה עָלָיו וּמִכַּח שְׁלֹא עָשׂוּ פְּרִאָטְעֵסְט בְּזִמְנוֹ נְסַתְלַק מִמֶּנּוּ גַּם שֵׁם עָרֵב ל"מ מִיָּדִי מַה שְׁיִישׁ לְהֵם מְעוֹתָיו בְּשִׁלְמָא אִם הִי נוֹתֵן וּוְעַקְסִיל לְהַקְּאָנְטוֹר לְגַבּוֹת חוֹב מֵהַלְּוָה וְלֹא הִי לוֹקֵחַ מֵהֶם הַמַּעוֹת אִזְ אִף שְׁלֹא עָשׂוּ פְּרִאָטְעֵסְט בְּזִמְנֵי לֹא הִי אֶפְשָׁר לְחִיָּיבָם מִכַּח שְׁגֵרְמוּ לוֹ הִיזְק מִשּׁוּם דִּי"ל דְּל"ח בְּרִי הִזְיָקָא וְלֹא עַדִּיף מֵהָא דְּאִיתָא בַּחוּ"מ סִי נ"ה בְּשִׁלִּישׁ שְׁהַחֲזִיר שְׁטֵר לְמַלְוָה דְּפְטוֹר וְגַם הִי מְקוּם לְפִוְטֵרָם מִכַּח הִיזְק שְׁאֵינוּ נִיכָר וְכֵהָא דְּגִזְלָא חֲמִיץ וְעַע"פ דְּאֹמֵר לוֹ הַש"ל וְרַק

דבֿרה הי' מקום לפלפל עפ"י דבֿרי הפמ"א בלא העמיד לו הסחורה עד אחר היריד ועפ"י דבֿרי הפמ"ג או"ח סי' תרנ"ו בגזל לולב אי יוכל להחזירו אחר הקג הואיל די"ל דלא דמי לחמץ דהקא כ"ע רואים דאחר הקג האתרוג אינו שנה פלום עיי"ש וה"ה הקא כ"ט יודעים דאחר הזמן יסתלק הערב י"ל דשפיר חשוב היזק ניפר ורק דהי' מקום לפוטרום מפת דל"ח ברי היזיקא אבל בנ"ד הערב אין עליו שם לנה ונחשיב רק פמוכר שט"ח ועי"ז שלא עשו פראטעסט בזמנו נסתלק ממנו גם שם ערב ע"כ הדבֿר פשוט דלא מבעיא אם לא יבררו בעלי הקאנטור שגם באם הי' עושים אז פראטעסט ג"כ לא הי' מקום לגבות מהלנה בנודאי דאין להם על הזוראנט שום טענה אלא אף אם יבררו פנ"ל אפ"ה קשה לחייב את הזוראנט עפ"י ד"ת משום דיוכל לטעון שמה אם הי' עושים פראטעסט וכל הנצרך הי' יוכל לגבות עוד אצל הלנה וגם אולי הי' אז הלנה משלם בטוב מפני שהי' רוצה עוד להיות נחשב לבטוח ע"כ אף שיש להם מעותיו לא יוכלו לתפוס משום דדבֿר זה ל"ח בכלל סד"ד שיהי' שיהי' בו ענין תפיסה ורק דהזוראנט פטור לגמרי כנלענ"ד בס"ד לדינא: ב' תריע תרע"ג ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' י"ג להרב המאה"ג וכו' כש"ת מ' תיים נ"י אבד"ק ברזאסטוק יצ"ו.

בדבר שאלתו שגשרף הבהמ"ד ורוצים להמשיך הבגנולצד צפון ומזרח ובצד דרום וישאר מקום פנוי לשבת ולטייל שם הנה לענ"ד הדבֿר פשוט דע"י מכירת אותו מקום פנוי פקע קדושתו וכת"ה העיר די"ל דחשיב כבהכ"נ של פרפים והביא דבֿרי המ"ב המוכא במג"א דבזה"ז אף בשל פרפים נמכר ואף דיש חולקים מ"מ כ' כת"ה דכיון דקדושת בהכ"נ הוי רק מדרבנן י"ל ס' דרבנן לקולא עכת"ד: א) הנה באמת פבר קדמו בזה בשו"ת מהרש"ם ח"א סו' ו' דלענין החשש שמה זרים סייעו בבגנו י"ל ס' דרבנן ולקולא עיי"ש אף לענ"ד ז"א דהא דאמרי' סד"ר לקולא הוא ונקא בס' הבא במקרה אבל במידי דיש חשש איסור דרבנן בתמידות בכה"ג ל"ש לומר סד"ר לקולא והסברא י"ל לשי' הרמב"ם ז"ל דהא דס"ט ברה"ר טהור לפי שכל הספיקות מדבריהם ובהנה לא גזרו ונודע מ"ש הפוסקים בטעם דסד"ר לקולא משום דחז"ל לא גזרו על הספק וא"כ י"ל לפמ"ש בתוס' פתובות דכ"ח לענין טומאת בית הפרס דבאיסור תמידי גם ס"ט ברה"ר טמא אף דכל הספיקות מדבריהם עיי"ש וע"כ דבאיסור תמידי גזרו חז"ל אף על הספק ושפיר י"ל דבאיסור תמידי ל"ש לומר סד"ר לקולא וז"ב אולם פבר הבאתי בספרי ח"א סי' כ"א בשם הריא"ז דבזה"ז ליכא פלל בהכ"נ של פרפים ע"כ הדבֿר פשוט דיוכלו לשנות מקום הפתלים ומקום הפנוי ומכרו עפ"י זט"ה ועיין בספרי ח"ג סי' פ"ח ומה שנסתפק לענין שינוי מקום עמידת הארה"ק לענ"ד אין לאסור פיון דהוי לכבוד בהכ"נ שיהי' הארה"ק באמצעי א"כ ל"ח הורדה מקדושה דגם עכשיו והי' מקום הארה"ק הראשון מגוף הבהמ"ד וגם עד עכשיו לא הו' הארה"ק קבוע בפותל ושפיר ל"ח הורדה מקדושה וכמ"ש המהרמ"פ וע' שו"ת ח"ס יו"ד סי' רס"ג וז"ב: ב) ובדבֿר שפעת ישתנו מקומות שבכותל מזרח וכותל צפון ויש ס' או בעלי המקומות שעמדו עד עתה בכותל מזרח וישארו גם פעת בכותל מזרח או דיש להם לישאר באותן המקומות שהי' להם מקודם אף דפעת יהי' אותן המקומות למטה מכותל מזרח פבר האריכו הפוסקים בזה ונודע מ"ש הגרעק"א ז"ל ראי' מהא דאות ה' התרעמה לפני הש"י דעד עתה הי' אות

ראשון בשם הושע וכעת יהי אות שני ע' בח"ס מ"ש בזה עכ"פ לדינא מנהגינו שאותן שהי' להם מקומות בכותל מזרח מגיע להם גם עתה בכותל מזרח ואודות תשלומי מעות אי בטל חזקתן אחר שנספר הבהמ"ד עי' בנה"מ סי' קס"ב מ"ש בזה וע' בשו"ת ח"ס בהשקמות לחו"מ סי' ל"ב שכ' דבעלי המקומות צריכים לשלם כל אחד לפי שיווי מקומו עיי"ש שכ' דחלק שנותנים לפי המון יחשבו פפי שיווי המקומות ע"כ בעלי מקומות שבמזרח צריכין ליתן טפי מבעלי שאר המקומות עיי"ש וע' שו"ת בי"ש חו"מ סי' מ"ו שכ' ג"כ כהח"ס דבעלי המקומות נתנו כ"א לפי שיווי המקומות כנלע"ד: ה' תזריע תרע"ג ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' י"ד להרה"ג חו"ב וכו' כש"ת מ' שמעון נ"י מוצד"ק מעליץ יצ"ו.

בדבר שאלתו בפי שאסר נכסיו או דבר משלו על כל העולם אם יש אפשריות להתיר לו והיינו לפי פירוש הריב"ש בשיטת הירושלמי פ"ה דנדריים דבאמר קונם הנאתו על בני העיר אינו נשאל לחכם שבאותו עיר משום דהתחכם נוגע בדבר מאחר שההתרה הוא לתועלתם ואינו יכול להתיר משום דהוה פנדרי עצמו וע' ש"ך יו"ד סי' רכ"ח סק"י שיהביא זאת רק התם יש עצה להצטרף בת"ח מעיר אחרת שאינם נוגעים אבל הכא הנאתו על כל העולם א"כ הרי כל העולם נוגעים בדבר איך אפשר להתיר לו זה תנורף שאלתו: א) והנה בטרם נבוא לגוף השאלה נבוא לפלפל במה שהעיר כת"ה להסתפק לב"ש דס"ל דאסור לגרש בלי ע"ד איך הדין באשתו גוססת אי רשאי לגרשה אז בלי ע"ד הואיל דרוב גוססין למיתה א"כ הרי לא יגיע לה שום ריעותא מהגט ושוב י"ל דמותר לגרשה אז ולפ"ז העיר לענין עדים שראו מעשה בשעה שהי' אשתו של א' מהם גוססות אז שייב יוכל להעיד אחר מיתה ול"ש לומר דהוי תחילתו בפסלות ז"א דכיון דהי' בידו לגרשה בשעה שהיתה גוססת וכ' שפידו ל"ח תחילתו בפסלות כמו בפסול נוגע דמועיל סילוק ולשי' כמ"פ הטעם משום דבידו להסתלק ולפ"ז לא תיקשי קושית התוס' שבעות דל"ג דהא בעי תחילתו בכשרות ולפ"ז א"ש די"ל דמיקרי שראו המעשה בשעה שהיתה אשתו גוססת ואז הי' בידו לגרשה ושוב ל"ח תחילתו בפסלות עכת"ד: לכאורה אם הי' פנים דבריו הי' מיושב קושית הרשב"א ז"ל שהעיר בהא דבש"ס שם נקט כגון שהי' נשותיהן גוססת והעיר הרשב"א הוה אף באחת גוססת ג"כ צריף להשמיענו דס"ד דכיון דרוב גוססין למיתה לא גרמו לו הפסד בכפירתן דהא אם תמות הגוססת תפשונו לעדות ואמאי נקט כגון שהי' שתייהם גוססת ובשו"ת בית יעקב כ' דבאחת גוססת אפתי הי' לנו לחוש שפא תהי' מן המיעוט ושוב חשיב הפסד ממון ורק בשתייהם גוססת דאיכא תרי רובא בכה"ג בנודאו דאין לחוש למיעוט דחשיב בגדר לא שכיח ועל זה קמ"ל דאפ"ה חשיב הפסד ממון עיי"ש ועפ"י הנ"ל ג"כ א"ש דכוננת הש"ס כגון שראו המעשה בשעה שהי' נשותיהן גוססת ובאמת בעי תחילתו בכשרות והיינו דכ"א מהעדים והי' תחילתו בכשרות וא"כ כ"ז היכי דשתייהן גוססת דאז הרי ביד כ"א מהעדים לגרש אשתו והוי תחילתו בכשרות שפיר הי' ס"ד לפונטרם אבל אי לא הי' רק אחת גוססת א"כ השני שאין אשתו גוססת אין בידו לגרשה ושוב אצלו ל"ח תחילתו בכשרות אף אם תמות אשת חבירו דלגבי זה שאשתו לאו גוססת מונח עליו שם פסיל ונהי דחבירו הי' בידו לסלק הקורבה ע"ו הגט אפ"ה מה שאינו בידו רק ביד אחרים ל"ח בידו וכמ"ש בשטמ"ק

ריש פתובות דמה שאין בינד המותרת לתמן ל"ח בכלל התר"ס והוא להיפוך משיטת התוס' גיטין דל"ג וכעין שכו' ברשב"א ב"ק דס"ו דמה"ט הקדוש אחר יאוש ל"ח בכלל שינוי החוזר משום דל"ח בינדו דמי יימר דמזדקקא לי תלתא וכהא דמפונש בקדושין דס"ב וקא דביבמות דפ"ח קאמר הש"ס בהקדוש אי דידי' משום דבינדו לאתשוליפכר הרגיש הרשב"א שם די"ל מי יימר וכ' שם לתרץ בכמה אנפי עיי"ש א"כ לפ"ז שפיר נקט הש"ס דוקא ששתייהם גוססת דאז הוי בינדו אצל כל אחד מהעדים ודו"ק: ב) אף גוף הדבר דבראה המעשה בשעה שהיתה אשתו גוססת דיוכל להעיד אחר מיתה ול"ח תחילתו בפסלות משום דהי' בינדו לגרשה אז לענ"ד ז"א בשלמא בפסול נוגע דרוצה להעיד אחר שנסתלק הנגיעה ורק שיש חשש מפח תחילתו בפסלות בזה שפיר י"ל כל שבינדו לאו כמחוסר מעשה דמי וכ"ז התם דמעיד באמת אחר הסילוק שפיר י"ל מפח הסברא דבינדו דהוי פאילו נעשה פעולת הסילוק עוד קודם ראית המעשה וה"ה בנ"ד אם ראה המעשה בשעה שהיתה גוססת והי' מגרשה אז באמת והי' בא להעיד אחר שגרשה אז שפיר הי' מקום לומר דל"ח תחילתו בפסלות פניו דבאמת נתגרשה ומפח הסברא דבינדו יש לחשוב פאילו נעשה פעולת הגירושין עוד קודם ראית המעשה אבל הקא דבאמת לא גירשה ורק שרוצה להעיד אחר מיתה א"כ פעולת ההיתר בא ע"י מיתה ונהי' פעולת המיתה שגנרם את ההיתר הרי לא הי' בידי ונהי' דהי' בינדו לסלק הקורבה ע"י הגט אבל פניו שלא גירשה אמ"ל שהי' עליו שם פסול וסברא זו דע"י שהוא בינדו ל"ח תחילתו בפסלות שייך דוקא היכי דהפעולה עכ"פ נעשית עכשיו ורק שיש חסרון מחמת שלא נעשית מקודם בזה מועיל סברת בינדו לומר דהוי ככבר נעשה אבל היכי דגם עכשיו לא נעשה הפעולה זו ל"ש לומר דהוי ככבר נעשה הואיל דגם עכשיו לא נעשית ושוב אפתי חשיב תחילתו בפסלות וז"ב: ג) ובאמת הדבר מבואר בשטמ"ק פתובות דנ"ט דמי שהקדיש מע"י אשתו אלאחר מיתה לכשירשנה דל"מ משום דחשיב דשלב"ל ונהי' דלמ"ד דיוכל לכופה למע"י וא"כ היא ניוזנית משלו ובניזונית משלו ונדאי דיוכל להקדיש וע"כ דמייירי באינה ניוזנית משלו וא"כ תיקשי אמאי לא יוכל להקדיש פניו דהוי בינדו ליתן לה מזונות ותירץ דבשלמא אם הי' מקדיש אלאחר שיזונה שפיר הי' מועיל פניו דעיקר הסיבה המעכב את ההקדוש מלחול הוי רק מה שאינה ניוזנית משלו וזאת הרי הוי בינדו אבל במקדיש אלאחר מיתה א"כ פעולת המיתה הא לא הוי בינדו עיי"ש וה"ה הקא נהי' דבינדו לגרשה אבל אחר שלא גירשה ורק שנסתלק הקורבה ע"י מיתה ופעולת המיתה הא לא הוי בינדו ושפיר אפתי חשיב תחילתו בפסלות וז"ב: ד) וגם בגוף הדבר לומר דל"ח תחילתו בפסלות לפי שהי' בינדו לגרשה בשעה שהיתה אשתו גוססת באמת כבר העירו המפורשים בהא דבקיודושין דס"ב פריף הש"ס דבאומר לאשה האמ"ל לאחר שאגרשה דיועיל משום דבינדו לגרשה ונהי' דהי' מי יימר דמזדקק לי סופר ועדים וכ' המקנה די"ל דמייירו ביש לו מוכן גט מפכר עיי"ש ומבואר דבאין לו גט מוכן ל"ח בינדו א"כ י"ל אף א"נ דמותר לגרשה בשעה שהוא גוססת מ"מ אם ראה המעשה קודם הגט דלע"ע חל עליו שם פסול נהי' דמותר לגרשה מ"מ אז לא הוי בינדו דמי יימר דמזדקק לי סופר ועדים ואף די"ל דמייירי שראה המעשה בשעה שהיתה גוססת והי' בינדו ג"כ גט מוכן מפכר ושוב שפיר חשיב בינדו אף באמת א"א לומר דהקא מייירי שהי' לו גט מוכן מפכר דא"נ דמייירי בכה"ג אמאי צריף הש"ס לדחוק משום דרוב גוססין

למיתה הא בפשיטות הי' אפשר לומר דמייירי ששני העדים הי' להם גיטין מוכנים עבור נשותיהן ובאופן דהי' רשאי לגרשם כגון מדעתם וכמפורש באה"ע סי' קי"ט ושוב הי' ס"ד דיפטררו הראשונים שאומרו דלא גרע שום הפסד בכפירתם דסמכו א"ע שעדים השניים בנודאי יגרשו נשותיהן ואף דכ' בתוס' גיטין דל"ג דרוב אין מגרשין נשותיהן כ"ז בלא הכינו לעצמם גיטין אבל הכא שפכר הכינו לעצמם גיטין ונדוע שיטת הרשב"ם ב"ב דקמ"ו דמשנתן עיניו לגרשה שוב אין הבעל יורש אותה ודעת היש"ש דמשנתן עיניו לגרשה שוב אינו אוכל פירות וכמבואר בגיטין די"ח בכה"ג בנודאי דל"ש לומר רוב אין מגרשין נשותיהן ושוב הי' אצלם פבירור דעדים השניים וגרשו נשותיהם ועל זה קמ"ל דכינן דעכ"פ אפתי לא גירשו באותו שעה וצדיקין הי' עליהם שם פסול שוב חשיבו הראשונים כגמרו הפסד בכפירתן ושוב לא הי' צריף להש"ס לדחוק משום דרוב גוססין למיתה ומדדחיק הש"ס לומר משום דרוב גוססין למיתה ע"כ דלא מייירי ביש להם גיטין מפכר וכינן דאין להם גיטין מפכר שוב שפיר ל"ח בידו וז"ב: ה) וגם בגוף דבריו דבעל לגבי אשתו אינו מוטל עליו שם פסול הואיל דבידו לגרשה ודמי לפסול נוגע לענ"ד ז"א דלפמ"ש בתוס' הנ"ל דרוב אין מגרשין נשותיהן וכשהן מגרשין אין מבטלין ולפ"ז י"ל לא מבעיא אם גם עכשיו לא גירשה בנודאי דא"א לומר דל"ח תחלתו בפסלות מפת הסברא דבידו לגרשה ז"א דאיף אפשר לומר דלא חל עליו שם פסול מפת דבידו לגרשה אדרבה הא הרוב מסייע דבנודאי לא גרשה ושפיר חל עליו שם פסול ואף אם גירשה עכשיו אפ"ה ל"ש לומר אמ"ל שגם אז הי' בדעתו לגרשה כדי שיהי' מיקרי כאילו פעולת הגירושין ככר נעשה ז"א דכבר כ' בנמ"י יבמות פ' החולץ דהיכי די"ל שנעשה אח"כ סיבה שתפול ל"ש לומר אמ"ל עיי"ש וה"ה הכא י"ל דמעיקרא לא הי' בדעתו לגרשה ורק עכשיו נולד ביניהם קטטות לכה גירשה ומכ"ש היכי דגם עכשיו לא גירשה בנודאי דא"א לומר דלא חל עליו שם פסול מפת דבידו לגרשה דאדרבא הרוב מסייע דבנודאי לא גרשנה בשלמא בקידושין דס"ב באמר לה האמ"ל לאחר שאגרשה א"כ הרי יש הוכחה דנודאי יגרשנה מדאמר פן דאל"כ יהי' מוציא דבריו לבטלה ושפיר קאמר הש"ס די"ל דל"ח דשלב"ל אבל היכי דלא ראינו ממנו שום ג"ד שחפץ לגרשה בנודאי הרוב בתוקפו ושפיר א"א לומר דלא יחול עליו שם פסול מפת זה דבידו לגרשה ז"א דאדרבה מפת הרוב אנו מחליטין דבנודאי לא יגרשנה וז"ב: ו) והנה כת"ה העיר בש"ס ע"ז ד"ב דקאמר דשמים וארץ נוגעים בעדותן והעיר במהרש"א בח"א דהרי קיימים על הקבלה כמ"ש התוס' השני ושוב ל"ח נוגעים ומירץ דאפתי חשיבו נוגעים מפת הנאה שהי' להם פכר וחשיב תחילתו בפסלות והעיר כת"ה הא בפסול נוגע לשי' כמ"פ א"צ ותחילתו בכשרות ולשי' הש"ף בסי' ל"ז המוחזק יכול לומר קי"ל ותי' דהא דבנוגע לשי' כמ"פ ליפא חשש מפת תחילתו בפסלות עיקר הטעם משום דבידו לסלק אבל בשמים וארץ דל"ש אצלם סילוק אז לכ"ט ל"מ היכי דתחילתו בפסלות עכת"ד הנה בגוף הערתו על המהרש"א מהא דבנוגע לשי' כמ"פ א"צ להיות תחילתו בכשרות ע' שו"ת ח"ס חו"מ סי' ל"ו שהעיר בכל זה ע"ד התוס' שם וגם בגוף הדבר שכל דעיקר הטעם דבנוגע א"צ תחילתו בכשרות הני משום דבידו לסלק ובשמים וארץ דל"ש סילוק שפיר ל"מ היכי דתחילתו בפסלות פכר העור בזה בספר משביר פ' להג' ברפ"ת יוסף ז"ל עיי"ש: ז) ומה שהעיר כת"ה דאיף עשה מרע"ה לשמים וארץ לעדות הא חשיבי נוגעים

כָּבֵד הַעִיר בְּזֶה בַּהֲגִי'ה יַעֲבֹד עַל הַשָּׁם ע"ז שֵׁם וְתִירָץ וּפָה עַפ"י פִּירֵשׁ"י עַה"ת בְּפִי
הָאֲזִינוּ עֵי"ש"ח) נְחֻזֵר לַנ"ד דְּהִיכִי דְהַמְתִּיר הוּא נֹגַע לֹא יִוּכַל לְהַתִּיר וְהִנֵּה כַת"ה כ'
לְהַעִיר מְנַזִּיר ד"כ בְּהָא דְהַרְיָנִי נְזִירָה וְשָׁמַע בְּעֵלָה וְאֹמֵר וְאֲנִי דְאִינוּ יָכוֹל לְהַפֵּר וְכ'
הַתּוֹס' דַּלְפִי"מ דְרָצָה הַש"ס לְמִיפְשֵׁט דְבַעַל מִיַּעֲקֹר עֲקָר עַכ"ח הַפְּנוּנָה דְכָאן דְתוֹלָה נְדָרו
בְּנִדְרָה א"כ לְכָה אִינוּ מִיפָר פִּינֵן דְבָזָה שְׁמִיפָר לָה יִתְבַטֵּל גַּם נְדָרו א"כ אִינוּ רִשְׁאֵי לְגִרְוֹם
לְבַעַל אֵת נְדָרו דְכַתִּיב לֹא יִחַל דְבָרו וְדָרְשִׁינָן הוּא אִינוּ מוֹחֵל אֲבָל אֲחֵרִים מוֹחֵלִין לוֹ
וְהַעִיר כַת"ה דְהָא בַלֵּא"ה אִינוּ יָכוֹל לְהַפֵּר לָה פִינֵן דַּע"י הַפְּרָתָה יְהִי נִיחָר גַּם נְדָרו וְשׁוֹב
מִיִּקְרִי נֹגַע עַכְת"ד לְפָלָא שְׁלֵא רָאָה דְבָרֵי הַמְלַמ"ל פ"ב מְנַזִּיר הֶלְכָה ד' שְׁכ' לְהַדְיָא
דְהַתּוֹס' בְּנִזִּיר דַּכ"א ע"ב בַּמ"ש וַצ"ע דְלֹא דְמִי לְאֲחֵרִים פִּינֵן דְרִשְׁאֵי לְהַפֵּר לְאֲשֵׁמו
נִתְפְּנוּנוּ בְּזֶה לְהַקְשׁוֹת דַּבְלֵא"ה לֹא יִוּכַל לְהַפֵּר מִשׁוּם דְהַגִּי נֹגַע וְתִירָצוּ דְכִינֵן דְלַעוֹלָם
בַּעַל מִיפָר נְדָרֵי אֲשֵׁמו אִף דְאִין לָה נֹגַע יוֹתֵר מְזָה שׁוֹב גַּם הֵכָא א"א לְפָנוּסְלוֹ מִטַּעַם נֹגַע
עֵי"ש מְבֹאָר דְכָבֵר הַרְגִּישׁוּ הַתּוֹס' בְּזֶה דִּיהִי' פְּסוּל מִפְּח נֹגַע וְהוֹכִיחוּ דְאִין לְפָנוּסְלוֹ בְּזֶה
מִשִּׁים נֹגַע וְהַסְבָּרָא דְעִיקָר הָא דְנֹגַע פְּסוּל מִשׁוּם שְׁמָא לֹא יִחְקוֹר יָפָה וְכ"ז הִיכִי דְבַעֲי
פְּתַח וְחֻרְטָה יֵשׁ לְחֻוֹשׁ שְׁמָא לֹא יִחְקוֹר יָפָה אֲבָל בְּהַפְּרַת בַּעַל דַּא"צ פְּתַח וְחֻרְטָה ל"ש
לְפָנוּסְלוֹ מִפְּח נֹגַע וְז"ב: ט) יָצָא דַעכ"פ בְּהַתְּרַת חֲכָם דְבַעֲי פְּתַח וְחֻרְטָה שְׁפִיר י"ל דְאִין
לְהַתִּיר מִשׁוּם חֲשֵׁשׁ נֹגַע לְפִי פִירוּשׁ הַרִיב"ש בְּשִׁיטַת הִירוּשְׁלָמִי וְהַעֲרִי ח"א דַּלְפ"ז אִיף
מִשְׁפַּחַת שְׁאֵלָה בְּהַקְדָּשׁ הָרִי ע"י הַהַקְדָּשׁ נֶאֱסַר הַדְּבָר לְכָל הָעוֹלָם וְשׁוֹב ע"י הַהַתִּיר
בְּשְׁאֵלָה וְהִי פְקַע הָאִיסוּר מַעַל כָּל הָעוֹלָם וְא"כ הָרִי כָּל הָעוֹלָם מִיִּקְרִי נֹגַעִים אִף לְכַאוּרָה
הִי אֲפֻשָׁר לֹמֵר דַּמָּה"ט מוֹעִיל שְׁאֵלָה פִינֵן דְפְּסוּל נֹגַע מוֹעִיל סִלּוּק א"כ מֵאַחַר דְהַקְדָּשׁ
שְׁנָה מְנָה שְׁחַלְלוּ עַל שׁו"פ מְחַלְלֵי א"כ פִינֵן דִּישׁ עֲצָה לְחַלֵּל הַהַקְדָּשׁ בְּשׁו"פ וְדָבֵר הַמוֹעִיל
עַכ"פ בְּדִיעֲבַד מִיִּקְרִי בִידוּ כְּשִׁיטַת הַתּוֹס' פְּסָחִים ד"ה דְבַמִּידֵי דְכָשֵׁר בְּדִיעֲבַד חֲשׁוֹב רֵאוּי
וְכ"ה בְּתוֹס' חֻלִּין ד"מ וע' בְּטוּרֵי אֲבָן מַה שְׁהַעִיר בְּזֶה מְכַרִּיתוֹת ד"ז וע' תוֹס' סוּפָה דַּנ"ב
שְׁכ' דְנָהִי דְאִסוּר לְמַעַט מ"מ מִיִּקְרִי בִידוּ א"כ הוֹאִיל דְבִידוּ לְחַלֵּל בְּשׁו"פ שׁוֹב לֹא מִיִּקְרִי
נֹגַע וְשְׁפִיר מוֹעִיל שְׁאֵלָה אִף בְּאֲמַת ז"א חֲדָא דְנָהִי דְהַקְדָּשׁ שְׁנָה מְנָה שְׁחַלְלוּ עַל שׁו"פ
מְחַלְלֵי הוּא דְוָקָא בְּבַעֲלִים אֲבָל אַחַר לֹא כַמ"ש בְּתוֹס' תְּמוּרָה דַּכ"ז ע"ב וּבְתוֹס' חִיצוֹנִית
בְּכוּרוֹת ד"ט וְא"כ הָרִי בִידוּ הַמְתִּיר לִיכָּא עֲצָה לְחַלֵּל עַל שׁו"פ וְשׁוֹב אִיף יִוּכַל לְהַתִּיר הָא
אִיכָּא חֲשֵׁשׁ נְגִיעָה וְעוֹד יֵשׁ לְהַעִיר לְפַמ"ש הַטו"א וְהַרִי"ט אֶלְגָּזִי פ"ק דְבְּכוּרוֹת דְכָל הָא
דְהַקְדָּשׁ שְׁנָה מְנָה שְׁחַלְלוּ עַל שׁו"פ מְחַלְלֵי הוּא רַק מִשׁוּם דִּיּוּכַל לִישְׁאֵל וְא"כ הִיכָּא
דְלִיכָּא אֲוָפֵן לְמִיתְשַׁל דַּכ"ע חֲשִׁיבֵי נֹגַעִים שׁוֹב הִי מִן הָרֵאוּי דְלֹא יוֹעִיל גַּם חִלְלוּ
בְּשׁו"פ: י) אִף בְּאֲמַת י"ל הוֹאִיל דְכָל סְבֵרַת הַרִיב"ש הָוִי רַק מִשׁוּם דְחֲשִׁיב פְּמוֹ נְדָרֵי
עֲצָמוּ וְכָבֵר הַעִיר עֲלִיו בַּכ"מ פ"ח מְנַדְרִים הֶלְכָה ט' דַּל"ח בְּכָלֵל נְדָרֵי עֲצָמוּ הוֹאִיל דְהוּא
גּוּפָא לֹא אִסוּר עַל עֲצָמוּ דְבָר זֶה וְעַכְצ"ל בְּטַעֲמוּ שֶׁל הַרִיב"ש דְסְבָרוּ דְכִינֵן דְהַתִּיר זֶה בָּא
לְהַתִּיר אִיסוּר הַפְּנוּטָל גַּם עַל הַמְתִּירִין מַה לִּי מְוָשְׁבַע מַפ"ע אוּ מְוָשְׁבַע מִפִּי אֲחֵרִים וְשְׁפִיר
חֲשׁוֹב בְּכָלֵל נְדָרֵי עֲצָמוּ וְכָל זֶה בְּנִדָר אֲבָל בְּהַקְדָּשׁ דְבְּאֲמַת גַּם הַמְקַדֵּשׁ גּוּפָא לֹא אִסוּר
הַדְּבָר עַל שׁוּם אָדָם וְרַק דְגַזָּה"כ דְכָל דְבָר שִׁישׁ עֲלִיו שֵׁם קוּדָשׁ אִסוּר בְּהַנְּאָה א"כ הַהַתִּיר
הָוִי רַק לְעַקוֹר אֵת הַשֵּׁם קוּדָשׁ וְנָהִי דְמַמִּילָא וְהִי הַדְּבָר מוֹתֵר גַּם לְכָל הָעוֹלָם אֲבָל עַכ"פ
א"א לְחֻוֹשְׁבוּ בְּכָלֵל נְדָרֵי עֲצָמוּ פִינֵן דְהָאִיסוּר אִינוּ מִפְּח זֶה שְׁהַבְּעֵלִים אִסְרוּ הַדְּבָר עַל
הָעוֹלָם וְרַק זֶה הוּא אִיסוּר שְׁהַתּוּרָה אִסְרָה בַּכָּה"ג פְּשִׁטָּא דַּעכ"פ ל"ח בְּכָלֵל נְדָרֵי עֲצָמוּ

ושוב שפיר יוכל להתיר דעכ"פ בכה"ג גם לשי' הריב"ש ל"ח בכלל נדרים עצמו: יא) וחיוץ לזה י"ל דוקא באוסר הנאתו על כל העולם ובא להתיר נדר זה א"כ המתיר בפירושו מתיר נדר זה שאסור חבירו את הנאתו עליו שפיר חשיב נוגע בהיתר זה אבל בהקדש הואיל דהמקדיש לא אסר הנאה לשום ב"א והמתיר אינו מתיר רק את שם קודש ונהי דבאם מתיר את השם קודש ממילא נפקע ג"כ האיסור הנאה מכל העולם מ"מ פיון דלקדיא אין המתיר בא להתיר שום ענין הנאה ל"ח נוגע וכדוגמא שכ' בתוס' חולין דצ"ו דהיכי דלע"ע אין אנו דנין להוציא א"א להשתמש בהחזקת ממון עיי"ש וגם מצינו דהיכא דלפנינו ליכא נגיעה אף דיוכל לצמוח נגיעה בשום פעם כמו לשמא יתעשר ל"ח נוגע בעדות וכמ"ש בתוס' ב"ב דמ"ד וה"ה הכא י"ל פנ"ל ולכאורה י"ל עפ"י המבואר בנדרים דפ"ה דקונם פהגים ולוים נהגים לי יטלו בע"כ תו"מ ולפ"ז י"ל דבאסר הנאתו על כל העולם א"כ הרי פהגים ולוים יוכלו להנות ממנו עכ"פ תו"מ ושוב הפהגים ולוים אינם עוד נוגעים בהיתר נדר זה הואיל דגם בלי ההיתר ג"כ יוכלו להנות ממנו עכ"פ תו"מ ושוב יש עצה שפהגים ולוים יהי מתירים הנדר אף התיבח בזמן שי"ש תו"מ אבל אפתי שייך שאלתו בזה"ז דליכא תו"מ מה"ת אף בא"י לשיטת הרמב"ם פ"א מתרומת ומפורש ברמ"א יו"ד סי' של"א דאף שי"ש שיטות דגם בזה"ז חייב בתו"מ מה"ת בא"י אפ"ה לא נהגו כן אף באמת גם בזה"ז יש משפחת להתיר נדר כזה ותינו דקונם שישאל על הנדר אצל המתירין שפא לפניהם להתיר לו נדרו אוסר עליהם עוד הפעם דבר זה ואז המתירין שוב לא יהי נוגעים הואיל דאף אחר שיתירו לו את הנדר שאסר את כל העולם ליהנות ממנו אפתי יהי המתירין אסורים ליהנות ממנו מפח נדר השני ונהי דאין נדר חל על נדר כמפורש בש"ס נדרים די"ז מ"מ בנשאל על הראשונה שניה תלה עליו בין בשבועה בין בנדר וע' בש"ע יו"ד סי' רכ"ח סעיף מ"ו אי יוכל להתיר על השניה קונם שנשאל על הראשונה די"ל דחשוב בכלל אין מתירין את הנדר עד שיחול עיי"ש בט"ז ובש"ך אבל עכ"פ אחר שנשאר על הראשונה בנודאי דהשניה חלה וגדולה מזו יש שיטה באחרונים דאף דאין נדר בתוך נדר הנינו דוקא להתחייב אבל איסור יש גם מפח נדר השני אף כ"ז שלא נשאל על הראשון נהי דהאב"מ בתשובה העלה דכיון דאין שבועה חל על שבועה אף שני אסורים ליכא הואיל דהדיבור וצא לבטלה אבל כפר הכריע ביד שאול סי' רכ"ח דשיטת מהרלב"ח דסובר דמועיל התרה לשניה אף קונם שנשאל על הראשונה ע"כ סובר דגם בשבועה אמרי' דחל עכ"פ לענין שני אסורים וכיון שכן דעכ"פ ולשאר האיסור הלאה על המתירין תו לא חשיבי נוגעים ושפיר יוכל להתיר לו כנלע"ד בס"ד לדינא: ב' לך תרע"ד ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. יב) נ"ב בשולי המכתב ובפשיטות י"ל חילוק בין נדר לבין הקדש בשלמא באסר הנאתו על חבירו וכשבא אצלו לשאול ממנו התרה על זה הרי חזינו שרוצה פעת המדיר לתת להמנדר איזה דבר שפיר חשוב המנדר נוגע בהיתר נדר זה אבל בשאלה בהקדש נהי דע"י ההקדש נפקע האיסור הנאה מעל כל העולם מ"מ אפתי ל"ח נוגע דמאן יימר שיוכל המתיר להנות מן הדבר דיקמא המקדיש לא יתן לו להנות מן הדבר ונהי די"ל דחשיב נוגע עיי"ז דשמא יתן לו המקדיש החפץ להנות בו אחר השאלה בכה"ג פשיטא דל"א נוגע ודמי ממש להך דשמא יתעשר שכ' בתוס' ב"ב

דל"ח נוגע וז"ב ודו"ק: סי' ט"ו להרב הגאון המפורסי' וכו' כש"ת מ' נחום שליט"א אבד"ק דאמבראונא יצ"ו.

בדבר שאלתו באחד שנשא בזיווג שני אשה גרושה וכשבאתה לביתו מיד נולד ביניהם קטנות וזה ששה חדשים נסעה לבית אביה לעת לדתה וכעת אינה רוצית עוד לשוב לבית בעלה ומבקשת שבעלה ישלח לה מזונות לבית אביה באומרה שבעלה ובניו מרגילים עמה קטנות ואף שא"א לברר זאת עכ"פ מבקשת שישבע אם אין האמת בפיה והבעל אומר שהיא מרגלת הקטטה ואעפ"כ רוצה לדור עמה בביתו או לתת לה גט וכתובה והיא אינה מספקת על זה רק שישלח לה מזונות לבית אביה ונסתפק כה"ג אם יש לדונה כמורדת שלא יהי' מחויב לשלוח לה מזונות או לאו זה תנרף השאלה: א) וכה"ג הביא שיטת הרא"מ מובא בח"מ ובב"ש סי' ע"ז דברוצה לגרשה ולתת לה הפתובה אף שמעונכב מפח החדר"ג מ"מ פטור ממזונות והח"מ וב"ש השיגו עליו והעיר כת"ה מש"ס ב"מ דק"א דבלא הודיעו ל' יום קודם הגעת זמן שכירות הבתים כמו דא"י להוציא ה"ה דא"י להעלות על דמי השכירות זולת בדאייקר בתים עכת"ד הנה באמת הדין מבואר ג"כ בש"ע חו"מ סי' שי"ב אף באמת נ"ד לא דמו להתם דשם עיקר הדבר דא"י להוציא משום דסמך אדעתיה דנודאי לא יוציאנו וכיין דקיי"ל כל העושה ע"ד הראשונה הוא עושה עי' חו"מ סי' רכ"א בהג"ה וב"ש"ף ס"ק מ"ד ובקצה"ח שם ועי' ש"ס מנחות דט"ז בנתן את הקומץ במחשבה והלבונה בשתיקה דרב סובר דהוי פגול לכ"ע דכל העושה ע"ד הראשונה הוא עושה ואף לשמואל דאמר עדיין הוא מחלוקת מ"מ י"ל דנאק התם דחז"כ דלא ירצה לעבור על איסור פגול מסייע לי' דנודאי לא עשה ע"ד הראשונה דעיקר סברת ע"ד הראשונה הוא עושה הוי רק כמו אומדנא וא"כ היכי דיש חז"כ להיפוך החז"כ מפיק מידו האומדנא ויש להסביר עוד יותר דרב ושמואל לשיטתם אזלי דרב לשיטתו דמועיל רוב במקומו אף דהוי חזק"מ וה"ה די"ל כל העושה ע"ד הראשונה הוא עושה אף נגד חז"כ הואיל דאומדנא חשוב כמו רוב אכל שמואל דס"ל באמת דל"מ רוב במקומו משום דהוי נגד חזק"מ ה"ה דל"מ סברת ע"ד הראשונה הוא עושה היכי דהוי נגד חז"כ אבל היכי דלא הוי נגד חז"כ או במידי דאינו רוצים להוציא רק להחזיק שפיר גם לשמואל י"ל ע"ד הראשונה הוא עושה וא"כ התם גבי שכירות א"נ דיכול להרבות בשכירות א"כ יהי' מוכרח לעקור דירתו א"כ אחרי דאמרו התם דגם בסתמא הוי פהותנה שידור שמה ל' יום בימוה"ח וכל ימוה"ג ה"ה דסמך דעתיה ג"כ שלא יצטרף לשלם טפי מכפי קציצה הראשונה דאל"כ אפתי יהי' מוכרח לעזוב דירתו באמצע הזמן ורק בנתייקרו הבתים דבזה הרי לא סמך דעתיה שלא יהי' יוכל המשפיר להוסיף לו מחיר השכירות אבל בנ"ד אף באינו נותן לה מזונות אפתי ליכא הכרח שתהי' מוכרחת לקבל גט דשמה תספיק מע"י למזונותיה וכמ"ש בפנ"י ריש פ' המדיר ושוב פינן דרצונו לגרשה רק שמעונכב מפח החדר"ג שפיר חשיב עכ"פ אנוס לקיפטר ממזונותיה וז"ב אף באמת יפה כ' הח"מ דכיין דרגמ"ה עשה תקנה לטובת הנשים שפיר הוצרך ג"כ שיהי' בכלל התקנה שלא יהי' יוכל להפקיע שום חיוב מחיובי האישות: ב) והנה כה"ג הביא שיטת הרמב"ם דבנשתטית היכי דיודעת לשמור גיטתה פינן דמה"ת הוא בת גירושין לא חייבו אותו בחיובי ממון ורק היכי דמה"ת אינו בת גירושין אז חייב גם במזונות ומבואר דע"י שחז"ל אסרו לגרשה פטור מחיובי ממון דהוי אנוס וע"ז העיר

מָהָא דְמַצִּינוּ דְלִשְׂיָא כַּמֶּ"פ טַעֲמָא בַד"מ וְעֵשָׂה מְצוּהָ דְרַבְּנָן חֲזִיב ע' בַּטַּעֲמָא מ"פ א"ג מְשַׁגְּגוֹת
מ"ש בְּזוּהָ וְנִשְׁמַע דַּע"י דְרַבְּנָן ל"ח אָנוּס עַכְתָּ"ד לַעֲנִ"ד לַק"מ הָתָם י"ל הַטַּעַם בְּפִשְׁיטוֹת
וְכַמ"ש בְּתוֹס' בִּיצָה דִּי"ט דַּמָּה"ט בַּאֲה"ט מְטַבִּילִין לְפִי שְׁבִטְוִמָאָה דְרַבְּנָן אִינוּ לְהוּט פֶּל
כָּף לְהַטְבִּילוֹ וְל"ש חֲשֵׁשָׂא שְׂמָא יַעֲבִירָנוּ וְנוֹדַע א הַכ"מ פ"א מְאִישׁוֹת דְבִדְרַבְּנָן לָאו כ"ע
זְהִירִי בָּהּ וְה"ה דִּי"ל דְבִשְׁבִיל מְצוּהָ דְרַבְּנָן ל"ח אָנוּס וְחֲזִיב חֲטָאת אָבֵל בַּנ"ד לַעֲנִין חֲזִיבִי
מְמוֹן אֲדַרְבָּה פְּשָׁאִינָה בַת גִּירוּשִׁין מַה"ת אַפְתִּי הָיִיתָ אֲשֶׁתוֹ מִמֶּשׁ וְחֲזִיב בְּכָל הַחֲזִיבִים
שְׁחִיב הַבַּעַל לְהֵאֲשֶׁה וְאִי דְנִימָא אָנוּמְדָנָא דְאֲדַעְתָּא דְהַכִּי לֹא נִתְחַזֵּב מ"מ נוֹדַע מ"ש
הַתוֹס' בַּכַּמ"ק דְבַתְלוֹי בְּדַעַת שְׁנִיָּהֶם ל"מ אָנוּמְדָנָא וְע' בְּשׁו"ת ח"ס אַה"ע ס' קַנ"ב שְׁכ'
בְּשֵׁם הַגְּרַעַק"א דְהוּאִיל דְהַחֲזִיב מְזוֹנוֹת אִינוּ מִפְּח חֲזִיב שְׁקִיבֵל עֲלֵיו רַק מִפְּח הַחֲזִיב שְׁיֵשׁ
עֲלֵיו מַה"ת אוּ מְדַרְבְּנָן בְּצִירוּף שְׂאָר הַחֲזִיבִים בַּכַּה"ג ל"ש אָנוּמְדָנָא לְפִי שְׂאִין לַעֲשׂוֹת
מַעֲשֵׂה חֲדָשׁ לְפִטוֹר אָבֵל הִיכִי דַמָּה"ת הָנוֹת בַּת גִּירוּשִׁין וְרַק שְׁחַז"ל אָסְרוּ לְטוֹבַת הָאִשָּׁה
כְּדִי שְׂיִהְיִ בְּעֵלָה מְשַׁמְרָה א"כ בְּשִׁבִיל הַצְּלָה מְעַבְרָה דִּינָה אִין לְהַבַּעַל לְהַפְסִיד מְמוֹן וְע'
בְּש"ף יו"ד שִׁי קי"ט לַעֲנִין הַמוֹכֵר לְחַבְרֵי אִיסוֹר דְרַבְּנָן וְאָכְלוּ דְאִינוּ מְחִזִּיר לוֹ הַדְּמִים
מְשׁוּם דְלְהַפְסִיד מְמוֹן אוֹקְמָה אַד"ת וְבַה"ג יד"ש הַעִיר מְחַמֵּץ גְּנוּקָשָׁה לְמ"ד דְהוּי דְרַבְּנָן
וְאִפ"ה לֹא אוֹקְמָה אַד"ת וְעַפ"ז י"ל דְזוּהָ פְּנוּנַת הַשֶּׁ"ף דְהִיכִי דְאִין הַדְּבָר נוֹגַע בְּגוּף אָכִילַת
הָאִיסוֹר וְרַק דְרוֹצִין עִי"ז לְהַצְרִיכוֹ לְהַחֲזִיר הַמַּעֲוֹת לְהַקְוָה בְּזוּהָ שְׁפִיר י"ל דְלַעֲנִין הַפְּסִד
מְמוֹן אוֹקְמָה אַד"ת וְז"ב: ג) וְרֵאִיתִי לַכַּה"ג שְׁכ' לִיִּישׁב קוֹשְׁיַת הַפְּלֵאָה דְאִמָּאי לֹא קָאֵמַר
בִּירוּשְׁלַמִי הַנָּ"ל דְלָמ"ד מְשׁוּם גְּרִירָה מְנוֹפְטָר מְמַזְנוֹתִיָּה וְלָמ"ד מְשׁוּם דְאִין לָהּ יָד א"כ
מַה"ת אִינָה בַת גִּירוּשִׁין חֲזִיב בְּמַזְנוֹתִיָּה וְכ' קַה"ג דְלִשְׂיָא רַש"י פ' הַמְדִיר דְקוֹדֵם שְׁנִיָּסָתָּ
מוֹעִיל הַנְּדָר אָבֵל אַחַר שְׁנִיָּסַת ל"מ הַנְּדָר וְהַקְשׁוֹ בְּתוֹס' דְהָא מְזוֹנוֹת דְרַבְּנָן וְכ' כַּה"ג רִי"ל
דְאַחַר שְׁכַתְב לָהּ בְּכַתוּבָה אָנָּא אֶפְלַח וְאִיזוֹן הָיִי פְקִיבֵל עֲלֵיו הַחֲזִיב וְשׁוֹב אָף דְעַצֵּם הַחֲזִיב
מְזוֹנוֹת הוּא דְרַבְּנָן מ"מ לְאַחַר שְׁקִיבֵל עֲלֵיו הַחֲזִיב נִתְחַזֵּב מַה"ת אָבֵל הִירוּשְׁלַמִי לְשִׁיטְתוֹ
דְגַם אַחַר שְׁנִיָּסַת מוֹעִיל הַנְּדָר וְע"כ מְשׁוּם דַּס"ל מְזוֹנוֹת דְרַבְּנָן א"כ לְשִׁיטְתוֹ אָף בְּאִינוּ
יְכוּל לְגַרְשָׁה מַה"ת מ"מ פִּינּוֹן דְבַרְצוּנוֹ לְגַרְשָׁה מְקִפְטָרְמַחֲזִיב דְרַבְּנָן אָבֵל לַש"ס דִּילָן
דְמַזְנוֹת ד"ת אַחַר שְׁכַתְב לָהּ הַכְּתוּבָה שְׁפִיר בְּאִם אִינוּ יְכוּל לְגַרְשָׁה מַה"ת חֲזִיב
בְּמַזְנוֹתִיָּה עַכְתָּ"ד הִנֵּה בְּאֵמַת גּוּף הַדְּבָר שְׁכ' דְאַחַר שְׁכַתְב לָהּ הַמְזוֹנוֹת בְּכַתוּבָה הָיִי
הַחֲזִיב מְזוֹנוֹת מַה"ת אִם אָמְנָם שְׁבַפְנִ"י פ' הַמְדִיר חֲזִידָשׁ כֵּן וְעִינּוּ עַט"ח בְּסוּגְיָא דְמִשְׁבִּיעַ
ע"א וּבַמְהַרְש"ם ח"ה ס' פ"ד וְכֵן מְצִינוּ שְׁבַדְבָר זֶה כְּבָר נַחֲלָקוּ הַפּוֹסְקִים ע' בַּב"י חו"מ
ס' צ"ז שְׁכ' לְהַעִיר דְאַחַר שְׁכַתְב לָהּ בְּכַתוּבָה הַחֲזִיב מְזוֹנוֹת הָיִי מְזוֹנוֹת מַה"ת אָבֵל הַב"ח
הַשִּׁיג עֲלֵיו דְגַם אַחַר שְׁכַתְב לָהּ הַחֲזִיב מְזוֹנוֹת בְּהַכְּתוּבָה ל"ח רַק חֲזִיב דְרַבְּנָן עִי"ש אָף
בְּגוּף הַדְּבָר יֵשׁ לְהַעִיר דְכִינּוֹן שְׁכַתְב חָל עֲלֵיו חֲזִיב מִפְּח תַּקְנַת חַז"ל שׁוֹב לֹא יוֹכֵל לְחוּל
עֲלֵיו חֲזִיב אַחַר וְכַדְמַצִּינוּ בַּקְצָה"ח ס' ס' ס' ס' כְּשֶׁהַעִיר דְאִמָּאי שְׁט"ח נִקְנָה מַה"ת לְמ"ד
ש"ד הָרִי חֲשׁוֹב רַק שְׁטַר רְאִיָּה וְתִירָץ דַּע"י הַשְּׁטַר חָל חֲזִיב חֲדָשׁ וְחֲשִׁיב כְּמַתְחַזֵּב א"ע
בְּדָבָר שְׂאִינוּ חֲזִיב וְכַסְבֵּרַת הַתוֹס' בְּכוֹרוֹת דַּמ"ט לַעֲנִין פְּדָה"ב דְבְּכָל שְׁעֵתָא וְשְׁעֵתָא רְכִיב
עֲלֵיו אִיסוֹר חֲדָשׁ ה"ה הַכָּא אָף שְׁכַתְב נִתְחַזֵּב חָל עֲלֵיו עוֹד חֲזִיב ט"י הַשְּׁטַר אָבֵל הַנַּה"מ
ס"ק כ"ג כ' דְלָמ"ד ש"ד פִּינּוֹן דְחָל עֲלֵיו חֲזִיב מִפְּח הַהַלְנוּאָה שׁוֹב לֹא חָל עֲלֵיו חֲזִיב חֲדָשׁ
ע"י הַשְּׁטַר וְעוֹד כ' הַנַּה"מ שְׁם דַּמָּה"ת ל"מ מְכִירַת שְׁטָרוֹת רַק ע"י שְׁטַר דְעִיקָר חֲזִיבוּ
ט"י הַשְּׁטַר וְנִשְׁמַט דְלִשְׂיָא הַנַּה"מ פִּינּוֹן דְכְּבָר הִי חָל עֲלֵיו חֲזִיב מְזוֹנוֹת מִפְּח תַּקְחַז"ל שׁוֹב

לא חל עליו חיוב חֲדָשׁ ע"י הפְּתוּבָה וּנְהִי דַהֲנָה"מ קֵאֵי הֵתָם לְמַ"ד שְׁיַעֲבֹדָא ד"ת א"כ
כְּבָר חֵל הַשְׁיַעֲבֹד אַף נִגְדַּד דְּאֶקְנִי שְׁפִיר י"ל דְּלֹא חֵל עַלְיוּ חֵיבוּב חֲדָשׁ ע"י הַשְׁטָר אָבֵל
הָכָא י"ל פִּינּוֹן דַּע"י הַחֵיבוּב שְׁפֵתֵב לֵה פְתוּבָה יְחוּל עַלְיוּ חֵיבוּב ד"ת שׁוּב י"ל דְּחֵיבוּב ד"ת
חֵל עַל חֵיבוּב דְּרַבְּנָן אַף בְּאַמְתָּ י"ל הוּאֵיל דְּעֵיקָר סְבַרְתָּ הֵנָּה"מ שֵׁם דְּלֹא דְמִי לַפְדָּה"ב
דְּשֵׁם לוּלִי דְחֵל חֵיבוּב חֲדָשׁ בְּכָל יוֹם לֹא הִי' מְתַחֲיִיב אַף נִגְדַּד הַנְּכָסִים שְׁקָנָה אַח"כ א"כ
שְׁפִיר הוּעִיל הַחֵיבוּב חֲדָשׁ לְזָה שְׁיַשְׁתַּעֲבָדוּ פֶּל הַנְּכָסִים אָבֵל בְּהַלְוֹנָאָה שְׁכָבֵר נְתַחֲיִיב אַף
נִגְדַּד דְּאַקְנָה א"כ מַה יוֹסִיף תַּת פֶּחַ הַחֵיבוּב שְׁבִשְׁטָר מְבֹנְאָר מְדַבְּרִי דְהִיכִי דְלִיפָא שׁוּם
הוֹסְפָה בְּחֵיבוּב הַשְּׁנִי לֹא חֵל חֵיבוּב הַשְּׁנִי א"כ ה"ה בְּמִזוֹנוֹת אַף לְמַ"ד דְּהֵוִי דְּרַבְּנָן מ"מ
לִיפָא בְּזָה שׁוּם גְּרִיעוּתָא מְבָאָם הִי' הַחֵיבוּב מְזוֹנוֹת ד"ת וְרֵאז' דְּגַם לַעֲנִין מַחֲיִלָּה בְּלֹאוֹתִיהָ
וְאָכְלָה וְאַח"כ מַחֲלָה לְבַעֲלָה דְפָסֵק הָרַמ"א בַּאֲה"ע ס' ע"ז דְּמַהֲנִי מַחֲיִלְתָּה וְכ' הַח"מ
דְּכִינּוֹן דְּשֹׁדֵר"נ הֵוִי ד"ת ל"מ מַחֲיִלָּה וּנְהִי דְּהַחֵיבוּב מְזוֹנוֹת דְּרַבְּנָן מ"מ אֵין חֵלּוּק בֵּין חוּב
מְזוֹנוֹת לְחוּב דְּעֵלְמָא עֵי"ש וְנִשְׁמַע דְּלִיפָא שׁוּם עֲדִיפּוֹת בְּמִזוֹנוֹת אֲשֶׁתּוּ בֵּין אֵי הִי' הַחֵיבוּב
מַה"ת אוּ מְדַרְבְּנָן א"כ שְׁפִיר י"ל מַה יוֹסִיף תַּת פֶּחַ בְּהַחֵיבוּב הַשְּׁנִי וְשְׁפִיר י"ל דְּלִשְׁי
הֵנָּה"מ לֹא חֵל חֵיבוּב עַל חֵיבוּב: ד) וְחוּץ לְזָה י"ל דְּהוּא אֵינוֹ רוּצָה לְהַתְחַיֵּיב טְפִי מְכַפִּי
שְׁהַטִּילוּ עַלְיוּ חוּ"ל וְאַף דְּלְכְאוּרָה לַעֲנִין זֶה י"ל כַּמ"ש בְּשַׁעֲה"מ הַלְכוֹת לוּלָב דְּבִגְזוּל
לְאַחַר יְאוּשׁ אַם קוֹנָה עַכ"פ מְדַרְבְּנָן שׁוּב הַבְּעָלִים רוּצִים לְהַקְנוֹת וְשׁוּב בְּאַמְתָּ קוֹנָה אַת
הַחֲפֵץ גַּם מַה"ת א"כ ה"ה הָכָא י"ל פִּינּוֹן דְּכָבֵר הֵוֹטַל עַלְיוּ חֵיבוּב דְּרַבְּנָן שׁוּב י"ל דְּנִיחָא
לִי ג"כ אַף לְהַתְחַיֵּיב מַה"ת וְכֵן מְצִינּוּ פְּעִין זֶה בַּב"י חו"מ ס' כ"ד מְחַוְדָּשׁ מ"ו דְּהִיכִי
שְׁנָקְנָה לוּ הַדְּבָר מִפְּחַ דְּד"מ שׁוּב ל"ח אֶסְמַכְתָּא וְקִנּוּ גַם מַה"ת וְהֵינּוּ אַף לְשִׁי הַשְּׁ"ף
הַחֲלוּק עַל הַב"ח וְכָבֵר קִדְמוֹ הַמְרָדְכִי דְאַסְמַכְתָּא קִנְיָא מַה"ת וְהַשְּׁ"ף סוֹבֵר דַּמַה"ת לֹא
קִנְיָא וְאַפ"ה חוּזִינוּ דְּהִיכִי דְנִקְנָה לוּ עַכ"פ מִפְּחַ דְּד"מ שׁוּב קִנּוּ גַם מַה"ת וְה"ה דִּי"ל דְּאַם
כְּבָר נְתַחֲיִיב מְדַרְבְּנָן שׁוּב מְסָפִים אַף לְהַתְחַיֵּיב מַה"ת אַף בְּאַמְתָּ כְּבָר כ' בְּתוֹמִים בְּסִי
צ"ז סְבָרָא זֹו דְּלֹא רָצָה טְפִי לְהַתְחַיֵּיב מְכַפִּי תַקְחוּז"ל וְהָא דְכוּתֵב לֵה הַחֵיבוּב מְזוֹנוֹת
בְּהַפְתוּבָה לֹא מְלַבּוּ כּוּתֵב לֵה רַק מִפְּחַ תַקְחוּז"ל לוּלִי תַקְחוּז"ל לֹא הִי' כּוּתֵב לֵה וְשְׁפִיר
אַף אַחַר שְׁפֵתֵב לֵה לֹא הֵוֹטַל עַלְיוּ חֵיבוּב טְפִי מְכַפִּי תַקְחוּז"ל וְגַם הַעִיר שֵׁם בְּתוֹמִים דְּלִפִּי
דְּבָרֵי הַב"י דְאַחַר שְׁפֵתֵב לֵה הֵוִי חֵיבוּב מְזוֹנוֹת מַה"ת א"כ יוֹצֵמַח דְּגַם חֵיבוּב פְּתוּבָה אַחַר
שְׁפֵתֵב לֵה הֵוִי חֵיבוּב מַה"ת וְאַעֲפ"כ חוּזִינוּ בַכ"מ דְּמְבֹנְאָר דְּכְתוּבָה דְּרַבְּנָן עֵי"ש וְבְאַמְתָּ
בְּחִידוּשֵׁי עַט"ח לְשַׁבּוּעוֹת הַרְגִישׁ דְאַחַר שְׁפֵתֵב לֵה הַפְתוּבָה הֵוִי חֵיבוּב פְּתוּבָה מַה"ת וְהִבִּיא
סְמוּכִין מְדַבְּרֵי הָרַמְבַּ"ן פ' תְּצַא אַף בְּאַמְתָּ הַדְּבָר תְּמוּהָ מַחוּ"מ ס' פ"ב דְּמְבֹנְאָר דְּבַמְלָנָה
בְּשִׁטָּר אַם הַלּוּה אֹמֵר שְׁהוּא פְּרוּעַ וְהַמְלָנָה חָשׁוּד דְנוּטַל בְּלִי שְׁבֹעָה וְהַעִיר בְּש"ף מְהָא
דְּכְתוּבָה הַחֲשׁוּדָה מְפָסְדַת וְתִירֵץ דְּכְתוּבָה הֵוִי רַק דְּרַבְּנָן וְהֵם אָמְרוּ דְּבְלִי שְׁבֹעָה מְפָסְדַת
וְא"נ דְאַחַר שְׁפֵתֵב לֵה פְתוּבָה הֵוִי פְתוּבָה מַה"ת שׁוּב תִּיקְשִׁי קוֹשִׁית הַשְּׁ"ף וְנִשְׁמַע ע"כ
כְּסַבְּרַת הַתּוֹמִים דְּלְמַ"ד פְּתוּבָה דְּרַבְּנָן אַף אַחַר שְׁפֵתֵב לֵה אֵינוֹ רַק מְדַרְבְּנָן וְרַק בְּכּוֹנוֹת
קוֹשִׁית הַב"י בְּסִי צ"ז בִּיאַר הַתּוֹמִים שֵׁם בְּטו"ט עַכ"פ מְפָל זֶה נִשְׁמַע דְּסְבַרְתָּ כַת"ה
תְּמוּהָ וְנִדְחָה מִפְּחַ שְׁיִטַת רוּה"פ: ה) וּבְגוֹף דְּבָרֵי רַש"י כְּבָר הַרְגִישׁ בְּר"ן שֵׁם דְּנִרְאָה
דְּרַש"י סוֹבֵר דְּמִזוֹנוֹת נְשׁוּאָה ד"ת וְכֵן כ' הַפְנִי שֵׁם דְּנִרְאָה דְּרוּצָה לְאוּקְמָה מְתַנִּי דִּינּוּ
אַף לְמַ"ד מְזוֹנוֹת ד"ת וְכֵן כ' בְּהַפְלָאָה שֵׁם וְהִרִי"מ כ' דְּבְאַמְתָּ י"ל לְכְאוּרָה דְלַכ"ע מְזוֹנוֹת
ד"ת מְק"ו הַמּוּבָא בִּירוּשְׁלַמִי וְהוּבָא בְּתוֹס' פְּתוּבוֹת דַּמ"ח וְרַק דִּי"ל דְּהֵוִי ק"ו פִּירְכָא פִּינּוֹן

דתוכל לפרנס א"ע ממע"י ורק חז"ל חששו שפא לא יספיק מע"י לפרנסתה לכה תיקנו
מחדש שחייב לזונה ותיקנו אז ג"כ שמע"י לבעל ושוב פשאין לה מע"י ומחייבת ליתן
המע"י לבעל שוב ממילא נתעורר הק"ו ושוב הני החיוב מזונות מה"ת והא דאמרי'
בעלמא מזוני דרבנן דוקא היכי דאומרת א"נ וא"ע דאז המע"י שלה נאז מה"ת ליפא
חיוב מק"ו הנ"ל הואיל דתוכל להתפרנס ממע"י ורק דיש חשש שפא לא יספיק לה
המע"י וחשש זה לא הני רק מדרבנן ונשפיר בכה"ג מזוני דרבנן אבל היכי דהבעל נוטל
המע"י שפיר איפא ק"ו ושוב מזוני ד"ת עכת"ד אף בגוף דבריו בישוב קושית הפלגה
נכון מאוד: ו) ולענ"ד נ"ל ליישב קושית הפלגה הנ"ל עפמ"ש בספרי ח"א סי' ס"ד
לפרש דברי רש"י ב"מ דמ"ט דכיון שקיבל השוכר נקנה להשוכר החצר לכל ימי
השכירות וצ"ב מאי בעי רש"י בזה וכתבתי דאף לשי' רש"י ב"מ דק"ב דחצר המושכר
קונה לשוכר מ"מ היכי דהמשכיר יוכל לאסור החצר על השוכר בקונם אז לא נסתלק
המשכיר מהחצר ושוב גם לרש"י קני למשכיר ולשי' הר"ן נדרים דמ"ז כ"ז שלא קיבל
השוכר יוכל לאסור על השוכר בקונם ולמה פי רש"י דמייני שקיבל השוכר ושוב לא
יוכל לאסרו בקונם ושוב החצר קונה לשוכר עיי"ש ולפ"ז י"ל דלפי שיטת הירושלמי
דיכול באמת להפקיע חיוב מזונות ע"י קונם משום דמזוני דרבנן ודרבנן לא אלמו חז"ל
לשיעבודא משום דהני כמו תקנתא לתקנתא א"כ כיון דאפשר להפקיע זכותה ע"י קונם
לא אלים שיעבודא כל כף ואם רצונו לגרשה רק שמעונכ מצד התורה שוב פטור
ממזונות אבל לש"ס דידן דאמרינו אלמיה רבנן לשיעבודא ולא יוכל להפקיע זכותה ע"י
קונם אז בא"ו לגרשה מה"ת חייב במזונותיה ומינשב שפיר קושית הפלגה הואיל
דלירושלמי לשיטתו אף בא"ו לגרשה מה"ת מ"מ פטור ממזונות ודו"ק: אף בגוף שיטת
הרמב"ם דבנשתטית בא"י לשמור עצמה פטור ממזונות י"ל דזה תלוי א"נ דבעבר
וגירשה מגורשת א"כ לכאורה צ"ב מאי הועילו חז"ל בתקנתם וכמ"ש ב"תוס' פסחים
ד"ל דמטעם זה י"ל דאף איסור דרבנן אסור לבטל וע' בפ"ד יו"ד סי' ל"ט לענין נאבדה
הרואה בלי בדיקה מ"ש בזה אף די"ל דוקא היכי שגייע לו הפסד ממון אז י"ל דבשביל
הפסד ממון יעבור על איסור דרבנן אבל היכי דלא יגיע לו הפסד מהיכי תיתי לומר
שיעבור אדרבנן א"כ הרמב"ם דסובר דעבר וגירשה מגורשת ולא רצו חז"ל לפסול הגט
אף בדיעבד א"כ ע"כ דהנצרכו להפקיע מהבעל חיוב המזונות דבלא"ה לא יתקיים
תקנתם אבל א"נ דגם בדיעבד אינה מגורשת ע"כ דאלמו חז"ל דבריהם כד"ת ממש שוב
י"ל באמת דחייב בכל החיובים ואפ"ה הועילו חז"ל בתקנתם בזה שלא יועיל הגט אף
בדיעבד ולפ"ז י"ל דהרמב"ם סמך עצמו אמסקנת הירושלמי דלטעם דגריה מהני
בדיעבד וממילא נשמע דפטור ממזונות ולפ"ז מינשב קושית הפלגה דאמאי לא קאמר
בירושלמי הנ"מ לענין מזונות ולפ"ז ניחא דכ"ז דלא ידעינן דמפח טעם דגריה בעבר
וגירשה מגורשת וממילא לא נפטר ממזונות לכה נקט מקודם נ"מ זו דלטעם דגריה
מהני הגט בדיעבד וממילא מיפטר ממזונות דבלא"ה לא יתקיים תקנתם דנודאי יעבור
אדרבנן בשביל הפסד ממון וז"ב נשמע דעכשיו שמעונכ מפח החדר"ג א"נ דבדיעבד
מועיל הגט א"כ י"ל דפטור ממזונותיה אבל לפמ"ש הג"פ דהתקנה הו' שלא יועיל הגט
אף בדיעבד בגירש בע"כ אז שוב י"ל דחייב במזונות וז"ב: א) נחזור לענין דינא נשי'
כמ"פ וי"ל קי"ל כהרא"מ ואף דלשי' כמ"פ ל"מ קי"ל נגד שטר אבל אם יש לו טענה

על גוף השטר שפיר מהני טענות קי"ל כמ"ש הש"ך בתק"כ ובשו"ת נוב"ק סי' ה' ובפ"ט לדין דקיי"ל בבעית הש"ס ב"ב דקל"ב בברייתא היא דמפסדת אף דכבר כ' המהרי"ט ד"ס מחילה אינו מוציא מידי חיוב ונדאי מ"מ י"ל דכתובה פיון דלא ניתן לגבות מחיים ול"ש מעמ"ש כמ"ש התוס' בכמ"ק שפיר י"ל דחשוב כמו ס' בחיוב וה"ה לענין מזונות שכ' הראשונים דיש חיוב בכל יום שפיר י"ל קי"ל נהי דהב"ש כ' דא"י לומר קי"ל מ"מ בשו"ת שבות יעקב כ' די"ל קי"ל ובפ"ט בנ"ד דרוצה לזונה ורק היא אינה רוצית לבוא לביתו וטוענת שהבעל הרגיל הקטטה והבעל מכחישה א"כ עכ"פ לא עדיף מספק מחויב שבועה דאין משביעין אותו עי' בש"ך סי' פ"ז סק"י ובפ"ט בס' חיוב שבועה דרבנו אף תפיסה ל"מ כמ"ש הש"ש ונה"מ סי' פ"ז א"כ הדבר פשוט דלענין לחיובו שבועה בנדאי די"ל קי"ל כהרא"מ ומספק א"א להשביעו ויפה כ' כה"ג ואין להרהר אחר הוראתו כנלענ"ד בס"ד לדינא: א' האזינו תרס"ח ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' ט"ז להרב חו"ב בנש"ק כש"ת מ' חיים נחום הלפרשטאם ז"ל אבד"ק מאשציסק יצ"ו. בדבר שאלתו באחד ששל"ח ונתנו בניו סך ד' אלפים פתרים עבור מקום קבורה והתנו שנותנים סכום זה בעד כל הצטרכות וכעת רוצים להעמיד מצבה וראשי קהילה מבקשים עוד הפעם ב' אלפים פתרים ובניו טוענים שפ"ק קנו המקום ויש להם רשות לעשות באותו מקום כל מה שירצו ובקהלתכם ליפא תקנה קבוע פמה לקבל בעד הקמת מצבה וגם טוענים שגם זה הוא בכלל ההשנואה שיפטרנו מליתן עוד זה תנרף השאלה: א) והנה בגוף הדבר אם הי' ס' בלשון אי הי' הפנונה לפ"ק גם מנתנת המעות בשעת הקמת המצבה א"כ הי' מקום לומר לכמ"ש הש"ך בשם מהר"ק בחו"מ סי' מ"ב דאם יש ס' אי פטרוהו גם מפ"ש אז מס' א"א לפ"ק דאמרי' יד בעהש"ט על התחונה נהי דקיי"ל יד בעל השובר על העליונה משום דהווי מוחזק מ"מ פיון שאינו טוען שהתנה בפירוש לפ"ק מפ"ש רק כל הפטור נצמח מפי השטר ואין לה רק מה שמוכח מתוך השטר בפירוש ע"ש ה"ה הקא פיון דיש מנהג ליתן מעות בעד העמדת המצבה וגדול פח המנהג ורא' דלדין אף מיגו נוד מנהג ל"מ ע' נמ"י ב"מ דק"ו ובש"ך חו"מ סי' פ"ב בדיני מיגו ורק דרוצים לפ"ק א"ע מפי התנאי וא"כ בלשון מסופק א"א נפטור ואף א"נ דע"י קניית המקום חשיב מוחזק מ"מ לא עדיף מדינו של מהרי"ק דהתם בנדאי חשוב מוחזק ואפ"ה א"א לפ"ק מפי ס' מכ"ש בנ"ד דבעי ליתן רשות להקמת מצבה בנדאי דא"א לפ"ק בלשון מסופק וע' בכתובות דפ"ג דלא אמרי' מפל מיני סליק נפשיה משום דיד בעהש"ט עה"ת אף דגוף הקרקע הוא של האשה והאשה חשיבא מוחזקת מ"מ אמרי' פיון דכל הפטור הוא מפי השטר וספק בלשון א"א לפ"ק ועיי"ש בחידושי הרי"מ ע"ש בזה עכ"פ הדבר פשוט דאף אם הי' ס' בלשון התנאי מ"מ א"א לפ"ק מחיוב נדאי שמוטל עליו מפי המנהג: ב) וחוז' לזה בגוף הדבר אי בעל הקבר חשיב מוחזק ע"י קנייתו באמת בש"ס ב"ב דמ"ד מוכח דיוכל להקנות ע"י ד' אמות של קבורה להקנות על גבי מטלטלין מ"מ י"ל דאין לו רק קנין לשימוש דלענין קנין אגב מהני קרקע בשכירות ומטלטלין במכירה ושוב אין לו רק קנין לשימוש וא"כ י"ל דגם בקנה לצורך קבורה אין לו רק קנין לשימוש אבל גוף הקרקע אפתי י"ל דאינו שלו וזק דל"ח פנקבר בקבר שאינו שלו הואיל ששילם בעד השימוש אף לכאורה יש להעיר ממ"ש הנה"מ בסי' קצ"ב דהא דמקומות של בהכ"נ נקנה בהילוף משום דלא

נקנה לבעל המקום רק לשימוש בלבד וגוף המקום נשאר של הקהל עיי"ש אף באמת נ"ד לא דמי לשם די"ל דוקא בבהכ"נ דיוכל להיות שינוי בהבהכ"נ דאם נשרף הבהכ"נ רשות ביד הקהל לבנותו במרום אחר וא"צ לשלם לבעלי המקומות רק כפי שיווי ש"ל בן קנן ע' בנה"מ סו' קס"ב ובשו"ת ח"ס ח"ו בהשמות סי' ל"ב שפיר י"ל דל"ח קנן בגוף הקרקע של המקום הואיל דיוכל להיות פסק קננו בעוד שצריך לאותו מקום וע"כ דלא זכה רק בזכות השימוש כ"ז שיהי' שם בהכ"נ אבל בקנה קבר ונקבר בה הרי כ"ז שלא והי' תחנית המתים לא ינפסק תשמישו ולא משפחת שיהי' להקהל עוד זכות במקום זה בכה"ג שפיר י"ל דבעל הקבר זכה להיות לו בו קנן גמור אף באמת אף א"נ דיש לו קנן גמור בהקבר וכשיטות הסוברים דיש זכיה למת וכמבואר ברמ"א חו"מ סי' ר"ב בשם הרשב"א ורא"י מהא דמותר המת לירשיו או אפי' להסוברים דאין זכיה למת וכמ"ש בזה בשו"ת מחנה אפרים הלכות זכיה סי' ל"א עכ"פ היורשים זכו בגוף הקבר ועי"ז חשיב אביהם קבור בקבר ש"ל וכמ"ש בתוס' גיטין די"ג דמה"ט אמרי' מלקד"ה משום דהיכי דאיתא בירושא לא פסק פוחו אממונו עיי"ש אבל עכ"פ אפתי י"ל דל"ח מןחוק רק בגוף הקרקע אבל לא במה שלמעלה מן הקרקע והא דסניבים להרחיק ו' טפחים בין קבר לקבר הטעם רק שלא יתערבו המתים ושלא יהי' בזיון להמתים אבל לא מפני שזכו בכל הששה טפחים הסמוכים אליו וכא דמציינו בחו"מ סי' קלד במי שהחזק בפתיחת חלונות לחצר חבירו נהי דחבירו אסור לבנות נגד החלון מ"מ גוף החצר שיהי' לבעל החצר וה"ה קא י"ל דעכ"פ גוף המקום ומכ"ש מה שלמעלה מהקרקע אפתי שיהי' לקהל ועי' בחו"מ סי' רי"ד סעיף ד' דבלא פתב לו ענוק ורום נא קנה באויר שתחת פותלי החצר פלום ובסעיף ה' שם יש בזה ב' דיעות ועיי"ש ברמ"א ונשמע דהדבר ספק וע' שו"ת שי"צ סי' ק"ו מ"ש בגידון כעין זה: ג) והנה מהאי דחו"מ סוס"י רי"ז וי"ד סי' שס"ו במוכר לו קברו ודרך קברו ומקום מעמדו אין להוכיח פלל דהתם באם לא ימכור לו בפירוש דרך קברו לא יהי' מחויב ליתן לו דרך דקיי"ל פתכמים בב"ב דס"ד אבל קא אפתי י"ל דהוי עכ"פ בכלל ספק אי קנו האויר שלמעלה מהקרקע לבנות שם מצבה ושוב מספק א"א לפוטרים ממעות הנהוג ליתן בשעת הקמת מצבה דס' פטור אינו מוציא מידי חיוב ונדאי הנצמח ע"י מנהג דגדול פת המנהג וכה"ג כ' בשו"ת מהרי"ט סי' קל"א דס' מחילה אינו מוציא מידי חיוב ונדאי ובפרט די"ל לשי' הרשב"ם ב"ב דצ"ב דלשמואל דל"מ רוב להוציא ממון הו"ל להתנות ומדלא התנה ע"כ דזבין לשחיטה א"כ ה"ה בנ"ד פינו דידעו דמספק לא יוכלו לפטור א"ע הו"ל להתנות בפירוש שלא יצטרכו עוד ליתן מעות בשעת הקמת המצבה ומדלא הותנו אז ע"כ דלא הי' פנונתם אז בנתינת המעות רק לפטור א"ע מן הנתינות הנהוגים בשעת קבורה ובפרט אחרי שפן המנהג בכל הקהילות לשלם בשעת קבורה וגם בשעת הקמת המצבה א"כ בנודאי דנתנו אז בשטת קבורה רק אדעתא דמנהגא אף באמת נלע"ד דכ"ז באם הי' הקהל מבקשים פעת רק דבר מעוט אז הי' מקום לזכות את הקהל אבל אם הקהל דורשים פעת עוד הפעם סכום רב וגם אז לקחו סכום רב בכה"ג חשיב פרוצים להיפוך ממנהג דעפ"י רוב באם נותנים סכום רב בשעת קבורה אינם נותנים בשעת הקמת המצבה רק דבר מועיט א"כ הקהל דנ"ד שרוצים פעת ג"כ סכום רב חשיבי פטוענים נגד המנהג וא"כ הרי לכאורה איכא אנומדנא דאם היורשים הי' יודעים אז שבשעת הקמת המצבה ידרשו עוד הפעם סכום רב בנודאי

דלא הי' נותנים אז סכום רב ודמי לאומדנא גדולה דמהני אף בתלוי בדעת שניהם וכהא דפסק הרא"ש ביהמירה אחות המשודכת וגם נודע שיטת מהר"ש יונה מובא במלמ"ל פ"ו מזכיה דלהחזיק לעולם מועיל לאומדנא אף בתלוי בדעת שניהם וא"כ הרי בני"ד יש צד גדול לומר דכבר קנו האויר שלמעלה מן השרקע לבנות שם מצבה וכשיטת הי"א בסי' רי"ד סעיף ה' ונהי דהוכחתי דהוי ספק מ"מ הואיל דעל פל הא שמקבלים סכום רב בשעת קבורה יש עקולי ופשוטי ע' שו"ת ח"ס יו"ד סי' ש"ל ובשו"ת שו"מ מהד"ק ח"ד סי' קנ"א שכ' ג"כ דאין להם רשות להרבות בשכר קבור ובשו"ת בי"צ יו"ד ח"ב סו' ע"ט הניח בצ"ע אי חשיב כמתנה באונס או כמקח באונס עיי"ש ע"כ אחריו כ"ז הדבר ברור דאין רשות ביד הקהל לעפב על היורשים להעמיד המצבה עד שיתנו סכום רב זולת דבר מיעוט פפי הכרעת כת"ה בצירוף שאר בע"ב נכבדים כנלע"ד בס"ד לדינא: ה' עקב תרע"ג ראדימישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' י"ז להרב הגאון כש"ת מ' ליבש פאבר נ"י אבד"ק סאנדווישנא יצ"ו בדבר פלפולו בש"ס זבחים די"ב דמשני הש"ס לילה לקדושה יום להרצאה והקשו בתוס' דלמ"ל קרא ביום השמיני הא מביום צוותו נפקא ותיקצו דלר"ש דס"ל בלילה אם עלה לא ירד אפ"ה מפת מחו"ז גם לר"ש ירד דל"ח פסולו בקודש ורא' מהא דמחו"ז ששחטו בחוץ אינו חייב פרת נאי הי' הדין דאם עלה לא ירד בנודאי דה' חייב מפת ש"ח דהי' חשיב ראוי לפתח אה"מ ועכצ"ל דמחו"ז גם אם טלה ירד עיי"ש ועל זה העיר כת"ה לר"ע דסובר דבע"מ הואיל דכשר בעוף גם בבהמה עכ"פ אם עלה לא ירד כמפניך שבבב"מ דפ"ה א"כ לר"ע י"ל גם במחו"ז הואיל דכשר בעופות גם בבהמה עכ"פ אם עלה לא ירד עכ"ת דכת"ה: א) ונהה מקודם שצבוא לגוף דבריו יש להעיר קצת בגוף דברי התוס' שהוכיחו דאם עלה ירד מהא דאינו חייב במחו"ז מפת ש"ח אמת הדבר דסברא זו מבואר ג"כ בתוס' חולין ד"מ דקרפן יחיד בשבת חייב משום ש"ח הועיל דאם זרק הורצה אולם בתוס' זבחים דנ"ט ע"ב כ' דרק בנשחט פהלקתה והעלאה הי' בחוץ אז אמרי' פיון דבדיעבד אם זרק הורצה חייב משום ש"ח אבל בנשחט בחוץ ולכתחילה אינו ראוי לפנים א"ח משום ש"ח וכן בתוס' יומא דס"ג בהא דשלמים ששחטו קודם פתיחת דלתות ההיכל פתבו ג"כ דכיון דלכתחילה א"א לשחוט קודם פתיחת דלתות ההיכל ל"ח בכלל ראוי לפנים ומוכח דברי התוס' סותרין עצמן וצ"ע: ב) אולם בגוף תמיהתו לא אבין מה רצונו בזה דילמא אה"נ דהוי פן לר"ע והתוס' לא פתבו רק לר"ש אבל לר"ע אה"נ דגם במחו"ז אם עלה לא ירד וכ"ת דא"כ אפתי תיקשו למ"ל קרא דביום השמיני לענין זה שפיר י"ל דבעי קרא לענין במה וכמו שתיקצו התוס' שם אליבא דר"י עיי"ש ובאמת ברמב"ם הלכות מעה"ק מבואר רק מקרא דביום צוותו וכ' במנ"ח מצנה רצ"ג דהרמב"ם סובר דגם לילה אם עלה ירד וליכא חילוק בין לילה למחו"ז ועוד כ' המנ"ח דהרמב"ם ל"ל דרשא דר' אפטריוקו דלילה לקדושה הואיל דלשיטתו גם לילה הוי מחו"ז וכמו שפסק בפ"ג ממחוס"כ לענין ראה ג' ראיות בליל ח' דאינו חייב קרבן אחר ומה"ט פסק הרמב"ם דגם בליל ח' אינו נכנס לדיר להתעשר ע"ש אף בשו"ת עמק יהושע סי' כ' כ' דנהי דס"ל להרמב"ם דלילה חשיב מחו"ז אפ"ה חל הקדושה בלילח' עכ"פ מבואר מדברי הרמב"ם דאין חילוק בין לילה למחו"ז ה"ה די"ל דלר"ע גם במחו"ז אם עלה לא ירד: ג) אכן בגוף דבריו דלר"ע במחו"ז אם עלה לא ירד

הואיל דְּכָשֶׁר בְּעוֹפוֹת בְּנֵה יֵשׁ לְדוֹן טוֹבָא עִפּוּי"מ דְּמִפְרָשׁ בְּזַבְחִים דְּפ"ה דְּגַם בְּבַע"מ
בְּקַדָּם מוּמְן לְהַקְדִּישׁוֹן אַז גַּם לַר"ע יֵרֵד וּלְפ"ז י"ל דְּגַם בְּנַעֲשֵׂה בַע"מ בְּשַׁעַת הַהַקְדָּשׁ ג"כ
אִם עָלָה יֵרֵד וְרַק בְּקַדָּם הַקְדִּישׁוֹ לְמוּמוֹ דְּהִי לָהּ שַׁעַת כִּי לְהַקְרִיבָהּ אַז אַף שְׁנַעֲשֵׂה אַח"כ
בַּע"מ אֲמָרִי אִם עָלָה לֹא יֵרֵד אֲבָל בְּנַעֲשֵׂה בַע"מ בְּשַׁעַת הַקְדָּשׁ שְׁפִיר י"ל דְּגַם לַר"ע יֵרֵד
א"כ לְפ"ז י"ל בְּהַקְדִּישׁוֹ בְּלִיל ח' נְהִי דְחָל הַהַקְדָּשׁ מ"מ פִּינּוֹן דְּגוּזָה"כ דְּלֹא חֲזִי לְהַקְרִיבָהּ
רַק בְּיוֹם ח' א"כ מְעוֹלָם לֹא הִי לָהּ עוֹד שַׁעַת כִּי לְהַקְרִיבָהּ חֲשׁוּב בְּקַדָּם מוּמוֹ לְהַקְדִּישׁוֹ
עַכ"פ דְּמִי לְנַעֲשֵׂה בַע"מ בְּשַׁעַת הַקְדָּשׁ וְשְׁפִיר גַּם לַר"ע יֵרֵד וַיִּנְצַח מְזֵה דְּגַם בְּקַדָּם
הַקְדִּישׁוֹ לְמוּמוֹ וּכְגוֹן הַקְדִּישׁוֹ בְּלִיל ח' וְתִיכְפֹּף בְּזוֹ הַלְיָלָה אַחֵר הַהַקְדָּשׁ נַעֲשֵׂה בַע"מ ג"כ
יֵרֵד אִפְּי לַר"ע הוֹאִיל דְּלֹא הִי לְוֹ עוֹד שַׁעַת כִּי לְהַקְרִיבָהּ וּז"ב ר' וְחוּץ לְזֶה י"ל דְּנוֹדַע
דְּבַהֲמָה קוֹדָם ח"י אֲסוּר בְּאַכִּילָה מִחֲשֵׁשׁ גָּפֶל וּלְשִׁי הַנוּב"י יֵשׁ בְּנֵה חֲשֵׁשׁ ד"ת וּלְשִׁי
הַטו"א ר"ה ד"ו ל"ח רַק אִיסוּר דְּרַבְּנָן אֲבָל בְּעוֹף מִפְרָשׁ בִּיּוֹד ס' ט"ו דְּמִיד פְּשִׁיטָא
לְאוּרִי הָעוֹלָם תּוֹ לִיכָא חֲשֵׁשׁ פְּפֹל וְנוֹדַע שִׁיטָת רַש"י ז"ל דְּהָא דְּאִין פּוֹדִין בְּכוֹר פְּחוֹת
מִשְׁלֵשִׁים הָיִי מִפְּח חֲשֵׁשׁ גָּפֶל וְהַמְלַמ"ל פ"ג מֵאִיסוּרֵי מְזִבְחָה כ' דְּגַם הָא דְּאִיסוּר לְהַקְרִיב
קֶרְבָּן קוֹדָם ח' הוּא מִחֲשֵׁשׁ גָּפֶל וְהָא דְּל"מ אַף בְּיַדְעִינָן דְּכָלִי לֹא חֲדָשִׁי גוּזָה"כ הִיא אֲבָל
עֵיקָר הָאִיסוּר מִפְּח חֲשֵׁשׁ גָּפֶל נִגְעָה בָּהּ עֵי"ש וְהַדְּבָר מִפְּרָשׁ בְּתַרְגוּם יוֹנָתָן פ' אֲמֹר וַיְהִי
שְׁבַעֲתָא יוֹמִין בְּתַר אַמְיָה מְטוּל דִּישְׁתַּמּוּדַע דְּלֹא נִפְּיִל עֵי"ש וּבְאַמְתָּ בְּהָא דְּל"מ לִיל ח'
לְהַקְרִיבָהּ י"ל לֹא מִבְּעֵיָא לְשִׁי הַפּמ"ג דְּגַם לְאַכִּילָה בְּעֵי ז' מַעַל"ע בְּנוֹדַעִי נִיחָא וְאַף לְפִי"מ
שְׁהַשִּׁיגוֹ עָלָיו כֹּל הַפּוֹסְקִים דַּא"צ ז' מַעַל"ע כ"ז בְּחֻלְיִן אֲבָל לְהַקְרִיבָהּ י"ל כְּמוֹ דְּגוּזָה"כ
דְּאִין לְסַמְנָה אִידִיעַת פְּלוֹ לֹא חֲדָשִׁי ה"ה דְּאִין לְסַמְנָה רַק עַל ז' מַעַל"ע וַא"כ י"ל פִּינּוֹן
דְּבַלֵּא"ה יֵשׁ קְרָא בְּיוֹם צוּוּתוֹ דְּאִין לְהַקְרִיב בְּלִילָה וְרַק דְּהִי ס"ד דַּעַכ"פ אִם עָלָה לֹא
יֵרֵדוּ לְזֶה שׁוּב מוֹעֵיל הַגּוּזָה"כ דְּכְמוֹ דְּל"מ יְדִיעַת פְּלוֹ לֹא חֲדָשִׁי ה"ה דְּאִין בְּלִיל ח' נְמִי
אִם עָלָה יֵרֵד: ד) וּבְיוֹתֵר בְּיֹאֵר י"ל דְּבִשְׁלָמָא בַע"מ בְּאַמְתָּ עֵנְיָן מוּם הָא שְׁיִיף גַּם בְּעוֹף
וְהָרָא דְּמוּם גְּדוּל כְּמוֹ מְחֻסָּר אֲבָר פּוֹסֵל גַּם בְּעוֹף וּלְשִׁי הַפּמ"ג ס' מ"ד בַּמ"ז סוֹסְקָא
גַּם מְחֻסָּר אֲבָר בְּפָנִים פּוֹסֵל בְּעוֹף וְרַק דְּגוּזָה"כ דְּבִדְנוּקִין שְׁבַעֲיָן אִינוּ פּוֹסֵל בְּעוֹף א"כ זֶה
חֲשׁוּב קוֹלָא הוֹאִיל דְּגַם בְּעוֹף מוּם פּוֹסֵל וְאַפ"ה מוּם זֶה אִינוּ פּוֹסֵל בְּעוֹף וְהוֹצִיא רַחֲמֵנָא
מוּם זֶה מִפְּלִל שְׁאָר הַמוּמִין שְׁפִיר י"ל דְּמוּם זֶה קִיל הוֹאִיל דְּהוֹתֵר מִפְּלִלוֹ בְּעוֹף וּכְהָא
דְּמִבְּנוֹרָא בְּחֻלְיִן דְּק"כ וּבְפִסְחִים דְּכ"ג דְּחֻלְב חֲשִׁיב הוֹתֵר מִפְּלִלוֹ הוֹאִיל דְּמִתְּרָא בְּחִיָּה
וְשְׁפִיר י"ל מִפְּח זֶה דְּגַם בְּבַהֲמָה עַכ"פ אִם עָלָה לֹא יֵרֵד אֲבָל מַחוּ"ז דְּכָל פְּסוּלוֹ הָיִי רַק
מִפְּח חֲשֵׁשׁ גָּפֶל וְכִינּוֹן דְּבְעוֹף ל"ש פְּלִל חֲשֵׁשׁ גָּפֶל א"כ ל"ש לְוֹמֵר דְּמַחוּ"ז יֵהִי חֲשׁוּב
קוֹל מִפְּח זֶה דְּמִתְּרָא בְּעוֹף ז"א דְּכִינּוֹן דְּחֲשֵׁשׁ זֶה לֹא הִי מְעוֹלָם גְּבִי עוֹף ל"ש לְכַנּוּתוֹ בְּכָלִל
הָיֵת מִפְּלִלוֹ גְּבִי עוֹף פִּינּוֹן דְּחֲשֵׁשׁ זֶה לֹא הִתְחִיל מְעוֹלָם גְּבִי עוֹף וְכַה"ג כ' בְּרַש"י זְבָחִים
דַּט"ז דְּבְמִידִי דְּלֹא הִתְחִיל בּוֹ הָאִיסוּר מְעוֹלָם ל"ש לְכַנּוּתוֹ הוֹתֵר מִפְּלִלוֹ וְכַה"ג בְּרַש"י נִזִּיר
דַּמ"ד וְכַה"ג בְּתוֹס' זְבָחִים דַּל"ג לְעֵנְיָן הוֹאִיל וְאִישְׁתְּרִי עֵי"ש וְשׁוּב שְׁפִיר בַּמַּחוּ"ז אַף
לַר"ע אִם עָלָה יֵרֵד וּז"ב: ה) וּבְאַמְתָּ לְפ"ז יֵשׁ לְהַעִיר בְּהָא דְּהַקְשׁוֹ בְּתוֹס' מְנַחוֹת דְּכ"ה
דְּנִימָא דְּצִיץ מְרַצָּה עַל עֵזוֹן מַחוּ"ז הוֹאִיל דְּכָשֶׁר בְּעוֹפוֹת וְלַהֲנִי"ל לְק"מ דְּלְעֵנְיָן מַחוּ"ז
דְּעִיקָרוֹ מִחֲשֵׁשׁ גָּפֶל וּבְעוֹפוֹת הָא לִיכָא חֲשֵׁשׁ זֶה וַא"כ בְּכַה"ג כְּבָר כְּתַבְתִּי דַּל"ש לְכַנּוּתוֹ
בְּגֵדֵי הוֹתֵר מִפְּלִלוֹ וְלְוֹמֵר בּוֹ דַּעַכ"פ יֵהִי הַדִּין דְּגַם בְּבַהֲמָה אִם עָלָה לֹא יֵרֵד וְכַסְבֵּרַת
רַש"י זְבָחִים הַנִּי"ל דְּאִיסוּר זְרוֹת ל"ח הוֹתֵר מִפְּלִלוֹ אֲצֵל בְּמָה הוֹאִיל דְּבְבַהֲמָה לֹא נֶאֱסַר

מעולם ונהי דהתוס' שם דכ"ה כ' די"ל דאסור זרות חשוב הותר מפללו בקמה אפיה
עיי"ש בשטמ"ק שהביא מתוס' זכחים דט"ז שכ' בעצמם דאסור זרות ל"ח הותר מפללו
בקמה וה"ה די"ל דמחו"ז ל"ח בכלל הותר מפללו בעופות הואיל דחשש נפל ל"ש פלל
בעוף ולפ"ז קושית התוס' לכאורה צ"ב: ו) אף באמת י"ל דתוס' לשיטתם במנחות דל"ז
וב"ק דק"א השיגו על רש"י ונדעתם דהא דאסור לפדות קודם ל' או להקריב קודם ח'
אינו מחשש נפל רק גזה"כ הוא ושוב גם בעוף הי' מן הראוי לפסול ואפ"ה התורה התורה
מחו"ז בעופות ושוב י"ל דחשוב קיל דגם בבהמה נימא דאם עלה לא ירד ופיר הקשו
בתוס' אף באמת גם לפ"ז לק"מ קושית כתר"ה די"ל דהא דלא ניחא לתוס' לומר דהא
דאסור להקריב קודם ח' הוי מחשש נפל עיקר הטעם משום דמה"ת יש לסמוך על הרוב
דרוב ב"ק הם דהא לשי' רוה"פ גם להדיוט מה"ת מותר באכילה ביומו ורק לענין פדיון
ל"מ משום דלשי' כמ"פ מה"ת ל"מ רוב לחייב ממון משום דרנבא לא מיקרי ראיה
וכמ"ש התה"ד אבל לענין הקרבה שפיר מה"ת סמכינן ארנבא וגם חז"ל נהי דחששו
למיעוט אפ"ה אם לא הי' גזה"כ לאנסרו אז לא הי' חז"ל גוזרין אסור להקריבו מפח
חשש נפל הואיל דסוברין השתא דלהדיוט מותר מה"ת לאוכלו ביומו שוב לא הי' חז"ל
גוזרין ולבטלו מלהקריבו וקהא דמצינו דאין שבות במקדש ולשי' כמ"פ גם בשאר
שבותין אמרי' אין שבות במקדש ודלא כמהרש"א שבת דמ"ב ועכצ"ל דגזה"כ הוא וא"כ
התייחד לדין דאזלינן בתר רוב מה"ת אף נגד מיעוט המצוי שפיר א"א לומר הקא הטעם
דאסור להקריב קודם ח' מחשש נפל פנין דאזלינן בתר רוב אבל הקא עיקר קושית כתר"ה
הוא אליבא דר"ע ור"ע לשיטתו מכות ד"ז דחייש למיעוט מה"ת ושוב לר"ע לשיטתו
שפיר תוס' מודים די"ל לדידך' דהא דאסור להקריב קודם ח' עיקר האסור מפח חשש
נפל הוא וממילא ל"ח בכלל הותר מפללו בעופות הואיל דבעופות ל"ש פלל חשש נפל
וכנ"ל ושפיר לר"ע לשיטתו מחו"ז ל"ח הותר מפללו בעופות אף לשי' התוס' ושפיר
במחו"ז גם לר"ע י"ל אם עלה ירד וז"ב בס"ד ודו"ק: ז) וראיתי עוד לכת"ה שהעיר
בש"ס מעילה ד"י דחטאת שמתו בעליה לא מועלין וכ' התוס' דכינן דאזלי לאיבוד לא
קרינן בו קדשי ד' וא"כ לשי' רש"י פרייתות דכ"ג דמה"ט איכא מעילה בנוטר משום
דאם עלו לא ירד אפתי חשיב קדשי ד' ונודע שישת רש"י נזיר דכ"א דחטאת עוף שמתו
בעליה לאו למיתת אזלי דהלכה לא הי' רק בבהמה עיי"ש ולפ"ז העיר דעכ"פ לר"ע י"ל
דכינן דבעוף פשר שוב גם בבהמה עכ"פ הי' מן הראוי דאם עלו לא ירד ושוב אפתי הוי
בכלל קדשי ד' ושוב לר"ע הי' מן הראוי להיות שייך מעילה גם בחטאת בהמה שמתו
בעליה עכת"ד: ח) באמת י"ל בגוף דברי רש"י נזיר הנ"ל פכר תמהו עליו המפורשים
מכמ"ק בש"ס ובפרט מהא דנזיר די"ב מהא דקן סתומה ע' בשעה"מ פ"ד מפסוהמ"ק
מ"ש בזה וחוץ לזה י"ל לפמ"ש בתוס' נזיר די"ט דרק בהפר לה בעלה מביאה החטאת
בנטמאה הואיל דחטה"ע בא על הספן ה"ה דבא בשביל פפירה לר"א הקפך ולפ"ז י"ל
דגם פוננת רש"י הוא פן דבחטאת בהמה הואיל דנאמר בו הלל"מ שתמות א"כ עכ"פ
פנין דהפר לה בעלה וא"צ פפירה גמורה ואף דצריכה קצת פפירה בשביל שציערה א"ע
מן היין אפ"ה בשביל קצת פפירה אין להקריב קרבן פנה שנאמר בו הלכה דתמות אבל
חטה"ע דלא נאמרה בו הלכה דתמות נהי די"ל דעכ"פ אינה קריכה למזבח מ"מ בשביל
קצת פפירה תוכל להביא החטאת עוף הואיל דבא גם עה"ס וכמ"ש בתוס' נזיר דכ"ב

דמה"ט חטה"ע בא ג"כ על חצי נזירות עיי"ש אַבְל בְּאַמֶת י"ל דגם חטה"ע שְׁמַתוּ בְּעֵלְיָהּ
אינו הֵיִתֵר גְּמֹר לְהִקְרֵבָה וּמְמִילָא לַפ"ז ל"ש לומר הוֹאִיל דְּכָשֵׁר בְּעוֹף ז"א דְּדוֹקָא גְּבִי
בע"מ דל"ש פֶּלֶל הַמּוֹם בְּדוֹקִין שְׁבַעֲוִן בְּעוֹף שְׁפִיר גַּם בְּבִהְמָה אִם עָלָה לֹא יֵרֵד אַבְל הֶכָּא
עכ"פ לִיפָּא הֵיִתֵר לְכַתְחִילָה לְהִקְרִיבוּ וְשְׁפִיר ל"ש לומר דגם בְּבִהְמָה אִם עָלָה לֹא יֵרֵד:
(ט) וּבִיּוֹתֵר בְּיָאוּר י"ל דְּבָגוּף סְבַרְת ר"ע דבבע"מ בְּבִהְמָה אִם עָלָה לֹא יֵרֵד הוֹאִיל דְּכָשֵׁר
בְּעוֹפוֹת הָיוּ כְּמוֹ ק"ו דָּאִם בְּעוֹף פֶּשֶׁר לְגַמְרֵי עכ"פ בְּבִהְמָה אִם עָלָה לֹא יֵרֵד וּלְפ"ז י"ל
כ"ז דוֹקָא בְּמִידֵי דְהַפְסוּל וְהֵיִתֵר הוּא גִזְה"כ שְׁפִיר י"ל סְבַרְא זֹו אַבְל בְּחֻטָּאת שְׁמַתוּ
בְּעֵלְיָהּ דְּרַק הַלֵּל"מ הוּא דְתַמּוֹת א"כ י"ל כְּמוֹ דְמַצִּינוּ דָּאִין דְגִין ק"ו מֵהַלֵּל"מ ה"ה דָּאִין
לְלַמּוֹד דְּבִבְהְמָה אִם עָלָה לֹא יֵרֵד מִפְּחַ זֶה דְּבְעוֹף פֶּשֶׁר לְגַמְרֵי הוֹאִיל דְּכָף הִי הַלֵּל"מ
דְּבְעוֹף לֹא לְמִיתָה אֲזִילֵי א"כ אִי אֶפְשָׁר לְלַמּוֹד בְּהִמָּה מִפְּחַ כ"ש מְעוֹף דְּהִשְׁתָּא בְּעוֹף פֶּשֶׁר
לְגַמְרֵי עכ"פ בְּבִהְמָה אִם עָלָה לֹא יֵרֵד ז"א פִּינּוֹן דְּהָא דְכָשֵׁר בְּעוֹף הָיוּ מֵהַל"מ אִין לְעִשׂוֹת
ק"ו מְדַבֵּר שְׁהוּא הִלְכָה וִי"ל כָּף נְאֻמָּרָה הִלְכָה דְּבְעוֹף פֶּשֶׁר וּבְבִהְמָה פְּסוּל וּלְמִיתָה אֲזִילֵי
וכה"ג כ' בְּר"ן סוֹפ"ק דְקִידוּשֵׁין לְעַנְנֵן עָרְלָה דְלִכְף נְאֻמָּרָה הִלְכָה דְּבַחֲוִ"ל אַף בַּס' הִקְרוּב
לְנוֹדָאֵי מוֹתֵר וְזֶה פְּשוּט: וְהִנֵּה כַּת"ה הָעִיר דְבִלְיָל ח' דִּישׁ ב' פְּסוּלִים פְּסוּל לִילָה וּפְסוּל
מַחוּז"וּ וּבַכֹּה"ג י"ל דָּאִף אִם עָלָה יֵרֵד בְּאַמֶת נְהִי דַכ' כֵּן הַלַּח"מ פ"ד מִיָּבוּם אַפ"ה מְתוּס'
גִּיטִין ד"ג לֹא מְשַׁמַּע הָכִי בְּהָא דְבָגַט הֶחָתוּם רַק ע"א וְאִין בּוֹ זְמַן אַף דְּהָיוּ ב' פְּסוּלֵי
דְלַכְתְּחִילָה דְגַם גַּט שְׂאִין בּוֹ זְמַן פְּסוּל לְכַתְחִילָה כְּמַפְרָשׁ בְּגִיטִין דִּי"ז וְאַפ"ה אִם נִיסְתָּ
הַוּוֹלֵד פֶּשֶׁר וּמְבוֹאֵר דְגַם אִם יֵשׁ ב' פְּסוּלֵי לְכַתְחִילָה פֶּשֶׁר בְּדִיעֵבַד: יא) וְכֵן יֵשׁ לְהָעִיר
בְּזֶה עַפ"י"מ שְׁנַשְׂאֲלָתִי זֶה רַבּוֹת בְּשָׁנִים מִפִּי הַגַּה"צ מְזַאכְנֵי ו"ל בְּכַרִּיתוֹת דִּי"ד בְּהָא דִּישׁ
אוֹכֵל אֲכִילָה אַחַת דַּמְנַ"פ אִי מְיִירֵי בְּאַכְלוּ חֵי פְטוּר מִשׁוּם דְחָשׁוּב שְׁלַכְד"א וְאִי מְיִירֵי
בְּמְבוֹשָׁל א"כ מֵאַחַר דְקִי"ל דְאֲבָרִים שְׁצָלָאוּ אִין בְּהֵם מִשׁוּם לְרִיחַ גִּיחוּחַ וְא"נ דְמִפְּחַ זֶה
אַף אִם עָלָה יֵרֵד שׁוּב לִיפָּא חַיּוּב מְעַשֶׂה עַכְת"ד וְלְכַאוּרָה הִי אַפ"ל לְשִׁי הֶרְמַב"ם דְאֹכֵל
ג"ה שֶׁל נְבִילָה וְשֶׁל עוֹלָה חֲזִיב שְׁתִּים אַף דְפֶסֶק אַב"ג בּוּ"ט וְכ' הָאַחְרוּנִים דְכִינוּן דְאִתְרַע
חז"כ שְׁלוֹ לְעַנְנֵן אִיסוּר גִּיד שׁוּב אֲמַרִי אַחְשָׁבִיהָ וְחֲזִיב גַּם מִפְּחַ נְבִילָה וְכַמ"ש הֶרְדָּב"ז
דְּבָבָא עַל הַנֶּדֶה ל"ש הַחֲזָקָה דַּאֲעַבְב"ז וְא"כ י"ל לְשִׁי הַשֶּׁאֲג"א סִי ע"ז דְבִוְהַכ"פ חֲזִיב
גַּם בְּשַׁלְכְד"א וְכֵן בְּמַעֲיִלָה מְבוֹאֵר בְּמַהֲרָש"א פְּסָחִים דַּכ"ו דְלֶאֱבִי יֵשׁ חַיּוּב מְעִילָה אַף
בְּשַׁלְכְד"א וְע' תוּס' סְנֵהֲדָרִין ד"פ וּבְשַׁעַה"מ פ"ה מִיסוּה"ת וְא"כ י"ל דְמְיִירֵי בְּחֵלֵב חֵי
וְאַפ"ה חַיּוּב הוֹאִיל דְבִלֵּא"ה מִפְּחַ יוֹהַכ"פ וּמִפְּחַ מְעִילָה חֲזִיב אַפ"י בְּשַׁלְכְד"א שׁוּב חֲזִיב
ג"כ אַחְלָב מִפְּחַ אַחְשָׁבִיהָ פִּינּוֹן דְבִלֵּא"ה אִתְרַע חַזו"כ שְׁלוֹ אוֹלָם לְשִׁי הֶרִיטְב"א מְכוֹת
דִּי"ז דְּבִשׁוּגָה ל"ש אַחְשָׁבִיהָ ה"ה הֶכָּא דְמְיִירֵי בְּשׁוּגָה אֲזַדָּא הַסְּבָרָא דְאַחְשָׁבִיהָ וְנָהִי דִי"ל
דְּהֶרִיטְב"א מְיִירֵי דוֹקָא בְּמִידֵי דָּאִם לֹא נֵאֲמַר אַחְשָׁבִיהָ לֹא יֵהִי שׁוּם חַיּוּב וְלֹא יֵהִי חֲשִׁיב
אִתְרַע חז"כ שְׁלוֹ שְׁפִיר כ' הֶרִיטְב"א דל"ש אַחְשָׁבִיהָ בְּשׁוּגָה דִישׁ לְאוֹקְמִיהָ בַּחז"כ דְּנוֹדָאֵי
לֹא אַחְשָׁבִיהָ כְּדִי שְׁלֵא יֵהִי עוֹבֵר אִיסוּר אַבְל הֶכָּא בִּוְהַכ"פ וּבְמַעֲיִלָה דִישׁ חַיּוּב גַּם בְּשׁוּגָה
א"כ אַף אִי לֹא נִימָא אַחְשָׁבִיהָ לְהַתְחִיב מִשׁוּם חֵלֵב אַבְל עכ"פ מִשׁוּם יוֹהַכ"פ וּמְעִילָה
יְתַחֲזִיב גַּם בְּשׁוּגָה דְהָא לְעַנְנֵן יוֹהַכ"פ אִין חִילּוּק בֵּין אַכִּילַת דְּבַר אִיסוּר לְאַכִּילַת הֵיִתֵר
וְשׁוּב כְּבַר אִתְרַע חַזו"כ שְׁלוֹ מִפְּחַ שְׁאוֹכֵל בִּוְהַכ"פ וְשׁוּב י"ל דְחַיּוּב ג"כ מִשׁוּם חֵלֵב אַף
בְּאַמֶת י"ל פִּינּוֹן דְּהָיוּ שׁוּגָה גַּם בְּאַכִּילַת יוֹהַכ"פ אַפְתִּי י"ל דל"ח אִתְרַע חַזו"כ שְׁלוֹ וְשׁוּב
י"ל דל"ש אַחְשָׁבִיהָ עַל אַכִּילַת חֵלֵב דְּבִשׁוּגָה ל"ש אַחְשָׁבִיהָ וְשׁוּב הֶדְרָא קוּשְׂיָא הַנָּ"ל

ונשמע ע"כ דגם באברים שצלאו אם עלה לא ירד וקהא דמצינו בנבחים דס"ט דמליקת זר אם עלה לא ירד הואיל דכשר בבמה וה"ה לענין ריח נוחות פיון דאינו נוהג בבמה אם עלה לא ירד ושפיר חייב משום מעילה וכסברת רש"י פרייתות דכ"ג וא"נ דבשני פסולי לכתחילה אם עלה ירד הדרא הקושיא לדוכתא פיון דאיפא ב' פסולים פסול נותר ופסול מפת אברים שצלאו וע"כ דגם בב' פסולי לכתחילה אם עלה לא ירד ושפיר חייב משום מעילה וז"ב: יב) ובגוף קושית הגה"צ הנ"ל י"ל ע"ד הפלפול עפ"י"מ דמבואר במנחות דצ"ט דביוהכ"פ שקל בע"ש הבועלים הי' אוכלים השעיר פשהוא חי ונהעיר בשו"ת מהרי"א לשי' המלמ"ל פ"ה מיסוה"ת דאין יוצאין מ"ע בשלכד"א א"כ בשור בהמה פשהוא חי חשוב שלכד"א א"כ איך אכלו השעיר פשהוא חי ונהי דבתוס' שם כ' דהבועלים הרגילו א"ע לאכול חי ושוב י"ל דלגבייהו הי' חשיב כד"א מ"מ קשה ה'א י"ל בטלה דעתם אצל כל אדם ושוב איך יצאו מ"ע דאכילת קדשים בבשר חי עכ"ל דאולם י"ל דהמלמ"ל שנסתפק אי יוצאין מ"ע בשלכד"א הוי דוקא במ"ע דתלוי בכזית ולא סגי בח"ש אף דלגבי מ"ע בנודאי שייך אחשביה דהחז"כ מסייע דבנודאי אחשביה פדי לצאת יד"ח המ"ע וכמ"ש הלח"מ פ"ד משבועות לענין שבועה שאוכל ואכל עפר עיי"ש ואפ"ה חזינו דלא יצא המ"ע בח"ש וע"כ דח"ש פיון דל"ח אפולה ל"ש סברת אחשביה למשוי פאנקל וכמ"ש כה"ג בר"ן קדושין ד"ז דבפחות משו"פ ל"מ אמירת לדידי שנה לי וה"ה דא"א למיחשב ח"ש לאנקל ולזה שפיר נסתפק המלמ"ל די"ל דכ"ז בח"ש אכל בכזית שלכד"א דבאמת איפא שיעור אכילה ורק דל"ח אפולה חשיבא לענין זה שוב מועיל סברת אחשביה וכמ"ש הר"ן שם דביותר משו"פ אף דבפדה"ב בעי פסח חשוב אפ"ה לזה שוב מועיל אמירת לדידי שנה לי ולא ידך גיסא י"ל דכמו דאינו יוצא המ"ע בח"ש משום דאין עליו שם אנקל ה"ה די"ל דבשלכד"א ג"כ נפקע ממנו שם אנקל לגמרי ואף סברת אחשביה ל"מ בזה וא"כ התייבח במידי דבעי עכ"פ כזית אז עכ"פ יש להסתפק אי יוצא המ"ע בשלכד"א אכל באכילת קדשים דסגי בכ"ש ע' תוי"ש יומא דל"ט ובשו"ת ח"ס או"ח מ"ש בזה ונשמע דבקדשים מקיים המ"ע גם בח"ש וע"כ דהתם עיקר קפידת התורה שלא יבוא לידי נותר בכה"ג פשיטא דיוצאין המ"ע גם בשלכד"א דעכ"פ לא גרע כזית שלכד"א מאכל ח"ש גרידא וז"ב וביותר ביאור י"ל לפמ"ש בר"ן סוף יומא דנהי דאסור לצאת בשבת לרה"ר במידי דל"ח מנעל דחשוב משא מ"מ ביוהכ"פ דאסור לילך במנעל של עור אז מנעל של בגד ל"ח משא פיון דחשיב מנעל להאי יומא עיי"ש א"כ י"ל דנהי דאוכל חלב חי פטור משום דהוי שלכד"א כ"ז בחלב חולין אכל בחלב קודש פיון דחייב אשם אף באכלו חי וע"כ משום דחזיא להקרבה וכינון דחזינו דחייבין רחמנא אשם על אכילתו אף בעודו חי וע"כ דכינון דחזיא להקרבה חשיב בכלל אכילת מזבח ואכילת מזבח חשוב אכילה להתחייב אשם א"כ ה"ה דחייב ג"כ משום אכילת חלב דא"א לומר ב' הפכים בנושא אחד דלענין אשם מיקרי אכילה ולענין חיוב אכילת חלב לא יהי מיקרי אכילה בכה"ג שפיר חייב ג"כ מפת אכילת חלב ודמי לאכילה להאי יומא ומיחשב הפל בס"ד ודו"ק: י"ג) ובזה י"ל שיטת הרמב"ם דפסק אב"ג בנו"ט ופסק ג"ה מותר בהנאה וקשה מפסחים דכ"ב דמבואר דלמ"ד אב"ג בנו"ט ג"ה באמת אסור בהנאה והנלע"ד דהנה בהא דפריף בש"ס אלא למ"ד אב"ג בנו"ט מא"ל העיר בצל"ח לשי' הרמב"ם דג"ה של נבילה חייב שתיים ושוב אפתי י"ל פשהותרה נבילה הותר נמי גידה

ונהגה לפי סברת הצל"ח בשיטת הרמב"ם דחייב שתיים משום דחזינו דהתורה חייבה באכילת גיד אף דהוי פּעץ בַּעֲלָמָא וע"כ דרַחֲמֵנָא חֲשָׁבָה לְאַכִּילָהּ וְשׁוּב שְׁפִיר חַיִּיב מִשׁוּם אֲכִילַת גְּבִילָהּ וּא"כ הָרִי כָּבֵד כ' בְּכו"פ ס' ס"ה דָּאָף לְמ"ד אב"ג בנו"ט אפ"ה לָא גָרַע מְנַהֲגָה וּלפ"ז אִי הִי ג"ה אָסוּר בִּהְנָאָה אַז אָף לְמ"ד אב"ג בנו"ט לָא הִי חָשִׁיב אִיסוּר גִּיד חִידוּשׁ מִשׁוּם דַּע"כ פּ חָשׁוּב פְּנֵהָ וְנִהְי דַּהֲב"ט הַשִּׁיג עַל הַכו"פ מ"מ שִׁיטַת הַכו"פ כֵּן הוּא וּלפ"ז י"ל דְּהָא דְּפָסֵק הַרְמַב"ם דְּחַיִּיב שְׁתֵּימִים הוּא רַק לְפִי הָאָמֶת דַּג"ה שְׁרִי בִּהְנָאָה וְשׁוּב א"א לֹאמַר דְּהָא דְּאָסְרָה רַחֲמֵנָא גִיד הוּא מִפְּחַ הֲנָאָה וְשׁוּב מְוַכְרַחֲיָן לֹאמַר כִּסְבַּרְת הַרְמַב"ם דְּמַחְוִיב שְׁתֵּימִים כִּסְבַּרְת הַצִּל"ח מִשׁוּם דְּרַחֲמֵנָא אַחְשָׁבִיהָ לְאַכִּילָהּ אַבְל אִי הִי הִדִּין דַּג"ה אָסוּר בִּהְנָאָה וְשׁוּב לָא הִי נִשְׁמַע לֹאמַר דְּהָא דְּאָסְרָה רַחֲמֵנָא אֲכִילַת גִּיד הָוִי מִשׁוּם דְּרַחֲמֵנָא אַחְשָׁבָה לְאַכִּילָהּ דְּבִלָא"ה נִיחָא מִשׁוּם דַּע"כ פּ חָשִׁיב פְּנֵהָ וְשׁוּב לָא הִי מְקוּם לְחַיִּיבוּ גַם מִשׁוּם גְּבִילָהּ פִּינּוּן דְּכָל הָאִיסוּר בְּגוּד הָוִי רַק מִפְּחַ הֲנָאָה וּמִמִּילָא בְּגְבִילָהּ דְּשְׁרִי בִּהְנָאָה שׁוּב לִיכָא מְקוּם לְחַיִּיבוּ אַבְל לְסַבְרַת הָאֲחֵרוּנִים דְּאִין הַפְּנוּנָה מִפְּחַ דְּרַחֲמֵנָא אַחְשָׁבָה וְרַק הַפְּנוּנָה דְּכִינּוּן דְּכָבֵד אִיתְרַע הַחזו"כ שְׁלוֹ ע"י אֲכִילַת גִּיד שׁוּב אֲמַרִי דְּאַחְשָׁבִיהָ ג"כ לְהַתְחַיִּיב מִשׁוּם גְּבִילָהּ לַעֲנִין זֶה שׁוּב י"ל לְהִפּוּף דִּידוּעַ שִׁיטוֹת כַּמ"פ הַחוֹלְקִים עַל הַרְדָּב"ז הַנ"ל וּלְשִׁיטָתָם אָף הִיכִי דְּכָבֵד עֲבַר אִיסוּר א' בְּדָבָר זֶה אַפ"ה לָא אָבַד חזו"כ שְׁלוֹ לַעֲנִין אִיסוּר אַחַר ע' בַּאב"מ ס' ל"ג מ"ש בְּזֶה וְהַדָּבָר תְּלוּי אִי חֲזָקָה דְּאִיתְרַע שְׁמָה חֲזָקָה אוֹ לָא שְׁמָה חֲזָקָה וּכְבֵר כ' בְּשׁוֹ"ת דְּבָרֵי אָמֶת דַּמ"ד ס' ד"ת מַה"ת לְקוּלָא נִילוּף לֵה מְסוּטָה ע"כ דְּסוּבֵר חֲזָקָה דְּאִיתְרַע לָא שְׁמָה חֲזָקָה אַבְל מ"ד ס' מַה"ת לְחוּמָר וְלֵא יְלִיף מְסוּטָה דְּשִׁאנֵי הֵתָם דְּאִיכָא חֲזָקָה אַע"ג דְּגַם הֵתָם אִיתְרַע הַחֲזָקָה ע"כ דְּסוּבֵר חֲזָקָה דְּאִיתְרַע שְׁמָה חֲזָקָה עֵינִישׁ וּא"כ י"ל דְּש"ס פְּסָחִים כ"ב קָאִי לְמ"ד ס' מַה"ת לְחוּמָרָא וּא"כ ס"ל חֲזָקָה דְּאִיתְרַע שְׁמָה חֲזָקָה וְשׁוּב א"א לֹאמַר בְּהָא דְּחַיִּיב שְׁתֵּימִים כִּסְבַּרְת הָאֲחֵרוּנִים מִשׁוּם דְּאִיתְרַע הַחזו"כ ז"א דְּאַפְתִּי שְׁמָה חֲזָקָה וּי"ל דְּלֵא אַחְשָׁבִיהָ לַעֲנִין אֲכִילַת גְּבִילָהּ וְרַק נִצְטָרְף לֹאמַר כִּסְבַּרְת הַצִּל"ח דְּרַחֲמֵנָא אַחְשָׁבָה לְאַכִּילָהּ וּא"כ לְפִי פִּירְכַּת הַש"ס דְּלר"א ג"כ צָרִיף לְהִיּוֹת אָסוּר בִּהְנָאָה שׁוּב לִיכָא הַכְּרַח לֹאמַר אִפִּי כִּסְבַּרְת הַצִּל"ח דְּהַחַיִּיב בְּגִיד הוּא מִשׁוּם דְּרַחֲמֵנָא אַחְשָׁבָה דְּהָרִי י"ל בְּפִשְׁיטוֹת דְּהַחַיִּיב גִּיד הָוִי מִפְּחַ הֲנָאָה כַּמ"ש הַכו"פ אַבְל בְּגְבִילָהּ דְּשְׁרִי בִּהְנָאָה שְׁפִיר לָא יִתְחַיִּיב מִשׁוּם גְּבִילָהּ וְשְׁפִיר פְּרִיף הַש"ס אֲלֵא לְמ"ד אב"ג בנו"ט מַא"ל הַפְּנוּנָה אֲלִיבָא דְּר"א דְּל"ת אִיסוּה"נ בְּמִשְׁמַע וּא"כ לְדִידִין תּוֹ ל"ש לְהַקְשׁוֹת דְּכִינּוּן דְּחַיִּיב שְׁתֵּימִים תּוֹ י"ל כְּשֶׁהוֹתְרָה ז"א דְּלפִי"מ דַּס"ד עֲכָשְׁיוּ דַּג"ה אָסוּר בִּהְנָאָה תּוֹ אִין לָנוּ הַכְּרַח לֹאמַר שְׁתֵּימִיב גַּם מִשׁוּם גְּבִילָהּ אַבְל הַרְמַב"ם לְשִׁיטָתוֹ דַּס' מַה"ת לְקוּלָא וְחֲזָקָה דְּאִיתְרַע לָא שְׁמָה חֲזָקָה וְשׁוּב י"ל כִּסְבַּרְת הַרְמַב"ם דְּחַיִּיב שְׁתֵּימִים כִּסְבַּרְת הָאֲחֵרוּנִים מִשׁוּם דְּבִלָא"ה אִיתְרַע הַחזו"כ וּמִמִּילָא אָף אִם הִי סוּבֵר דַּג"ה אָסוּר בִּהְנָאָה אַפ"ה הו' חַיִּיב שְׁתֵּימִים מִפְּחַ אַחְשָׁבִיהָ וְכִינּוּן דְּלַעוֹלָם חַיִּיב שְׁתֵּימִים שׁוּב שְׁיָיף לֹאמַר כְּשֶׁהוֹתְרָה גְּבִילָהּ הַנּוֹתֵר נָמִי גִידָהּ וּכְקוּשִׁית הַצִּל"ח וְלָכֵן אָף דְּסוּבֵר אב"ג בנו"ט אַפ"ה פְּסֵק שְׁפִיר דַּג"ה מְוַתֵּר בִּהְנָאָה מִשׁוּם דִּי"ל כְּשֶׁהוֹתְרָה כְּקוּשִׁית הַצִּל"ח וּז"ב בַּס"ד וְדו"ק: יד) וּבְזֶה י"ל ג"כ דְּבָרֵי הַרְמַב"ם פ"ה מַהמ"א שְׁכ' הַטַּעַם בְּהָא דְּהָאוֹכֵל ג"ה שֶׁל עוֹלָה דְּחַיִּיב שְׁתֵּימִים דְּהָוִי מִפְּחַ כּוֹלֵל וְתַמְהוּ עָלָיו מְחוּלִין דַּק"א דְּקָאֵמַר וּמוֹדִים חֲכָמִים לר"מ בְּאוֹכֵל ג"ה שֶׁל עוֹלָה אוֹ שֶׁל שׁוֹה"נ דְּחַיִּיב שְׁתֵּימִים וּפִירִש"י דְּהָוִי מוֹסִיף מִפְּחַ הֲנָאָה וּא"כ קָשָׁה עַל הַרְמַב"ם נְהִי דַּס"ל כּוֹלֵל מ"מ אַמְאִי לָא נִקֵּט הַטַּעַם

מִפְּחַ מוֹסִיף וְהָרִי בְּכָרִיתוֹת דִּי"ד קָאֵי הַש"ס ג"כ לְמֵאן דַּס"ל כּוֹלֵל מִדְּמַחֲזִיב אֶטְמָא וּמְשׁוּם יוֹהֵכ"פ וְאֶפ"ה נֶקֶט הַש"ס בְּהָא דְחִיבֵי מְשׁוּם מְוָקְדָּשִׁין הַטַּעַם מִפְּחַ מוֹסִיף בְּשִׁלְמָא לְפִי הִבְנֵת הַטַּעַם מ"פ פִּי"ז מֵהָא"ב בְּכַוְנַת דְּבָרֵי הָרַמְבַּ"ם בְּגִקְוֵדָה הַנִּפְלְאָה א"כ יִנְצָמַח דְּבִשׁוּה"נ ל"ח מוֹסִיף מִפְּחַ הַנְּאָה וְא"כ ע"כ בִּשְׁוֵה"נ מְוָקְרַח לֹמַר רַק מִפְּחַ כּוֹלֵל שְׁפִיר נֶקֶט בְּתַרְנוּנֵיהּ טַעַם אֶחָד אֲבָל לִפְמ"ש הַכּו"פ ס"י פ"ז מְבֹאָר דְּרַק הַנְּאָת בְּב"ח ל"ח מוֹסִיף לְשִׁי הָרַמְבַּ"ם אֲבָל הַנְּאָת שׁוֹה"נ חֲשִׁיב מוֹסִף שׁוֹב קָשָׁה אֲמַאי לֹא נֶקֶט הָרַמְבַּ"ם הִקָּא הַטַּעַם מִפְּחַ מוֹסִף: טו) וְהַנְּלַעֲנֵד דְּבִקְאָמַת פְּשׁוּתוֹת דְּבָרֵי הַש"ס מוֹרָה דַּר"מ וְחֻכְמִים ס"ל יב"ג בְּנו"ט מִדְּחֻכְמִים מְחִיבֵי בְּעִילָה שְׁתִּים וְלַר"מ גַּם בְּנִבְיָלָה חִיב שְׁתִּים וְא"כ הָרַמְבַּ"ם דְּפָסֵק אַב"ג בְּנו"ט וְאֶפ"ה פָּסֵק דְּחִיבֵי שְׁתִּים עַכְצ"ל בְּטַעְמוֹ כַּמ"ש הָרַשְׁבָּ"א וְהַכ"מ מְשׁוּם דְּאֶמְרִי מַגּוֹ יֵשׁ לְהַעִיר בְּהָא דְּקָאֵמַר הַש"ס וּמוֹדִים חֻכְמִים לַר"מ דְּבַג"ה שְׁל עוֹלָה חִיבֵי שְׁתִּים מְשׁוּם דְּהוּי מוֹסִיף ע"י הַנְּאָה וְקָשָׁה הָרִי י"ל דְּלֹא חָל כָּלֵל הָאִיסוּר הַנְּאָה פִּינּוֹן דַּאֲב"ג בְּנו"ט וְלְשִׁי הַב"ט אָף בְּכָלֵל נִהְנָה לֹא הוּי וְהָא דְּחִיב ב' י"ל הַטַּעַם מְשׁוּם דְּאִיתְרַע הַחֲזו"כ לְעַנְיָן גִּיד שׁוֹב אַחַשְׁבִּיָּה ג"כ לְהַתְּחִיב ג"כ מְשׁוּם נְבִילָה אוּ מְשׁוּם עוֹלָה אֲבָל מִפְּחַ הַנְּאָה לִית לָנוּ לְדוּן כָּלֵל פִּינּוֹן דַּג"ה מוֹתֵר בְּהַנְּאָה א"כ לְעַנְיָן הַנְּאָה לֹא אִיתְרַע כָּלֵל הַחֲזו"כ שְׁלוֹ וּמְמִילָא לֹא יִתְחִיב כָּלֵל גַּם מְשׁוּם הַנְּאָת מְוָקְדָּשִׁין וְשׁוֹב ל"ח מוֹסִיף אוּלָּם א"נ כְּפִסְבֵּר הַצ"ח מְשׁוּם דְּרַחֲמֵנָא אַחַשְׁבִּיָּה לְאֶכִּילָה אֲזִי בְּאֵם יִהְנָה מַגִּיד שְׁל קוֹדֵשׁ שְׁפִיר יִתְחִיב מִפְּחַ הַנְּאָת קוֹדֵשׁ פִּינּוֹן דַּג"ה מוֹתֵר בְּהַנְּאָה א"כ לְעַנְיָן שְׁיִהְי' חָל אִיסוּר הַנְּאָת קוֹדֵשׁ לִיפָּא שׁוּם דְּבָר מְעַכָּב עַל יְדוֹ מְלַחֵוּל שְׁפִיר יִתְחִיב מִפְּחַ הַנְּאָת קוֹדֵשׁ וְנִהֵי דְּקָאֵי הַשְּׁמָא לְמ"ד אַב"ג בְּנו"ט וְלְשִׁי הַב"ט אָף נִהְנָה לֹא הוּי מ"מ אַחֲרֵי דְּרַחֲמֵנָא אַחַשְׁבִּיָּה לְאֶכִּילָה מַכ"ש דְּאַחַשְׁבִּיָּה עַכ"פ גַּם כְּנִהְנָה וְשׁוֹב שְׁפִיר י"ל דְּהָא דְּחִיבֵי שְׁתִּים הוּי מִפְּחַ מוֹסִיף יֵצֵא דְּלִסְבֵּרַת הָאֲחֲרוּנִים הַנְּ"ל י"ל דַּל"ח מוֹסִיף וּמְוָקְרַחִים לֹמַר מְטַעַם כּוֹלֵל יִנְצָמַח לְסְבֵּרַתָּם דְּמֵאן דַּל"ל כּוֹלֵל שְׁפִיר לֹא יִתְחִיב שְׁתִּים בַּג"ה שְׁל עוֹלָה אֲכֹן לְסְבֵּרַת הַצ"ח הַנְּ"ל שְׁפִיר י"ל דְּהוּי מוֹסִיף: טז) וְכָבֵר כְּתַבְתִּי דְּסְבֵּרַת הָאֲחֲרוּנִים יִנְצָדֵק רַק לְמ"ד ס' מֵה"ת לְקוּלָּא וְסוּבֵר דְּחִזְקָה דְּאִיתְרַע לֹא שְׁמָה חִזְקָה אֲבָל לְמ"ד ס' מֵה"ת לְחוּמְרָא וְלֹא יֵלִיף מְסוּטָה דְּשִׁאֲנֵי הִתָּה דְּאִיפָּא חִזְקָה ע"כ דְּסוּבֵר חִזְקָה דְּאִיתְרַע אֶפְתִּי שְׁמָה חִזְקָה לְשִׁיטְתוֹ ל"ש סְבֵּרַת הָאֲחֲרוּנִים הַנְּ"ל וְנוֹדַע מ"ש הַמְהַרֵּי"ט דַּמ"ד בְּעִי ח"א מְב"ח סוּבֵר ס' מֵה"ת לְקוּלָּא וּמ"ד ל"צ ח"א מְב"ח ע"כ ס"ל ס' מֵה"ת לְחוּמְרָא וּלְפ"ז י"ל דְּש"ס דְּחֻלְוִין דְּקָאֵי הַסְּוִגְיָא אֶלְיָבָא דַּר"מ וְר"מ לְשִׁיטְתוֹ בְּכָרִיתוֹת דִּי"ז דַּל"צ ח"א מְב"ח ע"כ דַּס"ל ס' מֵה"ת לְחוּמְרָא וּמְמִילָא דְּסוּבֵר חִזְקָה דְּאִיתְרַע שְׁמָה חִזְקָה וְשׁוֹב א"א לֹמַר כְּפִסְבֵּרַת הָאֲחֲרוּנִים בְּהָא דְּחִיבֵי שְׁתִּים רַק מְוָקְרַחִין לֹמַר בְּטַעְמוֹ כְּפִסְבֵּרַת הַצ"ח וְשְׁפִיר חֲשִׁיב מוֹסִיף וְשְׁפִיר נֶקֶט רַש"י ז"ל בְּכַוְנַת דְּבָרֵי הַש"ס מְטַעַם מוֹסִיף אֲבָל הָרַמְבַּ"ם לְשִׁיטְתוֹ דְּסוּבֵר ס' מֵה"ת לְקוּלָּא וְע"כ דְּחִזְקָה דְּאִיתְרַע לֹא שְׁמָה חִזְקָה וְשׁוֹב י"ל בְּהָא דְּפָסֵק דְּחִיבֵי שְׁתִּים כְּפִסְבֵּרַת הָאֲחֲרוּנִים מְשׁוּם דְּאִיתְרַע חֲזו"כ וְשׁוֹב לְסְבֵּרַתָּם כְּבָר הוֹכַחְתִּי דִּי"ל דַּל"ח מוֹסִיף לְכַף נֶקֶט הַטַּעַם מְשִׁים כּוֹלֵל וְז"ב בַּס"ד וְדו"ק וּבְזָה הִי מִיְנֻשָּׁב מֵה דְּמְקָשִׁין הָעוֹלָם בְּהָא דְּקָאֵמַר בְּפִסְחִים דַּמ"ד דְּחִטָּאָת וְנִזִּיר הוּי ב"כ הַבְּכ"א וְקָשָׁה מְזַבְּחִים דַּצ"ז דְּבְעִי קָרָא דִּיקְדָּשׁ לְעַנְיָן דְּלֹא נִימָא עַדִּל"ת ע' בִּשְׁעָה"מ שְׁהָאֲרִיף בְּזָה: יז) וְעַפ"ז נִיחָא דְּלְכַאוּרָה כְּבָר הַעִירוּ אַגוּף פִּירְכַּת הַש"ס דְּנִימָא עַדִּל"ת הָא אֶפְלַק"ש ע"י אֶכִּילָה שְׁלַכְד"א לְשִׁי הַסּוּבְרִים דַּמ"ע יוֹצֵא בְּשִׁלְכְד"א וְנִהֵי

די"ל דל"ח בכלל אפלק"ש ע"י שלכד"א פֿינן דבֿקדָשִׁים בְּעֵי לְמַשְׁחָה לְגְדוּלָה מ"מ לשו' כמ"פ זֶה הָיָה רַק מְדַרְבְּנָן וְשׁוֹב אַפְתִּי מֵה"ת עכ"פ אפלק"ש אולם לשו' האו"ח קידושין דל"ח די"ל מגו דחשיב אכילה לענין המצוה ה"ה דחשיב אכילה לענין איסור תו ל"ח בכלל אפלק"ש בְּהִיתָר וּסְבָרְתוּ פְּהָא דְסוּבְר הַרְמַב"ם בג"ה שֶׁל נְבִילָה לְעַנְיָן אִיסוּר תו ל"ח הַרְשָׁב"א דְמַגּוּ דְחָשׁוּב אַכִּילָה לְעַנְיָן גִּיד ה"ה דְחָשׁוּב אַכִּילָה לְעַנְיָן נְבִילָה עֵי"ש וְהִתְיַח א"נ בְּכַוֵּנַת הַרְמַב"ם מְשׁוּם דְהִתּוּרָה אַחְשָׁבָה לְאַכִּילָה אִזּוּ יִנְצֵדַק סְבָרַת הַאו"ח דְהָכָא נְמִי מַגּוּ דְחָשָׁבָה רַחֲמָנָא אַכִּילָה לְגַבֵּי מְצוּהָ ה"ה דְחָשָׁבָה רַחֲמָנָא לְאַכִּילָה לְעַנְיָן אִיסוּר אַבְל לְסְבָרַת הָאֲחֵרוֹנִים דְהַפְּנוּגָה דְכִיּוֹן דְכָבֵר אִיתְרַע חז"כ לְגַבֵּי אַכִּילַת גִּיד ה"ה דְהָאוּכַל בְּעַצְמוֹ אַחְשָׁבֵיהּ לְאַכִּילָה לְעַנְיָן נְבִילָה לֹא יִנְצֵדַק סְבָרַת הַאו"ח הוֹאִיל דְהָכָא לֹא אִיתְרַע חז"כ שְׁלוֹ וְאִמְרִי אֲדַרְבֵּה דְנוֹדָאֵי לֹא אַחְשָׁבֵיהּ לְאַכִּילָה לְעַנְיָן הָאִיסוּר וְהָא דְאוּכַל הוּא רַק בְּשִׁבִיל שְׂרוּצָה לְקַיָּים הַמְצוּהָ וּלְשִׁיטַת הָאֲחֵרוֹנִים הֵיכִי דְהוּא גּוּפָא בְּאַמְתָּ לֹא אַחְשָׁבֵיהּ שְׁפִיר אֵינּוּ עוֹבֵר אִיסוּר וְע' שׁו"ת ד"ח או"ח סי' י"ט שְׁהַרְגִישׁ בְּזֶה וּלפ"ז י"ל דְכָבֵר הִבְאֵתִי דְסְבָרַת הָאֲחֵרוֹנִים תְּלוּי אִי חֲזָקָה דְאִיתְרַע שְׁמָה חֲזָקָה אוֹ לֹא שְׁמָה חֲזָקָה וְנוֹדַע מ"ש בְּתוֹס' נִדָּה דט"ו דר"ע ס"ל בְּעֵי ח"א מ"ב"ח וע"כ דְסוּבְר ס' מֵה"ת לְקוּלָא כמ"ש הַמַּהְרִי"ט וּבְדוּל"צ דְרוּשׁ ד' וע"כ דְסוּבְר חֲזָקָה דְאִיתְרַע לֹא שְׁמָה חֲזָקָה וּלפ"ז י"ל דְהַש"ס זְבָחִים שָׁם בְּרִייתָא דִיקָדָשׁ הוּא סְפָרִי וּסְתֵמָא דְסְפָרִי קֵאֵי לְמ"ד ס' מֵה"ת לְחוּמְרָא וְשׁוֹב חֲזָקָה דְאִיתְרַע שְׁמָה חֲזָקָה וְאִתְדָא סְבָרַת הָאֲחֵרוֹנִים וְעַכְצ"ל בְּהָא דְחִיב שְׁתִּים פְּסָבָרַת הַצִּל"ח דְרַחֲמָנָא אַחְשָׁבָה לְאַכִּילָה וְשׁוֹב יִנְצֵדַק סְבָרַת הַאו"ח הַנֶּז"ל וְשׁוֹב ל"ח בְּכָלל אַפְלָק"ש בְּהִיתָר וְשׁוֹב שְׁפִיר פְּרִיָּה הַש"ס דְנִימָא עַדל"ת וּמְוַכַּח לְתַרְץ מְשׁוּם דִיקָדָשׁ עֲשֵׂה הוּא אַבְל הַש"ס בְּפִסְחִים שָׁם הָרִי קֵאֵי לר"ע דְהוֹכַחְתִּי דְסוּבְר חֲזָקָה דְאִיתְרַע לֹא שְׁמָה חֲזָקָה וְשׁוֹב י"ל בְּהָא דְחִיב שְׁתִּים מְשׁוּם דְהוּא גּוּפָא אַחְשָׁבֵיהּ לְאַכִּילָה וְשׁוֹב לַפ"ז כְּבָר הִבְאֵתִי דְאִתְדָא סְבָרַת הַאו"ח וְשׁוֹב אֶפְשָׁר לְקַיָּים שְׁנֵיהֶם בְּהִיתָר ע"י שְׁלַכְד"א וְשׁוֹב לְדִידִי ל"צ קָרָא דִיקָדָשׁ דל"ש לומר עַדל"ת פֿינן דַּאֲפִלְק"ש בְּשְׁלַכְד"א וְשְׁפִיר קָאָמַר בַּש"ס פְּסָחִים שָׁם דְחֻטָּאת וְנִזִּיר הָיָה ב"כ וז"ב בס"ד ודו"ק: יח) וְהִנֵּה רְאִיתִי עוֹד לְכַת"ה שְׁהָעִיר בַּש"ס יְבָמוֹת דל"ג דְמוּקִי לְהָא דְזָר שְׁשִׁימָשׁ בְּשִׁבְתָּ בְּשַׁחֲסִית פְּרוּ שְׁל כַה"ג בְּיוֹהֲכ"פ וְכמ"ד שְׁחִיטַת פְּרוּ בְּזָר פְּסוּלָה וְאִף בְּשַׁחְטוּ כַה"ג ג"כ פְּסוּל וּמֵאִי זָר שְׁזָר אֶצְלוֹ קָאָמַר וְהָעִיר כַת"ה דְהָא לְפִי הַס"ד הַפְּנוּגָה דְחִיב חֻטָּאת מִכַּח אִיסוּר שִׁבְתָּ א"כ קִשָּׂה הָא שׁוֹחֵט חָשׁוּב מְקַלְקֵל וְאִי דִי"ל תִּיקוֹן לְהוֹצִיא מִיַּדִּי אִמ"ה לַב"נ אַפ"ה י"ל כְּמוֹ דְאִיתָא בְּזָבָחִים דַּס"ט דְמְלִיקַת זָר אִם עָלָה לֹא וְרַד ה"ה בְּשַׁחֲסִית פְּרוּ בְּזָר ג"כ י"ל דָּאִם עָלָה לֹא יִרְדַּ וְנִשְׂאָר עָלָיו עוֹד שָׁם קוֹדֵשׁ וּמִמִּילָא אִיסוּר לַב"נ לְאַכְוֹל מִמֶּנּוּ מִכַּח גְּזוּל דְמָה לִי גְזוּל הַדְּיוּט מָה לִי גְזוּל הַקָּדָשׁ וְשׁוֹב ל"ח תִּיקוֹן וְשׁוֹב פְּטוּר מְשׁוּם דְחָשִׁיב מְקַלְקֵל עַכְת"ד הִנֵּה בְּגוּף הַדְּבָר דַּב"נ אִיסוּר לְאַכְוֹל הַקָּדָשׁ מִכַּח גְּזוּל כְּבָר הַרְגִישׁ בְּזֶה בַמַּנ"ח מְצוּהָ י"ד בְּאַרְיִכוֹת אוּלָם בְּגוּף הַדְּבָר י"ל דְהָכָא אִיכָא תִיקוֹן וְכְמוֹ שְׁהָעִיר בְּכו"פ ס' ס"ב דַּבְּאִמ"ה מְשָׁהוּ בְשָׂר וְגו"ע מְצַטְרְפִין אַבְל כְּשִׁשְׁחָטוּ מִכַּח שְׂאָר אִיסוּרִים בְּעֵי דוּקָא פְּזִית וְרַק הִתֵּם בְּדִינוֹ שְׁל הַכּו"פ דְמִיָּרִי בְּתַקְרֻבוֹת ע"ז יָפָה הַשִּׁיג עָלָיו הַאו"ח פֿינן דְגַם תַּע"ז בְּמִשְׁהוּ אַבְל הָכָא שְׁפִיר י"ל דְהָיָה תִיקוֹן גַּם לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל דַּבְּאִמ"ה מְשָׁהוּ בְשָׂר וְגו"ע מְצַטְרְפִין וְכְשִׁשְׁחָטוּ אִף דְאִיסוּר מְשׁוּם שְׁשַׁחְטוּ כַה"ג אַפ"ה בֵּין א"נ דְכַה"ג שְׁשַׁחְטוּ פְּרוּ שְׁל כַה"ג חִיב מִיתָה כְּמוֹ זָר בֵּין א"נ דְאֵינּוּ עוֹבֵר רַק בְּעֲשֵׂה דְלָא אֲהַדְרִיָּה מִמֶּשׁ לְאִיסוּרָא קָמָא עֵי

בשעה"מ פ"א מעבודת יוהכ"פ מ"ש בזה אכל עכ"פ פשיטא דליפא חיוב באכילת ח"ש
ושפיר חשיב תיקון לענין השיעור וביותר ביאור י"ל דלכאורה פבר העיר ברש"י ותוס'
פסחים דע"ג דהוי תיקון לענין לטהר מידי נבילה ורק שפיתבו דכיון דתע"ז ג"כ מטמא
ל"ח תיקון א"כ הכא שפיר איפא תיקון לענין לטהר מידי נבילה וז"ב אף בגוף דבריו
לומר דבשחיטת כה"ד פרו של כה"ג יהי' הדין אם עלה לא ירד פמו במליקת זר לדידי
קשה הדבר לומר הכי דהנה לפמ"ש בתוס' נבחים דס"ט דלר"י דס"ל לילה אם עלה ירד
ה"ה דמליקת זר אם עלה ירד ח"פ פשיטא דגם הכא אם עלה ירד ואפי' לשי' הרמב"ם
דבמלק זר אם עלה לא ירד כיון דכשר בבמה אפ"ה י"ל לפי"מ דמפנרש בש"ס שם
דקמיצת זר אם עלה ירד אף דכשר בבמה אפ"ה כיון דהוקדשה בכ"ש לא דמי לקמיצת
במה הואיל דבבמה לא הי' כ"ש וכפירש"י שם ועיי"ש בשטמ"ק ולפ"ז י"ל לענין זה
לומר דגם בזר אם עלה לא ירד הואיל דכשר בבמה כ"ז בעבודה פזו שהי' שנייה גם
בבמה וכיון דבבמה זר פשר גם במקדש עכ"פ י"ל אם עלה לא ירד אכל עבודת יוהכ"פ
דאינו פשר רק בכה"ג ובטבילה במקום קדוש אף דטבילה בין בגד לבגד לא מעפב
וכמפנרש ביומא דל"ב אפ"ה כיון דעבודה זו לא משפכת פלל בבמה דעבודת יוהכ"פ
אינו רק בקה"ק בנודאי דבזה אם עלה ירד וז"ב בס"ד:יט) וראיתי לכת"ה שהעיר עוד
אהא דפריה בזבחים דצ"ז דנימא עדל"ת והעיר דהרי בפסולין פאלו הדין דאם עלו לא
ירדו ואפתי יש בהם מעילה וממילא יש בהו איסור גזל ובגזל בנודאי דל"ש עדל"ת וכהא
דכ' הראב"ד מובא בשטמ"ק ב"ק ד"פ דמזון חבירו אפי' במקום פק"נ אסור עכת"ד
לענ"ד לק"מ דעיקר הסברא דאין לומר עדל"ת בגזל משום דאסור לחסר מזון חבירו
אף במקום קיום מצנה דמה לו לחבירו להפסיד בשביל קיום מ"ע ש"ל וכו"ז במזון הדיוט
אבל בהקדש אף דשנייה בו גזל כ"ז שלא במקום מצנה אבל במקום מצנה ואם שנייה
עדל"ת א"כ אדרבה רצון ההקדש שיאכל את הקדשים פשרים שנבלע בהם בליעה
מפסולים כדי שלא יבואו הפשרים לידי נותר א"כ ההקדש מותר וכותו כדי לקיים
המצנה בכה"ג פשיטא דגם בגזל שנייה עדל"ת דהרי גם בגזל הדיוט אם הגזל מסכים
שיהי' יוצא בה הגזלן יד"ח המצנה בנודאי דיצא וה"ה הכא אם והי' הדין דעדל"ת שוב
בנודאי דההקדש מותר וכותו כדי לקיים המצנה באכילת הפשרים שלא יבואו לידי נותר
ואז ממילא לא והי' מקרי גזל וז"ב ודו"ק: כ) והנה כת"ה העיר עוד על שיטת הראב"ד
הנ"ל מש"ס ב"מ כ"ד בהא דמצא חבית יין בעיר שרובה עכו"ם מותרת משום מציאה
ואסורה משום יי"נ ופריה הש"ס ומאחר דאסורה משום יי"נ מותרת משום מציאה למאי
נ"מ ומשני נ"מ לקננה והעיר כת"ה דהא איפא נ"מ גם לענין היינו כגון בחשיב"ס
והרופאים אומרים שרפואתו ביי"נ דאז מפח איסור יי"נ הי' מותר לרפאות עצמו דפק"נ
דוחה פל איסורי תורה אבל מפח מזון חבירו הי' אסור לרפאות א"ע ולכך השמיענו
הש"ס דגם משום מציאה מותרת ושוב אם והי' נוגע הדבר לידי פק"נ והי' שרי לרפאות
א"ט בהיין עכת"ד והנה לכאורה יש עוד להעיר מדברי הראב"ד מובא בחו"מ סי' שפ"ח
דאונס נפשות להראות מזון חבירו אף בנו"נ ביד פטור דאין לו למות בשביל הצלת
מזון חבירו ונראים דברי הראב"ד לכאורה פסותרים א"ע מפאן לדברי הראב"ד
שבשטמ"ק ב"ק ד"פ הנ"ל אף באמת ז"א דהתם בסי' שפ"ח אין הישראל נוטל מזון
חבירו ואינו נהנה בה ורק שנותן המעות ליד האנס בזה שפיר אמרי' דנהי דאם אומרי

לו הרוג את פלוני ואם לאו נהרוג אותה דאסור להרוג את חברו אפ"ה נפש שלו חשיב טפי ממזון של חברו וע' שו"ת ח"ס חו"מ סי' א' שנסתפק אי במקום אונס נפשות מותר להעיד שקר ולגרום להרוג את חברו אי זה חשוב כעושה מעשה בידים או דהוי רק כאומר הנח לזרוק עצמה על תינוק שכ' התוס' בכמ"ק דאמרי' להיפוך מאי חזית ועיי"ש שהעלה דבכה"ג מיקרי כעושה מעשה בידים וכ"ז היכי דיגרם להרוג את חברו אבל היכי דיש לו אונס נפשות להעיד שקר ולגרום הפסד ממון לחברו בכה"ג בנודאי דא"צ למסור נפשו ואף דלשיטה הישינה בשטמ"ק כתובות די"ט גמ' בגזל אמרי' יתרג ואל יעבור אליבא דר"מ ובאמת הוא מחלוקת מפני שיש בירושלמי אי בגזל יתרג ואל יעבור אפ"ה י"ל כ"ז בגזל ממש אבל להעיד ולגרום להזיק ממון חברו והוא אינו נהנה ממעות חברו פשיטא דא"צ למסור נפשו וא"כ צדקו דברי הראב"ד בסי' שפ"ח אבל לרפאות עצמו בממון חברו דהוה בגזל ממש שפיר י"ל דאסור הואיל דלחז שיטה בירושלמי בגזל אמרי' יתרג ואל יעבור אף באונסין אותו לגזול מכ"ש לילך בעצמו לגזול ממון חברו פשיטא דלכ"ע אסור אפי' במקום רפואה ודברי הראב"ד לא סתרו אהדדי: כא) ולפ"ז מיושב גם קושית כת"ה דלא מפעיא לשי' הפר"ד דגם לשי' התוס' ב"ק ד"ס מותר להציל א"ע בממון חברו ורק דחייב לשלם את"כ בנודאי דלק"מ ואפי' א"נ דאסור ליקח אף ע"מ לשלם כ"ז היכי דגזול ממון חברו בידים דאז פינו דיש דיעה דבגזל יתרג ואל יעבור וכמו שביאר הח"ס הסברא דחזקה אין אדם מעמיד עצמו על ממון ויבוא לידי רציחה וכמו במחלת אכל הקא דל"ח טפי מהשבת אבידה ונהרי בנטלה ע"מ להשיבה ואח"כ נתפנין לגזולה הא אינו עובר רק אעשה דהשב תשיבם בלבד בכה"ג פשיטא דפק"נ דוחה לעשה דהשב תשיבם דדוקא גזל ממש דיוכל לבוא לידי חשש רציחה י"ל דלא נדחה מפני פק"נ אבל בהשבת אבידה דל"ש חשש זה פשיטא דשרי במקום פק"נ ובפרט די"ל דהא דפק"נ אינו דוחה איסור גזל י"ל הטעם פינו דגם ב"נ מוזהרים על הגזל וחשוב כל"ת דלפה"ד ואינו נדחה מפני פק"נ והא דחזינו דאיסור אמ"ה נדחה מפני פק"נ אף דגם איסור אמ"ה נוהג בב"נ אפ"ה י"ל בגזל דהוה תרי צדדים חדא דהוי דל"ת דלפה"ד וגם דנוגע לחסרון ממון חברו חמיר מאיסור אמ"ה והתינוח בגזל ממש אבל השבת אבידה דליכא רק לישראל והוי רק מ"ע דלאחר מ"ת בנודאי דנדחה מפני פק"נ דיש חילוק בין איסור גזל בקו"ע לבטול מצנה בשוא"ת ונהי דמוכח מרש"י חולין דמ"ז דאי הי' הדין דבכל איסורין יתרג ואל יעבור גם חייב מילה הי' מוטל עליו אף דנוגע לפק"נ אפ"ה וי"ל כ"ז במילה דהוי עשה שיש בבטולו פרת י"ל דחמיר וכמ"ש בתוס' מגילה ד"כ דבמילה לולי הקרא דאותו ולא אותה הו"א דנשים חייבות אף דהוי מעשהז"ג הואיל דיש בבטולו פרת עיי"ש וממילא י"ל דבשאר מ"ע שפיר יש לחלק בין בטול בקו"ע לבטול מ"ע בשוא"ת דבכה"ג שפיר מותר במקום פק"נ וז"ב: כב) ובפרט די"ל דאף א"נ דגם השבת אבידה אינו נדחה מפני פק"נ אפ"ה י"ל במחצה ישראל מחצה עפו"ם דבכה"ג מפורש בכתובות דט"ו דבכה"ג אינו מחויבים להחזיר לו אבידה אף דהתם דנין רק על אדם פרטי דהוא ס' ישראל ס' עפו"ם אבל הקא דהספק ממי נאבד א"כ י"ל דגם במע"מ ואסור לזכות בו מספק אפ"ה במקום פק"נ פשיטא דבמע"מ מותר לרפאות בו וכמ"ש הפמ"ג או"ח סי' שמ"ד ד"ס ל"ת שיב"כ נדחה מפני עשה ה"ה די"ל דנהי דגזל אסיר אפי' לגבי פק"נ אפ"ה כ"ז בגזל נודאי ויש עוד להסביר הדבר לפמ"ש

בתוס' סנהדרין דע"ד דלולי דגילתה התורה וחי בהם הו"א דבכל האסורין נימא יקרא
ואל יעבור דנילוף מרוצח וא"כ בגזל דיוכל לבוא לידי רציחה שפיר יש ללמוד מרוצח
אבל בס' גזל דא"א ללמוד מרוצח וא"כ ס' גזל פשיטא דשרי במקום פק"נ וז"ב בס"ד:
כג) והנה כת"ה העיר להביא ראי' דמזון חבירו אסור אף במקום פק"נ מב"ק דק"ו בהא
דהטוען טענת גנב וטבחו משלם דו"ה ופריה הש"ס מהא דתנן הטוען טענת גנב ועדים
העידו שאכלו דחייב בכפל והא א"א לכזית בשור בלא שחיטה וקשה שמה ומיירי שטבחו
לצורך חשיב"ס ושפיר פטור מדו"ה ועכצ"ל דמזון חבירו אסור אף במקום פק"נ עכת"ד
לענ"ד ז"א דא"א פלל לאוקמה המתני בשחטו לצורך חשיב"ס דא"כ ויפטר גם מפל
פינו דבשעה שטען טענת גנב כבר אכלו בהיתר לצורך פק"נ ונהי דנשבע לשקר מ"מ
באכילה לחוד ליפא פפל ועיקר החיוב הוי רק בזה שפטר מזון חבירו שלא כדין ונשבע
א"כ אחר שפטר אכלו בהיתר א"צ להיות חייב פפל בשלמא בגנב ואח"כ טבח
לצורך פק"נ דבשעת הגניבה עדיין לא הי' הפק"נ א"כ כבר נתחייב פפל משעת הגניבה
אבל הכא בטוען טענת גנב ונתברר שפטר אכלו לצורך פק"נ א"כ הרי הו' האכילה
בהיתר שפיר גם פפל לא הו' מתחייב ומדקתני חייב פפל ע"כ דלא מיירי בשבתו לצורך
חשיב"ס וז"ב: כד) אוילם מה שיש לעיין לשי' הסוברים דמזון חבירו אסור גם במקום
פק"נ הא"ף הדין בגנב דבר לצורך פק"נ אי נפסל לעדות מי נימא דלא גרע מקוברי מת
ביו"ט א' דלא נפסל לעדות משום די"ל דקסברי מצוה קעביד ובאמת הדבר נוטה דלא
נפסל לעדות וראי' מהא דהעירו המפורשים לר"מ דמומר לד"א הוי מומר לכהת"כ איף
משפחת פלל חיוב דו"ה הרי מיד בשעת הגניבה נעשה מומר לשי' הסוברים דבפ"א נעשה
מומר ושוב בשעת שחיטה הו' שחיטת מומר ואי דנימא דמיירי בטובח ע"י אחר ז"א
דא"כ תיקשי למ"ל או ותחת לרבות השליח הרי בלא"ה לא משפחת חיוב דו"ה זולת
בטובח ע"י אחר עכת"ד המפורשים ולכאורה יש להעיר בהא דפריה בכתובות דל"ד מי
איפא מידי דאילו עביד הוא לא מתחייב ועי"ש ותחייב ומשני איהו נמי מתחייב והא
דפטור משום דקלבד"מ ולפי קושית המפורשים יוצא דאיהו גופא באמת לא מתחייב
וע"כ דמיירי עי"ש שוב הדרא פירכת הש"ס מי איפא מידי אף באמת ז"א דקושית הש"ס
הוא לפי האמת דחיוב דו"ה הוא גם ע"ו עצמו שפיר מקשה הש"ס דנהי דנימא דבטיחה
ושלד"ע מ"מ בשבת דהוא פטור גם עו"ש לא הי' מתחייב אבל אי הי' אמרי' דכל חיוב
דו"ה שבתורה לא קאי רק אטובח ע"י אחר בכה"ג ל"ש לומר מי איפא מידי פינו דכף
גזרה התורה ובפרט די"ל דהש"ס קאי אטובח בשבת ובאמת גם ע"י עצמו חשיב טביחה
ול"ח שחיטת מומר כמ"ש הר"ן דבאותו שחיטה לא נעשה מומר ואפ"ה פטור לכן שפיר
פריה הש"ס דא"א שיהי' שחיטת השליח חמיר משחיטת עצמו אבל הכא דהפטור
בשחיטת עצמו משום דנעשה מומר מכל הגניבה ושוב שפיר עי"ש דהוי שחוטא ראוייה
שפיר חייב ול"ש מי איפא מידי הואיל דבאמת באופן זה שהוא עי"ש דהוי שחיטה ראוייה
גם ע"י עצמו הי' חייב ורק החסרון משום דע"ו עצמו ל"ח שחיטה ראוייה ושוב שפיר
עי"ש דהוי שחיטה ראוייה שפיר יש לחייבו וכה"ג כ' בשו"ת הרי"מ חיו"ד סי' ט' לענין
אינו שוב מדיעתי עי"ש ובאמת בדבריו יש להעיר מש"ס יומא ד"פ ועיי"ש בכפ"ת
בתויה"כ ובמלמ"ל הלכות שגגות מ"ש בזה עכ"פ נחזור לקושית המפורשים הנ"ל
ולדרכינו א"ש די"ל דמיירי שטבחו בעצמו ורק שגנבו לצורך פק"נ וחיוב פפל ודו"ה

דאסור לגנוב אפי' לצורך פק"נ ואפ"ה לא מיקרי מומר בשעת גניבה הואיל דעכ"פ הוא נתפסין למצוה זו"ב: כה) ובגוף קושית כת"ה מש"ס ב"מ כ"ד באמת פועין זו יש להעיר עוד לשי' המלמ"ל פ"ה מאישות דהמקדש באיסוה"נ וקאשה היא חשיב"ס דמקודשת א"כ הא י"ל נ"מ שיש לפנינו אשה שהיא חשיב"ס ורפואתה בינין א"כ מצד האיסור יי"נ ליכא שום ריעותא ושפיר היתה מקודשת אבל אי הי' אסור משום מציאה שוב לא היתה מקודשת דהי' חשיב כמהנה אותה בדבר שאינו שלו וכמ"ש בתוס' קידושין דנ"ג ושפיר הוצרך הש"ס להשמיענו דמותר משום מציאה ושוב חשיב"ס תהי' מקודשת ולמ"ל להש"ס למינקט נ"מ לקנקנים הרי יש נ"מ גם בגוף היין ועכצ"ל דכיון דחשיב"ס לא שקיח וכמ"ש בתוס' פסחים דמ"ו עדיף לי' להש"ס למינקט נ"מ לענין הקנקנים מלינקט נ"מ אמדי דלא שקיח א"כ ממילא אודא ג"כ קושית כת"ה הואיל דחשיב"ס לא שקיח כנלע"ד בס"ד ודו"ק היטב: ה' במדבר תרס"ח ראדימישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' י"ח להרב כש"ת מ' חיים יוסף ב"ח נ"י ראבד"ק אפטא יצ"ו.

בדבר שאלתו בחלב רותם שנשפף תחת קדירה של בשר והי' ס' נגד החלב ועירה הבשר והרוטב מעט מעט מהקדירה והיינו שעירה בפ"א רוב הנמצא בקדירה ואח"כ עירה מעט הנשאר לתוך הרוב וע"ז העיר כת"ה דנהי ד"ל דהקדירה נשארה באיסורה ואם יבשלו בה שנית ג"כ יהי' בעי' ס' נגד הטובה אפ"ה י"ל כיין דעיקר החשש איסור הוא משום דהרוטב הנשאר בקדירה בלע אח"כ מהקדירה ונאסרה אבל עכ"פ פשנתערב אח"כ ברובא מה"ת מב"מ ברובא בטל ואף דמדרבנן בעי' ס' מ"מ חשוב בכלל סד"ר דשמא בישול אינו מפעפע לפנים ואי דחשיב נולד ס' בד"ת מ"מ בנ"ד דלא נודע אז רק לקטן י"ל דחשיב פלא נודע עד שנעשה דרבנן ומותר בהפ"מ זה תנור השאלה: א) הנה באמת אם פנים דבריו דנה חשיב בגדר ס' הי' מקום לומר דבכה"ג אף בנולד הס' בד"ת ג"כ יש להקל לפמ"ש הכנה"ג דבסד"ד ובעיא דלא איפשטא אף ס' א' בגוף וס' בי בתערוכות מהני והטעם דל"ש לומר שפבר הוחלטנו הס' בעודו ד"ת לפי דכ"ע יודעין דסד"ד במקומו עומד א"כ בנ"ד ס' זה אי מפעפע לפנים חשוב ג"כ סד"ד ושוב אף דנודע הס' בעודו ד"ת מ"מ כ"ע יודעין דרק מחמת ס' נאסר ושוב יש להקל בדרבנן אף באמת וי"ל להיפוך דבסד"ד גרע באם נודע הס' בעודו ד"ת דכבר העירו המפורשים דד"ז דנולד הס' בד"ת אסור יהי' תלוי בפלוגתא אי ס' ד"ת מה"ת לקולא או לחומרא דלמ"ד מה"ת לחומרא אם ניקל אח"כ בשעה שנעשה דרבנן יהי' זילזול לדבריהם וכמ"ש המג"א סי' קפ"ד לענין ס' בהמ"ז וכה"ג כ' ברש"י עירובין דל"ח דהיכי דיש טומאה ד"ת ומחמירין בס' טבילתה מחמירין ג"כ בס' טבילת טומאה דרבנן משום זילזול עיי"ש אכן לשי' הסוברים דס' מה"ת לקולא רק מדרבנן לחומרא גם בשעה שהי' ס' ד"ת ושוב כשפא אח"כ לידי דרבנן יש להקל כיון דחזו"ל בעצמם הותנו פה דבסד"ר נזול לקולא וכמ"ש הלח"מ בשם זוהר הרקיע וכבר כ' בשו"ת ב"א דהא דס' מה"ת לקולא הטעם משום דאוקמה אחזקה דקודם מ"ת דאז הי' הפל היתר וממילא בסד"ד דל"ש לאוקמה אחזקה כמ"ש הכנה"ג בכה"ג שוב לכ"ע הספק מה"ת לחומרא ושוב אף בנעשה אח"כ דרבנן יש לאסור: ב) אף באמת א"א פלל למיחשב דבר זה אי בישול מפעפע לפנים לספק הואיל דמעיקר הדין אנו אומרים דמתפשט לתוך התבשיל דאל"כ יוצמח דבאם נשפף

חלב תחת קדירה של בשר עוף שיהי' מותר משום סד"ר והיינו לשי' הש"ך בסי' צ"ח
דגם בבשר עוף בחלב ונשפף אולינו לקולא ואין לומר אה"נ ז"אדא"כ תיקשי בהא
דמבואר בסי' צ"ב דנשפף שלא פנגד הרוטב צריף ספ"ס משום דאמרי' דמתחילה נתפשט
סביבו עד פדי שיעור ס' ונאסר חלק בליעה מהקדירה ואח"כ נתפשט לתוך התבשיל
ואוסר וקשה הא עכ"פ חלק הבליעה בקדירה הנאסר הוי עכ"פ מב"מ עם שאר התבשיל
ובטל מה"ת ברוכא ושוב חשוב סד"ר דשמא לא נתפשט כלל לתוך התבשיל ושוב הי'
סגי אם יש ג"פ ס' נגד הטובה ואף אם נדחוק לומר דהכא מיירי שהבליעה שבקדירה
הוא מבשר וכעת מבשלין בה ירקות דבכה"ג הבליעה שנואסרה לגבי שאר התבשיל
חשוב מבשא"מ וכמ"ש בחו"ד סוס"י צ"ב בטיפה הנופלת ע"ג פיסוי קדירה דכ'
מהרש"ל דבעי ספ"ס דשמא לא עלה הזיעה מיד למעלה והט"ז כ' דיש להחמיר בס' ד"ת
וכ' החו"ד דמיירי שיש בהקדירה בליעה מבשר ועכשיו מבשלין בה ירקות דאי מיירי
במבשלין גם עכשיו בשר שוב מיקרי מב"מ ובטל מה"ת ברוב ושוב הי' חשוב סד"ר
עיי"ש אף באמת גם בכה"ג אפתי תיקשי בהא דכ' הרמ"א בסי' צ"ב דבקדירה חדשה
אף בנפל שלא פנגד הרוטב סגי בס' והעיר בש"ך דהא עכשיו בשעת בישול ע"י הזיעה
הלכה הבליעה למעלה ושוב י"ל דנאסרה אז עד פדי ס' בשעת נפילת הטובה ושוב אוסר
אח"כ שאר התבשיל עיי"ש והשתא קשה הרי אם הבליעה שבקדירה הוא מב"מ עם
התבשיל א"כ הא מה"ת ברוכא בטל ושוב י"ל סד"ר לקולא דשמא בישול אינו מפעפע
לפנים וגם יש להעיר דהא מוכח דהאוסרין שלא פנגד הרוטב לא קאי דוקא אבב"ח ורק
דגם בנפל טיפת רוטב נבילה ג"כ מחמירין אף דבשאר איסורין חנ"נ הוא רק מדרבנן
ושוב הי' מקום לומר סד"ר לקולא וע' בסו"י צ"ח בט"ז וש"ך ופמ"ג שם דבשאר איסורין
מצרפין שיטת ר' אפרים לשו' הרמב"ן דבליעה בכלי לא נ"נ וקשה אמאי לא כ' בפשיטות
הואיל דחנ"נ בשאר איסורים הוי רק דרבנן א"כ חשיב סד"ר דשמא אינו מפעפע לפנים
ועכצ"ל דזה ל"ח בגדר ס' והעיקר דמפעפע לפנים ושפיר מחמירין גם בדרבנן וכן כ'
בפמ"ג או"ח ס' תס"ז בא"א סקל"ו דגם בדרבנן אין להקל מפח ס' זה אי מפעפע לפנים
עיי"ש ובאמת בחכמ"א פל"מ"ה כ' דבס' אם יש ס' יש להתיר התבשיל מפח ס"ס והיכי
דהוי ס' איסור הש"ך גופא מיקל בזה מטעם ס"ס בסי' צ"ז שם וכן כ' בפמ"ג ס' צ"ח
ועכצ"ל דלגבי ס"ס מצרפין ס' בזה אף שאינו שקול אבל להתיר מפח זה אפי' בדרבנן
ל"מ וכה"ג כ' ביד"ש ס' צ"ח לענן ס' חסרון ידיעה עיי"ש: ג) עתה נבוא למה שהעיר
כת"ה דאחר ששפף הרוטב בפעם הראשון נעשה הרוב פלי שני וא"כ פששפף המותר
הוי בנפל חם לתוך צונן דאינו אוסר רק כ"ק באמת לא אבין דבריו דאם נתפונן להא
דמבואר בסי' צ"א דבלא נאסר רק כ"ק וא"א לקולפו מותר משום דלא ניקר מקום
הקליפה עי' ש"ך שם ובסי' ס"ט אם פוננתו לזה טעה א"ע התם מיירי בנפל חלב רותח
לבשר צונן א"כ ליכא בהחלב רק בליעת בשר והבליעת בשר הוי בקליפת החלב שפיר
מותר אבל הכא דמעורב רוטב איסור ברוטב היתר שפיר גם בצונן יש לאסור ולא דמי
פל"ל להא דסי' צ"א וע' שו"ת ח"ס יו"ד ס' פ' מ"ש בזה ולכאורה י"ל פדברי כת"ה
באופן זה דאם מתחילה עירה הבשר ומעט רוטב באופן שהי' בהבשר ומעט רוטב רוב
נגד רוטב הנשאר בקדירה ואח"כ עירה רוטב הנשאר על הבשר אז שפיר י"ל דלא נאסר
הבשר רק כ"ק ונהי דלענן הרוטב שעירה בראשונה א"א להקל הואיל דנתערבה עכשיו

ברונטב איסור וא"א להפרידם אבל עכ"פ לענין הפשר הנאסר כ"ק פבר העיר ברי"מ לחולין דלעולם יש ספק שפא בהכ"ק גופא יש ס' נגד הנבלע בו נרק דמחמירין בס' ד"ת אבל הכא דכבר נתבטל ברוב בהרונטב של היתר שיב שפיר י"ל שפא בהכ"ק גופא יש ס' אכן לשי' הש"ך בס"י צ"ח דבנפל למינו ולא"מ אף דאמרי' סליק אפ"ה הא"מ נשאר אסור ובעי בהאינו מינו ס' מה"ת שוב גם בכה"ג א"א להקל מפת הספק שפא בהכ"ק גופא יש ס' נגד הנבלע בו פינו דאפתי אנו דנין לענין ס' ד"ת ולחומרא ע"כ דברי כת"ה תמוהים: ד) אולם לדינא נלע"ד פינו דלשי' הט"ז ס"י צ"ב פיש ס' נגד הטיפה גם הקדירה מותרת משום דאמרי' דהכל נתפשט להתבשיל ולא נשאר שום בליעה בקדירה ונהי דאנו מחמירין לאסור הקדירה וגם דבעי ס' נגד הטיפה גם בתבשיל השני אבל עכ"פ היא רק מחמת חומרא מספק דשפא נשאר קצת בליעה בקדירה וא"כ בנ"ד דמתחילה קודם שעירה התבשיל הרי הי' ס' נגד הטיפה וא"כ יש עכ"פ ספק שפא פבר נתפשט הבליעה להתבשיל ולא נשאר פלל בהקדירה ולשיטה זו אף בנשפף אח"כ רוב מהקדירה ג"כ לא נאסר מה שנשאר בקדירה הואיל דלשיטה זו לא נשאר שום בליעה בהקדירה א"כ נהי דחוששין מספק שפא יש מעט בליעה בהקדירה מ"מ בנפל אח"כ רונטב הנשאר לרונטב היתר א"כ מה"ת מב"מ ברונבא בטל ולענין דרבנו שוב מצרפין הך ס' שפא לא נתפשט אח"כ שום בליעה לרונטב הנשאר ונהי דהוכחתי דספק זה אי מפעפע לפנים לא חזיא להקל אף בדרבנו כ"ז היכי דליכא עוד סניף להקל אבל הכא דאיכא עוד סניף דשפא הלכה פל הבליעה להתבשיל ולא נשאר אף מעט בליעה בקדירה בכה"ג תו חזי' לצרף ס' זה שפא בישול אינו מפעפע לפנים דהיכי דאיכא סניף להיתר שוב מצרפין גם ספק זה ובמ"ש בש"ך ס"י צ"ז ובחכמ"א פלל מ"ה כנלע"ד בס"ד לדינא: א' בהעלותה תרע"ב ראדימישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' י"ט להרב הה"ג כש"ת מ' חיאאל לעהרער (נ"י) ז"ל מבאביב יצ"ו.

בדבר שאלתו באחד ששלח גט לאשתו עי"ש זה זמן רב למדה"י ועד פה לא נתברר אם פבר בא הגט לידה ובין כף האיש הלז נשא אשה בלי שאלת חכם ונסתפק כת"ה אי מחנכים הב"ד להפרישם דשפא עדיין לא בא הגט לידה וממילא דעובר אחר"ג או דנימא דיש לנו לסמוך אחשע"ש זה תורף השאלה: א) והנה לכאורה י"ל דזה תלוי אי חדר"ג הוי ד"ת א"כ בד"ת לשי' כמ"פ לא אמרי' חשע"ש אבל א"נ דל"ח רק איסור דרבנו שוב י"ל דברבנו וגם היכי דבוא המשלח לידי עבירה לכ"ע סמכינו אהא דחשע"ש והנה ידוע שיטת הרמב"ם פ"ד מתרומות דמצאו תרום אין חזקתו תרום דאין אומרי' באיסורין חשע"ש רק להחמיר ולא להקל והכ"מ העיר המקורמש"ס גיטין דס"ד והקשה בנב"י דהא הרמב"ם פ"א מתרומות פסק דתרומה בזה"ז דרבנו א"כ בדרבנו שוב י"ל חשע"ש אפ"ל להקל ואין לומר הטעם משום דיש לו עוקר מה"ת ז"א דהא לשי' הרמב"ם גם בתחומין יש לו עוקר מה"ת דס"ל לתחומין י"ב מיל ד"ת ואפ"ה חזינו דבתחומין סמכינו אהא דחשע"ש א"כ נשמע אחת משתי אלה או דגם ביש לו עוקר מה"ת אמרי' חשע"ש וא"כ תיקשי מ"ש בתרומה לא אמרי' חשע"ש וא"נ באמת דבייש לו עיקר מה"ת ל"מ החשע"ש להקל תיקשי שוב אמאי בתחומין סמכינו אחשע"ש עכ"ת: ב) והנלע"ד ליישב ונקדים ש"ס עירובין דל"ב בהא דתנו השולח עירובו ביד

חש"ו אינו עירוב ואם אמר לאחר לקבלו הימנו ה"ז עירוב ופריה ודילמא לא ממטיא לי ומשני בעומד ורואהו ופריה ודילמא לא שקול מינא ופירש"י ו"ל דילמא לא מקבל לי ומשני חשע"ש ובאמת הרמב"ם פ"ו מעירובין הלכה כ"ב הביא דין זה דהשולח עירובו ביד חש"ו להוליכו לכשר דמועיל בעומד ורואה שמגיע החש"ו אצל הכשר ולא הביא הטעם משום דחשע"ש וצ"ע והנלע"ד דבאמת הקשו בתוס' שם דהא מגופא דמתני' שמעינן מדתנן דהשולח ביד חש"ו אינו עירוב ומשמע הא ביד פיקח ה"ז עירוב וע"כ משום חשע"ש ר אף באמת י"ל דכבר העיר במלמ"ל פ"ד מבכורות דלמ"ל להש"ס דהקא לומר מטעם חשע"ש הא י"ל בפשיטות טעם סד"ר ולקולא ומ"ש המלמ"ל דהיכי דהוי ס' אם נעשה כלל מעשה המתיר ל"ש לומר סד"ר לקולא באמת כבר תמה עליו השעה"מ פ"ו ממקנאות מהא דס' קרא ק"ש בבכרות דכ"א דאינו חוזר וקורא משום דהוי סד"ר אף דגם התם הספק אם נעשה כלל מעשה המתיר וכן מהא דיו"ד סי' ס"ט דפסק הט"ז בס' אי מלחה דמותר משום סד"ר אף דגם התם הוי הס' אי עשיתה כלל מעשה המתיר ועכצ"ל כסברת השעה"מ שם וכן כ' בישי"ע או"ח סי' תו"א משום דהוי תרי קולא דסתרי אהדדי דאם ירצה לילף אלפים ממקום העירוב נימא סד"ר לקולא דהניח העירוב ואם ירצה לילף אלפים מצד תחום ביתו נימא להיפוך סד"ר לקולא דלא הניח העירוב והיכי דסתרי אהדדי לא אמרי' סד"ר לקולא וכמ"ש בתוס' ב"ק די"א דבס"ס דסתרו אהדדי לא מקילין וה"ה די"ל בסד"ר דסתרי אהדדי לא אזלינן לקולא ובאמת תימה על השעה"מ שלא העיר מתוס' ביצה די"ד שכ' להדיא דהיכי דהס' סתרי אהדדי גם בדרבנן לחומרא ולפ"ז תמה בשעה"מ שם בהא דס"ל לר"י דס' עירוב כשר הרי היכי דסתרי אהדדי לא מקילין גם בדרבנן ועיי"ש שבהביא מדברי הר"ן סוף פסחים בהא דתרי פסי קמאי עיי"ש: ג) ומעתה י"ל לפי מחלוקת הרמב"ם והטור מובא באה"ע סי' קכ"א בעשה שליח על פתיבת גט ונשתטה המשלח בשעת הפתובה דלשי' הרמב"ם כשר ולטור פסול וכ' הב"ש דבנשתטה בשעת נתינה לכ"ע הגט כשר מה"ת וכ' המפורשים בבניאר הדבר דכבר נודע שיטת מהרי"ט דל"מ הקדש עיי"ש דהוי מקילי ותמהו דהא שליח ראשון מועיל גם במקילי ותירצו דבאמת במקילי לחוד לא נתפס פח השליחות שיהי' השליח עומד במקום הבועלים ורק פניו דמינוי השליחות הוא על דבר שסופו להיות ע"י מעשה שוב מועיל השליחות אבל עיקר השליחות נגמר רק בעת שנעשה המעשה ואז שפיר יוכל להיות עומד במקום הבועלים עי' באחרונים שהאריכו בזה ולפ"ז י"ל בסברת הטור דבאמת הי' לנו לומר פאן דמינה שליח בעודו פריא ואז הי' השליח במקום הבועלים לא הי' לחוש כלל ע"ז שישתטה בשעת הפתובה ע' קצה"ח סי' קפ"ח ואפ"ה ס"ל להעור הואיל דקודם הפתיבה לא הי' רק מקילי ממילא לא קיבל אז עוד את פח הבועלים וממילא היכי דבשעת פתובה הי' הבעל פריא א"כ כבר קיבל השליח פח הבועלים שפיר לא יזיק לנו מה שנשתטה בשעת נתינה ורק בנתן לה הגט בעצמו והתנה שלא יחול רק למחר אז בעי שיהי' פריא גם למחר בשעת חלות הגט אבל עיי"ש אף דנשתטה בשעת נתינה כשר מה"ת לפי שפיר קיבל פח הבועלים בשעת פתיבה עכ"פ נשמע דעל מקילי לחוד לא נתפס פח השליחות שיהי' עומד במקום הבועלים וידוע שיטת כמ"פ דמיד פשהניח העירוב הסיח דעתו מאלפים שמצד תחום ביתו ואם אפ"י נודע לו אח"כ שנאכל העירוב אפ"ה אסור לילף אלפים לצד תחום ביתו ע' רש"י ותוס' וברי"ף

ורא"ש עירובין דמ"ט ע"ב וע' רש"י שם דנ"ב ובישי"ע סי' ת"ח כ' דנה תלוי אי תפצי
הפקר קונים שביתה או לא עיי"ש ולפי שיטה זו נוצח דמיד פשעשה שליח להניח
עירוב תיכף הסיח דעת מאלפים לצד תחום ביתו אף אפתי י"ל דכ"ז אם מסר העירוב
ליד השליח והוי השליחות על מעשה ונשפיר נעשה לענגן זה במקום הבועלים שפיר
מפסידין הבועלים האלפים לצד תחום ביתו אבל בלא עשהו שליח רק בדיבור והיגנו
שאמר לו שישלח לו העירוב א"כ לע"ע ל"ח טפי ממילי ולא נעשה עוד במקום הבועלים
י"ל דאפתי לא הפסידו הבועלים האלפים לצד תחום ביתו ולפ"ז קושית התוס' לק"מ
דמה דמוכח דבשילח ביד פיקח ה"ז עירוב לא נשמע כלל דחשע"ש דהתם י"ל מטעם
סד"ר לקולא וליש לומר משום דסתי אהדדי ז"א דבזה דמסר לו העירוב א"כ הפיקח
זה קיבל פח הבועלים וממילא פבר הסירו הבועלים דעתן מאלפים לצד תחום ביתו ושוב
אין לנו עוד לדון רק על אלפים שלצד מקום הנחת העירוב ושוב י"ל התם הטעם משום
סד"ר לקולא ורק מהא דאמר לאחר לקבלו ופריה הש"ס ודילמא לא שקיל מינן' ופירש"י
ולא מערב לי הפנונה דבכה"ג דלא נתנו הבועלים העירוב לידו ממש רק שאמרו לו
שישלחו לו א"כ לע"ע במילי לחוד לא נתפס עדיין פח השליחות שיהי' במקום הבועלים
ממש ושוב אפתי לא הפסידו האלפים לצד תחום ביתו ושוב שפיר ל"ש לומר בזה סד"ר
לקולא פיו דהוי סתי אהדדי דיש לנו לדון הו לענגן אלפים שלצד תחום ביתו והו לענגן
אלפים שמצד העירוב ולכך השמיענו הש"ס דמתר מפח חשע"ש ומינשב קושית התוס'
בס"ד: ד) אף לכאורה אפתי קשה דאיך נשמע מפאן דמהני חשע"ש להקל אפי' בדרבנן
הרי לפ"מ דמבואר בגיטין דס"ד דלחומרא בנודאי מועיל החשע"ש וא"כ פשיטא דלענגן
לאנסרו לילה אלפים שלצד תחום ביתו בזה בנודאי מועיל החשע"ש וא"כ מאי ראי'
מש"ס דכאן דחשע"ש מועיל בדרבנן אפי' להקל דילמא הכא עיקר ההיתר משום דסד"ר
לקולא ול"ש לומר דהוי סד"ר דסתי אהדדי ז"א דכינן דלענגן אלפים שבצד ביתו
בנודאי דאסור לילה פיו דבזה בנודאי מועיל החשע"ש לחומרא ושוב אין לנו לדון עוד
רק לענגן אלפים במקום העירוב ושוב ל"ח סתי אהדדי ושוב י"ל דהתם ההיתר מפח
סד"ר לקולא אבל אפתי לא נשמע דחשע"ש מועיל לקולא אפי' בדרבנן וצ"ע לכאורה
אף באמת וי"ל דלכאורה איך אפשר לומר דלענגן אלפים שבצד ביתו בנודאי דאסור
מפח חשע"ש דמועיל לחומרא לכ"ע וקשה הא לכאורה הוי סד"ר ונהי דחשיב סד"ר נגד
תזקה אפ"ה לשי' הפר"ח סי' ק"ו דסד"ר אף נגד תזקה מותר אפתי תיקשי ואף לדין
דס"ל סד"ר נגד תזקה אסור כ"ז בתזקה גמורה אבל הכא בחשע"ש דחזינו דלקולא לא
מהני התזקה ורק לחומרא מהני ושוב בתזקה פזו בנודאי די"ל דסד"ר לקולא ושוב
פשיטא דאין להחמיר לגבי אלפים שממקום העירוב הוא מטעם סד"ר ז"א דהא סתי אהדדי פיו
דהיתר לגבי אלפים שממקום העירוב הוא מטעם סד"ר ז"א דהא סתי אהדדי פיו
דאפתי יש לנו לדון לענגן אלפים שבצד ביתו ג"כ ועכצ"ל דטעם ההיתר מפח חשע"ש
ושפיר נשמע דבדרבנן מועיל חשע"ש אפי' לקולא: ה) ולפ"ז מינשב ג"כ שיטת הרמב"ם
הנ"ל דבאמת פבר כ' הנוב"י דאף דהרמב"ם סובר תחומין יב"מ ד"ת אפ"ה מודה
הרמב"ם דיש מ"ד דתחומין לעולם דרבנן וע' ברא"ש סופ"ק דעירובין ובעה"מ ורמב"ן
מ"ש בזה והנה פבר כ' המלמ"ל דאף לשי' התוס' עירובין דל"ב דבדבר שיש לו עיקר
מה"ת לא אמרי' חשע"ש כ"ז אם באנו להחמיר רק מפח חשע"ש אבל היכי דיש מקום

להקל מִפֶּחַס סד"ר לקולא אף בַּיִשׁ לוֹ עֵיקָר מֵה"ת ג"כ אַמְרֵי סד"ר לקולא: (ו) ולפ"ז י"ל דְּהָא דְּמַסִּיק הַש"ס בְּעִירוּבֵין דְּהֵתָם הַטַּעַם מְשׁוּם חֲשַׁע"ש מְשׁוּם דְּהֵתָם קְאֵי סִגְנִית הַש"ס לְדִידוֹ דְּפִסְקִינָן דְּתַחֲוּמֵין לְגַמְרֵי דְּרַבְּנָן לְכַד מוֹעִיל חֲשַׁע"ש אף לְהַקְלֵי וְאֵף דְּהֵתָם ס' כ' שָׁם דְּסוּגְיָא זֶה סוּבַר דְּתַחֲוּמֵין לְפִי שְׁאִסְמַכּוּהָ אַקְרָא תַמִּיר וּלְכַד בְּעֵי דְּנֻקָא עוֹמֵד וְרוֹאֵהוּ כ"ז בַּס"ד דְּלֹא יָדַע הַש"ס מַחֲשַׁע"ש אֲבָל לְבַתֵּר דְּמַסִּיק הַש"ס מִפֶּחַס חֲשַׁע"ש שְׁפִיר לֹא נִשְׁמַע מִפְּאֵן דְּתַחֲוּמֵין תַמִּיר וְשְׁפִיר י"ל דְּהַש"ס סוּבַר דְּלְגַמְרֵי תַחֲוּמֵין דְּרַבְּנָן וְשְׁפִיר מוֹעִיל חֲשַׁע"ש אִפִּי לְהַקְלֵי דְּאֵי לֹא הִי מוֹעִיל לְהַקְלֵי לֹא הִי מוֹעִיל אף לְהַתְּמִיר וְשׁוֹב לֹא שְׁיִינְדָּה לְזוּמַר הַטַּעַם מְשׁוּם סד"ר לקולא פִּינּוֹן דְּסִתְרֵי אֶהְדְּדִי אֲבָל הֶרְמַב"ם לְשִׁיטְתוֹ דְּתַחֲוּמֵין יב"מ ד"ת וא"כ לְשִׁי הַתּוֹס' דְּבַיִשׁ לוֹ עֵיקָר בַּד"ת ל"מ חֲשַׁע"ש וא"כ י"ל דְּגַם הֶרְמַב"ם קְאֵי בְּשִׁיטַת הַתּוֹס' וּכְמַש"כ הַמַּלְמ"ל דְּהֶרְמַב"ם סוּבַר בְּזָה פְּשִׁיטַת הַתּוֹס' וּלְפ"ז י"ל בְּשִׁלְמָא גְבִי תְרוּמָה דַּא"א לְהַקְלֵי מִפֶּחַס סד"ר לקולא וּכְגוֹן בּוּזָה"ז אוֹ בְּפִירוֹת הוֹאִיל דְּהוּי נֶגֶד חֲזַקַת טְבָל נֵרַק דְּבָאֵנוּ לְהַתִּיר מִפֶּחַס חֲשַׁע"ש לְעַנְיָן זֶה שׁוֹב י"ל פִּינּוֹן דְּתְרוּמָה יֵשׁ לוֹ עֵיקָר מֵה"ת ל"מ חֲשַׁע"ש אֲבָל גְּבִי עִירוּב נְהִי דְּלִשְׁי הֶרְמַב"ם גַּם תַּחֲוּמֵין יֵשׁ לוֹ עֵיקָר מֵה"ת וּל"מ בּוֹ חֲשַׁע"ש אִפִּי הַבְּשִׁיטַת הֶרְמַב"ם י"ל גְּבִי עִירוּב טַעַם אַחַר לְהַתִּיר דְּכַבְּרַה עִירוֹתֵי בְּזָה דִּי"ל דְּשְׁרֵי מִפֶּחַס סד"ר לקולא נֵרַק שְׁפַתְבְּתֵי דְּהוּי ס' דְּסִתְרוּ אֶהְדְּדִי וְנְהִי דְּהַעִירוֹתֵי דְּלְעַנְיָן תַּחֲוּם בֵּיתוֹ יֵשׁ לְאַסּוֹר מִפֶּחַס חֲשַׁע"ש דְּמוֹעִיל לְחוּמְרָא לְכ"ע וְשׁוֹב אֵין עוֹד לְדוֹן רַק עַל אֲלֵפִים שְׁבַצַד הַעִירוּב וְשׁוֹב י"ל סד"ר לקולא אִפִּי הַבְּאֵתֵי דְּאֵי בְּאַמַת חֲשַׁע"ש ל"מ לְהַקְלֵי אִפִּי מְדַרְבְּנָן שׁוֹב לֹא יוֹעִיל חֲשַׁע"ש אִפִּי לְאַסּוֹר אֲלֵפִים שְׁבַצַד בֵּיתוֹ מְשׁוּם דִּי"ל דְּסד"ר נֶגֶד חֲזַקָה כְּזוֹ לְכ"ע לקולא וְשׁוֹב תְּשׁוּב סִתְרֵי אֶהְדְּדִי וְשְׁפִיר ל"ש לְהַתִּיר אֲלֵפִים שְׁבַצַד הַעִירוּב מִפֶּחַס סד"ר לקולא אֲבָל לְשִׁי הֶרְמַב"ם י"ל פִּינּוֹן דְּלִשְׁי הַסּוּבְרִים דְּתַחֲוּמֵין לְגַמְרֵי דְּרַבְּנָן מוֹעִיל חֲשַׁע"ש אִפִּי לקולא א"כ גַּם לְהֶרְמַב"ם נְהִי דְּלִשְׁיטְתוֹ לְהַקְלֵי מִפֶּחַס חֲשַׁע"ש א"א פִּינּוֹן דְּלִשְׁיטְתוֹ הוּי כְּמוֹ יֵשׁ לוֹ עֵיקָר מֵה"ת אֲבָל עַכ"פ לְהַתְּמִיר בְּנוֹדָאֵי מוֹדָה הֶרְמַב"ם דְּמוֹעִיל חֲשַׁע"ש בְּתַחֲוּמֵין דְּאֵין לְעֲשׂוֹת פְּלוּגְתָא רְחוּקָה כְּזוֹ וְשׁוֹב פִּינּוֹן דְּלִשְׁי הֶרְמַב"ם מוֹעִיל עַכ"פ חֲשַׁע"ש לְהַתְּמִיר וְשׁוֹב אֲסוּר בְּאֲלֵפִים שְׁבַצַד בֵּיתוֹ מִפֶּחַס חֲשַׁע"ש וְשׁוֹב לֹא נִשְׂאָר לָנוּ לְדוֹן רַק לְעַנְיָן אֲלֵפִים שְׁבַצַד הַעִירוּב בְּזָה שׁוֹב יֵשׁ לְהַתִּיר מִפֶּחַס סד"ר לקולא דְּהִיכִי דְּהוּי הֵקִיתַר מִפֶּחַס סד"ר אֵין חִילּוּק בֵּין יֵשׁ לוֹ עֵיקָר מֵה"ת אוֹ לֹא וּמִיָּנֻשׁב הַכֹּל בַּס"ד וְדו"ק הֵיטְב: ז) עוֹד י"ל שִׁיטַת הֶרְמַב"ם דְּפִסְק בְּעִירוּב דְּסְמַכִּינָן אֵהָא דְּאָמַר לְאַחַר לְקַבְּלוֹ וּקְשָׁה מְהָא דְּבַפ"ו מִמְעַשֵּׁר בְּהָא דְּלִקוּט תַּאנִּים כ' הֶרְמַב"ם הַטַּעַם מְשׁוּם חֲזַקַת חֶבֶר וְאִמַּאי לֹא כ' הַטַּעַם דְּחֲשַׁע"ש דְּהָא גַם תְּרוּמוֹת פִּירוֹת מְדַרְבְּנָן הוּא וְכ"ת מְשׁוּם דְּיֵשׁ לוֹ עוֹקֵר מֵה"ת א"כ גַּם בְּתַחֲוּמֵין דְּיֵשׁ לוֹ עֵיקָר מֵה"ת לְשִׁיטְתוֹ אִמַּאי סְמַכִּינָן אַחֲשַׁע"ש וְהַנְּלַע"ד דְּהַנְּהָה יְדוּעַ שִׁיטַת הַט"ז בַּסִּי דְּאֵף דְּקִי"ל דְּבַדְשִׁיל"מ לֹא אַמְרֵי סד"ר לקולא אִפִּי הַב"י ס"ס בְּדִשִׁיל"מ בְּדַרְבְּנָן אֲזִלִּינָן לְקוּלָא וְהַש"ף כ' דְּנֻקָא בָּאֵם יֵשׁ ס"ס שְׂאֵין כָּאֵן אִיסוּר שְׁרִי וְהַנְּהָה כְּבָר נִסְתַּפְּקוּ הַמְּפִנְרֵשִׁים אוֹ בְּדִשִׁיל"מ אַמְרֵי כַד"פ מְרַבָּא פְּרִישׁ דְּל"ש הַטַּעַם דְּעַד שְׁתַּאכְלָנוּ בְּאִיסוּר דְּהָא תְּלִינָן שְׂאֵין כָּאֵן אִיסוּר כְּלָל דְּבִשְׁלָמָא לְעַנְיָן בִּיטוּל בְּרוּב דְּהַטַּעַם מְשׁוּם דְּהָרוּב גּוֹבַר אֵל הַמִּיעוּט וּמְהַפְּכוֹ לְהִיתַר וּלְכֵן בְּדִשִׁיל"מ לֹא אַמְרֵי דְּרוּב הֵקִיתַר וְעֲשָׂה גַם אֵת הַמִּיעוּט שְׁהִיתַר אֲבָל הֵכָא דְּתוּלִין שְׂאֵין כָּאֵן אִיסוּר כְּלָל א"כ ל"ש עַד שְׁתַּאכְלָנוּ בְּאִיסוּר דְּהָא בְּאַמַת לִיכָא אִיסוּר וְאִפִּי הַהוּכִיחַ בְּסַפֵּר סִידוּרוֹ שֶׁל שְׁבַת דְּגַם כַּד"פ ל"מ בְּדִשִׁיל"מ

והטעם דרנפא דא"ק ל"ח בירור רק ס' כמ"ש בשטמ"ק ב"מ ד"ו ובדשיל"מ ל"מ ס' להקתר וע' במג"א סי' תקי"ג ובצל"ח ריש ביצה אולם בר"ן פ"ק דביצה מפונש דבדשיל"מ באיסור דרבנן מהני רובו להקתר והטעם דהא אם ס"ס מועיל באיסור דרבנן אף בדשיל"מ וידוע דטבל מיקרי דשיל"מ כמפונש בתוס' ע"ז דע"ג בשם הירושלמי וכן כ' הרמב"ם ז"ל וקאמת לענין ספק בנודאי דחשיב דשיל"מ דרק לענין ביטול יפה הקשו דהא א"א להפריש מחיוב ד"ת דהני מחיוב עה"פ וא"א להפריש רק מדמאי או מעציץ שאינו נקוב ושוב ל"ש עד שתאכלנו דהא ע"כ צריך לבוא לביטול ע' ביש"ע ובב"ט מ"ש בזה אכל לענין ס' דאפשר להפריש מיני' ובי' בנודאי דחשיב דשיל"מ וא"כ זה פשיטא דגם אי חשע"ש מועיל בד"ת אפ"ה י"ל דגבי טבל ל"מ התקנה דשע"ש דבדשיל"מ כמו דל"מ רוב או ס"ס ה"ה דל"מ החשע"ש ורק בתרומת פירות דהני דרבנן אף דהווי דשיל"מ אפ"ה כמו דמועיל ס"ס או רוב להקתר וה"ה דמועיל התקנה הואיל דלשיטה זו חשע"ש מועיל בד"ת אכל לר"נ דשע"ש ל"מ בד"ת וע"כ דתקנה זו נ"ח כמו רוב להקתר א"כ גם בתרומות פירות דרבנן נמי ל"מ התקנה פינו דאינו כמו רוב ל"ח טפי מספק ושוב בדשיל"מ ל"מ ומינושב שפיר דברי הרמב"ם דכינו דפסק כר"נ דבת"פ ל"מ החשע"ש וע"כ דתקנה זו ל"מ כמו רוב ושוב אף בתרומות פירות ל"מ משום דחשיב דשיל"מ אכל בעירוב דמפונש בש"ס עירובין דמ"ה דאמרי' בו סד"ר לקולא אף דהני דשיל"מ מ"מ כ' בתוס' שם דבעירוב הקילו ושוב שפיר מועיל החשע"ש כמו בשאר איסור דרבנן דהשתא קיימינן בשיטה דלהרמב"ם בין בדרבנן שאין לו עוקר מה"ת ובין שיש לו עוקר בד"ת שוין ומינושב הפל בס"ד ודו"ק: ח) יצא מדברינו דהרמב"ם סובר כר"נ ואפ"ה מועיל בעירוב הואיל דלשיטתו בדרבנן אף ביש לו עיקר בד"ת ג"כ מועיל החשע"ש ולכאורה יש להעיר בהא דר"ש מביא ראי' דשע"ש מהא דבחדש הרחוקים מותרים מחצות וקשה אמאי יועיל לר"ש החשע"ש בחדש הרי חדש חשיב דשיל"מ אף באמת גיחא דכיון דר"ש סובר דשע"ש מהני גם בד"ת תוס' פ נפ"מ דמבואר בגיטין דס"ד דשע"ש מועיל אפי' נגד דשב"ע ודא"א וע"כ דלר"ש החשע"ש עדיף משאר תקנות והוי כמו תקנה דתליא בסבא ועדיף משאר רנפא ותקנה וישפיר מהני אפי' בדשיל"מ אכל לר"נ דל"מ החשע"ש בד"ת וע"כ דתקנה זו גרע משאר תקנה לשיטתו י"ל דאף בדרבנן היכי דהווי דשיל"מ ל"מ החשע"ש ובפרט די"ל דחדש ל"ח כדשיל"מ לענין ס' כמפונש במנחות דס"ח דלמ"ד חדש בח"ל דרבנן ל"ח לספיקה והקשו הראשונים דהא הוי דשיל"מ ותיקצו משום דחוזר לאיסורו וכו' האב"מ בתשובה דכינו דהספק על היום ונה חוזר לאיסורו לשנה הבאה וה"ה הקא ספק זה אי הקריבו תיקף ס' זה הוא בכל שנה וישפיר מהני החשע"ש לר"ש גם בחדש וממילא לר"נ בס' אם עשר פירותיו דהווי דשיל"מ אף דהווי רק דרבנן ל"מ החשע"ש הואיל דלדידן' חשע"ש ל"מ בד"ת בשום פעם א"כ גם בדרבנן ל"ח החשע"ש טפי מספק וישפיר היכי דהני דשיל"מ ל"מ החשע"ש וא"ש הפל בס"ד ודו"ק: ט) ונהה ראיתי לכת"ה שהביא בשם הגאון מהרש"ם ז"ל ליישב שיטת הטור סי' של"א שכ' בשם הר"ש דאפי' בד"ת אמרי' חשע"ש הלכך אם בא ומצאו פרי תרום מהני משום דשע"ש ול"ח שמה תרום אחר ודבריו תמוהים מש"ס חולין די"ב דמבואר דבמצאו תרום און תקנתו תרום דחוששין שמה שמע אחר ותרום והיו תרום שלא מדעת וכבר הרגיש בזה במג"א סי' ת"ט ובמל"ל

פ"ד מְבֹכֹרוֹת עיי"ש וע"ז כ' כת"ה דְּכָבֵר הַעִיר הַמְּלֵמ"ל דִּי"ל דְּהַשְׁלִיחַ לֹא חָשַׁשׁ לַתְּרוֹם מִפְּנֵי שְׂיָדַע דַּהֲבַעָה"ב לֹא יָבֹא לִידֵי מְכָשׁוּל מִפְּנֵי שְׂיֹדַע מִדַּת הַפְּרִי וְיִרְאֶה שְׂעֻדָּיו לֹא נִתְּרָם אוֹ מִשׁוּם שְׂלֵא יִמָּצֵא הַתְּרוּמָה בְּצַד הַפְּרִי וְרַק דְּאַפְתִּי יֵשׁ לוֹ לְחֹשׁ שְׂמָא שְׂמַע אַחַר וַיִּתְּרוֹם מ"מ כ' כת"ה דְּגַם לְזֶה אֵין הַשְׁלִיחַ חוֹשֵׁשׁ חֲדָא דִּילְמָא לֹא יִפְרוֹשׁ אַחַר וְאָף אִם יִפְרוֹשׁ שְׂמָא יִשְׁנָה מִדַּעַת הַבַּעָה"ב וַיִּוְכְלוּ הַבְּעָלִים לִישְׂאֵל עָלָיו וַיִּחְזֹר וַיִּתְּרוֹם אוּלָּם לְמ"ד דְּצָרִיף לְפָרְט הַסִּיפָה שׁוּב לֹא יִרְצָה שׁוּם חֲכָם לְהַתִּיר לוֹ בְּשִׁבִיל הַפְּסָד כְּהֵן וְשׁוּב הִי' לוֹ לְשְׁלִיחַ לְחֹשׁ שְׂמָא יִפְרוֹשׁ אַחַר וּלְכַף י"ל דְּבִנְוֵדָאֵי תְּרָם הוּא וְכ"ז לְמ"ד דְּצָרִיף לְפָרְט הַסִּיפָה וּלְפ"ז י"ל דְּש"ס חֲוָלִין דִּי"ב דְּקָאֵי לַר"נ וְר"נ לְשִׁיטְתוֹ בְּגִיטִין דִּמ"ד דֵּא"צ לְפָרְט וְשׁוּב שְׂפִיר קָאֵמַר הֵתָם דְּאֵין חֲזַקְתוֹ תְּרוּם דְּהַשְׁלִיחַ לֹא חָשַׁשׁ כְּלָל לַתְּרוֹם וְאֵי דְשְׂמָא יִתְּרוֹם אַחַר חָשַׁב הַשְׁלִיחַ שְׂמָא לֹא וַתְּרוּם וְאָף אֵי יִתְּרוֹם יוּכְלוּ הַבְּעָלִים לִישְׂאֵל עַל הַתְּרוּמָה הוֹאִיל דְּלְשִׁיטְתוֹ א"צ לְפָרְט אֲבָל הַטוֹר לְשִׁיטְתוֹ בִּיּו"ד סִי' רַכ"ח דְּצָרִיף לְפָרְט שׁוּב שׁוּם חֲכָם לֹא יִתִּיר לוֹ לְהַפְּסִיד לְכַהֵן וְשׁוּב הִי' לוֹ לְהַשְׁלִיחַ לְחָשׁוֹשׁ שְׂמָא שְׂמַע אַחַר וַיִּתְּרוֹם א"כ מִפְּחַז זֶה יֵשׁ הוֹכְחָה דְּוֵוֵדָאֵי תְּרָם הַשְׁלִיחַ וְצָדְקוֹ דְּבָרֵי הַטוֹר עַכְתָּ"ד: י) הִנֵּה בְּאַמַּת הַבִּי"מ כ' דְּלְכָאוּרָה י"ל דְּהָכָא בְּתְרוּמָה ל"ש חֲשַׁע"ש דְּהָרֵי בְּאַמַּת וַיֵּשׁ לְחֹשׁ שְׂנַאָנְס הַשְׁלִיחַ וְרַק הֵיכִי דִּיּוּכַל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ אַחַר שְׂיָיָף הַחֲזָקָה וְרַק בְּתְרוּמָה לֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ אַחַר דְּהוּוּ מִיְלֵי וְשׁוּב ל"ש חֲשַׁע"ש אוּלָּם י"ל דְּכָבֵר כ' הַתְּה"ד דִּיּוּכַל גַּם אַחַר לְהַפְּרִישׁ מִפְּחַז זְכִיָּה וְרַק דֵּי"ש ס' שְׂמָא לֹא יִכְוִין דַּעַת בַּעָה"ב אֲבָל הָכָא דְּכָבֵר גִּילָה דַּעַתוֹ לְהַשְׁלִיחַ א"כ הָרֵי יוּכַל הַשְׁלִיחַ לְהַגִּיד לְאַחַר דַּעַת בַּעָה"ב וְשׁוּב יוֹעִיל הַפְּרָשַׁת אַחַר מִפְּחַז זְכִיָּה עֵי"ש א"כ לְפ"ז מִמְנ"פ אֵי מִיְיָרֵי בְּמוֹנָה שְׁלִיחַ אֲחָד וְלֹא הַגִּיד לוֹ דַּעַתוֹ כְּלָל א"כ בְּלֵא"ה ל"ש חֲשַׁע"ש דִּילְמָא נְאָנְס וְלֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ יוֹתֵר דְּהוּוּ מִיְלֵי וְאֵי מִיְיָרֵי שְׂהַגִּיד לוֹ דַּעַתוֹ א"כ בְּכַה"ג אִם יִפְרִישׁ אַחַר שְׂלֵא כְּדַעַת בַּעָה"ב בְּוֵוֵדָאֵי דְּהַתְּרוּמָה בְּטִילָה הוֹאִיל דְּשִׁינָה מִדַּעַת בַּעָה"ב וְא"כ אָף לְמ"ד דְּצָרִיף לְפָרְט נְהִי דְּלֹא יוּכַל לִישְׂאֵל מ"מ גַּם בְּלֵי שְׂאֵלָה הַתְּרוּמָה בְּטִילָה כִּיּוֹן דְּשִׁינָה מִדַּעַת בַּעָה"ב וְאֵי בְּאַמַּת לֹא שְׂיָיָה מִדַּעַת בַּעָה"ב שְׂפִיר הִי' מוֹעִיל גַּם תְּרוּמַת אַחַר מִפְּחַז זְכִיָּה כְּשִׁיטַת הַתְּה"ד וְעוֹד דְּלִפִּי דְּבָרֵי הַג' הַג' לְתִיקְשֵׁי מִדוּעַ מִתִּיר הַטוֹר דְּוֵוֵדָאֵי שְׂתְּרָם הָרֵי אִפִּי' בְּאֵינוּ יוֹדַע מִדַּת הַפְּרִי וְאֵינוּ יוֹדַע אִם תְּרָם ג"כ מוֹעִיל חֲשַׁע"ש לַר"ש וְעוֹד בְּגוּף סְבָרְתוֹ דְּאִם צָרִיף לְפָרְט הַסִּיפָה לֹא יִתִּירוּ לוֹ זֶה טְעוּת דְּרַק סִיבַת הַגְּדָר צָרִיף לְפָרְט וְהִינְנוּ בְּגִדָר מְנָשִׁים פְּסוּלוֹת צָרִיף לְפָרְט הַסִּיפָה דְּנָדָר בְּשִׁבִיל שְׂהוּא כְּהֵן ה"ה הָכָא צָרִיף לְפָרְט סִיבַת הַהַפְּרָשָׁה וְעֲשִׂיית הַשְׁלִיחוֹת אֲבָל א"צ לְפָרְט הַחֲרָטָה וְרַק בְּאוֹמַר שְׂיֵשׁ לוֹ חֲרָטָה דְּמַעֲיָקְרָא סְנִי וְכַמ"ש הַנוּב"י בְּטַעַם דְּל"מ שְׂאֵלָה בְּכָא לִיד הַגְּזָבֵר מִשׁוּם דְּאֵין אָנוּ מְאַמִּינִים לוֹ שְׂיֵשׁ לוֹ חֲרָטָה דְּמַעֲיָקְרָא וְשׁוּב שְׂפִיר יוּכַל לִישְׂאֵל וּבְאַמַּת זֶה פְּשׁוּט דְּגַם בְּהַפְּרִישׁ תְּרוּמָה עֵי"ש אֲפְתִי יוּכַל בַּעָה"ב לִישְׂאֵל עַל הַתְּרוּמָה וְהִינְנוּ שְׂמַתְחַרְט עַל עֵיקַר עֲשִׂיית הַשְׁלִיחוֹת וְאָף דְּקִי"ל בִּיטֵל הַשְׁלִיחוֹת ל"מ אַחַר שְׂכָבֵר תְּרָם וּלְשִׁי' הַרְמַב"ם ז"ל אִפִּי' עַד שְׂלֵא תְּרָם ל"מ בִּיטוּל הַשְׁלִיחוֹת בְּלֵא שְׂיָיָה מִדַּעַת בַּעָה"ב וְכַמ"ש הַכ"מ פ"ד מְתְרוּמוֹת בְּשֵׁם מְהַר"י קוֹרְקוּס וְהַטַּעַם דְּכִיּוֹן דְּמִוְכָרַח לַתְּרוּם הוּי מַעֲשֵׂה אֲבָל בְּמַתְחַרְט עַל עֵיקַר הַשְׁלִיחוֹת מְהַנִּי ע' ח"ס יו"ד סִי' ש"כ אֲבָל עכ"פ ע"י חֲרָטָה דְּמַעֲיָקְרָא בְּוֵוֵדָאֵי דִּיּוּכַל לִישְׂאֵל: יא) אוּלָּם גּוּף סְבָרְתוֹ דְּהַבְּעָלִים יוּכְלוּ לִישְׂאֵל אֵינוּ נְכוּן דְּהָא הַשְׁלִיחַ לֹא חָשַׁב כְּלָל עַל זֶה שְׂיָיָה הַבְּעָלִים שׁוֹאֲלִים עַל הַתְּרוּמָה דְּשְׂמָא לֹא יֵהִי לוֹ פְּתַח וְהָרֵי מְצִינוּ בְּגִדָרִים דְּנ"ט דְּתְרוּמָה ל"ח

דשיל"מ וכ' הט"ז ביו"ד סי' שכ"ג דכיון דליפא מצנה לאתשולי עליה שפא לא יהי לי פתח ועיי"ש שפמה על הרמ"א דפסק דבמתקרט מפח התערוכות מהני והט"ז חולק דל"ח תרטה מפח זה ושוב הכא נמי השליח אינו חושב פלל שישאלו הבעלים דשפא לא יהי לו פתח ואף א"נ דגם מתקרט מפח התערוכות מהני א"כ שוב אף אי יפרש הסיפה ג"כ יתיר לו התכם פיון דליפא בהיתר זה שום נדנוד איסור דהתורה נתנה לו רשות להפריש רק לפי דעתו ע"כ כ"ד הג' הנ"ל שהביא כת"ה אינם נכונים: (יב) וגם ראיתי לכת"ה שכ' דמה"ט לא כ' הרמב"ם בהאי דלקוט תאנים הטעם דחשע"ש רק מפח חזקת חבר משום דאפשר להתברר להיפוף לענ"ד ז"א דא"כ מאי חילוק יש בין חשע"ש לחזקת חבר דא"נ דגם חשע"ש הוי חזקה המועיל מה"ת ורק החסרון משום דאפשר להתברר להיפוף א"כ מה"ט גם חזקת חבר לא יועיל דשפא יתברר להיפוף ועוד דהא כבר ידוע מחלוקת הפוסקים אי ביש חזקה צריכין לברר ומדברי הר"ן רפ"ק דפסחים ומג"א סי' תל"ז מבואר דהיכי דאינו נגד חזקה קמיימא א"צ לברר ולפ"ז י"ל בטבל דהוי ח"א שוב צריכין לברר אף באמת למ"ד דחשע"ש מועיל אפי' בד"ת אפי' גבי דשב"ע וחא"א וע"כ דחזקה זו חשיב כחזקה דתליא בסברא ונדמי לעדים בכה"ג פשיטא דא"צ לברר וא"צ לחוש שפא יתברר להיפוף ואדרבה לענ"ן דשב"ע וחא"א טפי הוי לן למיחש שפא יתברר להיפוף לפי שנוגע לאיסור תמידי דיוכל להיות שיתברר שיושבת עם בעלה באיסור דבכה"ג כ' בתוס' פתובות ד"ב דחוששין אפי' למידי דל"ש ואפ"ה חזינו דלמ"ד דחשע"ש מועיל בד"ת מועיל אף בכה"ג א"כ מכ"ש הכא דא"צ לחוש שפא יתברר להיפוף ח"ב: (יג) עכ"פ נחזור לנ"ד דהנה לכאורה במה שפתבתי די"ל דטבל חשיב דשיל"מ ולא יועיל החשע"ש יש להעיר דכיון דצריף הוצאות ל"ח דשיל"מ דבשולמא בתערוכות ל"ש הסברא דצריף הוצאות דירוים דיוכל לאכול הטבל וכמ"ש המפורשים לדחות דברי המג"ש שכ' דמה"ט הקדש חשיב דשיל"מ לפי שיוכל לחלל על שו"פ דלשי הריטב"א כ"ז דבידו למיתשל אף לכתחילה יוכל לחלל על שו"פ ונדהו האב"מ דירוים שיהנה מהקדש א"כ בס' י"ל דל"ח דשיל"מ דייפסיד מה שפריש ועכ"פ באינו יודע מדת הפרי יפסיד אף באמת י"ל דמה"ט לא סמכינו אחשע"ש לענ"ן טבל משום דיש עציה שיתן פעת חטה אחת ומה"ת פוטרת חטה אחת ואז לענ"ן שיעור נתינה דרבנן שוב יועיל החשע"ש וז"ב ובזה יש להעיר בהא דפריף בפ"ס חולין די"ב מ"ש שחיתה מ"ש תרומה הא שאני ושאני דבטבל דיש חזקת טבל א"כ עכ"פ החשע"ש תו ל"ח בירור דגדולה מזו כ' הג' מליפניק ז"ל דאף חזקה דהשתא נגד חזמ"ק דכמאן דליתא דמ"א אפ"ה החזמ"ק ל"ח עוד בירור ונהיכי דהחזקה לא מיקרי בירור תו ל"מ במידי דהוי דשיל"מ וכ"ז בטבל דהוי דשיל"מ אבל בשחיתה דליפא ריעותא מפח דשיל"מ שפיר מועיל החשע"ש וא"כ פירכת הש"ס צ"ב אולם הדבר נכון דכבר נודע מ"ש הרמב"ן דלר"ה אף בנאבד הספין לאח"ש בלי בדיקה טריפה והטעם דחזקת הספין נ"ח בירור ועכ"פ חשיב פלא נודע במה נשחטה עיי"ש מבואר מדבריו דבשחיתה בעי ג"כ ידיעה ונדאית וא"כ שפיר פריף הש"ס דא"נ דהטעם דל"מ החשע"ש ש בתרומה משום דל"ח בירור ה"ה דלא יועיל גם בשחיתה דעכ"פ חשיב פלא נודע במה נשחטה וז"ב ודו"ק: (יד) ועפ"ז י"ל דברי הטור דמחלק בין מצאו תרום דמועיל חשע"ש לבין אינו ידוע אם תרום התמוה מש"ס חולין די"ב ועפ"י דרפינו יהי ניקח נודע מ"ש בתוס' פתובות דע"ה דבנמצא בה

מומין ואינו יודע אם היא קודם הקידושין או רק אח"כ ל"ש לאוקמה בח"פ משום דח"פ ל"ח פלל לגבי חזקה"ג וביאר הפנ"י הסב"ר דכיון דנודאי נתקדשה אף שהתנה תנאי ע"מ שאין בה מומין אפ"ה ס' בתנאי לא מבטל קידושי נודאי עיי"ש והדבר מבואר בשו"ת הרשב"א לענין ס' בתנאי בקנין קרע דאוקמינן בתזקת הלוקח ולפ"ז י"ל דכבר כ' הרמב"ם ז"ל דבתרומה מועיל הפרשת אחר אפי' בלא שו"א שלים ונהי דלשי' כמ"פ הא דכלהו אצל יפות מיירי דוקא בשו"א שלים כפשיטות הסוגיא בב"מ דכ"ב אכל הב"י כ' דאפי' בלא שו"א שלים מהני מפת גיחותא דמצנה והרמב"ם סמך א"ע אסוגיא דקידושין בהאי גב"ר דקידוש בפרזומא דשכרי וע' בכ"מ פ"ד מתרומות הלכה ג' וע' בטו"ז יו"ד סי' של"א ובקצה"ח סי' רס"ב א"כ לפ"ז העירו המפרשים דא"נ דמועיל הפרשת אחר אפי' בלא שו"א שלים א"כ מאי קאמר הש"ס דמצאו תרום אין חזקתו תרום דשפא שמע אחר ותרם מה בכך הרי גם הפרשת אחר מהני ותיקצו דכ"ז בלא עשה עוד שלים מיוחד לתרום אז מועיל הפרשת כל אדם אבל הכא דעושה שלים חשיב כהתנה שלא יוכל לתרום רק זה עיי"ש ומעתה י"ל דכ"ז באינו ידוע אי נתרם פלל דאז החזקת טבל בתוקפו ושוב עכ"פ החשע"ש נ"ח בכלל בירור ושוב ל"מ בטבל דהוי דשיל"מ אבל במקצאו תרום דעכ"פ נעשה מעשה נגד חזקת טבל ורק דנימא דל"מ הפרשת אחר אבל עכ"פ גם הא דל"מ הפרשת אחר הוי רק מפת תנאי והכא דיש ספק שפא השלים בעצמו תרם הוי כמו ס' בתנאי א"כ לא אחי ס' תנאי ומבטל הפרשה נודאי וממילא אנדא החזקת טבל ושוב החשע"ש חשיב בירור הואיל דתו ליפא חזקת טבל כנגדה וכיון דחשע"ש הוי כבירור ושוב מועיל גם בדשיל"מ.

ולפ"ז י"ל דהש"ס בחולין סובר פש"ס ב"מ דכ"ב דבעי דוקא שו"א שלים והפרשת אחר ל"מ פלל ולא מפת תנאי רק דבעצם ל"מ א"כ בתרם אחר חשיב פלא נתרם פלל וממילא החזקת טבל במקומו עומד ושוב החשע"ש לא הוי בירור ושוב שפיר ל"מ החשע"ש פיון דהוי דשיל"מ ובדשיל"מ ל"מ רק חזקה ונדאית אבל הטור דקאי בפשיטת הרמב"ם וכסוגיא דקידושין הנ"ל דאפי' בלא שו"א שלים מועיל הפרשת אחר ושוב ע"כ הא דל"מ הכא הפרשת אחר הוי רק מפת תנאי ושוב שפיר מחלק הטור דבאינו ידוע שנתרם דאז החזקת טבל בתוקפו ותו החשע"ש ל"ח בירור שפיר ל"מ במידי דהוי דשיל"מ אבל במקצאו תרום דאז אף אם היא אחר תרמו הא דל"מ הוי רק מפת תנאי וא"כ בספק מי תרמו חשיב כפסק בתנאי דלא מבטל הפרשה ודאי ושוב אנדא חזקת טבל ושוב החשע"ש חשוב בירור ושפיר מועיל החשע"ש גם במידי דהוי דשיל"מ וז"ב בס"ד ודו"ק היטב: (טו) יצא דא"נ דחדר"ג ד"ת היא לנו לחוש לשי' הפוסקים דהלכה כר"נ דבד"ת ל"מ חשע"ש ואף א"נ דחדר"ג דרבנן מ"מ לפמ"ש המפורשים דלאותן שקיבלו עליהם בעצמם החרם היא מה"ת א"כ נהי דעכשיו לדין אינו רק מדרבנן אבל עכ"פ חשיב יש לו עיקר בד"ת ולשי' התוס' גם בכה"ג ל"מ חשע"ש ונהי דלעיל הוכחתי באופן השני בבירור שיטת הרמב"ם ז"ל דאין חילוק בדרבנן בין אין לו עיקר לבין יש לו עיקר מה"ת אבל עכ"פ אפתי י"ל לפמ"ש הנובי"ק דחרם חשיב עכ"פ ד"ק בנודאי די"ל דנגד ד"ק ל"מ החשע"ש ואף דלענין ס' חרם אולינו לקולא דהוי ד"ק ושוב עכ"פ יועיל החשע"ש דלא גרע מס' חרם דמקילין אפ"ה י"ל דהכא ל"ש להקל מספק פיון דהוי ס' נגד ח"א חרם דדוקא בע"א המעיד על אשה שמתה דכ' הב"ש סי' ט"ו דלא מהימן נגד ח"א יפה

השיגו עליו הנוב"י והישי"ע והגרב"פ ו"ל דכיון דבעיא דלא איפשיטא בש"ס אי ע"א נגד ח"א מהימן א"כ נגד ח"א דרבנן מהימן הואיל דמפח הבעיא בש"ס תשיב סד"ר אבל כנ"ד בס' אי נתגרשה תשיב שפיר סד"ר נגד ח"א ול"ש להקל מפח סד"ר ובפרט די"ל דכאן דחידוש המלמ"ל דנהי דסד"ר לקולא אמרי' אף באיסור דרבנן שיש לו עוקר מה"ת אפ"ה חשע"ש ל"מ בדרבנן שיש לו עיקר מה"ת ה"ה די"ל נהי דנימא דבס' חרם אזלינן לקולא אף דהוי מד"ק אפ"ה מצד חשע"ש א"א לנו להקל בד"ק וגם פכר כ' הנוב"י דאינו בידו והיכי דל"ח בידו ל"ח חזקה גמורה וכמ"ש בתוס' גיטין דס"ד דל"ח חזקה גמורה והא דאסור בכל הנשים שבעולם הוי רק משום קנס וע' באה"ע סי' ל"ה בצנה לקדש אשה ידועה כ' הרמ"א דלשי' התוס' בכה"ג מותר דבזה ל"ש קנס והח"מ וב"ש והט"ז פתבו להיפוך דנוקא לאנסרו בכל הנשים הוי האיסור רק מפח קנס הואיל דשייך למיזל בתר רוב אבל באשה ידועה דל"ש רנפא אז גם להתוס' מדינא אסור אולם פכר כ' המלמ"ל פ"ט מאישות דכיון דכ' בתוס' עוד טעם לפי שאינו בידו א"כ השתא בסתם נשים דלא שכיח שלא ימצא עכ"פ אשה אחת שרוצית להתקדש לו ואפ"ה ל"ח חזקה גמורה מכ"ש באשה ידועה בנודאי דל"ח בידו וי"ל דל"מ אפי' לחומרא וא"כ ה"ה הקא בחדר"ג פיון דאינו בידו לגרשה בע"כ ואפי' בעבר וגירשה בע"כ הי' התקנה שלא יועיל הגט וכמ"ש הפוסקים א"כ בנודאי דל"ח חזקה גמורה ול"מ נגד ד"ק ובפרט דהוי נגד ח"א: טז) ומ"ש כת"ה דכיון שצונתה לכתוב הגט להוציא הבעל הוצאות על פיה א"כ באם תחזקנה תהי' מחויבת לשלם לו כל הוצאות מדין לה' ואני אבוא אחריו בחו"מ סי' י"ד ושוב יש אומדנא דבנודאי לא חזרה בה באמת י"ל נהי דאמת פדברי כת"ה דאם תחזור בה תהי' חייבת בכל הוצאות וכהא דכ' בסמ"ע חו"מ סי' ל"ט בהבטיחו להלוות עיי"ש מ"מ ליכא מזה הוכחה שפכר קיבלה את הגט דשמה עדיין לא קיבלה וכהא שלא קיבלה את הגט עד פעת עדיין אינה מחויבת לשלם הואיל דכ"ז שלא נפסל הגט עדיין בידה לקבלו ע"כ מזה ליכא שום סניף אולם כנ"ד שפכר נשא אשה ויש דיעות דאחר אלה התמישי ליכא רק מנהגא ונהי דקיי"ל גם בזה"ז אם נשא אחרת בלי היתר דכופין לגרשה מ"מ הקא דנשאה בשוגג דחשב דיוכל לסמוך אחשע"ש וכהא דכ' המהרי"ק דטועה בדין תשיב כשוגג וא"כ הרי מצינו דבמשאל"ס פיון דהווי רק חשש דרבנן אם ניסת' ל"ת וכן בגט הפסול רק מדרבנן ג"כ אם ניסת' ל"ת א"כ לענין שלא להצריך להפרישם יש מקום לסמוך על החשע"ש ובפרט די"ל דתשיב כמו"ס בד"ת וס' א' בדרבנן דמבואר בש"ע סי' פ"ג וסי' ק"י דמהני דלענין החדר"ג יש ס"ס א' שמה פכר נתגרשה ושמה לא גזר ר"ג אחר אלה התמישי ואף דמצד המנהג אסור גם עכשיו מ"מ לענין האיסור מצד המנהל שוב יש ס' שמה פכר נתגרשה ונהי דקיי"ל דדבר הנאסר במנין ועדיין לא פסק האיסור אף דהטעם פכר פלה כל חומרת איסור הראשון במקומו עומד ושוב י"ל דכמו דלענין החדר"ג דהוי מד"ק לא מקילין מפח חשע"ש וה"ה די"ל דגם אחר אלה התמישי לא יועיל החשע"ש וכהא דס' בנתגלגל דמתמירין אבל פכר כ' הישי"ע דהיכי דלא משפחת עוד שיתחזר לאיסור הראשון שהי' נוגע לד"ת בכה"ג מקילין בשעה שדנין לענין הדרבנן וכן כ' הגרעק"א וה"ה הקא עכ"פ אחר שפכר נשאה וקדי שלא להפרישם ואחר אלה התמישי יש מקום להתיר כנלע"ד בס"ד: ב' משפטים תרנ"ו ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' כ' להרב הגאון בנש"ק וכו' כש"ת מ' יחיאאל נתן ה"ש של"ט"א אבד"ק בארדיווב יצ"ו. בדבר שאלתו באחד ששכר דירה לשנה אחת בסוף כו"כ ואח"ז דר שמה כמה שנים בסתם ושלם שכור דירה לכל שנה כפי הסוף ששלם בשנה ראשונה פעת אמר השוכר למשפיר באמצע חודש האחרון מכלות השנה שיעקר דירתו מביתו וכן עשה ששכר דירה אחרת וכבר דר בבית אחר וכעת תובע ממנו המשפיר הישן כי מאחר שלא יוכל למצוא שוכר אחר על הדירה ולא הודיע לו עכ"פ שלשים יום מקודם עקירתו מביתו לכן רוצה שישלם לו השוכר בעד שנה תמימה ואם ימצא שוכר באותן הדמים יחזור לו זה תנן הטו"ת וכת"ה הביא הדין המפורש בסי' שי"ב דבשוכר לזמן אז אחר פלות הזמן יוכלו שניהם לחזור אף בלא הודיע זה לזה מקודם והטעם דנכנסו שניהם להעסק אדעתא דהכי שבכלות הזמן יהי בידם לחזור מהשכירות אף בשכר סתם ורק שקצבו להם כמה לשלם בעד שנה אז מחויבים להודיע זה לזה ל' יום מקודם בימי הקנין והטעם כיון דלא שפרו לזמן יוכלו כל א' לומר סמכתי א"ע שלא תחזור מן השכירות כיון שלא הי' לזמן לקף באם המשפיר רוצה לדחותו מחויב להודיע להשוכר כדי שיוכל לחפש דירה אחרת ואם השוכר רוצה לעזוב הדירה מחויב להודיע להמשפיר כדי שיוכל לחפש שוכר אחר ולפ"ז כ' כת"ה דבנ"ד אף דבתחילה הי' השכירות בפירוש רק על שנה אחת אפ"ה כיון דדר שמה אח"כ כמה שנים בסתם הוי כשכר אח"כ בסתם בסכום קצוב לכל שנה ושוב הי' צריך להודיעו ל' יום מקודם בימות הסמה ומאחר דלא הודיעו הוי כסוף המשפיר דעתו שפונדאי לא יעזוב דירתו ואח"כ חשוב כפרי הניקא והביא פן בשם הגהות חכמת שלמה להגרש"ק ז"ל וגם הביא בשם הג' הנ"ל לחדש דבזה שלא הודיעו ל' יום מקודם הוי כשכר הדירה מחדש על כל השנה ובזה השיג עליו כת"ה דל"ח כשכירות חדש ורק דיש לחייבו שגם לו הניקא עכת"ד: א) והנה בגוף הדבר יש מקום להעיר מדברי הב"י שם שכ' דאם יוכל למצוא שוכר אחר דתו א"צ לשלם לו ורק אם השוכר השני אינו גרוע מהראשון וכ' עוד בב"י דלאו דוקא אחר פלות זמן השכירות רק אפי' בתוך זמנו ג"כ יוכל השוכר להשפירו לאחר שאין ב"ב מרובין הימנו עיי"ש והובא הדבר בש"ע שם ולפי"ז יש להעיר מהא דמפורש בסי' של"ו דאם הפועל מוצא להשתפר במלאכה כבידה א"צ לשלם לו והעיר בנה"מ דמ"ש מהא דמבואר בסי' שי"ב דאינו יכול להשפיר למי שב"ב מרובין אף אם ירצה להוסיף בדמי השכירות ותירץ בשלמא בפועל אין הבעה"ב מתחייב רק מפח גרמי ונשפיר אם יוכל עכ"פ להשתפר במלאכה כבידה א"כ ידעין דאם לא הי' להפועל להשתפר במלאכה קלה דהי' משתפר א"ע גם למלאכה כבידה ושוב ל"ח הניקא ברור אבל בשכירות בית דחייב השוכר לשלם להמשפיר מדינא בעד אותו זמן ששכר א"כ שפיר אם שוכר השני ב"ב מרובין יוכל המשפיר לומר אינו חפץ בזה עיי"ש יצא דלפי"ז י"ל דלענין להשפיר הדירה למי שב"ב מרובין יהי' חילוק דבתוך זמן השכירות דאז השוכר חייב לשלם להמשפיר בעד הזמן ששכר מדינא שפיר לא יוכל להשפירו למי שב"ב מרובין אבל אחר שפלה זמן השכירות ורק שלא הודיעו ל' יום מקודם דאז לשי' הגרש"ק עיקר החיוב מפח גרם הניקא בכה"ג שוב הי' מהראוי לומר דאם עכ"פ יוכל להשפיר למי שב"ב מרובין דשוב יפטר מהראשון כיון דבכה"ג עכ"פ ל"ח הניקא ברור וכדברי הנה"מ הנ"ל ומדחזינן דהב"י מדמה תוך זמנו להא דלא הודיעו ל' יום מקודם ובשניהם כ' דאם לא יוכל להשפירו רק למי שב"ב

מְרַבֵּין דְחִיּוּב הַשׁוֹכֵר הַרְאֵשׁוֹן לְשֵׁלֵם נִשְׁמַע לְכַאוּרָה דְגַם בְּכֹלָה זְמַן הַשְּׂכִירוֹת וְלֹא הוֹדִיעוּ לֹא הָיָה הַחִיּוּב מִשׁוּם גְּרָמֵי רַק בְּתוֹרַת שְׂכִירוֹת חֲדָשׁ וְשִׁפּוּר הַשָּׁנָה הַבִּיאָה שְׁנִיָּהֶם יַחַד כִּי יֵשׁ לְהַעֲבִיר לְכַאוּרָה אֶף בְּאַמְתַּת יָפָה כ' כַּת"ה דְּמוֹכַח בַּש"ע דְּבִלְאֵי הוֹדִיעוּ ל' יוֹם מִקְּנֻדָּם שְׂפָכָר לְעֻצְמוֹ דִּירָה אַחֲרַת וְנוֹדַע תִּיקָף לְהַמְשִׁיךְ שְׂשׂוֹכֵר דִּירָה דְאִין חִיּוּב עַל הַמְשִׁיכֵי לְהַנִּיחוּ לְדוֹר בְּהַבִּית רַק עַד כְּלוֹת ל' יָמִים כְּפִי שְׂפָלָה הַזְּמַן שְׂשׂוֹכֵם בְּעַד שָׁנָה וּמְבֹנָאָר דְּבִזָּה שְׂלֵא הוֹדִיעוּ ל' יוֹם מִקְּנֻדָּם לֹא הָיָה פְּשִׁירוֹת חֲדָשׁ דַּל"כ לֹא הִיא יוֹכֵל הַמְשִׁיכֵי לְדַחֲתוֹ מִהַדִּירָה גַּם כְּשִׁפְלוֹ הַשְּׁלוֹשִׁים יוֹם בְּאֵם יִרְצָה הַשׁוֹכֵר לְדוֹר גַּם לְהַבָּא וְצָדִקוֹ דְּבָרָיו בְּזָה: ב) אֶף בְּגוֹף דְּבָרֵי הַגְּרָשׁ"ק ו"ל שְׂכ' שְׂחִיב אַת, הַשׁוֹכֵר מִפְּחַ גְּרָמֵי לְדִידֵי מִבְּעֵיא לִי טוֹבָא בַּנ"ד דְּמִתְחַלָּה כְּשִׂשׂוֹכֵר הַדִּירָה הָרִי בְּפִירוֹשׁ לֹא הַשְּׂכִירוֹ רַק עַל־שָׁנָה אַחַת נָהִי דְנִשְׂאָר גַּם אַח"כ בְּהַדִּירָה וְלֹא דִיבְרוּ עוֹד מִזְּמַן קְצוּב אַפ"ה י"ל ע"ד הַרְאֵשׁוֹנָה הוּא עוֹשֶׂה וְכַמְפֹּרֵשׁ בַּחו"מ ס' ש"ג וּבְרַמ"א חו"מ ס' רכ"א וּבַט"ז שָׁם וְהָיָה כְּהַתְנָה גַּם אַח"כ עַל שָׁנָה וַא"כ תְּמִיד בְּסוֹף הַשָּׁנָה הָיָה מִזְּמַן קְצוּב וְאֶף לְשִׁי הַג' הַנְּ"ל נ"ל כ"ז בְּאֵם הִיא הַמְשִׁיכֵי תוֹבַע לְהַשׁוֹכֵר מִיָּד בְּשַׁעֲהָ שְׂרָאָה שְׂהוּלָף לְעֻזְב דִּירָתוֹ וְהִיא מְעַבְבוּ עִי"ז שְׂאִין לוֹ שׁוֹכֵר אַחֵר אוֹלֵי הִיא יְכוֹל לְעַכְבוּ אֲבָל בַּנ"ד דְּבַשַּׁעֲהָ שְׂעֻזְב הַשׁוֹכֵר דִּירָתוֹ לֹא הִגִּיד לוֹ הַמְשִׁיכֵי כְּלוּם וְרַק אַחֵר שְׂפָכָר יוֹשֵׁב בְּשְׂכִירוֹת בְּבֵית אַחֵר תוֹבַע מִמֶּנּוּ הִיזְק בַּכָּה"ג יוֹכֵל הַשׁוֹכֵר לוֹמַר אֲלֵמָלָה הָיִיתָ.

תוֹבַע אוֹתִי קְנֻדָּם שְׂעֻזְבִּיתִי דִּירָתִי הָיִיתִי נִשְׂאָר הִלָּאָה בְּבֵיתִי וְהָיִיתִי מִתְפַּשֵּׁר עִם הַמְשִׁיכֵי הַחֲדָשׁ וַא"כ אֲדַרְבֵּה חֲזִינֵן שְׂהַמְשִׁיכֵי גְרָם הִיזְק לְהַשׁוֹכֵר בְּזָה שְׂלֵא תְּבַע אוֹתוֹ קְנֻדָּם שְׂעֻזְב דִּירָתוֹ וְנִרְאִין הַדְּבָרִים שְׂהַמְשִׁיכֵי לֹא הִיא אִזּוּ בְּדַעְתּוֹ לְתוֹבַעוֹ מִחֲמַת שְׂפָכָר שְׂיִמְצָא שׁוֹכֵר אַחֵר וְשׁוֹב י"ל דַּל"ח בְּרִי הִיזְקָא לְגַבֵּי הַמְשִׁיכֵי וּבְכַרְט דִּי"ל מֵאַחֵר שְׂלֵא הִגִּיד לוֹ כְּלוּם בְּשַׁעֲהָ שְׂעֻזְב הַדִּירָה נִרְאָה כְּמַחֲל לֹא הַתְּבִיעָה וְנָהִי דְמִפֹּרֵשׁ בַּחו"מ ס' צ"ח דְּבַחֲבוּב אֶף דְּלֹא תְּבַע מִמֶּנּוּ כְּמָה שְׁנִים ל"ח מְחִילָה מִשׁוּם דְּחֻשָׁב דְּלַעוֹלָם יֵשׁ לוֹ זְמַן לְתוֹבַעוֹ כ"ז בְּחוּב בְּרוּר אֲבָל בְּדָבָר דִּיּוֹכֵל לְהִיּוֹת שְׂפָל חִיּוּבוֹ וְהִיא רַק מִפְּחַ גְּרָם הִיזְק בְּאֵם בְּאַמְתַּת לֹא מְחַל לוֹ הִיא לוֹ לְתוֹבַעוֹ אִזּוּ בְּשַׁעֲהָ שְׂעֻזְב הַדִּירָה וְלֹא לְהַמְתִּין וּמְחִילָה הָא א"צ קִנְיָן וְאַפְּי' א"נ כְּסֻבְרַת הַג' הַנְּ"ל דִּי"ל דַּע"י שְׂלֵא הוֹדִיעוּ ל' יוֹם מִקְּנֻדָּם חֲשׁוּב כְּשִׂשׂוֹכֵי חֲדָשׁ וְשׁוֹב יֵשׁ חִילָק מִדִּינָא אַפ"ה אַפְּתִי י"ל מְדָלָא תְּבַעוּ מִיָּד בְּשַׁעֲהָ שְׂרָצָה לְהַתְחִיל לְעֻזְב הַדִּירָה בְּנוֹדָאֵי שְׂמַחֲל לֹא הַתְּבִיעָה וְנָהִי דִי"ל דַּל"ח טְפִי מְמַחֲלָה בְּלָב וַא"כ לְשִׁי כַּמ"פ מְחִילָה בְּלָב ל"מ וַע' בְּשַׁעֲרֵי מְשַׁפֵּט ס' צ"ח אַפ"ה י"ל לְפַמ"ש בְּנַה"מ ס' י"ב דְּרַק בְּחוּב שְׂמַגִּיעַ לוֹ מְכָר ל"מ מְחִילָה בְּלָב אֲבָל בְּמִידֵי דְאֵם נִימָא דְמַחֲל לוֹ לֹא יִתְחִיל הַחִיּוּב כְּלָל בַּכָּה"ג מוֹעִיל אַפְּי' מְחִילָה בְּלָב א"כ ה"ה בַּנ"ד אַפְּי' א"נ דְּחַל שְׂכִירוֹת חֲדָשׁ מ"מ אִינוּ מִתְחִיל הַחִיּוּב רַק כְּשִׁפְלוֹ הַשְּׁלִשִׁים יוֹם שְׂהִי שְׂיִיכִים עוֹד לְהַשׁוֹכֵר בְּעַד הַמְּעוֹת שְׂשׂוֹכֵם בְּעַד שָׁנָה הַעֲבָרָה וַא"כ הֵכָא דְהַשׁוֹכֵר עֻזְב דִּירָתוֹ עוֹד מִקְּנֻדָּם שְׂפָלוֹ הַל' יוֹם וְהַמְשִׁיכֵי לֹא הִגִּיד לוֹ אִזּוּ כְּלוּם וְנִרְאָה שְׂמַחֲל לוֹ בְּלָבוֹ וְרַק דִּי"ל דְּמְחִילָה בְּלָב ל"מ מ"מ הֵכָא דְאִי נִימָא דְאִזּוּ בְּשַׁעֲהָ שְׂעֻזְב הַדִּירָה מְחַל לוֹ א"כ הִיא הַמְּחִילָה עוֹד מִקְּנֻדָּם שְׂהַגִּיעַ זְמַן הַחִיּוּב וְיִהְיֶה נִתְפָּרַר שַׁע"י הַמְּחִילָה לֹא הִיא מִתְחִיל לְהַתְּחִיב בַּכָּה"ג י"ל דְּאַפְּי' מְחִילָה בְּלָב מְהִי: ג) וְחוּץ לְזָה א"א כְּלָל לוֹמַר דְּנַעֲשֶׂה כְּשִׂשׂוֹכֵי חֲדָשׁ דַּע"י מָה חָל הַשְּׂכִירוֹת מְחֲדָשׁ הָרִי נִא נִתְּן עֲרֻבוֹן עַל הַשְּׂכִירוֹת חֲדָשָׁה וְאֶף דִּי"ל דְּחַל הַשְּׂכִירוֹת חֲדָשָׁה ע"ו הַשְּׂיִמוּשׁ בְּהַדִּירָה אַפ"ה י"ל אֶף לְשִׁי הַסּוֹבְרִים דְּלַעֲנִין שְׂכִירוֹת בֵּית מוֹעִיל קִנְיָן שְׂיִמוּשׁ כ"ז בְּמִשְׁתַּמֵּשׁ מְחֲדָשׁ בְּדָבָר

שלא נשתמש בו עד פה אבל הקא הרי עיקר דרוצין לומר שנעשה בשכירות חדש בשעה שפא ל' יום מקודם פלות זמן השכירות של שנה העברה וא"כ אז במה חל השכירות וכ"ת ע"י קננין שימוש ז"א הא אז בשלו היא משתמש דאפתי היא לו רשות לדור שם בדמי שכירות ששילם בעד אותו שנה וא"כ הרי לא היא השימוש בתורת קננין וכבוד ממחלוקת הרדב"ז והמח"א אף אפתי י"ל כ"ז אם היא נודאי שמחל לו בלב עכ"פ אבל הקא מאן מפיס לומר שמחל לו ואולי היא בדעתו להמתין שמא ישיג שוכר אחר ואם לאו יתבע ממנו אז וא"כ אם נחליט דהחייב הוי נודאי והמחילה הוי רק ס' א"כ פבר כ' בשו"ת מהרי"ט סי' קל"א דס' מחילה אינו מוציא מידי חייב ברור ונהי דהקא עדיין לא הגיע הזמן פשוטין דעדיין לא פלטה השנה העברה אבל עכ"פ פנין דנתחייב בהשכירות מיד בזה שלא הודיעו ל' יום מקודם א"כ הרי חל החייב עוד מקודם ושוב י"ל דס' מחילה אינו מוציא מידי חייב ברור וקיי"ל דאפי' ס' פרעון קודם להלנואה נמי חייב אולם לפי"מ שהוכחתי דבנ"ד ל"ש פלל לומר דחל שכירות חדש ורק דלכל היותר יש פאן מקום חייב מפח דד"ג א"כ בזה שוב הדרינו לדלעיל דכיון דלא תבעו בשעה שעזב דירתו בנודאי ונחשב שיהי' לו שוכר אחר ושוב י"ל דל"ח בכלל פרי הדייקא ובפרט דיש ס' שמא מחל לו ובכה"ג דלא הוי רק חייב מדד"ג י"ל דגם מחילה בלב מהני ובפרט די"ל לשי' התוס' בכמ"ק דכל חייבו של דד"ג הוי רק מדרבנן והיכי דיש עוד ס' שמא א"צ לשלם אף את החייב דד"ג בנודאי די"ל ס' דרבנן לקולא וקולא לנתבע פמו בכל ס' ממון וכמ"ש כה"ג בשער משפט סי' ס"ז לענין שמטיה בזה"ז עיי"ש ע"כ לענ"ד קשה לחייב את השוכר לשלם למשכיר הראשון דמי שכירות בעד שנה כנלע"ד בס"ד לדינא: ב' חיי תרע"ד ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' כ"א להרב הה"ג וכו' כש"ת מ' פנחס הורוויץ נ"י מוצד"ק קאסיב יצ"ו בדבר שאלתו על השט"מ, א) ששכח לכתוב ובהשט"מ שם הערל הקונה ובסופו יש חתי' הערל הקונה, ב) שנכתב שלקח מהערל ה' ר"כ ובאמת לא קיבל, ג) שבהשט"מ לא נכתב סכום החמץ והפיסוק דמים, ד) נכתב ונתתם השטר בי"ג ניסן ונשפר החצר רק על ט' ימים וקצת נסתפק כת"ה על החמץ בעין שנשאר אי מותר וגם אי מותר לקבל דמים מהעפום מהחמוצים שמכרם בימי הפסח לערלים זה תנורף השאלה: א) והנה מפח זה שפלטה שכירות החצר ביו"ט אחרון לענ"ד להקל בדיעבד דעיקר הא דבעי השט"מ על החצר הוי רק כדי שיוכל לקנות החמץ מדין אג"ק דאילו על שכירות החצר לחוד הוי סגי בכסף לחוד דשכירות קרקע נקנה בכסף וכיון דל"צ השטר טל החצר רק לענין שיהי' יוכל לקנות החמוצים מדין אגב סגי אם חל הקנין בקרקע עכ"פ שעה אחת וכדמוכח בש"ס גיטין דמ"ד ע"ב וב"ש"י שם דלרב דס"ל דהמוכר שזהו בשנת היובל מכורה ויוצאה הועיל עכ"פ מכירת הקרקע על רגע אחת שוב המטלטלין נקנין אגבה עיי"ש וכה"ג מצינו בש"ס נדרים דע"ה לענין הפרת נדרים עד שלא חל דמהני לר"א וקאמר הש"ס דאי חיייל ובטל מועיל התפסה וה"ה הקא פנין דעכ"פ נקנה הקרקע על ט' ימים שוב מועיל הקנין אג"ק לענין החמץ ונהי דיש לחוש לשי' המק"ח דבערל ענו חשיב אחריות אלם ועובר לשי' הרמב"ם ז"ל ורק היכי דקונה הקרקע חשיב כאחריות בביתו של עפום אבל הקא דכלתה זמן השכירות מן הבית שוב חשוב כקע"א בביתו של ישראל דאסור לאחזה"פ וכיון דקיי"ל דגם דקנה ביו"ט אחרון

אסור וה"ה דקע"א ביו"ט אחרון ג"כ אסור אף די"ל דלעגן יו"ט אחרון סומכין אשיטת
הראב"ד דאחריות אלם שרי אף אפתי יש לחוש לשי' הסוכרים דקנן אגב דהוי רק
מדרבנן לשי' כמ"פ ל"מ לעגן ב"י ד"ת אף באמת ע"י שכירות הקצור שוב לא מיקרו
בבתיכם לשיטות הגאונים דחמץ המןפקד בבית עפ"ם אינו עובר בב"י משום דל"ח
בבתיכם ואף לשי' הרא"ש דכיון שהשאלו נפקד ביתו לשמירת ממונו ביתו דהמפקיד
קרינא בו וכשיטת הראש"ם ב"ב דפ"ה דקצור הנפקד קני להמפקיד אפ"ה י"ל דעיקר
הטעם פינו דהקצור משמר החפץ לצורך המפקיד א"כ ע"י השימוש משוי לי קנן וכמ"ש
בקצה"ח סי' קפ"ט דלעגן שימוש קני לי ע"י השימוש אבל הקא דמקנה להעפ"ם בקנן
דרבנן שוב הקצור איני משמר החפץ לצורך הישראל ושוב לא מיקרי בבתיכם ואינו
עובר מה"ת ונהי דעכ"פ מדרבנן עובר כמ"ש הר"ן מוכא במג"א סוסי' תמ"ז מ"מ לעגן
חשש דרבנן שוב מועיל הקנן דרבנן אף באמת בנ"ד דכלתה השכירות ביו"ט אחרון
שוב חשוב ביתו ושוב יש לחוש דקנן אג"ק ל"מ לעגן ב"י אולם י"ל לפמ"ש הנוב"י
דהיכי דכבר הוחלטנו שהקנן דרבנן מועיל והיינו בשעה שלא הי' עוד נ"מ לד"ת שוב
מועיל אח"כ גם במידי ד"ת א"כ הקא עכ"פ בער"פ לא הי' עדיין נ"מ לד"ת דהא אז לא
הי' מקרי בבתיכם א"כ אף שפלתה זמן השכירות באמצע הרגל אפ"ה פינו דכבר
הוחלטנו בתחילת ימי הפסח דמועיל הקנן אגב לעגן ביעור דרבנן שוב מועיל אח"כ אף
לד"ת ובפרט לעגן יו"ט אחרון דהוי רק דרבנן בנודאי דיש לסמוך על הסוכרים דקנן
דרבנן מהני לד"ת או דלעגן דרבנן סגי בקנן מדרבנן ובפרט דיש סניף מדברי התוס'
קדושין ד"ה דקנן אגב הוי מה"ת וז"ב: ב) ובפרט די"ל דכיון דעכ"פ קנה את החמץ
ע"י קנן אנ"ק שוב השימוש משוי לי קנן בהקצור ושוב ל"ח בבתיכם אף א"נ דחזקה
ל"מ בעפ"ם א"כ ליתא כ"ז ובפרט לשי' הנה"מ דשימוש לא משוי לי קנן בגוף הקצור
ואינו יוכל לקנות שום דבר ע"י השימוש ומה"ט לא יועיל בגט אם יתן לה בקצור שהוא
רק נשלה ע"י שימוש ונודע מה שתמה המהרי"ט על הראש"ם בזה וע' שו"ת משיב
פהלכה מ"ש בזה א"כ הקא נמי בשלמא בחמצו של ישראל המןפקד ברשות עפ"ם שפיר
כ' הרא"ש דעובר דקמו דעובר ע"י זכות פל דהו בחמץ ה"ה דעובר ע"י קנן פל דהו
בהבית אבל להיפך היכי דגוף הבית של ישראל נרק דהנכרי זכה בה ע"י שימוש אבל
עכ"פ גוף הבית הוא של ישראל ועובר וא"כ באמת אי הי' פלתה זמן השכירות באמצע
החג הי' חשש אסור נרק אחרי שלא פלה זמן השכירות רק ביו"ט אחרון שוב יש לסמוך
ולקהל דגם קנן אג"ק מועיל והנה פבר הבאתי בחידושי דאם פותבין קצור במקרה
בנודאי דהי' מועיל קנן אג"ק נרק לפי"מ שנוהגין לכתוב קצור בשכירות אפי' בבית שלו
והטעם דע"י מכירה מוחזי הערמה טפי א"כ שוב י"ל דאפתי מיקרי בבתיכם פינו דגוף
הבית שלו הוא ולשי' הרמב"ם קצור המושפר קונה למשכיר ואפי' לשי' רש"י ב"מ דק"ב
אפ"ה ממשכיר לשוכר בנודאי לא מצי להקנות וכמ"ש המח"א ושוב לא נשאר לנו
לסמוך רק על הקנן אגב ובזה הרי פבר הבאתי דיש לצדד הרבה ולכאורה יש עוד סניף
בנ"ד מפת הקנן פסך דקיבל דראהו מאת הערל ונהי דשיטה ר"ת דקס"פ ל"מ בעפ"ם
אפ"ה כ' האחרונים דבער"פ יש לסמוך על הסוכרים דגם פסך מהני ובפרט דבאמת ע"י
הפסך והשט"מ חשוב עכ"פ בכלל קנן סיטומתא וכמ"ש בשו"ת רעק"א ולשי' הרדב"ז
וח"ס סיטומתא הוי קנן ד"ת א"כ פשיטא דאף שפלה זמן השכירות ביו"ט אחרון אפ"ה

ליפא חשש וגם מצד שלא פרט הסכום חמץ ופיסוק דמים בהשטר הנה אחר שהבאתי כמה טעמים לסמוך גם על קנן אגב לחוד ובפרט דיש עוד לומר טעמים דיועיל אגב לחוד מפת סברת המק"ח דגם חמץ הנמכר הוא בכלל הביטול וכן כ' הח"ס דחמץ שנמכר ולא נמכר פדינו הוי בכלל הביטול וזה נכלל במלת דבערתיו ודלא בערתיו ושוב לענן דרבנן בנודאי דמועיל קנן אגב ובפרט לסברת הר"ן דבחמץ בג"ד לחוד סגי ה"ה בקנה הנכרי בקנן דרבנן עכ"פ הוי כג"ד דלא ניתא לי בהחמץ ולא אוקמה רחמנא ברשותו וממילא לא נצרך פלל השטר לענן החמץ זולת על הקרקע ובזה שוב סגי באם אומר לו בע"פ קני אגבן ולשי' הסמ"ט בסו"ר"ב בדעת הרמב"ם בצייבורין מהני מטעם אגב אפי' בלא אומר לו קני אגבן ולשי' שאר פוסקים הפונה ברמב"ם מטעם חצר ולשי' הראב"ד כפי מ"ש בש"ף סי' ר"ב קרקע ומטלטלין ביחד ל"מ א"כ לפ"ז פשיטא דגם באינו פורט לו בשטר רק אומר לו בע"פ ג"כ מהני פיון דע"י השטר קונה הקרקע שוב יוכל לקנות המטלטלין אפי' בע"פ ע"י אגב או ע"י חצר לשי' הסוברים דגם במקנה ביחד מהני או ע"י שאר קנינים פגון שיהי' מתנה שיקנה בכסף פהכרעת הרמ"א בסי' קצ"ח וכן פסקו החרונים ודלא פהש"ף שם ופיר גם בע"פ יועיל אם נאמר לו קני אגבן פל החמץ ורק א"נ כמ"ש לעיל דעיקר הסמיכה הוא מפת כסף ופשיטא דחשיב סיטומתא א"כ שוב צריך השטר גם לענן המטלטלין א"כ שוב הי' בעי שיהי' פורט הפל בהשטר וכן לשי' הקצה"ח סי' קצ"ד דעיקר הקנן הוא באודיתא ואודיתא הרי בעי עדים כמ"ש בקצה"ח סי' מ' או עכ"פ בשטר ושוב בעי שיהי' מפורט בהשטר פל מה שמודה לו פדי שלא והי' יוכל לכפור והיכי דהוי בענן שיוכל לכפור ל"ח קנן פלל וא"כ לכאורה צדקו דברי השמ"ח דיש לפרט פל מין חמץ בפ"ע בהשט"מ וכן יש לחוש בנ"ד מצד שלא קיבל פלל דמי שכירות מהבית וממילא לא קנה את הקרקע דקרקע לא נקנה בשטר בלי כסף ונהי דע"ו שנכתב בשטר שקיבל המעות שוב י"ל דחשיב פמו קנן אודיתא מ"מ י"ל פמו דכתבו דקנן אגב דרבנן ל"מ לענן איסור ד"ת וה"ה אודיתא דהוי רק קנן דרבנן ל"מ לד"ת בשלמא היכי דקנה הנכרי הקרקע מה"ת י"ל פיון דמה"ת אין הישראל עובר משום דל"ח בבתיכם אם הנכרי קנה גם את החמץ עכ"פ בקנן דרבנן א"כ תו לא משמר החצר את החמץ בשביל הישראל ופיר מה"ת אינו עובר משום דל"ח בבתיכם ולענן ביעור דרבנן שוב הי' סגי קנן אגב או אודיתא אבל הקא דלא הי' כסף על הקרקע וכל עיקר הסמיכה הוי על קנן אודיתא בד"ז שוב י"ל דקנן דרבנן ל"מ לד"ת ואף א"נ דקנן דרבנן מהני לד"ת מ"מ פשיטא דתרי דרבנן בנודאי דל"מ לד"ת וכהא דמצינו בתוס' מגילה ד"כ דתרי דרבנן אינו מוציא לחד דרבנן וע' תוס' פסחים ד"ו ובאה"ע סי' כ"ח וממילא נתעורר ג"כ החשש מפת שלא פרט החמוצים והפיסוק דמים בהשטר דבשלמא אם הי' מקבל כסף א"כ הי' מקום להקל מפת ממנ"פ דאם כותבין חצר בשכירות א"כ בדיעבד קיי"ל דשכירות קרקע נקנה בכסף לחוד אם כותבין חצר במקירה שוב פבר הבאתי דמה"ת מותר משום דל"ח בבתיכם וכשיטות הגאונים ושוב מועיל קנן אגב לענן החמץ ושוב הי' מועיל אף באומר לו בע"פ קני אגבן ונהי דל"ח מוכח מתוך השטר מ"מ הי' מקום לומר פיון דהמטלטלין אינם נקנים פלל ע"י השטר לא יזיק זה לקרקע ואגב על החמץ בנודאי די"ל דתרי דרבנן ל"מ לד"ת: ג) ובאמת מוכח פן בתוס' ב"ק דק"ד שכתבו בהא דפריה בש"ס ב"מ דמ"ו ולקני לי' אג"קומשני דל"ל קרקע והקשו

אפתי הי' מועיל אודיתא לענגן הקרקע ותירצו דא"כ לא הו' חשיב מעותיו מה"ת וכ"ה
בב"מ דמ"ו שם ולכאורה דברייהם צ"ע דהא חזינו דאג"ק הי' מועיל אע"ג דהוי ג"כ רק
קנגן דרבנן וע' בקצה"ח סי' קצ"ד ועפ"ז נחא דהכא ג"כ יצטרף לבוא לתרי דרבנן והיגו
לאודיתא על הקרקע ואח"ז לקנגן אג"ק לענגן המעות ותרי דרבנן בנודאי דל"מ לד"ת
והבן אף באמת י"ל לשיטות הסוברים דעכ"פ חמץ שנמכר ולא נמכר פדינו הוי בכלל
הביטול א"כ עיקר המכירה בעי רק לענגן בייעור דרבנן בכה"ג שוב י"ל דאף היכי
דצריכין להשתמש בתרי דרבנן ג"כ מועיל ואף דחזינו דתרי דרבנן אינו מוציא גם לחד
דרבנן שאני התם די"ל דכמו דחד דרבנן אינו מוציא לד"ת וה"ה דנימא דתרי דרבנן אינו
מוציא חד דרבנן אכל הכא דסוברים השתא בשיטות הב"י דקנגן דרבנן מועיל לד"ת וה"ה
דתרי דרבנן מועיל לחד דרבנן ובפ"ט דלא נודע השאלה רק אחה"פ א"כ לשי' הסוברים
דחמץ שנמכר בכלל הביטול הרי גם בפ"ט לא עבר על ב"י ואח"פ בנודאי דאינו רק
מדרבנן א"כ גם בצד האיסור לא הוי רק כמו תרי דרבנן ושוב לענגן תרי דרבנן בנודאי
דמועיל תרי דרבנן להקל ובפ"ט דיש סניף משיטות הסוברים דקנגן אגב הוי מה"ת
ובפ"ט דעל החמץ הרי קיבל דראתון וא"כ יש סניף משיטות הסוברים דכסף קונה
בעפ"ם ונהי דנכתב בהשטר אג"ק אפ"ה אין לנו לומר דג"ד שלא ורצה להקנות בפ"ט
ובהא דמבואר בש"ס ב"מ ד"י ג"ד דבנפילה נחא לי' דליקנו וע' ש"ס עירובין דמ"ח
ע"ב דכינון דעירבה לה אמצעית בהדי חיצונה ושתים החיצונות בהדי הדדי לא עירבו
ג"ד דבהא נחא לי' ובהא לא נחא ליה עי"ש מ"מ ח"ד דכבר כ' הנמ"י דבבב"מ ד"ת באם
עכ"פ רוצה נקנות באותו שעה לא יוכל לברור לעצמו קנינים עיי"ש ובפ"ט דבבב"מ רק
ליפות פ"ח כותבין פ"ל הקנינים אכל באמת הי' פוונתו שאם לא יועיל קנגן א' יועיל השני
ובאמת כותבין פ"ן להדיא ברוב השט"מ ע"כ הדבר ברור דמפ"ח זה אין להחמיר עתה
נבוא לדבר בזה שלא נכתב שם הערל הקונה דבזה יש חשש גדול ונהי דהערל חתם א"ע
בהשט"מ מ"מ הרי אינו מוכח מתוך השטר והיגו מתוך חת"י המוכר מי הוא הקונה ואף
דהשטר יוצא מתח"י הערל מ"מ לא יוכל להוציא החמץ מבית הישראל דיוכל לומר
שנאבד והעפ"ם מציאו וכן כ' המק"ח סי' תמ"ח דשטר שאינו מוכיח מתוכו ל"מ ואם הי'
עדים על השטר הו' מקום לומר דמועיל עכ"פ לר"א דשטר בע"מ ג"כ מועיל דלדידן
א"צ שיהי' מוכיח מתוכו אכל אחרי דליכא עדים שוב גם מצד זה ליכא סניף אף באמת
אח"פ יש לסמוך על הפוסקים דכסף קונה גם בעפ"ם וגם דעל הקרקע יש עכ"פ סניף
מפ"ח קנגן אודיתא וגם אחרי דלשי' כמ"פ חמץ שנמכר הוי בכלל הביטול ולא הי' חשש
דין תורה גם בימי הפסח ואח"פ בלא"ה אינו מדרבנן וכאן דהוי רק בכלל תרי דרבנן
שוב י"ל דמהני קנגן אג"ק ובפ"ט דיש פוסקים דס"ל דאג"ק הוי קנגן ד"ת וגם יש סניף
מדברי הגר"ח סי' י"ב דבכתב שט"מ ולא נמכר פדינו עכ"פ יש ג"ד דלא רצה שיהי'
שלו ומועיל הג"ד פסברת ה"ן ז"ל: ולענגן הדמים הדבר פשוט דהדמים שלקח
מהעפ"ם בעד החמץ בנודאי מותר דלשי' ר"ה"פ חלופי חמץ מותר גם להמחליף ובפ"ט
באם לא מכר החמץ בעד חפץ רק בעד מעות הרי כבר כ' בח"י בסו' תמ"ג דנודאי מותר
ובפ"ט דהכא בשעה שמכר העפ"ם החמץ הרי חשבנו שהי' בהיתר דהיגו שהוא של
העפ"ם א"כ הוי עכ"פ כהחליפה שפחתו בלי ידיעתו דנודאי מותר עכ"פ לדינא הדמים
שקיבל מהעפ"ם בנודאי שרי וגם החמץ שנשא"ר ג"כ נלע"ד להתירו אפי' באכילה ע"י

בִּיטוּל בְּרוּב וְאִם קָשָׁה לְבַטְלוֹ עַכ"פּ יֵשׁ לְהַתִּירוֹ בְּהִנָּאָה כְּנֹלַע"ד בַּס"ד לְדִינָא: וְעַש"ק קְדוּשִׁים תְּרַנְנ"ז רַאדִימִישְׁלָא יַצ"ו.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲגָגִיל חוֹפ"ק הַנ"ל סִי כ"ב לְהַרְפְּנִים הַה"ג וְכו' כַּש"ת מ' חַיִּים רְאוּבֵן ו"ל וּמ' בְּרוּךְ פֶּאָסס ו"ל בַּדְּצַד"ק לְאַנְצִיט בְּדָבָר שְׁאַלְתֶּם בְּעִירְכֶם הִי' הַמְּנַהֵג מֵאֵז לְהַכְשִׁיר מְקוֹה עִם חֶלֶב כְּנֶהוּג בְּכַמָּה עָרֵי יִשְׂרָאֵל וְכַעַת נִפְסְלָה הַמְּקוֹה ע"י שְׁשָׁאָבוּ בְּכָלִים שְׁאִינָם נִקְוָבִים וְרָצָה ח"א שְׁיִמְשְׁכוּ מִיָּם לְשֵׁם ע"י הַשְּׂקָה מִמְּקוֹה שְׁלִימָה וְגַם לִישָׁן לְתוֹכוֹ חֶלֶב וּבְכָל א' מְשִׁתֵּי דְבָרִים הִלְלוּ יֵשׁ חֲשֵׁשׁ דְּעַל הַהִיתָר מִפְּחַ הַשְּׂקָה מוּבָא בְּש"ף סִי ר"א ס"ק קי"ב דְּלַכְתַּחֲזִיקָה יֵשׁ לְהַחְמִיר דְּהִיכִי דְנִתְבַּטַּל הַשְּׂקָה דְּחוּזָר לְפִסּוּלוֹ וְעַל הַהִיתָר מִפְּחַ חֶלֶב הָרִי הַחְמִיר מְרֵן הַגַּה"ק בַּד"ח ו"ל אוּלָם בְּצִירוּף תְּרַנְוִיָּהוּ יֵשׁ לְהַקְל וּח"א אוּמֵר שְׁיֵשׁ לְחֹוֹשׁ שְׁמָא יִנְכָּשְׁרוּ לְפַעְמִים ע"י הַשְּׂקָה לְחוּד וּבְזָה יֵשׁ חֲשֵׁשׁ לְשִׁי הַבֵּית אֲפָרִים אָף בְּדִיעֵבַד דַּא"נ דְּגַם בְּמַעֲיָיִן פּוֹסֵל שְׁאוּבִין ע"כ דְּהִיתָר הַשְּׂקָה אִינוּ מְטַעַם זְרִיעָה רַק מְשׁוּם דְּמִחְנֻבָּר לְמְקוֹה פְּשִׁירָה וְא"כ בְּנִפְסֵק הַשְּׂקָה חוּזָר לְפִסּוּלוֹ וְגַם חוּשֵׁשׁ לְהוֹצָאוֹת לְעַז עַל הַכְּשֵׁר הַמְּקוֹה מֵאֵז זֶה תְּנַרְף הַשְּׁאֵלָה: א) הִנֵּה בְּעִיקָר פְּסוּל שְׁאוּבִין יֵשׁ ג' דְּיַעוֹת שִׁיטָה א' דְּכּוּלוֹ שְׁאוּב ד"ת וְשִׁיטָה ב' דְּכּוּלוֹ שְׁאוּב הֵוִי רַק דְּרַבְּנָן שְׁמָא יִטְבּוּל בְּתוֹךְ הַפְּלִי וְדִיעָה ג' דְּבַכְלֵי הַמִּקְב"ט יֵשׁ חֲשֵׁשׁ ד"ת מְשׁוּם דְּבַעֲי הַנִּיתוֹ בְּטַהָרָה וְהִנֵּה בְּרַא"ש מְפּוֹרָשׁ דַּג' לְגִין שְׁאוּבִין הֵוִי רַק מְדַרְבְּנָן מְשׁוּם בִּיטוּל בְּרוּב וְהִנֵּה כְּבָר הַבְּאִתִּי בְּחִידוּשֵׁי לְהַעִיר לְהַסּוּבְרִים דַּג' לְ שְׁאוּבִין אִינוּ רַק מְדַרְבְּנָן וְכּוּלוֹ שְׁאוּבִין ג"כ אִינוּ רַק מְדַרְבְּנָן א"כ חֲשׁוּב תְּרֵי דְרַבְּנָן וְלִשְׁי הַח"מ אַה"ע סִי כ"ח תְּרֵי דְרַבְּנָן חֲשׁוּב כְּאִין לוֹ עוֹקֵר מַה"ת וְלִשְׁי הַפּמ"ג או"ח סִי שַׁצ"ד דְּבִאִסּוּר דְּרַבְּנָן שְׁאוּן לוֹ עוֹקֵר מַה"ת אָף בְּתַרְתֵּי דְּסַתְרֵי אֶהְדְּדִי מְקִילִין א"כ תִּיקְשִׁי מִמִּתְנִי מְפּוֹרָשֶׁת וְהוּבָא בַש"ע סִי ר"א סְעִיף ס"ח דב' מְקוֹנְאוֹת שְׁאִין מְשׁוּם א' מְהֵם מ"ס.

וְנִפְלוּ לְתוֹכוֹ ג"ל פְּסוּל דַּאִין בְּמָה לְתַלוֹת א"כ לְשִׁי הַמְּחַבֵּר דְּכּוּלוֹ שְׁאוּב דְּרַבְּנָן וּמִמִּילָא ג"ל הֵוִי תְּרֵי דְרַבְּנָן וְא"כ חֲשִׁיב כְּאִין לוֹ עִיקָר מַה"ת וְשׁוּב אָף בְּסַתְרֵי אֶהְדְּדִי אֲזַלִּין לְקוּלָא: ב) וְלַכְּאוּרָה י"ל דְּהִנֵּה דְיוֹעַ שִׁיטַת כַּמ"פ דְּבִיטוּל ל"מ לְהַשְׁלִים הַשְּׁיַעוּר אוּלָם נוֹדַע שִׁיטַת מַהֲרִי"ק דְּזוֹחֲלִין שְׂרַבּוּ עַל הַנוֹטְפִין מְהַנִּי לְטַהַר בְּזוּחִילָה אָף אִם לִיכָא מ"ס רַק בְּצִירוּף הַנוֹטְפִין וְנִשְׁמַע לְשִׁיטַתוֹ דְּבִיטוּל מוֹעִיל לְהַשְׁלִים הַשְּׁיַעוּר וּבִאֲמַת כְּבָר הַבְּאִתִּי בְּחִידוּשֵׁי כְּמָה רְאוּת בְּעַנְיָן זֶה וְכַעַת נִזְכַּרְתִּי מְש"ס נְדָה דַּע"א גְּבִי דָם תְּבוּסָה דַּאָף אִם רוּב רְבִיעִית דָּם יֵצֵא לְאַחַר מִיתָה מ"מ אִם עַכ"פּ לִיכָא שְׁיַעוּר רְבִיעִית דָּם מַה שְׁיַצֵּא לְאַחַר מִיתָה לִיכָא טוּמְאָה ד"ת אָף דְּבַהֲדִי הַדָּם שְׁיַצֵּא מְחַיִּים יֵשׁ שְׁיַעוּר רְבִיעִית אַפ"ה לִיכָא רַק טוּמְאָה דְרַבְּנָן אָף דְּלַרְבְּנָן דָּם מְבַטַּל דָּם אַפ"ה לִיכָא טוּמְאָה ד"ת מְשׁוּם דְּבִיטוּל ל"מ לְהַשְׁלִים הַשְּׁיַעוּר עֵי"ש: ג) נִחְזָר לְשִׁי מַהֲרִי"ק דְּזוֹחֲלִין שְׂרַבּוּ עַל הַנוֹטְפִין מְטַהַר בְּזוּחִילָה אָף בְּאִם לִיכָא מ"ס רַק בְּצִירוּף הַנוֹטְפִין דְּנִשְׁמַע מְזָה דְּבִיטוּל מוֹעִיל לְהַשְׁלִים הַשְּׁיַעוּר וְהַגַּם דְּבִשׁוּ"ת ח"ס יו"ד סִי ר"ב כ' לְחַדָּשׁ דִּי"ל דְּכָל פְּסוּל זוּחֲלִין הֵוִי רַק מְדַרְבְּנָן אֲכַן שִׁיטַת רוּה"פ לְהִיפּוּף דְּפִסּוּל זוּחֲלִין מַה"ת עו' בַּב"ח שְׁהָאָרִיף בְּזָה דְּהָא דְנוֹטְפִין אִינוּ מְטַהַר בְּזוּחִילָה הֵוִי מַה"ת כְּשִׁיטַת הַב"י וְהַד"מ וְדוּקָא בְּנֶהְרוֹת דְּמַעֲיָקֵר הַדִּין כְּשֵׁר מְשׁוּם דְּנֶהְרָא מְפִיפִי מִיַּתְבְּרָף אֲזַ אֲסוּר רַק מְטַעַם מַר"ע אֲבָל בְּעֵלְמָא פְּסוּל זוּחֲלִין ד"ת וְשִׁפִּיר נִשְׁמַע דְּבִיטוּל מְהַנִּי לְהַשְׁלִים הַשְּׁיַעוּר וְהִנֵּה לְכְּאוּרָה יֵשׁ עוֹד הוֹכְחָה לְזָה מְהָא דְלִשְׁי כַּמ"פ כּוּלוֹ שְׁאוּב פְּסוּל מַה"ת וְאַפ"ה ג"ל אִינוּ רַק מְדַרְבְּנָן מְטַעַם בִּיטוּל בְּרוּב

והרי במקנה בנודאי בעי עכ"פ מה"ת מ"ם ודלא פשיטת הלבוש והשואל בשו"ת הריב"ש
ונשמע דמה"ת מהני ביטול גם להשלים השיעור אף באמת י"ל דזה בזה תלוי דלמ"ד
כולו שאוב ד"ת וג"ל דרבנן בנודאי דביטול מועיל להשלים השיעור וממילא והי נשמע
דעדותו של ר' צדוק בזוחלין שרבו על הנוטפין הפנונה דאף דליפא מ"ס רק בצירוף
הנוטפין מהני משום דביטול משלים להשיעור אולם למ"ד כולו שאוב דרבנן שפיר י"ל
דבמדי דהוי פסול ד"ת כגון בפסול זחילה שפיר בעי שפ"ל מ"ס יהי בהקשר גמור ולא
ע"י ביטול משום דביטול ל"מ להשלים השיעור וכמ"ש הישי"ע לענין מ"פ בנתן סאה
ונטל סאה עיי"ש ולפ"ז מבואר דג"ל ל"ח בכלל תרי דרבנן דלמ"ד כולו שאוב דרבנן
הוכחתי דלשיטתו ל"ש ביטול דביטול ל"מ להשלים השיעור ושוב אף בג"ל חשיב חד
דרבנן והוי פ"ש לו עיקר מה"ת דהא גזרו אטו טבילה בכלי ע' תוס' ב"ב דס"ו ופסחים
די"ז ושפיר יש להחמיר בתרתי דסתרי וא"ש דברי הש"ע בסעיף ס"ח וז"ב: ד) ולפ"ז
י"ל בהא דמפנין בסעיף מ"ו דלענין המשכה בעי ע"ג דבר שלא הי עליו שם פלי
בתלוש וכ' בש"ך ס"ק ק' דאם אין המים ראוי לבוא למקנה זולתו ל"מ דבעי הניחו
בטהרה והעיר בדג"מ דהא בלא הי עליו שם פלי בתלוש אינו מקב"ט ולכאורה דבריו
צ"ע דהרי הנוב"י בעצמו במהד"ת סי' קמ"ב כ' דלענין פסול ד"ת ל"מ תלוש ולסוף
חיברו הואיל דבאמת קיי"ל דהוי בתלוש ורק לענין שאובין דרבנן מקילין כמפנין
בש"ס ב"ב דס"ו וא"כ ה"א לענין הניחו בטהרה דנוגע לד"ת שוב ל"מ תלוש ולבסוף
חיברו ודברי הדג"מ סותרים א"ע לדבריו בנוב"י ולכאורה סי' מקום לומר בכוננתו דהא
ה"א ע"כ מיירי ברובו בהקשר דהרי שאובין אינו מטהר רק בריבוי בהמשכה דאילו
כולו בהמשכה פסול לדין מה"ת ושוב בריבוי בהמשכה ל"ח רק פסול דרבנן ושוב
מועיל תלוש ולבסוף חיברו אף באמת עדין צדקו דברי הש"ך דהא הש"ך קאי השתא
לפרש דברי המחבר והמחבר לשיטתו דכולו שאוב דרבנן ולשיטתו שוב י"ל דביטול
ל"מ להשלים מה"ת להשיעור וכמ"ש לעיל ושוב י"ל דלענין הניחו בטהרה דהוי ד"ת
בעי שפ"ל המ"ס יבואו בטהרה ושוב י"ל דאף תלוש ולסוף חיברו ל"מ וז"ב עכ"פ נשמע
דג"ל שאובין לכ"ע אינו רק מדרבנן וע' שו"ת משיב פהלכה סי' ט"ו וט"ז שכ' די"ל
בכה"ג דחשיב כמו תרי דרבנן עיי"ש ולפ"ז נבוא למ"ש ח"א דמצד השקה יש לחוש
דבנתבטל ההשקה חוזר לפסולו הנה באמת ע' שו"ת ח"ס סי' רי"ב שכ' דלית מאן דחש
לה ועכ"פ ל"ש בזה גזירה שפ"א נסמך על השקה לחוד הרי עכ"פ חשש ד"ת בנודאי
ליפא וגדולה מזו שיטת מהרש"ל יבמות דכ"ח דבמדי דיש דיעות להתיר אז אף למאן
דאוסר אין לגזור דבר אחר על ידו ומכ"ש ה"א דרוה"פ מקילין וגם הש"ך אינו מחמיר
רק לכתחילה פשיטא דל"ש גזירה בכה"ג ובפרט דאף לשי' הב"א סי' נ"ג ל"ש ה"א
לגזור דממנ"פ אם יזפור שהקשיר רק ע"י השקה בנודאי יחמיר ויכשירנו שנית ואם
יטילו שם מים פלי הקשר שנית הרי אז שוב והי היתר מפת השקה דהרי בדיעבד לכ"ע
מותר וא"כ איפוא איך שי"ך גזירה בזה אף לכאורה בענין מקנה לעולם יש לחוש לכל
החומרות וכמ"ש ברשב"א ובר"ן דלענין טהרתן של ישראל יש לחוש לכל החומרות
בכל בכל מה דאפשר אבל עכ"פ ע"י הקשר חלב בצירוף השקה בנודאי יועיל דהיכי דיש
הרבה צדדים להקל בדרבנן בנודאי דאף נגד ח"א מהני וכנודע דס"ס בדרבנן אף נגד
ח"א מהני בפרק לדברי הר"ש פ"ב דמקנאות הנודע ובפרט דעל הקשר חלב לחוד רבו

המכשירים ע' שו"ת שו"מ קי ח"ג סי' נ"ד וסי' ס"ט ובשו"ת א"צ סי' פ"ח ונהי דמקור
זצ"ל בד"ח להקמיר וכן הגה"ק בשו"ת צ"צ החדש מ"מ שוב יש לצרף לסניף ההקמיר
מפח השקה: ה) ומה שרצה ח"א לומר דאם יעשו ע"י השקה יש חשש הוצאת לעז הנזה
באמת מקור הדבר בש"ס גיטין ד"ה דקאמר הש"ס דא"צ לעמוד אצל כל אות ואות וכ"ת
אינעבד לחומרא נמצא אתה מוציא לעז על גיטין הראשונים: ובאמת נודע מה שהעירו
הראשונים מהא דקאמר בש"ס גיטין דפ"ה התקין לכתוב מיומא דגון לאפוקי מדר"י
דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו וחונין דחוששין לעשות בהקמיר גמור ולא משגיחין על
לעז של הראשונים ע' בשו"ת תה"ד סי' רל"ב מ"ש בזה ובפר"ח או"ח סי' תצ"א אות
י"ב שהאריך בזה בדבר התלוי בפלוגתא דרבנן ויש חשש איסור עכ"פ לדעה א'
שוב שרי לנו להקמיר ונהי דהראשונים הקילו בדבר אנו חוששין לדברי האוסר דטפי
יש לנו לחוש לעז דידן מלעז דקמאי וע' שו"ת ד"ת אה"ע ח"ב סי' קמ"ו בסופו וחוץ
לזה י"ל בשלמא התם בגיטין ד"ה א"נ דבעי לעמוד בשעת כל הכתיבה א"כ לא יוכל
לומר בפ"נ ויש חשש שלא לשטה ונהי דרוב כותבין לשמה מ"מ עכ"פ הוי עיקרו בד"ת
ושנייה חשש לעז אבל הקא דליכא בזה רק חשש דרבנן דג"ל שאובין לכ"ע אינו רק
מדרבנן א"כ בכה"ג אין לנו לחוש לעז וכעין שכ' כמ"פ דבדרבנן ל"ח למ"ע פיון דלא
יחשדוהו שעבר אד"ת ע' טו"ז או"ח סי' רמ"ג וברמ"א יו"ד סי' פ"ז וממילא שוב יש לנו
לחוש לכתחילה לשי' הד"ח וצ"צ החדש והא מצינו בש"ס ע"ז דל"ז דגם לעגן ס"ט
ברה"ר אמרי' הא מיא זילי טבילי וע' בש"ס עירובין דל"ו אי גם בדרבנן אמרי' זילי
טבילי עיי"ש ע"כ הדבר ברור דנכון לחוש לכתחילה לגבי מקנה לכל השיטות וא"צ
לחוש לעז כנלע"ד בס"ד לדינא: ה' נצבים תרס"א ראדימישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' כ"ג לכ"ק הרב הגאון הצדיק המפורס' בנוש"ק וכו'
כקש"ת מ' שמחה ישכר דוב זצ"ל האבד"ק צעשינוב יצ"ו.

בדבר שאלתו באחד שהתחייב א"ע ליתן לנזן לבנו סכום ג' מאות ר"כ וכבר סילק כל
הסכום הנ"ל ביד שלישי הנבחר משני הצדדים וכעת אבי החתן העני מאוד ואין לו על
מלבושים והוצאות החתונה ואבי הפלה דוחק עליו לעשות החתונה ואבי החתן אומר
שיחזירו לו מן הנזן מאה ר"כ ואז יהי' לו על כל הוצאות החתונה או שימתינו לו עד פי
יחייב ד' את גבולו וצד הפלה אינם מסכימים על זה להחזיר לו כלום מהנזן ואינם רוצים
להמתין זולת שבאם לא יעשה החתונה מיז ברצונם לנתק הקשר זה תנרף השאלה:
וכת"ה הביא הואיל דמצד הדין באינו מסלק כל הנדוניא שהתחייב א"ע יוכל צד השני
לנתק הקשר ונהי דבהעני ואין לו לסלק פעור מקנס הטעם משום דאונסא פמאן דלא
עבר אבל לחייב צד השני לעשות החתונה אף בלי סילוק הנדוניא בנודאי דא"א דאונסא
רחמנא חייבה לא אמרי' וכשיטת ר"י בירושלמי קידושין מובא בש"ף חו"מ סי' כ"א
ובי"ד סי' רל"ו בע"ז ונקה"כ שם דאונסא פמאן דעביד לא אמרי' א"כ היכי דעכ"פ
סילק שני שלישים דבזה כבר הביא בשו"ת ד"ח בשם ספר חוקי דרו' דחשיב פמסולק
לגמרי ואם צד השני אינם מסכימים חייבים לשלם קנס ולפ"ז נסתפק בנ"ד דכבר סילק
הכל ורוצה להחזיר לו שלישי מי נימא דכיון דב' שלישים חשיב פמסולק מצד התקנה
א"כ בנודאי דגם על זה הי' התקנה דאם והי' נעשה עני אחר הסילוק שיהי' מחוייבים
להחזיר לו שלישי לצורך הוצאות החתונה או דנימא דדוקא בלא סילק עדיין סגי בשני

שלישים ולא יוכל צד השני למאן אבל בכבר סילק הכל ואת"פ העני ולא יוכל לעשות
התתונה נהי דזה שהעני פטור במה שמעפב התתונה פינון דהוי אנוס אבל עכ"פ צד השני
יכולים לנתק הקשר ואינו מחויבים להחזיר לו שלישי על הוצאות התתונה אולם העיר
פינון דזה ל"ח טפי מספק אי גם זה הי' בכלל התקנה ושוב י"ל דס' בתקנה אוקמה אדינא
וממילא אם מעפב הנשואין אין אף מחמת אנוס אפ"ה יוכל צד השני לנתק הקשר עכת"ד
כת"ה: א) הנה בעיקר הדבר אי ב' שלישים חשיב כמסולק נודע שיש בזה מחלוקת
דלשי' הספר יהושע והד"ח ב' שלישים חשיב כמסולק הפל אף לענין שיתחייב צד השני
קנס ב"אם לא ירצה לקיים השידוך אבל לשי' החס"ל חשוב רק כמסולק לענין שצד
המגרע אינו מחויב לתת קנס ונהי דלענין שלא יתחייב המגרע קנס הרי דין זה הוא אף
באינו מסלק כלום אפ"ה יש חילוק דכ"ז באינו מסלק מחמת עניות אבל ביש לו ואינו
רוצה לסלק חייב קנס אבל בסילק ב' שלישים אף שיש לו לסלק הפל אפ"ה א"א לחייבו
בקנס אבל עכ"פ גם בסילק ב' שלישים אפ"ה צד השני אינו מחייב לקיים השידוך דיוכל
לומר אני לא נכנסתי לשדך עמה רק באופן שתסלק הפל כפי שהבטחת ונהנה בספר
משפ"ש כ' לחדש דיש חילוק בזה בין היכי דיש לו לסלק דאז בלא סילק פלל הי' חייב
בקנס הועיל התקנה דב' שלישים הוי כמסולק רק לזה שלא יתחייב קנס ולא לכוף צד
השני לקיים השידוך אבל בהעני דאז לענין הקנס הרי הי' פעור גם ב"אם לא הי' מסלק
כלום וא"כ ע"כ דבא התקנה דשני שלישים הוי כמסולק לענין זה שיהי' מחויב צד השני
לקיים השידוך עיי"ש ובאמת ז"א דא"א פלל לומר דהתקנה הי' בשני אופנים דבזה שיש
לו הי' התקנה רק לפוטרו מקנס ובזה שאין לו הי' התקנה גם לכוף צד השני לקיים
הקשר זה הוא דבר שלא ניתן להיאמר עכ"פ נשמע דגוף דבר זה אי ב' שלישים חשוב
כמסולק לגמרי הוי מחלוקת נחשיב בכלל ס' דדינא וא"כ חשוב פנוגע לס' חרם ולשי'
הרמב"ן חרם הוי ד"ק וס' לקולא אולם פכ"ר כ' הנוב"י דלאותן אנשים שקיבלו בעצמם
החרם הוי ד"ת אבל על דורות הבאים אף דחל על הנולדים מ"מ ל"ח רק ד"ק וספק
לקולא ולעומת זה מפורש בר"ן ריש מגילה דלענין מק"מ דהוי ד"ק ס' לחומרא וע'
בב"ח מ"ש בזה וא"כ א"נ דמקבלים חרם בשעת פתיבת תנאים א"כ י"ל דס' חרם
לחומרא ובזה אזהר הסב"א דבס' בתקנה מוקמינו אדינא דזה רק בדבר שאינו נוגע לס'
חרם אבל הכא דנוגע לס' חרם שוב י"ל דהוי לחומרא וממילא הצד השני צריכים לחוש
שלא והי' נכשל בספק חרם אכן לפמ"ש הנוב"י דעכשיו שאינם מקבלים החרם בע"פ
א"כ ליכא רק חרם הקדמונים וא"כ י"ל דהוי רק ד"ק וספק לקולא אולם אנכי מצדי
דרכי להחמיר בכל מה דאפשר פדעת הספ"י והד"ח והוי כמסולק לגמרי אכן היכא דכבר
סילק הפל א"כ מפורש באה"ע סי' נ"ג מחלוקת רש"י ור"ת בפוסק נדון ולא נתן ומתה
הבת דלשי' רש"י זכה החרם ולשי' ר"ת א"צ ליתן לו וכ' הרמ"א שם דאם בא ליד שלישי
י"א דזכה בו ואף אי מתה הבת מחויב השלישי ליתן לו ויש ב' דיעות בזה והב"ש כ' דיש
ג' חלוקות בזה ולפי"ז י"ל דלשיטה זו דבבא ליד השלישי זכה הבעל וכסברת התוס' ב"מ
ד"ב דהשלישי תופס בחזקת שניהם א"כ פשיטא דאם בא הנדון ליד השני בנודאי דא"צ
להחזיר כלום וממילא אם צד השני אינם רוצים להחזיר לו שלישי א"א לכוף ויוכל
לנתק הקשר אולם לשיטה השנייה דגם בבא ליד שלישי אם מתה הבת א"צ ליתן לו וע"כ
דל"ח עדיין פכ"א ליד הזוג ושוב הי' מקום לומר דגם בב' שלישים הוי כמסולק ולפ"ז

י"ל דחשיב כמו ס"ס שפא פשיטת החס"ל דב' שלישים חשוב רק פמסולק מצד המגרע לפוטרן מקנס אבל א"א לכוף לצד השני לקנים השויה ואף לשי' הד"ח דחשיב פמסולק לגמרי מ"מ שפא פשיטה זו דבבא ליד שליש זכה בו אף במתה הבת וע"כ דהווי פכבך פא ליד הסתן וה"ה הכא חשיב פכבך זכתה הפלה בהנדן א"כ פשיטא דא"א לכופה להחזיר לו וס"ס מהני אף באיסור ד"ת ומכ"ש פחרם דלא הוי רק ד"ק פנודאי דמהני ס"ס להקל ואף דידוע מ"ש בשו"ת זכרון יוסף דבנאבד הנדן מיד השליש קודם הנישואין צריף עוד הפעם לסלק ומוכח מדבכריו דלא זכו בו הזוג עדיין ושוב י"ל דב' שלישים חשיב פמסולק אפ"ה י"ל דלעולם מיד פשפא ליד השליש זכו בו הזוג אם השליש הוא ישראל דהוי בר זכיה ולדעתיה הדבך ברור דאם בע"ח של המחותנים ירצו לגבות מהנדן המנוח ביד שליש דאין בכוחם לגבות ואי נימא דחשוב רק פפקדון בעלמא פנודאי דהבע"ח הי' יכולים לגבות ממעות הלז ומדחזינו דאין פוצה פה בנה דהבע"ח יהי' יכולים לגבות מזה המעות עכצ"ל דבכך נסתלק זכותם של המחותנים ממעות הלז מיד פשפא ליד השלוש ורק הא דבנאבד מחויבים לסלק עוד הפעם הוי רק מדין אחריות וכהא דמצינו לענין קדשים שחייב באחריותו בש"ס מטילה די"ט דלר"ש נפטר מאחריותו מיד משהגיע לעזרה ולר"י חייב באחריות עד שינרק הדם ואפ"ה מיד משהקדיש זכה בו ההקדש וגם מוכח בש"ס ב"ק דע"ו דס"ד דש"ס דגם בקדשים שחייב באחריות ליתחייב דו"ה דמה לו מכרו להדיוט מה לו מכרו לשמים וידוע שיטה התוס' ב"ב דמ"ד דגם מכירה באחריות חשוב שינוי רשות והגם דבתוס' ב"ק דס"ו מוכח דהקדש באחריות ל"ח שינוי רשות כבך הרגישו בנה המפורשים אבל עכ"פ י"ל דמיד נסתלק הנותן מן המעות רק כ"ז שלא פא ליד הזיג מחויבים באחריות וכה"ג מפורש בחו"מ סיקכ"ה באומר הילף או תן מנה זו לפלוני שאני חייב לו דנהי דבחוב אמרי' הולף ומן כנכי ואינו יכול הלנה לחזור ולקבל המעות מיד השליח אפ"ה עדיין הלנה חייב באחריות ונשמע דאע"ג דבקבלת השליח המעות הוי פזכה המלנה אפ"ה פינון שלא עשאו המלנה שליח לקבל המעות עדיין הוא באחריות הלנה וכן מפורש בסי' ק"ה דבתופס לבע"ח במקום שאינו חב לאחרים אף דקנה אפ"ה לא נפטר הלנה מאחריות וה"ה הכא פינון דלא אמרו החו"כ להשליש שיקבל המעות עבורם וגם לא אמרו להצדדים שינתנו המעות להשליש רק המחותנים בעצמם נותנים המעות להשליש עבור הזוג א"כ נהי דאמרי' דזכה השליש עבור הזוג דנה הוי פחוב הואיל דנתחייבו ע"י פתיבת התנאים מ"מ לא נפטרו הצדדים מאחריות אבל פאמת חשיב פזכה פכך הפלה בהמעות: ב) וכת"ה הביא בשם הגאבד"ק ראווה ז"ל דבכה"ג חשוב פדבך שאין העיקר תלוי בו דכ' הט"ז בסי' רל"ו דאין התקשרות בטל בשביל זה שלא קנים את התנאי עכת"ד במחמכת"ה לא אבין דבכריו פלל שאני התם פנידון של הט"ז דעכ"פ פעת רוצה ליתן מה שהתחייב א"ע יפה כ' הט"ז דיש סבא גדולה שלא הקפיד דוקא על הסילוק בזמנו דבשביל דבך קטן פנה יתבטל הקשר אבל פשיטא דמי שקנה חפץ מחבירו בעד מאה ר"כ ואח"פ נאנס ולא יוכל לשלם רק תשעים ר"כ הכי נאמר דהווי דבך שאין העיקר תלוי בו ונימא דפנודאי הספים למפור גם בעד תשעים זה נודאי דבך בטל לומר פן ופשיטא דאם אינו משלם פל המחיר שהבטיח בעד החפץ דבטל המקח א"כ ה"ה הכא דלא נתחייבו לישא זא"ז רק אם וסלקו פפי שהבטיחו בכתיבת התנאים וממילא אף אם מגרע אפי' סכום מועט עכ"פ ל"ח פאילו קנים

את התנאי וז"ב: ג) אולם בגוף הדבר י"ל הואיל דהתקנה דב' שלישים יהי כמסולק הי רק לתקנת הדורות לפי שראו גדולי הדור בשפלות העם שרבו עניים ונוצמת הרבה פעמים בזיון לבני ישראל לכה תיקנו לטובת הדור דב' שלישים יהי תשיב כמסולק ואנו סהדי דכ"ע הי' ניקא להו בתקנתא זו לפי שהוא גלגל החזור בעולם ודמי להא דמפורש בש"ס ב"מ דכ"ז ניקא לי' לבעל אבידה למיהדר בסימנים כדי שנהדר גם לדידי' בסימנים וממילא אף אם עומד וצונח דלא ניקא לי' בתקנה זו אפ"ה לא מהימן הואיל דעכ"פ אנו סהדי דבשעת התקשרות הי' ניקא לי' בתקנתא זו ונגד אנו סהדי דיבורו ל"מ פלום וכה"ג כ' בתוס' פתובות דכ"ב וביבמות דפ"ח דבדבר הגלוי לכל העולם אף תרי פמאה לא אמרי' עיי"ש ולפ"ז דהוכחתי דמפח התקנה תשיב פאילו נתרצו בפירוש שיהי' סגי בשני שלישים לענין שלא יתבטל הקשר במקום דלית לי' לסלק לגמרי ממילא י"ל דגם זה הי' בכלל התקנה שאם והי' נעשה עני אחר הסלוק ולא יוכל לעשות התקנה זולת אם יתן לו השליש בתורה עכ"פ אינה סכום בנודאי די"ל דגם ע"ז הי' התקנה דגם בכה"ג יהי' סגי בב' שלישים ומחויב השליש ליתן לו אינה סכום או עכ"פ להמתין.

עם התקנה עד שירחיב ד' את גבולו ונהי דדבר זה שיהי' נעשה עני כזה אחר הסלוק הוי כמידי דלא שכיח ובמידי דלא שכיח לא תיקנו אפ"ה י"ל חדא דנהי דלא תיקנו במידי דל"ש אבל עכ"פ לא הוציאו מידי דליש מפלל התקנה ובפרט דעניות ל"ח בכלל מידי דל"ש ונהי דמפורש ביו"ד סי' רל"ב דהנשבע לפרוע לחבירו ודעני דא"צ למפור פלי ביתו ותשמישו דאיכא אנמדנא דלא נשבע על זה וע' שו"ת מחנה אפרים הל"ש סי' י"ב שכ' דהעיקר פשיטת הרא"ש והרשב"א דעניות מיקרי אונס ולא הו"ל להתנות לפי שחשב שיהי' יוכל לקיים הדבר אולם בשו"ת מהרי"ט סי' א' הוכיח דהו"ל להתנות משום דזה הו' אונס דשכיח וכהא דמפורש בש"ס פתובות ד"ב דאונס דשכיח ל"מ בגט וע' שו"ת בי"ש חו"מ סי' צ"ד שכ' דהעיקר פשיטת מהרי"ט דעניות שכיח ושוב י"ל דגם זה הי' בכלל התקנה ונהי דקשה להחליט פן הואיל דלשי' כמ"פ בלא"ה בי שלישים נ"ח כמסולק לגמרי עכ"ז בגליל שלכם שנתפשטה ההוראה דב' שלישים חשוב כמסולק לגמרי בנודאי די"ל דגם בכה"ג סגי בב' שלישים ומחויב צד השני להמתין עם התקנה או להתזיר לו שלישי מהנזון ובפרט דכבר כ' בשו"ת השיב משה סי' מ"ח דבשידוכין פופין על לפנים משורת הדין ועפ"י סברת הבל"ע עפ"י דברי הש"ס ב"מ דפ"ג ע"כ באם כבר הורה כת"ה דצד הפלה חלילה להם לנתק קשר החיתון בעבור זה בנודאי דיפה הורה כנלע"ד בס"ד לדינא: ה' וישלח תר"ס ראדימישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' כ"ד להרב הה"ג כש"ת מנחם מענדיל נ"י מוצד"ק קלאסני יצ"ו. בדבר שאלתו בראובן התובע משמעון אינה סכום מעות ומשיב שמעון יש לי בידך פנגדו סך פזה והוציאו כתב בחת"י הרב ז"ל אב"ד דשם איף שיהי' ביד שמעון לראי' שראובן חייב לשלם לו סכום כו"כ עד משף ט' חדשים וראובן גופא ג"כ חתום עליו וטוען ראובן שפבר פרע לשמעון חוב הנ"ל זה כמה שנים וראי' לזה פי פבר לזה שמעון מראובן כמה פעמים מעות אחר זמן מכתב הנ"ל ופרע לו ואלמלי הי' מגיע לשמעון החוב הישן לא הו' משלם לראובן רק הו' מנפה לעצמו ושמעון משיב יען ידעתי שראובן לא הי' בכוחו עד כעת לשלם חוב ישן לזה לא תבע ממנו עד פה וראובן אומר שפמו שפכוחו כעת לשלם פן הי' פוחו מאז ומבקש משמעון שישבע אם פבר לא פרע

את החוב מהכתב הנ"ל ונשפדין תופס לעצמו המעות הנ"ל ופסק כת"ה ששמעון מחניב לישבע על זה וח"א מערער עפ"י דברי הסמ"ע בסי' פ"ב וסי' פ"ז סקכ"ב דאם השטר מקנים בידו ותפס המעות ואינו רוצה לישבע או לקבל בחרם אין מנדין אותו עיי"ש ובק"ש.

כת"ה לשמוע חו"ד בזה: א) ונבוא למקור הענין בש"ס שבועות דמ"א אמר ר"פ האי מאן דאפיק שטרא על חבירו ואמר לו שטר פרוע הוא אמרי' לו זיל שלים ואי אמר לישתבע לי אמרי' לו אישתבע ופריד מאי בין זה לפוגם שטרו ומשני התם אע"ג דלא טען טענינו לי' הקא לא משביעין לי' רק בטוען אישתבע לי' ואי צורבא מרבנן הוא לא משביעין אותו ומסיק הש"ס דלא מגבין לי' בלא שבועה ורק דלא מזדקינן לי' ופירש"י ז"ל להשביעו ולא מגבין לי' בלא שבועה דהא לא נשבע וכו' הרא"ש ואי תפס לא מפקינן מיני' ב) והנה אי מועיל תפיסה גם במי שאינו צ"מ נחלקו בזה הראשונים דהר"ן העיר וכי באיניש דעלמא נחתינן לנכסיו הא קי"ל בשבועה דרבנן לא נחתינן לנכסיו ותיירץ שם שני תירוצים חדא דבאיניש דעלמא מנדין אותי ועוד דרק בכופר הכל דתפס ברשות לא נחתינן לנכסיו אבל הקא דתפס שלא ברשות נחתינן לנכסיו עיי"ש וחיילוק בין תפס ברשות לשלא ברשות מבואר ג"כ בתוס' פתובות ד"כ וב"מ ד"ו ובכורות דמ"ז עיי"ש ולכאורה יש הוכחה לזה דמהני תפיסה מש"ס ב"ב דקכ"ד דפליגי רבי ורבנן אי בכור נוטל פ"ש במלוה וכו' הרשב"ם דאף לרבי כ"ז במלוה בשטר דחשוב מוחזק אבל במע"פ לא לפי שיוכל לטעון פרעתי וקשה לכאורה גם במלוה בשטר באם יטעון הלוי אישתבע לי דלא פרעתי הרי יצטרף לישבע וא"כ לפי"מ דמבואר בש"ס שבועות דל"ב במשביע ע"א הפל מודים בחשוד דחייב ופריד הש"ס אילימא דחשוד לנה הא צריד לישבע ומי יימר דמשתבע ומשני דמייירי בשניהם חשודין אבל עכ"פ מבואר דהיכי דצריד לישבע ל"ח כעד ממון ואינו חייב ק"ש א"כ ה"ה הקא אף במלוה בשטר אם יטעון פרעתי ואישתבע לי דלא פרעתי הא יהי מחניב לישבע ושוב י"ל דל"ח מוחזק דמי יימר דמשתבע וכו' ג' כ' המרדכי מובא בש"ס סי' ס"ו ברמיזה דמה"ט מועיל מחילה במקירות שט"ח משום דכ"ז שלא נשבע על השטר אינו ברור שיגבה והוי זביני ריעא עיי"ש וצ"ע לכאורה ולכאורה י"ל שאני התם בחשוד פנין דמה"ט צריד שבועה שפיר ל"ח בכלל עד ממון אבל במלוה בשטר דמה"ט גובה בלא שבועה א"כ הרי מה"ט חשיב מוחזק ויש לו חלק בכורה שפיר י"ל דע"י שבועה דרבנן א"א לגרע זכותו אף באמת אפתי קשה לשי' התוס' ב"מ בחד תירוץ דמה"ט גם בחשוד נוטל בלא שבועה מש"ה לא אמרינן משאיל"א ואפ"ה חזינן דגם היכא דרק מדרבנן צריד שבועה אפ"ה ל"ח עד ממון א"כ ה"ה הקא פנין דגילתה רחמנא דבכור אינו נוטל רק במוחזק וכיין דחז"ל אמרו דבלי שבועה אינו גובה שוב ל"ח מוחזק אולם לשי' התוס' ב"מ הנ"ל בלא"ה תיקשי בהא דפריד הש"ס מי יימר דמשתבע א"כ לר"פ דס"ל משחק בקוביא חייב ק"ש משום דמה"ט מוחזק חזי ורבנן הוא דפסלוהו ונשמע דנהי דמשחק בקוביא מדרבנן ל"מ עדותו פלל ואפ"ה פנין דמה"ט יש עליו שם עד חייב ק"ש א"כ מכ"ש בחשוד דמה"ט נוטל בלי שבועה בנודאי דיהי' חייב ק"ש: ג) אף באמת ניחא דכבר העיר ברשב"א ז"ל דכיין דעכ"פ מדרבנן פסול א"כ עכ"פ לא יועיל עדותו ואמאי יתחייב ק"ש במשחק בקוביא והנה איזה מפורשים תירצו דמיררו בקיבלו או בעד מיתה דפסול דרבנן מהימן ורק דבעי

שְׂיֵהָנִי עָלָיו שֵׁם עַד כַּמְפוֹרָשׁ בִּירוּשָׁלַיִם מוֹבָא בְּרַ"ן שֵׁם א"כ בְּמִשְׁחַק בְּקוּבָא דְכָשֵׁר
מֵה"ת אֶפְתִּי יֵשׁ עָלָיו שֵׁם עַד וְשִׁפּוּר חֲזִיב ק"ש פִּינּוּ דִישׁ עָלָיו שֵׁם עַד עֵי"ש וּלפ"ז לֹא
תִּיקְשִׁי מִחֲשׂוֹד כַּמּוֹבֵן אֶף הֲרִשְׁבֵי"א תִּירֵץ פִּינּוּ דְבְּמִשְׁחַק בְּקוּבָא עכ"פ מוֹעִיל תְּפִיסָה
א"כ שִׁפּוּר חֲשׂוֹב מוֹעִיל לְמִמּוֹן וּלפ"ז י"ל כ"ז בְּמִשְׁחַק בְּקוּבָא דְמוֹעִיל תְּפִיסָה שִׁפּוּר
חֲשִׁיב עַד מִמּוֹן אֲבָל בְּחֲשׂוֹד פִּינּוּ דְתִיקְתַּנּוּ מִשׁוּם לֹא שְׁבַקְתָּ חֲזִי דְכִשְׁנֹגְדוּ נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל
מִמֵּילָא גַם תְּפִיסָה ל"מ וְשׂוֹב ל"ח עַד מִמּוֹן דְּמִי יִימַר דְּמִשְׁתַּבַּע וּלפ"ז י"ל גְּבִי מַלְנָה
בְּשִׁטְר דָּאָם תְּפִיסָה מוֹעִיל תְּפִיסָתוֹ אֶף בְּלֹא שְׁבוּעָה א"כ דְּמִי לְהָא דְּמִשְׁחַק בְּקוּבָא דְמֵה"ת
נוֹטֵל בְּלִי שְׁבוּעָה וּמְדַרְבְּנָן עכ"פ יוֹעִיל תְּפִיסָה א"כ כְּמוֹ דְּהִתְם חֲשִׁיב עַד מִמּוֹן וְחֲזִיב ק"ש
ה"ה דְּהִכָּא חֲשִׁיב מְוָחָזֵק וּלפ"ז י"ל דְּרַבִּי וְרַבְּנָן פְּלִיגִי בְּפִלְגֻתָּת ר"פ וּרַאב"י וּמִינְיָשׁב בְּזֵה
דְּבַרִי הֲרִי"ף ז"ל שֶׁכ' דְּלֹא פִּינְשׁ מִי שְׁאוּמֵר דְּהִלְכָה כְּרַבִּי וְרַק דְּאִינוּ גּוֹבָה מִמַּלְנָה אֶף
מִמַּלְנָה בְּשִׁטְר דְּל"ח מְוָחָזֵק וְהִשְׁתָּא נִיחָא הוֹאִיל דְּלִדְדִּין הִלְכָה כְּרַאב"י דְּמִשְׁחַק בְּקוּבָא
אִינוּ חֲזִיב ק"ש וע"כ הִטְעַם דְּכִינּוּ דְעכ"פ מְדַרְבְּנָן לֹא יוֹעִיל עֲדוּתוֹ בְּלִי תְּפִיסָה ל"ח עַד
מִמּוֹן מְכ"ש הִכָּא פִּינּוּ דְּלֹא יוֹכֵל לְגַבּוֹת לְכַתְּחִלָּה בְּלֹא שְׁבוּעָה אֶף דְּמִהֲנִי תְּפִיסָה אֶפ"ה
ל"ח מְוָחָזֵק וְנִשְׁמַע עכ"פ מְש"ס דְּכָאן דְּבְּמַלְנָה בְּשִׁטְר אִם תְּפִיסָה מְהִנִּי תְּפִיסָתוֹ בְּלֹא שְׁבוּעָה
דְּאִין לֹא מְדַרְבְּנָן רַבִּי וְרַבְּנָן הוּא אִי מוֹעִיל תְּפִיסָה ז"א דָּאָם יֵשׁ מְקוּם לֹא מְדַרְבְּנָן
בְּפִלְגֻתָּת ר"פ וּרַאב"י מִהִיכִי תִּיתִי לֹא מְדַרְבְּנָן וְלַעֲשׂוֹת פְּלוּגְתָּא חֲדָשָׁה וְאֶפְשִׁי פְּלוּגְתָּא לֹא
מִפְּשִׁינּוּ וּז"ב: ד) וּבְאַמַּת עפ"ז י"ל מֵה דְּקָשָׁה לְכַאוּרָה בְּהָא דְּפָרִיף הַש"ס מִי יִימַר
דְּמִשְׁתַּבַּע וְתִיקְשִׁי מֵהָא דְּקֹאֵמֵר הַש"ס הַכֹּל מוֹדִים בְּעַד מִיתָה שְׁהוּא חֲזִיב וְהָרִי גַם כְּתוּבָה
אִינָה נוֹטֵלָת אֲלָא בְּשְׁבוּעָה וּא"כ י"ל מִי יִימַר דְּמִשְׁתַּבַּעַת וְעפ"ז י"ל דְּבְּאַמַּת לר"פ חֲזִינּוּ
דְּהִיכִי דְמֵה"ת כָּשֵׁר חֲשִׁיב עַד וּלפ"ז י"ל לְשִׁי הַתּוֹס' ב"מ לְחַד תִּירוּצָא גַם בְּחֲשׂוֹד אִינוּ
נוֹטֵל בְּלִי שְׁבוּעָה דְּכִינּוּ דְּבְּרַצוֹנוֹ לִישְׁבַע לֹא אֲמַרִי מִשְׁאִיל"א וְאֶדְרַבָּה מֵה"ת גַם בְּשְׁבוּעָה
אִינוּ נוֹטֵל שִׁפּוּר פְּרִיף הַש"ס דְּכִינּוּ דְמֵה"ת אִין לוֹ זְכוּת בְּלִי שְׁבוּעָה שִׁפּוּר ל"ח בְּכָלֵל
מִפְּסִיד מִמּוֹן אֲבָל בְּעַד מִיתָה הוֹאִיל דְמֵה"ת נוֹטֵלָת בְּלִי שְׁבוּעָה שִׁפּוּר אֲמַרִי דְּחִיּוֹב ק"ש
הוֹאִיל דְּחֲזִינּוּ לר"פ דְּאֶזְלִינּוּ לְגַבִּי חִיּוֹב ק"ש בְּתַר ד"ת וְאֶף לְתִירוּצָא דְּתוֹס' שֵׁם דְּגַם
בְּחֲשׂוֹד מֵה"ת נוֹטֵל בְּלִי שְׁבוּעָה וְאֶפ"ה פְּרִיף הַש"ס מִי יִימַר דְּמִשְׁתַּבַּע וְשׂוֹב הֲדָרָא
הַקּוּבָא מְעַד מִיתָה לְזוֹכְתָא אֶף בְּאַמַּת כְּבָר הִבְאֵתִי לְהַעִיר דְּגַם בְּחֲשׂוֹד יִתְחַזִּיב ק"ש
הוֹעִיל דְּמוֹעִיל מֵה"ת וְכַדְס"ל לר"פ בְּמִשְׁחַק בְּקוּבָא אוּלָם לְשִׁי הֲרִשְׁבֵי"א דְּעִיקָר טַעְמוֹ
דְּר"פ מִשׁוּם דְּגַם מְדַרְבְּנָן מוֹעִיל תְּפִיסָה א"כ לַפ"ז י"ל בְּחֲשׂוֹד אֶף א"נ דְמֵה"ת נוֹטֵל בְּלִי
שְׁבוּעָה דְּל"ח מִשְׁאִיל"מ מ"מ בְּתַר דְּהִטִּילוּ חו"ל שְׁבוּעָה מְכַח לֹא שְׁבַקְתָּ חֲזִי ע"כ דְּתִיקְנּוּ
דְּלֹא יוֹעִיל אֶפְי' תְּפִיסָה דְּאֵל"כ מֵאִי הוֹעִילוּ חו"ל בְּתִקְנָתָם דָּא"נ דְּיוֹעִיל וְתְּפִיסָה אֶפְתִּי
יְהִי שִׁינְיָ לֹא שְׁבַקְתָּ חֲזִי דְּתְּפִיסָה דְּבָר קַל ע' רַמְבַּ"ם וְכ"מ פ"כ מְעַדוֹת וְכַה"ג כ' בְּתוֹס'
פְּסָחִים ד"ל דְּכִינּוּ שְׁאֲמָרוּ חו"ל אִין מְבַטְלִין אִיסוּר ע"כ דְּגַם בְּדִיעְבַד אִיסוּר דְּאֵל"כ מֵאִי
הוֹעִילוּ חו"ל בְּגִזְרָתָם וְכ"ה בְּשִׁינְיָ יו"ד ס' ל"ט בְּטַעַם הָאוּסְרִין נֶאֱבָדָה הֲרִיָּאָה עֵי"ש
וְכִינּוּ דְּבְּחֲשׂוֹד לֹא יוֹעִיל תְּפִיסָה שׂוֹב א"ח ק"ש מִשׁוּם דְּשִׁינְיָ מִי יִימַר דְּמִשְׁתַּבַּע אֲבָל בְּעַד
מִיתָה דְמֵה"ת נוֹטֵלָת בְּלִי שְׁבוּעָה וְגַם מְדַרְבְּנָן עכ"פ אִם תְּפִיסָה מְהִנִּי פ' בְּסִי פ"ב בְּכַה"ג
שִׁפּוּר ל"ש מִי יִימַר הוֹאִיל דְּכַה"ג דְמֵה"ת נוֹטֵלָת בְּלִי שְׁבוּעָה וְגַם מְדַרְבְּנָן מוֹעִיל עכ"פ
תְּפִיסָה שׂוֹב דְּמִי לְהָא דְּמִשְׁחַק בְּקוּבָא דְּחֲזִיב ג"כ ק"ש וְאֶף דְּלִרַאב"י גַם בְּמִשְׁחַק בְּקוּבָא
לִיבָא ק"ש אֶפ"ה י"ל בְּטַעְמוֹ דְּס"ל דְּאֶפְי' בְּפִסּוּלֵי דְּרַבְּנָן ל"מ תְּפִיסָה וְכַעֲנִין שְׁהַעִירוּתִי

לעיל די"ל דרבי ורפנן פליגי או מועיל תפיסה אבל בכתובה דפשיטא דאם תתפוס דיועיל תפיסתה שפיר י"ל דלכ"ע איפא חיוב ק"ש וביותר ביאור י"ל דוקא בחדוה דתיקנו שיהי' נשבע ונוטל משום חשש לא שבקת חיי שפיר י"ל מי יימר דמשתבע דשמא המלנה משקר בתביעתו ואף שיש לו ע"א מ"מ בע"א יש חשש בדדמי וכמ"ש בנה"מ סי' ל"א ומצינו דגם בתובע לקשוד ויש לו ט"א אינו נוטל בלי שבועה וחוזינו דגם ביש לו ע"א אפתי שיהי' הסברא דלא שבקת חיי דבקל ימצא ע"א וע' נובי"ת חו"מ סי' כ"ז ושפיר י"ל מי יימר דמשתבע דשמא משקר בתביעתו אבל בכתובה דחזקה שטרף בידי מה בעי מסייע דלא פרע לה ובפרט דהוי תוך זמנו ע' ש"ף סי' מ"א ובקצה"ח שם נהי דאפתי צריכה לישבע מחשש צררי אבל עכ"פ החזקה מסייע להוא"כ החזקה מוכחת דתשבע באמת ועל שבועת אמת ל"ש לומר מי יימר דמשתבעת דנודאי לא תרצה להפסד הכתובה בשביל שבועת אמת וז"ב: ה) ועפ"ז י"ל במה שהעירו האחרונים בש"ס ב"ב דקכ"ח דקאמר יפיר שפאמן אדם לומר זה בני בכורי ופריה יפיר למ"ל הא אי בעי מצי יהיב לו במתנה וקשה לרבי דבכור נוטל במלנה פ"ש א"כ לשי' הפוסקים דמכירת שפירות אינו רק מדרבנן א"כ י"ל נ"מ ביש לו מלנה בשטר דבמתנה לא יוכל ליתן לו ובתורת חלק בכורה נועל פ"ש במלנה בשער עכת"ק ולכאורה גם לרבנן תיקשי אע"ג דלרבנן אינו נוטל פ"ש במלנה בשער אפ"ה כבר הבאתי די"ל הטעם פינו דגם במלנה בשער באם אומר הלנה אישטבע לי שלא פרעתיך מחיוב לישבע א"כ י"ל מי יימר דמשתבע ושפיר ל"ח מוחזק וכסברת המרדכי הנז"ל ולפי"ז הא כבר הבאתי די"ל גם בחדוה לשי' התוס' בחד תירוץ דנוטל בלי שבועה מה"ת דיתחייב ק"ש כמו במשחק בקוביא לר"פ ורק שכתבתי דעיקר הטעם כמ"ש הרשב"א דמפח תפיסה חייב ק"ש וממי ל בחדוה דהוכחתי דאף תפיסה ל"מ משום דאל"כ אפתי יהי' שיהי' לא שבקת חיי ושוב שפיר היכי דל"מ תפיסה שפיר גם לר"פ אינו חייב ק"ש א"כ הרי כבר הבאתי לעיל דרבי ורפנן פליגי בפלוגמת ר"פ וראב"י דרבי ס"ל דע"י תפיסה חשוב כמועיל לממון וממילא דחשוב פמוחזק ורבנן ס"ל כראב"י, דאף דיועיל תפיסה אפ"ה פינו דלכתחילה אם יטעון הלנה אישטבע לי דלא פרעתיך יצטרף לישבע שוב י"ל מי יימר דמשתבע ושפיר ל"ח מוחזק ואינו נוטל פ"ש אף במלנה בשטר ולפ"ז י"ל כ"ז בתר שתיקנו חז"ל דגם במלנה בשטר צריף המלנה לישבע שפיר לרבנן אינו נוטל פ"ש אבל לפי דין התורה דהי' המלנה גובה בלא שבועה פשיטא דגם לרבנן מה"ת הי' נועל פ"ש וא"כ גם לרבנן תיקשי הא בעי קרא דיפיר לענין שיהי' נוטל חלק בכורה במלנה בשער והיינו מה"ת דהרי מייירי השתא על פנונת הקרא ואלו במתנה לא דהא קנין שטרות ל"מ מה"ת רק מדרבנן וצ"ע ואף דהשתא בתר תקנת חז"ל דצריף לישבע שוב לרבנן ליכא נ"מ אפ"ה יש נ"מ בשער שיש בו נאמנות דבכה"ג גם מדרבנן א"צ לישבע וממילא יש לו זכות בין מה"ת בין מדרבנן ואלו מכח מתנה ל"מ מה"ת: ו) אף באמת י"ל דכבר הקשו בתוס' ב"מ דנ"ז למ"ד מכירת שטרות דרבנן למ"ל קרא למעט שטרות מאונאה הא מה"ת לא משפכת פלל מכירה בשטרות וכ' המפורשים דלכאורה עיקר הטעם דל"מ מכירה בשט"ח משום דחשיב דשא"ב כמ"ש בתוס' ב"ב דע"ו או כסברת הר"ן"ה ב"ק דמלנה חשיב דשלב"ל וא"כ לשי' הסוברים דבמקנה דשב"ל ודשלב"ל ביחד מהני א"כ י"ל גם הקא מגו דקנה הנגיר קנה גם השיעבוד ורק די"ל דאם הקנין הוא במשיכה ל"ש לומר מגו פינו דהשיעבוד אינו

דְּבַר הַנְּמִשֵּׁף וְכַשִּׁי הַר"י הַלְוֵי מוֹכָא בִּנְמ"י רִישׁ ב"מ בְּשִׁלְמָא אִי פֶסֶף קוֹנָה א"כ פֶּסֶף הָרִי נוֹתֵן טַל הַדְּשֵׁב"ל וְעַל הַדְּשֵׁב"ל ל"ש פֶּסֶף נְהִי דְבַדְשֵׁלֵב"ל ל"ש קִנְיָן אֶפ"ה י"ל מְגוֹ אֲבָל אַחֲרֵי שְׁחִי"ל הַפְּקִיעוּ קִנְיָן פֶּסֶף וּבְעֵי דְנֻקָּא מְשִׁיכָה שׁוֹב ל"ש לֹאמַר מְגוֹ דְקִנְיָה הַנְּיִיר קִנְיָה נְמִי הַשְּׁיִעְבוּד ז"א דְעַל הַשְּׁיִעְבוּד ל"ש פְּלָל מְשִׁיכָה אֲבָל לְדִינָא ד"ת דְכֶסֶף הִיא קוֹנָה א"כ הַפֶּסֶף הָרִי נִיטָן בֵּין עַל הַנְּיִיר בֵּין עַל הַשְּׁיִעְבוּד א"כ מְדִין הַתּוֹרָה שְׁפִיר הִיא מוֹעִיל מְכִירָה בְּשִׁטְרוֹת דְנְהִי דְהָגִי דְשֵׁלֵב"ל אֶפ"ה י"ל מְגוֹ דְקִנְיָה הַנְּיִיר דְהָגִי בְּאֵל עֲלוֹלָם קִנְיָה נְמִי הַשְּׁיִעְבוּד וְשְׁפִיר הַנְּיִיר רַחֲמָנָא קְרָא לְמַעַט שְׁטְרוֹת מְאוּנָאָה עֵי"ש יֵצֵא דְמַה"ת שְׁפִיר הִיא מוֹעִיל מְכִירָה בְּשִׁטְרוֹת קוֹדֵם שְׁתִּיקְנוּ חִי"ל דְבְעֵי דְנֻקָּא מְשִׁיכָה וְכֵן בְּמִתְנָה הִיא מְשַׁפְּחַת קִנְיָן בְּשִׁטְרוֹת מַה"ת ע"י קִנְיָן חֲלִיפִין לְמַ"ד דְאוֹתִיּוֹת נִקְנִין בְּחִלְפִין דְהָא לְשִׁי כַמ"פ בְּמִצִּיאָה וּמִתְנָה ל"מ קִנְיָן מְשִׁיכָה מַה"ת רַק חֲלִיפִין אוֹ חֲצָר וְקִנְיָן זֶה שְׁיִיף גַם בְּהַשְּׁיִעְבוּד וּמְמִילָא אִף דְהָגִי דְשֵׁלֵב"ל מ"מ הִיא שְׁיִיף לֹאמַר מְגוֹ דְקִנְיָה הַנְּיִיר קִנְיָה נְמִי הַשְּׁיִעְבוּד וּמְמִילָא שְׁפִיר פְּרִיף הַש"ס יִפִּיר לַמ"ל הוֹאִיל דְמְדִין הַתּוֹרָה גַם בְּשַׁע"ח הִיא שְׁיִיף מְכִירָה וְהִיא בְּמִתְנָה א"כ אִי בְעֵי הִיא יְהִיב לִיא בְּתוֹרַת מִתְנָה וּז"ב: בְּאִנְפֵּן אַחַר י"ל קוֹנְשִׁיא הַנְּי"ל דְלְכְאוּרָה תִּיקְשִׁי אִמְאִי לֹא יוֹעִיל מְכִירָה בְּשִׁטְרוֹת נְהִי דְהָגִי דְשֵׁלֵב"ל מ"מ הָא י"ל מְגוֹ דְקִנְיָה הַנְּיִיר קִנְיָה נְמִי הַשְּׁיִעְבוּד וּכְמוֹ בְּמִקְנָה דְשֵׁב"ל וְדְשֵׁלֵב"ל בְּיַחַד דְמִהְנִי אִף דִּי"ל דְעֵנְיָן מְגוֹ הָגִי פְּהָא דְמִצִּינוּ גַבִּי אִאחַע"א דְבְכוּלָל אוֹ מוֹסִיף חָל וְנוֹדַע מ"ש הַרְמַב"ם בְּנִקְוֹדָה הַנְּפִלְאָה דְמוֹסִיף לֹא הָגִי רַק אִם הוּא מוֹסִיף דְבַע"כ חֲנִייל וְכֵן כ' הַאֲחֵרוֹנִים לְעֵנְיָן כּוֹלָל וּלפ"ז כְּתִבוּ בְּטַעֲמָא דר"ל דל"ל כּוֹלָל בְּשִׁבּוּעָה אֲנְבִילָה וְשִׁחִיטוֹת מְשׁוּם דְלֹא הָגִי כּוֹלָל דְבַע"כ חֲנִייל מְשׁוּם דִּי"ל מְגוֹ דְלֹא חָל אֲנְבִילוֹת לֹא יְחוּל נְמִי אֲשִׁחִיטוֹת וְנִדְרַר שְׁתִּיתָר מְקַצְתוֹ הַתּוֹרָה כּוֹלָה וּלפ"ז י"ל דְנֻקָּא בְּמִקְנָה דְשֵׁלֵב"ל וְדְשֵׁב"ל בְּיַחַד דְלֹא תְלוּי חֵד בְּחִבְרָיָה דְאִף אִי לֹא יְחוּל הַקִּנְיָן בְּהַדְּשֵׁלֵב"ל אֶפ"ה יְהִי חָל הַקִּנְיָן אֲדְשֵׁב"ל שְׁפִיר י"ל מְגוֹ דְחָל הַקִּנְיָן אֲדְשֵׁב"ל חָל נְמִי אֲדְשֵׁלֵב"ל אֲבָל בְּמְכִירוֹת שְׁטְרוֹת הָא מְפִנְרֵשׁ בְּשַׁע"ס י"ו דְאִי לֹא הִיא כוּמ"ס וְלֹא קִנְיָה הַשְּׁיִעְבוּד לֹא קִנְיָה גַם אֶת הַנְּיִיר אִף דְהַנְּיִיר יוֹכֵל לְיִקְנוֹת בְּמְשִׁיכָה לְחוּד מ"מ עִיקָר בְּנוֹנְתוֹ הִיא לְקִנּוֹת הַשְּׁיִעְבוּד וְאִם לֹא קִנְיָה הַשְּׁיִעְבוּד עֲבוּד אִף הַנְּיִיר אִינוּ רוֹצֵה לְקִנּוֹת א"כ מְמִילָא ל"ש לֹאמַר מְגוֹ דְקִנְיָה הַנְּיִיר קִנְיָה נְמִי הַשְּׁיִעְבוּד ז"א דכ"ז דְלֹא יְדַעִינוּ דְקִנְיָה הַשְּׁיִעְבוּד לֹא קִנְיָה גַם אֶת הַנְּיִיר וְשְׁפִיר ל"מ קִנְיָן מַה"ת גַּבִּי שְׁטְרוֹת וְהַתִּינַח בְּמִכְרָ אֲבָל בְּמִתְנָה קִי"ל דְאִף בְּלִי כוּמ"ס קִנְיָה עַכ"פ אֶת הַנְּיִיר וּכְמ"ש הַש"ף שְׁם בְּשֵׁם הַרִיטְב"א וְשׁוֹב בְּמִתְנָה אֶפְתִּי י"ל דְשְׁיִיף קִנְיָן מַה"ת בְּשַׁעֲרוֹת מְשׁוּם דִּי"ל מְגוֹ דְקִנְיָה הַנְּיִיר קִנְיָה נְמִי הַשְּׁיִעְבוּד וְאִי דְתִיקְשִׁי לַפ"ז לְשִׁי ר"ת דְהָא דְמוֹעִיל מְחִילָה בְּשַׁעֲרוֹת מְשׁוּם דְלֹא הָגִי רַק קִנְיָן דְרַבְּנָן וּלפ"ז דְבְּמִתְנָה מְשַׁפְּחַת קִנְיָן מַה"ת בְּשִׁטְרוֹת הִיא מְהִרְאוּי שְׁלֹא יוֹעִיל מְחִילָה בְּשִׁטְרוֹת הִיכִי דְהִיא דְרַף מִתְנָה: ז) אִף בְּאִמַּת ז"א דְהָרִי גַם בְּמִקְנָה דְשֵׁלֵב"ל וְדְשֵׁב"ל דְמִהְנִי מ"מ לֹא חָל הַקִּנְיָן בְּהַדְּשֵׁלֵב"ל זוּלַת כְּשִׁבָא לְעוֹלָם וּמְמִילָא דִּיּוֹכֵל לְחַזוֹר בּוֹ קוֹדֵם שֵׁב"ל וּמְחִילָה הָגִי כְּחִזְרָה וּכְמ"ש בְּקַצָּה"ח שְׁם בְּיִשׁוּב קוֹנְשִׁית הַתּוֹמִים דְלר"מ דס"ל אֲמַדְשֵׁלֵב"ל שׁוֹב לֹא יוֹעִיל מְחִילָה בְּשַׁעֲרוֹת וְכ' הַקַּצָּה"ח דְכִיּוֹן דְגַם לר"מ עַכ"פ קוֹדֵם שֵׁב"ל יוֹכֵל לְחַזוֹר וּמְחִילָה הָגִי כְּחִזְרָה עֵי"ש וּמְמִילָא אֶפְתִּי י"ל דְהָא דְמוֹעִיל מְחִילָה הַטַּעַם דְהָגִי כְּחִזְרָה קוֹדֵם שֵׁב"ל וְאֶפ"ה שְׁפִיר י"ל דְבְּמִתְנָה מְשַׁפְּחַת קִנְיָן מַה"ת בְּשַׁעֲרוֹת מְפַח סְבֵרַת מְגוֹ דְקִנְיָה הַנְּיִיר וְא"כ שְׁפִיר פְּרִיף הַש"ס יִפִּיר לַמ"ל הָא אִי בְעֵי הִיא מְצִי יְהִיב לוֹ בְּמִתְנָה הַכּוֹנֵה דְמַעַכְשָׁיו בְּחִי אֲבִיו

בְּנוֹדָאֵי לֹא זָכָה בְּחֶלֶק בְּכוּרָה, וְרַק לְעֵנִינְי שְׂיֻיכֵל לְגִבּוֹת מִהַמְלִיחָה בְּשַׁעַר לְאַחַר מוֹתוֹ א"כ
בְּאִנְפֵּן זֶה הִי יוֹכֵל לְהַקְנוֹת לוֹ הַשְׁט"ח לְכַשְׁיבּוֹא לְיַד גּוֹבִינְיָא בְּתוֹרַת מִתְּנֵה הוֹאִיל
דְּבִמְתְּנָה גַם מִה"ת שְׂיֵיךְ קִנְיָן בְּשִׁטְרוֹת וּז"ב בִּס"ד וְדו"ק: נְחֻזְרָא דְּמִש"ס ב"ב דְּקַכ"ד
בְּפִלְגֻמְתָּא רַבִּי וְרַבִּינָן מְבִנְיָא לְכַאוּרָה דְּמוֹעִיל תְּפִיסָה וְרַק דְּפִלְיָא בְּפִלְגֻמְתָּא ר"פ וְרַאב"י:
ח) וּבִהְיוֹתִי בְּזֶה נִלְע"ד לְתַרְזֵן קְוֹשֵׁית הַתּוֹס' שֶׁם בְּהָא דְּפִרְיָה הַש"ס וּמָה בֵּין זֶה לְפִוגֵם
שְׁעָרוֹ וְהַקְשׁוֹ בְּתוֹס' דְּהָא נִשְׁמַע מִמְתְּנִי דְּהָבָא לִיפְרַע מִנְכְּסֵי יְתוּמִים לֹא יִפְרַע אֲלָא
בְּשִׁבּוּעָה וְע"כ הַטַּעַם דְּלָמָּא אִי הִי אֲבִיחָן קִינִים הִי טוֹעֵן פְּרַעְתִּי א"כ מִמִּילָא נִשְׁמַע בְּטוֹעֵן
פְּרַעְתִּי וְרוּצָה שְׂיִשְׁבַּע דְּחֵיב לִישְׁבַּע שְׁלֹא נִפְרַע: וְנִלְע"ד דְּבִבְאָמַת קִי"ל דְּבִיתוּמִים אֲפִי
אוֹמְרִים אִין אָנוּ יוֹדְעִין אִם פְּרַע לָהּ אָבִינוּ אֲפ"ה פְּטוּרִים וְכ' הַמְהִירָאנ"ח הַטַּעַם מְשׁוּם
דְּלָא הו"ל לְמִידַע וְכ' הַקְצָה"ח דְּכ"ז לְמ"ד דְּבִלָּא הו"ל לְמִידַע אִיא"פ פְּטוּר אֲבָל לְמ"ד
דְּאִיא"פ גַם בְּלֹא הו"ל לְמוֹדַע חֵיב שׁוּב צ"ל הַטַּעַם מְשׁוּם דְּטַעֲנִינָן לְהוּ דְּאַבִּיחָם הִי טוֹעֵן
וְנוֹדָאֵי שְׁפָרְעוּ אוֹלָם הַבֵּית מְאִיר בִּאֵה"ע סו' קע"ח הָעִיר דְּהָא א"א לְמִיטְעֵן דְּאַבִּיחָם הִי
טוֹעֵן וְנוֹדָאֵי שְׁפָרְעוּ רַק הַפְּנוּנָה דְּטוֹעֲנִין לִיתְמִי שְׁמָא הִי טוֹעֵן אֲבִיחָם שְׁפָרַע וְשׁוּב אֲפִתִי
חָשׁוּב בְּכָלֵל אִיא"פ אִילָם פְּתַב שֶׁם סְבָרָא נְכוּנָה דְּדוֹקָא לְגַבִּי לְנָה גּוֹפָה דַּעכ"פ הִי עָלְיוּ
חֹב בְּרוּר בְּשׁוּם פְּעַם שְׁפִיר מִס' א"א לְפִנְטוּרָו אֲבָל בִּיתוּמִים הָרִי הַנְּכָסִים הֵם יוֹרְשִׁין
בְּנוֹדָאֵי וְרַק דְּמוֹטֵל עֲלֵיחֵם לְפָרוּעַ חֹב שֶׁל אֲבִיחָן וְאִם אֲבִיחָן פְּרַע א"כ מְעוֹלָם לֹא הִתְחִיל
הַחֵיב עֲלֵיחֵם וְא"כ אִם יֵשׁ עכ"פ ס' שְׁמָא פְּרַע אֲבִיחָן שׁוּב הַיּוֹרְשִׁים הֵם בְּכָלֵל אִיא"פ
דְּמִסְפָּק א"א לְהִטִּיל עֲלֵיחֵם חֹב וּמִזָּה רְצָה לְחַדֵּשׁ דָּגֵם בְּמִידֵי דְּכָבֵר טַעֵן אֲבִיחָם אִיא"פ
וּמַת אֲפ"ה י"ל דְּהַיּוֹרְשִׁין פְּטוּרִים וְאִף דִּישׁ לְדוֹן מִכַּח הַשְׂיַעְבּוּד נְכָסִים וְחָשִׁיב כְּסָפֵק אִי
נִפְקַע הַשְׂיַעְבּוּד מ"מ הַנְּכָסִים הֵם רַק מְטַעַם עֲרֻבוֹת וְא"כ מְוַכְרְחִים לְדוֹן מְקוֹדֵם עַל
הַיְתוּמִים וְכִינּוֹן דְּהֵם פְּטוּרִים נִפְקַע ג"כ הַשְׂיַעְבּוּד עֵי"ש וְהַגָּה מְפִרְשׁ בִּסִּי"פ"ז דְּבִטוֹעֵן
שְׂיֵשׁ לוֹ אֲצִלוֹ חֹב בְּשִׁטְרָא וְנִשְׁבַּע שְׁפָרְעוֹ וְאִח"פ הוֹצִיא הַשְׁטֵר דְּחֵיב לְשַׁלֵּם לוֹ וְאֲפ"ה
לֹא נַעֲשֶׂה חָשׁוּד דְּשְׁמָא הָאָמַת הוּא שְׁפָרְעוֹ וְהָעִיר בַּקְצָה"ח דְּהָא סוֹקְלִין וְשׁוֹרְפִין עַל
הַחֻזְקוֹת וְכִינּוֹן דְּחֻזְקָה דְּשִׁטְרָה בְּיַדִּי מָה בְּעֵי מוֹעִיל אֲפִי לְהוֹצִיא מְמוֹן מְכ"ש דִּיּוֹעִיל
לְפִנְסוֹלוֹ עֵי"ש אוֹלָם וְי"ל לְפִמ"ש הַט"ז בִּסִּי"ע גַּבִּי סָפֵק פְּרַע לוֹ מְטַבַּע מְזוּנִיפַת דְּחָשׁוּב
כְּאִיא"פ וְרָצ'ן מְהָא דְּמִכְרָ לֹא טַבַּעַת וְהַקּוּנָה אוֹמֵר שְׁהוּא בְּדִיל וְהַמּוֹכֵר אוֹמֵר א"י דְּהוּי
אִיא"פ וְהַטַּעַם דְּכָבֵר הַחֻזְקוֹת אוֹתוֹ בְּחֻזְקַת פְּטוּר וּבְשִׁטְרָה"י סִי"ר ל"ב כ' בְּשֵׁם מְהִירָאנ"ח
לְהִיפּוֹף וּבְשׁוֹ"ת פִּמ"א מוֹבָא בִּפְת"ש שֶׁם דְּחָה רְאִיוֹת הַט"ז דְּהֵתָם בְּמִכְרָ לֹא טַבַּעַת אִם
הַטַּבַּעַת הִי טוֹב א"כ מְעוֹלָם לֹא הִי חֵיב עַל הַמּוֹכֵר לְהַחֲזִיר הַמְּעוֹת דְּמִיד בְּשַׁעֲהָ שְׁקִיבֵל
הַמְּעוֹת נִתְּן לוֹ חִפְזָא טוֹב חֲלִיפֵי הַמְּעוֹת לְכָה מִס' א"א לְהִטִּיל עָלְיוּ חֵיב אֲבָל הֵכָא דְּקוֹדֵם
הַפְּרַעוֹן הָרִי הִי חֵיב לוֹ א"כ נְהִי דְּבִשְׁעַת הַפְּרַעוֹן הַחֻזְקוֹת בְּחֻזְקַת שְׁכָבֵר נִפְטָר אֲפ"ה
כָּל שְׁנוֹלֵד ס' בְּהַפְּרַעוֹן שׁוּב מוֹקְמִינָן לִי בְּחֻזְקַת חֵיב הַרְאֵשׁוֹן עֵי"ש וּלְפ"ז י"ל דְּבִבְאָמַת
חֻזְקָה שְׁטְרָה בְּיַדִּי מָה בְּעֵי ל"ח כְּפִירוּר וְלֹא עֲדִיף מְרֻב וְהָא דְּמוֹעִיל לְהוֹצִיא מְמוֹן י"ל
דְּדוֹקָא כְּמוֹ רִבְּבָא לְרִדְיָא דְּאִם קָנָה לְשַׁחֲטֵיהָ מְעוֹלָם לֹא הִי חֵיב עַל הַמּוֹכֵר לְהַחֲזִיר
הַמְּעוֹת וְשְׁפִיר גַם עֲפ"י הָרֻב א"א לְהִטִּיל חֵיב דְּרֻב ל"ח טְפִי מְסָפֵק וְכִמ"ש הַתְּה"ד
דְּרֻבָּא לֹא מִיקְרָא רְאִיָּה אֲבָל הֵכָא הָרִי הִי חֵיב לוֹ וְא"כ הַחֻזְקָה בָּא רַק לְהַחֲזִיק חֵיבוֹ
בְּכַה"ג שְׁפִיר מוֹעִיל הַחֻזְקָה לְהוֹצִיא מְמוֹן דְּהַחֻזֵק מְכָר אֲזָדָא הוֹאִיל דַּעכ"פ הִי חֵיב
לוֹ עַד עֲכָשְׁיוֹ וְהַתִּינַח לְעֵנִינְי חֵיב מְמוֹן דְּהַחֻזֵק מְכָר אֲזָדָא שְׁפִיר מוֹעִיל חֻזְקָה דְּשִׁטְרָה

בְּיָדֵי מַה בְּעֵי אִפִּי' לְהוֹצִיא אֶבֶל לְעֵנָן לְעֲשׂוֹתוֹ חֲשׂוֹד אֶכְתִּי י"ל כִּינּוּן דָּאָם הָאֵמֶת שְׁפָרַע מִמִּילָא לֹא אֵינְתָרַע כָּלֵל הַחֲזָקָת כְּשֵׁרֹת שְׁפִיר ל"מ הַחֲזָקָה דְשִׁטְרָה בְּיָדֵי מַה בְּעֵי לְאִפּוֹקֵי מִהַחֲזוּ"כ וּז"ב בְּסִבְרָא: ט) וּלפ"ז י"ל דְּהָא דס"ד דְּהַש"ס דְּחֲזָקָה שְׁטְרָה בְּיָדֵי מַה בְּעֵי מוֹעִיל גַּם לְעֵנָן שְׁיִהְיֵה נוֹטֵל בְּלִי שְׁבוּעָה אִפִּי' בְּטוֹעֵן אִישׁתָּבַע לִי הַסִּבְרָא דְכִינּוּן דְּבִנְדָאֵי הִי חֲזָיֵב לֹו בְּשׂוּם פְּעָם וּבִכְה"ג בְּטוֹעֵן אִיא"פ חֲזָיֵב אִפִּי' בִּמְע"פ מְשׂוּם דְּמִסְפֵּק א"א לְהַפְקִיעַ חֲזָקָת חֵיּוּב שְׁפִיר הִי ס"ד דְּהַש"ס דְּבִשְׁטָר אָף שְׁטוֹעֵן הֵלְוָה שְׁפָרַעוּ מ"מ י"ל דְּמִפְּחַח חֲזָקָה דְשִׁטְרָה בְּיָדֵי מַה בְּעֵי דְהָוִי עכ"פ כְּמוֹ רֹב מוֹעִיל עכ"פ לְמִשׁוּי לְטַעֲנַת הֵלְוָה לְטַעֲנַת סִפְקָ וּכְהָא דְמַצִּינּוּ בַש"ס פְּתוּבוֹת דט"ז דְכִינּוּן דְרֹב נְשִׁים בְּתוּלוֹת נִינְהוּ חֲזָיֵב טַעֲנַת הַבְּעַל לְטַעֲנַת שְׁמָא וְשׂוֹב א"א לְהַפְקִיעַ מְחֲזָקָת חֵיּוּב שְׁהִי עָלְיוּ מְאֹז אֶבֶל בְּיִוְרָשִׁין דְּפִטוּרִין בִּיאִא"פ וע"כ מְשׂוּם דְלִגְבִּיָּהוּ הָוִי הַסִּפְקָ עַל הַתְּחַלַּת הַחֵיּוּב א"כ אִפִּי' בְּשִׁטְרָא א"נ דִּישׁ עכ"פ ס' שְׁמָא פָּרַע אֶבִּיָּהוּ א"כ אֶכְתִּי לְגַבִּיָּהוּ הָוִי ס' עַל הַחֵיּוּב וְזֵה וְנִדָּאֵי דְגַם חֲזָקָה דְשִׁטְרָה בְּיָדֵי מַה בְּעֵי ל"ח כְּנִדָּאֵי גְמוּרָה לְהַטִּיל חֵיּוּב עַל הַיִּוְרָשִׁים וְלִיטְוֹל מִהֶם בְּלִי שְׁבוּעָה וְכִינּוּן דל"ח וְנִדָּאֵי שׂוֹב אֶכְתִּי לְגַבִּיָּהוּ חֲזָיֵב כִּס' עַל הַחֵיּוּב וּלפ"ז יִנְצָמַח דָּאָף אִי הִי הַדִּין דְּבָאָם הֵלְוָה גּוּפָא חִי לֹא הִי הַמְלִיָּה צְרִיָּה לִישְׁבַע אִפִּי' לְעֵנָן יוֹרָשִׁים בְּנִדָּאֵי דְהִי מְחֻזָּב לִישְׁבַע וְרַק לְמִסְקָנָא דְגַם נִגְדַּת הֵלְוָה חֲזָיֵב לִישְׁבַע שְׁפִיר י"ל גַּם בֵּיתוּמִים הַטַּעַם דְּטַעֲנִין לְהוּ שְׁאֲבִיָּהֶם פָּרַע אֶבֶל קְנוֹשִׁית הַתּוֹס' מִיְנֻשָׁב שְׁפִיר דְמִהָא דִּיתוּמִים לֹא נִשְׁמַע לְעֵנָן הֵלְוָה גּוּפָא וְכנ"ל וּז"ב בס"ד: י) וְהִנֵּה בְּגוּף הַדְּבָר אִי מוֹעִיל תְּפִיסָה מְכָל אָדָם אוּרַק גַּבִּי ת"ח בְּאֵמֶת יֵשׁ מְחַלְקָת בְּדַעַת הָרָא"ש בְּזֵה דְלִשְׁיָה הָרָא"ה מְטָאֲרָנִי מוֹעִיל תְּפִיסָה וְרַק דְּמַנְדִּין אוֹתוֹ וְהַטוּר פּוֹסֵק דְמוֹעִיל תְּפִיסָה וְכֵן כ' הָרִי"ף וְהָרָא"ש בַּפ' הַפּוֹתֵב וּלְשִׁי הַסְמ"ע וְהַט"ז בַּע"ה אִם אֵינּוּ רוּצָה לִישְׁבַע מוֹצִיאִין מִמְּנֹו הַשְׁטָר וְרַק בְּתַפְסִי מְקוֹדֵם מְהִינִי וְבַת"ח לֹא מְשַׁבְּעִינּוּ לִי וּמִנִּיחִין בְּיָדוֹ הַשְׁטָר כְּדִי שְׂאָם יִתְפָּס יוֹעִיל תְּפִיסָתוֹ וְטַעֲמָם מְשׂוּם דַּת"ח לֹא נִחְשָׁד לְהִיּוֹת מְשַׁקֵּר עֵינִי"ש וְלִכְאוּרָה צ"ב מְהִיכֵן הוֹצִיא הָרִי"ף דְבָר זֶה דִּיּוֹעִיל תְּפִיסָה גַּם בַּע"ה הָא יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין תַּפְסִי בְּרִשׁוֹת אוּלָם י"ל עַפְמ"ש הָרִי"ף בַּפ' הַפּוֹתֵב דְּבָהָא דִּישׁ עָלְיוּ פְתוּבַת אִשָּׁה וְבַע"ח וְאִין לֹו לְשִׁלֵּם רַק לְאַחַד לְבַע"ח יְהִיבִין וְלֹא לְאִשָּׁה מְשׂוּם דִּיּוֹתֵר מַה שְׁהָאִישׁ רוּצָה לִישָׂא הָאִשָּׁה רוּצִית לְהִנְשָׂא וְהַקְּשָׁה הָרִיטְבָ"א דְכִינּוּן דְּמַדִּין יִחְלֹקוּ וְכִי בְּשִׁבִיל סִבְרָא קִלְיָה יִגְזָלוּ אֶת הָאִשָּׁה וְכ' הָר"ן דְכִינּוּן דְּבַדִּיעֵבֵד בְּקִדָּם וְגַבְהָ מַה שְׁגַבְהָ וְגַבְהָ א"כ הוֹאִיל דְּבַדִּיעֵבֵד יֵשׁ לֹו זְכוּת עַפ"י דִּין מוֹעִיל סִבְרָא קִלְיָה אָף לְהַגְבּוֹתוֹ לְכַתְחִילָה וְאַחַר שְׁפָרַע גַּבְהָ יֵשׁ לֹו בְּאֵמֶת זְכוּת מְדִינָא עֵינִי"ש וּלפ"ז י"ל הֵכָא דְלִכְאוּרָה צ"ב אִמָּאֵי בַת"ח לֹא מְשַׁבְּעִינּוּ לִי וְלֹא חֲשָׁדִינּוּ לִי לְמִשְׁקֵר מ"ש מְכָל שְׁבוּעוֹת הִסְתָּ דָּאִין חֲזָלֹק בֵּין ת"ח לַע"ה וְלכ"ע מְחִיבִין לִישְׁבַע וּמ"ש הֵכָא דְסִמְכִינּוּ בַת"ח אֶסְבְּרָא קִלְיָה דְלֹא נִחְשָׁד לְשַׁקֵּר וּלְפָנוֹטְרוֹ מְשַׁבְּעָה וְרַק א"נ דְּתְפִיסָה מוֹעִיל אֶצֶל כָּל אָדָם א"כ הָרִי בְּדִיעֵבֵד יֵהִי לֹו זְכוּת מְדִינָא שׂוֹב סִמְכִינּוּ אֶסְבְּרָא קִלְיָה דְלֹא נִחְשָׁד צ"מ לְשַׁקֵּר אָף לְכַתְחִילָה לְעֵנָן דְלֹא מוֹצִיאִין מִמְּנֹו הַשְׁטָר כְּדִי שְׂיֻכַּל לְתַפְסִי אֶבֶל בַּט"ה אָף דְּבַדִּיעֵבֵד ג"כ יוֹעִיל תְּפִיסָתוֹ מ"מ כִּינּוּן דִּישׁ חֲשָׁשׁ מְשַׁקֵּר שְׁפִיר חוֹשְׁשִׁין שְׁלֹא יִתְפָּס וְאִם אֵינּוּ רוּצָה לִישְׁבַע מוֹצִיאִין מִמְּנֹו הַשְׁטָר לְכַתְחִילָה כְּדִי שְׁלֹא יִתְפָּס הוֹאִיל דְּבַע"ה לִיכָא סִבְרָא קִלְיָה לְעֵנָן לְכַתְחִילָה אֶבֶל בְּכָל שְׁבוּעוֹת הִסְתָּ דְבָאֵינּוּ רוּצָה לִישְׁבַע מְנַדִּין אוֹתוֹ וְלִיכָא שׂוּם קוֹלָא גַּם בְּדִיעֵבֵד שְׁפִיר א"א לְחַלֵּק בֵּין ת"ח לַע"ה וְרַק הֵכָא כִּינּוּן דְּבַדִּיעֵבֵד מוֹעִיל תְּפִיסָה שׂוֹב מוֹעִיל הַסִּבְרָא דַּצ"מ לֹא נִחְשָׁד לְשַׁקֵּר אָף לְעֵנָן לְכַתְחִילָה וּלפ"ז הָרִי נִשְׁמַע מְזֵה

דבצ"מ לא משביעינן ולא מוציאין ממנו השטר דע"כ דתפיסה מועיל גם בכל אדם דאל"כ איך מועיל הסברא דצ"מ לא נחשד לשקר להקל כל פה גם לכתחילה דאין מוציאין ממנו השטר כדי שיוכל לתפוס וסגי דאם סבראזו הי' מועיל גבי ת"ח דבאם תפס שיועיל תפיסתו אבל לא שיועיל כל פה גם לכתחילה וכעין שכ' בתוס' פתובות דע"ו דאף חזקה לא יוכל לפעול ב' פעולות וע"כ נשמע דתפיסה מועיל גם בכל אדם ונשפיר מועיל הסברא דצ"מ לא נחשד לשקר גם לענין שלא להוציא ממנו השער א"כ מכאן דחזינו דבצ"מ אף לכתחילה אין מוציאין ממנו השטר שפיר הוכיח הרי"ף דתפיסה מועיל אף בכל אדם והוא ראי' ברורה לדעת הרי"ף וז"ב בס"ד: יא) לענ"ד יש מקום לומר דאף להסוברים דבמלנה בשטר ל"מ תפיסה בכל אדם משום דהוי תפס שלא ברשות אפ"ה י"ל כ"ז היכי דטען הלנה פרעתי קודם שתפס וכבר פסקוהו הב"ד שחייב לישבע אז שפיר ל"מ תפיסתו אח"כ אבל במלנה בשטר והמלנה חייב להלנה חוב ממק"א אז וי"ל דחשוב כתפס ברשות דכינן דיוכל לנפות מחובו א"כ מיד פשפא להב"ד הוי כתפס כבר והווי כתפס ברשות דהרי מעות ההלנואה בהיתר בא לידו ודמי לשבועת היסת דאם טוען הלנה שפיר פריע את החבו דלא נחתינן לנכסיו ובאמת התנאים בסי' פ"ב הכריע פן להלכה דבמלנה בשטר בין בת"ח בין בע"ה מועיל תפיסה רק מקודם שפסקוהו הב"ד שחייב לישבע אבל אחר שחייבו הב"ד אותו לישבע תו' ל"מ תפיסה וממילא די"ל דהיכי דהמלנה הי' חייב להלנה ממק"א א"כ פיון דהי' יוכל לנפות מחובו שחייב להלנה שוב חשיב כתפס קודם שפא לב"ד והוי כתפס ברשות אולם דבר זה תלוי במתלוקת דהקצה"ח בסי' ע"ה כ' אהא דכ' הש"ך דגם בס' פריעון קודם להלנואה חייב ומוכח מדבריו דאם גם המלנה אינו יודע הי' פטור הלנה וע"ז חידש הקצה"ח דגם במלנה אומר א"י חייב הלנה הואיל דטענת יש לי בידך פנגדו אינו טענה רק במיגו דפרעתי א"כ הרי הדין דזה גובה וזה גובה ושוב חשיב המלנה בכלל איא"נ עיי"ש וע' בקצה"ח סוסי' נ"ט שכ' ג"כ פסברא זו אולם לשי' הנח"מ בסי' ע"ר דטענת יש לי בידך פנגדו הווי ממש פפרעון ולא דמי פלל להא דזה גובה וזה גובה שפיר י"ל פסברתינו דע"י שאומר בב"ד שיש לו חוב בשטר פנגדו חשיב פכבר פריע לו ובאמת המעיין בקצה"ח גופא בסי' ע"ב ובסי' פ"ב שנסתפק בזה היכי דאומר הלנה יש לי בידך פנגדו אי חשיב פטוען פרעתי לחייב את המלנה שבועה והעלה דאם אומר יש לו חפץ פנגדו דאז קי"ל לנזקקין לתובע תחילה וגובה חובו ואח"כ נשבע היסת על החפץ אבל יש לי בידך פנגדו מעות אז חשיב פפרעון ממש וחייב המלנה לישבע ולא דמי להא דזה גובה וזה גובה עיי"ש א"כ ממולא דין צדק סברתינו דבנ"ד חשיב פכבר תפס המלנה שיש לו שטר על חובו עוד מקודם שפא לב"ד ונשפיר חשוב כתפס ברשות וע' בחו"מ סי' ס"ו בהא דהמוכר שט"ח דמהני מחילה וכ' הש"ך ב"ש מהראנ"ח דאם הלוקח חייב סך פנה ללנה שוב ל"מ מחילה דהוי פאילו פכר גבה הלוקח אולם הש"ך השיג עליו והספיק עמו בתנאים אכן בקצה"ח הצדיק שיטת מהראנ"ח דנהי דקיי"ל זה גובה וזה גובה וממילא ל"ח פגבה מ"מ עכ"פ תפס מיהו הוי וממילא ל"מ מחילה פיון דחשיב מטא לידו עכ"פ לא גרע ממשכון והנינו דחובו ממוןשפון אצלו ונשמע מדבריו דבכה"ג דיש לו חוב ממק"א חשיב כתפס עוד קודם שפא לב"ד ונשפיר מועיל תפיסתו אולם לפמ"ש בשער המשפט להצדיק דברי הש"ך והרגיש בזה די"ל דחשיב כתפס ודמו למשכון ואפ"ה כ' די"ל מנה אין פאן משכון אין פאן וגם דל"ח תפס רק כתפס גוף אותו

דָּבָר שֶׁדִּינָן עָלֶיהָ אָבֵל בְּתַפְס מִמֶּקְ"א ל"ח בְּכָלֵל תַּפְס א"כ ה"ה הֵכָא ל"ח בְּכָלֵל תַּפְס וְנִשְׁמַע דְּזֵה תְלוּי בְּכָלֵל גַּתְתַּת הַקְצָה"ח וְהַשְׁעָה"מ ש"ה הַנְּ"ל וְט' בַּמַּח"א בְּתַשׁוּבָה שְׁהַעִיר לְעֵנָן אִי יוּכַל לְנַפּוֹת הַחֹב בְּעַד רִיבִית מִיּוֹרְשֵׁי הַמְּלִנָּה וְהַבִּיא מִנִּמ"י פ"ג דב"ק דְּבִנְזִיקִין שֶׁדִּינָן בְּעִדִּית זֶה הֵגִי בְּכָלֵל עִדִּית שְׁיַעֲמֹד כ"א בְּשָׁלוֹ בַּכַּה"ג שְׁפִיר יוּכַל לְנַפּוֹת הַרִיבִית אָבֵל א"נ זֶה גֻּבָּה וְזֶה גֻּבָּה אֵין לְנַפּוֹת הַרִיבִית מִהַחֹב עֵי"ש עכ"פ יֵצֵא דִּי"ל בַּנ"ד לַכ"ע מוֹעִיל הַתַּפְּסָה פִּינָן דְּהֵכָא חָשִׁיב עוֹד כְּתַפְס קוֹנָם שְׂבָא לַב"ד וּבְכַרְט דְּלִפִּי הַנְּרָאָה מְפִשִּׁיטוֹת דְּבָרֵי הָרִי"ף וְהָרָא"ש גַּם בְּסַתָּם מְלִנָּה בְּשִׁטְר אַף שְׂכָר פְּסָקוּ לוֹ הַב"ד לְיִשְׁבַּע אַפ"ה אִם תַּפְס קוֹנָם שְׁהוֹצִיאוּ מִמֶּנּוּ הַשִּׁטְר דְּמוֹעִיל תַּפְּסִיתוֹ וְכִמוֹ שְׁנִרְאָה מְדַבְּרֵי הַסִּמ"ע וְהַט"ז דְּבַע"ה לְכַף הַב"ד מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ הַשִּׁטְר כְּדִי שְׁלֹא יִתְפָּס וּמוֹכַח לְהַדְּיָא דָּאָם הִי תוֹפְס אִפִּי לְאַחַר שְׂבָא לַב"ד ג"כ הִי מוֹעִיל תַּפְּסִיתוֹ וְא"כ נְהִי דְּבַש"ע ס' פ"ב לֹא הוּבָא רַק דְּבַת"ח מוֹעִיל תַּפְּסָה מ"מ בְּסִי פ"ז מוּבָא בְּשֵׁם יֵשׁ מִי שְׂאוּמֵר דְּבָכָל מְחֻיָּב שְׁבִיעָה דְּרַבְּנָן מוֹעִיל תַּפְּסָה וְאַף דְּמְחֻלְקִין בְּזֵה הַסִּמ"ע וְהַשִּׁ"ף אִי מְנַדִּין אוֹתוֹ אַפ"ה י"ל דְּכִינָן דְּעַכ"פ כְּבָר הוֹכַחְתִּי בְּכַמָּה רְאִיוֹת מִהַשִּׁ"ס דְּמוֹעִיל תַּפְּסָה בְּכָל אָדָם וְלֹא נִשְׁאָר לָנוּ לְדוֹן רַק לְעֵנָן הַנִּדְוִי א"כ בְּזֵה שׁוּב יוּכַל לֹמַר קִי"ל כִּהַסִּמ"ע דְּהָרִי גַם בְּס' מְחֻיָּב שְׁבוּעָה א"א לְחִיבּוֹ לְיִשְׁבַּע מְסַפֵּק ע' בְּשִׁ"ף ס' פ"ז ק"י מ"ש בְּזֵה וְעֵי"ש עוֹד הַמְּחַלְקֵת שְׁבִין רַש"י וְהַרְמַב"ם לְעֵנָן שְׁבוּעַת הַמְּשֻׁנָּה אִי יְכוּלִים לְהַפְּךָ דְּכ' הַשִּׁ"ף דְּמוֹעִיל תַּפְּסָה וְכ' הַקְצָה"ח דְּרַק בְּמְלִנָּה בְּשִׁטְר מוֹעִיל תַּפְּסָה לְעֵנָן שְׁיִהְיֵי יוּכַל לְהַפְּךָ אָבֵל בְּשִׁכִּיר וְנִגְזַל דְּמַה"ת אֵינוֹ גֻּבָּה גַם בְּשְׁבוּעָה לֹא יוּכַל לְהַפְּךָ וּמִמִּילָא בְּתַפְס בְּלֹא שְׁבוּעָה מְפָקִינָן מִיַּגְ' וּמִמִּילָא א"א לְנִדּוֹת לְשִׁכְנָגְדוֹ לְפִי שְׁיִוְכַל לֹמַר קִי"ל דְּאֵינוֹ יְכוּל לְהַפְּךָ וְכֵן כ' בְּנַה"מ שֵׁם וְה"ה הֵכָא לְעֵנָן נִדְוִי יוּכַל לֹמַר קִי"ל כַּסִּמ"ע: יב) אַף כ"ז קוֹנָם הַפְּרָעוֹן אָבֵל עַכ"פ כְּבָר כ' הַט"ז דְּעַכ"פ לְאַחַר הַפְּרָעוֹן מְחֻיָּב לְיִשְׁבַּע הֵיִסֵּת דְּלֹא עֲדִיר מְטַעֲנַת אֲמָנָה אוֹ לְקַחַת מִמֶּנִּי רִיבִית וְהוּא טוֹעֵן לֹא לְקַחְתִּי דְּמִשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ לְאַחַר הַפְּרָעוֹן וְאִם אֵינוֹ רוֹצֵה לְיִשְׁבַּע מְשַׁמְתִּין אוֹתוֹ עֵי"ש וְגִדּוּלָה מְזוּ גַם בְּטוֹעֵן בְּהִיתָר לְקַחְתִּי אַף דְּבָזָה לְשִׁי הַסִּמ"ע וְהַשִּׁ"ף בְּסִי פ"ב א"צ לְיִשְׁבַּע לְאַחַר הַפְּרָעוֹן מִשׁוּם דְּחֻזְקָה לֹא שְׁבִיק הִיתָרָא מְסִיעֵע לֹא אַפ"ה כ' בַּט"ז יו"ד ס' קס"ט דְּצָרִיף לְיִשְׁבַּע לְאַחַר הַפְּרָעוֹן הֵיִסֵּת זוּלַת הֵיִכִי דְּמְפָרֵשׁ לְהַדְּיָא הָאִיף הִי הִתְיָתֵר אֲזִי א"צ לְיִשְׁבַּע עֵי"ש א"כ ה"ה הֵכָא פְּשִׁיטָא דְּצָרִיף לְיִשְׁבַּע הַנֶּסֶת לְאַחַר הַפְּרָעוֹן וְאַף א"נ דְּלֹא כְּשִׁיטַת הַט"ז בְּסִי פ"ב וְרַק נִימָא דְּהָתָם גַּם אַחַר הַפְּרָעוֹן א"צ שְׁבוּעָה אַפ"ה י"ל דְּנֻקָא הָתָם דְּהֵגִי הַתְּבִיעָה עַל דְּמִי הַשִּׁטְר דְּהִלָּנָה תוֹבַע אוֹתָן הַדְּמִים שְׁפָרַע לֹא עַל הַשִּׁטְר א"כ שְׁפִיר חֻזְקָה דְּשִׁטְרָף בְּיַדִּי מֵאִי בְּעֵי מְסִיעֵע דְּוִנְדָּאִי עֲדִינָן לֹא פָּרַע אָבֵל הֵכָא שְׁתוּבַע מִמֶּנּוּ חוֹב אַחַר נְהִי דְּשִׁמְעוֹן טוֹעֵן שְׁמַגִּיעֵע לֹא חוֹב מְכָרָ בַּחַת"י רְאוּבֵן וּבַחַת"י הָרַב אַב"ד ז"ל וְחֻזְקָה דְּשִׁטְרָף בְּיַדִּי מֵאִי בְּעֵי מְסִיעֵע אַפ"ה י"ל פִּינָן דְּחֻזְקָה זֹו ל"מ לְיִטְוֹל בְּלֹא שְׁבוּעָה א"כ שְׁמַעוֹן חָשׁוּב רַק כְּאוּמֵר פְּרַעְתִּיָּהּ וּמַה לִּי אִם אוּמֵר פְּרַעְתִּי סָתָם אוֹ פְּרַעְתִּיָּהּ ע"י שְׁמַגִּיעֵע לִי אֲצֻלָּה חוֹב בְּשִׁטְר בַּכַּה"ג בְּוִנְדָּאִי דְּצָרִיף לְיִשְׁבַּע אַחַר הַפְּרָעוֹן וּבְכַרְט דִּי"ל דְּהַשְׁתָּא דְּהוֹכַחְתִּי דְּאַף אִם הַשִּׁטְר זֶה הִי חָשִׁיב שְׁטְר גָּמוּר אַפ"ה הִי מְחֻיָּב לְיִשְׁבַּע הֵיִסֵּת לְאַחַר הַפְּרָעוֹן מְכ"ש בַּנ"ד דִּי"ל דְּל"ח שְׁטְר גָּמוּר לְפִי שְׁאִין חָתוּם עָלָיו עֲדִים בְּוִנְדָּאִי דְּחִיב לְיִשְׁבַּע וּמַה שְׁהַעִיר כַּת"ה דִּי"ל דְּהוּוּ שְׁטְר גָּמוּר לְפִי שְׁהוּא חָתוּם בַּחַת"י הָרַב וְחָשׁוּב כְּמוֹ פַס"ד דְּכ' הַשִּׁ"ף בְּסִי ל"ט לְהַלְכָה דְּנִגְדָּ פַס"ד לֹא יוּכַל לְטַעוֹן פְּרַעְתִּי בְּאַמַּת ז"א דַּפְס"ד שְׁחַתְּם עָלָיו רַק דִּינָן א' בְּוִנְדָּאִי דְּאֵין עָלָיו

תורת פס"ד דקא מבואר בחו"מ סי' ג' דגם יחיד מןמקח נהי דדינו דין אפ"ה יוכל להחליף טענותיו וכ' שם הקצה"ח דאף בקבלוהו אפ"ה דבר תלוי בכפירה והודאה יוכל להחליף טענותיו ביחיד מןמקח או בג' הדיוטות וממילא בכתב זה בנודאי דל"ח בכלל פס"ד ושטר כזה בנודאי דאינו חושש להניח בידו: י"ג) ולכאורה הי' מקום לתלות נ"ד במחלוקת הרמב"ם והרשב"א הובא בחו"מ סי' נ"א בשטר בע"א אי יוכל לטעון פרעתי דדעת הרמב"ם דפרעתי גופא הוי טענה גרוע גם בשטר בע"א ורק דיש לו מיגו דמזונף הו"ל כמשואיל"מ ודעת הרשב"א דבשטר בע"א פרעתי הוי טענה מעליא לפי ששטר כזה אינו חושש להיות בידו ואין זה מפת מיגו דמזונף רק משום דיוכל לטעון מזונף שוב אינו חושש להניח השטר ביד חבירו עיי"ש וכה"ג איתא בסי' פ"ז לענן עד המסייע היכי דאינו נאמן טענה זו רק במיגו ל"מ עד המסייע לפי שבטענת המיגו לא הי' לו עד המסייע והקשה בש"ך מדברי הרא"ש דבשבועת השומרין באפקד בשטר סגי בע"א לפי שעד המסייע פוטר והא החזרתי ג"כ לא מהימן רק במיגו ואפ"ה מועיל עד המסייע וכ' הנה"מ דהתם אין הטעם מפת מיגו רק לפי שטוען טעות נאנסו אינו חושש להיות שטרא בידו עיי"ש וע' בקצה"ח בסי' נ"א שכ' דלשי' הרמב"ם שטר בע"א חמור מכת"י דאף א"נ דבכת"י יוכל לומר פרעתי אפ"ה בשטר בע"א לא מצי למיטען פרעתי ולשי' הרשב"א שטר בע"א שנה ממש לכת"י אולם הביא משיטת הרשב"ם דסובר דשטר בע"א יוכל לומר פרעתי אף דרשב"ם סובר דבכת"י א"י לומר פרעתי וע"כ דשטר בע"א גרע מכת"י עיי"ש אבל בשעהמ"ש שם הרגיש בזה וכתב לחלק בטו"ט עיי"ש ובאמת הש"ך בסי' נ"א הכריע פשיטת הרשב"א אכן בתנאים כ' דהוי ס' דדינא ולכאורה י"ל דנ"ד תלוי בהא דאיתא בסי' ס"ט בפנקס שהחתימו עליו ע"א וגם הם חתומים עליו דבכה"ג לא יוכל לומר פרעתי א"כ הקא דראובן חתום עליו וגם הרב חתום עליו שוב א"ו לומר פרעתי אף פבר תמה הש"ך שם והעלה דאף לשי' הרא"ש מהימן הקא לומר פרעתי כמו בשאר כת"י ובפרט דאף א"נ דלשי' הרא"ש באמת ל"מ לומר פרעתי כ"ז בפנקס שפל עסקיהם כתובים שמה פנקס כזה אדם חושש שלא להניח ביד חבירו עיי"ש וממילא פשיטא דבנ"ד אף נשי' הרא"ש הי' נאמן לומר פרעתי וממילא פשיטא דנהי דגם שמעון יוכל לתפוס במיגו דפרעתי לראובן אבל עכ"פ מחויב שמעון לישבע ובפרט דיפה כ' כת"ה דאף בפס"ד גמור אם עבר זמן רב ולא תבעו איכא הוכחה שפבר נפרע הואיל דכבר בא הדבר לפני ב"ד בנודאי דלא הי' ממתין זמן רב כמ"ש הרמ"א בסי' ל"ט ואף דכ' בנה"מ שם דבפס"ד בהדי שטר אף בעבר זמן רב ולא תבעו א"נ לומר פרעתי אפ"ה בנ"ד דכבר הבאתו דל"ח בכלל שטר גמור ולכל היותר ל"ח רק כמו שטר בע"א לחוד או כפס"ד לחוד בכה"ג בעבר זמן רב פשיטא דהי' יוכל ראובן לומר פרעתי וז"ב: יד) ומה גם דבשטר ישן צריף לזקוק אחריו כמפנרש ברמ"א סי' ס"א ובנה"מ כ' דהלנה נאמן לומר פרעתי עיי"ש ובנ"ד חשוב שטר ישן ובפרט דשייף הסברא דאם הי' עדיין ראובן חייב לו למה פרע לו שמעון בכל פעם שהלנה ממנו וכהא דמבואר בחו"מ סי' קמ"ו ונהי דשמעון אומר ע"ז כמה אמתלאות נאמתלא מועיל בזה כמפנרש ברמ"א בסי' פ"ה אפ"ה בנ"ד האמתלא גרוע מאוד ודעת מהר"ש חסון דבמזון ל"מ שום אמתלא וע' קצה"ח סי' פ' מ"ש בזה אבל עכ"פ בעי אמתלא טובה אבל אמתלא גרוע הא גם באיסור ל"מ כמפנרש ביו"ד סי' קפ"ה ובכמ"ק ולפ"ז לכאורה הי' מקום בנ"ד לפקפק דאף

בשבועה אין להאמינו חזא מפת דבפס"ד בעבר זמן ולא תבעו נאמן הנתבע לומר פרעתי או מפת דחשיב שטר ישן או מפת דהלנה אצל ראובן כמה פעמים ופרע לו ולא ניפה לעצמו החוב הלז א"כ חשיב כמו אנו סהדי דנודאי פבר פרע לו וכהא דל"מ מיגו בעונבדא דנהר פקוד וכמ"ש בתוס' פתובות דט"ז ורק דקשה מפת כל הני סברות להוציא ממנו ממון דמפני שאנו מדמין נעשה מעשה אבל לפוטרו משבועה בנודאי דלא יעלה על הדעת ובפרט דלשי' הש"ך בסי' פ"ב גם במלנה בשטר גמור אפי' בתפס מחויב לישבע ובאינו רוצה לישבע מנדין אותו ע"כ מפת כל הני טעמי פשיטא דעכ"פ מחויב לישבע שעדיין לא נפרע ושפדין תפס ויפה דן ויפה הורה והמערער ידו על התחתונה כנלע"ד בס"ד לדינא: ה' וישב תרנ"א ראדימישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל. סי' כ"ה להרב המאוה"ג מ' נפתלי הורוויץ חתן הגה"צ מדעש זצ"ל.

בדבר השאלה באחד שקנה מחבירו תבואה ושילם לו סף ששה אלפים פתרים ובשעת שפסד לו המעות נדמה להמוכר שמנה לו יפה וביום שלאחריו בא לב"ד וטוען שהניח המעות במקום המשתמר ונחסר לו אלף פתרים וטוען כי אולי טעה הלוקח במנין ורוצה להשביעו אם מנה לו כל הסף ששה אלפים פתרים ונסתפק כת"ה אי חשוב טענת פרי להשביעו: (א) והנה בגוף הדבר אם הי' הלוקח ג"כ טוען שא"י בבירור אם נתן לו סף ששה אלפים פתרים אז הי' מקום לומר דאם שילם המעות מקודם שקיבל התבואה א"כ הוי ספק בחיוב דשמא לא נשאר חיוב כלום וספק בחיוב פטור אף אם הי' התובע טוען פריא אף אם קיבל מקודם התבואה א"כ פבר נתחייב בדמים תיכף בשעת קבלת הסחורה וכיון דיש לו ספק אם שלם כל חוב הוי בכלל איא"פ ואף דלקאורה לפמ"ש הט"ז סוף סימן ע"ה בפי שפרע לחבירו חוב ואחר הפרעון טוען המלנה שהי' בו מטבע מזויפת והלנה טוען א"י דחשיב א"י אם נתחייבתי כיון שפבר הוחזקנו בחזקת פטור וראייתו ממכר לו טבעת ואח"כ טוען הלוקח שהוא בדיל והמוכר טוען א"י אם זה הטבעת מסר לו דחשיב בכלל ספק בחיוב, א"כ ה"נ י"ל כיון דעכ"פ בשעה שפסד לו המעות הוחזקנו בחזקת פטור שוב מס' א"א להטיל חיוב חדש אף באמת ידוע דבשו"ת מהרשד"ם הובא בש"ך חו"מ סי' רל"ב חולק ע"ז וגם בשו"ת פמ"א דחה דשם גבי טבעת יש ספק באמת על התחלת החיוב דאם מסר לו טבעת טוב א"כ מעולם לא הו' חיוב על המוכר להחזיר המעות דהא נתן לו החפץ טוב חליפי מעות א"כ מספק א"א להטיל עליו חיוב אבל בהי' חיוב לו א"כ עכ"פ פ"א הי' עליו חזקת חיוב נהי דבשעת פרעון סברנו שגפקע חיובו אבל כשנולד אח"כ ספק שמא הי' מטבע מזויפת א"כ שוב מוקמינו בחזקת חיוב הראשון ובחי' ביארת דלקאורה גם בדין דמכרו לו טבעת ג"כ נימא דהיכי דקיבל מקודם המעות א"כ הי' עליו חיוב ליתן לו חפץ טוב והספק אם פקע חיובו, שוב נוקמא בחזקת חיוב הראשון אף באמת יש לחלק דשם אם קנה ממנו טבעת ידוע ג"כ תיכף שפסד לו המעות ממ"נ לר"י תיכף נקנה לו החפץ ושוב אין עליו חיוב להחזיר לו המעות ואין עליו אף חיוב פשיעה כמו"ש בשע"מ, ורק הספק שמא החליף לו הטבעת א"כ הוי ספק בחיוב, ולר"ל דכסף אינה קונה אף מה"ת א"כ אסור להמוכר להשתמש במעות כמ"ש התוס' ב"מ דמ"ג א"כ המעות הם ממילא ברשות הלוקח דהוי רק כפקדון בלא אחריות ברשות המוכר וא"כ עכ"פ הו' כספק על תחלת החיוב: (ב) עכ"פ בנ"ד היכי דקנה תבואה ומשכו

קוּדָם נְתִינַת הַמַּעוֹת וּמְשִׁיכָה עוֹשֶׂה קוֹנֵן גָּמוּר א"כ חָל עָלָיו חַיִּיב לְשַׁלֵּם הַמַּעוֹת א"כ כְּשֵׁיִשׁ לוֹ סָפֵק אִם שִׁילָם כָּל הַמַּעוֹת הָיוּ אִיא"פ, וְעֵינֵי ח"ס חו"מ ס"י ק"נ ש"כ בְּאֶחָד שֶׁהַחֲלִיף בְּאֶנְקֵנָאט מְאָלְף ר"כ עַל בְּאֶנְקֵנָאטִים קַעֲנִים וְנִגְנַב עֲשָׂרָה ר"כ וַיֵּשׁ סָפֵק שְׁמָא נִגְנַב קוּדָם שֶׁהִסִּירוּ מֵעַל שְׁלַחַן הַגְּדוֹל שְׁעוֹמֵד אֶצֶל הַמַּחֲלִיף וּמִמֶּנּוּ מוֹסְרִים עַל שְׁלַחַן הַקֶּטָן שְׁעוֹמֵד לִפְנֵי הַמַּקְבְּלִים וְאִם נִגְנַב מִשְׁלַחַן הַגְּדוֹל עֲדִינֵן הוּא בְּרִשׁוֹת הַמַּחֲלִיף וּכְשֶׁנִּתְּנוּ לְשְׁלַחַן הַקֶּטָן כְּבָר הוּא בְּאֶחָרִיּוֹת הַמַּקְבְּלִים וְחִילָק דָּאִם קִיבַל הַב"נ הַגְּדוֹל מִקוּדָם שֶׁהִתְחִיל לִיתֵן לָהֶם הַב"נ הַקַּעֲנִים הָיוּ בְּכֻלָּל אִיא"פ דְּכִינֵן דְּהוּי עָלָיו חַיִּיב בְּשׁוּם פַּעַם לִיתֵן לָהֶם הַב"נ הַקַּעֲנִים דְּלֹא קִיבַל ב"נ מִיְּחֻדִּים א"כ הָיוּ בְּכֻלָּל סָפֵק בְּפִרְעוֹן דְּשְׁמָא נִגְנַב עוֹד כְּשֶׁהָיָה בְּרִשׁוֹתוֹ אֲבָל אִם נָתַן לָהֶם הַקַּעֲנִים מִקוּדָם וְאִח"ז קִיבַל הַגְּדוֹל א"כ הָיוּ סָפֵק בְּחַיִּיב דְּשְׁמָא נִגְנַב מִשְׁלַחַן הַקֶּטָן וְא"כ הָיוּ בְּאֶחָרִיּוֹתָם עֵי"ש א"כ ה"נ אִם קִיבַל הַסַּחֲרָה חָל עָלָיו חַיִּיב לְשַׁלֵּם סָף שֶׁשָּׂה אֲלֵפִים פְּתָרִים וּכְשֵׁיִשׁ לוֹ סָפֵק שְׁמָא טָעָה בְּמִנְיֵן הָיוּ סָפֵק בְּפִרְעוֹן וְשִׁפִּיר לְשִׁי הַפּמ"א דבס' פָּרַע לוֹ מְטַבֵּעַ מְזוּיָפֶת חָשׁוּב בְּכֻלָּל אִיא"פ א"כ ה"נ וְנֻדְאֵי מִיְּחַיִּיב וִי"ל דְּגַם לְשִׁי הַט"ז מ"מ דְּנֻקָּא שָׁם דְּרוּב מְטַבֵּעוֹת אֵינָם מְזוּיָפֶת א"כ הָיוּ כְּנֻתְבָּר שֶׁנִּפְטָר מִחַיִּיבוֹ הָרֵאשׁוֹן א"כ שִׁפִּיר חָשׁוּב כִּס' בְּחַיִּיב וְנָהִי דַע"כ"פ הִי עָלָיו חַיִּיב קוּדָם שֶׁפָּרַע לוֹ מ"מ עכ"פ פִּינֵן שְׁמִפְחָה הָרוּב הָיוּ כְּנֻדְאֵי פִרְעוֹן א"כ א"א לְהַטִּיל חַיִּיב עַד הָרוּב אֲבָל הֵכָא דַּהֲס' אִם פָּרַע לוֹ כָּל הַסָּף א"כ שִׁפִּיר י"ל דְּמוֹקְמִינֵן לִי בְּחֻזְקַת חַיִּיב הָרֵאשׁוֹן אֲבָל אִם נָתַן מִקוּדָם הַמַּעוֹת וְאִח"ז קִיבַל הַתְּבוּאָה א"כ שִׁפִּיר הוּוּ סָפֵק בְּחַיִּיב דְּשְׁמָא שִׁילָם לוֹ כָּל הַסָּף מִקוּדָם וְשׁוּב מִסָּפֵק א"א לְהַעִיל עָלָיו חַיִּיב חֲדָשׁ: ג) וְשׁוּב מְצֵאֲתִי כְּעֵין זֶה בְּשׁו"ת הַגָּאוֹן מְהַר"ל דִּיסקִין אַבְד"ק בְּרִיסקָא בֵּא' שֶׁקָּנָה תְּבוּאָה וְטוֹעֵן הַלּוֹקֵחַ שֶׁחָסַר לוֹ מִהַמְדָּה וְרַק שֶׁא"י בְּבִירוֹר דְּשְׁמָא נִגְנַב לוֹ בְּדַרְךָ וּמְחַלֵּק ג"כ דָּאִם הַמוֹכֵר קִיבַל הַמַּעוֹת מִקוּדָם הָיוּ סָפֵק בְּפִרְעוֹן אֲבָל אִם מָסַר לוֹ הַתְּבוּאָה מִקוּדָם הָיוּ ס' בְּחַיִּיב וְכ' דל"ד לְדַבְרֵי הַט"ז דְּשָׁם לְפִי שְׁרוּב הַמְטַבֵּעוֹת אֵינָן מְזוּיָפֹת עֵי"ש נִמְצָא ב"ד שֵׁיִשׁ סָפֵק בְּסֻכּוֹם הַמַּעוֹת ג"כ יֵשׁ חִילּוּק דְּבִקִּיבַל הַסַּחֲרָה מִקוּדָם הָיוּ ס' בְּפִרְעוֹן וּבְנִתְּנֵן הַמַּעוֹת מִקוּדָם הָיוּ ס' בְּחַיִּיב עֵי"ש בְּפִסְקִים ס'י קע"ו אָף כ"ז אִם הִי הַתּוֹבֵעַ טוֹעֵן בְּרִי שֶׁחָסַר לוֹ הַסָּף אֲלֵף פְּתָרִים וְהִנְתַּבֵּעַ הִי טוֹעֵן שְׁמָא אִז הִי מְקוּם לְחַלֵּק כְּנ"ל דָּאִם קִיבַל הַסַּחֲרָה מִקוּדָם הָיוּ בְּכֻלָּל א"ו אִם פִּרְעָתֶיהָ אֲבָל הַשְּׁתָּא שְׁגַם הַתּוֹבֵעַ אֵינּוּ טוֹעֵן בְּבִירוֹר שְׁמָנָה הַמַּעוֹת תִּיכְף בְּשַׁעָה שֶׁקִּיבַל מִמֶּנּוּ וְהִי חָסַר רַק שֶׁנִּתְּנוּ לְתוֹךְ תִּיבָה מִשְׁתַּמְרַת וְהִנְתַּבֵּעַ טוֹעֵן בְּבִירוֹר שֶׁמָסַר לוֹ הַסָּף בְּשִׁלְיָמוֹת יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק אִי זֶה חָשׁוּב כְּטַעֲנַת בְּרִי לְהַשְׁבִּיעַ אֶת הַנְּתַבֵּעַ וְלְכַאוֹרָה קִי"ל דְּבִטְעֵנַת סָפֵק אֵינּוּ לְהַשְׁבִּיעַ אָף בְּאַמַּת מְצִינּוּ בַחו"מ ס'י ע"ה דְּבִישׁ רַגל"ד כְּמוֹ בְּמִצָּא תִיבָה פְּרוּצָה וְאֶחָד נִכְנַס וְחָסַר לוֹ מַעוֹת אָף דְּלֹא רָאָה בְּבִירוֹר שֶׁהוּא קִיבַל הַמַּעוֹת יוֹכַל לְהַשְׁבִּיעוֹ א"כ שׁוּב י"ל פִּינֵן דְּלִפִּי טַעֲנַת הַמוֹכֵר הִי הַמַּעוֹת מְנוּחָ בְּתִיבָה מִשְׁתַּמְרַת וְל"ש שֶׁיִּגְנְבוּ שְׁמָה מִהַמַּעוֹת א"כ הָיוּ עכ"פ רַגל"ד שֶׁטָעָה הַנְּתַבֵּעַ בְּשַׁעַת שְׁמָנָה הַמַּעוֹת וְשׁוּב יוֹכַל לְהַשְׁבִּיעוֹ: ד) עוֹד י"ל עפ"י מ"ש בְּשׁו"ת בְּרִית אַבְרָהָם דִּי"ל דְּרוּב יוֹעִיל לְחַיִּיב שְׁבוּעָה ק"ו מַע"א, וּמ"ש שָׁם דָּאִם יִשְׁבַּע נִגְדַת הָרוּב נְחִזִיק דְּנִשְׁבַּע לְשִׁקָר פִּינֵן שִׁיּוֹכַל לִישְׁבַע עַל סְמָךְ הָרוּב כְּמ"ש בַּה"ג הַמִּינְיָנִי בְּהָא דְּנִשְׁבַּע ר"נ יְבָמוֹת קכ"א טַבֵּעַ חָסָא מְשׁוּם דְּמִים שֶׁאֵל"ס רְבוּן לְמִיתָה, בְּאַמַּת בְּסַפְרֵי פִקְפֻקְתִי דְּשָׁם בְּמִים שֶׁאֵל"ס בְּשֶׁהָהָ עַד שֶׁתִּצָּא נִפְשׁוֹ הָיוּ רַק מִיעוֹט דל"ש מַש"ה מְצִי לִישְׁבַע ע"ז אֲבָל רוּב פְּשׁוּט דִּא"מ לְהוֹצִיא לֹא יוֹכַל לִישְׁבַע כְּמ"ש הַע"ז או"ח ס'י ח' דְּבַחֲשֵׁשׁ בְּרַכָּה

שאינה צריכה ל"מ חזקה ומפונרש בחו"מ סי' ע"ה דבנשבע שפרע חוב לחבירו ואח"כ הוציא המלוה שער דאע"פ דמהני חזקה דשטרך בידו מה בעי להוציא ממון אפ"ה לא נעשה חשוד דשמא באמת פרעו ועיי"ש בקצה"ח ובספרי ח"א סימן א' וסי' פ' הארכתי בזה עכ"פ גם לדברי הברית אברהם עכ"פ רוב שאינו גמור אם ישבע פנגדו בנדאי לא נחזיקו למשקר, ושוב י"ל דעכ"פ גם רוב שאינו גמור מצי לחייב שבועה, ומש"ה בקא דמשארסתי נאנסתי יש מחלוקת הפוסקים לר"ג אי צריכה לישבע, ועיי"ש בתיו"ע דדברי הרמב"ם ו"ל סותרים מפירוש המשנה לפסקיו אי חייבת לישבע פיון דהבעל אינו טוען ברי ועפי"ז הי' מקום לומר פיון דטענת משארסתי נאנסתי הוי נגד הרוב דברצון א"כ צריכה לישבע דעכ"פ לא הי' ברצון והכא לא נחזיקה למשקרת דהא רצון ל"ח רוב גמור שוב צריכה לישבע אגב גילגול שלא זינתה לאו תחתיו ואכמ"ל עכ"פ י"ל פיון דגניבה ל"ש וחסוב פרוב ויוכל להשביע ע"ז וכמו דע"א מחייב שבועה אף בטוען ספק עפ"י עד ה"ה הכא דע"י הרוב חשוב פטענת ברי דלפי דבריו הרוב מסייע לו ושוב י"ל דיוכל להשביעו אף באמת קיי"ל ספק בחיוב שבועה פטור ולשי' הקצה"ח והנה"מ אף תפיסה ל"מ בזה ועיין בש"ש ובש"מ פ"ב מכתובות ע"כ קשה לחייב שבועה ותלוי בראות עיני המורה: באעה"ח יום א' במדבר מ' למב"י תרע"ה לפ"ק וויצ'עו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' כ"ו להרב הה"ג מו"ה ישראל וועלץ אבדק"ק טיניא שליט"א.

בדבר שאלתו אודת באהגין וערבסין שנעשו בהכשר לפסח בעודן לחין ובשרביטין אי הוי ג"כ בכלל גזירות קטנית. (א) והנה כ"ת הביא מדברי הג' ר"א אופפעהיים ו"ל שכ' דפולין הלחין הוי בכלל גזירה ורק דקש"ל מהא דנודר מן הירק אסור בפולין הלחין וממילא הויין בכלל ירק ולא בכלל קטנית ולפע"ד יש לחלק דבנדרים אוליגן בתר לשון בני אדם אף אם הוא סותר לשון תורה כמ"ש התוס' פסחים ד"ב ובכ"ן שבועות דכ"ג ובכ"ן נדרים דמ"ט ובמ"ל הלכות שבועות ובכ"מ בש"ס א"כ שפיר י"ל דפולין הלחין הם בכלל ירק דלשון בני אדם אבל הכא עיקר גזירת קטנית משום שיכולין לעשות ממנו פת ודומה לפת מדגן ואתו לאחלופי א"כ גם בפולין לחין מ"מ אחר שנתבשו ראוי לעשות ממנו קמח א"כ שייך החשש אתי לאחלופי ואף שי"ל לפמ"ש בירושלמי אין מחדשין על הגזירה והא י"ל עכ"פ לא חמיר גזירת קטנית משאר איסור דרבנן ובפרט תקנה שנעשה אחרי חכמי הש"ס ונדאי לא חמור כ"כ א"כ היכי שיש ספק או גם זה הו' בכלל הגזירה י"ל דבספק אוליגן לקולא ועיין בטו"ז חו"מ סי' ק"ג לעגן תקנה דשומא הדרא אי הלוקח חשיב מוחזק די"ל דבעלים הראשונים מיקרו מוחזקים, וי"ל דהואיל דרק מצד התקנה הדרא ואם יש ספק אם צריכים לשלם לו השבח י"ל בספק בתקנה מוקמינן אדינא, ועיי"ש בקצה"ח ונה"מ מה שהעירו מהא דב"ב דכ"ה לעגן ספק אם אילן קדום דקוצץ ואינו נותן דמים ועיין בחו"מ סי' צ' לעגן אי עשו תקנת נגזל בשכירו ולקוטו דנשאר בתיקו ול"מ אף תפיסה, עכ"פ לכאורה בספק אם היא בכלל גזירות קטנית י"ל ספק לקולא אף באמת פיון דגזירות קטנית נעשה בשביל חשש אתי לאחלופי בקמח ויוכל לבוא לידי איסור פרת י"ל דחמיר משאר איסור דרבנן וי"ל דגם בספק אי הוא בכלל הגזירה נחמור ול"ש בזה לומר אין מוסיפין על הגזירה, דרק מטעם ספק מחמירין וכמ"ש הט"ז סי' צ"ח בבשר עוף בחלב ונשפך ויש ספק אם הי' נשים לא

אמרנו ספק דרבנן לקולא פיון דגזרו אטו בשר בהמה חמור, ואף דלשיטת הש"ף גם
בבשר עוף בתלב מקילין בנשפף אבל הכא דעשו הגזירה בשביל חשש איסור פרת יש
להחמיר בכל מידי שי"ל דהי' בכלל הגזירה ומצינו בש"ס דסנפה דט"ו דשבות דאיסור
סקילה חמיר מאיסור עשה ובש"ס יבמות דפ"ז ודקי"ט דבמדי דהרחקה יש להחמיר
יותר באיסור פרת ועיין בב"י יו"ד סו' קפ"ג די"ל דתשמיש דיום ז' בזבה אסור מה"ת
דבאיסור פרת אף מה"ת יש לחוש שמה תראה ותסתור ועכ"פ אסרו גם הטבילה ביום
ז' שמה תשמש ושמה אח"כ תראה ותסתור ותזינן דבאיסור פרת חוששין אף נגד ס"ס
ע"כ קשה להחמיר: ב) ובדבר שאלתו השנ"י אם המוכר חמץ מלנה מעות להעפום הקונה
לקנות החמץ אם יש בזה חשש מכירה בהערמה והביא משו"ת ד"ח לענין מכירת
מאכלות אסורים הנה נודע שיטת התב"ש דאסור להאכיל לבהמות ישראל חמץ אם
נמכרו הבהמות והחמץ משום דמכירה בהערמה ל"מ רק לענין איסור דרבנן דחמץ
שנמכר הוא ג"כ בכלל הביטול וכן דעת המק"ח דמה"ת מהני מטעם ביטול, אף באמת
שיטת הרבה פוסקים דחמץ שנמכר אינו בכלל הביטול ורק דל"ח מכירה בהערמה
דבאמת דעת הישראל הוא למכירה גמורה דמחמת איסור חמץ גמר ומקנה ועיין תוס'
שבת די"ח גבי גיגית אפקורי מפקיר להו דמפני איסור שבת היא גמר ומקני אף בלי ג'
ועיין תוס' ב"מ ד"ל, ואי לחוש שהנכרי אינו מכונן לקנות אין צריכין להשגיח על דברים
שבלב היכי שסותר מה שפפיו ובפרט שעושה מעשה ולוקח שט"מ ונודע מ"ש הנוב"י
לדחות דברי המ"ב שמחמיר באם אינו מבטל בלב שלם דהוי פטובל ושרץ ביזו והנוב"י
כתב דאין משגיחין על דברים שבלב ועיין פמ"ג סי' תמ"ח אף באמת לשי' הר"ן ו"ל
עיקר הביטול הוא לגלות דלא ניחא לי לקנותו ושוב לא עשאו הפתוב פאלו הוא ברשותו
א"כ אם אינו מבטלו בלבבו שוב אוקמה רחמנא ברשותו ובאמת הר"ן ו"ל כ' דמש"ה
תיקנו ביעור] שמה לא יבטל בלב שלם עכ"פ במכירה אין משגיחין על דברים שבלב
לבטל קנין ברור עכ"פ גם אם הלנה מעות לעפום הקונה ג"כ מהני ועיין גיטין דל"ז
לענין פרוזבל דאם אין לנה קרקע מזפה לו ע"י אחר ועיי"ש בר"ן שי"ל דרק מפני
קולי פרוזבל מהני דבלא"ה חוששין לנה חשש חוב ועיין חו"מ סי' קכ"ה עכ"פ הכא
ליכא חשש אף לכאורה אם אשה מוכרת חמץ והנכרי אין לו מעות והאשה מלוות לו
י"ל שמה אשה לא ידעה לאקני' וכדנסתפקו בש"ס דגיטין ד"כ ע"ב ועיי"ש ברש"י ו"ל
דבאשה אם יודעת שמחזר לה אינה נותנת רק בתורת שאלה א"כ שוב י"ל דל"ח ממון
של הקונה אף באמת מסיק שם דאשה עצמה נותנת גיטה ולשיטת הרמב"ם נ"ל הטעם
דמסקינן דאשה ידעה לאקני' א"כ גם כאן ליכא חשש הגם לשיטת הרשב"א ו"ל הטעם
דאמרנו דגם טבילה ממש אקני' לי רבנן מפני תקנות עגונות ושוב י"ל דגם לפי המסקנא
אמרנו שמה אשה לא ידעה לאקני' אף באמת עיי"ש באה"ע סי' ק"כ וקנ"ד מוכח דשיטת
הרמב"ם נ"ל עיקר דבשלה ממש לא אקני' לי רבנן ורק באקניתה לו אמרנו אשה ידעה
לאקנו' ועיין ח"ס אה"ע סי' פ"ו ובספרי ח"א סי' ט' וא"ב סי' ע"א ובפרט בחמץ הקרקע
ניקנית בשטר אם עכ"פ לא עייל ונפיק אזוי ובפרט שכירת קרקע על איזה ימים בנודאי
דסגי בכתיבת שטר לחוד ובפרט שפוחתב הרני פאלו התקבלתי והחמץ ג"כ נקנה באג"ק
לשי' רוב הפוסקים ול"ח שמה קנין אגב דהוי דרבנן אינו מועיל לענין איסור תורה
דשיטת התוס' קידושין ד"ה דקנין אג"ק הוא מה"ת דלא כשיטת התוס' ב"ק די"ב עכ"פ

קננו כסף שכותבין הוא פן לרונחא דמילתא שפיר יש לסמוך אשיטת הרמב"ם ז"ל דגם אשה ידעה לאקני' ע"כ גם באשה המוכרת ומלונת כסף להערל הקונה ג"כ אין חשש וז"ב בס"ד לדינא: באה"ח ד' צו תרע"ה ווייצעו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי כ"ז להרב הגאון המפורסם מ' יהושיע אלטר נ"י אבדק"ק קאנסקינאאלא רוסיע.

בדבר שאלתו באיש אחד אשר זה י' שנים שנגעה בו יד ד' ונשתגעית אשתו כאחד המשוגעים והבעל לא קיים עדיין פ"ו והרופאים אומרים שאם יושב בלי אשה יזיק לו לבריאתו והוא עני ואביון ואין לו פדי להשליש סף פתובתה ות"כ ומזונות כמבואר בב"ח ובחמ"ח ובב"ש אהע"ז סי' קי"ט ונפשו בשאלתו אם להתיר לו ע"י ק"ר אף שאין לאל ידו לקיים כל הנ"ל א) הנה כבר הבאתי בספרי ח"ג סי' ה' בשם שו"ת רח"כ להקל בהשליש ונעקסיל מטעם אומדנא דחשוב פהתנה שאם לא תהי' ראוי' לדור עמה ולא יהי' לו להשליש שיהי' פטור מחיובים שלו ואף דבתלוי בדעת שניהם ל"מ אומדנא לשו' התוס' פתובות דמ"ז אפ"ה נודע מש"כ בשו"ת הרא"ש דאומדנא גדולה מהניאף היכי דתלוי בדעת שניהם וגם היכי דהוי האומדנא ליפטר עצמו מחיוב חדש בכל יום בכה"ג מועיל אף בתלוי בדעת שניהם כמ"ש בנובי"ק חיו"ד סי' ס"ח וסי' ס"ט ועי' שו"ת ד"ח סי' אף כת"ה הבוא מ"ש בשו"ת ברית אברהם אה"ע סי' צ"א דצריף לשבע שאין לו ותמה עליו כת"ה חדא דהא מפנרש בחו"מ סי' צ"ט דאם ידוע שהוא עני א"צ לשבע ועוד העור לפמ"ש בשו"ת ח"צ סי' קט"ז די"ל דלענן זיקת יבמה דהוי רק ככנוסה מדרבנן ליפא תקנת חדר"ג עפ"י דברי הש"ס ב"מ ד"ה דבכופר הפל לא אמרו שפנגדו נשבע ונוטל בחשוד דתקנתא לתקנתא לא עבדינן עיי"ש א"כ ה"ה הקא דכל חיוב פתובה הוא רק דרבנן ושבועת אין לי הוי רק תקנת הגאונים ושוב י"ל דלא עבדינן תקנתא לתקנתא עכת"ד כת"ה והנה באמת פדמות זה פתב בש"ף חו"מ סי' פ"ב ס"ק י"ט במת המלנה ויורשיו יש להם שטר והלנה טוען פרוע דנשבעים שבועת היורשים ונוטלים אבל אם הי' המלנה חשוד פסק המחבר דנוטל המלנה בלי שבועה ולא אמרינן שפנגדו נשבע ונפטר ותמה הש"ף והסמ"ע מאהע"ז סי' צ"ו דבאשה החשודה שפנגדה נשבע ונפטר וכ' הש"ף דבשלקמא בהלנאה דמה"ת חייב לשלם אף בלי שבועה ורק שחז"ל חייבו שבועה שפיר אמרינן בחשוד אוקמא אד"ת ונוטל שלא בשבועה אבל פתובה דהוי רק מדרבנן וכיון דחז"ל גופא אמרו שלא תפרע אלא בשבועה א"כ בחשודה שוב אוקמא אד"ת ולית לה פתובה עיי"ש ה"ה פיון דכל פתובה הוי רק דרבנן ובטוען אין לי אוקמא אד"ת ופטור בני שבועה ובאמת פתב הש"ף בס"י פ"ב סק"ג ממש פסברא זו לחלק בין שאר נשבעין ונוטלין לבין נשבע ונוטל בשטר דבשאר נשבעין ונוטלין דמה"ת אינם נוטלין גם בשבועה ורק דחז"ל תיקנו ליטול בשבועה א"כ שפיר אמרינן בטוען אין לי דאין אחד מהם נשבע פיון דשבועת אין לי הוי רק תקנת הגאונים שפיר אמרינן תקנתא לתקנתא לא עבדינן אבל בנשבע ונוטל בשטר דמה"ת נוטל בלא שבועה ורק חז"ל חייבי לישבע שפיר מוכרח הלנה מקודם לישבע שאין לו עיי"ש, ועיין ג"כ בש"ף סי' צ"ב ס"ק י"ד שכ' ג"כ חילוק זה בין שאר נשבעין ונוטלין בחשוד לבין נשבע ונוטל בשטר וג"כ מפח סברא זו דתקנתא לתקנתא לא עבדינן עיי"ש, ונראה מכ"ז פסברת כת"ה די"ל דבכתובה דרבנן אין להשביע שבועת אין לי ובאמת המעיין בבר"א שם שציין להא דסי' פ"ב נראה

שהרגיש בעצמו בזה: ב) איברא דמה שהביא כת"ה דברי הח"צ דבכנוסה דהוי רק מדרבנן ל"ש חדר"ג דברי כת"ה צע"ג דלפ"ז ינצמח דבקדושי חרשת דהוי רק קדושי דרבנן ל"ש חדר"ג ויהי' רשאי לישא אחרת וזה דבר פלא, ומצאתי בשו"ת הרי"מ אה"ע סי' מ"א שהשיג על הח"צ הנ"ל וב"ה שפוננתי לדעתו הקדושה, אולם גם בגוף הדבר אי בכתובה דהוי רק מדרבנן אי חיוב בשבועת אין לו הואיל דהוי בכלל תקנתא לתקנתא שהבאתי סמוכין לפוטרו עפ"י דברי הש"ך הנ"ל אפ"ה י"ל דדברי הבר"א הנ"ל נכונים ונקדים קושית המפורשים דכמו לדינא דש"ס במקום שמהדין לגרשה אין פרעון פתובתה מעכב א"כ אף אחר החדר"ג במקום דלא גזר ר"ג שוב י"ל דבאין לו לא יהי' פרעון פתובתה מעכב הגט ורק שכתב בשו"ת צ"צ דבאמת היכי דרשאי לגרשה בע"כ כגון בעע"ד או בנכפית להמתירין לגרשה בע"כ אז שפיר באין לו אין פרעון פתובתה מעכב מלגרשה אבל בנשתטית דעכ"פ מדרבנן א"א לגרשה אף ביודעת לשמור גיטה ושוב צריכין דוקא להתיר לו חרם שתי נשים א"כ זה הי' חד מתנאי ההיתר באופן שיסלק לה פתובתה ואם אין לו לסלק פתובתה באמת לא נמן ר"ג רשות להתיר לו חרם הנ"ל עיי"ש אף בשו"ת רח"כ סי' ל' פתב דבאין לו מעות מזונן מועיל השלשת וועקסיל משום אומדנא דאדעתא דהכי שבאם תשתטה ולא והי' לו מעות מזונן שיהי' מעוכב עיי"ז מלישא אשה אחרת לא קובל עליו וחשוב פהתנה שבאופן זה יפטור מחיוב פתובתה וכל תנאי שבממון קיים ואומדנא גדולה מהני אף בתלוי בדעת שניהם עיי"ש, וכן מפורש בחו"מ סו' ר"ז דאומדנא דמוכח מהני כמו תנאי עיי"ש יצא דעיקר הא דאינו מעכב השלשת מעות מזונן הוי רק מפח אומדנא א"כ י"ל לפמ"ש בקה"ח סי' ר"נ סק"ה בהא דשכ"מ שהקדיש כל נכסיו ועמד דאבטיא בש"ס אי יוכל לחזור לדעת הרא"ש דההקדש נשאר קיים אף דספק הקדש אזלינו לקולא כמפורש בנדרים ד"ז אפ"ה י"ל פינו דהא דחזור במתנה להדיט הוי רק מפח אומדנא ולכאורה הא הוי דברים שפלב ועכצ"ל דהוי כמו דברים שפלב כל אדם אבל בהקדש דעכ"פ מספקא לן שמה הי' בדעתו להקדיש אף אם יעמוד ושוב עכ"פ לא הוי בכלל דברים שפלב כל אדם ושוב אף אם באמת הי' בדעתו לחזור אם יעמוד ל"מ משום דהוי דברים שפלב עיי"ש ובאמת בח"ס אהע"ז ח"א סי' צ"ז הרגיש ממש בסברא זו לענין הא דבקדושיין וגירושיין ל"מ חזרת תוכ"ד עיי"ש ועיין ג"כ בש"ע יו"ד סי' רי"א סעיף א' שיטת הרא"ש דבטיטל הנדר לא הוי רק בקול פדי שיהי' בכלל דברים שפלב כל אדם עיי"ש, ולפי"ז י"ל דכבר העיר בשו"ת בר"א חו"מ סי' י"ג די"ל דרוב יועיל לחיוב שבועה מק"ו דע"א דע"א ל"מ באבידה ורוב מועיל באבידה בכתובות דט"ו, וא"כ מדמועיל ע"א לחייב שבועה מכ"ש דרוב יועיל לחיוב שבועה ורק שתייר דכמו דנשבע ר"ג ביבמות דק"כ דאכלו פנורי לחסא אף דמיעוט ניצולים ועכצ"ל דרור חשיב כפירור ומותר לשבע על הרוב ואפ"ה בחומר א"א לא סמכינן על הרוב וא"כ י"ל דכל שבועה הרי רק לברר הדבר וא"כ אדרבה נגד ע"א שפיר השבועה מברר אבל נגד רוב אף אם ישבע נגד הרוב לא יהי' מיקרי מברר הדבר דהרי אדרבה הרוב חשוב כפירור מדמותר לשבע על הרוב וא"כ בכה"ג גם אחר השבועה לא והי' בכלל פירור שפיר אין לנו לחייבו שבועה בחנם עיי"ש בס"י י"ד שהאריך בזה יצא מדבריו דכל שבועה מברר האמת א"כ לפי"ז י"ל באמת באשה דעלמא התובעת פתובתה ויורשים אומרים אין לנו פטורים משבועה משום די"ל דחשוב בכלל תקנתא

לתקנתא פסברת הש"ך הג"ל אבל הכא דבאמת התנה ר"ג שכ"ז שיש לו לשלם הפתובה
אסור לישא אשה אחרת בלי פירעון פתובתה ורק היכי דאין לו חידוש הגרחה"כ דיוכל
לישא אחרת מפח אוןמדינא א"כ קשה לכאורה הרי חשוב כמו דברים שבלב וכמש"כ
הקצה"ח וח"ס הג"ל ורק די"ל דהווי בכלל דברים שבלב פל אדם א"כ התינוח אחר
שנשבע שאין לו דאז השבועה מברר האמת שפיר מהני אוןמדינא דחשיב פתנאי אבל כ"ז
שלא נשבע נהי דגלוי וידוע לפני הש"י שאין לו אבל עכ"פ א"א לכנותו בכלל דברים
שבלב פל אדם ושוב לא מהני האוןמדינא ושוב א"א להתיר לו החרם ונכונים דברי הבר"א
בס"ד ודו"ק ולפי"ז וי"ל בנ"ד דמפורסם לכל שהוא עני גדול א"כ בכה"ג שוב חשוב
דברים שבלב פל אדם ושוב מועיל האוןמדינא ושפיר אפשר להתיר לו החרם אף בלי
שבועה ובפרט במפורסם לעני בלא"ה מבואר בחו"מ סי' צ"ט דפטור משבועה זו ע"כ
מפל הני טעמי הדבר ברור דפטור בנ"ד מלישבע שאין לו וז"ב:ג) עוד יש צד להתיר
בנ"ד הואיל דלפי דברי הרופאים מה שיושב בלי אשה מזיק לו לבריותא א"כ י"ל לפי
מה שהבאתי קושית המפורשים דבכל נשתטית נימא הואיל דבמקום מצוה לא גזר ר"ג
לא יהי פירעון פתובתה מעכב כמו לדינא דש"ס במקום שמהדין לגרשה דאין פירעון
פתובתה מעכב רק שכ' המפורשים די"ל דר"ג גזר אף במקום מצוה ואפ"ה ל"ח מבטל
מצות פו"ר הואיל דאנוס לישא אשה אחרת מפאת חדר"ג ל"ח מבטל מצוה וכמ"ש בתוס'
שבת ד"ד דאף באנוס מלרדות הפת מפח תק"ח פטור מסקילה וע' בכ"מ פ"ו מהחור"מ
עיי"ש וע' בשו"ת רח"כ בסופו בשם חכם אחד שהאריף בזה א"כ התינוח לגבי ביטול
מצוה אבל הכא דלפי דברי הרופא יוכל לבוא לידי פק"נ פשיטא דבמקום פק"נ נא גזר
ובפרט די"ל דהוי אוןמדינא ברורה דאדעתא דהכי שגייע לידי פק"נ לא קיבל עלי' פל
החיובים ואף דבמזון חבירו אסור להתרפאות אף במקום פק"נ כמ"ש בשטמ"ק ב"ק
ד"פ מ"מ כ"ז במקום גמור של חבירו אבל עכ"פ מועיל הפק"נ לחשבו לאוןמדינא ברורה
וממילא לא התחילו החיובים ושוב לא יהי מיקרי פלל בגדר מזון חבירו וכעין שכ'
בנה"מ סי' י"ז דבמקום דא"נ דמחל לא התחיל החיוב בכה"ג גם מחילה בלב מהני עיי"ש
ולכאורה הי' מקום לחוש דאין לרופאים נאמנות באיסורים וכמו שהרגישו המפורשים
מהא דש"ס נדה דכ"ז דקאמר שאלו לרופאים ואמרו תטיל למים אף באמת פבר תרצו
דשם הרופאים בעצמם לא אמרו דבר ברור וחזין לזה י"ל פינן דלשי' כמ"פ חדר"ג ל"ח
רק פדרבנן א"כ י"ל דבדרבנן רופא מהימן ואף דמבואר בסי' קפ"ז דגם ברדמ"ת ל"מ
נאמנות הרופאים אף דהוי רק איסור דרבנן אף באמת לשי' כמ"פ רדמ"ת הוי איסור
תורה ובפרט די"ל דקאי התם שפבר איתחזקה באיסור רדמ"ת שפיר י"ל דגם להוציא
מחזקת איסור דרבנן לא מהימן רופא אבל לענין חדר"ג לשיטת הסוברים דר"ג לא גזר
רק עד פלות אלה החמישי ונהי דאף להסוברים דגם בלא נמנו להתיר החרם בפשוט ג"כ
בטל החרם אפ"ה אפתי יש איסור מצד החרם אף לענין זה פשיטא דעכ"פ יש לסמוך
אדיבור של הרופא דלא גרע עכ"פ מספק וכמ"ש הח"ס דדבור של הרופא משני עכ"פ
לספק וא"כ לענין איסור מצד קבלה ומנהג פשיטא דיש להקל בספק וכמ"ש בח"ס אה"ע
ח"ב סי' צ"ט ובזה ל"ש לדון עוד מצד ח"א הואיל דהוי רק מצד מנהג ובפרט דיש לצרף
סברת הר"ש הנודע שהואיל דעד אלה החמישי הי' עליו ח"א גמור וניתק עכ"פ מאיסור
חרם לאיסור מצד מנהג בכה"ג בנודאי דיש להקל בספק ולסמוך אדיבור של הרופא

ובפֿרט שפֿכר פֿתב הַרְדָּבִיז דֵּהִיכִי דֵּיגִיש רַגְלִים לְדָבָר לִכ"ע מְהִימֵן הָרוּפֵא א"כ בנ"ד גַּם
מִצַּד הַסְּבָרָא יְשִׁיבָה בְּלִי אִשָּׁה יוּכַל לְהִבְיֵא לִידֵי חוּלָה א"כ חֲשִׁיב פֿמוֹ רַגְלִים לְדָבָר וְשִׁפִּיר
יֵשׁ לְהֶאֱמִין לְרוּפֵא וז"ב: ד) וְהִנֵּה כַּת"ה הַעִיר דָּאָם אֵין לוֹ לְשֵׁלֵם פֿתּוּבְתָה יתְסוּר לְגֵרְשָׁה
פְּדִי שְׂלֵא יָבוֹא לְבַטֵּל מִצְוֹת פְּרִיעֵת בַּע"ח וְכָהָא דְמִבְּנֵי אֲרָם בִּיּוֹד סִי כ"ח דָּאָסוּר לְשַׁחֲנוּט
הִיכִי דָּאֵין לוֹ עֶפֶר לְכַסּוֹת וְחִזּוּר וְנִדְחָה מְהָא דְמִבְּנֵי אֲרָם בִּיּוֹד סִי י"ג דְּמִתְרַם לְלַפְנוֹשׁ בְּגָד
בְּלִי צִיצִית הִיכִי דָּאֵין לוֹ צִיצִית וְלִשְׁיִטַּת פֿמָה פּוֹסְקִים גַּם בְּחוּל שְׂרִי עַכְת"ד הִנֵּה בְּגוּף
הַסְּתִירָה מְהָא דִּיּוֹד סִי כ"ח לְהָא דְאִו"ח סִי י"ג פֿכָּר הַרְגִישׁ בְּגִלְיוֹן מְהַרְשָׁא טַל יו"ד
בְּסִי כ"ח שֵׁם וְכֵן הַרְגִישׁ בְּזֵה בְּשׁוֹ"ת טוֹטוּ"ד מֵהַד"ג סִי מ"א אָף בְּגוּף הַדְּבָר יֵשׁ לוֹמֵר
דְּכָבָר הַעִיר בְּמַג"א שֵׁם סַק"ח דִּי"ל דְּצִיצִית חֲשִׁיב שׁוֹא"ת וְכַסְבֵּרַת הַתּוֹס' וּבְמֹת ד"צ
וְנִדְחָה מִפְּנֵי פְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת עֵי"ש וּבְאַמַּת לְשִׁיטַּת הַתּוֹס' בְּרַכּוֹת ד"כ דְּלָאוּ שֵׁאֲש"ב נִדְחָה
מִפְּנֵי פְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת אָף בְּקו"ע א"כ צִיצִית אֲוִנוּ וְחֲשִׁיב אֲש"ב כַּמ"ש בְּתוֹס' יְבָמוֹת
ד"ו א"כ אָף אֵי הִי אֲמָרִינֵן דְּמָה שְׂאִינוּ פּוֹשְׁטוּ הָיִי קו"ע נְהִי דְהָיִי בְּלִי מַעֲשָׂה מ"מ הוֹאִיל
דְּתַחֲלִילַת הַלְּבִישָׁה הִי בְּמַעֲשָׂה גַם הַשְׁהִי חֲשִׁיב מַעֲשָׂה וְכַסְבֵּרַת הַמַּלְמַל בְּהַלְכוֹת בִּיאַת
מִקְדָּשׁ אֲפ"ה לָאוּ שֵׁאֲש"ב אָף בְּקו"ע נִדְחָה מִפְּנֵי כַּה"ב אָף בְּאַמַּת אֵין הַלְכָה פְּשִׁיטַת תּוֹס'
הַנָּ"ל מִדְּקִי"ל בַּש"ע יו"ד סִי שַׁע"ב דָּאָם הַגִּידוּ לְכַהֵן שְׁהוּא עָרוּם שְׁהוּא בֵּין אֲנָהֵל הַמַּת
מְחַנֵּב לִילָף הַחֻצָּה עָרוּם וְעֵינֵן נוֹבִי"ק אֲו"ח סִי ל"ה אָף עַכ"פּ הַמַּג"א שֵׁם פֿתּוּבְתָה דְּבַגְנָאֵי
קָטָן אָף שׁוֹא"ת אֲיִנוּ נִדְחָה אָף בְּאַמַּת דְּבָר זֶה תְּלוּי בְּשִׁנֵּי תִּירוּצֵי הַתּוֹס' שְׁבוּעוֹת ד"ל אָף
לְפִי מָה דְּנִרְאָה מִרַמ"א סִי שַׁע"ב דַּס"ל פְּשִׁיטַת הָרָא"ש דְּהָרוּאָה פְּלָאִים בְּבָגָד חֲבִירוֹ
אֲיִנוּ מְחַנֵּב לְהַגִּיד לוֹ דְּזֵה חֲשִׁיב שׁוֹא"ת כַּמ"ש הַנוּב"י שֵׁם א"כ שׁוּב מְוַכְרַחִים לְבוֹא
לְתִירוּץ א' בְּתוֹס' שְׁבוּעוֹת שֵׁם אָף לַכַּמ"ש הַנוּב"י דְּאִסוּר תְּמִידִי אָף בְּשׁוֹא"ת אֲיִנוּ נִדְחָה
א"כ אָף לְשִׁיטַת הָרָא"ש א"ש תִּירוּץ ב' שֵׁל תּוֹס' שְׁבוּעוֹת הַנָּ"ל וְשׁוּב י"ל דְּשׁוֹא"ת
בְּמַקְרָה אָף בְּגִנָּאֵי קָטָן נִדְחָה וּמַכ"ש מִיְדֵי דְהָיִי אֲש"ב וּבְשׁוֹא"ת בְּנוֹדָאֵי נִדְחָה מִפְּנֵי גִנָּאֵי
קָטָן א"כ א"ש הַפֿל דְּנוּקָא צִיצִית דְּהָיִי אֲש"ב וְהָיִי בְּשִׁיטַת שְׁפִיר נִדְחָה עַכ"פּ מִפְּנֵי גִנָּאֵי
קָטָן אָבֵל הַתָּם לְעֵנֵן פִּיטוּי שְׁפִיר אָסוּר לְשַׁחֲנוּט בָּאֵין לוֹ עֶפֶר לְכַסּוֹת וז"ב: ה) וּבְזֵה מִיּוֹשֵׁב
ג"כ מָה שְׁהַעִיר דִּיתְסוּר מִלְּגֵרְשָׁה מְשׁוּם דִּיבְטֵל מִצְוֹת פְּרִיעֵת בַּע"ח וְכַת"ה פֿתּוּבְתָה דְּכָמוּ
דְּכַבּוּד הַבְּרִיּוֹת דּוּחָה לְצִיצִית דְּהָיִי שֵׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה ה"ה דְּמִצְוֹת פ"ו דּוּחָה לְמִצְוֹת פְּרִיעֵת
בַּע"ח בְּאַמַּת ז"א דְּשִׁאֲנֵי הַתָּם בְּצִיצִית דְּהָיִי אֲש"ב שְׁפִיר נִדְחָה מִפְּנֵי כַּה"ב דְּהָרִי לְשִׁיטַת
הַתּוֹס' בְּרַכּוֹת הִיכִי דְהָיִי אֲש"ב אָף בְּקו"ע נִדְחָה י אָף בְּפְשִׁיטוֹת י"ל דְּנוּקָא בְּכִסּוּי דָּאָם
יְשַׁחֲנוּט עַכְשָׁיו וְאֵין לוֹ עֶפֶר לְכַסּוֹת א"כ יֵהִי נְבִלְעַ הַדָּם בְּקַרְקַע וְשׁוּב אִם לֹא יְכַסֶּה פְּעַת
יְתַבְטֵל מִצְוֹת פִּיטוּי לְגַמְרֵי שְׁפִיר אָסוּר לְשַׁחֲנוּט אָבֵל הָכָא אִם יְשַׁלֵּם ק אַח"כ ג"כ וְקִינִים
מִצְוֹת פְּרִיעֵת בַּע"ח שְׁפִיר בְּמָה שְׂאִינוּ מְשַׁלֵּם לָהּ עַכְשָׁיו ל"ח בְּכָלֵל מְבַטֵּל הַמִּצְוָה דְּהָרִי
לֹא נִפְטָר מִן הַחֻב וְאִם יֵהִי לוֹ אַח"כ יִצְטָרֵף לְשַׁלֵּם לָהּ שְׁפִיר ל"ח אַכְתִּי בְּכָלֵל בִּיטוּל
מִצְוָה וְכַעֲזֵין סְבֵרַת הַתּוֹס' בְּקִיּוּשֵׁין ד"כ דְּמִילָה ל"ח מַעֲשָׂה ז"ג לְפִי שְׁמִיּוֹם ח' וְאֵילָף אֵין
לוֹ הַפֿסֵק וְכֵן הוּא שִׁיטַת הַרַמְבַּ"ם מוּבָא בִּיּוֹד סִי רַס"א דְּלַעֲנֵן מִילָה אֲיִנוּ בְּחִיּוּב פֿרַת
רַק בְּמַת עָרַל אָבֵל פֿל יְמֵי חֲיָיו אֲיִנוּ בַּר פֿרַת הוֹאִיל דְּבִידוּ לְמוּל וְרַק שִׁיטַת וְהָרָאב"ד
דְּחִיב פֿרַת תִּיכְף רַק בְּמֵל א"ע אַח"כ נִפְטָר מִן הַפֿרַת וְכֵן הוּא שִׁיטַת הַתּוֹס' מְפֹת דִּי"ד
ע"א עֵי"ש אָבֵל לְעֵנֵן פְּרִיעֵת בַּע"ח פְּשִׁיטָא דְּל"ח מְבַטֵּל הַמִּצְוָה הוֹאִיל דְּבִידוּ לְשַׁלֵּם
אַח"כ וְכַמ"ש בְּתוֹס' שְׁבַת דְּקַל"א דְּנוּקָא בְּצִיצִית וְסוּכָה וְזוּמָנָה דָּאָף אִם יְקִינִים הַמִּצְוָה

מִתְחַר מ"מ מְצוּת הַיּוֹם לֹא יִקְנִים עוֹד לְעוֹלָם אֲבָל בְּמִילָה גוּף הַמִּילָה שְׁעוֹשָׁה בְּשִׁמְיָנִי יַעֲשֶׂה בְּתַשְׁיָעִי ל"ח מְבַטֵּל הַמַּצָּה עֵי"ש ה"ה הֵכָא ג"כ הַסְּבָרָא פְּנ"ל וז"ב ע"כ אֲחָרֵי דְלִפֵּי דְבָרֵי הַרְוּפָאִים יוֹכֵל לְבוֹא לִידֵי פִק"נ א"כ אַף לְהַאֲסֹרִים מְמוֹן חֲבִירוֹ בְּמִקוֹם פִּק"נ מ"מ קִי"ל דְּמִתְרַחֵם לְהַתְרַפְּאוֹת וְרַק דְּחִיב לְשַׁלֵּם אֲח"פ א"כ ה"ה הֵכָא הָרִי אֵינוֹ מִפְּקִיעַ זְכוּת מְמוֹן שְׁלָה לְחִלוּטִין רַק עַד שְׁתַּשְׁיַג יָדוֹ ע"ל פְּשִׁיטָא דְאֵינוֹ מְחַנְיָב לְהַכְנִיס א"ע לְסִפְק סִפְנָה ע"כ בְּאֵם יִרְאֶה כַּת"ה שְׁבָאָמַת עָנִי הוּא וְאֵין יָדוֹ מְשַׁגְתַּ עכ"פ יִשְׁלִישׁ סְכוּם עֵינְקָר הַפְּתוּבָה בְּמִזְנוּמָנִים וְעַל מִתְרַחֵם הַחַיִּיבִים יִשְׁלִישׁ וועקסעל וג"פ בד"ת אָזִי ג"א הַנְּנִי נִמְנָה בֵּין הַמְּתִירִים כְּנֹלַע"ד בַּס"ד לְדִינָא: ב' מִקָּץ תִּרְס"ז רֵאדֵאמִישְׁלֵא.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל. ס' כ"ח לְהַרְבּ הַגַּה"צ בְּנִש"ק כַּש"ת מ' יִתְזַקֵּאל אַבְד"ק דְּעַשׂ וְלִגִּיסוֹ הַה"ג מוה"ר נִפְתָּלִי צְבִי הוֹרְוויטְץ וְלְהַרְבּ הַה"ג מו"ה אַבְרָהָם יִצְחָק אוֹיִסְשְׁפִיטְץ נ"י בְּדָבָר שְׁאֵלְתָם בְּרֵאוּבֵן שְׁעֵשָׂה פְּתַב עִם שְׁמַעוֹן שְׂרֵאוּבֵן יִחְזוֹר מִן לִיסְעֻנָּץ שְׁלוֹ וְיַעֲקוֹר דִּירְתוֹ מִמְּקוֹם שְׁדָר כְּדִי שְׁשַׁמְעוֹן יִשְׁיַג לִיסְעֻנָּץ וְשְׁמַעוֹן הַתְּחַיִּיב א"ע עֲבוּר זֶה שְׂאֵם יִשְׁיַג שְׁמַעוֹן לִיסְעֻנָּץ יִתֵּן לְרֵאוּבֵן חֲצִי רְנוּחַ מִן הָעֶסֶק וְגַם הַתְּחַיִּיב א"ע שְׁבָכֵל זְמַן שְׂרֵאָה רֵאוּבֵן לְמַפְנֵי זְכוּת הַרְיָנָס שְׁלוֹ יִתֵּן לוֹ בַּפ"א עֲשָׂרָה פְּעֻמִּים מְכַפֵּי שְׁעֵלָה הַרְנוּחַ בְּשָׁנָה הַרְאִישׁוֹנָה וְכַעַת רוּצָה רֵאוּבֵן בְּזֶה דִּהְיִינוּ לְמַפְנֵי לוֹ זְכוּתוֹ כְּפִי שְׁהַתְּנָה בִּינֵיהֶם וְשְׁמַעוֹן טוֹעֵן א' כִּי לֹא הִשְׁיַג לִיסְעֻנָּץ עַל מְכִירָה לְאַחֲדִים רַק י"ש תַּחַת הַחוּתָם וְעַל אֲנָפֵן זֶה לֹא עֲשָׂה הַפְּתַב וּמָה שְׁהַתְּחַיִּיב א"ע אֲח"פ לִיתֵן אַרְבָּעִים אַחֲזוּזִים 40% הִי אָנוּס כִּי הִי יִרָא שְׂיִמְפְּנֵי זְכוּתוֹ לְאַחַר וְגַם טוֹעֵן שְׁכַעַת מְחַמַּת פְּחַד הַמְּלַחְמָה מְתִירָא לְקִנּוּת פֶּן יִבֵּא הָאֵיבֵב וְלֹא יוֹכֵל לְהוֹבִיל מְסַחְרוֹ פְּרֵאוּי וְגַם מְחַמַּת הַמְּלַחְמָה נִתְקַלְקַל הָעֶסֶק וּבְכַרְט כִּי בְּשָׁנָה הַרְאִישׁוֹנָה נִתֵּן לוֹ רְיָנָס גַּם מָה שְׁמִכְרַ בְּהַעֲלָמָה וְזֶה אֵינוֹ דְּבָר הַמְּתַקְנִים עַל לְהַבָּא ע"כ אֵין רְצוֹנוֹ לִיתֵּן לוֹ עֲשָׂרָה פְּעֻמִּים מְכַפֵּי שְׁנָתָן לוֹ אֲשַׁתְּקַד רַק שְׁיִתֵּן לוֹ בְּכֹל שְׁנָה רְיָנָס 40% כְּפִי שְׁנָתָן לוֹ עַד עֵתָה זֶה תוֹרְף הַטו"ת בְּקַצְרָה: א) הִנֵּה בְּאָמַת עַפ"י דִּין אִם בִּיקַשׁ שְׁמַעוֹן מְרֵאוּבֵן שְׂיַעֲשֶׂה לוֹ טוֹבָה וְעֲבוּר זֶה הַבְּטִיחַ לוֹ שְׁכָרוֹ פְּשִׁיטָא דְשָׁכַר פְּעוֹלָה מְתַחַיִּיב אַף בְּדִיבּוּר בְּעֵלְמָא וְהִנֵּה פֶּאֶן ע"י שְׁנָתָן רֵאוּבֵן פְּתַב חֲזָרָה לְהַמְּשִׁלָּה עַל זְכוּת הַלִּיסְעֻנָּץ שְׁלוֹ וְעִ"כ הִשְׁיַג שְׁמַעוֹן לִיסְעֻנָּץ זֶה עֲדִיף מְשַׁכְרַ פְּעוֹלָה דְשָׁם עכ"פ הַפּוֹעֵל אֵינוֹ מְפָסִיד מְפִיסוֹ אַפ"ה חָל עָלָיו חַיִּיב שְׁכָר פְּעוֹלָה בְּדִיבּוּר בְּעֵלְמָא מְכ"ש הִיכִי דְמְפָסִיד זְכוּתוֹ שְׂיַשׁ לוֹ מְכַבֵּר בְּנוֹדָאֵי דְמְחַנְיָב לִיתֵּן לוֹ כֹּל מָה שְׁהַבְּטִיחוֹ וְגַם בְּעָרַב שְׁלֵא בְּשַׁעַת מִתֵּן מְעוֹת שְׂאֵינוֹ מְתַחַיִּיב בְּלִי קִנְיָן אַפ"ה הַדִּין אִם נִפְטָר עַל פִּיו אוֹ חֲחִזִיר שְׁטָר חוּב לְלוֹהָ ע"י מְתַחַיִּיב וְעֵינֵן בְּקַצְרָה"ח ס' רס"ד דְּגַם בְּמַבְטִיחַ לְסַרְסוֹר יוֹתֵר מְכַדִּי שְׁכָרוֹ דִּיוֹכֵל לִומר מְשַׁטָּה אָנִי בְּדָ מ"מ אִם נִחְסַר לְהַסְרָסוֹר מְשַׁהוֹ חִיב לְשַׁלֵּם לוֹ הַכֹּל כַּמ"ש הַתּוֹס' ב"ק ד"כ וְכַתּוּבּוֹת ד"ל לְעֵנֵן זֶה נִהְיָה וְזֶה לֹא חָסַר דְּפִטוֹר מ"מ אִם חָסוֹר מְשַׁהוֹ חִיב לְשַׁלֵּם לוֹ כֹּל מָה שְׁנִהְיָה וְגַדוּלָה מְזוֹ דַּעַת הַמְּרַדְכִי פ' הַגּוֹזֵל דְּאָרְף דְּבַגְרָמָא בְּנִזְקִין פְּטוֹר מ"מ אִם הַבְּטִיחַ לְשַׁלֵּם לוֹ מְתַחַיִּיב אַף בְּדִיבּוּר וְעֵינֵן ח"ס חו"מ ס' קנ"ט וּבְשׁוֹ"ת ד"ח ח"א חו"מ ס' ל"א עכ"פ פְּשִׁיטָא שְׂאֵם שַׁע"י שְׂרֵאוּבֵן הַנִּיחַ הַלִּיסְטְנָץ שְׁלוֹ הִשְׁיַג שְׁמַעוֹן לִיסְטְנָץ בְּנוֹדָאֵי דְמְחַנְיָב לִיתֵּן לוֹ כֹּל מָה שְׁהַבְּטִיחוֹ וְנוֹדַע שִׁי פְּמָה פּוֹסְקִים דְּאָרְף בְּהַבְּטִיחַ לוֹ בְּשָׁכַר פְּעוֹלָתוֹ דְשִׁלְב"ל מְחַנְיָב לִיתֵּן לוֹ וְעֵינֵן קַצְרָה"ח ס' שִׁל"ב וּבְרִיט"א פ"א דְּבַכּוֹרוֹת וְעֵינֵן בַּהַג"א דְּאָרְף אִם הַבְּטִיחַ לוֹ חֲפֵץ בְּשָׁכָרוֹ דִּיוֹכֵל לִיתֵּן לוֹ דְּמִיו וְעֵינֵן גִּיטִין דַּע"ה וּבְקַצְרָה"ח ס' רמ"א: ב) וּמָה שְׁטוֹעֵן שְׁמַעוֹן כִּי הִי אָנוּס בְּמָה שְׁהַבְּטִיחַ לוֹ אַחַר

שְׂרָאָה שְׁלֵא הַשִּׁיג רִשְׁיוֹן לְמַפְנֹר לְאַחֲדִים וְעָבֹר זֶה שֶׁהַשִּׁיג רִשְׁיוֹן לְמַפְנֹר רַק תַּחַת הַחֹתֶם בְּאֵמֶת לֹא רָצָה לִיתֵן שְׂכָר גָּדוֹל כַּזֶּה רַק מִתְּיָרָא הִי שְׁלֵא יִמְפְּנֹר זְכוּתוֹ לְאַחַר הֵנָּה פְּשִׁיטָא דְזֵה ל"ח אָנוּס כִּינּוּן שְׁשֻׁמְעוֹן לֹא הִי נִפְסָד מִפִּיסוֹ רַק שְׁלֵא הִי מְקַבֵּל טוֹבָה מֵרְאוּבֵן וְע"י שֶׁהַבְּטִיחַ לִיתֵן חֵלֶק רִינוּחַ ע"ז עֲשָׂה לוֹ רְאוּבֵן טוֹבָה מִמִּילָא ל"ח אָנוּס כִּינּוּן שְׁשֻׁמְעוֹן לֹא יו"ד ס' רל"ב בְּשֵׁם הַמַּהְרִי"ק דָּאָם אֵינוֹ נִפְסָד מִשְׁלוֹ ל"ח אָנוּס וְכֵן מִפְּנֵי שֶׁבְּחו"מ ס' רמ"ג דָּאָם.

רָצָה לִישָׂא אִשָּׁה וְלֹא רָצָתָה רַק בְּאִנְפֵּי שִׁיכְתֹּב לָהּ נְכֶסֶי דל"ח מִתְּנָה בְּאָנוּס כִּינּוּן שְׁשֻׁמְעוֹן לֹא שְׁלֵא לִישָׂא אוֹתָהּ וְע"י בְּפִר"ד שֶׁהָאֲרִיף בְּהָא דְקַבְּלוּ בְּעַרְבוּת מוֹאָב עַדן חָשׁוּב אָנוּס כִּינּוּן שְׁפָכָר זְכוּ בִּיא"י א"כ הוּוּ כִּינּוּן שְׁשֻׁמְעוֹן לִיקָח דְּבָר מִשְׁלָהֶם עכ"פ פְּשִׁיטָא דל"ח בְּכָלֵל אָנוּס, אִף בְּאֵמֶת יָפָה פָּתַח הָרַב מו"ה א"ו אוֹיִסְשׁוּפּוּטֵן דְּבְּאֵמֶת שְׁשֻׁמְעוֹן קִיבֵּל עָלָיו שְׁנֵי חַיִּיבִים אֶחָד שְׁמֻחָיִב לִיתֵן לוֹ חֵלֶק רִינוּחַ 40% וְגַם קִיבֵּל עָלָיו חַיִּיב לְשַׁלֵּם לוֹ הַרִינוּחַ מִעֲשָׂרָה שָׁנִים בִּפ"א אִם יִרְצָה רְאוּבֵן לְמַפְנֹר כָּל זְכוּתוֹ, אֲבָל עכ"פ זֶה פְּשִׁיטָא דלע"ע לֹא חָל הַמְּכִירָה דלע"ע הַדְּבָר בְּשִׁוְתָפוֹת רַק דְּשֻׁמְעוֹן קִיבֵּל עָלָיו חַיִּיב לְכַשְׁיִרְצָה רְאוּבֵן לְמַפְנֹר יְשַׁלֵּם לוֹ כְּפִי הַמְּדוּבָר אֲבָל עכ"פ נִהִי דְחַיִּיב מְהֵנִי אִף בְּדִשְׁלֵב"ל לְפִי שְׁגוּפּוֹ הוּוּ בְּעוֹלָם וְגַם חֲזָרָה ל"מ אִף קוֹדֵם שְׁבָא לְעוֹלָם כִּינּוּן שֶׁהַקְּצָה"ח ס' ר"ט וְס' קי"ב אֲבָל עכ"פ הַחַיִּיב לֹא חָל רַק בְּאוֹתוֹ זְמַן שִׁיְתְּרָצָה רְאוּבֵן לְמַפְנֹר וְא"כ י"ל נִהִי דְהוֹכַחְתִּי דְהַחַיִּיב חָל בְּדִבְבוּר הוֹאִיל שְׁפָכָר גָּמַר רְאוּבֵן פְּעוֹלָתוֹ בְּמָה שֶׁהַחֲזִיר הַלִּיסְעֵנִץ וְנִתְחַיֵּיב שְׁשֻׁמְעוֹן בְּמָה שֶׁהַבְּטִיחַ לוֹ וְנוֹדַע שִׁיטַת הַר"פ הָאֹמֵר דָּאָם קִינְדֵּשׁ אִשָּׁה ע"מ לִיתֵן לָהּ מְאָה ר"כ בְּמִשְׁוֹ שְׁנָה וְכִנְסָה תוֹף הַזְּמַן כִּינּוּן דִּא"א הַמְּעַשָּׂה לְהַתְּבַטֵּל שׁוּב חָל עָלָיו חַיִּיב וְע"י שֶׁבב"ש סו' ל"ח אִף מְצִינוּ בְּש"ס דב"מ די"ד דָּאִף בְּמוֹכַר שְׁדָה שְׁלֵא בְּאֲחֵרִיּוֹת מ"מ אִם יִצְאוּ עָלָיו עוֹרְרִין עַד שְׁלֵא הַחֲזִיק בָּהּ יוֹכַל לְחַזֹּר בּוֹ וְקָאָמַר בְּש"ס ה"מ בְּלֹא דִינִישׁ אֲמַצְרִי וּמִפְּנֵי שֶׁ שֵׁם בְּפוֹסְקִים דָּאִף אִם כָּבֵר נִגְמַר הַקְּנִי בְּכֶסֶף אוֹ בְּשֵׁטֶר אִפ"ה כ"ז שְׁלֵא הַחֲזִיק בָּהּ כְּאֵדָם הַעוֹשָׂה בְּשֵׁלוֹ מִתְּבַטֵּל הַמְּקַח ע"י רִיעוּתָא כָּל דְּהוּ וְע"י שֶׁבְּרֵא"ש דְּהוּ מִדִּין סְטִימְתָא כְּמוֹ דְּמִהֵנִי סְטִימְתָא לְעֲשׂוֹת קִנְיָן ה"ה דְּמִהֵנִי לְבַטֵּל קִנְיָן וְע"י בְּמַהְרִי"ט שֶׁהָאֲרִיף בְּזֵה לְעֵנִין שִׁיְדוּכִין דכ"ז שְׁלֵא נִשְׁאַה יוֹכַל לְבַטֵּל הַשִּׁיְדוּכִין בְּשִׁבִיל מוּם כָּל דְּהוּ וּמִפְּנֵי שֶׁ בִּיאָה ע"ז ס' נ' דְּבְּשִׁיְדוּכִין ל"א נִסְתַּפְּחָה שְׁדָהוּ א"כ פְּשִׁיטָא דְּגַם בְּנ"ד אִם קָנָה זְכוּת לִיסְעֵנִץ מִחֲבִירוֹ אִף אִם נִגְמַר הַקְּנִי בְּאִנְפֵּי הַמוֹעִיל וְאִף אִם כָּבֵר שְׁיָלֵם לוֹ הַכֶּסֶף מ"מ אִם קוֹדֵם שְׁנִכְנַס הַלּוֹקֵחַ לְתוֹף הַעֶסֶק נִתְהוֹנָה אֵיזָה סִיבָה שְׁנִתְקַלְקַל הַעֶסֶק פְּשִׁיטָא דִּיּוֹכַל לְחַזֹּר בּוֹ מִדִּין סְטִימְתָא מְכ"ש הֵכָא דְּלֹא שְׁיָלֵם לוֹ עַדן דְּמִי שְׁיֻוִי זְכוּת רְאוּבֵן נִהִי דְחַיִּיב חָל עָלָיו לְקַבֹּל אֲבָל כִּינּוּן שְׁשֻׁמְעוֹן שְׁנוֹלֵד קְלָקוּל בְּהַעֶסֶק קוֹדֵם גָּמַר הַקְּנִי ע"י הַמְּלַחְמָה וְזֵה הוּוּ בְּכָלֵל אָנוּס דל"ש וְל"ש דְּהוּי לוֹ לְהַתְּנוּת בְּנוֹדָאֵי דִי"ל דָּאִין עַל שְׁשֻׁמְעוֹן חַיִּיב כְּעַת לְשַׁלֵּם בִּפ"א בְּעַד זְכוּת רְאוּבֵן וְנִהִי דִא"א לְהַחֲזִיר לְרְאוּבֵן אֶת הַזְּכוּת הַלִּיסְעֵנִץ שְׁלוֹ אֲבָל עכ"פ אִין מְחַיִּיב לִיתֵן לוֹ לע"ע רַק הַרִינוּחַ כְּפוֹ חֲשׁוּבּוֹן 40% וּבְפִרְט דְּבְּאֵמֶת יֵשׁ אָנוּס דָּאָם הִי שְׁשֻׁמְעוֹן מְעַלָּה בְּדַעְתּוֹ שִׁיְהִי כָּל הַעֶסֶק מְקוּלְקַל וְכִינּוּן סִפְנָה לֹא הִי מִתְּחַיֵּיב א"ע לְקַבֹּל הַזְּכוּת בִּפ"א וְאִף שְׁנוֹדַע שִׁיטַת הַתּוֹס' כְּתוּבוֹת דמ"ז דְּלוֹקֵחַ פָּרָה וְנִטְרָפָה ל"מ אָנוּס דָּאָם מְשׁוּם דְּתְלוּי בְּדַעְתּוֹ הַמוֹכַר ג"כ אִף בְּאֵמֶת כְּמָה תְּשׁוּבוֹת בְּדְבָר א' דְּבִמַח"א בְּאֵמֶת מְתָרֵץ קוֹשְׁיוֹת הַתּוֹס' מְשׁוּם שִׁיּוֹכַל הַמוֹכַר לֹמַר נִסְתַּפְּחָה שְׁדָה ע"י שֶׁמָּה שְׁשֻׁמְעוֹן בֵּין חֵלֶה הַתְּלִימִד לְחֵלֶה הַמְּלַמֵּד א"כ הֵכָא ל"ש לֹמַר נִסְתַּפְּחָה שְׁדָהוּ שְׁל שְׁשֻׁמְעוֹן דלע"ע חֵלֶק 40%

היא של ראובן א"כ ארבע הקילקול בחלקו של ראובן ג"כ ואף לשיטת התוס' מ"מ נודע שיטת מהר"ש יונה דלהחזיק מהני אומדנא אף בתלוי בדעת שניהם ואף דמ"ל הלכ' זכי ומתנה תמה עליו מש"ס דכתובות דע"ו ע"ב אף בספרי ח"ג סי' פ"ו ישבתי שי מהר"ש יונה וחוי' לזה נודע מ"ש בשו"ת נו"ב מה"ק חיו"ד סי' ס"ט דרק במקח שפבר נגמר אז ל"מ אומדנא לבטל מקחברור אבל דבר שהוא מצד חיוב המנטל עליו אף שפבר נתחייב באופן המועיל מ"מ אם צריך עוד לקיים חיובו מועיל אומדנא לפטור מחיובו עיי"ש לענן שידוכין דבהמירה אחות המשודכת מועיל אומדנא א"כ הכא דלע"ע כ"ז שלא אמר ראובן שרוצה למפור זכותו לא נמפר עוד לשמעון רק חיוב חל עליו שבזמן שירצה ראובן למפור יתן לו כפי שיעלה רינח מעשרה שנים לפי חשבון אבל עכ"פ פיון שנולד סיבה שלא שנה הדבר לקנות א"כ מועיל אומדנא לפטור מחיוב שקיבל עליו ועיין ח"ס חאה"ע סי' ק"נ וקנ"א: ג) וחוי' לזה גם בזה צדקו טענת הנתבע שהרינח הי' גם מגניבות ואין רצונו לספן נפשו גם להבא ונהי די"ל דגם אם יהי' בשנים הבאות רינח ממכירת משקה בהעלמה ג"כ יצטרף ליתן לו דאף דנודע דיש בזה ספיקא דדינא אם זוכה שנתרף בגניבות כמפורש בש"ך סי' קע"ו ובסי' ס"ב ועיי"ש בתנאים דעכ"פ אם אומר השנתרף לעצמו זכיתי א"צ ליתן חלק לשנתפו ובקצה"ח תמה ע"ז ועיין ח"ס חו"מ סי' מ"ז שהצדיק דברי התנאים אבל כ"ז אם לא רוצה ליתן לו מתחילה רינח מנה הי' יכול לומר לעצמי קניתי אבל אם פבר קיבל עליו לשלם לו הוי' פקיבל עליו שיטה זו דשייך לשנתפות א"כ י"ל דגם על להבא לא יוכל לחזור ועיין שו"ת מהרש"ם ח"ב סי' קי"ח שהביא ראי' לזה מדברי מהרשד"ם, אף באמת אין זה הדבר ברור דהא יכול לומר סברתי שעפ"י דין שייך להשנתפות אבל עכשיו שנתברר שיוכל לטעון קים לי אינו רוצה ליתן מספק ועיין קצה"ח סי' ע"ה שהביא משו"ת בית יעקב דגם בדבר שמחוייב לצי"ש ונתן בחזקת שסובר שמחוייב עפ"י דין די"ל דחשוב בכלל מחילה בטעות ומקורו מתוס' סנהדרין דע"ז אף עכ"פ אף אם נחליט כמ"ש במהרש"ם שם זה רק לענן שיהי' מחוייב ליתן גם להבא מה שיעלה רינח אף ממשיקה שימפור בלי רשיון אבל לא שיוכל לכופו לשלם בפעם אחת מדבר שהוא בחזקת ספנה ואין מחוייב להכניס עצמו לספק ספנה בשביל שירויח חבירו וזה פשיטא להפוסקים דגם גניבות שייך להשנתפות מ"מ א"י שנתרף אחד לכוף חבירו שיגנוב גם להבא שיוכל לומר דאינו רוצה להכניס א"ע לספק ספנה בשביל רינח, וגם באומרים לו הנח לוריק עצמך על תינוק א"צ למסור נפשו כמ"ש התוס' יומא דפ"ב ועיין בנה"מ סו' קכ"ה דא"צ להפסיד ממון שלו בשביל להציל פקדון חבירו היכי דהאונס בא על הפקדון: ד) ומה שכ' הרב רנ"צ דא"נ לומר שהרינח הי' גם ממשקה שנמכר בהעלמה והביא מחו"מ סי' פ"א באמת יש לחלק דשם רצונו לנכות מהקרן וקיי"ל דסליקי בלא זוי' אפיקא ממונא הוא א"כ חשיב פרוצה להוציא מן המלנה שפיר א"נ, ועיין מח"א פ"ג הלכות מלנה ולנה לענן הא דירשי המלנה א"צ להחזיר ריבית דלכאורה י"ל דאם הלנה חיוב עוד הקרן דיוכל לנפות לו עיי"ש שכ' דלכאורה י"ל דכמו בא"ר דאין מוציאים אמרינן סליקי בלא זוי' אפיקא ממונא ה"ה לענן יורשי המלנה עיי"ש שכ' דיש חילוק, ואי אמרינן כ"א עומד בשלו יוכל לנפות א"כ שפיר אין נאמן לומר טעיתי דטעות ל"ש אבל כאן אין רצונו לתבוע בחזרה הרינח מן לשעבר רק דאין ברצונו לשלם בפעם אחת כפי הרינח שעלה מן המסחר שהי' בגניבה בכה"ג פשיטא

דְּנֹאֲמָן אִף עכ"פּ הִי יָכוֹל לְהַטִּיל קב"ח עַל שְׁמֵעוֹן כַּמָּה עֲלֵה הַרְיוֹח מִמְכִּירַת מְשָׁקִים כְּשֶׁרִים אִף לַפְעַנ"ד טַעֲנַת שְׁמֵעוֹן הֵמָּה חֲזָקִים א"כ גַּם לַקב"ח א"צ שְׁמֵעוֹן דְּהָא קִי"ל לַעֲנִן חַיִּיב שְׁבוּעָה וַקב"ח מְסַפֵּק אִין מְשַׁבְּעִין וְגַם תְּפִיסַת הַתּוֹבֵעַ ל"מ בְּסַפֵּק חַיִּיב שְׁבוּעָה דְרַבְּנָן כַּמ"ש בַּשּׁט"מ פ"ב דְּכַתּוּבוֹת וְעִינֵין ש"ש וּבַקְצָה"ח וְנַה"מ ס' פ"ז וּבְסַפְרֵי ח"ב הָאֲרַכְתִּי בְּזָה לְכֹן אִין לְהַכְרִיחַ כְּעַת אֵת שְׁמֵעוֹן לַקְנוֹת מְרַאוּבֵן אֵת הָעֵסֶק וּלְשַׁלֵּם לוֹ עֲשָׂרָה פְּעָמִים כְּפִי שְׁעֲלָה הַרְיוֹח בְּשָׁנָה הָרִאשׁוֹנָה אַחֲרֵי שְׁפָל הָעֵסֶק הוּא בְּסַפֵּק סַפְּנָה וּבְחֻשׁ קִלְקַל עַד אֲשֶׁר יַעֲזוֹר הַש"י שְׁיַעֲבֹר הַזַּעַם וְהָעֵסֶק יִהְיֶה עַל מְכוֹנוֹ כְּמַקְדָּם אִז יִצְטָרֵף לַקְלָיִם חַיִּיבוֹ כְּפִי רְאוּת עֵינֵי בַד"צ כְּנִלְעַנ"ד בַּס"ד בְּרוּר לְדִינָא: בַּאֲעֵה"ח ב' יִתְרוֹ תַרע"ה פָּה וְאִיצְעוֹן.

הק' שמואל ענגיל בין הגולים פק"ה. סי' כ"ט להרבנים הגדולים בדצד"ק דעמביץ יחי' בדבר שאלתם בעיטה הנלוש בגריץ אי דינה פפת הבאה בכיסנין.

א) הנה באמת לפי המבואר בסי' קס"ח לפל הפירושים בפת הבא בכיסנין מבואר דבעי שיהי' מי פירות רק הפלוגתא אי סגי במילוי ממ"פ או דבעי שהעיסה בעצמה יהי' נילוש במ"פ ונהנה באמת באו"ח סי' ר"ה מפני דבירקות המים שבישלו בהם ברכתו כמו הירקות ועי' עוד באו"ח סי' ר"ב סעיף ו' לענין פירות שבישלו במים אי דינו כפרי עצמו דפליגי בזה הרשב"א והרא"ש ולשי' הט"ז (סק"ט וסק"י בפירות ובשום שדרך לבשלו או לשלון או לסחטן גם לשי' הרשב"א חשיבי כמו בפרי עצמו ולשי' המג"א סכ"ב אינו כן פניו דעכ"פ לא נטעו מתחילה אדעתא לבשלו ורק היכי דדרך לבשלו עפ"י רוב אז גם המג"א מודה דגם לשי' הרשב"א חשיבי כמו הפרי עצמו וה"ה בירקות באם הדרך לבשלו עפ"י רוב לכ"ע המים חשיבי כמו הירקות עיי"ש ולפ"ז י"ל דכמו דלשיטה זו סגי באם המילוי הוא מדבש ה"ה די"ל דאס יהי' המילוי מאנרז או דוחן מבושלים דיהי' חשיבי כפת הבא בכיסנין וממילא די"ל דגם לשי' הסוברים דבעי שהעיסה עצמה יהי' נילוש במ"פ מ"מ פניו דבמדי דהדרך עפ"י רוב לאוכלו ע"י הבישול המים חשיבי כמו הדרך בעצמו א"כ בנודאי די"ל דאם מבשלין גריץ עד שנגרש בהגריץ טעם מהמאכל בנודאי דיצא מתורת מים ונודע מ"ש הפוסקים לענין יין צמוקים שנעשה ממים דחשיבי כמ"פ לחוד ואף דבשיות ח"צ סי' ק"מ חולק מ"מ בח"י סי' תס"ב סקי"א פסק דחשיבי כמ"פ וע' בסי' ר"ב בט"ז ומג"א שכ' דביין צמוקים אחר ג"י אף בלא משה היין מן הצמוקים מ"מ יין גמור אף לענין ניסוף עיי"ש וע' ביא"פ סי' תס"ב שהעיר לשי' המג"א שנסתפק לענין מי דבש ה"ה דינש להסתפק לענין רותב של בשר אם קלט הרבה טעם בשר די"ל דדינו כמ"פ עיי"ש ובפרט דמפניו בט"ז סי' קס"ח סק"ו דמקילין בספק דהוי סד"ר וכתב שם דנודאי גם בעיסה גמורה יוצא בברכת במ"מ מה"ת ע"כ לענ"ד אם באמת הוא צורך גדול יש להקל, שיהי' נילוש בגריץ ורק באופן שיהי' שיעור פזה שיהי' נרגש בהגריץ טעם המאכל ולא טעם מים לבד כנלע"ד בס"ד לדינא: ועש"ק נ"חי תרנ"ט ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' ל' להרב הה"ג חו"ב וכו' כש"ת מ' דוד קאצבורג נ"י מוצד"ק ונייצעון יצ"ו.

בְּדָבָר וְשִׁאלָתוֹ בִּכְבוֹד שֶׁנִּכְבְּשׁ וְצָלָאוּ וְאַחַר הִצְלָאָה נֹולַד ס' לְהֶאֱשָׁה אִם לֹא נִכְבְּשָׁה הַכְּבוֹד
כ"ד שְׁעוֹת בְּמִים זֶה תִּנְרַף הַשְּׂאֵלָה: (א) הִנֵּה בְּגוֹף הַדְּבָר נֹודַע מִמְחֻלְקוֹת הַפּמ"ג וְהַחוּ"ד
דְּלִשְׁי הַפּמ"ג דָּם שֶׁכְּבָשׁוּ אֶסוּר מֵה"ת ל"כ חֲשׁוּב ס' ד"ת וְאֵף דָּלָא נֹודַע הַסְּפֵק רַק אַחַר
הִצְלָיָה אֶפ"ה י"ל דַּא"נ דָּדָם שֶׁכְּבָשׁוּ הָיָי מֵה"ת וּל"ח כְּבִישׁוּל מִמָּשׁ דְּכִבּוּשׁ נִהְי דְּמַפְלִיט
וּמְבַלִּיעַ מ"מ אִינוּ מְשַׁנָּה הַדָּם וְלֹא נִפְקַע אִסּוּרוֹ ה"ה דִּי"ל דְּצָלִי ל"ח כְּבִישׁוּל מִמָּשׁ
שִׁינְפִקַע אִסּוּרוֹ וְנִהְי דְּלִשְׁי רֹוה"פ דְּלַעֲנִין בּב"ח צָלִי אֶסוּר מֵה"ת וְחֻזִּינוּ דְּחֻשִׁיב כְּבִישׁוּל
אֶפ"ה גַּבִּי דָּם קִי"ל דָּדָם שֶׁמְלַחֵו דְּרַבָּנָן אָף: דּבב"ח ע"ו מְלִיחָה אִינוּ רַק מְדַרְבָּנָן חֻזִּינוּ
דְּנִהְי דְּלַגְבִּי בּב"ח ל"ח כְּבִישׁוּל אֶפ"ה לַעֲנִין אִסּוּר דָּם מְלִיחָה מְשַׁנָּה אֶת הַדָּם וְשׁוּב י"ל
לְהִיפּוּף כְּמוֹ דַּט"י כְּבִישָׁה לֹא נִפְיַק מְכַלל אִסּוּרוֹ ה"ה דְּצָלִי אִינוּ מִפְקִיעַ הָאִסּוּר תּוֹרָה
שֶׁבּוּ וְשׁוּב שֶׁפִיר לִשְׁי הַפּמ"ג חֲשִׁיב ס' ד"ת וּלְחֻמְרָא אוּלָם לִשְׁי הַחוּ"ד שֶׁהִבִּיא בְּשֵׁם
הַחוּ"ה דָּדָם שֶׁכְּבָשׁוּ אִינוּ רַק מְדַרְבָּנָן י"ל דְּחֻשׁוֹב סד"ר וּלְקוּלָא וְהִנֵּה לְכַאוּרָה בּנ"ד דִּישׁ
סְפֵק אִי אִיכָא ס' אִסּוּר תּוֹרָה אוּ רַק ס' אִסּוּר דְּרַבָּנָן אִי אֲזַלִּינוּ בּוּ לְקוּלָא בְּאַמַּת נֹודַע
מ"ש בְּשׁו"ת ח"ס יו"ד ס' קצ"ג דַּמַּה"ט מְחִמִּירִין בּס' חֲצִיצָה בְּמִיעוּט הַמְּקַפִּיד אָף דִּהוּ
רַק סד"ר אֶפ"ה י"ל דִּישׁ שְׁיטוֹת בְּפּוֹסְקִים דְּכְבָּשָׁר אָף מִיעוּטוֹ חוּצָץ מֵה"ת א"כ חֲשׁוּב
בְּכַלל ס' שְׁמָא יֵשׁ בּוּ אִסּוּר תּוֹרָה וְאֲזַלִּינוּ לְחֻמְרָא וּבְאַמַּת הַדְּבָר צ"ע דִּהְרִי בְכַה"ג הָיָי
כְּמוֹ ס"ס לַעֲנִין ד"ת וּסְפֵק א' לַעֲנִין דְּרַבָּנָן דְּמִבְּנֹאֵר בּס'י פ"ג וּס'י ק"י דַּמַּהְיִי וְהִכָּא לַעֲנִין
ד"ת אִיכָא ס"ס שְׁמָא לֹא הִי חֲצִיצָה וְשְׁמָא גַם בְּכָשָׁר אִינוּ חוּצָץ מֵה"ת רַק רַבָּא וּמְקַפִּיד
וּלַעֲנִין הַדְּרַבָּנָן דְּגַם מִיעוּט הַמְּקַפִּיד חוּצָץ לַעֲנִין זֶה שׁוּב סְגִי סְפֵק הֶרָאשׁוֹן שְׁמָא לֹא הִי
חֲצִיצָה אָף בְּאַמַּת י"ל דְּגַם ס' חֲצִיצָה בְּמִיעוּט הַמְּקַפִּיד אָף א"נ דַּל"ח טְפִי מַסד"ר מ"מ
חֲשִׁיב נִגְדַּח ח"א וְנִהְי דְּבִישִׁי"ע יו"ד ס' ר"א הֶעִיר עַפ"י שְׁיטַת הַר"ש פ"ב דְּמִקְנוּאוֹת
דִּהִיכִי דְּבִנּוּדָאִי יֵצֵא מַח"א ד"ת שׁוּב אֲזַלִּינוּ לְקוּלָא לַעֲנִין דְּרַבָּנָן אָף נִגְדַּח ח"א אֶפ"ה
לַעֲנִין זֶה יָפָה כ' הַח"ס דְּכִינּוּ דַּעכ"פ וְיֵשׁ דִּיעָה דְּכְבָּשָׁר גַם מִיעוּט הַמְּקַפִּיד חוּצָץ מֵה"ת
א"כ שֶׁפִיר יֵשׁ ס' שְׁמָא נִשְׂאָרָה בַּח"א ד"ת שׁוּב הָיָי נִגְדַּח ח"א וִי"ל דָּאָף ס"ס לֹא יוֹעִיל
וּמכ"ש דַּל"ש לֹוֹמַר סד"ר לְקוּלָא וְצָדְקוּ דְּבָרִי הַח"ס וּכ"ז הֵתָם אָבַל בּנ"ד ל"ש לֹוֹמַר
דְּחֻשִׁיב נִגְדַּח ח"א אָף דְּלִשְׁי הַנִּקְה"כ בּסו' ס"ט ס' בְּמְלִיחָה חֲשִׁיב נִגְדַּח ח"א כ"ז אִם הַסְּפֵק
שְׁמָא כְּבָר יֵצֵא הַדָּם א"כ הָרִי הוּ' חֲזָקָה לְהַבְּשָׁר שִׁישׁ בּוּ דָם אָבַל הִכָּא עִיקַר הַסְּפֵק שְׁמָא
נִכְבָּשׁ מַעַל"ע וְיֵצֵא הַדָּם וְחֻזַר לְתוֹכּוּ בְּאִנְפֹן שְׁלֹא יוֹעִיל אָף צָלִי לַעֲנִין זֶה אֲדַרְבָּה הִי לֹו
חֲזָקָה מֵתוֹלְדָה לְהִיפּוּף דַּע"י צָלִיָּה יֵצֵא כָּל הַדָּם וְהַסְּפֵק שְׁמָא נִתְחַדַּשׁ מַעֲשֵׂה לְאִסּוּר א"כ
אֲמַרִי עֲלִיָּה הֶרָאִיָּה וּכמ"ש הַרְשֵׁב"א יְבָמוֹת דַּל"א דַּמַּה"ט א"ח לַס' דְּרוּסָה וְעִי חוּ"ד
ס' ק"ו שְׁכ' דַּמַּה"ט ס' נִיקָה"א ל"ח ס' בְּשִׁחִטָּה וְע' פּמ"ג בּס'י ס"ט שְׁכ' דַּבַּע"א מַעוֹד
שְׁלֹא נִקְרַשׁ הַבְּשָׁר נֶאֱמָן דַּל"ח כְּמַעִיד נִגְדַּח ח"א דְּאֲדַרְבָּה הִי לֹו חֲזָקָה בְּתוֹלְדָה שִׁישׁ הַדָּם
ע"י מְלִיחָה עִי"ש וְכִינּוּ דַּבְנ"ד עַכ"פ ל"ח בְּכַלל ס' נִגְדַּח ח"א א"כ לִשְׁי הַחוּ"ד בַּלֵּא"ה
מִוֹתֵר מְשׁוּם סד"ר לְקוּלָא וְרַק דִּישׁ לְחוּשׁ לִשְׁי הַפּמ"ג דָּדָם שֶׁכְּבָשׁוּ אֶסוּר מֵה"ת אֶפ"ה
י"ל לְדִינָא דְּמוֹתֵר מְשׁוּם דִּהְיָ כְּמוֹ ס"ס לַעֲנִין ד"ת וּס'י א' לַעֲנִין הַדְּרַבָּנָן לַעֲנִין הַד"ת
אִיכָא ס"ס שְׁמָא לֹא נִכְבָּשׁ מַעַל"ע וְשְׁמָא כְּשִׁיטַת הַחוּ"ד דָּדָם שֶׁכְּבָשׁוּ דְּרַבָּנָן וּלַעֲנִין
הַדְּרַבָּנָן שׁוּב מְצַרְפִּין ס' רָאשׁוֹן שְׁמָא לֹא נִכְבָּשׁ מַעַל"ע וּז"ב: (ב) וְחוּץ לְזֶה י"ל דָּאָף א"נ
כְּשִׁיטַת הַפּמ"ג וּמְמִילָא וְהִי חֲשִׁיב הִכָּא בְּגָדֵר ס' ד"ת אֶפ"ה י"ל לִשְׁי הַט"ז בּס'י ק"ה
דַּבַּס' כְּבוּשׁ בְּשִׂאָר אִסּוּרִין אֶפ"י בְּאִסּוּר ד"ת מְקִילִין מְשׁוּם דְּמוֹקְמִינּוּ בְּחֻזְקַת הָיִתֵּר

ועיי"ש בכו"פ שכ' דְּנִקָּא בְּאֵם חֲתִיכָה אַחַת בְּנוֹדָאֵי גְּכַבְּשָׁה מֵעַל"ע עִם הָאִסוּר וְחֲתִיכָה ב' לֹא גְּכַבְּשָׁה מֵעַל"ע אֲזוּ הִיא מְקוּם לְהַחְמִיר בִּס' מִשּׁוּם דְּחֻשֵׁיב אִיקְבַּע אִיסוּרָא אֲבָל בְּחֲתִיכָה א' ס' גְּכַבְּשָׁה מֵעַל"ע גַּם בְּאִסוּר ד"ת יֵשׁ לְהַקְל מִטַּעַם חֲזָקָה עֵינֵי"ש א"כ בנ"ד דְּקוֹדֵם הַכְּבִישָׁה הִיא לְהַחְתִּיכָה שְׁם הַיִּתֵּר לְאֹנְכְלוּ חֵי דְדָם הָאֲבָרִים שְׁלֵא פִירֵשׁ שְׁרֵי וְגַם לְאֹנְכְלוּ צְלִי רַק הַסְּפֵק שְׁמָא נִתְחַדֵּשׁ אִיסוּר ע"י כְּבִישָׁה מֵעַל"ע לְעֻנִין זֶה שׁוֹב יֵשׁ חֲזָקָה לְהַיִּתֵּר וְשִׁפִּיר יֵשׁ לְהַקְל אִף א"נ דְדָם שְׁכַבְּשׁוּ אִסוּר מֵה"ת וְאִף לְשִׁי הַנְּקָה"כ בְּסִי' ק"ה דִּס' כְּבוֹשׁ אִסוּר וְלֹא מוֹקְמִינן אַחְזָקָה מִשּׁוּם דְּנוֹלֵד רִיעוּתָא אַפ"ה י"ל דְּעֵיקָר כְּוֹנֵת הַנְּקָה"כ מִשּׁוּם דְּלִשְׁי' הַחַוּוֹת יֵאִיר גַּם בְּתוֹךְ מֵעַל"ע יֵשׁ בְּלִיעָה רַק דְּבַעַל בִּס' וְאַחַר פְּלוֹת הַמֵּעַל"ע יֵשׁ בְּלִיעָה מְרֻבָּה וְתוֹ לִיכָא ס' א"כ שִׁפִּיר חֻשֵׁיב בְּכָלֵל נוֹלֵד רִיעוּתָא דְּהָרֵי עַכ"פ נִתְעַרְבַּ בְּהָ אִיסוּר וְרַק הַסְּפֵק אִם יֵשׁ בְּהָ שְׁעִיעוּר בִּיטוּל א"כ אַדְרָבָּה הָאִיסוּר יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה דְּלֹא נִתְבַטַּל וְלֹא פִקַּע מִמֶּנּוּ שְׁם אִיסוּר וְכ"ז הֵתֵם אֲבָל הֵכָא בְּתוֹךְ הַמֵּעַל"ע אֵינּוּ עוֹשֶׂה שׁוּם רִיעוּתָא לְהַבְּשׂוֹר דְּכ"ז דְּלֹא גְּכַבְּשׁ מֵעַל"ע בְּנוֹדָאֵי יֵצֵא הַדָּם ע"י מְלִיחָה אוֹ בְּצֻלְיָה א"כ הָיִי כְּסִפְקָא עַל הַתְּחִלַּת הָאִיסוּר שְׁמָא נִתְהַוָּה סִיבָה שְׁלֵא יֵצֵא הַדָּם עוֹד גַּם ע"י צְלֻיָה בְּכַה"ג שׁוֹב יֵשׁ חֲזָקָה הַיִּתֵּר גְּמוּר וְשִׁפִּיר יֵשׁ לְהַקְל אִף בִּס' כְּבוֹשׁ בְּאִיסוּר ד"ת: ג) וּבְפִרְט דְּעֵיקָר לְהַלְכָה דְדָם שְׁצֻלְאוּ ג"כ אֵינּוּ רַק מְדַרְבְּנָן דְּלֹא חֲזִי לְכַפְרָה וְכַהָא דְדָם שְׁמִלְחוּ וְשׁוֹב ל"ח טְפֵי מִסְד"ר וְלִקְוֹלָא וְגַם י"ל בְּכַבְּד לְשִׁי כְּמ"פ אֵינָה נְאָסְרָת אִף בְּכַבְּשׁ מֵעַל"ע מִשּׁוּם דְּכַבְּד פּוֹלְטֵת וְאֵינָה בּוֹלְעַת ע' שׁוֹ"ת שְׁעַר אֶפְרַיִם וּבִשׁוּ"ת ד"ח מ"ש בְּזֶה וְנִהִי דְהַפְמ"ג מְחַמֵּיר גַּם בְּכַבְּד מ"מ עַכ"פ חֻשׁוֹב בְּכָלֵל ס' שְׁמָא לֹא הִיא כְּבוֹשׁ מֵעַל"ע וְשְׁמָא כְּבִד לֹא נְאָסְרָה אִף בְּכַבְּשׁ מֵעַל"ע וּבְפִרְט דְּבִנ"ד דְּלֹא בִיּוֹשְׁלוּ אֶת הַכְּבִיד וְרַק נִצְלָה וְרוֹצִין לְאֹנְכְלוּ צְלִי א"כ יֵשׁ צִירוּף שִׁיטַת הַמְּחַבֵּר סִי' צ"ט דְּכַבְּשׁ מוֹתֵר לְצְלִי וּבְפִרְט כְּשִׁאֵינּוּ מְלֻנְכְלוּ בְּדָמִים בְּנוֹדָאֵי דְמוֹתֵר לְצְלִי וְנִהִי דְהַרְמ"א אִיסוּר אִף לְצְלִי מ"מ עַכ"פ חֻשֵׁיב ס' שְׁמָא לֹא גְּכַבְּשׁ מֵעַל"ע וְשְׁמָא כְּבוֹשׁ עַכ"פ מוֹתֵר לְצְלִי וְנִהִי דִישׁ לְהַסְתַּפֵּק מֵאַחַר דְּסִיִּים הַרְמ"א וְהָכִי נִהוּג אִי יֵשׁ לְצַרְף שִׁיטַת הַמְּחַבֵּר לִס' וְכַמ"ש הַפְמ"ג בְּהַנְּהָגוֹת אוֹ"ה אַפ"ה י"ל דְּהָא הַפְמ"ג גּוֹפֵא מְצַרְף הַרְבֵּה פְּעֻמִּים לְסַפֵּק מִפְּחַ שִׁיטַת הַמְּחַבֵּר דְּכַבְּשׁ מוֹתֵר לְצְלִי וּבְפִרְט דְּלַפְמ"ש הַפְמ"ג בְּפִתִּיחָה דְּלֹא כָּל הַדָּמִים שְׁכַבְּדוּ אִסוּרִין מֵה"ת א"כ י"ל דְּנִגְדַּד חֲלֻקָּתָם שְׁכַבְּדוּ הָאִיסוּר מֵה"ת בְּנוֹדָאֵי הִיא ס' בְּהַמִּים כְּנִגְדוּ וּבִישׁ ס' נִגְדַּד הַדָּם לְשִׁי רוּה"פ אִפִּי' אוֹתוֹ חֲתִיכָה מוֹתֵרֵת אִפִּי' לְבִישׁוּל וּמַכ"ש לְצְלִי וְנִגְדַּד שְׁאֵר הַדָּם שְׁלֵא נִתְבַטַּל שׁוֹב זֶה הַדָּם לֹא הָיִי רַק מְדַרְבְּנָן וְשׁוֹב אִם יֵשׁ סְפֵק אִי גְּכַבְּשׁ מֵעַל"ע שׁוֹב חֻשׁוֹב סְד"ר יֵצֵא בְּנ"ד יֵשׁ כְּפֹה צְדָדִים לְהַקְל חֲדָא שְׁמָא כְּהַחוּ"ד וְשׁוֹב ל"ח רַק סְד"ר וְשְׁמָא דָּם שְׁצֻלְאוּ דְרַבְּנָן וְשׁוֹב ל"ח טְפֵי מִסְד"ר וְגַם דְּבִנ"ד דִּישׁ חֲזָקָה לְהַיִּתֵּר וְל"ח אִף בְּכָלֵל נוֹלֵד רִיעוּתָא בְּכַה"ג ס' כְּבוֹשׁ מוֹתֵר אִפִּי' בְּאִיסוּר ד"ת גַּם לְשִׁי הַנְּקָה"כ וּמַכ"ש לְשִׁי הַט"ז וְהַכּו"פ וְגַם שְׁמָא כְּשִׁיטוֹת הַסּוֹבְרִים דְּכַבְּדוּ אֵינָה נְאָסְרָת בְּכַבְּשׁ מֵעַל"ע וְשְׁמָא לָאו כָּל הַדָּם שְׁכַבְּדוּ אִסוּר מֵה"ת וְנִגְדַּד חֲלֻקָּה הָאִיסוּר מֵה"ת יֵשׁ ס' בְּהַמִּים וְשׁוֹב הִיא רִשָּׁאֵי אִף לְבִישׁוּל אַחַר צְלֻיָתוֹ וּמַכ"ש לְאֹנְכְלוּ ע"ו צְלֻיָה בְּנוֹדָאֵי דְשְׁרֵי דִישׁ צִירוּף שִׁיטַת הַמְּחַבֵּר דְּכַבְּשׁ מוֹתֵר לְצְלֻיָה: ד) וְחוּץ לְזֶה י"ל דְּבִאֲמַת גּוֹף דְּבָרֵי הַפְמ"ג דִּס' כְּבוֹשׁ מֵעַל"ע בְּמִים אִיסוּר מִשּׁוּם דְּחֻשֵׁיב ס' ד"ת הוֹאִיל דְדָם שְׁכַבְּשׁוּ אִיסוּר מֵה"ת בְּאֲמַת צ"ע טוֹבָא הוֹאִיל דְּבִאֲמַת אִינוּ דְרָף בְּנֵי אָדָם לְאֹכּוֹל בְּשֵׁר חֵי וְנִהִי דְמִצִּינוּ בִּש"ס חוֹלִין דִּי"ד דְּבִמְבַשֵּׁל בְּשַׁבֵּת ל"ח מוֹקְצָה מִשּׁוּם דְּחֻזִי לְכוֹס אֲבָל עַכ"פ דְרָף בְּנֵי אָדָם אֵינּוּ לְאֹנְכְלוּ חֵי רַק ע"י צְלֻיָה אוֹ

בישול א"כ אחר הצליה והבישול ל"ח טפי מסד"ר ואין לומר דכוננתו דאסור לצלותו ולבשלו דהוי פגורם סד"ר בינדים ז"א דהרי המעשה פבר נעשה נרק דקנדם הצליה הי' חשיב ס' ד"ת ואחר הצליה נעשה סד"ר ובכה"ג דגם בחתיכה של הקטר אין הדרף לאכלו חי א"כ בזה שצלאו או בישלו לא נראה שעושה זאת פדי לעשותו סד"ר נרק דבלא"ה הדרף לעשות הכי ונפיר ל"ח פגורם ס' בינדים וע' באו"ח סי' תל"ח בט"ז סק"ד לענין פבר למעלה מן הקורה שכ' דדוקא בביתל פבר שאר התמוצים אז הי' ס"ד דלא יועיל עוד ביתול על חמץ זה משום דחשוב פגורם סד"ר בינדים אבל הכי דלא ביתל עדנין שום חמץ פשיטא שמתר לבטל גם חמץ זה דל"ח פגורם סד"ר בביתול זה הואיל דבלא"ה מוכרח לבטל עכ"פ שאר התמוצים עיי"ש וכן מצינו במתני' פ"ד מתרומות השחורות מעלות את הלבנות וכ' הרע"ב שאם הי' רוצה הי' דורסן ומערבין יחד והעיר בתוי"ט דהרי אין מבטלין איסור לכתחילה וכ' בהג"ה בני יששכר שם דכיון דבלא"ה הדרף לעשותם עגולים פדי שיתקיימו פמבואר בפ"ב דתרומות לקף ל"ח בכלל מבעל איסור עיי"ש וכן כ' התפארת ישראל פ"ז מדמאי ביהא דמיחל ושונה דכ' הרא"ש דהפנונה כמו מוהל והינינו שמוזגו במים וכ' התפא"י הפנונה פדי שיתבטל התרומה ל"ח בכלל מבטל איסור כיון דבלא"ה הדרף לשותו מזוג עיי"ש עכ"פ חזינו דהיכי דהדרף לעשות פן ל"ח בכלל מבטל איסור וה"ה ה"א דהדרף לבטל ל"ח בכלל גורם סד"ר בינדים: ה) ונהי די"ל דכיון דנולד הס' בעודו ד"ת אף דאחר הצליה והבישול הוי רק דרבנן אפ"ה ל"ש לומר סד"ר לקולא דחשוב כס' בנתגלגל וכהא דס' דרוסה שנתערב באחרים אפ"ה יש לחלק בשלמא התם דהי' לנו לדון על הס' בעודו ד"ת ואז התמרנו בס' ולא ידענו שיתנהו מזה סד"ר כיון דגם בס' איסור ד"ת לשי' כמ"פ אסור לבטל ובפרט לערב לכתחילה פשיטא דאסור בכה"ג אם ניקול אח"כ בפעשה שנעשה דרבנן והי' זילזול לדבריהם שפיר יש להחמיר ובפרט שפבר כ' בשו"ת רעק"א ליישב שיטת מהריב"ל בס"ט שבישלו בפלי ונעשה אב"י דמותר מטעם סד"ר וקשה מהא דס' דרוסה שנתערב באחרים וכ' הרעק"א דבשלמא בס' דרוסה אף לאחר שנתערב יש מציאות שיצטרף עוד לדון לענין איסור ד"ת והינינו באם והי' ניקר הס' דרוסה אבל בכלי שנעשה אב"י שוב לא משפחת שיצטרף עוד לדון לענין איסור ד"ת עיי"ש ונהי דדבריו צע"ק דהא גם בכלי שאב"י ג"כ יש משפחת שצטרף לדון לענין איסור ד"ת והינינו באם יבטל ביה ד"ת ולשי' כמ"פ ה"א דחורפא מחליא לי' לשבח הוא מה"ת ע' שו"ת שובת ציון מ"ש בזה אבל עכ"פ גוף סברת רעק"א נכון הוא דהיכי דלא משפחת שצטרף עוד לדון לענין ד"ת בכה"ג בנודאי דמקילין בדרבנן אף דהוי ס' בנתגלגל וכן לפמ"ש בשו"ת ב"א או"ח סי' מ"א דמה"ט מקילין בס' חמץ שעטה"פ אף דבימי הפסח הי' ס' ד"ת אפ"ה כיון דמיד בפסח ידענו דאחה"פ לא והי' טפי מסד"ר ונפיר יש להקל אחה"פ עיי"ש א"כ ה"ה בנ"ד אף שנוולד הס' בעודו ד"ת אפ"ה כיון דאין הדרף לאוכלו חי א"כ הרי לא הי' לנו לדון פלל על הס' בעודו חי כיון דגם א"נ דמותר לאוכלו חי מ"מ אין דרף לאוכלו רק ע"י צלי ובישול א"כ שוב ל"ש לומר דהוי זלזול לדבריהם ושוב אחר הצליה ובישול הוי רק סד"ר א"כ שוב דברי הפמ"ג צ"ע בשלמא א"נ דע"י צליה ג"כ יש בו איסור ד"ת א"כ י"ל דחל עליו איסור לאוכלו ע"י צליה אבל א"נ דצלי ובישול שנים והוי רק דרבנן א"כ לא משפחת לדון על הספק רק באופן שיהי' סד"ר דאין דרף לאוכלו חי א"כ שוב יהי' מותר לצלותו

או לבשלו וצע"ג וחוז' לזה לפי"מ שהוכחתי דאחר הצליה ג"כ אינו רק מדרבנן א"כ פשיטא דמותר לצלותו ונהי די"ל דכיון דלא נכלו חי הוי ס' ד"ת שוב אסור לעשותו לכתחילה סד"ר וכמו דקיי"ל בס"ע שבישלו בכלי אם נודע הס' בפעשה שהו' ב"י אסור לבטל בו אף פשעשה אב"י אפ"ה כ' בלב"ש בח"ד דבס' איסור פנה שיש בו דיעות להתיר והובא בש"ע דעת המתיר נהי דיש הכרעה בש"ע דלא פנותיה אפ"ה עכ"פ מותר לעשות ממנו סד"ר א"כ בנ"ד פיון דגם בנודאי פבוש מעל"ע דעת המחבר להתיר לצלי נהי דהרמ"א אוסר וסיים ונהי נהוג מ"מ עכ"פ לעגן ס' יוכל לצלותו לכתחילה ולעשות ממנו סד"ר פיון דלשי' המחבר לצלי אין ההיתר משום סד"ר א"כ שוב מוכרחין לומר דהפמ"ג אוסר רק לבשלו ומטעם דאסור לעשותו לסד"ר בינדים דאלו לצלי הרי לא יהי ההיתר משום סד"ר רק בצירוף שיטת המחבר דכבוש מותר לצלי וע"י בישול והי ההיתר רק מפח סד"ר לקולא אבל עכ"פ נשמע דס' פבוש בדם מותר לצלותו אף לכתחילה א"כ מכ"ש ובנ"ד דלא נזכרה מן הספק רק אחר הצליה פשיטא (דשרי כנלע"ד בס"ד לדינא: ג' נארא תרע"ו ונייצען וצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' ל"א להרב הה"ג בנש"ק בוצ"ק כקש"ת מ' ארי' ליביש הלברשטאם ז"ל אבד"ק דיקלא יצ"ו.

נכר בדבר שאלתו באיש א' שפשא אשה זה ט"ו שנים וזה שש שנים היא נשתטית ר"ל וכבר עשה הרבה השתדלות לרפאות אותה והכל הי' ללא הועיל ועי"ז פבר בא לידי פמה מכשולות וגדול שבמכשולות שדר עמה בימי נדחה ר"ל והבעל לא קיים עוד פ"ו וצועק פכרוקיא להתירו מפבלי העיגון פי מוכרח לעבור איסור ולדור עמה אף בימי נדחה פי אינה ראויה לילך לבית הטבילה מגודל חסרון דעתה וגם מכשלת אותו במאכלות אסורות והבעל הנ"ל לא קיבל שום גדינא ממנה ודמי פתובתה ידו משגת לתת לה ורק שדמי פתובתה לא יהי מספיק שתוכל לזון עצמה מהפירות מהמעות הלז ושואל כת"ה אם יש מקום להתיר לו החדר"ג עכ"פ באם יתן חיוב בכתב שיתן לה תמיד אינה סכום לסיוע לפרנסתה כ"ז שלא תחזור לבריאתה זה תנורף השאלה: א) הנה בזה יש לדון באיזה פרטים א' בענין השלשת הגט ב' בענין המזונות פי לכאורה כפי המפורש בב"ח סי' קי"ט מוכח דא"א להתיר חדר"ג רק באופן שיתן לה מזונות וכו' הב"ש הטעם דאף לשי' הרמב"ם דבנשתטית היכי דיכולה לשמור את גיטתה אין לה מזונות דחז"ל לא חייבו אותו במזונות ככה"ג אפ"ה עקשיו דמענכב מפח תקנת רגמ"ה גם הרמב"ם מודה דחייב במזונות עיי"ש אף באמת מפח זה י"ל דעכ"פ באין לו ליתן לה מזונות דאין לעכב עליו ההיתר פיון דלדינא דגמרא כ' הפוסקים דהיכי דהיתה ראוי לגרשה לא מעכבו הגירושין בשביל הפתובה וגם הבית מאיר העיר בזה די"ל דגם במענכב מחמת החדר"ג פטור ממזונות ועכ"ל דהטעם הוא דכל תקנת היתר ק"ר הי' רק באופן זה שיתן לה פלום ואין אחר התקנה פלום והנה פבר כ' בשו"ת פנ"י דאסור לדור עם נשתטית ונהי דיוכל לדור ותהי' נבדקת ע"י פקחות פמבואר במתני' נדה די"ג אפ"ה הרי מכשלת אותו במאכא"ס ובשו"ת תפ"צ הביא בשם הג' מפוזנא ז"ל להסתפק די"ל דר"ג לא גזר פלל בכה"ג שלא יוכל לדור עמה זולת ע"י בדיקות פקחות וכו' די"ל דבתשובות פנ"י מייירי דוקא בנשבע שלא לגרשה ונהי דסיים די"ל דגם בכה"ג גזר ר"ג אפ"ה כ' התפ"צ שם דעכ"פ יש להתיר לו החדר"ג מפח ס"ס שפמא ר"ג לא גזר אחר אלה החמישי ושפמא לא

גזר בכה"ג דצריף לכוונה ע"י פקחות ואי דאפתי גם אחר אלף התמישי אסור עכ"פ
מפח מנהג מ"מ וי"ל דחשיב כמו דס"ס בד"ת וספק א' בדרבנן דמועיל עיי"ש
ולכאורה דבריו צ"ע די"ל דחשיב כמו ס"ס נגד ח"א הואיל דבצד הס' אי ר"ג גזר בכה"ג
חשיב ס' נגד ח"א פיו דקונדם שנסתתית בונדאי דחל עליו החזר"ג והספק שמה פקע
אח"כ בכה"ג שפיר חשוב נגד ח"א ונהי די"ל לשיטת הסוברים דהיכי דרק ס' א' הוא
נגד חזקה שוב מועיל הס"ס ע' נובי"ת חיו"ד סי' ו' ובפמ"ג וחוו"ד סי' ק"י וסברתם פועין
שכ' בתוס' פתובות ד"ט לענין רוב רצון דבס' א' הרוב מכריע לאיסור אבל בס"ס לא
מגרע הרוב שאינו גמור ומצטרף ס' אונס לס"ס וה"ה די"ל לענין ס' נגד חזקה דנהי
דבאפי נפש' ל"ח ס' אפ"ה מועיל להצטרף לס"ס אבל באמת ז"א דכ"ז היכי דשני הס'
מועילין גם מדרבנן שפיר הי' מקום לומר דס' שהוא נגד ח"א עכ"פ מצטרף לס"ס אבל
הכא דבאמת גם עכשיו יש איסור דרבנן ורק די"ל דמהני מפח ס"ס בד"ת וס' א' בדרבנן
אבל עכ"פ קשבאנו להתיר גם מדרבנן מפח ס' שמה ר"ג לא גזר בכה"ג שוב הוי לי' רק
ס' אחד נגד חזקה דל"מ גם בדרבנן: (ב) ולכאורה הי' מקום לומר צד קולא ונקדים לנישב
קושית הפנ"י בהא דפריף בש"ס פתובות ד"ט ואמאי ס"ס הוא והקשה הפנ"י דהא ס'
לאו תחתיו הוי כנגד חזקת הגוף אף באמת י"ל דהיכי דרק ס' א' הוי נגד חזקה אי מהני
והי' תלוי בזה דנודע מ"ש המפורשים דטעם הס"ס לשי' הרמב"ם משום דס' ראשון
מה"ת לקולא וס' שני מדרבנן לקולא והיכי דהוי נגד חזקה דאז גם להרמב"ם הספק
מה"ת לחומרא שוב ל"מ ס"ס א"כ לשי' הפר"ח בסו"ק"י דסד"ר אף נגד חזקה לקולא
וכהא דפליגי בזה תנאי ר"מ ור"י בעירובין דל"ה וסברתו לשי' הלח"מ בטעם דסד"ר
להקל משום דחז"ל לא גזרו פלל בספק א"כ חשוב הספק להיתר גמור וא"כ א"נ דחזקה
ל"ח בירור אז שפיר יש להקל בסד"ר גם נגד חזקה ולפי"ז י"ל דכ"ז אם החזקה עומד
נגד פי הס' א"כ פל' ס' בפ"ע מה"ת לחומרא שפיר ל"מ הס"ס אבל אם יש ס' א' שאינו
נגד הח"א א"כ מתחילין בהס' שאינו נגד החזקה ואז מה"ת לקולא ולענין דרבנן שוב
מועיל ס' השני אף שהוא נגד חזקה וכ"ז אי חזקה ל"ח בירור אבל א"נ דחזקה חשיב
בירור שוב גם סד"ר נגד חזקה ל"מ שוב ל"מ הס"ס אף היכי דרק ס' א' הוי נגד חזקה
וכבר כ' המפורשים דר"י ור"א דפליגי בפתובות די"ג אי לדברי המכשיר בה מכשיר
בבב"ה או פוסל בבב"ה פליגי אי חזקה הוי בירור דר"י סובר דהוי בירור ושפיר מהני
מאמה לבב"ה ור"א סובר דחזקה ל"ח בירור לכך פוסל בבב"ה ולפי"ז י"ל לדין דקיי"ל
דגם בב"ה פשיטה וע"כ דחזקה הוי בירור ושפיר לדין סד"ר נגד חזקה לחומרא ושוב
בס"ס אף היכי דרק ס' א' הוי נגד חזקה ג"כ ל"מ אבל בפתובות ד"ט דקאי לר"א ור"א
לשיטתו דפוסל בבב"ה וע"כ דס"ל דחזקה ל"ח בירור ושוב לשיטתו סד"ר נגד חזקה
לקולא ושוב לשיטתו בס"ס ורק ס' א' הוי נגד חזקה שפיר מועיל הס"ס דמתחילין בצד
הס' שאינו נגד חזקה וס' השני מהני גם נגד חזקה ומינושב קושית הפנ"י בס"ד ובזה
מינושב ג"כ מה שתמה הפנ"י בהא דהקשו בתוס' שם דהא רצון הוי רוב והעיר הפנ"י
דהא י"ל סמוך מיעוט אונס לפלגא דלאו תחתיו ועפ"ז ניקח דלכאורה ס' לאו תחתיו הוי
נגד חזקה ורק שפתבתי דמתחילין בס' השני אבל הכא דגם ס' השני הוי ס' שאינו שקול
דצדון הוי רוב א"כ בכל ס' שנתחיל לדון יהי' נוטה לאיסור ואסור מה"ת ושוב ל"ח ס"ס
ועל זה כ' התוס' דלענין ס"ס רצון ל"ח רוב ושפיר מתחילין בצד ס' אונס דאינו נגד ח"א

ושוב לענין הדרבנן מועיל ס' לאו תחתינו אף דהוי נגד חזקה ודו"ק יצא דלשי' הסוכרים דהיכי דרק ס' א' הוא נגד חזקה מועיל הס"ס ע"כ דס"ל דסד"ר נגד חזקה לקולא א"כ גם בנ"ד אף דלא נשאר לענין הדרבנן רק ס' א' שפ"א ר"ג לא גזר בכה"ג וס' זה הוי נגד ח"א אפ"ה מותר לשיטה זו דסד"ר נגד ח"א לקולא אבל לפמ"ש המפורשים דרק לענין ס"ס מהני היכי דס' א' הוי נגד ח"א אבל בס' א' נגד ח"א גם בדרבנן אין להקל שוב גם בנ"ד אדא סברת התפ"צ הואיל דלענין הדרבנן ליכא רק ס' א' והוא נגד חזקה: ג) אף בגוף הדבר י"ל דכבר העירו המפורשים איהו אפ"ש לומר דר"ג גזר אף במקום מצוה הרי לא עדיף מנשבע לבטל את המצוה דלא חל ותימצו דחל בכולל ובאמת יש להעיר עפ"י שיטות הפוסקים דבמתחיל באיסור לא חל גם בכולל ע' שו"ת מהרי"ט ובקצה"ח סי' ע"ג מ"ש בזה ואכ"מ אולם אף א"נ דחל מפח פולל אפ"ה יש להעיר דכבר העירו המפורשים דנהי דנגד חל עד"מ אפ"ה י"ל דהמצוה ידחה לל"ת דנגד וכו' הרשב"א ו"ל משום דכתיב לד' ולכאורה קשה דילמא פנונת התורה רק דצריף לישאל על הנדר פדי לקיים המצוה אבל בלא שאל אפתי נימא דידחה לל"ת דנגד וכה"ג כ' במלמ"ל פ"ד ממלנה ולנה במי שנשבע לבטל מצוה דרבנן והיגו לעבור על דרבנן בידיים דנהי דהשבועה חלה לענין זה דמחויב לישאל על השבועה אבל היכי דלא שאל מוטב לעבור על השבועה בשואו"ת ולא יעבור על האיסור בקו"ע אף באמת י"ל דבאמת העירו המפורשים איהו שפ"א לומר עדל"ת בנגד הרי חשיב אפלק"ש ע"ו שאלה נרק שכ' הב"ט דא"נ עדל"ת שוב והי' חשיב פלא חל הנדר ושוב ל"ח אפ"ש בשאלה דאין מתירין הנדר עד שיחול וא"כ י"ל דנה פנונת הרשב"א במ"ש דכיון דכתיב לד' והיגו דכיון דכתיב לד' נשמע דחל הנדר ונהי די"ל דהפנונה רק דצריף שאלה אבל בלא שאלה אפתי י"ל עדל"ת ז"א דכיון דאמרת דעכ"פ צריף שאלה ע"כ דמועיל שאלה א"כ דמועיל שאלה ע"כ נשמע ג"כ דל"ש עדל"ת דאי הי' שפ"א לומר עדל"ת שוב הי' חשיב פלא חל הנדר ושוב לא הי' מועיל שאלה ומדמועיל שאלה ע"כ נשמע דל"ש עדל"ת והטעם י"ל באמת דכיון דעכ"פ נשמע דמועיל שאלה שוב ל"ש עדל"ת פנון דאפ"ש בשאלה ובזה י"ל קושית הפר"ד בהא דכ' החינוך דמה"ט ל"ש עדל"ת משום דנגד הוי לתו"ע ותמה הפר"ד דהא ישנו בשאלה וכהא דיבמות ד"ה ועפ"ז ניחא דבאמת גוף סברת הב"ט דכיון דא"נ דדחי והי' חשיב פלא חל הנדר ושוב נ"מ שאלה י"ל דתלוי אי עדל"ת הוא מטעם הותרה שפיר והי' מקרי פלא חל הנדר אבל א"נ דעדל"ת היא דחוייה ל"ש לכנותו בכלל לא חל הנדר ושוב שפיר אף דדחי מ"מ ל"ח בכלל לא חל הנדר ושוב אפתי והי' מועיל שאלה וידוע שיטת התוס' מנחות ד"מ דבכלאים בציצית דהוי הותרה דחי אף היכי דאפלק"ש בהיתר ולפ"ז י"ל דהחינוך בקושיתו שהקשה דנימא עדל"ת בנגד ע"כ דלא נדע עוד דנגד הוי לתו"ע ושוב הי' מקום לומר דהלימוד בנה דעדל"ת הוא מכב"צ ושוב ע"כ דהי' סובר דעדל"ת הוא מדין הותרה ושוב גם באפלק"ש הי' דחי לכן שפיר הקשה דנימא עדל"ת ול"ש לתרץ דאפלק"ש ע"י שאלה ז"א דכיון דמדין הותרה הוא דחי גם היכי דאפלק"ש אבל לבתר שתייר דנגד חשיב לתו"ע א"כ אם נרצה לומר דאפתי י"ל דדחי הואיל דהלתו"ע דנגד וישנו בשאלה א"כ שוב לא יהי' הלימוד מכב"צ פינון דהתם ליכא רק ל"ת גרידא וע"כ יהי' הלימוד מנזיר מצורע וכמבואר מש"ס יבמות ד"ה בכה"ג פשיטא דל"ח מדין הותרה רק מפח דחוייה ובדחוייה הרי שוב היכי דאפלק"ש לא דחי

וה"ה הָא דְאֶפְשָׁר בְּשִׂאֲלָהּ א"כ חָשׁוּב אֶפְלָק"ש ע"י שְׂאֵלָה וּמִיּוֹשֵׁב קוֹשֵׁי תַּפְרִיט הַפְּר"ד וְדו"ק: ד) וּבְזָה י"ל קוֹשֵׁי תַּתּוֹס' נִזְיָר ד"ד דְּפָרִיף הַש"ס קִדּוּשָׁא וְאֶבְדְּלָתָא מְוֹשְׁבַע וְעוֹמֵד מֵה"ס וְהַקְשׁוּ בְּתוֹס' מְשַׁמַּע מִפְּאֵן דְּקִדּוּשׁ הַי ד"ת א"כ מֵאֵי פָּרִיף הַש"ס נִימָא דְגַלִּי קָרָא וְגַם מֵאֵי מְשַׁנֵּי דְמִיּוֹרֵי בְּנִשְׁבַּע לְשִׁתּוֹת וְאֶח"כ אָמַר הַרִינֵי נִזְיָר אֶפְתִּי תִּיקְשִׁי הָא מְוֹשְׁבַע וְעוֹמֵד מֵה"ס וְנִלְע"ד לִיּוֹשֵׁב וְנִקְדִּים עַה שְׂהַעִיר הַשֶּׁאֲג"א בְּהָא דְּפָרִיף וְרַבְּנָן נִמִּי הָא בְּעֵי לְאַסּוֹר יִין מְצָנָה פִּינּוֹן רְשׁוֹת הָא לְרַבְּנָן בְּלֹא"ה חָל בְּכוֹלָל וּלְפ"ז י"ל לְפַמ"ש הַרְמַב"ן דְּדָבָר הַבָּא בְּמִקְרָה אַף אֵי דְחֵי ל"ח רַק דְּחֻיָּה אֲבָל דְּבָר שֶׁהוּא בְּתַמִּידוֹת אֲזִי אִם דְּחֵי מִיּוֹרֵי הַתְּרָה א"כ י"ל דְּלְעוֹלָם לֹא ק"ל לְהַש"ס דְּהִקְא מִפְּחַ קִדּוּשׁ ד"ת רַק זֶה פְּנוּנַת פִּירְכַּת הַש"ס דְּמְשַׁמַּע דְּלַר"ש נִזְיָר אָסוֹר לְקַדֵּשׁ עַל הַיָּיִן וְקִשָּׂה הָא לַר"ש לֹא חָל הַנְּזִירוֹת עַל קִדּוּשׁ פִּינּוֹן דְּר"ש ל"ל כּוֹלָל וְנִהֵי דִי"ל דְּגַלִּי קָרָא אֶפ"ה אֶפְתִּי י"ל דְּלֹא גַלִּי קָרָא רַק לְעַנְנֵי זֶה שְׂיִהְיֵי צָרִיף לְשִׂאֲוֹל עַל הַנְּזִירוֹת כְּדֵי שְׂיִהְיֵי יוֹכֵל לְקַנְיִים מְצָנֹת קִדּוּשׁ אֲבָל בְּלֹא שְׂאֵל שׁוּב י"ל דְּעֵשָׂה דְּקִדּוּשׁ דּוֹחָה לָאוּ דְנִזְיָר וּל"ש לּוֹמַר דְּחָשׁוּב אֶפְלָק"ש ע"י שְׂאֵלָה ז"א דְּקִדּוּשׁ הַרִי אֵיפָא בְּכָל שַׁבָּת וְלֹא מְשַׁכַּחַת נְזִירוֹת שְׂלֵא יֵהִי שְׂיִיף בּוֹ קִדּוּשׁ בְּכַה"ג א"נ דְּדְחֵי יֵהִי מִיּוֹרֵי הַתְּרָה וְשׁוּב בְּהַתְּרָה אַף דֶּאֶפְלָק"ש ג"כ דְּחֵי וְעַל זֶה מְשַׁנֵּי הַש"ס דְּמִיּוֹרֵי בְּאָמַר שְׁבוּעָה שְׂאֵשְׁתָּה וְחִזּוֹר וְאָמַר הַרִינֵי נִזְיָר דְּבְזָה ל"ח רַק דְּבָר הַבָּא דְּמִקְרָה דְּהַיָּיִן רַק דְּחֻיָּה בְּכַה"ג שְׂפִיר ל"ש עַדל"ת פִּינּוֹן דֶּאֶפְלָק"ש ע"י שְׂאֵלָה וּלְפ"ז שְׂפִיר פָּרִיף הַש"ס וְרַבְּנָן הָא מְבַעֲרֵי לְאַסּוֹר יִין מְצָנָה פִּינּוֹן הַרְשׁוֹת וְאִין הַפְּנוּנָה דְּצָרִיף קָרָא כְּמוֹ לַר"ש ז"א דְּלְרַבְּנָן בְּלֹא"ה חָל מִפְּחַ כּוֹלָל וְרַק דִּי"ל הַפְּנוּנָה דְּלְרַבְּנָן קָרָא אֶתִּי לְהַשְׁמִיעֵנּוּ לְעַנְנֵי קִדּוּשׁ דַּס"ד דְּנִהֵי דְחָל בְּכוֹלָל אֶפ"ה י"ל עַדל"ת וּל"ש לּוֹמַר מְשׁוּם דֶּאֶפְלָק"ש ע"י שְׂאֵלָה ז"א דְּבִקְדּוּשׁ דְּהַיָּיִן הַתְּרָה גַּם בֶּאֶפְלָק"ש נִמִּי דְּחֵי דְבִשְׂלֵמָא לַר"ש דְּל"ל כּוֹלָל בְּעֵי קָרָא לְגַלּוֹת דְּחָל הַנְּזִירוֹת אֲבָל לְרַבְּנָן דְּחָל בְּלֹא"ה מִפְּחַ כּוֹלָל שׁוּב י"ל דְּאֶתִּי הַקָּרָא לְגַלּוֹת לְעַנְנֵי דְלֹא נִימָא עַדל"ת וּמִיּוֹשֵׁב הַפֵּל בַּס"ד וְדו"ק: ה) נְחִזּוֹר לַנ"ד לְעַנְנֵי הַחֲדָר"ג אַף א"נ דְּחָל בְּכוֹלָל מ"מ עַכ"פ י"ל דְּמ"ע דְּפו"ר דּוֹחָה הַחֲדָר"ג בְּשְׂלֵמָא הֵיכִי דְאֶפְשָׁר בְּהִתֵּר ק"ר וִי"ל דְּלֹא דְחֵי מְשׁוּם דֶּאֶפְלָק"ש אֲבָל בְּאִין לוֹ לִיתָן לָהּ עַל מְזוֹנוֹת דְּכַתְּבֵי דְּבְזָה א"א לְהִתֵּר עַפ"י ק"ר שׁוּב י"ל עַדל"ת וּל"ש לּוֹמַר מְשׁוּם דַּנ"ח בְּעֵידָנָא ז"א דְּלְפַמ"ש בְּנוּבִי"ק או"ח סי' ל"ה דְּבִאִסּוֹר שְׂאֵפְשָׁר לְהַפְקִיעוּ ע"י סְבָרַת אֶפְקַעֲיָנָהּ הַיָּיִן כְּאִסּוֹר שְׂיִשְׁנֵי בְּשִׂאֲלָה וְנִדְחָה מִפְּנֵי כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת וְה"ה בְּחֲדָר"ג שְׂיִישׁ מְשַׁכַּחַת לְהַפְקִיעוּ ע"י ק"ר חָשִׁיב קִיל וּבִל"ת הַקָּל ל"צ בְּעֵידָנָא לְשִׂי תַּתּוֹס' פְּסָחִים דַּנ"ט וְכִינּוֹן דְּבְזָה שְׂיִיף לּוֹמַר עַדל"ת וְרַק דִּי"ל דְּהוֹעִיל הַחֲרָם לְעַנְנֵי זֶה שְׂאֶחָר שְׂכָבֵר וְהִי מְקַיִים פ"ו יֵהִי מְחֻיָּב לְגַרְשָׁה כְּדֵי שְׂלֵא יַעֲבֹר אַחֲדָר"ג וּל"ש לּוֹמַר דְּנִשְׂא בְּהִתֵּר נַעֲשִׂית כְּאִשְׁתּוֹ ז"א כְּמ"ש בְּתוֹ"ס יְבָמוֹת דַּכ' דְּהֵיכִי דְּהִתֵּר הַנְּשׂוֹאִין הִי רַק מִפְּחַ דְּחֻיָּה ל"ש לּוֹמַר פִּינּוֹן שְׂכָנְסָה נַעֲשִׂית (כְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דְּבָר וְא"כ לְעַנְנֵי זֶה דִּיצְטָרִף לְגַרְשָׁה אַחֲרָ שְׂכָבֵר קַיִים פו"ר בְּזָה שׁוּב יֵשׁ לְהִתֵּר מִפְּחַ ס"ס וּל"ש לּוֹמַר דְּהַיָּיִן נִגְדַּת חֲזָקָה ז"א דְּנִגְדַּת זֶה שׁוּב יֵשׁ חֲזָקַת הִתֵּר לְבַעֲלָה וְאֵף דִּישׁ ס' עַל תְּחִילַת הַנְּשׂוֹאִין אִם הִי הַתְּרָה אוֹ רַק דְּחֻיָּה אֶפ"ה אַחֲרָ שְׂכָבֵר יוֹשְׁבַת תַּחַת בְּעֵלָה שׁוּב א"א לְהוֹצִיאָה מִסְּפֵק וּכְהָא דְּמְצִינּוּ בְּכַתְּנוּבוֹת דַּכ"ב דְּרַמְבַּ"ם מְחַלֵּק בֵּין נִיֶּסֶת וְאֶח"כ בָּאוּ עֲדִים דְּמִקְצַת פּוֹסְקִים ס"ל דְּהוּא מְטַעַם קַנְס וּמִקְצַת פּוֹסְקִים ס"ל דְּמִדִּינָא הוּא מְשׁוּם חֵא"א דְּל"ל חֲזָקַת דִּיּוֹקָא וְהָא דְּנִיֶּסֶת וְאֶח"כ בָּאוּ עֲדִים דְּל"ת שְׁם יֵשׁ חֲזָקַת הִתֵּר ג"כ ע' שׁוֹ"ת ח"צ סי' ג' מ"ש בְּזָה לְפַלְפֵּל עִם הַגְּרָא"ב ז"ל וּבְשׁוֹ"ת

דברי אמת ודבריהם מבואר ברשפ"א ו"ל א"כ ה"ה הקא וא"כ ממנ"פ מותר או עפ"י ק"ר וא"נ דבלי מזונות א"א להתיר לו עפ"י ק"ר שוב יש להתיר לו עכ"פ לישא אשה מפח עדל"ת ואחר שפבר נשאה שוב איפא חזקת היתר נגד הח"א ושוב מועיל הס"ס ושוב שפיר ק"ר יכולים להתיר לו לישא אשה וז"ב: ו) עתה נבוא למ"ש הב"ח דינשליש גט והמגיה במלמ"ל מעורר בזה עפ"י שיטת הרמב"ם ו"ל שכ' דכתוב גט לאשה דעלמא חשיב שלא לשמה וא"כ קודם שתשתפה יש חשש הנ"ל ואי יצוה לכתוב אלאחר שתשתפה שוב יש חשש מפח כ"מ דלמ"ע לא מצוי משוי שלים והפנ"י ביאר הדברים דכמו באם המגרש שוטה ל"מ לכתוב בעת שטותו דבעי שיהי' בשעת פתיבת ראוי לנתינה ה"ה בכותב גט בעת שאשתו נשתטת ג"כ ל"מ דבשעת פתיבה אינו ראוי לנתינה אכן בשו"ת רח"כ תמה עליו דהרי שיטת הרמב"ם ו"ל דנשתטה בשעת פתיבה פשר מה"ת אף באין סמא בידן לרפאותו כמ"ש הב"ח והח"מ והב"ש בס"א דלא כהב"י וא"נ בסברת הפנ"י דבעו שיהי' בשעת פתובה ראוי לנתינה א"כ יפסל מה"ת וע"כ דל"צ שיהי' בשעת פתובה ראוי לנתינה עיי"ש ולכאורה דבריו צ"ע דהא באמת שיטת הרמב"ם ו"ל דהיכי דעשה שליח בעודו בריא יכול לכתוב וליתן אףלאחר שנשתטה והטעם משום דס"ל דבכל עניני שליחות הפעולה מתניחס להשליח וכיון דכבר מסר לו פח הבעלים השליח עומד לגמרי במקום הבעלים וא"כ לפ"ז י"ל דבאמת בעי שיהי' בשעת פתיבה ראוי לנתינה ושפיר בכותב גט לאשתו נשתטת י"ל דל"מ והא דנשתטה הבעל בשעת פתובה פשר מה"ת הטעם משום דעכ"פ קודם הפתובה בשעת מינוי השליחות לשי' הסוברים דבעי שליחות בכתובה או אף לשי' הסוברים דל"צ שליחות וכמ"ש הב"ש סי' ק"כ מ"מ לשי' המרדכי יבמות דכיון דבעי דעתו בגט חשוב כמו שליחות וא"כ הרי הי' הבעל שפוי בדעתו וממילא קיבל השליח פח הבעלים וא"כ בכה"ג חשוב שפיר פאלו בשעת פתיבה ראוי לנתינה דהרי כיון דמסר לו פח הבעלים יוכל ליתן הגט אף בעת שטותו: ז) אולם יש להסביר דברי הגר"כ ו"ל דלפי דברי יוצמח דאם לא עשה שליח רק על הפתיבה לחוד בכה"ג שוב בנשתטה בשעת פתיבה לא יועיל דנהי דנימא דלענין הפתיבה כבר מסר לו פח הבעלים ומנהי אף אם בעי שליחות בכתובה מ"מ שוב ל"מ משום דאינו ראוי לנתינה ואם הי' פן הו"ל להרמב"ם לפרש דאם לא עשה שליח רק אפתיבה לחוד ל"מ פתיבה בעת שטותו וכן הרגיש בזה בשו"ת תפ"צ ונשמע דלא כסברת הפנ"י הנ"ל וכן בשיטת הטור דסובר דנשתטה בשעת פתובה פסול מה"ת ג"כ א"א לומר דטעמו כסברת הפנ"י דבעי שבשעת פתיבה יהי' ראוי לנתינה דהא באמת פתב הב"ש דאף לשי' הטור אפ"ה נשתטה בשעת נתינה פשר מה"ת ומוכח דבעשה שליח על הנתינה בעודו בריא אף אם ותנו בשעת שטותו פשר מה"ת א"כ איך אפשר לומר דהא דפסול בנכתב בשעת שטותו הוי משום דאינו ראוי לנתינה ז"א דהא בשעת שטותו פשר לנתינה מה"ת עכ"פ בעשהו שליח והנה לכאורה סברת הב"ש שכ' דגם לשי' הטור בנשתטה בשעת נתינה פשר מה"ת צ"ב מאי חילוק יש בזה דהא באמת מוכח בירושלמי דאף בשעת חלות הגט בעי שיהי' שפוי בדעתו אף באמת י"ל דכבר הבאתי שיטת הרמב"ם דנשתטה בשעת פתיבה פשר מה"ת משום דהפעולה מתניחס להשליח ורק אחר שמסר לו המשלח פוחו השליח עומד לגמרי במקום הבעלים ולפ"ז וי"ל דגם הטור מודה לסברא זו ורק דס"ל להטור דבאמת ידוע שיטת מהרי"ט דהקדוש ל"מ עיי"ש משום דהו"ל מילי

ותמהו עליו דהא שליח ראשון מהני גם במילי אף באמת י"ל דבכל שליחות דהוי מילי בשעת גמר שליחות הוי מעשה פמו בכתיבת גט אבל בהקדש דבגמר ג"כ ליכא רק מילי ל"מ וא"כ י"ל דאם מינה שליח על כתיבת גט נהי דמהני השליחות תיכף מ"מ כ"ז שלא נכתב א"א לומר דקיבל פח הבעלים דעל מילי לחוד א"א לחול פח הבעלים מה"ט בעינן לניחוס עוד הפעולה אל המשלח אבל אחר שפבר נכתב אז מקבל פח הבעלים ושפיר יכול ליתנו בעת שטותו וכ"ז היכי דמינה שליח שפיר יכול ליתנו בעת שטותו אבל בנותן גט בעצמו בנדאי דצריה להיות שפוי בדעתו אף בשעת חלות הגט עכ"פ נשמע דע"י שליח יוכל ליתנו אף בעת שטותו ועכ"ל דהא דאינו יכול לכתוב בעת שטותו אינו משום דאינו ראוי לנתינה רק ע"כ הטעם דלענין פתיבה לחוד פנין דלשי' הטור קודם הפתיבה אין לו פח הבעלים א"כ לא מפעיא אי בעי שליחות בכתיבה בנדאי צריכין לניחוס פעולת הפתיבה למשלח לכך פסול בנשתטה ואף אי ל"צ שליחות בכתיבה אפ"ה פנין דבעי ציווי הבעל ובלא"ה ל"ח לשמה א"כ בעי שיהי' בר ציווי בשעת פתיבה ולשי' הרמב"ם אמרי' פנין דמיד בשעת ציווי מקבל פח הבעלים א"כ תו ל"צ פלל לציווי הבעל דכמו באם הבעל גופא כותב הוי לשמה ה"ה הקא דהשליח קיבל פח הבעלים חשוב לשמה וממילא נשמע דלא פסברת הפנ"י ושוב נכונים החילוקים שכ' הגרח"כ והתפ"צ דשם בהא דאשה דעלמא לא הוי ראוי לכתיבה ג"כ דאינו אשתו פלל אבל הקא ראוי לכתיבה פנין דיש עניני אישות ונהי דאינו ראוי לנתינה מהני ונחשיב לשמה וז"ב: ח) עוד יש לי להוכיח פשיטת רח"כ והתפ"צ דאי פסברת הפנ"י יוצא דקרא דכתוב ונתן בעו שיהי' בשעת פתובה ראוי גם מצד הגבירא א"כ תיקשי בהא דכ' הב"י דבין פתיבה לנתינה אם נשתטה אין קפידא אף אם נשתטה באמצע הפתיבה אם פסק אז מלכתוב וגמרו אח"כ פשה' שפוי בדעתו מהני והא מפורש בטור סי' קכ"ד דאם חיברו בין פתיבה לנתינה ג"כ פסול וכ' הב"י בשם רש"י א להקל דעיקר הקפידא רק דבשעת פתיבה לא והי' מחוסר רק נתינה אבל אח"כ אין קפידא אבל בירושלמי מפורש דכיון דכתיב וכתב ונתן בעי שמתחילת הפתיבה עד שעת הנתינה יהי' ראוי בכל שעה לנתינה בלתי מחוסר מעשה וא"נ דנם מצד הגבירא בעי שיהי' ראוי לנתינה בשעת פתיבה א"כ שוב נימא דבעי שיהי' ראוי לנתינה בכל שעה וא"כ אף בנשתטה באמצע יופסל וע' ברש"י א קדושין דס"ב בהא דבעיא ר"א הנותן שתי פרוטות לאשה והקשה מ"ש מנותן קדושין אלאחר שלשים יום ומירץ הרש"י א ז"ל דשאני התם דבכל הזמן והי' ראוי לקדושין אבל הקא נייע זמן שלא יהי' ראוי לקדושין ויש ספק אי בעי רק שבשעת אמירה יהי' ראוי לקדושין אבל בין שעת אמירה לחלותו אין קפידא אם יש זמן שאינו ראוי לקדושין או דבעי שיהי' ראוי בכל שטה משעת אמירה עד שעת חלות הקדושין עיי"ש יצא דיש צד לומר דבקדושין בעי שמשעת אמירה עד שעת חלותו יהי' ראוי לקדושין וא"כ א"נ דהא דכתוב ונתן הפנונה דמצד הגבירא בעי שיהי' בשעת פתיבה ראוי לנתינה א"כ גם בנשתטה באמצע יופסל דבעי שבכל שעה ושעה יהי' ראוי לנתינה וע"כ דמצד הגבירא ליכא קפידא ועיקר הפסול לכתוב בעת שטותו משום דבעי שליחות בכתיבה או דבעי עכ"פ ציווי הבעל משום לשמה ושוב בעי שיהי' בר ציווי בשעת פתיבה דאל"כ חשוב בנכתב שלא בציווי הבעל ונחשיב שלא לשמה ושוב צדקו דברי רח"כ והתפ"צ דרק בנשתטה הבעל פסול אבל בנשתטית שפיר מותר לכתוב דנהי דלא חזיא אז לנתינה מ"מ הא לא בעי

שְׂיֵהָנִי בְּשַׁעַת פְּתוּחַת רְאוּי לְנִתְיָנָה וּז"ב בְּס"ד: ט) עכ"פ יֵצֵא דְמִכַּח חֲשֵׁשׁ שְׁלֵא לְשִׁמָּה
אֵין לָנוּ לְדוֹן בְּנ"ד וְרַק דְּאִפְתִּי נִשְׁאָר הַחֲשֵׁשׁ מִכַּח כ"מ דְּלָא מְצִי עֶבֶיד וְאוּלָּם נֹודַע מ"ש
הַבִּי"מ דְּעֵיקָר תְּלוּי אִם הַחֲסָרוֹן הוּא בְּהַמְגָרֵשׁ אֲבָל הֵכָא דְמִכַּח הַמְגָרֵשׁ לִיכָא שׁוּם רִיעוּתָא
וְרַק דל"ל פְּעַת יָד לְקַבֵּל הֶגֶט בְּכַה"ג שְׁפִיר אֲמָרִי דְאַח"כ לְכַשְׁתְּשִׁיג יָדָה לְקַבֵּל הֶגֶט
שְׁפִיר מְהֵנִי עִי"ש וְגַם פְּכָר כ' בְּשׁו"ת רַח"כ דְּמִמֵּנִי פ' מְהֵנִי דְּאֵי רְאוּיָה לְשִׁמּוֹר גְּיָטָה א"כ
מְהֵנִי מַה"ת וְנִהֵי דְמִדְרַבְּנָן ל"מ הֶגֶט בְּשַׁעַת שְׁטוּתָה מ"מ לְעַנְנֵן דְּרַבְּנָן ל"ש הַחֲשֵׁשׁ מִכַּח
לָא מְצִי עֶבֶיד וְכַמ"ש בְּמַלְמ"ל פ"ב מְבִיאַת מְקַדְשׁ וְאֵי אֵינָה רְאוּיָה כָּלֵל אִף לְשִׁמּוֹר גְּיָטָה
א"צ כָּלֵל לְגָרְשָׁה אוּלָּם לְפַמ"ש הַתְּפ"צ וַח"ס ס'י י"א דַּע"כ פ' מוֹעִיל מִטְעַם זְכִיָּה לְהַבְעֵל
לְהַצִּילוֹ מִחֲדָר"ג אִם יֵהִי לוֹ אִזְ אֲשֶׁה אַחֲרֵת וּלְפ"ז לָא יִצְטָרְךָ לִיתָן לָהּ גִּט אַחֵר כְּשִׁתְּשַׁתְּפָה
אוּלָּם בְּזָה לָא אֲכַנְיָס עֲצָמֵי אַחֵר שְׁפָכְר הוֹכִיחַ הַנוֹב"י דְּחִיב לִיתָן לָהּ גִּט אַחֵר
לְכַשְׁתְּשַׁתְּפָה וְכֵן לְסַבְרַת הַרַח"כ ג"כ חִיב לִיתָן לָהּ גִּט אַחֵר ע"כ הַדְּבָר פְּשׁוּט דְּגַם מִצַּד
לָא מְצִי עֶבֶיד לִיכָא חֲשֵׁשׁ בְּנ"ד וּמַעֲתָה נִלְע"ד דְּבְנ"ד יֵשׁ לְהַתִּיר אִף בְּאִם לָא יִשְׁלִישׁ
מְעוֹת מְזוּמָן עַל מְזוּנוּתִיהָ דְּבִאֲמַת כ' הַב"ש דְּמַה"ט מְגִיעַ לָהּ מְזוּנוֹת דְּלָא מְבַעֲיָא אִם הוּא
בְּגֵדָר א"י לְשִׁמּוֹר גְּיָטָה א"כ הָא מַה"ת ל"מ הֶגֶט בְּנוֹדָאֵי דְּחִיב לְזוּנָה גַם לְשִׁי הַרְמַב"ם
וְאִף בְּיֹודַעַת לְשִׁמּוֹר גְּיָטָה מ"מ כְּשִׁמְעוֹנָב מְחַמַּת הַחֲרָם מְגִיעַ לָהּ הַמְזוּנוֹת מ"מ פְּכָר
הַבִּאֲתִי לְתַמְוָה דְּמַהִיכִי תִּיתִי לְעַכְבַּ הַגְּיָרוּשִׁין וְנִהֵי דְּהַבִּאֲתִי מִדְּבָרֵי הַפּוֹסְקִים דְּבָלִי מְזוּנוֹת
לִיכָא תַּקְנָה לְהַתִּיר אִפ"ה יֵשׁ לְהַעִיר לְשִׁי שׁו"ת מְהַר"י מִינְיָן לְהַקֵּל בְּמִנְיַת בְּמִנְיַת
חֲבִירוֹ וְחִזְיָנוּ דַּע"י שְׁמַכְשֵׁלֵת בְּאִסּוֹר מַתִּירִין הָאִסּוֹר דְּמִנְיַת וְה"ה הֵכָא דִּי"ל דְּכִיּוֹן
דְּנִכְשֵׁל בְּאִסּוֹר נְדוּת מַתִּירִין לוֹ הַחֲרָם וְכַה"ג מְצִינוּ בְּגִיטִין דְּל"ח בְּהֵאֵי אֲמַתָּא וְאִף
דְּלַפְמ"ש בְּתוֹס' שָׁם דְּהַתָּם הַטְעַם מְשׁוּם דְּמַכְשֵׁלֵת אַחֲרִים וְהוּי כְּאִנּוּסִין אֲבָל בְּשִׁבִיל
מַכְשׁוֹל דִּינָה לָא הֵינּוּ מַתִּירִין הוּאִיל דְּפִשְׁעָה וּמַמְלִיא הֵכָא דְּהַבְעֵל פּוֹשַׁע שׁוֹב י"ל דְּאֵין
לְהַתִּיר אֲבָל עכ"פ בְּנ"ד דְּמַכְשֵׁלֵת גַּם אוֹתָהּ בְּאִסּוֹר נְדוּת שְׁפִיר יֵשׁ לְהַתִּיר הַחֲרָם כִּיּוֹן
דְּגַם שׁוֹטִית הוּא בְּכָלֵל הָאִסּוֹר וְכַמ"ש מְהַר"ל דְּפַקְחִין מְוַזְהָרִין עֲלֵיהֶן וְמַה"ע כ' הַפּוֹסְקִים
דְּשׁוֹטָה חֲשׁוֹב בְּרַ זְבִיחָה א"כ כִּיּוֹן דְּגַם הִיא נִכְשֵׁלֵת בְּזָה שׁוֹב יֵשׁ לְהַתִּיר לוֹ הַחֲרָם וְכַהֵי
דְּמְהַר"י מִינְיָן אִף דְּגַם הַתָּם הַדְּבָר נֹוגַע נֶגְדַּ שְׁיַעֲבֹדוּ שֶׁל הַתִּינוֹק וְאִפ"ה מַתִּירִין וְה"ה
הֵכָא וְאִף לְשִׁי הַבִּי"מ בְּצַה"ב שְׁתַּמָּה אֲמָרִי מִינְיָן דְּאֵין לְהַתִּיר חֲשֵׁשׁ סַכְנָה שֶׁל הַתִּינוֹק
בְּשִׁבִיל הַחֲשֵׁשׁ שְׁמָא תִּזְנָה אֲמָה וְכַה"ג כ' בְּשׁו"ת מ"ב ב"ק ד"פ בְּשֵׁם הַרְאַב"ד דְּאִסּוֹר
לְהַתְּרַפְּאוֹת בְּמִמוֹן חֲבִירוֹ אִף בְּמִקּוּם פַּק"נ וְכֵן כ' בְּקו"א לְהַשֵּׂאג"א דְּבַגְזָל ל"ש עַדל"ת
דְּבִשְׁבִיל קִיּוּם מְצָנָה שֶׁל זֶה לָא הַתִּירָה הַתּוֹרָה מְמוֹנָה שֶׁל אַחֵר וּבְזָה הִי מְקוּם לִינְיָשׁב
קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' סוֹפָה ד"ל שְׁהַקְשׁוּ דְּלַמ"ל לְפִסְנָל גְּזָל מִכַּח לְכֶם תִּפְּוֹק לִי דְּהוּי מְצַהב"ע
וּלְפ"ז נִיחָא דְּבִאֲמַת י"ל דְּבַגְזָל ל"ש מְצַהב"ע מְשׁוּם דִּי"ל עַדל"ת וְרַק שְׁפַתְּבִתִי דְּל"ש
עַדל"ת בְּגֵזָל וְכ"ז בְּגֵזָל יִשְׂרָאֵל אֲבָל בְּגוֹז"ע דְּעֵיקָר הָאִסּוֹר כְּדִי שְׁלֵא יִרְגִיל א"ע בְּכָד
אֲבָל לָא מְשׁוּם דְּחָס רַחֲמָנָא אֲמָמוֹנָא שֶׁל עַכּוּ"ם עֵינִין בַּח"צ מ"ש בְּזָה וְשׁוֹב בְּגוֹז"ע שׁוֹב
הִי מְקוּם לְזַמֵּר עַדל"ת וְשׁוֹב ל"ש בְּגוֹז"ע לְפִסְנָל מִכַּח מְצַהב"ע אֲבָל מִכַּח לְכֶם אִף בְּגוֹז"ע
אֵינּוּ יוֹצֵא וְכַמ"ש הִירָאִים דְּאִף לְמ"ד גוֹז"ע מוֹתָר מ"מ לְכֶם לָא מִיקָרִי וּז"ב וְדו"ק: י) אִף
בְּגוֹף תְּמִיחַת הַבִּי"מ טַל מְהַר"י מִינְיָן נִלְע"ד דְּלַק"מ הוּאִיל דְּבְּמִנְיַת בְּלֵא"ה ל"ש תַּקְנַת
הַנּוֹלָד דְּנוֹדָאֵי תַתְּעַבֵּר בְּזָנוֹת וְתַעֲכַר חֲלָבָה וְרַק דְּאֲמָרִי דְּכִיּוֹן דַּע"כ פ' שְׁהַ מְנִיחַת עֲלֵיהָ
שׁוֹב חָל הָאִסּוֹר שְׁגָזְרוּ חו"ל מְלִישָׂא אוֹתָהּ אֲבָל עכ"פ ל"ח טְפִי מְאִסּוֹר מִצַּד עֲצָמוֹ וְשׁוֹב

שפיר יש להתיר מפת מכשול הרבים פיון דליפא בנה הפסד שיעבודו של התינוק וז"ב ובה"ל ב"מ שהעיר השואל בנוב"י להתיר מניקת חבירו בשביל חשש שיתניחוד עם השפחה ודיקמה הדבר לדינו של מהר"י מינץ והנוב"י דחה דבריו ולפ"ז בלא"ה לא דמי להאי דמהר"י מינץ הואיל דהקא אפתי שייך הפסד שיעבודו של התינוק אין להתיר בשביל חשש שום איסור א"כ לפ"ז ה"ה בנ"ד דאין מפסיד לה המזונות דהרי באמת מקבל עליו בחיוב לתת לה מזונות ונהי דאינו משליש המעות על המזונות אבל עכ"פ ל"ח טפי מאיסור חרם לחוד ושוב שפיר יש להתיר בשביל חשש איסור שמכשיל גם אותה בביאת נדה וגם נודע מ"ש המפורשים דהיכי דיש חשש שתביא את התינוק לידי תרבות רעה כ"ע מודים להתיר דאין להשגיח על חוי הגוף א"כ מכ"ש הקא דבאמת מבטיח לה בחיוב לתת לה מזונות בנודאי דמועיל הסבא שנקשלים באיסור נדה שלא לעכב ההיתר מפת זה שאינו משליש לה המעות על המזונות ובפרט די"ל דבנ"ד פטור ממזונות דכבר נודע מ"ש בשו"ת פמ"א בשם חכם אשכנז דיש ליתן הגט בתורת זיכוי כדי שלא תזנה כשהוא א"א ורק שתמה הפמ"א דאדרבה הר מפורש בש"ס דזכות היא לה שלא תתגרש או משום שבעלה משמרה או משום דפרשי מא"א והתינוח היכי דאינו מכשיל אותה באיסור אזי י"ל דהגט חוב הוא לה אף דבצד א' יהי' לה זכית שלא תהי' א"א מ"מ בצד השני הוי חוב הואיל דכ"ז שלא תתגרש יפרשו א"ט מאיסור א"א אבל הקא דהבעל גופא מכשיל אותה באיסור נדה והיא אנוסה דאינה שפויה בדעתה לגמרי בנודאי דהגט הוי זכות לה מפל צד חדא שלא תזנה כשהוא א"א וגם מצד שלא תהי' נכשלת באיסור נדה א"כ בכה"ג בנודאי דיש ליתן לה הגע ע"י זיכוי ובכה"ג יחול הגט מעכשיו ושפיר והי' פטור ממזונות וגם י"ל דכבר כ' המפורשים דיש להתיר מטעם אומדנא כמ"ש הגר"ח"כ ובשו"ת ד"ח ונהי די"ל דבדבר התלוי בדעת שניהם ל"מ אומדנא ע' תוס' כתובות דמ"ז וב"ק דק"י אבל הקא ע"י המכשול באיסור נדות אומדנין לדעתה דגם הוא מסכמת על הגע ושוב מועיל האומדנא וכן בשו"ת תפ"צ מקיל ג"כ בלי השלשת מזונות וכן הקיל בד"ח ע"כ נלע"ד דאם יתן לה עכ"פ כל דמי כתובה אחר שישלש גט ידו והיינו שיקב"ח מקודם שאין לו יותר אז יש להתיר לישא אחרת אחר שישלש גט ויתן הגע להשליח בתורת זיכוי עבודה ויאמר בפירוש זכי לצאת ידי שיטת הרי"ף והרמב"ם ז"ל דאף במקום דהוי זכות לא חל הגט עד דמטה לידה ובאומר בפירוש זכי מודה הרמב"ם ז"ל דמהני ויצנה ג"כ להשליח שיוכל ליתנו לידה לכשתשתפה ויקבל עליו בחיוב גמור שבאם תהי' ראוייה לקבל ג"פ אז יתן נה תיקף גט אחר כמ"ש הנוב"י וישלש פתב בטוחות על מזונות וגם יתן לה אחר הנשואין שלו עכ"פ דבר מיעוט בכל שבוע לסיוע פרנסתה ואחר שיעשה כנ"ל נלע"ד דיש להתיר לו החרם עפ"י ק"ר ובלבד שייספמו עמדי גדולי דורינו כנלע"ד בס"ד לדינא: ג' לה תרמ"ה ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' ל"ב להרב חו"ב וכו' כש"ת מ' הושוע העלער נ"י אבד"ק באר"ש וכעת מוצד"ק סטריא יצ"ו.

בדבר שאלתו באיש א' שנסע לאה"ק וקודם נסיעתו חלק נכסיו עפ"י צוואה ונתן לבנו הבכור חלק בכורה ורק אז לא הי' הצוואה נכתב כדיו ואח"פ בעת חלו עשה שנית צוואת שכ"מ ונתן כל הנשאר לשני בננו ולבת אחת וכתב בהצוואה בלשון שייך להם וכעת נסתפק כת"ה א) אי לשון שייך חשיב לשון ירושה ב) נסתפק פיון שפבר גילה

דעתו בצוואה א' שרוצה ליתן לכו הבכור חלק בכורה א"כ בנודאי גם בצוואה ב' אף שכתב דהנשאר שייד לכולן מ"מ יש לנו לאמד דעתו דנודאי לא רצה לגרע לכו הבכור חלק בכורה זה תורף השאלה וכת"ה הביא משו"ת הרמ"א שכ' לענין מי שצוה קודם מותו ליתן סכום פנה לעניי א"י וכעת היורשים מערערים לפי שנכתב בלשון מתנת פריא ולא נזכר לשון קנין בהשטר והשיב דכיון שהי' שכ"מ אפ"ש שהו' טעות מהמצנה או שיש ט"ס בהכתב דיש לנו לפרש דבנודאי צוה בענין שתהי' הצוואה קנימת עיי"ש וה"ה ה"א י"ל דנודאי נתפניו בצוואה שניה באופן שתהי' צוואה ראשונה קנימת שיהי' לכו הבכור חלק בכורה עכת"ד: א) באמת לענ"ד יש לחלק דבשלמא התם שצוה ליתן לעניי א"י א"כ הרי לשי' כמ"פ אמרי' בצדקה אמל"ג וזכו בו עניינים מיד וילשי' הרמב"ם גם יורשיו חייבים לקיים נדרו ואפ"ל להסוברים דלא אמרי' בצדקה אמל"ג ואין עליו רק חיוב נדר וממילא יורשיו פטורין פמבואר בחו"מ סי' רנ"ב בהג"ה כ"ז היכי דלא הי' רק לשון נדר אבל היכי דהחיוב נכתב בשטר והי' אז שכ"מ נהי' דנכתב בלשון מתנת פריא אפ"ה מפרשין שהי' טעות בהלשון כדי שלא יתבטל נדרו כיון דבאמת כבר נתן ואמרנו דנדר בלב שלם א"כ י"ל אאמד"ל ובנודאי דרצה ליתנו באופן שלא יוכל לחזור בו ונהי' דקיי"ל פרבנו דלא אמרי' אאמד"ל ומה"ט במקדיש מע"י לא אמרי' דהקדיש ידים לעושיהו שאני התם דהוי הספק על התחלת ההקדש כיון דמקדיש דשלב"ל לא חל כלל ההקדש א"כ כיון דיש ס' על גוף חלות ההקדש א"כ שוב שייד החמ"ק ושפיר ס"ל לרבנו דל"מ הסברא דאאמד"ל לגרע חמ"ק של הבועלים אבל ה"א דעכ"פ חל עליו חיוב נדר ועיקר הספק אי יכולת ביז היורשים לחזור מחיוב הנדר שקיבל אביו על עצמו בכה"ג שפיר דלכ"ע אמרי' אאמד"ל כדי להעמיד החיוב נדר במקומו אבל בנ"ד דבצוואה ב' הרי לא נכתב שיטול הבכור חלק בכורה ושמה הי' הפנונה שיטלו פולם ביחד בתורת מתנה וא"כ חשוב כספק על גוף התחלת זכויות הבכור דבצוואה ראשונה אפתי לא התחיל הזכיה דבזיי אביהם אין להם שום זכות בירושה א"כ שפיר י"ל דמספק אינו יכול הבכור להוציא ונהי' די"ל לכאורה להיפוך דאף לר"מ דס"ל אאמד"ל ואמרי' דהפנונה ידים לעושיהו אפ"ה י"ל דוקא התם בדשלב"ל דא"נ שנתפניו להקדיש מט"י לחוד לא יחול ההקדש כלל א"כ י"ל שנתפניו באופן היו"מ אבל ה"א דבאמת גם בדיבור לחוד חל החיוב לשי' הרמב"ם א"כ י"ל דטעה עצמו ונחשב דסגי בדיבור לחוד וכסברת התוס' בכמ"ק דבדבר התלוי בפלוגתא ל"ש לומר אדם יודע וכה"ג מצינו בחו"מ סי' מ"ב דהיכי שיתבטל כל השטר לא אמרי' יד בעל השטר עה"ת ואפ"ה אם אפ"ש לומר שטעה וסבר שמועיל קנין פנה שוב אמרי' דהטעה א"ע ועיי"ש בסמ"ע אף באמת ז"א כיון דגם בדשלב"ל יש מ"ד דס"ל אדם מקנה דשלב"ל ואפ"ה מצינו בגמרא דאף אי הי' סובר ר"מ אאמדשלב"ל אפ"ה נאמר דכוננתו ידים לעושיהו וע"כ דגם בדבר התלוי בפלוגתא אפ"ה אם הוא הלכה פסוקה פדיעה א' שוב אמרי' דנודאי הקנה באוהיו"מ לכ"ע וה"ה בנידון של הרמ"א הואיל דהלכה דבעי קנין ובנדר לחוד אין להוציא מהיורשים שוב אמרי' דנודאי הקנה באוהיו"מ ולא אמרי' שהקנה בדיבור לחוד מדחזינו שלא הספיק א"ע בדיבור לחוד ורצה דוקא לכתוב שטר א"כ תולין ג"כ שהי' במתנת שכ"מ והא דלשון השטר נכתב בלשון מתנת פריא נובל לתלות בטעות סופר ושפיר מדברי שו"ת הרמ"א ליכא שום הוכחה לנ"ד: ב) ולפ"ז י"ל שיטות הסוברים דלקטן שהגיע לעונת

הפעוטות יוכל להקנות לו אתרוג ביו"ט א' והעירו המפורשים דהא קנן דרבנן ל"מ לד"ת לשי' כמ"פ ועפ"ז ניקח דכבר כ' באב"מ סי' כ"ח להוכיח מש"ס יבמות דס"ו דלמ"ד ס' ד"ת מה"ת לחומרא ע"כ דסובר דקנן דרבנן מהני לד"ת ובטעה"מ כ' דזה תלוי בפלוגתא אי יאוש קני ומה"ט שיטת הר"ב"ש דבס' גזל מהני שינוי החוזר הואיל דבס' גזל ממנ"פ אי סוברין ס' ד"ת מה"ת לחומרא שוב ע"כ דקנן דרבנן מועיל לד"ת ומדרבנן הא שוב גם שינוי החוזר מהני ואי סוברין ס' ד"ת מה"ת לקולא נרק מדרבנן לחומרא שוב לענין דרבנן מועיל קנן דרבנן וכמבואר ברמ"א אה"ע סו' מ"ב וע"כ צ"ל דהא דאונדארי חשיב ונדאי גזל וכמ"ש בשעה"מ פ"א מגירושין ונימא דקנן דרבנן ל"מ לד"ת ולפ"ז י"ל דכבר העירו המפורשים בזה דלא ליקני לולב לינוקא הא הוא נתן במעמ"ל ואם לא יוכל להקנות בתורה שוב המתנה בטילה נרק שכ' הר"ן דהווי כמפליג בדברים פנין דידע דאם יתלה המתנה בתנאי לא יתחיל המתנה ושוב אמרי' אאמד"ל וכוונדאי הספים שיתקנים המתנה וכ"ז היכי דלא הגיע לעונת הפעוטות א"כ הא ליפא שום ס' שיחול המתנה אם יצטרף לקנים התנאי וע"כ דהוי כמפליג בדברים וכמ"ש הרמ"א בסו' מ"ב דהיכי שיתבטל כל השטר לא אמרי' וד בעל השטר עה"ת אבל אם הגיע עונת הפעוטות דעכ"פ למ"ד דקנן דרבנן מהני לד"ת יוכל המעשה לחול אף אם יצטרף לקנים התנאי א"כ נהי דמספקא לן אי קנן דרבנן מהני לד"ת ומה"ט התמירו המח"א והמטה אפרים לשלם מעות בעד האתרוג קודם החג אבל עכ"פ יוכל לומר שטעה וסבר שיוכל המתנה לחול אף אם יצטרף לקנים התנאי וא"כ הנותן יצא ממנ"פ דאי דרבנן מהני לד"ת בונדאי דמועיל ואי ל"מ לד"ת שוב א"א לקנים התנאי והמתנה בטילה וז"ב בס"ד: ג) ומה שהעיר דכיון דבצנואה האחרונה לא נזכר לשון מתנה א"כ יוכל להיות דהי' בתורת רבנן וכתורת רבנן אינו יכול לגרוע מהבכור חלק הבכורה וכמפורש בחו"מ סי' רפ"א: באמת דבר זה פשוט דבתורת רבנן לא יוכל לגרוע חלק בכורה מהבכור וגדולה מזו נסתפקו כמה פוסקים די"ל דאף מחילת הבכור ל"מ בחיי אביו ע' קצה"ח סי' רע"ח ונה"מ שם וגם נודע מחלוקת מהרי"ט עם הרא"ש מובא בקצה"ח סי' רפ"א אי גם במת הבכור בחיי אביו אי פניו יכולים לתפוע חלק בכורה אף שזקנים צוה שיטלו כולם בשנה עיי"ש אבל בנ"ד י"ל נהי דלא נזכר בצנואה האחרונה לשון מתנה אפ"ה כבר כ' ברשב"ם ב"ב דקל"ג ע"א דהיכי דנא נזכר לא לשון מתנה ולא לשון רבנן מהני משום דבונדאי נתכנין שיהי' באוהיו"מ דאל"כ יהי' דבריו לבטלה עיי"ש ונהי דלדין לא אמרי' אאדמ"ל מ"מ כבר כ' בריטב"א דנ"ח דהיכי דא"צ להוסיף דיבור רק לפרש דבריו לכ"ע י"ל אאמד"ל א"כ ה"ה ה"א בונדאי דצנואה האחרונה נעשה בתורת מתנה וכהא דכ' הרמ"א דהיכי דיתבטל כל השטר לא אמרי' יד בעל השטר עה"ת וז"ב: ד) והנה כת"ה הביא ממ"ש בשו"ת לחם רב סי' ר"א דהיכי דמתנת שכ"מ דרבנן בא לבטל רבנן ד"ת אמרי' יד בעל השטר עה"ת אף היכי שיתבטל כל השטר וה"ה ה"א דהבית באה לגרוע זכותו של הבכור שיש לו זכות מה"ת א"כ בונדאי דיש לנו לומר דבונדאי לא נתכנין לבטל זכותו של הבכור שיש לו זכות מה"ת: באמת בגוף סברת הלח"ר י"ל הטעם עפמ"ש בפ"ק סי' מ"ב בשם מהרי"ק דבפטר הי ממס ויש ס' אי גם פ"ש הי' בכלל דלא אמרי' יד בעל השטר על עליונה אף דהוי מוחזק מ"מ פנין דאין זכותו רק מתוך הפתב וכל שאין מפורש מתוך השטר אינו בכלל זה וע' ברי"מ פתובות

דפ"ג מה ש'העיר ב'נה ו'נה כ'ר הלח"מ בטעם דסד"ר לקולא משום דחז"ל פ'ה ה'תנו
ש'בספ'ק ב'דבריהם ל'כא ש'ום א'יסור וא"כ י"ל ב'ש'למא ב'דבר המועיל מה"ת א'ז ה'א
ד'בספ'ק א'מרי' י'ד בעהש"ט עה"ת ע'יקר הטעם מ'שום דא"א להוציא מ'מזומספ'ק א"כ
ב'מדי ש'יתבטל הש'טר לגמרי ה'א א'כא א'נמדנא ג'דולה ד'בונדאי נ'תפנין להקנות באוהיו"מ
ו'היכי ד'יש א'נמדנא ג'דולה ל'שי' כמ"פ מועיל א'ף ב'ממון ע' מלמ"ל פ"ו מ'זכיה ומתנה מ"ש
ב'נה א'בל ב'מדי ד'רבנן ד'חז"ל ל'א ת'יקנו רק על ה'נודאי א"כ פ'ל ש'יש עכ"פ א'ף ס'פק פ'ל
ד'הו על ה'מתנה ש'וב ל'א ת'יקנו חז"ל ל'ש'ועיל ד'כל ת'קנתם ה'י רק על ה'נודאי וכה"ג כ'
המפ'רשים ב'הא ד'פירש"י ב"ב ד"נ ד'הטעם בסנ"פ להקל מ'שום ד'כתוב ו'שפטו ה'עדה וכ'
הב"ט ב'תשובה ד'אם יש ס' אי ח'ייב מ'יתה פ'טור לגמרי ול"ח א'ף ב'כלל ס' מ'חויב מ'יתה
ו'לא יה'י ש'יניד ב'ו ה'דין דקלבד"מ ו'צדקו ד'ברי הלח"ר וכ"ז ה'יכי ש'יש עכ"פ ק'צת ס'פק
א'בל ה'כא נ"ח א'ף ב'כלל ס' ו'נהי ד'לא נ'זפר ב'פירוש ל'שון מתנה מ"מ פ'ינן ד'לא א'מר ג'ם
ל'שון י'רנשה בכה"ג כ'בר ה'באתי מ'דברי ר'שב"ם ד'תולין ד'בונדאי הקנה באוהיו"מ ו'אף
ד"ל ד'כיון ד'גם לענ'ן ז'ה מ'וכרחים ל'בוא מטעם א'אמד"ל ולפ"ז י"ל ד'היכי ד'אף אם ו'אמר
ב'פירוש ל'שם מתנה ל'א י'ועיל רק מ'דבר ב'כה"ג י"ל ד'לא א'מרי' א'אמד"ל ד'ונדאי נ'תפנין
ל'מתנה וכה"ג כ' ב'תוס' פ'תובות ד"ח ד'היכי ד'גם א'חר ש'נפליג ה'דיבור ל'א י'ועיל רק
מ'דבר ב'כה"ג ל'א א'מרי' פ"ד אפ"ה י"ל ח'דא ד'כבר ה'עירו א'תירוץ ז'ה מ'הא ד'הרגתיו
ב'מות דכ"ה ד'אמרי' פ"ד א'ף ד'לשי' רוה"פ ע"א ב'עדות א'שה ל"מ רק מ'דבר ב'וכפ'רט
ד'יש עוד ת'ירוץ ב'תוס' ש'ם שכ' להד'א ד'דוקא ה'יכי ד'צריכין להוסיף ד'יבור א'ז ל'א א'מרי'
פ"ד א'בל ה'יכי דא"צ רק ל'פרש ד'בריו ג'ם ב'מדי ד'מועיל רק מ'דבר ב'י"ל פ"ד ע"י"ש
וז"ב: ה) ו'נהה כ'ת"ה ה'עיר ל'שי' הסוכרים דבס' פ'לוגתא ד'רבנותא מ'הני ת'פיסה א"כ י"ל
בנ"ד פ'ינן ד'יש ס' אי צ'נואה ש'ניה ה'י ב'תורת מתנה או ב'תורת י'רנשה וא"כ פ'שיטא ד'אם
ה'י תופס ה'בן ה'בכור ב'ונדאי ד'הי מועיל ת'פיסתו פ'ינן ד'יש לו ז'כות מה"ת ב'חלק ב'כורה
ו'הי ח'שוב כ'תפס ב'רשות וממילא ג'ם עכ'ש'יו נ'הי ד'אביהם מ'סר פ'ל ה'ונו ב'יד ש'ליש ד'חשוב
כ'אילו ה'שליש תופס ב'שבילו וכמ"ש ב'תוס' ב"מ ד"ב עכ"ת"ד: לענ"ד ז"א ד'לא מ'בעיא
למ"ד ד'אין לו ל'בכור ק'ודם ח'לוקה ב'ונדאי דלע"ע ל'א ז'כה ה'בכור ב'חלק ב'כורה ו'שוב
פ'שיטא דל"מ ת'פיסת ה'שליש ב'שביל ה'בכור פ'ינן ד'נולד ס'פק ש'מא צ'נואה ב' ה'י מ'דין
מ'תנה וא"כ מ'עולם ל'א ה'תחיל ה'חייב ב'כורה ל'חול ו'אף ל'דין דקיי"ל ד'יש לו ל'בכור
ק'ודם ח'לוקה מ"מ ב'חיי ה'אב ב'ונדאי ד'אין לו ש'ום ז'כות ו'רק ד'כשמת ה'אב ה'תורה ה'טילה
ח'יוב על ה'יורשים ל'יתן ח'לק ה'בכורה לה'בכור ב'תורת מתנה וכמ"ש בנה"מ ס'י רע"ח
סק"ט א'בל עכ"פ ב'חיי ה'אב ב'שעה ש'מסר ה'ונו לה'שליש ל'א ה'י לו ז'כות מ'דין ב'כורה
ו'שוב ע"י צ'נואה ב' ד'יש עכ"פ ס' ש'מא נ'תפנין ב'תורת מתנה וממילא ל'א ה'תחיל ז'כותו
ש'וב ה'יורשים ח'שובי עכ"פ פ'טוענים א"י אם נ'תחייבנו ול'שי' ה'רמב"ם ו'הריב"ש ב'מדי
ד'כל ה'חייב נ'צמח רק מ'פח ל'צי"ש ל"מ ת'פיסה ומכ"ש ה'כא ד'גם ה'בכור ב'עצמו ל'א י'וכל
ל'טעון ט'ענת ב'רי פ'ינן ד'גם ל'דין' ה'ני ס' ש'מא א'ביו נ'תפנין ב'צ'נואה ב' ב'תורת מתנה
וממילא מ'עולם ל'א ה'י לו ז'כיה א"כ בכה"ג י"ל ד'גם ת'פיסת ע'צמו ל'א ה'י מועיל ומכ"ש
דל"מ ת'פיסת ה'שליש וז"ב: ו) ו'מה ש'העיר מ'ש"ס ב"מ דל"ד ב'אמר ה'רני מ'שלם ו'חזר
ו'אמר א'יני מ'שלם ד'יש ס' אי מ'יהדר ק'א ה'דר או ד'חוי ק'א מ'דחי ו'אפ"ה פ'סק ה'רי"ף ד'מועיל
ת'פיסה ו'חזינו ד'גם ה'יכי ד'יש ס' ב'אנמדנא ש'ל ה'בעלים ל'מה נ'תפנין אפ"ה מועיל ת'פיסה

וה"ה הָכָא: לענ"ד יש לחלק בשלמא התם ל"ח בכלל הוצאה מרשות לרשות דהא פְּלָה הוי פְּזוּת הָבָא מְעַלְמָא דְהָרִי בְּאַמַּת פְּלָה הוי דשלב"ל וְרַק דְּאָמְרִי דְהִקְנָה הִפְרָה פְּדִי שְׂוִיכָל לְקִנּוּת הַפְּלָה וּא"כ הָכָא דְלִיכָא נ"מ לְעֵינֵי נוֹף הִפְרָה רַק עַל הַפְּלָה וּבְזָה לֹא זָכוּ הַבְּעָלִים מְעוּלָם וְלִיכָא בְּזָה חִמ"ק לְכֹף שְׁפִיר מוֹעִיל תְּפִיסָה שֶׁל הַשׁוֹמֵר פִּינּוּ דְעֵצֵינּוּ לֹא זָכָה הַנִּפְקֵד בַּפְּלָה אֲבָל בִּנ"ד דְּבַחֲיִי אֲבִיָּהֶם לֹא הִי לְהַבְּכוֹר שׁוּם זְכוּת וְהַפְּלָה הִי בְּחֻזְקָתָא אֲבִיָּהֶם וְכִינּוּן שְׁפָתַי צְוֹנָא ב' וַיֵּשׁ ס' בְּאַנְמִדְנָא שֶׁל אֲבִיָּהֶם שְׁמָא הִי פְּוֹנְתוֹ בְּתוֹרַת מִתְּנָה וּמִמִּילָא לֹא זָכָה הַבְּכוֹר מְעוּלָם בְּכַה"ג י"ל דְּגַם תְּפִיסָה ל"מ פִּינּוּ דְהִכָּא הַתְּפִיסָה יְגָרוּם לְקַלְקַל זְכוּתוֹ שֶׁל אֲבִיָּהֶם שֶׁהִי לוֹ רְשׁוּת לִיתֵן בְּמִחְנָה לְכָל מִי שְׁיִרְצָה א"כ הַתְּפִיסָה יְגָרוּם הוֹצָאָה מְרְשׁוּת לְרְשׁוּת בְּכַה"ג שְׁפִיר י"ל דל"מ תְּפִיסָה וז"ב: ועפ"ז י"ל מַה שְׁהֶעִירוּ הַמְּפֹרְשִׁים בְּדַבְרֵי הָר"ן פ"ק דְּקִידוּשֵׁין דְּמַה"ט בְּעֵי קָרָא בַע"ע לְרַבּוֹת שׁו"כ כְּכֹסֶף מְשׁוּם דְּהוּ א דְּלִפִּי שֶׁהוּא בַע"כ בְּעֵי עַכ"פ כְּכֹסֶף מְמַשׁ א"כ תִּיקְשִׁי לְשִׁי הַפְּר"ח דְּפַדְה"ב מְהַנִּי אַף בַע"כ שֶׁל פְּהֵן וְכֵן בְּכָל מִתְּנּוֹת פְּהֵנוּהָ דִּינָא הִכִּי ע' קְצָה"ח ס' רמ"ג וּבִיד אֲפָרִים יו"ד ס' ס"א וְשׁוּב יֵשׁ לְלַמּוֹד דְּבַע"ע שׁו"כ כְּכֹסֶף מִפְּדָה"ב דְּמוֹעִיל בְּשׁו"כ אַף דְּהָנִי בַע"כ ע' בַּשְּׁעָה"מ מ"ש בְּזָה וְעַפ"ז י"ל וְנִקְדִּים מ"ש בְּרִשְׁבָּ"א גִּיטִין דַּע"ה דָּאִין לְלַמּוֹד דְּנִתְיָנָה בַע"כ שְׁמִיָּה נִתְיָנָה מֵגַט הַמוֹעִיל אִפִּי בַע"כ דְּשִׂאנִי הֵתֵם דַּא"צ הַבְּעַל לְקִנּוּת שׁוּם דְּבָר ע"י הַגֵּט וְרַק דְּמִסְלַק שְׁיַעֲבֹדוּ שְׁיֵשׁ לְהַאֲשִׁיחַ עֲלָיו אֲבָל הִכִּי דְצָרִיף לְקִנּוּת דְּבָר מַה ע"י הַנִּתְיָנָה אִפִּי י"ל דל"מ בַע"כ עי"ש וט' ב"ש אה"ע רס"י כ"ז וה"ה הָכָא יֵשׁ לְחַלֵּק בְּשִׁלְמָא גְבִין פְּדָה"ב א"צ לְקִנּוּת שׁוּם דְּבָר ע"י הַפְּדִיּוֹן וְרַק דְּמִנְטָל עֲלָיו לְקִיָּים חִיּוּב הַתּוֹרָה שְׁהִטִּילָה עֲלָיו שְׁפִיר מְהַנִּי שׁו"כ אַף דְּהָנִי בַע"כ שֶׁל פְּהֵן דַּע"כ פְּקַע לְהַבְּעָלִים הַחִיּוּב שְׁהִנְטָל עֲלֵיהֶם מִן הַתּוֹרָה אֲבָל בַע"ע דְּבַעֲי לְהַפְּקִיעַ זְכוּת הָאָדוֹן וּלְחַד מ"ד בְּקִידוּשֵׁין דַּט"ז ע"ע גּוֹפּוֹ קְנוֹי א"כ הַפְּסָף צָרִיף לְהַפְּקִיעַ אֶת הָעֶבֶד מְרְשׁוּת לְרְשׁוּת בְּכַה"ג שׁוּב י"ל פִּינּוּ דְהָנִי אִפִּי בַע"כ שׁוּב לֹא יוֹעִיל שׁו"כ רַק כְּכֹסֶף מְמַשׁ וז"ב ודו"ק: ז) וּמַה שְׁהֶעִיר מְהָא דְּבַכּוֹתַב נְכָסִיו לְאַשְׁתּוֹ דְּלֹא מְפָקִינּוּ מִיּוֹרְשֵׁים וְאַפ"ה בְּשַׁכ"מ שְׁהִקְדִּישׁ פְּסָק הָרַא"ש דְּחַל הַהִקְדָּשׁ אַף לְהוֹצִיא מִיתוֹמִים בְּאַמַּת י"ל דְּשִׂאנִי הֵתֵם בְּשַׁכ"מ שְׁהִקְדִּישׁ הָנִי הַהִקְדָּשׁ הַקְדָּשׁ בְּרוּר וְרַק הַסְּפָק בְּהִאָּנְמִדְנָא אִי הִי פְּוֹנְתוֹ רַק ע"מ שְׁיָמוּת וּא"כ חֲשִׁיב פְּמוֹ ס' בְּתַנָּאי וְלֹא אִתִּי ס' בְּתַנָּאי וּמְבַטֵּל הַקְדָּשׁ וְנִדְאִי וְכַמ"ש בְּמַלְמ"ל פִּט"ז מְשׁוֹעֵן בְּשֵׁם הַרְשָׁבָ"א דְּנָהִי דְּבַס' בְּקִנְיָן קָרְקַע אֲזַלִּינּוּ בְּתַר חִמ"ק אִפ"ה אִם הִי קִנְיָן בְּרוּר וְס' בְּתַנָּאי לֹא אִתִּי ס' בְּתַנָּאי וּמְבַטֵּל קִנְיָן בְּרוּר וְכַה"ג כ' בְּתוֹס' פְּתוּבוֹת דְּפ"ה דַּח"פ ל"ח פְּלָל נִגְדַּח זְקָה"ג וּבִיָּאָר הַפְּנ"י שֶׁם הַסְּבָרָא דַּס' בְּתַנָּאי לֹא מְבַטֵּל קִידוּשֵׁי וְנִדְאִי עי"ש אֲבָל בְּכּוֹתַב לְאַשְׁתּוֹ הָרִי יֵשׁ ס' שְׁמָא לֹא עֲשָׂאָה רַק אִפּוֹטְרוֹפְסָתָא וּא"כ הָרִי הָנִי הַסְּפָק עַל תְּחִילַת הַמִּתְּנָה בְּכַה"ג שְׁפִיר מוֹעִיל חִמ"ק וז"ב וְהַנָּה כַּת"ה הָעִיר עַפ"י שִׁיטַת מְהַרִּיב"ל דְּנִשְׁבַּע לְקִנּוּת בְּכֹסֶף מְהַנִּי פְּדִי שְׁלֵא יְהִי עוֹבֵר אִיסוּר וְה"ה הָכָא אוֹקְמִיָּה בַּחז"כ דְּבִנְוִדְאִי לֹא רְצָה לְהַעֲבִיר חֻלְק בְּכוֹרָה מִהַבְּכוֹר הַמְּגִיעַ לוֹ עַפ"י תּוֹרָה בְּאַמַּת כְּבָר הַשִּׁיג הַמְּלַמ"ל פ"א מְמַכִּירָה דַּח"ז בְּשׁוֹבְעָה אֲבָל בְּדָבָר שֶׁהוּא רַק מִצַּד חֻזְקֵי הַתּוֹרָה לֹא אָמְרִי הִכִּי וְרִאֲיִיתוּ מִתּוֹס' קִידוּשֵׁין ד"י וְחוּץ לְזָה בִּנ"ד דְּכָבֵר הָעֵבֵר נִחְלָה בְּמַה שְׁנָתֵן לְהַבְּתָא א"כ ג"כ לֹא עֲשָׂה עַפ"י הַתּוֹרָה שׁוּב יֵשׁ לְחוּשׁ שְׁהֶעֱבִירָג"כ חֻלְק בְּכוֹרָה פִּינּוּ דְּכָבֵר אִיִּתְרַע חז"כ שְׁלוֹ בְּעֵינֵי זָה וְכַה"ג כ' הַרְדָּב"ז דְּבָבָא עַל הַנְּדָה תּוֹ ל"ש חֻזְקָה דַּאֲעַבְב"ז וז"ב: ח) אוּלָּם בְּגוֹף הַדְּבָר יָפָה כ' כַּת"ה דְּכִינּוּן שְׁכָבֵר גִּילָה דַּעֲתוֹ בְּצוֹנָאָה הָרַאשׁוּנָה שְׁרוּצָה לִיתֵן לְבָנוּ

חלק בכורה א"כ יש לאוקמיה בחז"ל דלא חזר מזה ונהי דכבר העביר מקצת נחלה במה שנתן לבתו אפ"ה במה דאפשר לומר דנשאר בחז"ל כבונדאי דנשאר א"כ פנין דכבר ג"ד שרוצה ליתן לו וגם פעת י"ל דלא חזר מזה בונדאי די"ל דנשאר בתיקתו ע"כ לכאורה הדעת נוטה לזכות את הבכור ורק אחרי שפבר פתבתי דאף למ"ד דיש לו לבכור זכות קודם חלוקה מ"מ פתיי אביהם אין לו שום זכות ורק אחר מיתתו הטילה התורה חיוב על הירושים ליתן לו חלק הבכורה ונתן זאת בצוואה ב' בתורת מתנה, א"כ הוי כמו ספק בחיוב אי חל עליהם שום חיוב ושוב י"ל המע"ה ע"כ קשה לומר דבר ברור בזה ונכון לפשר אף שהפשר יהי נוטה יותר לזכות בן הבכור כנלע"ד בס"ד ברור לדינא: ועש"ק לך תרע"א לפ"ק ראדאמישלא יע"א.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' ל"ג להרב הגה"צ בנש"ק וכו' כקש"ת מ' אהרן הורווייץ ו"ל אבד"ק ב"טש יצ"ו.

בדבר שאלתו באחד שעשה שנתפוח עם חבירו לילך על ליצטאציע ולקנות עסק בעד שש אלפים ושש מאות ונתן לו ע"ז נ' ר"כ ועשו האנדשלאק ודיברו ביניהם שאם יצטרכו להוסיף תניעצו עוד ועל הליצטאציע הי' הרבה אנשים אמר שמעון לראובן שיכול לילך עד ז' אלפים וכששמע שמעון שפבר הבטיח ראובן יותר מז' אלפים הגיד לראובן שלא יוסיף עוד כי הוא לא יהי שותף ליותר מז' אלפים וה' ר"כ וראובן לא השגיח עליו והוסיף עוד ה' מאות וכעת רוצה ראובן לכוף את שמעון להיות שותף עכ"פ עד ז' אלפים וה' ר"כ והמותר יפסיד בעצמו ושמעון אינו רוצה כלל להיות שותף אחרי שהגיד לראובן שלא יוסיף ואם יוסיף לא יהי שותף וכיון שראובן לא שמע לקולו פבר גסתלק מהשותפות זה תורף הטו"ת: א) והנה מקודם נדבר בגוף עשיית השותפות הנה בשותפות בדשלב"ל פבר כ' הנה"מ בסי' קע"ו דאף לשיטת הראב"ד דמועיל אפ"ה מהני חזרה קודם שב"ל וכן הכריע בשו"ת מהרי"א הלוי ח"ב סי' צ"א דגם לשי' הראב"ד מהני חזרה קודם שנגמר הקנין ואף אם הי' בזה קנין סטימא מ"מ לשי' הנה"מ בסי' ר"א ל"מ סטימא בדשלב"ל ואף לשי' הפוסקים דמועיל סטימא בדשלב"ל וכו' בשו"ת בי"ש דא"א לומר קי"ל פשיטת הר' יחיאל אפ"ה כ' מההרי"א הלוי הנ"ל דעכ"פ לא עדיף משאר קנין אליכא דר"מ דמועיל חזרה קודם שב"ל ונהי דבשו"ת ד"ח חו"מ ח"ב סי' כ"ז מוכח להיפוך וכן כ' במק"ח סי' ת"נ דרק לר"מ מהני חזרה קודם שב"ל אבל בסטימא למ"ד דמהני בדשלב"ל ל"מ חזרה עיי"ש מ"מ י"ל כ"ז במידי דחשיב עכ"פ עבידי דאמי והיינו בנשתתפו בכל מה שירויחו דנה חשוב בכלל עבידי דאמי אז י"ל דסטימא מועיל בדשלב"ל שלא יהי יוכל לחזור בו אבל בעשו שותפות לשפור עסק בסכום כו"כ דזה ונדאי ל"ח בכלל עבידי דאמי דאיכא פמה מי יימר בכה"ג י"ל דאף לר"מ לכל התירוצים שפתוס' ב"ב דע"ט וכתובות דנ"ט ג"כ ל"מ ובכה"ג שפיר י"ל דאף סטימא ל"מ ובאמת י"ל דהנה בהא דל"מ קנין בדשלב"ל כ' הפוסקים ב' טעמים א' משום דליכא ס"ד ב' משום דאין על מה לחול הקנין וא"כ י"ל היכי דעבידי דאמי דונדאי אים ס"ד ורק דאפתי שייך הטעם דאין על מה לחול הקנין ואז שוב וי"ל דסטימא מהני אבל היכי דל"ח עבידי דאמי דאז החסרון מצד דלא ס"ד בזה מאי מועיל סטימא הרי אפתי לא ס"ד וכמ"ש בשו"ת סי' ר"א דסטימא ל"מ בקרקע משום דלא ס"ד וע' בישי"ע חו"מ סי' ר"ג שכ' דלטעם דלא ס"ד אף במקנה ביחד עם דשב"ל ל"מ עכ"פ י"ל

דבנ"ד אף בעשו שנותפות בהאנדשלאק אפ"ה קונדס גמר הליצטאצווע יוכל כל אחד לחזור ובפרט דכבר כ' במהרי"א הלוי הנ"ל בשם היש"ש דגם להסוברים דסטימטא מהני בדשלב"ל אפ"ה בעלילה כל דהו מתבטל וחוי לזה פיון שבשעת נתינת המעות דיקרו בפירוש שלא יתנו יותר משישה אלפים ויש מאות א"כ הרי לא הי' נתינת הפסד והאנדשלאק רק על סכום הנ"ל ועל יותר הא לא הי' שום קנין ונהי דאם אמר לו אח"כ להוסיף על דמי המקח מתחייב בדיבור לחוד כמפורש בסי' קפ"ב ב"מ"א מ"מ פיון דלא הי' ע"ז האנדשלאק נהי דאמר לו אח"כ להוסיף איזה סכום אבל עכ"פ יוכל לחזור קונדס שקנה ומכ"ש בנ"ד דאמר לו בפירוש שלא יוסיף מז' אלפים א"כ מיד כשהוסיף נתבטל השנותפות א"כ בנודאי דקנאו לעצמו דנודאי לא הי' בדעתו אז בשעת מעשה לקנות להשנותפות והמותר יפסיד מפיו ורק עכשיו כשנודע לו שאין העסק שנה אף ז' אלפים לכה רוצה לכוף את השני להיות שותף עכ"פ לסכום ז' אלפים וה' ר"כ ולכן הדבר ברור דנתבטל השנותפות: ב) והנה כת"ה הביא מדברי המחבר בסי' קפ"ב בקנאו שלא באחריות באמת שם משמע דרק אם השליח רוצה לקבל עליו האחריות אז הברירה בידי המשלח או להספיק א"ע באחריות השליח או לבטל המקח אבל באמת אם יפעול השליח שיקבל עליו המוכר אחריות שוב ליכא שום שינוי בשליחות וא"כ הי' מקום לומר בנ"ד דרוצה ראובן לקבל לשמעון לשותף בעד ז' אלפים וא"כ הא ליכא שום שינוי ושוב י"ל דמחויב להיות שותף בסכום זה אף באמת כבר הבאתי דבנ"ד אם הי' רוצה לחזור קונדס גמר הקנין הי' מועיל חזרתו לפי שהאנדשלאק נעשה רק על שישה אלפים ויש מאות ואח"כ שוב לא הי' רק דיבור לחוד ונפיר הי' יוכל לחזור קונדס החלטת המקח ובפרט אחר שאמר לו בפירוש שלא יוסיף ועבר על דעת השותף בנודאי שקנאו לעצמו וא"כ כבר נתבטל השנותפות ונהי דבחו"מ סי' קע"ו סעיף ט"ו מבואר בשותף ששינה אפ"ה אין השנותפות נתבטל בתוה"ז וכדלא פיש חולקים עיי"ש ועיי"ש בנה"מ דבשינה בפסידא דלא הדר י"ל דנתבטל וגם זה תלוי בפלוגתא עיי"ש אף כ"ז בכבר נגמר השנותפות בקנין המועיל וגם כבר עסקו בעסק השנותפות זמן מה אז אף בשינה באיזה דבר אפ"ה אין השנותפות נתבטל רק דמשלם מה ששינה אבל בשינה קונדס גמר עשיות השנותפות בנודאי דלא התחיל כלל השנותפות ובפרט שכבר הבאתי דהיכי דל"ח עבידי דאתי גם בסטימטא בדשלב"ל יוכל לחזור קונדס שב"ל ועכ"פ בעלילה כל דהו מתבטל והיינו דיוכל לחזור ובפרט שהאנדשלאק לא נעשה על סכום ז' אלפים וה' ר"כ בנודאי דהי' יכול לחזור קונדס החלטת הליצטאצווע ובפרט פיון שאמר לו שלא ליתן יותר מז' אלפים וה' ר"כ ולא השגיח ונתן יותר מכפי שאמר לו יש הוכחה שקנאו לעצמו דלמ"ל לקנות לצורך השנותפות והוא יפסיד המותר וא"כ אחרי דיש הוכחה שקנאו לעצמו שוב לא יוכל לכוף לשמעון להיות שותף אף לסכום ז' אלפים וה' ר"כ: ג) ולכאורה יש להעיר מחו"מ סי' קפ"ב סעיף ח' דבשלח לו למכור סאה ומכר סאתים מ"מ אם הלוקח מסכים ליתן לו סאה מחויב המוכר ליתן לו דמוסיף ל"ח משנה מדעת משלחו אף באמת ז"א דהתם במה שמכר השלות יותר באמת אין לו פח למכור דבר שאינו שלו ואיני נראה מזה שחזר מהשליחות רק שהי' סובר אילי תרצה המשלח למכור גם סאתים ואם לא יסכים למכור יותר עכ"פ גם השליח לא והי' מוכרח להוסיף לו עוד סאה ונפיר י"ל דעכ"פ על סאה אחת ששלח לו למכור חל המכירה אבל הקא בשעה שהוסיף יותר מז'

אלפים וה' ר"כ הרי עבר ע"ד שמעון וראובן הרי מוכרח ליתן כמה שהבטיח על הליצטאציע א"כ פשיטא דהוי פבירור דאז קנאו רק לעצמו דאל"כ לא הי' רוצה להפסיד מעות מפיו בשלמא אם הי' אומר אז בפני עדים או עכ"פ לשמעון שקונה להשתנות בעד ז' אלפים וה' ר"כ והמוטר נפסיד מפיו אז שפיר הי' עכ"פ נקנה להשתנות בסוף ז' אלפים וה' ר"כ אבל בנ"ד דלא הי' פן פבר נתבטל השתנות ר וע' בש"ס מעילה ד"כ דמוכח דדוקא באומר אחת אדעתא דבעה"ב אז ל"ח פוקר שליחתו ובעה"ב מעל אבל בסתם י"ל דבמכר ביותר עקריה לשליחתו ונהי דבכתובות דצ"ח משמע דאמרי' דחשיב פמוסיה על דבריו מ"מ י"ל דוקא שם דאם יספיק הבעה"ב על המותר עכ"פ לא יפסיד השליח ושפיר י"ל דלא עקר שליחתו אבל הכא שמגיע לו הפסד מן המותר מז' אלפים נה ר"כ שפיר יש הוכחה ברורה דחזר משליחתו וקנאו לעצמו ושפיר לא יוכל ראובן לכוף פעת את שמעון להיות שותף אף בסכום ז' אלפים וה' ר"כ כנלע"ד בס"ד נדינא: ה' מצורע תרע"ד ראדימישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' ר"ד להרבני המופלג בתוי"ר וכו' כש"ת מ' אהרן נ"י סת"מ מצעשינוב יצ"ו.

בדבר שאלתו בהגות נייר על היריעה והעמוד עליו נר פדי שיוכל לכתוב שורה התחתונה ומחמת שהי' הגייר מלונקלף בדיו בקצה השני נעשה דיבוק על שני אותיות האחרונות שבשם והדיבוק הו' פנה נה ורק ג' תיבות הפירו כי הוא אותיות נה מהשם פי הפירו ההפך שפין ו' לה' ורק שכת"ה נסתפק דאולי צריך לכפות להתינוק פל הה' ורק רגל ימין יושאר ואז יוכל להיות שיגיד התינוק שהוא ח' שיהי' נראה לו כשני זייני"ן וחסטרת על גבו והביא דברי מהרי"ט המוכא במג"א ס"ק י"ט ומספר דע"ק זה תורף השאלה: א) והנה בגוף דין דיבוק אותיות ידוע שהוא מחלוקת הפוסקים דלשי' הסמ"ק בנעשה הפסול אחר הכתיבה אף בנפסל גוף האות והיינו שנפל טיפת דיו עלן האות או מ' פתוחה שנסתמה סגי בגרירת מקום (הדיבוק ול"ח ח"ת פינו שפבר הו' נגמר צורת האות פתיקונו ואף שנפסל אח"כ מ"מ אם הסירו הדיו או מקום הדיבוק נתעורר קדושה והראשונה וכמו דאינו מעכב אם ניקב סמוך לאות אחר הפתובה דל"ח מוקף גויל ואפ"ה אינו פוסל לחד תירוץ בב"י סי' ל"ב וה"ה דליכא חשש ח"ת בכה"ג אבל בנדבך מתחילת הפתובה אף אות לאות מ"מ פסול ונהי דתינוק יוכל להפיר האותיות מ"מ ל"ח פתיכה תמה ורק בס"ת מהני תיקון ולמחוק פל השני אותיות אבל גרירת הדיבוק נ"מ דחשיב ח"ת וא"כ בתפילין אם פבר כ' אחריהן שוב נ"מ תיקון דהוי שלכס"ד והרשב"א ג"כ קאי בשיטה זו דאם נעשה הדיבוק אח"כ אף בגוף האות כמו מ' פתוחה שנסתמה מהני גרירת הדיבוק ול"ח ח"ת ולא עוד דדעת הרשב"א דא"צ לגרור פלל דכל הראוי אינו מעכב וע' ברשב"א שבת דק"ד בהא דחטריה לגגו דחי"ת ונעשאו' ב' זייני"ן דמבואר בש"ס דחשיב לענן שבת וכ' הרשב"א דע"כ דבכה"ג ל"ח ח"ת דאל"כ לא הי' חשיב לענן שבת ועיי"ש פר"ן נשמע דלשי' הרשב"א בדיבוק אות לתברתה וצורת האות עליו א"צ לגרור אבל מ' פתוחה ונסתמה אח"כ עכ"פ צרין לגרור ורק דלא מיפסל משים ח"ת אבל גרירה בעי לפי שאין צורת האות עליו אף אנו קיי"ל כשיטת הסה"ת דגם בנפסל האות אחר הכתיבה והיינו שנפל דיו או מ' פתוחה שנסתמה צריך לגרור פל הסרטום דבלא"ה פסול משום ח"ת ואם נעשה דיבוק מאות לתברתה בין אם נעשה קודם שנגמר האות בין אח"כ צריך

לגרוור ורק דליפא בזה חשש משום ח"ת פיון דליפא בזה שינוי בגוף האות לקה מותר
למקו ולגרוור הדיבוק לחוד ול"ח ח"ת ובמחבר סי' ל"ב סעיף י"ח מפוךש דבדיבוק
אותיות זה לזה בין קודם שנגמר בין אח"כ פסול וצריך לגרוור ומיהו גרידה מהני ול"ח
ח"ת פיון שקהאות גופא לא נשתנה ובט"ז שם הביא שיטת הרשב"א וקהלה דבנעשה
אח"כ אפשר לסמוך על הרשב"א להכשיר בלי גרידה ובמג"א ס"ק כ"ז כ' בשם הב"ח
דבנדבך כל האות ל"מ תיקון ובנת"ח שם העלה להקל: (ב) ולדינא אנו סומכין אשיטת
סה"ת (דבנעשה דיבוק בין אות לאות אף מתחילת הפתיכה מהני גרידת הדיבוק ול"ח
ח"ת וגם בתפילין ל"ח בכלל שלכס"ד ועיי"ש בשע"ת ס"ק ל"א שכ' בשם הדבר שמואל
דרכ ביש"ס שפא נעשה הדיבוק לאחר שנגמרו האותיות אז מהני גרידה מכח ס"ס שפא
נעשה אחר גמר האותיות ושפא כסה"ת אכל היכי דנודאי נעשה קודם גמר האותיות יש
להחמיר מכח שיטת הסמ"ק והרשב"א ונחשיב שלכס"ד ורק שכ' שם דהסופרים נהגו
להקל יצא דהמנהג להקל לגרוור בדיבוק שפיון האותיות וליפא חשש לא מכח ח"ת ולא
מכח שלכס"ד ורק בנשתנה צורת האות ע"י הדיבור כ' במג"א דהני כמו מ' פתחה
שנסתמה ובבאה"ט שם בשם אבן עזר כ' דנדבך אות לחבירו בתחלת הפתחה ל"מ
גרידה ובפמ"ג אות כ"ח כ' דגם באותיות השם שנדבקו למטה ג"כ מותר לגרוור ולא
אמרי' שפא פשיטת הרשב"א דא"צ לגרוור ושוב גור בחנם ז"א דאי אסור לגרוור לעולם
שוב הי' חשוב אינו ראוי לבילה דדוקא לעגן שבת כ' הב"ח דאיסור גרידה בשבת לא
משני לה לאינו ראוי פיון דיהי' ראוי למחר וכה"ג כ' בתוס' חגיגה ד"ב דנהי דקרפן קטן
לא חזי להקריב ביו"ט אפ"ה לאדמי לחיגר ביום ראשון הואיל דינדעין דלמחר יהי' ראוי:
(ג) ובאמת יש להעיר ממ"ש בשאג"א סי' ו' דבעומד באמצע שמ"ע ושומע קדושה די"ל
דאינו יוצא בשמועה ונהי דשומע פעונה מ"מ היכי דאסיר לענות לא אמרי' שומע פעונה
דהני כמו אינו ראוי לבילה ומוכח דגם היכי דרק איסורא רכוב עליו ג"כ חשיב אינו ראוי
ודלא פשיטת הב"ח ואולי ש לומר דכוננת הב"ח הוי דוקא לעגן שבת דרק יומא קגרים
וקיל טפי ונסברת הט"ז בחי"מ סי' ר"ח לעגן אעל"מ עיי"ש וע' בפרישה יו"ד סי' א'
לעגן ערום דל"ש שומע פעונה וע' פמ"ג או"ח סי' ק"ד לעגן מי שידין מטונף די"ל
דל"ש שומע פעונה מכח דאסור אז לברך ורק שם כ' דאי בעי הי' יוכל לנקות ידיו אבל
עכ"פ מוכח דע"י איסור ל"ח פעונה וגם יש להעיר מש"ס ב"ב דקנ"ו דקאמרו רבנן
בשבת דבריו קיימינן אבל לא בחול ר"י אומר בשבת ק"ו בחול וכו' רשב"ם בשבת אף
שאני ראוי לקנן מכ"ש בחול דראוי לקנן וכל הראוי לבילה אין בילה מעפכת א"כ
מפוךש דבשבת מכח האיסור שבת חשיב אינו ראוי אף דרק יומא קגרים ונשמע דלא
פהב"ח הנ"ל: ד) ובאמת בזה יש להעיר בהא דהערי' דבשבת הי' הו"א לומר דלא יועיל
משום דאינו ראוי לקנן וקשה הרי כל איסור קנן בשבת אינו רק מדרבנן וא"כ עכ"פ
מה"ת מיקרי ראוי ונהי דעכ"פ מדרבנן אינו ראוי מ"מ פבר נסתפק במלמ"ל פ"ז
מתרומות די"ל דאינו ראוי מדרבנן ל"ח בכלל אינו ראוי מה"ת י אף באמת ניחא דכיון
דכל הא דמועיל צנואת שכ"מ בדיבור לחוד הוא רק מדרבנן א"כ לעגן זה שפיר י"ל
פיון דעכ"פ מדרבנן אסור לקנות בשבת שוב עכ"פ לזה חשיב אינו ראוי שלא יועיל
צנואת שכ"מ בדיבור לחוד ודרבנן מהני לדרבנן כמ"ש בתוס' חולין דע"ג ור"ן פסחים
ד"ל ושפיר קאמר ר"י דמדחזינן דמהני בשבת נשמע ממילא דא"צ פלל שיהי' ראוי לקנן

וז"ב עכ"פ מבואר מדברי הרשב"ם דלא פשיטת הב"ח אולם לעומת זה מצינו בש"ס פסחים דס"ט דמשגי גברא לא חזי והיגו חולה או זקן אבל הנאה בטמא גברא חזי תקוני הוא דלא מתקן וכ' התוס' דאף א"נ דשלא לאוכליו מעכב כ"ז בלא חזי בגופו אבל היכי דבגופו חזי נרק שמעונפב מפת איסור הנאה בשבת מיקרי חזי ומוכח דהיכי דרק איסור שבת גורם אפתי חשיב ראוי ונהי די"ל דנזקא התם דהנאה הוי רק שבות דרבנן אבל באיסור ד"ת אפתי י"ל אף דיומא קגרים אפתי חשוב אינו ראוי וכמ"ש התוס' פסחים ד"פ בחד תירוץא דהיכי דמה"ת יוכל לבוא אף דמדרבנן לא יוכל לבוא חשיב ראוי עיי"ש אף באמת מסקי התוס' שם דאף אי תחומין ד"ת אפ"ה דנזקא ערל וטמא מיקרי לא חזי פניו דלא חזי בגופו אבל היכי דרק מחמת איסור לא נכל לבוא שפיר חשיב חזי ונשמע שפיר פשיטת הב"ח: ה) וכה יש להעיר מש"ס יומא ד"ז דקאמר ר"ש דאף באינו על מצחו מרצה ומביא ראוי מכה"ג ביוהכ"פ ולכאורה תיקשי לפי"מ דמפניך התם דבנשבר הציץ לכ"ע אינו מרצה דרשינו הראוי למצחו מרצה א"כ נהי דסגי בראוי למצחו מ"מ באירע טומאה בשעת עבודה בפנים דאז הרי לא משפכת שיהי' על מצחו דעבודת פנים אינו רק בד' בגדים ובעובד בח' פסול מפת תור בגדים ושוב ל"ח בכלל ראוי למצחו ושוב נימא דאינו מרצה כמו בנשבר הציץ ועכ"ח דהיכי דרק מחמת איסור אינו ראוי אפתי חשיב בכלל ראוי למצחו והיינו כסברת הב"ח וז"ב: ו) עכ"פ גם לשי' הב"ח כ"ז היכי דעכ"פ למחר יהי' ראוי אבל היכי דנימא דלעולם אסור לגרור דיבוק שבין השם א"כ הרי לעולם לא יהי' ראוי שוב הגרירה מעכב דחוששין לשי' הסוכרים דגרירה מעכב וכבר כ' בשו"ת בית אפרים סי' ס"א דגם בשם הפסול מפת ס' מותר לגרור דעכ"פ ל"ח דרק השקתה אף בעיקר הספק אם צריכים לכסות צד השני של ה' עם הגג דאולי אז יגיד התינוק שהוא ח' באמת מבואר באו"ח סי' ל"ב סעיף ט"ז דבנפסק האות מראין לתינוק וא"צ לכסות האותיות ובט"ז כ' דאם יש הפסק ברוחב האות צריף לכסות חלק התחתון דהתינוק יצרף גם חלק התחתון שנפסק אבל לענין היכי אם יש בו שיעור אות א"צ לכסות ובמג"א סקי"ט כ' בשם מהרי"ט דצריכין לכסות מלפניו והפמ"ג בשם הלב"ש כ' דא"צ לכסות שאר האותיות ובאמת נלע"ד דאף לפשיטת המהרי"ט י"ל דנזקא שם בנפסק אנהי האית ולא נשאר חלק התחתון א"כ נעשה שינוי בגוף האות ורק שיהי' דבנשאר שיעור אית פשר וכיון דאנו מסופקין אם באמת נשאר שיעור אות ומוכרחים לברר ע"י ותינוק שפיר י"ל דצריף לכסות פדי שלא ירגיש התינוק משאר האותיות ובעי שיעור מעצמו שיש לו צורת ו' ואז פשר אבל בנ"ד דבגוף האות לא נעשה שינוי רק שנעשה דיבוק מ"ו לה' בכה"ג אינו מבואר פלל בש"ע שיהי' צריכים להראות לתינוק רק מבואר בסתם דמותר לגרור א"כ ממנ"פ אם נשתנה האות ל"מ גרירה כמ"ש במג"א סקכ"ז ואם און רואין שינוי באות שוב מהני גרירה וא"צ לכסות צד השני של ה"ה שמה עיי"ז יגיד התינוק שהוא ח' הואיל דלפנינו ליכא שינוי בהאות א"צ לחוש שמה ע"י הפסוי נדמה לו לאות אחר ונזקא בנכנס ראש למד לחלל ר' בשיטה העליונה וצריכים להראות לתינוק דאז הדין דצריכים לכסות שורה התחתונה שאני התם דיש שינוי בגוף האות דמסתמא אם נכנס למ"ד לתוך ר' נשתנה צורת האות וכמ"ש בב"ש אה"ע סי' קכ"ה ס"ק כ"ה וא"כ אם באמת נשתנה האית ל"מ הפרת תינוק ורק דאפתי יש עכ"פ סי' שמה באמת נשתנה צורת ר' ובעי להראות לתינוק להוציא מידי ס' אז א"ש

הא דצריכים לכסות ועיי"ש ברמ"א אה"ע סעיף י"ח דא"צ לכסות האותיות מהצדדין רק מראין לו פה ועיי"ש בח"מ ובב"ש: ז) אבל היכי דלפנינו לא נשתנה צורת האות א"צ לכסות ולהראות לתינוק בפעם שמתכנסה מכת שמה ע"י הפיטוי יהי דומה לאות אחר וע' שו"ת ד"ח ח"ב סי' קל"ב שפתב לענין נכנס למד לחלל כ' פשיטה ואחר הפיטוי מאות שלמטה נדמ' לה' ארנפה דאם לפנינו לא נשתנה האות א"צ לכסות רק כ' שם דכיון שיש דיעה שכל שנכנס לחלל אות חביתה מיפסל אף בלא נשתנה צורת אות לקד מותר למוחקו עיי"ש עכ"פ מבואר מדבריו דכל שלפנינו לא נשתנה צורת האות א"צ לכסות שורה המתחונה שמה ע"י הפיטוי יהי נדמה לאות אחר וא"כ בנ"ד בדיבוק שפין האותיות ונעשה אחר גמר האותיות בכה"ג לכ"ע מותר לגרור דלשי' הסמ"ק והרשב"א מותר מכת שנעשה אחר גמר האותיות ולדידן שרי משום דליפא שינוי בגוף האות וכיון דלפנינו לא נשתנה צורת האות פשיטא דא"צ לכסות ואף אם אחר הפיטוי הי' אומר שהוא ח' לא איכפת לן פיון דלפנינו ליפא שום ספק אי נשתנה צורת האות ע"כ לפענ"ד מותר לגרור הדיבוק ורק יראה להיות נזהר שלא ימחוק ק"ו קצת מגוף השם דגם במוחק מקצת אות משם אף בנשאר עוד צורת אות עובר איסור ונהי דלשי' הנוב"י בכה"ג ליפא רק איסור דרבנן אכן בשו"ת הרמ"ע מפאני מבואר דיש בזה איסור תורה מדין ח"ש באיסורין עיי"ש לכוונתו להשגיח שלא ימחוק אף קצת אות מהשם אבל הדיבוק מותר לגרור בלי שום חשש כנלע"ד בס"ד לדינא: ועש"ק נישלח תרע"ד ראדמישלא וצ"ו הק' שמואל ענגיל חופ"ק ה"ל.

סי' ל"ה להרב הה"ג חו"ב וכו' כש"ת מ' שרגא פייביש ז"ל מוצד"ק צא נז יצ"ו בדבר שאלתו באנשים שעשו ביניהם פתב וקיבלו על עצמם באו"ש להתחבר עם אנשי חבורה החדשה והותנו שעשרה אנשים הנקובים בשמותם מהתומים על הפתב יש להם רשות לשנות וכעת מת א' מהעשרה אנשים הנ"ל ורוב מהתומים מתחרטים ורוצים פעת להתיר להם להתחבר עם ראשי קהילה שנתמנו פעת וכפי ראות עיני כת"ה יש בזה ענין מצוה וגם איזה מהם פבר עברו זה תנרף השאלה: א) וכת"ה העיר די"ל דעיי"ז שנתמנו ראשי קהילה אחרים זה גופא הוי פפתח ול"ח נולד משום דהוי נולד דשכיח והביא שיטת המבי"ט דפפתח א"צ היתר חכם מה"ת ולכאורה יש הוכחה לזה מש"ס יבמות דפ"ח דקאמר גבי הקדש אי דינן משום דבידו לאתשולי ונהיר ברשב"א ז"ל דהא י"ל מי יימר דמזדקקי לי' תלתא ולשי' המבי"ט ניחא דע"י פתח מה"ת א"צ היתר חכם ונהי דמדברבנן פעי ג' מ"מ לענין דרבנן שוב ע"א מהימן וכמ"ש בנובי"ק להשיג על הב"ש דע"א נאמן להעיד על מיתת אשה לענין להתיר לו חדר"ג עיי"ש וז"ב אולם יש להעיר מש"ס ב"ק דס"ו דגנב והקדיש מהני משום דהוי שינוי השם והקשו בתוס' דהא הוי שינוי החזר וכו' הרשב"א דל"ח שינוי החזר לפי שתלוי ביד ב"ד ושמה לא ירצו להתיר לו אבל לשי' המבי"ט שוב י"ל דחשיב שינוי החזר וכה יש להעיר בהא דקתני הגנב שהקדיש ואח"כ טבח אינו משלם דו"ה דכי טבח דהקדש טבח א"כ לשי' המבי"ט דמה"ה חשיב שינוי החזר וכל חלות ההקדש הוי רק מדברבנן א"כ היכי דכל חלות ההקדש הוא רק מדברבנן ל"מ לפוטרו מדו"ה וכמפורש בש"ס שם דלמ"ד מע"ש דרבנן ל"מ לפוטרו מחיוב דו"ה וע' במהרש"ל פתובות דל"ג וצ"ע: ב) אף באמת יש להביא ראי' לשי' המבי"ט מנדרים ד"ט דקאמר פשהו הנהין נזרין וכשהו מטמאין ורבו עליהן ימי נזירות הן מתחרטין

ונמצא מביאין חב"ע ולכאורה צ"ע דהא כ"ז שאין להם היתר חכם לא פקע הנזירות ושוב ל"ח חב"ע ולשי' המבי"ט ניחא דזה הוי פפתח שמצאו דבר שעל אופן זה לא הי' נודרין ושפיר חשוב חב"ע אף מדברי הר"ן שם נראה דלא כהמבי"ט מדכתב לאו דוקא חב"ע אלא פעין חב"ע וסברתו פנ"ל פינן דבלי היתר חכם אפתי לא פקע הנזירות מיהו י"ל דהר"ן יספור דלמ"ד חב"ע לאו ד"ת גם לענין אכילה לאו ד"ת א"כ שפיר נהי דמה"ת א"צ היתר חכם מ"מ יפה כ' הר"ן דל"ח חב"ע ממש הואיל דמה"ת ליפא שום איסור בחב"ע ומדרבנן הרי שוב בעי היתר חכם ושוב ל"ח חב"ע ולכך כ' פעין חב"ע אבל אפתי ליפא הוכחה לומר דהר"ן חולק על המבי"ט ועפ"ז ינח לנו דברי רש"י דנקט ומביאין חב"ע דרש"י לשיטתו בפסחים דכ"ב דבאכילה לכ"ע חב"ע אסור מה"ת א"כ חשיב חב"ע ממש דמה"ת א"צ היתר חכם ומדרבנן נהי דבעי היתר חכם ושוב ל"ח חב"ע מ"מ ע"י חומרת חז"ל לא יוכל לצמוח קולא לד"ת וכמ"ש ב"ר"ן פסחים ד"ל: ב) ובאמת מלשון הרא"ש מוכח כהמבי"ט מדכתב דהנדר אינו נעקר בתרטה רק ע"י הותר חכם מוכח מדבריו דבפתח שוב א"צ היתר חכם ודייק הרא"ש מדנקט הש"ס לשון מתחרטין מוכח דהכא לא מיירי בפתח רק בתרטה מש"ה מוכרח הרא"ש לדחוק פעין חב"ע אבל היכי דיש לו פתח אפתי י"ל דסובר הרא"ש כהמבי"ט דבפתח מה"ת א"צ הותר חכם שוב מצאתי בשו"ת מהרי"ט סי' י"ט שהרגיש על אביו המבי"ט מ"ש"ס נדרים הנ"ל ובאמת מלשון רש"י חגיגה דף י' בד"ה אחת הפלאה לאיסור מוכח להדיא דגם בפתח בעי הותר חכם אף מה"ת עיי"ש ובני הרה"ג מ' חיים יחי' העיר מ"ש"ס נזיר ד"ז במתני' דקתני הריני נזיר מן הגרוגרות בש"א ה"ז נזיר ובה"א אינו נזיר וקאמר בש"ס דטעמא דב"ש משום דס"ל הקדש טעות הוי הקדש וה"ה נזירות בטעות הוי נזיר והקשה בתוס' דגם לב"ה ליהוי נזיר פינן דאין לו חרטה והעיר מנזיר ד"ט במתני' דאמר אמה פרה הריני נזירה אם עומדת אני דבש"א הוי נזיר ובה"א אינו נזיר וקאמר הש"ס ג"כ דהלכו ב"ש לשיטתם וב"ה לשיטתם ואמאי לא הקשו התוס' גם שם קושיא וזו וגם העיר דלשי' המבי"ט א"כ ל"ק קושית התוס' הנ"ל פינן דעכ"פ מה"ת פקע הנזירות ע"י היתר חכם אף בלי חרטה וכנודע מדברי המבי"ט ח"א סי' צ"ח דחכם יוכל להתיר מה"ת אף בלי פתח וחרטה ורק די"ל, בכוננת קושית התוס' דכיון דעכ"פ מדרבנן בעי חרטה שוב גם לב"ה צריף להיות עכ"פ נזיר מדרבנן ולפ"ז י"ל כ"ז בד"ז שפיר משפחת גם לב"ה עכ"פ נזירות מדרבנן אבל בד"ט הא מיירי בנזירות בתנאי א"כ כפר הקשה בתוס' נזיר די"א איה מועיל תנאי בנזירות הא ליתא עי"ש ותימצו דעכ"פ הקרבנות ישנו עי"ש וכבר כ' בתוס' נזיר ד"ב דבנזיר פנה דלא חל הנזירות רק מדרבנן ליפא בו קרבן ושוב ל"מ בו תנאי וממילא לא יוכלו התוס' להקשות בד"ט דיהי' עכ"פ נזיר מדרבנן משום דליפא חרטה ז"א הואיל דלשי' המבי"ט חכם יוכל להתיר מה"ת אף בלי חרטה ואי דנימא דיהי' עכ"פ נזיר מדרבנן הואיל דמדרבנן בעי חרטה לענין זה שוב י"ל פינן דהתם מיירי בנזירות ע"ת שוב א"א לומר הפנונה דיהי' נזיר מדרבנן פינן דבנזיר דרבנן ליפא קרבן ושוב לא הי' מועיל תנאו עכ"ת דודפח"ח ובאמת לענ"ד ז"א דמ"ש די"ל דלב"ה ל"ח נזיר אף דאין לו חרטה הואיל דמה"ת חכם יוכל להתיר אף בלי חרטה באמת אי נימא דחכם יוכל להתיר מה"ת אף בלי חרטה שוב גם לב"ש הי' מועיל דעיקר הא דלב"ש ל"מ שאלה משום דס"ל הקדש טעות הוי הקדש וכ"ז היכי דהחכם אינו מתיר רק ע"י

פֶתַח וּחְרֻטָה א"כ עֵיקַר הַהִיתָר מִשּׁוֹם דְּהוּי נֶדֶר בְּטֵעוֹת אָז לִב"ש לֹא הִי מוֹעִיל הַתְּרָה מִשּׁוֹם דְּלִדְיָדָי הַקֹּדֶשׁ טֵעוֹת הוּי הַקֹּדֶשׁ אֲבָל א"נ דְּחָכָם מִתִּיר בְּלִי חְרֻטָה א"כ ע"כ דָּאִין טַעַם הַהִיתָר מִפְּתַח דְּמִשּׁוּי לָהּ לְנֶדֶר טֵעוֹת רַק הַטַּעַם מִפְּתַח גִּזְה"כ בִּכְה"ג שׁוֹב גַּם לִב"ש הִי מוֹעִיל הַתְּרָה וּמִדְּחֻזִּינָן הֵתָם דִּלְב"ש ל"מ הַתְּרָה ע"כ דְּסוּגְיָא דְהֵכָא סוּבֵר דְּגַם חָכָם לֹא יוֹכֵל לְהִתִּיר בְּלִי חְרֻטָה וְשׁוֹב שְׁפִיר הַקִּשּׁוּ בְּתוֹס' דְּגַם לִב"ה יִהִי נְזִיר פִּינּוּ דָּאִין לֹו חְרֻטָה (וּז"ב: ג) וְגַם מ"ש דְּכִינּוּן דִּמְה"ת חָכָם מִתִּיר בְּלִי חְרֻטָה וְלֹא נִשְׂאָר רַק נְזִיר מְדַרְבְּנָן שׁוֹב ל"מ בּוּ תְּנַאי לַעֲנ"ד ז"א דְּכ"ז הִיכִי דְּכָל תְּחִילַת חִלּוֹת הַנְּזִירוֹת לֹא הוּי רַק מְדַרְבְּנָן וְשׁוֹב לֹא הִי שְׁיִיף בּוּ קָרְבָן שְׁפִיר ל"מ בּוּ תְּנַאי אֲבָל הֵכָא דְּבִתְחִילַת חִלּוֹת הַנְּזִירוֹת הִי נְזִירוֹת גְּמוּר גַּם לַעֲנִין קָרְבָן וְהִי חָל בּוּ תְּנַאי א"כ אִיף אֲפֹשֶׁר לֹוּמַר עֲכָשְׁוּי לְאַחַר שְׁנִיתָר ע"י חָכָם בְּלִי חְרֻטָה וְנִתְבַטַּל הַנְּזִירוֹת מִה"ת דְּכִינּוּן דְּלִיפָא בּוּ קָרְבָן שְׁלֹא יוֹעִיל בּוּ תְּנַאי ז"א פִּינּוּ דְּבִתְחִילַת הַנְּזִירוֹת לֹא הִי חִלּוֹת לְהַנְּזִירוֹת רַק בְּתַנַּאי אִיף אֲפֹשֶׁר עֲכָשְׁוּי לְבַטַּל אֵת הַתְּנַאי דְּנֹקָא בְּמִידֵי דְּלֹא הוּי חָל מְעוּלָם רַק מְדַרְבְּנָן שְׁפִיר י"ל פִּינּוּ דְּנָא חָל לַעֲנִין קָרְבָן ל"מ בּוּ תְּנַאי אֲבָל הֵכָא דְּמִתְחִילְתוּ חָל הַנְּזִירוֹת גַּם לְקָרְבָן וְהוֹעִיל בּוּ תְּנַאי וְשׁוֹב שְׁפִיר י"ל דְּלֹא פִּקְעָה וּז"ב וְחוּץ לְזֶה י"ל דְּגַם בְּנְזִירוֹת פְּזָה דְּלֹא הִי עֲלִיו חִלּוֹת לַעֲנִין קָרְבָן מְעוּלָם אֲפ"ה מוֹעִיל בּוּ תְּנַאי דְּכָבֵר כ' הַפְּלָאָה בְּהָא דְּהַקִּשּׁוּ בְּתוֹס' דָּאִיף מוֹעִיל תְּנַאי בְּנְזִירוֹת הָא לִיתָא עִי"ש דְּלִקְאוּרָה צ"ב פִּינּוּ דְּנְזִירוֹת הוּי רַק דִּיבּוּר א"כ בְּפִשְׁטוּת צָרִיף לְהִיּוֹת מוֹעִיל בּוּ תְּנַאי דָּאִתִּי דִּיבּוּר וּמְבַטַּל דִּיבּוּר וּא"צ לְהִיּוֹת בּוּ דִּינֵי תְּנַאי כִּמ"ש בְּתוֹס' פְּתוּבוֹת דְּנ"ו וְע"כ דְּעֵיקַר קִנְשֵׁי תְּתוֹס' הוּאִיל דְּבִנְזִיר אִיפָא קָרְבָנוֹת חֲשִׁיב כְּמַעֲשֵׂה וְשׁוֹב לֹא אִתִּי דִּיבּוּר וּמְבַטַּל מַעֲשֵׂה וְרַק דִּילְפִינּוּ מִב"ג וּב"ר וְשׁוֹב בְּעֵי ד"ת דְּוִמְיָא דְּהֵתָם וְע"ז חִידְשׁוּ תְּתוֹס' שְׁפִיר הוּאִיל דְּגוּף הַנְּזִירוֹת הוּי רַק דִּיבּוּר וְעוֹקֵר הַמַּעֲשֵׂה הוּא מִפְּתַח הַקָּרְבָנוֹת א"כ הַקָּרְבָנוֹת הָרִי יִשְׁנוּ עִי"ש עֲכַת"ד וְנִשְׁמַע דְּבִנְזִירוֹת פְּזָה דְּלִיפָא בּוּ קָרְבָן א"כ גוּף הַנְּזִירוֹת ל"ח רַק דִּיבּוּר שׁוֹב שְׁפִיר מוֹעִיל בּוּ תְּנַאי אִיף דְּלִיתָא עִי"ש הוּאִיל דְּנִגְדַּד דִּיבּוּר א"צ ד"ת פְּסֻכְרַת הַפְּלָאָה וּז"ב: ד) נְחֻזָּר לִנ"ד הִנֵּה כִּת"ה כ' דְּהִלְשׁוֹן שֶׁל הַפְּתַב אִינוּ מְדוּקְדָק בְּאַמַּת ע' בְּסִפְרֵי ח"א ס' ס"א שְׁהִבְאִתִּי דְּלֵאֲפִי בְּשָׁבוּעוֹת ד"כ בְּשָׁבוּעָה סָגִי בְּגִילּוּי מַחְשָׁבְתוֹ ה"ה הֵכָא נְהִי דְּהִלְשׁוֹן אִינוּ מְדוּקְדָק מ"מ יֵשׁ ג"ד שְׁרָצוּ לְקַבֵּל עַל עֲצָמָם בְּחֹמֶר שָׁבוּעָה א"כ חֲשִׁיב עֲכ"פ בְּכָלל יָד וְנְהִי דִי"ל בְּשָׁבוּעָה בְּכֶתֶב דְּעֵיקָרוּ מִשּׁוֹם גִּילּוּי מַחְשָׁבְתוֹ וְהוּי ג"כ רַק פְּעִין יָד וְנְהִי דְּגַם הִלְשׁוֹן שֶׁל הַפְּתַב אִינוּ מְדוּקְדָק שׁוֹב י"ל דְּבִכְה"ג ל"ח שָׁבוּעָה כָּלל מִשּׁוֹם דְּהוּי כְּמוֹ יָד לִיד אִיף בְּאַמַּת קֶשֶׁה לְסַמְּוֵךְ עַל זֶה לְדִינָא אוּלָם דִּי"ל דְּבִגּוּף הַדְּבָר בְּהָא דְּשָׁבוּעָה בְּכֶתֶב כְּבָר כ' בְּשׁו"ת ד"ח דְּגַם הַמַּחְמִירִין הוּא רַק מִשּׁוֹם דְּס' ד"ת לְחֻמְרָא וּא"כ נְעִינִין לְהִתִּיר לְהֵם בְּחְרֻטָה דְּלִשִׁי הָרִיב"ש בִּנ"ד ל"ח בְּכָלל נֶדֶר עַד"ר וְאִיף לִשִׁי מִהִרִּי"ק דְּחֲשִׁיב כְּמוֹ עַד"ר מ"מ כ' בְּשׁו"ת מְשִׁיב פְּהִלְכָה וּבְשׁו"ת מִהִרִּי"א ס' שִׁכ"ט דְּרַק מְדַרְבְּנָן חֲשִׁיב כְּעַד"ר וְשׁוֹב י"ל ס' דְּרַבְּנָן לְקוּלָא דְּשָׁמָא שָׁבוּעָה בְּכֶתֶב ל"מ וְאִיף דְּקוּדָם הַמַּתְרָה הִי ס' ד"ת וְשׁוֹב הִי מְקוּם לֹוּמַר דְּדָמִי לְס' בְּנִתְגַלְגַּל דְּאָסוּר מ"מ י"ל כִּמ"ש בְּשַׁע"מ פ"ו דְּמִקְוֹאוֹת דְּבִנּוּלִד עַל ד"ת וּדְרַבְּנָן בְּיַחַד אִיף דְּמַחְמִירִין לַעֲנִין הַד"ת אֲפִיָּה מְקִילִין לַעֲנִין דְּרַבְּנָן כְּמוֹ בְּס' בִּיצַת נְבִילָה וְגַם י"ל לְפַמ"ש הַחֻוֹת יֵאִיר דְּכָל הָא דְּל"מ הַתְּרָה בְּעַד"ר הוּא רַק מְדַרְבְּנָן וְשׁוֹב ל"ח טְפִי מִס' דְּרַבְּנָן דְּהָא בְּשָׁבוּעָה בְּכֶתֶב יֵשׁ ס' אִי הוּי כָּלל חִלּוֹת הַשָּׁבוּעָה וּבְפִרְט שִׁי"ל דְּגַם מִהִרִּי"ק הַסּוּבֵר דְּבִכְה"ג חֲשִׁיב בְּכָלל עַד"ר פְּנוּנְתוֹ רַק מְדַרְבְּנָן אֲבָל מִה"ת י"ל דְּגַם מִהִרִּי"ק מוֹדָה

לְהַרְיבֵי שֵׁשׁ דְּבָכָה ל"ח בְּכָל־לַיְלָה עַד־רַחֵם וְלִשְׁמֵי הַסּוּבָרִים דָּגָם בַּעַד־רַחֵם מִמֶּשֶׁל רַק מִדְּרַבָּנָן ל"מ הַתְּרָה וּאֲכִי כִּי י"ל בְּנֵי דְדָהוּ בְּכָל־לַיְלָה תְּרֵי דְרַבָּנָן וּלְפָנֵי שֵׁשׁ בְּשַׁעֲמֵי פ"י דְּמִקְנָאוֹת וְחוּל"ד סִי ק"י דְּבָתְרֵי דְרַבָּנָן אַף בְּסִי נֶגֶד ח"א אֲזַלְיָנָן לְקַנְיָא הוּאִיל דְּבָזָה עָשׂוּ חוּל"ל אֵת הַסֵּי לְהִיתָר גְּמוּר וְדַעַת הַפְּמֵי גְּבִי בְּסִי שֵׁשׁ דְּבָתְרֵי דְרַבָּנָן יֵשׁ לְהַקְל בְּסַפֵּק אַף הִיכִי דְהוּי תְּרֵי דְסִתְרֵי עֵי"ש וּלְפָנֵי י"ל דְּבָתְרֵי דְרַבָּנָן יֵשׁ לְהִתִּיר גַּם ס' בְּנִתְגַלְגַּל דְּעֵיִקְרָה הָא דְמִתְמִירִין בְּסִי בְּנִתְגַלְגַּל מְשׁוּם דְּחִשׁוּב כְּמוֹ תְּרֵי דְסִתְרֵי וּבְתֵרֵי דְרַבָּנָן הָא מְקַנְיָנָן גַּם הִיכִי דְהוּי תְּרֵי דְסִתְרֵי וְכַעֲיִן זֹו כִּי בְּרִשְׁבָּא רִישׁ נִדְהָ דְבַדְשָׁא בְּדִל דְגוּזָה כִּי שְׂאִינֵי מְקַבְּ"ט מִסֵּי אֲזַ אַף בְּתֵרֵי דְסִתְרֵי יֵשׁ לְהַקְל עֵי"ש וְכֵה הַעִירוֹתֵי בְּחִידוּשֵׁי בְּהָא דְכִי הַמְהִירֵי"ט דְלִשְׁמֵי הַרְמָב"ם וְז"ל הָא דְכְּתָבָה רַחֲמָנָא לְהִתִּיר ס' מְמַזְרֵי הִינְיָנָן אַף בְּתֵרֵי דְסִתְרֵי לְהִתִּירוֹ בְּבֵית יִשְׂרָאֵל וּמְמַזְרֵת וּמוֹכַח דְתֵרֵי דְסִתְרֵי בְּאַמַּת הוּא אֲסוּר מֵה"ת לְוִלֵי גִילוּי דְקָרָא אַף דְכָבֵר כִּי הַתּוֹסֵי פְּסוּחִים ד"י דְהָא דְכָבֵר לִישְׂאֵל בְּב"א שְׁנֵיִהֵם טְמֵאִים הוּא רַק מִדְּרַבָּנָן אַף דְהוּי תְּרֵי דְסִתְרֵי אַף בְּאַמַּת הַתָּם הַטַּעַם מְשׁוּם דְיֵשׁ לְהַעֲמִיד לְכָל אֲחָז בְּחֻזְקָת טְהָרָה וְכַמ"ש הַתּוֹסֵי שְׁם אֲבָל עַכ"פ נִשְׁמַע דְהִיכִי דְכְּתָבָה הַתּוֹרָה קוֹלָא מִיְיִחְדָּת הַפְּנוּנָה לְהִתִּיר אַף בְּתֵרֵי דְסִתְרֵי וּאֲכִי כִּי ה"ה בְּתֵרֵי דְרַבָּנָן וְז"ב: ה) וּבְפִרְט דְכָבֵר הַבְּאִתֵי בְּחִידוּשֵׁי שְׁיִטַת הַכְּנָה"ג דְבַסְד"ד אַף ס' א' בְּגוּף וְס' ב' בְּתַעֲרוּבוֹת מְהִי וְה"ה דְסֵי בְּנִתְגַלְגַּל מוֹעִיל בְּמִידֵי דְכָל הַסַּפֵּק נִצְמַח מִחֻמַּת סְד"ד דְל"ש לֹאֲמַר שְׂכָבֵר אֲסִרְנוּ אֵת הַסַּפֵּק הוּאִיל דְסְד"ד בְּמִקְוֵי עוֹמֵד וּאֲכִי כִי שְׂבוּעָה בְּכָתֵב דְהוּי סְד"ד שְׂפִיר ל"ש לְהַחֲמִיר מִפְּחָס' ס' בְּנִתְגַלְגַּל וּבְפִרְט דְכָבֵר כִּי בְּשׁוֹ"ת בֵּית אֲפָרִים אוֹ"ח סִי מ"א דְהִיכִי דְתִיִּקְף יִדְעֵנּוּ דְיוֹכֵל לְהִיִּת נ"מ בְּדְרַבָּנָן ל"ח בְּגִדְרָה ס' בְּנִתְגַלְגַּל אֲכִי כִי הִכָּא דְתִיִּקְף יִדְעֵנּוּ דְאַחַר הַתְּרָה לֹא יְהִי טְפִי מִסֵּי דְרַבָּנָן שׁוּב ל"ש לְהַחֲמִיר מִפְּחָס' ס' בְּנִתְגַלְגַּל וּבְפִרְט שְׂלִפֵי דְבָרֵי כַת"ה יֵשׁ מְצוּהָ בְּהַתְּרָה זֹו אֲכִי כִי לִשְׁמֵי כַמ"פ לְדָבֵר מְצוּהָ אַף שְׂאִין הַרְבִּים שְׁיִיכִים לְהַמְצוּהָ ג"כ יֵשׁ לְהִתִּיר לְהֵם וְאַף אִם הַרְבִּים מוֹחִים מ"מ בְּנִוּוּעָה לְדָבֵר מְצוּהָ מוּטָל עַל הַרְבִּים לְבַטֵּל דַּעֲתָם וּלְהַסְכִּים לְהִתִּיר לְהֵם וּבְפִרְט שְׂכָבֵר עָבְרוּ אֵיזָה מְהֵם אֲכִי כִי נִוּדַע שְׁיִטַת הַרְשָׁבָא מוּבָא בְּמַלְמ"ל דְּבְכָבֵר עָבֵר מִתִּירִין אַף בַּעַד־רַחֵם פְּדֵי שְׂלָא יַעֲבֹר עוֹד וְעַיִן בְּמַהֲרָשׁ"א גִּיטִין דְל"ג וּבְתוֹמִים סִי ע"ג מ"ש בְּזָה ע"כ מְפָל הִנְיָ טַעֲמֵי נִלְע"ד דְיֵשׁ לְהַקְל לְהִתִּיר לְהֵם ע"י פְּתַח וְחֻרְטָה כַד"ת כְּנִלְע"ד בְּסִי דְלִדְנָא: ג' בְּאֵת תְּרַס"ח רַאדְמִישְׁלָא וְצ"ו.

הַק' שְׂמוּאֵל עֲנָגִיל חוּפ"ק הַנְּ"ל. סִי ל"ו לְהַרְבֵּי הַגְּאוֹן הַפְּוֹרְסִי פְּאַר הַדוֹר וְכו' כַקַּש"ת מ' אֲבָרְהָם מְנַחֵם (שְׂלִיט"א) וְז"ל אֲבָד"ק בְּרַאדִי יצ"ו.

בְּדָבֵר שְׂאֵלְתוֹ בְּאֲחָז שְׂנַשְׂא אֲשֶׁה בַת ל"ה שְׁנַיִם וְכָבֵר עָבֵר ז' שְׁנַיִם מִיּוֹם שְׂנַשְׂאָה נְעוּד לֹא יִלְדָה וְכַפִּי הַנְּרָאָה אֲשֶׁה זֹו לֹא תִלְדַּע עוֹד אַחַר מְלֵאֵת לָהּ אַרְבַּעִים שְׁנַיִם וְהַבַּעַל עוֹד לֹא קַיִים כּו"ר וּבְרַצוֹן כַה"ג לְהִתִּיר לוֹ לִישְׂאֵת אַחֲרַת עַפ"י ק"ר וְכַה"ג נְתִייעֵץ עֲמָדֵי לְהַגִּיד חוּל"ד בְּזָה נְאֻכְתוֹב אֵת הַנְּלַע"ד בְּזָה: א) וְהִנְהָ כַה"ג הִבִּיא שְׁיִטוֹת הַסּוּבָרִים דְר"ג לֹא גְזוּר בְּמִקוֹם מְצוּהָ וְרַק בְּיְבוּם אֲפִתֵי יֵשׁ לְאַסוּר מְשׁוּם דְאַפְשָׁר בְּחִלְצָה וְכִי כַה"ג הַסְּבָרָא דְלִשְׁמֵי הַגַּה"מ בְּכַתְּוִבוֹת דְחֻדְר"ג נִתְקַן מִפְּחָס קְטָטָה וּאֲכִי כִי כְּמוֹ דְדַחֲיָנָן מְצוֹת יְבוּם בְּשִׁבִיל קְטָטָה כְּמִפְּנֵי בִש"ס יְבָמוֹת דְמ"ד וּבֵאֵה"ע סִי קַס"ו דְמִשְׂאִין לוֹ עֲצָה הוֹגְנָת ה"ה דְיֵשׁ לְדַחֲוֹת מְצוֹת יְבוּם בְּשִׁבִיל הַחֻדְר"ג דְנִתְקַן ג"כ מִחֻשְׁשֵׁי קְטָטָה עַכְתָּ"ד בְּאַמַּת כְּבֵר הַרְגִישׁ בְּזָה בִישִׁי"ע אַה"ע סוּסִי קַנ"ט דְמַה"ט דְדַחֲיָנָן יְבוּם מְפָנֵי קְטָטָה וְה"ה דְחֻדְר"ג דוֹחָה יְבוּם מְפָנֵי קְטָטָה וְעֵי"ש שְׁהַעִיר דְלְכְאוּרָה גַם בַּח"ל פְּרִיָּה הַש"ס דְנִימָא עַדל"ת וּמִשְׁנֵי גְזִירָה

ביאה ראשונה אטו ביאה שנייה וא"כ בחדר"ג לשי' הסוכרים דלא הי' התקנה רק
לכתחילה אבל בכבר נשאה אינו מחויב לגרשה ושוב תיקושי דנימא עדל"ת וכו' דכיון
דנתמנא גופה אמרה דבאינו חפץ לניבמה עיקר הזיקה הוי לחליצה א"כ מפת החשש
קטטה חשיב פאינו חפץ לניבמה ושוב ל"ש עדל"ת דליפא פלל מצנת יבום בכה"ג ודוקא
בח"ל דבעצם הרי חפץ בה וכהא דכ' ה"ר"ן בהא דבלא הפיר בה שהוא ח"ל ואפ"ה צריכה
גט והטעם משום דבאיסור אדם מתפייס וא"כ פיון דבעצם חפץ בה ורק מפת איסור אנו
אומרין שלא לניבמה בכה"ג שפיר פריה הש"ס דנימא עדל"ת הואיל דבעצם חפץ בה
אבל בחדר"ג דהוי מפת קטטה א"כ הרי אינו חפץ בה בעצם ושוב ליפא פלל מצנת יבום
ושפיר ל"ש עדל"ת עיי"ש: ב) והנה כה"ג הביא קושית הגרעק"א בהא דלשי' הסוכרים
דר"ג לא גזר פלל במקום יבום ולשי' כמ"פ הטעם משום דלא גזר במקום מצנה ולא
משום דאשה הקנו לו מן השמים וממילא התם הרי חזינו דארף ביאה שנייה מותרת ואמאי
בנשתטית אחר שנתרפאה חוזר הדבר לאיסורו ומדוע יהי גרע מהא דהתם אף ביאה
שנייה מותרת עכת"ק והנלע"ד עפ"י מ"ש ה"ר"ן לענין סתם יינם דאי לאו משום בנותיהן
לא היינו גוזרין אטו יי"נ ממש רק אחר שאסרו חז"ל בשתייה משום בנותיהן א"כ הרוואה
לא ידע שיש בזה איסור מפת בנותיהן ויסבור שהוא יי"נ ממש ונטעה לומר דגם יי"נ
ממש מותר בהנאה עיי"ש וכעין זו כ' בט"ז יו"ד סי' קט"ו סק"י לענין גילוי דארף במקום
דל"ש חשש גילוי מ"מ בגבינות שיש טעם אחר לאסור נהי דלא קיי"ל פטעם הלז מ"מ
הרוואה וסבור שיש בזה טעם אחר לאסור ויסבור להתיר אף במקום שיש חשש גילוי
דהרוואה אינו יודע אם הלכה הוא דלא פאותו הטעם וכסברת התוס' ב"מ דט"ז דבדבר
התלוי בפלוגתא ל"ש אדם יודע ובספרי ח"ב סי' ל"ד הארכתי בזה ולפ"ז י"ל בד"ד
באמת בנשתטית לא הי' בעי פלל היתר ק"ר פיון דכל חדר"ג הוא רק מפת קטטה וא"כ
בנשתטית דאין נה דעת פלל א"כ עכשיו הרי ל"ש פלל החשש קטטה ורק די"ל דעכ"פ
בעי ק"ר הואיל דיש שיטת חכמי ספרד דחדר"ג הוא משום מילתא דאיסור נהי דלדין
העיקר הוא מפת חשש קטטה וכמ"ש בשו"ת ד"ח אה"ע ח"ב סו' ל"ג אבל אפתי יש
חשש מפני הרואין שסיברו דחדר"ג אינו מפת קטטה לחוד רק משום מילתא דאיסור
ג"כ ומילתא דאיסורא הא שייך גם בנשתטית וכשיראו דבנשתטית מתירין אף בלי ק"ר
יטעו להקל בכל החדר"ג לכוף הנצרכו ק"ר גם בנשתטית ושוב לא יבואו לידי טעות
וא"כ י"ל לפמ"ש בתוס' זבחים דל"ב דדוקא במחנה שכינה דשאר מצורע אסור וכאן
הותר שייך לומר מגו דהותר לצרעתו אבל לענין מחנה לניה ל"ש לומר מגו לפי ששם
מצורע לא נאסר מעולם עיי"ש ולפ"ז י"ל דוקא ביבום דגם בשעת יבום הרי הי' שייך
הטעם דקטטה ואפ"ה הותר היבום ואינו מפת דחוייה דהא בדחוייה בעי שיהי' בעידנא
נהא י"ל דל"ח בעידנא דהחדר"ג עובר מיד ומ"ע דיבום עכ"פ ליפא רק בגמ"ב וכמ"ש
בתוס' גיטין דמ"א ואף א"נ דחדר"ג דהוי רק ד"ק חשיב קיל ושוב י"ל דבכה"ג לא בעי
בעידנא וכסברת התוס' פסחים דנ"ט דמתמור לקל לא בעי בעידנא מ"מ אפתי י"ל
דחדר"ג דהוי לטובת האשה ל"ש עדל"ת דדמי לגזל דל"ש עדל"ת וע"כ דאינו מדין
דחוייה רק הותרה ממש והיינו דר"ג לא גזר פלל במקום יבום שפיר י"ל מגו דאישתרי
ביאה ראשונה ה"ה ביאה שנייה וראי' לזה דלהמתירין ביאה שנייה ביבום אינו מפת דחוייה
רק הותרה מהא דבח"ל לא אמרי' עדל"ת משום גזירה ביאה ראשונה אטו ביאה שנייה

ואמאי לא נימא פיון שפנסה נעשית פאשתו לכל דבר וע"כ כמ"ש בתוס' יבמות ד"ח
ובדף כ' דהיכי דהוי רק מפת דחוייה לא אמרי' פיון שפנסה נעשית פאשתו לכל דבר אבל
היכי דהוי הותרה שפיר אמרי' פיון שפנסה נעשית פאשתו לכל דבר ומדחזינון ביבום
דגם ביאה שנייה מותרת ע"כ דאינו מטעם דחוייה רק הותרה אבל בנשתטית דבשעה
שנשוא השנייה לא הי' שייך פלל החשש קטטה דאז הראשונה לא הייתה בת דעת פלל ונהי
דגם בנשתטית בעי ק"ר מ"מ עיקר הטעם פדי שלא יבואו להקל בכל החדר"ג אבל עכ"פ
גוף החשש קטטה ל"ש אז ורק דעכשיו אחר שנתרפאה נתעורר החשש קטטה א"כ
בכה"ג ל"ש לומר הואיל ואינשתי פיון אז בשעה שהייתה נשתטית לא הי' שייך פלל
חשש קטטה ושוב לא הי' שייך אז האיסור פלל ושוב ל"ש לומר מיגו דאשתי פיון דאז
לא הי' שייך פלל החשש קטטה וכסברת התוס' וזכחים הנ"ל וז"ב: ג) ונהי דיש להעיר
לרבא בזכחים דל"ב דרק בדחוייה אמרי' מ"ל חד דחוייה מ"ל ב' דחוייות א"כ אדרבה טפי
הי' לנו לומר מיגו דאינשתי פיון דהוי מפת דחוייה אף באמת ז"א דדחיית ל"ת לא דמי
פלל לדחיית טומאה דהרי חזינון דאין עדל"ת שייב"כ והקא נדחה טומאת הגוף שהיא
בכרת לגבי ק"צ וע"כ דהתם הוא ענין אחר דגזה"כ דטומאה נדחה מקרא דבמועדו או
מקרא דאיש ורק דפליגי ר"י ור"ש דר"י סובר פיון דגזה"כ גבי טומאה דנדחה חשוב
הותרה ור"ש סובר פיון דהוי ענין מקרה חשוב רק דחוייה וכמ"ש בשו"ת עט"ח או"ח
סי' ד' ליישב דברי הכ"מ פ"ב משבת מהא שתמהו עליו מש"ס יומא דמ"ז עכ"פ מבואר
דדחיית טומאה גבי ק"צ אינו כמו דחיית עשה לל"ת ושפיר סובר רבא התם מ"ל חד
דחוייה מ"ל ב' דחוייות אבל דחיית עשה לל"ת הרי חזינון דבעי בעידנא ולכ"ע עכ"פ בעי
שיהי' הכשר מצוה ושוב שפיר י"ל בביאה שנייה דלא הוי אף חלק מן המצוה דלא נדחה
ושפיר י"ל בחדר"ג דל"ש עדל"ת וע"כ צ"ל בטעם המתירין במקום יבום משום דר"ג
לא גזר פלל במקום מצוה וחשיב הותרה ממש בכה"ג שפיר י"ל דהואיל ואינשתי
אינשתי לגמרי וגם י"ל דאף דס"ל לרבא דבדחוייה אמרי' מ"ל חד דחוייה מ"ל ב' דחוייות
מ"מ פשוט עכ"פ שיהי' באים שני הטומאות פאחד היינו שיהי' עכ"פ שניהם רגע א' בב"א
ושפיר י"ל הואיל דנדחה שם טומאה א' ה"ה דנדחה שם טומאה השנייה אבל היכי דאינם
בב"א אף רגע א' בכה"ג ל"ש לומר מגו דאשתי הואיל דבשעת ביאה שנייה פבר הביאה
ראשונה אונן בעולם ורק דנרצה לומר פיון שפנסה נעשית פאשתו לכל דבר בזה פבר
כ' התוס' דבמידי דהוי דחוייה ל"ש לומר פיון שפנסה נעשית פאשתו לכל דבר וז"ב ועוד
יש להביא ראי' דהמתירין אינו מפת דחוייה רק דחשיב הותרה הואיל דכבר כ' בספר
תורת גיטין דל"ש עדל"ת בחדר"ג משום דגם אשתו עוברת ואין לה לעבור בחדר"ג
בשביל עשה דידן וכמ"ש בתוי"ש פתובות ד"מ ובאמת פבר העירו הכפ"ת והפנ"י בהא
דפריה בש"ס גבי יבום דנימא עדל"ת וקשה לשי' הסוברים דעשה דייבום ליפא באשה
א"כ ל"ש עדל"ת דאין לה לעבור בלאו בשביל עשה דידן וע' במנ"ח מצוה א' מ"ש בזה
אבל בחדר"ג דהוי גם על האשה ולא כשיטת הלק"ט המוכא בבאה"ט אה"ע סי' א'
והעשה דייבום הרי ליפא על האשה נשי כמ"פ ושוב ל"ש עדל"ת וע"כ דהמתירין במקום
יבום הוי משום הותרה ושפיר י"ל פנון דגם בביאה הראשונה הי' שייך הטעם דקטטה
ואפ"ה הותרה ושוב שפיר אמרי' פיון שפנסה נעשית פאשתו לכל דבר והר"ז דומה
לכה"ד שנשוא אלמנה ונתמנה אח"פ להיות כה"ג וז"ב: ד) וכה ראייתו בשו"ת ח"ס או"ח

ס' פ"ה שכ' ג"כ דדחיינת טומאה לא דמי לדחיינת עשה לל"ת במה שהעיר שט לרבא דסובר דבמיד די הני הותרה לא אמרי' מגו דאשתי' א"כ לשיטתו אין לומר ג"כ מתוך שהותרה לצורך וכו' ומה"ט לרבא בעי דוקא צורך קצת ולפ"ז העיר ביה דקאמר בש"ס מנחות דע"ב שאני התם דכבר דחתה שחיטה את השבת ונהרי בהותרה לא אמרי' מגו ועכצ"ל דדחיינת טומאה נא דמו לדחיינת קרבנות בשבת וה"ה לדחיינת עשה לל"ת עיי"ש ובזה י"ל ג"כ מה שהעירו המפורשים בש"ס מנחות הנ"ל דפרי' דהקטר חלבים יהי אסור בשבת משום דאפשר בלילה וקשה מש"ס פסחים דנ"ט דמבואר דמותר להקטיר בלילה פשיגותתו ופירש"י משום דראוי מבע"י וא"כ בשבת דאסור ביום שוב גם בלילה אסור משום עשה דהשקמה עכת"ק ולכאורה י"ל דלפי"מ דס"ד דהש"ס דהקט"ח של שבת אדו"ש וע"כ דעל הקט"ח של שבת לא נאמרה עשה דהשקמה א"כ ממילא בלילה חשיב זמנו וכה"ג כ' בתוס' מנחות דנ"א ודצ"ה דאי לחה"פ אדו"ש ע"ש חשיב זמנו וחוי' לזה י"ל דא"נ דאסור להקטיר בלילה מפח עשה דהשקמה שוב הי' חשיב לא אפשר ושוב מהראוי לומר דיידחה שבת ושוב שפיר חשוב ראוי מבע"י ושוב שפיר מותר להקטיר בלילה ושוב שפיר א"צ לדחות שבת ואף דא"נ דאדו"ש שוב נא והי' ראוי מבע"י ושוב יהי' אסור להקטיר בלילה ושוב מהראוי שיידחה שבת אבל עכ"פ אי' אפשר לומר שיידחה שבת דהרי א"נ דדו"ש שוב יהי' מותר להקטיר בלילה ושוב מהראוי לאסור להקטיר בשבת דכל היכי דהקטיר פרו' באיסור ואיסור בהיתר אזלינן לחומרא כמ"ש בתוס' פסחים דכ"ו וב"מ ד"ל וז"ב: ה) והנה כה"ג העיר דאף א"נ דר"ג גזר גם במקום מצוה אפה היכי דלא קיים פ"ו י"ל עדל"ת באמת ז"א דבכה"ג ל"ש עדל"ת משום דניתקן לטובתה ובגזל ל"ש עדל"ת והמתירין אינו מטעם דחוי' רק הותרה דלא גזר כ"ל בכה"ג: (ו) והנה כה"ג הביא דברי התוס' גיטין דמ"א דל"ש עדל"ת משום דל"ח בעידנא והביא דברי הטו"א ריש חגיגה שהעיר שדברי התוס' סותרים א"ע לדברי התוס' יבמות ד"צ והארי' בזה בפלפול נחמד ולענ"ד נראה ליישב הפל ונקדים מה שהעור עפ"י"מ דהקשה בתוס' דהא יוכל לישא ממזרת ומירצו דאין תקנה להרבות ממזרים בישראל ונהרי דבר זה נודאי דאינו רק מדרבנן וא"כ מה"ת אפתי אפשר שישא ממזרת ושוב ל"ש עדל"ת עכת"ד, ולכאורה יש להעיר לשי' התוס' מנחות ד"מ דהא דבאפלק"ש לא דחי הני רק מדרבנן אפתי י"ל עדל"ת ואי דמה"ת אפשר שישא ממזרת מ"מ מה"ת גם באפלק"ש דחי ואי דמדרבנן לא דחי באפלק"ש מ"מ מדרבנן ל"ח אפלק"ש דהרי אין להרבות ממזרים וצ"ע להבין דבריו ונקדים מה שהעיר ח"א ביבמות ד"ה דיליף הש"ס עדל"ת שייב"כ מאיש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו טעמא דכתב רחמנא הא לא"ה דחי מאי לאו בשחיטה ובישול ומשני לא בלאו דמחמר ונהעיר לשי' הסוברים דמחמר אינו נוהג בבקמת אחרים או בבקמת הקר א"כ למ"ל קרא דכבוד או"א אינו דו"ש בלאו דמחמר הרי אפלק"ש ע"י שיפקיר הבקמה ואין לומר דבעי קרא בגוונא דאביו צוה לו לחמר דוקא אחר בהמתו ז"א דא"כ מאי משני הש"ס מה להנהי' שכן הקשר מצוה וכו' התוס' הכוונה משים דבשעת עבירת הל"ת אפתי לא מקיים המצוה עד שיביא הגזלות ואי הי' מייירי בכה"ג א"כ בזה שמחמר ג"כ איכא קיום מצוה וע"כ דלא מייירי בכה"ג ושוב תיקשי הרי אפלק"ש ע"י שיפקיר הבקמה עכת"ק והנה לכאורה בלא"ה א"א לומר דמייירי שצוה נו אביו לחמר דוקא אחר בהמתו מדכ' הרשב"א שם דעיקר מצות כבוד

אָב הָגוֹי רַק בְּמִיּוֹדֵי שְׂיֵשׁ הַנְּאָה לְאָבִיו פְּגוֹן הַבָּאָת גּוֹזְלוֹת אֲבָל בְּצִנָּה לֹא אָבִיו דְּבַר דְּלִית בּוֹ
הַנְּאָה לִיכָּא מְצוֹת פִּיבּוּד וּא"כ בְּזָה שְׂצוּנָה לֹא אָבִיו לְחַמֵּר דְּנֻקָּא אַחַר בְּהֶמְתּוּ הָרִי לְאָבִיו
בְּאַמְת לִיכָּא שׁוּם נ"מ אִם יַחְמֵר אַחַר בְּהֶמְתּוּ אוֹ אַחַר בְּהֶמְת אַחֲרִים וְשׁוּב בְּכַה"ג לִיכָּא
מְצִית פִּיבּוּד וְשׁוּב הִדְרָא קוּשְׁיָא לְדוּכְתָא לַמ"ל קָרָא דְכִיבּוּד אָב אַדוּ"ש בְּלָאוּ דְמַחְמֵר
הָא אַפְלִק"ש ע"י שְׂיִפְקִיר הַבְּהֶמָה אֲדָּה לְשִׁי הַתּוֹס' מְנַחֲת הַנְּ"ל דְמַה"ת אָף בְּאַפְלִק"ש
ג"כ דּוּחָה לַק"מ אױלֵם כְּבָר כ' הִישִׁיעַ דְּדַבְרֵי הַתּוֹס' קָאִי רַק אַפְלָאִים בְּצִיצִית דְּכַתּוּבָה
בְּצִידָה וְהָיִי הַתְּרָה אֲזֵי אָף דְּאַפְלִק"ש ג"כ דּוּחָה אֲבָל הִיכִי דְלֵא פְתִיבָה בְּצִידָה דְהָיִי רַק
דְּחוּיָה אֲזֵי גַם מַה"ת נָא דְחִי בְּאַפְלִק"ש וּבְזָה וְהִי נִיחָא שְׁנֵי דְבְרֵי הַתּוֹס' וְלֵא יִסְתְּרוּ דְבְרֵי
הַתּוֹס' מְגִיטִין דְמ"א לִיבְמוֹת ד"צ דְּבִיבְמוֹת דְקָאִי אַפְלָאִים בְּצִיצִית שְׁפִיר פְּתִבוּ דִּיל
דל"ח בְּעִידָנָא וְאַפ"ה דְחִי הוֹאִיל דְהָיִי הַתְּרָה וּבְהַתְּרָה דְחִי אָף אִי נ"ח בְּעִידָנָא כְּמוֹ דְדְחִי
אָף הִיכִי דְאַפְלִק"ש אֲבָל בְּגִיטִין דְקָאִי רַק לְעִנְיָן דְּחוּיָה דְאֲזֵי לֵא דְחִי הִיכִי דְאַפְלִק"ש וְה"ה
דְלֵא דְחִי הִיכִי דְאִינוּ בְּעִידָנָא וּז"ב: ז) וּבְזָה יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְבְרֵי הִירוּשְׁלָמִי בְּהָא דְהַקְשָׁה
בְּמַצָּה שֶׁל חֲדָשׁ דְנִימָא עַדל"ת וּמְתַרְץ מְשׁוּם דְלֵא פְתִיבָה בְּצִידָה וְלְכַאוּרָה הַדְּבַר צ"ב
דְהָא כְּבָר נִשְׁמַע דְעַדל"ת אָף הִיכִי דְאִינוּ פְתִיבָה בְּצִידָה וּבְזָה נִיחָא דְלְכַאוּרָה הִי קְשָׁה
לְהִירוּשְׁלָמִי קְנוּשִׁית הַמְּפִרְשִׁים דְבִלְא"ה נ"ש עַדל"ת מְשׁוּם דל"ח בְּעִידָנָא דְאִסּוּר יֵשׁ
גַם בַּח"ש וּמ"ע אִינוּ רַק בְּכַוִּיַּת וְרַק לְשִׁי הַתּוֹס' יְבָמוֹת הַנְּ"ל דְכִלְאִים בְּצִיצִית ג"כ ל"ח
בְּעִידָנָא וְאַפ"ה דְחִי וְע"כ הַטַּעַם אוֹ דְהֶכְשֵׁר מְצוּנָה הָיִי בְּעִידָנָא כְּמ"ש הַרְנַב"ר בְּנַמ"י ב"מ
ד"ל אוֹ כְּסִבְרַת פְּסָקֵי תוֹס' זְבָחִים דְצ"ז דְהִיכִי דֵא"א בַּע"א דְחִי אָף פְּשָׁאִינוּ בְּעִידָנָא וְשׁוּב
גַם בְּמַצָּה הִי דּוּחָה אָף פְּשָׁאִינוּ בְּעִידָנָא מְמַשׁ וְלָזָה מְשַׁנֵּי בִירוּשְׁלָמִי דְנֻקָּא בְּכַב"צ דְחֻשִׁיב
הַתְּרָה שְׁפִיר דְחִי אָף דל"ח בְּעִידָנָא אֲבָל בְּמַצָּה שֶׁל חֲדָשׁ דְרַק מִפְּתַח דְחוּיָה קְאֲתִינּוּ עֲלֵהּ
שְׁפִיר לֵא דְחִי הוֹאִיל דל"ח בְּעִידָנָא וּז"ב: ח) וְעוֹד י"ל בְּבִיאור דְבְרֵי הִירוּשְׁלָמִי לְפִי"מ
דְּמִפְרָשׁ בְּחֻלִּין דַּק"ג לְעִנְיָן טְרִיפָה אִי מְצִי לְחוּל אַאֲסוּר אַמ"ה דְלַחַד מ"ד מִיּוֹדֵי דְחַל
אַחֲלָב ה"ה דְחַל אַאֲמ"ה נְאִידָּה שְׁאֵנִי חֲלָב דְהַתְּרָה מְפָלְלוּ וְחֻשִׁיב קִיל וְהִנֵּה בְּתוֹס' יְבָמוֹת
ד"ה כ' דְהָא דְכִלְאִים ל"ח הַתְּרָה מְפָלְלוּ אֲצֵל בְּגַד"כ מְשׁוּם דְהָיִי רַק דְחוּיָה וּכְבָר תְּמַהּוּ
הַמְּפִרְשִׁים אִיךָ ס"ד בְּחֲדָשׁ לֹמֵר עַדל"ת הָא אִם יַתְחַמֵּץ לֵא וְהִי אִסּוּרוֹ מְשׁוּם ב"ת חֲמֵץ
וּכְהָא דְפְסָחִים דל"ה וְרַק אִי חֲדָשׁ לְגַבֵּי מַצָּה הוּא בְּגֵדֵר הַתְּרָה א"כ הִי אִסּוּר חֲדָשׁ חֻשִׁיב
קִיל וְשׁוּב הִי יְכוֹל אִסּוּר חֲמֵץ לְחוּל עֲלָיו, אֲבָל פִּינּוּ דְהָיִי רַק דְחוּיָה א"כ ל"ח הַתְּרָה
מְפָלְלוּ וּכְהָא דְכִלְאִים לְגַבֵּי בְּגַד"כ וְשׁוּב אִם יַתְחַמֵּץ אַפְתִּי יֵהִי מְוַנַּח עֲלָיו אִסּוּר חֲדָשׁ
וְשׁוּב לֵא יֵהִי חֻשִׁיב אִסּוּרוֹ מְשׁוּם ב"ת חֲמֵץ וְשְׁפִיר לֵא יוּכַל לְצַאֲת בָּה מ"ע דְמַצָּה וּא"כ
י"ל דְזָה פְּנוּנַת הִירוּשְׁלָמִי דְכִינּוּ דְאִינוּ פְתִיבָה בְּצִידָה וְשׁוּב חֲדָשׁ לְגַבֵּי מַצָּה ל"ח הַתְּרָה
רַק דְחוּיָה וְשׁוּב ל"ח הַתְּרָה מְפָלְלוּ וְשׁוּב לֵא יוּכַל הָאִסּוּר חֲמֵץ לְחוּל עֲלָיו וְשְׁפִיר אִינוּ
יּוֹצֵא בָּה מ"ע דְמַצָּה וּז"ב: ט) יְצֵא דַה"ה לְעִנְיָן אַפְלִק"ש ג"כ יֵשׁ חִילּוּק בֵּין מִיּוֹדֵי דְהָיִי
דְחוּיָה לְבִין מִיּוֹדֵי הַתְּרָה מְמַשׁ וְלְכַאוּרָה בְּהָא דְפָרִיף הַש"ס וְנִיגְמָרוּ מְהֵבָא דְלֵא דְחִי
וְלֵא מְסִיק אַדְעָתִיָּה דְשְׁאֵנִי הָבָא דל"ח בְּעִידָנָא מְמַשׁ וְעַכְצ"ל דְבְּאַמְת הַקְשָׁה בְּתוֹס' דְהֵבָא
אִיכָּא לְתו"ע וְתִיָּרְצוּ דַס"ד דְסִבְרַת הַנְּקֻשׁ כְּבוֹדֵם לְכַבוֹד הַמְּקוּם מְהִנֵּי אָף לְדַחוּת לְתו"ע
וּא"כ י"ל פִּינּוּ דְהֵבָא ס"ד דִּינְחָה אָף לְתו"ע מִפְּתַח הַנְּקֻשׁ כְּבוֹדֵם וְשׁוּב ע"כ דֵא"צ לְמִילָף
מְשׁוּם דְנֻקְתָּא וְרַק שְׁדוּחָה מְצַד הַסְּבָרָא וּא"כ כְּמוֹ דַהִי ס"ד דְסִבְרָא זֹו מוֹעִיל אָף לְדַחוּת
לְתו"ע וְה"ה דַס"ד דְדְחִי אָף פְּשָׁאִינוּ בְּעִידָנָא וְרַק אַחַר דְדַחָה הַש"ס דְסִבְרָא זֹו ל"מ שְׂיֵהָיִ

חָשִׁיב בְּכָל־ל הַתְּרָה מִמֶּשׁ שׁוֹב בְּעֵי בְּעֵידָנָא וְשִׁפִּיר קְאָמֵר מַה לְהִנָּדָּ שְׁפֹן הַכְּשֵׁר מִצְּוָה
הַפְּנוּנָה דְּנִלְמַד מִכַּב"צ וְלֹא דָמוּ לְהֵתָם דְּשָׁם פְּתִיבָה בְּצִינָה אֲבָל הֵכָא דְהוּוּ רַב דְּחוּיָה
שִׁפִּיר בְּעֵי שְׂיִהָיָ בְּעֵידָנָא מִמֶּשׁ וּלְפִי"ז א"ש הַפֵּל דְּלִפִּי ס"ד דְּהַש"ס דְּדָחִי מִפְּחַ סְכָרַת
הַנֶּשֶׁל פְּבוּדָם וְלֹא יִלְפִינוּ מִשׁוּם דְּנוֹכְתָא וְרַב דְּדָחִי מִצַּד הַסְּבָרָא א"כ בְּנוּדָאֵי דְהִי חָשִׁיב
הַתְּרָה מִדָּס"ד דְּדָחִי אַף לְתו"ע וְגַם דָּחִי אַף פְּשָׁאֵינוּ בְּעֵידָנָא מִמֶּשׁ וְהִ"ה דָּס"ד דְּדָחִי אַף
בְּאַפְלָק"ש דְּבְמִדֵּי דְהוּוּ הַתְּרָה אַף בְּאַפְלָק"ש נְמִי דָּחִי וּז"ב: וּבְפִשְׁטוּת י"ל קִנְשִׁית
הַחֶכֶם הַנִּי"ל שְׁהַקְשָׁה הָרִי אֶפְלָק"ש ע"י שְׂיִפְקִיר הַבְּהֵמָה וְהַנְּלַע"ד דְּבְעֵי קָרָא אֲלִיבָא
דְּמ"ד דְּהַגְל"מ פְּמֻמֹן דְּמִי וְלִשְׂי' הַט"ז ס' ת"מ גַּם בְּבְעִין אֲמָרִי דְּהַגְל"מ פְּמֻמֹן דְּמִי ע"י
בְּקִצָּה"ח ס' שִׁפ"ו וּבְסִפָּר ב"ט מ"ש בְּזָה וּכְבָר כ' בְּשִׁאג"א ס' ע"ז דְּחֻמָּן שִׁקְע"א לֹא
מְצִי לְהַפְקִיר דְּמֵאֵי יוֹעִיל הַהַפְקִיר הָרִי גוּף הַדְּבָר בְּאַמְתַּת אֵינוּ שְׁלוֹ וְרַב דְּהַאֲחָרִיּוֹת מְשׁוּי
לִי קִנְיָן א"כ הָרִי גַם אַחַר הַהַפְקִיר אֲכַתִּי וְהִי קָאֵי בְּאַחָרִיּוֹתוֹ וּלְפ"ז י"ל דְּבְעֵי קָרָא בְּמִי
שְׂיִישׁ לֹו בְּהֵמָה שְׁל חֲבִירוֹ בְּתוֹרַת שׁוּמֵר דְּחִיב בְּאַחָרִיּוֹת וְאֵין לוֹ בְּהֵמָה אַחָרַת לְהִבִּיא
גוֹזְלוֹת וְא"כ לְמ"ד דְּהַגְל"מ פְּמֻמֹן דְּמִי עוֹבֵר בְּלֹא דְמַחְמֵר וּבְכַה"ג ל"ש לֹוֹמֵר דְּחָשׁוּב
אַפְלָק"ש בְּהֵימֵר ע"י שְׂיִפְקִיר הַבְּהֵמָה ז"א דְּגַם עֲכָשְׁוֹ גוּף הַבְּהֵמָה אֵינוּ שְׁלוֹ וְרַב דְּעוֹבֵר
מִפְּחַ זְכוּת אַחָרִיּוֹת וְזְכוּת זֶה הָרִי וְהִי נִשְׁאָר לֹו גַם אַחַר הַהַפְקִיר וְשִׁפִּיר בְּכַה"ג בְּעֵי קָרָא
דְּכִיבּוּד אֲדוּ"ש וְדוּ"ק הֵיטֵב: י) וּבְזָה יֵשׁ לְפִלְפֵל בְּש"ס בְּכוֹרוֹת דִּי"ב בְּהֵא דְּהַמְפְּרִישׁ שְׁוֵה
לְפָדְיוֹן פ"ח ר"א אֹמֵר חִיּוּב בְּאַחָרִיּוֹת וְרַבָּנִן ס"ל דָּא"ח בְּאַחָרִיּוֹת וְאֵם מַת הַפ"ח קוֹנְדָם
שְׁנָתָן הַשְּׂוֵה לְפָהֵן ר"א אֹמֵר הַפ"ח יִקְבֵּר וְהַשְּׂוֵה שְׁל הַבְּעֵלִים וְלְרַבָּנִן הַשְּׂוֵה לְפָהֵן וּפִירִישׁ"י
דְּלִר"א פִּינּוֹן דְּחִיּוּב בְּאַחָרִיּוֹת לֹא זָכָה עוֹד הַפָּהֵן בְּהַשְּׂוֵה וְשִׁפִּיר בְּמַת הַפ"ח א"צ לִיתָן הַשְּׂוֵה
לְפָהֵן וְלְכֹאזְרָה צ"ע לְפִי"מ דְּקִי"ל בְּקִדְשִׁים שְׁחִיּוּב בְּאַחָרִיּוֹת אֶפ"ה א"צ לְשַׁלֵּם דו"ה
בְּגָבּוֹ לְמ"ד דְּהַגְל"מ לֹא פְּמֻמֹן דְּמִי וּבְכִרְט דְּמִבְּנוֹאָר בְּפִסְחִים ד"ו דְּבִאִיתָא בְּעֵינָא לְכ"ע
דְּהַגְל"מ לֹא פְּמֻמֹן דְּמִי וְנִהֵי דְּבְחֻמָּן עוֹבֵר בְּב"י בְּקַע"א הֵתָם הַטַּעַם מְקָרָא דְּלֹא יִמְצָא
וּכְמ"ש בְּיַד אֲפָרִים ס' ת"מ וְאָף א"נ פְּשִׁיטַת הַט"ז דְּגַם בְּבְעִין אֵיכָא לְמ"ד דְּדְהַגְל"מ
פְּמֻמֹן דְּמִי מ"מ הָא חֲזִינוּ דִּישׁ חִיּוּב מְעִילָה אַף בְּקִדְשִׁים שְׁחִיּוּב בְּאַחָרִיּוֹתוֹ וְאֶפ"י לִר"ש
בְּש"ס מְעִילָה דִּי"ט וְנִשְׁמָע דַּעכ"פ חָשׁוּב הַדְּבָר שְׁל הַקִּדְשׁ וְרַב דְּחָשׁוּב פְּאִילוֹ יֵשׁ גַּם
לְהַמְקִידֵשׁ חֵלֶק בּוֹ אֲבָל עכ"פ חָשִׁיב הַשְּׂוֵה שְׁל פָּהֵן תִּיכְף מִשְׁעַת הַפְּרִשָּׁה מְדַהוּעִיל לְהַפְקִיעַ
הָאִיסוּר הַנָּאָה מִהַפ"ח וְא"כ אֲמֵאֵי בְּמַת א"צ לִיתָן הַשְּׂוֵה לְכַהֵן אַף י"ל עִפְי"מ דְּמִבְּנוֹאָר
בְּבְכוֹרוֹת דִּי"ח דִּישְׁרָאֵל שְׂיִישׁ לֹו רוּעָה פָּהֵן אֲמָרִי אֲקֻנִי לִי מְקוֹם בְּתַצִּירוֹ וְזוֹכָה
ע"י"ז בְּנוֹלְדוֹת וְחָשׁוּב פְּחָצֵר שְׁלוֹ וְעִי"ש בְּרִיט"א שְׁכ' דְּהַשְׁיָמוּשׁ מְשׁוּי לִי קִנְיָן בְּהַחְצֵר
וְע' קִצָּה"ח ס' קפ"ט וְנוֹדַע שִׁיטַת הַגְּאוּנִים דְּחֻמָּצוֹ שְׁל יִשְׂרָאֵל בְּרִשׁוֹת עֲכוּ"ם וּבְאַחָרִיּוֹת
עֲכוּ"ם אֵינוּ עוֹבֵר בְּב"י מִשׁוּם ק בְּבְתִיכֶם וְהַעִיר הַב"ט דְּגַם הֵיכִי דְּהַאֲחָרִיּוֹת הוּא עַל
הַמְּפָקִיד ג"כ לֹא וְהִי עוֹבֵר מִשׁוּם דל"ח בְּבְתִיכֶם וְכ' דְּכָבֵר הַעִיר בְּרָא"ש דִּי"ל דַּע"י
שְׁהַשְׂאִיל לֹו מְקוֹם לְהַנִּיחַ בּוֹ חֻמָּצוֹ שׁוֹב מְיָקְרִי בֵּיתוֹ שְׁל הַמְּפָקִיד וְרַב אִם הַנְּקָרִי קַע"א
אַז לֹא הַשְׂאִיל אֵת הַמְּקוֹם לְמַפְקִיד דְּהָרִי צָרִיף הַמְּקוֹם בְּעַבּוּרוֹ שְׁלֹא יֵאבֵד הַחֻמָּן
וְלְהַתְּחִיב.

אַחָרִיּוֹת וְשִׁפִּיר אֵין הַמְּפָקִיד עוֹבֵר אֲבָל אִם הַמְּפָקִיד הִי בְּמַקְבֵּל אַחָרִיּוֹת שׁוֹב הִי נִקְנָה
הַמְּקוֹם לְהַמְּפָקִיד וְשׁוֹב הִי מְיָקְרִי בְּבְתִיכֶם עַכְתָּ"ד וּבְתוֹס' בְּכוֹרוֹת דִּי"ח מוֹכַח דַּע"י
הַקְּנָאֵת הַחְצֵר לְהַרוּעָה חָשׁוּב פְּאִילוֹ הַרוּעָה מוֹחֲזֵק וְלְכֹאזְרָה י"ל דְּגַם בְּהַפְּרִישׁ הַשְּׂוֵה וּמַת

הפ"ח יש אָנְמֶדְנָא דְאִדְעָתָא דְהִכִּי שׁוּמוֹת הַפ"ח לֹא הִי מִפְרִישׁ הַשָּׁה לְפָדוֹתוֹ וְרַק דִּי"ל
פִּינּוֹן דְּפִדְוֵהוּ בְּשָׁה כָּל דְּהוּ שׁוּב ל"ח בְּכָלֵל אָנְמֶדְנָא בְּרוּרָה דִּי"ל דְּבַעַד דְּבַר מִיעוּט לֹא
רָצָה לְהַכְנִיס א"ע לְבֵית הַסְּפֵק מִפְּחַח חֲשַׁשׁ שְׁמָא יָבּוּא לִיְדֵי תַקְלָה לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בַּהַפ"ח
וְלַעֲבוּר ס' אִיסוּר תּוֹרָה וְכִינּוֹן דַּע"פ מִשְׁעַת הַפְּרָשָׁה פָּקַע הָא"ה מֵהַפ"ח וְנִעְשָׂה הַשָּׁה שְׁל
כֹּהֵן שׁוּב א"א לְהַפְּקִיעַ זְכוּתוֹ מִסְּפֵק וְכִסְבֵּרַת הַרְשָׁבָּ"א דְבַס' בְּתַנָּאי לַעֲנִין מְכִירַת קַרְקַע
לֹא מוֹקְמִינּוּן בַּחמ"ק מִשׁוּם דְּלֹא אָתִי ס' תַּנָּאי וּמְבַטֵּל מְכִירָה וְנִדְאִי ע' מַלמ"ל פִּט"ז מִטּוֹעֵן
וּכ"ז אִם תּוֹכֵף זָכָה בּוֹ הַפְּהוּ קִנְיָן גָּמוּר וְעִי"ז נִקְנָה לוֹ מְקוּם שְׁעוּמָד בּוֹ הַשָּׁה וְחָשִׁיב
כְּעוּמָד בְּרִשׁוֹת הַפְּהוּ לְגַמְרֵי וְשׁוּב מַס' א"א לְהַפְּקִיעַ זְכוּתוֹ אָבֵל אִם עֲדִינּוֹן לֹא זָכָה בּוֹ
הַפְּהוּ וְחָשִׁיב כְּעוּמָד עוֹד בְּרִשׁוֹת הַבְּעָלִים שׁוּב מוֹעִיל הָאָנְמֶדְנָא לְבַטֵּל זְכוּתוֹ שְׁל הַפְּהוּ
פִּינּוֹן דְּהַבְּעָלִים חֲשִׁיבֵי מְוַחֲזָקִים וְא"כ י"ל דְּלַרְבָּנּוּ דְאִינוּ חֲזִיב בְּאַחֲרֵי הַשָּׁה א"כ תִּיְרָף
נִקְנָה מְקוּם עֲמִידַת הַשָּׁה לְכֹהֵן שׁוּב ל"מ אָנְמֶדְנָא לְבַטֵּל זְכִיַּת הַפְּהוּ אָבֵל לר"א דְּבַעָלִים
חֲזִיבִים בְּאַחֲרֵי הַשָּׁה א"כ נְהִי דְהַשָּׁה חֲשׁוּב לְגַמְרֵי שְׁל הַפְּהוּ מ"מ עכ"פ לֹא הִקְנוּ לוֹ
הַבְּעָלִים מְקוּם עֲמִידַת הַשָּׁה דְּהָא מִשְׁתַּמֵּר לְצַנְרָף הַבְּעָלִים כְּדִי שְׁלֹא יֵאָבֵד וְיִתְחַזֵּיב
בְּאַחֲרֵי הַשָּׁה וְכִינּוֹן דְּהוּי פְּאִינּוּ עֲדִינּוֹן הַבְּעָלִים מְוַחֲזָקִים בּוֹ ע"י מְקוּם עֲמִידַת הַשָּׁה דְּחָשִׁיב
חֲצִירוֹ שְׁפִיר מְהִי אָנְמֶדְנָא לְגַרְע זְכוּת הַפְּהוּ פִּינּוֹן דְּהַפְּהוּ ל"ח מְוַחֲזָק וּבְאַמַּת גּוּף הַשָּׁה
י"ל דְּהוּי שְׁל כֹּהֵן וְאִפִּי לר"א מ"מ זְכוּת אַחֲרֵי הַשָּׁה שְׁל הַבְּעָלִים לֹא מִפְּקִיעַ קִנְיָנוֹ שְׁל הַפְּהוּ
בְּהַשָּׁה וְרַק פִּינּוֹן דְּהַפְּהוּ ל"ח מְוַחֲזָק מוֹעִיל הָאָנְמֶדְנָא לְגַרְע זְכוּתוֹ וְז"ב בַּס"ד וְדו"ק: יא)
נִחְזוֹר לְפִשְׁטוֹת דְּבָרֵי הַתּוֹס' דְּמַה"ת הָא יֵשׁ עֲצָה שְׁיִשְׂא מְמַזְרַת וּמְדַרְבָּנּוּ שׁוּב אִין לְהַרְבּוֹת
מְמַזְרִים א"כ ל"ש עַדל"ת פִּינּוֹן דַּאֲפֵלְק"ש מַה"ת וְנְהִי שְׁכַתְבְּתִי לְעִיל דִּי"ל מִמֵּנ"פ מַה"ת
דְּחִי אָף בַּאֲפֵלְק"ש וְלַעֲנִין דְּרַבָּנּוּ הָא מְדַרְבָּנּוּ שׁוּב אַאֲפֵלְק"ש מ"מ כְּפָר הַבְּאֵתִי דִּי"ל
דְּנָקָא בְּמִידֵי דְהַתְּרָה אִז מַה"ת דְּחִי אָף בַּאֲפֵלְק"ש אָבֵל בְּמִידֵי דְהוּי רַק דְּחוּיָהּ שְׁפִיר אָף
מַה"ת לֹא דְחִי בַּאֲפֵלְק"ש י אָף בְּאַמַּת י"ל לַפְּמ"ש הָאֲחֲרוֹנִים בְּהַסְּפָר הָעֲנִין דַּעַדל"ת
מִשׁוּם דְּאִנְסָא כְּמָאן דְּלֹא עֲבַר עַל הַל"ת אָבֵל אִנְסָא כְּמָאן דַּעֲבִיד לֹא הוּי כְּמִפּוֹרְשׁ
בִּירוּשְׁלָמִי פ"ג דְּקִידוּשִׁין וְא"כ י"ל דְּגַם בְּאַנוּס מִפְּחַח אִיסוּר דְּרַבָּנּוּ נְמִי חֲשִׁיב אָנוּס וְכַמ"ש
בְּתוֹס' שְׁפַת ד"ד וּבַכ"מ פ"ו מֵהַחזו"מ וְכָהֵא דִּש"ס כְּתוּבוֹת ד"ב דְּבָאָנוּס בְּתַקְנָתָא דְּרַבָּנּוּ
אִינוּ מַעֲלָה לְהַ מְזוֹנוֹת וְכַעֲיִן זֹו כ' בְּתוֹס' מְגִילָה ד"ט דְּהִיכִי דְהוּי בְּתַקְנַת ב"ד אִין לְהַקְפִּיד
שְׁיִהֵי חֲשׁוּב בְּכָלֵל מְחֻסָּר בְּגָדִים וְלִזָּה מְוַכָּרַח לְוִמֵר מִשׁוּם דְּמַעֲלִין בְּקוֹדֶשׁ וְנִשְׁמַע דְּכִינּוֹן
דְּאַנוּס מִפְּחַח הַדְּרַבָּנּוּ ל"ח בְּכָלֵל מְחֻסָּר בְּגָדִים יֵצֵא דְבָהֵא דַּעַדל"ת יֵשׁ ב' טְעָמִים אִו
דְּהוּיִגְזָה"כ אִו מִטְעָם אָנוּס וְנ"מ בִּין הַטְעָמִים י"ל דַּא"נ מִפְּחַח גְּזָה"כ שְׁפִיר י"ל דְּהִיכִי
דַּעַכ"פ מַה"ת אַפֵּלְק"ש לֹא דְחִי אָבֵל א"נ מִטְעָם אָנוּס אִז אָף דַּאֲפֵלְק"ש מַה"ת אֲפֵתִי דְחִי
הוּאִיל דַּעַכ"פ מְדַרְבָּנּוּ אַאֲפֵלְק"ש א"כ אֲפֵתִי מְיָקְרִי אָנוּס מִפְּחַח הַדְּרַבָּנּוּ וְהִנֵּה כְּפָר הַבְּאֵתִי
בְּסִפְרֵי ח"ב ס' ג' דְּבָהֵא אִי עַדל"ת שִׁיב"כ אִו לֹו ג"כ תְּלוּי בְּנָה דְאִי הַטְעָם מִפְּחַח גְּזָה"כ
שְׁפִיר בַּל"ת שִׁיב"כ לֹא דְחִי אָבֵל אִי הַטְעָם מִשׁוּם אָנוּס אִז אָף לַל"ת שִׁיב"כ נְמִי דְחִי
וְכָבֵר כ' בְּסִפְרֵי הַפְּרִיטוֹת דַּכ"ע ס"ל עַדל"ת שִׁיב"כ זוֹלַת רְבָא בִּיבָמוֹת ד"ח דַּס"ל לְהַדְּיָא
דְאִין עַדל"ת שִׁיב"כ נִשְׁמַע דְּלִדִּין עַדל"ת מִטְעָם אָנוּס אָבֵל לְרָבָא הוּא מְגוּזָה"כ וְא"כ
לְדִידוֹן דְּהוּי מִטְעָם אָנוּס אִז אִם עכ"פ מְדַרְבָּנּוּ אַאֲפֵלְק"ש א"כ אֲפֵתִי חֲשׁוּב אָנוּס וְשְׁפִיר
דְּחִי וְשׁוּב שְׁפִיר הַקְּשׁוֹ בְּתוֹס' דְּנִימָא עַדל"ת וְל"ש לְוִמֵר מִשׁוּם דַּאֲפֵלְק"ש לִישְׂא מְמַזְרַת
ז"א דְּכִינּוֹן דַּעַכ"פ מְדַרְבָּנּוּ אַאֲפֵלְק"ש שׁוּב חֲשִׁיב אָנוּס וְשׁוּב י"ל עַדל"ת וְע"ז תִּיְרָצוּ

דל"ח בְּעִידָנָא וכו"ז לְדִידָן אָבֵל הָתָם בִּיבְמוֹת ד"צ דְקָאֵי לְרַבָּא עֵי בְרִש"י שֵׁם אָמַר לִי ר"ח לְרַבָּא וּלְרַבָּא לְשִׁיטְתוֹ דְעַדל"ת הוּא מַגְזֵה"כ א"כ הֵיכִי דַאפְלַק"ש מֵה"ת שׁוּב ל"ש עַדל"ת וּא"כ לְשִׁיטְתוֹ קְוֹשְׁיַת הַתּוֹס' דְנִימָא עַדל"ת לַק"מ הוּאִיל דַאפְלַק"ש מֵה"ת שׁוּב ל"ש עַדל"ת וּא"כ לְשִׁיטְתוֹ קְוֹשְׁיַת הַתּוֹס' דְנִימָא עַדל"ת לַק"מ הוּאִיל דַאפְלַק"ש מֵה"ת שִׁשְׂא מִמְזַרְת וְשׁוּב לְרַבָּא לֹא נִשְׁמַע פְּלִל דְבַכָּה"ג לֹא יִדְקָה מִפְּחַ דל"ח בְּעִידָנָא וְשׁוּב לְשִׁיטְתוֹ שְׁפִיר כ' הַתּוֹס' דְכַב"צ ל"ח בְּעִידָנָא וְאִפ"ה דְחֵי פִינּוֹן דְלְשִׁיטְתוֹ לֹא נִשְׁמַע פְּלִל דְבַכָּה"ג לֹא יְהִי דְחֵי מִפְּחַ דל"ח בְּעִידָנָא וְז"ב ב"ס"ד וְדו"ק: יב) וְרֵאִיתִי לְכַה"ג שְׂכ' לְיִישָׁב שִׁיטַת רַש"י מְנַחֲחוֹת ד"מ דְכַב"צ אָסוּר הַטַעַם מִשׁוּם דְב"ש לְשִׁיטְתוֹ דְאִין שְׂאֵלָה בְּנִזְרוֹת וְשׁוּב יֵשׁ לְלַמּוֹד מְרַאשׁוֹ דְנִזְזִיר דְעַדל"ת וְס"ל כַר' יְהוּדָה דְלֹא דְרִישׁ סְמוּכִין אֲלֵא הֵיכִי דְמוּכָח וּמִןפְּנֵה וְשְׁפִיר כַב"צ אָסוּר דְאִין לְהַתִּיר מִפְּחַ עַדל"ת הוּאִיל דְנִשְׁמַע פְּטוּרוֹת מְצִיצִית א"כ הָנִי עֲשֵׂה שֵׁשׁ"ב וּמְרַאשׁוֹ דְנִזְזִיר אִין לְלַמּוֹד רַק לְעֲשֵׂה הַש"ב עַכְת"ד הִנֵּה בְּגוּף דְבָרֵי בְּאֵמַת כְּבַר הַרְגִישׁ בְּתוֹס' מְנַחֲחוֹת שֵׁם דְב"ש ס"ל כְּמָאן דְיִלְיָף עַדל"ת מְרַאשׁוֹ אִוְלָם בְּגוּף דְבָרֵי דְלַב"ש אִין לְהַתִּיר בְּכֻלָּאִים בְּצִיצִית מִפְּחַ עַדל"ת פִּינּוֹן דְהָנִי אַש"ב בְּאֵמַת לַכַּמ"ש בְּתוֹס' יְבְמוֹת ד"ו נִשְׁמַע דְמָאן דְיִלְיָף עַדל"ת מְרַאשׁוֹ סוּבְרַ בְּאֵמַת דְנִשְׁמַע חֲיִיבוֹת בְּצִיצִית וּא"כ הָא י"ל דְאִי ב"ש יִלְיָף עַדל"ת מְרַאשׁוֹ וְסְבוּר ג"כ דְנִשְׁמַע חֲיִיבוֹת בְּצִיצִית וְרֵאִי' מְדַחֲזִינָן דְבְּמְנַחֲחוֹת כ' הַתּוֹס' רַק דְהָא דְלֹא מְתִירִין בְּכַב"צ מִשׁוּם עַדל"ת מִשׁוּם דַאפְלַק"ש בְּצִמְרָא וְאִמָּאֵי לֹא כ' מִשׁוּם דְצִיצִית חֲשִׁיב אַש"ב וְע"כ דְכִינּוֹן דְיִלְיָף עַדל"ת מְרַאשׁוֹ שְׁפִיר גַּם לַב"ש נִשְׁמַע חֲיִיבוֹת בְּצִיצִית וְכַמ"ש בְּתוֹס' יְבְמוֹת הַנְּ"ל וּא"כ אֲזַדָּא דְבָרֵי כַת"ה וְחוּץ לְזֵה לַכַּמ"ש בְּסִפְרָא פְּרָדָס דְוֹד דְלַב"ש דְל"ל מִתּוֹךְ יֵשׁ לְלַמּוֹד עַדל"ת מְהָא דְגִילְתָּה הַתּוֹרָה בְּש"ק דְלֹא דְחֵי יו"ט וְכְקוֹשְׁיַת הַתּוֹס' יְבְמוֹת ד"ה דְלְשִׁיטְתָם ל"ש תִּירוּץ הַתּוֹס' שֵׁם וְגַם לְמ"ד נְדוּנָא ד' אִין קְרִיבִין בִּיו"ט ג"כ ל"ש תִּירוּצָם וְכַמ"ש הַתּוֹס' בְּעֲצָמָם שֵׁם וּא"כ לַב"ש שְׁפִיר יֵשׁ לְלַמּוֹד עַדל"ת מִשְׁ"ק וּא"כ הָרִי שְׁרִיפַת נוֹתַר אִינוּ רַק בְּיוֹם וְגַם בְּשָׂאָר קְדָשִׁים פְּסוּלִים רַבּוּ הַפּוֹסְקִים דְאִינוּ נִשְׂרָף בְּלִילָה ע' בְּשַׁע"מ הַלְכוֹת פְּסוּמָה"ק הַלְכָה ה' וּבְשׁו"ת נוֹבִי"ת או"ח ס' צ"ו וּבְצַל"ח פְּסָחִים דְכ"ח וְיִנְצָמַח דְשְׁרִיפַת נוֹתַר חֲשׁוֹב מְעַשְׂהוּ"ג וְנִשְׁמַע פְּטוּרוֹת וְיִנְצָמַח דְלַב"ש דְל"ל מִתּוֹךְ וְשׁוּב לְשִׁיטְתוֹ יֵשׁ לְלַמּוֹד עַדל"ת מְהָא דְגִילְתָּה רַחֲמָנָא בְּש"ק דְלֹא דְחֵי וְשׁוּב וְהִי נִשְׁמַע דְאָף בְּעֲשֵׂה שֵׁשׁ"ב נְמִי אָמְרִי דְדְחֵי הוּאִיל דְש"ק נְמִי הוּוּ מְעַשְׂהוּ"ג וְנִשְׁמַע פְּטוּרוֹת וּמִהֶתָּם יִלְפִינּוֹן דְבְּעֻלְמָא עַדל"ת וְשְׁפִיר נִשְׁמַע מִהֶתָּם דְבְּעֻלְמָא אָף עֲשֵׂה שֵׁשׁ"ב נְמִי דְחֵי וּבְאֵמַת י"ל פְּסָבְרַת כַת"ה דְלַב"ש עֲשֵׂה שֵׁשׁ"ב לֹא דְחֵי וְאִי דְהַעִירוֹתֵי דְמְהָא דְש"ק נִשְׁמַע דְלַב"ש אָף עֲשֵׂה שֵׁשׁ"ב נְמִי דְחֵי הוּאִיל דְנִשְׁמַע פְּטוּרוֹת מִשְׁ"ק בְּנֵה י"ל לְפִי מֵה דְהַקְשׁוּ בְּתוֹס' קִידוּשֵׁין דְל"ד דְלִישְׁרִפִּינְהוּ ע"ו נִשְׁמַע וּמוּכָח דְס"ל לְהַתּוֹס' דְנִשְׁמַע חֲיִיבוֹת בְּמִצְוֹת ש"ק וְשׁוּב שְׁפִיר י"ל כְּדְבָרֵי כַת"ה אִוְלָם כְּבַר הַעִיר שֵׁם הַפְּנִי אֲקוֹשְׁיַת הַתּוֹס' דְהָרִי נִשְׁמַע אִינָם חֲיִיבוֹת בְּמִצְוֹת ש"ק מִשׁוּם דַאש"ק בְּלִילָה וְאָף לְפִי דְבָרֵי הַמְנָ"ח מְצֻנָה קְמ"ג שְׁהוּכִיחַ מְרַמְב"ם פ"ז מְמַע"ה קְדְבָשָׂא קְדָשִׁים פְּסוּלִים שׁוֹרְפִין בְּלִילָה אָבֵל נוֹתַר וְנִדְאִי דְאִינוּ נִשְׂרָף רַק בְּיוֹם וְשׁוּב עַכ"פ שְׁרִיפַת נוֹתַר חֲשִׁיב מְעַשְׂהוּ"ג וְנִשְׁמַע פְּטוּרוֹת וּגְדוּלָה מְזוּ כ' הַב"ט דְאִין הַתּוֹס' בְּקִידוּשֵׁין שֵׁם סוּבְרִים דְש"ק אִינוּ בְּלִילָה וְהָא דְהַקְשׁוּ לִישְׁרִפִּינְהוּ ע"י נִשְׁמַע מִיְרִי בַת"ע דְבְּנֵה שׁוֹרְפִין גַּם בְּלִילָה וְשְׁפִיר ל"ח מְעַשְׂהוּ"ג אָבֵל ש"ק וּבְפִרְטָא שְׁרִיפַת נוֹתַר לַכ"ע חֲשׁוֹב מְעַשְׂהוּ"ג וְנִהִי דְנוֹדַע מ"ש הַטו"א דְמֵה דְמִפְּסָקוּ

לילות מימים ל"ח מעשהז"ג אָבֵל עכ"פּ מְפֹרָשׁ לְהִדְיָא בְּתוֹסֵי קִידוּשֵׁי דַכ"ט דְּבְמִיּוֹדֵי דְאִינוּ נוֹהֵג בְּלִילָה שְׁפִיר חָשִׁיב מֵעֵשֶׂהז"ג וְא"כ אַחֲרֵי דַש"ק אִינוּ נוֹהֵג בְּאַשְׁמֵה וְכִיּוֹן דַּמְש"ק נִלְמַד לַב"ש דַּעֲדַל"ת בְּעֵלְמָא שׁוּב נְשַׁמְעַ דְּגַם עֲשֵׂה שׁאש"ב נְמִי דְחֵי לַב"ש וְאַזְדָּא דְבְרֵי כַה"ג בְּזַה וְז"ב נְחֹזֵר לְדִינָא שְׁיִטַּת רוּה"פ דַּר"ג לֹא גִזַּר בְּמָקוֹם מְצֻנָה וּמוּכַח בְּשׁו"ת ד"ח דְּמִדִּינָא אַף ק"ר א"צ בְּזַה וְרַק מְצַד הַמְנַהֵג בְּעֵי ק"ר: יג) וְרֵאִיתִי לַכַּה"ג שְׂכ' צַד לְהַקֵּל בְּנ"ד מִפְּחַ דְּאַף לְהַמְחִירִין בְּשֵׁהָה י"ש וְלֹא יִלְדָה דְּתוּלִין בְּעֵין חו"ל וְהַסְבְּרָא דְחֻשְׁשֵׁינּוּ שְׁמָא לֹא יוֹלִיד גַּם מְאַחֲרַת וְנִהֵי דְרֹב יוֹלְדִין גַּם בְּחו"ל מ"מ הָא רֹב נְשִׁים מְתַעֲבָרוֹת וְיוֹלְדוֹת וְזוּ מְדַחֲזִינּוּ שְׁיִצְאָה מִן הָרֹב שׁוּב יֵשׁ לְחוּשׁ ג"כ דְּעֹזֵן חו"ל גֹּרָם שְׁגַם מְאַחֲרַת לֹא יוֹלִיד בְּנִים בְּחו"ל אָבֵל בְּנ"ד דְּעִדְיִין הִיא תוּבָה י"ש אֶפְתִּי לֹא יִצְאָה מִן הָרֹב וְשׁוּב שְׁיִיף ג"כ הָרֹב דְּרֹב יוֹלְדִין גַּם בְּחו"ל וּבְנוֹדָי מְאַחֲרַת יוֹלִיד עַכְת"ד בְּאַמַּת כְּבָר הַרְגִישׁ בְּסִבְרָא זֹו בְּשׁו"ת בִּי"ש אַה"ט ס' ע"ז אַף לַעֲנ"ד י"ל דְּבַנ"ד בְּלֹא"ה ל"ש לְתַלּוֹת בְּעֹזֵן חו"ל דְּבִשְׁלָמָא אִם הִיא פְּחוּתָה מְאַרְבְּעִים י"ל דְּבִא"י תִּלְדַּ וְשְׁפִיר י"ל דְּעֹזֵן חו"ל גֹּרָם שְׁגַם מְאַחֲרַת לֹא יוֹלִיד בְּחו"ל וְשְׁפִיר אֵין כּוֹפִין אוֹתָהּ לְקַבֵּל גִּט וּמַה"ט כ' הַנוּב"י וְהַתְּפ"צ דְּבְרוּצָה לְיִסַּע לֹא"י מִמֶּנּוּ פ' הִדִּין עֲמוּ אוּ דְכוּפִין לְעֵלוֹת לֹא"י אוּ דְשׁוּב ל"ש לְוֹמַר עֹזֵן חו"ל גֹּרָם אָבֵל בְּנ"ד דְּאַף אִם יִסְעוּ לֹא"י מ"מ אֲשֶׁה זֹו לֹא תִלְדַּ עוֹד פִּינּוּ דְנִיִּסַּת לְמַעֲלָה מְכ' אִינוּ יוֹלְדַת לְמַעֲלָה מְאַרְבְּעִים כְּמִפְּרָשׁ בְּש"ס ב"ב דְּקִי"ט א"כ אֲצֻלָּה בְּנוֹדָי אִיפָּא בְּיִטוּל מְצוֹת פו"ר אָבֵל בְּאַחֲרַת יֵשׁ ס' שְׁמָא תִּלְדַּ וְשׁוּב אֵין לְגִרוּם בְּיִטוּל מְצוֹה וְנִהֵי דְאַפְתִּי י"ל דְּמַה שְׁלֹא יִלְדָה עַד עַכְשָׁיו הָעֹזֵן חו"ל גֹּרָם אָבֵל עכ"פּ עַכְשָׁיו בְּאַשְׁמֵה זֹו הָוּוּ מְעֻנּוֹת שְׁלֹא יוּכַל לְחַקֵּן וְשׁוּב י"ל דְּלַכ"ע מְוֹתַר לְיִשָּׂא אַחֲרַת וְע' שׁו"ת ח"ס חו"מ בְּהַשְׁמָטוֹת ס' מ"ו מ"ש בְּכַעֲיִן זֶה נְכָה רֵאִיתִי בְּשׁו"ת הַרִי"מ שְׂכ' עוֹד טַעַם בְּהָא דְלֹא רְצוּ לְהַקֵּל בְּשֵׁהָה י"ש מְשׁוּם דְּיֵשׁ לְחוּשׁ לְסַפְּנַת הָאַשְׁמֵה וְנִהֵי דְיִפְּהָ כ' כַּה"ג דְּבַנ"ד דְּיֵשׁ ג"כ טַעֲנַת מְאוּסָה עָלֵי וּבְהִדִּי הַדְּדִי יוֹתַר יֵשׁ מְקוֹם לְהַתִּיר ב' נְשִׁים הוֹאִיל דְּלִשִׁי רוּה"פ ב' נְשִׁים קִיל מְגַט בַּע"כ עכ"ז הַגְּנִי מִיִּרְאֵי הוֹרָאָה קְצַת לְהוֹרוֹת הַיִּתַּר בְּזַה אַחֲרֵי שְׁהוּא בְּעַצְמוֹ גֹּרָם לְזַה שְׁנִשָּׂא לְכַתְּחִילָה אֲשֶׁה בַּת ל"ה שְׁנִים אַף בְּאִם יִרְאָה כַּה"ג שׁא"א לְפַעוּל בְּשׁוּם אֲנֹפֵן שְׁתַּקַּבֵּל גִּט אֲזִי יוּכַל לְצַרְף גַּם דְּעֵתִי לְהַתִּיר לוֹ לְיִשָּׂא אֲשֶׁה עַל אֲשֶׁתּוֹ וּבְלִבְד שְׁיִקְיִים בְּדְבָרִים שְׁבִמְמוֹן וּבְעַנְיִן הַשְּׁלִשְׁתַּהֲגַט כְּפוּ הַמְּפֹרָשׁ בְּנוּב"י וּבַח"ס וּכְפִי אֲשֶׁר יִגְזוֹר עָלָיו כַּת"ה כְּנַלַּע"ד בַּס"ד לְדִינָא: ג' בְּשַׁלַּח תְּרַס"ו רְאֵדִימִשְׁלָא וְצ"ו.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל ס' ל"ז לְהַרְבּ הַה"ג הַקְּדוּשׁ בְּנַש"ק מ' מִשְׁה הַלְּבָרְשִׁטָּאָם ז"ל אַבְד"ק שִׁינְאוּוָא יצ"ו. בְּדְבַר שְׁאַלְתּוֹ בְּעִירְכֶם הַמְנַהֵג מְאֹז שְׁבַעֲסַק מְכִירוֹת מְקוּמוֹת בַּהַכ"נ וּבַהַמ"ד נְתַמְנוּ ע"ז הַגְּבָאִים בְּצִירוּף אִיזוּ יח"ס וּבְרֵאשִׁם הָרַב אַב"ד וְהַבְּד"צ גַּם הִי שְׁם מְנַהֵג שְׁהַרְבֵּה אֲנָשִׁים קָנוּ מְקוּמוֹת בְּבַהַכ"נ וּבַהַמ"ד ע"מ שְׁלֹא לְשַׁלֵּם הַפֶּל בְּפַעַם א' רַק לְשַׁלֵּם לְאַחֲדִים וְנִכְתַּב בְּפִנְקַס שְׁם הַקּוֹנָה וְסָכוּם מְחִיר הַמְּקַח וּבַכ"פ שְׁנוֹתֵן אֵיזָה סָכוּם נְרִשִׁם זֹאת בְּהַפְּנִקְס וּכְשִׁגּוּמַר לְשַׁלֵּם כָּל דְּמֵי מְחִיר הַמְּקַח אֲזִי הַגְּבָאִים נוֹתְנִים לוֹ קָנְיָן מְקוּיָם בַּחַת"י הָרַב וְהַבְּד"צ וְהִי שְׁם אִישׁ א' שְׁהַחֲזִיק בְּמְקוּמוֹת בַּהַכ"נ בַּעַז"א וּבַעַז"נ גַּם בְּבַהַמ"ד הַחֲזִיק מְקוֹם א' בַּעַז"א וְזֶה אֵיזָה שְׁנִים שְׁהֵאִישׁ הַנְּ"ל שַׁל"ח וְאַשְׁתּוֹ וּב"ב קָבַעוּ דִּירְתָם בְּעִיר אַחֲרַת וְעַד עַתָּה לֹא נַעֲשֵׂה שׁוּם הַחֲלָטָה בְּמְקוּמוֹת הַלְּלוּ וְכַעַת קָנָה אִישׁ א' הַמְּקוּמוֹת מְהֵאֲשֶׁה וְיִוְרְשִׁי הַנְּפִטָר הַנְּ"ל וְרַק זֹאת לְדַעַת שְׁלֹא נִמְצָא שׁוּם פְּנִקְס אִם כְּבָר שְׁיַלֵּם אֲבִיהֶם דְּמֵי מְחִיר הַמְּקוּמוֹת וְכַעַת בָּא הַקּוֹנָה הַנְּ"ל לְהַרְבּ וְהַבְּד"צ

וילהגבאים לחתום את הקנן ויש שמה מערערים אחר שלא נודע אם אבי היורשים שילם דמי המקומות ומה שלא הי' שום מערער על המקומות בעת שהי' אביהם בתיים חיותו זאת הי' מפני שהו' איש מסוים ונגבר אלם גם יש עוד סכסוך דהיינו שראשי הקהילה חתמו שם על קנן הנ"ל וגוזרים על הגבאים וקרב שיחתמו ג"כ שם על הקנן והבע"ב טוענים אחר ששם המנהג שדבר זה אינו מסור בידי ראשי קהילה זולת בידי הגזברים וקרב והבד"צ וא"כ הכתב קנן של הקהל הו' פתספא בעלמא זה תנרף הטו"ת: א) והנה בעסק תקנת הקהל ידוע מחלוקת הקדמונים דעת ר"ת דאין פח בידי ט"ה לעשות תקנה רק בנתמנו בפירוש על זה ודעת הראב"ה דט"ה בינדם לתקן כ"מ שירצו ובאופן שלא יחוו הרוב וברמ"א חו"מ סי' ב' מובא דהמנהג שט"ה בעירם הם כב"ד הגדול אף שיש מערערים וכינון שפן המנהג י"ל דחשיב פקובלו עליהם אנשי העיר שיהי' פח בידי ט"ה לתקן בכל דבר פינו דידעו שפן הוא המנהג ואם לא רצו להסכים לזה שיהי' פח בינדם לתקן בכל דבר הו"ל לאנשי העיר מיז בשעת מינוי הט"ה להתנות ע"ז הואיל דידעו דלא יהי' נאמנים לטעון נגד המנהג וגדול פח המנהג פמבואר ברמ"א חו"מ סי' ש"א וכה"ג כ' ברשב"ם ב"ב דצ"ב דלשמואל דס"ל דרוב ל"מ בממון הו"ל להלוקח להתנות עיי"ש וגדולה מזו מצינו בש"ס ב"מ דק"י דמנהג מהני לענין אריס וכ' הנמ"י דמנהג חשוב כמו עדים ואף מיגו נגד מנהג ל"מ וע' בפ"י סי' פ"ב בדיני מיגו שהעיר ממתיני' פ"ח דפיאה דל"מ מיגו נגד מנהג ועיי"ש ששקעור דלר"י בב"מ דק"י דסובר דבעה"ב נאמן אף נגד מנהג ותיקשי עליו ממתיני' דפיאה הנ"ל ובתנאים כ' די"ל דמנהג לא עדיף מרוב וגבי פיאה דהני מידי דאיסורא ובאיסור הרי מועיל רוב וכינון דמנהג הני עכ"פ כמון רוב שפיר אף מיגו ל"מ נגד מנהג אבל לגבי אריס דנוגע לממון א"כ כמו דרוב ל"מ בממון ה"ה מנהג נמי ל"מ דגם מנהג לא עדיף מרוב ושפיר סובר ר"י דמועיל מיגו נגד מנהג וחסור והעיר מתוס' ב"ב דצ"ב דמוכח מקושיתם דמועיל מיגו נגד רוב אף דהתם קאי לרב דסובר דרוב מהני בממון ונשמע דאף במידי דמועיל רוב אפ"ה מיגו נגד הרוב מהני עיי"ש שהניח הדבר בצ"ע ובאמת וי"ל דעיקר הטעם דלרב מועיל רוב בממון משום דסובר דרוב חשיב בירור כמ"ש הכו"פ ולפ"ז י"ל היכי דיש מיגו נגד הרוב אז עכ"פ מועיל המיגו שלא יהי' עוד הרוב בכלל בירור ושפיר תו' ל"מ הרוב בממון גם לרב אבל לדין דרוב ל"מ בממון שפיר י"ל דבאיסורין דהתירה רחמנא לסמוך על הרוב אז אף שיש מיגו נגד הרוב ונחלש פח הרוב קצת ול"ח בכלל בירור מ"מ לדין כל רוב ל"ח בירור ואפ"ה התירה התורה לסמוך עליו ה"ה אף שיש מיגו פנגדו ג"כ מותר לסמוך על הרוב ושפיר גבי פיאה ל"מ מיגו נגד מנהג הואיל דמנהג הני עכ"פ כמו רוב אבל באריס דנוגע לממון שפיר סובר ר"י דבעה"ב נאמן במיגו דהשתא רוב ל"מ בממון מכ"ש היכי דיש לו מיגו נגד המנהג בנודאי דל"מ וצדקו דברי התנאים בס"ד אכן לשי' מהרי"ט דמנהג חשוב בירור גמור שוב הדרא קושית הש"י דלדוקתא וכמ"ש התנאים שם עכ"פ נשמע דגדול פח המנהג וע' שו"ת דברי ריבות סי' ס"ח ושו"ת ח"ס יו"ד סי' ה' ובשו"ת ד"ח חו"מ ח"א סי' כ"ג וסי' כ"ד ששקיעו דמכח המנהג יש פח בינדו ט"ה לתקן בכל דבר וינוצמם לפ"ז דהכתב קנן שניתן מהקהל להקונה מועיל: ב) איברא די"ל להפוך הואיל דכל תוקף פח הקהל הני רק מצד המנהג א"כ לפ"ז בקהלתכם שהמנהג מאז דמפירות מקומות אינו מסור בידי הקהל א"כ נודאי דהקהל שנתמנו בעת נתמנו ג"כ רק

אדעתא דמנהגא שהי' שם מקדמת דנא וכבר כ' הרא"ש ב"מ די"ד דכמו דמועיל מנהג
לקיים קנין ה"ה דמהני מנהג לבטל קנין וע' שו"ת עט"ח יו"ד סי' כ"ד שכ' דנהי דבכל
קנין א"א לבטל הקנין רק אם נעשו קנין על הביטול ובמחילה לחוד לא סגי כמפורש
ברמ"א חו"מ סי' קפ"ט אפ"ה היכי דהקנין נגמר רק בסטימתא שוב מועיל סטימתא
לבטל הקנין במחילה לחוד הואיל דעפ"י מנהג הסותרים במחילה לחוד נפקע הקנין
עיי"ש ואף לשי' הראב"ה דגם מדינא פח בידי ט"ה לתקן בכל דבר אפ"ה עיקר הטעם
משום דבסתמא נתמנו על כל דבר א"כ ה"א דהי' המנהג בפירוש דבמכירות מקומות אין
להקהל שום פח פשיטא דל"מ פלל עשיית ט"ה בזה נגד המנהג אשר בעירכם שדבר זה
מסור רק ביז הרב והבד"צ והא מצינו דלמפור בהכ"נ אין רשות בידי ט"ה בלי הסכמת
אנשי העיר ובבהכ"נ ש'ל פרקים שיטת המ"ב דל"מ מכירתם אף מדעת אנשי העיר וע"כ
משום דלא נמסר להם פח לעשות בדברים פאלו בלי דעת אנשי העיר ה"ה ה"א פיון
דלא ניתן להם מאז פח במכירות מקומות רק הדבר מסור ביז הרב והבד"צ פשיטא
דהכתב קנין מהקהל אין בו ממש וביותר ביאור י"ל דאף לשי' הראב"ה ואף בנתמנו
בסתמא אפ"ה אם הרוב ממאנים בתקנתם בנודאי דמועיל מחאה של הרוב וכמ"ש הח"ס
סי' ה' ומכ"ש אם יש חכם העיר הא מפורש בחו"מ סי' רל"א דאינם יכולים לעשות בלי
דעתו וכמ"ש הח"ס לדוגמא מדברי הירושלמי מובא בתוס' יומא די"ב דכה"ג מתמנה
בפה ומסתלק בפה ומסתברא דתלוי במלך ואחיו הפהנים עיי"ש ומכ"ש בנ"ד דהמנהג
להדיא שלא לעשות בזה בלי הרב בנודאי דהקהל שנתמנו פעת א"א להם לעשות בזה
מאומה בלי דעת הרב ובפרט דהרב נתמנה שם לרב מקודם שנתמנו אנשים הלוי לראשי
קהילה א"כ אין בידם לגרע זכות הרב שנתמנה לזה מקודם וכהא דמפורש בש"ס תענית
די"ב ביחיד שקיבל עליו להתענות בה"ב של כל השנה ואירע בהם יו"ט הפתובים במג"ת
דאם גזרתינו קדם לגדרו יבטל גדרו מפני גזרתינו ואם נדרו קדם יבטלו גזרתינו מפני
גדרו עיי"ש א"כ הדבר פשיט דאין פח בידי ט"ה לשנות מכפי המנהג שהי' אז שדבר זה
מסור ביז הרב והבד"צ: ג) ובפרט דיפה כ' כה"ק דלכאורה מפורש ברמ"א סו' קס"ג
דבכל עניני ציבור יגיד כ"א דעתו לש"ש וידוע ג"כ שיטת ריה"פ דהא דרוב יכולים
לכוף להמיעוט בעי דוקא שיהי' מתנוועדים פולם ביחד כדי שיהי' רמת"כ וכמו שהי' גבי
סנהדרין א"כ בזה"ז דמינוי הקהל הוא עפ"י בחירה וכ"א בא בפ"ע ונותן פתקא א"כ
ל"ח בכלל רמת"כ וי"ל דל"מ פלל המינוי של אותן האנשים שלא נתמנו מדעת כל אנשי
העיר ונהי דקשה לומר פן פי עי"ז יתבטלו כל תקנת הקהל ויתרבה המחלוקת כמ"ש
בשו"ת הרא"ש אבל עכ"פ לעשות דבר נגד המנהג שנהגו מאז ע"ז בנודאי דל"מ המינוי
שלם עכת"ד ודבר חקמה אמר בזה אולם אכתי יש עלינו לברר גוף הדין ולכאורה הרי
מפורש ברמ"א חו"מ סי' קמ"ו סעיף ו' דהבא מפח ירושה א"צ פלום אם ידעינו עכ"פ
שדר בו המוריש או היורש ג"ש א"צ שום טענה א"כ היכי דאבי היורשים ישב על
המקום פמה שנים באין מוזה א"כ מפורש בט"ז חו"מ סי' קצ"ב דבמקומות בהכ"נ
ישיבה הוי חזקה דדמי לשביל של כרמים דנקנה בהילוף דעביד לכה ועיי"ש בנה"מ א"כ
פיון דכבר נקנה המקום לאביהם א"כ אף אי הי' הדבר ברור שפשעה שקנה המקום לא
פרע ושוב הי' חשיב עכשיו בכלל איא"פ מ"מ מבואר בחו"מ סי' ע"ה דירוש ג"מ באיא"פ
פטור ועיי"ש בקצה"ח שכ' דאף למ"ד דגם בלא הו"ל למידע חייב אפ"ה פעור היורש

הואיל דטוענין ליורש שוונדאי פֿרע אַביהם וְנודע מ"ש בבי"מ אה"ע סי' קע"ח דאף בכבֿר טען אַביהם איא"פ ומת אפ"ה היוֹרשים פֿטורים דאַצֿלם הָיוּ ס' על התחלת החיוב עיי"ש אף בגוף דבְּרֵי הַבֵּי"מ שֶׁכ' דמה"ט בה' נָשִׁים ל"מ רק שְׁלֹא תִשָּׂא וְלֹא לִפְסוּלָה מִפְתּוּבָתָה מְשׁוּם דְּלַעֲנִין הַפְתּוּבָה הָיוּ הַבַּעַל בְּכָלל אִיא"פ לְכַאוּרָה יֵשׁ לְהַעִיר דִּי"ל דְּחָשִׁיב ס' בְּחִיּוּב דָּאָם זִינְתָה לֹא הִי' עָלָיו חִיּוּב מְעוּלָם דְּעֵיקָר הַחִיּוּב הָיוּ רַק אַחַר מִיתַת הַבַּעַל אוֹ אַחַר הַגָּט וְאָם זִינְתָה לֹא חָל הַחִיּוּב מְעוּלָם וְנוֹדַע מ"ש בְּתוֹס' ב"מ ד"כ וְגִיטִין דִּי"ג דל"ש מַעֲמ"ש בְּכַתּוּבָה מְשׁוּם דְּלֹא נִתְּנָה לְגָבוֹת מַחֲיִים וְע' בְּש"ף סי' פ"ב בְּדִינוּ מִיָּגוּ אוֹת ט"ו שֶׁכ' דָּאָף לְשֵׁי הַתּוֹס' ב"ב דְּבִאִיפָּא שְׁטָרָא מְעַלְיָא מְהֵנִי מִיָּגוּ לְהוֹצִיא אַפ"ה בְּכַתּוּבָה ל"מ מִיָּגוּ לְהוֹצִיא הוּאִיל דְּנוֹלַד ס' עַל הַתְּחֵלַת הַחִיּוּב וְעִי"ש בַּהַג"ה אַמ"ב: ד) וּבָזָה יֵשׁ לְהַעִיר ג"כ עַל דְּבְרֵי הַפְּלָאָה שֶׁהַעִיר אַקְוִשִׁית הַתּוֹס' פְּתוּבוֹת ד"ט בַּד"ה אִי לְמִיתַב לָהּ וְכ' הַפְּלָאָה דִּי"ל דְּלִגְבֵי מְנָה חָשִׁיב הַבַּעַל בְּכָלל אִיא"פ דְּחָשֵׁשׁ זִינְתָה בְּרָצוֹן חָשׁוּב כְּמוֹ פֿרַעוֹן עִי"ש וּלְפִי הַגָּ"ל ז"א פִּינּוֹן דְּכ"ז שְׁלֹא גִירָשָׁה לֹא הַתְּחִיל הַחִיּוּב א"כ י"ל דְּחָשִׁיב כְּמוֹ ס' בְּחִיּוּב וְלְכַאוּרָה י"ל בְּכַוְנַת הַפְּלָאָה לְפִי"מ דְּאִיתָּא בִּיבְמוֹת דל"א אִשָּׁה זוֹ בַּח"ה לְשׁוּק עוֹמְדַת אַל תִּאֲסָרְנָה מִסְּפָק אָף דְּבִשְׁעָה שְׁנוֹלַד הַסְּפָק אַפְתִּי יֵשׁ עָלֶיהָ אִיסוּר א"א אַפ"ה הִי' בָּהּ חֲזָקָה דְּאַחַר מִיתַת בַּעְלָהּ תִּהְיֶה מְוַתְּרַת לְשׁוּק וְאַח"כּ נוֹלַד הַרְיַעוּתָא שְׁפִיר י"ל פִּינּוֹן דְּמַעֲשֵׂה הַמַּתִּיר נַעֲשֵׂה בְּנוֹדַי רַק הַס' עַל מַעֲשֵׂה הָאוּסָר עָלֶיהָ הִרְאָנִי וְכַמ"ש הַרְשָׁבִי"א שֶׁם א"כ ה"ה הָכָא פִּינּוֹן דְּבִשְׁעַת גְּשׁוּאִין הַחֲזָקָה דַּעֲכ"פ אַחַר הַגָּט וְהִי' מְחַוֵּב לְתַתּ לָהּ מְנָה וּמַעֲשֵׂה הַחִיּוּב הֵינּוּ הַגָּט הָרִי נַעֲשֵׂה בְּנוֹדַי וְרַק שְׁיֵשׁ ס' בְּמַעֲשֵׂה הַפּוֹטָר שׁוֹב י"ל דְּחָשִׁיב כְּמוֹ אִיא"פ דַּס' פֿטוּר אֵינּוּ מוֹצִיא מִיָּדֵי חִיּוּב וְנוֹדַי כֵּן י"ל בְּכַוְנַת דְּבְרֵי הַפְּלָאָה אָף בְּאָמַת ז"א דְּכ"ז לְמ"ד דְּגַם בְּנוֹלַד רִיעוּתָא מַחֲיִים מְהֵנִי חֲזָקָה אֲבָל לְמ"ד דל"מ חֲזָקָה בְּנוֹלַד רִיעוּתָא מַחֲיִים וְהַטַּעַם פִּינּוֹן דְּנוֹלַד הַס' קוֹדֵם בִּיאַת שְׁעַת הַיְתָר חָשִׁיב בְּכָלל ח"א א"כ ה"ה הָכָא דְּנוֹלַד הַס' שְׁמָא זִינְתָה עוֹד קוֹדֵם שְׁנַתְּגַרְשָׁה שׁוֹב אַפְתִּי י"ל דְּחָשִׁיב ס' בְּחִיּוּב וּלְפ"ז אַזְדָּא סְבֵרַת הַפְּלָאָה הוּאִיל דְּקוֹשְׁיַת הַתּוֹס' שֶׁם קָאִי לְפִי"מ שֶׁהוֹכִיחוּ מִקּוֹדֵם מְהָא דְּמִשְׁאֲרִסְתֵּי נְאַנְסְתֵי דְּמוֹצִיאִין מְמוֹן ע"י ס"ס וּלְפ"ז שְׁפִיר הִקְשׁוּ אַהָּא דְּקָאֲמַר הַש"ס אִי לְמִיתַב לָהּ פְּתוּבָה דְּלֹא מְצִי לְהַפְסִיד לָהּ הַפְּתוּבָה פִּינּוֹן דְּאִיפָּא ס"ס וְל"ש לּוֹמַר דְּהָתָם שְׁאֵנִי מְשׁוּם דְּחָשִׁיב בְּכָלל אִיא"פ ז"א דְּהָרִי הַש"ס שֶׁם בְּכַתּוּבוֹת קָאִי אֲלִיפָּא דְּאֵבִי מִדְּקָאֲמַר אֵבִי אָף אֲנִי נְמִי תְּנִינָא וְאֵבִי לְשִׁטְתוֹ דל"מ חֲזָקָה בְּנוֹלַד רִיעוּתָא מַחֲיִים וְכַמ"ש בְּש"ף יו"ד סי' נ' וּמְמִילָא לְשִׁטְתוֹ גַּם בְּכַתּוּבָה כ"ז שְׁלֹא נִתְּגַרְשָׁה לָּא הָיוּ בְּכָלל חִיּוּב וְנוֹדַי וְשׁוֹב לְאֵבִי לְשִׁטְתוֹ ל"ח בְּכָלל אִיא"פ רַק הַס' עַל הַחִיּוּב וְשְׁפִיר הִקְשׁוּ בְּתוֹס' וְאַזְדָּא סְבֵרַת הַפְּלָאָה דְּלֵאֵבִי לְשִׁטְתוֹ הָיוּ ס' בְּחִיּוּב וְדו"ק: ה) וּבָזָה י"ל קוֹשְׁיַת הַפְּנ"י שֶׁהַעִיר בְּהָא דְּמִשְׁאֲרִסְתֵּי נְאַנְסְתֵי דְּלְמ"ד כְּנֶסֶה בְּחֲזָקַת בְּתוּלָה יֵשׁ לָהּ מְנָה עַכ"פ א"כ הו"ל כְּמוֹ נ' יְדַעְנָא וּמִתְשׁוּאִיל"מ וְעַפ"ז נִיחָא דְּלְכַאוּרָה גַּם לַעֲנִין מְנָה יֵשׁ ס' שְׁמָא זִינְתָה בְּרָצוֹן בְּשִׁלְמָא לְסְבֵרַת הַפְּלָאָה דִּי"ל דְּלַעֲנִין מְנָה הָיוּ אִיא"פ א"כ הָרִי קִי"ל בְּאוּמַר נ' אִיא"פ וְנ' לֹא יְדַעְנָא דְּהָיוּ מִתְשׁוּאִיל"מ אֲבָל לְדִידוֹן דְּקִי"ל דְּשִׁלְמָא בַּהַפ"מ ל"מ חֲזָקָה בְּנוֹלַד רִיעוּתָא מַחֲיִים וְשׁוֹב גַּם לַעֲנִין מְנָה חָשִׁיב כְּמוֹ א"י אִם נִתְּחַיֵּיבְתִי וְרַק דְּחָיִיב עַכ"פ מְנָה מִפְּחַס הַס' אֲבָל עַכ"פ ל"ח חִיּוּב בְּרוּר וְלֹא דְמִי לְהוֹדְאוֹת פִּיו וְאָף לְשֵׁי הַש"ף בְּסִי ע"ה דְּבַמְתַּחֲיִיב מְקַצֵּת עַפ"י ב"ד מוֹעִיל לְהַתְּחַיֵּיב שְׁבוּעָה מ"מ בְּעֵי עַכ"פ שְׁיִהְיֶה הַחִיּוּב בְּרוּר אֲבָל בְּמַתְחַיֵּיב רַק מִפְּחַס ס"ס אַפְתִּי ל"ח חִיּוּב בְּרוּר לְהַתְּחַיֵּיב שְׁבוּעָה וּז"ב וּבָזָה י"ל

קִוְשֵׁי הָרָא"ש פ"ב דְּכִתּוּבֹת דְּאֵמַאי לֹא יִתְחַיְיבו הַיּוֹרְשִׁים שְׁטוּעֵנִים אֶלְמָנָה הַגּוֹיִת בְּשַׁעֲהָ שְׁנֵשְׂאָהּ אֲבִינוּ לְשַׁבַּע שְׁבֻעַת מוֹדָה בְּמִקְצֵת וּעַפ"ז נִיחָא דְּבִאֲמַת כְּבָר הַעִירוּ אַחֲרוֹנִים דְּהָא בְּאִשָּׁה שְׁנֵתְאֲרַמְלָה לְפִי דְּבָרֵי הַיּוֹרְשִׁים שְׁנֵשְׂאָהּ כְּשֶׁהִיא אֶלְמָנָה א"כ הוּא קְטָלְנִית וְאִסוּרָה לְהַנְשֵׂא וְשׁוּב ל"ש לֹמַר לְכֻשְׁתִּינְשֵׂא לְאַחַר תְּטָלִי מֵהַ שְׁפָתוֹב לִיכִי וְשׁוּב אָף מְנָה אִינוּ מַגִּיעַ לָהּ וּבִאֲמַת בְּרָא"ש פ"ד מִפְתּוּבֹת הַבֵּיא שְׂיִטָּה זֹו דִּי"ל דְּגַם מִן הַשְּׁנִי אֵין לָהֶם כְּתוּבָה אֲדָּ בְּש"ס וּבְמֹות דִּס"ה מְבֹנָאָר דְּמַהֲשְׁנִי יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָה דְּאֶזְלִינוּ בְּתֵר רֹוב גְּשִׁים שְׂאִינָם קְטָלְנִית וְרַק בְּנִישׁוּאִין מִחְמִירִין דְּבַס' סִפְנָה חוֹשְׁשִׁין אָף לְמִיעוּט כַּמ"ש בְּתוֹס' פְּסָחִים דְּקִט"ו וְנָהִי דִּי"ל דְּגַם לְעַנְוֵן הַכְּתוּבָה לֹא יוֹעִיל הָרֹוב מְשׁוּם דְּרֹוב ל"מ בְּמִמוֹן אִפ"ה י"ל דְּזֶה חֲשִׁיב כְּמוֹ רֹוב גְּמוּר דְּמוֹעִיל גַּם בְּמִמוֹן כַּמ"ש בְּתוֹס' סְנֵהֲדָרִין ד"ג וּבְפֶרֶט דִּי"ל דְּכְתוּבָה עֲדִיף דְּחֻשׁוּבָה מְוָחֲזָקָת וְכַמ"ש הַמְרָדְכִי פ' אֶלְמָנָה נִיזוּנִית וְע' בַּאב"מ סו' ק"ג מ"ש בְּזָה וּבְפֶרֶט דִּיפָּה כ' הָרָא"ש שְׁם דַּע"כ"פ כִּינּוּן דְּבִדְעֵבֶד אִם גְּיָסְתָּ ל"ת שׁוּב חֲשִׁיב בְּכָלֵל לְכֻשְׁתִּינְשֵׂא וְאָף א"נ כְּשִׁיטַת הִי"מ דְּגַם מְהַשְּׁנִי ל"ל כְּתוּבָה כ"ז בְּנִתְבָּרָר עַכ"פ שְׁשֵׁנִי בְּעֻלְיָה מְתוּ אֶז י"ל כִּינּוּן דַּע"כ"פ אֶסוּרָה לְהַנְשֵׂא לְכַתְּחִילָה ל"ח בְּכָלֵל לְכֻשְׁתִּינְשֵׂא אֲבָל הָרִי הִיא אוֹמְרַת בְּתוּלָה הִיִּתִי וְחֻזְקָה"ג מְסִייעַ לְדְבָרֶיהָ וְרַק דִּר' יְהוֹשֻׁעַ סוּבֵר דְּבָרֵי וּבָרִי ל"מ הַחֻזְקָה"ג לְהוֹצִיא מְמוֹן אֲבָל עַכ"פ פְּשִׁיטָא דְּמוֹתְרַת לְהַנְשֵׂא דְּלַעֲנָן אִיסוּר קְטָלְנִית בְּנוֹדָאֵי גְּאֻמְנַת לֹמַר בְּתוּלָה הִיִּתִי דְּחֻזְקָה"ג מְסִייעַ לָהּ וּכְבָר כ' הַנְּמ"י דְּהָא דְּבִקְטָלְנִית מִחְמִירִין בַּב"פ הָוִי רַק מְטַעַם סָפֵק וְא"כ פְּשִׁיטָא דְּהִיכִי דְּחֻזְקָה"ג מְסִייעַ לָהּ דְּלֹא מְתוּ עוֹד שְׁנִי בְּעֻלְיָה דְּמוֹתְרַת לְהַנְשֵׂא וְכִינּוּן שְׁמוֹתָר לְהַנְשֵׂא פְּשִׁיטָא דְּמַגִּיעַ לָהּ ג"כ הַכְּתוּבָה וְנָהִי דְּלַעֲנָן מְמוֹן אָף חֻזְקָה"ג ל"מ מ"מ דְּבָר זֶה לֹא גָרַע מֵאִשָּׁה הַנִּיִּסְתָּ בַּע"א דְּאָף דְּאֵין הָאֲחִים יוֹרְדִים לְנַחֲלָה עַפ"י ע"א מ"מ מַגִּיעַ לָהּ כְּתוּבָה הוֹאִיל דְּמוֹתְרַת לְהַנְשֵׂא עַפ"י ע"ח חֲשִׁיב בְּכָלֵל לְכֻשְׁתִּינְשֵׂא וְשְׁפִיר מַגִּיעַ לָהּ כְּתוּבָה וְה"ה הָכָא וְא"כ י"ל לַפְמ"ש לְעִיל דְּהִיכִי דְּגַם הַמְּנָה הַמְּחֻיָּב אִינוּ מְכַח וְנוֹדָאֵי רַק מְכַח ס"ס ל"ח בְּכָלֵל הוֹדָאוֹת פִּיּו וְא"כ הָרִי כְּבָר הִקְשׁוּ בְּתוֹס' כְּתוּבֹת ד"ט דְּאֵמַאי מַגִּיעַ לָהּ מְנָה בְּלֹא מְצָא לָהּ בְּתוּלִים הָא יֵשׁ ס' שְׁמָא זִינְתָה תְּחֻתִּיו וּבְרָצוֹן וְתִרְצוּ דְּהוּוּ ס"ס לְחִיּוּב שְׁמָא לֹא תְּחֻתִּיו וְאֵת"ל תְּחֻתִּיו שְׁמָא בְּאֻנְס וְס"ס מוֹעִיל לְהוֹצִיא מְמוֹן וְכ"ז לְגַבֵּי מְנָה שְׁפִיר מוֹעִיל הַס"ס אֲבָל בְּמָה שְׁהַעִיר הַפְּנִי דִּי"ל דְּהוּוּ בְּכָלֵל מִתְּשׁוּאוֹיִל"מ כְּתָבְתִי לְעִיל דְּלֵק"מ הוֹאִיל דְּגַם עַל הַמְּנָה בְּאֲמַת יֵשׁ ס' שְׁמָא זִינְתָה תְּחֻתִּיו וּבְרָצוֹן וְשׁוּב עַכ"פ ל"ח בְּכָלֵל אֲשֶׁר וְאָמַר פִּי הוּא זֶה וְא"כ ה"ה הָכָא בְּאֲמַת לְפִי דְּבָרֵי הַיּוֹרְשִׁים הָוִי קְטָלְנִית וְאִסוּרָה לְהַנְשֵׂא וּמְמִילָא ל"ח בְּכָלֵל לְכֻשְׁתִּינְשֵׂא וּמְמִילָא אֵין מַגִּיעַ לָהּ הַכְּתוּבָה וְרַק דְּמִתִּירִין לָהּ לְהַנְשֵׂא מְכַח חֻזְקָה"ג הַמְּסִייעַ לָהּ וּמְמִילָא חֲשִׁיבָה בְּכָלֵל לְכֻשְׁתִּינְשֵׂא וְשׁוּב מַגִּיעַ לָהּ מְנָה עַכ"פ אֲבָל עַכ"פ גַּם הַמְּנָה אִינוּ חִיּוּב וְעִיקְרוּ מְכַח חֻזְקָה"ג דְּמוֹתְרַת לְהַנְשֵׂא וּמְמִילָא הָוִי בְּכָלֵל לְכֻשְׁתִּינְשֵׂא וּמַגִּיעַ לָהּ מְנָה עַכ"פ אֲבָל עַכ"פ גַּם הַמְּנָה אִינוּ חִיּוּב בְּרוּר וְשׁוּב ל"ח בְּכָלֵל אֲשֶׁר יֹאמַר פִּי הוּא זֶה וְשְׁפִיר הַיּוֹרְשִׁים פְּטוּרִים מְשֻׁבְּעַת מְב"מ וְז"ב בַּס"ד וְדו"ק: ו) אוּלַם בְּגוּף הַדְּבָר אֵי בְּכְתוּבָה קוֹדֵם שְׁנֵתְאֲרַשָּׁה חֲשִׁיב בְּכָלֵל חֻזְקַת חִיּוּב אוּ לֹא הַדְּבָר תְּלוּי בְּמַחְלֻקַת רַש"י וְתוֹס' כְּתוּבֹת דִּי"ג דְּלִשְׁי' הַתוֹס' דְּבִמְתָה הָאִשָּׁה א"צ הַבְּעַל לְזַכּוֹת בְּכְתוּבַתָּה בְּתוֹרַת יְרוּשָׁה וְרַק דַּכ"ז שְׁלֹא מֵת הוּא מְקוֹדֵם לֹא הַתְּחִיל הַחִיּוּב כְּפִיר קוֹדֵם הַגֵּט לִיכָּא חֻזְקַת חִיּוּב אֲבָל לִשְׁי' רַש"י וְכַפִּי הַמְּבֹנָאָר בְּשִׁטְמ"ק שְׁם דְּהַחִיּוּב מִתְּחִיל תִּיכְף וּבְמִתָּה הַבְּעַל זוֹכֵה בְּהַכְּתוּבָה בְּתוֹרַת יְרוּשָׁה אֶז יִצְדַק סְבֵרַת הַפְּלֵאָה אֲבָל מ"ש הַפְּלֵאָה

לדחות קושית התוס' לא ינצדק דהרי התוס' לשיטתם שפיר קודם שנתגדרשה ליפא חיוב וז"ב בס"ד (ז) נחזור לדינא אם הי' המכירה בלי תנאי שוב הי' מקום לומר דבירוש אף באיא"פ פטור אבל בנ"ד הרי הי' המכירה בתנאי שאם לא ופרע יתבטל המכירה וא"כ בס' אי פרע אביהם חשיב ס' על התחלת המכירה ושוב בכה"ג י"ל קרקע בחמ"ק קנימא ונדוקא בסד"ד שיטת הרשב"ם ב"ב דל"ב דאזלינן בטר חזקת הלוקח אבל בס' במציאות מוקמינן בחמ"ק ונודע דעת בה"ג מוכא בחו"מ סי' קצ"א דבאינו מפורש בפטר שקיבל המעות נאמן המוכר לומר שלא קיבל והרשב"א חולק ובשו"ת מהרי"ט סי' קנ"ב כ' דאם כפר החזיק הלוקח אעפ"י שלא הי' עוד ג"ש מ"מ פיון דליפא ריעותא במה שאין השטר ביזו נאמן הלנה ונהי דאם לא נתן המעות נתבטל המקח וכמ"ש המח"א ובנה"מ סי' קצ"א וסי' קצ"ט ושוב י"ל אוקמה בחמ"ק אפ"ה י"ל מדהניחו להחזיק בהקרקע א"כ מוכח שפכר שילם ומכ"ש הכא דהמורי"ש החזיק בהמקומות יותר מג"ש והגבאים לא מיחו בו והיכא דיש גבאים מהני חזקה גם בשל קהל כמפורש בחו"מ סוסי' קמ"ט ובנה"מ שם מ"ש ליישב קושית התומים שם משותפים עיי"ש ובפרט בדבר העומד למפור ונמכר עפ"י, הרב ובד"צ בצירוף הגבאים בנודאי דמועיל חזקתו כמפורש בס' קמ"ט ובזה ל"ש לומר אם איתא דקנה הני לי' להיות קול ז"א פיון דעל גוף המכירה ליפא בזה שום ספק ורק עיקר הספק אי פרע א"כ פרעון הדמים ונדאי דל"ל קול ושוב שפיר הי' מועיל חזקת אביהם ע"כ הדבר ברור לענ"ד דא"א להפקיע זכות היורשים ורק אם יש רגל"ד שלא פרע אביהם אז יש להטיל נשבועה על אשת המוריש וגם על היורשים אם לא שמעו מאביהם שחייב עוד בעד מקומות הנ"ל וכו' מצאתי בשו"ת בי"ש חו"מ סי' מ"ז אריכות דברים בזה כנלע"ד בס"ד לדינא: ד' וישלח תרס"ב ראדימישלא יצ"ו.

בשולי המכתב ובגוף סברת הפלאה דבס' זינתה ברצון חשיב הפעל לענין הפתובה בכלל איא"פ העירני בני הרה"ג מ' חיים יחי' מדברי הב"ש אה"ע סי' קט"ו סק"ח עיי"ש: הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל.

סי' ל"ח להרב הגדול חו"ב וכו' כש"ת מ' דובעריש ז"ל מוצד"ק דעמביץ יצ"ו בדבר שאלתו באחד שיש לי מסחר קרשים היינו לחתוך עצם על קרשים וכעת שוכר בית וחצר מנכרי והנכרי רוצה לעשות מלאכה אצל הישראל בשפת וי"ט בקבלנות והבית הנ"ל הוא בקצה העיר ושואל כת"ה אי יש מקום להתיר זה תנורף השאלה: א) והנה מקור הדבר הוא בש"ס ע"ז דכ"א תנאי רשב"ג אומר לא ישפיר לו את המרחץ מפני שנקראת על שמו ופריה הא לכותי שרי ואמאי הא קעביד בה מלאכה בחוה"מ ומשני חוה"מ לדין גמי שרי וא"כ קאמר אבל שדה מותר מ"ט דאמרי' אריסת' קעביד אבל מרחץ אין דרכו באריסת ונהדר תנאי רשב"א אומר לא ישפיר אדם שדה לכותי ופריה אבל לנכרי שרי מ"ט ומשני אומר אריסת' קעביד לרשב"א לית לי' רק נכרי צניית פותי לא.

צניית מ"ט דאמר אנא גמירנא טפי מנייה ופריה אי הכי ת"ל משום לפ"ע ומשני חדא ועוד קאמר עכ"ל הש"ס יצא ממסקנת הש"ס דלרשב"ג אם באמת שוכר עכו"ם לעשות לו מלאכתו בשבת אסור מדינא אבל במשפיר לו מרחץ דאז הנכרי עושה הפל בשבילו דכל רינח מהמרחץ הרי הוא שלו אז ליפא איסור רק משום מ"ע והינינו שייסברו דהמלאכה הוא של הישראל והעכו"ם עושה רק בשביל הישראל והנה בגוף הענין בעכו"ם העושה

מְלֹאכֶת יִשְׂרָאֵל אִי הָיָה אִיסוּר ד"ת אוּרְבַּן נִדְעָה שִׁיטַת הַמְּכִילְתָּא דְהָיָה אִיסוּר ד"ת
דְּלֹא יַעֲשֶׂה אָף ע"י אַחֲרִים בְּמִשְׁמַע וּמְמִילָא אָף בְּנַעֲשָׂה ע"י מִי שְׁאִינוּ בַר שְׁלִיחוֹת ג"כ
עוֹבֵר דְּהַתוֹרָה הַקְּפִידָה שְׁלֹא יְהִי נַעֲשֶׂה שׁוּם מְלֹאכָה בְּשִׁבְתָּ בְּחַפְזָא שְׁלֵי יִשְׂרָאֵל וּבִט"ז ס"י
רמ"ג הָעִיר בְּהָא דְּמִפְּנֵי שָׁם דָּאם אִין רוֹחֲצִין רַק שְׂכִינֵי הַדִּירָה מוֹתֵר וְקִשָּׁה הָא כ"מ
שְׁאָסְרוּ חז"ל מִשׁוּם מ"ע אפ"י בח"ח אִסוּר וְתִירָץ מִשׁוּם דְּהִכָּא לֹא נִחְשְׁדוּ בַד"ת וְחִזּוּר
וְהָעִיר מְדַבְּרֵי הַמְּכִילְתָּא הַגְּמָל וְכֵן בַּפּמ"ג שָׁם וּבְסִי רמ"ו הָעִיר עַל הַמְּכִילְתָּא מְהָא
דְּמִפְּנֵי שָׁם אִיסוּר מַה"ת אֲבָל בְּחַפְזָא שְׁלֵי עַפּו"ם לְצוּרָה יִשְׂרָאֵל לִיכָא רַק שְׁבוּת וּלפ"ז וְהִי נִיחָא הָא
דְּחוֹשְׁשִׁין גַּם בְּשִׁכְרוֹת לִמ"ע אָף דְּבְדַרְבְּנֵי ל"ח לִמ"ע לְשִׁי הָרַמְ"א יו"ד ס"י פ"ז מ"מ
לְשִׁי הַמְּכִילְתָּא דִּישׁ אִיסוּר ד"ת שְׁפִיר חוֹשְׁשִׁין לִמ"ע וְהִנֵּה הַפּמ"ג הָעִיר עוֹד מְסִי שֵׁל"ד
דְּמוֹתֵר לְהוֹצִיא סְפָרִים ע"י עַפּו"ם לְהַצִּילֵם מִן הַדְּלִיקָה וּלְשִׁי הַמְּכִילְתָּא הָא אִיכָא אִיסוּר
ד"ת וְתִירָץ דִּי"ל בְּהוֹצָאָה דְּהָיָה מְלֹאכָה גְרוּעָה מוֹתֵר מַה"ת וְהַסְּבָרָא דְּקָרָא דְּלֹא יַעֲשֶׂה
אפ"י ע"י אַחֲרִים בְּמִשְׁמַע קָאִי דְּנִקָּא עַל שְׁאָר מְלֹאכּוֹת הֵן בְּשִׁבְתָּ וְהֵן בִּי"ט אֲבָל הוֹצָאָה
דְּהוֹתֵר בִּי"ט עַכְצ"ל דְּהָא דְּלֹא יַעֲשֶׂה דְּמִשְׁמַע אפ"י ע"י אַחֲרִים לֹא קָאִי עַל הוֹצָאָה וְשׁוּב
גַּם בְּשִׁבְתָּ אִינוּ אִיסוּר מַה"ת ע"י עַפּו"ם דֹּא"א לְחַלְקֵי הַקְּרָא לְחַצְצִין וְלוֹמֵר דְּבְשִׁבְתָּ קָאִי
הַקְּרָא דְּלֹא יַעֲשֶׂה גַּם לְעַנְיָן הוֹצָאָה וּבִי"ט יְהִי קָאִי הַקְּרָא דְּנִקָּא אֲשָׁר מְלֹאכּוֹת זֶה הוּא
דְּבַר שְׁאִי אֲפֻשֵׁר וְהִנֵּה בְּאֵמַת בְּתוֹס' פְּסָחִים ד"ה כ' דְּלִמ"ד הַבְּעָרָה לְלֹא יַצָּאָה לֹא נֶאֱסְרָה
בִּי"ט וְע"כ הַפְּנוּנָה דְּכִינּוּן דְּחִזְיָנָה דְּהַקְּלִיָּה הַתוֹרָה גְּבִי הַבְּעָרָה שְׁלֹא יְהִי חִיּוּב מִיְתָה בְּשִׁבְתָּ
מְמִילָא בִּי"ט מוֹתֵר לְגַמְרֵי עֵי"ש וְהִ"ה הִכָּא בְּהוֹצָאָה דְּהוֹתֵר בִּי"ט שׁוּב גַּם בְּשִׁבְתָּ
אֲמַרִי דְּלֹא יַעֲשֶׂה דְּמִשְׁמַע אפ"י ע"י אַחֲרִים קָאִי רַק אֲשָׁר מְלֹאכּוֹת וְלֹא אֶהוֹצָאָה: (ב)
וְרֵאִיתִי בְּסִפְרָא אֲשֶׁל אַבְרָהָם שְׁהָעִיר בְּהָא דְּפְלִיגֵי הַפּוֹסְקִים אִי שְׁבִיתַת בְּהִמְתּוּ נוֹהֵג בִּי"ט
דְּלִשִׁי כַּמ"פ אִינוּ נוֹהֵג בִּי"ט וְטַעְמָם פִּינּוּן דְּנִלְמַד רַק מְקָרָא לְמַעַן יְנוּחַ וְקִשָּׁה הָרִי בְּלֹא"ה
א"צ לְהוֹת נוֹהֵג בִּי"ט פִּינּוּן דְּבְשִׁבְתָּ בְּהִמְתּוּ גַּם בְּשִׁבְתָּ לִיכָא מִיְתָה וְכַסְבֵּרַת הַתוֹס'
פְּסָחִים ד"ה וּמְקוֹדֵם שְׁנִבּוֹא לְדַבֵּר מְזֵה נְקֻדִים דְּבַרִי הַתוֹרָה שְׁבִיתָ פ"א מְשֻׁנָּה ה' דְּשְׁבִיתַת
בְּהִמְתּוּ בְּשִׁבְתָּ הוּא מִשׁוּם צַעַב"ח וּלפ"ז אִין לְחַלְקֵי בֵּין שְׁבִיתָ לִי"ט וּבַהֲג"ה בְּנִי יִשְׁשַׁכֵּר
שָׁם תְּמָה עָלָיו דְּעִיקָר הַטַּעַם מְלַמְעַן יְנוּחַ עֵי"ש וּבְאֵמַת י"ל נ"מ בֵּין הַטַּעְמִים בְּמִי שְׁצָרִיךְ
לְעַבְדוֹ בְּבְהִמְתּוּ בְּשִׁבְתָּ לְצוּרָה כְּבוֹד הַמְּלָךְ א"כ לְפִי הַטַּעַם דְּנִלְמַד מְלַמְעַן יְנוּחַ דְּהָיָה עֲשֶׂה
י"ל דָּאִין כְּבוֹד הַמְּלָךְ דּוֹחָה לְעֲשֶׂה דַש"ב דְּהַשְׁבִּיתָה בְּשִׁבְתָּ חֲשִׁיב עֲשֶׂה כְּפּוֹעֵל וּכַמ"ש
הַב"ט דְּבְשׁוּבַת בְּשִׁבְתָּ חֲשִׁיב כְּקִיָּים הָעֲשֶׂה כְּפּוֹעֵל וַא"כ אֲמַרִי מֵאִי אֲוִלְמָא הָאִי עֲשֶׂה
מֵהָאִי עֲשֶׂה וְגַם י"ל פִּינּוּן דְּלֹאֲוִן דְּשִׁבְתָּ אִינָם גְּדַחִים ה"ה דְּהָעֲשֶׂה דַש"ב אִינוּ נְדַחָה מְפֻנִי
עֲשֶׂה אַחֲרַת וְכַסְבֵּרַת הַר"י בְּתוֹס' קִידוּשִׁין דַּל"ד דְּל"ת שִׁישׁ כּוּ עֲשֶׂה גַּם הִלָּא אֵלִים אֲבָל
לְפִי הַטַּעַם מִשׁוּם צַעַב"ח שְׁפִיר י"ל עַדל"ת וּכַמ"ש בְּתוֹס' ע"ז דִּי"א דְּעֲשֶׂה דְּכְבוֹד הַמְּלָךְ
דּוֹחָה לְאִיסוּר צַעַב"ח: (ג) וְעוֹד י"ל נ"מ בֵּין הַטַּעְמִים עַפ"י מ' שְׁחָקֵר הַפּמ"ג בְּפִתְיָהּ לַה"ש
בְּהָא דְּמוֹתֵר לְחַלְלֵי שְׁבִיתָ נַעֲשֶׂה מוֹמֵר לַכַּה"ת הִיאָף הַדִּין בְּמוֹמֵר לְחַלְלֵי שְׁבִיתָ בַש"ב אִי
נַעֲשֶׂה מוֹמֵר לַכַּה"ת וּכְבָר כ' בַּהֲג"ה תוֹס' רַע"ק לְמִשְׁנֵי שְׁבִיתָ פ"א מְשֻׁנָּה א' דָּאִף דְּמוֹתֵר
לְחַלְלֵי שְׁבִיתָ הָיָה מוֹמֵר לַכַּה"ת אַפ"ה מְפַח לַפ"ע לֹא נַעֲשֶׂה מוֹמֵר וּבְאֵמַת פְּנוּנָתוּ מְבֹאָר
עַפ"מ"ש בַּנְמ"י פ"ח מְסַנְהֵדְרִין דְּנִהִי דְּבַאֲבִיזְרִיָּהוּ דַג"ע יְהָרַג וְאֵל יַעֲבֹר מ"מ אַלפ"ע
דַג"ע לֹא יְהָרַג פִּינּוּן דְּלֹאֲוִן זֶה כּוֹלֵל כָּל אִיסוּרִין וּבְשָׁר אִיסוּרִין בַּלפ"ע בְּנוֹדָאִי דִּיעֲבֹר

וְאֵל יִהְרַג וְהָיָה בַלִּפְעֵי דַגְ"ע דַּא"א לְחַלְקֵי הַלְּאֹו דַלִּפְ"ע לְחַצְאִין עִי"ש א"כ ה"ה בַּלִּפְ"ע
דְּשַׁבְּת ג"כ י"ל דְּלֹא נַעֲשֶׂה מוּמְר הוּאִיל דַּלִּפְ"ע כּוֹלֵל כָּל הָאִסּוּרִין וּבִשְׁאָר אִסּוּרִין
בְּנוּדָאֵי דַל"ח מוּמְר מִפְּח לִפְ"ע וְהָיָה בַּלִּפְ"ע דְּשַׁבְּת ג"כ לֹא נַעֲשֶׂה מוּמְר לְכַה"ת וּלִפְ"ז
י"ל לְעִנּוּן ש"ב בְּשַׁבְּת אֵי נַעֲשֶׂה מוּמְר ג"כ תְּלוּי בְּזָה דַא"נ הַטְעַם דַּש"ב מְלַמֵּעַן יְנוּחַ דְּזָה
קָאֵי רַק אֲשַׁבְּת שׁוּב הֵי מְקוּם לּוּמְר דְּנַעֲשֶׂה מוּמְר אָבֵל א"נ הַטְעַם מִפְּח צַעֲב"ח דְּזָה שְׁיִינְדָּ
גַם בִּשְׁאָר אִסּוּרִין וּבִשְׁאָר אִסּוּרִין בְּנוּדָאֵי דְּלֹא הֵנִי מוּמְר מִפְּח צַעֲב"ח וְהָיָה בַּצַּעֲב"ח
דְּאִסּוּר שַׁבְּת ג"כ לֹא נַעֲשֶׂה מוּמְר וּבְזָה יֵהִי מְיֻשָּׁב קְוִשְׁיַת הָאֲשֵׁל אַבְרָהָם הַנִּזְ"ל דְּבָאָמַת
י"ל דְּלֹא דְמֵי כָּלֵל לְדַבְּרֵי הַתּוֹס' פְּסָחִים הַנִּזְ"ל בְּשַׁלְמָא הַתָּם גְּבִי הַבְּעֵרָה דְּהִתְיָה בְּכָלֵל כָּל
הַמְּלֵאכּוֹת וְיִצְאָה מִן הַכָּלֵל וְכַתְּבָה הַתּוֹרָה לָאוּ מְיֻחָד וְחִזְיָנָה דְּהַתּוֹרָה רָצָה לְעֲשׂוֹת מְלָאכָה
זוּ קִלְיָה טְפִי מְכָל הַמְּלֵאכּוֹת שְׁפִיר י"ל דְּלֹא נֶאֱסָרָה בִּיּו"ט אָבֵל ש"ב בְּאָמַת לֹא הֵי מְעוֹלָם
בְּכָלֵל הַקְּרָא דְּלֹא תַעֲשֶׂה מְלָאכָה וְרַק דְּהַתּוֹרָה כְּתִבָּה עֲשֶׂה מְיֻחָדָת לְזָה אָבֵל הָרִי לֹא
חִזְיָנָה בְּזָה שׁוּם קְוִלָּא וְשְׁפִיר י"ל דְּאִין חִילוּק בֵּין שַׁבְּת לִיּו"ט לְגַבִּי ש"ב זוּלַת מְטַעַם שְׁכ'
הַפּוֹסְקִים בֵּין דַּש"ב גְּלַמְד רַק מְלַמֵּעַן יְנוּחַ וְזָה קָאֵי רַק אֲשַׁבְּת אוּלָם בְּאָמַת כְּחִקִּירַת
הָאֲשֵׁל אַבְרָהָם הַעִירוּ ג"כ הָאֲחֵרוּנִים לְעִנּוּן מְחַמְר אֵי נוֹהֵג בִּיּו"ט וְהִיָּנוּ לְשִׁי הַרְשָׁב"א
בְּמֹוֹת ד"ו דְּבַמְחַמְר לִיכָּא עֲשֶׂה דְּשַׁבְּתוֹן בֵּין דְּלִיכָּא בּוּ מִיָּתָה וְכִינּוּן דְּלִיכָּא מִיָּתָה בְּמַחְמַר
גַם בְּשַׁבְּת שׁוּב י"ל דְּבִיּו"ט לִיכָּא אִסּוּר מְחַמְר כָּלֵל וְכַסְבַּרְת הַתּוֹס' הַנִּזְ"ל: ד) וּבְדַרְדָּ
הַחִזְיָדוּד הֵי מְקוּם לּוּמְר בְּכַוְנַת דְּבַרֵי הַתּוֹס' עִפִּי"מ שְׁהַעִירוּ הַמְּפֻרְשִׁים לְשִׁי הַרְמַב"ם
ז"ל דְּמִילָה בְּעַפּוּ"ם כְּשִׁינְיָה אֲמַאי מִילָה דו"ש הָרִי אִפְלַק"ש ע"י עַפּוּ"ם וְכַמ"ש בַּשַּׁע"מ
פִּי י"ב מְהַלְכוֹת ע"ז וְעַפִּי"מ דְּבַרֵי הַתּוֹס' שְׁבוּעוֹת ד"ג אוּלָם כְּבָר כ' הַח"ס בְּזָה דְּנִהֵי
דְּהַתִּינּוּק יֵהִי חֲשִׁיב גְּיַמּוֹל אָבֵל עַכ"פ מְצֻנָה הַמְּוֹטְלַת עַל הָאָב לְמוּל אַת בְּנוּ א"א לְקִיָּים
ע"י עַפּוּ"ם דַּאֲשַׁל"ע עִי"ש, וְכ"ז בְּמְצֻנָה הַתְּלוּי בְּמַעֲשֶׂה אָבֵל בְּחַמְצָה דְּעִיקָר קְפִידַת
הַתּוֹרָה וְשִׁלָּא יֵהִי לוֹ חַמְצָה וְרָאָה לְזָה דְּהָא קִי"ל דְּבָאִין לוֹ חַמְצָה אֵינוּ מְחַוֵּיב לְקַנּוֹת חַמְצָה
וּלְבַעֲרוּ וְכַמ"ש הַמְּנַח בְּאַרְיִכוֹת וְשׁוּב י"ל דְּגַם בְּהַשְׁבִּיחַ הַחַמְצָה ע"י נְכָרֵי ג"כ חֲשִׁיב
כְּקִיָּים הַמ"ע דְּתַשְׁבִּיתוּ וּלִפְ"ז הָא שׁוּב י"ל תַּשְׁבִּיתוּ בִּיּו"ט וְרַק דְּיִהְיֶה מְשַׁבִּיתוּ ע"י עַפּוּ"ם
אוּלָם לְשִׁי הַמְּכִילְתָּא דְּגַם ע"י נְכָרֵי יֵשׁ אִסּוּר ד"ת שׁוּב א"א לּוּמְר תַּשְׁבִּיתוּ בִּיּו"ט וְכ"ז
לְמַד הַבְּעֵרָה לְחַלְקֵי יִצְאָה א"כ עַכ"פ גַם הַבְּעֵרָה בְּכָלֵל הַקְּרָא דְּלֹא יַעֲשֶׂה וְרַק שַׁבְּתָהּ
הַתּוֹרָה לָאוּ מְיֻחָד כְּדִי לְחַלְקֵי וְכִינּוּן דְּהַבְּעֵרָה אִפְתִּי הוּוּ בְּכָלֵל קְרָא דְּלֹא יַעֲשֶׂה דְּמִשְׁמַע
אַף ע"ו אַחֲרִים וְשׁוּב גַם ע"י נְכָרֵי אִסּוּר מַה"ת וְשְׁפִיר א"א לּוּמְר תַּשְׁבִּיתוּ בִּיּו"ט אָבֵל
א"נ דְּהַבְּעֵרָה לְלָאוּ יִצְאָה א"כ אַף א"נ דְּלֹא כְּפִשְׁטוֹת דְּבַרֵי הַתּוֹס' וְרַק גִּימָא דְּגַם בִּיּו"ט
הַבְּעֵרָה אִסּוּר אָבֵל עַכ"פ לֹא נְכָלֵל הַבְּעֵרָה בְּכָלֵל הַקְּרָא דְּלֹא יַעֲשֶׂה דְּמִשְׁמַע אִפִּי ע"י
אַחֲרִים וְשׁוּב הַבְּעֵרָה ע"י עַפּוּ"ם לֹא הֵי אִסּוּר מַה"ת וְשׁוּב שְׁפִיר לְמַד לְלָאוּ יִצְאָה הֵי
מְקוּם לּוּמְר תַּשְׁבִּיתוּ בִּיּו"ט וְרַק דְּיַשְׁבִּיתוּ ע"י עַפּוּ"ם וְא"כ לִפְ"ז לֹא נִשְׁמַע לּוּמְר דְּהִיכִי
דְּלִיכָּא מִיָּתָה בְּשַׁבְּת בִּיּו"ט הַנּוּמְר לְגַמְרֵי דִי"ל דְּאִסּוּר בִּיּו"ט וְרַק שְׁיֵשׁ עֲצָה לְהַשְׁבִּית ע"י
עַפּוּ"ם כֵּן י"ל ע"ד הַחִזְיָדוּד נַחְזוֹר לְדַבְּרֵי הַפְּמ"ג דְּבַחְפָּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל גַם ע"י נְכָרֵי אִסּוּר
מַה"ת וְלְכַאוּרָה יֵשׁ לְהַעוֹר מַאוּ"ח סִי רַמ"ו בְּהַשְׁאִיל חַפְּץ מְנַכְרֵי דְּצָרִיף לְהוֹצִיא אוּ מְרֻשׁוֹת
הַיִּשְׂרָאֵל מִע"ש כְּדִי שְׁלָא יִסְבְּרוּ הַרְוֹאִים שְׁהַיִּשְׂרָאֵל צְנוּה לְהוֹצִיא בְּשַׁבְּת וְכ' הַט"ז דְּלְדִידָן
דְּלִיכָּא רַק כְּרַמְלִית אוּ בְּחִצְר מְעוֹרְבַת שְׁרִי וְלְשִׁי הַרְמַב"ם ז"ל הַטְעַם דְּמִחְזִי כְּמוֹכְרוּ לוֹ
וּלִפְ"ז קִשָּׁה א"נ דַּל"ש מ"ע רַק בְּאִסּוּר ד"ת וְא"כ לִפְמ"ש הַפְּמ"ג דְּבַהוֹצְאָה דְּהֵנִי מְלָאכָה

גרוע אז גם בשבת ליכא איסור תורה ע"י עפ"ם ושוב י"ל דל"ש לחוש למ"ע ונשמע
ע"כ מפאן דל"ש המכילתא אין חילוק בין הוצאה לשאר מלאכות ולדין דלעולם מלאכה
ע"י עפ"ם ל"ח רק שבות שוב יהי נשמע מפאן דגם בדרבנן יש לחוש למ"ע וכשיטת
הש"ך (בסי' פ"ז:ה) ולכאורה יש לומר בטעם דאיסור ע"י עפ"ם דהוי מפח שליחות
וכשיטת רש"י ב"מ דע"א דלחומרא ישל"ע וכמו שהעיר בשו"ת פנ"י אהא דמבואר
בש"ס אמירה לעפ"ם שבות ות"ל מטעם שליחות ונהי דכ"ה הבי"מ דבשבת ל"ש שליחות
הואיל דעכ"פ הגוף שובת וע' בהג"ה אמ"ב או"ח סי' רס"ג מ"מ פכ"ר כ' הישי"ע דכ"ז
לעגן העשה דשבתון אבל הלאו שפיר עובר ע"י שליח ובזה הי' מקום ליישב קושית
המפנרשים בהא דבכתנפות דל"ד פריה הש"ס אי בטובח ע"י אחר מ"ט דרבנן דפטר
וכ' התוס' דהוי מצוי למימר דלא דרשי או ותחת והעירו המפנרשים דא"כ אמאי פליגי
בשבת ליפליגי בחול ועפ"ז א"ש דכ"ר כ' המלמ"ל פ"ג מגניבה דבעשיית שליח לשחוט
בשבת פיון דמעורב בו איסור אחר בטל השליחות ורק אם יש קרא מיוחד כמו או ותחת
שפיר נשמע דגם בשבת חייב ע"י א"ש אבל אי לא דרשי או ותחת ורק גיליף מנטבחו דזה
ל"ח קרא מיוחד שוב י"ל דרק בחול חייב ע"י ש ולפ"ז י"ל דזה פנונת התוס' דלא דרשי
או ותחת וממילא בטבחו בשבת ע"י ש לא יתחייב וז"ב וא"כ נשמע מדברי התוס' דגם
בשבת שנייה שליחות דאלת"ה ל"ש פלל לומר הואיל דבטל השליחות לעגן שבת ז"א
דבשבת א"א פלל לחייב ע"י ש מפח איסור שבת ושוב גם בשבת הי' חייב דו"ה בטבח
ע"י ש ונשמע ע"כ מדברי התוס' דהיכי דל"ש הסברא דאש"ל"ע גם על איסור שבת יש
לחייב מפח שליחות ולפ"ז י"ל מה דקשה לכאורה בהא דפריה בש"ס ע"ז הא פותי נמי
קעביד מלאכה בחוה"מ לשי' הסוברים דמלאכת חוה"מ אינו רק דרבנן א"כ אף א"נ דגם
בדרבנן חוששין למ"ע מ"מ כ"ז במידי דנוגע לד"ת אבל בחוה"מ דהפתי גופא יעשה
רק עבירה מדרבנן א"כ הוי החשש מ"ע רק שישברו שהישראל צוה לו לעשות מלאכה
בחוה"מ א"כ הוי המ"ע על שבות דרבנן במלאכה דרבנן בכה"ג פשיטא דלכ"ע אין
נחוש למ"ע ונדמי למ"ע בשבות דשבות וכדומה לזה כ' הנוב"י דבמלאכה דרבנן יש
להתיר בשכירות ובמקס הטעם דמותר משום דיש חשש שמא וכתוב ובאמת בהא
דהקשה בב"י סי' רמ"ד על המרדכי דהרי לא שרינו רק היכי דיש חשש שיעבור על ד"ת
וכ' הב"י בתירוץ א' דבמקס יש חשש שמא יכתוב ובמלמ"ל פ"ו משבת הביא בשם
מהר"א ש להקשות דהא לתירוץ השני של הב"י במקס ליכא חשש ד"ת עיי"ש: ז) ובאמת
י"ל דלעולם במקס רגיל לכתוב ורק דכוננת הב"י בתירוץ השני דהפתיבה אין הנכרי
עושה בציווי הישראל ונדמי לסברת הנה"מ דמותר לזוז בקדירות דאין אומרים לו לכבות
וא"כ אין האמירה לעגן מלאכה ד"ת אבל באמת גבי הישראל גופא יש חשש שיעבור
על איסור ד"ת גם לפי תירוץ השני ודברי הב"י נכונים עכ"פ תיקשי מה דפריה הש"ס
פותי כמי קעביד מלאכה בחוה"מ הרי לא הוי טפי מחשש מ"ע על שבות במלאכה דרבנן
אף א"נ דיש לחייב מפח שליחות שפיר פריה הש"ס פותי נמי קעביד מלאכה בחוה"מ
והפנונה מטעם שליחות וא"כ אדרבה בנכרי י"ל דאין האיסור מפח שליחות וכשיטות
הסוברים דאף לחומרא אש"ל"ע וְהָא דפירש"י דמייחזי כשליחו י"ל או דרש"י לשיטתו
דישל"ע לחומרא או די"ל דגם ברש"י י"ל הפנונה דיעבור על שבות אבל פכתי בנודאי
דשייך שליחות ושפיר פריה הש"ס דיש לאסור פכתי ונהי די"ל אש"ל"ע מ"מ לשי'

כמ"פ בדרבנן פגון מלאכת חוה"מ ישלד"ע ובלא"ה במוחזק לעבור שיטת הרמ"א דישלד"ע וע' פמ"ג בפתוחה להלכות יו"ט שכ' פן לעגנן מומר וכן כ' במלמ"ל פ"ח ממלנה דזה דמי לתצר דבע"כ מותיב בה ולפ"ז שפיר פריה הש"ס דכמו דאסור] בנכרי לפי שישבירו דעובר על אמורה לנכרי שבות ה"ה דיש לאסור בכותי שישבירו ששבותי הוא שליחו (ז' ו"ב: ז) ובזה יש לתרץ קושיות התוס' בהא דאמר רשב"א לא ישפיר שדהו לכותי ופריה הא לנכרי שרי והקשה בתוס' שפא נקט פותי וכ"ש נכרי ולפ"ז א"ש די"ל דהמקשן ס"ל השתא דמלאכת חוה"מ ד"ת וסובר באמת דבדרבנן ל"ח למ"ע ורק בכותי יש לאסור מפח שליחות וא"כ חשוב מ"ע בד"ת אבל בנכרי דל"ש שליחות משום דאשל"ע וכל האיסור רק משום שבות א"כ בדרבנן ל"ש מ"ע וא"כ שפיר פריה הש"ס דע"כ מוכח דלנכרי שרי דאי נימא באמת דגם בנכרי אף דליפא איסור רק מפח שבות אפ"ה אסור מפח מ"ע והיינו פשיטות הסוברים דגם בדרבנן יש לחוש למ"ע א"כ לינקט נכרי וממילא נדע דכ"ש פותי דיש מ"ע על איסור ד"ת מפח שליחות אבל אי נקט פותי לא ידעינן נכרי משום די"ל דוקא פותי דיש בו מ"ע על איסור ד"ת מפח שליחות אבל בנכרי דכל האיסור רק משום שבות שפיר הי' אמרי' דבדרבנן ל"ח למ"ע ומינושב קושיות התוס' בס"ד ודו"ק: ח) ובזה י"ל ג"כ קושיות התוס' בהא דפריה הש"ס אי הכי ת"ל משום לפ"ע והקשו בתוס' אמאי לא פריה הש"ס קושיא זו מיד אמירת רשב"א והנלע"ד ליישב דהא באמת הביאו שם התוס' ראי' מפאן דגם בעבירה דרבנן שייך לפ"ע ודעת הרא"ש בב"מ פא"נ דבדרבנן ל"ש לפ"ע והנה בהא דפריה הש"ס ות"ל משום לפ"ע העירו המפורשים דהרי משפחת אופן שלא יהי' שייך לפ"ע וכגון דיכול הפותי לשפוך שדה מנכרי דבכה"ג ליפא לפ"ע ולכאורה י"ל לשי' התוס' שבת ד"צ ור"ן פ"ק דע"ז דגם בלא קאי בתרי עברי דנהרי נהי דלפ"ע ליפא אפ"ה יש עכ"פ איסור משום מסייע די עוברי עבירה וע' בפ"ה יו"ד סי' קנ"א ובדג"מ שם וא"ב י"ל דאין הפוננה בש"ס מפח לפ"ע רק מפח מסייע דמצנה להפרישו מאיסור וכמצנינו בש"ס גיטין דס"א אף כפר כ' התפארת שמואל על הרא"ש פ"ק דשבת דבעבירה דרבנן בכה"ג דליפא לפ"ע אף מפח מסייע אין לאסור ושוב הדרא קושיות המפורשים א"כ י"ל דבאמת על רשב"א לא הי' מצי' הש"ס להקשות ות"ל משום לפ"ע משום דידע המקשן דיש לאוקמה באופן שיוכל לשפוך שדה מנכרי ואי דאפתי יש לאסור מפח מסייע י"ל דידע המקשן די"ל דרשב"א סובר מלאכת חוה"מ דרבנן א"כ בדרבנן ובאופן דיוכל לשפוך שדה מנכרי אף משום מסייע אין לאסור ורק אחר דפריה הש"ס הא לנכרי שרי ותיקשי קושיות התוס' שפא נקט פותי וכ"ש נכרי ועכצ"ל מדדייק המקשה דלנכרי שרי עכצ"ל כמו שפכתתי לעיל דהי' פשיטא לי' להמקשה דמלאכת חוה"מ ד"ת ולכה"ה הי' עדיף למינקט נכרי ואז הי' ידעינן דכ"ש פותי דיש חשש מ"ע על ד"ת מפח שליחות וא"כ מקושיות המקשה דלעיל נודע לנו דמלאכת חוה"מ ד"ת בזה שפיר פריה הש"ס ות"ל משום לפ"ע היינו דאף א"נ דמייירי ביוכל לשפוך שדה מנכרי דליפא לפ"ע אבל עכ"פ אחר דס"ל דמלאכת חוה"מ ד"ת א"כ באיסור ד"ת נהי דליפא לפ"ע בכה"ג אפתי יש לאסור משום מסייע ומינושב הפל בס"ד ודו"ק ובני הרה"ג מ' חיים יחי' אמר ליישב קושיות התוס' עפ"י מה שהעירו האחרונים לשי' הב"ח באו"ח סי' קס"ח לעגנן עני דאם יודעין בו שאינו נוטל ידיו אסור ליתן לו לאכול אבל בנוטל ידיו רק שידעין שאינו מברך בהמ"ז מותר ליתן

לו משום דלע"ע בְּשֵׁעָה שְׁנוֹתָנִין לוֹ אֵינּוּ עוֹבֵר אִיסוּר וּמָה שְׂיַעֲבֹר אַח"כ מֵה לָּנוּ לַעֲשׂוֹת עֵי"ש וּמְבֹאֵר דְּהֵיכִי דְּאִין הַמְּקַבֵּל עוֹשֶׂה אִיסוּר מִיָּד ל"ש לפ"ע וְכַדּוּמָה מְצִינּוּ בְּמַשְׁנֶה פ"ה מִמַּעֲשָׂרוֹת בְּהָא דְּלֹא יִמְכֹּר אָדָם פִּירוּתָיו מִשְׁבָּאוּ לְעוֹנֵת הַמַּעֲשָׂרוֹת לְמִי שְׂאִינוּ נֶאֱמָן וְאֵם בְּפָרוּ נוֹטֵל אֶת הַבְּפוּרוֹת וּמוֹכֵר הַשְּׂאֵר שְׂלֵא בָּאוּ עוֹד לְעוֹנֵת הַמַּעֲשָׂרוֹת אִף דִּידוּעַ שְׂיָבֹאוּ אַח"כ לִידֵי חַיִּיב מַעֲשֵׂר אַפ"ה כִּינּוּן דְּלַע"ע עוֹד לֹא נִתְחַיְבּוּ לִיכָּא לַפ"ע עֵי"ש וְה"ה הֵבֵא הָרִי הַיִּשְׂרָאֵל מִשְׁפִּיר לוֹ הַשְּׂדֵה בְּזִמְנֵי הַיָּמִים א"כ אִף אִי נַעֲשֶׂה בּוֹ הַפּוֹתִי מְלֶאכֶה בַּחוּה"מ מֵה לָּנוּ לַעֲשׂוֹת אֲזוּ וְשׁוֹב תִּיקָשִׁי מֵה פְּרִיָּה הַש"ס וְת"ל מִשׁוּם לַפ"ע הָא בַּכֹּה"ג ל"ש לַפ"ע אִף כָּבֵר כ' הַפּמ"ג שֶׁם דְּהָא דְּשִׁיטַת הַב"ח דְּבָאִינוּ מְבָרָךְ בַּה"מ מוֹתֵר לִיתָן לוֹ כ"ז בְּאִינוּ מְבָרָךְ מַחֲמַת שְׂהוּא עִם הָאֲרֵץ אַבְּל בְּאִינוּ מְבָרָךְ מַחֲמַת רְשָׁעוֹת גַּם בַּכֹּה"ג שְׂיָיָךְ לַפ"ע א"כ י"ל דְּעַל מִימְרָא דְּרַשְׁבֵּי"א לֹא הִי מְצִי הַש"ס לְהַקְשׁוֹת ת"ל מִשׁוּם לַפ"ע מְשִׁים דַּה"מ לְ דְּהֵיכִי דְּאִינוּ עוֹבֵר תִּיקָף ל"ש לַפ"ע וְרַק לְבַתֵּר דְּקָאֵמֵר הַש"ס נְכָרִי צִינִית פּוֹתִי לֹא צִינִית וְא"כ חָשׁוֹב עוֹשֶׂה מַחֲמַת רְשָׁעוֹת דַּבְּכָה"ג אִף שְׂאִין הַעֲבִירָה תִּיקָף ג"כ שְׂיָיָךְ לַפ"ע שְׁפִיר פְּרִיָּה הַש"ס אוֹ הֵכִי ת"ל מִשׁוּם לַפ"ע וּמִינְשָׁב קוֹנְשִׁית הַתּוֹס' בַּס"ד עַכְת"ד וּדְפַח"ח: ט) יֵצֵא דְּגַם בְּחַפְזֵי שְׁל יִשְׂרָאֵל ע"י עַפּוֹ"ם אִין לְאֶסְרֵי מַה"ת וְגַם מִפְּחַ שְׁלִיחוֹת אִין לְאֶסְרֵי בְּנְכָרִי דַּמְמַנ"פ לְשִׁי רַש"י נְהִי דַּס"ל וּבַל"ע לְחוּמְרָא מ"מ נְשַׁמַּע מֵהָא דְּמְבֹאֵר בְּש"ס אֲמִירָה לְנְכָרִי שְׁבוֹת דְּבְמֶלְאכָת שְׁבַת ל"ש שְׁלִיחוֹת וּלְשִׁי הַתּוֹס' פְּתוּבוֹת הַנ"ל דְּגַם בְּמֶלְאכָת שְׁבַת שְׂיָיָךְ שְׁלִיחוֹת וְכ"ה שִׁיטַת הָרִי"ף בִּיצָה דִּי"ז דָּאָף א"נ דְּאִין קַמְחוּ נֶאֱסָר אַפ"ה בְּעֵי אַקְנוּיִי קַמְחָא דַּא"כ שְׁלִיחַ שְׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ וּמְבֹאֵר דַּס"ל דְּגַם בְּשְׁבַת וִיו"ט שְׂיָיָךְ שְׁלִיחוֹת מ"מ לְשִׁיטְתָם שׁוֹב אִשְׁל"ע אִף לְחוּמְרָא וְגַם לְשִׁי רַש"י הָא דְּלְחוּמְרָא יִשְׁל"ע הוּא רַק מְדַרְבְּנֵן דַּמַּה"ת אִין חִילוּק בֵּין לְקוּלָּא בֵּין לְחוּמְרָא וְכַמ"ש בְּתוֹס' פְּסַחִים דַּס"ב דַּמַּה"ת לֹא אֲמַרִי הוּאִיל אַפִּי לְחוּמְרָא וְגַם כְּבֵר כ' הָרַאבְּ"ן דְּהָא דְּלְרַש"י יִשְׁל"ע לְחוּמְרָא הוּי דְּוָקָא בְּרִיבִית כְּדִי שְׂלֵא וְהִי כָּל א' תּוּלָה מְעוֹתָיו בְּנְכָרִי וְהָא דְּפִירַש"י הֵבֵא וּמִיחֻזִּי כְּשִׁלְחוֹתוֹ כְּבֵר פְּתַבְתִּי הַפּוֹנוּהָ שְׂיָסְבְּרוּ שְׂהַנְכָרִי עוֹשֶׂה בְּצִיּוּי הַיִּשְׂרָאֵל וְעוֹבֵר עַל אֲמִירָה לְנְכָרִי שְׁבוֹת וְיִהְיֶה רַאִי כְּשִׁיטַת הַש"ף דְּגַם בְּדַרְבְּנֵן חוֹשְׁשִׁין לַמ"ע וְאִף לְשִׁי הָרַמ"א דְּבַדְרַבְּנֵן ל"ח לַמ"ע מ"מ י"ל בְּשְׁבוֹת דְּשְׁבַת גַּם הָרַמ"א מוֹדֵה דְּשְׁבוֹת דְּשְׁבַת חֲמִיר וְכַמְפּוֹרֵשׁ בְּסוּפָה דַּס"ז דְּשְׁבוֹת דְּשְׁבַת שְׂיָשׁ בּוֹ סְקִילָה חֲמִיר וְנִהִי דְּשְׁבוֹת דְּאֲמִירָה לְנְכָרִי דְּאִיסוּר לֹא נֶאֱמַר דְּוָקָא בְּאִיסוּרֵי שְׁבַת אֲלֵא גַם לְגַבֵּי שְׂאֵר אִיסוּרִין ג"כ אֲמַרִי הֵכִי וְכֵהָא דְּאִיבְעִיָּא בְּש"ס ב"מ ד"צ בְּחַסוּם פִּי פְּרַתוֹ וְדַשׁ בְּהַ וּלְשִׁי הָר"ן וְהָרַא"ש שֶׁם כִּינּוּן דְּלֹא נִפְשַׁט הַאֲבַעְיָא אֲזַלִּינּוּ לְחוּמְרָא וְכִינּוּן דְּדִין זֶה נוֹהֵג גַּם בְּשְׂאֵר אִיסוּרִין וְכָבֵר הֵבֵאת לְעִיל דְּמִיּוֹדֵי שְׁנוּהֵג גַּם בְּשְׂאֵר אִיסוּרוֹן אֲזוּ לִיכָּא בְּשְׁבַת חוּמְרָא טְפִי מִשְׂאֵר אִיסוּרִין אַפ"ה לְשִׁי הָרַאבְּ"ד שְׁכ' דְּכִינּוּן דְּלֹא נִפְשַׁט הַאֲבַעְיָא אֲזַלִּינּוּ לְקוּלָּא וְא"כ שׁוֹב דִּין דְּאֲמִירָה לְנְכָרִי לִיכָּא רַק בְּשְׁבַת וְשְׁפִיר י"ל דְּשְׁבוֹת דְּשְׁבַת חֲמִיר וְכַמְפּוֹרֵשׁ שִׁיטַת הַמְּכִילְתָּא דַּע"י עַפּוֹ"ם אִיכָּא אִיסוּר ד"ת מְקַרָּא דְּלֹא יַעֲשֶׂה וּבְש"ס מְבֹאֵר דְּאֲמִירָה לְנְכָרִי שְׁבוֹת י"ל דְּאֵם הַנְּכָרִי עוֹשֶׂה הַדְּבָר בְּצִיּוּי הַיִּשְׂרָאֵל אֲזוּ י"ל דִּישׁ אִיסוּר ד"ת אַבְּל הֵיכִי דְּהַנְּכָרִי אִינוּ עוֹשֶׂה הַדְּבָר וְרַק מִפְּחַ הַדְּיָבוּר לְחוּד שְׂהַיִּשְׂרָאֵל נוֹתֵן צִיּוּי לְהַנְּכָרִי בְּזֶה לִיכָּא רַק שְׁבוֹת וְהוּי כְּהָא דְּמַמְצוּא חֲפְצָךְ וְדַבָּר דְּבָר וּפִירַש"י י"ל בַּע"ז ד"ו דְּהוּי שְׁבוֹת וְכֵן מְצַאֲתִי בִישִׁי"ע סִי רַע"ו שְׂהַרְגִישׁ בְּזֶה: י) נִחְזוֹר לְדִינָא הַנֵּה בְּקַבְּלוֹת דַּעַת ר"ת לְהַתִּיר בְּקַבְּלוֹת דְּבַתִּים וּל"ח בְּזֶה לַמ"ע וּלְשִׁי ר"ת אִף מְלֶאכֶת מְחֻבָּר בְּבִיתוֹ שְׁל יִשְׂרָאֵל ג"כ

מוֹתֵר בְּקִבְלוֹת וְגַם בְּמִרְחֵץ מְדִינָא יֵשׁ לְהִתִּיר בֵּין בְּשִׁכְרוֹת בֵּין בְּקִבְלוֹת וְרַק דְּאִסוּר
מִפְּחַ מ"ע וְטַעְמוֹ פִּינּוֹן דְּלֵא קִי"ל כְּרִשְׁבָּ"א וּמוֹתֵר בְּשִׁדָּה ה"ה דְּכַבִּית מוֹתֵר בְּקִבְלוֹת
אֲבָל לְשִׁי הַתּוֹס' בְּבֵית גַּם בְּקִבְלוֹת יֵשׁ אִיסוּר מִפְּחַ: מ"ע דִּינִחְשְׁדוּ אוֹתוֹ וְשִׁהֲנָרִי הוּא
שְׂכִיר יוֹם וְשִׁיטַת הַרְמַב"ם דְּגַם בְּשִׁדָּה אֵין לְהִתִּיר רַק בְּשִׁכְרוֹת אוּ בְּאַרְיִסוֹת אֲבָל
בְּקִבְלוֹת אִסוּר וְהַטַּעַם נְהִי דְנִתְּלִי בְּאַרְיִסוֹת מ"מ כְּשִׁיתְּנוּדַע לְהֵם שְׂאִינוּ בְּאַרְיִסוֹת שׁוּב
לֹא יִתְּלוּ בְּקִבְלוֹת רַק בְּשִׂכְרִי יוֹם וְשִׁפִּיר אֵין הִיתֵר רַק בְּאַרְיִסוֹת אוּ בְּשִׁכְרוֹת וּשְׂכִירוֹת
עֲדִיף מְאַרְיִסוֹת מְשׁוּם דְּבְשִׁכְרוֹת לִיכָא לְהִשְׁרָאֵל שׁוּם הַנְּאָה מְמַלְאֶכֶת הַעֲפוּ"ם וּבְמִרְחֵץ
בְּקִבְלוֹת לְשִׁי הַט"ז לִיכָא אִיסוּר רַק מְשׁוּם מ"ע וְלְשִׁי הַמַּג"א אִיסוּר מְדִינָא מְשׁוּם דְּאֵם
לֹא יַחֲוּם הַיּוֹם יַפְסִיד הַיִּשְׂרָאֵל שְׂכָר אִיתִי יוֹם וּבְשִׁדָּה לְשִׁי הַט"ז לִיכָא הִיתֵר רַק מִפְּחַ
דִּישׁ תְּרִי צְדָדִים לְהַקֵּל חֲדָא מִפְּחַ אַרְיִסוֹת וְחֲדָא מִפְּחַ קִבְלוֹת אֲבָל בְּבֵית דְּלִיכָא טְפִי צַד
לְהִיתֵר מְאִיסוּר שׁוּב יֵשׁ לְחֹוֹשׁ לַמ"ע וְהַגְּהָה לְהַלְכָה קִי"ל דְּמַלְאֶכֶת מְחֻנְפָּר אִי תְּלוּשׁ
לְצֻנְרוֹ מְחֻנְפָּר אַף בְּבֵיתוֹ שֶׁל נְכָרִי וְאִפְּלִי בְּקִבְלוֹת אִסוּר מְשׁוּם מ"ע וּבְמִרְחֵץ י"ל דְּאִסוּר
מְדִינָא וּבְשִׂאָר דְּבָרִים אִיסוּרוֹ רַק מְשׁוּם מ"ע וּבְבֵיתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל אַף מְלֹאֶכֶת תְּלוּשׁ ג"כ
אִיסוּר מִפְּחַ מ"ע וְהִיכִי דְנִתְּפָרְסֵם שְׁהוּא בְּקִבְלוֹת מְפֻנְרֵשׁ בַּש"ע לְהִתִּיר וְהִינּוּ בְּמִקּוֹם
שְׁהַמְנַהֵג שְׁרוּב אֲנָשִׁי הָעִיר עוֹשִׂים בְּקִבְלוֹת חֲשִׁיב כְּנִתְּפָרְסֵם וְהַט"ז כ' דַּל"מ קִבְלוֹת
אִפְּלִי כְּנִתְּפָרְסֵם וְכ' הִיא"פ דְּהוֹכַחַת הַט"ז מְדָלָא מְהִינִי אִפְּלִי בְּשִׁדָּה וּבְאַמַּת י"ל דַּז"א דְּשִׁדָּה
פִּינּוֹן דְּאִין דִּרְכּוֹ בְּקִבְלוֹת רַק בְּאַרְיִסוֹת וְאֵם יִתְּנוּדַע לְהֵם שְׂאִינִי בְּאַרְיִסוֹת שׁוּב לֹא יִתְּלוּ
בְּקִבְלוֹת רַק בְּשִׂכְרִי יוֹם אֲבָל הִיכִי דִּירְכּוֹ בְּקִבְלוֹת שְׁפִיר י"ל דְּמוֹעִיל אֵם נִתְּפָרְסֵם
שְׁהוּא בְּקִבְלוֹת וְנוֹקָא בְּמִרְחֵץ וְשִׁי הַמַּג"א דְּאִסוּר מְדִינָא ל"מ נִתְּפָרְסֵם אֲבָל בְּשִׂאָר
דְּבָרִים דְּבְקִבְלוֹת לִיכָא אִיסוּר זוּלַת מִפְּחַ מ"ע שְׁפִיר מוֹעִיל נִתְּפָרְסֵם שְׁהוּא בְּקִבְלוֹת
וְזו"ב: יא) א"כ בַּנ"ד אִיכָא ב' צְדָדִי הִיתֵר א' פִּינּוֹן שְׁהוּא בְּבֵיתוֹ שֶׁל נְכָרִי וְזֶה ל"ח כְּמוֹ
תְּלוּשׁ לְצֻנְרוֹ מְחֻנְפָּר פִּינּוֹן דְּאִין עֲשִׂיית הַנְּכָרִי לְצֻנְרוֹ מְחֻנְפָּר שֶׁל יִשְׂרָאֵל רַק לְסַחֲוֵרָה ב'
פִּינּוֹן דְּרוּב סוֹחְרֵי קִרְשִׁים דִּרְכָּם לְשִׁפּוֹר בְּקִבְלוֹת א"כ חֲשִׁיב כְּנִתְּפָרְסֵם וּכְבָר כ' בְּשׁוֹ"ת
שֶׁב יַעֲקֹב דְּסָגִי בְּאֵם רוּב דִּרְכָּן בְּקִבְלוֹת אַף בְּאַמַּת בְּצַד הִיתֵר א' יֵשׁ לְפַקְפֵּק דְּהָא מְפֻנְרֵשׁ
בַּש"ע דְּבְמִפְּנוֹרְסֵם שְׁהוּא מְלֹאֶכֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ סְפִינָה גַּם בְּתְלוּשׁ וּבְבֵיתוֹ שֶׁל נְכָרִי ג"כ
אִסוּר וַא"כ בַּנ"ד חֲשִׁיב כְּמִפְּנוֹרְסֵם שְׁהוּא מְלֹאֶכֶת יִשְׂרָאֵל וְנְהִי שְׂכ' הַמְּפֻנְרֵשִׁים דְּנוֹקָא
בְּסְפִינָה פִּינּוֹן דְּנִקְרָא עָלָיו שֵׁם יִשְׂרָאֵל אִסוּר אֲבָל בְּדָבָר שֶׁלֹּא קָרָא עֲדִינּוּ עָלָיו שֵׁם יִשְׂרָאֵל
אַף בְּמִפְּנוֹרְסֵם שְׁעוֹשֶׂה בְּשִׁבְלוֹ שְׂרִי מ"מ י"ל בַּנ"ד דְּנִקְרָא עָלָיו שֵׁם יִשְׂרָאֵל אִסוּר וְנְהִי
דְּעַל גּוּף הַקָּרֵשׁ לֹא נִקְרָא עָלָיו שֵׁם יִשְׂרָאֵל מ"מ פִּינּוֹן דִּידוּע בְּכָל הָעוֹר שְׁהוּא מְסַחֵר שְׁלוֹ
אִסוּר וּבְכַרְט דִּי"ל דַּבְּנ"ד גֵּרַע טְפִי דְּבִשְׁלֵמָא בְּנוֹתוֹן חֲפִץ לְבֵית הָאֻמָּן הָרִי י"ל אֻמָּן קוֹנֵה
בְּשִׁבַח פְּלִי וְשׁוּב ל"ח פְּלִל כְּעוֹשֶׂה מְלֹאֶכֶת בְּחֻפֵּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֲבָל בְּמִחְנְפָּר י"ל דַּל"ש
אִקְבַּשׁ"כ ע' מ"ש בְּנַה"מ חו"מ ס' ש"ו א"כ בַּנ"ד דְּהַחְצָר מוֹשְׁפָּר לְהִשְׁרָאֵל וְהוּא מְלֹאֶכֶת
מְחֻנְפָּר וְהַפֵּל יוֹדְעִים דְּהַפּוֹעֲלִים הֵמָּה שְׂכוּרִים מִיְהוּדֵי שְׁפִיר יֵשׁ לְחֹוֹשׁ לַמ"ע: יב) וּבְצַד
הִיתֵר ב' מִפְּחַ דְּנִתְּפָרְסֵם שְׁהוּא בְּקִבְלוֹת וּבְמִידי דְּאִסוּר רַק מִפְּחַ מ"ע מוֹעִיל נִתְּפָרְסֵם
ג"כ יֵשׁ לְעוֹרֵר חֲדָא כַּמ"ש הַנוּב"י דְּנְהִי דְּנִתְּפָרְסֵם בְּכָאן שְׁהוּא בְּקִבְלוֹת מ"מ אֶכְתִּי יֵשׁ
לְחֹוֹשׁ לְחַשְׁדָּא דְּאוֹרְחִים וְכַמְּפֻנְרֵשׁ בְּרַמ"א ס' רַמ"ד וְהַגְּהָה הַנוּב"י כ' לְהַעִיר דִּי"ל דַּל"ח
לְחַשְׁדָּא דְּאוֹרְחִים רַק בְּשִׁבְתָּ וּוּ"ט וְלֹא בַּחוּה"מ וְלִכְאוּרָה יֵשׁ לְהַעִיר מְש"ס ע"ז דַּכ"א
דַּתְּנוֹן לֹא יִשְׁפּוֹר אָדָם לְנְכָרִי הָא לְכוּתִי שְׂרִי הָא לְכוּתִי גְּמִי קַעְבִּיד מְלֹאֶכֶת בַּחוּה"מ וְקִשְׂהָ

שְׁמָא פְּנוּנַת הַתְּנָא גַם בְּנִתְפָּרְסָם בְּעִירוֹ שְׁהוּא בְּשִׁכִּירוֹת וְאִפְ"ה אָסוּר מִפְּתַח חֲשָׁדָא דְאֹרְחִים וְשִׁפִּיר גָּט דְּנֻקָּא נְכָרִי דְּעוֹשֶׂה אִיסוּר גַּם בְּשִׁבְתָּ וּוּ"ט אָבֵל פּוֹתִי דְאִינוּ עוֹבְרֵי רַק בַּחוּה"מ א"כ בְּנִתְפָּרְסָם שְׁהִיא בְּשִׁכִּירוֹת אִין לְאֶסְרֵי הוּאִיל דַּבְּחוּה"מ ל"ח לְחֲשָׁדָא דְאֹרְחִים אָבֵל בְּאֶמְתָּ בְּלֵא נִתְפָּרְסָם שְׁהוּא בְּשִׁכִּירוֹת שִׁפִּיר גַּם בְּכוֹתֵי אָסוּר אִף בְּאֶמְתָּ י"ל לִפְמ"ש לְעִיל דְּבְנִכְרִי ל"ש אִיסוּר מִפְּתַח שְׁלִיחוֹת רַק מִפְּתַח שְׁבוֹת וּבְכוֹתֵי שִׁפִּיר יֵשׁ לְאֶסְרֵי מִפְּתַח שְׁלִיחוֹת א"כ י"ל דְּהָא דְכ' הַנוּב"י דַּבְּחוּה"מ ל"ח לְחֲשָׁדָא דְאֹרְחִים קָאִי דְּנֻקָּא אֲנֻכְרִי אִזְ שִׁפִּיר יֵשׁ לְחֻלְקָא בֵּין שַׁבָּת וּוּ"ט לְבִין חוּה"מ דְּבְשִׁבְתָּ וּוּ"ט יֵשׁ לְחוּשׁ לְחֲשָׁדָא דְאֹרְחִים דְּהוּי מ"ע אֲשָׁבוֹת אֶחָד אָבֵל בַּחוּה"מ אִי מְלֹאכְתָּ חוּה"מ דְּרַבְּנֵי דְּהוּי מ"ע עַל שְׁבוֹת דְּשָׁבוֹת שִׁפִּיר אִין לְחוּשׁ וּבְאֶמְתָּ הַנוּב"י גּוּפָא כ' פֶּן דְּאָף לִפ"מ שְׁהַעֲלֵה הַמֶּלֶם ל"ל דְּגַם שְׁבוֹת דְּשָׁבוֹת אָסוּר וְאִפְ"ה לְפָשְׁתָּא מְע"ש אִפְ"ה מ"ע בְּשָׁבוֹת דְּשָׁבוֹת לֹא חֲשָׁדִינֵן וְהָא דַּבְּחוּה"מ חֲשָׁדִינֵן גַּם כְּשֶׁהוּא בְּקַבְּלָנוֹת אִפְ"ה י"ל דְּלְחוּשׁ לְחֲשָׁדָא דְאֹרְחִים דְּהוּי חֲשָׁשׁ רְחוּק ל"ח פִּינֵן דְּיוּכַל לְהִיּוֹת שְׁיִתְנוּדַע לְהֵם מְקוּדָם שְׁהוּא בְּקַבְּלָנוֹת וְכ"ז בְּנֻכְרִי אָבֵל בְּכוֹתֵי דְיֵשׁ לְאֶסְרֵי מִפְּתַח שְׁלִיחוֹת בַּכַּה"ג אִף לְחֲשָׁדָא דְאֹרְחִים חוּשְׁשִׁין דְּחֲשָׁשׁ מ"ע מִפְּתַח שְׁלִיחוֹת חֲמוּר מְחֲשָׁשׁ מ"ע דְּשָׁבוֹת דְּאִמְרֵיהּ לְנֻכְרִי וְצָדִיקוֹ דְּבָרֵי הַנוּב"י: יג) וְהִנֵּה כַּת"ה הַעִיר דְּלִשְׁי' הַרְמַב"ם וְהַר"ן אִין הִתֵּיר בְּשׁוּם קַבְּלָנוֹת הוּאִיל דְּהִתְמוּן לֹא וְדַעוּ הַחֲלִיּוּקָא בֵּין קַבְּלָנוֹת לְשִׁכִּיר יוֹם הִנֵּה אִף דַּהֲפַמ"ג הַעֲמִיס פֶּן בְּכּוּנוֹת דְּבָרֵי הַר"ן אִין אִילֵם לַעֲנ"ד הַדְּבָר תְּמוּהָ דְאִין סְבָרָא לְאֶסְרֵי דְבָר הַמְּוֹתֵר מִפְּתַח חֲשָׁשׁ שְׁמָא יִסְבְּרוּ ע"ה עַל הִתֵּיר שְׁהוּא אִיסוּר דְּבּוּנְדָאִי לֹא יִחְזִיקוּ אוֹתוֹ לְרִשְׁעָא וּפְשָׁטוֹת דְּבָרֵי הַר"ן מוֹרִין דְּמִתְחַזִּי כְּשִׁכִּיר יוֹם וְהִינֵנוּ פְּסָבְרַת הַר"מ הַמוּבָא בְּתוֹס' דְּלִפִּי שְׁאִינוּ נוֹעַל שְׁכָרוֹ בַּגּוּף הַחֲפִץ דּוּמָה לְשִׁכִּיר יוֹם וְהַפְּנוּנָה דְיִטְעוּ לֹמֵר שְׁהוּא שְׁכּוֹר יוֹם אֲכֹן בְּנִתְפָּרְסָם שְׁהוּא בְּקַבְּלָנוֹת ל"ש דְּבָר זֶה גַּם מ"ש כַּת"ה דְּהָא בְּיַד הַעֲפוּ"ם לְחֻזְרָא מִהַקַּבְּלָנוֹת ז"א דְּכִינֵן דְּיָדוּעַ שְׁאִין הַנְּכָרִי שְׁכִיר יוֹם רַק בְּקַבְּלָנוֹת וְא"כ עכ"פ שְׁיִיף בְּזֶה עֲפוּ"ם אֲדַעְתָּא דְּנִפְשֵׁיהּ קַעֲבִיד וְא"כ לְכַאוּרָה בְּאֵם בְּאֶמְתָּ הַדְּבָר נִתְפָּרְסָם שְׁהוּא בְּקַבְּלָנוֹת הִי מְקוּם לְהַתִּיר וְהָרִי הַנוּב"י כ' דְּבַרְחוּב עֲפוּ"ם עכ"פ ל"ח לְחֲשָׁדָא דְאֹרְחִים וְסָגִי בְּנִתְפָּרְסָם בְּעִירוֹ שְׁהוּא בְּקַבְּלָנוֹת וְנָהִי דְלֹא הִקְיַל שָׁם רַק בַּחוּה"מ מ"מ מוּכַח שָׁם מְדַבְּרֵי דְגַם בְּשִׁבְתָּ הִי מְקוּם לְהַתִּיר אִף בְּאֶמְתָּ אִפְתִּי י"ל דְּהִתֵּיר מִפְּתַח שְׁהוּא בְּבִיתוֹ שֶׁל נְכָרִי ל"ש בְּנ"ד לִפִּי שְׁאִין בְּעַל הַחֲצָר הוּא הָאֲמֵן זוּלַת פּוֹעֲלִים נְכָרִים הַשְּׁכוּרִים מִהַיִּשְׂרָאֵל וְחָשׁוּב כְּהַשְּׁכִיר לוֹ הַנְּכָרִי חֲצִירוֹ וְהוּא עוֹשֶׂה בּוֹ מְלֹאכָה גַם בִּימֵי הַחֹל וּבְכַרְט לְשִׁי' רַשְׁב"ם ב"ב דַּפ"ה דְּחֲצָר הַנְּפָקֵד קְנוֹי לְהַמְפָּקִיד א"כ מִיְקָרִי חֲצִירוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל דְּלִשְׁי' כַּמ"פ חֲצָר הַמְּוֹשְׁפֵר קוּנָה לְשׁוֹכֵר כְּנֻדַע מִמְחֻלְקַת רַש"י וְהַרְמַב"ם ז"ל וְא"כ בְּחֲצָר שֶׁל יִשְׂרָאֵל שׁוּב יֵשׁ לְאֶסְרֵי מִפְּתַח מ"ע: יד) גַּם בְּצַד הַהִתֵּיר מִפְּתַח דְּנִתְפָּרְסָם שְׁהוּא בְּקַבְּלָנוֹת מֵאֵן מִפִּיס שְׁרֹב קוּצְצֵי קְרָשִׁים הֵם בְּקַבְּלָנוֹת וְאִף אֵם בְּעִירְכֶם הוּא פֶּן עֲפ"י רוּב מ"מ פִּינֵן דְּיִהֵי' מְפוֹרְסִים ג"כ לְאֹרְחִים שְׁהוּא שֶׁל יִשְׂרָאֵל שׁוּב יֵשׁ לְחוּשׁ שְׁמָא יְבוֹאוּ שְׁמָה אֹרְחִים מְמֻקְמוֹת כְּאֵלוֹ שְׁאִין רֹבֵם דְּרַפְּם בְּקַבְּלָנוֹת גַּם יֵשׁ לְאֶסְרֵי מִחְמַת חַה"ש כַּמ"ש בַּמַּג"א ס' רַמ"ד לְעַנְיָן הוּצָאָת הַזָּבֵל וְע' שׁו"ת שֵׁאִי"ע ח"ב ס' ס' וּבְשׁו"ת ח"ס חו"מ בְּהַשְׁמָטוֹת ס' מ"ג לְעַנְיָן עֲשִׂיַת אַרוֹן קוּנְדָשׁ בְּשִׁבְתָּ ע"י נְכָרִי עֵי"ש וְנָהִי דְבְּמְקוּם שְׁיֵשׁ רְשׁוּת מֵן הַמְּשַׁלָּה לְעֲשׂוֹת מְלֹאכָה גַּם בְּיוֹם אִידָם שׁוּב לִיכָא חַה"ש כַּמ"ש הַמַּג"א וְכֵן כ' הַנוּב"י סְבָרָא זֹו לְעַנְיָן לְהַתִּיר לְמַפְּוֹר בְּשָׁר בּו' ש"פ מִחְמַת שְׁבַע"ו"ט הִי יוֹם אִידָם וְהַשְׁאוּל רְצָה לְאֶסְרֵי מִפְּתַח חַה"ש וְהַנוּב"י

כ' דל"ש בְּזֶה חה"ש לפי שגם הנְכָרִי קוֹנֶה מֵה שְׁצָרִיף לַחֲגוֹ עיי"ש אַבְל בְּנוֹדָי דְבַעֲרָכֶם לִיפָא רְשִׁיוֹן לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּפִרְהֶסְיָא בְּיוֹם א' שֶׁהוּא יוֹם אֵידָם וְשׁוֹב בְּשַׁבַּת יֵשׁ לְאַסְרוֹר מִפְּתַח חה"ש וְלִכְאוּרָה הִיא עֲצָה לַעֲשׂוֹת שַׁע"מ וְנִהְיֵי שֶׁכ' בְּשׁוֹ"ת ד"ח ס' ז' דְּגַם בְּמִכְרָה שְׁיִיף מ"ע וְכִסְבַּרְת הַתּוֹס' פְּסָחִים דכ"א מ"מ י"ל הֵתָם יֵשׁ חֲשֵׁשׁ ד"ת שְׁיִאמְרוּ שְׁנִיגְהָה מִחֲמַץ בְּפֶסַח אַבְל הֵכָא רַק חֲשֵׁשׁ מ"ע אִיפָא הֵינּוּ דִיחֲשָׁדוּ אוֹתוֹ דְעוֹבֵר בְּאִיסוּר אַמִּירָה לְנִכְרִי וּא"כ י"ל דְּוָקָא בְּאֵם הוּא בְּאַמְת בְּמְלָאכַת יִשְׂרָאֵל נְהִי דְעַפּו"ם אַדְעִתְהִי דְנִפְשִׁיָה קַעְבִּיד מ"מ פִּינּוֹן דְּזֶה אֵינוֹ מְפּוֹרְסָם שְׁפִיר אָסְרוּ חַז"ל אַבְל הֵכָא ע"י מְכִירָה דְחֲשִׁיב בְּאַמְתַּח חַפְזָן שֶׁל נְכָרִי וְלִיפָא רַק חֲשֵׁשׁ מ"ע עַל אִיסוּר דְרַבְּבָנּוּ בְּנוֹדָי דְאֵין לְחוּשׁ וּבִפְרָט דְאִגוּף סְבַרְת הַתּוֹס' פְּסָחִים דכ"א הַנְּ"ל וּכ"ה בב"ח ס' תמ"ה כְּבָר הַעִירוּ מִירוּשְׁלָמִי פ"ק דְּפְסָחִים דר"ח צְנוּה לִישְׂרָאֵל לְמַפְנֵי פּוֹתַח הַנִּפְקָד אַצְלוּ בְּשַׁעֲה ה' עיי"ש וְשׁוֹב הַדְּבָר פְּשׁוּט דִּישׁ עֲצָה לְהַתִּיר ע"י שַׁט"מ וְאָף דִּישׁ לְחוּשׁ מִפְּתַח הַחֲשֵׁשׁ מְכִירָה בְּהַעֲרָמָה מ"מ הַתִּינַח אִי מְלָאכָה ע"י נְכָרִי הִיא אָסוּר מֵה"ת הִיא לְנוֹ לְחוּשׁ לְשִׁי הַתב"ש דְבַמִּידִי ד"ת ל"מ מְכִירָה בְּהַעֲרָמָה אַבְל לִפִּי"מ דְקִי"ל דְמְלָאכָה ע"י נְכָרִי אָסוּר רַק מְדַרְבָּנּוּ א"כ בְּדַרְבָּנּוּ ל"ש חֲשֵׁשׁ מִפְּתַח מְכִירָה בְּהַעֲרָמָה וְגַם הָא יֵשׁ חוֹלְקִים עַל הַתב"ש וְגַם כְּבָר כּוֹ בְּאַשְׁלֵי אַבְרָהָם דְּגַם לְשִׁי הַתב"ש דְבַד"ת ל"מ מְכִירָה בְּהַעֲרָמָה אִפְ"ה הָנִי רַק חוֹמְרָא דְרַבְּבָנּוּ אַבְל מֵה"ת גַּם מְכִירָה בְּהַעֲרָמָה מְהִי א"כ מְכ"ש הִיכִי דְהָנִי בְּקַבְלָנוֹת בְּנוֹדָי דִּישׁ לְהַקֵּל וְגַם י"ל דְּוָקָא הִיכִי דְבַעֲי הַמְכִירָה מֵה"ת אֲזַי יֵשׁ שְׁיִטוֹת דל"מ מְכִירָה בְּהַעֲרָמָה אַבְל הֵכָא דְלִיפָא חֲשֵׁשׁ רַק מִפְּתַח מ"ע וְאֵין הַמְכִירָה בָּא רַק לְהוֹצִיא מִיַּדִּי חֲשֵׁשׁ עַל עֲבִירָה דְרַבְּבָנּוּ בְּכַה"ג הַדְּבָר בְּרוּר דְּגַם מְכִירָה בְּהַעֲרָמָה מוֹעִיל עכ"ז אַחֲרֵי דְעַל גּוּף הַהִיתָר ע"י שַׁע"מ בְּשַׁבַּת יֵשׁ הַרְבֵּה מְפַקְפָקִים וְעִיקָר הַהִיתָר כ' הַד"ח דְדַמִּי לְהָא דְאוּמְרִין חֲטָא א"כ הֵכָא דְאֵין הַהֲפָסֵד גְּדוֹל כֹּל כֹּף פְּשִׁיטָא דְקָשָׁה לְהַתִּיר ע"י שַׁע"מ וּמְעוֹלָם לֹא נִגְהוּ הִירָאִים לְבָנוֹת בֵּית בְּשַׁבַּת ע"י שַׁט"מ דְהָנִי הַעֲרָמָה נִיפְרָת וּמִפְּתַח הַהִיתָר דְקַבְלָנוֹת כְּבָר כְּתַבְתִּי דִּי"ל דל"ח כְּמוֹ נְתַפְרָסָם וְגַם יֵשׁ חֲשָׁדָא דְאוּרְחִים וְאָף שְׁאֵין עוֹבְדִין בְּבִיתוֹ שְׁדָר בּוֹ מ"מ פִּינּוֹן דְעוֹבֵד שָׁם גַּם בְּחוּל א"כ מְפּוֹרְסָם לְכָל שְׁהוּא עֶסֶק שְׁלוֹ וְשִׁלָּא בְּהַפְסֵד גְּדוֹל גַּם הַד"ח הַחֲמִיר וּבְכַמ"ק מְצִינוּ בְּקַעָה מְצָאוּ וְגָדְרוּ בְּהַ גְּדָר ע' פְּסָחִים דנ"ב גְּבִי בְּנִי בְּיִישׁוֹן עיי"ש ט"ס לְדַעֲתִי קָשָׁה לְהַתִּיר לְחַתְנֵי הַקְרָשִׁים בְּשַׁבַּת כְּנַלְע"ד בַּס"ד דִּינָא: וְעַש"ק וַיִּשְׁלַח תר"נ רַאדְמִישְׁלָא יצ"ו.

הק' שְׁמוּאֵל עֲגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל. ס' ל"ט לְכַבּוֹד הָרַב הַה"ג הַצְדִּיק בְּנִש"ק וְכו' כַּקִּש"ת מ' בְּן צִיּוֹן הַלְבָרְשֵׁטָאם שְׁלִיט"א אַבְד"ק בְּאַבִּיב יצ"ו.

בְּדָבָר שְׁאֵלְתוֹ בְּעוֹפּוֹת הַחַדְשִׁים הַמְתַּחֲמָמִים בְּמַאֲשִׁיעֵן וְרַב גְּדוֹל א' חוֹכֵף לְאוּסְרָם וְנִרְשׁ כַּת"ה מְמַנִּי לְשִׁמּוֹעַ חוּ"ד בְּזֶה: א) וְהִנֵּה בְּטָרָם שְׁנַבּוּא לְדִינָא נְקָדִים לְעִינֵי בְּדַבְרֵי הָאוּסְרָ הַנְּ"ל בְּרָאשׁ כ' מִשׁוּם שְׁאֵינָם ב"ק וְצִינֵי לְעִינֵי בַתב"ש ס' ט"ו לֹא אַדְע פְּנוּנְתוֹ בְּזֶה הֵתָם מִיְרֵי הַתב"ש לְעִנֵּי אִם שְׁבָרוּ הָאֲפָרוּחַ וְהוֹצִיאוּ מִשָּׁם א"כ חֲשׁוֹב כְּמוֹ עוֹפֵר שְׁלָא פְּלוּ לוֹ חַדְשִׁי דְהָנִי נִפְל וְזֶה פְּשִׁיטָא דכ"ז שְׁלָא פְּלוּ לוֹ חַדְשִׁי דְאָסוּר דְשָׁהָה לְחוּד אֵינוֹ מוֹצִיא מִחֲשֵׁשׁ נִפְל רַק בְּנוֹלֵד דְאֲזֵי אִיפָא רֹב דְרֹב יוֹלְדוֹת ב"ק וְלַעֲנֵי מִיעוּט נְפָלִים אָף דְהָנִי בְּכָלֵל מִיעוּט הַמְצִיּוֹ מ"מ פִּינּוֹן דְלִשִׁי רוּה"פ אֵין בּוֹ רַק חֲשֵׁשׁ דְרַבְּבָנּוּ אֲזַי שׁוֹב מוֹעִיל שְׁהִיָה ח' יָמִים וְלִש' הַדג"מ אָף בְּנוֹדָי בְּן ח' מְהִי שְׁהִיָה ח' יָמִים וְתוֹלִין דְאִישְׁתַּהִי וְנִהְיֵי דְלֹא שְׁכִיחַ אִפְ"ה שְׁהִיּוֹת ח' יָמִים מוֹצִיאוּ מִחֲשֵׁשׁ נִפְל עכ"פ חַזְוִינֵן דְהִיכִי דְהוּא עֲדִינֵן בְּמַעֲי אִמוֹ

ליכא רובא דב"ק הם ושוב שפיר כ' התב"ש דכ"ז שלא יצא העורף מעצמו יש חשש נפל ולא עוד דהתב"ש הביא שם כמה שיטות דארף ביצא מהאפרוח יש בו חשש נפל ובעי שקה אבל התב"ש מסיק דביצא לאויר העולם ליכא חשש נפל אבל בשברו האפרוח בנודאי דיש חשש נפל ואז הוי החשש מה"ת פיון דכ"ז שלא יצא לאויר העולם לשי' התב"ש ליכא רובא דב"ק הם וכ"ז התם אבל בנ"ד דיוצאים בעצמם מתוך המאשיען כמו שיוצאים מן האפרוח א"כ הרי ליכא שום ריעותא לפנינו א"כ ממנ"פ אם רואין שאינו מתקנים בנודאי דאסורים וכמבואר בש"ס גדה דכ"ג דבעי עכ"פ שיהי' מינו מתקנים ואם נתברר שחיינו עכ"פ זמן מה מהכ"ת לאוסרון: (ב) והנה בתוס' גדה דכ"ג שם העירו בקא דאיבעיא התם בהמה במעי אשה אי אסור באחותה והקשו אמאי לא בעי לענגן ההורגה אי חייב ותירצו דפשיטא דאינו חי שנה שלא תהי' טריפה ומוכח לכאורה דמידי שאינו חי עכ"פ שנה חשיב טריפה אף באמת פנונת התוס' דאינו חי שנה שלא תהי' נעשית אח"כ טריפה אבל אין הפירוש בתוס' דכיון דאינו חי זמן רב חשיב תיקוף טריפה רק הפנונה פיון דאינו חי זמן רב בנודאי דתהי' נעשית אח"כ טריפה אף באמת אפתי תיקושי דכיון דלע"ע אינה טריפה אמאי לא יתחייב ההורגה בשלמא בטריפה ממש אף למ"ד ט"ח אפ"ה ההורגו פטור פיון דסופו למות ע' תוס' סנהדרין דע"ח ודמי לנגמר דינו למיתה דההורגו פטור ע' תוס' מפות ד"ה אבל הקא דלע"ע אפתי לאו טריפה אמאי ההורגה פטור ושוב תיקושי אמאי לא בעי הש"ס לענגן אי ההורגה חייב או לאו וצ"ע לכאורה אולם היטב אשר דיבר בזה בני הרה"ג מ' חיים יחי' דלעולם י"ל הפנונה בתוס' דלע"ע אינה טריפה והאי דפטור ההורגה משום דלכאורה פריה בש"ס חולין די"א דאיהו רוצח נהרג דילמא הנרצח טריפה הוא וההורג את הטריפה פטור ורק דמשני דאזלינו בתר רוב וכבר כ' התב"ש בסי' כ"ט דבמים בראש וס' אי מוח מקיפו ל"ש רוב בהמות פשרות הואיל דיצא מן הרוב דרובם אין להם מים בראש וע' חו"ד יו"ד סי' נ' שהשיג עליו אבל הרא"פ החזיק בדברי התב"ש א"כ ה"ה הקא פיון דלא תוכל לחיות אף שנה שלא תהי' נעשית טריפה א"כ הרי יצאה מפלל רוב וולדות שפעולם ושוב בכה"ג ההורגה שפיר פטור דשמא גם עכשיו הוא טריפה ואי דנוקמה בכלל רוב דרוב אינו טריפה ז"א דבכה"ג דאח"כ בנודאי תהי' טריפה א"כ עכ"פ ויצאה מפלל הרוב ושוב א"א בה לדון גם עכשיו מכח הרוב ושפיר ההורגה פטור מחשש דילמא גם עכשיו טריפה הוא וכפירכת הש"ס חולין הנ"ל עכת"ד ובאמת בתוס' הרא"ש שם מוכח להדיא פן דהרגיש ג"כ פקושת התוס' דאמאי לא איבעיא בש"ס לענגן ההורגה אי חייב ותירץ דאינו חי פולי האי שתהי' ראויה לביאה ולהוציא מידי טריפה ומוכח דאין הפירוש דהוא טריפה מעכשיו רק דעכ"פ תו ליכא מידי שיהי' יכול להוציא מידי חשש דילמא טריפה הוא וכסברת בני הרה"ג הנ"ל והנה בב"ש אה"ע סי' ל"ז העיר דאמאי לא נסתפק הש"ס לענגן אי תפסי קדושי אחותה וכ' דרש"י נשמר מזה מדכ' ואחותה אינו אסורה אלא בחיה הפנונה דאינה חי פלל אבל לשי' התוס' דלע"ע חי רק שסופה למות אמאי לא נסתפק הש"ס אי תפסי קדושי אחותה ומסיק הב"ש דנודאי תופסין בה אף דחי צדיקין אפיה פיון דסופה למות ל"ח וולד לענגן זה שלא והי' תפסי קדושי אחותה עיי"ש ונודע מה שנסתפק מהר"ח אלפנדרי בספר מגיד מראשית באשה שנעשית טריפה אי מותר להבעל לישא את אחותה והעיר דכמו דאיבעיא בנדה דכ"ג במידי דסופה למות אי מתסר

באחותה ה"ה דגיש להסתפק בטרקפה עיי"ש וא"נ דכוננת התוס' שם הוי דכל היכי דסופה
למות חשוב טרקיפה א"כ מה נסתפק מהר"ח הג"ל הרי בטרקיפה גופא הוא איבעית הש"ס
וע"כ דשם לא מייירי בטרקיפה ושוב עכצ"ל בכוננת התוס' כמ"ש לעיל ולפ"ז יש לומר
לענן העופות הג"ל דדוקא בנפש דכל הוולדות ב"ק ניהו וזו לא אסור אבל עופות
הנעשים במאשיען כולם טבעם כה שאינן חיים זמן רב ונפיר כ"ז שחי מותרים וז"ב:
ג) אף לכאורה יש להעיר לפמ"ש בט"ז יו"ד סי' נ"ב בהא דעוף בגייתו שיש במינו מדברי
ונפלה לאור דמפורש בש"ע דתולין להקל וחיידש הט"ז דכיון דבנפלה לאור הבדיקה
מעבב א"כ נהי דאפשר ליתלות אבל עכ"פ חשוב פלא נבדקה אף באמת היכי דליפא
ריעותא רק לחוש שמה שכיח בהו טרופות בזה י"ל פיון דדומין בצורתן ובסימניהם
כשאר עופות אין להחזיק ריעותא ובמקום דהוי בגדר אחזוקי איסורא לא מחזקין אף
באפשר לברר א"צ לברר כמפורש שם בי"ד סי' נ"ב בשלקות ובש"ף סי' פ"ג ובט"ז
יו"ד ס' קפ"ח ובפרט שיש עצה לבדקם איזה זמן אם לא שכיח בהם טרופות יותר מכפי
העופות שלנו וכעין שכ' בשו"ת ד"ח ח"ב סי' ל"ט לענן ונשטין בעופות שאינם לעוטות
ונשמע דע"י בדיקה יצאה מחשש טרופות וה"ה הכא: ד) עוד העיר הרב האוסר די"ל
דמהבצים נעשה מקודם דם וממנו נעשה אפרות וי"ל דבכה"ג אסור ורמז לדברי המג"א
בסי' רט"ז שהשיג על הר"י המתיר במוסק משום דנשתנה והמג"א העיר מבכורות ד"ו
דס"ד דחלב אסור אף שנשתנה ונהי דגזה"כ דשרי מ"מ מחידוש לא גמרינן עכת"ד באמת
כבר כ' הח"י בסי' תס"ז דבנשתנה לדבר המותר לכ"ע שרי דבמת השתא אולינן ונ"ש"ס
דבכורות קאי לפי ס"ד דאפתי לא ידענו דחלב שרי ושוב לא הי' בכלל נשתנה לדבר
המותר עיי"ש וע' שו"ת מהרי"א הלוי סי' ע' מ"ש בזה א"כ ה"ה הכא פיון דנשתנה לדבר
המותר אף שהי' דם מעיקרא אפ"ה שרי דבמת השתא אולינן זולת לשי' המק"ח בסי'
תס"ז שחולק בין עומד לקף או לאו והיינו דבעומד לקף ל"מ שינוי וכסברת הרשב"א
בחולין דק"כ אז הי' מקום לחוש פיון דנעשה מקודם דם ועומד לקף שיהי' נעשה אפרות
יש להחמיר אבל לשי' הח"י בפשיטות יש להתיר ובפרט דמוכח בסי' פ"ו דבכל ריקום
הי' דם מעיקרא ועיי"ש בש"ף ס"ק כ"ג שכ' דבאכלו בעודו דם אסור מה"ת ואח"כ
כשיעשה גבלא פקע האיסור תורה ונעדיין יש בו איסור דרבנן משום שאין לו חיות
עיי"ש מבואר דגם עוף המתהווה ע"י שהתרנגולת מחממת הבצים ג"כ יש בו דם מעיקרא
רק שאח"כ נעשה מסריח ופנ"ח בא לכאן ונהא מפורש בש"ע דגם אפרות מנו"ט מותר
משום דנעשה עפרא בעלמא וע' תוס' גדה ד"נ ע"ב בתרנגולתא דאגמא לפירוש הראשון
דהזכר אסור והנקיבה מותרת דאף למ"ד חוששין לזרע האב אפ"ה ליכא חשש מפח
ינצא מן הטמא הואיל דהתרנגולת אינו מוליד רק הביצה ואח"כ האפרות חשיב כפנ"ח
עיי"ש ע"כ לענ"ד אם עכ"פ ידוע דעופות הללו חיינן עכ"פ זמן מה ודומין בסימניהם
ובצורתן כשאר עופות כשרות וגם אם יבדקו אותם איזה זמן באברים הפנימים ולא והי'
שכיח בהם טרופות יותר מכפי שנמצא בעופות שלנו אזי לענ"ד הדבר פשוט דמותר
לאוכלם בלי שום חשש ופקפוק כנלע"ד בס"ד לדינא: ג' בהעלותה תרס"ה ראדמישלא
יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל. סי' מ' להרב הה"ג וכו' כש"ת מ' חיים פריעד נ"י אבד"ק
סענטפעטיר יצ"ו.

בדבר שאלתו בעני א' שהלה מביתו לקנות סחורה לכפר הסמוך למחנתו אדעתא דהכי לשוב מיד לביתו ולסוף לא נשמע ממנו מאומה ואחר ג"ח נמצא איש א' בנהר והוציאו אותו ושלחו העירה שיבואו יהודים לשם ולא הי' עוד באפשר להפירו בפ"פ נרק שהפירו אותו בבנין גופו וגם בשער שפה העליונה וגם הגידו איזה סימנים בגופו והיינו שאשתו וגם השמש מהעיר הגידו שהי' לו שבר בירכיו והי' קשור במטפחת ולא בתורה של עור ונחשו בו ומצאו שדבריהם פנים וכן העידה אשתו שהי' לו עקמומית באצבעות רגליו שהעצם האמצעי בפרק הי' בולט לחוץ ועי"ז ראש האגודל נכפף ומוטל על האצבע הסמוך וכמה אנשים מצאו במת הנ"ל סימן הלז וגם הפירו המכנסים והמנעלים בטב"ע גמור וגם בסימן וכבר עבר יותר משני שנים משנאבד עני הנ"ל זה תנרף השאלה וכת"ה העיר דהא סימן מובהק מועיל בעגונה ולפ"ז כ' דבנ"ד דיש עכ"פ פמה סימנים בנודאי דחשוב עי"ז פסימן מובהק דמהני: א) ולכאורה יש להעיר לשי' הראב"ד דגם סימן מובהק ל"מ בעגונה רק מדרבנן מפני תק"ע ובכוננתו י"ל דס"ל דאף סימן מובהק ל"ח בירור נרק באבידה דליפא חזק"מ נודאי דממנ"פ אינו של מוצא האבידה כמ"ש בתוס' פתובות דט"ז אז מהני אבל הקא דיש חא"א ולשי' הריב"ש יש ב' חזקות ומה"ט אסרו במשאל"ס ונהי דהתם רק מדרבנן חוששין ואם ניסת לא תצא שאני התם משום דבשהה עד שתצא נפשו ל"ח רק מיעוטא דמיעוטא לקד אסורה רק מדרבנן אבל הקא י"ל דמה"ת בעי עדים נרק מפני תק"ט סגי בסימן מובהק אולם להלכה קיי"ל דסימן מובהק מועיל בעגונה אפי' מה"ת ומכ"ש לשי' הרמב"ם ז"ל דנראה מדרבנן דמה"ת מועיל סימן אמצעי ורק מפני חומר איסור א"א דהוי במיתה חששו חז"ל שלא לסמוך על סימן אמצעי משום די"ל דבאיסור מיתה חששו אף למיעוט וכמ"ש בתוס' קידושין ד"ג וכן סברת המרדכי דבבכור דיש בו חשש שני פרישות ל"מ היתר חולכת משום דבכה"ג אף רוב להיתר ל"מ וע' תוס' מנחות דנ"ד בסופו שכ' דבמידה דיש בו פרת יש לחוש אף למידי דל"ש ונודע שיטת רש"י חולין דקל"ד דבאיסור מיתה ל"מ חזקה א"כ פיון דגם סימן אמצעי מועיל מה"ת רק מדרבנן הוא דל"מ א"כ פשיטא עכ"פ סימן מובהק בנודאי דמועיל: ב) והנה בש"ס ב"מ דכ"ז בהא דקאמר נ"מ לאהדורי גט אשה בסימנים פירש"י כגון שנאבד ביד השליח וצ"ב מאי בעי רש"י בזה ובאמת בשלטי הגבורים על הרי"ף שם כ' כגון שהשליח או האשה תובעים את הגט ולכאורה י"ל דסימן לא עדיף מרוב ובאבידה מועיל רוב פיון דשום אדם אין לו חזק"מ פסברת התוס' פתובות הנ"ל וידוע שיטת הפלאה דרוב שפבר הוחזק מועיל אפי' למזון א"כ הקא בגט יש לנו לדון לענין שני דברים א' לגרש בו את האשה ב' לענין להחזירו להשליח שלא יצטרך לשלם להבעל בזה שנאבד הגט מידו פיון דהשליח הוי פש ש מאחר דבסתמא הוא שליח בשכר וכדמוכח בב"ש אה ע"ס קל"ב ס"ק י"ב וא"כ לענין להחזירו להשליח שיפטור מלשלם בעד הגט לענין זה בנודאי דמועיל רוב להחזירו וכיון שמחליטין מפת הרוב שהגט הוא זה שנאבד מידו א"כ חשיב פרוכ שפבר הוחזק דמועיל אף למזון וה"ה דמועיל גם לגרש בו את האשה אבל בנאבד מיד הבעל או מיד האשה הרי אין לנו לדון רק לענין גירושין שוב י"ל דלענין איסור א"א ל"מ רוב ונפיר גט רש"י דוקא בנאבד מיד השליח פן הי' מקום לומר לכאורה אף באמת ז"א דבשלקא במידי דאף א"נ דעכשיו ל"מ הרוב משום דהוי נגד חזקה אפ"ה לא יתקלקל בזה הדבר שהותרנו מקודם מפת אותו הרוב בשעה שלא הי' חזקה נגד הרוב

אז שפיר י"ל פינון דהדבך הראשון נשאר בהיתירו מפת הרוב וא"כ הרי הנתחזק לנו הרוב
לביורור גמור שפיר מועיל גם עכשיו אף דעכשיו נוגע הדבך נגד ח"א אבל בפ"ד י"ל
דוקא אם יהי' הדין דמותר לגרש בו את האשה אז שפיר והי' השליח פטור מלשלם בעד
הגט אבל א"נ באמת דאסור לגרש בו את.

האשה א"כ ממילא עשה השליח שינוי בשליחתו בזה שאבד את הגט דהא לא יהי' הגט
שנה מידי להבעל ושוב י"ל פינון דא"נ דאסור לגרש בו אפתי והי' השליח חייב לשלם
בעד הגט וא"כ איך שיניף לומר דהואיל דרוב מהני להחזירו לשליח שיפטור מלשלם
בעד הגט שוב מהני ג"כ לענין לגרש בו את האשה ז"א דכל כמה שאין אנו מחליטין
דמותר לגרש בו את האשה גם השליח לא נפטר מלשלם בעד הגט א"כ עוקר הדבך תלוי
רק אם רשאי לגרש בו א"כ בכה"ג אפתי נוגע לחא"א ושוב ל"מ רנבא ודמי לסברת
הרמב"ם בפיהמ"ש פרייתות בנק"ה דהנאת בב"ח ל"ח מוסיף דבעי מוסיף דבע"כ חנייל
וכיון דהנאת בב"ח תלוי באכילה א"כ כ"ז דלא ידעינן דחל לענין אכילה באמת אינו
אסור בהנאה ושוב ל"ח מוסיף וכן כ' המפנרשים בהא דס"ל לר"ל בשבועות דכ"ג
דשבועה ל"מ פולל משום די"ל מגו דלא חל אנבילות ה"ה דלא חל אשחיות דנדך
שפטל מקצתו בטל פולה עיי"ש וה"ה הקא:ג) והנה בסברא זו י"ל שיטת רש"י יומא
דע"ד דמשני הש"ס מודה ר"ל שאסור מדרבנן ופריף אי הכי לא ניתייב עלה ק"ש אלמה
תנן שבועה שלא אוכל ואכל נבילה חייב דמוקי לה ר"י בכולל ור"ל אומר אי אתה מוציא
אלא במפרש ח"ש ואלו בא דרבנן ופירש"י דמייירי באומר שבועה שלא אוכל נבילות
ושחיות ונהעיר בכפ"ת דהא זה הוא רק לפי הס"ד בשבועות אבל למסקנא במפרש אף
לר"י ל"מ משום דליתא בהן ורק דמייירי בסתם וסובר דבסתם גם נבילה בכלל שבועתו
ואמאי פירש"י הקא לפי הס"ד עכת"ק והנלע"ד ליישב דכבר כ' במהרש"א שבועות שם
דלפי המסקנא דבסתם גם נבילה בכלל שבועתו אז גם לר"ל מועיל מפת פולל ורק בס"ד
דמייירי בכלל במפרש בזה חולק ר"ל דל"מ פולל באיסור הפא מעצמו עיי"ש ודבריו
לקאורה צ"ב ובאמת י"ל דהנה בהא דל"מ פולל בשבועה לר"ל פבר הבאתי הטעם משום
די"ל מגו דלא חל אנבילות ה"ה דלא חל אשחיות אולם עוד טעם וי"ל דענין פולל דחל
הוי פהא דקני את ודמור דיש מ"ד דקני הפל הואיל שהקנה לו בהדי דבר הנקנה וה"ה
הקא לענין אאחע"א ג"כ י"ל דבהדי שחיות חל גם אנבילה וכבר כ' הנובי"ק חו"מ סי'
כ"ה דבדבר הנקנה באמירה ל"ש לתלות חז בכתירו משום דהדיבור חלוק וכבר קדמו
בשו"ת הריב"ש סי' שמ"ה וכבר תמהו האחרונים מדברי שו"ת הרשב"א הובא בט"ז
יו"ד סי' רנ"ח לענין אסמכתא עיי"ש א"כ לסברא זו ינצמח דבאומר שבועה שלא אוכל
נבילות ושחיות אף בכלל ל"מ משום דהדיבור חלוק ובזה הי' ניקחא הא דנדריים ד"צ
בנטולה אני מיהודים דפר חלקו והקשו בתוס' דאיך חל איסור נדר איסור א"א ותיירצו
דחל בכלל ונהעיר באב"מ בתשובה דהרי חשיב פולל באיסור הפא מעצמו דל"מ לר"ל
בשלקא לשי' הטור דהתם מייירי באמרה קונם תשמישי על פל העולם א"כ דמי
למקדשין דהווי פאיסור הפא מעצמו על פל העולם דמהני גם לר"ל וכמ"ש בתוס'
שבועות דכ"ד אבל לשי' הב"י דמייירי באומרת קונם תשמיש פל העולם עלי א"כ חשיב
פאיסור הפא מעצמו דל"מ עיי"ש ועפ"ז א"ש דהקא דהוי פולל בחד דיבור שפיר גם
לר"ל מהני וז"ב עוד י"ל קושית האב"מ הנ"ל דהנה לקאורה י"ל בטעמא דר"ל דל"מ

כולל בשבועה משום דהפולל הוא רק במקרה ול"מ שיחול עי"ז במידי שמעכב עליו
איסור אחר בשלמא איסור יוהכ"פ כולל לעולם כל המאכלות וה"ה מוקדשין אבל כולל
דשבועה הוי רק במקרה לפי שכלל עכשיו בדיבורו נבילות בהדי שחוטות כולל כזה אין
בכוחו לעשות חלות במידי שמעכב עליו איסור הראשון ולפ"ז י"ל דכבר העיר בשעה"מ
פי"ז מהא"ב בהא דהקשו בתוס' דאיך חל איסור נדר אאיסור א"א נהרי י"ל הפוננה
דאחר מיתת בעלה אז חל הנדר לכל העולם ונתירן די"ל בנדר לא אמרי' מיתלי תלוי
וכיון דלא חל בשעתה יצא לבטלה והא דנשאל על הראשונה שניה חלה התם הטעם
דעי"ש שאלה לחכם עוקר הנדר למפרע והוי פלא הי' עליו דבר המעכבו מלחול עיי"ש
ולפ"ז וי"ל הפוננה בתוס' דאי לא היתה אוסרת התשמיש רק על אחרים לחוד שפיר הי'
אמרי' דכיון דלא חל בשעתה יצא לבטלה ותו לא חגיל אבל אחרי דבאותו דיבור פללה
איסור תשמיש גם לבטלה ובאופן דחל האיסור לבטלה והיגו באומרת קוים תשמיש כל
העולם עלי כשיטת הב"י וא"כ אף א"נ דלא חל לאחרים עכשיו מ"מ עכ"פ נשאר האיסור
לבטלה ולא יצא הדיבור לבטלה ושוב נהי דלאחרים לא חל בעודה א"א מ"מ עכ"פ י"ל
מיתלי תלוי וקאי וחייל לאחר מיתה א"כ אין פוננת התוס' דבעודה א"א אם תשמיש עם
אחרים תעבור ג"כ משים נדר ז"א דבזה שוב י"ל דל"מ כולל באיסור הבא מעצמו רק
הפוננה דאחר מיתת הבעל שפיר חל הנדר לאחרים הואיל דגם עכשיו חל עכ"פ לגבי
בעל ולא יצא הדיבור לבטלה שוב י"ל מיתלי תלוי וז"ב: ד) נחזור למ"ש לעיל דבכולל
בחד דיבור י"ל דמועיל גם לר"ל וא"כ לפ"ז דברי מהרש"א נכונים דב"ד דנבילה ל"ח
בכלל שבועתו ורק דמייירי במפרש שפיר לא הו' מועיל לר"ל משום דהו' כולל בשני
דיבורים אבל למסקנא דגם בסתם נבילה הוי בכלל שבועתו א"כ בחד דיבור מהני גם
לר"ל אולם להטעם שהבאתי לעיל די"ל להיפוך מגו דלא חל אנבילות ה"ה דלא חל
אשחוטות י"ל דגם בסתם ל"מ כולל לר"ל וגם י"ל נ"מ בין הטעמים והיגו אם נימא
דלר"ל גם על ח"ש לא חל שבועה ויסבור דמפח איסור דרפנן ג"כ חשוב מןשבע ועומד
אפ"ה יוצא מחיכי דנשבע שלא יאכל ח"ש נבילה ושחוטתו אז נהי דלר"ל ל"מ כולל
בשבועה מ"מ לפי הטעם משום די"ל מגו דלא חל אנבילות לא חל נ"כ אשחוטות א"כ
י"ל כ"ז היכי דמה"ת לא חל אנבילה אבל הכא דח"ש לר"ל אסור רק מדרפנן א"כ מה"ת
הרי חל השבועה גם על הח"ש נבילה בכה"ג בנודאי דל"ש לומר מגו דלא חל אנבילה
לא חל גם אשחוטתו הואיל דמה"ת חל גם על נבילה וכמ"ש בב"ש אה"ע סי' ל"א דבאומר
בתה בפרוטה ופרתה בפרוטה ל"ש לומר מגו דלא קנה הפרה לא קנה גם האשה הואיל
דמה"ת גם הפרה נקנה בכסף עיי"ש ונהדר מפורש בש"ס ב"ב דקמ"ג דהיכי דמה"ת
תרומה מעליא הוא ל"ש לומר מתוך שלא קנה זה לא קנה זה עיי"ש ושוב פיון דל"ש
מגו להיפוך וכל אשחוטות שוב חל ג"כ אח"ש נבילה מפח כולל אבל לפי הטעם דכולל
בשני דיבורים ל"מ שוב גם בח"ש נבילה לא חל מפח כולל פיון דהדיבורים חולקים
ולפ"ז י"ל בהא דפריף הש"ס אי הכי דח"ש אסור מדרפנן לא יחול עליו שבועה מאי
פריף דילמא מייירי התם בנשבע על ח"ש נבילה ככולל עם שחוטות דאז שפיר חל גם
לר"ל ככולל דל"ש לומר להיפוך הואיל דמה"ת חל השבועה גם על הח"ש נבילה
ועכצ"ל דהמקשה סובר פטעם השני דהא דל"מ כולל בשבועה משום דהדיבור חלוק
ובכה"ג שפיר אף בח"ש נבילה לא חל הפולל וניחא פירכת הש"ס וכיון שכן מוכרח

רש"י לפרש דמיירי במפרש ואי דנימא דמיירי בסתם ואפ"ה פליג ר"ל דלא חל בכולל ז"א דאי נימא דר"ל חולק גם בסתם ע"כ דאין הטעם משום דהדיבור חלוק רק הטעם משום די"ל מגו להיפוך ושוב לא הי' קשה פירכת הש"ס הואיל דהיכי דחל עכ"פ מה"ת ל"ש לומר מגו דלא חל לענין זה כנז"ל ומדחזינן דהש"ס פריף לר"ל ע"כ דהמקשה סובר בטעמא דל"מ פולל בשבועה לר"ל הני רק משום דהדיבור חלוק ושוב בסתם דהוי בחד דיבור שפיר מועיל גם לר"ל כמ"ש מהרש"א הנ"ל ומדחזינן דר"ל פליג ע"כ מןכרח רש"י הקא לפרש דמיירי במפרש דבסתם לפי שיטת המקשה דהקא גם לר"ל הי' משפחת שיחול על ח"ש נבילה ונהינן בכולל וז"ב בס"ד ודו"ק: ה) ובענין זה העיר בני הרה"ג מ' חיים שליט"א לפרש פירש"י ז"ל שבועות דכ"ד בקא דקאמר רבא דמהני פולל באיסור הבא מעצמו ופריף הש"ס מהא דיש אוכל אכילה אחת ובד"ה אכילה אחת פירש"י ז"ת אחת וקשה הא קתני התם דחייב גם משום יוהכ"פ ונהרי יוהכ"פ חייבו בכפותכת ול"ש לומרנין דחייב אחלב ואטמא בכזית חייב גם משום יוהכ"פ בכזית מטעם אחשבי' ז"א כמ"ש הכפ"ת דביוהכ"פ דתלוי ביותבא דעתא ל"ש אחשבי' וצ"ע אף י"ל דלקאורה תיקשי אמאי מקשה בש"ס דוקא על רבא הרי גם לר"ל דל"ל פולל באיסור הבא מעצמו ג"כ תיקשי אמאי לא תשוב התם בכריתות גם חייב מפת שבועה וכגון שגשבע שלא אוכל ח"ש חלב דחייב משום שביעה לסוגיות הש"ס דשבועות וכמ"ש התוס' שם דגם לר"י אף דח"ש אסור מה"ת אפ"ה חל עליו שבועה דל"ח מןשבע ועומד אף לשי' רש"י יומא דע"ד דאף אי שבועה חל אח"ש כ"ז היכי דבאמת לא אכל רק ח"ש אכל באכל ז"ת שלם שפיר אינו חייב משום שבועה עיי"ש א"כ י"ל דגם רש"י מודה דלענין יוהכ"פ לא סגי בכזית וקא דנקט רש"י ז"ת אי פנונה אחרת יש בזה ונהינן דהי' קשה לרש"י אמאי לא פריף הש"ס גם לר"ל ולכן נשמר רש"י בזה וכו' ז"ת א' ונהינן דהקא לכל הפחות מןכרח לומר שאכל עכ"פ כזית דאל"כ גם משום חלב לא הי' מתחייב וכיון דאכל עכ"פ כזית שוב אינו מתחייב משום שבועה וכשיטת רש"י הנ"ל ושפיר לר"ל א"א למיתני הקא חייב שבועה ולכף פריף דווקא לרבא דמשפחת למיתני חייב שבועה ע"י פולל עכ"ת דודפח"ח: ו) ובזה נבוא ליישב קושית התוס' שם שהקשו לר"ל מהא דמוקדשין חל מפת פולל אף דהני איסור הבא מעצמו ונלע"ד דלקאורה י"ל בטעם דס"ל לר"ל דל"מ פולל בשבועה די"ל דל"מ פולל רק ביוה"כ אנבילה דאף א"נ דלא יחול איסור יוה"כ אפ"ה ידעינן בבירור דאשחוטות יחול איסור יוה"כ ובשום אופן א"א להפקיע איסור יוה"כ מכשירות אז שפיר י"ל דגורר חייב יוה"כ גם אנבילה אכל בשבועה דמועיל שאלה א"כ ליפא הכרח שישאר השבועה אשחוטות פנין די"ל שלא ישאר השבועה גם אפשירות ונהינן דיוכל להנות שישאל על השבועה בכה"ג דגם אפשירות אינו ברור שישאר עליו השבועה אין בכוחו עוד לגרור שיחול השביעה גם אנבילות וא"כ י"ל גם לענין מוקדשין דבמוקדשין פאלו שישנו בשאלה ל"ח פולל ושפיר באכל חלב קדשים שישנו בשאלה אינו חייב מפת קדוש אכל בבכור דליתא בשאלה אז שפיר באכל חלב של בכור שפיר חייב מפת קודש הואיל דליתא בשאלה שפיר חל מפת פולל א"כ לפי"מ דמוקי הש"ס בשבועות שם המתני' דכריתות בבכור שפיר חייב משום מוקדשין הואיל דליתא בשאלה שפיר גם לר"ל מהני מפת פולל: ז) אוכלם לשי' התוס' בכריתות דמתני' מיירי אף בשאר מוקדשין רק דלאחר שגשחט ונזרק דמן פהלקתו ליתא

בשאלה א"כ הִדְרָא קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' אִיךָ חַל לר"ל אִיסוּר קוֹדֵשׁ אַחֲלָב נְהִי דְעַכְשָׁיו אַחַר זְרִיקָה לִיתָא בְּשִׂאלָה מ"מ פִּינּוֹן דְּבִשְׁעַת הַהֶקְדָּשׁ הִי יִשְׁנׁוּ בְּשִׂאלָה וְאָז הָרִי לֹא הִי מִיקְרִי כּוֹלֵל פִּינּוֹן דְּהִי אֶפְשָׁר בְּשִׂאלָה וְאִף דְּעַכְשָׁיו לִיתָא בְּשִׂאלָה וְשׁוּב עַכְשָׁיו לְאַחַר זְרִיקָה הָוִי כּוֹלֵל מ"מ כְּבָר כ' בְּרֵאשׁ יוֹסֵף חֲוָלִין ד"צ לְעַנְנֵי גִיד שֶׁל קוֹדֵשׁ וְהִינּוּ בְּנוֹלְדוֹת קִדְשִׁים דְּלֹא חַל גִּיד טַל מְוֻקְדָּשִׁין אִף לְאַחַר זְרִיקָה נְהִי דְאָז מוֹתֵר לְפָהֳגִים וְחַל לְגַבְיָהּוּ אִיסוּר גִּיד וְשׁוּב י"ל דְּהָוִי מוֹסִיף מ"מ ל"ח מוֹסִיף שְׂיַחְוֵל גַּם לְזָרִים אִיסוּר גִּיד הוּאִיל דְּבִשְׁעַת יְצִירַת הַגִּיד דְאָז הוּא הַזְּמַן חִלּוֹת אִיסוּר גִּיד אִזְ הָרִי לֹא הָוִי מוֹסִיף אִף שְׂיַעֲשֶׂה מוֹסִיף אַח"כ מ"מ ל"מ עֵי"ש וְכֵן מְצִינּוּ בְּכָרִיתוֹת דִּי"ד דְּמִשְׁנֵי פְּגוֹן דְּאִיכָּא בְּרָא לְסָבָא וּמוֹכַח דְּבָאֵם לֹא הִי בְּרָא לְסָבָא מִיָּד אִף שְׁנוֹלֵד לוֹ בֵּין אַח"כ ל"מ מִשׁוּם דְּבַעֲי שְׂיַהֲנִי מוֹסִיף בְּשִׁעֲטָהּ וְעֵי"ש בְּפִיחָהּ"ש לְהַרְמַב"ם ו"ל ש"כ דְּמִיָּרִי בְּבֵן קָטָן וְאַפ"ה מִיקְרִי מוֹסִיף הוּאִיל דְּלְכַשְׁיִגְדִּיל וְיָהֲנִי בְּרַ מְצוֹת יַחֲוֵל עָלָיו אִיסוּר אֲשֶׁת אָבִיו אַבְל עכ"פ בְּלִיכָּא בְּרָא לְסָבָא וּבִשְׁעַת חִלּוֹת הָאִיסוּר בְּנוֹדָאֵי דל"ח מוֹסִיף אִף בְּנוֹלֵד לוֹ בֵּין אַח"כ דְּבַעֲי שְׂיַהֲנִי מוֹסִיף מִיָּד בְּשִׁעַת חִלּוֹת הָאִיסוּר א"כ ה"ה לְעַנְנֵי כּוֹלֵל בְּעֵי שְׂיַהֲנִי כּוֹלֵל בְּשִׁעַת חִלּוֹת הַהֶקְדָּשׁ אַבְל בָּאֵם לֹא הִי כּוֹלֵל בְּשִׁעַת חִלּוֹת הַהֶקְדָּשׁ לִיתָא בְּשִׂאלָה אַפ"ה לֹא חַל הוּאִיל דְּלֹא הִי מִיקְרִי כּוֹלֵל בְּתַחֲלִיל חִלּוֹת הַהֶקְדָּשׁ וְשׁוּב הִדְרָא קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' לְדוֹנְקָתָא אִף בְּאַמַּת י"ל דְּכָבֵר הָעִיר בְּרִיטְב"א דְּפָרִיף בְּש"ס בְּהָא דִּישׁ אוֹכֵל אֲכִילָה אַחַת וְהָרִי הֶקְדָּשׁ וְכ' הָרִיטְב"א דִּי"ל דְּמִיָּרִי בְּהֶקְדָּשׁ הַבָּא לִיד הַגְּזַבֵּר וְלִיתָא בְּשִׂאלָה וְצ"ב אַמָּאֵי לֹא מִשְׁנֵי הַש"ס הָכִי תִירוּץ זֶה וְעַכְצ"ל כַּמ"ש הָרִיט"א דְּבִקְדָּשֵׁי מְזַבַּח מוֹעִיל שְׂאֵלָה אִף בְּבָא לִיד הַגְּזַבֵּר פִּינּוֹן דְּעִיקְרוּ בָּא לְכַפֵּרָה א"כ כ"ז שְׁלֹא נִזְרַק דָּמוֹ כְּהִלְכָתוֹן ל"ח עוֹד גָּמַר מְעַשֶׂה וְשִׁפִּיר מְהַנִּי שְׂאֵלָה וְכַמ"ש בְּתוֹס' גִּיטִין דל"ב דָּגַט כ"ז שְׁלֹא בָּא לִיד הָאֲשֶׁה ל"ח גָּמַר מְעַשֶׂה וְא"כ י"ל לר"ל דְּסוֹבֵר בְּקִידוּשִׁין דַּנ"ט בְּקִידָשׁ אֲשֶׁה לְאַחַר ל' יוֹם וְחִזְרָה בָּהּ דל"מ וְהַטַּעַם דְּנִתְיַנַּת מְעוֹת לִיד הָאֲשֶׁה ג"כ חֲשִׁיב מְעַשֶׂה א"כ לְשִׁיטְתוֹ אִף בְּקִדְשֵׁי מְזַבַּח ל"מ שְׂאֵלָה אַחַר שְׂבָא לִיד הַגְּזַבֵּר וְנָהִי דְמַחְסֹר עוֹד הַכִּפֵּרָה אַפִּי"ה לְשִׁיטְתוֹ לֹא אֲתִי דִיבּוּר וּמְבַטֵּל אִף מְעַשֶׂה כָּל דְּהוּ עֵי"ש וּלפ"ז י"ל לְפִי"מ דְּאִיתָא בְּפִסְחִים דַּס"ו דְּהִלְל הַזְּמַן לֹא הִי מְקַדֵּשׁ פְּסַחוֹ רַק כְּשֶׁהִבְיָאן לְעִזְרָה וְכ' בְּתוֹס' שָׁם דְּהַכְּנִיסוֹן לְעִזְרָה מִמָּשׁ וְאָז הַקִּדְשִׁין א"כ י"ל דְּמִתְנִי מִיָּרִי שְׂהַקְדִּישׁוּ אַחַר שְׂבָא לְעִזְרָה וְלר"ל לְשִׁיטְתוֹ דל"מ שְׂאֵלָה כְּשֶׁבָּא לְעִזְרָה א"ב הָרִי לֹא הִתְחִיל כָּלֵל בְּהֶקְדָּשׁ זֶה כַּח הַשְׂאֵלָה דְּהָא מִיָּד בְּשִׁעַת חִלּוֹת הַהֶקְדָּשׁ הִי בְּעִזְרָה וְכִינּוֹן דְּלֹא הִי לוֹ פַּח הַשְׂאֵלָה מְעוֹלָם שׁוּב הָוִי בִּירוּר שְׂיַוְשָׁר אִיסוּר קוֹדֵשׁ עַל הַבְּהֵמָה וְשׁוּב שְׁפִיר חֲשִׁיב כּוֹלֵל וְחַל גַּם אַחֲלָב וְהַתּוֹס' בְּכָרִיתוֹת ש"כ דְּרַק לְאַחַר שְׁנִזְרַק דָּמֵן כְּהִלְכָתוֹן לִיתָא בְּשִׂאלָה וּמוֹכַח דַּס"ל דְּבִקְדָּשֵׁי מְזַבַּח מוֹעִיל שְׂאֵלָה אִף אַחַר שְׂבָא לִיד הַגְּזַבֵּר קָאֵי לְדִידָן דַּס"ל כַּר"י דכ"ז דְּלֹא הָוּוּ גָּמַר מְעַשֶׂה אֲתִי דִיבּוּר וּמְבַטֵּל דִּיבּוּר וְשִׁפִּיר מְהַנִּי שְׂאֵלָה אִף בְּבָא לִיד הַגְּזַבֵּר הוּאִיל דכ"ז שְׁלֹא גָּמַר הַכִּפֵּרָה ל"ח עוֹד בְּכָלֵל גָּמַר מְעַשֶׂה וּמִיָּוֶשֶׁב הַכָּל בַּס"ד וְדו"ק נְחִזְרוּר לַנ"ד עכ"פ לְשִׁי הַרְמַב"ם מַה"ת מְהַנִּי סִימָן אֲמָצְעֵי בְּעִגּוּנָה וְרַק מְדַרְבְּנָן ל"מ הוּאִיל דְּבְּאִיסוּר מִיתָה דְחָמוּר עוֹד מְאִיסוּר כְּרַת וְכַמ"ש בְּתוֹס' יְבָמוֹת ד"ה חַז"ל חֲשָׁשׁוּ לְמִיעוּט עכ"פ נִשְׁמַע דְּסִימָן מוֹבָהֵק מוֹעִיל בְּנוֹדָאֵי וְסִימָן אֲמָצְעֵי ל"מ וְלְשִׁי רוּה"פ בְּסִימָן אֲמָצְעֵי אִף אִם נִיסַת תְּצַא: ח) וְרֵאִיתִי לְכַת"ה בְּהִבְיָא מְשׁוֹת פנ"י דְּבְּאֲשֶׁתְּהִי אַחַר שְׂהוּצִיאוֹ מִן הַמַּיִם גַּם סִימָן מוֹבָהֵק ל"מ בְּזֶה דְּאֲמָרִי דְּאִשְׁתַּנִּי וְע"ז כ' כַּת"ה דכ"ז אִם

הי' מפירים אותו בט"ע בפניו א"כ פיון דאחר ג"י אנו אומרים דונדאי אישתנו א"כ הרי מצד הצורה נראה שהוא אחר א"כ שפיר גם סימן מןבקהק ל"מ ונהרי זה פרוור דאם בפ"פ נזכר שהוא אחר אף דע"ו הסימנים נזכר שהוא זה אפ"ה ל"מ נדמי להא דמפנרש בש"ס ב"מ דכ"ז סימנים וסימנים יניח וא"כ עכצ"ל דאחר הוא והסימנים נשתנו אבל הקא דלא הי' אפשר להפירו בפ"פ א"כ ליפא שום הוכחה דאחר הוא א"כ מהכ"ת לחוש שנשתנו הסימנים יפה העיר וחזן לזה י"ל לפמ"ש בשו"ת מהרש"מ ח"ג סי' קס"ז דבס' אישתהו אף להמחמירין מ"מ ביש סימן מןבקהק יש הוכחה דלא אישתני א"כ ה"ה בזה י"ל פיון דלשי' הר"ת בכול גופו שלם ויש טב"ע בגוף אף בנשתנה פניו יש להתיר וכן לדעת הר"י בכור שור הובא בדעת זקנים פ' שופטים דאם העדים שרואין אותו אחר מיתתו הפירו אותו בחייו אף לאחר ג"י מעידין עליו א"כ ה"ה באשתהי במים נהי דלא קיי"ל כר"ת מ"מ היכי דיש סימן מןבקהק דמועיל מצד עצמו ורק דרוצין לסתור ההוכחה של הסימן ע"י היפך צורה בכה"ג י"ל דאף אם הי' נזכר הצורה אפ"ה ליפא הוכחה לסתור הסימן די"ל דמצד שהפירו אותו בחייו וכל גופו שלם עי"ז נזכר צורתו אף אחר ג"י אכן בשו"ת פנ"י מייירי היכי דליפא צירוף מפת שיטת הר"ת וכגון שלא הפירו אותו בחייו או באין כל גופו שלם וז"ב: ט) ובפרט דהרבה פוסקים חולקים על הפנ"י הנ"ל וגם דבנ"ד יש הרבה סימנים שאינם עשויים להשתנות אז בונדאי מועיל סימן מןבקהק אף באשתהי ואבר עקום בונדאי דאינו משתנה אחר מיתה וכן העלה בשו"ת בי"ש מס' כ"ט עד סי' ל"א שכ"ג"כ דבאבר עקום ל"ח לנשתנה יצא דבנ"ד א"נ דחשיב סימן מןבקהק בונדאי דהי' מועיל ול"ח לנשתנה אחר שיצא מן המים ורק דגוף דבר זה אי בכה"ג חשיב סימן מןבקהק לא ברירה לי ומצד השבר יפה הביא כת"ה מנובי"ת וח"ס שכ' די"ל דל"ח אף סימן אמצעי וע' שו"ת כ"ס סי' ל"א אף מצד שהי קשור במטפחת זה גופא חשיב סימן דרוב שיש להם שבר הולכין בתגורה של עור וזה שקשור במטפחת חשיב בגדר מיעוטא מיעוטא וכן כ' בשו"ת בי"ש סי' מ"ג דבחגיר בתגורה שלא פדרף רוב העולם זה גופא חשיב סימן וכעין זו כ' בשו"ת ח"ס יו"ד סי' ט"ז בהא דסמכין אסימן בעגלים אף דלשי' הנובי"ת והדג"מ חשש ז' ימים הוי מה"ת אפ"ה י"ל נהי דנפלים הוו מיעוט המצוי מ"מ שיהי' נפלים ואעפ"כ והי' להם הסימן זה בונדאי בכלל מיעוט דלא שכיח עיי"ש וה"ה הקא נהי דשבר הוי מיעוט המצוי ול"ח אף בכלל סימן אמצעי מ"מ איש שיהי' לו שבר ויהי' קשור במטפחת זה לא שכיח וחשיב עכ"פ סימן אמצעי ונהי אם הי' מפירין המטפחת שהי' קשור על שברו שהוא באמת של בעלה הי' הדבר פשוט להתיר דחשיב כמו טב"ע בכלים דלא מושלי דל"ש להשאל דבר הנצרך לו לקשור את שברו לפי שיוכל לבוא עי"ז לידי סכנה ועדיף טפי מכיס וארנקי וא"כ אף א"נ דלשי' הב"י גם בכלים דלא מושלי חוששין לשאלה עכ"פ מדרבנן מ"מ בצירוף סימן אמצעי בונדאי דמועיל דאף להחולקים על מהר"ל מפראג דל"מ סימן בגוף וטב"ע בכלים מ"מ פלים דלא מושלי בצירוף סימן הגוף בונדאי דמהני כמ"ש האב"מ בסופו בתשובת הג' הספ"י ז"ל דמה"ט לא נקט במתני טב"ע בכלים דטב"ע בכלים דלא מושלי בצירוף סימן הגוף מהני וא"כ הקא שבר מצד עצמו לשי' כמ"פ חשיב סימן אמצעי ואף א"נ דל"ח רק סימן גרוע מ"מ אם יש ג"כ טב"ע בכלים דלשי' רנה פ"ל"ח לשאלה וגם לשי' הב"י רק מדרבנן יש לחוש לשאלה א"כ לענין דרבנן סמכין שוב על הסוברים דשבר חשיב סימן אמצעי

ובהדי סימן אמצעי בנודאי דל"ח לשאלה, אף באמת בנ"ד בנודאי דלא הפירו את
 המטפחת נרק די"ל דזה גופא שינדמן אדם שהי' לו ג"כ שבר וקשור במטפחת הוי מילתא
 דל"ש ועכ"פ עי"ז חשיב בכלל סימן אמצעי: י) והנה מצד שהי' ראש אגודל נכסף על
 אצבע השני ועצם האמצעי הי' בולט לחוץ והי' זאת בשני רגליו א"נ דזה חשיב סימן
 מובהק א"כ מפת זה לחוד הי' סגי להתיר ובאמת בשו"ת בי"ש סי' ל"א נסתפק די"ל דזה
 חשיב סימן מובהק אף בשו"ת פנ"י כ' דזה ל"ח רק בכלל סימן אמצעי וכן כ' הישי"ע
 בתשובה ל' הנדפסת בשו"ת בי"ש אף נהי דנימא דל"ח רק בכלל סימן אמצעי מ"מ בהדי
 שבר הקשור במטפחת דג"כ חשיב סימן אמצעי ובהדי עקמומית ברגליו דחשיב ג"כ
 פסימן אמצעי א"כ לשי' רוה"פ ב' סימנים אמצעים חשיבי בכלל סימן מובהק וכבר כ'
 בשו"ת בי"ע דתרי רובי מועיל בעגונה א"כ סימן אמצעי עכ"פ חשיב פרוב והיכי דיש
 ב' סימנים אמצעים חשיבי כמו תרי רובי דמהני גם יש צד היתר בנ"ד ע"י שהפירו
 המנעלים והמכנסים בטב"ע גמור א"כ לשי' כמ"פ סימני הגוף בצירוף סימן מובהק בכלי
 ג"כ מהני ואף א"נ דגם למ"ד סימנים דרבנן ג"כ חוששין לשאלה ודלא פמהר"ל מפראג
 מ"מ היכי דיש ב' סימנים אף להמתמירין אינו רק חששה דרבנן וא"כ לענין דרבנן י"ל
 דל"ח לשאלה ומכ"ש בטב"ע בכלי דעדיף פשיטת מהר"ם ברבי ובפרט דמכנסים לשי'
 מהרי"ט חשוב בכלל פלים דלא מושלי ועי' שו"ת משיב פהלקה סו' ד' וסי' ו' מ"ש בזה
 ולשי' השבו"י גם מנעלים חשוב פלים דלא מושלי וא"כ בכלים דלא מושלי גם להב"י
 ליפא רק חשש דרבנן בכה"ג בנודאי די"ל דאם יש סימנים אמצעים בגוף בהדי טב"ע
 בכלים דלא מושלי דמהני וכמ"ש האב"מ הנ"ל: יא) יצא דבנ"ד יש פמה צדדים להיתר
 דמפת עיקום ברגל יש דיעות דהוי סימן מובהק ועכ"פ סימן אמצעי חשוב לכ"ע ושבר
 הקשור במטפחת ג"כ הוי סימן אמצעי א"כ אף אי נרצה לחוש דגם ב' סימנים אמצעים
 ל"מ בעגונה והיינו דגם תרי רובי ל"מ בעגונה מ"מ עכ"פ פשיטא דמה"ת בנודאי דמהני
 ולענין דרבנן ל"ח לשאלה דאף להחולקים על מהר"ל מפראג והח"צ מ"מ בי"ש ב' סימנים
 בגוף בהדי טב"ע גמור בכלים דלא מושלי בנודאי דל"ח לשאלה וגם יפה כ' כת"ה דבעני
 פזה ל"ש שישאיל פליו ואף א"כ דלהב"י גם בכה"ג חוששין לשאלה מדרבנן מ"מ בהדי
 סימני הגוף לכ"ע מהני וגם הרי פבר כ' בשו"ת השיב משה דמאן דסובר סימנים דרבנן
 מוקי הא דמחזירן בעידי אןפי היכי דיש לו גם סימן אמצעי בחמור עיי"ש, ונשמע דטב"ע
 בכלים דלא מושלי בהדי סימן אמצעי מהני, מכ"ש בנ"ד דיש ב' סימנים אמצעים בגוף
 בהדי טב"ע בכלים דלא מושלי בנודאי דמהני ובפרט שפבר נאבד זכרו זמן רב פבר כ'
 הח"ס בכ"מ דבזה"ז דבי דנאר קבוע אם עבר זמן רב ונסיעתו מביתו לא הי' מחמת
 קטטות, ונסע אדעתא דהכא לשוב לביתו תיקף עי"ז גופא פבר יצא מח"א ד"ת ע"כ מפל
 הנ"ל הדב' פשוט להיתר אחר שישב ב"ד של ג' להתיר האשה פדין הנזיסת בע"א כנלע"ד
 בס"ד לדנא והשי"ת יצלינו משגיאות: ה' חקת תרע"ב ראדאמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' מ"א להרב הה"ג מו"ה לוי יצחק גרו"ו אב"ד דווישק
 שליט"א. בדבר שאלתו באחד שמכר חמצו בע"פ ושכח לכתוב חבית של י"ש שהיו לו
 במק"א ומכר אחר צהרים ולא עשה שאלת חכם ומכרו לעפון"ם וקיבל דראתו והשפיר
 לו את המקום ואחר הפסח שאל אם החמץ מותר והנה כת"ה הביא דברי הנוב"י
 והפמ"ג דנהי דאח"ז איסור לא מהני מכירתו מ"מ אם הוציאו מרשותו והנכרי זכה בו

שוב איני עובר אח"כ בב"י ונהביא דברי החולקים: א) הנה באמת מה שהביא דברי המ"א בשם המ"ב דאחה"פ סומכין אשי הפוסקים דכסף קונה בעפ"ם באמת לשי' התנאי גם בנודע לו בע"פ אחר זמן איסור שלא מקרו רק בכסף אפ"ה סומכין אקנין פסד דבאמת י"ל דחשיב ס"ס להיתר שמה כשי' רש"י ו"ל דהלכה כר"ל ושמה כשי' הרמב"ם ו"ל דגם לר"י מ"מ עפ"ם קונה בין בכסף בין במשיכה ובאמת העיר ברי"ט אלגזי די"ל דגם במקירת בכור יועיל קנין פסד מס"ס אף באמת בכור חשוב איסור פרת כמ"ש המרדכי סוף יבמות ונודע שי' השט"מ דבאיסור פרת גם ס"ס ל"מ או כמ"ש ברי"ט אלגזי דעכ"פ לא יוכל הנכרי להוציא מרשות הישראל דלשי' פמה פוסקים ס"ס לא מהני להוציא ממון ושוב כיון דנשאר ברשות הישראל אם יעבוד בו והו' נראה כעובד בקדשים ולפי"ז י"ל בקמץ בע"פ דעכ"פ לא חשיב של הישראל מצד איסור תורה אז אם יש ס"ס דקנהו העפ"ם שפיר יוכל להוציא מרשות הישראל ול"ש לומר דס"ס ל"מ במקמץ כיון דלעת עתה בלאו"ה אין להישראל זכות בו ושוב כיון דמחליטין מפח הס"ס שהוא של עפ"ם שוב אין הישראל עובר בב"י אף באמת יפה כ' בנוב"י דאח"ז איסורו בנודאי ל"מ במקרו בכסף אף לשי' רש"י ו"ל כיון דהמוכר אין לו מה למכור שוב בדבר של הפקר ל"מ קנין פסד ולפלא על כת"ה שלא העיר בזה, רק עכ"פ י"ל דמהני קבלת הפסד על שפירת החצר ושוב י"ל דקנה החמץ ע"י החצר: ב) וכת"ה העיר דכיון דלא עמד בצידו א"כ אינו מועיל רק מטעם שליחות ול"מ בעפ"ם וקנין אגב ל"מ בהפקר כמ"ש בנוב"י ונה"מ סי' ר"ב ונהביא דברי הקצה"ח בסי' רע"ה דמהני בהפקר קנין אגב, אף כ' דבשלמא אם הי' שייך קנין חצר אז מהני אף בלי פונות קנין דחצר קונה שלא מדעתו אבל קנין אגב ל"מ באינו מתכוין לקנות זת"ד, באמת גם אם הי' שייך בזה קנין חצר ג"כ ל"מ בלי פונות כמ"ש התוס' ב"ב דנ"ד דדוקא באם א"י שהוא בחצירו ואז מהני שלא מדעתו אבל בידוע שהוא בחצירו ולא מתכוין לקנות ל"מ עיי"ש י אף גם להסוברים דבהפקר ג"כ מהני קנין אגב י"ל כ"ז באם מחזיק בקרקע הפקר ואחר מקנה לו אגבן מטלטלין דלשי' המחבר בסי' ר"ב בצייבורין מהני אגב אף בלי אמר לו קני אגבן מ"מ חוץ לזה דהרמ"א חולק וגם לפמ"ש הש"ך שם גם פונות הרמב"ם ו"ל הוא מטעם חצר והראב"ד ס"ל דלא מהני קנין בקרקע ומטלטלין ביחד א"כ שוב בעפ"ם דל"מ חצר שוב בנודאי גם בצייבורין בעי שיאמר לו קני אגבן ונהגם דלשי' הסמ"ע מהני דחשיב אפסרא דארעא, מ"מ יש פמה סברות לאיסור ועיין בספרי ח"ב סי' א' אף באמת לשי' הנמ"י הביאו בש"ך סי' רמ"ג חצר המשתמרת אף באינו עומד בצידו מועיל מטעם יד ושוב מהני גם בעפ"ם ולשי' הקצה"ח בסי' קצ"ד מועיל חצר בעפ"ם מטעם שליחות דהיכי דהשליח אינו בר ברית ל"ב שיהי' המשלח בן ברית א"כ עכ"פ בחמץ שעה"פ דרבנן יש לסמוך אשי' הנמ"י הנ"ל בצירוף שכ' הקצה"ח דחשיב ס"ס שמה חשוב יד ושמה חצר מהני מטעם שליחות אף בעפ"ם ממילא הועיל הדראהן על שכירות קרקע ואיקני לו החמץ ע"י החצר: ג) אף באמת יש לחוש לשי' הירושלמי דל"מ דס"ל חמץ בע"פ מחצות אסור מה"ת גם ב"י יש ושוב אף דאח"כ קנה הנכרי את החמץ ע"י החצר מ"מ פכר עבר בב"י אף באמת לשי' המ"א ליכא ב"י עד הלילה וא"כ עכ"פ לא עבר רק ספק ב"י דשמה כשי' הפוסקים דליכא ב"י בע"פ בלילה פכר הו' של עפ"ם ונאחר הפסח שוב הוי ספק דרבנן ואף דבע"פ גופא חשיב ס' ד"ת מ"מ אז לא הי' לנו נ"מ לדין בזה דבלאו"ה עיבר בעשה דמשביתו

ומחוייב להשביתו קודם שיש ורק הנ"מ הוא לאחר הפסח ואז הני סד"ר ועיני' בספרי ח"א
סי' ס"ח וחוייב לזה יפה כי ובשו"ת ב"צ יו"ד ח"ב דכמו שכ' בתוס' ריש פסחים דגוקשה
גם למ"ד ד"ת מ"מ גם לר' יהודא מותר אחה"פ דגוקשה דלית ביה רק חד קרא מוקמינן
ליה רק לפסח גופא וה"ה בתערוכות חמץ דגלמוד מקרא דכל מתמצת ג"כ אף לר' יהודה
מ"מ בע"פ אינו אסור באכילה מה"ת שוב בנודאי ליפא ב"י בער"פ בתערוכות חמץ
עיי"ש וא"כ ביי"ש דלא חשיב רק תערוכות חמץ א"כ אם עפוי"ם זכה בו מקודם הלילה
פשיטא דמותר אחה"פ וא"כ ה"א די"ל דקנהו העפוי"ם מטעם חצר או לשי' הנמ"י דחשיב
פ"ד או לשי' הקצה"ח דמהני אף מטעם שליחות ובפרט די"ל דביי"ש ליפא מהחמץ רק
דבר מיעוט כמ"ש במחצה"ש סי' תנ"א ועכ"פ ליפא כבא"פ ומפ"ש בשו"ת משיבת נפש
דבליפא פזית בכדי אכילת פ"ס מותר אחה"פ דנהי דבפסח חוששין לשיטת הרמ"כ מ"מ
אחה"פ מתירין היכי דליפא כבא"פ וגם יש לצרף מ"ש בתניא דביי"ש שא"א לשמות
ממנו שיעור פזית כבא"פ מחמת חורפו יש להתירו בהנאה אחר הפסח עכ"פ בהפ"מ
והקי"ת מפת זיעה קשה לצרף עכ"ז בנידון דידן דהעיקר דבתערוכות חמץ ליפא איסור
תורה בע"פ גם לר' יהודה וממילא ליפא בל יראה בע"פ ושוב י"ל דקנהו העפוי"ם בתורת
חצר לשי' הנמ"י ומטעם יד ולשיטת הקצה"ח מטעם שליחות עיי"ש בסי' קצ"ד באריכות
א"כ עכ"פ אחה"פ יש לסמוך להתירו בהנאה עכ"פ או לערבו חד בתרי אז יש להתיר
אף בשתיה, וגם במג"א מפ"ש דבדיעבד סומכין אקנין פס"פ דעכ"פ חשוב כג"ד דלא
ניחא ליה בגנוני' ולא אוקמא רחמנא ברשותי' והסברא י"ל עפמ"ש הח"ס דנהי דחמץ
שנמכר אינו בכלל ביטול מ"מ אם לא מכרו פדינו הוי בכלל ביטול וזה הפנונה במילת
דבערתיו היינו שמכרתיו ורק דלא מהני המכירה שוב הוי בכלל הביטול וא"כ אם מכרו
בכסף ממ"נ אינו עובר בב"י דאם הדין דכסף קונה בנודאי אינו עובר ואם לא חשיב קנין
שוב הוי בכלל הביטול וא"כ ליפא חש"ש רק לענין דרבנן דמדרבנן אף בביתולו אסור
ושוב לענין דרבנן יש לסמוך דכסף חשוב קנין וא"ש מה דבדיעבד סומכין אקנין פס"פ
ויש לדבר בזה הרבה ואכמ"ל, ואלי נכתב בהש"ט מ' שעשה שאם נשכח ממנו דבר אחד
יהי' בכלל המכירה בנודאי ליפא חש"ש אף גם בלא זה יש להתירו בהנאה עכ"פ או ע"י
ביטול ברוב יש להתירו גם בשת"י כנלע"ד ברור בס"ד: בעה"ח יום ג' י"ב למב"י תרפ"ה
קאשוי.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' מ"ב לכבוד הרב ההגה"צ בנש"ק מו"ה ארי' ליבוש
האלברשטאם נ"י אבד"ק צאנס.

בדבר שאלתו שמקדמת דנא נשלח מעות א"י מפל הגליל לקהלתו ומקהלתו שלחו
להנשיא אף נתחלק מזה איזה סכום ליחודים בא"י ועתה אנשי הגליל שולחים בעצמם
המעות להנשיא ונסתפק כה"ה אי מותר לשלוח מהמעות אנשי העיר להיחידים כמו שה'
מקדם ע"כ תורף שאלתו בקצרה, ונה תשובתי בס"ד: א) הנה באמת בזה יש שני חששות
(א) מפח שינוי דעת המתנדב (ב) אם אנשי העיר עצמם יכולים לשנות מצדקה לצדקה,
והנה אם מותר לשנות מצדקה לצדקה רבו בו הפירושים ומקור הענין הוא בש"ס עירוכין
ד"ו דעד שלא בא ליד גבאי מותר לשנותה ומש"ב ליד גבאי אסור לשנותה ויש בזה
הרבה פירושים פירש אהד דעד שלא בא ליד גבאי מותר לשנותה לגמרי למצוה אחרת
שס"ל דבצדקה לא אמרו אמל"ג ומטעם חיוב נדר מותר לשנות אף לדבר מצוה אחרת

ואחר שָׁבַא לִיד גַּבְאֵי אָסוּר לְשׁוֹנוֹת לְדַבֵּר מִצְוֵה אַחֲרֵת דְּהַגְבַּאי זָכָה בְּשִׁבִיל הָעֵנִי וּלְשִׁי הַרְבֵּה פּוֹסְקֵי הַפִּירֵשׁ בְּשׁ"ס רַק לְלוֹוֹתָהּ וְלַחֲזוֹר וְלַפְרוֹעַ שְׂרִי אֲבָל לְשׁוֹנוֹת לְצַדִּיקָה אַחֲרֵת אָסוּר וְשִׁיטַת ר"ת דַּאֲף שֶׁהַפִּירֵשׁ בְּשׁ"ס לְלוֹוֹתָהּ אֲבָל לְדַבֵּר מִצְוֵה מוֹתֵר לְשׁוֹנוֹת אֲף הַגְבַּאי וּמכ"ש שֶׁהַצִּיבוֹר רִשְׁאִין לְשׁוֹנוֹת אֲף לְדַבֵּר הַרְשׁוּת וּבִלְבַד שִׁיְהִי לְצַרְכֵי צִיבוֹר וְאִפ"ה מוֹדָה הַר"ת אִם גָּבוּ לְצַוְרָה עֲנִיִּים מְעַלְמָא לְשִׁמּוֹס דְּזָה אֲף מִרְצוֹן הַצִּיבוֹר אָסוּר לְשׁוֹנוֹת דְּכָבֵר זָכוּ בּוֹ עֲנִיִּים וְצַדִּיקָה זֹו לֹא נִגְבֵּה אֲדַעְתָּא דְּצִיבוֹרָא נִמְצָא דְּהִכָּא שְׁגָבוּ הַמַּעוֹת לְצַוְרָה עֲנִיִּי אִה"ק וְזָה חֲשִׁיב פְּעֻנִיִּים יְדוּעִים דְּיָדוּעַ מִי וּמִי יוֹשְׁבִים בֵּאֵה"ק וְעֵינֵין בְּשׁו"ת ח"ס חו"מ בְּהַשְׁמָטוֹת ס' כ"ז שֶׁהָאֲרִיף בְּזָה וְכִי דָאִם גָּבוּ מַעוֹת לְחַלְקֵי גוֹף הַמַּעוֹת לְעֲנִיִּי אִה"ק כְּבָר זָכוּ בּוֹ עֲנִיִּי אִה"ק וְאָסוּר לְשׁוֹנוֹת וְעֵינִיִּים בְּשׁו"ת ח"ס וְכִסִּי ט' כ' דְּכָל הַמַּתְנַדֵּב לְצַדִּיקָה אִם רוֹצִים לַעֲשׂוֹת מִצְוֵה הַיּוֹמֵר גְּדוּלָה ל"ח שִׁינּוּי דַּעַת הַמַּתְנַדֵּב דְּכַוֵּנַת הַמַּתְנַדֵּב גַּם לְמִצְוֵה הַיּוֹמֵר גְּדוּלָה אֲבָל לְהַפְנוֹת מִצְדִּיקָה דְּרַבִּים לְצַדִּיקָה דְּיַחֲזִיד חֲשִׁיב מִצְוֵה גְרוּעַ וְא"כ יֵשׁ בְּזָה שְׁנֵי טַעְמִים לְאִסוּר א' מִפְּנֵי שִׁינּוּי דַּעַת הַמַּתְנַדֵּב ב' מִשׁוּם דְּכָבֵר זָכוּ בּוֹ עֲנִיִּי אִה"ק וְאֲף לְשִׁי ר"ת דְּהַגְבַּאי מוֹתֵר לְשׁוֹנוֹת עַכ"פ לְדַבֵּר מִצְוֵה כ"ז בְּגָבוּ לְצַוְרָה עֲנִיִּי עִיר דַּעַכ"פ יִסְפִּיקוּ צַרְכֵי עֲנִיִּי הָעִיר וְלִיפָא בְּזָה פְּסִידָא לְעֲנִיִּים מֵהָאֵי טַעְמָא לֹא אִמְרִינוּ שְׁזָכוּ בּוֹ הָעֲנִיִּים וְעֵינֵין בְּתוֹס' קִידוּשִׁין דַּכ"ט ע"א וּבְתוֹס' גִּיטִין דַּנ"ב אֲבָל בְּגָבוּ לְצַוְרָה עֲנִיִּי אִה"ק וְיִגִיעַ עִי"ז פְּסִידָא לְרַבִּים בַּכַּה"ג נ"ל שֶׁאָסוּר לְשׁוֹנוֹת וּבַפְּרָט שְׁנוֹדַע מַה שְׁנוֹדַפְּסַס עַל זֶה קוֹנוֹטְרַס מִיּוֹחַד נִקְרָא בְּשֵׁם מְגִינֵי אֲרִיץ מְגָאוּנִים שְׁבַדוֹר שְׁלַפְנִינוּ שְׁאָסְרוּ בְּפִירֵשׁ לְשׁוֹנוֹת מַמְעוֹת קוֹפּוֹת אִה"ק לְצַוְרָה יַחֲזִידִים וְיַסְבְּרֵתֶם שְׁכָבֵר זָכוּ עֲנִיִּי אִה"ק בְּמַה בְּבֵא הַמַּעוֹת לְהַקְוֶה שְׁנִקְנָה מַמְעוֹת אִה"ק וְנִקְנָה לָהֶם הַמַּעוֹת ע"י כְּלָיו דְּמוֹעִיל מִטַּעַם חֲצַר וּבְתַשׁוּ' לִק"ק צִשְׁעִשְׁעִיב וּלִק"ק סְטְרִיזוּב הָאֲרַכְתִּי בְּזָה הַרְבֵּה וְעֵינֵין שׁו"ת מֵאֵמֵר מְרָדְכִי יו"ד ס' ט"ו וּבְשׁו"ת אִמְרוּ אִשׁ יו"ד ס' ק"ב וּבְשׁו"ת רַמ"ץ יו"ד סו' ע' שֶׁהִרְעִישׁוּ ע"ז, אֲף יַעַן שְׁכַתְבַת כַּת"ה שְׁכָבֵר נִתְיַסַּד כֵּן הַמְנַהֵג בְּגָלִיל שְׁלַכְּמֵ א"כ י"ל שֶׁהַמַּתְנַדֵּבִים נִדְרוּ אֲדַעְתָּא דַּכ"ק זְקִינוּ אֲדַמּו"ר הַגַּה"ק זִי"ע מִצְאָנּוּ א"כ הָנִי כְּמוֹ שְׁמִפְרֵשׁ בְּשׁ"ס דְּמַגִּילָה דַּבְבַּה"כ"נ דְּמַתָּא מְחַסְיָא אֲדַעְתָּא דַּר"א נִבְנָה וְיֻכַל לְמוֹכְרוּ וְעֵינֵין בַּמַּג"א או"ח סו' קי"ג בְּשֵׁם הַמ"ב מ"ש לְעֵנֵין בַּהַכְנ"ס שֶׁל פְּרָפִים וְעֵינֵין בְּשׁו"ת ד"ח או"ח ח"ב מַה שְׁמִפְלָפֵל בְּזָה הָעֵנֵין א"כ י"ל דְּגָדוּל כַּח הַמְנַהֵג וְעֵינֵין בַּנְמ"י ב"מ פ' הַמְקַבֵּל שֶׁכ' דְּלֹא מְהַנִּי מִיָּגוּ נִגְדַּד מְנַהֵג הַמְדִינָה דְּהָנִי כְּעֵין מִיָּגוּ בְּמִקוֹם עֲדִים עַכ"ז אוֹלֵי רַק אִזּוּ בִימֵי זְקִינוּ מִרְן הַקְדוּשׁ זַצ"ל נִתְּנוּ אֲדַעְתָּא דְּזְקִינוּ ז"ל אֲבָל עַכְשָׁיו יַעַן שְׁאֲנָשִׁי הַגָּלִיל הַפְּרָדוּ עֲצָמָם מֵהָעִיר א"כ י"ל שְׁגַם אֲצֵל הָעִיר יֵשׁ בְּזָה שִׁינּוּי דַּעַת הַמַּתְנַדֵּב וְעֵינֵין שׁו"ת מֵהַרש"ם לְהַג' מְבַרְעֵנָאן (נ"י) זַצ"ל שְׁפַקְפַק ג"כ בְּהָא שְׁמִשְׁנִים מַעוֹת אִה"ק לְצַוְרָה יַחֲזִידִים וְאִינוּ מוֹעִיל מְנַהֵג בְּזָה וְעֵינֵין שׁו"ת ח"ס חו"מ בְּהַשְׁמָטוֹת ס' כ"ז כ' דְּבְזָה הָנִי אִיסוּר תּוֹרָה ע"כ לְעַנ"ד קָשָׁה מְאוֹד לְשׁוֹנוֹת שְׁלֹא מִדַּעַת אֲנָשִׁי עִירוֹ וְאֲף שְׁאָבִיו הַה"ק ז"ל נִהַג כֵּן מִי יוֹדַע טַעְמוֹ בְּזָה ע"כ לְעַנ"ד יִרְאֶה כַּת"ה לַעֲשׂוֹת זֹאת מִדַּעַת רֹבֵב אֲנָשִׁי הָעִיר וְאִזּוּ יֻכַּל לְהַנְהִיג בְּחֻלּוֹקָה לִיַחֲזִידִים כְּמִקְדָּם וְהַרְבֵּה יֵשׁ לְדַבֵּר אֲף יַעַן שֶׁהָאֲרַכְתִּי בְּזָה בְּכַמְּהָ תַּשׁוּבוֹת לְכֵן קָשָׁה עָלַי הָאֲרִיכוֹת: בַּעַה"ח יוֹם ד' הָאֲזִינוּ תַרס"ד פֶּה רֵאדָא מִישְׁלָא.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוֹפֵק הַנְּ"ל. ס' מ"ג לְהַרְבֵּ הַגָּאוֹן מו"ה אֶלְטֵר נ"י מוֹצַד"ק וִישְׁנִיצָא וְכַעַת רֵאב"ד בַּק"ק סְטַאנִיסְלָאוּ.

בְּדָבָר אִשָּׁה אַחַת שֶׁרָצְתָה לִתֵּן ס"ת וְאָמְרָה לְאַחַד מֵאֲנָשֵׁי בֵּהכֵן הַיְיָנוּ לְגַבְאֵי דְבַהכֵן שִׁינְיָה בְּהַמְעוֹת לְצוֹרֵף בֵּהכֵן הַיְיָנוּ שֶׁאָמְרָה לוֹ בְּזֶה הִלְשׁוֹן אִיךָ גֵּיב מְעוֹת אוֹיֵף אִס"ת אֵין וועמין שֶׁתְּרַצָּה וְהִי שִׁינְיָה הַס"ת הַיְיָנוּ אוֹ לְבַהכֵן אוֹ לְבַהמ"ד וְהוּא אָמַר שֶׁרַצָּה לְזַפּוֹת לְצוֹרֵף בֵּהכֵן וְעַתָּה רוֹצִים אֲנָשֵׁי בַהמ"ד דְּנֻקָּא לִיקַח הַס"ת לְבַהמ"ד זֶה תוֹרֵף הַשְּׂאֵלָה: א) וְהִנֵּה אִם לֹא סִילְקָה הָאִשָּׁה עֲצָמָה מְגוּף הַסֶּפֶר וְרַק שִׁינְיָה ט"ה שֶׁל הַקִּדְשׁ שִׁינְיָה לְבַהכֵן כִּי כְמוֹ שֶׁכִּי הַפּוֹסְקִים דָּאָם נוֹתְנִת בְּמַתְנָה לְבַהכֵן אֵין מְקַנְיָם בְּזֶה מְצוֹת וְעַתָּה כְּתוּבוֹ לְכֶם הֵגַם שִׁישׁ ס' אֵי נָשִׁים מְחֻנְיָבִים בְּמַצְנָה זֹו לְשִׁיטַת הָרַא"ש עֵינֵן בַּמַּנ"ח א"כ ל"ש לֹמַר בְּזֶה דְּכָבֵר זָכוּ בּוֹ דְּבִזְכוּת ט"ה ל"ש זָכִי הֵגַם דְּלַעֲנֵן עֲדוּת חֲשִׁיב נוֹגַע בְּשִׁבִיל זְכוּת ט ה אֵף לַעֲנֵן עֲדוּת לְשִׁיטַת הַרְבֵּה פּוֹסְקִים ל"ב נְגִיעַת מְמוֹן עֵינֵן בְּשִׁינְיָה ס' ל"ז וּבַמְהַר"י ט ס' פ' וּבַקְצוּה"ח וְעַכ"פ סְגִי בִּזְכוּת מְמוֹן כֹּל דְּהוּ אָבָל ל"ש לֹמַר בְּזֶה דְּכָבֵר זָכוּ בּוֹ דְּזְכוּת ט"ה הָיוּ דְּכָבֵר שֶׁאֵין בּוֹ מִמֶּשׁ כְּמִפְּנֵי ב"מ דִּי"ב דְּזְכוּת ט"ה אֵינוֹ נִקְנָה בְּאַגַּב קַרְקַע וְלֹא בְּחִלְפִין אֵף אֵי הַקְּנָתָה גּוּף הַס"ת לְבַהכֵן א"כ נוֹדַע שִׁי רֹב הַפּוֹסְקִים בְּהָא דְּעִירוּכִין ד"ו דְּעַד שֶׁלֹּא בָּא לִיד גִּיזְבֵּר מִןמִתְּר לְשִׁנוּתָה הַיְיָנוּ רַק לְלוּתָה אָבָל לְשִׁנוּת לְגַמְרֵי אֵף לְמַצְנָה אַחֲרַת אֲסוּר וּבַמַּח"א הַלְכוּת צְדָקָה כ' דְּזֶה תְּלוּי אֵי שִׁינְיָה בְּצְדָקָה אֲמִירָה לְגַבּוּהַ וּבְאַמֶּת בְּנוֹדֵר לַעֲנִי יְדוּעַ דַּעַת הַרְדַּב"ז דְּאֲמַרִּינוּ אֲמִירָה לְגַבּוּהַ וּבַש"ע ס' רנ"ט מִשְׁמַע כְּדַעָה זֹו דְּרַק לְלוּתָה שְׂרִי וְהָאֲרַכְתִּי בְּזֶה בְּחִידְשֵׁי דְּבַתּוּמִים כ' דְּזֶה תְּלוּי כְּבַעֲנִי דִּישׁ יָד לְצְדָקָה וְשֵׁם דַּעַת הַר"ן ז"ל דַּס' מְמוֹן עֲנִיִּים לְקוּלָּא מְשׁוּם ח"מ וִי"ל דְּהִכָּא דְּבַלֵּא"ה צְרִיף לִיתְנָה עַכ"פ לַעֲנִי אַחַר שׁוּב ל"ש ח"מ כַּמ"ש הַש"ף ס' צ"א לַעֲנֵן חֲשַׁע"ש דְּבַכָּה"ג ל"ש ח"מ וְעֵינֵן תּוֹס' ב"ב דַּפ"א ע"ב א"כ שׁוּב הָיוּ ס' לְחוּמְרָא דְּשִׁמְאָ שִׁינְיָה בְּזֶה אֲמִירָה לְגַבּוּהַ וְאֲסוּר לְשִׁנוּתָה וּבְפֶרֶט שֶׁכָּבֵר זָכָה בּוֹ הָאֲחֵר לְצוֹרֵף בֵּהכֵן וְהִיכִי דְּזָכָה בּוֹ בְּשִׁבִיל אֲנָשֵׁי בֵּהכֵן בְּנוֹדָאֵי לֹא יוּכַל לְשִׁנוּת בְּלֹא דַּעַתָּם וְגַם יֵשׁ לַעֲיֵין אֵי מוֹעִיל שְׂאֵלָה לְכַמ"ש בְּנו"ב דָּאָם נִתֵּן לְהַמְחַלֵּק ט"ה לְחַלְקָם לְמִי שֶׁרַצָּה אֲזַ גַּם מִי שֶׁאֵינוֹ גַּבְאֵי יֵשׁ לוֹ דִּין גַּבְאֵי וּל"מ שְׂאֵלָה וְהִכָּא שֶׁאָמְרָה לוֹ שִׁיעֲשֵׂה כְּרַצוֹנֵי א"כ י"ל דְּגַם שְׂאֵלָה ל"מ וְיֵשׁ לְפַלְפֵּל בְּזֶה עַפ"י שִׁיטַת הַתּוֹס' דְּבִקְדוּשֵׁי מְזַבְּחֵי, מְהַנִּי שְׂאֵלָה א בְּבֹא לִיד הַגִּיזְבֵּר וְכ' הַרִי"ט אֲלַגְאָזִי מְשׁוּם דִּישׁ לוֹ עֲדֵינֵן זְכוּת הַקְּרַבַּת דּוֹרֵן לְקוֹנוֹ אוֹ זְכוּת ט"ה א"כ י"ל הִכָּא דְּבַעַת הַגְּמָר יֵשׁ לְבַעֲלִים ט"ה לְכַבֵּד עִם כְּתִיבַת הָאוֹתִיּוֹת לְמִי שֶׁרַצָּה א"כ ל"ח נִסְתַּלַּק דְּלֹא גָרַע מְזַכּוּת ט"ה וְיֵשׁ לְפַלְפֵּל בְּזֶה הַרְבֵּה וְגַם י"ל דְּכֵינֵן דְּבַעָה"ב הִנֵּה הוּא מֵאֲנָשֵׁי בֵּהכֵן וְיֵשׁ לוֹ ג"כ חֶלֶק בְּזֶה אֲמַרִּינוּ מִיגוֹ דְּזָכִי לְנַפְשֵׁי זָכָה לְכֹל אֲנָשֵׁי בֵּהכֵן ע"כ בְּלִי פְּתַח בְּנוֹדָאֵי קֶשֶׁה לְהַתִּיר וְגַם ע"י שְׂאֵלָה יֵשׁ לַעֲיֵין הַרְבֵּה וְהַרְבֵּה יֵשׁ לְדַבֵּר בְּזֶה אֵף מְחַמַּת שְׁבַמְרַחֵץ הַנְּנִי בְּלִי סְפָרִים אֲקַצָּר: בַּעַה"ח אוֹר יוֹם ג' בְּמִדְבָּר מ"ד לְמַב"י תְּרַנ"ט לַפ"ק פַּה"ק רֵאזְנָאוּי.

ה"ק שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל אַבְד"ק רֵאדִימִישְׁל פַּה מְרַחֵץ רֵאזְנָאוּי. ס' מ"ד לְהַרְבֵּה הַג"ח חו"ב כַּש"ת מ' דּוּבְעָרִיל קִימַמַּעַל נ"י מוּצַד"ק קַנְעַהנִיטִש יצ"ו.

בְּדָבָר שְׂאֵלָתוֹ בְּנִמְצָא טְעוֹת בַּס"ת בְּאַמְצַע הַקְּרִיאָה אַחֲרָ ג' פְּסוּקִים וְהַטְעוֹת נִמְצָא בְּאַמְצַע הַפְּסוּק וְהוֹרָה כַּת"ה לְהוֹצִיא אַחֲרַת וּלְהַתְחִיל מִתְחִילַת הַפְּסוּק עַכְת"ד: א) וְהִנֵּה יָפָה הוֹרָה דְּכַגּוּף הַדְּבָר יְדוּעַ שִׁיטַת הַט"ז בַּס' רַע"ט דָּאָם לֹא קְרָאוּ עוֹד ג"פ וַא"א לְהַפְסִיק מוֹצִיאֵין ס"ת אַחֲרַת וְקוֹרִין בְּהַ בְּלִי בְּרַכָּה שֶׁלְפָנֶיהָ וְנָהִי דְּבַמַּג"א סו' קַמ"ג כ' דְּבְמִקוּם שְׂאֵין מְנַהֵג יְדוּעַ יֵשׁ לְפָסוּק כַּהַב"ח דְּקוֹרִין הַטְעוֹת בְּעַל פֶּה וּמְשַׁלִּימִין הַפְּרָשָׁה וּיְבַרְךָ לְאַחֲרָיו וְאַח"כ יוֹצִיאֵו ס"ת אַחֲרַת מ"מ לַעֲנֹמַת זֶה הָרִי שִׁיטַת כַּמ"פ אֵף בְּכָבֵר קְרָאוּ ג"פ אַפ"ה אֵין

מְבָרְכִין בִּסְתֵּם הַפְּסוּל וּמוֹצִיאִין אַחֲרָת עַל סְמֵךְ בְּרֵכָה שֶׁלִּפְנֵיהֶּ וּבְגוּף הַדְּבָר י"ל דָּאם
נַעֲשֶׂה פְּשִׁיטַת הַב"ח יְהִי בְּזוֹהַּ כְּמִבְרַךְ בְּרֵכָה שֶׁא"צ לְפִי שְׂטוֹת שְׁאָר הַפּוֹסְקִים הַסּוֹבְרִים
דְּאָסוּר לְבָרֵךְ עַל סְתֵּם פְּסוּל וּלְשִׁי כַּמ"פ בְּבִרְכָה שֶׁא"צ יֵשׁ אִיסוּר ד"ת וּנְהִי דְלִשְׁי הַתּוֹס'
ר"ה דל"ג בְּרֵכָה שֶׁא"צ אִינוּ רַק אִיסוּר דְרַבְּנָן וְא"כ הִי מְקוּם לְיֹמֵר דְחָשִׁיב כְּמוֹ ס"ס
בד"ת וְסַפֵּק א' מְדַרְבָּנָן דְשָׂמָא כְּהַסּוֹבְרִים דְמִנְתָּר לְבָרֵךְ אִס"ת פְּסוּלָה וְשָׂמָא בְרֵכָה שֶׁא"צ
אִינוּ רַק דְרַבְּנָן וּלְעַנְיָן הַדְּרַבְּנָן שׁוּב מְצַרְפִּין ס' הָרֵאשׁוֹן דְשָׂמָא פְּשִׁיטַת הָרַמְב"ם דְבַצְּבוּר
מִנְתָּר לְבָרֵךְ אִס"ת פְּסוּלָה וּנְהִי דַמְמַנ"פ יֵשׁ לְאֶסְרָה דָּאם נְסִמְוֵה אֲשִׁיטַת הָרַמְב"ם דְמִנְתָּר
לְבָרֵךְ אִס"ת פְּסוּלָה א"כ לְשִׁי הָרַמְב"ם בְּרֵכָה שֶׁא"צ אָסוּר מֵה"ת א"כ לְפִי צַד הַסְּפֵק
שָׂמָא כְּהָרַמְב"ם שׁוּב א"א לְצַרְרָה ס' הַשְּׁנִי אִף בְּאַמַּת אַפְתִּי י"ל כַּנ"ל שָׂמָא כְּהָרַמְב"ם
וְשָׂמָא כַּהַב"ח דְבִטְעוֹת בָּאוֹת א' אַפְתִּי מִנְתָּר לְבָרֵךְ עָלָיו וְשׁוּב אִף לְמ"ד דְבִרְכָה שֶׁא"צ
אָסוּר מֵה"ת אַפְתִּי יֵשׁ לְהִתִּיר בְּזוֹהַּ מִפְּחַס ס"ס: ב) אִף בְּאַמַּת כְּבָר כ' הַפּמ"ג דְלְעַנְיָן בְּרֵכָה
אִף ס"ס ל"מ וּנְהִי דְמְצִינּוּ לְעַנְיָן סַפְרָה"ע דְמִנְתָּר לְבָרֵךְ מִפְּחַס ס"ס הֵתֵם הַטַּעַם מְשׁוּם
דְהִעֵיקָר כְּהַפּוֹסְקִים דְכָל לִילָה מְצִנָּה בַּפ"ע וְכַמ"ש בְּשׁו"ת בִּי"ש דְהֵתֵם הוּוּ כְּמוֹ ס"ס
וְרֹב לְחִיּוּב כַּה"ג גַּם לְעַנְיָן בְּרֵכָה מְהַנִּי וְכֵהָא דכ' בְּתוֹס' פְּסָחִים ד"ט דְנְהִי דל"מ ס"ס
בְּרַה"י מ"מ הִיכִי דְסַפֵּק א' שְׂכִיחַ לְהִיתָר טְפִי מְהַנִּי וְאִף דִּי"ל דְהֵתֵם הַטַּעַם מְשׁוּם דְכָל הָא
דל"מ ס"ס בְּרַה"י הִי רַק מְדַרְבָּנָן לְשִׁי הַמְבִי"ט אַפ"ה י"ל הוֹאִיל דְגַם בְּבִרְכָה שֶׁא"צ
לְשִׁי הַתּוֹס' אִינוּ רַק מְדַרְבָּנָן וְשׁוּב שְׁפִיר י"ל דְנֻקָּא בַּסַּפְּה"ע פִּינּוּ דְהִעֵיקָר כְּהַסּוֹבְרִים
דְכָל לִילָה מְצִנָּה בַּפ"ע א"כ הַסְּפֵק הָרֵאשׁוֹן רְבּוּ נּוֹטָה לְהִיתָר לְכַף שְׁפִיר מוֹעִיל גַּם לְעַנְיָן
בְּרֵכָה וּבַפְּרָט דִּי"ל דְהֵתֵם אִין הַטַּעַם כְּלָל מִפְּחַס ס"ס וְרַק כַּמ"ש בְּשׁו"ת מֵהַרִ"א הַלּוּי
דא"נ דל"מ סְפִירָה דִּימָמָא עַכְצ"ל דְכָל לִילָה הִי מְצִנָּה בַּפ"ע וְא"כ הִי הֵתֵם הַטַּעַם מִפְּחַס
מִמְנ"פ אֲבָל בְּעֵלְמָא בַּס"ס וְאִין רְבּוּ נּוֹטָה לְהִיתָר שְׁפִיר י"ל דל"מ לְעַנְיָן בְּרֵכָה וּבַפְּרָט
דְשִׁיטַת הָרַמְב"ם דְמִנְתָּר לְבָרֵךְ אִס"ת פְּסוּלָה קְשָׁה לְצַרְרָה לַס"ס וְכַבָּר כ' בְּאַשְׁלֵי אַבְרָהָם
דְדַעַת הָרַמְב"ם מוֹעִיל רַק לְעַנְיָן מֵה שְׁקָרָאוּ בַּה"ס"ת מְקוּדָם שְׁנוּדַע הַפְּסוּל וְדַמִּי לְהָא
דְש"ס קִידוּשִׁין דַּס"ו בְּכֵהֵן שְׁעָבַד וְנוֹדַע לוֹ שֶׁהוּא חָלָל דְכָשֵׁר עֲבוּדָתוֹ לְמַפְרַע וְלִיף לְהָא
מְבָרֵךְ ד' חִילוֹ וּפּוֹעֵל יָדָיו תְּרַצָּה אֲבָל אַחַר שְׁנוּדַע הַפְּסוּל קְשָׁה לְצַרְרָה שִׁיטַת הָרַמְב"ם
לַס"ס עֵי"ש וּלְפ"ז שְׁפִיר י"ל דָּאם נַעֲשֶׂה כַּהַב"ח נּוֹגַע הַדְּבָר לְבִרְכָה שֶׁא"צ אֲבָל אִם
מוֹצִיאִין ס"ת אַחֲרָת וְקוֹרִין בְּלִי בְרֵכָה רֵאשׁוֹנָה וְסוּמְכִין אַבְרָהָה רֵאשׁוֹנָה שְׁפִירָה בַּס"ת
הָרֵאשׁוֹנָה לֹא וְהִי רַק חֲשֵׁשׁ חֲסָרוֹן בְּרֵכָה א"כ בְּבִרְכַת הַמְצוֹת לַכ"ע אִינוּ מְעַפְּכַת וְשִׁיטַת
הָרַשְׁב"ם פְּסָחִים דַּק"ב דְכַחַא דְהִיתָרָא גְבִי בְּרֵכּוֹת הוּא בְּמָה דא"צ לְבָרֵךְ וְהַרְש"ל כ' דְזוֹהַ
ל"ח פְּחָא דְהִיתָרָה פִּינּוּ דְבִרְכּוֹת אִינוּ מְעַפְּכַת וְאִדְרָבָא פְּחָא דְהִיתָרָה הוּא מֵה שְׁיֻכַל לְבָרֵךְ
וּל"ח בְּרֵכָה לְבִטְלָה אֲכֹן הַמְהַרְש"א שֵׁם כ' דְבִרְכַת הַנְּהַנִּין מְעַפְּכַת אֲבָל בְּרֵכַת הַמְצוֹת לַכ"ט
אִינוּ מְעַפְּכַת עֵי"ש וּמֵה גַּם דְמַדִּינָא דְש"ס לֹא הוּ' מְבָרְכִין בְּבִרְכָה שֶׁלִּפְנֵיהֶּ רַק הָרֵאשׁוֹן
ע"כ יוֹתֵר טוֹב לְסַמְוֵה עַל הַסּוֹבְרִים דְמוֹצִיאִין ס"ת אַחֲרָת וּבַפְּרָט שְׁהִי בְּאַמְצַע הַפְּסוּק
דא"א לְהַפְּסִיק כְּמִפְּנֵי בְּמַגִּילָה דַּכ"ב מ"ד דוֹלַג מ"ט לֹא אֲמַר פּוֹסֵק עֵי"ש ע"כ הַדְּבָר
פְּשׁוּט דִּישׁ לְעֲשׂוֹת כַּמ"ש בְּזִכּוֹר לְאַבְרָהָם דְמוֹצִיאִין ס"ת אַחֲרָת וְקוֹרִין מִתְחִילַת הַפְּסוּק
בְּלִי בְרֵכָה רֵאשׁוֹנָה וְאַחַר סִיּוּם הַפְּרָשָׁה וּבְרֵךְ לְאַחֲרָיו בַּס"ת הַכָּשֵׁר וְכֹן רֵאִיתִי מְעַשֶׂה רַב
אַצֵּל כ"ק אֲדַמּוֹר רֵשְׁכַבֵּה"ג מְצַאנְזוּ זִי"ע שְׁהוֹרָה גַּם לְאַחַר שְׁקָרָאוּ ג"פ וְהִי עוֹד יוֹתֵר

מג"פ לפרשה שלא לברך בס"ת פסול וצנה להוציא אחרת וקראו עוד ג"פ בס"ת השנה בלי ברכה שלפניה כנלע"ד בס"ד לדינא: ג' ונצא תר"ע ראדימישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק ה"לסי מ"ה להרב המאה"ג חו"ב בנש"ק כש"ת מ' חיים ראובן ז"ל מוצד"ק לאנצייט יצ"ו. בדבר שאלתו ביש במקום א' בור אמה על אמה ברום ג' אמות ומקנסה בנסרים ויש בו ג' נקבים פשפ"ה ועל הנסרים יש מקנה עליונה מחנפר לתחתונה בג' נקבים וממשיכין לתוכה שאובין וטובלין בעליונה ורק בעליונה יש בצידו נקבים למקום יציאת המים ויש שמה ווענטיל לסתום מקום יציאתו והיגו שפותחין הווענטיל ויוצא המים ואח"כ סותמין הנקב בהווענטיל ה"ל ואז ממשיכין לתוכה שאובין ויש חשש הואיל דאם נפתח הווענטיל הי' המים זוחלין לחוץ ורק דע"י הסתימה נשאר המים בתוכה והווענטיל הוא דבר המקבל טומאה ע"כ יש להסתפק אם ליפא בזה חשש מחמת הניתו בטומאה זה תנרף השאלה: א) והנה כת"ה הביא שיטת המחבר די"א דאם יש שיעור מקנה למטה ממקום הזחילה מותר לטבול בו א"כ לפ"ז בנ"ד דא"א לטבול למטה שהוא מקום עמוק שוב י"ל דפוסל בו זחילה עכ"ל באמת פכר קדמו בזה בשו"ת ד"ח ובד"ח למקונאות דארף להסוברים דזחילה אינו פוסל היכי שהוא למעלה משיעור מקנה כ"ז אם טובל א"ע למטה ממקום הנקב אבל אם טובל במקום הנקב בנודאי פסול וע' שו"ת בי"ש ובספר חיבור לטהרה מ"ש בזה ולהבין הדברים י"ל דכבר כ' המפורשים דנהי דאיסור בטל ברוב היתר מ"מ ל"מ להשלים השיעור ונהי דמהא דרב זוחלין על הנוטפין נשמע דבטול מועיל להשלים השיעור מדכתבו הפוסקים דארף אם ליפא בזוחלין מ"ס אפ"ה מטרה בזחילה וכן העירו מתוס' זבחים ר"פ שכ' דט"י בטיול חשוב ככולו מי חטאת ובאמת בנדה דכ"ח מוכח דבנתערב מעט עפר בין רוב רקב מצטרף שיהי' חשיב כמלא תוורד רקב וע' תוס' נדה דמ"ו שכ' דתרומה שנתערב ברוב חולין א"נ דמה"ת לא בטל עכ"פ מה"ת ל"ח ככולו תרומה לפוטרו מחיוב חלה ד"ת ורק מדרבנן חשיב ככולו תרומה לפוטרו מחיוב חלה א"נ דחלה בזה"ז דרבנן ולחד שיטה שם אם מה"ת לא בטל חשיב ככולו תרומה אף לפוטרו מחיוב חלה ד"ת עיי"ש א"כ מכ"ש היכי דבטל בנודאי די"ל דהמיעוט חשוב לגמרי כמו הרוב ונודע מ"ש הח"ס בשם יד אליהו להסתפק בנתערב ס"ת פסול בס"ת פשרות אם שייך בזה בטיול די"ל דחשיב כמו דבר חשיב וכבר העירו דאם יש בו פסול מפת שם שלא נכתב לשמה ל"ש בזה בטיול ונודע מ"ש האחרונים להסתפק בנתערב חטים שאינם משומרים בחטים משומרים אם ע"י הבטיול חשיב ככולם משומרים וכה נודע שיטת הרא"ש דרובו שאינו שאוב פשר מה"ת אף להסוברים כולו שאוב פסול מה"ת ונשמע דמהני בטיול להשלים השיעור דבמקנה בנודאי בעי מ"ס מה"ת לטבילת אדם לשי' רזה"פ: ב) אף הקא עיקר מחלוקת הפוסקים די"א ס"ל דכיון שיש נקב למעלה ממ"ס הוי כאלו כל המים נגערין לצאת ודיעה הראשונה ס"ל דכשר אבל עכ"פ מקום הזחילה אינו מצטרף לשיעור להכשיר לקח אסור לטבול נגד מקום הזחילה ובפרט הקא דמים התחתונים מכוסים וא"א לטבול למטה נהי דמחנפר פשפ"ה דזה הוי חיבור למקנה מ"מ עכ"פ המקנה שלמעלה הוי כמקנה בפ"ע ודמי למקנה אצל מקנה ומחנפר כדינו דאם והי' זחילה במקנה א' תפסול לשי' הסוברים דגם בממשיך ממעיין פוסל בו זחילה לאחר שגפסק הקילוח מן המעיין וה"ה הקא פוסל בו זחילה ואף דדעת הרא"ש דבממשיך ממעיין או במקנה אין פוסל בו הניתו בטומאה ודעת הרמב"ם

דלדידן לא משפחת פלל הא דהנייתו בטומאה דזה שייך רק לענין מים חיים ודעת הרא"מ דרך לטבול בו בזחילה בעי הנייתו בטקרה ע' בב"י בסי' ר"א אף לדידן דגם בממשיך ממקנה בעי הנייתו בטקרה וגם דאסור לסתום הזחילה בדבר המקבל טומאה וא"כ י"ל דנהי דמוכח דהעיקר פדיעה הראשונה בסעף נ' דזחילה אינו פוסל למעלה ממ"ס מ"מ קא דעיקר הטבילה הוי למעלה פסול ועיי"ש בפ"ה ס"ק ק"מ שהשיג על הט"ז לענין אי מותר לקבץ המים ע"י דבר המקב"ט היכי דתוכל להתפסות פל גופה דהט"ז מחמיר והש"ף מיקל ועיי"ש שכ' דאף א"נ דאסור לסתום הזחילה בדבר המקב"ט כ"ז שם דלע"ע המקנה יש עליה שם פסול מקרי הנייתו בטומאה אבל הקא דלע"ע לא נק' על המקנה שם פסול ורק שא"י להתפסות בו מותר ע"י דבר המקב"ט עיי"ש וי"ל דהט"ז והש"ף לשיטתם אזלי דהט"ז ס"ק מ"ח וס"ק ס"א כ' דאסור לסתום נקבי הגביעה בדבר המקב"ט עיי"ש שהשיג על הב"ח ונשמע דדעתו דאסור לעשות שום פעולה במקנה בדבר המקב"ט שפיר גם לקבץ המים ט"י דבר המקב"ט אסור אבל הש"ף בס"ק פ"ו דפסק כהב"ח שפיר סובר דהיכי דאין עליה שם פסול מותר ע"ו דבר המקב"ט ונודע מ"ש הנוב"י דאם יש חשש שיצאו המים שבמקנה ולא יושאר מ"ס דמותר לסתום בדבר המקב"ט הואיל דלע"ע לא חסרו המים ל"ח בגדר הנייתו בטומאה וע' שו"ת ח"ס יו"ד סי' ר"ד מ"ש לתרץ ממה שתמהו על הנוב"י מהא דפורס סדין ע"ג סקף דפוסל ר"ת משום מסכף בדבר המקב"ט עיי"ש וכדמות ראי' יש להעיר מפ"ג דכלים דאם טפל לכלי ס"ל לחכמים דבכלי בריא ל"ח הטופול פגוף הפלי והיינו דאם נטמא הפלי ואוכלין נגעו בהטפל לא נטמאו ובכלי רעועה חשיב הטופול פגוף הפלי וחיזינן אף דלע"ע אפתי הפלי לא נשברה מ"מ פיון שהוא רעועה וסופה להיות שבורה והטופול מועיל על להבא שלא להיות נשבר שפיר חשיב הטופול מגוף הפלי ונטמא אגב הפלי, וכן מפורש שם דאם עשה חשוק של ברזל לחבית רעועה דחשיב החשוק מגוף הפלי עיי"ש, ולפ"ז הכ"נ פיון שנתהנוה נקב בהמקנה ולא יוכל להחזיק המים והסתמה מוטלת שלא יצאו המים שוב י"ל דחשיב הנייתו בטומאה ובאמת בני הרה"ג מ' חיים יחי' העיר בזה מהא דכ' בירושלמי מובא בתוס' פסחים דע"ה דמה"ט הפסח שנצלה בתנור ונחלים תחתיו ל"ח בכלל צלי מתמת דבר אחר הואיל דכח האש נוצח כח התנור ופעולת התנור הוא רק לצרף חום הגחלים שלא יתפזר עיי"ש, ונשמע לכאורה דהיכי דפעולת התנור הוא רק שלא יתפזר חום האש בכה"ג ל"ח בכלל נצלה מפח התנור וצ"ע: ג) עכ"פ נחזור לדינא דאם הי' פאן זחילה גמורה דאז הדין דבטובל במקום הזחילה פסול לכ"ע א"כ שוב הא מעיקר הדין אסור לסתום הזחילה בדבר המקב"ט ונהי דבנעשה לשמש עם הקרקע פשר וכמבואר ביו"ד סעף מ"ח בהא דדעת הרשב"א דבסילון של מתכת אם אינו מחובר לקרקע אסור למשוך בו לפי שסובר דאף בממשיך ממקנה אסור בדבר המקב"ט ואפ"ה במחובר לקרקע פשר וכו' הדג"מ דבעי שיהי' נעשה לשמש עם הקרקע וכן כ' בנובי"ת סי' קל"ז מ"מ אפתי הי' לחוש למ"ש בהגהות ביתמאיר שהשיג על הנוב"י מש"ס ב"ב דס"ו דחיזינן דבקבועו ולבסוף תקקו בד"ת ל"מ אף דגם התם תקקו אדעתא דהכי לשמש עם הקרקע אף לכאורה גם בזה הי' פמה ספיקות להקל חדא דדעת הרמב"ם דלדידן ל"ש פסול מפח היותו בטקרה וגם עפ"י שיטת הרא"מ לטבול באשפון פשר אף בדבר המקב"ט ודעת הרא"ש דבממשיך ממעיין או ממקנה מותר אף בדבר המקב"ט ולשי'

כמ"פ מותר לסתום הזחילה בדבר המקב"ט ובפרט במקור לקרקע ונעשה ג"כ לשמש עם הקרקע בנודאי דהי' מקום להקל אולם אפ"ה אפתי לכתחילה הי' מקום לחוש לחומרת הבי"מ אבל בנ"ד שפלי זו לא נעשה רק במקום יציאת המים וכשרוצין לנקות המקנה פותחין אותו ויוצא המים ואח"כ סותמין הנקב בכלי זו אבל מקום פניסת המים הוא במקום אחר א"כ זה דמי להא דפוקקין נקבי הנביעה דנהי דהט"ז מחמיר מ"מ הב"ח והש"ף מקולין וכינו דיש צד גדול להקל מפח דנעשה לשמש עם הקרקע ורק דהבי"מ מחמיר א"כ לענן חומרת הבי"מ שוב יש לנו צד אחר להתיר מפח שיטת הב"ח והש"ף הנ"ל כנלע"ד בס"ד לדינא: ה' האזינו תרס"ח ראדימישלא יצ"ו.

הק' ענגיל שמואל חופ"ק הנ"ל סי' מ"ו להרב הגאון המפורסם כש"ת מ' נתן העבינשטרטייט ז"ל ראבד"ק פרעמישלא יצ"ו. בדבר שאלתו באשה ילדה שנתגרשה מבעלה בעודה מעוברת וילדה בת איזה חדשים אחר הגט ולא התחילה להניק ונתנה הילד למניקת בשכר כי כן הי' הפשר בדא"ה בשעת הגט שאבי האשה מחויב לשלם שכר הנקה מנכדתו והשליש על זה אף פתרים וגם הוא עשיר גדול וכעת נודמו לה שידוהו הגון ורק שאינו רוצה להמתין עד פלות כד"ח ונסתפק אי יש מקום להתיר לה לינשא אליו תוך כד"ח זה תנרף השאלה: א) והנה יש בזה ג' צדדי היתר א) עפ"י שיטת ר"ש הגון המתיר בגרושה לפי שלא נשתעבדה להניק ובאינו מכירה גם הרשב"א מתיר ע' באה"ע סי' י"ג סעיף י"ד, ב) מפח שקיבל עליו אבי האשה חייב בערפאות והשליש מעות מזומן בזה שוב הדרא פירכת הש"ס ובמות דמ"ב דידן' נמי ורק דמשני הש"ס דממסמס לי' בבצים וחלב וביורשים פסיפא לה למיתבע אותם לפני ב"ד, אבל הכא שכר מנחה המעות בדא"ה אודא תירוץ הש"ס ובפרט בנ"ד שיש לה מניקת ויש עצה שתשבע המניקת עד"ר שלא תחזור בה ובמניקת נכרית יש עצה לעשות עמה כתב בדא"ה ובצירוף פל הנ"ל יש לנו לבאר אם יש מקום להתירה לינשא תוך כד"ח והנה בגוף שיטת ר"ש הגון באמת בש"ע הכריעו פשיטת הר"ת דאין חילוק בין אלמנה לגרושה ובשו"ת השיב משה סי' ס"א הביא ראי' לשי' ר"ש הגון מהא דהקשה הרמב"ן ז"ל דלמ"ל לחפש טעמים על חדשי הבחנה ואמאי לא קאמר משום דשמא היא מעוברת ומעוברת חבירו אסורה משום דסתם מעוברת למניקה קיימא ורק א"נ דאיסור מניקת הוי רק מדרבנן לא תיקשי קושית הרמב"ן משום די"ל ס' דרבנן לקולא אף באמת י"ל דליש בזה סד"ר לקולא משים דהוי ס' סכנה ושוב הדרא הקושית לדוקתא אף אפתי י"ל דמה"ט מוכרח הש"ס לחפש טעמים על חדשי הבחנה לענן גרושה דליכא בה איסור מניקת לשי' ר"ש הגון וא"כ הרי יש ראי' ברורה לשי' ר"ש הגון דאל"כ הדרא קושית הרמב"ן לדוקתא עיי"ש א"כ לפ"ז נשמע מפח קושית רמב"ן הנ"ל או פשיטת ר"ש הגון או דגם לשי' ר"ת ליכא במניקת רק איסור דרבנן לחוד וכינו דגם להר"ת ליכא רק איסור דרבנן שוב יש לסמוך אשיטת ר"ש הגון, וכה הבאתי בחידושי דברי הקצה"ח ובסי' כ"ה דמה"ט מוחל שט"ח ל"ח רק גרמי דמזיק קרקע המשועבדת לחבירו ל"ח רק גרמי וה"ה היכי דבדידן' קעביד מעשה נהי שנגרם הניק עי"ז לשיעבודו של הילד ל"ח רק בכלל גרמי ואינו רק מדרבנן לשי' התוס' ב"ק דנ"ד ודע"א וכתובות דל"ד ושפיר יש להקל בספיקו והינו פשיטת ר"ש הגון ובגוף קושית הרמב"ן פכר העירותי בספרי ח"א

סי' מ"ח די"ל דכ"ז שלא הנפר עונתה אין לו זכיה לעונתו ואפתי ל"ח שדה יתומים ושוב לא נשמע דאסור מניקת הוי דרבנן ושוב א"א להקל מפח שיטת הר"ש ונהי דכ"ז שאינו מפירה אז גם הרשב"א סובר כהר"ש להתיר בגרושה ושיטת הרשב"א הרי מובא בש"ע ושוב יש לצרפו מ"מ פיון דהובא בש"ע רק בשם יש מי שאומר וקשה לסמוך עליו לפי הצד דנימא דאסור מניקת הוי ד"ת: ב) והנה מפח שלא התחילה להניק הנה כבר כ' בחמ"ח ס"ק י"ד דדוקא בילדה קודם שנתגרשה דאז הואיל דמסרה היילד למניקה עוד קודם שעת הגט א"כ הרי מעולם לא חל עליה שם אסור ונהי דלא פסק עוד חלבה בשעת הגט אבל עכ"פ לא חל עליה שיעבוד פיון דהיילד הי' בינך מניקת עוד קודם שעת הגט אז מותרת אבל היכי שנתגרשה בעודה מעונבת דעכ"פ בעודה מעונבת אסורה לשי' הרמב"ם ו"ל דמחשש דחסא אף גרושה אסורה אז אמרי' דגם אחר הלידה אף שפסרה היילד למניקת מ"מ לא פקע שם אסור שהי' עליה עוד בימי עיבורה עיי"ש ולפ"ז י"ל לפמ"ש השבו"י והנוב"י דכל אסור במעונבת מטעם דחסא הוא רק לפי שיצטרף אח"כ לגרשה לכה יש לחוש להריגת היילד ולפ"ז נצמח דבגרושה גם מעונבת מותרת ושוב בכה"ג דהיתה מותרת בימי העיבור שוב מועיל מה דנתנת בנה מיד למניקת וכסברת החמ"ח ועי' שו"ת רח"כ אה"ע סי' י' שחקזיק בשיטת הג' ר"כ איגרא ו"ל להקל בלא התחילה להניק גם באלמנה א"כ מכ"ש בגרושה וע' עוד בשו"ת נוב"י"ק סי' י"ז מבואר דעתו דבגרושה שלא התחילה להניק יש להקל הן אמת דסברתו שם מפח דבבת קצינים יש להקל טפי אבל עכ"פ מדבריו מבואר להקל בלא התחילה להניק עיי"ש בנוב"י שכ' צד קולא מדהובא בש"ע סי' י"ג דעת האוסרין בשם יש מי שאומר ע"כ דעיקר פשיטת המתירין ובאמת כבר תמה עליו בשו"ת בי"צ אה"ע סי' נ"ג דהרי גם דעת המתיר הובא בש"ע רק בשם יש מי שאומר וע' שו"ת בי"ש סי' י"ט וסי' כ"ב שגא רצה להתיר בזה וגם במ"ש הנוב"י דבבת קצין ליפא למיחוש שפא תחזור בה המניקת לפי שתוכל לשפור אחרת הנה באמת נודע דהרמב"ם ו"ל אינו מביא פלל הך דריש גלותא ומוכח דאינו מקול בשום ענין וכה יש להעיר ממתני' דנדרים דמ"ח דכותב חלקו לנשיא ומבואר שם דלר"י בנשיא א"צ לזכות ע"י אחר וכ' הרע"ב דהוי מפני כבודו של נשיא והתוי"ט כ' דהוא תקחז"ל ומפח מיגדר מילתא יש פח בינך חז"ל לעקור דבר מה"ת וכבר כ' בשו"ת הרדב"ז דבאסור שישנו בשאלה יש פח בינך חז"ל אף לעקור דבר מה"ת בקו"ע וא"כ גם בלי טעם דמיגדר מילתא ג"כ הי' ניחא וא"צ לומר משום מיגדר מילתא ולענ"ד י"ל לפמ"ש בתוס' בכורות די"ח דבמידי דמצנה מיקני בדיבור לחוד והסברא משום דעיקר הא דלא קני בדיבור לחוד משום דליפא ס"ד אבל במידי דמצנה ע"י המצנה איפא ס"ד ושוב קני בדיבור לחוד וא"כ י"ל הא דבנשיא לר"י א"צ לזכות ע"י אחר הטעם דכמו דחזינון הקא במניקת דמהני בנתנה בנה למניקת דמחמת אימת ר"ג לא הדר ביה א"כ בנשיא יש ס"ד בדיבור לחוד שפיר א"צ לזכות וממילא נשמע דלרבנן דס"ל דגם בנשיא צריף לזכות ע"כ דס"ל דגם בנשיא ליפא ס"ד בדיבור לחוד וממילא לשיטתם גם בר"ג ל"מ בנתנה בנה למניקת והוא הערה נכונה בס"ד: ג) יצא דגם בר"ג אפתי אין ההיתר ברור ועדיין שייך הסברא דלא פלוג ובפרט דבת קצין גרע עוד מר"ג דהתם קלא אית לה למילתא אבל הקא י"ל ל"פ וכמ"ש המרדכי דבלא נשבעה המניקת עד"ר ליפא שום הו"א להתיר הואיל דאז יש חשש שפא תחזור בה רק הפנונה דאף בנשבעה עד"ר

מ"מ אסור משום ל"פ והטעם י"ל דלא מינפר בין נשבעה ללא נשבעה אף באמת י"ל לפמ"ש הריב"ש דגם ר"ת האוסר בגרושה הוי רק משום ל"פ ולפ"ז י"ל דבלא התחילה להניק ונתנה בנה למניקת ונשבעה עד"ר דבאמת בכה"ג ליפא חשש בתינוק זה שפא תחזור בה ורק דרוצין לאסור מפח ל"פ וא"כ י"ל דתרי ל"פ באשה א' לא אמרי' ובפרט די"ל דבאמת זה ברור דגרושה אין עליה שיעבוד להניק ול"ח מניקת חבירו ורק שכ' הרא"ש דסתם אם מרחמת ותיקוהו ועי"ז שמתירין לה לישא גנצמח הניק להילד שוב אמרי' עצה טובה להנשא אותה למה לה לגרום הניק להילד וכשיטת רש"י פתובות דפ"ה דנהי דבארוסה בדיעבד מועיל מכירתה אפ"ה אמרי' עצה טובה להקונה לקנות במקום אחר עיי"ש וכ"ז היכי דכבר התחילה להניק אז אף בנתנה למניקת אח"כ יש לחוש שפא תחזור בה ותהי' אמו מנחתו עוד אבל בלא התחילה להניק ושכרה מניקת פנויה והמניקת נשבעה עד"ר א"כ בתינוק זה הרי ליפא שום חשש ורק דיש לאסור מפח ל"פ ע"כ כ"ז היכי דיש עליה עכ"פ שם מניקת אז יש לאסור מפח ל"פ אבל בגרושה דאינה בכלל מניקת חבירו אז שפיר היכי דליפא חשש בתינוק זה וי"ל דמותרת לינשא: (ד) וגם יש צירוף מזה שהבטיח אביה בדא"ה וקיבל עליו חיוב והשליש מעות נהי דראיתי בשו"ת מהרש"מ שכ' די"ל דרק בגרושה מקיל הר"ש לפי שהאב בנודאי יפרנס את בנו אף בלי תביעה וא"כ י"ל בנ"ד דהחיוב הוא רק על אבי האשה שוב י"ל דכסיפה לה מילתא לתבוע את אביה ושוב י"ל דנ"ד גרע אפ"ה י"ל דגם על נכדו מרחם ובנודאי יפרנס אותו אף בלי תביעה וכמ"ש בשו"ת מהרש"מ ח"ב סי' נ"ה ומכ"ש הקא דכבר השליש מעות דליפא עוד חשש בתינוק זה נהי דכ' בשו"ת מהרש"מ ח"א סי' צ"ט דאין לסמוך על זה שיש מעות ליתומים עכ"ז בגרושה שלא התחילה להניק דהב"ח מיקל ובכבר ניסת גם להט"ז א"צ לגרשה וא"כ פיון דבדיעבד תהי' מותרת מטעם גרושה שלא התחילה להניק א"כ לעגנן לכתחילה יש לסמוך ע"ז שפכר מונח מעות עבור הילד וכסברת הר"ן פ' הפותב דבמידי דבדיעבד והי' לו זכות מדינא מועיל סברא קלה אף להגבותו לכתחילה עיי"ש יצא מזה לדינא נלע"ד דאם ישפירו מניקת ישראלית פנויה שאין לה בעל ותשבע עד"ר שלא תחזור בה וגם שלא תינשא לאיש כל ימי ההנקה אז יש להקל אבל במניקת נכרית אין דעתי נוחה להקל ואף אם יעשה עמה כתב בדא"ה שלא תחזור בה מ"מ שפא תתעבר בזנות וכמ"ש בשו"ת בי"ש סי' י"ט ונהי דבשו"ת עט"ח מקיל ע"י כתב בערפאות עכ"ז במניקת נכרית אין רצוני להצטרף בדבר שיש ספנה להמורה כנלע"ד בס"ד לדינא ועיין בספרי ח"ג סי' ס"ו.

ד' ניגש תרס"ט ראדמישלא יצ"ו. הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' מ"ז פבוד הרב הגאון הצדיק המפורסי' בנש"ק וכו' כקש"ת מ' שמחה ישכר דוב ה"ש ז"ל אבד"ק צעשינוב יצ"ו בדבר שאלתו באשה זקוקה לחליצה ונולד טו"ת ביניהם אודות העזבון הנשאר מבעלה אשר עפ"י ד"ת אבי בעלה הוא היורש ורק כפי התקנה המבואר ברמ"א אה"ע סי' קס"ה מגיע להחולץ חצי מהנכסים אף דחצי נכסים אינו מגיע כדי פתובתה אף מפנרש בב"ש דאינם חולקים רק בשיעור פתובתה ונצ"ב אבל מותר שייה' להאב וטוען האב שמתן לו כל העזבון הנשאר אחר נכיון הפתובה והוא אומרת שלא נשאר בידה פלל פי החובות שבעלה הי' חייב עולה טפי מכל העזבון ואבי החולץ טוען שאינו מאמין לה אם לא העלימה סחורות וגם אינו מאמין פלל שפנו נשאר בע"ח ואולי נשאר

חובות אמר שהוא ידון עצמו עם הבע"ח והבד"צ פסקו שתשבע על הפל ורצונה שיהלך לה מקודם שמה אחר השבועה לא ירצה להלך לה ואבי החולץ אומר פי מחניכת בלא"ה לישבע פנגדו ומה לי אם בנו יחלץ לה או לא וגם ברצונו שתמסור לו חשבון מהחובות זה תורף הטו"ת ונסתפק כת"ה אם יכולה לעכב השבועה נגד אבי החולץ עד אחר החליצה וגם א"נ דיכולה לעכב השבועה כמה צריכה להשליש על קיום שתשבע אחר החליצה וגם חלק מהבית שלה אי מיקרי בכלל נ"מ או בכלל נכסי צ"ב וגם אם הבע"ח צריכים לישבע שלא עשו קנוניא וגם הואיל דהאשה ג"כ חתמה א"ע על הוועקסלין בתיי הבעל טוענים הבע"ח שא"צ כלל לישבע הואיל דיכולים לגבות ממנה עכ"ת ד: א) והנה בגוף הדבר אי יכולים לעכב החליצה עד שתקנים פסק נגד אבי החולץ באמת הדבר פשוט דכיון דמפירש בחו"מ סי' פ"ז דמי שנתחייב שבועת היסת לפטור באינו רוצה לישבע מנדין אותו ל' יום ואין יורדין לנכסיו ומפירש ביו"ד סי' של"ד סעיף ו' דיכולים להחמיר עליו שלא למול בגויל ושאר דברים עד שיקבל עליו הדין א"כ הקא באם אינה רוצית לישבע פינון דמחויבת נידוי עפ"י דין פשיטא דמותר לעכב החליצה עד שתקנים הפס"ד, ואף שי"ל דכונן דכל עיקר שבועת אין לי הווי רק תקנתא וגם דכלהא דזוכה בכחי הנכסים הווי רק תקנתא וא"כ הא מבואר בש"ס ב"מ ד"ה דתקנתא לתקנתא לא עבדינן וע' שו"ת ח"צ סי' קמ"ז וע' מ"ש בשו"ת הרי"מ סו' מ"א בקידושי דרבנן אי שנין בו חדר"ג משום די"ל דחשיב כמו תקנתא לתקנתא אף באמת ע' בש"א סי' פ"ב סקי"ג לענין שכיר ובעה"ב טוען אין לו דא"צ לישבע כ"ז שלא נשבע השכיר שמגיע לו שכ' לחלק בין היכי דמבקש הלנה מהמלוה לישבע שהשטר אינו פרוע דכזה פינון דמדינא נוטל בלי שבועה שפיר מקודם צריף הלנה לישבע שאין לו אבל הקא כ"ז שלא נשבע השכיר א"צ לישבע עיי"ש ונשמע דאחר שנשבע השכיר נהי שהשכיר זוכה רק מתקנתא אפ"ה מחויב הבעה"ב לישבע שבועת אין לי אף דהוי ג"כ רק מתקנתא ואף דיש לחלק דהתם לפי טענת השכיר באמת יש לו זכות גם מה"ת ורק דמה"ת בעה"ב נאמן אבל אחר שהאמינו חז"ל להשכיר בשבועה א"כ אחר שבוועתו חשוב כנתפרר החיוב וגוף החיוב באמת נצמח מדין התורה ושפיר ל"ח זכותו של השכיר בכלל תקנתא ושפיר הבעה"ב חייב בשבועת אין לי אבל הקא דכל עיקר זכותו נצמח רק מצד תקנת הקהילות שפיר הי' מקום לומר דתקנתא לתקנתא לא עבדינן אף באמת י"ל דחניכת לישבע דאל"כ מה הועילו בתקנת הקהילות דכל אשה תעלים הנכסים לפי שיודעת שתהיל פטורה אף משבועת אין לי ובפרט דגם בלי תקנת הקהילות מגיע הירושא לאבי הבעל והחולץ נוטל רק חצי מתנתה ונכסי צ"ב א"כ זכות אבי הבעל אינו מפח תקנה רק מדינא ושפיר מחניכת לישבע שבועת אין לי ומפירש בשו"ת ש'ב יעקב דיכול לעכב החליצה עד שאביה יקיים הפסק מכ"ש דיוכל לעכב החליצה עד שתדון עמו ועם אביו בגידון הירושא וכן הכריע בשו"ת שו"צ סי' צ"ו והביא בשם ספר חוקי דרו' מבעל טו"ז ומג"א ו"ל שבאם יש ביניהם תביעת ממון תעשה קיומים ובטוחות עד שתירד עמו לדון עיי"ש: ב) אף בנ"ד שפיר עמדה לד"ת והשלישה וועקסלין על קיום הפס"ד וגם עכשיו רוצית להשליש קאסע ביכעל על קיום הפס"ד א"כ לא מבעיא לענין החולץ שאין לו זכות רק מפח תקנתא ורק פשחולץ לה א"כ קודם החליצה אין לו שום תביעה עליה בנודאי דלע"ע א"צ לישבע שבועת אין לי פי עדיין אין לו זכות ממון אף לגבי אבי הבעל דיש לו

זכות ירושה דהוי זכות ברור ובהוה שוב הי מקים לומר דצריכה לישבע שלא נשאר פלום ונהי דהוי כמו ס' על עיקר החיוב וי"ל דתקנת שבוועת אין לי הי רק בהלנואה דעכ"פ הלנה יש לו על עצמו חיוב ונדאי מפח ההלנואה ואף אם באמת אין לו עכשיו לשלם אבל עכ"פ חיוב הגוף לא פקע אז שפיר הי התקנה דחייב עכ"פ לישבע שאין לו ולשי' כמ"פ א"צ התובע לקב"ח שאינו משביעו חנם ע' בשו"ת חס"ל מ"ש בזה אבל הכא דבלא נשאר פלום אין לו שום זכות ושוב י"ל דאין להשביעה בטענת ספק אף באמת אפתי י"ל דצריכה לישבע שלא נשאר פלום דעכ"פ הוי כמו רגלים לדבר דמשביעין בטענת ספק וע' בקצה"ח סי' קפ"א אפ"ה י"ל דעכ"פ יכולה לעכב השבועה עד שתהי' בטוחה שיתנו לה חליצה דכמ"ש השב"י דיכול לעכב החליצה עד שאביה יציית דינא ה"ה דהיא יכולה לעכב השבועה עד שתהי' בטוחה שיתלוץ לה ובפרט שהשלישה פעת קאסע ביפעל שאחר החליצה תקנים הפס"ד בנדאי דא"צ לישבע מקודם דשמא לא יתנו לה חליצה א"כ ובפרט שפבר כ' התנאים דהשלישת משכון סגי לענין להצריף את המלנה לישבע מכ"ש הכא דהשלישה קאסע ביפעל דהוי פמעות ויהו כקבר קיימה את הפס"ד ודעת התנאים דכ"מ דא"צ לישבע רק אחר הפרעון אז גם בהשליש הפעות ביד הבד"צ חשיב כמו לאחר הפרעון וחייב לישבע א"כ מכ"ש הכא שפבר השלישה קאסע ביפעל דהוי פמעות בעין דחשיב כקבר קיימה את הפס"ד וחייב לחלוץ לה אף אחר החליצה תהי' מחויבת לישבע אף אם לא יחזיר לה התנאים ר"כ שתובעת ממנו במזונמים וסגי במשכון דשיטת התנאים והנה"מ בסי' פ"ב דהשלישת משכון הוי פמעות מזונמן עיי"ש: (ג) ומה שנסתפק כת"ה אי חלק הבית שלה חשיב נ"מ אי נכסי צ"ב לענ"ד נראה דלא מבעיא החלק שנתנו לה במתנה אחר הנשואין בנדאי דל"ח נכסי צ"ב כמפורש באה"ע סי' פ"ה סעיף' ז וגם מה שיש לה מקודם פינון שהיא עאבילירט על שמה ולא נזכר בהתנאים ג"כ לא הוי רק בכלל נ"מ ובפרט שהוא רק מתקנת הקהילות וקיי"ל דס' בתקנה מוקמינן אדינא ואודות החובות אם צריכים הבע"ח לישבע שמגיע להם הדבר פשוט דכיון שבאים ליפרע מנכסי יתומים צריכים לישבע ולא סגי בשבועתה לחוד וגדולה מזו מבואר בחו"מ סי' ס"ו סעיף ט"ו במוכר שט"ח ומת הלנה ורוצים לגבות מירשים צריף המוכר לישבע שהשט"ח אינו פרוע וגם הלוקח חייב לישבע שלא פרוע לו הלנה ושאינו יודע אם השטר פרוע וכ' בש"ף ס"ק מ"ט דשבועתו של המוכר אינו פוטר את הלוקח דשמא המוכר נשבע לשקר וכיון דהלוקח בא לגבות חייב לישבע והשתא התם דהלוקח בא מפח המוכר והלנה נשתעבד בשטר זה להמוכר וידע דעכ"פ ע"י שבועה יוכל לגבות ואפ"ה אמרי' פינון דעכשיו הלוקח בא לגבות חייב שבועה מכ"ש הכא דהבעל וירשיו לא לנוי להם מהאשה ומעולם לא נשתעבדו שיהי' חייבים לשלם ע"י שבועתה פשיטא דשבועתה לא יוכל לפטור את הבע"ח מלישבע היכי דבאים לגבות מנכסי יתומים, ונודע מ"ש הגה"מ בהא דקאמר בש"ס ב"מ ד"ג את הימנית לי' בשבועה וכ' הגה"מ דשבועה ל"מ רק לבעל המזון ע"כ הדבר פשוט דהאשה צריכה לישבע שלא העלימה פלום והבע"ח מחויבים לישבע שמגיע להם וכהאי דבא ליפרע מנכסי יתומים ומה שטוען אבי הבעל שהוא רוצה לדון א"ע עם הבע"ח הנה אם היתה נו"נ מפורש בחו"מ סי' צ"ו דהבעל חייב לשלם בעדה ובפרט אם בא מעות הלז לתוף העזבון בנדאי דמחויבים לשלם בעדה ועיי"ש בנה"מ ס"ק ה' דבכה"ג אף באינה רוצית לישבע חייב

לשלם מִפְּחַת תְּקוּה"ש ע"כ אם הִיָּתָה נו"נ וְיֵשׁ חֲשֵׁשׁ שְׂיִתְבָּעוּ אוֹתָהּ בְּדֹא"ה פְּשִׁיטָא דִּיכּוּלָּהּ
לְעַפְבַּ עֲבוּר הִבְע"ח וְרַק בְּאִנְפֵּן שְׂיִשְׁבָּעוּ הִבְע"ח פְּנ"ל וְהָרִי גַם נֶגְדַּ חוּב עֲפוּ"ם אָף
דֵּהִפְקַע"ה מְוֹתֵר הִיכָא דְלִיפָא חֵה"ש אִפ"ה בְּאִם יֵשׁ חֲשֵׁשׁ שְׂיִתְבָּעוּ אוֹתָהּ בְּדֹא"ה וְיִגִּיעַ
לָהּ עֲוֹנָשׁ ג"כ אֵינָה מְחַנְיָבַת לְהַכְנִיס עֲצָמָה בִּס' סְפָנָה בְּשִׁבִיל שְׂיִגִיעַ רִינּוּחַ לְיוֹרְשֵׁי הַבְּעַל
דְּרַק מְמוֹן חֲבִירוֹ אֲסוּר אָף בְּמָקוֹם פִּק"נ אֲבָל לְהַכְנִיס א"ע בִּס' סְפָנָה פְּדִי לְעֲשׂוֹת רִינּוּחַ
לְחֲבִירוֹ בְּזָה לִיפָא שׁוּם חַיּוּב, וְע' בַּחוּ"מ ס' ק"כ"ה דָּאִם אָנְסוּ בְּכַפִּירַת חוּבוֹ ל"ח אָנְסוּ
וְכ' הִנֵּה"מ דְּהִיכִי שְׁהִי בְּאִפְשָׁר לְמַצּוֹא אֵת גּוּף הַפְּקֻדוֹן הַנִּי כְּמַצִּיל מְמוֹן חֲבִירוֹ בְּמָמוֹנוֹ
וּא"צ לְהַפְסִיד וְע' פְּעִין זֶה בִּמְק"ח ס' תמ"א מ"ש בְּזָה מְכ"ש הִיכִי דְבִאֲמַת חֲיִיב לְהַנְכָּרִי
וְרַק דֵּהִפְקַע"ה מְוֹתֵר מ"מ אֵין עֲלֶיהָ חַיּוּב לְהַכְנִיס א"ט בְּסַפֵּק עֲוֹנָשׁ בְּשִׁבִיל שְׂיִרְוִיחוּ
יּוֹרְשֵׁי בְּעֵלָהּ וּז"ב וְיֵמָה שְׂאֲמָרוּ הִבְע"ח שֵׁא"צ לִישְׁבַּע הוּאִיל דִּיכּוּלִּים לְגַבּוֹת מְהֵאֲשָׁה פִּינּוֹן
שְׁגָם הוּא חֲתָמָה הוּועַקְסְלִין הִנֵּה אִם אֲמַת הַדְּבָר שְׁהִיא חֲתָמָה א"ע בְּחַיִּי הַבְּעַלְעַל
הוּועַקְסְלִין א"כ בְּאֲמַת יְכּוּלִּים הִבְע"ח לְגַבּוֹת הַחוּב מְהֵאֲשָׁה כְּמַפְרָשׁ בַּחוּ"מ ס' ע"ז
סְעִיף ו' דָּאִישׁ וְאִשָּׁה שְׁלוֹו מְאָחַד הָרִי הֵם כְּשָׁנִים שְׁלוֹו בִּיחַד וְאִם הַבְּעַל פְּרַע אֲז אִם
הֵאֲשָׁה אֵינָה נו"נ בִּפ"ע נְאֻמְנַת לֹוֹמֵר שֶׁהַבְּעַל לֹקַח כָּל הַמְּעוֹת אֲבָל הִבְע"ח יְכּוּלִּים לְגַבּוֹת
מְמָנָה הַחֲצִי עֵי"ש אָף בִּנ"ד דֵּהִבְע"ח שְׁלַח לְהַבְּעַל וְלְהֵאֲשָׁה בִּיחַד וְשְׁנִיָּהֶם חֲתָמוּ
הוּועַקְסְלִין מְפָרָשׁ בִּס' ע"ז סְעִיף א' דָּאִם יֵשׁ נְכָסִים לְשְׁנֵיהֶם א"י לְגַבּוֹת מְכָל א' רַק
הַחֲצִי וְנָהִי דְמַפְרָשׁ שָׁם בְּסְעִיף ה' בְּכַפָּר א' וְהוּדָה א' זֶה שְׁהוּדָה מְתַחֲיִיב בְּכָל וְכ' הַשְּׁ"ף
דָּאִף לְשִׁי הַרְמַב"ם דֹּא"י לְגַבּוֹת מְכָל א' רַק הַחֲצִי מ"מ בְּכַפָּר א' פִּינּוֹן דֹּא"י לְגַבּוֹת מְזָה
שְׁכּוּפָר גּוֹבָה מְהֵשְׁנִי הַכָּל אָף בִּהַג"ה אִמ"ב כ' דִּמ"מ א"צ לְשַׁלֵּם רַק עַד שְׂיִתְבָּע אֵת הַשְּׁנִי
וְיִשְׁפִּיעֵנוּ הִיָּסֵת וּמְכ"ש הִיכִי דְבִידּוֹ לְהַשְׁפִּיעַ אֵת הַשְּׁנִי שְׁבוּעָה ד"ת עֵי"ש מְכ"ש הִקָּא
דְּבִידּוֹ הִבְע"ח לְהִיּוֹת נִשְׁפָּע וְנוֹטֵל מִנְכָּסֵי הַמַּת בְּנוֹדָאֵי דְהֵאֲשָׁה א"צ לְשַׁלֵּם רַק חֲצִי וְשׁוּב
שְׁפִיר הִבְע"ח מְחַנְיָבִים לִישְׁבַּע שְׁמִיָּע לָהֶם הַחוּב כְּנֹלַע"ד בִּס"ד לְדִינָא: ה' וְיִקְרָא תְרַס"ב
רֵאדִימִישְׁלֵא יצ"ו.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל ס' מ"ח לְהַרְבֵּה הַג"ח חו"ב וְכו' כִּש"ת מ' נְפִתְלִי מִלְלַעַר
נ"י מוּצַד"ק גְּאָרְלִיץ יצ"ו. בְּדָבָר שְׂאֵלְתוּ בְּשָׁכְרוּ בֵּית לְהַתְּפַלֵּל וְלְלַמּוֹד שָׁם וְלְהִיּוֹת שָׁם
מִזִּין קְבוּעַ וּבְעֵלְיָהּ שְׁלִמְעֵלָה מְחַדָּר הַנְּ"ל דֵּר שָׁם נְכָרִי וְנִסְתַּפֵּק כִּת"ה מִפְּחַת דְּבָרֵי הַט"ז
בֹּאוּ"ח ס' קנ"א דָּאִף דָּאִם לֹא נִבְנָה מְתַחֲלָה לְבַהֲכ"נ מְוֹתֵר לְשְׁכּוּב ע"ג וּמְכ"ש בְּנִבְנָה
הַעֲלִיָּה מְקוֹדֵם לְשָׁם חוּל בְּנוֹדָאֵי דְאֵינּוּ קְדוּשׁ וְל"ש לֹוֹמֵר דְּהוּי כְּגַג שֶׁל הִיכָל שְׁנַתְקַדֵּשׁ
הוּאִיל דְּנִבְנָה מִיָּד לְשָׁם חוּל וְאִפ"ה תְּשַׁמִּישׁ בְּזִיּוֹן כְּגוֹן עֲפוּ"ם אוֹ טִינּוּף אֲסוּר וְהַטְעַם פְּדִי
שְׁלֵא יִפְסִיק דְּבָר מְאֹס מְלֵהַעֲלוֹת הַתְּפִלָּה וְע"ז הַעִיר כִּת"ה דְּכִינּוֹן דְּבִדְרָה הַעֲלִיּוֹנָה הַפּוֹתֵל
הוּא דְקָה מִן הַתְּחִתּוֹנָה א"כ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁתִּלּוּי הַצּוּרָה בְּפּוֹתֵל הַעֲלִיּוֹנָה אֵינּוּ נֶגְדַ חָלֵל
דִּירָה הַתְּחִתּוֹנָה וְשׁוּב אֵינּוּ מְעַכֵּב הַתְּפִלָּה מְלַעֲלוֹת עַכְת"ד: א) וְהִנֵּה לְכֹאֲרָה יָפָה כ' דְּהֵא
בְּאֲמַת בֵּית שְׁלֵא נִבְנָה מְתַחֲלָה לְשָׁם בַּהֲכ"נ ל"ח פְּהִיכָל וְלֹא נִקְדָּשׁ הַעֲלִיָּה דְלֹא עֲדִיף
מְקַדְוֶשֶׁת עֲזָרָה וּמְצַד הַפְּסֵק הַתְּפִלָּה מְלַעֲלוֹת י"ל פִּינּוֹן דְּתִלּוּי שְׁלֵא כְּגַד חָלֵל חֲדָר הַתְּחִתּוֹן
לִיכָא אִסוּר אָף לְכֹאֲרָה זֶה תִּלּוּי בְּפִלּוּגְתָא דְבֹאוּ"ח ס' נ"ה סְעִיף כ' מְפָרָשׁ דְּבַעֵי שְׁלֵא
יְהִי בֵּית עֲפוּ"ם מְפָסִיק וּבִמְג"א ס' ק ט"ו כ' דְּדוֹקָא ע"ז אֲבָל נְכָרִי אֵינּוּ מְפָסִיק אֲכּוֹן
בְּשַׁע"ת שָׁם כ' בְּשָׁם ב"ד דְּגַם נְכָרִי חֲשִׁיב דְּבָר מְאֹס לְפִי שְׁעוּשִׁים כָּל הַתּוֹעֲבוֹת וּמְעַכֵּב
מְלֵהַעֲלוֹת הַתְּפִלָּה א"כ לְשִׁי הַב"ד הַנְּ"ל אֲזָדָא הַהִיָּתֵר שְׁכ' כִּת"ה דְּנָהִי דְּהַצּוּרָה אֵינּוּ תִּלּוּי

נגד חלל של דירה התחנתנה מ"מ יש לחוש דנקרי גופא הוי דבר מאוס ונהרי הנקרי גופא משתמש נגד החלל ומ"ש כת"ה בשם שו"ת פאר הדור להרמב"ם ז"ל המוכא בשע"ת סי' קנ"א ס"ק ט"ז כ"ז לענין לישן שם והטעם די"ל דבהכ"נ ש'לנו אין להם קדושת היכל ולא נתקדשו הגגות אכל בתשמיש בזיון דהטעם משום שמעפב התפלה מלהעלות על זה לא פליג הרמב"ם אף באמת במג"א ס"ק ט"ו כ' להדיא דנקרי ל"ח מאוס רק ע"ז ממש וכן כ' הבאה"ט בשם הדבר שמואל ושוב שייך ההיתר שכ' כת"ה לפי שהצורה תלוי שלא פנגד חלל דירה התחנתנה ובפרט דמבואר ביו"ד סי' קמ"א דבזה"ז שאין עובדין לצורות הללו מותרים בהנאה אם מוצאין ונהי דהרמ"א הביא שם יש מחמירין עיי"ש בש"ך סק"ז שתמה על זה דכיון דאין עובדין לצורות הללו בנודאי מותרים לכל השיטות ובפרט דצורה שוקעת מותר כמפורש שם בסעיף ה' ובהרבה צורות גם בבולטת מותר כמפורש שם בסעיף ז' דאם אינו צורה שלימה מותר א"כ בנ"ד שלא נשפר רק לזמן בנודאי דאין עליו קדושת בהכ"נ ממש כמפורש בסו' קנ"ד סעיף ב' ונהי דכ' בט"ז סק"א דאף דמותר לדור ע"ג עליה אפ"ה בעי שלא יפסיק דבר מאוס ועיי"ש בשע"ת דאף אחר שיצא הבהכ"נ משם אסור לנהוג בו מנהג בזיון וע' שו"ת מהרש"מ ח"ג סי' ר"ו אפ"ה מצד הנקרי גופא לשי' רוה"פ ליכא חשש ומצד הצורה י"ל כמ"ש כת"ה דהצורה תלוי שלא פנגד החלל וגם מצד דעכשיו אין עובדין לצורות הללו וגם אינו צורה בולעת שלימה בנודאי דאין לו דין ע"ז ומה גם שהדבר נוגע להפ"מ הדבר ברור להתיר להתפלל וללמוד שמה כנלע"ד בס"ד לדינא: ועש"ק חיי תרע"ב ראדימישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' מ"ט להרב המאה"ג חו"ב כש"ת מ' ארי' שניצער נ"י מוצד"ק קרעשיו יצ"ו. בדבר שאלתו בנשי דידן שאין להם שעה קבוע לונסתן וא"א להם ליהזק בהחמרת החו"ד דבעי שיהי' לה מוד דחוק כל הימים שמסופקת בהן וא"כ י"ל דהוי פדיעבד ומנהגי בקדקה אח"כ ומצאה טהורה אולם הביא דברי הפרישה דביום נוסת קבוע בלא בקדקה בשעת נוסתה ובקדקה אח"כ ולא פינונה לראות על העד אם הוא נקי דטמאה וכעין שכ' בחו"ד סי' קפ"ד דבנאבד העד טמאה וגם פהא דכ' בפת"ש סקי"ח דאם העילה אז מר"ג ג"כ טמאה די"ל דטענה בהרגשת מר"ג עכת"ד: א) והנה בגוף דברי הפרישה שהוכיח דבר זה מפתח קושיא שהקשה בהא דמפורש דבאשה שאין לה נוסת קבוע פדיעבד טהורה בלי בקדקה וקשה דהא אשה שאין לה נוסת בלא"ה צריכה בקדקה ועכצ"ל דבאין לה נוסת אף בנשתנה ענינה ג"כ ליכא חשש וממילא נשמע דבנשתנה ענינה אסורה באמת נראה אי משום הא לא אריא דעל גוף קושית הפרישה י"ל באופן אחר וכמ"ש החו"ד דבאין לה נוסת א"צ בקדקה חו"ס אכל בנוסת קבוע ביום הנוסת בקדקה חו"ס מעפב ועוד דבנוסת קבוע בשעת נוסת בעי בקדקה לאור הגר ושוב אין הכרח לומר דברי הפרישה ובאמת הב"ח בקו"א מתרץ באופן אחר וע' שו"ת בי"ש ח"ב סי' כ"ז שדחה דברי הפרישה וגם על חמרת הפת"ש כפר השיג עליו בשו"ת מהר"מ שיק ובגוף דברי החו"ד שכ' דבנאבד העד אסורה יש לדון טובא דהא באמת לשי' הרי"ף והרמב"ם בעבר שעת הנוסת ולא בקדקה מותרת לשמש בלי בקדקה ולשי' התוס' וש"פ צריכה בקדקה א"כ י"ל דא"נ דמה"ת אף בבא בנודאי מהמקור אפ"ה טהורה שלא בהרגשה ונשמע דגם למ"ד נוסת ד"ת נהי דמחזיקין דבנודאי ראתה מ"מ טהורה שלא בהרגשה וא"כ הרי לא משפחת בזה צד טומאה ד"ת א"כ פינו דמה"ת ל"ח שמה

רָאָתָהּ בְּזִמְנָא נִוְסַת גְּהִי דְחַו"ל הֶצְרִיכוּ לְבָדוּק הָוֵי רַק כְּמוֹ הָא דְקִי"ל דְּהִיכִי דְאִיכָא לְבְרוּרֵי
לֹא סְמִיכִינָא אַחְזָקָה וּמְמִילָא שְׁלֵא בְּשַׁעַת נִוְסַת א"צ בְּדִיקָה לְפָנֵי תְּשַׁמִּישׁ דְּהָוֵי בְּכָלֵל
אַחְזָקֵי אִיסוּרָא לֹא מְחַזְקִין דְּבַכְה"ג אַף בְּאַפְשָׁר לְבָרַר א"צ לְבָרַר כְּמִפְרָשׁ בִּיּו"ד סִי
נ"ב וּבְסִי פ"ג וּבִט"ז שׁ קפ"ח אָבֵל בְּשַׁעַת נִוְסַת דְּחָשׁוּב עכ"פ כְּנֹלֵד רִיעוּתָא הִי דְאַפְתִּי
יֵשׁ לְאוּקְמָה בְּחֻזְקַת טְהָרָה מ"מ עכ"פ צְרִיכִין לְבָרַר אָבֵל בְּעֵבֶר שַׁעַת הַנִּוְסַת שׁוּב ל"ח
בְּגֵדֵי אִיכָא לְבְרוּרֵי פִינּוּ דַּא"א לְבָרַר רַק צַד הָאִיסוּר וְהִינּוּ בְּאֵם תְּבָדוּק וְתִמְצָא דָם אָבֵל
אִי תְּבָדוּק וְתִמְצָא עֲצָמָה טְהוּרָה אַפְתִּי יְהִי חֲשֵׁשׁ שְׁמָא רָאָתָהּ וְנִפְלַל לְאַרְצֵי א"כ הִיכִי דַּא"א
לְבָרַר לְגַמְרֵי תוּ א"צ לְבָרַר כְּלָל וְכִסְבַּרְתָּ הַנוּב"י הַנּוֹדֵעַ וּבְכַוְנַת דְּבָרֵי הַתּוֹס' דְּצְרִיכָה
בְּדִיקָה י"ל דס"ל דְּהִיכִי דְּוִנְדָּאֵי בָּא מִהֶמְקוֹר טָמֵא אַף שְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה וְכַמ"ש בִּס"ט סִי
ק"צ דְּלִשְׁי הֶרְמֵב"ם גִּזְה"כ דְּבַעֲי הַרְגָּשָׁה אָבֵל לִשְׁי רִש"י וְתוֹס' הִיכִי דְּיִדְוֵעַ דְּבָא מִהֶמְקוֹר
טָמֵא מַה"ת אַף שְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה וּלְפ"ז נִשְׁמַע דְּבְשַׁעַת נִוְסַת לְמ"ד נִוְסַת ד"ת אַף שְׁלֵא
בְּהַרְגָּשָׁה טָמֵא מַה"ת וְגַם לְמ"ד נִוְסַת דְּרַבְּנָן כְּבָר כ' הַנוּב"י דְּהָא דְּוִנְסַת דְּרַבְּנָן מְשׁוּם
דְּמַה"ת חֻזְקַת טְהָרָה עֲדִיף מְחֻזְקַת ג"פ וּלְפ"ז י"ל דְּעכ"פ אַחַר שְׁטִימָאוּ חו"ל גַּם דָּם שְׁלֵא
בְּהַרְגָּשָׁה א"כ לְפַמ"ש מַהֲרִי"ט סִי מ"א דְּהִיכִי דְּוִנְדָּאֵי נִתְקַדְּשָׁה בְּקַדוּשֵׁי דְּרַבְּנָן וַיֵּשׁ ס'
לְעַנְנֵי קַדוּשֵׁי ד"ת אָז אִיתְרַע ח"פ גַּם מַה"ת עִי"ש א"כ הַכ"נ הוֹאִיל דְּעכ"פ טָמֵא
מְדַרְבְּנָן שׁוּב אִיתְרַע הַחֻזְקַת טְהָרָה אַף מַה"ת וְשׁוּב בְּכַה"ג חֻזְקַת ג"פ הָוֵי חֻזְקַת אֲלִימָתָא
וְשׁוּב בְּכַה"ג לְכ"ע נִוְסַת ד"ת וְהִי מְקוּם לְפָרֵשׁ בְּזַה דְּבָרֵי הַב"ח שְׁכ' דְּגַם לְמ"ד נִוְסַת
דְּרַבְּנָן אִם לֹא בְּדָקָה מִיָּד סְמוּךְ לְשִׁיעוּר נִוְסַת טָמֵא אָכֵן כְּבָר הַשִּׁיג עָלָיו הַש"ך בִּסִי
קפ"ד וְכֹן פֶּסֶק הַחֻו"ד שָׁם: ב) נְחֻזָּר לְהַג"ל דְּלִשְׁי הָרִי"ף וְהֶרְמֵב"ם בְּעֵבֶר שַׁעַת הַנִּוְסַת
וְלֹא בְּדָקָה טְהוּרָה הוֹאִיל דְּעֵינְךָ הַחֲשֵׁשׁ הָוֵי רַק מְשׁוּם דְּאִיכָא לְבְרוּרֵי וּבְדִיעֵבַד פִּינּוּ דַּא"א
לְבָרַר צַד הַקְּיָמָר לְגַמְרֵי שׁוּב א"צ לְבָרַר כְּלָל אָבֵל לִשְׁי הַתּוֹס' י"ל דְּנָהִי דַּא"א לְבָרַר צַד
הַקְּיָמָר לְגַמְרֵי מ"מ פִּינּוּ דְּצַד הָאִיסוּר אִיכָא לְבְרוּרֵי צְרִיכִים לְבָרַר וְכַהֲא דְאִיתָא בִּיּו"ד
סִי א' דְּאַף שְׁאִין הַשׁוּחַט לְפָנֵינוּ אַפ"ה צְרִיכִים לְבָדוּק אִם נִשְׁחַטוּ הַסִּמְנִים כְּהוֹנֵן וּמְבֹנָאָר
דְּאַף הִיכִי דַּא"א לְבָרַר לְגַמְרֵי אַפ"ה כְּלָמָה דְּאַפְשָׁר לְבָרַר מְחֻזְקִים לְבָרַר וּבְזַה יֵשׁ לְפָרֵשׁ
דְּבָרֵי הַחֻו"ד דִּי"ל דס"ל דְּהָא דְּמִתְרַבְּד אַף דְּלְכַאוּרָה הִי לְנוּ לֹאמַר דְּכִינּוּ דְחַו"ל
הֶצְרִיכוּ לְבָדוּק בְּזִמְנָא נִוְסַת הִי מִהֶרָאוּי דְּנַחְמִיר גַּם בְּדִיעֵבַד וְכַהֲא דְּמַחְמִירִין שְׁלֵא בַּהֲפ"מ
בְּנֶאֱבָדָה הֶרְיָאָה אַף דְּהָוֵי רַק חֲשֵׁשׁ דְּרַבְּנָן אַפ"ה אָסְרוּ גַם בְּדִיעֵבַד מְשׁוּם דְּהוּוּ מִיעוּט
הַמְצוּי וּבְאִיבָדָה בְּמִזִּיד נִם בַּהֲפ"מ אָסוּר וְכַמ"ש בְּתוֹס' פְּסָחִים ד"ל דְּגַם אִיסוּר דְּרַבְּנָן
אָסוּר לְבַטֵּל מְשׁוּם דַּא"כ מָה הוֹעִילוּ חו"ל בְּתַקְנָתָם מ"מ סוּבֵר הַחֻו"ד דִּי"ל דְּחַו"ל
גוּפָא לֹא חֲשֵׁשׁוּ לְזִמְנָא נִוְסַת רַק מְשׁוּם דְּשְׁמָא תְּרָאָה אָז בְּהַרְגָּשָׁה א"כ הָא תְּהִי טָמֵא
מַה"ת וְנָהִי דְּבָאָמַת מַה"ת ל"ח לְזַה הוֹאִיל דְּחֻזְקַת טְהָרָה עֲדִיף מְחֻזְקַת ג"פ מ"מ חו"ל
חֲשֵׁשׁוּ לְזַה הוֹאִיל דְּהָוֵי מִיעוּט הַמְצוּי לְרֵאוּת בְּהַרְגָּשָׁה וּמְמִילָא בְּעֵבֶר שַׁעַת הַנִּוְסַת וְלֹא
הַרְגִּישָׁה א"כ הָא לִיכָא עוֹד חֲשֵׁשׁ עַל טוּמְאָה ד"ת דְּהָרֵי גַם בְּשַׁעַת נִוְסַת וְאַפְּי לְמ"ד נִוְסַת
ד"ת אִינוּ וְוִנְדָּאֵי וְכַמ"ש בְּרִש"י נְדָה דט"ו דְּהַלל"מ דְּמַחְזְקִין לָהּ בְּטוּמְאָתָא סְפֵק וְשׁוּב אַחַר
שְׁעֵבֶר שַׁעַת הַנִּוְסַת וְלֹא הַרְגִּישָׁה בְּוִנְדָּאֵי דְּלִיכָא חֲשֵׁשׁ רָאָתָהּ פְּשִׁטָא דְּמוֹעִיל הַחֻזְקַת
טְהָרָה שְׁלֵא לְחוּשׁ שְׁמָא רָאָתָהּ וְא"כ י"ל הַתִּינַח הִיכִי דְּוִנְדָּאֵי לֹא הַרְגִּישָׁה וְא"כ הָרִי לִיכָא
חֲשֵׁשׁ רַק עַל טוּמְאָה דְּרַבְּנָן אָבֵל בְּנֶאֱבָד הַעֵד דִּישׁ מְקוּם לְחוּשׁ שְׁרָאָתָהּ בְּהַרְגָּשָׁה וְרַק
דְּטַעְתָּהּ בְּהַרְגָּשָׁתָּה עַד א"כ בְּכַה"ג שׁוּב י"ל דְּהַחֲשֵׁשׁ שְׁמָא רָאָתָהּ נוֹגַע גַּם לְעַנְנֵי חֲשֵׁשׁ

טַנְמָא ד"ת וא"כ י"ל כְּמוֹ דְחַז"ל חֲשָׁשׁוּ לְכַתְחִילָהּ שְׁמָא תִרְאֶה בְּהִרְגָשָׁה ה"ה דְּגַם בְּדִיעֵבַד חֲשָׁשׁוּ לְזֶה שְׁמָא רְאֵתָה בְּהִרְגָשָׁה וְנָהִי דְגַם בְּנֶאֱבַד הָעֵד יֵשׁ ס"ס לְהִיתָר שְׁמָא לֹא רְאֵתָה כָּלֵל וְשְׁמָא לֹא טְעַמְתָּה בְּהִרְגָשָׁתָּה עַד דְּהָא הָעֲנִין דְּטְעַמְתָּה בְּהִרְגָשָׁתָּה עַד אִינוּ נִוְדָּאֵי וְכַמ"ש בַּס"ט ס' קפ"ג דְּגַם בְּרְאֵתָה ע"י בְּדִיקָתָּה עַד כְּשֵׁינֵי ס' שְׁמָא מְעַלְמָא מְצַרְפִּין גַּם סָפֵק זֶה שְׁמָא לֹא טְעַמְתָּה בְּהִרְגָשָׁתָּה עַד וּבְזֵה מִינְשֵׁב דְּבָרֵי הַט"ז בַּס"י ק"צ הַסּוֹתֵר מַס"ק כ"ג לַס"ק כ"ט ע"י"ש וְשׁוּב גַּם בְּנֶאֱבַד אֵיכָּא ס"ס וְנָהִי דְמַדְרַבְּנֵן טְמָאָה גַּם שְׁלֵא בְּהִרְגָשָׁה מ"מ חֲשִׁיב כְּמוֹ ס"ס בַּד"ת וְס' א' בְּדַרְבְּנֵן דְמַהֲנֵי אַפ"ה י"ל דַּס"ל לְהַחוּו"ד דְכִינּוּן דְּגַם בַּתְחִילַת הַנּוֹסֵת אִינוּ רַק חֲשָׁשׁ מִיַּעוּט וְשׁוּב י"ל פִּינּוּ דְכָל הַתְחִלַת הָאִיסוּר הָיִי רַק מִפְּחַח חֲשָׁשׁ מִיַּעוּט בַּכַּה"ג י"ל דְּגַם ס"ס ל"מ וְכַמ"ש הָרֶאָב"ד וְהַכ"מ פ"ו מִמְעַשֵּׁר דְבִדְמָאֵי דְחַז"ל אֲסֻרוּהוּ עַל הַס' אַף ס"ס ל"מ וְנָהִי דְחַזִּינוּן דְּגַם לְמ"ד נּוֹסֵת ד"ת וְלִשְׁי' רַש"י הַנ"ל הָיִי רַק טַנְמָאָתָּה ס' נְאֻפ"ה מְצִינוּ בַּס"י קפ"ד דְבַעֲבָרוּ יָמִים שְׁתוּכַל לְסַפֵּר וְלְטַבּוֹל מוֹעִיל ס"ס שְׁאֵנִי הֵתֵם כַּמ"ש הַמְנ"י בַּס"י קפ"ה דְמַסְתַּמָּא דְרַכָּה לְטַבּוֹל וְהָיִי כְּמוֹ ס' הֶרְגִיל דַּבְכָה"ג אַף ס"ס בַּרְה"י מְהֵנִי כַּמ"ש בְּתוֹס' פְּסָחִים ד"ט אֲבָל הֵיכִי דְחַז"ל חֲשָׁשׁוּ רַק מִשׁוּם דְּהָיִי מִיַּעוּט דְשָׂכִיחַ שְׁתִּירְאָה בְּהִרְגָשָׁה אַף דְּהָיִי ס"ס שְׁמָא לֹא רְאֵתָה כָּלֵל וְשְׁמָא לֹא טְעַמְתָּה בְּהִרְגָשָׁתָּה עַד בַּכַּה"ג שְׁפִיר י"ל הוֹאִיל דְהַסְפִּיקוֹת לֹא שְׂכִיחֵי לְהִיתָר טְפִי מְלֵאִיסוּר וְכִינּוּן דְכָל הַתְחִלַת הָאִיסוּר הִי רַק מִחֲשָׁשׁ מִיַּעוּט שׁוּב אַף ס"ס ל"מ וְז"ב בְּכּוֹנְנַת דְבָרֵי הַחוּו"ד: ג) לְעַנּוּן דִּינָא לֹא מְבַעֲיָא לִשְׁי' הַרִי"ף וְהַרְמַב"ם אַף בְּדִיקָה א"צ בְּעַבְרָה שְׁעַת הַנּוֹסֵת וְאֵף לְהַסּוֹבְרִים דְצָרִיכָה בְּדִיקָה י"ל הַטְעַם מִשׁוּם דְאֵיכָּא לְבָרוּרֵי עַכ"פ צַד הָאִיסוּר אֲבָל אִם בְּדִיקָה אַף שְׁנֶאֱבַד הָעֵד שׁוּב י"ל דְמִוְתַרְתָּ פִינּוּ דְעֵיקָר הַחֲשָׁשׁ דְבַעֲי בְּדִיקָה מִשׁוּם דַּע"פ אֲפֻשֵׁר לְבָרֵר צַד הָאִיסוּר אֲבָל כְּשֶׁנֶּאֱבַד דְלִיכָּא לְבָרוּרֵי כָּלֵל שׁוּב י"ל דְסָמְכִינוּ אַחֲזָקַת טְהָרָה וּבַפְּרָט דְגַם בְּנֶאֱבַד הָעֵד אֵיכָּא ס"ס שְׁמָא הָעֵד נָקִי וְאֵף אִי אִינוּ נָקִי שְׁמָא לֹא הִרְגִישָׁה וְאִי דְמַדְרַבְּנֵן טְמָאָה גַּם שְׁלֵא בְּהִרְגָשָׁה מ"מ לְעַנּוּן הַדְרַבְּנֵן שׁוּב יֵשׁ ס' שְׁמָא הָעֵד נָקִי וְכַמ"ש הַפַּמ"ג בַּמ"ז יו"ד ס' נ"ג דְבְּנֶאֱבַד חֲשִׁיב ס"ס וְנָהִי דְהַנִּיחַ הַדְּבָר בַּצ"ע מ"מ בַּפַּמ"ג ס' ע"ד כ' כֵּן לְהַדְּיָא וְאֵף א"נ כְּשֵׁיטַת הַחוּו"ד דְבְּנֶאֱבַד הָעֵד טְמָאָה וְאֵף דְאֵיכָּא ס"ס מ"מ פְּתַבְתִּי בְּטַעְמוֹ דִּי"ל דַּבְכָה"ג דְכָל הַתְחִלַת הָאִיסוּר הָיִי רַק מִחֲשָׁשׁ מִיַּעוּט ל"מ ס"ס מ"מ כ"ז בְּנֶאֱבַד הָעֵד אֲבָל בְּהִטִּילָהּ מַר"ג נָהִי דְגַם בַּמַּר"ג י"ל דְטְעַמְתָּה וְסַבְרָה דְהִרְגָשָׁתָּה מַר"ג הוּא מ"מ הָרִי גַם בְּמַצָּאָה דָם בַּמַּר"ג לִשְׁי' כַּמ"פ טְהוּרָה דְתוֹלִין שְׁהַדָּם בָּא מִמְקוֹם מַר"ג וְנָהִי דִי"ל שְׁמָא בְּתַר דְתַמּוּ מַר"ג קָאֲתִי דָם וְגַם לִשְׁי' הַר"ח גַּם בְּמַצָּאָה בַּמַּר"ג עַכ"פ טְמָאָה מִשׁוּם פְּתָם כְּמַפְרָשׁ בַּס"י קצ"א מ"מ כ"ז עַכ"פ בְּמַצָּאָה דָם בַּמַּר"ג אֲזַ חוֹשֵׁשִׁין שְׁמָא הָדַר מַר"ג לְמַקּוֹר וְאֲתִי דָם אֲבָל הֵכָּא דְלִיכָּא דָם לְפָנֵינוּ מֵהַכ"ת לְחוּשׁ שְׁמָא רְאֵתָה דָם בְּהִטְלַת מַר"ג הוֹאִיל דְלֹא שְׂכִיחַ כָּלֵל דָם מְקוֹר לְבּוֹא בְּשַׁעַת הַטְלַת מַר"ג וְדַמִּי קֶצֶת לַמ"ש הַפַּמ"א דְזַקִּינָה א"צ לְחוּשׁ לְכַתֵּם וְתַמְהוּ עָלֵינוּ מִמְתַּנְי' דְמַפְרָשׁ דְדִינּוּן שְׁעַתָּה וּמוּכַח דַּע"פ חוֹשֵׁשׁ לְכַתֵּם וְכ' הָאֲחֻרּוֹנִים דְכּוֹנְנַתוּ דְזַקִּינָה א"צ לְחוּשׁ בְּרֹאֲיַת דָם בַּמַּר"ג הוֹאִיל דְמְסוֹלְקַת דָּמִים וְגַם ל"ש דָם מְקוֹר לְבּוֹא בְּשַׁעַת הַטְלַת מַר"ג ע' שׁו"ת מֵהַר"י אֶהְלֹוִי מ"ש בְּזֵה וְה"ה הֵכָּא פִינּוּ דְנוֹסֵת דְרַבְּנֵן דַּמַּה"ת חֲזָקַת טְהָרָה עֲדִיפָא וְגַם בְּשַׁעַת הַטְלַת מַר"ג הָרִי ל"ש לְבּוֹא דָם מְקוֹר א"כ בְּנוֹדָאֵי דִי"ל דְכִינּוּן דְלִיכָּא דָם לְפָנֵינוּ בְּנוֹדָאֵי דְאִין לְחוּשׁ בְּדִיעֵבַד שְׁמָא רְאֵתָה בְּשַׁעַת הַטְלַת מַר"ג וְכַמ"ש כַּת"ה בְּשֵׁם הַגַּה"צ מ' צְדוּק ז"ל מְלוּבְלִין שְׁהַשִּׁיג עַל הַחוּו"ד וְהִבִּיא רַאִי מְהָא דְתוֹלִין

במכה אף שראתה בהרגשה הנה לא אאמין אם הדבר יצא מפי הגה"צ הנ"ל דלא דמי
כ"ל דשאני התם דיש לנו לתלות במכה נהי דלמ"ד נוסת ד"ר לא תלינו במכה וכמ"ש
בתוס' נדה דט"ז דאמרי' דט"ד נדה מעורב בה אבל למ"ד נוסת דרבנן ומה"ת ל"ח שמה
תראה בזמן נוסת ורק חז"ל חששו שמה תראה בזה שוב עכ"פ יש לתלות במכה אבל
היכי דליכא במה לתלות שוב י"ל כדברי החו"ד דכיון דחז"ל חששו לכתחלה שמה
תראה בהרגשה ה"ה דגם בדיעבד בנאבד העד יש לחוש שמה ראתה בהרגשה וסבורה
שהרגשת עד הוא נחזור לדינא נלע"ד דקשה להחמיר להצריף מוה דחוק כ"ז הנוסח
אבל עכ"פ צריכה לבדוק איזה פעמים בעד בדוק ולהשגיח עליו אם הוא נקי אבל אם
הטילה אז מר"ג אף דלא תוכל לידע אם המר"ג הי' נקי אפ"ה ליכא חשש ודלא כהפת"ש
הנ"ל כנלע"ד בס"ד לדינא: ועש"ק משפטים תרע"ד ראדמישלא יצ"ו: הק' שמואל ענגיל
חופ"ק הנ"ל סי' נ' להרב הגה"צ בנש"ק וכו' כש"ת מ' יחזקאל פאנעט שליט"א אבד"ק
דעש יצ"ו בדבר שאלתו באחד שגלקח לצבא והלך למרחקים ובאו אח"כ למקום דירת
ב"ב אנשי חיל ובתוכם הי' ג"כ יהודי א' והי' להם אכסניא בביתו אצל אשתו ואח"כ
ביקש היהודי הנ"ל מהאשה בעלת אכסניא לתת לו רשות לעבוד שם בביתה מלאכת
סנדלר וישלם לה בעד זה איזה סכום וכן הי' ועי"ז נעשה רגיל וכן בית אצלה ובכלות
ה' חדשים מנסיעת בעלה מביתו יצא קול בעיר שבאשה זו הי' הפרת עיבור וכשדיברו
עמה מזה התחילה לומר שעכו"ם א' אנסה בדרך ואח"כ הגידה שיהודי העובד בביתה
בא פ"א לביתה בלילה ובישל לעצמו מה לשותות וביקש ממנה ג"כ לשותות ולא רצתה
והכריח אותה ואת בתה הילדה ולשתות ונשתפרה מאוד ואז בנודאי זנה עמה כי לא ידעה
כ"ל ממה שנעשה עמה ולמחר כשראתה שדובר עמה דברי גבלה אז הבינה מה שעשה
לה בלילה וכעת אחרי ככלות י"א חדשים מנסיעת בעלה ילדה בת וכעת הבעל בא לביתו
ושואל אם מותר לו לדור עם אשתו והנה בתם הילדה אומרת כי פ"א בא האישי הנ"ל
להחזיר דרך החלון ושכב א"ע במטת אביה ואמה הלכה אליו והבועל הנ"ל אומר כי הפל
הי' מרצונה ומעולם לא היתה אנוסה והבעל מאמין טפי לדברי אשתו זה תנרף השאלה:
(א) והנה כת"ה העיר די"ל בהא דלשי' הר"י נאמנת לומר נאנסתי הטעם משום דרצון
ל"ח רוב גמור כמ"ש בתוס' כתובות ד"ט דהווי רק רוב מדרבנן ולכן נאמנת משום
דאמרת ברי לי נגד רוב שאינו גמור וכ"ז היכי דטוענת נאנסתי אבל הכא לתלות
שנשתפרה כל כך פשכרות של לוט י"ל דהוי כמו מעוט גרוע ושוב בכה"ג רצון חשיב
רוב גמור ושוב לא מהימנא וגם העיר דגם בטוענת נאנסתי צריכה עכ"פ מיגו ובהאי
דפ"פ יש לה מיגו דזנתה בהיותה קטנה אבל הכא דכבר יש לה בת מאיזה שנים שוב
ל"ל מיגו וגם העיר דכיון דהבועל מכחישה א"כ חשוב ככרי וכרי ושוב י"ל דלא מהימנא
נגד הרוב עכת"ד הנה בראש מ"ש כת"ה דסברת הר"י בהא דנאמנת לומר נאנסתי הוא
משום דרצון ל"ח רוב גמור לכאורה הי' מקום ליישב בזה דברי הרמב"ם בפיהמ"ש
ודברי הרע"ב במתני' פ"ק דכתובות גבי משארסתי נאנסתי דר"ג אומר נאמנת ופירשו
דצריכה ליטבע היסת שהוא כדברייה ותמה בתויו"ט דהא ברמב"ם פי"א מאישות לא כ'
הכי ורק דיוכל להטיל חרם אבל מהיכי תיתי להשבועה הא אין נשבעין על טענת ס' ואף
לשי' הרמ"א בסי' ע"ה דביש רגל"ד משביעין מ"מ הכא מאי רגל"ד איכא הא חזקה"ג
מסייע דהשתא הוא דנבעלה עכת"ק והנלע"ד עפמ"ש בתוס' ב"מ ד"ג דבטוען ס' עפ"י

הַעֲד מוֹעִיל לְהַשְׁבִּיעַ שְׁבוּעָה ד"ת וא"כ פְּכָר הַעִיר בְּשׁו"ת בְּרִית אַבְרָהָם ד"ל דְּרוֹב יוֹעִיל
לְחַיֵּיב שְׁבוּעָה מִק"ו מַע"א וְרַק שְׁפָתַי דא"א לְחַיֵּיבוּ שְׁבוּעָה נֶגֶד הָרוֹב פִּינּוֹן דְּמַפְחַת הָרוֹב
נַחְזִיקוּן שְׁנֹשְׁבַע לְשִׁקָּר הוֹאִיל דְּהָרוֹב מְוַחֲזֵק אֶצְלֵינוּ לְבִירוֹר עֵי"ש וּלפ"ז י"ל כ"ז הִיכִי
דְּהוּי רוֹב גְּמוֹר שְׁפִיר הַנִּשְׁבָּע נֶגֶד הָרוֹב חֲשִׁיב כְּמוֹ נִשְׁבָּע לְשִׁקָּר אֲבָל הִיכִי דְּהָרוֹב אִינוּ
רוֹב גְּמוֹר בַּכָּה"ג פְּשִׁיטָא דְּהַנִּשְׁבָּע נֶגֶד רוֹב פְּזָה לֹא יְהִי מְוַחֲזֵק כְּנֹשְׁבַע לְשִׁקָּר וְאִפ"ה
יוֹעִיל לְחַיֵּיב שְׁבוּעָה הוֹאִיל דַּעכ"פ גַּם רוֹב שְׁאִינוּ רוֹב גְּמוֹר לֹא גָרַע מְטוּעֵן סְפֵק עפ"י
עַד דְּמוֹעִיל לְחַיֵּיב שְׁבוּעָה א"כ גְּבִי מְשִׁאֲרֵסְתָּנִי נְאֻמְסְתִּי הָרִי הוּא טוּעֵן שְׁמָא עַד שְׁלֹא
אַרְסְתִּיךָ וְשְׁמָא תַחְתִּיו וּבְרִצוֹן וּכְמ"ש בְּתוֹס' פְּתוּבוֹת ד"ט וּבפנ"י שְׁם וּא"כ בְּצַד הַסְּפֵק
שְׁמָא תַחְתִּיו וּבְרִצוֹן בְּזָה הָרוֹב רְצוֹן מְסִייעַ לְהַבְעֵל וּמְבִנְיָא בְּכַתְּבוֹת דַּט"ז דְּבָרוֹב מְסִייעַ
לְהַאֲשֶׁה מְשׁוּי לְטַעֲנַת הַבְעֵל לְטַעֲנַת שְׁמָא ה"ה הֵכָא ע"ו רוֹב הַמְסִייעַ לְבַעַל מוֹעִיל עכ"פ
לְהַשְׁבִּיעַ שְׁהִיתָה אֲנוּסָה וּכְקוֹשְׁיַת הַבֵּר"א וְהֵכָא לֹא נַחְזִיקָה כְּנֹשְׁבַע לְשִׁקָּר פִּינּוֹן דְּרִצוֹן
ל"ח רוֹב גְּמוֹר וְכִינּוֹן דְּמַחְוִיבָת לִישְׁבַע שְׁהִיתָה אֲנוּסָה שׁוּב מְגַלְגְּלִין עֲלֵיהָ ג"כ לִישְׁבַע
שְׁנֹאֲנָסָה תַחְתִּיו אִף דְּבָזָה ל"ח טַעֲנָתוֹ טְפִי מְסַפֵּק מ"מ גְּלוּל שְׁבוּעָה בָּא גַם עַל הַסְּפֵק
וּמִינְשָׁב הַפֵּל בַּס"ד וְדו"ק: ב) נַחְזוֹר לַמ"ש כַּת"ה לְשִׁי הַסּוֹבְרִים דְּפִתּוּי קַטְנָה חֲשִׁיב
אֲנוּס א"כ מַכ"ש בְּזִנְתָּה בְּעַת שְׁטוּתָה דְּחֲשׁוּבָה אֲנוּס וּא"כ ה"ה בְּזִנְתָּה בְּעַת שְׁפִירוּתָה
דְּחֲשִׁיבָה אֲנוּסָה הִנֵּה לְכַאוּרָה אִם כְּנִים דְּבָרֵי הִי מְקוּם לֹמַר אִף לְשִׁי הַסּוֹבְרִים דְּקַטְנָה
נְאֻסָּרָה בְּזִנּוֹת מ"מ לַפַּמ"ש בַּח"ס אַה"ע סִי קַע"ב דְּקַטְנָה שְׁלֹא הִגִּיעָה עוֹד אִף לְכָלֵל קֶצֶת
דַּעַת לַכ"ע לֹא נְאֻסָּרָה וְכֵן כ' בַּח"ס יו"ד סִי שִׁי"ז דְּאִף דְּלֹא נְאֻמְר שְׁעִירוֹיִן לַב"נ מ"מ
ב"נ קְטָן שְׁלֹא הִגִּיעַ עוֹד לְכָלֵל קֶצֶת דַּעַת לַכ"ע פְּטוֹר מֵעוֹנָשׁ א"כ ה"ה בְּנִשְׁפָּכָה הַרְבֵּה
עַד שְׁפִיר מְמַנָּה כָּל דַּעַתָּה בְּאוּתוֹ שְׁעָה בַּכָּה"ג חֲשִׁיבָה כְּאִין לָהּ אִף קֶצֶת דַּעַת וְלֹא נְאֻסָּרָה
אַלִּיבָא דַּכ"ע וּבְזָה מִינְשָׁב מ"ש בַּש"ש שְׁמַעְתָּמָא א' פַּט"ז דְּקַטְנָה הַמְקַנֵּין אוּתָהּ מְקַטְנֵן כֵּן
ט' מוֹתֵרַת לְבַעֲלָהּ דְּחֲשִׁיב בְּכָלֵל דַּשֶּׁאבַד"ל וְלְכַאוּרָה קֶשֶׁה מַש"ס סוֹפָה דַּמ"ב דְּמְבִנְיָא
דְּקַטְנֵן חֲשִׁיב דַּשִּׁיבַד"ל וּלפ"ז א"ש דַּהַש"ש מִיִּירִי כ"ז שְׁלֹא בְּדַקוּהוּ אִם יֵשׁ לוֹ אִף מְקַצֵּת
דַּעַת שְׁפִיר הָוִי דַּשֶּׁאבַד"ל אֲבָל הֵתָם בְּסוֹפָה דַּמ"ב דְּמִיִּירִי שְׁשׁוֹאֲלִין אוּתוֹ אִם יוֹדַע לֹמַר
שְׁנַגַע בְּטוֹמָאָה בַּכָּה"ג חֲשִׁיב כְּיֵשׁ לוֹ עַכ"פ קֶצֶת דַּעַת שְׁפִיר חֲשׁוּב דַּשִּׁיבַד"ל וְז"ב אִף
בְּגוֹף הַדְּבָר י"ל פִּינּוֹן דְּשְׁכָרוּתוֹ שְׁל לֹוט לֹא שְׁכּוּחַ א"כ דְּבָר זֶה חֲשׁוּב בְּגָדָר מִיעוּט דַּל"ש
וְשׁוּב י"ל דְּלֹא מְהִימָנָא אִף בְּאַמַּת י"ל פִּינּוֹן דְּשְׁכִיחַ לְהַשְׁתַּפֵּר מַעַט וְזֶה ג"כ שְׁכִיחַשַׁע"י
שְׁכָרוֹת מַעַט נוֹפֵל שִׁנְיָה עַל הָאֲדָם וְשִׁנְיָה הָרִי ג"כ חֲשׁוּב אֲנוּס וְנִהִי דְּמַצִּינוּ בַּש"ס דְּאֲדָם
מוֹעֵד לְעוֹלָם בֵּין עַר בֵּין יֵשׁוּן מ"מ מְפֹרָשׁ בַּש"ע סִי תַכ"א לְחַלְקַת בֵּין הִיכִי שְׁהִלְכוּ שְׁנִינְיָה
לְשִׁכּוּב בְּיַחַד אֲז ל"ח אֲנוּס אֲבָל בְּאִם א' הִלְךְ לְשִׁכְבַּ יְחִידִי וְאַח"פ שְׁכַב חֲבִירוֹ אֶצְלוֹ אֲז
הִרְאִישׁוֹן חֲשִׁיב אֲנוּס גְּמוֹר וְע' בְּשׁו"ת עֲבוּה"ג סִי ס"ט שְׁהִבִּיא סְבָרָא זֹו בְּשֵׁם הָר"ן וְע'
שׁו"ת רַח"כ או"ח סִי י"ט לְעַנְנֵן אֲשֶׁה שְׁהִמִּיתָה יְלָד בְּשַׁעַת שִׁנְיָה מ"ש בְּזָה א"כ נִהִי דְּהִיא
אִינָה אוּמְרַת שְׁבָא עֲלֵיהָ בְּשַׁעַת שִׁנְיָה מ"מ הֵכָא הָרִי לְפִי דְּבָרִיָּה אִינָה יוֹדַעַת כָּלֵל מִמָּה
שְׁעֲשֶׂה עִמָּה בְּלִילָהּ וּא"כ יֵשׁ לָנוּ לְפָרֵשׁ דְּבָרִיָּה דַּע"י מַעַט שְׁכָרוֹת הִינָה יִשְׁנִינָה וּכְהִיא
דְּמַצִּינוּ דְּמַתְרַצִּין דְּבָרֵי הַעֲדִים שְׁלֹא וְהִיא כְּמִנְחָשִׁין ה"ה הֵכָא יֵשׁ לָנוּ לְפָרֵשׁ דְּבָרִיָּה כְּדִי
שְׁלֹא לְהוֹצִיאָהּ מְחֻזְקַת פְּשָׁרוֹת וְחֻזְקַת הִימָר לְבַעֲלָהּ אִף אַפְתִּי יֵשׁ לָנוּ לְדוֹן לְפִי"מ דְּמְבִנְיָא
בַּש"ס נִדָּה ד"ג יִשְׁנִינָה נְמִי אַגַּב צַעֲרָא מְתַעֲרָא וּמְרַגְּשַׁת יְצִיאַת דָּם וּמְבִנְיָא בַּס"ט סִי
קַפ"ג וְסִי ק"צ דְּגַם כְּתָם הַנְּמַצָּא בְּשַׁעַת שִׁנְיָה ג"כ אִינוּ רַק מְדַרְבְּנָן מְדָלָא אַרְגָּשָׁה עֵי"ש

שְׁהַשִּׁיג עַל הַלְבוּשׁ וּמַהֲרָה לְמַלְבָּשׁ לְבָנָה וְאֵלֶּיךָ לְפָנֶיךָ דְּאֵיתָא בְּנִדְהָ דְנָ"ז פְּסוּבָרָה הֲרַגְשָׁת
שְׁמַשׁ הוּא א"כ י"ל כְּמוֹ דְּתוּכַל לְהֲרַגִּישׁ יְצִיאַת הַדָּם בְּשַׁעַת שְׁיָנָה ה"ה דְּתוּכַל לְהֲרַגִּישׁ
בְּשִׁינָה הַכְּנֶסֶת הַשְּׁמַשׁ וְשׁוֹב ל"ח אָנוּסָה וְשׁוֹב י"ל דְּנֶאֱסָרָה אֶדְ בְּאַמְתָּ י"ל דְּתִיכְרַף אַחַר
הַכְּנֶסֶת הַשְּׁמַשׁ אֶדְ דְּמַרְגְּשָׁת שְׁהַכְּנִיס בְּהָ מ"מ אֶז שׁוֹב י"ל יֵצֵר אֶלְבָּשָׁה וְכִהָא דְּכַתְּוֹבוֹת
דְּנָ"א וְעַ' שׁוֹ"ת ח"ס יו"ד סי' קנ"ה שְׁכ' דְּבַהֲרַגִּישָׁה בְּאַמְצַע תְּשַׁמִּישׁ וְלֹא הוֹדִיעָה לוֹ
פְּטוּרָה מִקְרָבָן מִכַּח יֵצֵר אֶלְבָּשָׁה רַק שְׁנִסְתַּפֵּק דִּי"ל בְּנִדְהָ פִּינּוֹן דִּישׁ לָהּ הֵיטֵר ל"ש יֵצֵר
אֶלְבָּשָׁה עֵי"ש וְלְכַאוּרָה דְּכָרְיוֹ צ"ע מְהָא דְּכ' בְּתוּס' שְׁבוּעוֹת דִּי"ז דְּלִגְבִי בְּעַל י"ל יֵצֵר
אֶלְבָּשָׁה אֶסּוּף בִּיאָה גַם בְּנִדְהָ נְחָשִׁיב שָׁב מִיְדִיעָתוֹ עַל תְּחִילַת בִּיאָה וְאַפ"ה בְּפּוֹרֵשׁ בְּאַבְרָ
חֵי חֲזִיב חֲטָאֵת גַּם אֲגַמֵּר בִּיאָה עֵי"ש וּלְפ"ז נְשַׁמַּע דְּאַף א"נ דְּגַם בְּאַשָׁה שְׁיִיךְ יֵצֵר
אֶלְבָּשָׁה אַפ"ה י"ל דְּחִיבָת וְכְמוֹ דְּחִיבָת גַּבִּי בְּטַל דִּי"ל יֵצֵר אֶלְבָּשָׁה וְאַפְּיָה חֲזִיב אֲגַמ"ב
בְּפִינְשׁ בְּאַבְרָ חֵי וְה"ה בְּאַשָׁה וְא"כ דְּכָרְיָ ח"ס לְכַאוּרָה צ"ע אוּלָם רְאִיתִי דִּישׁ לְחַלֵּק
דְּנוֹקָא בְּבַעַל דְּקַעֲבִיד מַעֲשָׂה שְׁפִיר חֲזִיב אֶבְל אֵשָׁה דְּחֲשִׁיבָה קַרְקַע עוֹלָם נְהִי דְּחִיבָת
מִשׁוּם דְּהִנָּאָה חֲשִׁיב כְּמַ"ש בְּתוּס' ב"ק דל"ב מ"מ בְּגַמ"ב דִּי"ל יֵצֵר אֶלְבָּשָׁה
שְׁפִיר פְּטוּרָה וְצָדְקוֹ דְּכָרְיָ ח"ס וּלְפ"ז י"ל דְּבִנְיוֹת הֵיכִי דְּהִינָתָה יְשִׁינָה נְהִי שְׁנַתְּעוֹרְרָה
בְּהַכְּנֶסֶת הַשְּׁמַשׁ מ"מ י"ל מִמֶּנּוּ פ' בְּתִחִילַת בִּיאָה חֲשׁוּבָה אָנוּסָה וּבְגַמ"ב שׁוֹב י"ל יֵצֵר
אֶלְבָּשָׁה וְשׁוֹב לֹא נֶאֱסָרָה: ג) וּבְזָה י"ל מַה שְׁהָעִיר בְּנִי הֲרַה"ג מ' חֲזִיב יְחִי' בְּהָא דְּקַאֲמֵר
בְּקִידוּשִׁין ד"י אִיבְעִיָא לְהוּ תְּחִילַת בִּיאָה קוֹנָה אוֹ סוּף בִּיאָה קוֹנָה נ"מ בְּהָעֵרָה בְּהָ וּפְשָׁטָה
יָדָה וְקִיבְלָה קִידוּשִׁין מֵאַחַר א"נ בְּכַה"ג שְׁקִיבָתָה בְּבִיאָה וְהַמְלַמ"ל פ"א מְמַכִּירָה הָעִיר
לְשִׁי' מְהִרִיב"ל דְּכְמוֹ דְּשְׁבוּעָה חֲשׁוּב פְּפָרִישׁ ה"ה הֵיכִי דִּיעֲבֹר אִיסוּר גַּם בְּסִתְּמָא חֲשׁוּב
פְּפָרִישׁ א"כ לְשִׁי' הַתוּס' שֶׁם דְּבְּפָרִישׁ שְׁיִקְנָה בְּהָעֵרָאָה לְכ"ע קִנִּי בְּהָעֵרָאָה א"כ בְּכַה"ג
אִי נִימָא דְּלֹא קִנִּי בְּהָעֵרָאָה יַעֲבֹר אִיסוּר וְשׁוֹב י"ל דְּע"י הָאִיסוּר חֲשִׁיב פְּפָרִישׁ שְׁיִקְנָה
בְּהָעֵרָאָה וְא"כ מַה מְסַפְקָא לִי לְהַש"ס הָרִי בְּכַה"ג פְּשִׁטָא דְּקוֹנָה בְּהָעֵרָאָה עֵי"ש וּלְפ"ז
הָעִיר בְּנִי הָרַב שְׁיִחֲזִי' גַם בְּהָא דְּקַאֲמֵר הַש"ס בְּהָעֵרָה בְּהָ וּפְשָׁטָה יָדָה וְקִיבְלָה קִידוּשִׁין
מֵאַחַר לְשִׁי' הַתוּס' שֶׁם דְּהֵיכִי דְּפִינְשׁ מִיָּד לְכ"ע הָעֵרָאָה קוֹנָה וְעִיקַר הַאִיבְעִיָא הוּא בְּלֹא
פּוֹרֵשׁ עַד אַחַר גַּמ"ב א"כ מֵאִי מְסַפְקָא לִי לְהַש"ס הָרִי פְּשִׁטָא דְּבְּלֹא פִינְשׁ עַד אַחַר
גַּמ"ב דְּקוֹנָה בְּהָעֵרָאָה הוֹאִיל דְּע"י אִיסוּר חֲשִׁיב פְּפָרִישׁ וְלְשִׁי' הַתוּס' דְּבְּפָרִישׁ לְכ"ע קוֹנָה
בְּהָעֵרָאָה א"כ שׁוֹב גַּם בְּסִתְּמָא חֲשׁוּב פְּפָרִישׁ דְּהָרִי ע"י שְׁקִיבְלָה קִידוּשִׁין מֵאַחַר וְא"נ
דְּלֹא קִנָּה אוֹתָהּ בְּהָעֵרָאָה נִתְּקַדְּשָׁה לְהַשְׁנִי וְכִינּוֹן דְּאִינוּ פּוֹרֵשׁ א"ע מְמָנָה עַד אַחַר גַּמ"ב
כְּמַ"ש הַתוּס' שֶׁם א"כ חֲשִׁיב כְּבָא עַל א"א וְא"כ ע"י הָאִיסוּר חֲשִׁיב פְּפָרִישׁ לְקִנּוֹת
בְּהָעֵרָאָה וְשׁוֹב פְּשִׁטָא דְּקוֹנָה בְּהָעֵרָאָה וּמֵאִי מְסַפְקָא לִי לְהַש"ס עַכְתָּ"ק וּלְפ"ז א"ש
דְּבְּאַמְתָּ אֲגַמ"ב אִינוּ עוֹבֵר כָּלָל בְּמָה שְׁאִינוּ פּוֹרֵשׁ מְמָנָה דִּי"ל יֵצֵר אֶלְבָּשָׁה וּז"ב: ד) עַתָּה
נְבוֹא לְמַ"ש כְּת"ה דְּכִינּוֹן דְּאָנוּסָה לֹא שְׁכִיחַ א"כ אִינָה נְאַמְנָת בְּלִי מִיגוֹ בְּאַמְתָּ נּוֹדַע מַה
שְׁהָעִיר בְּשׁוֹ"ת סִפֵּר הַשְּׁעַ דִּי"ל דְּהָא דְּאָנוּסָה קִלָּה אִיתָ לָהּ הַטַּעַם דְּהוּא גּוּפָא מְפָרְסָת
הַדְּבָר וְכ"ז בְּפִנּוּיָה שְׁיִוִּדְעַת שְׁבַעֲלָה מְצָא פ"פ שְׁפִיר הִי לָהּ לְפָרְסָם הַדְּבָר אֶבְל בְּנִשְׁוָאָה
י"ל דְּרַצְתָּה לְהַסְתִּיר הַדְּבָר לְפִי שְׁגַם בְּבִיאַת אָנוּסָה גְּנָאִי הִיא לָהּ וְכַמ"ש בְּתוּ"ש פְּתוּבוֹת
ד"ט וְנְהִי דַעַכ"פ אַחַר שְׁנַתְּעִבְרָה הִי"ל לְפָרְסָם הַדְּבָר אַפ"ה י"ל שְׁסַבְרָה שְׁבִזְמֵן קֶצֶר
יְבוֹא בַּעֲלָה לְבֵיתוֹ וְיִדוֹר עִמָּה וְתוּכַל לְתַלּוֹת הַיָּלֵד מִבְּעֵלָה וְאַף בְּנוֹלֵד הַיָּלֵד לִי"א חֲדָשִׁים
מ"מ תוּכַל לוֹמַר שְׁהַיָּלֵד מִבְּעֵלָה וְאַשְׁתֵּהִי וּמְפּוֹרֵשׁ בַּאֲה"ע סי' ד' דְּלֹא מְבַעֲרָא בְּטוֹעֵנָתָ כּוּד

בַּנוֹדָאֵי דְנֶאֱמַנְתָּ וְאָף אִם אֵינָהּ לְפָנֵינוּ לְטַעוֹן הָכִי מ"מ הַנוֹלָד כְּשֶׁר וְאֵינוּ מְמַזְרֵת דְתוֹלִין דְאִשְׁתְּהִי וְשׁוֹב ל"ש בְּזֶה הָדָּ דְאֵנְסִי קָלָא אֵית לָהּ וְשִׁפְרִי נֶאֱמַנְתָּ אָף בְּלִי מִינוּ עֵי"ש וּפ' שׁו"ת כַּת"ס אה"ע סי' ו' ש"כ ג"כ סְבָרָא זֹו וְחוּץ לְזֶה י"ל דְבַנ"ד אֵיכָּא מִיגוּ דְהִיָּתָה יְכוּלָה לֹמַר שְׁלֵא זִינְתָה וְהַנוֹלָד הוּא מְבַעְלָה וְאִשְׁתְּהִי וְאִז הִיָּתָה מְכַשְׁרַת גַּם אֶת הַנוֹלָד וְאָף שְׁבִתָּה הִילְדָה סִיפְרָה מְמַנָּה דְבָרִים מְכֻוּעָרִים וְא"כ הִיכִי דִישׁ עֵינֵי כִיעוּר שׁוֹב לֹא תְלִינּוּ דְאִשְׁתְּהִי וְשׁוֹב לֵיכָּא מִיגוּ כְּבָר כ' הַפּוֹסְקִים דְכ"ז בְּיַשׁ ב' ע"כ אֲבָל הִכָּא דְלֵיכָּא עַל הַכִיעוּר רַק בְּתָה הִילְדָה לְחֹד אֶפְתִּי יֵשׁ לְתוֹלוֹת דְאִשְׁתְּהִי וְאֶפְתִּי יֵשׁ לָהּ מִיגוּ וְנָהִי דְטַעֲנַת הַמִּיגוּ לֹא שְׁכִיחַ דְאִשְׁתְּהִי ל"ש וְרַק בְּטוֹעֲנַת אִשְׁתְּהִי נֶאֱמַנְתָּ מִשׁוּם דְחַז"כ וְגַם ח"ה לְבַעְלָה מְסִייעָה לָהּ אֲבָל לֹמַר שְׁתְּהִי נֶאֱמַנְתָּ לֹמַר נֶאֱמַנְתִּי בְּמִיגוּ דְאִשְׁתְּהִי י"ל דְכִינּוּ דְאִשְׁתְּהִי לֹא שְׁכִיחַ לֹא נִיחָא לָהּ לְטַעוֹן הָכִי וְשׁוֹב ל"ל מִיגוּ מ"מ י"ל חֲדָא דְמַצִּינוּ בְּש"ף סי' פ"ב דְנֶאֱמַן לְטַעוֹן הַחֲזוּרְתִי בְּמִיגוּ דְנֶאֱמַנְסוּ אָף דְנֶאֱמַנְסוּ לֹא שְׁכִיחַ וּבְפֶרְט דִּי"ל דְדוֹקָא הִיכִי דְטַעֲנָה שְׁטוּעֵן עַכְשָׁיו הָנִי שְׁכִיחַ וְטַעֲנַת הַמִּיגוּ הָנִי ל"ש אִז י"ל דְל"ח מִיגוּ דְנוֹחַ לוֹ יוֹתֵר לְטַעוֹן טַעֲנָה זֹו דְשְׁכִיחַ מְלִטְעוֹן טַעֲנַת הַמִּיגוּ דְהָנִי ל"ש אֲבָל הִיכִי דְגַם טַעֲנָה שְׁטוּעֵן עַכְשָׁיו ג"כ ל"ש אִז אָף דְטַעֲנַת הַמִּיגוּ ג"כ ל"ש מ"מ חֲשִׁיב מִיגוּ הוּאִיל דְגַם טַעֲנָה זֹו ל"ש וְדָמִי לְהִיכִי דְשְׁנִיָּהֶם הֵם טַעֲנוֹת שְׁכִיחַ וְכַעֲיִן מ"ש בְּמַהֲרָש"א יְבָמוֹת ד"ה דְהִיכִי דְשְׁנִיָּהֶם א' ש"ב חֲשִׁיב כְּשְׁנִיָּהֶם שְׁנֵה בְּכָל עֵי"ש וְכִמוּ שְׁהַרְגִישׁ בְּזֶה בְּתוֹנִים בְּדִינֵי מִיגוּ אוֹת מ"ו א"כ בַּנ"ד מִמֶּנּוּ פ' אֵי נֶאֱמַנְתִּי הָנִי טַעֲנָה דְשְׁכִיחַ פְּשִׁטָּא דְמַהֲיָמְנָא לֹמַר נֶאֱמַנְתִּי אָף בְּלִי מִיגוּ וְעִיבָרָה הָא דְבַעֲרֵי מִיגוּ מִשׁוּם דְאֵנְסִי ל"ש א"כ אֶפְתִּי יֵשׁ לָהּ מִיגוּ דְהִיָּתָה יְכוּלָה לֹמַר דְאִשְׁתְּהִי נָהִי דְל"ש מ"מ בְּכַה"ג דְגַם טַעֲנָה זֹו ל"ש שְׁפִיר חֲשִׁיב מִיגוּ אָף אֵי טַעֲנַת הַמִּיגוּ ל"ש וּז"ב.

ה) וּבְפֶרְט דִּי"ל לְפַמ"ש הַפּוֹסְקִים דְהִיכִי דְלֹא אִיִּתְרַע חַז"כ שְׁלָה נֶאֱמַנְתָּ נֶאֱמַנְתִּי אָף בְּלִי מִיגוּ א"כ בַּנ"ד דְלֵיכָּא עֵדִים עַל הַיְחוּד וּלְפִי דְבָרִיָּה לֹא נִתְיַחֲדָה עִמּוֹ לְפִי שְׁהַדְלַת הִי תְמִיד פְּתוּחַ וּבְפֶרְט שְׁבִתָּה הִי תְמִיד בְּבִיתָה נָהִי דְבְּכָרוּץ בְּיוֹתֵר לֹא סָגִי בְּשְׁמִירָה כְּזוֹ וּבְפֶרְט שְׁהִי שְׁמָה בְּכָל לִילָה אֵיזָה שְׁעוֹת שְׁהִי עוֹבֵד שָׁם מְלֹאכֶת סְנֹדְלָר וְלִילָה דְמִי לְשָׂדָה כְּמִבְּנֹאֵר בֵּאֵה"ע סי' כ"ב מ"מ י"ל נָשִׁי לָאוּ דִינָא גְּמִירִי לִידַע אִם גַּם בְּכַה"ג יֵשׁ אִיסוּר יְחוּד וְא"כ הָרִי כ' הַנוֹב"י דְבְּלֵיכָּא עֵינֵי יְחוּד נֶאֱמַנְתָּ לֹמַר נֶאֱמַנְתִּי א"כ בַּנ"ד אֵיכָּא ג' סְפִיקוֹת לְהִיָּתֵר שְׁמָא כְּסִבְרַת הַסְפ"י וְהַכַּת"ס דְבַנְשׁוּאָה ל"ש הָא דְאֵנְסִי קָלָא אֵית לָהּ וְא"צ מִיגוּ וְאָף לְפַמ"ש בְּשׁו"ת ד"ח אה"ע ח"ב סי' ד' דְגַם בְּנְשׁוּאָה י"ל אֵנְסִי קָלָא אֵית לָהּ, מ"מ שְׁמָא הִיכִי דְלֹא אִיִּתְרַע חַז"כ א"צ מִיגוּ וְשְׁמָא בַּנ"ד חֲשִׁיב בְּכָל לֵישׁ לָהּ מִיגוּ דְהִיָּתָה יְכוּלָה לֹמַר אִשְׁתְּהִי וְכָבָר כ' הַכַּת"ס דְאִשְׁתְּהִי חֲשִׁיב ס' הַשְּׁקוּל וְנָהִי דִי"ל דְבַנ"ד ל"ש לֹמַר אִשְׁתְּהִי כִינּוּ דְלֹא הִנְכַר עוֹבְרָה רַק אֲחֵרֵי ה' חֲדָשִׁים מְנַסִּיעַת בְּעֵלָה מְבִיתוֹ א"כ י"ל דְכָל כְּף לֹא הִי מְשִׁתְּהִי הַכְּרַת הָעֵיבּוּר וְכַמ"ש בְּתוֹס' יְבָמוֹת דְל"ז דְמַה"ט א"צ לְהַמְתִּין אֲחֵר ג"ח אִם תִּינְשָׂא יְדִקְדָּקוּ אֵיזָה זְמַן אֲחֵר הַנִּיְשׁוּאִין אִם לֹא וְהִי נִיְכַר עוֹבְרָה יְדַעוּ שְׁהוּא מִן הַשְּׁנֵי אֲבָל בַּנ"ד אֶפְשָׁר שְׁהִי הַכְּרַת עוֹבֵר עוֹד מְקוֹדֵם ה' חֲדָשִׁים לְנִסְיַעְתוֹ וְרַק שְׁלֵא הִי רְמִיָּא עֲלָה דְאֵינְשֵׁי לְדִקְדָּק אֲחֵרֵי אִם הִיא מְעוֹבְרַת וְשִׁפְרִי אֶפְתִּי יֵשׁ לָהּ מִיגוּ לֹמַר דְאִשְׁתְּהִי וּבְפֶרְט שְׁיֵשׁ לְצָרְף סְבָרַת הָאוּמְרִים דְבַנְשׁוּאָה א"צ מִיגוּ וְגַם הָרִי לְשִׁי כַּמ"פ נֶאֱמַנְתָּ לֹמַר נֶאֱמַנְתִּי אָף בְּלִי מִיגוּ וְכַת"ה חוֹשֵׁשׁ מִכַּח זֶה שְׁהַבּוֹעֵל מְכַחֵשָׁה

בְּאֵמֶת ז"א דְּנֹקָא אִם הִי הַבּוֹעֵל אוֹמֵר שְׁלֵא בָּא עֲלֶיהָ א"כ הַחֲזו"כ הִיא מְסִינָע לְדַבְרֵיו וְא"כ הִיא הָאִשָּׁה מְוַחֲזֵק לְמַשְׁקֶרֶת וְשׁוֹב הִיא מְקוֹם לְחֹוֶשׁ שְׁמָא זִינְתָּה עִם אַחַר בְּרַצוֹן אָבֵל הֶכָּא לְפִי דְבַרְיוּ שְׁאוֹמֵר שְׁבָא עֲלֶיהָ בְּרַצוֹן א"כ עכ"פ הֵרִי הוּא מוֹדָה שְׁבָא עֲלֶיהָ א"כ לְדַבְרֵיו עכ"פ רְשָׁע הוּא א"כ הַחֲזו"כ שְׁלוֹ פְּכָר אִיתְרַע וְהַחֲזו"כ שְׁלָה לָא אִיתְרַע בְּאִם הֵיִתָּה אָנוּסָה א"כ טְפִי יֵשׁ לָנוּ לוֹמֵר דְּוֹנְדָּאִי לָא זִינְתָּה בְּרַצוֹן פְּדִי שְׁלָה לְקַלְקַל הַחֲזו"כ שְׁלָה וְדַבְרֵיו לָא מַעְלִין הוּאִיל דְּאָף אִם הֵיִתָּה אָנוּסָה אָבֵל עכ"פ הָוִי רְשָׁע וּבְדַבְרֵי הַפִּיעֵוֹר שְׁאֵמְרָה בְּתַהּ הִילְדָּה פְּכָר הַבְּאֵתִי דְעֵדוֹת עַל הַפִּיעֵוֹר מְקָרוֹב קֶטָן ל"מ פְּלוּם וּבְפֶרֶט בּוּזָה"ז דִּישׁ חֲדָר"ג לָא מְהִימֵן הַבְּעֵל לוֹמֵר שְׁמַאֲמִין לְדַבְרֵי הָעֵד פִּמְפְּנָרֵשׁ בְּאֵה"ע סִי קַע"ח ע"כ מְכָל הַנְּ"ל נִלְע"ד דְּאִם הַבְּעֵל רוּצָה לְגַרְשָׁה יוּכַל לְגַרְשָׁה וְכַמ"ש בְּשׁו"ת רַעַק"א סו' צ"ט דְּבִילְדָּה לִיב"ח אָף א"נ דְּשָׁרְיָא לְבַעֲלָהּ מִפְּחַ אֲשַׁתְּהִי מ"מ אִם חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא זִינְתָּה יוּכַל לְגַרְשָׁה אָף בַּע"כ ע"י הָיִתֵּר ק"ר עִי"ש אָבֵל בְּאִין רַצוֹנוֹ לְגַרְשָׁה אִין בְּיַדְנוּ לְאָנוּסָרָה עֲלִיו הוּאִיל דְּגַם בְּיִלְדָּה לִי"א חֲדָשִׁים ג"כ שְׁיִיָּהּ אֲשַׁתְּהִי וְכַמ"ש הַגְּרַעַק"א לְדַחֲחוֹת דְּבַרְיֵי שׁו"ת יַד אֵלֶיהוּ עִי"ש כְּנִלְע"ד בַּס"ד לְדִינָא וְלַחֲנוּמָר הַנּוֹשֵׂא וְצָרְפָּה לְזָה עוֹד רַב גְּדוֹל א' וְעִינֵן בְּסַפְרֵי ח"ג סִי ק"ג: א' מְצַרְעַע כ"ח אָדָר ב' תְּרַע"ו פֶּה וְנִיֶּצְעֵן יצ"ו.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל סִי נ"א לְהֶרֶב הַמַּאֵה"ג הַצְּדִיק בְּנִש"ק כַּקֶּשׁ"ת מ' אַבְרָהָם שְׁמִחָה הוֹרְוִיץ ז"ל אַבְד"ק בֶּאֱרַנִּיב יצ"ו בְּדַבְרֵי שְׁאֵלְתוֹ בְּאֶחָד שְׁלֹנָה לְעַצְמוֹ מְעוֹת בְּקִאָסָע סְכוּם מָאָה ר"כ עַל ווֹעַקְסִיל וְשְׁמַעוֹן הִיא עָרַב לוֹ בְּהַקְאָסָע וְחַתָּם שְׁמוֹ עַל הוֹנְעַקְסִיל וְהַסְכוּם לָא נִכְתָּב אָז עַל הוֹנְעַקְסִיל וְהִיא רַק חֲתִימָה חֲלָקָה וְכַשְׁבָּא הַזְּמַן לְשֵׁלֶם רַאטֵעַ נְתָן הַלְוָה ווֹעַקְסִיל אַחַר עַל הַמְּוֹתֵר וּג"כ בְּחֲתִי שְׁמַעוֹן וְשִׁכַח לְיַקַח הוֹנְעַקְסִיל הֶרַאשׁוֹן בְּחֲזָרָה וְאַח"כ לְקַח א' מִבְּעֵלֵי הַקְאָסָע הוֹנְעַקְסִיל הֶרַאשׁוֹן שְׁהִי חֲתִימָה חֲלָקָה וְכַתָּב עֲלִיו ק"נ ר"כ וְלָוָה לְעַצְמוֹ בְּאִינָה מְקוֹם סְכוּם הַנְּ"ל עַל הוֹנְעַקְסִיל הִלְזוּ וְכַעַת בְּרַח בַּעַל הַקְאָסָע לְמַדָּה"י וְזָה שְׁהַלְוָה הַמְּעוֹת לְהַבּוֹרַח תּוֹבַע כְּעַת הַסְכוּם הַנְּ"ל מְשַׁמְעוֹן הַחֲתוּם עַל הוֹנְעַקְסִיל וְשְׁמַעוֹן הָעָרַב תּוֹבַע כְּעַת מְהַלְוָה סְכוּם הַנְּ"ל וְתוֹרְפָּה טַעְנַתוֹ שְׁהַלְוָה הִיא הַגּוֹרַם לְזָה בְּזָה שְׁלֵא לְקַח בְּחֲזָרָה מְהַקְאָסָע אֵת ווֹעַקְסִיל הֶרַאשׁוֹן בְּשַׁעָה שְׁנַתָּן לְהֵם וְוֹעַקְסִיל הַשְּׁנִי זָה תוֹרְפָּה הַטו"ת: א) וְהַנְּהָה כַּת"ה הַבִּיא מַש"ע סִי קל"א סְעִיף ז' בְּמוֹ שְׁעָרַב לְחַבְרֵיו אָבֵל עִכּוּם פֶּל מַה שְׁיִגִיעַ לוֹ הַיְזַק מְזָה הָעֲרַבּוֹת אָף בְּמַעְלִיל עֲלִיו הָעִכּוּם אִפ"ה חַיִּיב הַלְוָה לְשֵׁלֶם הַפֶּל וְכ' הַרְמ"א שְׁם דְּבִאָנוּס דְּלָא שְׁכִיחַ פְּטוֹר וּבִיאֹר הַדְּבָר י"ל לְפַמ"ש בְּשׁו"ת הֶרַא"ש דְּהוּוּ כְּהַתְנָה עִם הַלְוָה שְׁיִפְטָרְנוּ מִכָּל מִינֵי אָנוּסָה שְׁיָבוּא לוֹ מְזָה הָעֲרַבּוֹת וּמְצָיְנוּ כְּמָה פְּעָמִים דְּסַתָּם הָוִי כְּהַתְנָה עִי"ש א"כ י"ל כ"ז בְּמִיִּדֵי דְשְׁכִיחַ י"ל דְּעַלָּה אָז עַל דְּעַתּוֹ שְׁיִוְכַל לְצַמּוֹן לוֹ הַיְזַק כְּזָה אָז שְׁפִיר י"ל דְּגַם סְתָמָא הָוִי כְּהַתְנָה אָבֵל בְּמִיִּדֵי דל"ש בְּוֹנְדָּאִי דְּלָא עָלָה זֹאת עַל דְּעַתּוֹ בְּשַׁעַת הָעֲרַבּוֹת וְשׁוֹב א"א לוֹמֵר שְׁיִהְיֵי חַשִּׁיב כְּהַתְנָה בְּכַה"ג שְׁפִיר פְּטוֹר הַלְוָה בִּינוֹן דְּהוּא גּוֹפָא הָרִי לָא עָשָׂה לוֹ הַיְזַק בְּיַדָּם וְדוֹקָא אִם הִיא עָרַב לוֹ בְּפִירוּשׁ לְהַצִּילוֹ מִכָּל הַפְּסוֹד אָז הִיא מְקוֹם לְחַיִּיבוֹ אָף בְּהַיְזַק הַבָּא ע"י אָנוּסָה דל"ש וְכַנּוֹדָע שְׁיִטַּת הַמְּרָדְכֵי דְנָהִי דְגֶרְמָא בְּנִיזְקִין פְּעוֹר מ"מ בְּקִיבֵל עֲלִיו חַיִּיב וְע' בְּנַה"מ סִי קַע"ו וּבְשׁו"ת ח"ס חו"מ סִי קַע"ח א"כ מְכ"ש הֶכָּא דְקִיבֵל עֲלִיו לְהַצִּילוֹ מִכָּל הַיְזַק בְּוֹנְדָּאִי דְהִיא חַיִּיב אָף בְּאָנוּסָה דל"ש אָבֵל בְּלָא קִיבֵל עֲלִיו בְּפִירוּשׁ א"כ עִיקָר הַחַיִּיב הָוִי רַק מִפְּחַ אָנוּסָה דְאָמְרֵי דְגַם בְּסְתָמָא הָוִי כְּהַתְנָה בְּכַה"ג שְׁפִיר י"ל כ"ז בְּמִיִּדֵי דְשְׁכִיחַ דַּעַכ"פ עָלָה עַל דְּעַתּוֹ דְּבָר כְּזָה בְּשַׁעַת הָעֲרַבּוֹת שְׁפִיר שְׁיִיָּהּ אָנוּסָה אָבֵל בְּמִיִּדֵי

דל"ש דלא עלה על דעתו אז דבר פנה בכה"ג ל"ש אַןמְדָנָא לומר דגם סתמא יהי תשיב פהתנה ונשפיר באונס דל"ש פטור הלנה וכדומה לנה מפנרש בתוס' חולין דפ"ב בָּהָא דנודע ההורג עד שלא נערף דתצא ותרעה בעדר ופריה בש"ס וְהָא יְרִידָתָהּ לְנַחַל אֵימָן אוסרתה והקשו בתוס' נימא דהוי הקדש בטעות ותירצו דכיון דלא שכיח שיימצא ההורג א"כ לא עלה זאת על דעתם בשעת הקדש א"כ בכה"ג א"א לומר אַןמְדָנָא דאדעתא דהכי לא הקדשו עיי"ש וע' בתוס' נדה די"ב ויבמות דס"ה שכ' לנישב בין הא דניסת ולא הי לה בנים לבין אשה שאין לה נוסת דבאין לה בנים ואח"כ נתרפאה ל"ש לומר אדעתא דהכי לא גרשתיך הואיל דבנה הרפואה לא שכיח אבל באין לה נוסת דשכיח שתתרפא שפיר מועיל אַןמְדָנָא לבטל את הגט עיי"ש וצדקו דברי הרמ"א בשם מהרי"ק בס"ד: ב) וגם לסברא ב' שכ' הרא"ש שם דבאמת בעי שיהי' פרי הניקא ורק דבערב אצל עפוי"ם הואיל דעפוי"ם רגיל לעשות עלילות תשיב פרי הניקא וכ"ז עכ"פ במידי דשכיח בשום פעם אבל באונס דלא שכיח גם בערב אצל עפוי"ם ל"ח בכלל פרי הניקא ול"ח טפי מגרמא ונשפיר בכה"ג הלנה פטור ולפ"ז י"ל דבנ"ד תשיב בכלל מידי דל"ש ול"ח טפי מגרמא דפטור הלנה וגם א"א לומר בכה"ג דבסתמא תשיב פהתנה הואיל דעיקרו מצד אַןמְדָנָא ובמידי דנ"ש ל"ש אַןמְדָנָא כסברת התוס' הנ"ל וחוי' לנה הרי מפנרש בחו"מ סי' נ"ח דדוקא באמר לשליח שיקח את השטר אז אם לא לקח חשוב פושע ובנה"מ שם העיר מסי' נ"ה בשליש שהחזיר שטר למלנה דפטור דל"ח טפי מגרמא ושוב יפטור אף באמר לו לוקח את השטר וביאור דבריו י"ל דכיון דאינו ברור שהמלנה יגבה ממנו בשטר זה ולכך פטור בהחזיר שטר למלנה דל"ח טפי מגרמא ודמי להא דכ' בתוס' חולין דצ"ו דמה"ט מחזירין שטר בסימנים משום דלע"ע אין אנו דנין לענין להוציא ממון א"כ ה"ה היכי דאמר לו לקח את השטר ולא לקח ג"כ י"ל דל"ח טפי מגרמא אף באמת יפה כ' הנה"מ דכיון דהזכיר לו לקיחת השטר ונדאי הי' פוננתו שלא ליתן המעות עד שיקח השטר וכיון ששינה בשליחות תשיב בכלל פושע ומזיק דחייב ובאמת סברתו מפנרש בתוס' ב"מ ד"ג וביותר ביאור בתוס' גיטין דכ"ט דכיון דנתינת המעות תלוי בהחזרת השטר א"כ בהזכיר לו לקיחת השטר הי' פוננתו שלא ליתן המעות עד שיקח השטר והשליח שלא עשה פן תשיב כעוות בשליחתו עיי"ש וינוצמח לפ"ז דאם השליח קיבל השטר בשעת נתינת המעות ואח"כ החזירו למלנה שפיר פטור דלא גרע משליש שהחזיר שטר למלנה דפטור עכ"פ מפנרש יוצא מהא דסי' נ"ח דבלא הזכיר מלקיחת השטר אף שהגיד להשליח שהמלנה יש לו שטר אפ"ה פטור השליח ול"ח פושע משום דיוכל לומר שסמך על אמונתו וגדולה מזו נודע מחלוקת הש"ך והב"ח דשיטת הב"ח בפירוש דברי הטור דבהודיע להשליח שחוב זה יש עליו שטר מחויב עכ"פ ליתן המעות בפני עדים והש"ך חולק דאף בשילם שלא בפני עדים ג"כ פטור ואף דמפנרש בסי' ק"ל סעיף ה' דערב שפרע למלנה ולא קיבל השטר דאינו יכול לגבות מהלנה התם יפה כ' הש"ך דכיון שהערב רוצה לגבות מהלנה מחויב להחזיר לו שטרו ודמי להא דמפנרש בחו"מ סי' נ"ד דאם המלנה אינו מחזיר השער ללנה א"צ לשלם לו חובו ואם המלנה אומר שאבד השטר והלנה מכחישו נשבע המלנה היסת ודעת הה"מ דמה"ט חייב המלנה לישבע אף דהשטר אינו שו"פ מ"מ כ"ז שאין מחזיר לו שטרו אין הלנה מחויב לפרוע לו אבל הש"ך השיג עליו דכ"ז היכי דהמלנה מודה שיש לו השטר ואינו מחזירו אז אין הלנה מחויב לפרוע

חובו אבל בטוען שאבד השטר בנודאי דהלנה מחנויב לשלם לו והא דחייב לישבע הטעם דהשטר שו"פ להיות לראי' בינך הלנה שפרע חובו עיי"ש עכ"פ נשמע דאם השטר קניינים אין הלנה מחנויב לפרוע עד שמחזירין לו השטר א"כ צדקו דברי הש"ה בסי' ק"ל דאם הערב רוצה לגבות חובו מהלנה שפיר מחנויב להחזיר לו השטר דלא עדיף בזה פת הערב מפח המלנה ע"כ בנ"ד דהערב לא הגיד להלנה לוקח בתורה ונעקסיל ראשון א"כ לא פשע הלנה מידי דסמך עצמו דהערב נותן נאמנות לבעלי הקאססע שלא יתבעו עוד על הנועקסיל ראשון א"כ פשיטא דל"ח בכלל גרמי רק כגרמא דל"ח פרי היקא וגם ל"ח בכלל היזק נעשה מיד ע"כ לענ"ד לא מבעיא דאין לחייב את הלנה לשלם הסכום ק"נ ר"כ אלא דנלע"ד דארף מחצה אין לחייבו הואיל דכעת המעות שלוקחים משמעון הערב הוא בגזילה א"כ הא קיי"ל אין אדם נתפס על חבירו ומכ"ש להוציא בנודאי דא"א להוציא ממנו כנלע"ד בס"ד לדינא: ה' חיי תרס"ה ראדימשלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' נ"ב להרב הה"ג כש"ת מוה"ר מנחם מענדלעל איצינגער נ"י מפרישטוג יצ"ו.

בדבר שאלתו בישראל שהי' סוחר שמרים והוא מוכר לערלים שיש להם חניות בפפרים וקודם הפסח כותב להפאבריק שישלחו שמרים להערלים בהפפרים על נאכנאהמע על שמם רק אחה"פ נותן בעל הפאבריק פראוויזיאן משמרים הללו להישראל הנ"ל ונסתפק כת"ה דיש בזה כמה חששות לאיסור א' פיון דבעל הפאבריק שילח השמרים עפ"י ציווי הישראל א"כ לפי הנימוס דמי שפותר לשני שישלח לו סחורה מוכרח לקבלו וא"כ מפח המנהג הלז י"ל דחשיב בכלל קנין סטימטא שנית הואיל דאם יתקלקל הסחורה על הבאהו יחיל ההפסד א"כ י"ל דחשיב כקע"א ועכ"פ לא גרע מאחריות אלם ונהי דגם הערלים מהפפרים יצטרכו לשלם להישראל באם יתקלקל הסחורה אפ"ה י"ל פיון דהישראל ובנודאי לא יתבע מהערלים לפי שהם קונים שלו וא"כ הדבר דומה לסברת המג"ש פסחים דכ"ט בישוב קושית התוס' על רש"י ותנרף דבריי דהיכי דהגוי חלוש והישראל לא ישלם לו אף שהישראל קע"א אינו עובר בב"י וממילא דמותר באכילה חמץ של אחרים לראב"י עיי"ש וה"ה הכא עכת"ד: א) הנה כמה שהעיר דבנ"ד י"ל דחשיב בכלל קנין סטימטא באמת גם בקנה ישראל חמץ מנכרי בקנין סטימטא כ' במק"ח סי' תמ"ח דיוכל הישראל לחזור הואיל דסטימטא הוי רק קנין דרבנן א"כ להפקיע זכות ישראל לא תיקני וכסברת התוס' גיטין די"ג דממונו של ישראל לא הפקיעו ע"י מעמ"ש אולם לפמ"ש בנה"מ סי' ס"ו דקנין דרבנן פנה המועיל אפי' בדיניהם שוב מהני אף להפקיע מרשות הישראל וא"כ בנ"ד דהוי מנהג גם בדיניהם שוב בנודאי דהוי קנין ובפרט בנ"ד שגם בעל הפאבריק הוא ישראל כ"א בנודאי דמועיל בו סטימטא ושוב יש לחוש דקנה הישראל השמרים בסטימטא אף באמת זה לא מיקרי בגדר סטימטא הואיל דלא מכרו לו סחורה מיוחדת רק שצוה לשלוח לו שמרים אבל אין הסחורה מבוררת ול"ש בו קנין ורק חייב הגוף מוטל עליו לקבל הסחורה אחר שיהי' נשלח לו אבל לע"ע אין לו שום קנין דא"א לחול קנין על דבר שאינו מבורר וכמ"ש בשו"ת פמ"א ובשו"ת ד"ח ובשו"ת ב"ש באריכות עיי"ש וכן כ' בשו"ת מהרי"א הלוי סי' ב' בשם הישי"ע ע"ז'ל ובפרט דבנ"ד הי' בקשת הישראל לשלוח השמרים על שם הערל וליד הערל בנודאי דליכא בזה אף התחלת קנין להישראל ובנודאי דאינו עובר בב"י ובפרט

דְּכַל יְמֵי הַפֶּסַח אֵין הַחֲמִץ בְּרִשׁוֹת הַיִּשְׂרָאֵל א"כ לְשִׁי הַגָּאוֹנִים חֲמָצוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּרִשׁוֹת עַפּוֹ"ם אֵינוֹ עוֹבֵר וְרַק דַּעַת הָרָא"ש דְּעוֹבֵר מִשּׁוֹם דְּהַשְׂאִילוֹ נִפְקֵד לְשִׁמִּירַת מְמוֹנוֹ בֵּיתוֹ דְּמִפְקִיד קָרִינָא בִּי וְכַשִּׁיטַת הָרִשְׁבָּ"ם דְּחֲצַר הַנִּפְקֵד קָנִי לְמִפְקִיד וְכ"ז בְּנִשְׁלַח עַל שְׁם הַיִּשְׂרָאֵל י"ל דְּנִשְׂאֵל הַמְּקוֹם לְבַעַל הַחֲמִץ אֲבָל בְּנִשְׁלַח מִהַפְּאֲבָרִיק טַל שְׁם הַנְּכָרִי א"כ הַבְּאֵהוּ מְשַׁמֵּר הַחֲמִץ לְצוֹרֵף הַנְּכָרִי וְשׁוֹב לֹא נִשְׂאֵל הַמְּקוֹם לְהַיִּשְׂרָאֵל וְשׁוֹב שְׁפִיר אֵינוֹ עוֹבֵר לְפִי שְׂאִינוֹ בְּבִתְיָכֶם וְנִהִי דְלִשְׁי' הָר"ן עַכ"פ אֲסוּר מְדַרְבְּנָן וְהִיכִי דְבַגּוּף הַחֲמִץ שְׁיִינְךָ ב"י אַף דְּלֹא עֹבֵר רַק מְדַרְבְּנָן ג"כ אֲסוּר וְכַמ"ש בַּמַּג"א סוּסִי' תַּמ"ז וְע' בַּש"ע הַרִש"ז שְׁכ' דָּאֵם הַפְּקִידוֹ בְּלִי יְדִיעַת בַּעַל הַחֲצַר אַף דְּלֹא עֹבֵר בְּב"י ד"ת דַּל"ש לֹמַר שְׁהַשְׂאִיל לֹו תְּצִירוֹ אַפ"ה אֲסוּר פִּינּוֹן דַּעַכ"פ מְדַרְבְּנָן בְּעֵי בִיעוּר וְע' שׁו"ת עַטְר"ח סִי' ד' אַף בְּאַמַּת כְּבָר פְּתַבְתִּי בַּמַּק"א דְּאַף לְשִׁי הַט"ז דְּבַחֲמָצוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ ל"מ אַף פֶּשֶׁהוּא בְּרִשׁוֹת עַפּוֹ"ם אַפ"ה הִיכִי דְלֹא הִי שֶׁל הַיִּשְׂרָאֵל מְעוֹלָם וְרַק שְׁקִנְהוּ מִהַעַכּוֹ"ם וְנִשְׂאֵר בְּרִשׁוֹת הָעַפּוֹ"ם בְּכַה"ג פְּתַבְתִּי דְּכִינּוֹן דְּמְעוֹלָם לֹא הִי בְּרִשׁוֹת הַיִּשְׂרָאֵל שְׁפִיר אֵינוֹ עוֹבֵר וְחִילִי מִתּוֹס' ב"מ ד"ע וּפְסוּחִים ד"ו עֵי"ש: ב) אוֹלָם לְכַאוּרָה מְבֹנָאָר מְדַבְּרִי הַח"י בְּסִי' תַּמ"א לְהִיפּוּף בְּהַאי דְּיִשְׂרָאֵל שְׁהִלְוֵה טַל חֲמָצוֹ שֶׁל עַכּוֹ"ם דְּבַמְעַכְשָׁיו לְחוּד אֵינוֹ עוֹבֵר וְכ' הַח"י דְּכִינּוֹן דְּלֹא הִי רַק קִנְיָן כְּסוּף וּבְדִרְךָ תְּנַאֵי לֹא קָנִי הַיִּשְׂרָאֵל מְבֹנָאָר מְדַבְּרִיו דְּאִי הִי חֲשׁוֹב קִנְיָן אַף דְּלֹא בָּא מְעוֹלָם לְרִשׁוֹת הַיִּשְׂרָאֵל אַפ"ה עוֹבֵר אַף י"ל דְּכ"ז בְּקִנְיָן בְּקִנְיָן ד"ת אֲזִי שְׁפִיר לְשִׁי הַט"ז אַף אִם אֵינוֹ בְּרִשׁוֹתוֹ עוֹבֵר דְּעַל זֶה לֹא קָאֵי קָרָא דְּבִתְיָכֶם אֲבָל בְּלֹא קִנְיָנוֹ רַק בְּקִנְיָן סְטִימָתָא דְלִשְׁי' רוּה"פ ל"ח טְפִי מְקִנְיָן דְּרַבְּנָן וּמְפֹנְרֵשׁ בְּתוֹס' בְּכוֹרוֹת דִּי"ג דְּבִלֹא קִנּוֹ רַק בְּקִנְיָן דְּרַבְּנָן ל"מ לְחִיבּוֹ בְּכַוּוּרָה וְרַק בְּחֲמִץ הוֹאִיל דְּגִזָּה"כ דְּעוֹבֵר בְּב"י גַּם בְּחֲמִץ שְׁקַע"א אַף לְמ"ד דְּהַגְל"מ לֹאוֹ כַּמ"ד וְכֵן עוֹבֵר ע"י זְכוּת הוֹאִיל אִי בְּעֵי מִיתְּשֵׁל וְע"כ מִשּׁוֹם דַּעַכ"פ חֲשִׁיב מְצוּי בְּיָדְךָ וְכַמ"ש בַּשַּׁא"א סִי' ע"ז ה"ה דְּעוֹבֵר מִה"ט בְּקִנְיָן בְּקִנְיָן דְּרַבְּנָן דַּעַכ"פ חֲשִׁיב בְּכֻלָּל מְצוּי בְּיָדְךָ אֲבָל עַכ"פ בְּנ"ד פִּינּוֹן דְּבַאמַּת מִה"ת ל"ח שְׁלוֹ וְרַק דְּלֹא גִרַע מְזָכוֹת גּוּל"מ א"כ שְׁפִיר הִיכִי דְּעוֹבֵר רַק מִכַּח חִידוּשָׁא דְקָרָא דְלֹא יִמְצָא שׁוֹב עַכ"פ בְּעֵי שְׁיִהְי' בְּבִתְיָכֶם וְכַמ"ש הַט"ז, א"כ אַף לְשִׁי הַט"ז י"ל דְּאֵינוֹ עוֹבֵר בְּנ"ד וּבַפְּרִט דְּכָבֵר כ' בַּש"ע הַרִש"ז ז"ל דְּלֹא פְּהִט"ז, וְהֵא דְּעוֹבֵר בְּחֲמָצוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַמְּנִפְקֵד בְּבֵית עַפּוֹ"ם מִשּׁוֹם דְּהַשְׂאִיל לֹו רִשׁוֹתוֹ עֵי"ש א"כ בְּנ"ד דְּנִשְׁלַח עַל שְׁם נְכָרִי וְשׁוֹב נִקְנָה הַמְּקוֹם לְהָעַפּוֹ"ם וְנִהִי דַּעַכ"פ מְדַרְבְּנָן יֵשׁ לְאַסוּר מִשּׁוֹם דַּל"ח בִּיעוּר וְכַשִּׁיטַת הָר"ן לְעַנְיָן זֶה שְׁפִיר י"ל פִּינּוֹן דְּמְעוֹלָם לֹא בָּא לְרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וְלֹא חָל עָלָיו חוֹבַת בִּיעוּר בְּכַה"ג בְּנוֹדָאֵי דְשָׂרִי לֹאחַה"פ וּבַפְּרִט דִּי"ל דְּזָה ל"ח בְּכֻלָּל קִנְיָן סְטִימָתָא וְלֹא נִקְנָה פְּלֵל לְהַיִּשְׂרָאֵל וּבְנוֹדָאֵי דְאֵינוֹ עוֹבֵר בְּזָה: ג) וְהִנֵּה כַּת"ה הַעִיר דְּכִינּוֹן דָּאֵם: פְּדוֹ הַשְּׁמָרִים מִהַבֵּאֵהוּ וְיִהְי' מְנוּחָ שְׁם אֵיזָה יָמִים: יְתַקְלַקל הַסְּחוּרָה א"כ הָרִי: יְתַבַּע הַפְּאֲבָרִיק מְמוֹנָם מִהַיִּשְׂרָאֵל וְדַמִּי לְיִשְׂרָאֵל שְׁקַע"א וְנִהִי דְגַם הָעֵרְלִים שׁוֹב יִצְטָרְכוּ לְשַׁלֵּם לְהַיִּשְׂרָאֵל מ"מ חֲשׁוֹב רַק פְּהַפְּקִידוֹ בְּיַד עַפּוֹ"ם אַחַר וְתִלוּי בְּמַחְלֻנְקַת הַמַּג"א וְהַח"י סִי' ת"מ הִנֵּה בְּאַמַּת מְפֹנְרֵשׁ שְׁם בַּח"י דְּנוֹקָא הִיכִי דְמַתְחִילָה פֶּשְׁקִיבֵל עָלָיו הַיִּשְׂרָאֵל אַחֲרֵיכוֹ לְקַחוֹ לְרִשׁוֹתוֹ אֲזִי שְׁפִיר ל"מ אַף בְּמִסְרוֹ אַח"פ לְרִשׁוֹת עַפּוֹ"ם וְאַפְּי' בָּאֵם הַנְּכָרִי הַשְּׂנִי מְקַבֵּל עָלָיו אַחֲרֵיכוֹת אֲבָל אִם הַיִּשְׂרָאֵל לֹא קִיבֵל פְּלֵל הַחֲמִץ לְרִשׁוֹתוֹ וְרַק הַנְּכָרִי בַּעַל הַחֲמִץ הִנְחִיחוֹ בְּבֵית עַפּוֹ"ם אַחַר וְהַיִּשְׂרָאֵל קַע"א אֲזִי גַם לְהַח"י שָׂרִי פִּינּוֹן דַּל"ח בְּבִתְיָכֶם וְעֵי"ש בַּמַּג"א שְׁכ' דְּבַכַּה"ג שׁוֹב לְשִׁי הַמַּג"א אֲסוּר הוֹאִיל דְּהַמַּג"א אֵינוֹ מְחַלֵּק בֵּין בָּא לְרִשׁוֹת

הַיִּשְׂרָאֵל אוֹ לֹא רַק לְדִידֵיךָ הַעֵינָךְ תִּלְוִי אִם הוּא בְּבֵית בְּעֵלְיוֹ אִזְ שָׂרִי אֶף אִי הַיִּשְׂרָאֵל קַע"א וּבְאֵם הוּא בְּבֵית עַפּוֹ"ם אַחַר אִזְ בְּעֵי דְנֻקָּא שְׁלֵא יִקְבֵּל הַיִּשְׂרָאֵל אַחֲרֵי וּלְשִׁי הַח"י אִם לֹא בָּא פְּלֵל לְרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל אִזְ שָׂרִי אֶף אִם הַיִּשְׂרָאֵל קַע"א א"כ בּנ"ד מִמֶּנּוּ פְּ שָׂרִי לְשִׁי הַח"י מִן הַיִּשְׂרָאֵל הוּא אִזְ בָּא פְּלֵל לְרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וּל"ח בְּבִתְיֵיכֶם וְאִינוּ עוֹבֵר אֶף בְּקַע"א וּלְשִׁי הַמַּג"א שׁוֹב שָׂרִי מִפֶּתַח זֶה דְּגַם הָעֲרֵלִים מְכַפְּרִים יִתְחַיְּבוּ לְשֵׁלֶם וּל"ח כְּאִילוֹ הַיִּשְׂרָאֵל קַע"א וְנִהִי דְאֶפְתִּי שִׁינְךָ הַחֲשָׁשׁ שְׂכ' כַּת"ה דְּהַיִּשְׂרָאֵל לֹא יִתְבַּע מִהַעֲפּוֹ"ם הַקּוֹנִים אֲצִלוֹ וְדָמִי לְסִבְרַת הַמַּג"שׁ אֲפִיָּה לְעַנְנֵי זֶה י"ל חֲדָא הָרִי לְשִׁי הַח"י הִיכִי דְלֹא בָּא מְעוֹלָם לְרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שָׂרִי אֶף אִם פֶּל הָאֲחֲרֵי הוּא עַל הַיִּשְׂרָאֵל וְעֵינָךְ הַחֲשָׁשׁ לְשִׁי הַמַּג"א דְּלִידֵיךָ אִם אִינוּ בְּרִשׁוֹת בְּעֵלְיוֹ וְרַק בְּבֵית עַפּוֹ"ם אַחַר אֲסוּר בְּאֵם הַיִּשְׂרָאֵל קַע"א אַפ"ה י"ל בּנ"ד בְּאֶמֶת מִצַּד הַדִּין יִצְטָרֵךְ הָעֲרֵל לְשֵׁלֶם בְּאֵם לֹא יִפְדֶּה הַשְּׂמָרִים וְיִתְקַלְקְלוּ וְרַק דְּיוֹכֵל לְהִיּוֹת שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל יִנְתֵּר עִם הַקּוֹנִים בְּטוֹבוֹ א"כ יִהִי בְּגִדְרֵי מְחִילָה וּבִכְה"ג אֶפְתִּי ל"ח כְּאִילוֹ הָאֲחֲרֵי עַל הַיִּשְׂרָאֵל לְחוּד וְדִנְקָא בְּיִשְׂרָאֵל שְׁאֵכֵל חֲמִצּוֹ שֶׁל נְכָרִי לְרַב"י דְּמִתֵּר בְּאֶכִּילָה וְרַק דְּרוֹצֵין דַּע"י קִבְּלַת אַחֲרֵי כְּמוֹ דְּעוֹבֵר בְּב"י ה"ה דְּאֲסוּר בְּאֶכִּילָה מְשׁוּם דְּאִיתְקַשׁ שְׁאוּר דְּאֶכִּילָה לְשְׁאוּר דְּרֵאָה בְּזֶה יָפֶה כ' הַמַּג"שׁ דְּכִיּוֹן דְּגַם בְּקַע"א בְּאֶמֶת ל"ח שְׁלוֹ לְדִידֵיךָ דַּס"ל דְּהַגֵּל"מ לֹא כַּמ"ד וְכָל הָא דְּעוֹבֵר ע"י זְכוּת קַע"א הָיִי רַק מַגְזֵה"כ דַּעכ"פ חֲשִׁיב מְצוִי בְּיָדֶךָ וְכִיּוֹן דְּכָל הָא דְּעוֹבֵר בְּקַע"א הָיִי רַק מְשׁוּם דְּחֲשִׁיב מְצוִי וְשִׁפִּיר הִיכִי דְּהַיִּשְׂרָאֵל יוֹכֵל לְהַצִּיל א"ע מִהַעֲפּוֹ"ם מִבְּלִי לְשֵׁלֶם לוֹ שׁוֹב אֶף בְּכָל מְצוִי לֹא הָיִי וְשִׁפִּיר אִינוּ עוֹבֵר אֲבָל אִי הִי הַדִּין דְּקִבְּלַת אַחֲרֵי מְשׁוִי כְּשִׁלּוֹ מִמֶּשׁ וְהָיִי לִי קִנְיָן בְּגוּף הַחֲפִץ פְּשִׁיטָא דְּגַם בְּיִשְׂרָאֵל אֵלֶם הִי מִיקָרִי אַחֲרֵי וּכַמ"ש הַב"ט א"כ בּנ"ד דְּמִדִּינָא הַעֲפּוֹ"ם יִצְטָרְכוּ לְשֵׁלֶם לְהַיִּשְׂרָאֵל בְּנוֹדָאֵי דִּי"ל דְּאֶף דְּלֹא יִתְבַּע מִהֶם מ"מ הִיכִי דְּמִדִּינָא חֲיִיבִים לְשֵׁלֶם גַּם אַחֲרֵי אֵלֶם מִיקָרִי אַחֲרֵי וְשׁוֹב ל"ח כְּאִילוֹ הַיִּשְׂרָאֵל לְחוּד קַע"א וְשׁוֹב בֵּין לְהַמַּג"א בֵּין לְהַח"י שָׂרִי בּנ"ד דְּכִיּוֹן דְּמְעוֹלָם לֹא בָּא לְרִשׁוֹתוֹ וְגַם הָעֲרֵלִים חֲיִיבִים בְּאַחֲרֵי וּכַנ"ל וּבְאֶמֶת פֶּה דְּחוּ הָאֲחֲרוֹנִים בְּהָא דְּפַקְפֵּק הַמַּק"ח בְּמַכִּירוֹת חֲמִץ שְׁלֵנוּ דְּחֲשׁוֹב כְּעַפּוֹ"ם אֵלֶם לְפִי שֶׁהוּא עָנִי וְדְחוּ דְּבָרֵי דְּכִיּוֹן דְּחֲיִיב הָעֲרֵל לְשֵׁלֶם וְרַק שְׁאִין לוֹ אֲבָל אֶפְתִּי ל"ח כְּאַחֲרֵי אֵלֶם ע' שׁו"ת ד"ח וְשׁו"ת מְהַר"י הַלְוִי וּבִפְרֵט דְּלְשִׁי הַח"י הִיכָא דְּלֹא בָּא מְעוֹלָם לְרִשׁוֹת הַיִּשְׂרָאֵל אֶף בְּאֵם פֶּל הָאֲחֲרֵי הוּא עַל הַיִּשְׂרָאֵל ג"כ אִינוּ עוֹבֵר ע"כ הַדְּבָר פְּשׁוּט דְּלִיכָא שׁוּם חֲשָׁשׁ בּנ"ד מִפֶּתַח פֶּל הַגֵּי חֲשָׁשׁוֹת: ד) וְאֶפְתִּי יֵשׁ קִצַּת לְדוֹן בְּזֶה שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל מְקַבֵּל רִינוּחַ אֶף בְּאֶמֶת הוּאִיל דְּהוֹכַחְתִּי דָּאִין לוֹ שׁוּם קִנְיָן בְּהַחֲמִץ יוֹכֵל אַח"כ לְקַבֵּל רִינוּחַ וּבִפְרֵט ע"י הַבְּלָעָה בְּחֻשְׁבוֹן וְנִהִי דְּמַצִּינוּ בְּאו"ח ס' ת"נ דְּבַתְּנוּר שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְאָפֶה בּוֹ עַפּוֹ"ם חֲמִץ שְׁלֵא מְדַעַת בַּעַל הַתְּנוּרָה דְּאֲסוּר לְקַבֵּל מְעוֹת לְכַתְּחֵלָה וְרַק בְּדִיעֵבַד שָׂרִי מ"מ י"ל שְׁאִנִּי הֵתֵם דַּעכ"פ הַתְּנוּרָה הוּא שֶׁל הַיִּשְׂרָאֵל וּמְחַנְיָב לִיתֵן לוֹ שְׂכַר תְּנוּרָה א"כ חֲשׁוֹב כְּנִהְיָה מְחַמֵּץ בְּפִסְחָא אֲבָל בּנ"ד דְּבַעַל הַפְּאֲבָרִיק שׁוֹלֵחַ הַחֲמִץ לְהַעֲפּוֹ"ם א"כ בְּאֶמֶת אִינוּ מְגִיעַ לְהַיִּשְׂרָאֵל שׁוּם רִינוּחַ מִזֶּה וְרַק מְחַמֵּת שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל הוּא סוּחַר שְׁלוֹ פֶּל הַשְּׁנָה נוֹתֵן לוֹ הַפְּרָאוּיָאֵן גַּם כְּעַתָּה אֶף שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל אִינוּ נוֹתֵן מְעוֹת כְּעַתָּה הַסְּחוּרָה א"כ בְּכַה"ג חֲשׁוֹב רַק כְּהַנְּאִיָּה הַבָּא לוֹ מִן הַצַּד וְלֹא מִיקָרוֹ בְּכָלֵל נִהְיָה מְחַמֵּץ וְכַה"ג מְפִרְשׁ בִּירוּשְׁלַיִם לְפִי שְׁאִין דְּמִיָּהֵן וּבִפְרֵט בְּהַבְּלָעָה בְּחֻשְׁבוֹן בְּנוֹדָאֵי שָׂרִי לִיקַח כְּנֹלַע"ד בַּס"ד לְדִינָא: ח' גִּיסוֹן תַּרְס"ב רַאדִּימִשְׁלֵא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' נ"ג להרב המאה"ג חו"ב בנש"ק וכו' כש"ת מ' פנחס יוסף נ"י אבד"ק בארעמעט יצ"ו: בדבר שאלתו שנתערב ב' פפות א' של חלב ואחד של בשר ושניהם ב"ו ותחבו שניהם לתוך קדירות א' לתוך חלב ואחד לבשר ורק הספק אי נתחב הפך חלב לתוך חלב או לבשר וגם יש ספק שמה' ב' בהקדירה ששים נגד הפך ואח"כ בתוך מעל"ע מתחייבת הפך לתוך קדירה של בשר תחבו עוד הפעם הפך הלז לקדירה של בשר אך מתשמיש של עצמו עבר מעל"ע ורק שהי' בתוך מעל"ע לתחייבת הקדירה של בשר שיש בו ספק שמה' הי' ס' נגד הפך וכעת יש לדון על שני הקדירות בשר וכת"ה העיר דבנ"ד הרי יש ס' שמה' הפך הנתחב לבשר הי' באמת פך של בשר ורק בספק א' א"א להקל וממילא נאסרה הקדירה של בשר מספק שמה' הי' פך חלב וממילא נאסרה ג"כ קדירה ב' הואיל ונאסר הפך מבליעת בשר ונאסרה הקדירה ב' מבליעת איסור שבכף ונהי' דבליעת חלב שבכף כב"ר נפגם פעת אפ"ה נאסר קדירה ב' אולם חזר בו דקדירה ראשונה יש להתיר מטעם ס"ס שמה' הי' הפך פך של בשר ושמה' הי' ששים בקדירה ראשונה נגד הפך חלב ונהי' די"ל דחשיב כמו ס' א' בגוף וס' ב' בתערובות ע"ז הביא דברי הפמ"ג בסי' צ"ח דבס"ט ספק אם נפל לתבשיל חשיב ס"ס הואיל דאנו דנין על הטעם אבל ס"ט ששנפל לא"מ וספק אם יש ששים מצנין לע' בסי' ק"ו עכת"ד כת"ה: א) והנה בגוף הא ד"ס א' בגוף כב"ר נודע דבלא נודע עכ"פ מתירין בהפ"מ ובפרט די"ל דבשלקא בחתיכה ס"ט גם בשעה שהי' בפ"ע ג"כ הי' הספק אסור מה"ת וא"כ ממילא חשיב כמו ונדאי איסור וכמ"ש בשו"ת ה"ר"ן סי' נ"א דמה לי אם חל האיסור בתורת ס' או מפח ונדאי א"כ כשנפל אח"כ לתערובות וממשו של הספק איסור יש בתערובות שפיר א"א לכנותו בכלל ס"ס כגון דבשעה שהי' בפ"ע הי' הס' אסור מה"ת א"כ א"א עכשיו לומר להיפוך אבל בנ"ד גם קודם שתחבו הפך לקדירה של בשר לא הי' אפשר לומר דהפך יש עליו שם איסור הואיל דעכ"פ פך של הותר הוא ורק כל החשש שמה' הוא של חלב וא"כ נהי' דמספק הי' אסור לתוחבה לבשר אבל עכ"פ לא הי' שייך לכנותו בשם פך של איסור ושפיר בנתחב אח"כ לקדירה של בשר ויש ס' שמה' הי' בו ששים נגד הפך שפיר יש להתיר הקדירה משום ס"ס שמה' הוא של חלב ושמה' יש בהקדירה ס' נגדו דעכ"פ יש פאן ס"ס טובה דאין פאן טעם של איסור בתוך התערובות וז"ב ב) וביותר ביאור י"ל דכב"ר נודע מה שהעיר בשו"ת רעק"א סי' פ"ב לענין מבשא"מ בביבש ונאבד ויש ס' אי הי' ששים די"ל דכמו במב"מ ונשפך אזלינן לקולא משום סד"ר לקולא ה"ה במבשא"מ בביבש ג"כ חשיב סד"ר ורק שי"ל דחשוב סד"ר נגד ח"א דכיון דא"נ דהי' ששים נפקע האיסור א"כ יש לאוקמה האיסור בחזקתו בשלקא מב"מ בלח דאז בליכא ששים ההיתר נעשה איסור א"כ שוב איכא חזקת היתר נגד הח"א והו' פחזקה נגד חזקה שוב י"ל סד"ר להקל אבל במבשא"מ בביבש דההיתר לא נעשה איסור ושוב ליכא רק ח"א לחוד שפיר יש להחמיר עיי"ש וע' שו"ת בית אפרים חיו"ד ובב"ט בשעה"ת שהרגישו בזה ולפ"ז יוצמח דבמבשא"מ בלח ג"כ שייך ח"א דונדאי לא יצא האיסור מחזקתו ול"ש לומר דהא איכא ג"כ חזקת היתר ז"א דכיון דבשאר איסורין לא נ"נ מה"ת א"כ לא נעשה מן ההיתר איסור ושוב ל"ש חז"ה וכמ"ש בתוס' יבמות דפ"ב גבי שתי קופות עיי"ש ודוקא במב"מ בלח דרק מדרבנן בעי ס' אז שפיר פיון דעכ"פ מדרבנן חנ"נ שוב שייך חז"ה אבל במבשא"מ בלח דבעי ס' מה"ת

ומה"ת הרי לא נ"נ וא"כ מה"ת ל"ש לזון מפת חז"ה נאי דמדרבנן דחנ"נ שוב יש לזון מצד חז"ה מ"מ כפר כ' ה"ר"ן פסחים ד"ל דע"י חומרת חז"ל לא יוכל לצמות קנולא לד"ת ושפיר י"ל דבמבשא"מ בלח ונשפה דאסור מפת ונדאי מפת דאוקמה בחזקתו ולפי"ז י"ל דאף בס' איסור ונתערב בא"מ ונשפה וס' שפא הי' ששים דל"מ הס"ס משום דהוי ס"ס נגד ח"א נאף דלשי' הרשב"א דס"ס משום רבא א"כ לשיטתו הא דל"מ ס"ס נגד ח"א בנדאי דהוי רק מדרבנן מפת סמל"ח דאינו רק מדרבנן ע' תוס' בכורות ד"כ ומהרש"א קולין די"א ושוב יש מקום לומר דכיון דעכ"פ מדרבנן חנ"נ ונעשה מן ההיתר איסור ושוב יש ג"כ חז"ה ונחשוב כחזקה נגד חזקה ודרבנן הרי מועיל לדרבנן כמ"ש ה"ר"ן שם וברמ"א אה"ע סי' מ"ב אפיה אפתי י"ל לשי' הרמב"ם ו"ל דלדידן טעם הס"ס משום דס' הראשון מה"ת לקנולא א"כ נגד חזקה הספק מה"ת אסור ושוב שפיר י"ל דלשיטתו ס"ס נגד ח"א גם מה"ת ל"מ ושוב פיון דמה"ת לא נ"נ ושוב עכ"פ מה"ת ליפא חז"ה ושפיר ל"מ הס"ס וכ"ז בשאר איסורין אבל גבי בב"ח דמה"ת נ"נ א"כ בנדאי דשיני' חז"ה נאדרבה גבי בב"ח ל"ש פלל ח"א הואיל דאם יש ששים אינו פלל מדין ביטול ורק דלא הי' אף התחלת איסור לפי שד"ר ביטול אסרה תורה וביש ס' ל"ח דר"ה ביטול וכמ"ש בתוס' ע"ז דס"ה וא"כ אדרבה גבי בב"ח שיני' לאוקמה בחז"ה וע' בש"ש שכ' ג"כ דגבי בב"ח היתר דספק פבוש הוא משום חזקה ומותר גם לבטלו אח"כ ודלא כהפמ"ג וחוו"ד והא דבנשפה אוסרין גם בב"ח שאני התם משום דחשיב נולד ריעותא ונסברת הנקה"כ בסי' ק"ה גבי ס' פבוש בשאר איסורין עיי"ש וכיון דעכ"פ גבי בב"ח ליפא ח"א שפיר מועיל הס"ס ע"כ הדבר פשוט דהתבטיל הראשון מותר מפת ס"ס וז"ב: (ג) עתה נדבר מתבטיל השני הנה בב"ח דהבליעה של חלב כפר נפגם ורק חשש שפא נתחב הפך של חלב לבשר ונאסר הפך וא"כ פעת הוא עדיין בתוך מעל"ע מבליעת הבשר הנה באמת ידוע מחלוקת הסה"ת והסמ"ק דהסה"ת סובר דאם ביטלו מים בתוך מעל"ע לביטול האיסור בעי מעל"ע משעת חימום המים והטעם לשי' הב"י משום דהמים נ"נ והפמ"ג בסי' ק"ג העור דהא י"ל אין הנאסר חמור יותר מן האוסר וכמו בבשמים הבלועים מיי"נ פיון דהאיסור פוגם אמרי' אין הנאסר וכו' אולם היטב אשר דובר בזה החוו"ד סוסי' ק"ג דשם האיסור פוגם בעצם בתערובות אבל הקא בשטה שחיקמו המים הי' האיסור בעצם מושבא א"כ נעשו המים כמו האיסור גופא נאף דעכשיו נפגם האיסור אפ"ה השם איסור שחל על המים לא פקע עיי"ש ולפענ"ד י"ל דבאמת כ' הפוסקים דגם בליעת אב"י ל"ח פגום לגמרי ורק פיון דטעם פגום א"א ללמוד ממשרת שוב בטל ברוב א"ר הרי גם האיסור נכנס בתוך ההיתר רק דבטל האיסור ברוב ושוב שיני' הסברא דחנ"נ דהא לא עדיף מיש ס' נגד יסור הראשון אפ"ה ל"מ וב"ע ס' נגד פל ההיתר וז"ב: ד) עכ"פ נשמע דלשי' סה"ת הטעם משום דהמים נ"נ וממילא בשאר איסורין אינו רק מדרבנן והיכי דביטול בשר תוך מעל"ע לחלב נאח"כ בתוך מעל"ע לביטול הבשר ביטולו עור הפעם בשר אף שהי' אחר מעל"ע לביטול החלב שפיר נאסר מה"ת פיון דהבשר נ"נ מה"ת ואוסר לבשר שני ומה"ת כ' הפמ"ג בסי' ק"ג ובסי' צ"ה דאף בשהה לילה בין ביטול חלב לבשר אפ"ה אם ביטלו תוך מעל"ע לבשר עוד הפעם בשר אסור דכיון דהבשר נ"נ מה"ת לא סמכינן אשיטת ר"ת דלינת לילה פוגמת עיי"ש אבל הש"ה כ' הטעם דבשעת ביטול המים נכנס הבליעה מהאיסור למים ואותו הבליעה הולך חזרה

לתוך הקדירה ולא נפגם עד מעל"ע ב' וא"כ אף אי לא נימא חנ"נ אפ"ה האיסור גופא נעשה מןשפח ורק דבבישלו מים בין בפשר לחלב הני נטבנ"ט מ"מ באיסורא גם נטבנ"ט אסור ואפ"י א"נ דנטבנ"ט דאיסורא נ"כ שרי מ"מ הרי שוב י"ל דההיתר גופא נ"נ ע' פמ"ג סי' צ"ד שקהאריה בזה יצא דבבישלו מים בקדירה של איסור יש ג' טעמים להצריח מעל"ע משעת בישול המים א' משום דהמים נ"נ ב' משום דהבליעה נעשה מןשפח ג' משום דנהי די"ל דחשיב נטבנ"ט מ"מ באיסורא אף אלה נ"ט ל"מ ואף אי נטבנ"ט דאיסורא ג"כ שרי מ"מ שוב י"ל דההיתר גופא נ"נ ואוסר אח"כ וקא דבבישלו מים בין חלב לבשר שרי הטעם משום דעשר ידות מים נבלע או משום דהוי ג' נ"ט ונטבנ"ט דהיתרא מותר והפמ"ג כ' דזה הוא עוקר הטעם עיי"ש: ה) יצא לדינא בנ"ד דבישלו בשר בתוך מעל"ע של חלב היינו שתחבו כף חלב ב"ו לבשר ואחר מעל"ע מתשמיש חלב תחבו עוד הפעם לבשר א"כ לשי' הב"י בשיטת סה"ת באמת הבליעת חלב נפגם אחר מטל"ע ורק עיקר האיסור משום דהבשר נ"נ מה"ת ונבלע טעם בשר של איסור לתוך הכף ואותו בליעת בשר אוסר אף לפ"ז הרי טעם בשר הפלוע בתוך הכף עם טעם בשר שנתערב פעת הוא מב"מ ובטל מה"ת ברוב וליכא טפי מאיסור דרבנן ולשי' הש"ך הטעם לפי שהבליעה של החלב הנבלע בתוך הכף נעשה עכשיו מןשפח ואי דהוי נטבנ"ט אפ"ה באיסור ל"מ נטבנ"ט וא"נ דנטבנ"ט דאיסורא אסור מה"ת א"כ יש הכא חשש מפח פליטת החלב ג"כ ושוב חשוב מבשא"מ אבל א"נ דנטבנ"ט דאיסורא אסור רק מדרבנן א"כ מצד בליעת החלב אינו רק מדרבנן ומצד בליעת בשר שצאסר הרי חשוב מב"מ ובטל מה"ת ברוב א"כ בנ"ד דיש ס' שמא כף זה הוא של בשר א"כ חשוב רק ס' איסור א"כ לשי' הב"י ליכא שום חשש מצד פליטת החלב דהוי פגום רק מצד בליעת הבשר דנ"נ מה"ת באנו לאסור מפח זה הרי שוב חשוב מב"מ ובטל מה"ת ברוב ושוב י"ל סד"ר להקל ואף דהוי ס' בנתגלגל מ"מ בלא נודע מותר בהפ"מ ואף לשי' הש"ך דהבליעה בעצמה נעשה מןשפח מ"מ א"נ דנטבנ"ט דאיסורא אינו אסור רק מדרבנן א"כ מצד פליטת החלב אינו רק איסור דרבנן ושוב חשיב סד"ר דשמא ליכא בליעת חלב בכף זה ומצד דהבשר נ"נ הרי שוב חשוב מב"מ וג"כ חשוב סד"ר להקל ואם נישחוש דנטבנ"ט דאיסורא אסור מה"ת שוב י"ל דיש איסור תורה מצד פליטת החלב דחשיב מבשא"מ וקו"ס ד"ת אף באמת יש כמה צדדים להקל א' דשייך הספר דעכ"פ עשר ידות בשר נפלט לתוך הכף וחלק מעט מן החלב הנפלט לתוך הבשר נגד חלק החלב בנודאי יש ס' ונגד הבשר הא שוב חשיב מב"מ ובטל מה"ת ברוב ושוב הוי סד"ר שמא הכף הוא של בשר וגם שמא החלב לא נעשה מןשפח ושמא נטבנ"ט דאיסורא מותר מה"ת ובנודאי דלא נשאר רק חשש איסור דרבנן ושוב י"ל סד"ר להקל שמא הכף הוא של בשר ונדעת הב"ח ברסי' צ"ד דאם הי' ס' בתבשיל א' נגד הכף אף אם תחבו אח"כ לתבשיל אחר ולא הי' ס' שרי ובפרט א"נ דעכ"פ הי' ס' בקדירה א' נגד הכף א"כ לשי' הב"י סו' צ"ג בחד תירוץא מה"ת חשוב כהגעלה ועכ"פ נפלט הטעם חלב ונהי דעכ"פ נשאר בליעת בשר של איסור זה שוב הוי מב"מ ובטל ברוב מה"ת ולענין דרבנן שוב יש ס' שמא הכף הוא ג"כ של בשר עכ"פ הדבר ברור דב' התבשילין כשרים הראשון שרי מטעם ס"ס והשני שרי מטעם סד"ר לקולא כנלע"ד בס"ד לדינא: אור יום ב' וארא תרס"ו ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ר סי' נ"ד להרב הה"ג וכו' כש"ת מ' יחיאל לעהרער ז"ל
מק' באביב יצ"ו בדבר שאלתו באיש א' שנגאבד ונמצא אחר איזה ימים והי' ניפר בפניו
ובאופן שהי' עדות ברור להתיר האשה שהי' פ"פ שלם זולת שהעדים שמצאו אותו אמרו
שבדקו אותו בשעת קבורה ולא מצאו בו שום סימן בגוף והדבר ידוע שבעלה של אשה
זו הו' אצבעות וידיו עקומים מעט ועל זה כ' כת"ה דאף אי סימן לאו ד"ת היינו דסימן
ל"מ להקל ויש לחוש שמא גם באיש אחר נדמן סימן כזה אבל להחמיר בנודאי מועיל
סימן והיינו דאם ידוע דבעלה של זו הי' בו סימן ובהנמצא לא מצאו סימן זה ע"כ דאחר
הוא ורק אם יש לתלות דמה שלא מצאו בו הסימן מפני שלא בדקו יפה או שמא נשתנה
לאחר מותה אז באם יש לנו הוכחה ברורה דהנמצא הוא בעלה של זו אז יש לתרץ
השינוי בכל מה דאפשר והביא מדברי שו"ת הר"ן סי' ל"ג שהרגיש בזה דהיכי שיש
עדות מספיק להתיר האשה מתרצין השינוי בכל מה דאפשר וחילו מש"ס ב"ב דקנ"ה
דאם הקרקע בחזקת לוקח קנימא אז אף שבדקו ולא מצאו מ"מ תולין דנשתנו השטרות
לאחר מיתה אף דבס' בקנ"ג יש לאוקמה בחמ"ק דרק בסד"ד שיטת הרשב"ם ב"ב דל"ב
דאזלינו בטר חזקת הלוקח וגם בזה השיגו התוס' שם אבל בס' בקנ"ג לכ"ע מוקמינו
בחמ"ק וא"כ אם הי' עכ"פ בכלל ספק שמא הי' קטן בשעת מכירה מכח הוכחה זו שלא
מצאו בו שטרות שוב הי' לנו לאוקמה בחמ"ק וע"כ דאמרי' מכח חזקה דאין עדים חותמין
אא"כ הוא גדול דהוי נודאי גדול ושפיר תולין השינוי בכל מה דאפשר ול"ח אף בגדר
ס' עכת"ד הר"ן א"כ ה"ה הקא אם יש עדות מספיק להתיר אז תולין השינוי בכל מה
דאפשר אף דהוי נגד חא"א עכת"ד כת"ה: א) והנה במה דסיים אפתח מ"ש דאם יש
עדות מספיק להיתר אז תולין השינוי בכל מה דאפשר אף דהוי נגד חא"א זה ברור ואמת
דהרי מצד הדין היכי דיש חשש גמור ממון חמיר מאיסור דבמזון הא ל"מ רוב לשי'
כמ"פ אפי' מה"ת ורק לענין חשש לעז איסור חמיר כמ"ש בתוס' ב"מ דכ' וא"כ השתא
דחזינו בש"ס דב"ב לענין ממון דאם יש הוכחה ברורה תולין השינוי בכל מה דאפשר
וה"ה הקא אולם א"נ דסימן א"א להשתנות א"כ אף אי הי' עדים מעידין על מיתתו והיינו
שהפירו אותי בחייו ושהוא בעלה של זו אפ"ה אם ידוע שהי' לו סימן ולא נמצא בו
הסימן בנודאי דסהדי שיקרא נינהו ומכ"ש היכי דלא הי' בשעת מיתתו רק שהפירו אותו
בטב"ע וסומכין בסג"י על הטב"ע ולשי' ר"ת אף אחר ג"י מועיל טב"ע באינו חביל
בפניו וגופו שלם אז אם יש שינוי מצד דלא מצאו בו הסימן בנודאי יש ראי' דאחר הוא
והא דצורתו דומה לבעלה של זו משום דהנמצא פכר מת יותר מג"י ועי"ז נשתנה צורתו
לצורת בעלה של זו ע"כ הדבר פשיט דאם א"א להסימן להשתנות פשיטא דאף אי יעידו
עדים שמפירים אותו לא יועיל ונחזיק העדים לשקרנים וכהא דכתובות דט"ז דאי כל
הניסת בתולה יש לו קול אף עדים שיצאה בהינומא לא יועיל ונאמר הני סהדי שקרי
נינהו וכה"ג מבואר בש"ס בכורות דכ"ח דא"נ דבדוקין שבעין כולהי מישתגי אף אם
עדים יעידו דלא נשתנה לא יועיל ונימא סהדי שקרי נינהו עיי"ש ר אולם נזכרתי דבגוף
הדבר דע"ו שלא נמצא בו הסימן אף למ"ד סימן לאו ד"ת אפ"ה להחמיר מועיל הסימן
להוכיח דהנמצא אחר הוא ואף עדים לא יועיל בזה פכר הרגיש בזה בשי"ת נוביי"ק
חאה"ע סי' ל"ו באריכות: ב) והנה בת"ה הביא דברי הכ"מ פי"ג מגירושין לענין שאמר
פב"ב ונשכו נחש דאם רואין שינוי אף דיש לתלות בנשיכת נחש אפ"ה בעי עכ"פ שמו

וְשֵׁם אָבִיו וְשֵׁם עִירוֹ וְהִיכִי דְלִיכָא שׁוּם שְׁיִנּוּי סְגִי בְּשֵׁמוֹ וְשֵׁם אָבִיו וְעַכְצ"ל הַטַּעַם דְּהִיכִי שְׁיִישׁ שְׁיִנּוּי א"כ אִם בְּלֹא"ה לִיכָא הוֹכְחָה גְמוּרָה לְהַתִּיר וְרַק נְבוֹא לְהַתִּיר בְּשֵׁמֵי וְשֵׁם אָבִיו לְחוּד דְחֻשֵׁיב פְּרֻבָּא לְהִתֵּר שְׁפִיר לֹא יוֹעִיל הוּאִיל דַּעַכ"פ אִיכָא מִיעוּט שְׁשִׁמוּתָם וְשֵׁם אָבִיהֶם שְׁוִין וְאִם יֵשׁ עוֹד שְׁיִנּוּי חֻשֵׁיב פְּתֵרְתִי לְרִיעוּתָא וְנוֹדַע שְׁיִטַּת הָר"ן דְּב' מִיעוּטֵי חֻשֵׁיב כְּפֻלְגָא וְלִשְׁי' הַא"ר וּפּמ"ג סִי' קי"ב חֻשֵׁיב פְּרֻבָּא אָבִל בְּשֵׁמוֹ וְשֵׁם אָבִיו וְשֵׁם עִירוֹ דְּהוּי פְּדָבָר בְּרוּר לְהִתֵּר שׁוּב תּוֹלִין הַשְׁיִנּוּי בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר וּמְצִאתִי בְּשׁו"ת ח"ס חֲאָה"ע סִי' ע"א וְסִי' ע"ב שְׁהַרְגִישׁ ג"כ בְּזָה וְעִי"ש שְׁהִבִּיא מְשׁו"ת מ"ב סִי' ק"ט דְּתוֹלִין שְׁלֹא דְקִדְקוּ הָעֵדִים בְּמַה שְׁאֶמְרוּ שְׁהָאָב וְהַבֵּן הִי' בְּשִׁבְיָה וְהַעִיר הַח"ס אֶמְאִי נִתְרַץ דְּבִרְיָהּ הָא לִיכָא בְּזָה חֻשֵׁשׁ בְּיִטוּל הָעֵדוּת רַק שְׁנֵאמַר דְּעֵדוּת הַנְּכָרִי מִסְל"ת הִי' עַל אִישׁ אַחַר וְהַעֲלָה דְכִינּוֹן דְּכּוֹנְנוֹ שְׁמוּתָם וּמְקוּמָם וּקִי"ל דְּל"ח לְאִיתְרָמִי וְע"כ דְּל"ח אַף בְּגֵדָר מִיעוּט דְּאִל"כ הִי' לְנוֹ לְחוּשׁ לְמִיעוּט כִּינּוֹן דְּבִתְחִילַת עֵדוּת חוֹשְׁשִׁין גַּם לְמִיעוּט וּכְהָא דְחוֹשְׁשִׁין בְּמִשְׁאֵל"ס אַף דְּלִשְׁי' הָרִיב"ש בְּשִׁבְיָה עַד שֵׁת"נ ל"ח טְפִי מִמִּיעוּט גְּרוּעַ וְנִהִי דְבִתּוֹס' ע"ז ד"מ כ' דְּחֻשׁוֹב מִיעוּט הַמְצוּי כְּבָר כ' הַח"ס דְּכּוֹנְנַת הַתּוֹס' דְּכּוֹנְפֵל חֻשֵׁיב מִיעוּט הַמְצוּי וְהָא יֵשׁ ח"א עכ"פ חֻזִּין דְּבִתְחִילַת עֵדוּת מִחְמִירִין וּמִדְּחֻזִּין הָא דְמוֹעִיל הָעֵדוּת ע"כ דְּהָא לִיכָא אֶפִי מִיעוּט וְהוּי כְּפִירוּר וְא"כ כְּמוֹ דְּלַעֲנִין שְׁלֹא לְחֻשׁוֹב הָעֵדִים כְּפֻמְכּוֹשִׁין וְנִגְדָה חו"כ תּוֹלִין בְּדָבָר שְׁאִינוֹ מְצוּי ה"ה הָא אִם לֹא נִיתְלִי בְּטַעוּת נְצֻטְרָה לּוֹמַר דְּאִיתְרָמִי שְׁמָא כְּשִׁמָּא וְזָה הוּי בְּגֵדָר מִיעוּט גְּרוּעַ מְאוֹד לְכַף תּוֹלִין עִי"ש וּבְסִי' ע"ב שֵׁם נִסְתַּפֵּק הִיכִי דְהִיאָשָׁה אוֹמְרַת שֶׁהִי' לְבַעֲלָהּ שׁוּמָא וְלֹא נִמְצָא בּוֹ הַשׁוּמָא אִי נִימָא דְשׁוּמָא עֲשׂוּי לְהַשְׁתַּנּוּת אוֹ דִּילְמָא רַק הַמְרָאָה נִשְׁתַּנָּה אָבִל גּוּף הַשׁוּמָא לֹא נִשְׁתַּנָּה עִי"ש וּבְאַמַּת דִּינוֹ דְּמִי מִמֶּשׁ לְהַדִּין הַמְפֻרָשׁ בְּשׁו"ת נּוֹבִי"ת סִי' ס"ד וְרַק דִּינוֹ דְּהַח"ס גְּרַע עוֹד מְדִינוֹ שְׁל הַנּוֹב"י דְּבִדְנוֹ שְׁל הַח"ס כְּבָר יָדְעִי מְדַבְּרִי הִיאָשָׁה שֶׁהִי' לְבִטְלָה שׁוּמָא א"כ בְּנוֹדַי בְּדָקוּ הִיטֵב וּמְדָלָא מְצָאוּ ע"כ אַחַר הוּא וּבְאַמַּת בְּנוֹבִי"ק סִי' נ"א כ' ג"כ דְּרַק הַמְרָאָה מְשֻׁתְּנָה אָבִל גּוּף הַשׁוּמָא מְצוּי בְּב"ג וּלְפ"ז הִיכִי דְהִיָּה לוֹ שׁוּמָא וְאִח"פ לֹא מְצָאוּ א"כ הָא יֵשׁ הוֹכְחָה דְאַחַר הוּא רַק הַשׁוּאֵל בַּח"ס נִסְתַּפֵּק כִּינּוֹן דְּלֹא יָדְעוּ בְּאִיזָה אָבִר יֵשׁ לוֹ הַשׁוּמָא לֹא טְרַחוּ לְבִדּוּק וְגַם מְאַחַר שֶׁהִי' בְּאִישׁוֹן לִילָה עכ"פ נִשְׁמַע דְּהִיכִי דִּישׁ הוֹכְחָה גְדוּלָה לְהַתִּיר וְיֵשׁ ג"כ שְׁיִנּוּי אִזּוּ אִם אֶפְשָׁר לְתַלּוֹת הַשְׁיִנּוּי בְּדָבָר מַה אֶפִי' בְּמִידֵי דְלֹא שְׁכִיחַ תּוֹלִין הוּאִיל דְּלִתְלוֹת שְׁאַחַר הוּא ג"כ הוּי בְּגֵדָר לֹא שְׁכִיחַ הוּאִיל דִּישׁ הוֹכְחָה בְּרוּרָה לְהִתֵּר אָבִל אִם לִיכָא לְמִיתְלֵי הַשְׁיִנּוּי בְּשׁוּם דְּבָר אֲזִלִּין לְחוּמְרָא וְכַה"ג מְצִינוּ בְּפוֹסְקִים בְּהָא דְכ' הַתְּה"ד דְּבִאֲרָגְשָׁה וּבְדָקָה וְלֹא מְצָאָה כְּלוּם דְּטַמְאָה לְפִי שְׁהַרְגְּשָׁה מוֹרָה עַל דָּם אֶפִיָּה בְּאֲרָגְשָׁה וּמְצָאָה מְרָאָה טְהוֹרָה תּוֹלִין דְּהַרְגְּשָׁה הִי' בְּמִרְאָה טְהוֹרָה אַף דְּלִשְׁי' הָרִאב"ד רֹב דְּמִים טַמְאִין בְּאִשָּׁה וְחִילוֹ מְהָא דְּהַפִּילָה דְּאֶמְרִי' בְּש"ס דֹּא"א לְפַתִּיָּה"ק בְּלִי דָם וְטַמְאָה וְקִשָּׁה שְׁמָא הִי' דָּם טְהוֹר וְע"כ דְּרֹב דְּמִים טַמְאִין וְאֶפ"ה חֻזִּין דְּבִמְצָאָה מְרָאָה טְהוֹרָה תּוֹלִין הַרְגְּשָׁה בְּמִרְאָה טְהוֹרָה אַף דְּדָם טְהוֹר לֹא שְׁכִיחַ וְעַכְצ"ל דְּכִינּוֹן דְּכָל טַעְמוֹ שְׁל הַתְּה"ד דְּלֹא מְצָאָה כְּלָל טַמְאָה הוּי רַק מִחֻשֵׁשׁ שְׁמָא רְאֵתָה דָם טַמָּא וְרַק שְׁנִימָק וְנִבְבָד א"כ גַּם צַד הָאִיסוּר הוּי לֹא שְׁרִיחַ שׁוּב תּוֹלִין לְהַתֵּר ג"כ בְּמִידֵי דְלֹא שְׁכִיחַ וְמַה"ט בְּאֲרָגְשָׁה וּמְצָאָה מְרָאָה טְהוֹרָה וְגַם מְרָאָה טַמָּא פְּחוּת מְכַפְרִים שׁוּב טַמְאָה דְּבַכָּה"ג שׁוּב צַד הִתְיָתֵר נָא שְׁכִיחַ וְצַד הָאִיסוּר שְׁכִיחַ שׁוּב תּוֹלִין דְּהַרְגְּשָׁה הִי' מִפְּחַ הַמְרָאָה טַמָּא ע' חו"ד סוֹסִי' ק"צ וּבְשׁו"ת ח"ס מ"ש בְּזָה עכ"פ נִשְׁמַע מְהֵתָם דְּהִיכִי דְצַד

האיסור ל"ש שוב תולין להיתר אף במידי דל"ש ואין לומר דהטעם הוי רק משום דאוקמה האשה בתוקת טהרה ז"א דאחר שהרגישה איתרע התוקה וע' בס"ט רס"י ק"צ מה שדחה דברי המנ"י לענין הרגישה בימי עיבורה וע"כ עיקר הטעם דהיכי דצד האיסור ל"ש תולין להקל גם במידי דל"ש וכן מצינו ביו"ד סי' ל"ו בנזקב במקום משמוש יד הטבח דכשר ולשי' כמ"פ אפי' אקפו ולא אדמי כשר עיי"ש בפ"ד ובדג"מ ובשו"ת מהרי"ט סי' ל"ז והתב"ש מחמיר בזה דעיי"ז דאקפו ולא אדמי הוי סימן שנעשה מחיים ואפ"ה כ' התב"ש דאם עכ"פ יש לתלות השינוי בדבר מה והיינו שנזקב זה נעשה סמוך לשחיטה תולין ונשמע דאם יש צד גדול להיתר אף שיש שינוי מ"מ אם עכ"פ על צד הדחוק אפ"ש לתלות השינוי בדבר מה תולין פדי שלא לסתור הצד היתר ואין לומר דהתם עיקר הטעם מפח התוקה דנשחטה בח"ה עומדת ז"א דגם בלא אקפו מפח הנזקב לחוד הא דתולין בי"ד הטבח הוי ג"כ רק מפח התוקה היתר וא"כ עכשיו דאקפו ולא אדמי איך יוכל התוקה לפעול ב' פעולות וכה"ג כ' בתוס' פתובות דע"ו ועכצ"ל דתולין השינוי בכל מה דאפ"ש אף בלי צירוף התוקה היתר וז"ב: ג) והנה כת"ה הביא מנובי"ת סי' נ"ה שכ' דעוקם מעט אפ"ש להשתנות והביא שיטת הר"אב"ד המובא בנובי"ק סי' נ"א דרק שומא עשוי להשתנות הנה באמת מדברי הנובי"י מבואר דגם שומא אינו עשוי להשתנות והיינו שיהי' לו שומא בתינו ואח"כ לא דבר שאינו מצוי ורק אדרכה לקולא ל"מ אף אם נמצא באותו מראה משום די"ל דשומא מצוי בב"ג אבל המראה משתנה לאחר מיתה אף כת"ה העיר די"ל כמ"ש הנובי"ת סי' ס"ד דכיון דלא ידעו מהסימן י"ל דלא דקדקו היטב לענ"ד י"ל דוקא שומא דהוי דבר קטן י"ל דלא דקדקו אחריו אבל עקומות דהוי באבר הגלוי וניכר היטב קשה קצת לומר דלא דקדקו אחריו והנה כת"ה כ' צירוף עפ"י שיטת המבי"ט דאם הלך בדרך זה י"ל היינו שאבד היינו שנמצא א"כ אף שיש שינוי מפח הסימן מ"מ צריכין לתלות אף במידי דל"ש פדי שלא יהי' העדים המפירין אותו בטב"ע מן חששין מפי העדים האומרים שהי' לו סימן פנה וכה"ג שכ' הפוסקים דמתרצין דברי העדים שלא והי' כמקחשין והביא בשם הג' מברעזאן ז"ל שהשיב לו ג"כ בנ"ד דהקא ל"ח פאלו העדים מכחישין לאותן שהפירו אותו בטב"ע ורק דאמרי' דטעו עצמם בדמיון וזה הנמצא הוא איש אחר שלא הי' לו אצבעות עקומות עכת"ד באמת כבר העיר בזה בח"ס סי' ע"א הנז"ל במה שתמה על המ"ב דבשלמא בעדות תולין בטעות פדי שלא להוציאם מחז"כ אבל שם העדים אומרים אמת שמצאו איש בטב"ע פנה בשם זה ובמקום זה ורק לפי שיש שינוי נימא דאחר הוא ששמו כשמו ותיקן פינן דעכ"פ דבר רחוק לומר שמזדמן שומא פשמה ומקום כמקום שוב תלינן בטעות פדי שנה נצטרף לתלות בדבר דלא שכיח א"כ עכ"פ ופה הביא כת"ה הדמיון מהא דמתרצין דברי העדים בכל מה דאפ"ש ולפלא על ה"ג הנ"ל שלא העיר מדברי הח"ס: ד) וכת"ה העיר עוד מש"ס ביצה ד"ז דאף בבדק ולא אשכח אפ"ה תולין דהי' מאתמול ולא בדק יפה וה"ה הקא עכת"ד לענ"ד יש לחלק דהרי חזינו התם דבאין שם זכר אף דגם בספנא מארעא רובן יולדות ביום וכמ"ש בתוס' ור"ן שם ומזה מביאין כמ"פ ראי' דרוב מהני בדשיל"מ אפ"ה בבדק הואיל דגם ההיתר הוי מידי דלא שכיח שוב אזלינן לחומרא ובאמת רש"י ז"ל פירוש שם דיותר שכיח לילד בלידה בספנא מארעא משנימא יצאה והחזירה ואף אי יחשב לספק אפ"ה ס' אסור בדשיל"מ כמ"ש

בתוס' אבל באיפא זכר דאז הוי בגדר ונדאי דנולד רק ביום א"כ שפיר מוכרחין התם לומר דלא בנדק דעד דבר ברור מוכרחין לומר הכי אבל הכא מי מכריח לנו לומר דלא בנדקו יפה ובפרט די"ל דהתם הואיל דהוי נגד הקבלה דונדאי אינה יולדת בלילה מוכרחים לתרץ אף בנדק דלא שכיח דא"א להכחיש את הקבלה וקרא' דבאין לו זכר אף דבלא בנדק מותר משום דהוי רוב להיתר אפ"ה בבנדק פינו דבזה יש צד מיעוט לאיסור שוב לא תלינו דלא בנדק יפה וא"כ בני"ד דהי' רק הפכה בטב"ע אף דסגי להתיר עגונה אפ"ה ביש שינוי לא נימא דלא בנדקו יפה וכעין זה כ' בשו"ת טוטו"ד סי' רי"ד דעדים שיהעידו על בהמה אחת שהיא טריפה ולבסוף חיתה בהמה יב"ח אז לשי' הסוכרים דגם מיעוט טריפות אינם חיינ טפי מיב"ח מחזיקין העדים למשקרים דבונדאי אינה טריפה מדחיתה יב"ח ולא נימא דחיתה ע"י נס דנגד קבלת חז"ל אף עדים ל"מ עיי"ש וז"ב והנה בח"ס כ' די"ל דשומא הוסרה לאחר מיתה ע"י פירכוס וניענוע והוכחתי מבכורות דכ"ה דבע"מ שנתערב ובנדקו ולא נמצא הבע"מ תולין לר"י דמום עובר הוא וכמו דתולין לרבנו בגל שנתערב דעורב נטלה וה"ה דתולין דהוי מום עובר וכ' הח"ס שם דאף למ"ד דלא תלינו דהוסר המום הטעם דאמר' דלא בנדק יפה וכדקאמר בש"ס גדה דס"א אבל הכא ממנ"פ א"נ דלא בנדק יפה א"כ הא ליכא הכחשה וא"נ דבנדק יפה ע"כ דהוסר השומא ושוב תהי' אשה זו מותרת יצא דהיכי דיש אפשריות לומר שנסתנה הסימן שפיר תולין וכמו דחזינו ביה דג' גלין דתולין בעורב וגם בהאי דבע"מ שנתערב דתולין דהוסר המום ונ"ד עדיף עוד כמ"ש הח"ס דהוי כעין ב' סברות להקל שמה לא בנדק יפה ושמה השומא נשתנה לאחר מיתה ולפ"ז וי"ל דה"ה בעיקום א"נ פסברת הנוב"י דעיקום מעט עשוי להשתנות א"כ הוי כס"ס להתיר שמה לא בנדקו יפה הואיל דלא ידעו מהסימן ושמה נתפשט העקמומית ואף די"ל דס"ס נגד ח"א ל"מ אפ"ה י"ל לפמ"ש כת"ה דבנ"ד הי' עדות מספיק להתיר ובנדאי דהי' עוד שאר צדדים להיתר חוץ הטב"ע ובנדאי דאיתרע החא"א א"כ בכה"ג בונדאי דתולין השינוי באחד משני דרכים וכמ"ש הח"ס: ה) והנה כת"ה העיר בצד קולא די"ל דאף שלא נמצא בו הסימן מ"מ יש להתיר האשה וכהא דחזינו בבכורות דכ"ה דאף דינדענו דהי' שמה בע"מ ונדבר לפנינו ולא נמצא הבע"מ באמת באני התם דתולין דהי' מום עובר ונתרפא ואדרבה לת"ק חוששין שמה לא בנדקו יפה לחומרא ולר"י תולין להקל וכן ליכא שום ראי' מהא דבכלאים ד"ת ל"מ צביעה לדעת הטור משום די"ל דצביעה ל"ח סימן מובהק וכמ"ש בח"ס סי' ע"ב או דלחומרא חוששין שמה לא בנדק יפה אבל להקל מנ"ל לתלות דלא בנדק יפה וקא דבש"ס ביצה אמרי' דלא בנדק יפה אפי' להקל התם שאני פינו דכף הוא קבלת חז"ל דאינו יולדת בלילה א"כ הוי בונדאי ממש מוכרחין לתלות אף במידי דל"ש וקרא' דבליכא זכר אף שיש רוב להתיר מ"מ פינו דעכ"פ צד מיעוט לאיסור שוב לא אמרי' דלא בנדק יפה וה"ה בני"ד אף שיש הוכחות להיתר מ"מ פינו דאין ההיתר היתר ונדאי שוב אם יש שינוי והינו דבעלה של זה הי' בו סימן ובהנמצא ליכא זה הסימן בכה"ג אין לומר דלא בנדקו יפה ורק י"ל דהעדים טעו א"ע בהפכה ובאמת אחר הוא וקרא' מדלא נמצא בו הסימן ורק מחמת שהוא כפר לאחר ג"י ונשתנה צורתו לצורת בעלה של זה לכוף חשבו שהוא בעלה של זה וכ"ז בליכא במה לתלות השינוי אבל בנדק שאפשר להשתנות וכגון בשומא די"ל דע"י הפירכוס וניענוע בשעת מיתה הוסר השומא בכה"ג שפיר הוי סברה גדולה להתיר

וְעֵדִיף מֵהָא דְּבִכּוּרוֹת דְּשָׁם יֵשׁ צַד לְאַיְסוּר דְּשָׁמָא לֹא בְּדַק יָפָה וְצַד לְהִיתָר דְּהִי מוּם עוֹבֵר וְנִתְרַפָּא אוּ יִבְלֵת וְנִפְל אָבֵל הֵכָא אִיכָא לְנוּ צְדָדִים לְהִיתָר שָׁמָא לֹא בְּדַקוּ יָפָה וְשָׁמָא נִפְל הַשּׁוּמָא וְאִין לְחוּשׁ דְּנוּדָאי בְּדַקוּ יָפָה וְרַק דְּאַחַר הוּא ז"א דְּטָפִי יֵשׁ לְתַלּוּת לְהִיתָר מִצַּד הַגִּי שְׁנֵי צְדָדִים דְּשָׁמָא לֹא בְּדַק יָפָה אוּ דְּנִשְׁתַּנְּה מְלוּמֵר דְּאִיתְרָמִי אִישׁ אַחַר שְׁנִשְׁתַּנְּה צוּרְתוֹ וְגַם סִמְנֵי כְּלִי הַפֵּל כְּמוֹ בְּעֵלָה שֶׁל זוֹ: ו) עכ"פ יֵצֵא לְדִינָא בְּנ"ד אִם הִי עֵקוּם רַב קִשָּׁה מְאוּד לּוֹמֵר שְׁנִשְׁתַּנְּה לְאַחַר מֵיתָה וְכַמ"ש בְּשׁו"ת בִּי"צ אה"ע סי' ק"מ דְּבִבְלִי וִירוּשְׁלַמִי פְּלִיגֵי בְּזֶה אִי סִמְנֵים מְשֻׁתָּמִים לְאַחַר מֵיתָה וְנִהֵי דִּי"ל דְּלֹא בְּדַקוּ יָפָה הוּאִיל דְּלֹא יָדְעוּ מִן הַסִּמָּן וְכִסְבֵּרַת הַנוּב"י סי' ס"ד לְעַנְיָן שׁוּמָא מ"מ עֵקְמוּמִית רַב גִּיכָר טָפִי מְשׁוּמָא אָכֵן בְּאֵם לִיכָא רַק עֵיקוּם מְעַט הָרִי מוּכַח מְנוּב"י סי' נ"ה דְּאַפְשָׁר לְהַתְּפַשֵּׁט בְּכַה"ג יֵשׁ לְצַרְף ג"כ הַסְּבָרָא דְּכִיּוֹן דְּלֹא יָדְעוּ לֹא דְּקַדְקוּ הֵיטֵב וְכַמ"ש הַנוּב"י וְח"ס הַגְּ"ל וְנִהֵי דְּהָעִיר כַּת"ה דִּי"ל דְּשָׁאָר מוּמִין אֵינּוּ מְשֻׁתָּמִים כְּלָל וְכַדְמוּכַח מְבִכּוּרוֹת דַּכ"ח דְּרַק בְּדוּקוּיָן שְׁבַעֲיָן מְשֻׁתָּמִים וּמְשֻׁמֵּע דְּשָׁאָר מוּמִין אֵינּוּ מְשֻׁתָּמִים בְּאַמְת ז"א דְּהָתָם פִּירֵשׁ"י נִסְדַּק הָאֲנָוֶן עַד הַשִּׁיעוּר שִׁיְהִי חָשִׁיב מוּם לְשַׁחֲטוֹ עָלָיו בְּכַה"ג בְּנוּדָאי דַּא"א לְמִיתְּלֵי שְׁנַעֲשִׂה לְאַחַר"מ דְּמֵאִיזָה סִיבָה יִתְהַנּוּה סְדַק בְּאֲנָוֶן לְאַחַר"מ דְּמַחֲיִים הוּלְף אִילָף וְאִילָף וְכַמ"ש הַמַּהֲרִי"ט לְעַנְיָן ס' גִּיבָה מַחֲיִים דְּשָׁכִיחַ טָפִי שְׁנִיבָה מַחֲיִים לְפִי שְׁאָז יֵשׁ סְבוּת שִׁיְתְּהַנּוּה גִּבָה וְמַה"ט תּוֹלִין בְּמִיָּצָר הַחֲזָה כִּיּוֹן דַּע"פ יֵשׁ בְּמָה לְתַלּוּת לְאַח"ש שׁוּב מְקַלִּין בְּסַפֵּק עֵי"ש וַא"כ בְּנִסְדַּק הָאֲנָוֶן שְׁפִיר יֵשׁ רֵא"י שֶׁהִי מַחֲיִים אָבֵל עֵיקוּם שְׁפִיר י"ל דִּיּוּכַל לְהַשְׁתַּנּוֹת לְאַחַר"מ ע"כ לַפ"ז אִם בְּאַמְת לֹא הִי עֵיקוּם רַב וִי"ל דְּנִתְפַשֵּׁט הָעֵיקוּם שְׁפִיר יֵשׁ מְקוּם לְתַלּוּת הַשִּׁנּוּי וּבְאֲנָפֶן שִׁיְהִי עֵדוּת מְסַפִּיק וְאִזְיֻכַּל לְצַרְף גַּם דַּעֲתִי וּבְפִרְט שְׁפִיר הַסְּפִים הַג' מְבַרְעָאֵן ו"ל כְּנַלְע"ד בַּס"ד לְדִינָא ה' מְשַׁפְּטִים תַּרְס"ב רַאדְמִישְׁלֵא יצ"ו.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַגְּ"ל סי' נ"ה לְהַרְבּ הַגְּדוּל חו"ב וְכו' כַּש"ת מ' מִזְשָׁה בְּלֵאָם נ"י מוּצַד"ק צִאָנָז יצ"ו. בְּדַבָּר שְׁאֵלְתוּ בְּאִישׁ א' שְׁקִנָּה בֵּית עַל לִיצְטָאָצִיעַ בְּעַרְפָּאוֹת מְפִנִי שֶׁהִי לוֹ חוּב עַל הַבֵּית הַלְזוּ וְרַק שֶׁהִי חוּב מְקוּדָם טַאבִּילִירֵט עַל הַבֵּית הַלְזוּ מְאִישׁ אַחַר וְלָכֵן הוֹסִיף הַקִּנּוּהָ אִיזָה סְכוּם עַל הַלִיצְטָאָצִיעַ מְפִנִי שְׁחָשֵׁב שְׁגַם אַחַר יִתֵּן סְכוּם הַלְזוּ בְּעַד הַבֵּית עַל הַלִיצְטָאָצִיעַ וְאִזּוּ יוּכַל גַּם הוּא לְגַבּוֹת חוּבוֹ וְלִסּוּף לֹא רָצָה שׁוּם אָדָם לְהַבְטִיחַ עַל הַלִיצְטָאָצִיעַ סְכוּם זֶה וְלָכֵן נִשְׁאָר הוּא אֲצֵל הַבֵּית עַל הַלִיצְטָאָצִיעַ כְּפִיּוֹג וְאַח"כּ חֲזַר בּוֹ מִהַקְנִיָה וְנִחַלֵּט הַדְּרָאָהֶן שְׁלוֹ וְאַח"כּ קָנָה הָאִישׁ שֶׁהִי לוֹ חוּב מְקוּדָם עַל הַבֵּית אֵת הַבֵּית עַל לִיצְטָאָצִיעַ שְׁנִיָה בְּסְכוּם מוּעַט בְּפָחוּת הַרְבֵּה מְפִנִי שְׁנִמְכָר בְּלִיצְטָאָצִיעַ רַאשׁוֹנָה וְכַעַת תּוֹבַע הַקִּנּוּהָ הַשְּׁנִי אֵת הַקִּנּוּהָ הַרַאשׁוֹן אוּ שְׁיַקַּח הַבֵּית בְּהַסְכּוּם שְׁהַבְטִיחַ בְּלִיצְטָאָצִיעַ רַאשׁוֹנָה אוּ שְׁיִשְׁלֵם לוֹ הַמוֹתֵר עַד כְּדִי חוּבוֹ מְחַמַּת שְׁפַעַת הַבֵּית אֵינּוּ שְׁנוּה אַף לְפִי עַרְף חוּב הַרַאשׁוֹן וְקוּנָה א' אוֹמֵר שֶׁהוּא לֹא רָצָה לְקַנּוֹת כְּלָל לְעַצְמוֹ זוּלַת עֲבוּר בְּעַל הַבֵּית שֶׁהִי הַבֵּית שְׁלוֹ עַד הַלִיצְטָאָצִיעַ וְהַבַּע"ב אֵינּוּ רוּצָה כְּעַת לְעַמּוֹד בְּהַמְקַח לָכֵן מַה לוֹ לְעַשׂוֹת זֶה תוֹרַף הַטו"ת: א) וְהִנֵּה כַּת"ה כ' דַּא"נ דְּבֵית דִּינּוּ כְּקַרְקַע א"כ מַה"ת גְּקָנָה בְּכֶסֶף וְרַק דִּי"ל דְּלֹא ס"ד לְעַנְיָן זֶה שׁוּב מוּעִיל דַּד"מ שִׁיְהִי ס"ד אָבֵל א"נ דְּבֵית דִּינּוּ כְּמַטְלֵטְלִין א"כ הָרִי חו"ל עֵקְרוּ לְקַנְיָן כְּסָף וְרַק דִּי"ל דְּנִקְנָה לוֹ הַבֵּית מִדִּין אֲגַב קַרְקַע לְשִׁי הַמַּג"א סי' תַּרל"ז סַק"ד אָבֵל עַכ"פ לְשִׁי הַסּוֹבְרִים דְּגַם בְּצַבוּרִין צְרִיף לּוֹמֵר קִנִי אֲגַבָּן שׁוּב ל"ח בְּגָדֵר קִנְיָן כְּלָל וְכַמ"ש בַּמַּחֲה"ש שְׁם וְשׁוּב דַּד"מ לְחוּד ל"מ לְמַשׁוּי

קננו מדבר שאינו קננו וכמ"ש הש"ך בסו' ע"ג ובמג"א סי' תמ"ח עכת"ד והנה לכאורה
אף א"נ דהדד"מ ל"מ עכ"ז תמהני מדוע לא הרגיש כת"ה דעכ"פ מקוּיב במש"פ דלא
מפציא א"נ דהוי כמטלטלין בנודאי דיש מש"פ ואף א"נ דהוי כקרקע מ"מ לשי' התוס'
כתובות דצ"ג גם בקנה קרקע בכסף חייב במש"פ ובב"י סי' ר"ד ובשו"ת רעק"א סי'
קל"ד הכריע פן אולם די"ל פיון דלפי דברי הקונה הי' רק שליח של בעה"ב א"כ הא
מפורש בסי' קפ"ב דשליח שקנה בכסף והמשלח חוזר באומר שיהשליח שינה בשליחותו
דאין השליח חייב במש"פ ואפי' לא הודיע למוכר שהוא רק שליח והדבר מבואר
ברשב"א קידושין דכ"ט אהא דקאמר בש"ס אטו הדיוט לאו במש"פ קאי וכ' הרשב"א
דאין הפירוש בש"ס דהגזבר ג"כ חייב במש"פ ז"א דהגזבר א"צ לקבל מש"פ לפי שהוא
רק שליח רק הפוננה דכיון דהדיוט חייב במש"פ אינו בדין שהקדש יתנהג במדה מגונה
כהדיוט עיי"ש והדבר נכון בסברא דכבר כ' בשו"ת מהרי"ט סי' קכ"ז דל"מ הקדש עיי"ש
משום דהוי מקלי ותמה עליו במח"א דהרי שליח ראשון מהני גם במקלי וכ' האחרונים
דכ"ז במקנה שליח על כתובת גט דעכ"פ בגמר השליחות איפא מעשה אז מועיל שליח
ראשון אבל היכי דגם בגמר השליחות לא יהי מעשה על זה לא נתפס פח הבעלים עיי"ש
וא"כ לעגנו מש"פ דעיקרו הוא בשביל שאינו עומד בדיבורו א"כ דיבורו של שליח
בנודאי דל"ח פדיבורו של המשלח וכעין סברת התוס' רי"ד דבמצות שפגופו ל"ש
שליחות ושפיר על מילי לחוד לא נתפס פח הבעלים ושפיר עיי"ש ליכא מש"פ והבן א"כ
בנ"ד לא מפציא אם ידוע שהוא רק שליח בנודאי דליכא מש"פ ואף אם הדבר ספק מ"מ
כבר כ' בנה"מ סי' ר"ד דעל כפירת מש"פ א"א לחייב שבועה ונהי דבקצה"ח סי' פ"ז
וסי' ר"ד העלה דנותנין מש"פ שלא לנוכח מ"מ פיון דלשי' הנה"מ ליכא מש"פ פלל
בכפירת מש"פ וה"ה דאין נותנין שבועה וכן כ' בשו"ת חיים שא"ל לה"ג חיד"א ו"ל
בחחו"מ סי' ח' א"כ בספק אי יש מש"פ אין מוסרין אותו למש"פ וכמ"ש הפ"ח ובאר
הגולה בסי' ר"ד ע"כ פשיטא דליכא חייב מש"פ בנ"ד: ב) נחזור למ"ש כת"ה דא"נ דבית
פקרקע א"כ עיקר החסרון מפח דלא ס"ד שוב מועיל הדד"מ שיהי' ס"ד וכהא דמפורש
בחחו"מ סי' קצ"ד דאם יש משפט ידוע למלה אזלינן בתרה והטעם דכיון דמדינא פסוף
קינה פקרקע ורק דלא ס"ד א"כ מפח הדד"מ שוב איכא ס"ד אף א"נ דבית חשיב
כמטלטלין וגם נימא כשיטת המג"א דנקנו בתורת אג"ק אפ"ה לא קנה הבית הואיל דלא
אמר קני אגפן וכהכרעת הרמ"א בסי' ר"ב ושוב בדבר דליכא שום קננו שוב הדד"מ
ל"מ מידי ולפ"ז העיר כת"ה דלעולם בלוקח שקנה בית בכסף יוכל לומר קים לי
כהסוכרים דבית כמטלטלין ולא קנה בלא אמר קני אגפן וגם הביא ראיות השעה"מ
וקצה"ח בסו' צ"ה דבית דינו פקרקע מתוס' ב"מ דס"א שכתבו דא"נ דרביית ל"ש
פקרקע א"כ אמאי קאמר הש"ס גבי פתי ערי חומה ריבית גמורה הא פקרקע ל"ש ריבית
ונשמע מדבריהם דבית חשיב פקרקע הנה באמת לענ"ד י"ל דליכא הוכחה מהא דבתי
ערי חומה דאפתי י"ל בעלמא דבית דינו כמטלטלין לעגנו קננו ולשבועה וכ"ז בדבר דהי'
שייף בו קננו גם קודם שחזרו לקרקע וכמו בית דנבנה מעצים או מלבנים וסיד דגם
בעודו תלושים הרי שייף בהם קננו ואפ"ה ל"מ בהו קננו כסף שפיר י"ל דאף לאחר
שחזרו לקרקע לא נתבטל מהם דינם ואינו נקנה בכסף אבל בבתי ערי חומה בשלמא
אם הי' נותן לו גוף הבית בשביל ריבית שפיר הו' אפשר לומר פיון דהבגנו נעשה מדברים

תלושים וקודם שחיברם בבנין אם היא נותנת בשביל ריבית היא שייך איסור תורה א"כ
אף לאחר שחיברם בבנין לא פקע מהם האיסור ריבית שהיא שייך בהם קודם אבל באמת
הרי אינו נותן לא גוף הבית בשביל ריבית רק זכות בשימוש וזכות זה הרי לא הוא אפשר
בעודו היא תלושים בכה"ג שפיר לאחר שחיברם לקרקע חשוב פקרקע פיון זכות
השימוש אינו דבר המוטלטל ושפיר אי לא היא שייך ריבית פקרקע גם התם לא היא חשיב
בגדר ריבית אבל בדבר שהו' מוטלטל קודם החיבור לקרקע שפיר יזל דגם אחר שחיברו
לקרקע דינו לענין קנין פמטלטלין וז"ב ודו"ק: ג) ומ"ש כת"ה דכל קונה בית פכסוף יוכל
לומר קי"ל דבית דינו פמטלטלין ושוב לא קני הבית הואיל דלא אמר קני אגפן לענ"ד
ז"א דהרי באמת דעת המחבר בסי' ר"ב דבצבורין א"צ לומר קני אגפן וכ' הסמ"ע משום
דחשבינו אותם כאילו הם מגוף הקרקע ומחזירי אצלה ולפ"ז י"ל דאף לשי' הרמ"א
החולק כ"ז היכי דבאמת המטלטלין אינם מחזירי לקרקע וסופם ליטלם מן הקרקע אז
סובר הרמ"א דל"ח כאילו הם מגוף הקרקע דהרי גם בפירות העומדים לתלוש פתלוש
דמי פמבואר בסי' צ"ה מכ"ש פמטלטלין המונחים רק לפי שעה בנודאי דכתלוש דמי
ושפיר מצריף הרמ"א לומר קני אגפן אבל בבית דהוא באמת מחזיר לגוף הקרקע וסופו
להיות נשאר מחזיר לקרקע בכה"ג הדבר ברור דגם הרמ"א מודה דא"צ לומר קני אגפן
וז"ב וחוי' לזה י"ל דבאמת אף א"נ דבית פמטלטלין מ"מ מה"ת הרי גם מטלטלין נקנים
פכסוף ורק דמדרבנן ל"מ וא"כ ה"א דיש ספק אי בית דינו פקרקע או פמטלטלין א"כ
הוי הספק אי עכ"פ מדרבנן יוכל לחזור או לאו א"כ י"ל פיון דכל ה' דעקרו חז"ל קנין
פסוף הוי רק בגדר תקנה וה"א הרי חשוב כמו ספק בתקנה וא"כ פספק בתקנה יש
לאוקמה אד"ת ומה"ת פסוף קני גם פמטלטלין וכמ"ש הרמב"ם לענין שכירו ולקיטו
ולשי' הה"מ אף תפיסה ל"מ משום דבס' בתקנה אוקמה אד"ת וז"ב וכה ראיתי בשער
משפט סי' קצ"ח שכ' בהא די"א דשכירות מטלטלין נקנה פכסוף אף דלשי' כמ"פ שכירות
דמי למכר וכמו שהובא בב"י שם אפ"ה לא יוכל המשפיר לומר קי"ל פהסוברים דגם
שכירות לא נקנה פכסוף הואיל דמה"ת גם במכירה פסוף קונה ושוב פכסוף פלוגתא
דרבננותא אוקמה אד"ת עיי"ש וה"ה בנ"ד ובפרט די"ל דבקנין פסוף לשי' רש"י ב"מ
דמ"ח דיוכל הלוקח לקדש אשה בהחפץ ועיי"ש פריטב"א ובמח"א וכ' בשו"ת ח"ס יו"ד
סי' שי"ד הטעם פיון דחז"ל גופא רוצים שלא יחזור בי ושישאר הקנין ד"ת בתוקפו לכך
אזלינן בתר הד"ת א"כ פשיטא דאם יש ספק בנודאי דמו שיש נו עכ"פ זכות ברור מה"ת
דאלים זכותו וכה"ג כ' בשער משפט סי' ס"ז לענין שמטה דמי שיש לו זכות ברור מה"ת
ולענין הדרבנן יש ס' אז בנודאי דזה שיש לו זכות ברור מה"ת אלים זכותו טפי עיי"ש:
ד) נחזור להלכה באמת לשי' רזה"פ בית דינו פקרקע ושוב מיקני פכסוף ולענין החסרון
ס"ד שוב מועיל הדד"מ ואף אי דינו פמטלטלין מ"מ לשי' המג"א קנה מדין אג"ק או
מדין חצר וכמ"ש בקצה"ח סו' צ"ה דלשי' רזה"פ גם במקנה ביחד קרקע ומטלטלין מהני
מדין חצר וכדמוכח בש"ס גיטין דכ"א דגיטה ונחצירה באין פאחד הן אמת דבשו"ת עט"ח
חו"מ סי' י"ד כ' לחלק דדוקא בגט דמועיל מדין יד מהני גם במקנה ביחד אבל בחצר
דגברא דהוא מדין שליחות אז בעי שיהי' חל עליו תורת שליח מקודם קניית החפצים
עיי"ש אף באמת במחה"ש סו' תרל"ז כ' בפירוש דאין חילוק בין גט לקנין מטלטלין
ולעולם אמרי' דבאים פאחד והשיג על השי"ף בסי' ר"ב ונהי דגם בהפלאה פתובות דפ"ו

הַרְגִישׁ ג"כ לְחַלֵּק בֵּין גִּט לְשֹׂאֵר קַנְיָנִים אוֹלָם כָּבֵר הָעִיר עַל הַשָּׁרֵף הַנֶּזֶל בְּסֹפֶר עַט"צ
מֵהָא דד"א קוֹנֵין לְאֵדָם דְּהוּי ג"כ בְּתוֹרַת חֲצָר וְלִשְׂיָ כַמ"פ אַף בְּקִדְמוֹ כְּלִי לְאֵדָם נְמִי קִנְהָ
וְחִזְיָנוּ דְגַם בְּקִנְיָן לֹא בְּעֵי שְׂיִהְיָ חֲצִירוֹ מִכְּבָר עֵי"ש וְע' בְּקִצָּה"ח וּבְנֵה"מ ס' ר"ב מ"ש
בְּזָה וְשׁוּב י"ל דְּנִקְנָה לֹו הַבֵּית מִדִּין חֲצָר וְכַנ"ל עַכ"פ נִשְׁמַע דְּאֵם עַפ"י דד"מ קִנְהָ הִסְרָקַע
וְהַבֵּית א"כ הָרִי לַפ"ז נִקְנָה לֹו הִסְרָקַע גַּם מִדִּינָא דְהַדְד"מ מְסַלֵּק הַחֲסָרוֹן דְּלֹא ס"ד וְשׁוּב
נִקְנָה לֹו גַם הַבֵּית אוֹ בְּתוֹרַת אֲגַב אוֹ בְּתוֹרַת חֲצָר וּבְכַרְט דְּלִשְׂיָ רוּה"פ גַם בֵּית דִּינוֹ
כְּקִרְקַע וְחוּץ לְזָה דְאָרְפּ א"נ דְּהוּי כְּמַטְלִטְלִין וּמְמִילָא לֹא קִנְהוּ בְּכֶסֶף וְשׁוּב לֹא יוֹעִיל הַפְּחָ
שֶׁל דד"מ פִּינּוֹן דֹא"א לְמַשׁוּי קַנְיָן מִדְּבָר שְׂאִינוּ קַנְיָן אַפ"ה י"ל לַפִּי"מ דְּמַצִּינוּ בַּחו"מ בְּסִי
קִצָּח בְּרַמ"א דְּהַתְנָה שְׂיִתְנָה בְּכֶסֶף מִהֲנִי גַם בְּמַטְלִטְלִין א"כ הֵכָא אַחֲרֵי שְׂהַמְקַח נִעְשָׂה
בְּעַרְפָּאוֹת א"כ ע"כ דְּסַמָּךְ עַל הָעַרְפָּאוֹת וְכַה"ג כ' בְּש"ף ס' ע"ג דְּשִׁטְרַת הַנִּעְשָׂה בְּדֹא"ה
אֲזַלְיָנוּ בְּתַר דד"א וְה"ה הֵכָא פִּינּוֹן דְּכָל הַמְקַח נִעְשָׂה בְּעַרְפָּאוֹת י"ל דְּחֻשְׁבִּיב פְּהַתְנָה לְקַנּוֹת
כְּדִין הַדְד"מ וְשׁוּב שְׂפִיר י"ל דְּקִנְהוּ בְּכֶסֶף לְחוּד וּבְכַרְט דְּנִשְׂיָ רוּה"פ בֵּית דִּינוֹ כְּקִרְקַע
וּבְכַרְט שְׂכָבֵר הַבְּאֵתִי דִי"ל דְּקִנְהָ הַבֵּית מִדִּין אֲגַב אוֹ מִדִּין חֲצָר: ה) אַף בְּגוֹף הַדְּבָר י"ל
פִּינּוֹן דְּלִפִּי הַנְּרָאָה הַבֵּית אִינוּ שְׁנוֹה כְּפּוֹ הַסְּכוּם שְׂהַבְטִיחַ הַקּוֹנֵה הָרֵאשׁוֹן וְא"כ נְהִי דְאִין
אוֹנָאָה לְקִרְקַעוֹת וְגַם דְּבְדָבָר הַנְּמָכָר עַפ"י לִיצְטָאצִיעַ בְּלֹא"ה ל"ש אוֹנָאָה כַמ"ש בְּשׁוֹ"ת
שׁו"מ מִהַדוּרָא ד' ח"ג ס' קל"ז דְּכִינּוֹן שְׂנַעְשָׂה בְּפָרְסוּם וְכַה"א דֹא"ו"ח ס' נ"ג דַּכ' הַט"ז
דְאָרְפּ בְּמַטְלִטְלִין לִיכָא דִין אוֹנָאָה עֵי"ש אַפ"ה י"ל לַפִּי"מ דְאִיתָא בְּש"ס ב"מ דִי"ד דְשִׁדָּה
הַנְּמָכָר שְׂלֹא בְּאַחֲרִיּוֹת וְיָצָא עָלָיו עוֹרְרִין דְעַד שְׂלֹא דִינִישׁ אַמִּיצָרִי יוֹכַל לְחַזּוֹר בּוֹ וְכ'
הָרֵא"ש דְאָרְפּ שְׂכָבֵר נְגַמֵר הַקַּנְיָן בְּאַחַד מִדְּרָכֵי הַקִּנְיָה וּלְחַד שִׁטָּה אַף בְּכָבֵר שְׂיִלָּם הַמַּעֲוֹת
אַפ"ה כ"ז שְׂלֹא נִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהַשְׁדָּה כְּאֵדָם הַעוֹשָׂה בְּשִׁלּוֹ וְנוֹלַד עַרְעוֹר יוֹכַל לְחַזּוֹר בִּי אַף
שְׂקִנְהָ שְׂלֹא בְּאַחֲרִיּוֹת וְהַטַּעַם דְּמִדִּין סְטִימָתָא נוֹהֵג בָּהּ דְּלַפְעָמִים מוֹעִיל מְנַהֵג הַסּוֹחֲרִים
לְבַטֵּל אַף קַנְיָן ד"ת וְע' שׁו"ת מֵהַרִ"ט בְּשִׁנְיֹוֹת ס' מ"ט מ"ש בְּזָה וְה"ה דִי"ל בַּנ"ד דְאֵם
נִתְאַנָּה בְּהַמְקַח אַף דְּלִיכָא בְּזָה דִין אוֹנָאָה כַּנ"ל מ"מ אֵם נִתְבָּרַר שְׂנִתְאַנָּה קִידָם שְׂנִשְׁתַּמֵּשׁ
בָּהּ וְגַם עַדִּין לֹא שְׂיִלָּם הַמַּעֲוֹת בְּנוֹדָאֵי דִיּוֹכַל לְחַזּוֹר בּוֹ וּבְכַרְט דִי"ל דְּהַקּוֹנֵה הִלְזֵי לֹא
נִתְפַּוּן פֶּלֶל לְקַנְיָן רַק שְׂחֻשָׁב דְגַם אַחַר יִקְנָה הַבֵּית בְּסְכוּם זֶה כְּדִי שְׂיִהְיָ יוֹכַל לְגַבּוֹת גַּם
אֵת חוּבוֹ דְּבְנוֹדָאֵי לֹא נִתְפַּוּן בְּאַמְתָּ לְקַנּוֹתוֹ וְלִשְׁלָם הַרְבֵּה יוֹתֵר מִכְּפִי מַה שְׂשׁוּהָ בְּאַמְתָּ
וְחֻשְׁבִּיב בְּכָלֵל אֲמָדָנָא וְלִשְׂיָ כַמ"פ מוֹעִיל אֲמָדָנָא לְהַחְזִיק אַף בְּדָבָר הַתְּלוּי בְּדַעַת שְׂנִיָּהּ
כְּנוֹדָע ע"כ שְׂפִיר דְאֵם בְּאַמְתָּ הַבֵּית אִינוּ שְׁנוֹה כְּסְכוּם שְׂהַבְטִיחַ בְּעַרְפָּאוֹת דִיּוֹכַל לְחַזּוֹר
בּוֹ וְגַם י"ל הוֹאִיל דְּבַנ"ד הַבְּעָה"ב גּוֹפָא אִינִי תוֹבַע מְמַנּוֹ כְּלוּם רַק הַבְּע"ח מְוַקְדָּם שְׂהִי
טַאבִּילִירַט תוֹבַע אוֹתוֹ וְא"כ י"ל דְּהַבְּע"ח מְוַקְדָּם הָרִי לֹא זָכָה יוֹתֵר רַק כְּפִי מַה שְׂשׁוּהָ
הַבֵּית בְּאַמְתָּ א"כ נְהִי דְמִיד בְּשִׁעָה שְׂקִנְהָ הַקּוֹנֵה הָרֵאשׁוֹן אֵת הַבֵּית נִשְׁתַּעַבַּד מִיד לְהַבְּע"ח
מְוַקְדָּם הַנֶּזֶל מִפְּחָ שְׂדֵר"נ וּבְשְׂדֵר"נ ל"מ מְחִילָה כ"ז אֵם רוּצָה לְמַחּוֹל גּוֹף הַחוּב וְלְהַפְקִיעַ
שְׂיַעֲבּוּד הַגּוֹף שְׂפִיר ל"מ מְחִילָה דְשְׂיַעֲבּוּד הַגּוֹף נִתְרוֹקֵן לְהַבְּע"ח אֲבָל הֵכָא דְהַלּוֹקֵס
הָרֵאשׁוֹן רוּצָה לְחַזּוֹר מִהַמְקַח וְנִשְׂאֵר שְׂיַעֲבּוּד הַבְּע"ח מְוַקְדָּם עַל הַבֵּית כְּמִקְדָּם וְאִינוּ
מְפָסִידוֹ רַק מַה שְׂהִי לְהוֹנוֹת לְאַחֲרִים זֶה ל"ח בְּכָלֵל הַפְּסַד בְּרוּר וְכַמ"ש בְּדִרְיָשָׁה וּבְנֵה"מ
חו"מ ס' ר"ז דְּמִזִּיק אִינוּ חֵיב לְשַׁלֵּם רַק מַה שְׂהִי שְׁנוֹה בְּאַמְתָּ וְלֹא מַה שְׂהִי יְכוֹל לְהוֹנוֹת
עֵי"ש וְט' בַּחו"מ ס' ק"ד בֵּיתוּמִים שְׂמְכָרוּ קִרְקַע לְעַפּוּ"ם דְּלַחַד שִׁיטָּה הַבְּע"ח אִינוּ
גּוֹבָה מִהַמַּעֲוֹת שְׂקִיבְלוֹ מִן הָעַפּוּ"ם וְכ' הַסְּמ"ע הַטַּעַם דְּכִינּוֹן דְּבַגּוֹף הַדְּבָר הוּא שְׂלָהֵם נְהִי

דמשועבד לבע"ח מ"מ פיון דקיי"ל דבע"ח מפאן ולהבא גובה אין לו להבע"ח אלא משעת גביה ואילך ונהי דגרמו היזק להבע"ח אפ"ה ל"ח רק בגורם להפקיע שיעבודו ונחשוב כמו גורם דגורם הואיל דגם בחופר בור בקרקע המשועבדת לחבירו חשיב רק גורם א"כ ה"א ל"ח רק גורם דגורם ואף לשו' הש"ף דהיורשים חייבים לשלם להבע"ח מדין מזיק אף למ"ד דאין הבע"ח גובה מהדמים שקיבלו מ"מ חל עליהם חייב לשלם לו מפח דד"ג וכדאי ברס"י ק"ד אפ"ה י"ל דטעמו של הש"ף הואיל דבאמת קיבלו מעות מדבר המשועבד לחבירו א"כ הרי משתרשי להו ונפיר היכי דמשתרשי יש לחייבם בזה שגרמו היזק להבע"ח ונהי דלשיטה זו דהבע"ח אינו גובה הפוננה אף היכי דנטלו המעות ומשתרשי להו אפ"ה אינו גובה וכמו שתמהו הקצה"ח והנה"מ ע"ד הש"ף שם סק"ח אבל עכ"פ בתורת דד"ג שפיר י"ל דהיכי דמשתרשי חייבים לשלם דלא גרע ממבטל פיסו של חבירו דפטור אפ"ה בהרניח בהמעות חייב לשלם ע' בחו"מ סו' רצ"ב מכ"ש ה"א דיש חייב מפח דד"ג בנודאי די"ל דכיון דמשתרשי דחייבים לשלם אבל ה"א נא הפסיד להבע"ח מוקדם פלל דשיעבודו על הבית עדיין קיים ורק שהי' יכול להרויח אבל עכ"פ הי' נהנה מדבר שאינו שונה כל פה באמת בכה"ג הי' דמי רק למתנה וקיי"ל דהמונע את חבירו מלקבל מתנה דפטור ע' בקצה"ח סי' נ"ה מ"ש בזה: ו) ולכאורה הי' עוד מקום לבטל הקנין ע"י הליציטאציע מדחזינו דלא נגמר הקנין גם בדא"ה והרא"י שדערכאות אינם כופין אותו לקיום הקנין אף באמת ז"א דהא גם בקונה מטלטלין והלוקח אינו רוצה ליקח הסחורה הנמיס בדיניהם שעושה לו התראה עד זמן ואח"כ מוכר הסחורה ותובע היזק מהלוקח הראשון ובאמת גם בדינינו אם קנה סחורה אף דסתמא הוי כהתנה לשלם במעות ולשי' הקצה"ח בסי' ק"א בהתנה לשלם במעות אף במקום פסידא אינו מסלקו בקרקע וממילא דה"ה בקנה סחורה דסתמא הוי כהתנה לשלם במעות דאינו יכול לסלקו בקרקע אף במקום פסידא אפ"ה בגוף הסחורה שקנה ממנו יוכל לסלקו ולהורידו לשומא ודמי לסברת הה"מ דמה"ט מלנה במקר קני משום דאם אינו משלם לו נתבטל המקח ונחשוב כחליפין חפץ בחפץ ונהי דבלי רצון המוכר אינו יכול לבטל המקח אבל עכ"פ יוכל לסלקו בהסחורה שקנה ממנו עפ"י שומא ולהשלים המותר ומזה נצמח המנהג בדא"ה דמוכרים הסוחרים עפ"י שומא ומחייבים לשלם המותר אבל גוף הקנין הוא בתוקפו ורק העיקר בנ"ד אף באמת נתאנה הרבה בהבית א"כ כ"ז שלא החזיק בו אחר הקניה ולא שילם עוד המעות יוכל לחזור בו ובפרט שפכר הבאתי דלא הפסיד פלל להבע"ח מוקדם דשיעבוד שלו נשאר כמקדם ורק שהי' יכול להרויח פכר הבאתי דברי הדרישה דמזיק אינו מחויב לשלם רק כפי מה ששנה באמת וגם דל"ח טפי ממניעה מלקבל מתנה דפטור כנלע"ד בס"ד לדניא: ועש"ק חיי אעתר"ל ראדימישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' נ"ו להרב הס"ג הצדיק וכו' כקש"ת מ' אלקנן ה"ש שליט"א אבד"ק קאלישיץ יצ"ו. בדבר שאלתו באחד שקנה שחת מנכרי ושכר ג"כ אצלו הסטאדילע להגות שם השחת וכעת טוען יהודי א' שהוא מחזיק את הסטאדלע בשכירות מהנכרי זה ט"ו שנים וטוען טענת חזקה והשוכר החדש אומר שהסטאדלע הוא החרת עבורו להגות שם השחת שקנה והשוכר הישן אומר כי גם אליו הסטאדלע נחוצה אחרי שיש לו עוד שמה שחת משנה העברה זה תורף השאלה: א) והנה לכאורה העיר כת"ה דיש להשוכר הישן ג' טענות א) משום דרצה לשוכרה גם בשנה זו א"כ יש בזה משום

עני המהפך, ב) מצד חדר"ג שלא להשיג גבול דירה כמפונרש בחו"מ סי' רל"ז ברמ"א, ג) מצד דדבמ"צ ונהגה לכאורה ידוע דבקנה מנכרי ליפא דדבמ"צ כמפונרש בחו"מ סי' קע"ה אבל לשי' התוס' ב"מ דע"ג דהיכי דל"ש הסברא דאר"י אברחי גם בנכרי שנייה דדבמ"צ וע' בנה"מ סי' רל"ז שם ולפ"ז בפשירות דל"ש ארי' אברחי שוב י"ל דגם בנכרי שנייה דדבמ"צ ונהי דמפונרש בשטמ"ק שם די"ל לא פלוג ולעולם אמרי' דבנכרי ליפא דדבמ"צ אפ"ה י"ל בנ"ד דהשוכר החדש שוכר רק אלאחר זמן שיכלה פשירות הראשון בכה"ג בנודאי י"ל פינן דל"ש ארי' אברחי שוב גם בנכרי שנייה דדמ"צ אכן בגוף הדבר אי שוכר נגד שוכר הוי מצרן יש בזה מחלוקת הפוסקים ונחשיב בגדר סד"ד ושוב י"ל דמי שיושב בזה פעת חשוב מןחזק ונהי דקיי"ל בס' בפשירות השוכר ל"ח מןחזק כמפונרש בחו"מ סי' שי"ז מ"מ כ"ז נגד המשפיר דיש לו קנן הגוף וסופו לחזור לרשותו אז השוכר ל"ח מןחזק ונהי גם במטלטלין שפורין שסופן לחזור ג"כ יש מחלוקת הפוסקים אי אזלינן בתר חזקת מי שמןחזק בו עתה או בתר מי שסופו לחזור לרשותו ע' תוס' ב"מ דק"ג ותוס' ב"ב דס"א ובקצה"ח ונה"מ מ"ש בזה א"כ מכ"ש קרקע בנודאי דאזלינן בתר מי שסופו לחזור לרשותו אבל היכי דממשות המשפיר בנודאי פבר יצא או לרשות השוכר החדש או להישן ושוב החמ"ק פבר איתרע וכמ"ש כה"ג בפ"ה חו"מ סי' צ"א ומבואר סברא זו בתוס' ב"ב דפ"א ובעין זו כ' בתוס' גיטין די"ז ובקצה"ח סי' רמ"א ובתוס' פ"ק ד"ט ובפנ"י שם ושוב בכה"ג י"ל דהישן שיושב בזה עתה חשיב מןחזק נגד השוכר החדש ויוכל לומר קי"ל דיש בפשירות דדבמ"צ ובפרט לשי' הט"ז סוסי' קע"ה באותו בית בנודאי דיש דדבמ"צ אף באמת י"ל דבנ"ד יש ס"ס לזכות השוכר החדש שפא בנכרי נ"ש דדבמ"צ אף היכי דאנדא הסברא דאר"י אברחי וכסברת השטמ"ק משום לא פלוג ושפא שוכר ל"ח מצרן אף נגד שוכר ונהי דס"ס ל"מ להוציא מ"מ וי"ל דהקא ל"ח בכלל להוציא פינן דאפתי לא שוכרה הראשון על להבא ובפרט די"ל כמ"ש בשו"ת בי"ש חו"מ סי' צ"ח דהיכי דעיקר העסק הוי המטלטלין והדירה טפלה אז פינן דלגבי המטלטלין ליפא דדבמ"צ לדידן נפקע ג"כ הדדבמ"צ לגבי הדירה שלא והי' הטפל חמיר מהעיקר וא"כ הקא פינן דעיקר העסק הוא השחת והבית אוצר הווי טפל להניח שם השחת שקוניים בכה"ג שוב י"ל דפקע הדדבמ"צ גם מהדירה עתה נבוא למה שהעיר כת"ה מצד עהמב"ח בזה הדבר פשוט פינן דלא הי' עוד פיסוק דמים מהישן בנודאי דליפא משום עהמב"ח וגם יפה כ' כת"ה דכיון שזחוזן לו הסטאדלע דמי למציאה דלשי' ר"ת במציאה ליפא משום עהמב"ח ובפרט די"ל דהא בעהמב"ח עכ"פ בדיעבד אין מוציאין וא"כ השחת בנודאי ישאר אצל החדש וכיון דהדירה טפלה להשחת בנודאי די"ל דלגמרי מגיע לו גם הסטאדלע ובפרט שפבר פתבתי דל"ש הקא מצד עהמב"ח פינן דלא הי' פיסוק דמים וז"ב: ב) עתה נבוא למ"ש כת"ה לענן החדר"ג די"ל דכמו דהיכי דהוי לטובתו ליפא מצד עהמב"ח ה"ה די"ל סברא זו לענן החדר"ג לענ"ד ז"א דדוקא לענן עהמב"ח י"ל פינן דבמקום אחר לא יוכל למצוא סחורה פזו עם בית אוצר במקום גידול השחת וזלת פאן שפיר ל"ח עהמב"ח אבל בחדר"ג דלשי' כמ"פ אף בנותן לו במתנה אסור ע' בספר משפט שלום בקונטרס משמ"ש ס"ק י"א שהרחיב הדיבור בזה ועכ"פ לשפור בנודאי דאסור מכת החרם אף בלא יוכל למצוא במקומאחר ברינח וגם פבר נסתפק בשו"ת בי"ש חו"מ סי' ק"ו דמפת החדר"ג י"ל דאף בדיעבד מוציאין וקמו בחרם דגט בע"כ דהי'

התקנה שלא יועיל הגט אפי' בדיעבד עיי"ש ונשמע דחזר"ג לא דמי לעהמב"ח דהתם הרי בדיעבד מוציאין ר אף באמת פבר העלו האחרונים דגם בחזר"ג אין מוציאין בדיעבד וגם די"ל דכמ"ש הבי"ש דהיכי דהוי טפל לגוף העסק דל"ש דדבמ"צ ה"ה די"ל סברא זו לענין החזר"ג וגם יפה כ' כת"ה דהמנהג לא נתפשט במדינה זו ונהי דהרמ"א הביאו בסתם ומוכח דאין לחלק וכמ"ש בשו"ת ד"ח ח"ב סי' מ"ב מ"מ בסי' מ"ד וסי' מ"ה מוכח להיפוך ע"כ הדבר ברור דהצדק עם השוכר השני כנלע"ד בס"ד לדינא ה' במדבר תרע"ל ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' נ"ז להרב ההגה"צ בנש"ק וכו' כקש"ת מ' נחום אהרן רוקח שליט"א אבד"ק מאגריב יצ"ו. בדבר שאלתו באשה אחת שאינה רוצית לדור עם בעלה זה כמה שנים וגם אינה רוצית לקבל ג"פ וכבר התרה בה כמה פעמים ע"י בד"צ והיא עומדת במירדה: וכת"ה הביא מחלוקת הרמב"ם והפוסקים אי בטוענת מאוס עלי כפיין אותו לגרשה וע"ז כ' כת"ה דאף להחולקים על הרמב"ם כ"ז באשה האומרת מ"ע פיון דעכ"פ כופין את הבעל לגרש תו לא עבדה איסור וממילא יש לחוש למשקרת אבל בעל האומר מ"ע ומגרשה בע"כ אם משקר בדבריו עובר אחר"ג ושוב יש חז"כ דנודאי לא ירצה לעבור אחר"ג ומסתמא אומר אמת עכ"ת: (א) הנה מה שהביא מדברי הרא"ש סוף נדרים דמה"ט נאמנת לומר גרשתי משום דלא תרצה לישוב באיסור א"א פל ימיה באמת כבר העיר השעה"מ מהא דחזינו דרק בצירוף החזקה דאין אשה מעיזה בפני בעלה אז מצרפין סברת הרא"ש אבל באומרת שלב"פ בעלה גרשתי אינה נאמנת ולא סמכינו אהא דאין מקלקלת עצמה ורא"ל לזה דהא חזינו דהא דנאמנת אשה לומר מת בעלי הוי רק מפת דייקא ובלא"ה לא היתה נאמנת ולא סמכינו על זה דלא תרצה לישוב באיסור א"א פל ימיה ואדרבה מצינו בע"א המעיד על מיתת איש דאיסור לישא אשתו משום חשדא ולא סמכינו על זה דלא ירצה לישוב באיסור פל ימיו וע' שו"ת ח"ס יו"ד סי' קמ"ז וע' תוס' חגיגה די"ד ובספר ב"ט בקונטרס טא"ל מ"ש בזה והנה בספר בני אהובה כ' ליישב דברי הרמב"ם ז"ל שפסק דבאומרת מ"ע כופין אותו לגרשה ול"ח שפא ענ"ב ובטא"ל פסק דאינה נאמנת מחשש שפא ענ"ב וכו' הבני אהובה דדוקא באומרת מ"ע אם הוא משקרת בטענתה ואנו כופין אותו לגרשה הרי הוי גט מעושה ושוב יש חז"כ דלא תרצה לעבור באיסור א"א פל ימיה אבל באומרת טא"ל אף אם היא משקרת אפ"ה ל"ח גט מעושה ושוב לא יהי מוטל עליה שום איסור ושוב שפיר לא מהימנא אכן החולקים על הרמב"ם סוברים דגם במ"ע אם הב"ד יכופו לגרשה לא והי בכלל גט מעושה דהא עושה בציווי הב"ד ושוב גם בזה לא והי עליה שם איסור ושוב לא מהימנא עיי"ש ובאמת סברתו מפורש בשו"ת הרדב"ז ח"ד סי' פ"ט וע' שו"ת אבני צדק סי' ל"ז ובשו"ת בי"צ סי' קכ"ח מ"ש בזה עכ"פ מ"ש כת"ה דאם הבעל אומר מ"ט נאמן פיון דאם משקר עובר אחר"ג יש חזקה דנודאי לא ירצה לעבור אחר"ג ועוד דאם רצונו לגרשה ולעבור אחר"ג הרי הי' יוכל לגרשה בע"כ פקושת הנוכחית סי' י"א: (ב) הנה מ"ש דיש לאוקמיה בחז"כ דנודאי לא ירצה לעבור אחר"ג באמת א"נ דחזר"ג אינו רק דרבנן א"כ לשי' הה"מ פ"א מאישות דא"נ דביאת פנויה אינו רק מדרבנן ל"ש החזקה דאעב"ז משום דלאו כ"ע זהירי בדרבנן וכן כ' בשו"ת מהרי"א סי' צ"ג דבעריות שפשו של אדם מחמתן י"ל שפא עבר אדרבנן ונהי די"ל כ"ז שם דא"נ דבעל לשם

קידושין יסתור הח"פ מה"ת שפיר י"ל פיון דלאו כ"ע זהירי בדרבנן ל"מ לסתור הח"פ
אבל הכא דעיקר הספק לענין החדר"ג א"כ ממנ"פ א"נ דחדר"ג הוי רק דרבנן א"כ
בפשיטות יש להקל בספיקו דהא באמת יש ס שפא מאיסה עליו וכמ"ש הבנ"א דאף
להחולקים על הרמב"ם הטעם משום דהוי ס' ד"ת ושוב לענין חדר"ג אי הוי רק דרבנן
שפיר יש להקל בספק וא"נ פדעת היש"ש דחדר"ג תשיב ד"ת וממילא ספיקו אסיר שוב
שינה החז"ל דלא ירצה לעבון אחר"ג וא"כ בנודאי דמאוסה עליו אף באמת יש לדחות
הממנ"פ הנ"ל דאפתי י"ל דחדר"ג לא הוי רק דרבנן ושוב ל"ש לדון מפתח החז"ל לפי
דלאו כ"ע זהירי בדרבנן ושוב יש לחוש שפא ענ"ב ואי דתיקשי נימא ס' דרבנן להקל
בזה שוב וי"ל פיון דכבר קל עליו החדר"ג בשעת נישואין וספק אי פקע ע"ו שפאוסה
בעיניו א"כ תשוב בכלל, ס' דרבנן נגד ח"א ולחומרא ומה שהביא קושית הנוב"י דאם
אינו חושש אחר"ג הרי יוכל לגרשה בע"כ כבר כ' בזה בשו"ת ד"ח סי' ט"ו דלא ניחא
לי להיות פערנין בעיני הבריות וכהא דכ' בש"ף חו"מ סי' ל"ז דחשוד להעיד שקר
שלא יהי בעיני הבריות פלוגה רשע ולא ישלם עיי"ש יצא לדינא בטוען מ"ע קשה להתיר
לגרשה בע"כ וכמ"ש בשו"ת א"צ שם ונהנה בשו"ת מהרש"ם ח"ג סי' צ"ג הביא בשם
כמ"פ המתירין להתיר לגרשה בע"כ בטוען מ"ע ע"כ לדינא אחר שהתרו בה כמה פעמים
ומסרבת לבא לד"ת א"כ לשי' כמ"פ בזה לחוד תשיבה עע"ד וכמ"ש בשו"ת א"צ בשם
הג' מליסא ז"ל וע' שו"ת ד"ח סי' נ"א ואף די"ל דבזה"ז דהדור פרוץ ונהרבה מסרבים
לעמוד לד"ת י"ל דל"ח בכלל עע"ד וכעין המבואר באה"ע סי' קט"ז דבזה"ז שהדור
פרוץ בנדרים קשה לחשבה כעע"ד בזה שנודרות ואינה מקיימת ובפרט די"ל דבעע"ד
בעי דוקא שתכשיל את בעלה אפ"ה י"ל כמ"ש בשו"ת ד"ח דבכה"ג מיקרי מכשלת
לבעלה בזה שמבטלת אותו מפ"ו ע"כ לפי מכתב כת"ה שהוא מורדת ומסרבת וכל
פונותה לעגנו פשיטא דיש מקום להתיר לו לישא אשה על אשתו עפ"י ק"ר ובלבד
שיתקיים בדרים שבמזון עפ"י ד"ת כולע"ד בס"ד לדינא: ב' בהעלותה תרע"ד

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' נ"ח להרב הה"ג וכו' כש"ת מ' יצחק פינטער ז"ל
אבד"ק באקאווסק יצ"ו.

בדבר שאלתו בראובן תבע לשמעון לפני הבה"צ ששכר העסק שלו בלי ידיעתו ושמעון
אומר אמת הדבר ששכר העסק וכששמע שראובן יתבענו לד"ת התחזיר העסק להאדון
רק לוי שפרו אח"כ והקאנטראקט נכתב על שם לוי והוא רק שנתף ללוי ואולי יפסקו
הבה"צ שאסור לו להיות שנתף אז גם שנתף לא יהי ולוי אומר פי הי' לו רשות לשכור
את יען שיש לו דו"ד על ראובן אבל ראובן אומר שאין לו פעת נדון עם לוי רק עם
שמעון ואומר שדברי שמעון הם שקר ומעולם לא התחזיר העסק להאדון רק שעשה ערמה
עם לוי להיות שנתפים ולכתוב הקאנטראקט על שם לוי ואינו אומר זאת בבירור רק
ששמע זאת מעכו"ם א' זה תורף הטו"ת: א) ונהנה כת"ה רצה לפסוק ששמעון יקבל
בחרם שהאמת כדבריו שהתחזיר העסק להאדון והגיד שמעון על זה שיש לו עד המסייע
את לוי שיעיד שהאמת אתו ונסתפק כת"ה דיש לפסול העד מכמה טעמים א' משום שהוא
נוגע שאם לא יעיד יכריח הבה"צ לשמעון להתחזיר העסק ב' משום דהו"ל בע"ד ובע"ד
פסול אף היכי דל"ח נוגע וגם משום דלוי תשיב עבריין ששכר העסק באיסור וא"כ

חָשִׁיב פְּסוּל לְעֵדוּת אוֹלָם חֲזָר וְנִסְתַּמֵּק דִּי"ל דל"ח נוֹגַע וְגַם ל"ח בַּע"ד וְגַם פְּסוּל לָא הָוֵי דְבַפְּסוּלֵי דְרַבְּנָן בְּעֵי הַכְרֵזָה עַכְתָּ"ד וְהִנֵּה מֵצֵד זֶה דְלָא הִי הַכְרֵזָה י"ל לַפּ"מ שׁ הַנּוֹמֵ"י פּוֹז"ב דְּדוֹקָא לְפָּסְלוֹ לְעֵדוּת אַחֲרַת בְּעֵי הַכְרֵזָה אֲבָל לְפָּסְלוֹ לְאוֹתוֹ עֵדוּת א"צ הַכְרֵזָה וּמָה שְׁתַּמָּה עֲלָיו הַש"ךְ בְּסִי ל"ד דְּזָה רַק לְפִי הַס"ד אֲבָל לְמַסְקָנָא לִיתָא לְדִינוֹ שְׁל הַנּוֹמֵ"י כְּ בְּתוֹמִים שָׁם דְּכֵן הוּא גַם לְמַסְקָנָא וְהִבִּיא רַאִי מִתּוֹס' ב"מ ד"ה בַּד"ה בְּלֹא דְמִי מִשְׁמַע וְגַם מִתּוֹס' ב"מ דַּע"ב בְּהַאי דְשִׁטְר שְׁיֵישׁ בּוֹ רִיבִית וְעֵי"ש בְּנַה"מ ס"ק י"ד וְנִהֵי דִישׁ לְחַלֵּק דְשִׁאֲנֵי הָתָם דְּהַפְּסוּל בָּא מִפְּחַ חֲתִימַת הָעֵדִים עַל שִׁטְר שְׁיֵישׁ בּוֹ רִיבִית דְּזָה חָשׁוּב פְּהַגְדָּה א"כ חָשִׁיב פְּנִפְסָלוֹ ע"י הַגְּדַת הָעֵדוּת וְשִׁפִּיר ל"מ עֵדוּתָן אֲבָל הֵכָא דְהַפְּסוּל בָּא עֵי"ז שְׁשִׁכְר הָעֵסֶק וְלֹא ע"י הַגְּדַתוֹ אֲפִתִּי י"ל דְּבְּעֵי הַכְרֵזָה אַפ"ה וִי"ל הוּאִיל דְּנִפְסָל בְּגוּף הָעֵסֶק שְׁאֲנוּ רוֹצִין שְׁיַעֲיֵד עֲלָיו שִׁפִּיר י"ל דַּא"צ הַכְרֵזָה אוֹלָם הַקְּצָה"ח בְּסִי נ"ב כ' לְהִיפּוּף דְּאַדְרָבָּה הוּאִיל דְּפְסוּלָן בָּא עֵי"ז הַשִּׁטְר לֹא נִפְסָלֵי רַק מְפָאן וְלִהְבָּא וּבִיָּאָר בְּזָה שִׁיטַת הַתּוֹס' דְּאַף בְּמִפְּנֵי רִיבִית בְּהַשִּׁטְר אַפ"ה הַשִּׁטְר פֶּשֶׁר וּסְבָרְתוֹ עַפְמ"ש הַנּוֹמֵ"י פּוֹז"ב דְּרִשְׁעָא שְׁאִינוּ דְחָמְס דְּאִין הַפְּסוּל שְׁלוֹ מִפְּחַ חָשִׁישׁ מְשַׁקֵּר רַק מַגְזָה"כ דְּאֵל תְּשַׁת רִשְׁעָא עַד פֶּשֶׁר בְּעֵדוּת אִשָּׁה דַּל"צ תּוֹרַת עֵדוּת רַק בִּירוּר הַדְּבָרִים וְלֹא גָרַע מְקָרֹב אוֹ אִשָּׁה וְה"ה לְעַנְיָן אִי לְפָסְלוֹ אוֹתוֹ עֵדוּת שְׁנַעֲשֶׂה רִשְׁעָא עַל יְדוֹ ג"כ יֵישׁ חִילּוּק זֶה דְּבְּרִשְׁעָא דְחָמְס דְּפְסוּלוֹ מִפְּחַ מְשַׁקֵּר א"כ מַכ"ש דִישׁ חָשִׁישׁ מְשַׁקֵּר בְּאוֹתוֹ הָעֵדוּת שְׁנִפְסָל עַל יְדוֹ אֲבָל בְּשִׁאָר רִשְׁעָא דְלִיכָא חָשִׁישׁ מְשַׁקֵּר שִׁפִּיר לֹא נִפְסָל רַק לְהִבָּא אֲבָל אוֹתוֹ הָעֵדוּת פֶּשֶׁר וְדְמִי לְהָא דְהַשׁוֹחֵט בְּשַׁבֵּת דַּכ' הַתּוֹס' דְּבַפ"א לֹא נַעֲשֶׂה מוּמָר וּלְשִׁי הָר"ן עַכ"פ בְּאוֹתוֹ שְׁחִיטָה לֹא נַעֲשֶׂה מוּמָר עֵי"ש וְנִהֵי דְבְּנַה"מ שָׁם הַשִּׁיג עֲלָיו אֲבָל שִׁיטַת הַקְּצָה"ח הוּא פּוֹז"ב: ב) וּבְאַמַּת בְּזָה י"ל בְּמָה שְׁרָאִיתִי לַח"א שְׁכ' לְהַעִיר בְּהָא דַּס"ל לְאַבְיִי דְגַם שְׁאָר רִשְׁעָא פְּסוּל לְעֵדוּת הַטַּעַם מִשׁוּם דְּלְכְּאוּרָה בְּכָל עַד יֵישׁ חָשִׁישׁ מְשַׁקֵּר וְרַק דְּאוֹקְמוּהָ בְּחֻזְקָתוֹ פְּשׁוּרוֹת אֲבָל אַחַר שְׁעָבֵר עֲבִירָה דְּאִתְרַע חֲזו"כ שׁוּב פְּסוּל מִפְּחַ חָשִׁישׁ מְשַׁקֵּר עַכְתָּ"ד וְעַפ"ז ז"א דְּהָרִי מְדַבְּרֵי הַנּוֹמֵ"י מְבֹאָר דְּבִשְׁאָר רִשְׁעָא לִיכָא חָשִׁישׁ מְשַׁקֵּר וְהָרָא' דְּכָשֶׁר בְּעֵדוּת אִשָּׁה וְע' בְּנַה"מ סִי ל"א שְׁכ' ג"כ לְעַנְיָן ע"א דְּחָשִׁישׁ מְשַׁקֵּר לִיכָא וּלְכָל הַיּוֹתֵר יֵישׁ לְחוּשׁ שְׁאָמַר בְּדְּמִי וְחוּץ לְזָה אִי נִימָא פְּסָבְרְתוֹ דַּע"י שְׁאִיתְרַע חֲזו"כ נִתְעוֹרַר הַחָשִׁישׁ מְשַׁקֵּר א"כ תְּקַשִּׁי גַם בְּעָבֵר עֲבִירָה דְּרַבְּנָן אַמַּאי לֹא יוֹפְסָל מַה"ת לְשִׁי הַסּוֹבְרִים דְּגַם בְּעָבֵר עֲבִירָה דְּרַבְּנָן אִיתְרַע חֲזו"כ אַף מַה"ת ע' פּוֹנִי גִיטִין דִּי"ז וְכֵן הִרְגִישׁ בְּתוֹמִים סִי ל"ד בְּבִיאוּר קְנוֹשִׁית הַתּוֹס' וּבִיּוֹתֵר תְּקַשִּׁי דַּע"כ"פ בְּעָבֵר עֲבִירָה ד"ת וְאִין בּוֹ מְלָקוֹת אַמַּאי לֹא יִפְסָלוּ לְעֵדוּת גַם מַה"ת הוּאִיל דְּבַכְּה"ג בְּנוֹדָאֵי אִיתְרַע חֲזו"כ אֲלִיכָא דַּכ"ע וְשׁוּב נִתְעוֹרַר הַחָשִׁישׁ מְשַׁקֵּר וְע"כ נִשְׁמַע דְּבְּרִשְׁעָא שְׁאִינוּ דְּחָמְס לִיכָא חָשִׁישׁ מְשַׁקֵּר וּז"ב: ג) נִחְזוֹר לְשִׁי הַקְּצָה"ח בְּסִי נ"ב דְּבְּרִשְׁעָא שְׁאִינוּ דְּחָמְס אִין לְפָּסְלָם רַק לְהִבָּא אֲבָל אוֹתוֹ עֵדוּת פֶּשֶׁר א"כ לַפ"ז בַּנ"ד דְּחָשִׁיב בְּגָדָר רִשְׁעָא דְּחָמְס בְּנוֹדָאֵי דְּנִפְסָל גַם לְעֵדוּת זֶה וְשׁוּב י"ל פְּסָבְרַת הַנּוֹמֵ"י דְּלְעַנְיָן אוֹתוֹ עֵדוּת א"צ הַכְרֵזָה וּבְפָרְט דְּבַנ"ד הָאִיסוּר שְׁלֹא לְשַׁכְּנֹר עֵסֶק שְׁל חֲבִירוֹ הוּא חֲרָם הַקְּדוּמוֹנִים וּלְשִׁי הָרַמְבַּ"ן חֲרָם הָוֵי ד"ת וַא"כ יְדוּעָא שִׁיטַת מַהֲרִי"ט וְהַמְלַמ"ל דְּבְּעֲבִירָה ד"ת אַף שְׁאִינוּ נִפְסָל עֵי"ז מַה"ת שׁוּב עַכ"פ יֵישׁ לְפָּסְלָם בְּלִי הַכְרֵזָה מוּבָא דְּבִרְיָהּ בַּהַג"ה אַמ"ב רַס"י ל"ד וְה"ה הֵכָא בְּעוֹבֵר חֲרָם דְּחָשִׁיב ד"ת נְשִׁי כַּמ"פ אַף דְּלֹא מִיִּפְסָל רַק מְדַרְבְּנָן פִּינּוֹן דְּאִין בּוֹ מְלָקוֹת אֲבָל עַכ"פ שׁוּב לֹא בְּעֵי הַכְרֵזָה אוֹלָם בְּגוּף הַדְּבָר לֹא אַדַּע כָּל הַסְּפֵק אִי יֵישׁ לְפָּסְלוֹ מִפְּחַ עֲבִירָתוֹ הָרִי מְפֹרָשׁ

בש"ע דבְּעֵי שְׂיַדַע שְׁהִיּוּם שַׁבַּת וְשִׁמְלָא כְּהָ זֶה אֲסוּרָה וְשִׁינְפֹסֶל עֵי"ו לְעֵדוּת אַבְל אִם חָסֵר אַחַד מֵאלוֹ לֹא נִפְסָל כִּמ"ש בִּסְמ"ע שָׁם וּכְהָ דְהֶעָרַב וְהָעֵדִים אֵינָם פְּסוּלִים בְּרִיבִית אַף דְּעוֹבְרִים בְּלֹא דְלֹא תְּשִׁימוּן אִפ"ה פִּינּוּן דְּלֹא מִשְׁמַע לְהוּ שִׁינְפֹסֶלוֹ עֵי"ו שְׁפִיר לֹא נִפְסָלוֹ וְכֵה"ג כ' הַמְלַמ"ל בְּהַלְכוֹת מְלִנְה וְלִנְה עַל הָא דְכִי הִפְנִי מְשֵׁה וּבְאִם יֵשׁ לְנָה אַחַר אֲזַ אֵין הִנְנָה עוֹבֵר בִּלְפ"ע דָּאֵין הַפְּנוּנָה דְּבִאָמַת אֵינוֹ עוֹבֵר רַק שְׁהִלְנָה סוֹבֵר דְּבִכֵּה"ג לִיפֹא לְפ"ע וּמְמִילָא לֹא מִיפְסָל עֵי"ש וּכְבָר הָעִירוֹתִי לְפ"ו בְּמַק"א בְּהָא דְּבִסְנֵהֲדָרִין כ"ד גְּבִי בַר בֵּינְתָם פְּרִיף הַש"ס וְהָא לְנָה בְּרִיבִית פְּסוּל לְעֵדוּת וְקָשָׁה לְשִׁי הָרֵא"ש דְּהִלְנָה אֵינוֹ עוֹבֵר רַק בְּשַׁעַת לְקִיחָה וְהָא דְּמִיפְסָל מְקוֹנָדָם הָנִי רַק מְשׁוּם לְפ"ע וְא"כ לְשִׁי הַמְלַמ"ל מֵאֵי פְּרִיף הַש"ס הָרֵי י"ל דְּהִכָּא מֵיִירִי דְּגַם לְנָה אַחַר רְצָה לְלוּוֹת מְעוֹת בְּרִיבִית דְּבִכֵּה"ג תּוֹ לֹא מִיפְסָל וְצ"ע עכ"פ מְבֹאָר דְּאָף אִם יוֹדַע שְׁהוּא אִסוּר אִפ"ה כָּל זְמַן שְׁאֵינוֹ יוֹדַע שְׁנִפְסָל עֵי"ו לְעֵדוּת בְּאָמַת לֹא נִפְסָל וְהִנְה מְצִינּוֹ בְּש"ס יוֹמָא ד"פ דְּלַעֲנִין שָׁב מִיְדִיעַתּוֹ בְּעֵי דְּוּנְקָא שְׂיַדַע מֵאוֹתוֹ אִסוּר שְׁהוּא עֲכָשְׁיוֹ אַבְל בְּאִם הוּא אִסוּר קַל ל"ח שָׁב מִיְדִיעַתּוֹ מְדַקְאָמֵר שָׁם אר"א הָאוֹכֵל חֵלֵב בּוֹזֵ"ז צָרִיף שְׁיִכְתּוּב דְּשָׁמָא יָבֵא ב"ד אַחַר וְיִקְטַנּוּ הַשְׁעִירוּרִין וּפְרִיף אֵי דְּמַחְזִיבּוֹ קָרְבָן אַפְּזִית קָטָן וְהָא לֹא הָנִי שָׁב מִיְדִיעַתּוֹ וְקָשָׁה הָרֵי גַם ח"ש אֲסוּר מֵה"ת וְנִשְׁמַע דְּכִינּוֹן דְּלִיפֹא אוֹתוֹ אִסוּר שְׁהוּא עֲכָשְׁיוֹ ל"ח שָׁב מִיְדִיעַתּוֹ ע' בְּמַלְמ"ל הַלְכוֹת שְׁגָגוֹת שְׁהָאָרִיף בְּזָה ע"כ לְפ"ו הַדְּבָר פְּשִׁיט דְּבִכֵּה"ג דְּנוֹדָאֵי לְנִי אֵינוֹ יוֹדַע שְׁנִפְסָל עֵי"ו לְעֵדוּת וּכְפָרְט בּוֹזֵ"ז דְּבַעוּה"ר רַבִּים נִפְרָצִים בְּזָה בְּנוֹדָאֵי דְּקַל הָאִסוּר בְּעֵינֵיו וּכְהָ דָּאֵיתָא בֵּאֵה"ע ס' קַע"ו בְּשֵׁם פְּסָקֵי מֵהַרִּי"א לְעֵנִין נוֹדְרַת וְאֵינָה מְקַיְמַת דְּבּוֹזֵ"ז דְּרַבִּים נִכְשָׁלִים בְּזָה ל"ח עַע"ד ע"כ פְּשִׁיטָא דְּלֹא מִיפְסָל עֵי"ו לְעֵדוּת וְכָשֵׁר לְכָל עֵדוּת שְׁבַעוֹלָם וּז"ב:ד) וּמָה שְׁנִסְתַּפֵּק כִּת"ה לְפִנְסָלוֹ מִפְּחַ נּוֹגַע וּמִפְּחַ בַּע"ד הִנְה בְּגֵדָר נּוֹגַע בְּנוֹדָאֵי דְּלֹא הָנִי דְּהָא לְלוּי לִיכָא שׁוּם נ"מ אִם יִזְכֵּה שְׁמַעוֹן בְּדִין אוֹ לָאו, וְחֻזַּץ לְזָה לְפִי"מ דְּמְבֹאָר בְּס' ל"ו וּבְס' ק"מ דְּשׁוֹכֵר כ"ו שְׁלֵא שְׁקִלָם הַשְׁכִּירוֹת ל"ח נּוֹגַע וְיוֹכֵל לְהַעֲיֵד, וְרַק בְּהַחְזִיר לוֹ הַמַּחְזִיק אֶת דְּמֵי הַשְׁכִּירוֹת יֵשׁ ב' דִּיעוֹת שָׁם וְחֻזִּין דְּשׁוֹכֵר שְׁאֵין הַגּוֹף שָׁלוֹ וּל"ח בְּעָלִים עַל הַדְּבָר אִף שְׁשִׁכִירוֹת לְיוֹמָא מְפָר אִפ"ה הִיכִי דְּל"ח נּוֹגַע יוֹכֵל לְהַעֲיֵד וְא"כ י"ל ה"ה הָכָא פִּינּוּן דְּלוּי הָנִי רַק שׁוֹכֵר יוֹכֵל לְהַעֲיֵד וְאֵין לוֹ שָׁם בַּע"ד עָלְיוֹ, וְע"כ צָרִיכִין אָנוּ לְחַלֵּק מֵהָא דְּבִקְרָא פְּתוּבוֹת דְּפ"ד דְּמְבֹאָר דְּהַבְּקָרָא ל"ח עַד לְחֵיִב שְׁבוּעָה לְהַבַּע"ח וְכִמ"ש בְּר"ן שָׁם שְׁאֵנִי הֵתָם דְּהַבְּקָרָא חָשׁוּב בְּעָלִים דְּלִשְׁי' כִּמ"פ נְכִסֵּי שׁוֹמֵר נִשְׁתַּעֲבָדוּ מִשְׁעַת שְׁמִירָה ע' שִׁטְמ"ק פְּתוּבוֹת דְּל"ד וְאִף לְשָׂאֵר הַפּוֹסְקִים מ"מ מִשְׁעָה שְׁיָצָא מִתַּח"י עכ"פ נִשְׁתַּעֲבָדוּ נְכִסְיוֹ וְשְׁפִיר אִף א"נ דְּל"ח נּוֹגַע מְשׁוּם דְּהִי בִּידוֹ לּוֹמֵר פְּדֻבְרֵי הַבַּע"ח שְׁתַּפְּסוּ מַחֲיִים אַבְל עכ"פ אַחַר שְׁאוּמֵר שְׁהִי הַתְּפִיסָה לְאַחַר מִיתָה שׁוּב הַבְּקָרָא יֵשׁ עָלְיוֹ שָׁם בַּע"ד וְשְׁפִיר לֹא יוֹכֵל לְהַעֲיֵד וְכִמ"ש הָרִיב"ש ס' שֵׁל"ג מוֹבָא בַּהֲג"ה אִמ"ב ס' ק"מ וְכֵן כ' הַקְצָה"ח בְּסו' ל"ו סִק"ה לְעֵנִין קְרוּבֵי עֵנִי וּבְס' קכ"א סִק"ד אַבְל הָכָא בְּשׁוֹכֵר דָּאֵין לוֹ קִנְיָן בְּגוֹף הַדְּבָר וּל"ח בְּעָלִים וְגַם נּוֹגַע ל"ח שׁוּב שְׁפִיר יוֹכֵל לְהַעֲיֵד וּז"ב: ה) וּמָה שְׁהִבִּיא כִּת"ה שִׁיטַת הַר' יִקִּיר דְּבִנְשַׁבַּע לְהַכְחִישׁ אֶת הָעֵד יוֹכֵל אַח"כ הַבַּע"ד בְּצִירוֹף הָעֵד לְפִנְסָלוֹ לְעֵדוּת וְלְשְׁבוּעָה וּבְאָמַת נוֹדַע מֵהַ שְׁהַעִיר בְּיָם הַתְּלִמוֹד דָּא"כ לְמָה הַנְּצָרְכָה הַתּוֹרָה לְהַכְשִׁיר עֵדוּת מִיְחֻדָּת הָרֵי בִּלְא"ה יוֹכֵל לְתַבְּנֹעַ מְקוֹנָדָם עַפ"י ע"א וְיִהְיֶה מְחֻיָּב לִישְׁבַע נֶגְדַּ הָעֵד וְאַח"כ יִצְטָרֵף הַתּוֹבַע עִם זֶה הָעֵד לְפִנְסָלוֹ לְעֵדוּת וְלְשְׁבוּעָה וְאַח"כ יִתְבַּעֲנוּ עַפ"י עַד הַשְּׁנֵי וְיִהְיֶה מְחֻיָּב לִישְׁבַע נֶגְדוֹ וְלִישְׁבַע אֵינוֹ

יכול פינן דכבר נפסל וא"כ והי' מחשוואיל"מ עכת"ק והנה בפשיטות י"ל דכבר נודע מחלוקת הרצב"ד והרטיב"א דלשי' הרצב"ד בממון אמרי' נמצא קא"פ עדותן בטילה אף שלא הי' צירוף פלל לא בשעת ראיה ולא בשעת הגדה הואיל דעדות מיוסדות ג"כ מהני אף שלא הי' להם צירוף ראיה והגדה פאחת ה"ה דגם לענין למיפסל עדותן סגי בכה"ג א"כ שפיר הוצרכה התורה לגלות דין עדות מיוסדות כדי שידע דגם לענין נמצא קא"פ סגי בכה"ג וחוץ לזה י"ל לשי' הש"ך והקצה"ח דעדות מיוסדות מתייבבם שבועה מדור"ח א"כ שפיר יש נ"מ בזה שגילתה רחמנא דעדות מיוסדות פשר דשוב יתחייב שבועה על השא"ר ג"כ ואם יהי' חשוד והי' מחשוואיל"מ אב"ל אי יתבענו רק בע"א נהי דעל מנה והי' מחשוואיל"מ מ"מ על השא"ר לא יתחייב רק מפח גלגול ובגלגול שבועה לשי' כמ"פ לא אמרי' מתוך שאיל"מ ע"ב בס"י ע"ה ובס"י צ"ד וז"ב וחוץ לזה י"ל לפי"מ דמצינו בש"ס סנהדרין דכ"ג דאם אומר המלנה שיש לו שני פתי עדים למ"ד דצריף לברר דיכול הלנה בצירוף אחר לפסול כח אחר ול"ח נוגע לר"מ הואיל דהמלנה אומר שיש לו כח אחרת ואם באו כח שניה ונמצאו פסולים נסתפק הש"ס די"ל דהלנה חשוב נוגע א"כ י"ל דנקא שם יש עכ"פ ספק דהרי הלנה לא ידע מקודם אם יפסול כח השניה וי"ל דל"ח נוגע אבל נקא בדינו של הר' יקיר י"ל עיקר הטעם דמצטרף עם העד לפוסלו משום דל"ח נוגע אבל אם מביא אח"כ עוד עד לתבוע ממון אז י"ל דנקא בטר שגילתה רחמנא דעדות מיוסדות פשר שפיר ל"ח נוגע דהא אי הי' רוצה לגבות ממון הי' יכול לגבות ע"י צירוף העדות וא"כ בזה שפוסלו ליכא שום נגיעה ושפיר מצטרף לפוסלו ושפיר פשמביא עד השני הוי מחשוואיל"מ אבל אי הי' הדין דאין עדות מיוסדות מצטרף אז הי' הדין דלא יוכל לפוסלו משום דנקרא בכלל נגיעה דע"י שיפסול אותו יוכל אח"כ לתובעו בעד השני ויהי' בכלל מחשוואיל"מ ושוב לא הי' יוכל לפוסלו וכל דינו של הר' יקיר הוי רק לפי האמת דגילתה רחמנא דעדות מיוסדות פשר ומיושב קושית היה"ת בס"ד ודו"ק ובאמת מספקא לי גם לפי האמת דעדות מיוסדות פשר וכתבתי דכה"ג ל"ח נוגע משום דאם הו' רוצה לגבות ממון הי' יכול לצרף העדים וא"כ י"ל לפמ"ש בשו"ת זכרון יוסף דאף דעדות מיוסדות מהני מ"מ היכי דכבר נשבע נגר ע"א שוב העד אינו מצטרף עם אחר ולפ"ז י"ל לכאורה דגם לפי האמת לא יוכל התובע להצטרף עם העד לפוסלו לשבועה משום דחשוב נוגע כדי שיוכל לתובעו עפ"י עד השני ויהי' מחשוואיל"מ ואי דנימא דל"ח נוגע משום דאי הי' רוצה לגבות ממון תיקף הי' יוכל לצרף ב' העדים ז"א דשמא לא נודע לו מעד השני רק אחר שפבר נשבע הנתבע נגד עד הראשון ואז שוב לא יוכלו להצטרף יחד ושוב שפיר איף יוכל התובע להצטרף עם העד לפוסלו הרי י"ל דחשיב נוגע וצ"ע בזה: ו) עכ"פ נחזור לנ"ד די"ל דלוי לא מקרי נוגע ולא בע"ד וכשר להעיד אולם תמהני מדוע לא הביא כת"ה דברי הש"ך בס"י פ"ז דנהי דעד המסייע פוטר משבועה אפ"ה יש עליו חרם סתם ועיי"ש בנה"מ בחדושים שכ' דהיכי שטוען ברי אז אף ע"י עד המסייע עכ"פ יש עליו חרם סתם אבל בטוען שמא אין עליו אפי' חרם סתם וא"כ בנ"ד דטוען רק עפ"י עפ"י דלפי הכרעת הסמ"ע בס"י קמ"ט סעיף י"ד בטוען ברי מפי עפ"י ל"ח טענת ברי להשביעו וחשיב רק פטענת שמא ושוב בכה"ג ביש לו עד המסייע פטור אף מחרם סתם אולם מדברי הש"ך משמע דאף בטוען שמא ל"מ עד המסייע לפטור מחרם סתם מהא דבס"י קכ"א מפנרש בש"ע בשלח מעות ע"ש והמשלח

מוֹדָה שְׁכַת"י הוּא אֲף אֵינוּ מְאָמִין לַלְוֵה שְׁמֶסֶר לֹו וְאֵינוּ מְאָמִין לְשָׁלִיחַ שְׁנֹאֲנֵס דְּהַדִּין דְּהַלְוֵה מִקַּב"ח סֶתֶם שְׁנַתָּן לְהַשְׁלִיחַ וְהַשְׁלִיחַ צָרִיף לִישָׁבַע וּכ' הַסַּמ"ע דְּהַשְׁלִיחַ לֹא יוּכַל לְפִטוֹר לַלְוֵה מִקַּב"ח מִשּׁוּם דְּקוֹנָדֵם שְׁנֹשְׁבַע חָשׁוּב נוֹגַע וְאַחַר שְׁנֹשְׁבַע שׁוּב חָשׁוּב פְּעֻד הַצָּרִיף שְׁבוּעָה דְאֵינוּ עַד וְכִסְבֶּרֶת הַתּוֹס' וְהַר"ן קוֹדֵשִׁין דַּמ"ג אֶכֶן הַש"ף כ' דְּהָא דַּצ"ל בְּטַעַם דְאֵינוּ פּוֹטֵר לַלְוֵה מִשּׁוּם דְּחָשׁוּב נוֹגַע זֶה קָאִי דִּיקָא בְּשָׁנֵי עַדִּים אָבַל בַּע"א בַּלֹּא"ה עַד הַמְסִינֵעַ אֵינוּ פּוֹטֵר מִחֶרֶם סֶתֶם וְהַרִי הֵכָא לֹא הָוִי נֶגֶד הַלְוֵה רַק טַעֲנַת שְׁמָא וְהַרְאָן דְאֵינוּ חָיִיב טְפִי מִחֶרֶם סֶתֶם וְאַפ"ה פִּי הַש"ף דְּהַעֲד לֹא יוּכַל לְפִטוֹר וְנִשְׁמַע לְכַאוּרָה דְלֹא כַהֲנַה"מ הַנ"ל וְחוּץ לְזֶה לְפַמ"ש הַש"ף בַּס"ק קַמ"ט שֶׁם דְּטוֹעֵן בְּרִי מְפִי עַפּו"ם חָשׁוּב טַעֲנַת בְּרִי לְהַשְׁבִּיעַ וְשׁוּב בַּכַּה"ג גַּם לְשִׁי הַנַּה"מ ל"מ עַד הַמְסִינֵעַ לְפִטוֹר מִחֶרֶם סֶתֶם עַ"כ אִם לֹא הִי לְשִׁמְעוֹן עַד הַמְסִינֵעַ בְּוֹדָאִי דְהִי צָרִיף לְקַבֵּל בְּחֶרֶם לְנוֹכַח דְּהִיכִי דִישׁ רַגְל"ד מוֹעִיל טַעֲנַת בְּרִי מְפִי אַחֲרִים וְגַם מְעַפּו"ם עִי בְּש"ף סִי ע"ה ס"ק פ"ב וּבַהֲג"ה אַמ"ב שֶׁם אָבַל אַחֲרֵי שֶׁהוֹכַחְתִּי דַּעֲדוֹתוֹ שֶׁל לְוֵי הָוִי עַדוֹת גָּמוּר פְּשִׁיטָא דַּא"א לְחַיִּיבוֹ בַּקַּב"ח לְנוֹכַח וְרַק לְכָל הַיּוֹמֵר יֵשׁ לְחַיִּיבוֹ בְּחֶרֶם סֶתֶם אַמְאָמַת כְּדַבְּרֵיו כֵּן נִרְאֶה לַע"ד בַּס"ד לְדִינָא: יוֹם וַעַש"ק ב' תַּמּוּז תַּרְמ"ג פַּה"ק דְּנִקְלָא יַצ"ו.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוֹפ"ק הַנ"ל. סִי נ"ט לְהַרְבֵּה הַה"ג חו"ב כַּש"ת מ' דוּם בְּעַרְיֵשׁ קִימַמַּעַל נ"י מוֹצֵד"ק קִנְעַהֲנִיטֵשׁ יַצ"ו.

בְּדַבְרֵי שְׁאֵלְתוֹ בְּאֶחָד שְׁמַחְזִיק חֲלִיבָה וּמַהֲחֻלַּב עוֹשִׂים חֲמָאָה וּגְבִינָה עַל מְאִשִּׁין וַיֵּשׁ בְּזֶה הַפ"מ לְהַפְסִיד הַחֻלַּב שְׁנַחֲלַב בְּשַׁבָּת אִם יֵשׁ מְקוֹם לְהַתִּיר לְעַבְדוֹ בְּשַׁבָּת ע"י נְכָרִי וַע"י שְׁטֵר מְכוּרָה זֶה תַּנְרַף הַשְּׁאֵלָה: א) וְהַנָּה כַּת"ה כ' דִּישׁ בְּזֶה שְׁנֵי חֲשָׁשׁוֹת א') דַּע"י הַמְכִּירָה יֵהִי עֲלָיו שֶׁם חֲמָאָת עַפּו"ם ב') מַחְמַת עֲשִׂיּוֹת מְלֹאכָה בְּשַׁבָּת וּמַכַּח חֲשָׁשׁ הַרְאִשׁוֹן הַבִּיא כַּת"ה מְדַבְּרֵי הַרְמ"א בִּיּו"ד סִי קַט"ו דְּבִישְׁרָאֵל הַרְאָה הַחֲלִיבָה וְגַם עֲשִׂיּוֹת הַגְּבִינּוֹת אֵין עֲלָיו שֶׁם גְּבִינּוֹת עַפּו"ם וְהַנָּה לְכַאוּרָה צ"ב מֵאַחַר דְּחֻזִּינֵן דְּגַם בְּהַעֲמִיד בְּעֲשָׁבִים אֲסוּר מִשּׁוּם לֹא פְלוּג אֲף שְׁיַדְעִינֵן שְׁנַעֲשֶׂה בְּהִיתָר אַפ"ה אֲסוּר וַא"כ לַפ"ז גַּם בְּרָאָה הַיִּשְׂרָאֵל הַעֲשִׂיּוֹת הַגְּבִינּוֹת נְמִי יֵשׁ לְאַסּוֹר מַכַּח לֹא פְלוּג כְּמוֹ שֶׁהַעִיר הַש"ף שֶׁם עַל הַרְמ"א אֲף בְּגוּף מַחְלֻקָּת הַש"ף וְהַרְמ"א דְּהַנָּה בְּגוּף הָא דְּמַבְּנֹאֵר בַּש"ע דְּאֲף בְּהַעֲמִידוֹ בְּעֲשָׁבִים אֲסוּר עַ"כ הַטַּעַם כְּמַבְּנֹאֵר בְּרַמְב"ם פ"ג מֵהַמ"א גְּזִירָה מִשּׁוּם שְׁמַעְמִידוֹ אוֹתוֹ בְּדַבְרֵי הָאֲסוּר וְהַגִּיהַ בַּהַג"מ שֶׁם גְּזִירָה מִשּׁוּם שְׁהַעֲמִידוֹ בְּדַבְרֵי אֲסוּר וְהַכּוֹנֵן דְּאֲף אוֹתָן שְׁהַעֲמִידוֹ בְּדַבְרֵי הַמְּוֹתֵר אֲסוּר בְּגְזִירָה מִשּׁוּם אוֹתָן הַגְּבִינּוֹת שְׁהַעֲמִידוֹ בְּדַבְרֵי אֲסוּר וְהִינּוּ דַּאִם נִתִּיר אוֹתָן שְׁהַעֲמִידוֹ בְּעֲשָׁבִים אֲף שְׁלֹא רָאָה הַיִּשְׂרָאֵל אִם בְּאֶמַת הַעֲמִידוֹ בְּעֲשָׁבִים יְבוֹאוּ לְטַעוֹת וּלְהַתִּיר אֲף אוֹתָן הַגְּבִינּוֹת שְׁיֵשׁ בְּאֶמַת חֲשָׁשׁ שְׁמָא הַעֲמִידוֹ בְּדַבְרֵי אֲסוּר אָבַל הִיכִי דְרָאָה יִשְׂרָאֵל בְּעִינָיו שְׁהַעֲמִידוֹ בְּהִיתָר שְׁפִיר י"ל דַּאִין לְאַסּוֹר דְּהָא הַפֵּל יוֹדְעִין דְּגְבִינָה זוֹ לְכָף אוֹכְלִין אוֹתוֹ לְפִי שְׁרָאָה הַיִּשְׂרָאֵל בְּעַצְמוֹ שְׁנַעֲשֶׂה בְּהִיתָר וְכַאֲשֶׁר בְּאֶמַת כְּפֹר הַעִיר הַמְנַיִי לְהַשִּׁיג עַל הַש"ף וּלְחַזֵּק שִׁיטַת הַרְמ"א עַפְמ"ש הַרְמַב"ם בַּפִּיהַמ"ש ע"ז דַּכ"ט דַּאִם רָאָה הַיִּשְׂרָאֵל בְּעַצְמוֹ עֲשִׂיּוֹת הַגְּבִינּוֹת דִּישׁ לְהַתִּיר וּבַהֲג"ה אַמ"ב שֶׁם כ' בְּשֶׁם פִּיהַמ"ש לְהַרְמַב"ם לְהַתִּיר בֵּין בְּיָדוּעַ שְׁדַרְכָּם לְהַעֲמִיד בְּעֲשָׁבִים בֵּין כְּשֶׁרָאָה הַיִּשְׂרָאֵל בְּעַצְמוֹ עֲשִׂיּוֹת הַגְּבִינּוֹת שְׁנַעֲשֶׂוּ בְּעֲשָׁבִים וּבְאֶמַת לֹא מְצִאתִי כֵּן בַּפִּיהַמ"ש וְזֶה לְבַפִּיהַמ"ש שֶׁם אֲמָנָם קִיבַת הַנְּבִילָה בְּעַצְמוֹ מוֹתֶרֶת שֶׁהוּא פִּירְשָׁא בְּעֵלְמָא לְפִיכָף מוֹתֵר לְנוּ לְיַקַּח קִיבּוֹת הַעַפּו"ם וּלְהַעֲמִיד בְּהֵם גְּבִינּוֹת וְכֵן כְּשֶׁאֲנוּ רוֹאִין שְׁהַעֲמִיד הַעַפּו"ם הַחֻלַּב

בְּקִיבָה עֲצָמוּ מִן הַלְּבָבוֹת לְבָנוּ לְאֶכּוֹל הַגְּבִינָה וְלֹא יוֹעִיל בְּזֶה הַפְּרָסוֹם אוֹ מִה שֶׁהִדְעַת נֹתֵן עִפּוֹ
הַרְבֵּה אֲלֵא רֵאשִׁית הַעֵינַי מִפְּנֵי הַלְּבָבוֹת הַרְבֵּה מִתִּיר אֶף בְּיָדוֹעַ שֶׁנֶּעֱשֶׂה בְּעֵשְׂבִים
זוֹלֵת כְּשֶׁרָאָה בְּעֲצָמוֹ וְזֶה הוּא בְּאֵמֶת שִׁטַּת הַרְבֵּה אֲכֵן הַשֵּׁי סוֹבֵר כִּינּוֹן דְּבִאֲמַת גַּם
בְּיָדוֹעַ שֶׁנֶּעֱשֶׂה בְּעֵשְׂבִים הִי מִן הַרְבֵּה מִדִּינָא וְאִפְ"ה אוֹסְרִין וְע"כ הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּכָל נֶשְׁמָה
גְּבִינּוֹת עִפּוֹ"ם עָלָיו יֵשׁ לְאֶסֶר א"כ ה"ה דִּישׁ לְאֶסֶר אֶף כְּשֶׁרָאָה הַיִּשְׂרָאֵל בְּעֲצָמוֹ הוּא אֵיל
דַּעֲכ"פ יֵשׁ עָלָיו שֶׁם גְּבִינּוֹת עִפּוֹ"ם כְּנֹלַע"ד בְּבִיאוֹר מַחְלֻקֵת הַרְבֵּה א"ה וְהַשֵּׁי"ה: ב) וְהִנֵּה
כַּת"ה הִבִּיא דְּבָרֵי הַנּוֹבִי"ת או"ח סי' ל"ז הַמּוֹבָא בַּפֶּת"ש שֶׁם שֶׁמֶקֶל בְּגְבִינּוֹת כְּשִׁטַּת
הַרְבֵּה א"ה וְא"כ לַפ"ז מַכ"ש בְּחֻמְרֵי דְּקִיל דְּאֶף לְהַאֲסִירִין חֻמְרֵי עִפּוֹ"ם אִפְ"ה לֹא חָל עָלָיו
שֶׁם אִיסוֹר וְכַעֲיֵן שֶׁכ' הַפּוֹסְקִים דְּאִיסוֹר שְׂאִינוּ כּוֹלֵל לְכָל אֲדָם ל"ח טְפֵי מְאִיסוֹר גְּבָרָא
א"כ מַכ"ש בְּחֻמְרֵי דְּתִלּוּי בְּמִנְהֵג הַמְּקוֹם בְּנוֹדָא דְּלֹא חָל עָלָיו שֶׁם אִיסוֹר וְכַהֲ דְּמַצִּינוּ
בִּי"ד סי' ס"ד אִינְהוּ מִיכָל אֲכִילֵי וְאֵנָּן מִיִּסְתָּם לֹא סְתִימֵי וּמִמִּילָא בְּחֻמְרֵי דְּלֹא חָל עָלָיו
שֶׁם אִיסוֹר שׁוֹב גַּם לְשִׁי הַשֵּׁי"ה אֵין לְאֶסֶר הִיכִי דְּרָאָה הַיִּשְׂרָאֵל עֲשִׂיִת הַחֻמְרֵי וְז"ב
וְהִנֵּה לְכַאֲרָה הִי מְקוֹם לְהַעִיר כִּינּוֹן דְּבַנ"ד הוּוּ רַק כְּמוֹ מְכִירָה בְּהַעֲרָמָה אֲבָל אֵין הַיִּשְׂרָאֵל
הַמּוֹכֵר מִתְּפִינֵן לְקַנְיָן גָּמוֹר שׁוֹב בְּכַה"ג י"ל דְּלֹא חָל עָלָיו שֶׁם חֻמְרֵי עִפּוֹ"ם וְכַמ"ש בַּט"ז
או"ח סי' רמ"ו דָּאֵם אֵינוּ מִתְּפִינֵן לְקַנְיָן גָּמוֹר ל"מ לְעַנְיָן אִיסוֹר מ' וְע' בַּחו"מ סי' צ"ט
דְּמִתְּנָה שֶׁהוּא לְהַבְרִיחַ מִבַּע"ח ל"מ זוֹלֵת בְּנִתְפִינֵן לְמִתְּנָה גְּמוּרָה אֶף שֶׁהוּא לְהַבְרִיחַ אִפְ"ה
מְהֵרָא וְרַק הִיכִי שֶׁפֶתַח לְהַבַּע"ח שֶׁיַּעֲבֹד מִטְּלִטְלֵי אַג"ק דְּאֵז מְדִינָא טוֹרֵף מִמְּקַבֵּל מִתְּנָה
וְרַק דְּעֲשׂוֹ תְּקַנַּת הַשּׁוֹק אֲבָל בְּכַה"ג לֹא עֲשׂוֹ תְּקַה"ש ע' בְּרַמ"א חו"מ סי' ס' וְכַנֵּה"מ שֶׁם
וְנִשְׁמַע לְכַאֲרָה דָּאֵם אֵינוּ מִתְּפִינֵן לְקַנְיָן גָּמוֹר שׁוֹב לֹא מִיִּקְרִי בְּכָלֵל חֻמְרֵי עִפּוֹ"ם אֶף
בְּאֵמֶת ז"א דְּבַנ"ד מִמְּנ"פ יֵשׁ לְאֶסֶר דָּא"נ שֶׁנִּתְפִינֵן לְמְכִירָה גְּמוּרָה שׁוֹב מִיִּקְרִי בְּכָלֵל
חֻמְרֵי עִפּוֹ"ם נְאִי לֹא נִתְפִינֵן לְמְכִירָה גְּמוּרָה נְהִי דְּאֵז שְׁפִיר וִי"ל דַּל"ח בְּכָלֵל חֻמְרֵי
עִפּוֹ"ם מ"מ בְּכַה"ג שֶׁלֹּא נִתְפִינֵן לְמְכִירָה גְּמוּרָה שׁוֹב נ"מ הַמְּכִירָה לְעַנְיָן אִיסוֹר שֶׁפֶתַח
וְכַנּוֹדַע מְסַבֵּר הַצ"צ דְּמְכִירָה בְּהַעֲרָמָה ל"מ לְהַפְקִיעַ אִיסוֹר בְּכוֹרָה וְה"ה דִּי"ל דַּל"מ
לְעַנְיָן אִיסוֹר שֶׁפֶתַח אֶף בְּאֵמֶת וִי"ל לַפְּמ"ש הַפְּמ"ג בַּאו"ח סי' צ"ד דְּבִאִיסוֹר דְּרַבְּנָן שְׂאִין
לוֹ עִיקָר בַּד"ת יֵשׁ לְהַקֵּל אֶף בְּתַרְתֵּי דְּסְתֵרֵי וְכַגוֹן בְּחֻלַּת חו"ל וּבְחֻמְרֵי עִפּוֹ"ם עֵי"ש
א"כ ה"ה הֵכָא לְעַנְיָן אִיסוֹר שֶׁפֶתַח אֶמְרֵי דְּגָמֵר וּמְקַנֵּי בְּלֵב שְׁלֵם אֲבָל לְעַנְיָן חֲשֵׁשׁ חֻמְרֵי
עִפּוֹ"ם שְׁפִיר יֵשׁ לְהַקֵּל דְּשִׂמָּא לֹא נִתְפִינֵן לְקַנְיָן גָּמוֹר וּבְפֶרֶט אַחֲרֵי שֶׁיָּדוֹעַ דִּיחֻזִּיר הַדְּבָר
לְרִשּׁוֹת הַיִּשְׂרָאֵל דִּישׁ בּוֹ עַכ"פ דִּין מְעֻרְוִפֵיָא וְכַמ"ש בַּט"ז סי' רמ"ו וּבְסִי' תַּמ"ח עַכ"פ
אֵין עָלָיו שֶׁם חֻמְרֵי עִפּוֹ"ם וְהִיכִי דָּאֵין עָלָיו שֶׁם חֻמְרֵי עִפּוֹ"ם שׁוֹב גַּם לְשִׁי הַשֵּׁי"ה אֵין
לְאֶסֶר הִיכִי שְׂרָאָה הַיִּשְׂרָאֵל בְּעֲצָמוֹ וְז"ב גַּם י"ל דְּגוֹף סְבֵרַת הַשֵּׁי"ה דְּגַם בְּרָאָה
הַיִּשְׂרָאֵל בְּעֲצָמוֹ יֵשׁ לְאֶסֶר מְכָא לֹא פְּלוֹג תְּלוּי בְּפִלְגָּתָהּ הַפּוֹסְקִים בַּחו"מ סי' קצ"ח
וְסַמ"ע סו' ר"א אוֹ בְּמִקְוֵה דַּל"ש הַגְּזִירָה דְּנִשְׂרָפוּ חֻטָּאֵי אֵי פְּסָף קוֹנָה אֵי י"ל לֹא פְּלוֹג אוֹ
לְאוֹ וְעֵי"ש בְּנֵה"מ שֶׁהִבִּיא רֵאשִׁי לְזֶה מִחֻלִּין דַּפ"ג וְהִנֵּה נֹדַע מַחְלֻקֵת הַרְבֵּה א"ה וְהַשֵּׁי"ה
בְּסו' קצ"ח אֵי הַתְּנָה לְקַנְיָן בְּכֶסֶף מְהֵרָא דְּלִשְׁי' הַרְבֵּה א"ה מְהֵרָא וְלִשְׁי' הַשֵּׁי"ה ל"מ וְכ' בְּסֶפֶר
שׁוֹשְׁנֵי יַעֲקֹב סו' קצ"ח וּבְסִי' ר"א דְּהַסּוֹבְרִים דְּהַתְּנָה מוֹעִיל ע"כ דַּס"ל דְּהִיכִי דְּלֹא שְׁנִיָּה
הַגְּזִירָה שׁוֹב פְּסָף קְנֵי אֲבָל לַמ"ד) דְּגַם בְּמִקְוֵה דַּל"ש הַגְּזִירָה מְקַרֵי קַנְיָן פְּסָף לְדִידֵי
בְּנוֹדָא דַּל"מ הַתְּנָה לְקַנְיָן בְּכֶסֶף עֵי"ש א"כ לַפ"ז י"ל דְּמַחְלֻקֵת הַרְבֵּה א"ה וְהַשֵּׁי"ה בְּסִי'
קט"ו לְעַנְיָן רָאָה הַיִּשְׂרָאֵל עֲשִׂיִת הַגְּבִינּוֹת קָאֵי לְשִׁטְתָּם בְּסִי' קצ"ח דְּהַרְבֵּה א"ה לְשִׁטְתוֹ

דמועיל התנה וע"כ דס"ל דהיכי דל"ש הגזירה פספס קונה וכדאיתא שם ברמ"א דאם הי' המטלטלין במקום דליכא למיחוש לדליקה דכסף קונה שפיר סובר גם הכא דבראיה הישראל עשיות הגבינות דל"ש הגזירה דמותר אבל הש"ך לשיטתו דסובר דל"מ התנה וסובר ג"כ דאף היכי דל"ש הגזירה אפ"ה פספס לא קני משום לא פלוג וכמ"ש שם הש"ך סק"ט שפיר סובר גם פאן לאסור אף בראיה הישראל הגבינות בפשע עשייתו וז"ב ודו"ק: ג) עכ"פ מפל הני טעמי י"ל דאולי גם הש"ך מודה ובפרט דרוה"פ הכריעו פשיטת הרמ"א הנובע מדברי פיהמ"ש להרמב"ם וכן הכריע הפר"ת להקל ובפרט די"ל דאף אם ניהוש לשי' הש"ך גם בנ"ד מ"מ יש עצה שיקבל את העפוי"ם לשנותה על חלק קטן ואז לענין איסור שבת י"ל עפוי"ם אדעתא דנפשי' קעביד דהנכרי עושה עיקר בחלקו ונהי דגם הישראל נהנה מזה ליכא חשש דבאמת לשי' רש"י גיטין דמ"ז שותף יש לו חלק בכל חטה וחטה א"כ שפיר העפוי"ם בנפשי' קעביד ואף שגם הישראל נהנה ל"ל בה וכמ"ש הר"ן מובא בב"י סי' רמ"ג וברמ"א סי' רמ"ה דכיון דעפוי"ם אדעתא דנפשי' קעביד והנאת ישראל ממילא אתו שרי וע' שו"ת ד"ח או"ח ח"א סי' ו' שהאריה בזה בשלמא אם השנותפות נעשה רק דרף הערמה להפקיע איסור שבת שפיר הי' מקום לומר דל"מ ונדקא במכירה דכל העסק הוי של הנכרי לא איכפת לן אם ויש בו קצת הערמה קדא דבדרבנן מתירין הערמה וע"י עפוי"ם ל"ח רק שבות וכמ"ש הבכ"ש או כמ"ש האשל אברהם והח"ס דמה"ת אף מכירה בהערמה מהני ובפרט די"ל מפח איסור שבת גמר ומקני כמ"ש בתוס' שבת די"ח וב"מ ד"ל אבל באם אינו מוכרו רק נעושה שנותפות עם הנכרי דרף הערמה בכה"ג בנודאי דיש לאסור דבזה בנודאי ל"ש לומר עפוי"ם דנפשי' קעביד הואיל דאין הנכרי שותף באמת א"כ בטל חלקו לגבי חלקו של ישראל וכמ"ש בתוס' שבת דכ"ו ל"מ דנדנו"ד אין קריבין ביו"ט דכיון דעיקרו לצורף גבוה בטל חלק הדיוט לגבי חלק גבוה וכה"ג כ' הצ"צ דלענין בכור ל"מ סטימטא פיון דכל סטימטא הוי רק מצד מנהג הסוחרים ובמכירה כזו דהוי רק להפקיע איסור בזה ליכא מנהג הסוחרים עיי"ש אבל אם יעשה שנותפות גמור עם הנכרי אף שיהי' רק להנכרי חלק קטן אפ"ה בזה שוב י"ל דעפוי"ם אדעתא דנפשי' קעביד והנאת ישראל דאתי ממילא שרי ובכה"ג פיון דאין כל הגבינות והחמאה הוא של העפוי"ם רק הוא שנותפות עם ישראל בכה"ג עכ"פ א"א לקרותו גבינות עפוי"ם פיון דגם לישראל יש חלק בו ממילא פשיטא דבכה"ג גם הש"ך יודה דאם רואה הישראל עשיית הגבינות דמותר, ומצאתי בספר אשל אברהם מהד"ת בסי' ש"ז שכ' בדברינו דאף א"נ דאין להתיר עשיות הגבינות בשבת עי' שט"מ מפח שיטת הש"ך ה"ל אפ"ה ע"י שנותפות יש להתיר עיי"ש.

ע"כ מפל הני טעמי אם אמת הדבר שהוא הפס"מ יוכל כת"ה להתיר ע"י עשיית שנותפות ממש ובראית ישראל עשיית הגבינות כנלע"ד בס"ד לדינא: ג' בחקתי תרע" ראדמישלא. הק' שמואל ענגיל חופ"ק ה"ל סי' ס' להרב החו"ב בחדר"ת וכו' כש"ת מ' זאב נ"י מוצד"ק פיוונטשיע יצ"ו.

בדבר שאלתו בשומן אנוז ששקה ג"י פלי הדחה והוא הפ"מ אם יש להתירו ע"ו בנטול ברוב: א) לענ"ד קשה מאוד להתיר ע"י בנטול ברוב אף דבאמת מפונש ביו"ד דבשור ששקה ג"י אם נתערב חז בתרי מותר לבשלו עכ"פ כל חתוכה בקדירה לבדו, אף כפר העיר הש"ך דהא הני מבשא"מ ונהי דכ' הפוסקים דבאיסור דרבנן גם מבשא"מ בייבש

בטל כמ"ש הדג"מ וגם כמ"ש הש"ך דש"ה ג"י דהוי רק חנומרת הגאונים יש להתיר ע"י
ביטול ברוב כ"ו בדיעבד אבל לכתחילה להתיר לבטל ברוב אף לאוכלו לבדו יש שני
חששות א' דהוי מבשא"מ וגם דשינף חשש דאין מבטליו איסור לכתחילה ונהי דבשו"ת
רעק"א בסי' ל"ח כ' דנה הוי פנתערב פבר, ולדעת המחבר בסי' צ"ט באיסור דרבנן
מותר להוסיף, אפ"ה י"ל דכ"ז שלא נפרד הדם מן השומן הוי פגוף א' וידוע שיטת
המרדכי דבבא לעולם בתערובות לא בטל וה"ה הכא דבתולדה הדם הוא בתוף השומן
ל"ח פנתערב איסור בהיתר רק הוי פגוף אחד ונהי די"ל כ"ז לענן ביטול דבעי עכ"פ
רוב הותר והסבא דביטול ברוב הוי רק דהרוב יש לו חשיבות טפי מן המיעוט ולכך יש
לו פח לגבור על המיעוט א"כ בבא לעולם בתערובות ל"ש לומר דהרוב יש לו חשיבות
על המיעוט פיון דאין הרוב ניקר בפ"ע שפיר לא בטל, והרא"י דלשי' כמ"פ בביטול בס'
מועיל אף בבא לעולם בתערובות, ע' בנובי"ת ובספר ב"ט ואף לשי' היד אפרים והישי"ע
וכ"ה בשו"ת השיב משה דגם בביטול בס' פיון דמקרחין לבוא לביטול הפמות ברוב לא
בטל בבא לעולם בתערובות אפ"ה י"ל הכא לשי' המחבר דס"ל באיסור דרבנן שנתערב
מותר להוסיף אף היכי דליכא רוב היתר רק אפי' ברוב איסור ג"כ מותר להוסיף וחו"ו
דאם יש עכ"פ בהתערובות היתר מה שוב מותר להוסיף א"כ ה"ה די"ל בדם הנבלע
בשומן אף דא"א לומר דהשומן הוי חשיב טפי מן הדם אפ"ה עכ"פ ל"ח בכלל איסור
בעין ושוב י"ל דמותר להוסיף וכה"ג מציינו ביו"ד סו' קכ"ז ברמ"א ובט"ז דניקור הגיד
ל"ח איתחזק פיון דאינו רק כמעיד שנתפרד האיסור מן ההיתר עיי"ש: ב) אף באמת פבר
כ' הפמ"ג בפתיחה למליחה ובסי' ס"ט דשומן שש"ה ג"י מיקרי איסור בעין וי"ל בכוננתו
דבשלמא שם בסי' צ"ט שנתערב האיסור א"כ עכ"פ נעשה שינוי בהאיסור דמתחילתו
הי' בעין בפ"ע ואח"פ שנתערב נתמעט חשיבתו שפיר מותר להוסיף אבל הכא
דבתולדה הוא מעורב בהשומן א"כ לעולם לא נתמעט מחשיבתו שפיר י"ל דהוי פאסור
בעין ואסור לערבו אף באיסור דרבנן וכעין זו כ' בתוס' יבמות דצ"ח דדבר שהי' בשריפה
ואח"פ נתמעט משריפה ונשאר על פרת חשיב קלש איסורו עיי"ש אולם גם לשי'
הגרעק"א דנה הוי רק פמוסיף אפ"ה י"ל דעכ"פ בעי' ס' דאז עכ"פ יש שיעור ביטול
ושפיר באיסור שהו"א רק מחנומרת הגאונים יש לסמוך אשיטת המחבר דמותר להוסיף
אבל ע"י ביטול ברוב הוי ס"ס לאיסור שפמא פדעת הרמ"א דגם באיסור דרבנן במבשא"מ
בעי' ס' ובפרט שיוכל לצמוח איסור תורה ע"י עירווי כמ"ש הפמ"ג בסי' ס"ט ושפמא
פשיטת הרמ"א דגם באיסור דרבנן אסור להוסיף ובפרט די"ל דהכא הוי כמעורבו בנדים
ולע"ע קודם הביטול לא חזי לאכילה ובמקום דיש ס"ס לאיסור לשי' המלמ"ל גם
בדרבנן אזלינן לחומרא ע"כ לענ"ד גם הגרעק"א לא התיר רק לערבו בס' אבל לא ע"י
ביטול ברוב הן אמת דבשו"ת מהרש"מ ח"ג סי' רי"ז משמע דיש מקום להתיר גם ע"י
ביטול ברוב לבשל כל חתיכה בקדירה לבדו אף באמת דבריו תמוהים דמוכח מדבריו
דלשי' הרא"ש מותר לבשל ביחד ובאמת ז"א דבמבשא"מ דבאמת נו"ט בנודאי דאף אם
נתבטל ביבש מ"מ אם השתא נו"ט אסור דהש"ך אינו מקיל רק לאכלו ביבש בזה אמרי'
דבאיסור דרבנן ל"ג שפמא יבשלו ויתן טעם אבל באמת אם מבשלו ונו"ט בנודאי אסור
ע"כ דבריו שם צ"ע אבל עכ"פ מדבריו שם מוכח דמתיר אף לבשלו לבדו ע"כ מי שירצה
להתיר ע"ו ביטול ברוב ולבשל כ"א לבדו בקדירה אחרת יש לו על מי לסמוך אבל אנכי

מִירָאֵי הוֹרָאָה אֵין רְצוֹנֵי לְהַתִּיר עֵיִי בִיטוּל בְּרוּב כְּנַלְע"ד בִּס"ד לְדִינָא וְעִיּוֹן בְּסִפְרֵי ח"ג
ס' נ"א: ה' וְיָשֵׁב תִּרְע"ד רֵאדְמִישְׁלָא יצ"ו.

הק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל ס' ס"א לְהֶרֶב הַה"ג וְכו' כַּש"ת מ' לִיבוּשׁ הוֹרְוּיָן וְ"ל
מוֹצַד"ק לְאַנְצִיט יצ"ו. בְּדָבָר שְׁאַלְתוּ בְּפִנּוּיָה שְׁהֶרְתָּה לְזִנּוּנִים וְאוּמָרְתָּ פִי שְׁנֵי אֲנָשִׁים זָנוּ
עִמָּה זֶה זֶה וְהַנּוֹאֵף שְׁנֵי מוֹדָה לְדַבְרֵיהָ וְרוּצָה לִישָׂא אוֹתָהּ לְאַשָׁה אֵי מוֹתֵר לִישָׂא אוֹתָהּ
בִּימֵי עֵיבוּר וְהַנְּקָה זֶה תִּנְרָף הַשְּׂאֵלָה: א) וְהִנֵּה בְּדָבָר זֶה יֵשׁ כַּמָּה צְדָדֵי הֵיתֵר א') יְדוּעַ
דַּעַת הַפּוֹסְקִים הַמְתִּירִין בְּמִזְנָה וְהַטַּעַם אוֹ כַּמ"ש הַר"י מִינְיָן מִשׁוּם דְּמִזְנָה לֹא שְׂכִיחַ
וּבְמִקְלָתָא דַּל"ש ל"ג רַבְּנָן וְנִהֵי דְזִנּוּת בְּלֹא עֵדִים וְהַתְּרָאָה שְׂכִיחַ מ"מ שְׁתַּתְּעֵבֵר בְּזִנּוּת
ל"ש כַּמ"ש הַנוּב"י ס' י"ח אוֹ דִּי"ל הַטַּעַם דְּבִזְזוּנָה לֹא מְשַׁתְּעַבְּדָא לְהַנִּיק וְדָמִי לְגְרוּשָׁה
דְּמַתִּיר הַר"ש הַזְּקֵן אוֹ כַּמ"ש הַבֵּית מֵאִיר דְּבִזְזוּת אֵף אִם נֶאֱסָר לָהּ לְהִינָשָׂא מ"מ תַּתְּעֵבֵר
עֵיִי זָנוּת וְלֹא יִתְקַיֵּים תַּקְנַת חו"ל וְהִנֵּה לְשִׁי הַמְתִּירִין בְּזִנּוּת יֵשׁ לְעִיּוֹן אֵי גַם מִזְנָה
מְעוֹבְרַת מוֹתֵרַת וְהִנֵּה הַרְמַב"ם פ"ג מְגִירוּשִׁין כ' בְּמַעְוָבֶרֶת הַטַּעַם לְאַיְסוּר מִשׁוּם דְּחִסָּא
וְתַמְהוּ עָלָיו מַש"ס יְבָמוֹת דַּמ"ב דְּפָרִיף דְּחַבְרֵיהָ נְמִי חֲזִינְס וּמִשְׁנֵי דְסַתָּם מְעוֹבְרַת לְמַנִּיקָה
קַיִימָא וּמוֹכַח דְּעִיקָר הַטַּעַם מִשׁוּם דְּסוֹפָה לְהִיּוֹת מְנִיקָה וּבְאַמַּת לַפַּמ"ש בְּשׁו"ת שְׁבוּת
יַעֲקֹב ח"א ס' צ"ה דְּהַרְמַב"ם ס"ל דְּבְאַמַּת מִטַּעַם דְּסוֹפָה לְהִיּוֹת מְנִיקָה הִי רִשָּׁאֵי עַכ"פ
לְקַיִימָה עַד שְׁתַּלַּד וְשָׂמָא תַּפִּיל רַק דַּס"ד דְּהַש"ס דִּיחֹס עַל הַנּוֹלָד וּמִשְׁנֵי דְכִיּוֹן דְּאַחַר
שְׁתַּלַּד יִצְטָרֵף לְגְרוּשָׁה וְשׁוֹב חֲזִינְשִׁינּוּ לְדַחֲסָא פְּדֵי שְׁלֵא יִצְטָרֵף לְגְרוּשָׁה עֵיִי וּלפ"ז יוֹצֵמַח
דְּהִיכִי דִּלֹא יִצְטָרֵף לְגְרוּשָׁה בִּימֵי הַנְּקָה כְּמוֹ בְּמִזְנָה לְשִׁי הַמְתִּירִין אוֹ בְּגְרוּשָׁה לְשִׁי הַר"ש
גַם בִּימֵי עֵיבוּר מוֹתֵר אֵף נִשְׁי הַרְמַב"ם ז"ל: ב) וּבְאַמַּת י"ל דְּבָרֵי הַרְמַב"ם בְּאַנְפֵּן אַחַר
וְיִהְיֶה מְיֻנָּשׁ ג"כ שְׁנֵי הַסּוֹגִיּוֹת מִיְבָמוֹת לְכַתְּנוּבוֹת דְּבִיבָמוֹת מְפֻרָשׁ סַתָּם דְּמַעְוָבֶרֶת
וּמְנִיקָה אֲסוּרָה וְלֹא קָבַע שְׁיַעוּר וּבְכַתְּנוּבוֹת מְפֻרָשׁ דְּאַסוּר כַּד"ח וּכְכַר הַרְגִישׁ בְּזֶה בְּנוּב"י
וּמַחֲלֵק בֵּין אֲלֻמָּנָה לְגְרוּשָׁה וְהַנְּלַע"ד דְּבְאַמַּת כְּכַר כ' הַמְפֻרָשִׁים דְּרוּב וְנִלְדוּת א"צ
לְהַנְּקָה כַּד"ח וּבְפָרֵט הִיכִי דְּכְכַר גְּמַלְתוּ וְרַק דִּישׁ לְחוּשׁ שְׂמָא צָרִיף עוֹד לְהַנִּיק דְּזֶה הוּא
עִיקָר הַחֲשָׁשׁ וְלֹא בְּשִׁבִיל אֲשָׁה אַחֲרַת וְכַמ"ש הַתּוֹס' אָבֵל עַכ"פ ל"ח טְפִי מְחַשָּׁשׁ מִיעוּט
וְרַק דְּבַפְק"נ חוֹשְׁשִׁין לְמִיעוּט וּל"מ רַבָּא וְלְכַאוּרָה י"ל דְּהָא דַּל"מ רַבָּא בַּפְק"נ כ"ז
בְּמַפְקָם אֵת הַגַּל דְּשָׁם בְּנוֹדָאֵי הַדְּבָר נֹגַע לַפְק"נ וְרַק הַסְּפֵק אִם זֶה הוּא יִשְׂרָאֵל דְּמַצְנָה
לְהַתִּיּוֹתוֹ בְּזֶה שְׁפִיר י"ל פִּינּוּ דְּבְנוֹדָאֵי הַדְּבָר נֹגַע לַפְק"נ וְיֵשׁ עַכ"פ מִיעוּט שְׁהוּא יִשְׂרָאֵל
מְחַוְיָבִים לְחוּשׁ לְמִיעוּט וְכַמ"ש בְּתוֹס' יוֹמָא דְּפ"ה דְּאַנּוּ מוֹזְהָרִים שְׁבָשׁוּם אֲנֵפֵן לֹא יִגִיעַ
לִידֵי פַק"נ מִיִּשְׂרָאֵל וְכֵן בְּהָא דְּמַפָּה או"א הַקְּשׁוּ ג"כ דְּנִימָא דְּאֵין הוֹלְכִין בַּפְק"נ אַחַר רַבָּא
הַתָּם ג"כ שְׁפִיר הַקְּשׁוּ פִינּוּ דִישׁ עַכ"פ מִיעוּט שְׁהוּרָגִין שְׁלֵא פְּדִין יֵשׁ לְחוּשׁ לְמִיעוּט וְאַפ"ה
כ' הַפּוֹסְקִים דְּהַתָּם הַטַּעַם דְּרְצוֹן הַתּוֹרָה שְׁלֵא יָפָה אֵת מִי שְׁהָרוּב נוֹטָה שְׁהוּא אָבִיו וְדָמִי
לְסַבְרַת הַפְּנִי בְּהָא דְּנָקִי וְצָדִיק אֵל תִּהְרָג וּמִיּוֹשֵׁב בְּזֶה קוֹשֵׁיַת הַתּוֹס' חוֹלִין דְּצ"ו בְּהָא
דְּאַסִּימְנִים לֹא קְטָלִינּוּ עֵיִי"ש אָבֵל הֵכָא דִישׁ ס' אִם הַדְּבָר נֹגַע פְּלֵל לַפְק"נ וְהָרוּב נוֹטָה
שְׁלֵא יִסְכֵּן הַנּוֹלָד בְּזֶה בְּנוֹדָאֵי דַא"צ לְחוּשׁ שְׂמָא יִצְמַח בְּזֶה פַק"נ, וּלפ"ז י"ל דְּבִש"ס
יְבָמוֹת דְּרָצָה הַש"ס מְתַחֲלָה לֹמַר הַטַּעַם מִשְׁנָה דְּחִסָּא וּפְרִיף הַש"ס דִּידִין נְמִי וּמִשְׁנֵי
מִשׁוּם דְּחִינְס וּפְרִיף דְּחַבְרֵיהָ נְמִי דְּהָא מוֹזְהָר עַל הַרִיגַת עוֹבְרִין וְע"כ דְּהַמְתַּרְץ שְׁתִּירֵץ
דְּבִדִּידִין הַטַּעַם מִשׁוּם דְּחִינְס סוֹבֵר דְּבִדְחַבְרֵיהָ עַכ"פ יֵשׁ חֲשָׁשׁ שְׂמָא יִהְרָגוּ שְׁלֵא בְּמַתְּפוּן
דְּנִהֵי דְּבִדְחַבְרֵיהָ נְמִי שְׁיָיֵף לֹמַר דְּחִינְס פְּדֵי שְׁלֵא יַעֲבוּר אִיסוּר דְּהוֹרָג עֵיבוּר אָבֵל עַכ"פ

פינון דאינו חניס כמו על דידן' שוב י"ל דבדחבר' יש חשש שמא יהרגנו שגא במתפונן
וא"כ צ"ב מאי פריה הש"ס בדחבריה נמי הרי באמת גם התרצון ידע מזה ואפ"ה חניש
שמא יהרגנו שלא במתפונן הואיל דעכ"פ אינו חניס כמו על דידן' ועכצ"ל בכוננת
המקשה דס"ל דזה הוי רק חשש מיעוט וכינון דמוכח מסוגיא דהכא דלא קבע זמן כד"ח
דכל האיסור הוי רק כ"ז שמניקתו אבל בגמלתו מותר ונהי דיש חשש שמא צריה עוד
להניק אפ"ה אמרי' פינון דהוי רק חשש מיעוט ובכה"ג דהוי ס' אי יש פלל פק"נ בזה ל"ח
למיעוט א"כ שוב גם בדחבריה א"צ לחוש למיעוט שמא יהרגנו שלא במתפונן ולקף
מסיק הש"ס דצריה לגרשה משום דסופה להנקה ולקף באמת לא מובא שם שום זמן
אבל בפ"ס דכתובות דמבואר דאסורה כד"ח וחינון דגם בגמלתו פינון דעכ"פ יש מיעוט
וולדות שצריכין להניק כד"ח שפיר חוששין למיעוט הואיל דעכ"פ יוכל לצמות מזה
פק"נ שפיר חוששין למיעוט א"כ ה"ה דיש לחוש לדחפא והינון שמא יהרגנו שלא
במתפונן וא"כ לפי"מ דקיי"ל פסוגיא דכתובות שוב י"ל דגם בגרושה ומזנה מעוברת
אסורה מטעם דחפא ומינוש דברי הרמב"ם לנכון בס"ד ודו"ק: ג) עוד י"ל בפשינוי
הסוגיות מבימות לכתובות דהנה לשי' הר"ש גרושה אינה משועבדת להניק ור"ת אוסר
דנהי דאינה משועבדת להניק אפ"ה פינון דסתם אם מרחמת א"כ בנודאי תניקנו ולפ"ז
י"ל דהיכי דגמלתו א"כ לחוש שמא תינוק זה צריה עוד להניק הוי חשש מיעוט ונהי
די"ל דחשיב פק"נ מ"מ פבר הבאתי דהיכי שיש ס' אם הדבר נוגע פלל לפק"נ שוב י"ל
דניזול בתר רוב אף באמת י"ל דהיכי דנוגע להפקיע זכות ממון ל"מ רובא וכה"ג כ'
המפורשים בטעם דאי"פ חייב משום דבשעת הלנואה זכה בבירור בשיעבוד נכסי הלנה
עד שהנכסים חשיבי אינו ברשותו של הלנה כמ"ש רש"י פסחים דל"א ובקצה"ח סי'
קי"ז שוב מס' א"א להפקיע שיעבודו של המלוה א"כ ה"ה בזה יש לחלק דבאלמנה פינון
דמשועבדת להניק א"כ נשתעבדה לו בשעת הנישואין להניק את הנולד כ"ז שיצטרף
ויש ס' על כד"ח וא"כ היא רוצית להפקיע את השיעבוד ובה פינון שיש עכ"פ מיעוט
שלא נפקע השיעבוד עפ"י הרוב א"א להפקיע את השיעבוד אבל בגרושה דבאמת אין
עליה שום שיעבוד נהי שאסורה להינשא משום דבנודאי תניקנו אבל עכ"פ בגמלתו
אופנתנה בנה למניקה מותרת פינון דיש רוב דלא יצטרף להנקה בכה"ג שפיר מועיל
הרוב ולפ"ז ניחא שינוי הסוגיות דבכתובות נקט רק מניקת שמת בעלה ונקט האיסור
עליה וקבע זמן וביבמות נקט האיסור עליו ואינו נקט מת וגם לא נקט קביעות זמן וכבר
הרגיש בזה בנוב"י ועפ"ז א"ש דוקא שם דרוצה לאסור אף בגמלתו ונתנה למניקה וע"כ
הטעם משום דהוי הפקעת השיעבוד לקף נקט רק באלמנה ונקט האיסור עליה דהטעם
משום דא"א להפקיע שיעבודה אבל ביבמות מייירי כ"ז שמניקתו ולא גמלתו דאז הטעם
דגורם פיסוק חיותא ומדין מערופיא כמ"ש הבי"מ ומקורו מירושלמי ובתוס' סוטה דכ"ו
בזה שפיר אין חילוק בין אלמנה לגרושה דגם בזה שייך עכ"פ פיסוק חיותא דסתם אם
מרחמת ולקף לא נקט האיסור עליה לפי דבזה אין עליה שום שיעבוד וז"ב בס"ד ודו"ק:
ד) נחזור להנ"ל דבמזנה אפי' להמתירין אפ"ה י"ל דמעוברת אסורה לשי' הרמב"ם דנקט
טעם דחפא ואף לשי' השבו"י הנ"ל דבמזנה להמתירין מותר אפי' במעוברת ואפי' לשי'
הרמב"ם מ"מ נדא דהשבו"י בעצמו לא החליט הדבר ועיי"ש בח"ג סי' ק"ח שכ' בעצמו
דיש לאסור וכו' כ' בספר בני אהובה וחוץ לזה ידוע מ"ש הב"ש דאף בצמקו דדיה אפ"ה

בימי עיבור אסורה והנוב"י הוכיח דלשי' הר"ת דאוסר בגרושה מוכרח לומר דגם בציומוק אסור בימי עיבור עיי"ש וגם במזונה הוא פן לפי שעכ"פ שם מעונבת חבירו עליה אף באמת כמ"פ חולקים על הב"ש דלפי מסקנת הש"ס דעיקר הטעם במעונבת משום דלמניקה קנימא שוב לא גרע מימי הנקה, וגם י"ל דמזונה לשי' המתירין עדיף מצמקה דבשלמא בציומוק עכ"פ אם נאסר לה להינשא יתקנים עכ"פ תקנת חז"ל שאסרו להינשא א"כ שפיר י"ל דבמעונבת אסור לא מפעיא לטעמו דהרמב"ם בנודאי דאסור ואף לשאר הטעמים מ"מ פיון שיתקנים התקנה יש לאסור הואיל דעכ"פ שם מעונבת עליו אבל במזונה י"ל בשלמא לפי הטעם דאינה משועבדת אבל באמת עכ"פ יתקנים התקנה אצלה שפיר י"ל דבימי עיבור אסורה בין לשי' הרמב"ם משום דחפסא וכן לשאר הטעמים כמ"ש הנוב"י וכן לטעם דלא נשכיח ג"כ כ' הפוסקים דנהי דלא תיקנו במידי דל"ש אבל עכ"פ גם במידי דל"ש לא הוציאו מכלל התקנה, אבל לפמ"ש הבי"מ דבמזונה בלא"ה תתעבר ולא יתקנים התקנה נאדרבה ע"י זנות יותר יש לחוש להריגת הנולד א"כ פיון דל"ש התקנה אצלה שוב גם בימי עיבור מותר ול"ש לומר לא פלוג הואיל דבזה ל"ש התקנה ל"ש לומר לא פלוג וכמ"ש בתוס' נדה ד"ג ובט"ז אה"ע סי' קי"ט וצא דלהמתירין במזונה י"ל דגם בימי עיבור מותר בין להחולקים על הרמב"ם בין לשי' הרמב"ם וכסברת השבו"י סי' צ"ה ואף לשאר הפירושים ברמב"ם אפ"ה י"ל דגם ע"י זנות שיהי טעם דחפסא וכיון דבאמת הוי רק חשש מיעוט ורק דבפק"נ חוששין למיעוט אבל הקא דא"א לתקן החשש שוב אין לחוש למיעוט, אולם באמת רבו האוסרין במזונה ויש עוד דיעות דזונה גרע מגרושה דהר"ש אינו מתיר רק בגרושה דיש לו אב אבל בזונה לא וכן החליט הנוב"י וא"כ מי בכוחו להכניס ראש בזה ולכאורה יש עוד צד היתר בנ"ד מפתח שזינתה שני פעמים ולשי' איזה פוסקים דבשני פעמים חשיבה מופקרת ובזה מתיר הרמ"א ונהי דגם בזה י"ל דעכ"פ בימי עיבור אסור וכן כ' הנוב"י דבימי עיבור יש לאסור גם במופקרת אבל לפמ"ש לעיל דכיון דבלא"ה תזנה ולא יתקנים התקנה שוב אף במעונבת שרי דל"ש טעם דחפסא דמה לי אם תפעל בזנות או בנשואין בשלמא בסתם מזנה אף אם חשודה אפ"ה י"ל שמה לא תמצא עם מי לזנות אבל במופקרת דטעמו של הר"י מינץ משום דמקשלת הרבים והמזנים עמה חשיבי אנוסים ושפיר לא יתקנים התקנה ושוב יש להקל גם בימי עיבור ובזה ינוח מה שהעיר הבית מאיר דמאי רא"י מש"ס גיטין דל"ח הרי הקא עכ"פ יסתפן הנולד ולפענ"ד הקא הפירוש דכיון דמתזנת לזנות בלא"ה תתעבר ולא יתקנים התקנה ושפיר יש להתיר וגם י"ל לפמ"ש המפורשים דבמופקרת הוי לטובת הי"ד שתינשא להצילו מתערובות עכו"ם וכיון דליכא טובתו בזה שנא תינשא בנודאי דלא דמי לציומוק ומותר אף בימי עיבור אף מי אנכי לחלוק על הנוב"י ז"ל האוסר בימי עיבור אבל עכ"פ יש לחשבו לסניף ובזה יש לדחות דברי כת"ה שכ' דהקא ממנ"פ יש להתיר דאי זינתה עוד הפעם שוב חשובה מופקרת וכוננתו דכיון דאין אשה מתעברת מביאה ראשונה א"כ בנודאי דמן השני נתעברה ונהי דיש לחוש שמה כבר זינתה עוד פעם א' מכבר אם נחוש שזינתה ג"פ שוב מותרת מטעם מופקרת ובאמת ז"א דלשי' הנוב"י בימי עיבור גם במופקרת יש לאסור.

עוד יש צד היתר בנ"ד משום שהיא אומרת שממנו נתעברה ול"ח פלל בגדר מניקת חבירו ואף אם הדבר ס' מ"מ י"ל ס' מניקת חבירו ג"כ מותר כמ"ש המפורשים דהו"ל

ס' דרבנן ואף דהווי ס' פק"נ כמ"ש בשו"ת השיב משה אפ"ה י"ל דגם בס' יפרנסנו והנה
כבר כתבתי דאם נבוא להתיר מטעם מןפקרת יש לדון אי מותר בימי עיבור אף כבר כ'
הבי"מ דבב"פ ל"ח מןפקרת: ה) והנה בגוף הממנ"פ שכ' כת"ה יש להעיר דהא לכאורה
קשה לשי' הסוברים דחשובה מןפקרת בב"פ א"כ היכי משפחת לאסור במזנה דהא ע"כ
דזינתה ב"פ דאל"כ הרי אין אשה מתעברת מב"ר ושוב בב"פ הרי חשובה מןפקרת ע'
שו"ת זכרון יוסף סו' ב' שהוכיח מזה דל"ח מןפקרת רק בזינתה עם ב' אנשים אבל שני
פעמים באיש א' ל"ח מןפקרת, וה"ה די"ל דלמ"ד דב"ע ג"פ ב"ע דוקא עם ג' אנשים
והקא יש לחוש שפא זינתה עוד הפעם עם הראשון דכבר הורע חזקתו ושוב יש לחוש
שפא זינתה עם הראשון לחוד והנולד ממנו ואעפ"כ ל"ח מןפקרת הואיל דלא זינתה עם
ג' אנשים, ובאמת גם הבי"מ כ' פן דב"ע ג' אנשים ובפרט דהבי"מ חוכה לאסור גם
במןפקרת והח"ס ג"כ פי דצריף ישוב גדול עיי"ש, ועוד יש לעורר בנ"ד דידוע דברי
הרמב"ם ז"ל דמי שזינה עם אשה אינו בנו לענין יבום אעפ"י שמודה שפא עליה והעירו
עליו מפ"ח מתרומות הלכה י"ד שפסק לענין תרומה דשדינו הנולד בתר דידן וכו' הב"ח
באה"ע סי' קנ"ו לחלק בין תרומה דרבנן לבין איסור יבמה לשני ד"ת, אולם כבר תמה
הב"ש בסי' קנ"ו על הב"ח מקידושין דע"ג מהא דס' ממזר ובש"ש להקצה"ח כ' לחלק
דבמידי דנוגע רק לגבי עצמו מהני אבל ביבום דנוגע לאחרים ל"מ וכן כ' בשו"ת רח"כ
אה"ע סי' ט"ו יצא לכאורה לפ"ז דבמניקת דל"ח רק איסור דרבנן ונוגע רק לנפשו שפיר
מהני ול"ח שזינתה עם אחר ומ"ש מהרי"ו סי' ע"ג די"ל שפא ואמרו קמו רבנן במילתא
כבר דחה הנוב"י ובשו"ת רח"כ עפ"י דברי הש"ס ביבמות דהיכי דא"א למיקם ל"ש
החשש דקמו במילתא אף באמת י"ל כ"ז היכי דלא ידעינן כלל שזינתה עם אחר שפיר
אמרי' דלא חשדינן לאחר שפא עליה די"ל דהוי בכלל אין ס' מוציא מידי ונדאי אבל הקא
דזינתה גם עם הראשון וגם יש מיעוט שנתעברה מב"ר וכמ"ש הר"ן פ"ק דקידושין
בכה"ג שוב יש לחוש שפא זינתה גם אח"כ עם הראשון והנולד מהראשון ובפרט שיש
לדון אגוף הדבר דכ' הב"ש דבזינה עם בתולה דמותר לישא אותה אעפ"י שלא בא עליה
רק פ"א וא"כ הרי י"ל דאינה מתעברת מב"ר ובנדאי דזינתה גם עם אחר וממילא יש
לחוש שפא מהשני נתעברה אפ"ה י"ל פנין דיש חזקה שלא זינתה עוד הפעם ועכ"פ
מיעוט יש שמתעברת מב"ר שוב שדינו בתר דידן ונהי דרובא עדיף מחזקה מ"מ כבר
כ' הנוב"י דהיכי שיש ס' אם נעשה מעשה נגד החזקה שוב רובא לא עדיף וגם י"ל דבעל
בשני כוחות וע' שו"ת שיבת ציון שהביא בזה ממדרש פ' לך, ולכאורה יש לעורר דכיון
דאם ירצה הראשון לישא אותה נתיר לו ואם יגרשה שוב נתירה להשני וא"כ י"ל דחשיב
כמו תרתי דסורי אפי' בדרבנן בשלמא בנידון דהב"ש דלא ידעינן מזנות אחר
שפיר מותרת לו אבל בנ"ד ונדאי דל"ש להתיר משום דחשוב כמו תרתי דסורי, ונהי
די"ל דאף שכתבתי דבדינו דהב"ש מותר אף אם בא על בתולה פ"א כ"ז דוקא היכי דלא
ראינו שנבעלה לאחר אז אמרי' פנין דחזקה שלא נבעלה עוד ובנדאי היא מהמיעוט
דמתעברת מב"ר וגם די"ל דבעל בשתי כוחות אבל הקא דזינתה עם השני שפיר י"ל
דלא נתירה להראשון דנימא מפת הרוב בנדאי הוא מהשני פנין דלא הוי נגד חזקה אפ"ה
אפתי שייך הסברא שכתבתי דכיון דנדאי זינתה פ"א עם הראשון ומיעוט מתעברת
מב"ר שוב יש לחוש שפא גם אח"כ זינתה עם הראשון והנולד הוא מהראשון ובפק"נ

ל"מ רנבא אף באַמַת י"ל דַכְבֵּר הַקְשׁוּ הַרְמַב"ן וְהַרְשָׁב"א ו"ל דלמ"ל טעם דְהַבְחִנָּה תִּפְּוֹק לִי דְשָׂמָא מְעוּבְרַת הִיא וְכ' הַמְפֹרְשִׁים דְכִינּוּ דַעַכ"פ מְסוּפֶק שְׂמָא הוּא בְּנו חֲנִינְס עֲלִיו וַיִּפְרָנְסוּ א"כ ה"ה הָכָא אַם בָּא עֲלֵיהָ אִפִּי פ"א פִּינּוּ דַעַכ"פ מִיעוּט מְתַעְבְּרַת מַב"ר שׁוּב חָשׁוּב עַכ"פ ס' בְּנו שׁוּב חֲנִינְס עֲלִיו הוּאִיל דְבָאָמַת עַפ"י רַב גַּם עַל בְּן חַבִּירוּ חֲנִינְס וְרַק מִיעוּט לֹא חֲנִינְס עַל בְּן חַבִּירוּ וְהָכָא דִּישׁ מִיעוּט שְׁהוּא בְּנו שׁוּב גַּם מִצַּד הַמִּיעוּט וְהִי חֲנִינְס וַיִּפְרָנְסוּ וּמַכ"ש אֲצֵל הַשְּׁנֵי דְהָרַב נוּטָה שְׁהוּא בְּנו וְאַף דִּישׁ מִיעוּט שְׂמָא הוּא מְרַאשׁוֹן מ"מ עַכ"פ הָרַב מְסִייע שְׁהוּא בְּנו וְא"כ בְּנוּדַאי דְחֲנִינְס עֲלִיו וַיִּפְרָנְסוּ וְשׁוּב ל"ש לְוַמֵּר דַּבְּפַק"נ ל"מ רַבָּא ז"א דְהָכָא א"א לְבָא לִידֵי פַק"נ דְכִינּוּ דַגַּם עַל ס' בְּנו חֲנִינְס א"כ בְּנוּדַאי יִפְרָנְסוּ הוּאִיל דְרַב נוּטָה שְׁהוּא בְּנו וּמִמִּילָא לַפ"ז אֲזַדָּא ג"כ מַה שְׁהַעִירוּתִי דִּישׁ לְחוּשׁ וְלוֹמֵר דְהָנִי בְּכָלֵל תְּרַתִּי דְסִתְרִי וּלַפ"ז ז"א בְּשִׁלְמָא אִי הִי הָכָא עֵיקַר הַהִיתֵר מִפְּחַ זֶה שְׂאֵנוּ תוֹלִין שְׁהוּא בְּנו שְׁפִיר הֵינּוּ יְכוּלִין לְהַחְמִיר מִפְּחַ דְחַשְׁבִּיב תְּרַתִּי דְסִתְרִי אֲבָל הַשְּׂמָא שְׁפַתְבְּתִי דְעֵיקַר הַהִיתֵר מְשׁוּם דִּישׁ ס' לְכָל א' מְהֵם שְׂמָא הוּא בְּנו וּבְנוּדַאי חֲנִינְסִי עֲלִיו לְפָרְנְסוּ וְא"כ עֵיקַר הַהִיתֵר בְּנ"ד מְשׁוּם דְאַמְרִי דַע"י שְׁיֵשׁ ס' שְׁפִיר לִיכָּא אָף הַתְּחַלַּת אִיסוּר בְּכַה"ג שְׁפִיר יֵשׁ לְהַקֵּל אָף בְּתַרְתִּי דְסִתְרִי וּכְמ"ש בְּרַשְׁבָּ"א רִישׁ גְּדָה וְכֹן כ' בְּמַהֲרִי"ט לְעַנְיָן ס' מְמַזְר וּז"ב: ו) וְלְכַאוּרָה יֵשׁ לְעוֹרֵר בְּהָא דְכ' הַצ"צ דָּאָם פְּיַחֲשׁ מְתַחֲזֵלָה שְׂלֵא בָּא עֲלֵיהָ וְאַח"כ הוּדָה דְלֹא מְהִימָן מְשׁוּם דְשַׁאחַד"א וְאַף אֲמַתְלָא ל"מ דְשְׂמָא מְחַמַּת שׁוֹחַד מְמוֹן חָזַר בּוּ וְהַנּוּב"י כ' דְאַמְתְּלָא מְהִינִי דַעֲדִינּוּ לֹא גְזוּר עַל נַפְשׁוּ אִיסוּר בְּבִירוּר דְהָא לֹא יַדַע שְׁהִיא מְעוּבְרַת וְגַם שְׁתוּכַל לְוַמֵּר מְנַכְרִי נְתַעְבְּרַתִּי דְלִשְׁיִטְתּוּ מְעוּבְרַת מְנַכְרִי מוֹתְרַת וְהַח"ס כ' דִּישׁ הִיתֵר בְּזֵה הוּאִיל דְמִשְׁכַּחַת הִיתֵר ע"י מוֹפְקֶרַת וּלְפַעַנ"ד י"ל דְאַף א"נ דְבַהוּדָה אַח"כ לֹא יְהִי נֶאֱמָן לְנוֹשְׂאָה בְּתוּף כַּד"ח מ"מ עַכ"פ מוֹעִיל הוּדָתּוּ לְחֵיב א"ע לְפָרְנְסֵי הִילְד וְשׁוּב פִּינּוּ שְׁיֵשׁ מִי לְפָרְנְסֵי הִילְד שׁוּב מוֹתְרַת אֲלִיו אָף אִי לֹא נְתַעְבְּרָה מְמַנּוּ בְּשִׁלְמָא אַם אִי מְקַבֵּל עֲלִיו בְּחֵיב לְפָרְנְסוּ לִיכָּא קְלָא אֲבָל הָכָא דְמַחְזִיב א"ע מְתוֹרַת אָב בְּנוּדַאי דְמַהֲנִי דְבָאָמַת הַעִירוּ הַמְפֹרְשִׁים הָא דְאַסְרוּ בְּגְרוּשָׁה אָף שְׁיֵשׁ לוֹ אָב שְׁיִמְסַמְסֵם לוֹ אַפ"ה פְּתַבּוּ דְכִינּוּ דְהִילְד הוּא אֲצֵל הָאָם וְהִי קְשָׁה לִיתָן דְמִי מְסוּמֵס וּבְזוּנָה פְּתַבּוּ דְנָהִי דְלֹא מְשַׁתְּעַבְּדָא לְהַנִּיק אַפ"ה פִּינּוּ דֵאִין לוֹ אָב לְפָרְנְסוּ גְרַע עוֹד טְפִי מְגְרוּשָׁה דְאַף הַר"ש מוֹדָה בְּזוּנָה אֲבָל הָכָא דְמַחְזִיב א"ע בְּתוֹרַת אָב וַיֵּשׁ מִי לְפָרְנְסוּ בְּנוּדַאי דְחֵיב לְפָרְנְסוּ וְשׁוּב שְׁפִיר מוֹתֵר ג"כ לִישָׂא אוֹתָהּ אָף בָּאָמַת י"ל דָּאָם גִּימָא דְהוּדָתּוּ ל"מ לְכוּנְסָה שׁוּב לֹא יִצְטָרֵף ג"כ לְפָרְנְסוּ דִּיהֵנִי יוּכַל לְהַתְנַצֵּל אַח"כ שְׁבִשְׁבִיל כְּףֵי הוּדָה כְּדִי שְׁיֵהֵן יוּכַל לְכוּנְסָה בְּשִׁלְמָא אִי הִי הַדִּין דְנֶאֱמָן לְכוּנְסָה שׁוּב נְתַקְבְּלוּ דְבָרֵיו בְּתוֹרַת נֶאֱמָנוּת שְׁפִיר לֹא הוּי מוֹעִיל אֲמַתְלָא ע' בְּרַאב"ד פִּי"ח מַהֲא"ב אֲבָל הָכָא א"נ דְלְכוּנְסָה לֹא מְהִינִי דִּיבּוּרוּ שׁוּב יוֹעִיל אֲמַתְלָא וְשׁוּב לֹא יוֹשָׂאֵר הַחֵיב לְפָרְנְסוּ וְשׁוּב אִפְתִּי שְׁיֵיף שַׁאחַד"א וְדְמִי לְהָא דַר"ג דְאַסוּר שְׂמָא תְּהִידֵר בְּהַ הַמְגִיבִית וְאַף לְשִׁי הַסּוֹבְרִים דְלְעַנְיָן חֵיב מְמוֹן ל"מ אֲמַתְלָא ע' קַצָּה ח"ס פ' בְּאַרְיִכוּת וְגַם נוֹדַע שְׁיִטַּת הַרְא"ה דְלְגַרְע זְכוּת אַחֲרִים ל"מ אֲמַתְלָא מ"מ כ"ז הִיכִי דְעֵיקַר הוּדָתּוּ הָנִי לְעַנְיָן מְמוֹן אֲזִי י"ל דַּל"מ אֲמַתְלָא אֲבָל הָכָא בָּאָמַת כְּבֵר הַעִיר שָׁם בְּשׁו"ת צ"צ בְּשֵׁם הַג' רַבְצ"א דְהָא לֹא הוּדָה לְאִיסוּר וְרַק שְׁכ' דַעַכ"פ הִי פְּנוּנְתּוּ לְאִיסוּר וְהַתִּינַח לְעַנְיָן שַׁאחַד"א אֲבָל לְהִיפּוּף אֲמְרִי פִינּוּ דְהוּדָתּוּ לֹא הִי בְּפִירוּשׁ לְעַנְיָן מְמוֹן שׁוּב מוֹעִיל אֲמַתְלָא וְשׁוּב שְׁיֵיף הַסְבָּרָא דְשַׁאחַד"א וְצַדִּיקוּ דְבָרֵי הַצ"צ אָף בָּאָמַת הוֹכִיחַ שָׁם דְמוֹעִיל אֲמַתְלָא וּכְמ"פ

מקילין אף בלי אמתלא פיון דלא הוי איסור ברור דיוכל להיות היתר בנתנה בנה למניקה ונשבעה עד"ר או במופקרת: ז) עכ"פ נחזור לנ"ד די"ל דאף בנודאי זינתה גם עם אחר מ"מ פיון דהרוב נוטה שיהא בנו שוב הוא חניס עליו ובנודאי יפרנסו וכמו דחזינו בגרושה דאף דלא משמעבדא להניק אפ"ה אמרי' אם לא תינשא סתם אם מרחמת ה"ה קא ע"י הספק ומכ"ש מפת הרוב בנודאי יפרנסו יצא דבנ"ד יש לכאורה הרבה צדדי היתר א' שיטות המקילין במזנה ובפרט במזנה שלא התחילה להניק יש להקל טפי דבזה מעולם לא נקרא עליו שם מניקת חבירו והנוב"י סומך א"ע בגרושה שלא התחילה להניק על שיטת הר"ש ונהי דכמ"פ כ' דבזונה יש להחמיר יותר מ"מ כמ"פ מקילין ע' שו"ת זכרון יוסף סי' ד' ואף דדעת הב"ש דבצמקה אפ"ה בימי עיבורה אסורה וכן דעת הנוב"י במזנה דעכ"פ בימי עיבורה אסורה, אפ"ה כפר הבאתי דהרבה פוסקים השיגו על הב"ש דדוקא לפי הסיד דטעם האיסור משום דחפא שפיר גם בצמקה אסורה בימי עיבורה אבל למסקנא דהוי הטעם משום דלמניקה קנימא א"כ בצמקה דל"ש טעם זה גם בימי עיבורה מותרת, ואף לשי' הרמב"ם דכ' טעם דחפא מ"מ רוה"פ חולקים על הרמב"ם וגם לפמ"ש השבו"י במקום דליכא איסור בימי מניקה ל"ש טעם דחפא, ואף א"נ דתמיד שייך טעם דחפא אפ"ה כפר פתבתי דבשלמא בצמקה דעכ"פ אי נאסור לה להינשא בנודאי לא תדחוס היגד שפיר יש לחוש למיעוט דחפא דבפק"נ חוששין למיעוט אבל הקא במעופרת בזנות דכבר כ' הבי"מ דליכא פלל תקנת היגד דבלא"ה תתעבר בזנות א"כ בזנות שייך יותר חשש דחפא מע"י נישואין בנודאי דיש להקל, וגם הרי יש שיטות דבב"פ חשיבה מופקרתונהי דלשי' הנוב"י גם מופקרת אסורה בימי עיבור אפ"ה הרי כפר פתבתי דמעופרת מופקרת מותר גם לטעם דחפא פיון דלא תתקיים התקנה ואף א"נ דל"ח מופקרת רק בג"פ מ"מ באמת שייך הממנ"פ שכ' כת"ה ונהי שפתבתי לעיל דיש לחוש שמה זינתה עוד הפעם עם הראשון מ"מ י"ל דבזה מוקמינן לו בחז"ל דאף שעבר פ"א על איסור נדה לא עבר עוד הפעם ושוב י"ל ממנ"פ אי זינתה עם אחר חשיבה מופקרת ואי לא זינתה עם אחר א"כ הרוב דאין אשה מתעפרת מב"ר מסייע דהיגד הוא מהשני, ובפרט די"ל פיון דעכ"פ הוא יודע בנפשו שזינה עמה ואצל הראשון הי' רק ביאה ראשונה ועפ"י רוב אינה מתעפרת מב"ר א"כ אף שיש לחוש שמה בעל בשני פוחות אבל עכ"פ הרוב נוטה שיהא בנו וא"כ נודאי חניס עליו לפרנסו וכמ"ש בנוב"י סי' כ"ג וא"כ שוב ל"ש לומר דבס' פק"נ ל"מ רנבא ז"א דהקא ע"י הרוב באמת לא יהי שום ענין פק"נ וא"כ פשיטא דמפח זה לחוד יש צד להתיר: ח) ומה שנסתפק כת"ה אי צריכין לכתוב בפנקס העיר לזכרון בעניויתי לא אדע ספיקו הדבר פשוט וברור דצריך לכתוב לזכרון לא מבעיא לשי' הרמב"ם דאף דלא ראינו שזינתה עם אחר אפ"ה ל"מ ליבום א"כ מכ"ש הקא דבאמת זינתה גם עם הראשון ויש עכ"פ מיעוט שנתעברה מהראשון בנודאי דיש לחוש לענין יבום שמה הוא מן הראשון ואף לשי' הרא"ש אפ"ה כ' הנוב"י דדוקא בלא נשאה עד אחר ימי הנקה דאז ל"ש החשש שמה ענ"ב אז שפיר ל"ח ג"כ שמה זינתה עם אחר ומהני גם לענין יבום אבל בנשאה בימי הנקה דאז הי' שייך החשש ענ"ב אף דלענין איסור מניקת ל"ח שמה ענ"ב מ"מ לענין יבום בנודאי דל"מ דחיישינן דילמא משקר עיי"ש א"כ בנ"ד אף לשי' הרא"ש ל"מ ליבום ונהי די"ל דהקא ל"ש החשש ענ"ב פיון שגם היא מודה שזינתה גם עם הראשון וכיון דל"ש החשש

ענ"ב שוב לשי' הרא"ש מועיל אף לענן יבום אפ"ה י"ל פיון דאם הי' אז החשש לענן ד"ת לא הו' נאמן שוב ל"מ לענן יבום ומכ"ש בנ"ד שזינתה גם עם הראשון ומיעוט מתעברות מב"ר וגם וי"ל דבעל בשני כוחות ואף דלענן מניקת מקילין פיון דעכ"פ מפת הרוב חניס עליו לפרנסו אפ"ה לענן יבום ל"מ אף לשי' הרא"ש דלא הקיל הרא"ש רק היכי דלא נודע לנו מזנות עם אחר אבל בנ"ד בנודאי דגם לשי' הרא"ש ל"מ לענן יבום ע"כ פשיטא דצריכין לכתוב זאת לזכרון דיוכל לצמוח מזה פמה כ"מ וכמ"ש הנוב"י קצור הדבר נלע"ד דלענן הנישואין אחר גנדל האיום על הנער ובחומר שבועה אם ישאר בדיבורו שפא עליה ושמראה בעיניו שהילד ממנו יש להתייר להינשא אליו ורק אם אפשר להמתין עד שתלד בנודאי הי' נכון להמתין יען פי צרפנו שיטות המקילין במזנה ובמפקרת ולהנוב"י גם בזה יש לאסור בימי עיבורה ונהי דכבר הוכחתי דאין לחוש במפקרת אף בימי עיבורה מ"מ אם עכ"פ אפשר לצאת יד"ח שיטת הנוב"י מה טוב וגם אם אפשר שלא תניק הנולד רק ליתן למניקת והמניקת תשבע עד"ר שלא תחזור בזה בנודאי הי' נכון וגם אם אפשר שתמתין עוד ג"ח אחר לידתה שתעפר חלבה בנודאי הי' נכון וכמ"ש הנוב"י דבכה"ג גם בגרושה מותר ויען שדבר זה הוא דבר חמור ויש בזה ספנה להמורה כמ"ש התפל"מ ובפנ"י בקו"א ע"כ אם כת"ה עם הת"ח שבעירו יענינו בזה ויצטרף לזה עוד ת"ח מובהק אזי ג"א מצטרף להתיר ולענן חליצה הדבר פשוט דל"מ וצריכים לכתוב זאת בפנקס העיר לזכרון כנלע"ד בס"ד לדינא: א' תשא תרמ"ג פה דיקלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' ס"ב להרב הה"ג וכו' כש"ת מ' יהודה צאנגער נ"י אבד"ק איעטשא יצ"ו. בדבר שאלתו בקצב א' שמביא לעירו לשחוט באומר שאינו רוצה לשחוט ולאכול מזביחת השו"ב שפקהלתו וכעת תובע השו"ב שבעיר הקצב את השו"ב דקהלתכם לד"ת בזה שמשיג את גבולו זה תנרף השאלה: א) וכת"ה הביא הדין המפורש בחו"מ סי' שפ"ו בע"ז דאם הנכרי בא מעצמו להישראל שרי הנה באמת בט"ז שם מוכח דרק היכי דהנכרי רגיל עמו והישראל הולך להנכרי אז אסור ובאמת גם בעהמב"ח ובא אחר ונוטלו ממנו דאסור כ"ז משום דעושה פעולה לילך ולקנות דבר שפבר היפך בה חבירו אבל היכי דהמוכר בעצמו בא להלוקח שיקנה חפץ שפבר היפך בה אחר והמוכר אינו רוצה למכור רק לזה בנודאי דאין הלוקח עובר איסור פלל וגדולה מזו מפורש בש"ס קידושין דנ"ט דאף אם עשה שליח לקנות עבורו ואין המוכר רוצה להקנות להמשלח דיוכל השליח לקנות לעצמו ול"ח רמאי רק במקום דאפשר מחויב להודיעהו עיי"ש ע"כ הדבר ברור דליכא בזה איסור מצד עהמב"ח אף באמת דדונקא בהא דמערופיא דלא הי' להישראל שום שיעבוד על הנכרי שיקנה אצלו ונכסי עפוי"ם הן כמדבר במפורש בש"ס ב"ב דנ"ד עפוי"ם מרי מטא זויז לידו איסתליק לי' ישראל לא קני עד דמטא שטרא לידו ולשי' כמ"פ אף רשע לא מיקרו דדמי למציאה דקיי"ל כר"ת דליכא בזה דין עהמב"ח ואף דשיטת כמ"פ דמיקרי רשע וטעמם דכיון דצריף לשלם לישראל הראשון את הדמים דחשוב עכ"פ כמשכון ביז הראשון ושוב ליכא פסידא להזוכה ושוב י"ל דדמי למו"מ, ועוד פתבו דכיון דהישראל הראשון המציא את ההפקר ע"י מעותיו דמי להא דעני המנקה בראש היות בגיטין ד"ס ונחשיב עי"ז רשע אבל עכ"פ לשי' רוה"פ א"צ לשלם הדמים וממילא ל"ח רשע א"כ שפיר י"ל נהי דאם הישראל

מִןחֶזֶק לְסַחֵר עִם עֲכוּ"ם א' אָסוּר לְיִשְׂרָאֵל אַחַר לְסַחֵר עִמּוֹ אַף דִּי"ל דְדָמִי לְסַחֵרָה
בְּזוּל דל"ח רְשַׁע מ"מ בְּמִיּוֹדֵי דְאוּמַנְתּוֹ בְּכַף אַף בְּמִיּוֹדֵי דְהַפְקָר מִיְקָרִי רְשַׁע כמ"ש בְּתוֹס'
קִידוּשֵׁין שְׁם וּבְתוֹס' ב"ב דכ"א אפ"ה זֶה דְנוֹקָא אִם הוּא מְשַׁתְּדֵל בְּכַף אָבֵל אִם חֲבִירוֹ בָּא
אֲצֵלוֹ א"כ א"צ לְהַפְסִיד רִינוּחַ שְׁלוֹ בְּשִׁבִיל רִינוּחַ שְׁלֵ חֲבִירוֹ דְלֹא גָרַע מְהֵא דְבִשְׁפ"ד הַדִּין
דְיִהְרַג וְאֵל יַעֲבֹר וְאִפ"ה כ' בְּתוֹס' כמ"ק דָּאִם אוֹמְרִין לוֹ הֲנָךְ לְזִרְקָא א"ע עַל תִּינוּק
דְאַמְרִי לְהִיפּוּף מֵאֵי חֲזִית, וְה"ה דא"צ לְהַפְסִיד רִינוּחַ שְׁלוֹ בְּשִׁבִיל רִינוּחַ שְׁלֵ חֲבִירוֹ וְהַתִּינוּחַ
בְּמַעֲרוּפֵיא דָּאִין לוֹ לְהִישְׁרָאֵל שׁוּם שְׁיַעֲבֹד עַל הַנְּכָרִי אָבֵל בְּשׁו"ב שְׁקִיבְלוֹ אוֹתוֹ בְּנֵי
הָעִיר וְאֲנָשֵׁי יָשׁוּב שְׁכָל מַה שְׁיַצְטָרְכוּ לְשַׁחֲטוּ אֲצֵלוֹ א"כ הָרִמְבוֹנָאָר בְּש"ס גִּיטִין
ד"ל דָּגַם בְּמִפְרִי פְהוֹנָה חֲשִׁיב פְּזָה פְּכָר וְע' תוֹס' ב"מ ד"ו ע"ב, וּבְפֶרֶט דְבְדָבָר הַנַּעֲשֶׂה
בְּרַבִּים א"צ קִנְיָן כְּמִפְרָשׁ בְּחו"מ ס' קס"ג וּבְחו"מ ס' ש"ל"ג וְס' ש"ל"ד וּבְפֶרֶט בְּשׁו"ב
שְׁעוֹקֵר דִּירְתוֹ מְמָקוֹם לְמָקוֹם הָי פְּפוּעֵל ע' שׁו"ת ח"ס יו"ד ס' ר"ל וּבְחו"מ ס' כ"ב
שכ' כּוֹ גַם לְעַנְיָן רַב דְנָהִי דְמִפְרָשׁ בִּיּו"ד ס' רמ"ה דִּישׁ סוֹבְרִים דִּיּוֹכֵל רַב אַחַר לְבוֹא
וְלִיקַח פָּרַס מֵאֵינֵין וְקִידוּשֵׁין אַפ"ה עֲכָשְׁיוֹ שְׁהַמְנַהֵג שְׁמַקְבְּלִים רַב מִמֶּק"א וְעֵיקָר מְחִינְתוֹ
הוּא מְרַבְּנוֹת לכ"ע יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם הַשְּׁגָתָ גְּבוּל, וְלֹא גָרַע מְהֵא דְקִאָמַר בְּש"ס ב"ב דכ"א
שְׁאֵנִי דָּגִים דִּיהָבּוּ סִרְיָהוּ, א"כ ה"ה בְּשׁו"ב ג"כ דִּינָא הָכִי וְגַם הָרִי פְּכָר זָכָה מְדִין
סְטִימָתָא וּבְפֶרֶט שְׁדָרָף לִיתָן כּוֹנְסוֹת בְּנוֹדָאֵי דְזָכָה בְּכָל הַכְּנֻסוֹת וּמִמִּילָא אִם קַצַּב מְשָׁם
מוֹלִיף לְשַׁחֲטוּ לִמֶּק"א הָי פְּפוּסָק חִיּוֹתוֹ לְשׁו"ב זֶה וּבְפוּסָק חִיּוֹתָא לְגַמְרִי הָרִי מִפְרָשׁ
בְּש"ס שְׁם דְאָסוּר לְהוֹשִׁיב חֲנוּת בְּצַד חֲנוּתוֹ שְׁל חֲבִירוֹ וְדַעַת הִיש"ש דָּגַם בְּגַרְמָא בְּנִיזְקִין
אַף דְפֶטוּר אַפ"ה אֵיכָא אִיסוּר תוֹרָה ע"כ לְדִינָא אִם רַק בְּמַקְרָה מוֹלִיף לְשַׁחֲטוּ לִמֶּק"א
וְאִינוּ מִתְכּוֹנִין לְהִזִּיק לְשׁו"ב זֶה פְּשִׁיטָא דְמוֹתָר לְשׁו"ב אַחַר לְשַׁחֲטוּ אָבֵל בְּתַמִּידוֹת
וּבְכּוֹנְנָה לְהִזִּיק פְּשִׁיטָא דִּישׁ בְּזֶה אִיסוּר גְּמוּר וְהָרִי גַם בְּמִזִּיק שְׁיַעֲבֹדוּ שְׁל חֲבִירוֹ נָהִי
דְפֶטוּר מ"מ יֵשׁ בְּזֶה אִיסוּר תוֹרָה, וּמִצִּינוּ בְּש"ס דְהַמְשִׁיא עֲצָה לְמַכּוֹר בְּנֻכְסִים מוּעָטִים
הָי רְשַׁע וְע' תוֹס' פְּתוּבוֹת דפ"ו דְאָסוּר לְהַשִּׁיא עֲצָה לְמַחֲוֹל הַחוּב בְּמַכּוֹר הַשְּׁט"ח וְעִי"ש
בְּרַש"י פְּתוּבוֹת דפ"ה ע"ב בד"ה מְכָרָה וְנִתְנָה קִיָּים, א"כ בְּכַה"ג בְּנוֹדָאֵי דְאָסוּר לְהוֹשִׁיב
הַשְּׁנִי לְגָרוּם הִיזִיק לְשׁו"ב שְׁבַעִיר הַקָּצַב זוּלַת אִם יֵשׁ לְהַטְבִּיחַ אֵיזָה עֲרַעוּר עַל הַשׁו"ב
שְׁבַעִירוֹ אִזְ נָהִי דָּאִין מְסַלְקִין לְשׁו"ב וּש"צ בְּשִׁבִיל קוּל רִינוּן מ"מ כ' בְּשׁו"ת ד"ח דְמוֹתָר
לְקַבֵּל עוֹד שׁו"ב וּכְהָא דְחו"מ ס' תכ"א בְּמִשְׁרַת שְׁיַצָּא עָלָיו קוּל רִינוּן דִּיּוֹכֵל לְסַלְקוּ
תוּה"ז וּמכ"ש דִּיּוֹכֵל לְשַׁחֲטוּ בְּעִיר אַחֲרַת כְּנַלַע"ד בְּס"ד לְדִינָא: ג' וַיִּגַּשׁ תר"ע רַאדְמִישְׁלַא
י"ו.

הק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל ס' ס"ג לְהַרְבַּח חו"ב וְכו' כש"ת מ' אַבְרָהָם עֲפֶשְׁטֵיין נ"י
מוֹצַד"ק לִיטוּוִיסק יצ"ו. בְּדָבָר שְׁאֵלְתוֹ בְּקַהֲלֵתְכֶם עֲשׂוּ הַקְהֵל בְּצִירוּף הַבַּד"צ אִיסוּר
שְׁקִמַח שְׁל פֶּסַח אֲשֶׁר יִקְנֶה מִי מְשָׁם בְּעִיר אַחֲרַת וְלֹא אֲצֵל הַקְהֵל יְהִי אָסוּר פְּחֻמֵץ גְּמוּר
וְאֵירַע אֵיזָה אֲנָשִׁים שְׁעַבְרוּ עַל הָאִיסוּר וְהִבִּיאוּ לְהֶם קִמַח מְעִיר אַחֲרַת וְאָפוּ מִצּוֹת מְקִמַח
הַלְזוּ בְּתַנּוּר וּבְתוֹף מַעַל"ע לְאַפְיִית מִצּוֹת הַלְלוּ אָפוּ עוֹד בְּתַנּוּר הַנְּ"ל אֵיזָה אֲנָשִׁים מִצּוֹת
מְקִמַח שְׁל הַקְהֵל וְנִסְתַּפֵּק כַּת"ה כְּעַת רֵאשִׁית אִם יֵשׁ מְשָׁם בְּהָאִיסוּר שְׁעַשׂוּ הַקְהֵל בְּצִירוּף
הַבַּד"צ וְגַם אַף אִם יֵשׁ מְשָׁם בְּהָאִיסוּר אִם יֵשׁ לְאַסוֹר הַמִּצּוֹת מְקִמַח שְׁל הַקְהֵל שְׁנֵאָפוּ
בְּתוֹף מַעַל"ע לְאַפְיִית הַמִּצּוֹת מְהַקְמַח שְׁהוּבָא מְעִיר אַחֲרַת אִם יֵשׁ לְדוּנוֹ כְּדִין תַּנּוּר שְׁבַלַע
אִיסוּר זֶה תוֹרָף שְׁאֵלְתוֹ: א) וְהִנֵּה בְּגוֹף הַקְמַח שְׁהוּבָא מְעִיר אַחֲרַת נִגְדַת הַקְהֵל

והבד"צ פשיטא דאסור דתקנת הקהל חל אף מיעוט הצבור המוחים בהסכמתן כמפורש ב"ד סי' רכ"ח סעיף ל"ד ועיי"ש בסעיף ל"ג דמפורש דגם בנשבע שלא לכנוס בתקנת הקהל דלא חל השבועה ובט"ז שם כ' לחלק דאם הוי למיגדר מילתא אף התרה א"צ דלא חל כלל השבועה ונדמי לנשבע לבטל את המצוה ואם התקנה הוי רק בדבר הרשות חל השבועה ובעי התרה ולקבל עליו תקנת הקהל ובאמת ביד שאול שם תמה גם בזה די"ל דגם בכה"ג א"צ התרה עיי"ש מבואר דתקנת הקהל חל בכל מיני וגם במידי דאיפא רוןחא להאי ופסידא להאי דיש מחלוקת בפוסקים אי הרוב פופין להמיעוט כפונדע מדברי המרדכי פ"ק דב"ב אפ"ה כ"ב כ"ה רמ"א חו"מ סי' ב' דעכ"פ מצד המנהג הרוב פופין למיעוט ומכ"ש היכי דהוי בהסכמת הרב אב"ד והבד"צ דאלים תקנתו מתקנת הקהל כמפורש בחו"מ סי' רל"א א"כ פשיטא דתקנת הקהל בצירוף הבד"צ בפרע לענין קמחא דפסחא שהמנהג בכל תפוצות ישראל ושהוא מסור תחת השגחת הבד"צ בנודאי דחל האיסור על הקמח שהובא מעיר אחרת וע' שו"ת ח"ס יו"ד סי' ה' מ"ש בזה: (ב) אף מה שנסתפק על מצות שנגאפו בתוך מעל"ע לאפייית המצות מקמח שהובא מעיר אחרת אי יש לדון בזה פדין תנור שבלע איסור הגה לכאורה מפורש ב"ד סי' רט"ז סעיף ט' דהאומר קונם בשר זה עלי או קונם בשר שאני טועם אסור אף בתבשיל שיש בו טעם בשר ונזנין דאם אסר עליו בשר בנדר אסור אף בדבר שיש בו רק טעם בשר לחוד ועיי"ש בפת"ש סק"ד שכ' בשם שו"ת תש"ח דאף אם בישל תבשיל בהקדירה שנתבשל בו בשר אז גם התבשיל אסור מכח הבליעת בשר שיש בהקדירה דכיון דטע"כ א"כ כמו דאמרי' דבאסר עליו בשר אסור גם בטעם של בשר א"כ ה"ה דאסור בטעם הנפלט מקדירה ורק אם בישלו בשר בקדירה קודם לנדרו אז אין לאסור התבשיל שנתבשל עכשיו משום דהוי נטבנ"ע דהיתרא עיי"ש עכ"פ מבואר דאם אסר עליו דבר בנדר ובישלו דבר זה בקדירה שיש לאסור מה שנתבשל בו אחר"כ מכח בליעת הקדירה וא"כ לפ"ז גם בנ"ד פיון דחל האיסור על הקמח הנ"ל וממילא נאסר גם התנור ושוב יש לאסור המצות שנגאפו תוך מעל"ע לאפייית המצות מקמח הנאסר ובאמת מבואר בפמ"ג יו"ד סי' צ"ג בקהל שאסרו שחיטת השוחטים עד זמן פלוני דאם בישלו בהפלים בתוך זמן האיסור מותר לבשל בהפלים אחר פלות הזמן אם כבר עבר זמן האיסור דל"ש הגזירה אטו ב"י משום דעכשיו כבר פלה זמן האיסור ולא משפחת שיהי' איסור תורה בתבשיל זה ולכך הוכיח הפמ"ג דבקדירה שבישלו בה חמץ בפסח אז אחה"פ פשהוא אב"י הפלי מותר לבשל בו לכתחילה עכ"פ נשמע מדבריו דבאוסר עליו שחיטת פלוני ובישלו בשר משחיטת פלוני בקדירה דנאסרה הקדירה והתבשיל שבישלו בהקדירה בעודו ב"י אסור ואף פשאינו ב"י אם עדיין לא פלה זמן האיסור אסור לבשל בקדירה הלז אולם בשו"ת ברית אברהם יו"ד סי' י"ז כ' דבגזירת ציבור על בשר שיהי' אסור אין החשש לאסור הפלים דדוקא בנדר דשייך שאחד"א יש מקום לאסור הפלים אבל באיסור שגזרו הציבור הרי ל"ש שאחד"א דא"א להיתר להיעשות טריפה ואין בזה רק דין חרמי ציבור ובחרמי ציבור לשי' מהראנ"ח אזלינן בתר לשון בני אדם ובלשון בני אדם מפורש בסי' רט"ז דאין הטעם בכלל בשר עיי"ש ומוכח לכאורה דהפמ"ג והבר"א פליגי אף באמת י"ל דלא פליגי ונניחזי אנו בשלמא באוסר עליו בשר בנדר דחל האיסור על גוף באמת דנדר חשוב איסור חפצא ונשפיר גם מה שנתבשל בהקדירה אחר שנתבשל בה

בְּשֵׁר נֶאֱסָר מִפֶּחַ בְּלִיעַת הַקְדִּירָה הַנֶּכְנָס לַהַתְבָּשִׁיל אֲבָל בְּחֶרְמֵי צָבוּר דְּלֹא הָוֵי הָאִיסוּר
עַל הַחֲתִיכָה רַק הֵטִילוּ חַיּוֹב עַל הַגְּבֵרָא וּבִזְהָ אֲזִלְיָנָא בְּתַר לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם וּבִלְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם
אִין הִטְעָם בְּכֻלָּל בְּשֵׁר וְכֵן מְפֹרָשׁ לְהַדְיָא בַתְּב"ש ס' ל"ט סק"ב לְעַנְיָן אִיבֵד הַרְיָאָה
בְּמִזִּיד דְּהִיכִי דְהָוּוּ שְׁמֵי אִיסוּר עַל הַחֲתִיכָה אַז גַּם הַכְּלִים אֲסוּרִים אֲבָל אִם הָאִיסוּר הָוֵי
רַק עַל הַגְּבֵרָא מִפֶּחַ קָנָס אַז הַכְּלִים מְוַתְרִים וְאוּ דְאֶפְתִּי צָרִיךְ בְּיָאוּר דַּא"כ בְּהָא דְגָזְרוּ
הַקְהָל שְׂלֵא יִשְׁחַנֹּט רַק פְּלוּנֵי אַמְאֵי אוּסְרֵי הַפְּמ"ג מִפֶּחַ בְּלִיעַת הַכְּלִים הָרִי גַם זֶה ל"ח טְפִי
מְחֶרְמֵי צָבוּר דְּהָוֵי הָאִיסוּר רַק עַל הַגְּבֵרָא וְשׁוֹב לֹא הִי לְנוּ לְאַסְנֹר הַכְּלִים אַךְ בְּאַמַּת
הַדְּבָר נִכּוֹן דְּהֵתֵם בְּשִׁחִיטָה אִם הַקְהָל הֵטִילוּ חֶרֶם שְׂלֵא יִשְׁחַנֹּט רַק פְּלוּנֵי וְלֹא אַחַר א"כ
שְׁיִיךְ לֹמַר אַעל"מ וְכַמ"ש בַּחוּו"ד יו"ד ס' א' וְשׁוֹב חֲשִׁיב כְּנֶחֱרָה וְשִׁפִּיר חֲשׁוֹב כְּאִיסוּר
חֶפְצָא וְשִׁפִּיר גַּם הַקְדִּירָה נֶאֱסָרָה אֲבָל בְּצָבוּר שְׁגָזְרוּ עַל דְּבָר שְׂלֵא שְׁיִיךְ בּוּ אַעל"מ שִׁיב
ל"ח כְּאִיסוּר חֶפְצָא רַק אִיסוּר גְּבֵרָא וְכַמוֹ בְּנִידוֹן שְׁל הַבְּר"א שְׁפִיר י"ל דְּלֹא אָסְרוּ רַק
גוּף הַדְּבָר אֲבָל הַקְדִּירָה לֹא נֶאֱסָרָה וּז"ב יֵצֵא דֵהַפְּמ"ג וְהַבְּר"א לֹא פְּלִיגִי וּמִמִּילָא גַם
בַּנ"ד נְהִי דְהוֹכַחְתּוּ דְהָאִיסוּר שְׁגָזְרוּ הַקְהָל וְהַבְּד"צ חָל עַל כָּל בְּנֵי הָעִיר אֲבָל עַכ"פ לֹא
אָסְרוּ רַק גּוּף הַקְּמַח שְׁל עִיר אַחֲרַת אֲבָל לֹא אָסְרוּ אֶת הַתַּנּוּר דְּבְחֶרְמֵי צָבוּר בְּמִידֵי דַל"ש
אַעל"מ אֲזִלְיָנָא בְּתַר לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם וּבִזְהָ אִין הִטְעָם בְּכֻלָּל כְּנֹז"ל וּבְפֶרֶט שִׁי"ל דְּאָף אִי
הִי לְנוּ עוֹד ס' בְּדָבָר אַפ"ה פִּינֵן דְּבְלִיעָה מְכָלִי בְּלֹא רוּטָב אִינוּ יוֹצֵא רַק כ"ק כְּמִבְּנֹאֵר
בִּיּו"ד ס' ק"ה וְדַעַת שׁו"ת דְּרַכִּי נִוְעָם ס' ה' דְּכָל אִיסוּר שְׂאִינוּ אוּסְרֵי טְפִי מַכ"ק לֹא
מִיקְרֵי טְפִי מֵאִיסוּר דְּרַבְּנָן וְא"כ י"ל ס' דְּרַבְּנָן לְקוּלָא דְשִׁמְאָה הַלְכָה כְּשִׁיטַת הַבְּר"א
דְּבְחֶרְמֵי צָבוּר אִין הָאִיסוּר רַק אַגּוּף הַדְּבָר וְלֹא הַבְּלִיעָה ע"כ מְכָל הֵנִי טְעָמֵי נִלְע"ד
דְּהַמְצוּת שְׁנֶאֱכּוּ מְקַמַח שְׁל הַקְהָל אַךְ שְׁנֶאֱכּוּ בְּהַתַּנּוּר תוּף מַעל"ע לְאַפְיִית הַמְצוּת מְקַמַח
שְׁל עִיר אַחֲרַת דְּאִין לְאַוּסְרָם מִפֶּחַ בְּלִיעָה שְׁבַתַּנּוּר הוּאִיל דְּבַכָּה"ג דִּי לְנוּ לְאַסְנֹר הַמְצוּת
מְקַמַח שְׁל עִיר אַחֲרַת וְלֹא הַמְצוּת מְקַמַח שְׁל הַקְהָל כְּנִלְע"ד בַּס"ד לְדִינָא: ג' צו תרע"ב
רַאדְמִישְׁלֵא יצ"ו.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּז"ל ס' ס"ד לְהַרְבֵּה הַה"ג וְכו' כַּש"ת מ' דּוּבְעָרִישׁ ז"ל מוּצַד"ק
דְּעַמְבִּיז יצ"ו. בְּדָבָר שְׂאֵלְתּוּ בְּשֵׁם אָבִי הַמְּגוֹרָשֶׁת שְׁנֶקְרָא לְתוֹרָה בְּשֵׁם אֱלֹהֵי חַיִּים
וּבַפ"כ נִקְרָא עֲלִישׁ בְּסִגּוּל וְצָרִיכִים לְכַתּוֹב מִתְחִילָה שְׁנֵי הַשְּׂמוֹת וְעַל הַשֵּׁם שְׁנֶקְרָא בַּפ"כ
צָרִיכִים לְכַתּוֹב אוּ דְמִתְקָרִי אוּ הַמְּכֻנָּה וְנִסְתַּפֵּק כַּת"ה אִי צָרִיךְ לְכַתּוֹב עֲלִישׁ בְּעִי"ן כְּפִי
שְׁנֶקְרָא כְּמוֹ בְּשֵׁם עֲבִירֵל אַךְ שְׁנֶגְזַר מִשֵּׁם אַבְרָהָם אַפ"ה פּוֹתְבִין בְּעִי"ן זֶה תוֹרָה הַשְּׂאֵלָה:
(א) וְהִנֵּה לְכַאוּרָה גַם שֵׁם עֲלִי קוּרִין בְּסִגּוּל וְאַפ"ה פּוֹתְבִין לְפַעְמִים אֱלֹהֵי דְמִתְקָרִי אֱלִי
וְכּוֹתְבִין בְּאַלְף וַע"ב בַּע"ג בַּש"א אוֹת נ' סק"ה לְעַנְיָן שֵׁם הַיֵּרֶשׁ שֵׁם דְּגַם בְּשֵׁם אֱלִי נְהִי
דְּנִקְרָא בְּסִגּוּל אַפ"ה פּוֹתְבִין בְּאַלְף וְיִמָּה שְׁהִבִּיא כַּת"ה מְדַבֵּר חַיִּים בַּש"א אוֹת ע' לְעַנְיָן
שֵׁם עֲלִישׁ הַנֵּה בְּאַמַּת אַדְרָבָה הַרְוָאָה שֵׁם בַּס"ק ד' יִרְאֵה דְהָעִיר שֵׁם דְּכְמוֹ בְּאִילִישׁ אִם
קוּרִין בְּחִירִיק צָרִיךְ לְכַתּוֹב הַכְּנֻזִי ה"ה בְּעֲלִישׁא דְהָוֵי שְׁיֻנוּי מֵאֱלֹהֵי דְאֱלֹהֵי קוּרִין
בְּצִירֵי וְעֲלִישׁא בְּסִגּוּל וְיִשׁ לְכַאוּרָה לְכַתּוֹב עֲלִישׁא, וְתִירֵץ דְּלִפִּי מְבִטָא הַבְּרַתְנוּ גַם
אֱלֹהֵי הוּא כְּמוֹ בְּסִגּוּל וְאַפ"ה פּוֹתְבִין בְּאַלְף וְה"ה בְּעֲלִישׁא יְדַעִינָן דְּהוּא כְּנֻזִי לְאֱלֹהֵי
וְשִׁפִּיר א"א לְכַתּוֹב כָּלֵל שֵׁם עֲלִישׁא עִי"ש וַע"ב בַּט"ו בַּש"נ אוֹת ע' לְעַנְיָן כְּתִיבַת שֵׁם
אַשָּׁה עֲלֵא שְׁהָעִיר דְּהוּאִיל דְּנִגְזַר מִשֵּׁם אֱלֹקָנָה אַמְאֵי לֹא יְכַתּוֹב בְּאַלְף, וּבַד"ח כ' דַּמְנ"ל
שְׁהוּא כְּנֻזִי מֵאֱלֹקָנָה שְׂמָא הוּא בָּא מִשֵּׁם אֱלִי דְּבִקְצַת מְקוּמוֹת קוּרִין שֵׁם אֱלִי נוֹטָה לְשֵׁם

עלא וסינים דיותר נראה שפא הפינוי משם אלי באיש ואפ"ה יהי איה שיהי פותבין רק
עלא והטעם דבאשה הוי שם חול פותבין בעיין וע' שו"ת בי"צ חאה"ע סי' ל' לענין
אליק שכ' דאף דנקרא בסגול אפ"ה פותבין באל"ף והביא ג"כ מדברי הט"ג והד"ח הנ"ל
דרך בשם אשה דהוי חול פותבין עלא ע אכל באיש דאליהו נכתב באל"ף ה"ה הפינוי
ג"כ יש לכתוב באל"ף והא דעבריל פותבין בעיין אף דהוי פינוי מאברהם שאני התם
דאברהם הוי בפתח אבל אליק דנקרא בסגול ע"כ כמו שפותבין עיקר השם באל"ף ה"ה
דכותב קיצוה"ש באל"ף עיי"ש עכ"פ נשמע דבנ"ד פיון שפותבין שם העלייה לתורה
אליהו מנחם באל"ף ה"ה דיש לכתוב הפינוי באל"ף וראיתי בספר באר יצחק שהביא
בשם גדול א' דלכתחילה יש לכתוב בעיין ובדיעבד אם כ' באל"ף פשר אולם לדעתי
נכונים דברי הבי"צ דרך בשם אשה דעיקר השם הוא עלא או עליש פותבין בעיין אה
שנגזר משם אלקנה לשי' הט"ג או משם אליהו לשי' הד"ח אבל באיש כמו דכותבין שם
הקודש באל"ף ה"ה דעל קיצוה"ש יש לכתוב באל"ף וז"ב: ב) נראה לכאורה בגוף הדבר
ידוע שיטות רוה"פ דשמו ושמה מעכב מה"ת כפשוטו דברי הש"ס גיטין ד"כ דקאמר
למאי נחוש לזה הא בעינן שמו ושמה ומוכח דל"ח אף ריח הגט דאי הוי הגט פשר מה"ת
עכ"פ הי' חשיב ריח הגט לפוסלה מכהונה ומה"ט כ' הרשב"א ונה"ן דל"ג בש"ס שם
עירו ועורה לפי שזה לא מעכב מה"ת ושוב הי' מין הראוי שיהי' עכ"פ ריח הגט אבל
שמו ושמה דמעכב מה"ת שפיר ל"ח אף ריח הגט עיי"ש אולם שיטת ר' יואל מוכח
במרדכי דשמו ושמה נמי אונן מעכב מה"ת וקשה עליו מש"ס הנ"ל מאי פריה והא בעינן
שמנו ושמה הרי פיון דאיני מעכב מה"ת שייב עכ"פ הי' למו לחוש לחומרא שיהי' עכ"פ
בכלל ריח הגט וכבר הרגישו בזה המפורשים אף באמת י"ל דגוף סברת הר' יואל דשמו
ושמה אינו מעכב בגט הטעם דבאמת מודה ר' יואל דבעי שיהי' מוכח מתיך הגט מי הוא
המגרש והמגרשת ונהי דהר' יואל כ' שם אליבא דר"א דס"ל ע"מ פרת' מ"מ כפר כ'
בתוס' גיטין ד"ג דגם לר"א הואיל דבעי עכ"פ שיהי' פתוב לשם פרישות בעי שיהי' מוכח
ממי כורת וע' בתוס' גיטין דכ"ד שכ' דגם לר"א אין הע"מ מדקדקים לידע אם זה אשתו
רק סומכים עצמם על מה שכתוב בגט שמו ושמה ועיקר טעמו של הר' יואל י"ל דלענין
שמה תפיסתה בהגט מוכיח עליה שבנדאי הגט היא שלה דחזקה כ"מ שהוא תח"י האדם
הוא שלו וכמ"ש הרמב"ן מוכח בש"ס סי' מ"ז דלא מהימן המלוה לומר שטר אמנה אעפ"י
דיש לו מיוג משום דהוי נגד חזקה שכ"מ שהוא תח"י האדם הוא שלו ואף לשי' התוס'
החולקים מ"מ רק בשט"ח דעיקרו אינו רק לרא' א"כ בשיעבוד הרי אינו מוחזק אבל
בגט דעיקר הגירושין הוא מכח נתינת הגט שפיר י"ל חזקה כ"מ שהוא תח"י האדם הוא
שלו ושפיר מכח תפיסתה בהגט מוכח שהגט הוא שלה ולענין שם המגרש י"ל או דמפח
הע"מ חשוב כמוכח מי הוא המגרש או די"ל לפי"מ דמפורש בש"ס נדרים ד"ו דאף א"נ
ידיים שאינן מוכחות לא הוי ידיים אפ"ה לא בעו מינאי דהוי מוכיח מצד עצמו דאין אדם
מגרש אשת חבירו א"כ גם בלי שם הפעל חשיב מוכיח דמי שרואה הגט ביד האשה
ומפח החזקה דכ"מ שתח"י האדם הוא שלו יודע שהגט הוא שלה וא"כ מכח הסברא
דאין אדם מגרש אשת חבירו ידוע שבבעלה מסר לה הגט ושפיר מכח זה שוב השמות
אינו מעכב לכתוב בהגט וכ"ז בכותב גט ונותן לאשה א"כ כל הרואין יודעין שזה גט
ומפח החזקה הוי פודעין שזה גיטה אבל בנתן לה ס"ת אף אי נכתב ב"כ לשם פרישות

מ"מ בס"ת הרוואים אינן יודעים פלל אם נמסר לה בתורת גט ואם נכתב ג"כ לשם פריאות ושוב שפיר גם מה"ת פסול דקא אינו מוכח מתוך מה שבינדה אם נמסר לה בתורת גירושין ושפיר ל"ח אף ריח הגט וז"ב ודו"ק: ג) באופן אחר י"ל דהנה לשי' כמ"פ בעי שליחות בכתובה ואף להפוסקים דא"צ שליחות בכתובה אפ"ה בעי שישמעו מפיו דאם נכתב שלא בציווי הבעל חשוב פנכתב שלא לשמה ע' בב"ש סי' ק"כ והנה ידוע שיטת כמ"פ דגם באיסור דרבנן י"ל אשד"ע והמעשה בטלה ע' שו"ת מהרי"ט סי' קט"ז ובמלמ"ל פ"ב מרוצח ובבית מאיר סי' ל"ה ובנוב"י שכ' דבגירוש בע"כ ע"י שליח הגט בטל אף דגם לדעתו חדר"ג ל"ח טפי מד"ק ולפ"ז י"ל דאם הבעל בעצמו פתב הגט אף שלא פורש השמות אפ"ה פשר מה"ת אבל בצנה לסופר לכתוב גט אז ממנ"פ אם הבעל צנה לכתוב השמות ורק הסופר לא פתב השמות אז נהי דצנה ל"ש לומר אשד"ע פיון דהמשלח לא צנה לכתוב גט הפסול עכ"פ מדרבנן וכמ"ש בקצה"ח סי' קפ"ב מ"מ שוב בלא"ה הגט פסול פיון דהשליח שינה בשליחותו א"כ ממילא בטל השליחות ושוב פסול מפח שלא לשמה וע' במלמ"ל פ"ז מאישות ובים התלמוד ב"ק דע"א מ"ש בנה ואם המשלח גופא צנה לכתוב גט בלי שמות דפסול עכ"פ מדרבנן שוב י"ל אשד"ע ובטל השליחות ושוב חשוב בכלל שלא לשמה ושוב פסול מה"ת וא"כ זה פנונת הש"ס דאו לא הי' בעי לשמה בגט שפיר הי' יוכל לגרש בס"ת מפח הפריאות שבתורה אף דלא נכתבו השמות מ"מ לשי' ר' יואל מה"ת לא בעי לכתוב השמות ושוב הי' חשוב גט לחומרא אבל אחרי דלפי האמת שלא לשמה פסול מה"ת ורק שי"ל שפא פתב הסופר הפריאות שבתורה בציווי הבעל לשם פריאות ע"ז פריף הש"ס ונהא בעי שמו ושמה הפנונה דעכ"פ מדרבנן פסול גט בלי שמות ושוב ממנ"פ בטל השליחות או מפח אשד"ע או מפח שינה בשליחות ושוב חשיב בכלל שלא לשמה דפסול מה"ת נשמע דאדרבה מקושית הש"ס ה"ל יש עוד ראי' לשי' הר' יואל מדחזינו דהש"ס מקדים שם הקושית ונהא בעי לשמה וצ"ע וכי לא ידע הש"ס דיש אופן שנתן שפר לסופר לכתוב הפריאות שבתורה לשם פריאות וע"כ דעיקר פירכת הש"ס הי' רק מחמת חסרון השמות א"כ תיכף ומיד הו"ל להש"ס למיפרף ונהא בעי שמו ושמה, ועפ"ז ניחא דמפח חסרון השמות לחוד לא הי' הש"ס יכול למיפרף משום דהוי מצי למימר דשמות מעכב רק מדרבנן ושוב הי' חשיב גט לחומרא ולכן פריף הש"ס מקודם מפח שלא לשמה ונהי דלענן זה י"ל שפא פתב הסופר הפריאות שבתורה בציווי הבעל, אבל עכ"פ פיון דחסר השמות שוב בטל השליחות ושוב אפתי חשיב שלא לשמה דפסול מה"ת וז"ב בס"ד עכ"פ חזינו דלשי' ר' יואל שמות אינו מעכב מה"ת אבל לשי' רוח"פ שמות מעכב מה"ת: ד) נחזור למה שהעלה כת"ה דיש לכתוב או דמתקרי אליש או המכונה והביא משו"ת ד"ח ח"א סי' ע"ב לענן מי שקורין אותו יעקיל ונקרא לתורה נפתלי ועקב דמסיק לכתוב דמתקרי, ובשו"ת ביי"ש סי' קי"ט חולק ודעתו לכתוב המכונה ובהג"א שם הביא משו"ת חא"ש סי' קכ"ה לענן שם איצי וואלף דפסול אם כ' המכונה הואיל דאיצי יוצא משם הקודש ובד"ח בשער התשובות חולק עליו שפעלם ממנו דברי הב"ש דגם בשם הינצא משם הקודש ג"כ יש לכתוב המכונה עיי"ש.

ובאמת בשו"ת ד"ח ח"ב סי' קכ"ג לענן מי ששמו אלי יעקב לתורה ובפ"כ אלי יאטשא כ' דצריף לכתוב דמתקרי אלי יאטשא היכי שנקרא בסגול, הרי מפורש דאף דאם הי'

נקרא בשם יאטשא לחוד בנודאי דהי' כותבין המכונה אפ"ה אם נקרא גם בשם אלי' אף שנק' בסגול אפ"ה כותבין דמתקרי הואיל דיוצא משם הקנדש וחסונו דהד"ח סותר א"ע והנה ידוע דמתקרי במקום המכונה פשר ולהקפד רבו הפוסלין ונהי דבשו"ת חא"ש סי' קע"א לענין פתיבת שם יצחק אייזיק המכונה אייזיא כ' דכיון דהפינוי אינו אותו שם ממש ליפא קפיידא אם כ' המכונה אכן בד"ח תמה עליו למה לעיל בסי' קכ"ה גפי איצי פסק דיש לכתוב דמתקרי וכן בהא דכ' בסו' ר"ג לענין יעקב דוד המכונה יאקל דהעלה שיש לכתוב המכונה אכן הד"ח תמה עליו ג"כ מהא דסי' קכ"ה דפסק דכיון שיוצא משם הקנדש יש לכתוב דמתקרו ע"כ לדעתי לצאת ידי כל הדיעות יותר טוב להקדים שם הנקרא והיינו לכתוב אליש דמתקרי אליהו חיים וכמ"ש בט"ג בלק"ש אות ה' ואות ו' דיש לכתוב אנא ליבר דמתקרי אליעזר זאב דאם יכתוב המכונה ליבר יש חשש עפ"י שיטת הב"ש דהמכונה קאי על השם ולא על האדם כמ"ש הב"ש בסו' קכ"ט סקכ"ד ע"כ יש להקדים שם הקריאה וכן כ' בשו"ת חא"ש בכמ"כ דהיכי שוש"ס אי יכתוב המכונה או דמתקרי יקדים שם הקריאה ועל שם שעולה בו לתורה יכתוב דמתקרי עיי"ש בסי' ק"נ וסי' קנ"ז, וכן כ' בשו"ת שו"מ מהד"ת ח"ג סי' ק"ב להקדים שם הקריאה ודמתקרי טל שם שעולה בו לתורה ע"כ לצאת ידי כל הספיקות עצתי לכתוב אליש דמתקרי אליהו חיים והן אמת דבדיעבד אם יכתוב דמתקרי אליש בנודאי פשר וגם אם יכתוב המכונה ג"כ והי' פשר דיש כמה ספיקות להיתר דשמא צריך לכתוב המכונה פשיטת הב"ש ושמא בכתב המכונה במקום דמתקרי גמי פשר פשיטת הב"ח המובא בט"ז ס"ק כ"ה ובפרט בשם אבי המגורשת דלשי' העיטור ועבוה"ג והג"פ גם בשינוי יש להכשיר ואף דרבו הפוסלים בזה אבל באינו שיטי גמור כבר הביאו כל האחרונים בשם הישי"ע להכשיר באבי האשה אבל לכתחילה דעתי להקדים שם הקריאה ועל שם עליה לתורה לכתוב דמתקרי ואף דבשם אליהו דעת רזה"פ לכתוב ב' גיטין אף אם קשה לכתוב ב' גיטין דעת רזה"פ לכתוב רק גט א' אליהו מלא ודלא כמ"ש בנוב"י סי' צ' ע' שו"ת בי"צ סו' ט"ז ובפרט דמסתמא ידוע לכת"ה שנקרא אליהו מלא א"כ סגי בגט א' ובפרט שפותבין גם שם שנקרא בפ"כ בנודאי דסגי בגט א' ובפרט בשם אבי האשה דעכ"פ חסר פשר ואף דשינוי פוסל מ"מ ז' ל"ח שינוי גמור דהא נקרא פן לתורה ורוב אנשים שמים אליהו מלא וכמ"ש הפוסקים דבאינו שינוי גמור לכ"ע יש להכשיר בשם אבי האשה ע"כ הדבר פשוט דסגי בגט א' ומה שעלה על דעת כת"ה להשמיט שם הקריאה ולכתוב רק שם שעולה לתורה אליהו חיים אין דעתי נוחה בזה וכמו שהאריך מרן בשו"ת ד"ח בח"ב ליו"ד סוסי' ק"ז והעיקר כמ"ש לעיל להקדים שם הקריאה וטל שם העולה לתורה לכתוב דמתקרי כנלע"ד בס"ד לדניא: ועש"ק בא תרס"ב ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' ס"ה לכבוד הרב הגדול מו"ה מנחם מענדל גראנער (נ"י) ע"ה בק' בארדיוב. בדבר שאלתו באחד שישב בבית חבירו בחנם ואח"כ הוצרכו לתקן בית הנ"ל ואמר בעל הבית להדר בו שיוכל ללוות מעות ולתקן הבית לצרכו ומעשה טאבלציא על המעות שתוציא על התיקון והתנה עמו עצה"ע ועתה אין רוצה ליתן לו העיסקא פי לא הרויח בהמעות ז' תנורף הטו"ת בקצרה: א) באמת לפלא בעיני שלא הביא כת"ה דבלא"ה יש בזה חשש ריבית משום שיושב בתצירו של לנה, אף באמת מפורש בסי' קס"ו דאם עשה לו דברים הללו אף קודם ההלנואה ל"ח ריבית ואעפ"י דכ'

הש"ף שם דְּדָבָר שֶׁל פְּרִהֶסְיָא גַם כַּה"ג אָסוּר עַכ"פ לְכַתְּחִילָה מ"מ מְפֹרָשׁ שֶׁם בְּש"ף דְּבַדְיַעְבַּד אִם דָּר בּוּ ל"ח רִיבִית, וּבְפֶרֶט שֶׁמְפֹרָשׁ שֶׁם בְּרַמ"א סְעִיף ג' דָּאָם אָמַר בְּנֵה לָךְ חוֹרְבָתִי וְתָדוּר בּוּ כ"ז שְׁלֵא אֲשַׁלֵּם לָךְ הַהוֹצָאָה דל"ח רִיבִית דלע"ע לֹא חָל ע"ז שֶׁם הַלְנוּאָה רַק בְּעַל הַשְּׂרָקַע מְנוּחָר נִגְדוּ וּמְרָשָׁהוּ לְבָנוֹת עַל קַרְקַע שְׁלוֹ וְלָדוּר שְׁמָה א"כ לֹא חָל שֶׁם הַלְנוּאָה וּל"ח רִיבִית א"כ פְּשִׁיטָא דְּמַצָּד שְׁדָר בּוּ הַבּוּנָה ל"ח רִיבִית, אָף עֵינָר הַסְּפֵק מַצָּד שְׁהוֹתְנָה עִם בְּעַל הַשְּׂרָקַע לִיתָן הַמְּעוֹת עֲצָה"ע וּא"כ יֵשׁ סְפֵק אִם חֵיב לִיתָן הַרְיוּחַ כִּינּוּן דְּלֹא הָרוּיחַ כְּלוּם בְּהַמְּעוֹת הִנֵּה בְּאַמְתָּ לְפִי מָה שְׁהוֹכַחְתִּי אִם הֵינּוּ חוֹשְׁבִין שְׁבַעֲלֵ הַשְּׂרָקַע נַעֲשֶׂה תוֹכַף לָנָה עַל הַמְּעוֹת הַלְלוּ לְהוֹצִיא לְצוּרָה הַבְּנִין א"כ שׁוֹב גּוּף הַדְּבָר מָה שְׁיֵשֵׁב שְׁמָה הַבּוּנָה הִי חָשׁוּב רִיבִית כַּמ"ש הַש"ף שֶׁם בַּס"ס קס"ו דָּאָם בְּנֵה הַחֲנוּכָּה לְצוּרָה בְּעַל הַחֲנוּכָּה חָל עָלָיו שֶׁם לָנָה וְשׁוֹב אָסוּר הַבּוּנָה לָדוּר בּוּ מִשׁוּם רִיבִית וְע"כ מְוַכְרְחִין אָנוּ לֹא דְלֹא חָל ע"ז שֶׁם לָנָה רַק חָשׁוּב כְּהוֹצִיא הוֹצָאוֹת עַל נְכֹסֵי חֲבִירוֹ בְּרִשׁוֹת דְּצָרִיף לְשַׁלֵּם לוֹ הַהוֹצָאוֹת מִתּוֹ שְׁיִתְבַּע לוֹ וְהָכָא כ"ז שְׁאִינוּ יוֹצֵא מִהֵבִית לֹא הַתְּחִיל שֶׁם הַלְנוּאָה א"כ שׁוֹב י"ל כִּינּוּן דְּלֹא חָל עָלָיו שֶׁם הַלְנוּאָה רַק בְּשַׁעֲהָ שְׁיֵצֵא מִהֵבִית אֲזִי יִתְחַיֵּב לְשַׁלֵּם הוֹצָאוֹתָיו א"כ אִם הִי צָרִיף לְלוֹת מְעוֹת מְאַחֲרִים וְנָתַן רִיבִית הֵן אִם לָנָה מִעֲפוּ"ם אוֹ מִיִּשְׂרָאֵל עֲצָה"ע עַכ"פ הוּא נִתְחַיֵּב לְשַׁלֵּם לוֹ לְכַשְׁיֵצֵא מִהֵבִית כֹּל יִצְיָאוֹתָיו א"כ גַּם זֶה בְּכָלֵל הוֹצָאוֹת ט"כ לְדַעְתִּי הַדְּבָר בְּרוּר שְׁאִם יִבָּרַר הַדָּר בּוּ שְׁנָתַן עֵיִסְקָא מְחֻיָּב זֶה לְשַׁלֵּם לוֹ: ב) וְהִנֵּה בְּאַמְתָּ בְּפִשְׁיטוֹת בְּאוּמְרוֹ רְאוּבֵן לְשַׁמְעוֹן הַלְנָה עֲבוּרוֹ מְעוֹת עֲצָה"ע וְי"ל דָּאָם לָנָה מִיִּשְׂרָאֵל וְהַשְּׁלִיחַ שְׁיֵלֵם הַעֵיִסְקָא דְּצָרִיף הַמְּשַׁלֵּחַ לְשַׁלֵּם לוֹ הַרִיבִית כִּינּוּן דִּיִּשְׂרָאֵל לִיִּשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה שְׁלִיחַ וְכִינּוּן דִּהִתְנָה עֲצָה"ע א"כ לֹא הִי עֲבִירָה בְּהַלְנוּאָה זֹו שׁוֹב אָף אִם מְבָרַר הַלְנָה שְׁלֵא הָרוּיחַ אִפ"ה אִם אִין הַמְּלָנָה רְאוּשׁוֹן רוּצָה לְצִיִּית דִּין וּמְוַכְרַח הַשְּׁלִיחַ לְשַׁלֵּם לוֹ שׁוֹב מְחֻיָּב הַלְנָה לְשַׁלֵּם לְהַשְּׁלִיחַ אָף לְהַחֲלוֹקִים עַל שִׁי רַש"י ז"ל וְס"ל דְּגַם בְּהַלְנוּאָה עִי"ש יֵשׁ אִיסוּר רִיבִית כ"ז נִגְדָה הַלְנָה וְהַמְּלָנָה אֲבָל הַשְּׁלִיחַ א"צ לְהַפְסִיד א"כ הָכָא שְׁהִי רַק שְׁלִיחַ לְלוֹת מְטוֹת וּלְתַקֵּן הֵבִית וְהוֹתְנָה עֲצָה"ע א"כ אִם הַשְּׁלִיחַ מְוַכְרַח לְשַׁלֵּם שׁוֹב מִתְחַיֵּב הַמְּשַׁלֵּחַ דְּלִגְבֵי הַשְּׁלִיחַ שְׁלֵא נָתַן מְעוֹת שְׁלוֹ לֹא חָל עָלָיו שֶׁם מְלָנָה בְּרִיבִית חוּץ לָנָה בְּאַמְתָּ אָף אִם נִימָא דְּחָל תִּיְכַף עַל הַלְנָה חֵיב לְהַחֲזִיר הַמְּעוֹת וְחָשִׁיב כְּלָנָה בְּרִיבִית מ"מ כָּאֵן שְׁהוֹתְנָה עֲצָה"ע וְחָשִׁיב כְּהָרוּיחַ בְּהַמְּעוֹת דְּנָהִי דְּלֹא קִיבֵל שְׁכָר דִּירָה מ"מ בְּטַח נִתְיַיְקַר הַשְּׁעָר מִהֵבִית מְאֹז הַתְּחִלַּת הַקְּנִין הֵבִית עַד עֲכָשְׁיוֹ א"כ חָשׁוּב כְּהָרוּיחַ עַל יְדֵי הַלְנוּאָה זֹו א"כ שׁוֹר מְחֻיָּב לִיתָן לוֹ חֶלֶק רִינוּחַ וּבְעַד זֶה הַתְּפִשָּׁר לִיתָן לוֹ דְּבָר קָצוּב עֲצָה"ע ע"כ לְפַעַנ"ד הַדְּבָר פְּשׁוּט דל"מ אִם בְּאַמְתָּ לָנָה הַמְּתַקֵּן אֶת הֵבִית מְעוֹת מְאַחֲרִים וְשׁוֹלֵם עֵיִסְקָא בְּנוֹדָאֵי מְחֻיָּב לְהַחֲזִיר לוֹ בְּעַת שְׁיֵצֵא מִהֵבִית וְאָף אִם הוֹצִיא מְעוֹת שְׁלוֹ אִפ"ה אִם נִתְיַיְקַר הַשְּׁעָר מִהֵבִית מְאֹז עַד עֲכָשְׁיוֹ חָשִׁיב כְּהָרוּיחַ בְּהַמְּעוֹת שׁוֹב מְהַנִּי מָה שְׁהוֹתְנָה עֲצָה"ע שְׁמַחְוֵיב לְשַׁלֵּם לוֹ כְּפִי הַפְּשָׁר כְּנִלְע"ד וְעֵינֵין שׁו"ת מֵהַרש"ם ח"ב ס' רמ"ז שְׁהֵבִיא בְּשֶׁם הַד"ג דָּאָם הוֹתְנָה עֲצָה"ע אָף שְׁלֵא הָרוּיחַ וּמְשַׁלֵּם לוֹ הַרִיבִית אַחַר חֲזָרַת הַלְנוּאָה ל"ח ר"ק עִי"ש: בַּע"ה ח' ב' בְּחֻקוֹתֵי ל"ז לְמַב"י תְּרַפָּא"ל קִאֲשׁוּי.

הק' שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוֹפ"ק הַנָּ"ל ס' ס'ו לְהַרְבֵּה הַה"ג חו"פ בַּנְש"ק וְכו' כַּש"ת מ' דָּוֵד הַלְבָרְשֶׁטְאָם שְׁלִיט"א אַבְד"ק סַאקִילוֹב יצ"ו. בְּדָבָר שְׁאֵלְתוֹ בְּאַחַד שְׁהִי שׁוֹלֵחַ עֲגָלִים שְׁחוּטִים לוֹוִיעַן וּפְעַם א' בְּחַג הַשְּׁבֻעוֹת בְּיוֹם ב' הִי לוֹ מְנוּחַ הַרְבֵּה עֲגָלִים שְׁחוּטִים וְהַחֲנוּם

הי' רב למאוד וברור הדבר שאם לא נשלח אותם לנויען ביומו בנודאי יתקלקלו לגמרי ואז הי' יום אידם ולא הי' יוכל להשיב עגלה של נכרי להוליכו למסילת הברזל ויש לו עגלה וסוסים של עצמו ונסתפק כת"ה אי יש להתיר עכ"פ ע"י שט"מ זה תנרף שאלתו: (א) והנה לכאורה יש בזה חשש שביתת בהמתו ד"ת וא"כ לשי' התב"ש בד"ת ל"מ מכירה ורק בחמץ הואיל דחמץ הנמכר הוי ג"כ בכלל הביטול לשי' כמ"פ וא"צ המכירה רק מדרבנן שפיר יש להקל אף ע"י מכירה בהערמה ועוד דבחמץ כ' הפוסקים די"ל דל"ח מכירה בהערמה פיון שהסחורה עומד למכור ואם ותנו לו דמי שיווי הסחורה ל"ח הערמה ניפרת אבל הקא דבכל ימות השבוע הוא עובד בהסוסים לצורך מסחרו א"כ י"ל דחשוב מכירה בהערמה וכמ"ש המפורשים דבגנן בשבת אסור אף ע"י מכירה דהוי הערמה ניפרת שאינו רוצה למכור בית דירתו וממילא אף לשי' הסוברים דחמץ הנמכר אינו בכלל הביטול וממילא נשמע דגם במידי ד"ת מועיל מכירה פזו מ"מ הקא גרע דחשיב הערמה ניפרת ובפרט די"ל דגם במכירה שינף מ"ע וכמ"ש בתוס' פסחים דכ"א בד"ה פותח וכו' וכ"ה בב"ח או"ח סי' תמ"ה ובשו"ת ד"ח או"ח סי' ז': ב) וראיתי בשו"ת מהרש"מ ח"א סי' ס"ז שכ' דבמקום שפ"ל פרנסתו תלוי בזה יש להקל ע"י מכירה וי"ל בסברתו דבאמת אף דשביתת בהמתו עכ"פ עובר בעשה ונודע מה שהעירו אהא דמקשה בתוס' ע"ז דט"ו דיש לגזור שמהא ימפור בע"ש ביה"ש ויעבור רגע אחת על שביתת בהמתו וקשה הא שביתת בהמתו אינו רק בעשה ומשום חשש עשה אין לגזור ובאמת בתוס' יומא דכ"ט כ' דאם נשחט אחר התמיד אסור לזרוק שמה יקטיר אף דהקטרה אינו אסור רק בעשה דהשלמה ועיי"ש בתוס' יומא ד"ל שכ' דלכן זומא פיון דלצורך עבודה בעי טבילה מה"ת דיליף מכה"ג ביוהכ"פ א"כ שלא לצורך עבודה גזרו שמה יעבוד אף דעבודה בלי טבילה אינו רק בעשה ונשמע דהרבה פעמים גזרו אף בשביל עשה וע' בתוס' מנחות דף ה' ושמ"ס דס"ח מ"ש בזה וע' רש"י חולין ד"ב שכ' דגזרו גם בשביל עשה דמשמרת תרומתו עיי"ש עכ"פ זה פשוט דגם במקום פסידא אין להקל באיסור עשה ושיטת כמ"פ דגם בשביל עשה דשביתת בהמתו מחויב לבזבז פל ממונו ע' בפמ"ג בפ"כ ובמש"ז סי' רמ"ו ובחידושי ביארת דמתנס' ט"ז ד"ב מוכח דבשביל חשש אונול ומודה א"צ להפסיד ממונו פיון דאין הישראל עושה איסור בידים דבפרעון גופא אינו עושה איסור ורק דעי"ז יזפור הנכרי שם ע"ז וזה אין הישראל עושה איסור בידים ונהי דהנכרי עובר איסור ע"ז בפועל מ"מ לגבי הישראל חשיב שוא"ת וכשיטת הרא"ש דהרואה פלאים בבגד חבירו בשוק א"צ להגיד לו דלגבי הרואה חשוב שוא"ת וע' פיו"ד סי' שע"ב ובנובי"ק או"ח סי' ל"ה ואף א"נ דגם בעובר בשוא"ת מחויב לבזבז פל ממונו כ"ז אם הישראל בעצמו עובר בשוא"ת פגון במשהה חמץ בביתו אח"ז איסור ולא ביטלו ולהסוברים דמשהה חמץ ע"מ לבערו עובר י"ל דחייב לבזבז פל ממונו וגם בזה כ' בפת"ש יו"ד סו' קנ"ז בשם המשנ"ח דגם בשביל שהיית חמץ א"צ לבזבז פל ממונו וע' בפמ"ג או"ח סי' תרנ"ו מ"ש בזה מכ"ש הקא דהישראל גופא אינו עובר ורק שנגרם על ידו שהנכרי מזכיר שם ע"ז נהי דלא ישמע על פיה כתיב מ"מ באמת חשוב רק גרמא ואף דהקא גם גרמא אסור וכעין שיטת היראים דבשבת אף ט"י עפ"ם יש איסור תורה מקרא דלא יעשה אף ע"י אחרים במשמע אבל עכ"פ קיל טפי מהיכי דהישראל גופא עובר איסור בשוא"ת ונשפיר בכה"ג א"צ לבזבז פל ממונו: ג) נחזור לנ"ד די"ל דאף א"נ

דגם בעבירה בשוא"ת מחויב לבזוז כל ממינו מ"מ ע"ו מכירה א"נ דל"ח מכירה
בהערכה בנודאי דמותר ואף א"נ דהוי מכירה בהערכה ונחויש ג"כ לשי' התב"ש דבמידוי
ד"ת ל"מ מכורה בהערכה אפ"ה פכר כ' באשל אכרקהם דמה"ת גם מכורה בהערכה מהוי
ורק מדרבנן הוא דל"מ א"כ פשיטא דבדרבנן והוא בשוא"ת בנודאי דא"צ לבזוז כל
ממונו ומכ"ש א"נ דל"ח מכירה בהערכה ורק דנרצה לחויש דגם במכירה שינה מ"ע
אפ"ה י"ל דבשביל חשש מ"ע דאיסור עשה א"צ לבזוז כל ממונו וגדולה מזו מפורש
במתני' פ"ז מפלאים דאף בשביל מ"ע דמקנים פלאים בשדהו אף דיש בו מלקות למ"ד
לאו שאב"מ לוקין או בעשה בו מעשה כל דהו לשי' התוס' ע"ז דס"ד ומכוח ד"ד אפ"ה
א"צ לבזוז רק שלישי א"כ מכ"ש דבשביל מ"ע דשביתת בהמתו א"צ לבזוז הפל וע'
בש"ף יו"ד סי' פ"ז שכ' דמ"ע דאכילת בב"ח מותר אף לחשאב"ס אף דאיסור דרבנן
כדה"נ אסור לחשאב"ס לשו' כמ"פ ע' בכ"מ פ"ד מיסוה"ת ובש"ע או"ח סי' שכ"ח וע'
ביו"ד סי' קנ"ז דרק לעשות מרחץ מסתם יינם שרי לחשאב"ס ואפ"ה מ"ע דאכילת בב"ח
שרי לחשאב"ס ונשמע דמ"ע דאיסור ד"ת קיל מעצם איסור דרבנן וע' בנמ"י ג"ז די"ב
שכ' די"ל דמ"ע דמשתנה לע"ז שרי במקום פק"נ וכ"ה בש"ע יו"ד סי' קצ"ה דמ"ע
דג"ע מותר במקום פק"נ עיי"ש עכ"פ מבואר דמ"ע לא חמיר כמו גוף האיסור וע' בתוס'
סנהדרין דכ"ו שכ' בחד תירוץ דהתירו חרישה בשביעית משום פדי חיי ע"כ לדינא
ע"י שט"מ בנודאי דיש להקל במקרה בשלמא במו"מ בקביעות יש עכ"פ עשה דשבתון
לשי' הרמב"ן פ' אמור וגם בקביעות י"ל דכ"ז ע"ו ישראל גופא אבל ע"ו נכרי אף א"נ
דלחומרא ישל"ע וגם אף א"נ דיש בזה חשש ד"ת מטעם שליחות וקנאות שו"ת פנ"י
ולא פסברת הבי"מ הנודע מ"מ פכר הוכיח הישי"ע דליכא עשה דשבתון ושוב ליכא רק
איסור דרבנן בשביתת בהמתו ע"י עפ"ם ושוב מועיל מכירה ול"ח למ"ע בדרבנן ומקום
פסידא ומכ"ש היכי דנוגע להפסד גדול הא פכר התירו הגאונים בדור שלפנינו למכור
הבהמות במי שיש לו פאסעסיע ע' שו"ת ד"ח או"ח סי' ז' ובפרט דיש לצרף סניף להיתר
בנ"ד עפ"מ ש בשו"ת ח"ס יו"ד סי' ר"נ דבחג השבועות מעולם לא עשו שני ימים מספק
דלעולם בנ' לספירה הוא חג השבועות רק מחמת מנהג דרבנן עשו שני ימים עיי"ש א"כ
ליכא בזה חשש ד"ת ונפיר ע"י עפ"ם וע"י מכירה חשיב בכלל ג' דרבנן ושוב י"ל
דבכה"ג בנודאי מועיל המכירה ע"כ לדינא באם יבין כת"ה שהוא הפ"מ ושללא יוצא
מזה מכשול אזי יוכל להקל ע"י שט"מ ונעיקר דזה תלוי בראות עיני הרב מרא דאתרא
כנלע"ד בס"ד לדינא: ועש"ק קרח תרע"א ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. ס' ס"ז להרב המאה"ג בוצ"ק חו"פ בנש"ק וכו' כקש"ת
מ' מנחם מענדיל מארילס ז"ל אבד"ק ראפשיץ יצ"ו.

בדבר שאלתו בשו"ב דקהלתכם שחתמו על כתב באו"ש ובח"ח שלא לשחוט בלי כתב
מהקהל וכעת נודע שלא קיימו חת"י מחמת שהרבה פעמים בליקה הי' קשה להם להמתין
עד שלף הטבח להביא כתב מהקהל ולכן שחטו בליקה בלי כתב אבל לא נתברר אם עשו
ח"ו איזה העלמה זה תנרף השאלה: א) והנה בדין שבועה בכתב רבו המקילין ע' בשבות
יעקב ובנובי"ק אף הח"ס סי' ר"כ וסי' רכ"ז מחמיר אף אם הוא כת"י אחר אם עכ"פ
חתם א"ע על הכתב ומסר הכתב לאחרים דבזה גופא שמסרו ליד אחרים חשיב קבלת
השבועה ובשו"ת ד"ח ח"א סי' י"ז כ' ג"כ דנראה עיקר פשיטת הפוסקים המקילין

בשבועה בכתב וסיים דקשה להקל נגד הח"ס ובשו"ת בי"ש כ' להדיא דלא נפסל מלהיות שו"ב ע"י שבועה בכתב וראייתו מחו"מ סי' ל"ד דלא נפסל רק בידוע שדבר זה אסור ונפסל על ידו וכיון דרבו הפוסקים המקילין בשבועה בכתב יוכל להתנצל ולומר שלא ידע שיהי' נפסל עיי"ז עיי"ש ובפרט די"ל דאף אי הוי ס' אי נפסל להיות שו"ב מ"מ מס' א"א להוציאו מחז"כ וע' שו"ת בי"ש אה"ע סי' פ' שכ' די"ל דמי שעבר על שבועה דלהבא דלא נפסל להיות עדות על הגט מפח סברא זו דמס' א"א להוציאו מחז"כ עיי"ש ונהי דיש להעיר מהא דקיי"ל בתרי ותרי המחולקים על א' אם הוא גזלן דנשאר פסול ולא מוקמינן אותו בחז"כ שאני התם בס' דתו"ת דעכ"פ מדרבנן ל"מ חזקה אבל הכא בסד"ד לשי' הר"ן פ"ק דקידושין דגם בסד"ד מועיל חזקה שפיר מס' א"א להוציאו מחז"כ ונהי דבשחיטה איפא ג"כ ח"א אמ"ה או א"ז מ"מ עיקר אנו דנין על הגברא אם נפסל ולא דוקא לענן שחיטה רק גם לענינים אחרים שאין בהם ח"א ושוב מועיל החז"כ להחליט שהוא פשוט וממילא הח"א אמ"ה או שא"ז חשוב כמו חזקת מסנבב וכסברת התוס' רי"ד ריש נדה ובקריטב"א נדה די"ט גבי שליא עיי"ש: ב) ובפרט בנ"ד דנראה שלא עשו העלמה א"כ יוכלו להתנצל שסברו דעיקר קבלת השבועה הי' רק כדי שלא יעלימו ואף דאין הדבר ברור אי גם פוננת הקהל הי' פן מ"מ השו"ב עכ"פ יוכלו להתנצל שסברו הכי וכל מה דאפשר לתרץ דבריהם שלא והי' פסולים מתרצין וכה"ג כ' בט"ז חו"מ סי' ל' דבהקשה בחקירות מתרצין דברי העדים בכ"מ דאפשר כדי שלא והי' פמוכחשין ונהי דמפנרש בחו"מ סי' ל"ד דמי שעבר על השבועה לא יוכל לומר שזוג הייתי להכשיר עצמו מ"מ מצינו ביו"ד סי' קי"ט דטבח שהוציא טריפות מתח"י באם אין בו ח"מ תולין בשגגה וע' פמ"ג יו"ד סי' א' בשם הפר"ח מ"ש בזה מכ"ש הכא דלא עשו שום העלמה וא"כ ליכא בזה ח"מ וגם הם מוחזקים בכשרות בנודאי דיוכלו לומר שזוגים היינו וגם יש לצרף מ"ש בשו"ת רבצ"א סי' כ"ה דאם קובל עליו שבועה ע"י פחד מהקהל די"ל דמיקרי אנוס ונהי דמצינו ביו"ד סי' רל"ב דהיכי דכל הפחד הוא רק שלא יוצמח לו טובה באם לא יקבל עליו השבועה בכה"ג ל"ח אנוס מ"מ פבר כ' הפרשת דרכים דרוש כ' בשם מהרי"ק דאם רוצים לקבל בחזרה מתנה מאיש שפבר נותן לו המתנה שפיר חשיב אנוס עיי"ש א"כ הכא שפבר נתמנו לשו"ב זה רבות בשנים ואח"כ הכריחו אותם הקהל להתום פתב פזה שפיר י"ל דחשיבו אנוסים וליתר שאת יסבימו הקהל להתיר להם הנדר בפתח ותרטה ומדיעות הקהל מועיל התרה אף בעד"ר ואז יוכשרו למפרע וכמ"ש בנובי"ק סי' א' ובד"ח ח"א סי' א' ועיי"ש בד"ח ח"ב סו' י"א שכ' ג"כ להתיר להם נדרם למפרע ונהי דהב"ש סי' פ' העיר דמה שהעיד קודם שהתירו לו השבועה לא יועיל עדותו אף בהתירו לו אח"פ כיון דהוא נתפנין לאיסור וכהא דנזיר דכ"ג עיי"ש וגם י"ל בשחיטה דעבר על השבועה בעניני שחיטה דכ' הפוסקים דחשוב פחשוד לאותו דבר ויש לחוש שלא יטריח א"ע בבדיקת הספין א"כ מה מועיל מה שמתירין לו עכשיו השבועה לענן למפרע הא מ"מ בשעת שחיטתו עדיין הי' פסול ויש לחוש שפא לא שחט יפה אפ"ה י"ל בנ"ד דמעיקר הדין הוכחתי דא"צ התרה פלל די"ל דלא נפסלו ובפרט דשבועה בכתב קיל בעיני העולם וא"כ חשוד על הקל אינו חשוד על החמור וע' תוס' תולין דק"א גבי הזיד בשבת ושגג ביוהכ"פ דאף לר"ע ל"ח בכלל אינו שוב מדיעותו לפי שיוהכ"פ חמיר בעיני העולם עיי"ש ע"כ באם כת"ה וראשי הקהילה

נספּימו להתייר להם השבוּעָה בַּפְתַּח וּבַחֲרָטָה בְּנוֹדָי דִּינְכֻשְׁר שְׁחִיטָתָם לְמַפְרַע וּמְהָרָאֵי
לְהַזְהִירָם שְׁלֵא יִתְּנוּ נַפְשָׁם עוֹד לְחַתּוּם עַל פְּתָבִים פְּאֵלו כְּנֹלַע"ד בַּס"ד לְדִינָא: ה' ת"מ
תַּרְס"ה רָאדְמִישְׁלָא יַע"א.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' ס"ח לקרב הגאון וכו' כש"ת מ' יהודה לים ז"ל
אבד"ק ברנאסטיק יצ"ו.

בְּדָבָר פְּלִפּוּלוֹ שְׁכ' לִיִּשְׁב קִנְשִׁית הַאֲב"מ ס' מ"ב בְּהָא דְהַמְקַדָּשׁ לְפָנֵי פַס"ע דְּרַבְּנָן
צָרִיכָה גַט וּדְלָא פְּשִׁיטַת הָרִי"ף וְכ' הַב"ש דְּלָא מְבַעֲיָא אִם קִידְשָׁה אַחַר קִידוּשֵׁין גְּמוּרִים
בְּנוֹדָי דְּבַעֲי גַט גַּם מִהַשְׁנֵי פִינּוֹן דַּע"כ"פ מְדַרְבְּנָן קִידוּשֵׁי הָרֵאשׁוֹן פְּסוּלִים רַק אַף הִיכִי
דְהַשְׁנֵי קִידְשָׁה לְפָנֵי פַסו"ע דְּרַבְּנָן ג"כ צָרִיכָה גַט מִהַשְׁנֵי וְהַקְשָׁה הַאֲב"מ דְּבַכָּה"ג מִמֵּנ"פ
מִה"ת הָרִי חָלוּ קִידוּשֵׁי הָרֵאשׁוֹן וּמְדַרְבְּנָן שׁוֹב גַּם קִידוּשֵׁי הַשְׁנֵי לֹא יוּכְלוּ לְחוּל פִּינּוֹן דַּה"י
לְפָנֵי פַסו"ע דְּרַבְּנָן וּמַכ"ש לְשִׁי הָרַמ"א בְּשֵׁם תַּשְׁב"ץ דְּבַקְדוּשֵׁי דְּרַבְּנָן לְפָנֵי פַסו"ע דְּרַבְּנָן
א"צ גַּט דְּרַבְּנָן מִהַשְׁנֵי לְדַרְבְּנָן וְא"כ הֵכָא דְכָל חֲלוֹת קִידוּשֵׁי הַשְׁנֵי הוּא רַק מְדַרְבְּנָן שׁוֹב
י"ל דַּא"צ גַּט פִּינּוֹן דַּה"י לְפָנֵי פַסו"ע דְּרַבְּנָן עַכְתָּ"ק וְכ' כַּת"ה לִיִּשְׁב עַפְמ"ש הַבְּר"א דְּמִי
שְׁקִידָשׁ אִשָּׁה ס"ק אִזּוּ הַשְׁנֵי לֹא יוּכְלוּ לְקַדְשָׁה עֵי"ש הוּאִיל דְּאֶגְוָדָה בְּרֵאשׁוֹן שׁוֹב חָשׁוֹב
חָב לְאַחֲרֵינֵי וּכְקִנְשִׁית הַנוֹב"י הַנּוֹדָע וּלְפ"ז כ' כַּת"ה דַּה"ה הֵכָא הוּאִיל דְּמְקוֹדְשֵׁת לְרֵאשׁוֹן
מִה"ת שׁוֹב הַשְׁנֵי לֹא יוּכְלוּ לְקַדְשָׁה עֵי"ש דְּחָשִׁיב חָב לְאַחֲרֵינֵי וּמִמִּילָא הַשְׁנֵי לֹא יוּכְלוּ
לְהַתְנוֹת תְּנָאֵי דַּכ"ד דַּא"א לְעֲשׂוֹת עו"ש ל"מ בּוּ תְּנָאֵי וְשׁוֹב י"ל דְּצָרִיכָה גַט מִשְׁנֵיהֶם
מִהָרֵאשׁוֹן בְּעֵי גַט דְּשָׂמָא אֶצְל הָרֵאשׁוֹן ל"ש אֶפְקַעֲיָנָהּ הוּאִיל דְּהַמְקַדָּשׁ יָדַע שְׁהֵם פַּסו"ע
דְּרַבְּנָן וְאַפ"ה קִידָשׁ בְּפִנְיָהֶם וַע"כ"ח דְּלָא קִידָשׁ אֲדַעְתָּא דַּחַז"ל וְשׁוֹב בַּכָּה"ג לֹא שְׁיִיךְ
אֶפְקַעֲיָנָהּ וְכִסְבַּרְת הַמְרָדְכִי פ"ג דְּקִידוּשֵׁין לְעֲנִין ח"ל וּמִן הַשְׁנֵי שׁוֹב צָרִיכָה גַט דְּשָׂמָא
גַּם בַּכָּה"ג שְׁיִיךְ אֶפְקַעֲיָנָהּ וְכַדְמוּכָח מִתּוֹס' ב"ב דַּמ"ח וְשׁוֹב הָרִי נִפְקַעוּ קִידוּשֵׁי הָרֵאשׁוֹן
וְשׁוֹב שְׁפִיר צָרִיכָה גַט גַּם מִהַשְׁנֵי אֶבְל אֶצְל הַשְׁנֵי בְּנוֹדָי דַּל"ש אֶפְקַעֲיָנָהּ הוּאִיל דְּכָל
הַעֲנִין דְּאֶפְקַעֲיָנָהּ הָנִי רַק כְּמוֹ תְּנָאֵי ע' שַׁטְמ"ק רִישׁ פְּתוּבוֹת וּלְגַבֵּי הַשְׁנֵי ל"מ תְּנָאֵי פִינּוֹן
דְּלָא יוּכְלוּ לְקַדְשָׁה עֵי"ש עַכְתָּ"ד: א) הִנֵּה לַעֲנַ"ד ז"א דְּלָא דְּמִי נ"ד פְּלַל לְדַבְּרֵי הַבְּר"א
בְּשִׁלְמָא בַּס"ק י"ל דְּכִינּוֹן דְּצָרִיכָה גַט מִהָרֵאשׁוֹן מִה"ת מִכַּח ס' א"כ שׁוֹב אִין הַבְּחִירָה
בִּיָּדָה שְׁפִיר חָשִׁיב חָב לְאַחֲרֵינֵי וּכְמ"ש בְּרַשְׁבָּ"א קִידוּשֵׁין דַּס"ה וְשׁוֹב שְׁפִיר ל"מ בְּהַ
קִידוּשֵׁין עֵי"ש אֶבְל בַּנ"ד מִמֵּנ"פ אִי סוּבְּרִין דְּבַכָּה"ג ל"ש אֶפְקַעֲיָנָהּ שׁוֹב לֹא חָלוּ קִידוּשֵׁי
הַשְׁנֵי פְּלַל וְאִם סוּבְּרִין דְּגַם בַּכָּה"ג י"ל אֶפְקַעֲיָנָהּ וְא"כ בְּצַד זֶה נִפְקַעוּ מִמִּילָא קִידוּשֵׁי
הָרֵאשׁוֹן וְשׁוֹב בְּצַד זֶה בִּיָּדָה לְהַתְקַדָּשׁ לְכָל אֲדָם וְשׁוֹב ל"ח חָב לְאַחֲרֵינֵי וְשׁוֹב יוּכְלוּ
לְקַדְשָׁה עֵי"ש וּמוֹעִיל תְּנָאֵי וְשׁוֹב שְׁיִיךְ אֶפְקַעֲיָנָהּ גַּם אֶצְל הַשְׁנֵי וְאִיפּוֹא כ' כַּת"ה דְּצָרִיכָה
גַּט מִהַשְׁנֵי מִשׁוּם דְּשָׂמָא גַּם בַּכָּה"ג י"ל אֶפְקַעֲיָנָהּ ז"א דְּאִם נִיחּוּשׁ לְשִׁי הַתּוֹס' ב"ב דְּגַם
בַּכָּה"ג שְׁיִיךְ אֶפְקַעֲיָנָהּ שׁוֹב גַּם אֶצְל הַשְׁנֵי שְׁיִיךְ אֶפְקַעֲיָנָהּ וְז"ב: ב) וְגַם בְּגוּף הַדְּבָר
פִּינּוֹן דְּלָא יוּכְלוּ לְקַדָּשׁ עֵי"ש מִפְּחַ דְּחָב לְאַחֲרֵינֵי ל"מ בּוּ תְּנָאֵי הִנֵּה אַף שְׁכָבָר כ' הָאֲחֵרוֹנִים
סְבָרָא זֹו דְּבָכָל קִידוּשֵׁין שְׁיִישׁ בְּהַ עֲבִירָה ל"מ בּוּ תְּנָאֵי הוּאִיל דְּלִיתָא עֵי"ש מִשׁוּם
דַּאֲשַׁלְד"ע אֶבְל לַעֲנַ"ד הַדְּבָר צ"ע לְפַמ"ש הַפּוֹסְקִים דְּהָא דַּל"מ תְּנָאֵי בְּמִידֵי דְּלִיתָא עֵי"ש
מִשׁוּם דְּחָשִׁיב מַעֲשָׂה אֲלִימָתָא וּלְפ"ז אִיךְ אֶפְשָׁר לֹאֲמַר דְּקִידוּשֵׁי עֲבִירָה חָשִׁיב טְפִי מַעֲשָׂה
אֲלִימָתָא מִקִּידוּשֵׁי הִתְרַם זֶה הוּא דְּבָר שְׁאִין הַדְּעַת סוּבְּלַת א"כ הַדְּבָר פְּשׁוּט דְּמוֹעִיל תְּנָאֵי
גַּם בְּקִידוּשֵׁי עֲבִירָה וּבְפָרְט בַּס"ק הוּאִיל דְּמִי שְׁמִיָּא גְּלִיָּא דַּאִינָהּ מְקוֹדְשֵׁת לְהָרֵאשׁוֹן

א"כ אין השליח עושה חובה להראשון ושוב שפיר יוכל להטיל בו תנאי ושוב שפיר שיניף אפקעיניהו גם אצל השני וז"ב אף לענ"ד י"ל בשוב קושית האב"מ ונקדים מה שהקשו הפוסקים בהא דהמקדש ע"מ שאני צדיק אפי' נמצא שהוא רשע גמור מקודשת דחוששין שמא הרהר תשובה בלבו ואמאי בקידוש לפני פסו"ע א"צ גט ניהוש ג"כ שמא הרהרו תשובה בלבם והנה לשי' התוס' והריטב"א פתובות דכ"ב דרשע אף בעשה תשובה כ"ז שלא נתברר פשרותו בב"ד לא נעשה פשר לא קשה מידי דאף אם הרהרו תשובה בלבם אפתי לא מיתקשרי לעדות ורק לשי' רש"י דנעשו פשרים מיד ע' ש"ף סי' ל"ד וסי' מ"ו תיקשי אף ככר כ' בתוס' פתובות דט"ה דבקידוש אשה ונמצא בה מומין וס' אי הי' בה המומין עוד מקודם שנתקדשה דאפ"ה צריכה גט משום דחזקה"ג מסייע דהשתא נולדה בה מומין והקשה בתוס' דהרי מומין לפניך ונוקמה בח"פ ותימצו דח"פ ל"ח פלל לגבי חזקה"ג וכ' הפנ"י דכיון שאין הספק בעצם הקידושין רק בתנאי ולא אתי ס' בתנאי ומבטל קידושי ונדאי וכסברת הרשב"א מובא במל"ל פט"ז מטוען דנהי דס' בקרקע מוקמינן בחמ"ק מ"מ במכר קרקע ויש ס' בתנאי אין להוציא מרשות הלוקח עיי"ש ולפ"ז י"ל בשלמא בט"מ שאני צדיק דבאמת גם רשע יוכל לקדש אשה ורק דרוצין לבטל הקידושין מפת תנאי שאמר ע"מ שאני צדיק וכיון שיש ס' שמא חזר בתשובה שפיר חוששין לקידושין ול"ש לאוקמה בח"פ הואיל דבספק בתנאי לא אתי ס' תנאי ומבטל קידושי ונדאי אבל בקידוש לפני פסו"ע ד"ת דבזה אם המה באמת פסולים לא משפחת חלות קידושין וא"כ בזה הספק שמא חזרו בתשובה הווי פספק בגוף הקידושין בכה"ג שפיר יש להעמידה בח"פ ומינשב קושית הפוסקים הנ"ל בס"ד: ג) ובזה י"ל ג"כ מה דקשה טל הסוכרים דהמקדש לפני פסו"ע דרבנן צריכה גט וקשה נימא אפקעיניהו וכהא דהמקדש בא"ה דרבנן דא"צ גט ומ"ש הב"ש באה"ט סי' כ"ח דהתם הטעם כיון דעכ"פ מדרבנן אסורה להנות שוב לית לה הנאה באמת פבר תמה עליו האב"מ דהא חזינו דמהני קידושין במעמ"ל אף דג"כ ל"ל הנאה ועכצ"ל דהא דאינה מקודשת בא"ה דרבנן הוי מפת אפקעיניהו ושוב תיקשי גם בפסו"ע דרבנן נימא אפקעיניהו ועפ"ז גיחא דעיקר סברת אפקעיניהו כ' הפוסקים דהוא מפת תנאי ושוב י"ל שמא חזרו בתשובה ול"ש לאוקמה בח"פ ז"א דס' בתנאי לא מבעל קידושי ונדאי וא"כ י"ל דבאמת אי הי' ברור דלא חזרו בתשובה שפיר גם בפסו"ע דרבנן הי' אמרי' אפקעיניהו ורק דע"י הס' שמא חזרו בתשובה חשיב כמו ס' בתנאי ובזה יש לפרש שיטת הרמ"א דבקידוש קידושי דרבנן לפני פסו"ע דרבנן א"צ גט וי"ל הסברא דבזה א"צ לומר דוקא דאפקעיניהו הוי מפת תנאי רק בפשיטות גיחא דהם אמרו והם אמרו ושוב יש אף אם ניהוש שמא חזרו בתשובה לא יהי' חשיב ס' בתנאי כיון דבזה אין הפסול מפת אפקעיניהו ושפיר ל"ש לומר שמא חזרו בתשובה דאוקמה בח"פ וא"ב י"ל כ"ז בקידושי דרבנן בעצם אבל הכא דשניהם קידשו בפסו"ע דרבנן ועצם הקידושין הי' קידושי ד"ת א"כ שפיר מן הראשון בעי גט דשמא חזרו בתשובה דקדושי הראשון שהי' קדושי ד"ת הרי א"א לבטל רק מפת אפקעיניהו דהוי מטעם תנאי ושוב יש לחוש שמא חזרו בתשובה ואי דנוקמה בח"פ ז"א דס' בתנאי לא מבטל קידושי ונדאי ומן השני ג"כ יש להצריכה גט דשמא הראשונים לא חזרו בתשובה ושוב נתבטלו קידושי הראשון לגמרי מצד התנאי שקידוש אדעת חז"ל וממילא חלו קידושי השני מה"ת ושוב גם קידושי השני א"א לבטל

רק מפת שקידוש אדעתא דרבנן וכו' ל הפקיעו הקידושין במקדש לפני פסו"ע דרבנן א"כ גם קידושי השני א"א לבטל רק מפת תנאי ושוב אמרי' גם בעדים השניים שמא חזרו בתשובה ואי דנוקמה בח"פ ז"א דלא אתי ס' בתנאי ומבטל קידושי ונדאי ונשפיר צריכה גט משניהם ומינשב קנשיות האב"מ בס"ד ודו"ק: ד) ולכאורה אפתי יש להעיר גבי קידושי השני הא איכא ס"ס לבטל הקידושין ס' שמא חזרו הראשונים בתשובה ונחלו קידושי ראשון לגמרי וספק שמא גם עדים השניים לא חזרו בתשובה אף באמת כבר כ' הרא"מ דס"ס בתרי גופי ל"מ וגם נודע מספרת הד"מ ומג"א או"ח סי' תל"ט דבס"ס בעי שיהי' נולדו ב' הספקות יחד וז"ב ובזה יש לבאר מש"כ בשו"ת הר"י בן הר"א ש דאף להסוברים דבפסו"ע דרבנן חוששין לקידושין כ"ז בפסול רשעה אבל בפסול קורבה דרבנן ל"ח לקידושין שכ' פן בשם הרמ"ה ור' יואל וצ"ט להבין החילוק ולפ"ז א"ש דבאמת י"ל אפקעינהו ורק בפסול רשעה הא יש לחוש שמא חזרו בתשובה וכיון דכל ענין אפקעינהו הוי כמו תנאי א"כ חשיב ס' בתנאי ול"ש לאוקמה בח"פ דס' בתנאי לא מבטל קידושי ונדאי אבל בפסול קורבה דעכ"פ מדרבנן הם פסולים בהחלט שפיר שנייה אפקעינהו וז"ב ובזה ניחא ג"כ הא דקרוכי אם א"צ גט אף א"נ דקרוכי אם פסול רק מדרבנן ולא כמ"ש בפ"ה סי' ל"ג בשיטת הרמב"ם ז"ל אפ"ה א"ל גט משום אפקעינהו וז"ב איברא דיש להעיר בהא דכ' המרדכי דקידושי מומר ל"מ מה"ת ורק מדרבנן צריכה גט שמא חזר בתשובה וקשה הא התם הס' בגוף הקידושין ממש כמו בפסו"ע ד"ת ושוב יש לאוקמה בח"פ ואמאי צריכה גט אף באמת לק"מ דהרי התם גם לפמ"ש הח"מ והב"ש בהא דע"מ שאני צדיק הטעם לפי שאמר ע"מ מוכח פרצונו לשוב גם תיקשי במומר אמאי נחוש שמא חזר בתשובה הרי התם לא אמר ע"מ וליכא שום הוכחה שרוצה לשוב ודמי ממש להמקדש לפני פסו"ע ד"ת ועכצ"ל גם לפי דברייהם דהתם במומר הוי רק הטעם משום גזירת הרואים דאינם יודעים דמומר דינו כעפ"ם ויאמרו דא"א יוצאת בלי גט ושוב דברינו נכונים בס"ד ודו"ק: ועש"ק ראה תרס"ט פה מרחץ וויסאונ' יצ"ו.

הר' שמואל ענגיל אבדק"ק ראדמישל. סי' ס"ט להרב הה"ג וכו' כש"ת מ' משה ליב ז"ל מוצד"ק ראזוודיב יצ"ו.

בדבר שאלתו אם יש להתיר פלי פורצילאן וכ"ח שנשתמש בהם בפסח העבר ונמצא בהם אז משהו חמץ להשתמש בהם בפסח הבע"ל אם עכ"פ בזה יש לסמוך אשיטת הח"צ שכ' להתיר אחר וב"ח זה תנרף השאלה: א) והנה מצד ספרת הח"צ כ' בשו"ת רעק"א סו' י"ט דאין להתיר רק ביב"ח שלימים אף באמת כ' שם הגרעק"א דמותר אחה"פ אף דבפסח אסור במשהו מ"מ אחה"פ שרי ולשי' כמ"פ אז שרי אף בלי ביטול רק הטעם משום דבתערובות לא קניס ושוב גם בשנה הבאה בטעם אינו חוזר ונייעור עיי"ש ובאמת יפה הביא כת"ה בשם המק"ח דמה"ע ל"ח דשיל"מ אף דבתערובות אינו חו"נ מ"מ הואיל דקודם שנתערב לא הי' עליו שם דשיל"מ דהא הי' חוזר ונאסר נהי דע"י התערובות יש עליו שם דשיל"מ מ"מ כבר נתבטל ובזה כ' הפוסקים ליישב שיטת הר"ן דחמץ ל"ח דשיל"מ לפי שלא הי' עליו שם דשיל"מ קודם שנתערב הואיל דגם אחה"פ אסור עכ"פ מדרבנן ואף דבתערובות לא קניס וי"ל דאינו פלל מדין ביטול מ"מ הואיל דלא הי' עליו שם דשיל"מ קודם שנתערב שפיר בטל ובזה תירצו הפוסקים מה דהקשה בט"ז יו"ד סי' שכ"ג דאמאי תרומה ל"ח דשיל"מ ולפ"ז ניחא דכיון דקודם שנתערב לא

הי' שְׁכִיחַ פֶּתַח ל"ח דשיל"מ ע' בב"ט ובישי"ע מ"ש בְּזָה עכ"פ מְבֹאֵר דִּיל דְּכִינּוֹן דְּלֵא בְּלַעַו הַפְּלִים רַק מִשְׁהוּ שְׁפִיר מְוֹתְרִים בְּפֶסַח הַבָּא וּמָה גַם בְּכָלִי פּוֹרְצִילָאן וְחָרַס דְּיִשׁ דְּיַעֲוֹת לְהַתִּיר אַחַר מַעַל"ע הוֹאִיל דְּמִיָּדִי דֵּא"א בְּהַגְעָלָה חָשׁוּב פְּדִיעֵבַד ע' תוּס' פְּסָחִים ד"ל וּבַפְּנִי"י שָׁם וּנְהִי דְּכָל הַפּוֹסְקִים דְּחוּ שְׁטָה זֹו מִן הַלְכָה מ"מ בְּשׁו"ת פְּנִי יִצְחָק מְקוּל בַּשְּׁעָה"ד בְּאִסּוּר דְּרַבְּבָנּוֹן וְגַם י"ל כַּמ"ש הִישִׁיעַ דְּבִאָמַת בַּכ"ח ל"ש גְּזִירָה אֲטוּ ב"ו וְרַק עֵיקַר הַטַּעַם מִשׁוּם דְּבְכָלִי שֵׁא"א לְהַפְרִיד הָאִסּוּר חַל שָׁם אִסּוּר עַל הַפְּלִי אֲבָל בְּבַלְיַעָה מִשְׁהוּ דְּגַם בְּפֶסַח אֵינּוּ אִסּוּר רַק מִשׁוּם חוּמְרָא דְּחֻמְצָא א"כ עכ"פ לֹא חַל שָׁם אִסּוּר עַל הַפְּלִי וְשׁוּב שְׁפִיר יִשׁ לְהַתִּיר אַחַר מַעַל"ע וּבְפֶרֶט שְׁיִישׁ עֲצָה לְהַגְעִילָם ג"פ לְכֹן מִפְּחַ הֲנִי טַעְמִי פְּשִׁיטָא דְּיִשׁ לְהַתִּיר הַפְּלִים: ב) וְהִנֵּה בַּמַּג"א סִי תַמ"ז כ' דְּבִנְתַּעְרַב פְּלִי חֻמְצָא בַּתוּה"פ אָף לְמ"ד יָבֵשׁ בְּיָבֵשׁ חַד בְּתָרֵי בַעַל גַּם בְּפֶסַח אַפ"ה בְּכָלִי שְׁיִישְׁנוּ בְּהַגְעָלָה י"ל דְּהוּי ס"ס לְהַחְמִיר שְׁמָא חֻמְצָא חֻשִׁיב דְּשִׁיל"מ וְשְׁמָא פְּלִי שְׁיִישְׁנוּ בְּהַגְעָלָה לְעוֹלָם חֻשִׁיב דְּשִׁיל"מ עֵי"ש וְלַכְּאוּרָה יִשׁ לְהַעִיר לְפִי"מ דְּמְבֹאֵר בְּסִי תַנ"ב דְּאִסּוּר לְהַגְעִיל בְּפֶסַח א"כ תוּ ל"ח דְּשִׁיל"מ אָף בְּאָמַת וִי"ל הוֹאִיל דְּלִשְׁיָא כַּמ"פ מְוֹתֵר לְהַגְעִיל בְּפֶסַח מִשׁוּם דְּיִזְרָה רוּחַתָּח מְבַלְעַ בְּלַע מְיַפְלֵט לֹא פְּלִיט אוּ מִשׁוּם אֵינְדִי דְּטְרוּד לְמִיפְלֵט לֹא בְּלַע וְע' תוּס' חֻלִּין דַּק"ח וּנְהִי דְּאֵנּוּ מְחַמְרִין אֲבָל עכ"פ א"א לְצַמּוֹת מְחַמְרָא זֹו קוּלָא לְעַנְיָן שְׁלֵא וְהִי חֻשִׁיב דְּשִׁיל"מ הוֹאִיל דְּמִדִּינָא מְוֹתֵר לְהַגְעִיל בְּפֶסַח אָף אַכְתִּי י"ל כ"ז בַּחוּהַמ"פ אֲבָל בְּגִזְדָּמָן בִּיּו"ט אַכְתִּי י"ל דַּל"ח דְּשִׁיל"מ הוֹאִיל דְּאִסּוּר לְהַגְעִיל בִּיּו"ט וְכַדְאִיתָא בַּאו"ח סו' תַק"ט וּנְהִי דְּאַכְתִּי י"ל דְּהוּי דְּשִׁיל"מ הוֹאִיל דְּאַפְשֵׁר לְהַגְעִיל בַּחוּהַמ"ס מ"מ י"ל הוֹאִיל דַּעכ"פ לֹא יוּכַל לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּהַפְּלִי בִּיּו"ט בַּכַּה"ג תוּ ל"ח דְּשִׁיל"מ וְכַנּוּדַע מְדַבְּרֵי הַצַּל"ח דְּלַעְנָן הַנָּאָה וְטַלְטוּל ל"ש הַחֻמְרָא דְּשִׁיל"מ לְפִי שְׁיִוְכַל לְהַנּוֹת הַיּוֹם וּמְחַר וְע' בַּפְת"ש יו"ד סִי ק"ב מ"ש בְּזָה: ג) אָף בְּאָמַת י"ל הוֹאִיל דְּעֵיקַר הָא דְּאִסּוּר לְהַגְעִיל בִּיּו"ט מִשׁוּם דְּהוּי תִּיקוֹן א"כ הָכָא דְּבִאָמַת נִתְבַּטַּל וְאִי נִימָא דְּאִסּוּר לְהַגְעִיל שְׁפִיר וְהִי הַפְּלִי מְוֹתֵר מִפְּחַ הַבְּיִטוּל וְא"כ פִּינּוֹן דְּבַלֵּא"ה רִשְׁאִי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּהַפְּלִי מִמִּילָא מְוֹתֵר ג"כ לְהַגְעִילוֹ דַּל"ח תוּ בְּכָלִל מְתַקֵּן וְכַנּוּדַע מ"ש הַה"מ בְּהָא דְּמְפֹרֶשׁ בְּש"ס בִּיצָה דִּיל"ח דְּכָלִי שְׁנַטְמָא בְּוּלַד הַטְּוּמָאָה מְוֹתֵר לְהַטְבִּיל בִּיּו"ט וּבְנַטְמָא בַּא"ע אִסּוּר הַטַּעַם דְּבַנְטָמָא בְּוּלַד הַטְּוּמָאָה הוֹאִיל דְּחֻזִי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוּ דְּבָרִים טְמֵאִים ל"ח עוֹד בְּגִדָר תִּיקוֹן וְאִי דְּתִיקְשִׁי דַּל"פ"ז גַּם בְּנַטְמָא בַּא"ע וְהִי מְוֹתֵר הוֹאִיל דַּג"כ חֻזִי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוּ דְּבָרִים טְמֵאִים מ"מ יָפָה כ' בְּזָה בַע"ג לְגִיטִין ד"ל דְּעַנְיָן תִּיקוֹן י"ל בְּתָרֵי גְוּוּנִי חַד תִּיקוֹן מִפְּחַ הַחֻפְּזָא וְחַד מְצַד הַגְּבָרָא א"כ הִיכִי דְּנַטְמָא בַּא"ע אָף דְּחֻזִי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּדְּבָרִים טְמֵאִים וְלִיכָא תִּיקוֹן מְצַד הַגְּבָרָא מ"מ הוֹאִיל דְּנִקְרָא שָׁם טְוּמָאָה עַל הַפְּלִי וְע"י הַטְבִּילָה אֵנּוּ מְפַקִיעִין אֶת הַשָּׁם טְוּמָאָה מַעַל הַפְּלִי א"כ אַכְתִּי חֻשִׁיב תִּיקוֹן מִפְּחַ הַחֻפְּזָא וְלַכְּפִי אִסּוּר בִּיּו"ט אֲבָל בְּוּלַד הַטְּוּמָאָה דְּלֹא נִקְרָא שָׁם טְוּמָאָה עַל הַפְּלִי וְכַסְבֵּרַת הַנַּה"מ בְּסִי רַל"ד דְּכָל אִסּוּר דְּרַבְּבָנּוֹן ל"ח טְפִי מְאִסּוּר גְּבָרָא וְלִיכָא רַק תִּיקוֹן מְצַד הַגְּבָרָא וְלַעְנָן זֶה שׁוּב מְהִינֵי הָא דְּחֻזִי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּדְּבָרִים טְמֵאִים וְשְׁפִיר ל"ח תִּיקוֹן וְשְׁפִיר מְוֹתֵר לְהַטְבִּילוֹ בִּיּו"ט עֵי"ש וְעַפ"ז יִשׁ לְהַבִּין מ"ש הַרְדָּב"ז דְּבָאָם יִשׁ לוֹ מִים שְׁהוּחֻמוּ מַעִיּו"ט מְוֹתֵר לְהַגְעִיל בִּיּו"ט דַּל"ח תִּיקוֹן לְפִי שְׁיִוְכַל לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוּ בְּצוּנָן וְתַמְהוּ עָלְיוּ הַפְּמ"א וְהַפְּמ"ג מְהָא דְּנַטְמָא בַּא"ע אִסּוּר לְהַטְבִּיל בִּיּו"ט אָף דְּחֻזִי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּדְּבָרִים טְמֵאִים וְכֹן מְהָא דְּאִסּוּר לְהַטְבִּיל פְּלִים חֻדְשִׁים בִּיּו"ט וְעַפ"ז נִיחָא דְּדוּקָא בְּנַטְמָא בַּא"ע דְּאַכְתִּי נִשְׂאָר עָלְיוּ שָׁם

תיקון מפתח החפץ שפיר אסור להטביל ביו"ט וכן בכלים חדשים אף בכלים פאלו דחיוב טבילתם הוי רק מדרבנן דלא מקרי טפי מאיסור גברא אפ"ה התם הואיל דבלי העבילה נא חזיא להשתמש בהם כלל שפיר איפא בהו עכ"פ תיקון מצד הגברא אבל בכלי הצריף הגעלה מחמת בליעת איסור א"כ בנה ל"ש לומר דנקרא שם איסור על הכלי כמ"ש הט"ז בסו"צ"ע דמידי שאפשר להפריד איסורו ע"ו הגעלה לא נקרא שם איסור על הכלי ושוב ליפא בנה רק תיקון מצד הגברא ולענן זה שוב מועיל מה דחזי להשתמש בו בצונן וז"ב וא"כ ה"ה בנ"ד פיון דבמידי שאפשר בהגעלה לא נקרא שם איסור על הכלי א"כ כל עיקר התיקון הוי רק מצד הגברא ולענן זה שוב מועיל מה דחזי להשתמש בו ט"ו הביטול ושוב ל"ח תיקון ושפיר מותר להגעילו ושוב חשיב דשיל"מ וצדקו דברי המג"א בס"ד: ד) ובאמת מצינו פעין זו בפמ"ג יו"ד סו"צ"א דמה"ע כ"ח ערופה אסור להשתמש בו אף צונן באקראי פיון פאין לו אופן להכשירו לחמין יש לגזור אם נתור לו להשתמש בצונן ישתמש בו גם בחמין אבל בכלי שאפשר בהגעלה לא גזרינן שפא ישתמש בו בחמין בלי הגעלה עיי"ש והנה הרב הגאון מ' ישעני' ז"ש שניע"א אבד"ק ונייעצעען העור מש"ס יומא דס"ו ביקא דבנשתייר חטאת יוהכ"פ שנתכפר באחר א"א להניחו לשנה הבאה אף היכי דלא יהי עברה שנתה משים דחוששין לתקלה וקאמר בש"ס שם דבשאר דברים שדינם להיות רועה עד שיסתאב פיון דאין להם היתר להקרה אסח דעתיה מינ' ורק הקא פיון שיש לו היתר לשנה הבאה לא אסח דעתיה מינ' ויש לחוש לתקלה ומוכח היפך סברת הפמ"ג ה"ל עכת"ד ולכאורה מצינו ג"כ בש"ס פסחים ד"כ דביין יש לחוש טפי לתקנה מבשמן הואיל דביין לזילוף קבעי לי' לא רמיא לי' בכלי מאוס אף באמת י"ל התם לפי שאין לו היתר להקריבו עכשיו והוא הרי לא אסח דעתיה מינ' שפיר יש לחוש לשכחה אבל בכלי שאפשר תיכף להגעילו א"כ בזמן מיעוט ל"ש חשש שכחה וממילא ניחא ג"כ הא דמבואר שם דבמידי שאין לו היתר להקרה ל"ח לתקלה ולפ"ז א"ש דהתם הרי אינו עושה בהבהמה שום תשמיש ורק שממתין עד שיפול בו מום ויפדנו שפיר בדיל מינ' אבל הקא אם ישתמש בו בצונן הרי לא והי' בדיל מן הכלי שפיר יש לחוש שיעבור על איסור דרבנן וישתמש בו אחר מעל"ע דאז אסור רק מדרבנן ובדרבנן לאו כ"ע זהירי בי' כמ"ש הה"מ פ"א מאישות ומכ"ש בכ"ח דשרי לאחר מעל"ע לשי' כמ"פ בנודאי די"ל דאם נתיר לו להשתמש בצונן יטעה א"ע לומר דמותר להשתמש בו גם בחמין וכהא דכ' הש"ף יו"ד סי' פ"ז דבבשר עוף בחלב שייף מ"ע משום דיתעו א"ע דהלכה כריה"ג דבשר עוף בחלב לגמרי שרי עיי"ש א"כ י"ל אדרבה בכלי שאפשר בהגעלה יודע דבלי הגעלה אסור אבל בכ"ח הואיל דיש דיעות המתירין מפת זה דא"א בהגעלה שוב יטעו א"ע לומר שפא הלכה כמאן דמתיר ונהי דלא קי"ל הכי מ"מ פבר נודע דבמידי דתלוי בפלוגתא ל"ש אדם יודע ע' תוס' ב"מ דט"ו ועירוכין ד"ל ובסנהדרין ד"ט לענן אשת חבר ובר"ן פ"ק דקידושין וצדקו דברי הפמ"ג וכה מצינו בש"ס סוטה ד"ו דבנדה הואיל דיש לה היתר לאח"ז מותר להתניח ול"ח שפא ובא עליה ובסוטה שאין לה היתר יש לחוש ליצרו תוקפו וכה מצינו ברדמ"ת דחייב לגרשה וכו' הפוסקים דכיון שאין לה היתר יש לחוש לתקלה הדרן לנ"ד הדבר פשוט דיש להתיר להשתמש בהכלים בפסח כנלע"ד בס"ד לדינא: ד' ויקרא תרס"ט ראדמישלא יצ"ו: הק' שמואל ענגיל חופ"ק ה"ל.

סי' ע' להקרב הה"ג בנש"ק וכו' כקש"ת מ' שלמה זלמן פּרענקיל נ"י אבד"ק יעדלאווא יצ"ו. בְּדָבָר וְשִׂאֵלְתוּ בַּפֶּרֶה שֵׁישׁ לָהּ בְּלִיטָה וְהַעֲפוּם הַמוֹכֵר אוֹמֵר שַׁע"י קַיִשׁוּי הַלֵּידָה גַּתְרָפָה הַקְרוּם וְיִרְדּוּ הַב"מ לַמְטָה מִזֶּה נִצְמַח הַבְּלִיטָה וְהַעוֹר הוּא שְׁלֵם וּבַעַת הַקְנִיָה הַיְתָה מְעוֹבְרָת וְלֵידָה אַח"כ וְחוֹשֵׁשׁ כַּת"ה אִם אֵין לְחוֹשׁ בְּזֶה לְנִיקָב בְּשָׂר הַחוֹפָה אֶת רֹב הַפָּרָס וְהִבִּיא שֵׁיטַת הַב"ח הַמוֹבָא בַּפּמ"ג סי' מ"ח לְהַכְשִׁיר בְּעוֹר שְׁלֵם עַכְת"ד: א) הִנֵּה אִם הִי יָדוּעַ שְׁנִיקָב בְּשָׂר הַחוֹפָה אֶת רֹב הַפָּרָס הִי קֹשָׂה לְסַמּוֹךְ אֲשֵׁיטַת הַב"ח וּבִשְׁוִי"ה ד"ח סי' כ' הַעֲלָה דָּאָם כְּבָר הִגִּיעַ הַקָּרַע עַד פָּרָס הַפְּנִימִי אֲזִי ל"מ סְתִימַת הָעוֹר וְרַק אִם לֹא נִיקָב עוֹד בְּמַפְּנֹלֶשׁ נִהִי דְלִשְׁיטַת הַרְמַב"ם ו"ל טְרוּפָה מ"מ הִנֵּי רַק מִשּׁוּם דְּסוּף הַפְּנִימִי לִיפְסֹק בַּכַּה"ג שְׁפִיר מְהַנּוֹ סְתוּמָה עֵי"ש וְהַגְרַש"ק ו"ל בְּשׁוֹ"ת טוֹטו"ד סוּתָר א"ט דְּבַתְּשׁוּבָה א' הַשִּׁיג עַל הַב"ח וְשֵׁם בְּהַשְׁמָטוֹת הַכְרִיעַ כַּהַב"ח וּבַהַג"ה אַמ"ב הִבִּיא בְּשֵׁם שׁוֹ"ת בִּי"ט לְהַשִּׁיג עַל הַב"ח כְּלָלוֹ שֶׁל דְּבָר הַיְכִי דְלֹא נִיקָב עוֹד בְּמַפְּנֹלֶשׁ הַשְׁ"ף לְסַמּוֹךְ עַל שֵׁיטַת הַרְשָׁב"א עַכ"פ בַּהַפ"מ בַּכַּה"ג תּוֹ יֵשׁ לְצַרְף שֵׁיטַת הַב"ח וְלִהְתִּיר אַף שְׁלֹא בַּהַפ"מ וְכִסְבַּרְת הַשְׁ"ף בְּסִי' נ"ד דְּמִידֵי דְכָשֵׁר בַּהַפ"מ כְּשֵׁישׁ עוֹד ס' יֵשׁ לִהְתִּיר אַף שְׁלֹא בַּהַפ"מ וְאֵף דְּרֵאִיתִי בְּסַפֵּר דַּע"ת שֶׁכ' דָּאִין לְצַרְף שֵׁיטַת הַב"ח אִפִּי' לִס"ס אַפ"ה י"ל דְּכָל סְבָרְתוֹ הוּא רַק מִשּׁוּם דְּרוּה"פ הַשִּׁיגוֹ עָלָיו וְא"כ י"ל הַיְכִי דְלֹא נִיקָב בְּמַפְּנֹלֶשׁ דָּאָז הָרִי פְּסִיקֵנּוּ בַּהַפ"מ כְּהַרְשָׁב"א וְכָבָר כ' הַפּמ"ג בְּסִי' מ"ב דְּהַיְכִי דְמִוֹתָר בַּהַפ"מ הָעֵינְקָר כְּשֵׁיטַת הַמְתִּירִין וְא"כ הָרִי כְּבָר כ' הַמַּהֲרִי"ק דְּהַיְכִי דְבְּסַפֵּק א' רֹב נוֹטָה לִהְתִּיר אֲזִי שׁוּב מְצַרְפִּין ס' הַשִּׁנִּי אַף כְּשֶׁרָבּוּ נוֹטָה לְאִסּוּר וְא"כ פִּינּוֹן דְּבַלִּיכָא נִיקָב מַפְּנֹלֶשׁ רוּה"פ מְכַשִּׁירִין מְדוּחֲזִינּוּ דְמִוֹתָר בַּהַפ"מ בַּכַּה"ג שְׁפִיר יֵשׁ לְצַרְף שֵׁיטַת הַב"ח אַף דְּרָבּוּ נוֹטָה לְאִסּוּר וּמַמִּילָא מוֹתָר אַף שְׁלֹא בַּהַפ"מ ע"כ אִם הִי בְּרוּר שְׁלֹא נִיקָב בְּמַפְּנֹלֶשׁ בְּנוֹדָאִי דַּהִי אֲפָשֵׁר לִהְתִּיר אַף שְׁלֹא בַּהַפ"מ אַף אִם הַדְּבָר סַפֵּק אִי נִיקָב בְּמַפְּנֹלֶשׁ מ"מ נִגְדַּז זֶה שׁוּב יֵשׁ ס' שְׁמָא לֹא נִיקָב אַף רֹב עוֹבֵי וְהוּוּ כְּמוֹ ס"ס לְהַקֵּל שְׁמָא לֹא נִיקָב רֹב עוֹבֵי וְשְׁמָא לֹא נִיקָב בְּמַפְּנֹלֶשׁ וְכָשֵׁר עַכ"פ לְשִׁי הַרְשָׁב"א וּבְפֶרֶט דִּישׁ ג"כ צִירוּף מִפְּחַ שֵׁיטַת הַב"ח וּבְאֵמַת בְּשׁוֹ"ת טוֹטו"ד מַהֲד"ג סי' ע"ו מְצַרְף שֵׁיטַת הַב"ח לִס"ס עֵי"ש: ב) וְהִנֵּה כַּת"ה הַעִיר לְצַרְף צַד הַיְתָר מִפְּחַ הַלֵּידָה לְפָלֵא שְׁלֹא הִרְגִישׁ מְהָא דִּיו"ד סי' נ"ז דְּמַבְּנֹאֵר דְּבַעֲי עֵיבּוֹר וְלֵידָה אֲבָל לֵידָה לְחוּד ל"מ וְדוֹקָא בְּעֵיבּוֹר לְחוּד יֵשׁ מְחַלְקָת בְּפוֹסְקִים ע' בַּפּר"ח סַקמ"ז שֶׁכ' בְּשֵׁם הָר"ן דְּעֵיבּוֹר לְחוּד מְהִי וְרֵאָז' מְטַעֲינָה אֲבָל דַּעַת רַש"ל וְהַשְׁ"ף שֵׁם דְּגַם עֵיבּוֹר לְחוּד ל"מ וּבַעֲי דוֹקָא עֵיבּוֹר וְלֵידָה וְכֵן הַכְרִיעוּ הַכּו"פ וְהַפּמ"ג בְּפִתְיָחָה דְּבַעֲי דוֹקָא עֵיבּוֹר וְלֵידָה עֵי"ש ע"כ אִם יָדוּעַ שְׁנִיקָב בְּשָׂר הַחוֹפָה אֶת רֹב הַפָּרָס אֲזִי קֹשָׂה לְסַמּוֹךְ אֲשֵׁיטַת הַב"ח וְלֹא נִשְׂאָר רַק צַד לְהַיְתָר מִפְּחַ הַלֵּידָה בְּזֶה יֵשׁ לְחַלֵּק דָּאָם יֵשׁ מְקוֹם לְחֻשׁוֹב שְׁהַעֲיבּוֹר וְנַעֲשֶׂה עוֹד מְקוֹדֵם צְמִיחַת הַבְּלִיטָה א"כ לֵידָה לְחוּד ל"מ אֲבָל אִם נִרְאָה שֶׁהוּא מְכָה וְשִׁנָּה דְּהָיִי כְּפִירוֹר שְׁהַבְּלִיטָה הִי עוֹד מְקוֹדֵם שְׁנַתְעַבְרָה א"כ עֵיבּוֹר וְלֵידָה בְּנוֹדָאִי דְּמוֹצִיא מְחַשֵּׁשׁ טְרִיפָה אֲבָל הַיְכִי דָּאִין רֹאִין קָרַע וּלְפִי אֲמִירַת הַעֲפוּם הַבְּלִיטָה בָּא מְקִישׁוּי הַלֵּידָה נִהִי דַּעֲפוּם אִינוֹ נֶאֱמָן לִהְתִּיר מ"מ אִם כְּפִי רֵאוּת עֵינֵי בְּקִיאִים נִרְאִין דְּבָרֵי הַעֲפוּם קְרוֹבִים לְאֵמַת וְגַם אִם הַבְּלִיטָה נִרְאָה כְּמוֹ מְכָה יִשְׁנָה דְּאִיכָא ג"כ צִירוּף עֵיבּוֹר וְלֵידָה בַּכַּה"ג בְּנוֹדָאִי דִּישׁ לִהְתִּיר וִי"ל דְּחֻשִׁיב כְּמוֹ ס"ס שְׁמָא לֹא נִיקָב עַד פָּרָס הַפְּנִימִי וּבַכַּה"ג גַּם הַד"ח מְכַשִּׁיר אִם הָעוֹר שְׁלֵם וְשְׁמָא כַּהַב"ח יִצָּא דְּהַחֲלָב בְּנוֹדָאִי דְּמוֹתָר מִפְּחַ ס"ס וְאִין לוֹמֵר דְּחֻשׁוֹב בְּגֵדָר אִיכָא לְבִירוֹי ז"א דְּבַעוּמְדַת

לחליבה ל"ח איפא לברורי (וכמ"ש הג"ש וע' שו"ת טוטו"ד סי' קנ"א שכ' ג"כ דבעומדת לחליבה ל"ח איפא לברורי ויש להתיר החלב מפת ס"ס וכן הכריע בספר האלף לך שלמה עיי"ש ובפרט די"ל לפמ"ש הנוב"י דהיכי דא"א לברר שני הספיקות א"צ לברר ח"פ הקא א"א לברר רק את הספק אי ניקב בשר החופה את רוב הפרס או לאו אבל אפתי יהי נשאר הספק שמא כהב"ח דבעור שלם פשר נהי דבספק א' נחמיר מספק מ"מ הואיל דלא יוכל להתברר האיסור בנודאי ולפנינו יש ס"ס להיתר שפיר י"ל דא"צ לברר:ג) וראיתי בספר בינת אדם שכ' דאף א"נ דגם בס"ס דאיפא לברורי א"צ לברר מ"מ כ"ז במידי דאם נסמך על הס"ס לא יבוא אח"כ הדבר לידי בירור להיפוך וכמו ברדמ"ת אבל בפרה המשנת דם דיוכל להגלות אח"כ שניקב פיס השתן בכה"ג י"ל דאין לסמוך על הס"ס וה"ה היכי דיוכל להגלות שניקב בשר החופה את רוב הפרס ג"כ י"ל דל"מ ס"ס ונהדבר דומה להא דמצינו בנדה דאף דמה"ת מותרת לטבול ולשמש ביום ז' ואפ"ה אסרו חז"ל מחשש שמא תראה ותסתור חזינו דהיכי דאפשר להתברר שעשה איסור מחויבים אנו לחוש לזה עכת"ד ובשו"ת בי"צ יו"ד סי' ע"ד הביא ג"כ דבריו ונדחהו דשאני התם בנדה דאם תראה אח"כ יתברר שעשה איסור למפרע אבל הקא אף אם נמצא שניקב כוס השתן אפתי והי' אפשר לומר השתא הוא דניקב בכה"ג אפתי י"ל פינו דלפנינו יש ס"ס מותר אף באמת שגג בזה במחכת"ה דכיון דמשנת דם א"כ הא נולד ריעותא ואם יהי' נמצא אח"כ שניקב פיס השתן בכה"ג פשיטא דלא נימא השתא הוא דניקב ורק נחזיק למפרע משעה שהתחילה להשתין דם וכמ"ש בשו"ת נובי"ק אה"ע סי' ל"א דבנולד ריעותא בחזדמע"ק ואח"כ רואין השתנות מחזיקין ריעותא על למפרע אף נגד חזקה ונדאי וחילו מדברי תוס' פסחים דצ"א דבנפל גל על אדם ואח"כ נמצא מת מחזיקין דמיד בשעת נפילת הגל מת והמפקח חייב בפסח שני עיי"ש וכן מצינו בש"ס נדה דט"ז דאף ל"ד ונסתות דרבנן מ"מ בלא בדיקה בשעת נוסת ובדיקה אח"כ ומצאה טמאה דטמאה משעה ראשונה והטעם דכיון דעכ"פ בשעת נוסת נולד ריעותא בהחזדמע"ק נהי דמה"ת אמרנו דחזקת טהרה עדיף אפ"ה בנמצא אח"כ טמאה מחזיקין שראתה מיד וכן נודע מ"ש בשו"ת הרא"ש דאף א"נ דחזקה דרבא ל"מ לקולא דמה"ט ל"מ חזקה דרבא לענין חליצה מ"מ אם לא נבדק בשעה שהגיע לכלל שנים ובדקו אותו אח"כ ומצאו סימנים מחזיקין אותו לגדול משעה ראשונה עיי"ש ה"ה הקא אם והי' נמצא שניקב פיס השתן בנודאי די"ל שהי' ניקב מיד בשעה שהתחילה להשתין דם ולפ"ז צדקו לכאורה דברי בינת אדם הנ"ל: ד) אף באמת ז"א דוקא התם בנדה אם הראה אחר תשמיש ביום ז' הרי יתברר שעשה ונדאי איסור אבל בכיס השתן גם אחר שיהי' נמצא נקב בכיס השתן אפתי לא יהי' איסור ונדאי דשמא ניקב פיס השתן פשר וכן בנ"ד אף אי' נמצא שניקב בשר החופה את רוב הפרס אפתי יש ס' שמא כהב"ח נהי דבחד ספק נחמיר מ"מ הואיל דגם אח"כ לא יתברר צד האיסור בנודאי ולפנינו יש ס"ס שפיר א"צ לברר והוכחה לזה מרדמ"ת גופא דהרי גם התם אם תראה אצל בעל השני יתברר שהי' הבעילות בס' איסור ואפ"ה אין חוששין לזה וע"כ הטעם דהיכי דיש לפנינו ס"ס וגם אח"כ לא יוכל להתברר צד האיסור בנודאי א"צ לחוש לזה ה"ה בנ"ד ג"כ א"צ לברר.

ואף דמצינו ברמ"א יו"ד סי' א' סעיף ב' דאף אם א"א לברר הפל אפ"ה פל מה דמצי לברר צריכים לברר עיי"ש מ"מ יפה העיר בני הרה"ג מ' חיים שליט"א פיון דבנ"ד יש

ג"כ צד קולא מפת אמירת העפוי"ם א"כ פנון דבאמת איפא ס"ס ורק שישי לזון שפא מחנכים לברר א"כ י"ל דעכ"פ לעגנון זה מועיל אמירת העפוי"ם שיהי' סומכין על הס"ס ושלא להצריף לברר וכעין הא שפתבו בתוס' פסחים ד"ד לעגנון חזקתו בדוק דנהי דבאיפא לברורי צריכין לברר מ"מ מועיל לזה אמירת קטן ואשה או עבד שלא להצריף עוד לברר ורק לסמוך על החזקה עיי"ש וגם העיר לשי' הש"ף ביו"ד סי' ט"ז דבייש ג' ספיקות א"צ לברר א"כ בנ"ד דיש ג' סי' שפיר נ"ל דא"צ לברר ויפה העיר ובפרט בעומדת לחליבה דנוגע להפ"מ בנודאי די"ל דהס"ס בצירוף אמירת העפוי"ם ובפרט ע"י הפרת בקיאים אם דברי העפוי"ם קרובים לאמת מועיל להתיר הואיל דט"ו הפרת הבקיאים חשיבי דברי העפוי"ם בכלל רגלים לדבר והיכי דיש רגל"ד איפא סניף מפת דברי הנוב"י דברגל"ד עפוי"ם נאמן אף בלי מסל"ת ע"כ אם הוא באופן פנה הדבר ברור דיש להתיר החלב כנלע"ד בס"ד לדינא: ד' בהעלותה תרע"א ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' ע"א להרב הגה"צ כקש"ת מ' שמואל הורוויץ ו"ל האבד"ק דעמביץ יצ"ו.

בדבר הדו"ד באחד שקנה שדות מתבירו ונתן לו ערבון אינה מאות ר"כ ועל המותר נתן ונעקסיל עצה"ע וקבע זמן הפרעון על איזה חדשים וכעת תובע המוכר המעות שעל הנועקסיל עם העיסקא והלוקח טוען על העיסקא לא הרנחתי פי הרנח מהשדות אינו עולה כפי הסכום של העיסקא וגם רוצה הלוקח לבטל כל המקח ולהחליט הסף ה' מאות ר"כ שנתן ערבון והלוקח כבר החזיק בהשדות ועשה בו כל השתמשות זה תנרף הטו"ת: (א) והנה כת"ה כ' לעגנון העיסקא י"ל דהעיסקא נעשה על כל העסקים והביא דברי הדג"מ בסי' קע"ז ע"ד הש"ף סקמ"א הנה מתחילה נדבר מפת העיסקא הנה זה דבר פשוט דנתחייב בהעיסקא אי נימא דקנה הקרקע בנתינת הכסף בנודאי דנתחייב בהעיסקא דזה הוי פתחילת הלנואה דכמו בתחילת הלנואה נתחייב בהעיסקא ע"י קבלת המעות וע"י שהתחיל לעסוק בעסק השותפות דאף לשי' הסוברים דשותפות אינו נימר בדבור לחוד מ"מ בכבר התחיל לעסוק בעסק השותפות בנודאי נגמר השותפות וידוע מחלוקת הפוסקים אי יוכל לתת לו בחזרה המעות בע"כ בתוך משך זמן שקבעו דהא מפורש בסי' קע"ו דשותפין א"י לחלוק תוה"ז דל"ח כפועל לפי שהכא כל א' משועבד לתבירו אבל מקבל בעיסקא יוכל לחזור תו"ז דהוי כפועל וע' סמ"ע סו' ע"ד ובנה"מ שם דעכ"פ צריף ליתן לו חלק רנח כפי שעלה לחלקו תוך זמן זה עכ"פ נשמט דעיסקא הוי כמו שותפות וא"כ פיון שקנה הקרקע ונתחייב לו המעות וכתב לו שטר על הדמים ונדע דכתב נו שט"ח אדמי היינו כסף א"כ מעות הלז עושה חיוב גם על העיסקא וידוע שיטת הרמב"ם ז"ל דמלנה הבא מחמת מקר חשיב כמו כסף בעין ועדיף משאר מלנה וכ' הה"מ דאם אינו משלם לו החוב הוי המקח בטל למפרע והוי כחליפין חפץ בחפץ וע' בנה"מ סי' קצ"ט אף א"נ דגם שם לא עדיף משאר מלנה זה דוקא היכי דכבר זקף עליו במלנה מקודם אבל אם תיקף בשעת קנין קונה בעד דמי המקח חפץ אחר בנודאי מהני פיון דלא נעשה עוד הלנואה גביה וא"צ לקנות מטעם חליפין רק מפת קנין כסף וכדחזינו בש"ס סב"ק דע"א בהא דעקוץ תאנה מתאנתי ותיקני לי גניבותיך וחזינו דבשעת מעשה הו"ל פאילו נתן לו כסף בעין ונקנה לו השיעבוד של שותפות ונדע שיטת הר"י הלוי מובא בנמ"י פ"א דב"מ דמשכון שלא בשעת הלנואה שלא ע"פ ב"ד ל"ח הולך משום

דמטלטליו אינן נקנים במשיכה לשיעבודא ורק בשעת הלנואה הכסף עושה קנין לשיעבוד וזה פשיטא דבמכר לו חפץ ונתן לו משפון בעד הדמים דשפיר קני ליי אף דלא נתן לו כסף בעינו אפ"ה הוי פקיבל הכסף וזוכה בשיעבוד המשפון וה"ה הכא זכה בזכות הריוח מהשנתפוח: ב) ומה שהביא דברי הדג"מ באמת ז"א דהדג"מ מייירי בהלנה לו מכפר ואח"כ מתנה המלנה שיתן לו ריבית אז י"ל דלא נתחייב דבמה חל החיוב וי"ל דאף אם הלנה אומר שיתן לו ריבית לא מתחייב בדיבור לחוד ודמי למבטיח מתנה לעשיר דל"מ החיוב בלי קנין ורק אם הגיע זמן הפרעון דאז יוכל לתבוע חובו אז י"ל דבשכר הריוח הזמן נתחייב בדיבור והרא"י דנחלקו הפוסקים אי קצוצה בשעת הריוח הזמן חשוב ר"ק אבל הכא בנדאי חל החיוב עצה"ע וגם יפה כ' כת"ה דהשנתפוח הוא על פל העסקים דהרי אי נא הי' מלנה לו הי' מוכרח לוקח מעות הלז משאר עסקים ולשלם בעד הקרקע א"כ נעשה שנתף על פל העסקים וכבר הרגישו בזה הג' בעל דע"ק ז"ל דהתקנה הי' בפירוש שכל העסקים משועבדים להעיסקא וכן כ' בשו"ת שו"מ מה"ק ח"ג סי' ק"ס עיי"ש: ג) ואודות העיסקא שלאחר זמן הפרעון הביא כת"ה דברי הלב"ש בח"ד שכ' דהוי ס' דינא ונסתפק כת"ה דכיון שזה מוחזק עם נתינת הקאנטראקט עד שישלם לו הוועקסיל יוכל לעכב ג"כ עד שישלם העיסקא וגם בזה שרוצה הלוקח לחזור מהמקח נסתפק כת"ה הואיל דהמוכר מוחזק ע"י הוועקסיל עכת"ד הנה על העיסקא שאחר זמן הפרעון באמת רוה"פ החליטו פשיטת הט"ז בסי' קע"ז ס"ק י"ד וס"ק ל"א וע' שו"ת בית שלמה חו"מ סי' ל"ה שדחה דברי הלב"ש עיי"ש וכת"ה פי די"ל דגם לשי' הלב"ש דהוי ס' דינא ואין מוציאין מיד הלנה מ"מ המוכר יוכל לומר להיפוך קים לי ולעכב את הקאנטראקט עד שיתן לו פל העיסקא הנה באמת יש בזה מבוכה רבה אי בס' ממון מועיל תפיסה ודעת הרמב"ם ז"נ דתק"כ אין מוציאין אבל רוה"פ חולקים ובפרט בתפס בטענת שמה אף בתפס קודם שנוולד הס' ל"מ ונודע מ"ש הש"ך ז"ל דאם חבירו יש לו שטר והוא אין לו טענה על גוף השטר שהוא פרוע רק יש לו ס' זכות מצד אחר דא"י לומר קי"ל מכ"ש הכא דהלנה יש לו כתב מן המוכר שבעת שישלם לו כפי ערך ג' מאות לכל מארג מחויב ליתן לו קאנטראקט והמוכר אין לו טענה נגד גוף החיוב ליתן קאנטראקט ורק שרוצה לעכב בשביל זכות ממון מתביעה אחרת שהוא סי' דינא פשיטא דא"י לומר קי"ל והדברים ק"ו השתא היכי דמוחזק בהמענות וחבירו יש לו שטר על המענות היכי דאין לו טענה לבטל את גוף השטר דלא יוכל לעכב המענות בשביל ס' זכות שיש לו ממק"א מכ"ש הכא דאינו מוחזק בהמענות ועל חתימת הקאנטראקט אין לו שום טענה ורק שרוצה לעכב על העיסקא א"כ י"ל כיון דלע"ע אין לו זכות בהריבית משום דהוי סד"ד פשיטא דלא יוכל לעכב את הקאנטראקט על זה אף באמת כפר הבאתי הכרעת הבי"ש דל"ח בכלל סד"ד ושוב פשיטא דנתחייב בהעיסקא וז"ב: ד) אף כ"ז א"נ דקנה השדות בנדאי דהי' מחויב לשלם העיסקא דרוה"פ החליטו פשיטת הט"ז אף באמת אי נקנו לו השדות יש בזה הרבה לדבר הנה ידוע דבאתרא דכתבי שטרי כסף אינו קונה ואי יש בזה מש"פ כפר הובא בב"י סי' ר"ד מחלוקת הראשונים אי בקרקע יש מש"פ ובתוס' פתובות דצ"ג מפורש דיש מש"פ בקרקע ובבאה"ג בסי' ר"ד כ' דבס' מש"פ אין מוסרין אותו למש"פ ובאמת י"ל דתלוי בהא דנסתפק בשו"ת הר הפךמל סי' ל"ו במת המוכר קודם שנתן המקח להקונה אי היורשים יכולים לחזור בלי קבלת מש"פ מי נימא

פינון דאביהם לא חזר בחייו מחנכיבים המה לקיום המקח או לא ובאמת כבר פתבתי בספרי ח"א דזה תלוי א"נ פשיטת הרז"ה ורש"י ב"מ דמ"ח דאם נאבד קודם חזרה מפסיד הלוקח וע"כ דס"ל דכ"ז שלא קיבל מש"פ לא נתבטל הקנין א"כ שפיר במת המוכר אין היורשים יכולים לבטל המקח אבל א"נ פשיטת הרמב"ן דהאחריות הוא על המוכר וע"כ דביטלו הקנין תיקף ורק פינון דעכ"פ פסוף קונה מה"ת חשוב עובר אד"ת לכה הטילו עליו מש"פ וממילא איסורא לבריה לא מורית ואין היורש מחויב לקיים המקח ולפ"ז א"ש נמי דברי הבאה"ג לענין ס' מש"פ דאי נימא דביטלו הקנין אף קודם קבלת מש"פ א"כ הוי רק ס' קללה ומס' א"א לקללו אבל א"נ דקודם קבלת מש"פ לא ביטלו הקנין א"כ היכי דיש ס' אי יש מש"פ א"כ הוי ס' בביטול הקנין וי"ל דמס' אין הקנין בטל כמ"ש המלמ"ל בשם הרשב"א פט"ו מטוען דס' בתנאי אין מבטל קנין ברור וה"ה הקא פינון דעכ"פ פסוף קונה מה"ת בקרקע וא"נ דיש מש"פ א"כ לא ביטלו הקנין כלל א"כ הו"ל ס' בביטול הקנין וא"כ לפי"מ דפסקינון פשיטת הרמב"ן דביטלו הקנין אף קודם קבלת מש"פ א"כ שפיר בס' אי יש מש"פ אין מקללין מס' ובאמת י"ל לשי' הש"ך בס' קצ"ח דבמטלטלין ל"מ תנאי שיועיל קנין פסוף דהוי כמתנה ע"ד שאינו קנין לעשותו קנין א"ט י"ל בשלמא במטלטלין דבאמת הי' דעת שניהם שיהי' נגמר הקנין בכסף לחוד ורק שלא הי' אפשר להם לעשותו קנין גמור דהא גם תנאי לא הי' מועיל לכה עכ"פ איכא מש"פ אבל בקרקע דמועיל תנאי ומדלא הותנו ע"כ דלא סמכא אדעתיה ולא רצו שיהי' נגמר עוד הקנין ולכה גם מש"פ ליכא ולפ"ז י"ל לשי' הרמ"א דגם במטלטלין מועיל תנאי שיקנה בכסף וכן הספימו הפוסקים ואפ"ה יש מש"פ אף בלי תנאי וממילא לפ"ז י"ל דגם בקרקע יש מש"פ: ה) עכ"פ נחזור לשטות הסוכרים דכסף לחוד בקרקע ליכא מש"פ אף בחזקה מפניש בש"ע ס' קצ"ב דגם באתרא דכתבי שטר א מהני חזקה אף בלי פסוף ובאמת י"ל דזה תלוי בשני תירוצי' התוס' קידושין דכ"ז ע"ב בהא דמכר לו עשר שדות פינון שהחזיק באחת מהן קנו כולם ואמר שמואל לא שנו אלא שנתן דמי כולן והקשו בתוס' דבלא"ה פסוף קונה ותירצו דמייירי במקום שכותבין את השטר ובתירוץ השני כ' דמייירי שהי' חייב לו פסוף וי"ל דבתירוץ הראשון ס"ל דחזקה קונה בלי שטר אף במקום שכותבין ובתירוץ השני ס"ל דבאתרא דכתבו שטר אף חזקה ל"מ וע"כ דמייירי באתרא דלא כתבי שטר א, ושוב תיקשי דיועיל משום פסוף וע"ז תירצו דמייירי שהי' חייב לו וא"כ מלנה במקר לא קני רק דעכ"פ לא מחסר א פסוף שוב חזקה קונה, ובאמת מצינו בפוסקים דבמגבהו בחובו מהני משוכה לחוד, ע' בקצה"ח ס' ר"ד ובש"ך יו"ד ס' ש"כ ובמק"ח ס' תמ"ח עכ"פ נשמע דישבזה מחלוקת אי מועיל חזקה באתרא דכתבי שטר א וגם לענין ק"ס יש מחלוקת הפוסקים והוכיחו מדברי מהרא"ש המובא בש"ך דחשיב ס' דדינא אי מהני אפי' פסוף וחזקה וקנין בלי שטר, ובפרט היכי דהיתנו לכתוב שטר בכה"ג כ' הפוסקים דאף שכירות קרקע ל"מ בכסף לחוד ובש"ו"ת תוע"ר כ' להדיא דכ"ז שלא נעשה טאבילציע לא קני ועכ"פ לספק יחשב ונהי דמס' א"א להוציא הערבון מיד המוכר דיוכל לומר קים לי דחזקה וכסף קני בלי שטר מ"מ אם ירצה המוכר יוכל לבטל המקח וה"ה דמס' אין לכונה את הלוקח לקיים המקח: ו) ומה שהעיר כת"ה דכינון דהמוכר יש לו שטר חשיב מוחזק וכמו דקיי"ל דמהני מיגו בשטר באמת בזה יש מבוכה רבה לא מבעיא לשי' הרמב"ן ו"ל גם בשטר ל"מ מיגו להוציא רק שם בסטראי

מועיל המיגו רק להחזיק המעות אמלנה אחרת שטוען בע"פ וממילא השטר הוא בתוקפו
אבל בעלמא אף בשטר ל"מ מיגו דשטר העומד לגבות לאו פגבה דמי ונודע מ"ש בשו"ת
רח"כ סי' כ"ח דבממרי מותר ליקח א"ר פיון דהוי פגבה ובשו"ת בית עיני סי' ה' השיג
עניו אף א"ר דמהני מיגו בשטר מ"מ נודע מחלוקת הפוסקים דלשי' מקצת פוסקים
אף בנולד ס' פרעון בשטר אפ"ה מוקמינן בחזקת חיוב אף כשהמלנה טוען שמה טוען והטעם
דשטר חשוב פגבוי ונדעת השיף בת"כ סי' ק"ל דהיכי דהס' הוא על גוף השטר אז ל"ח
פגבוי ושפיר אין להוציא מהלנה ורק אם השטר הוא בנודאי בתוקפו והלנה יש לו ס'
תביעה מצד אחר שאין לו בו זכות רק מפח תפיסה בזה ל"ח לי' פתפס פיון דהשטר
בתוקפו א"כ הוי בכלל ס' פטור ואינו מוציא מידי חיוב נודאי והתנאים חולק גם בזה
וס"ל דבכל ענין יוכל לומר קי"ל אף פשיש לו תביעה אחרת וע' בנובי"ק חו"מ סי' ו'
שכ' דאם יש לחבירו שטר הבעל המעות ל"ח מוחזק וגם בעהש"ט ג"כ ל"ח מוחזק ורק
מיגו מהני דעכ"פ ל"ח מוציא וטענת קי"ל ל"מ דל"ח מוחזק וכן כ' הנה"מ בדיני תפיסה
ובאמת פבר הבאתי בספרי ח"א מ"ש בשו"ת בי"ש סי' ל"ו באחד שהי' חייב לחבירו
מלנה בשטר ואח"כ הי' לו להלנה תביעה על המלנה תביעת ס' מפח דד"ג ונסתפק השואל
דיוכל לומר קי"ל והבי"ש כ' דכיון דחייב רק מדד"ג דדמי לנגזקין ודינו בקרקע ומלנה
הרי דינו במעות א"כ בנודאי דנה גובה ונה גובה ושוב א"י לומר קי"ל עיי"ש וכבר
תמהתי עליו מדברי הנמ"י פ"ד דב"ק דבנגזקין שדינו בעידיה לכו"ע אין לומר זה גובה
דנה הוא בכלל עידיה שיעמוד כל א' בשלו וע' במח"א הלכות מלנה ולנה שהאריף בזה
וא"כ אנדא דברי הבי"ש דאדרבה במידי דזכותו הוי מפח נזק בנודאי דלא אמרי' זה גובה
ושוב מועיל תפיסה אולם בנגזקין הבי"ש הג"ל י"ל דל"מ תפיסתו מטעם אחר וכנודע
מסברת הפוסקים דהא דס' דרבנן להקל משום דחזו"ל לא עשו על הס' וא"כ יוצא דבכל
מידי דרבנן לא עשו על הס' וא"כ לשי' התוס' בכמ"ק מובא דבריהם בש"ף סי' שפ"ו
דדד"ג חיובו רק מדרבנן א"כ אם יש ס' אי חייב מדד"ג שוב אף ס' ליכא דחזו"ל לא עשו
על הס' וכעין שכ' הב"ט במה שנסתפק הפמ"ג אי ס' מחויב מיתה פוטר מתשלומין דיוכל
לומר קי"ל וכו' הב"ט לפי שיטת רש"י ב"ב ד"נ דגילתה התורה ושפטו דבס' אינו מחויב
פלל מיתה וממילא ל"מ תפיסה ומיישב בזה קושית התוס' שם עיי"ש וה"ה הכא י"ל דבס'
בחייב דד"ג ל"ח חיוב פלל וז"ב: ז) ובזה הענין אמרתי ליישב מה ששאל אותי עוד
בשנת תרמ"א כ"ק הגה"ק מ' ישכר דוב ז"ל מבעלז בזה דביבמות דל"א בכת אחת
אומרת קרוב לה והקשה דהא ד' אמות הוא רק דרבנן וחזו"ל נא תקנו על הס' עכ"ת ק'
ובאמת פבר כ' האחרונים להסביר דברי הרמב"ן שכ' דאי הטעם דמועיל מחילה במוכר
שט"ח משום דהוא מדרבנן לא הי' מועיל לקידושין והקשו עליו מהא דמעמ"ש וכו'
האחרונים הפוננה דא"נ דמה"ט מועיל מחילה משום דהוי רק דרבנן א"כ ע"כ דחזו"ל
עשו בזה הפרש בין דבריהם לד"ת בכה"ג בנודאי דל"מ לקידושין ד"ת עיי"ש ח"כ הכא
דחזו"ל דמהני גירושין ע"י ד' אמות א"כ ע"כ דהשוו חזו"ל ד' אמות כד"ת ממ"ש בכה"ג
תיקנו גם בספק הואיל דחזו"ל אלמו בזה דבריהם כד"ת וז"ב: ח) נחזור לנ"ד דכיון
דעכ"פ יש לו ס' זכות ממק"א נגד השטר אפ"ה יוכל לומר קי"ל מכ"ש הכא דהס' על
גוף השטר והיינו דאם לא חל הקנין לח התחיל חיוב השטר בכה"ג גם הש"ף מודה דהוי

כמו ס' פּרעוֹן בּשׂטֶר דְּמַהֲנֵי תְּפִיסַת הַלְוָה וּבִפְרָט דִּי"ל דְּהָכָא עֲדִיף טְפִי דְּבִשְׁלָמָא בִּס' פּרעוֹן עכ"פ הי' עֲלִיו חַיִּיב בְּשׁוּם פְּעַם שְׁפִיר מִס' אֵין לְגִרְוּעַ פַּח הַשְּׁטֶר אָבֵל הָכָא הִס' עַל הַתְּחֵלַת הַחַיִּיב דָּאָם לֹא חָל הַקְּנָן נָא הַתְּחִיל פַּח הַשְּׁעַר בַּכּה"ג הַלְוָה חָשׁוּב מְוָחָזֵק וּכְמ"ש הַשְּׁטֶר בְּסִי' פ"ב בְּהָא דְכ"ח הַב"ח דְּמַה ט מְהֵנִי בְּכַתְּנֻבָּה מִיָּגוּ לְהוֹצִיא מִשׁוּם בּו"ש אָבֵל א"א לֹא מִשׁוּם דְּבִשְׁטֶר מְהֵנִי מִיָּגוּ לְהוֹצִיא ז"א דְּכִיּוֹן דְּהָכָא הַפְּתוּבָּה נִכְתְּבָה אֶתְנָאֵי וְאִם זִינְתָה לֹא הַתְּחִיל פַּח הַשְּׁטֶר עֵי"ש וּבַהֲג"ה אִמ"ב מ"ש בְּזָה א"כ הָכָא נְמִי הַשְּׁטֶר נִכְתְּבַת עַל תְּנָאֵי אִם יִגְמֹר הַקְּאָנְטְרָאקְט וְכִיּוֹן דְּמִס' אֵין לְכוּף אֶת הַלְוָה לַעֲשׂוֹת הַקְּאָנְטְרָאקְט מִמִּילָא אֵין הַתְּחִלָּה לְכַח הַשְּׁטֶר, וְע' בִּט"ז ס' ע"ה בִּס' פֶּרַע לֹו מְטַבַּע מְזוּיָפֶת דְּחָשׁוּב אִיא"נ וְרָאָנִי מַחוּ"מ ס' רל"ב בְּמִכְר לֹו טַבַּעַת וְאוּמֵר הַלּוֹקֵחַ שְׁהוּא בְּדִיל וְהַמוֹכֵר אוּמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ דְּהָנִי אִיא"נ, וְהַפְּמ"א דְּחָה דְּשִׂאנֵי הֵתֵם שְׁיֵשׁ ס' עַל הַתְּחֵלַת הַחַיִּיב דְּאֵי הַטַּבַּעַת טוֹב לֹא הִי מְעוּלָם חַיִּיב עַל הַמוֹכֵר לְהַחֲזִיר לֹו שְׁפִיר חָשׁוּב ס' בְּחַיִּיב אָבֵל הָכָא דְעכ"פ הִי עֲלִיו חַיִּיב בְּשׁוּם פְּעַם א"כ כָּל ס' שְׁיִסְתַּפֵּק בְּפֶרַעוֹן מוֹקְמִינֵן בְּחֻזְקַת חַיִּיב הָרֵאשׁוֹן עֵי"ש וְע' שׁו"ת ח"ס חִי"מ ס' קפ"ז מ"ש בְּזָה, א"כ לִפ"ז אָף א"נ כְּשֵׁיטַת הָרֵי"ף דִּס' נִגְדַת הַשְּׁטֶר ל"מ כ"ז בִּס' פֶּרַעוֹן אוּ בִּס' מְחִילָה דְעכ"פ הִי עֲלִיו חַיִּיב בְּשׁוּם פְּעַם א"כ ס' פְּטוֹר אֵינֹו מוֹצִיא מִיַּדִּי וְנֹדַאי חַיִּיב וּכְמ"ש בְּשׁו"ת מַהֲרִי"ט סו' קנ"א אָבֵל הָכָא בְּקַרְקַע דְּלִשְׁי' כְּמ"פ אָף מִש"פ לִיכָּא וְאָף לְהַסוּבְרִים דִּישׁ מִש"פ אָפָּה כְּבָר הַבֵּאתִי דְּכִטְל הַקְּנָן אָף קוֹדֵם קְבֵלַת מִש"פ א"כ הָנִי ס' עַל תְּחִילַת הַחַיִּיב שְׁבִשְׁטֶר בַּכּה"ג בְּנוֹדַאי דְּהַלְוָה חָשׁוּב מְוָחָזֵק ע"כ גַּלְע"ד דְּמַצֵּד הַדִּין אִם יִרְצָה הַלּוֹקֵחַ לְהַחֲלִיט הָעֵרְבוֹן וְלִשׁוּם הַהִכְנָסָה שְׁהִי לֹו מִן הַשְּׂדוּת עַד עֵתָה וְלִשְׁלֵם לְהַמוֹכֵר הַהִכְנָסָה אִזּוּ קִשְׁיָה לְכוּף אֶת הַלּוֹקֵחַ לְקַיָּים הַמְּקַח וְלֹא יוּכַל הַמוֹכֵר לְתַבְּנֹעַ מִמֶּנּוּ עַל הוֹעֲקָסִיל וּבִפְרָט אִם נִרְאָה לְהַבְדִּיל שְׁנֵתְאָנָה הַלּוֹקֵחַ אִזּוּ אָף שְׁאֵין אוֹנָאָה לְקַרְקַעוֹת אִפ"ה מְצִינֹו בְּש"ס ב"מ דִּי"ד הַמוֹכֵר שְׂדָה וְיִצְאָ עֲלִיו עוֹרְרִין עַד שְׁלֵא הַחֲזִיק יְכוּל לְחַזֹּר בָּהּ וְכ' הַפּוֹסְקִים דְּאָף שְׁכָבֵר נִגְמֵר הַקְּנָן וְהַמְּכִירָה הִי שְׁלֵא בְּאַחֲרִיּוֹת אִפ"ה קוֹדֵם שְׁנִגְמֵר הַחֲזִיקָה וְנִמְצָא שְׁיֹפְסֵד בַּכּה"ג יְכוּל לְחַזֹּר עֵי"ש וְכַדּוּמָה לְזָה כ' בְּנִחְלַת צְבִי חו"מ ס' ר"ז דְּנָהִי דְּבִמְכָר מְטַלְטְלִין בְּפֶסֶף הַחֲזוֹר בּוּ מְקַבֵּל מִש"פ מ"מ אִם הוּזַל הַסְּחוּרָה בְּיוֹתֵר מִשְׁתוֹתָאָף מִש"ס לִיכָּא עַל הַחֲזוֹר עֵי"ש וְנָהִי דְּשָׁם דְּבָרִיו תְּמוּהִין דְּעֵיקָר מִש"פ הָנִי רַק מִפְּחַח חֲזָרָה שְׁל יוֹקְרָא זּוּלָא וְכִמוּ שְׁהוּבָא שְׁם בְּנַח"צ שְׁכָבֵר דְּחָה דְּבָרִיו הִג' מְלוּבְּלִין ז"ל אָבֵל בְּקַרְקַע קוֹדֵם פְּתִיבַת הַשְּׁטֶר דִּל"ח עכ"פ בְּכָלֵל גְּמֵר קְנָן אִזּוּ הִיכִי שְׁנֵתְאָנָה בְּנוֹדַאי דִּא"א לְכוּף לְקַיָּים הַמְּקַח כְּנַלְע"ד בִּס"ד לְדִינָא עכ"ז אַחֲרֵי דְּהַגְרַעַק"א פֶּסֶק דִּישׁ מִש"פ בְּקַרְקַע לְכוּן נִכּוֹן לְפִשֵּׁר עכ"ז שׁוֹרַת הַדִּין גַּלְע"ד כְּמ"ש לְעִיל: ה' תְּשִׂא תְּרַנ"ט רֵאדְמִישְׁלֵא יצ"ו.

הק' שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל. ס' ע"ב לְהַרְבּ הַה"ג וְכו' כְּש"ת מ' מְזָה לִיב נ"י מוֹצֵד"ק רֵאזוּוּדִיב יצ"ו.

בְּדָבָר שְׁאֵלְתוּ בְּאִשָּׁה שְׁנִלְקַח בְּנָה לְצָבָא וְנִסְעָה בִּש"ק עַל הַבֵּאהוֹן וְהַצִּילָה אוֹתוֹ אֵי חֲזִיבַת בְּכַפְרָה וְגַם שְׁאֵל בְּעֵנֵי א' הַמְּתַפְרִינֵס מִפְּרָה הַחוֹלְבַת וְכַעַת א"א לְמַצּוֹא עָרַל שְׁיִחְלוּב הַפְּרָה בְּשַׁבַּת וְחוּץ מִזָּה שְׁיֵשׁ צַעַר לְהַפְּרָה מְמַנִּיעַת הַחֲלִיבָה שְׁכָבֵר הִיָּתָה כְּפָה פְּעָמִים מְסוּפְנָת עֵי"ז נוֹסֵף לְזָה וְהִי גְּעָפֵר חֲלָבָה וְיִהְי' לֹו מִזָּה הַפֶּסֶד רַב וְכָל פְּרִנְסוֹתוֹ תְּלוּי בְּזָה וְנִסְתַּפֵּק כְּת"ה אֵי יֵשׁ מְקוּם לְהַתִּיר לְהִישָׁרְאֵל לְחֵלּוּב בְּעַצְמוֹ זָה תוֹרַף הַשְּׁאֵלָה: (א) וְנִבּוּא לְהַשִּׁיב עַל שְׁאֵלָה הָרֵאשׁוֹנָה יָפָה הִבִּיא כְּת"ה מִשׁו"ת ח"ס ח"ו בְּלִיקוּטִים ס' צ"ז דִּישׁ

בנסיעה על הבאהן איסור תחומין ואם הולך לצורך מ"מ יש בזה ביטול עשה דשבתון לשי' הרמב"ן פ' אמור וע' בח"ס ח"ו סי' קצ"ה שכ' ליישב דלא יסותרו דברי הר"י שפרש"א ריש יבמות דבמחמר ליפא עשה דשבתון לדברי הרמב"ן שכ' דגם במ"מ יש עשה דשבתון והיינו דבמדי שיש בו טירחא אף דלית בי' מיתה אפ"ה איפא עשה דשבתון ונשמע מדבריו דבהולך חוץ ל"ב מיל אף דלית בי' מיתה מ"מ יש בו עשה דשבתון משום דעכ"פ טורח בגופו וזה דלא כמ"ש המנ"ח דלמ"ד י"ב מיל הוי ד"ת ולית בו עשה דשבתון אז גם אלפים אמה ליפא רק ל"ת דרפנן לחוד ולדבריו צ"ל דש"ס ר"ה דל"ב סובר דגם תחומין יב"מ הוא רק מדרבנן ולכך יש בו עשה ול"ת מדרבנן עיי"ש עכ"פ לשי' הח"ס נשמע דלמ"ד יב"מ ד"ת יש בו עשה דשבתון אף לשי' הר"י משום דבדבר שיש בו טורח יש עשה דשבתון וחוץ לזה יפה כ' כת"ה דגם מחלל שבת בדרבנן בעי כפרה וע' בפמ"ג בפ"כ לה"ש שכ' די"ל דמחלל שבת בתחומין יב"מ דנעשה מומר לכהת"כ וע' במחה"ש סי' ש"ו דמה"ט אין לילה חוץ ליב"מ להציל את חבירו מלעבד ע"ז פ"א אף שחבירו יעבור אא"סור מ"מ איסור לאו דשבת חמיר ודמי להא דאבינר"הו דג"ע דאסור אף במקום פק"נ אולם יפה הביא כת"ה מש"ע סי' ש"ו דמותר לחלל שבת בשביל בתו שרוצה להוציאה רבית הפומרים וכ' הט"ז והמג"א הטעם דבשביל חשש שיעברו על מצות התורה בתמידות מוטב לחלל שבת אחת דהיכי דלא פשע אמרי' חטא באיסור קל כדי שלא יעבור חבירו באיסור חמור בשלמא אם גם חבירו לא יעביר רק פ"א אז נא הי' מתירין חילול שבת של זה אף פ"א כדי להציל את חבירו מאיסור פ"א הואיל דחילול שבת חמור כעובד ע"ז וע' ברש"י יבמות דמ"ז שכ' דגר תושב מנוהר על שבת ונהי דהוא לא יעבור רק בלאו גרידא אפ"ה פנין דעצם איסור שבת חמיר כע"ז א"כ אין לו לעבור איסור שבת באופן שיש בו חיוב מיתה בשביל להציל חבירו מלעבד ע"ז בפ"א ולפ"ז גם אבינר"הו דחילול שבת אין לו לעבור אבל אם האחר יעבור בתמידות דאז איסור תמידי חמיר טפי כסברת הר"ן דהרבה זיתי נבילה חמירי מאיסור שחיטה בשבת ושפיר מותר לחלל שבת פ"א ובפרט באיסור לחוד בנודאי דמותר להציל את חבירו מאיסור תמידי.

ונהי דלשי' הב"ח היכי דחבירו לא יעבור ברצון רק באונס אסור לזה לחלל שבת דאונס רחמנא פטריה ול"ח בגדר עושה עבירה פלל וכדומה לזה כ' מהרש"א בח"א למגילה דט"ז דאשה שמוחזקת שמאנסין אותה לזנות אפ"ה מותר לה להינשא אף דאח"כ תהי' חשובה כא"א שזינתה מ"מ פנין דאינה נאסרת ע"י זנות באונס נ"ח בגדר איסור פלל עיי"ש.

ואף דידוע שיטת הר"ן ה' דאסור לגרונם דחית שבת בשביל פק"נ ה'תם שאני דעכ"פ עובר איסור שבת ברצון ונהי דמותר לו לעבור בשביל פק"נ מ"מ לשי' הרמב"ם ז"ל דשבת אצל פק"נ חשוב רק דחוייה שפיר אסור לגרונם דחויי אבל אונס דל"ח בגדר איסור פלל שפיר י"ל דאין לזה לעבור בשביל חבירו הואיל דגבי חבירו ל"ח פלל בגדר עובר איסור דאונס רחמנא פטריה: ב) ובאמת בסברת הר"ן ה' הנ"ל הי' מקום לדון בדברי הפנים יפות פ' לך אקרא בעצם היום הזה ופירש"י ביום ולא בלילה וכ' הפני"פ דכיון שאחז"ל דיום שפאו המלאכים לאאע"ה הי' ע"פ נאז הי' יום ג' למילה א"כ אם הי' ממתין עד הלילה הי' מגיע ג' למילה בליל פסח א"כ לשי' התשב"ץ דמילה שלב"ז אסור ביום

ה' לפי שיגיע ג' למילה בשפת א"כ ה"ה ביו"ט עכת"ד ולכאורה דברי תשב"ץ הוא מטעם דאסור לגרום דיחוי וכשיטת הר"ן ה"ה אולם לשי' הרמב"ן דאין למצות אלא מקומו ושעתו לכאורה דברי התשב"ץ צ"ב אף באמת דוקא במילה בזמנו דחשיב שעתו שפיר ס"ל להרמב"ן דאין למילה אלא מקומו ושעתו אבל התשב"ץ דקאי אמילה שלב"ז שפיר סובר דאסור לגרום דיחוי ול"ש לומר אין למצות מילה אלא ומקומו ושעתו ז"א דבכה"ג הרי ל"ח פלל מקומו ושעתו ונהי דכ' בתוס' קודשין דכ"ט דמילה ל"ח מעשהז"ג לפי שמיזם ח' ואילה אין לו הפסק אפ"ה שיהי' מותר לגרום דיחוי ל"ח בכלל מקומו ושעתו אולם פבר כ' המפורשים דמתלוקת הר"ן ה"ה ורמב"ן תלוי אי שבת לגבי פק"נ הוי רק דחוייה או הותרה ולפ"ז חידוש ביד שאול יו"ד סי' רס"ב דסברת התשב"ץ הוי דוקא בשבת ולא ביו"ט דביו"ט פק"נ הוי הותרה ממש דלא גרע מאו"נ ביו"ט דחשיב הותרה עיי"ש אף א"צ דגם ביו"ט פק"נ חשיב רק דחוייה כמו בשבת לשי' הרמב"ם ז"ל ונימא דדיקא או"נ ביו"ט חשיב הותרה וכמ"ש בח"ס או"ח סי' קמ"ט ובר"ן ביצה לענין ריבוי שיעור ולא בפק"נ מ"מ י"ל כ"ז במי שמצוה ומזוהר על שבת ויו"ט אבל באע"ה שקיים כל התורה שלא בתורת ציווי א"כ עכ"פ ל"ח טפי מקובל עליו בנדר וא"כ בכה"ג באם והי' אירע לו אח"כ ענין פק"נ פשיטא דאז הי' חשיב הותרה דאיכא אומדנא דאדעתא דהכי נא קובל עניו הנדר וכמפורש בנדרים דמ"ד דמי שאסר על חבירי דריסת הרגל ואח"כ חלה המדיר וצריך שהנדר יכנס אליו דמותר לכנס משום דאמרי' דאדעתא דהכי לא אדריה עיי"ש וכיון דבכה"ג הי' חשיב הותרה שפירגם לשי' התשב"ץ אינו מחויב לראות שלא יגיע ג' למילתו ביו"ט ונמצא דברי הפני"פ צ"ע: ג) נחזור לנ"ד די"ל דוקא בזנות באונס דהאשה קרקע עולם ולא עבדה מעשה ואינה מחויבת למסור נפשה אז שפיר זנות באונס דלא נאסרת בשבילה ל"ח בכלל איסור פלל אבל היכי דיעבור בפועל פמה איסורין, אף שיהי' אונס מ"מ שיהי' הסברא דנפשו של אדם קצה באכילת איסור א"כ בשביל פמה עבירות בתמידות גם באונס צריכין להפריש וי"ל חטא פ"א בשביל שיזכה חבירו בתמידות וע' שו"ת ח"ס או"ח סי' פ"ג וסי' קמ"ה ואף דבנ"ד ליכא חשש שיעבור עולמית דהא יש לו זמן קבוע פמה יש לו להיות אצל השרי צבא מ"מ עכ"פ יעבור אחילול שבתות הרבה וגם שאר עבירות שא"א ליזהר אצל הצבא ושפיר י"ל דמותר ליסע על הבאהו כדי להציל את בנה ובפרט דעכ"פ חשיבה פהא דקוברי מת ביו"ט ראשון דנא מקפסלי משום דקסברי מצוה קעבדי ע"כ הדבר ברור דא"צ פפדה ואין להחמיר בענינים פאלו כנלענ"ד בס"ד לדינא: ד) עתה נבוא לשאלה השנייה וכת"ה הביא הדין המפורש בסי' ש"ה סעיף כ' דמותר לחלוב בהמתו בשבת ע"י עפ"ם דבמקום צעב"ח שבות מותר ונשמע דנהי דבתליבה יש איסור ד"ת ולשי' כמ"פ אמירה לנכרי במלאכה ד"ת אסור אף במקום מצוה ע' תוס' גיטין ד"ח וב"ק ד"פ ואפ"ה צעב"ח עדיף ומותר אף אמירה לנכרי במלאכה ד"ת וע' תוס' פסחים דכ"ב שכ' דע"ו צעב"ח חשוב פלא אפשר ולא מפנין וע' תוס' ע"ז די"א שהקשו דהיאך מותר לעקור סוס בשביל פבוד המלה הא יש בזה צעב"ח ותימצו דעשה דכבוד המלה עדיף ודחי לצעב"ח אבל עכ"פ נשמע דמתירין אמירה לנכרי בשביל צעב"ח עתה נבוא למה שנסתפק אי רשאי להישראל בעצמו לחלוב לתוך האוכלין פיון דליכא בזה רק איסור דרבנן א"כ בשביל צעב"ח ידחה האיסור דרבנן ורק שחקר דיש בזה ב' איסורי דרבנן

חָדָא מִפְּחַת הַחֲלִיבָה גּוּפָא וְגַם מִפְּחַת אִיסוּר מְוֻקָּצָה בְּשִׁלְמָא ע"י עֲפו"ם לִיכָא רַק שְׁבוּת
בְּמִלְאכָה ד"ת מְצַד הַחֲלִיבָה וּמְצַד מְוֻקָּצָה חֲשׁוּב שְׁבוּת דְּשְׁבוּת אֲבָל לְחֻלּוּב ע"י יִשְׂרָאֵל
אִיכָא ב' שְׁבוּתִין חָדָא מְצַד הַחֲלִיבָה וְגַם טְלִטּוּל הַחֲלֵב הוּוּ שְׁבוּת מִפְּחַת מְוֻקָּצָה וּא"כ י"ל
דְּשִׁנְי שְׁבוּתִין אִיסוּר אַף בְּמִקּוּם צַעב"ח הִנֵּה בְּאַמַּת פְּדוּמָה כ' הַרְע"ב פ"ג דְּעִירוּבִין דב'
שְׁבוּתִין אִיסוּר גַּם בְּבִיה"ש וְכַדוּמָה כ' בְּשׁו"ת רַעַק"א סו' קמ"ט דְּאַף דְּאִין שְׁבוּת בְּמִקְדָּשׁ
אַפ"ה ב' שְׁבוּתִין אִיסוּר גַּם בְּמִקְדָּשׁ וְע' תּוּס' בִּיצָה ד"ח שְׁכ' דְּבִשְׁבִיל שְׁמַחַת יו"ט אַם יֵשׁ
דְּקָר נְעוּץ מְוֹתֵר לְחַפּוֹר דְּכִינּוּן דְּהוּי מִשְׂאֲצֵל"ג מִתִּירִין אִיסוּר דְּרַבְּנָן וְכֵן מְוֹתֵר לְסַלֵּק
הָאִפֵּר בְּשִׁבִיל שְׁמַחַת יו"ט אֲבָל בְּאִין לוֹ דְּקָר נְעוּץ דְּהוּי תְּרִי אִיסוּרִי דְּרַבְּנָן אִין מִתִּירִין
בְּשִׁבִיל שְׁמַחַת יו"ט עֵי"ש וְע' תּוּס' זְבָחִים דפ"ד וְנִדְהָ ד"מ שְׁכ' דִּי"ל דב' פְּסוּלִי לְכַתְּחִילָה
בְּקוּדָשׁ אַף אַם עָלוּ יִרְדוּ וְע' בַּלח"מ פ"ד מִיבּוּם שְׁכ' דב' פְּסוּלִי לְכַתְּחִילָה אַף בְּדִיעֵבַד
ל"מ וְדוּגְמָא לְזָה מְצִינּוּ מִחֲלֻקָּתַי אִי עֲשֵׂה דוּחָה בִּי לְאוּי וְהַגַּם דְּבַתּוּס' וּבְמֹזֵת ד"ג מוּכַח
דְּאִין חִילּוּק אַפ"ה בְּנִזְיָר דמ"ח פְּלִיגִי בְּזָה ר"י ור"ע וְע' בְּדוּרְשׁ לְצִיּוֹן מ"ש בְּזָה: ה) וְנִהִי
שִׁישׁ עֲצָה שְׁלֵא לְטַלְטֵל הַכְּלִי עִם הַחֲלֵב רַק שְׁהַכְּלִי יַעֲמוּד כֶּף בְּהַדִּיר עַד מוּצַש"ק מ"מ
י"ל דְּהוּוּ כְּמַבְטֵל כְּלִי מִהִיכְנוּ וְחוּץ לְזָה הָא מְבֹרָךְ בְּעִירוּבִין דס"ח דְּשִׂאנְי שְׁבוּת דְּאִית
בִּי מְעֲשֵׂה לְבִין שְׁבוּת דְּלִית בִּי מְעֲשֵׂה וּמְפֹרֵשׁ בְּגִיטִין ד"ח דְּמִשִּׁים יִשׁוּב א"י מְוֹתֵר
לְכַתְּוֹב ע"ו עֲפו"ם וְאַפ"ה ע"י יִשְׂרָאֵל גּוּפָא אִיסוּר לְכַתְּוֹב אַף בְּכַתְּב עֲפו"ם אַף לְשִׁי
הַאו"ז כמ"ש בְּנוּבִי"ת או"ח סי' ל"ג וּבְאַמַּת לְשִׁי הַאו"ז לֹא נִשְׁמַע דְּמִתִּירִין שְׁבוּת
בְּמִלְאכָה ד"ת מִשׁוּם יִשׁוּב א"י דִּי"ל הַכְּנוּנָה בְּכַתְּב עֲפו"ם דְּהוּי שְׁבוּת דְּשְׁבוּת דְּזָה מְוֹתֵר
אַף בְּשִׁבִיל מְצַנַת מִילָה אַף פְּשִׁטוּת דְּבְרִי הַש"ס דְּקֶאֱמַר וְאַע"ג דְּאַמִּירָה לְנִכְרִי שְׁבוּת
מִשְׁמַע דְּגַם חַד שְׁבוּת שְׂרִי אֲבָל עכ"פ זֶה פְּשׁוּט דְּשְׁבוּת ע"י יִשְׂרָאֵל גּוּפָא אִיסוּר וְאַף לְשִׁי
הַבַּה"ג שְׁכ' דְּהָא דְּנִיחּוּם אַגְבִּי אִיסוּרִי ע"ו יִשְׂרָאֵל וְרַק דְּרִיבּוּי בְּשִׁיעוּר אִינוּ רַק מְדְרַבְּנָן
וּמִתִּירִין בְּשִׁבִיל מְצִיַת מִילָה אַפ"ה י"ל דְּרַק בְּחַד טְרַחָא שְׂרִי אֲבָל לְעֲשׂוֹת מְלָאכָה דְּרַבְּנָן
בְּשִׁבִיל מְצַנָּה לְחוּד י"ל דְּאִיסוּר וּבְאַמַּת מְצִינּוּ בִש"ע סי' שְׁכ"ח דְּנִהִי דְּמִתִּירִין אִמִּירָה
לְנִכְרִי בְּשִׁבִיל חֲשָׁאב"ס מ"מ ע"י יִשְׂרָאֵל לְשִׁי כמ"פ אַם אִין בּוֹ סַפְנַת אַכְרִי אִיסוּר אַף
בְּמִלְאכָה דְּרַבְּנָן וּבְסִי' ש"ה סְעִיף י"ט מְפֹרֵשׁ דְּבַהֲמָה שְׁנַפְלָה לְאַמַּת הַמִּים דְּמְוֹתֵר לְהַטִּיל
כְּרִים אַף דְּחֲשׁוּב מְבַטֵּל כְּלִי מִהִיכְנוּ וּבמג"א ס"ק י"א כ' דְּאַפ"ה אִיסוּר לְהַעֲלוֹתָהּ בְּיַדִּים
אַף דְּאִיכָא צַעב"ח דְּאִין לְדַמּוּת גְּזִירוֹת חֲכָמִים זֶה לְזָה יֵצֵא דַע"י יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לְאַסּוֹר דְּלֹא
מְבַעֲיָא אַם יִטְלֵטל הַחֲלֵב דִּישׁ ב' שְׁבוּתִין פּנ"ל בְּנוּדָאי דְּאִיסוּר וְאַף אִי לֹא יִטְלֵטל הַכְּלִי
מ"מ יֵשׁ אִיסוּר מִפְּחַת מְבַטֵּל כְּלִי מִהִיכְנוּ וְנִהִי דְּבִיטֵל כְּלִי מִהִיכְנוּ שְׂרִי בְּמִקּוּם צַעב"ח וּכְהָא
דְּמִתִּירִין לְהַטִּיל מִים אַף ע"י יִשְׂרָאֵל אַפ"ה י"ל דְּשִׁנְי אִיסוּרִין כְּגוֹן לְחֻלּוּב לְתוּף הָאֲוֹכְלִין
וּבִיטוּל כְּלִי מִהִיכְנוּ חֲמִיר וּבְפֶרֶט דִּי"ל דְּגַם חֲלִיבָה גּוּפָא אִיסוּר אַף בְּמִקּוּם צַעַר וּכמ"ש
הַמַּג"א דְּאִין מִתִּירִין לְהַעֲלוֹת בְּיַדִּים אַף בְּמִקּוּם צַעַר דְּאִין לְדַמּוּת גְּזִירוֹת חֲכָמִים זֶה לְזָה:
ו) וְלְכַאוּרָה הַרִי מְצִינּוּ בְּסִי' שְׁכ"ח דְּגוּנָח מְוֹתֵר לִינֵק בְּשִׁבְתָּ דְּבְמִקּוּם צַעַר לֹא גְזָרוּ רַבְּנָן
וְחִזְינּוּ דְּמִתִּירִין שְׁבוּת גַּם ע"י יִשְׂרָאֵל אַף בְּאַמַּת ז"א דְּנִקָּא הֵתָם דְּאִיכָא צַעַר נְגוּף שְׁל
יִשְׂרָאֵל אֲבָל מִשׁוּם צַעב"ח אִפְתִּי לֹא נִשְׁמַע לְהַתִּיר שְׁבוּת ע"י יִשְׂרָאֵל וְלַעֲנֵן הַפְּסֵד מְמוֹן
לְכַאוּרָה מְפֹרֵשׁ בְּסִי' ש"ז דְּסַחֲוֹרָה הַנְּפִסְדָּת ע"י גְּשָׁמִים מְוֹתֵר לְקָרוֹת לְעֲפו"ם וְיֵשׁ מִי
שְׂאוּסֵר וְהַרְמָ"א וְהַמַּג"א כ' דְּהַמְּיָקֵל נָא הַפְּסִיד אַף בְּסִי' שְׁל"ד יֵשׁ ב' דִּיעוּת אִי שְׂרִי
לְטַלְטֵל מְוֻקָּצָה בְּמִקּוּם פְּסִידָא וּבמג"א כ' דְּאִם לִיכָא חֲשֵׁשׁ שְׁיַעֲבֹר עַל אִיסוּר ד"ת בְּנוּדָאי

דאין להתיר איסור דרבנן בשביל הפסד ממון ונהי דבתוס' סנהדרין דכ"ו כ' לענין
שביעית בזה"ז דיש להתיר מפני חיי נפש אפ"ה התוס' פתבו סברא זו רק בחד תירוץ
א"כ אפתי אינו היתר ברור ונהי דהכא יש תרתי לטיבותא צעב"ח וגם הפסד ממון
ובשביל צעב"ח לחוד הרי מתירין איסור דרבנן פגון ביטל פלי מהיכנו ובשביל הפסד
ממון הא יש ג"כ שיטה להתיר איסור מוקצה אפ"ה אפתי יש חילוק בין הפסד מן הקרו
למניעת הריוח ומה גם דבשביל צעב"ח ג"כ אין מתירין בידים אף חד איסור דרבנן
כמ"ש המג"א דאסור להעלות בידים: ז) ועוד הי' מקום לומר לפי המבואר בסוסי' ש"כ
דלחלוב לתוך האשפה הואיל דהמשקה הולך לאיבוד לכ"ע איסור תורה בנודאי ליפא
ורק דיש איסור דרבנן וא"כ י"ל דחשיב כמו ס"ס להיתר דשמא פשיטות הסוכרים
דמותר לטלטל מוקצה במקום פסידא ושמא בשביל צעב"ח ג"כ יש להתיר חליבה היכי
דהמשקה הולך לאיבוד ונהי מצינו דנותן פרים לתוך אמת המים וכה קיי"ל דבמקום
צער דגוף מותר ליטול פרעוץ אף דהווי מוקצה אף באמת מפונש בסי' של"ד דהוצאה
לכרמלית אסור אף במקום פסידא וחסיון דאינפל המלאכות הותרו במקום פסידא וכה
מצינו בפוסקים דבמקום פסידא מותר לאכול פירות מן המחובר דהוי קוצר פלאחר יד
וחסיון דאף ב' איסורי דרבנן הותר במקום צער הגוף וה"ה די"ל דעכ"פ אם יחלוב
לאשפה לא יהי' רק חד איסור דרבנן משום מפרק ושוב י"ל דמותר במקום צעב"ח
והפסד פרנסה וכמ"ש בתוס'.

סנהדרין ה"ל דהתירו לזרוע משום ארנונא ולחד תירוץ שם חשוב כמו פק"נ וגם
לתירוץ השני עכ"פ בשביעית בזה"ז דרבנן מתירין א"כ הכא דכל פרנסתו תלוי בזה
אולי יש מקום להתיר אף באמת לדינא קשה להתיר חדא דנהי דמצינו דמותר להטיל
פרים בשביל צעב"ח כ"ז התם דאין האיסור רק במקרה אבל הכא דידוע שיצטרף לעבור
על איסור דרבנן בכל שבת ולעבור בתמידות על איסור דרבנן אין להתיר בשביל צעב"ח
וכמ"ש בתוס' פתובות דכ"ח לענין ביה"פ דבתמידות אין להקל ודוקא ע"י נכרי מותר
בכל שבת אבל ישראל גופא אסור לעבור בכל שבת על איסור דרבנן בשביל הפסד
פרנסה וגם בשביל צעב"ח וכדומה לזה כ' בשאג"א סי' ל"ה דנהי דמתירין איסור בשוא"ת
בשביל כבוד הבריות זה רק במקרה אבל בתמידות אין להתיר עיי"ש ומה גם שיש
לאסור מ"ע דיהי' חילול שבת קיל בעיני ההמון ולחלוב ע"י קטן ג"כ אין דעתי
נוחה כנודע מה שפחלקו הג' בעל בית אפרים ז"ל עם הגה"ק מצאנז זצ"ל לענין מחיקת
השם ע"י קטן וגם אין למסור דבר כזה לבני הפכרים ע"כ לענ"ד קשה להתיר והש"י
יזמין לו פרנסה בהיתר גמור נ"ב שוב ראיתי בשו"ת מהר"מ ב"ב שכ' להדיא דלחלוב
בעצמו אסור עיי"ש: ה' אמר עתה"ל ראדמישלא וצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק ה"ל. סי' ע"ג להרב הה"ג כש"ת מ' חנוך נ"י מוצדפ"ק קאשוי
יצ"ו.

בדבר שאלתו באחד שהי' לו עז ונתנו לנכרי לפטמו והתנה עם הנכרי שבשכר פיתום
יטול החלב והגינה ואם תתעבר ותלד זכר אז יחליף את הזכר על נקבה שתהי' נולדה
מבהמת הנכרי והאיש הנ"ל נסע מאז מביתו על זמן ולא זכר מפל זה וכעת שב לביתו
וסיפר לו הנכרי שעז של ישראל ילדה זכר והחליפו על נקבה הנולדה מבהמת הנכרי

כפי המדובר ובאמת האיש הנ"ל אינו מאמין להנכרי שבאמת נולד זכר מעז שלו ורק שחושדו שמשקר כדי להראות א"ט לפני אנשים שהוא עומד בדיבורו ובא הנ"ל לכת"ה ושאל מכת"ה אי מחויב ליקח הנזכר לביתו ולנהוג בו קדושת בכור ולטיפול בו וגם הגיד לכת"ה שמתנרא שלא יבא לידי מכשול בגינה ועבודה באם יקחנו לביתו זה תנרף השאלה: א) והנה לכאורה הדבר פשוט דאם הי' ברור שעז הישראלי ילדה זכר בנודאי דהי' עליו קדושת בכור פינון דלא הקנה לו פרה לעובדה שוב לא קנה הנכרי ונהי שהי' מדובר בינם לעשות חילוף מ"מ פינון דבעת לידה הי' של הישראלי וקלה עליו קדושת בכור שוב אסור להחליפו וכמו דאסור למכורו ולמכורו דע"פ ד"ת לא חל פלל על הישראלי לעשות החילוף ויוכל לחזור בו ושפיר חלה עליו קדושת בכור ואם הי' מקנה לו את הנולד ג"כ לא הי' מועיל מפתח דחשוב דשלב"ל ובאמת באומר לו פרה לעובדה מפורש בסי' ש"כ דמהני וכן לשי' מהרי"א גם בסתם בהתנה הנכרי ליטול חלק בנולדות בשכר הטפול ג"כ מהני ולשי' כמ"פ הטעם דאמרי' דנודאי הקנה לו פרה לעובדה ועיי"ש בדג"מ ובנובי"ת מה שהעירו בזה וכה יש להעיר לכמ"ש ברשב"א קידושין דס"ג דאף לר"מ לא יועיל באומר אם תלד אשתך נקיבה בתך מקודשת לי משום דמחצה נקבות נגד זכרים בהדי מיעוט מפילות שוב ל"ח עבידי דאיתי עיי"ש, וא"כ לפי"מ דאיבעיא בגיטין דמ"ג בעבד לקנס אי מהני וכ' בתו' די"ל דגם לר"מ ל"מ משום דל"ח עבידי דאיתי וא"כ ה"א מחצה זכרים נגד נקבות בצירוף מיעוט מפילות שוב עכ"פ הנזכר ל"ח עבידי דאיתי ושוב י"ל דגם פרה לעובדה לא יועיל ומדחזינון דפרה לעובדה מועיל עכצ"ל ואיבעית הש"ס בגיטין הנ"ל הוא דלא כמ"ש התוס' שם רק בפירוש הרמב"ן שם דהפוננה משום דקנס מעלמא קאיתי וכמ"ש בשו"ת מהר"ם אלשי"ך סי' ז' די"ל דמעוות לפירות ל"מ ובאמת הרשב"א גופא פירש איבעית הש"ס פהרמב"ן ולא בפירוש התוס' (זו"ב: ב) עכ"פ בנ"ד דלא הי' לא פרה לעובדה ולא הקנה לו הנולד ורק שהי' מדובר לעשות חילוף א"כ נודאי דבשעת לידה חל עליו קדושת בכור ולכאורה י"ל דהישראלי אינו מאמין פלל להנכרי שהעז שלו ילדה זכר ודיבורו של הנכרי י"ל דל"מ אף היכי דל"ש להשביח מקחו כמפורש ביו"ד סי' ט"ז ובש"ך סי' שט"ז סק"ב ובסי' קכ"ב סעיף י"א ושוב י"ל דל"ח רק ס' בכור ונהי דלשי' רוח"פ גם בס' בכור אסור להטיל בו מום דלא מבעיא א"נ דאסור הטלת מום בזה"ז ג"כ אסור מה"ת ולמ"ש הח"ס סי' ש"ו וסי' ש"י משום דחזי לפנים דמקריבין אעפ"י שאין בית בנודאי דאסור ובאמת דבריו צע"ק מתוס' יומא דס"ג שכ' בחד תירוצא דרק קטורת חזי אף בלי מזבח אבל זבחים לא חזי בזה"ז דליכא מזבח וע' תוס' סנפה דמ"א וע' שו"ת שעא"פ סי' ע"ט ובשו"ת אגודת אוזב מ"ש בזה אולם אף להסוברים דבזה"ז ליכא טפי מאיסור דרבנן מ"מ כפר כ' בשו"ת הרי"מ דליש לומר בזה"ז ר' לקולא דחשיב פועין הא דס' בנתגלגל ובאמת גם בזה יש לתמוה מהא דקיי"ל דלמ"ד דאסור סחורה בדברים האסורים הוי רק מדרבנן מותר לסחור בס' איסור אף דלענן אכילה הוי ס' ד"ת וכמו שהרגיש במלמ"ל פה מהמ"א ועכצ"ל דבתרי גופים מקילין במידי דהס' נוגע לענן הדרבנן וה"ה ה"א נהי דלענן גינה ועבודה דהו"ס ד"ת מחמירין אפ"ה לענן הטלת מום דהוי דרבנן יש להקל בספק אולם י"ל פסברת הח"ס דכינון דעכ"פ אסור בגינה ועבודה דהוי ס' ד"ת א"כ אם ניקול להטיל בו מום יהי' מיקחי כמטיל מום בקדשים אף כ"ז אם הי' הנולד ברשות ישראל והי' ס'

בכור שפיר הי' אסור להטיל בו מום משום דמיחזי כמטיל מום בקדשים אבל בנ"ד דהנולד הוא בבית הנקרי והנקרי נותן לישראל הנקבה ורק דאנו חוששין שאסור להישראל להניחו אצל הנקרי הואיל דהנקרי יעבוד בו וגם שפא ועשה בו הנקרי מום מפת זה נלע"ד דא"צ הישראל להפסיד ממון מספק דהרי יוכל להיות באמת שהזכר נולד מבהמת הנקרי א"כ א"צ הישראל להפסיד ממון מספק בשביל חשש גרמא שיעבוד בו הנקרי או יטיל בו מום ולא גרע דבר זה מהא דס' בכור נהי דאסור בגיזה ועבודה ואפ"ה א"צ ליתנו לכהן מספק ואף בתפס הפהן ל"מ תפיסתו לדין דלא פסקינן פשיטת הרמב"ם וא"כ הרי חזינו התם דנהי שיש ס' שפא באמת מגיע לו להכהן אפ"ה אינו מחוייב ליתן לו מספק, מכ"ש היכי דאין הדבר ברשות הישראל בנודאי דא"צ להפסיד ממון ולקח הזכר לביתו בשביל חשש שיעבוד בו הנקרי וכה"ג כ' במג"א סי' ת"מ וסי' תמ"א דאף אם לא אמר מעכשיו אפ"ה א"צ לפדותו מן הנקרי אף דאסור בהנאה מ"מ פיון שאינו עושה מעשה בידים ליהנות בו ל"ח נהנה עיי"ש וע' תוס' בכורות ד"ט שכ' דלפטרו ממצנת עריפה לא הי' צריך להפריש מס' דכמו שא"צ ליתנו לכהן מס' ה"ה דא"צ.

לערפו מספק ומקצת מפורשים הבינו בכוננתם לפי"מ דמפורש בש"ס שם דלוי סובר דכל עריפה הוי רק מפת קנס שלא נתנו לכהן ושוב היכי דפטור מלינתו לכהן פגון בס' א"כ ל"ש קנס שוב גם מצנת עריפה ליפא ולפ"ז לא והי' מדברי התוס' הוכחה לנ"ד פיון דהקא איסור עבודה לא תלוי בחיוב נתינה לפהן אכן לפמ"ש הריט"א לפרש כוננתם דלכאורה גם בעריפה יש הפסד ממון דלא מבעיא א"נ דר"ש גם לאחר עריפה אסור בהנאה בנודאי דיש הפסד ואף א"נ דאחר עריפה שרו בהנאה מ"מ ע"ו טריפה איפא הפסד פחת שחיטה וא"כ כמו דלא רצתה התורה לחייבו ליתנו לכהן מס' ה"ה דא"צ לערפו מס' פדי שפא יהי' לו הפסד עיי"ש ומוכח לפ"ז מדברי התוס' דבס' בכור לא רצתה רחמנא להפסידו מספק וה"ה דאינו מחוייב לקח הזכר לביתו וליטפל בו פדי שלא יהי' לו הפסד הן אמת דבמנ"ח מצוה כ"ג כ' פנונה אחרת בדברי התוס' ולפי דבריו לא יהי' ראי' לנ"ד אולם מדברי הריט"א יש הוכחה ברורה לנ"ד וע' שו"ת מהר"מ לובלין סי' ל"א שכ' דבס' בכור והנקרי אינו רוצה ניתן הזכר עד שיפייס אותו בנדמים דאין הישראל מחוייב להפסיד ממון בשביל זה אף שיעבוד פי הנקרי וגדולה מזו כ' שם דגם בנודאי בכור אין הישראל מחוייב להפסיד ממון בשביל זה ומכ"ש בס' בכור ונשמע דאין הישראל מחוייב להפסיד ממון בשביל חשש זה ואף דמצינו ביו"ד סי' קנ"ז בפת"ש בשם המשנ"ח שכ' דגם בעבירת ל"ת בשוא"ת ג"כ מחוייב להפסיד ממון מ"מ י"ל כ"ז התם עכ"פ כמו שהחמץ בביתו אבל בעלמא לא וראי' מתוס' ע"ז ד"ב דא"צ הישראל להפסיד חובו ומותר לתבוע מהעכו"ם אף דיש חשש אגיל ומודי ועובר הישראל בלא ישמע על פיה ואפ"ה מותר לתבוע חובו א"כ מכ"ש הקא דהזכר הוא אצל הנקרי בנודאי דא"צ הישראל לעשות לעצמו הפסד בשביל חשש שיעבוד בו הנקרי וז"ב: ג) וגם יש לצדד לפמ"ש הח"ס דאף ל"מ דמטיל מום בבכור בזה"ז אסור מה"ת אפ"ה מלקות ליפא פיון דנלמד רק מדרשא דכל נדמי לח"ש דנלמד מפל חלב וע' במנ"ח מצוה רפ"ז מ"ש בזה וקבר כ' הפמ"ג או"ח סי' י"ז דבאיסור שאין בו מלקות לכ"ע ס' מה"ת לקולא וא"כ פשיטא דהטלת מום בזה"ז בס' בכור בנודאי ליפא רק איסור דרבנן דמה"ת ס' לקולא באיסור שאין בו מלקות וא"כ לפי"מ דאיבעיא בש"ס ב"מ ד"צ אי איסור אמירה לנקרי

שְׁבוּת שְׁיִיף גַם בְּשָׂאָר אִיסוּרֵינּוּ וְנִשְׂאָר בְּתִיקוֹ וְשִׁיטַת הַרְאָב־דְּדִכְיִן דְּלֹא נִפְשֵׁט הַאִיבְעֵיָא אֲזִלִּינּוּ לְקוּלָא וְע' בַּח"ס ח"ו בְּהַשְׁמָטוֹת ס' כ"ד שֵׁכ' דָּאָף לְהַסוּבְרִים דְּהוּאִיל דְּלֹא נִפְשֵׁט הַאִיבְעֵיָא אֲזִלִּינּוּ לְחוּמְרָא מ"מ בְּאִיסוּר דְּרַבְּנָן שְׁפִיר י"ל דְּכִינּוּ דְּלֹא נִפְשֵׁט הַאִיבְעֵיָא חֲשִׁיב כְּמוֹ ס' דְּרַבְּנָן וְגַם יֵשׁ לְכַנּוּתוֹ בְּגֵדֵי שְׁבוּת דְּשְׁבוּת וְאָף לְהַאִסוּרִים בְּשַׁבַּת אַפ"ה בְּשָׂאָר אִיסוּרִים לִכ"ע שְׁבוּת דְּשְׁבוּת שְׁרִי עֵי"ש א"כ בִּינּוּ דְּהוֹכְחֵתִי דְּבַס' בְּכוֹר בּוּזֵה"ז פֶּל אִיסוּר הַטְּלַת מוּם הוּא רַק מְדַרְבְּנָן א"כ ע"י נְכָרֵי חֲשִׁיב בְּכָלל סד"ר בִּינּוּ דְּלֹא נִפְשֵׁט הַאִיבְעֵיָא וְגַם חֲשִׁיב שְׁבוּת דְּשְׁבוּת כְּסִבְרַת הַח"ס וְגַם י"ל דְּבַנ"ד חֲשִׁיב כְּמוֹ לְדָבָר מְצֻנָה שְׁלֹא יָבוֹא לְיַדִּי מְכָשׁוּל וְכָבֵר כ' בַּט"ז ס' שֵׁל"ד דְּכָדִי שְׁלֹא וְבוֹא לְיַדִּי מְכָשׁוּל בְּאִיסוּר חֲשִׁיב דְּבָר מְצֻנָה א"כ הַשְׁתָּא בְּשַׁבַּת מוֹתֵר שְׁבוּת דְּשְׁבוּת בְּמָקוֹם מְצֻנָה מְכ"ש הֵכָא בְּנוּדָאֵי דְּשְׁבוּת דְּשְׁבוּת בְּמָקוֹם מְצֻנָה מוֹתֵר וּבְפֶרֶט דִּישׁ סְנִיף מִפְּחַ שִׁיטַת הַרְאָב־דְּדְּהוּאִיל דְּלֹא נִפְשֵׁט הַאִיבְעֵיָא אֲזִלִּינּוּ לְקוּלָא א"כ בַּנ"ד חֲשִׁיב כְּמוֹ ס"ס חָדָא שְׁמָא אֵינּוּ בְּכוֹר וְשְׁמָא ע"ו נְכָרֵי לִיפָא אִיסוּר וְאָף לְהַסוּבְרִים דַּנ"מ ס"ס בְּבְכוֹר מִשּׁוּם דְּהוּוּ בְּכַרְתַּת אַפ"ה לְעַנְיָן אִיסוּר הַטְּלַת מוּם בְּנוּדָאֵי דְּמוּעִיל ס"ס וְרַק דְּבֻזָה י"ל דְּאֵינּוּ לְעֵשׂוֹת ס"ס בְּיַדִּים אָף בְּאַמַּת יֵשׁ לְצַדִּד עוֹד לַפְמ"ש בְּסִפְרֵי חַג דְּגֵרְמָא בְּבִהְמַת בַּע"מ מוֹתֵר מִמֶּנּוּ פ' דַּא"נ דְּמַטִּיל מוּם בַּבַּע"מ אִיסוּר וְע"כ דְּאִיסוּר לְעֵשׂוֹת בְּזִיוֹן בְּדָבָר קוּדָשׁ מ"מ שׁוּב י"ל דְּגֵרְמָא שְׁרִי וַא"נ דְּגֵרְמָא אִיסוּר ע"כ הַטְּעַם מִשּׁוּם דְּגוֹרֵם לְהַפְקִיעַ מְלַהֲקָרִיבּוּ בַּכַּה"ג שׁוּב עכ"פ נִשְׁמַע דְּגַבֵּי בְּהֵמַת בַּע"מ שְׁפִיר מִמֶּנּוּ פ' גֵּרְמָא שְׁרִי עֵי"ש א"כ לַפ"ז י"ל בַּס' בְּכוֹר דְּלֹא חֲזִי לְהַקְרִיבָה דְּמִי לְעַנְיָן זֶה לַבַּע"מ וּמִמִּילָא גֵּרְמָא שְׁרִי וַא"כ לְשִׁי הַרְאָב־דְּדִכְיִן דְּלֹא נִפְשֵׁט הַאִיבְעֵיָא אֲזִלִּינּוּ לְקוּלָא וְהָא דְּאִיסוּר לְהַטְּיִל מוּם בְּבְכוֹר גַּם ע' נְכָרֵי אָף לְמ"ד בְּכוֹר בּוּזֵה"ז דְּרַבְּנָן הַטְּעַם מִשּׁוּם חוּמְרָא בְּקַדְשִׁים וְכַמ"ש בְּרַא"ש ב"מ שֵׁם וְכ' הַמְפֹרְשִׁים הַכְּנוּנָה דְּחֲשִׁיב עכ"פ בְּכָלל גֵּרְמָא וּגֵרְמָא אִיסוּר בְּקַדְשִׁים ע' שׁו"ת רַעַק"א ס' ס"ד וּבְשׁו"ת הַרִ"מ וּבַמֶּנ"ח מְצֻנָה רַפ"ז וַא"כ אַחֲרֵי שְׁחַדְשֵׁתִי דַּס' בְּכוֹר דְּלֹא חֲזִי לְהַקְרִיבָה דְּמִי לְעַנְיָן זֶה לַבַּע"מ א"כ כְּמוֹ דְּגַבֵּי בַּע"מ גֵּרְמָא שְׁרִי ה"ה בַּס' בְּכוֹר ג"כ י"ל דְּגֵרְמָא שְׁרִי וְגַם יֵשׁ סְנִיף לְהִתֵּר בַּנ"ד מַחְמַת שְׁהַעֲזוּ נִתְעַבְּרָה מִבְּהֵמַת הַנְּכָרֵי וַא"כ י"ל שְׁיֵשׁ לְהַנְּכָרֵי שְׁיִיכוּת בְּהוֹלְדוֹת מִפְּחַ זָרַע הָאֵב וְנָהִי וְאִיפָא לְמ"ד דְּאֵינּוּ חוֹשְׁשִׁין גְּזֵרַע הָאֵב מ"מ כְּבָר כ' בְּתוּס' חוּלִין דַּנ"ח וְסִנְהֶדְרִין ד"פ דַּא"א לְהַקְחִישׁ אֶת הַחוּשׁ דְּבְנוּדָאֵי יֵשׁ בּוֹ עכ"פ גוֹרֵם מִפְּחַ זָרַע הָאֵב וְכַמ"ש הַמְהַרְשֵׁ"א חוּלִין דַּס"ט וְשׁוּב י"ל דְּחֲשִׁיב בְּכָלל יַד נְכָרֵי בְּאַמְצַע ע"כ לְעַנְיָן דְּבְרוּר דַּא"צ הַיִּשְׂרָאֵל לִיקְחֵנוּ מִהַנְּכָרֵי קוּדָם הַטְּלַת מוּם וְלִנְהַג בּוֹ קַדְוֶשֶׁת בְּכוֹר וְרַק דְּמוֹתֵר לּוֹמֵר לְנְכָרֵי שְׁיֵאֵמֵר לְנְכָרֵי אַחַר לְהַטְּיִל בּוֹ מוּם וְאַחַר הַטְּלַת הַמוּם נִכּוֹן שְׁיִקְחֵנוּ הַיִּשְׂרָאֵל לְבֵיתוֹ וְיִתְנוּ לַפְהֵן לְשׁוֹחֲטָה דְּגַם בַּפְסוּהַמ"ק אִיסוּר לְעַבְדֵי כְּנַלְע"ד בַּס"ד דִּינָא: ל"ט לַמַּב"י תַּרְע"ז פֶּה קַאֲשׁוּי יַצ"ו הַק' שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל ס' ע"ד לְהַרְבּ הַגְּאוּן וְכו' כַּש"ת מ' יִצְחָק צְבִי ז"ל אַבְד"ק רַאזִישׁוּב יַצ"ו.

בְּדָבָר שְׁאֵלְתוֹ בְּאַבְרָהָא א' שְׁנַשְׂאָ אִשָּׁה וְזֶה שְׁנֵשֶׁה שְׁנַיִם מֵאֵת הַנְּיִשׁוּאִין וּמִיָּד אַחַר הַנְּשׁוּאִין רָאָה שֶׁהוּא מְטוֹרְפֵת וְכַעֲסָנִית וְעַפ"י רֹב מְשַׁבְּרַת פְּלִים וּמְקַלִּית סְחוּרְתָהּ וּמְפִית וּמְקַלִּית אַבוּתִיהָ וְנוֹדַע לוֹ אִזְ שְׁעוֹד קוּדָם הַנְּשׁוּאִין הִתְהַ מְטוֹרְפֵת וְרַק בְּשָׂאָר עֲנִינִים הִיא בְּדַעָה צְלוּלָה וּמְשִׁיבָה כְּהוֹגֵן וְעוֹסְקַת בְּמוֹ"מ וְהַבְּעַלְכֶּכֶר הַזְּמִין אוֹתָהּ לַד"ת לַפְנֵי הַבַּד"צ דְּקַרְאָקָא וְסִירְבָה מְלָבוֹא לַד"ת כְּאֶשֶׁר אֵתוּ בְּפְתוּבִים כְּתַב סִירוּב מֵהַבַּד"צ הַנְּ"ל וּבְשִׁנָּה זֶה שְׁלַח לָהּ כַּת"ה הַתְּרָאָה שְׁנִית וְגַם נִשְׁלַח לָהּ הַתְּרָאָה מֵהָאֲחִים הַקְּדוּשִׁים מְשִׁנְאוּוּא

וְצַעֲשִׁינוּב ז"ל וְהִיא עוֹמֶדֶת בְּמִירְדָּה מְבִלִי לְשִׁמּוֹנֶע לְקוֹל הַרְבָּנִים וְכָל מְגַמְתָּה רַק לְעַגְנוּ
וְהַבְּעַל הוּא עֲדִינָן רַב בְּשָׁנִים וְלֹא קָיָים עוֹד פּוֹרֵר וְנִצָּא כַה"ג לְהַתִּירוֹ מִכְּבָלֵי הַעֵיגוֹן
וְלְהַתִּיר לוֹ לִישָׂא אִשָּׁה עַל אִשְׁתּוֹ עַפ"י ק"ר וְע"י הַשְּׁלֶשֶׁת ג"פ וְכַתּוּבָה כְּפִי הַמְּבֹאֵר
בְּנוּב"י וְכַה"ג אֵינוֹ רוֹצֶה לְהַתִּיר רַק בְּאִנְפֹן שְׁגָם אֲנָכִי אֶסְפִּים לְזֶה לְמַעַן הַמְצָוָה וְלְמַעַן
כְּבוֹדוֹ הַנְּנִי לְהַצִּיעַ חוּ"ד בְּזֶה: א) וְהִנֵּה כַת"ה הַבּוֹא שִׁיטַת הַרְמַב"ם פ"ט מַעֲדוֹת דְּמִי
שֶׁהוּא שׁוֹטֵה בְּדָבָר מִן הַדְּבָרִים אֲף שֶׁמְדַבֵּר כִּהְיָו בְּשָׂאָר דְּבָרִים אֲפ"ה חָשׁוּב שׁוֹטֵה אוֹנָם
בְּשׁוֹ"ת מֵהַר"י ט חַא"ה ע ס' ט"ו כ' דְּדוֹקָא לְעַגְנוּ עֲדוֹת סוֹבֵר הַרְמַב"ם הָכִי אֲף בְּשׁוֹ"ת
בֵּית אֲפָרִים חַא"ה ע ס' פ"ע כ' לְהִפּוּד.

וְהִנֵּה בְּסִפְרֵי ח"א ס' ל"ב הַבְּאֵתִי דִי"ל דְּכַמִּידִי דְּבַעֲי דַעַת לְהַקְנוֹת וְלְהוֹצִיא מְרֻשׁוֹת
לְרֻשׁוֹת בְּנוֹדָאֵי דל"מ בְּשׁוֹטֵה וְרַק בְּעֲדוֹת הוֹאִיל דַּא"צ לְגִלוֹת רַק מַה שְּׂרָאָה בְּעֵינָיו הִי
ס"ד דְּכִינּוֹן דִּישׁ לוֹ עַכ"פ דַּעַת בְּאוֹתוֹ דְּבָר וְהִי נֶאֱמָן ע"ז חִידוּשׁ הַרְמַב"ם דְּגַם בְּעֲדוֹת אֵינוֹ
נֶאֱמָן וִי"ל הַסְּבָרָא דְּכִינּוֹן דְּאֵינוֹ בְּכָלֵל עוֹנֶשֶׁין שׁוּב יֵשׁ חֲשֵׁשׁ מְשַׁקֵּר וְכַשִּׁיטַת רַש"י ב"ק
דַּע"ה דַּעֲשֵׂאֵי"ל הָיוּ מְחֲשֵׁשׁ מְשַׁקֵּר עֵי"ש וְהִנֵּה כַת"ה הַעִיר דְּמִיבְמוֹת דְּקִי"ג מוֹכַח
דְּשׁוֹטֵה מִתְּגַרְשֵׁת הִיכִי דִיּוֹדַעַת לְשִׁמּוֹן גִּיטָה וַא"ע אֲף דִּהְיוֹת שׁוֹטִית בְּדָבָר א' אָמַת
דְּמְבֹאֵר שָׁם כִּן מְדַקְאֵמַר הַש"ס ד"ת שׁוֹטֵה מִתְּגַרְשֵׁת ע"כ דְּמִיירִי בְּיֵשׁ לָהּ סִמְנֵי שׁוֹטֵה
דְּאִי בְּאִין לָהּ סִמְנֵי שׁוֹטֵה א"כ א"צ לֹמַר הַטַּעַם מִשׁוּם דְּלֹא גָרַע מִפְּקָחוֹת בַּע"כ בְּפִשִּׁיטוֹת
י"ל כִּינּוֹן דְּאִין לָהּ סִמְנֵי שׁוֹטֵה לֹא מַד' דְּבָרִים הַמְּפֹרָשׁ בְּחִגִּיגָה וְלֹא מִהַדְּבָרִים הַמְּפֹרָשׁ
בְּרַמְב"ם דְּלִשְׁי הַרְמַב"ם הֵנִי ד' דְּבָרִים לָאו דְּוֹקָא רַק בְּעוֹשֶׂה שְׂאָר דְּבָר דְּרַב שְׁטוֹת ג"כ
חֲשִׁיב שׁוֹטֵה וְכִינּוֹן דְּלִית לָהּ שׁוּם דְּבָר מִדְּבָרִים הַלְלוּ שְׁפִיר מִהֵנִי דַבְּכָה"ג גַּם לְקִידוּשִׁין
וּמוֹ"מ מִהֵנִי וּמִדְּהוֹצֵר הַש"ס לֹמַר מִשׁוּם דְּלֹא גָרַע מִפְּקָחִית בַּע"כ ע"כ דְּמִיירִי בְּיֵשׁ לָהּ
סִמְנֵי שׁוֹטֵה וַא"פ"ה כִּינּוֹן דְּלֹא בַעֲי דַעַתָּה בְּגִירוּשִׁין מִהֵנִי עַכ"פ אִם אֵינָה בְּכָלֵל חֲשֵׁשׂא
דְּאִין לָהּ יָד מְבֹאֵר לְהַדְּיָא דְּאֲף בְּיֵשׁ לָהּ א' מְסִמְנֵי שׁוֹטֵה אֲפ"ה מִתְּגַרְשֵׁת מִשׁוּם דְּבַגֵּט
א"צ דַּעַתָּה אָבָל בְּעַלְמָא הִיכִי דְּבַעֲי דַעַת לְהַקְנוֹת אִם הִיא שׁוֹטִית עַכ"פ בְּדָבָר א' ל"מ
זו"ב: ב) וְכַת"ה הִבִּיא שִׁיטַת הַתַּב"ש דַּחֲש"ו הָיוּ בְּנֵי מַצּוֹת וְכַמ"ש מִהַר"י לְדַפְּקוּחִין
מִן הַרִים עֲלֵיהֶם וְהַעִיר מַר"ה דַּכ"ח בְּכַפְאֹ עַד דַּל"מ מַה שְּׂאֲכַל מַצָּה בַּעַת שְׁטוֹתוֹ דְּמַצָּוָה
שְׂאֲדָם עוֹשֶׂה בְּשַׁעַת פְּטוֹר אֵינוֹ פּוֹטְרוֹ אֲשַׁעַת חַיִּיב וְנִשְׁמַע דְּשׁוֹטֵה ל"ח בַּר מַצִּית עַכַּת"ד
הִנֵּה גוּף הַסְּבָרָא דְּמַצָּוָה שְׂאֲדָם עוֹשֶׂה בְּשַׁעַת פְּטוֹר אֵינוֹ פּוֹטְרוֹ אֲשַׁעַת חַיִּיב כְּבַר הַרְגִישׁ
בְּזֶה הַטו"א שָׁם אָכַן בַּטו"א בְּאֲבָנֵי שְׁוֹהֶם שָׁם הַעִיר מִהָא דְּפֶסֶק הַרְמַב"ם דְּקִטָּן שְׁהַגְדִּיל
בֵּין שְׁנֵי פְּסָחִים דְּחַיִּיב בַּפ"ש וְאִם שְׁחַטוּ עָלָיו בְּרֹאשׁוֹן פְּטוֹר וְאִמָּי הָא בְּרֹאשׁוֹן לֹא הָיוּ
בַר חַיִּיבָא וְהִנֵּיחַ הַדְּבָר בַּצ"ע וְכַאֲמַת לַעַנ"ד י"ל בְּכַוֵּנַת הַש"ס שָׁם דְּלֹא מְבַעֲיָא א"נ כְּפִי
הַס"ד דְּמִיירִי בְּכַפְאֹ שְׁד וְלֹא בְּכַפְאֹ פְּרָסִיִים וְהַטַּעַם מִשׁוּם דַּמַּצ"כ א"כ פְּשִׁיטָא דְּשׁוֹטֵה
ל"ח בַּר פְּנוּנָה וְאֲף לְמ"ד מַצַּאצ"כ אֲפ"ה י"ל עוֹקֵר הַטַּעַם דְּסַתְמָא נְשָׁמָה קָאִי וְכַבֵּר כ'
בַּתוֹס' זְבַחִים ד"ב וְחֻלִּין דִּי"ג דְּהָא דְּקִטָּן פְּסוּל בְּשַׁחֲיִטַת קַדְשִׁים אֲף דְּסַתְמָא לְשָׁמָה קָאִי
מ"מ קִטָּן גָּרַע דְּחָשׁוּב כְּמַתְעַסֵּק עֵי"ש א"כ ה"ה הָכֵא י"ל דְּמִי שֶׁהוּא בַר פְּנוּנָה אֲזַ בְּמִידִי
דְּמַצָּוָה סַתְמָא לְשָׁמָה קָאִי וּמִהֵנִי אָבָל חֲש"ו דְּאֵינָם בְּנֵי פְּנוּנָה כְּלָל וְשְׁפִיר ל"מ וְהָא מְפֹרָשׁ
בְּר"ן בְּשָׁם הַרְא"ה דַּעַכ"פ צָרִיף לִידַע שְׁהִיּוּם פְּסַח וְע"כ הַטַּעַם כְּדִי שְׁיִהְי' שְׁיִיף לֹמַר
סַתְמָא לְשָׁמָה קָאִי וְשְׁפִיר בַּחֲש"ו דְּאֵינָם בְּנֵי פְּנוּנָה כְּלָל שְׁפִיר ל"מ וְנִהִי דְּמוֹכַח בְּחֻלִּין
דִּי"ב דַּמַּה"ט מוֹעִיל שַׁחֲיִטַת חֻלִּין בְּקִטָּן מִשׁוּם דַּא"צ פְּנוּנָה וּמוֹכַח דְּהִיכִי דַּאצ"כ מִהֵנִי

גם בקטן אפ"ה יש לחלק דונקא חולין דסתמא אינה עומדת לשחיטה כמפורש בחולין ד"ח דסתם שחיטה חשיב מקלקל וא"כ אי הי' בעי פנונה בחולין הי' בעי פנונה בפירוש אבל סתמא לא הי' מועיל הואיל דבסתמא אינה עומדת לשחיטה וע"כ דבחולין לא הקפידה התורה כלל על פנונה ושפיר מהני השחיטה גם ע"י חש"ו אבל קדשים דאינו עומדת לג' דברים ומה"ט כ' הב"ט דשחיטת קדשים ל"ח מקלקל ושפיר י"ל דנהי דאצ"כ היינו רק דאצ"כ בפירוש וסגי בסתמא משום דסתמא לשמה קאי ושוב שפיר י"ל דקטן פסול דקטן גרע מסתמא א"כ לעגנן מצ"כ ג"כ י"ל סברא זו דעיקר הטעם דאצ"כ משום דסתמא לשמה קאי ושפיר י"ל דחש"ו גרע מסתמא אבל אפתי י"ל דחשיבי בני מצות וז"ב ובגוף קושית הטו"א מהא דקטן שהגדיל ושחטו עליו בראשון דפטור מפ"ש באמת כבר העיר בזה הכ"מ וכ' בשם מהר"י קורנוס דכיון דריביתא רחמנא לקטן לשחוט עליו הפסח נפטר הוא בכף אבל כבר תמה עליו המנ"ח מצנה הי' דלשי' הר"ן ורא"ש גדרים דנ"ו דכיון דשה לב"א לאו ד"ת מה"ת קטן אינו מחויב כלל וא"כ איך אפשר דשעת חיוב דרבנן יוכל לפטור שעה המחויבת מה"ת והניח הדבר בצ"ע אי דרבנן מועיל לד"ת עיי"ש: ג) ובאמת בגוף הדבר אי דרבנן מועיל לד"ת יש להעיר מן החיים דצ"ג דמבואר דדם חטאת שנפל על הבגד בעי פניבוס אבל אם נפסל הדם ונפל על הבגד א"צ פניבוס דכתוב והנה בראוי להזות ומבואר שם דדם שנשטמא או שלגה או יצא א"צ פניבוס ובתוס' הקשו דבנטמא מה"ת ראוי להזות אף לכתחילה הואיל דציץ מרצה ושוב והי' טעון פניבוס ותיקצו דמייירי היכי דליכא ציץ או היכי דאינו על מצחו דאיכא למ"ד דאינו מרצה ולכאורה לש' המלמ"ל פ"ז מתרומות די"ל דגם בת"ט מדרבנן דאינו חייב באכלו בטוה"ג משום דע"י טומאה דרבנן ג"כ חשוב מחוללת א"כ ה"ה הכא י"ל פיון דעכ"פ מדרבנן אסור לזרוק דם שנשטמא ולחד מ"ד בזרקו במזיד גם בדיעבד עכ"פ הכשר אסור באכילה כמ"ש בתוס' יומא ד"ו א"כ שוב י"ל דל"ח בכלל ראוי להזות ודמי לש"ס סנפה דכ"ג דאינו ראוי מדרבנן חשוב א"ר מה"ת לחד מ"ד ונשמע לכאורה מדברי התוס' דהכא דחומרת חז"ל ל"מ להקל לעגנן ד"ת אולם י"ל לפמ"ש בתוס' ע"ז דס"ג בהא דמקשה בש"ס והא מחסרא משיכה דנהי דמה"ת פספס קונה אפ"ה פיון דמדרבנן לא קני לא חשוב אתנן ואמאי בנתנה לספר מעל ונשמע דרבנן ל"מ להפקיע חיוב מעילה וכתבו דמי הפקיע המעולה ממעות הקדש וכ' הלח"מ פ"ג ממכירה בכוננתם דבכל תקנת חז"ל אי בשעה שדנין על הדרבנן ליכא עוד נ"מ לד"ת ורק אח"כ דנין על הד"ת אז הואיל דכבר הוחזקנו תקנה חז"ל עוד בשעה שלא הז' כ"מ לד"ת שפיר מועיל תקנתם אף לאחר שדנין על הד"ת אבל במידי דמיז בשעה שדנין על הדרבנן יש תיקוף נ"מ לעגנן ד"ת אז שוב דרבנן ל"מ לד"ת א"כ באתנן בשעה שמבטיח לה הטלה בעד הביאה אפתי ליכא נ"מ לעגנן ד"ת ולא ידעו כלל אי נצטרף אח"כ לדון לעגנן ד"ת דליכא בירור אי תרצה להקריב הטלה למזבח ומפורש בקידושין דס"ו דסתם בהמה לאו לגבי מזבח קיימא ושפיר הוחלטנו כעת מכת הדרבנן דלא קנתה הטלה ושפיר י"ל דכשר אח"כ אף לקרבן אבל בקנה דבר ממעות הקדש הרי תיקוף איכא נ"מ לעגנן חיוב מעילה ד"ת א"כ הרי תקנת חז"ל דכסף לא קנה נוגע תוכף להפקיע חייב מעילה ד"ת בכה"ג שפיר דרבנן ל"מ להקל לד"ת עיי"ש ולפ"ז י"ל דהרי איבעיא שם בש"ס למ"ד דדם שנשטמא ונפל על הבגד א"צ פניבוס איך הדין בנפל דם על בגד טמא אי בעי פניבוס הואיל די"ל דכיון דעכ"פ

נטמא הָדָם בְּגִיעָתוֹ בְּפֶגֶד שׁוֹב חָשׁוּב דָּם טָמֵא וְשׁוֹב א"צ כְּיָבוּס וּבִש"ס שָׁם רָצָה לְתַלּוֹת
דְּבַר זֶה בְּמַחְלֻקֶת ר"א וְרַבֵּנּוּ דר"א סוֹבֵר מִי חֲטָאת שְׁנַטְמָא מִזִּין מִמֶּנּוּ וְנִלְיָף מֵהָא דְמִזִּין
עַל נִדָּה שְׁנַטְמָאָה בְּמַת קוֹדֵם לְטְבִילַת נִדְתָּהּ וְע"כ דִּילִיף טוֹמְאָה קְדוּמָה מִטוֹמְאָה דְהַשְׁתָּא
וְסוֹבֵר דָּאִי מִי חֲטָאת שְׁנַטְמָא הִי פְסוּל לְהִזָּאָה ה"ה דְהִי אָסוּר לְהִזּוֹת עַל נִדָּה שְׁנַטְמָאת
בְּמַת א"כ ה"ה בְּנֶפֶל דָּם עַל פֶּגֶד טָמֵא דא"צ כְּיָבוּס עֵינִי שׁוֹב וּלפ"ז י"ל דא"נ דָּם הַטָּמֵא
מֵה"ת פָּשַׁר לְהִזּוֹת בּוֹ שׁוֹב הִי מְקִים לֹאמַר דָּאֵם נְטָמָא קוֹדֵם שְׁנֶפֶל עַל הַפֶּגֶד א"כ אִזְ בְּזָה
שְׁאָסוּר חו"ל לְהִזּוֹת בּוֹ לִיכָא שׁוּם קוֹלָא לְעֵנְנִי ד"ת וְשׁוֹב הַחֲחֻקֵּנוּ אֶת גְּזִירַת חו"ל דְאָסוּר
לְהִזּוֹת בּוֹ וְשׁוֹב אַף שְׁנֶפֶל אַח"כ עַל הַפֶּגֶד נִהִי דְעַכְשָׁיו יֵשׁ נ"מ לְעֵנְנִי כְּיָבוּס דְהִנּוּ ד"ת
מ"מ אַחֲרֵי שְׁפָבֵר הַחֲחֻקֵּנוּ שְׁדָם זֶה לֹא חֲזִי לְהִזָּאָה שׁוֹב מוֹעִיל אַח"כ אַף לְהַקְלֵל שְׁלֵא יְהִי
הַפֶּגֶד טְעוֹן כְּיָבוּס אֲבָל בְּנֶפֶל עַל פֶּגֶד טָמֵא אִזְ אִי מֵה"ת גַּם לְאַחַר שְׁנַטְמָא רְאוּי לְהִזּוֹת
שׁוֹב טְעוֹן כְּיָבוּס וְנִהִי דְמַדְרַבְּנָן לֹא חֲזִי לְהִזּוֹת מ"מ תִּיקָף פְּשָׁאָנוּ רוֹצִין לְהַטִּיל אִיסוּר עַל
הָדָם לְהִזּוֹת בּוֹ תוֹכָף בָּא הָאִיסוּר דְרַבְּנָן לְהַקְלֵל לְעֵנְנִי ד"ת בְּכַה"ג שׁוֹב אֲמַרְי דְרַבְּנָן ל"מ
לד"ת א"כ זֶה פְּנוּנַת הַתּוֹס' דְמַדְחֻזִּינּוּ דְנִסְתַּפֵּק הַש"ס דְבְּנֶפֶל עַל פֶּגֶד טָמֵא לֹא וְהִי בְּעֵי
כְּיָבוּס עַכְצ"ל דְמִיָּרִי בְּלִיכָא צִיץ דָּאִזְ גַּם מֵה"ת לֹא חֲזִי לְהִזָּאָה וְאִזְ י"ל דְגַם בְּנַטְמָא ע"י
הִזָּאָה עַל הַפֶּגֶד ג"כ א"צ כְּיָבוּס וְיִנְצָמַח בְּאַמַּת דְהִיכִי דְנַטְמָא מְקוֹדֵם וְאַח"כ נֶפֶל עַל הַפֶּגֶד
אַף בְּיֵשׁ צִיץ אַפ"ה א"צ כְּיָבוּס הוֹאִיל דְהִקָּא כְּבַר הַחֲחֻקֵּנוּ דְהָדָם פְּסוּל לְהִזָּאָה קוֹדֵם שְׁהִי
נ"מ לְעֵנְנִי ד"ת בְּכַה"ג בְּנֶפֶל אַח"כ עַל הַפֶּגֶד א"צ כְּיָבוּס וְכִסְבַּרְתָּ הַמְלַמ"ל פ"ז מִתְרוּמוֹת
הַנְּ"ל דא"ר מְדַרְבְּנָן חָשִׁיב א"ר מֵה"ת וְדו"ק הֵיטָב: ד) נְחֻזָּר לְעֵנְנִינּוּ דְאַפְתִּי י"ל דַּחֲש"ו
ל"ח בְּנֵי מְצוֹת וְאִי דְתִיקָשִׁי אִיךָ מוֹעִיל שְׁחִיטָתֶם בְּאַחֲרֵים רוֹאִין אוֹתֶם נִימָא דל"ח בַּר
זְבִיחָה וְלְכַאוּרָה י"ל דְחָשִׁיבִי בַר זְבִיחָה הוֹאִיל דְלְכַשְׁיִתְרַפָּא יְהִי שְׁחִיטָתוֹ כְּשִׁירָה אַף בְּלִי
עַע"ג וְכַעֲיִן סְבַרְתָּ הַתּוֹס' גִּיטִין דְכ"ג דְמֵה"ט חָשִׁיבִי בְּנֵי פְרִיתוֹת הוֹאִיל דְלְכַשְׁיִתְרַפָּאוּ
יְהִי בְּנֵי פְרִיתוֹת עֵינִי שׁוֹב אִוְלָם דִּישׁ לְעוֹרֵר מִש"ס ב"מ דַּע"א דְקָאֲמַר דְקָטָן יֵשׁ לוֹ זְכִיָּה
הוֹאִיל דְאַתִּי לְכַלֵּל שְׁלִיחוֹת וְכֵן בְּגִיטִין דַּפ"ה קָאֲמַר חוּץ מִקְדוּשִׁי קָטָן דל"מ פִּינּוּ דְאַתּוּ
לְכַלֵּל הַנְּיָה וְאַמַּאי לֹא קָאֲמַר הַש"ס הֵכִי בְשׁוֹטָה וְעַכְצ"ל דְשׁוֹטָה פִּינּוּ דְלֹא הוּוּ סְמָא בִּידָן
לְרַפְּאוּתוֹ לֹא דְמִי לְקָטָן דְנוֹדָאִי קָאֲתִי לִידֵי הַנְּיָה וְגַם מֵהָא דְחֻזִּינּוּ דְקָטָן פְּסוּל לְכַתִּיבַת
תְּפִילִין וְע"כ דל"ח בַּר קְשִׁירָה עֵינִי שְׁיָהֵי בַר קְשִׁירָה לְכַשְׁיָגְדִיל א"כ מְכ"ש דְשׁוֹטָה ל"ח
בַּר קְשִׁירָה עֵינִי שְׁיָהֵי בַר קְשִׁירָה לְכַשְׁיִתְרַפָּא הוֹאִיל דְלֹא הוּוּ סְמָא בִּידָן וְכַמ"ש הַב"י
אֵה"ע ס' קכ"א דְבַחֻלָּה דְלֹא סְמָא בִּידָן לְרַפְּאוּתוֹ אִזְ גַּם לְשִׁי הַרְמַב"ם פְּסוּל בְּנַשְׁתַּטָּה
בְּשַׁעַת כְּתִיבָה וְלְשִׁי מְקַצַּת פּוֹסְקִים הַמּוּבָא בַב"י ס' קכ"ד גַּם נִשְׁתַּטָּה הַמְשַׁלַּח בֵּין כְּתוּבָה
לְנִתְיָנָה פְּסוּל וְכַבֵּר הַרְגִישׁ בְּנוֹבִי"ת אֵה"ע ס' ס"ח לְעֵנְנִי חֲרַשׁ אִי חָשׁוּב בְּכַלֵּל הַנְּיָה מִפְּחַ
דְּבַרֵי הַתּוֹס' גִּיטִין דְכ"ג הַנְּ"ל וּמַסִּיק דא"א לְחַשְׁבּוֹ מִכַּח זֶה לְבַר הַנְּיָה הוֹאִיל דְלֹא שְׁכִיחַ
שְׁיִתְפַּקַּח הַחֲרַשׁ הֵן אַמַּת דְבְּנוֹבִי"ת ס' נ"ד כ' דִּי"ל דְחֲרַשׁ חָשׁוּב בַּר הַנְּיָה פִּינּוּ דְלִיכָא
שׁוּם חֲסָרוֹן רַק מִכַּח שְׁאִין לִי דַעַת י"ל דְדְמִי לְאָדָם יָשׁוּן עֵינִי שׁוֹב וְכֵן כ' הַפּמ"ג בַּפ"כ לֹאוּ"ח
דִּי"ל דְחֲרַשׁ חָשׁוּב בַּר קְשִׁירָה דְחָשִׁיב רַק כְּמוֹ פְּנוּמָא כְּאִיב לִי וְע' שׁו"ת שִׁיבַת צִיּוֹן ס' ס'
ד' שְׁהַעִיר ג"כ דִּי"ל דְחֲרַשׁ שׁוֹטָה חָשִׁיבִי בַּר קְשִׁירָה וְבַר זְבִיחָה מִטְעַם הַנְּ"ל פִּינּוּ דְלִיכָא
שׁוּם חֲסָרוֹן זוּלַת מְצַד שְׁאִין לָהֶם דַּעַת יֵשׁ לְדַמּוּתוֹ לְאָדָם יָשׁוּן עֵינִי שׁוֹב אֲבָל אַפְתִּי תִיקָשִׁי
מְקָטָן דל"ח בַּר קְשִׁירָה לְכ"ע וְאַפ"ה שְׁחִיטָתוֹ פָּשַׁר בַּעַע"ג וְנִשְׁמָע דְחָשִׁיב בַּר זְבִיחָה
וְעַכְצ"ל מִשׁוּם דְפַקְחִין מְוַזְהָרִין עֲלֵיהֶם שְׁלֵא לִיתָן לָהֶם נְבִילוֹת פְּסַבְרַת מְהֵרִי"ל וְע'

נובי"ת או"ח סי' ל"א מ"ש בְּזָה ולפ"ז י"ל לעולם שוטה ל"ח בר מצות ואפ"ה מועיל גם
בנשתטית כיון דבגט לא בעי דעתה והואיל דעכ"פ יש בה ענין אישות שפיר מועיל בה
הגט וכהא דכ' הפוסקים בְּהָא דְכוּתְבִין גַּט בְּעַת שְׁטוּתָהּ לְגַרְשׁ בּוּ לְכַשְׁתַּרְפָּא אַף דִּי"ל
דחשיב בנכתב בשעה שאינו ראוי לגירושין וכהא דייבמות דנ"ב בפתיוב גט לאשה דעלמא
דל"מ אפ"ה כיון דגם בעת שטוטה עכ"פ יש בה ענין אישות וקרי גם בעת שטוטה
כיוצת לשמור גיטה וא"ע מועיל הגט ושפיר מועיל מה דכותבין גט בעת שטוטה לגרש
בו לכשתתרפא ע' שו"ת בי"ש אה"ע סי' צ"ד וסי' צ"ה מ"ש בְּזָה ע"כ הדבר פשוט דאשה
זו אם תרצה לקבל גט דרשאי לגרשה וה"ה אם לא תרצה לקבל גט דמותר לישא אשה
אחרת ונהי שאין לה סימני שוטה אפ"ה להתיר החדר"ג א"צ דוקא שיהי' לה סימנו
שוטה גמור וסגי באם אינה בר דעת כשאר הנשים ואם עכ"פ לפי תהלוכות בני אדם
אינה ראוי שידור עמה מותר לישא אשה אחרת והא דבעי ק"ר כדי שיראו אם באמת
אינה ראוי לדור עמה אבל באמת לא בעי דוקא שיהי' לה סימני שוטה וכמ"ש הב"ח
דלאו דוקא בנשתטית מתירין לו החרם רק בכ"מ שרואין טעם מבןרר שא"א לו לדור
עמה מתירין לו החרם וז"ב וגם י"ל לפמ"ש הרא"ש פלל מ"ב דבחו"נ יוכל לגרשה
בע"כ דלא עדיף פח האשה מפח האיש א"כ ה"ה בנ"ד אם הי' מזדמן ענין כזה באיש הי'
כופין אותו להוציא כמבואר ברמ"א סי' קנ"ד סעיף ג' א"כ לא עדיף פחה מפחו ושפיר
כופין אותה לקבל גט אז מתירין לו החדר"ג וז"ב: ה) וראיתי לכת"ה שיהביא בשם שו"ת
ספ"י דבמסרבת לשמוע לדברי הבד"צ חשיבה כעע"ד ויוכל לגרשה בע"כ כמבואר בסי'
קט"ו, ולכאורה יש להעיר דהרי מפונרש בש"ע דל"ח עע"ד רק במכשלת לבעלה אבל
במה שהיא עוברת ואינה מכשלת לבעלה ל"ח עע"ד אף באמת י"ל דעכ"פ זה פשוט
דאינו חייב לדור עמה ולשי' הרא"מ יוכל למנוע ממנה גם שו"כ מובא בח"מ ובכ"ש סי'
ע"ז אבל עכ"פ לדור עמה בנודאי דאינו מחויב ושוב יתבטל עי"ז ממצנת פ"ו ושוב מוטל
גם עליה לנותר זכותה ולקבל ממנה גט כדי שלא יתבטל מפ"ו ובזה שמעפכת לקבל הגט
והבעל מתבטל מפ"ו בגרמתה חשובה כמכשלת לבעל והשתא כמכשלת אותו באיסורי
גדה או במאכלות אסורות והוא לא ידע דחשיב אונס וקיי"ל דאונסא כמאן דלא עבר
כמפונרש בירושלמי מובא בחו"מ סי' כ"א ובי"ד סי' רל"ו בט"ז ונקה"כ שם ואפ"ה
חשיבה מפח זה עע"ד מכ"ש הקא דבגרמתה הוא מתבטל מפ"ו ולגבי מצוה אף במבטל
מפח אונס אפ"ה ל"ח כמאן דעביד פשיטא דחשיבהכלל מכשלת לבעל ובפרט שמכשלת
אותו בהרהורי עבירה בתמידות בנודאי דיש לחשבה לעע"ד ויש להתיר לו החדר"ג,
ורא' דבשביל הצנה מעבירה יש להתיר החדר"ג.

מגיטין דל"ח בהאי אמתא דהתירו לשחררה בשביל שהיתה מכשלת לרבים וכ' בתוס'
דאמרין להרב חטא להציל הרבים מזנות והמזנים חשיבי אנוסים לפי שהאמתא הי'
משתדלות בדברים לזנות עמה עיי"ש, וכבר הרגיש ברא' זו בט"ז יו"ד סי' של"ד סק"א
ואף דבח"ס יו"ד סי' רכ"ב כ' דהתם הטעם דוקא בשביל הצלת רבים אבל מדברי הט"ז
הנ"ל מוכח דאין חילוק ונודע דאיסור תמידי אף שהוא בלאו חמור מאיסור שהוא במקרה
אף שיש בו מוטה כנודע מסברת הר"ן לענין הרבה זיתי נבילה דחמירי מאיסור שחוטה
בשבת ע"כ הדבר פשוט דגם מפח זה יש צד להתיר לו החדר"ג וגם יפה העיר כת"ה
מדברי הר"ן דפעוטות שמקרו בנכסים מועטים דל"מ מכירתם משום דחז"ל לא תיקנו

עבור עושה רשעה ובאמת כבר הרגשתו בזה בספרי ח"א סי' ח' והוספתי עוד להעיר
מכמ"ק ע"כ בנ"ד יש כמה צדדים להתיר ול"ש לומר דחשיב בכלל ס"ס נגד ח"א לפי
שעוד עתה בנודאי הי' מוטל עליו החדר"ג ז"א תדא דכפי מכתב שאלתו שנתברר שעוד
קודם הנישואין היתה מטורפת א"כ נתגלה שלא חל עליו החרם מעולם ודמי לסברת
הגה"מ שבאה"ע סי' ל"ה דהיכי דלפי דברי העד לא התחיל התזקה בכה"ג לכ"ע ע"א
נאמן ובפרט לשי' רוה"פ דחדר"ג ל"ח רק איסור דרבנן וא"כ בדרבנן אף ס"ס נגד ח"א
מהני וז"ב: ו) וכן ראיתי לכת"ה שכ' להסביר שיטת מהר"מ פאדוזה דחרם ב' נשים
חמיר מגט בע"כ וכ' כת"ה משום דבב' נשים יעבור בכל ביאה וביאה, אולם העיר לפי"מ
דמפנרש ביומא דפ"ג דטבל קיל משום דחזי לתקוני אף דגם שם יעבור בכל פזית, וכמו
שהרגיש הפרשת דרכים וע"כ הפנונה דאף שמרובה בכמות מ"מ פינון דחזי לתקוני חשיב
קיל וה"ה בשתי נשים אף דיעבור בכל ביאה אפ"ה לא חמיר מגט בע"כ הואיל דשתי
נשים חשיב קיל ונסברת שו"ת הר"ן דבריוצוי האשה יוכל לישא אחרת עכת"ד הנה
בגוף הספר שיטת מהר"מ פ משום דבשתי נשים יעבור בכל ביאה כבר העירותי בספרי
ח"א ושמ' פתבתי עוד משום דגם האשה האחרת תעבור ואין לה לעבור בשבילו ול"ש
ערבות בנשים כמ"ש הרא"ש ברכות ד"כ שוב נזכרתי דיש לדון בזה לפמ"ש הדג"מ
ובשו"ת רעק"א דבמצנה השייך גם באשה שייך בה ערבות וא"כ לפמ"ש הר"ן פ"ב
מקידושין דבקידישין גם האשה עושה מצוה במה שמסייעת לו לקיים מצוות פ"ו ושוב
י"ל דשייך בה ערבות אולם שם פתבתי עוד טעמים אחרים נחזור לדברי כת"ה ואקדים
דברי רש"י ב"מ דמ"ח דלר"י במכר חפץ בכסף וקידש בו אשה דמקודשת והעירו דנימא
דכינן דחז"ל הפקיעו הקנן כסף לא יועילו הקידושין וכמו דלשי' הב"י מעמ"ש מהני
לקידושי תורה וע"כ דסובר דרבנן מועיל לד"ת ה"ה הקא דע"י גזירת חז"ל יתבטלו
הקידושין אף מה"ת ע' במח"א ופנ"י ובח"ס סי' שי"ד מ"ש בזה אף באמת י"ל לפמ"ש
הרמב"ן ב"ב דע"ו דא"א לומר דמה"ט מועיל מחילה במוכר שט"ח לפי שמכירות שט"ח
דרבנן דא"כ לא הי' מועיל לקידושין ותמהו עליו מהא דמעמ"ש דהוי רק מדרבנן ואפ"ה
מקודשת ותיקצו דא"נ דמה"ט מהני מחילה משום דהוי רק קנן דרבנן ע"כ דחז"ל עשו
הפרש בין דבריהם לד"ת בכה"ג שפיר ל"מ לד"ת והנה נודע שיטת הרמ"א סי' קצ"ח
דהתנה לקנות בכסף מהני והש"ך השיג עליו משום דחשיב פמתנה ע"ד שאינו קנן
לעשותו קנן אף הב"ח והמח"א כ' דהוי כאומר א"א בתק"ח דשומעין לו ובשו"ת עט"ח
כ' דזה תלוי א"נ דבטלו הקנן כסף גם היכי דל"ש הגזירה אז גם התנה ל"מ אבל א"נ
דהיכי דל"ש הגזירה אף ששם קנן כסף עליו אפ"ה כסף קונה ולא אמרי' לא פליג שוב
גם התנה לקנות בכסף מהני עיי"ש והנה זה פשוט דלר"ל דס"ל משיכה קונה ד"ת ולא
כסף גם התנה ל"מ דחשיב פמתנה ע"ד שאינו קנן לעשותו קנן ועיקר המהלך אי
מועיל התנה הוי רק אליבא דר"י וא"כ לפמ"ש ברש"י ב"מ דמ"ט דבעליה של לוקח
מושכר למוכר כסף קונה משום דל"ש הגזירה וממילא לשי' רש"י גם התנה מועיל כמ"ש
העט"ח ונשמע דחז"ל לא עשו דבריהם פאן כד"ת ממש מדחזינו דלר"ל דס"ל משיכה
קונה ד"ת ל"מ התנה לקנות בכסף ולר"י אף שחז"ל בלטלו הקנן כסף אפ"ה מועיל
התנה וע"כ הטעם משום דיוכל לומר א"א בתק"ח וחזינו דתק"ח בזה לא הוי כד"ת ממש
בכה"ג שפיר ל"מ התק"ח לביטול הקידושין מה"ת פינון דתק"ח הלז לא אלים כ"כ כד"ת

ממש ומינושב דברי רש"י בס"ד ולפ"ז אנו ג"כ דברי כת"ה די"ל דב' נשים קיל משום דברי ריבוי דקידה יוכל לישא אחרת וחשיב קיל כמו טבל ועפ"ז ז"א דוקא טבל חשיב קיל משום דקידו לתקוני אבל היכי דאינו בידו ורק צריכין הסכמתה ל"ח קיל והוכחה לזה מקידושין דס"ב בגר דל"ח בידו משום די"ל מי יימר ועיי"ש בפ"ס לעונן המקדש בב' פרוטות באחת היום ובאחת לאחר שאגרושה נהי דקידו לגרשה אבל מי בידו לקדשה וכ' הרשב"א דאף שמתרצית פעת מ"מ יש לחוש שמה לא תרצה אח"כ ונודע מ"ש בשט"מ פתובות דנ"ט דבדבר שמחוסר הקנאה מרשות ורשות ל"מ סברת בידו שיהי' חשיב כשלו מ"כ ה"א דאין בידו להפקיע שיעבודה ולישא אחרת ונהי דבהסכמתה יוכל לישא אחרת מ"מ אם תספיק והי' חשיב בגדר מחילה אבל המחילה הרי אינו בידו ושוב ל"ח קיל והא דמציינו דגדר ונזיר חשיבי קיל משום דישנו בשאלה אף דהתם נמי ל"ח בידו משום דשייך מי יימר דמדקמי לי' תלתא מ"מ ניקחא כמ"ש הרשב"א יבמות דפ"ח דרוב בני אדם נזקקין לו ושוב מפח הרוב י"ל דחשיב בידו אבל ה"א עפ"י רוב אינה מסכמת שישא אחרת שפיר ל"ח בידו וגם פ"כ כ' הרשב"א דמה"ט חשוב התם בידו משום דסגי בהדיוטות והדיוטות שכיחי א"כ ה"א דאינו בידו ועפ"י הרוב אינה מסכמת שפיר ל"ח בידו ולא דמי לטבל ז"ב: ז) יצא דעכ"פ שיטות ריה"פ דב' נשים קיל מגט בע"כ ובפרט היכי דנא יוכל לגרשה בע"כ בנודאי דיש מקום להתיר לו לישא אחרת עפ"י ק"ר וע"י השלשת הגט וה"א ל"ש החש"ש של המגיה במלמ"ל מפח למ"ע הואיל דבנ"ד גם עכשיו יכולין לגרשה ונהי דאפתי יש לחוש לשי' מהר"מ מינץ דבנכתב הגט בפעם שלא היתה מרצית לקבלו ל"מ הגט אף בנתרצה אח"כ לקבלו מ"מ הרי פ"כ השיג עניו בשו"ת ב"ש סי' ע"ז וגם י"ל דוקא היכי דלא מצי לגרשה בע"כ דאז לשי' הג"פ אף בעבר וגרשה ל"מ אז יש לחוש לשי' מהר"מ מינץ ודמי להא דאשה דעלמא יבמות דנ"ב אבל ה"א דאם יגרשנה בע"כ יועיל הגט בדיעבד דבע"כ ליפא חדר"ג ושוב ככה"ג שפיר מועיל הגט לכשתתרצה וכעין סברת הכ"מ פ"ז מאישות דהיכי דמועיל עכשיו מס' ל"ח בכלל דשלב"ל ע"כ לענ"ד אם יקיים בענין השלשת הגט וכתובה ובדברים שבממון כפי שיגזור כה"ג יוכל לישא אחרת ע"י ק"ר בלי שום חשש כנלע"ד בס"ד לדינא: ג' וישלח תרס"ז ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' ע"ה להרב הגה"צ בנש"ק וכו' כקש"ת מ' יעקב יוסף ז"ל אבד"ק קלאביצק יצ"ו.

בדבר שאלתו בב' אנשים שהחזיקו אורגנזע בעיר ובכפרים בשנותפית זה איזה שנים וגם אחר שפאו האורגנזיס לידי הממשלה שכתרו ג"כ בשנותפית ובשנה זו הגיע זמן שכירות החדש דיקרו ג"כ ביניהם כמה פעמים שישפירו בשנותפית ונסעו יחד לשרי המדינה להשתדל בזה והבטיח להם להשפירם האורגנזע בלי ליצטאציע ובתוה פ"ה הלה א' ושכר האורגנזע וע"א מעיד שאמר לו השוכר ששוכר האורגנזע לשנותפית רק שרוצה לנכות חלק עבור נכדו וכעת השוכר הלז רוצה לדחות את חבירו מפל העסק ואומר שבשעה ששוכר העסק נתפונן רק לעצמו וכל מה שדיבר עם חבירו נתפונן רק להשטות בו ושאלו אותו הבד"צ אם ג"ד מקודם השכירות שישפיר רק לעצמו והודה שלא ג"ד לשום אדם ופסקו הבד"צ לישבע ששוכר רק לעצמו וגם פסקו שאף אם ישבע ששוכר לעצמו עכ"ז יהי' מיקרי רשע וכעת אחר הפס"ד רוצה לחזור ולטעון שג"ד לפניהם מקודם השכירות

שִׁישְׁפֹּר רַק לְעֲצָמוֹ זֶה תוֹרַף הַטּוֹ"ת: א) הַנָּה מְקוֹדֵם נְבוֹא לְדוֹן מְצַד דִּינֵי חֲזָקָה פִּינּוֹן דְּנִרְאָה שְׁגָם אָבִיו שֶׁל הַתּוֹבֵעַ הִי מְחִזֵּק הָאוֹרְנָדֵעַ בְּשׁוֹתְפוֹת עִם זֶה שֶׁשְׁכָרוּ פְעַת וּא"כ הָרִי הַתּוֹבֵעַ יוֹרֵשׁ הַחֲזָקָה מֵאָבִיו גַּם הוּא גּוֹפֵא פְּכָר הַחֲזִיק זֶה אֵינָה שְׁנִים נְהִי דְאָח"פ בָּאוּ הָאוֹרְנָדִים לִידֵי הַמְּשָׁלָה אַפ"ה לְשִׁי כַּמ"פ לֹא פָסְקָה חֲזָקָתוֹ, וְאָף א"נ כַּמ"ש הֶרְדָּב"ז דְּבִנְתַּחֲלָפוּ הַבְּעָלִים ל"ש חֲזָקָה מ"מ י"ל הֵכָא הָרִי גַם אַחַר שֶׁבָאוּ הָאוֹרְנָדִים לִידֵי הַמְּשָׁלָה אַפ"ה נִשְׁאָרוּ הַסּוֹחֲרִים הֶרְאִשׁוּנִים בְּחֲזָקָתוֹ א"כ לְהַמְּשָׁלָה גּוֹפֵא נִיחָא לְהוּ בְּתַקְנָתָא זֹו דְאִין לָהֶם שׁוּם רִיעוּתָא בְּמָה שֶׁיִּמְנְעוּ יְהוּדִים לְשִׁפּוֹר דַּמְמַנ"פ אִם יִרְצוּ הֶרְאִשׁוּנִים לְשַׁלֵּם כְּפִי הַקְּצוּב א"כ לְפִי נִימוּס הַמְּדִינָה בְּשֵׁם תְּמִיד יֵשׁ לְשׁוֹכְרִים הֶרְאִשׁוּנִים זְכוּת לְהִשְׁפִּיר לָהֶם אִף בְּלִי לִצְטָאָצִיעַ וְאִם לֹא יִרְצוּ לְשַׁלֵּם כְּפִי הַקְּצוּב בְּלֹא"ה אָבְדוּ חֲזָקָתוֹ וְכַמ"ש הֶרְדָּב"ז דְּבָלֹא שִׁלְמָה הַשְׁכִּירוֹת אָבְדַּ חֲזָקָתוֹ א"כ פִּינּוֹן שֶׁהִשְׁפִּירוּ לָהֶם אַח"כ בְּשׁוֹתְפוֹת בְּנוֹדָאֵי דְלֹא אָבְדוּ חֲזָקָתוֹ, וְאָף א"נ דְּהוּי סַד"ד מ"מ י"ל פִּינּוֹן שֶׁהִדְבָּר נּוֹגֵעַ לְס' חֲרָם הָיִי לִי ס' אִיסוּר וּלְחֻמְרָא, וְנִהִי דְדַעַת הֶרְמַב"ן בְּמִשְׁפָּטֵי הַחֲרָם דְּחֲרָם הָיִי ד"ק וְס' בַּד"ק אֲזַלִּינּוּ לְקוּלָא, ע' נּוֹבִי"ת אַה"ע ס' ח' מ"מ דַּעַת הַב"ח דַּס' ד"ק לְחֻמְרָא, וְגַם דְּלִשְׁי' כַּמ"פ חֲרָם הָיִי ד"ת וְאָף דִּי"ל דְּכִינּוֹן שֶׁהַס' נּוֹגֵעַ לְמָמוֹן חֲשִׁיב כְּמוֹ ס' מָמוֹן וּלְקוּלָא וַע' בִּי"ד סוֹסִי קַע"ז בַּס' אִי הָיִי ר"ק אוֹ א"ר דְּלִשְׁי' כַּמ"פ יוֹכֵל לֹדְמַר קִי"ל וַע' תּוֹס' בְּכּוֹרוֹת ד"כ דְּמוֹכַח מִדְּבָרֵיהֶם דְּבַס' בְּכּוֹר אִף פְּשָׁרוֹב מְסִייעַ שֶׁהוּא בְּכּוֹר דְּמִהְיֵי לְהַקְרִיבוֹ וְגַם לְלָקוֹת עַל גִּזְזָה וְעַבּוּדָה מ"מ א"צ לִיתְנוּ לְכַהֵן דְּרוֹב ל"מ בְּמָמוֹן וְרַק שֶׁסִּימּוֹ בְּדְבָרֵיהֶם דַּא"א לֹדְמַר תְּרִתֵי דְסִתְרֵי אָבֵל בְּרֹא"ש וְרַמְב"ן הִעֲלוּ דְבִאֲמַת י"ל תְּרִתֵי דְסִתְרֵי בְּכַה"ג עַכ"פ נִשְׁמַע דְּבַס' אִיסוּר הַתְּלוּי בְּמָמוֹן וְגַם בַּס' מָמוֹן הַתְּלוּי בְּחִיּוֹב מְצוּהָ נְהִי דְמַחְמִירִין לְעַנְיָן הָאִיסוּר אַפ"ה מְקִינִין בְּצַד מָמוֹן שְׁבוּ וַע' תּוֹס' נְדָה דַּכ"ה מוֹכַח מִדְּבָרֵיהֶם דְּבַס' מוֹצִיאִין מְרִשׁוֹת הַיִּשְׂרָאֵל וּבִאֲמַת דְּבָרֵיהֶם צ"ע דְּהָרִי בַּס' אִינוּ מְחַנְיָב לְתַת לְכַהֵן וַע' שׁו"ת דְּבָרֵי אֲמַת ס' ט' שֶׁהִעֲלָה דְּבַכַּה"ג אֲזַלִּינּוּ בְּתַר צַד מָמוֹן שְׁבוּ: ב) וְהִנֵּה כַּת"ה הָעִיר מְבַכּוֹרוֹת דַּמ"ט דְּקָאֻמַר הַש"ס וַאֲע"ג דְּהִלְכְתָא פְּרַב בְּאִיסוּרֵי, וּמוֹכַח דְּפָדְיוֹן חֲשִׁיב דְּבַר אִיסוּר וְצַד מָמוֹן שְׁבוּ נִגְרַר בְּתַר צַד אִיסוּר עַכְת"ד בְּאֲמַת דְּבַר זֶה צ"ע דְּהָרִי גַם לְעַנְיָן פְּדִיּוֹן מְפֹרָשׁ בַּש"ס דְּבַס' א"צ לִיתְנוּ לְכַהֵן הֵן בַּס' בְּמִצִּיאוֹת וְהֵן בַּסַּד"ד וְכַבֵּר הָעִיר שֶׁם בְּרִיט"א דְאֲמַאי חֲשִׁיב לִי הַש"ס לְדְבַר אִיסוּר וְהִבִּיא בְּשֵׁם מְהַר"י קוֹרְקוּס דְּהָא דְקִי"ל פְּרַב בְּאִיסוּרֵי לְפִי שְׁבַענִינֵי אִיסוּר רַב הִי פְּקִי טְפִי וְשִׁפִּיר לַפ"ז גַּם פְּדִיּוֹן הָא הוּו דְּבַר אִיסוּר וְהִלְכָה פְּרַב בְּאִיסוּרֵי אָבֵל בְּשִׁאָר ס' פְּדִיּוֹן גַּם פְּדִיּוֹן נ"ח טְפִי מַס' מָמוֹן עֵי"ש, וּלְפָלֵא עַל כַּת"ה שֶׁלֹּא רָאָה דְּבָרֵי הַרִיט"א בְּמִקְוֹמוֹ וְכַה הֶרְאֵנִי בְּנֵי הַרַה"ג מ' חֲיִים יַחֲוִי מְתוּס' שְׁבוּעוֹת דַּמ"ג שְׁכ' דְּהָאֵי דְעַרְבוֹן לְעַנְיָן אִיסוּר אֵיתְשַׁל הִינּוּ לְמַש"פ וְתַמָּה הֶרְש"ש דְּהָרִי נּוֹגֵעַ לְמָמוֹן וְאִם אִין כָּאֵן דִּין מָמוֹן גַּם אִיסוּר לִכְפָא עֵי"ש וְיִפְהָ הָעִיר אִף בְּגוּף הַדְּבַר י"ל בְּהָא דְנִחְלָקוּ הַפּוֹסְקִים בַּס' מָמוֹן עֲנִיִים דְּלִשְׁי' הֶרְשִׁב"א חֲשִׁיבִי כְּסַפְקֵי אִיסוּר וְהַר"ן חוֹלֵק וְכ' הַמַּח"א דַּא"נ דְּבִצְדָקָה שִׁינֵי אֲמַל"ג וְתִיכְרַף זָכָה בּוֹ הָעַנִּי וְא"כ הַחַמ"ק מְסִייעַ דְּלֹא יִצָא מְרִשׁוֹת הַבְּעָלִים אָבֵל א"נ דְּלִכְפָא בְּצְדָקָה רַק דִּין נְדָר א"כ לַע"ע אִף א"נ דְּמִהְיֵי הַנְּדָר מ"מ עַדִּינּוּ לֹא יִצָא מְרִשׁוֹת הַבְּעָלִים וְרַק הַס' אִי חָל עָלָיו חִיּוֹב נְדָר א"כ לְעַנְיָן חִיּוֹב נְדָר ל"מ הַחַמ"ק לְהַכְרִיעַ עֵי"ש, וְהַדְּבַר דוֹמָה לְהָא דְמִצִּינוּ בְּגִיטִין דַּכ"ח שְׁמָא מַת ל"ח שְׁמָא יְמוֹת חֲזִינִישִׁינוּ, וַע' תּוֹס' קִידוּשִׁין דַּמ"ח שְׁכ' הַר"א מִיּוֹנֵי דְלִשְׁמָא קִידוּשׁ ל"ח לְשְׁמָא יְקִדוּשׁ חֲזִינִישִׁינוּ וְכ' הַמְּפֹרָשִׁים דַּמַּה"ט חֲזִינִישִׁינוּ לְשְׁמָא יְמוֹת לְפִי שְׁבָזָה

אפתי ליכא סתירת חזקת חי וחזקה על להבא ל"מ, ובנה חידושו דאף למ"ד ונסת דרבנן מ"מ פרישה סמוך לנסת הוי מה"ת: ג) ובאמת לפי סברא זו הי' מקום לפלפל בדברי הכ"מ פ"ו מאה"ט דטמא אינו נטהר רק לאחר שיצא מן המים ונא בעודו במים ומקורו מתוספתא ולכאורה יש להעיר מנדה ד"ב במקנה שנמדד ונמצא חסר דכל טהרות שנעשו ע"ג טמאות משום דהעמד טמא על חזקתו ופריף אדרבה העמד מקנה על חזקתי ומשני דכיון דהרי חסר לפניך א"כ החזקה דהשתא בצירוף חזקת הטמא עדיף דחשיב בכלל תרתי לריעותא והנה זה פשוט דהיכי דעכ"פ בפשעה שטבל הי' מ"ס בהמקנה ורק שנחסר אחר שצבר טבל כל גופו במים והיינו קודם שיצא מן המים אז אף להכ"מ הועיל הטבילה דא"צ שיהי' מ"ס בשעת יציאתו מן המים רק עיקר תלוי אם הי' מ"ס בפשעה שטבל כל גופו והוכחה לזה מדאיתא ביו"ד סי' ר"א סעיף ס"ב במקנה מצומצמת שטבלו ושם ב' אנשים בזאח"ז השני לא עלתה לו טבילה לפי שצבר נחסר מהמים ע"י הראשון ורק היכי דרגליו של ראשון נוגע במים אז לשי' הטור מהני והמחבר חילק משום דטופח ע"מ להטפית ל"ח חיבור, והשתא קשה להמחבר שהוא הכ"מ אמאי לא נקט רבותא טפי בטבלו שניהם בב"א ואחד יצא מקודם מן המים דהשני טמא משום דבשעת יציאת השני מן המים פבר הי' חסר ממ"ס ביציאת הראשון ע"כ נשמע דאף להכ"מ בכה"ג השני ג"כ טהור הואיל דעכ"פ בפשעה שטבל כל גופו הי' מ"ס שפיר מהני א"כ לפ"ז צ"ב מאי קאמר הש"ס דיש להעמיד הטמא בחזקתו הרי עכ"פ בפשעה שטבל כל גופו אפתי נ"ש לדון מפת החזקת טמא פיון דלשי' הכ"מ בלא"ה לא נטהר עוד עכשיו רק לאחר שיצא מן המים וא"כ בזה שנימא דבפשעה שטבל כל גופו בנודאי הי' מ"ס אפתי אין אנו סותרין בזה החזקת טומאה, וכמ"ש בתוס' חולין דצ"ו דמה"ט מחזירין שטר בסימנים פיון דלע"ע אין אנו סותרין החזקת ממון ושוב שפיר פיון דאפתי ליכא בזה סתירה להח"ט שוב יש לאוקמה המקנה בחזקתו דבפשעה שטבל כל גופו הי' מ"ס, וכיון דכבר הוחזקנו דבפשעה שטבל כל גופו הי' מ"ס א"כ אף לאחר שי"א מן המים נהי דאז שוב יש נדון מפת הח"ט הואיל דאז הוי סתירה להח"ט ושוב י"ל אז דבשעת יציאתו מן המים לא הי' מ"ס מ"מ פיון דעכ"פ בפשעה שטבל כל גופו לא הי' מקום לדון מפת הח"ט ושפיר הוחזקנו דבפשעה שטבל כל גופו הי' מ"ס ושוב המקנה הוי בחזקתו א"כ נהי דבשעת יציאתו מן המים נחסר ממ"ס מ"מ הוי טהור פיון דסגי שיהי' מ"ס עכ"פ בפשעה שטבל כל גופו, וא"כ נשמע ע"כ דלא כשיטת הכ"מ ורק דנעשה טהור בפשעה שטבל כל גופו וא"כ תוכף בשעת טבילה הוי סתירה להח"ט ושפיר חשיב תר"ל והוא ראי' גדולה לכאורה דלא כהכ"מ: ד) ובאמת לפ"ז י"ל במה דקשה לכאורה בהא דקאמר בש"ס משום דהעמד טמא על חזקתו ופריף אדרבה העמד מקנה בחזקתו וצ"ב מאי הוא הלשון אדרבה מנ"ל להש"ס דחזקת המקנה עדיף מהח"ט דגברא הרי הו"ל להש"ס למיפרף הא איכא חזקה נגד חזקה וליהוי רק ס' והכא משמע דהטהרות טמאין ונדאי וכדקאמר הש"ס להלל קשיא ונדאי, וגם צ"ב דלפי פירכת הש"ס משמע דהוי הקושיא דלב"ש לא יהי' אף טומאת ס' וקשה דכיון דאיכא חזקה נגד חזקה א"כ חשיב ס' ושפיר במקנה טמא מס' אבל באשעה דליכא רק חזקת טהרה לחוד שפיר דיון שעתן וצ"ע אולם י"ל לשי' הריטב"א נדה די"ט גבי שליא דחזקת מסובב ל"ח חזקה וכ"ה בתוס' רי"ד ריש נדה, וא"כ לכאורה העירו המפורשים איה מצרפין חזקת הטמא הא הוי חזקת מסובב דעיקר הס' נולד בהמקנה

וּמִיָּצוּ דְכִיּוֹן דְּבִמְקוֹנָה גּוּפָא יֵשׁ חֲזָקָה דְּהַשְׁתָּא הַמְּגַרְע לַהַחְזוּדְמַע"ק בְּכַה"ג שְׁפִיר מְצַרְפִּין אַרְף חֲזָקַת מְסוּבָּב ע' ס"ט ס"י קצ"ט שְׁהָאֲרִיף בְּזַה וּא"כ י"ל לְפִי הַס"ד דְּלֹא יָדַע עוֹד הַש"ס מְהָא דְהָרִי חֶסֶר לְפָנֵיהּ שְׁפִיר קְאָמַר הַש"ס אֲדַרְבֵּה דְלֹא יְהִי אַרְף טוּמְאַת ס' פִּינּוֹן דְּיֵשׁ לְאוּקְמָה הַמְּקוֹנָה בְּחֲזָקָתוֹ וּל"ש לּוֹמַר דְּאִיפָּא ג"כ חֲזָקַת טוּמְאַה ז"א דַּח"ט הָוִי רַק חֲזָקַת מְסוּבָּב וּע"ז מְשַׁנֵּי הַש"ס הָרִי חֶסֶר לְפָנֵיהּ וְשׁוּב שְׁפִיר מְצַטְרַף לְהַחֲזָקָה דְּהַשְׁתָּא וְכִסְבְּרַת הַס"ט הַנְּ"ל וְדו"ק: ה) בְּאַנְפֹּן אַחַר י"ל דְּאֲדַרְבֵּה מַש"ס דְּהִכָּא יֵשׁ עוֹד הוֹכְחָה לְשִׁי' הַכ"מ דְּהִנֵּה לְכַאוּרָה י"ל דְּכַמ"ש הַס"ט דְּכִיּוֹן דְּבִמְקוֹנָה גּוּפָא יֵשׁ חֲזָקָה דְּהַשְׁתָּא הַמְּגַרְע לַחְזוּדְמַע"ק מְצַרְפִּין אַרְף חֲזָקַת מְסוּבָּב ה"ה דִּי"ל דְּנִהֵי חֲזָקָה עַל לְהַבָּא ל"מ אַפ"ה מְצַטְרַף לְחֲזָקָה דְּהַשְׁתָּא שְׁיִהְיִי חֲשִׁיב פְּנוּדָאִי וּלפ"ז יְהִי עוֹד רֵאִי פְּשִׁיטַת הַכ"מ דְּטַמָּא לֹא נְטָהַר רַק לְאַחַר שְׁיִצְא מִן הַמִּים וְשְׁפִיר פְּרִיף הַש"ס אֲדַרְבֵּה הַעֲמִיד מְקוֹנָה אֲחֲזָקָתוֹ הַפְּנוּנָה דְּבִשְׁעָה שְׁטוּבָל כָּל גּוּפּוֹ אַפְתִּי לִיכָּא סְתִירָה לְהַח"ט וְשׁוּב אַז א"א לְדוֹן מִפְּחַ הַח"ט וְשׁוּב לִיכָּא רַק חֲזָקַת הַמְּקוֹנָה לְחוּד וְשׁוּב מְחֻזְקִין דְּנוּדָאִי הִי שָׁם מ"ס בְּשְׁעָה שְׁטוּבָל כָּל גּוּפּוֹ א"כ נִהֵי דְּבִשְׁעָה שְׁיִצְא מִן הַמִּים שׁוּב יֵשׁ לְדוֹן מִפְּחַ הַח"ט מ"מ עֵיקַר תְּלוּי אִם הִי מ"ס בְּשְׁעָה שְׁטוּבָל כָּל גּוּפּוֹ וְשׁוּב אַרְף ס' טוּמְאַה לֹא וְהִי בְּזַה וּע"ז מְשַׁנֵּי הַש"ס דְּכִיּוֹן דְּהָרִי חֶסֶר לְפָנֵיהּ מְצַרְפִּין הַח"ט גַּם בְּשַׁעַת הַטְּבִילָה אַרְף דְּהָוִי חֲזָקָה עַל לְהַבָּא וּז"ב בַּס"ד: ו) בְּאַנְפֹּן אַחַר י"ל אֲדַרְבֵּה דְּמַכָּאֵן רֵאִי דְּלֹא פְּשִׁיטַת הַכ"מ דְּהִנֵּה עֵיקַר סְבָרַת תַּר"ל הָוִי רַק א"נ דְּנַעֲשֶׂה טְהוּר גַּם בְּעוֹדוֹ בְּמִים דְּאִז מִיד בְּשַׁעַת הַטְּבִילָה יֵשׁ לָנוּ לְדוֹן עַל חֲזָקַת הַמְּקוֹנָה וְעַל הַח"ט וְאִז י"ל דְּכִיּוֹן דְּיֵשׁ חֲזָקָה דְּהַשְׁתָּא בְּמְקוֹנָה גּוּפָא וְגַם יֵשׁ ח"ט דְּגַבְרָא בְּכַה"ג י"ל דַּע"י ב' חֲזָקוֹת חֲשִׁיב טַמָּא וְנוּדָאִי אֲבָל א"נ דְּלֹא נְטָהַר רַק כְּשִׁיּוּצָא מִן הַמִּים א"כ אִין לָנוּ לְדוֹן בְּשַׁעַת הַטְּבִילָה עַל הַח"ט רַק מִפְּחַ חֲזָקַת הַמְּקוֹנָה לְחוּד וְשׁוּב א"א לְצַרְף הַח"ט הוּאִיל דְּכָבֵר הַחֲזוּק אֲצֻלִּינוּ חֲזָקַת הַמְּקוֹנָה וְהוֹחֲלִטְנוּ שְׁפִינּוּדָאִי הִי שָׁם מ"ס א"כ שׁוּב א"א לּוֹמַר אַח"כ דִּיְהִי חֲשִׁיב חַר"ל מִפְּחַ חֲזָקָה דְּהַשְׁתָּא בְּצִירוּף הַח"ט ז"א דְּכִיּוֹן שְׁפָבֵר הַחֲזוּקֵנוּ דְּהִי מ"ס בְּשַׁטַּת טְבִילָה שׁוּב א"א עוֹד לְדוֹן מִפְּחַ חֲזָקָה דְּהַשְׁתָּא בְּצִירוּף הַח"ט הוּאִיל דְּכָבֵר הַחֲזוּקֵנוּ שְׁהִי מ"ס בְּשַׁעַת הַטְּבִילָה וּמְדַחֲזִינּוּ בַּש"ס דְּקָאֻמַר דְּהָוִי תַּר"ל ע"כ דְּלֹא כְּשִׁיטַת הַכ"מ הַנְּ"ל וּבְאֶמְתַּת לפ"ז י"ל שִׁיטַת הַרְמָב"ם ז"ל שְׁפָסַק גַּבִּי מְקוֹנָה דְּטַמָּא וְנוּדָאִי וּבְחֻבִית הָוִי רַק ס' וְהִקְשׁוּ עֲלֵיו דְּהָא בַּש"ס מְבוֹאֵר דַּמ"ד דְּבִמְקוֹנָה הָוִי וְנוּדָאִי גַּם חֻבִית הָוִי וְנוּדָאִי עֵי"ש אַף בְּאֶמְתַּת י"ל דְּכָבֵר כ' בַּמְלַמ"ל סוּף פ"י מְמַקְנוּאוֹת דְּהַרְמָב"ם פּוֹסַק כַּאֲבַע"א בַּש"ס נִדְּהָ וְגַם סוּבֵר לְפִי הַאֲבַע"א רַבֵּן ג"כ מוֹדֵי דְּבְחֻבִית הָוִי רַק ס' וְרַק גַּבִּי טוּמְאַה ס"ל לְרַבֵּן דְּלֹא גְמַרִּין סוּף טוּמְאַה מִתְחַזְקִילַת טוּמְאַה וְסוּף טוּמְאַה גַּם בְּרַה"ר טַמָּא עֵי"ש וּבְאֶמְתַּת צ"ט אֲמַאי פָּסַק הַרְמָב"ם כַּאֲבַע"א וְלֹא פְּלִישְׁנָא קָמָא וּלפ"ז א"ש דְּהָרִי בַּש"ס קְאָמַר הַטַּעַם מְשׁוּם תַּר"ל וְהִינּוּ מִפְּחַ ח"ט וּבְחֻבִית מִפְּחַ חֲזָקַת טְבָל וְלְכַאוּרָה אִיף מְצַרְפִּין ח"ט אוֹ חֲזָקַת טְבָל הָא הָוִי חֲזָקַת מְסוּבָּב וְעַכְצ"ל מְדַחֲזִינּוּ בְּמַתְנֵי דְּבִמְקוֹנָה מְטַמְּאִין כָּל הַטְּהוּרוֹת אַרְף בְּרַה"ר וְעַכְצ"ל דְּנִהֵי דְּלֹא אֲזַלִּינּוּ בְּתַר חֲזָקַת מְסוּבָּב אַפ"ה כְּשִׁנּוּלֵד חֲזָקָה דְּהַשְׁתָּא לְאִיסוּר בְּגוּף הַדְּבָר שְׁנוּלֵד בּוֹ הַסְּפַק שׁוּב מְצַרְפִּין חֲזָקַת מְסוּבָּב אוֹ כַּמ"ש הַמְּפִרְשִׁים דְּבַכַּה"ג ל"ח חֲזָקַת מְסוּבָּב דְּעֵיקַר הָא דְּבַעֲי מ"ס בְּמְקוֹנָה הוּא רַק לְטְבִילַת טַמָּא וְשְׁפִיר יֵשׁ לְדוֹן בְּזַה מִפְּחַ חֲזָקַת הַטַּמָּא וּא"כ שְׁפִיר ס"ל לְהַש"ס דְּכַמוֹ דְּמַהֲנִי הַח"ט לְעֶשׂוֹתוֹ לְנוּדָאִי טַמָּא וְה"ה דְּבְחֻבִית הָוִי וְנוּדָאִי וּכ"ז אִי הָוִי טְהוּר מִיד גַּם בְּעוֹדוֹ בְּמִים שְׁפִיר י"ל בְּמְקוֹנָה הַטַּעַם מְשׁוּם ח"ט וְשְׁפִיר נִשְׁמַע דְּמוֹעִיל הַח"ט אַף שְׁנוּלֵד הַסְּפַק

בהמקנה וה"ה דיש לצרף חזקת טבל אף שנולד הס' בהחומץ אבל הרמב"ם דפסק כהתוספתא וספרי דנגע במשכב בעודו במים טמא ואם הוציא ידו ונגע בכגדים טמאים מבואר דסובר דלא נעשה טהור רק אחר שיעצא מן המים א"כ לשיטתו א"א לומר במקנה הטעם משום ח"ט דהא דגין מתחילת על חזקת המקנה בזמן שאין לנו עוד לדון מפת הח"ט ושוב אחר שנתחזק לנו חזקת המקנה שפונדאי היא שיה מ"ס שוב הח"ט ל"מ פלוג ושוב תיקשי אמאי הטהרות טמאין ועכצ"ל לשיטתו בטעם המתני' דמקנה שנמדד משום דסוף טומאה ברה"ר ילפינו מס"ט ברה"י בתחילת טומאה וכיון דבמקנה יש טעם אחר ולא מכר ח"ט שוב א"א לומר בתבית דחשיב תר"ל מפת חזקת טבל ז"א דהא חשיב חזקת מסובב דהספק נולד בהחומץ ולכך פסק בתבית דהני ס' ומינושב הפל בס"ד ודו"ק היטב:ז) נחזור לדברי הכ"מ והעירני ח"א מדברי הרשב"א בהאי דמודר הנאה ממעיין דאסור לטבול בימיה ח' ומותר בימיה ג' כ' הרשב"א אע"ג שמתהרתו אפ"ה זה ל"ח הנאה וחשב החכם הנ"ל הפנונה משום דלא נטהר רק פשיוצא מן המים פשיטת הכ"מ ובאמת ז"א דלא זו פנונת הרשב"א רק הטעם כמ"ש רשב"א להדיא דל"ח הנאה רק אם נהנה מגוף האיסור אבל באינו נהנה מגוף האיסור אף שנעשה עי"ז טהור לאכילת קדשים מ"מ כיון דלא נהנה מגוף האיסור ל"ח הנאה, וכן כ' הרשב"א והריטב"א בהא דמל"נ אף שיהי' לו שכר בעוה"ב מ"מ כיון דלא נהנה מגוף האיסור אף שגיע לו עי"ז שכר לעוה"ב מ"מ הנאה הבא לו ממק"א ל"ח הנאה ואף דמשפך באיסוה"נ אסור וכמפורש באו"ח סי' ת"נ דאסור להשפיר תנור לנכרי לאפות בו חמץ מ"מ לפמ"ש בתוס' עי"ז דס"ב דמשפך באיסוה"נ אינו אסור רק מדרבנן א"כ במקום מצנה ד"ת לא העמידו חז"ל דבריהם לבטלו ממ"ע לגמרי ושפיר י"ל מל"נ וכה העירני בני הרה"ג מ' חיים נ"י ליישב שיטת הר"ן שהסובר דמצות דרבנן להנות ניתנו ועפ"ז י"ל דמיקרי נהנה עי"ז שיהי' לו שכר בעוה"ב ואף שכ' הרשב"א דכיון דלא נהנה מגוף הדבר ל"ח הנאה מ"מ עכ"פ חשיב כמשפך באיסוה"נ דאסור עכ"פ מדרבנן ורק גבי מצנה ד"ת אמרי' דחז"ל לא העמידו דבריהם לבטלו ממ"ט אבל לגבי מצנה דרבנן שוב דרבנן מועיל לדרבנן ויפה העיר אבל עכ"פ מבואר להדיא דלשי' הרשב"א אין חילוק בין נהנה מיד או אח"כ רק עיקר תלוי אם נהנה מגוף האיסור או לאו וז"ב: ח) והנה בגוף מה שהעיר הרשב"א דנימא דעי"ז שנעשה טהור יהי' מיקרי הנאה כפר העיר באב"מ לתמוה דהא לשי' הרשב"א הנה"ג בהדי מצנה מותר והנלענ"ד ליישב ונקדים קושית הברית אברהם מנ"ל עדל"ת מהא דכב"צ דילמא ה"ם הטעם משום דמל"נ והיינו לשי' הרשב"א דהנה"ג בהדי מצנה מותר אף באמת י"ל לפמ"ש בספר דמעט אפרים להסביר הענין דהנה"ג בהדי מצנה דזה תלוי בפלוגתא אי נדונ"ד קריבין ביו"ט או לאו לפמ"ש בתוס' שפת דכ"ו דלמ"ד אין קריבין הטעם משום דכהנים משלחן גבוה קזכי ובטל חלק הדיוט לגבי חלק גבוה ה"ה הכא אמרי' דבטל הנאת הדיוט לגבי המצנה אבל למ"ד קריבין ע"כ דלא בטל הנאת הדיוט לגבי גבוה וה"ה דלא בטל הנה"ג לגבי המצנה ואסור עי"ש והנה כפר כ' בתוס' יבמות ד"צ דאסור פלאים הני מיד בשעת לבישה ומ"ע דציצית הני רק לאחר שנתעטף א"כ א"א לומר הטעם בכב"צ משום דהנה"ג בהדי מצנה שרי ז"א דהא הנה"ג בא עוד מקודם עשיות המצנה בשלמא אי הטעם משום דעדל"ת אפ"ה לא תיקשי לשי' התוס' הנ"ל האיה דחי הרי ל"ח בעידנא משום די"ל כסברת הרנב"ר בנמ"י ב"מ ד"ל

דְּהַכְשֵׁר מְצֻנָה חֲשׂוֹב בְּעֵידָנָא אָבֵל אֵי הַטַּעַם מְשׁוּם הֵנָּה ג' בְּהֵדִי מְצֻנָה הָרִי בְּעֵי עַכ"פּ
שְׂיֵהֵי' בְּאַמַּת שְׁנֵיהֶם נַעֲשִׂים בַּב"א וְלֹא שְׂיֵתְחִיל הֵנָּה ג' מִקְּוֹדֵם וּמִפְּיֵלָא קוֹשְׁתֵי הִבְר"א
לְק"מ וְאַף א"נ דְּלֹא פְתוּס' יְבָמוֹת ד"צ ע' בַּשֶּׁא"א וּבִטוּ"א שְׂהֶאֱרִיכוּ בְּזָה אַפ"ה י"ל
לְפַמ"ש פְתוּס' יְבָמוֹת ד"ה דְּנִילִיף עַדל"ת מְהֵא דְגִילְתָּה הַתּוֹרָה בַּש"ק דְּלֹא דְחֵי מְפָלָל
דְּבַעֲלָמָא דְחֵי וְתִירְצוּ דְהֵתָם הוּ' ס"ד לְהִתִּיר מְשׁוּם דַּאוּ"ב מְוֹתֵר בִּיו"ט אוּ פְמוֹ נְדוּנ"ד
דְּקַרְיָבִין בִּיו"ט וְכ' הַפּוֹסְקִים דְּלָמ"ד אִין קַרְיָבִין שְׁפִיר יֵשׁ לְלַמּוֹד עַדל"ת מְש"ק וְכַקְוֹשְׁתֵי
הַתּוּס' וּלְפ"ז י"ל מִמִּנ"פ אוּ דְנִשְׁמַע עַדל"ת מְכַב"צ אוּ דְנִשְׁמַע מְש"ק דְּלָמ"ד קַרְיָבִין נְהִי
דְּלֹא נִשְׁמַע מְש"ק פְתִירוּץ הַתּוּס' מ"מ לְשִׁיטְתוֹ ע"כ דְּלֹא בְטַל הַנְּאֻת הַדְּיוּט וְה"ה דְּלֹא
בְטַל הֵנָּה ג' לְגַבֵּי הַמְצֻנָה וְשׁוֹב הֵנָּה ג' בְּהֵדִי מְצֻנָה אָסוּר וְשׁוֹב נִשְׁמַע עַדל"ת מְכַב"צ
וְלָמ"ד אִין קַרְיָבִין דָּאָז ע"כ דְּסוּבֵר דְּבְטַל הַנְּאֻת הַדְּיוּט וְה"ה דְּבְטַל הֵנָּה ג' לְגַבֵּי הַמְצֻנָה
וְשׁוֹב הֵנָּה ג' בְּהֵדִי מְצֻנָה מְוֹתֵר וְשְׁפִיר לֹא נִשְׁמַע עַדל"ת מְכַב"צ מ"מ לְשִׁיטְתוֹ שׁוֹב נִשְׁמַט
דַּעַדל"ת מְש"ק וְכַקְוֹשְׁתֵי הַתּוּס' הַנְּ"ל וּז"ב וְדוּ"ק וּלְפ"ז מִיְנֻשָּׁב ג"כ קוֹשְׁתֵי הַאֲב"מ עַל
הַרְשָׁב"א דְּכִינּוֹן דְּכָל הָא דֵּהֵנָּה ג' בְּהֵדִי מְצֻנָה מְוֹתֵר לְשִׁי הַרְשָׁב"א מְשׁוּם דְּבְטַל הֵנָּה ג'
לְגַבֵּי הַמְצֻנָה וְחֲשִׁיב טָפֵל לְהַמְצֻנָה וְלֹא יוּכַל הַטָּפֵל לְגַבּוֹר עַל הָעוֹקֵר וְכַמְבֹּאֵר בַּש"ס
בְּכַמ"ק שְׁלֹא יֵהִי הַטָּפֵל חֲמוּר מִן הָעוֹקֵר וְהַתִּינַח לְפִי הָאֲמַת דְּכָבֵר פְּסֻקִין דְּמְוֹתֵר לְטָבּוֹל
בִּימּוּה"ג אֵף שְׂיֵשׁ לוֹ הַנְּאֻת מְזָה שְׁנַעֲשֶׂה טְהוּר לְאַכִּילַת קְדָשִׁים וְעַכְצ"ל הַטַּעַם מְשׁוּם
דְּלֹא נְהֵגָה מְגוּף הָאִיסוּר אֵף שְׂיֵשׁ לוֹ גֵּרָם הַנְּאֻת מ"מ אוּתוֹ גֵּרָם הַנְּאֻת חֲשִׁיב טָפֵל לְגַבֵּי
גוּף הַמְצֻנָה וְלֹא יוּכַל הַטָּפֵל לְבַטֵּל גוּף הַמְצֻנָה אִזְ סוּבֵר ג"כ הַרְשָׁב"א דֵּהֵנָּה ג' בְּהֵדִי מְצֻנָה
ג"כ שְׁרִי מְשׁוּם דֵּהֵנָּה ג' בְּטַל לְגַבֵּי מְצֻנָה מְשׁוּם דֵּהֵנָּה ג' הֵי טָפֵל לְגַבֵּי הַמְצֻנָה אָבֵל לְפִי
מֵה שְׂמַקְשָׁה הַרְשָׁב"א דְּנִימָא דְּגָם בִּימּוּה"ג יֵהִי אָסוּר לְטָבּוֹל מִפְּחַ הַנְּאֻת זֹו שְׂיֵהֵי' טְהוּר
לְאַכִּילַת קְדָשִׁים אֵף דֵּהֵנָּה זֹו אִינוּ מְגוּף הַדְּכָבֵר וְהֵי פְטָפֵל לְגַבֵּי גוּף הַמְצֻנָה וְאַפ"ה ס"ד
דִּיְהֵי' אָסוּר וְע"כ דְּלֹא בְטַל הַטָּפֵל לְגַבֵּי הָעוֹקֵר אִזְ בְּנוּדָאֵי דֵּהֵנָּה ג' בְּהֵדִי מְצֻנָה אָסוּר
וְעִיקֵר מֵה דְּסוּבֵר הַרְשָׁב"א דֵּהֵנָּה ג' בְּהֵדִי מְצֻנָה שְׁרִי הוּא רַק לְפִי הָאֲמַת דְּכָבֵר יְדַעִין
דְּמְוֹתֵר לְטָבּוֹל בִּימּוּה"ג אִזְ יֵשׁ מְקוּם לוֹמֵר דְּגָם הֵנָּה ג' בְּהֵדִי מְצֻנָה פְמוֹ בְּתַשְׁמִישׁ נְמִי
שְׁרִי וּז"ב: ט) וּבְזָה יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הַרְשָׁב"א נְדָרִים דַּט"ו שְׁכ' לְתַרְזַן דַּמַּה"ט לֹא תִיקָשִׁי
דְּנִימָא מִפְּחַ פ"ו דַּמְלִל"נ הוּאִיל דְּאִינוּ מְוֹכְרָח לְהָקִים זָרַע דְּוָקָא מְאֻשָּׁה זֹו דְּאַפְשָׁר לוֹ
לִישָׂא אַחֲרֵת וִי"ל דְּכַוְנָתוֹ דְּעִיקֵר הַסְּבָרָא דֵּהֵנָּה ג' בְּהֵדִי מְצֻנָה שְׁרִי מְשׁוּם דֵּהֵנָּה ג' הוּוּ
טָפֵל לְגַבֵּי הַמְצֻנָה וְחֲשִׁיב פְּלֵא נְתַפְוִין לְהַנְּאֻת זֹו וְנֵהִי דְּהֵי פ"ר מ"מ לְשִׁי הַר"ן פ"ר
בְּאִיסוּה"נ שְׁרִי ע' בְּר"ן חוֹלִין פַּג"ה גַּבֵּי בַת תִּיּוֹקָא וְנֵהִי דְּבַעֲרִיּוֹת אֵף מְתַעַסֵּק חֲיִיב שְׁכַן
נְהֵגָה אַפ"ה י"ל כ"ז שְׁלֹא בְּמְקוּם מְצֻנָה אָבֵל בְּמְקוּם מְצֻנָה וְאִינוּ מְתַפְוִין בְּנוּדָאֵי שְׁרִי
וְרַמּוּ שְׂהֶרְגִישׁ בְּכַעֲזִין זֶה בְּשׁו"ת בַּר"א ס' א' וְח"ס יו"ד ס' ס' וְהַתִּינַח בָּאֵם לֹא הִי
אַפְשָׁר לוֹ לְקַיִם הַמְצֻנָה בְּאַחֲרֵת אָבֵל הֵיכִי דְּאַפְשָׁר לוֹ לְקַיִם הַמְצֻנָה בְּאַחֲרֵת וְהוּא רוּצָה
דְּוָקָא לְדוֹר עִם אִשָּׁה זֹו א"כ תוּ א"א לוֹמֵר דֵּהֵנָּה ג' הֵי אֲצֵלוֹ טָפֵל ז"א דָּאֵם הִי כָּל עִיקֵר
פְּוֹנָתוֹ רַק לְקַיִם הַמְצֻנָה הָרִי יוּכַל לִישָׂא אַחֲרֵת וּמְדַרוּצָה דְּוָקָא בְּאִשָּׁה זֹו ע"כ שְׂמַתְפְּוִין
לְהַנּוֹת מְאֻשָּׁה זֹו וְהֵיכִי דְּבַאֲמַת מְתַפְּוִין לְהַנּוֹת בְּהַ שְׁפִיר לְכ"ע הֵנָּה ג' בְּהֵדִי מְצֻנָה אָסוּר
וּז"ב: י) וּלְפ"ז יֵשׁ לְהַעִיר בְּהֵא דְּבַמְכּוֹת דַּט"ז מוּקִי הַש"ס לְהֵא דְּבִיטְלוּ כְּגוֹן שְׂהִדִירָה
עַד"ר וְקָשָׁה לְשִׁי הַרְשָׁב"א דֵּהֵנָּה ג' בְּהֵדִי מְצֻנָה שְׁרִי אַפְתִּי ל"ח בִּיטְלוּ דְּנִימָא דְּמִפְּחַ
הַמ"ע וְלוֹ תֵהִי לְאַשָּׁה יוּכַל לְדוֹר עֲמָה דְּנִימָא מְלִל"נ וְהֵכָא ל"ש סְבָרַת הַרְשָׁב"א מְשׁוּם

דאָפּשֶׁר באַחֲרֵת ז"א דְהָרִי הָכָא ע"כ מְוַכַּרְח דְּנִקְא לְדוּר עִם אִשָּׁה זֹו פְּדֵי לְמַיִם וְלוֹ תְהִי
לְאִשָּׁה וצ"ע וְהָרְאֵנִי בְּנֵי הָרָה ג' מ' חַיִּים נ"י שְׁפָכְר הָעִיר בְּיַד שְׂאוּל אוֹלָם יָפָה אָמַר בְּנֵי
הָרָב הַגָּ' ל דכמ"ש בְּתוֹס' עִירוּבִין ד"ק דְּבַעֲשָׂה הַבָּאָה ע"י פְּשִׁיעָה ל"ש עַדל"ת וּלפ"ז
י"ל גַּם לְעַנְנֵן מַלְל"נ הִיכִי דְּכָל בַּעֲשָׂה נִצְמַח ע"ו פְּשִׁיעָתוֹ לֹא נִימָא מַלְל"נ וְהָרִי נֹדַע מ"ש
הָאֲחֵרוּנִים דְּעַנְנֵן עַדל"ת הוּא מְשׁוּם דַּע"י הַמְצָנָה חֲשִׁיב פְּאִינוּ מְתַפְּנִין לְהָאִסּוּר וְאַפ"ה
בָּבָא ע"י פְּשִׁיעָה לֹא אָמְרִי עַדל"ת וְה"ה לְעַנְנֵן מַלְל"נ דְּהָרִי ג"כ מִפְּחֵ דְּאִינוּ מְתַפְּנִין פְּלִל
לְהַנְהִיג זֹולַת לְהַמְצָנָה שְׁפִיר י"ל דל"ש מַלְל"נ בָּבָא ע"י פְּשִׁיעָה וְנִהִי דְּגַם הָתָם בְּנִדְרִים
חֲשִׁיב בָּא ע"י פְּשִׁיעָה דְּלוּלֵי הַנְּדָר לֹא הִי צְרִיכִין לְבֹא לְהָא דמַלְל"נ וְאַפ"ה הַקְּשָׁה הָר"ן
וְהַרְשָׁב"א דְּנִימָא מַלְל"נ מ"מ י"ל הָתָם עכ"פ הַמְצָנָה לֹא בָּא ע"י פְּשִׁיעָה וְשְׁפִיר י"ל
מַלְל"נ אָבָל הָכָא פֶּל הַעֲשָׂה בָּא ע"י פְּשִׁיעָתוֹ שְׁאַנְס אוֹתָהּ א"כ כְּמוֹ דְּלֹא אָמְרִי עַדל"ת,
בְּכַה ג' וּכמ"ש הָאֲחֵרוּנִים לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הַש"ס פְּתוּבוֹת ד"מ דְּמִשְׁנֵי אִי אָמְרָה לֹא בְּעִינָא
לִיתָא לַעֲשָׂה פְּלִל דְּהַפְּנוּנָה דְּכִינּוֹן דְּהַעֲשָׂה בָּא ע"י פְּשִׁיעָתוֹ ל"ש עַדל"ת וְה"ה בַּמַּלְל"נ
דְּעִיקָר הַטַּעַם מְשׁוּם דְּאִינוּ מְתַפְּנִין לְהַנְהִיג שְׁפִיר י"ל דְּהִיכִי דְּכָל הַעֲשָׂה בָּא ע"י פְּשִׁיעָתוֹ
דנ"ש מַלְל"נ עַכְת"ד וְיָפָה הָעִיר: יא) וּלפ"ז נְבוּא לִינְשִׁיב מַה שְׁהָעִיר הַשְּׁעָה"מ לְשִׁי
הַרְשָׁב"א דְּהַנְהִיג בְּהִדֵּי מְצָנָה שְׁרִי אִמְאִי וְהִי אָסוּר לְטַבּוּל בִּימּוּה"ח וּעפ"ז י"ל לֹא מְבַעֲיָא
לְשִׁי הַכ"מ דְּטָמָא לֹא נְטָהָר רַק לְאַחַר שְׁיָצָא מִן הַמַּיִם א"כ הַנְהִיג הָרִי עוֹד בְּעוֹדוֹ בְּמַיִם
וְהַטְהָרָה הָרִי לֹא נִגְמְרָה רַק פְּשַׁעוּלָה מִן הַמַּיִם וְשׁוּב ל"ח בְּכָלֵל הַנְהִיג בְּהִדֵּי מְצָנָה אָף
לפ"ז צ"ע אִיךָ רָצָה הַרְשָׁב"א ז"ל לֹמַר מַלְל"נ מִפְּחֵ מְצָנוֹת פו"ר הָרִי הָתָם ג"כ הַנְהִיג
הוּוּ מִיַּד בְּהַעֲרָאָה וְהמ"ט אִינוּ רַק בְּגִמְרָה בִּיאָה וּכמ"ש בְּתוֹס' גִּיטִין דמ"ח דל"א בְּעִינָא
לְפִי שְׁהַל"ת עוֹבֵר מִיַּד בְּהַעֲרָאָה וְהמ"ע לִיכָּא רַק בְּגמ"ב וְשׁוּב גַּם הָתָם ל"ח הַנְהִיג בְּהִדֵּי
מְצָנָה וּבְפָרֵט לְשִׁי הַטו"א רִישׁ חֲגִיגָה דְּחֲשׁוּב בְּעִינָא לְפִי שְׁמַצּוֹת פו"ר גַּם בְּגמ"ב אִינוּ
מְקַיִים רַק אַחַר שְׁיָשׁ לוֹ בְּנִים וְשׁוּב גַּם הַגמ"ב ל"ח טְפִי מְהַכְּשֵׁר מְצָנָה וְהַכְּשֵׁר מְצָנָה גַּם
הַעֲרָאָה חֲשׁוּב וְע' בַּמַּנ"ח מְצָנָה א' א"כ ה"ה הָכָא הָרִי הַטְּבִילָה הָרִי עוֹקֵר הַדְּבָר הַמְבִיא
לִידֵי טְהָרָה וְשְׁפִיר חֲשִׁיב כְּמוֹ הַנְהִיג הוּא בְּיַחַד עִם הַמְצָנָה וְשׁוּב שְׁיָיךְ לֹמַר מַלְל"נ וְשׁוּב
הַדְּרָא קוֹנְשִׁית הַשְּׁעָה"מ עַל הַרְשָׁב"א אָף לְהַסּוּבְרִים דְּנִטְהָר תִּיכְף גַּם בְּעוֹדוֹ בְּמַיִם נִיחָא
דְּהַנְהִיג הָרִי תִיכְף פְּשׁוֹנְכַס לְמַיִם וְהַטְהָרָה אִינוּ רַק לְאַחַר שְׁנַתְּפָסָה פֶּל גּוּפוֹ בְּמַיִם וְנָה לֹא
דְּמוֹ לְהַעֲרָאָה דְּהָתָם עִיקָר הַמְצָנָה שְׁיָבוּא עָלֶיהָ וְא"כ הַעֲרָאָה הָרִי ג"כ חֶלֶק מִן הַמְצָנָה
אָבָל הָכָא הַפְּנִיסָה לְהַמַּיִם ל"ח אָף בְּכָלֵל חֶלֶק מִן הַמְצָנָה זֹולַת הַפְּנִיסוּי פֶּל גּוּפוֹ בְּמַיִם הוּא
הַמְצָנָה מְשׁוּם דְּהַעֲרָאָה הָרִי הוּא הַכְּרַח דֹּא"א לְהִיּוֹת גמ"ב מִיַּד רַק הַעֲרָאָה מְוַכַּרְח לְהִיּוֹת
מְקוּדָם וְאַח"כ בָּא הַגמ"ב וְשְׁפִיר גַּם הַעֲרָאָה חֲשׁוּב חֶלֶק מִן הַמְצָנָה אָבָל הָכָא הַפְּנִיסָה
לְמַיִם קוּדָם הַפְּנִיסוּי פֶּל גּוּפוֹ בְּמַיִם אִינוּ הַכְּרַח דְּהָרִי אָפְשֵׁר לְקַפּוֹץ לְתוּף הַמַּיִם וְתִיכְף יְהִי
נִתְפָּסָה פֶּל גּוּפוֹ וְשׁוּב הַפְּנִיסָה לְהַמַּיִם ל"ח אָף חֶלֶק מִן הַמְצָנָה וְשְׁפִיר אָסוּר בִּימּוּה"ח הוּאִיל
דְּהַנְהִיג בָּא עוֹד מְקוּדָם הַמְצָנָה וְז"ב וְנִשְׁמַע מְשִׁיטַת הַרְשָׁב"א דְּלֹא פְּשִׁיטַת הַכ"מ וְדו"ק:
יב) וְלְכַאֲוָרָה יֵשׁ לְהָעִיר בְּדְבָרֵי הַכ"מ מְש"ס בְּרַכּוֹת דנ"א דְּמִיּוֹתוֹ הַש"ס רֹאֵי דְּבִלְאִי
בִּירוּף קוּדָם אֲכִילָה יוּכַל לְבָרַף אַח"כ מְהָא דְּבִטְבִילָה א"צ לְהִיּוֹת עוֹבֵר לַעֲשִׂיָתוֹ וּמִשְׁנֵי
הָתָם גְּבָרָא לֹא חֲזִי וְקָשָׁה מְאִי מִיּוֹתֵי רֹאֵי מְטַבִּילָה דֹּא"צ עוֹבֵר לַעֲשִׂיָתוֹ הָא לְשִׁי הַכ"מ
אִינוּ נַעֲשָׂה טְהוֹר רַק פְּשִׁינְצָא מִן הַמַּיִם א"כ אֲדַרְבָּה הָתָם חֲשׁוּב עוֹבֵר לַעֲשִׂיָתוֹ וְנִשְׁמַע
דְּלֹא פְּשִׁיטַת הַכ"מ אָף בְּאַמַּת וְי"ל לַפמ"ש ב"י יו"ד ס' ר' דְּלָמָּד דְּלֹא חִילְקוּ בֵּין

טבילת נדה לטבילת גר וישגם בנדה א"צ עובר לעשייתו וי"ל דתברך אחר שלבשה
חלוקה ולבסוף העלה דתוכל לברך גם בעודה במים עכ"פ בפעשה שהוציאה ראשה
מהמים עיי"ש וא"כ י"ל אף לפי רס"ד דלא ידע עדיין מהא דהתם גברא לא חזי מ"מ
מלשון הש"ס דקאמר בעלייתו מברך אקב"ו על הטבילה מוכח דתוכל לברך מיד
כשהוציאה ראשה מהמים ואז הרי אפתי לא נטהר לשי"ה הכ"מ ואפ"ה תוכל לברך אף
דאפתי טמאה וא"כ אי הדין דצריך לברך עובר לעשייתו אמאי לא תברך עוד קודם
שהוציאה ראשה ואי דנימא משום דאז אפתי גברא לא חזי ז"א דהרי גם אחר שהוציאה
ראשה ג"כ עדיין טמאה לשי"ה הכ"מ ואפ"ה תוכל אז לברך א"כ תיקשי תהי' מברכת עוד
קודם שתוציא ראשה וע"כ נשמע דא"צ עובר לעשייתו ונשמע דס"ד דהש"ס דא"צ עובר
לעשייתו קאי בשיטת הכ"מ אבל התרצן משני התם גברא לא חזי הפנונה דטמא לא
ליטהר רק אחר שהוציא ראשו מן המים ונפיר כ"ז שלא הוציא ראשו מן המים לא יוכל
לברך משום דאפתי גברא לא חזי אבל בעלמא שפיר צריך להיות עובר לעשייתו וממילא
לאחר שהוציא ראשו יוכל לברך משום דאז נגמר הטהרה וז"ב והנה לכאורה יש להעיר
על הכ"מ הנ"ל מהא דנדה מערמת נטובלת בבגדיה וקשה היכי נטהרו הבגדים שאם
הבגדים לא הי' על ראשה א"כ בפעשה שהוציאה ראשה אפתי הבגד טמא ושוב נטמאה
האשה מהבגדים ונשמע ע"כ דמיד כשנתפסה כל גופו במים אף קודם שהוציאה ראשה
נעשית טהורה וגם בגדיה נעשו טהורים דלא פשיטת הכ"מ אף באמת י"ל נהי דמפורש
ברמב"ם שם דהמשכב כ"ז שהוא במים טמא כ"ז במטביל הבגדים לחוד אבל היכי
דהאשה לבושה בהבגדים הוי הבגד טפל להאשה וכיון דהאשה הוציאה ראשה נעשית
טהורה וכמו דנעשה כל גופה טהור אף שמקצת גופה היא עוד במים ה"ה דהבגד ג"כ
נעשה טהור אף שהוא עוד במים וז"ב בס"ד: יג) נחזור להנ"ל דהיכי דאפתי ליכא סתירה
להחזקה אפתי אין לנו לדון מפח החזקה ולפ"ז י"ל גם לענין ריבית א"נ פשיטת הריטב"א
דהמלנה יש לו קנין גמור בהריבית ויוכל לקדש בו אשה ולשי"ה כמ"פ לא נחתינו לנכסיו
א"כ רק מצות הגוף מוטל עליו ואין הח"מ יוכל להכריע לענין המצוה אבל א"נ דאין לו
קנין בהריבית א"כ תיכף הוי הס' לענין ממון אי שייך להמלנה שוב י"ל דהח"מ מוכריע
א"כ ה"ה לענין חזקה א"נ דבשכר חזקת חבירו לא קנה פלל ואמרי' בזה אטל"ג ע' ח"ס
חו"מ סי' ק"ג א"ב הי' מקום לומר דבס' אזלינן בתר חזקת המוחזק ומס' א"א לקלקל
זכותו אבל לפמ"ש הח"ס שם דגם בשכרו באיסור קנה ולא אמרי' בזה אעל"מ משום
דאפשר לתקוני בחזרה וכמ"ש הרא"ש בתשובה דבאיסור שאפשר לבטלו ל"ש בו לומר
אעל"מ א"כ אין לנו לדון רק מפח החרם וא"כ לענין החרם לא יוכל הח"מ להכריע ושוב
י"ל דס' חרם לחומרא וט' ח"ס אה"ע סי' ג' בשם היש"ש מ"ש בזה ר וצא דזה פשוט
דגם בזה"ז אסור לשפור חזקת חבירו דהוי ס' חרם וגם באורנדע של עיר החרמיר מרן
הד"ח זצ"ל וע' שו"ת בי"ש ח"א סו' ק"ב שכ' דהיכי דהשוכרים גופא יש להם בית מזיגה
לכ"ט יש בו חזקה עיי"ש: יד) אף עתה נבוא לזכר מזה שהי' מדובר ביניהם לשפור על
שנותפות והבטיחו זה לזה לשפור לשנותפות וכעת אומר ששכרו לעצמו ושנותפנין מיד
בפעשה ששכרו רק עבור עצמו מקור הדבר ברמ"א סי' קפ"ג דבקרקע מיוחד לא מהימן
לומר שקנה לעצמו הואיל דמיקרי רמאי ונהוי רשע וכת"ה העיר די"ל כמ"שהגה"א ב"ק
פ' הגזל דלפטור ממון אדם מע"ר.

לפלא שלא ראה שפבר העיר בנה"מ שם ותירץ דשייך בנה חשע"ש ולפ"ז כ' שם דבקרקע ע"י החשע"ש חשוב פאילו המשלח הוא מןחוק ול"מ אף מיגו בעיקר החזקה אבל במטלטלין דעכ"פ המשלח ל"ח מןחוק דהרי גם בשכירות נהי דסופו לתזיר מ"מ לשי' התוס' ב"מ דק"ג חשיב השוכר מןחוק ונפיר י"ל דמהני מיגו עיי"ש מבואר מדבריו דהא דאינו נאמן לומר לעצמי קניתי משום דהוי נגד חשע"ש ונצמח לכאורה דבמטלטלין דהוי להחזיק שוב י"ל דל"מ החעש"ש דהא קיי"ל דחשע"ש ל"מ בד"ת וע"כ דל"ח בירור ונפיר ל"מ להוציא דלא עדיף מרוב דל"מ בממון אף באמת י"ל דבהא דחשע"ש ל"מ בד"ת לכאורה צ"ב הרי איפא חזקה דשארית ישאל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ע' ב"מ דמ"ח ועכצ"ל משום דהוי חזקה דתליא במעשה וי"ל דבונדאי לא נעשה המעשה א"כ י"ל כ"ז היכי דיש ס' אי נעשה פלל המעשה אבל היכי דהמעשה נעשה בונדאי ורק דיש ס' שפא חזר בו בשעת עצמיות המעשה ונתכונן רק לעצמו א"כ דבר זה הרי לא תלוי במעשה רק בהכוננה בכה"ג שוב מהני החשע"ש אף בד"ת וגם בממון וכה"ג כ' המלמ"ל פ"ד מבכורות לעגנן סד"ר לקנלא לחלק בין היכי דיש ס' אי נעשה פלל מעשה המתיר בין היכי דהמעשה בונדאי נעשה רק שיש ס' אי נעשה בזמן המתיר ובאופן המתיר עיי"ש ולפ"ז אנדא מ"ש כת"ה בשם ח"א להעיר דהא בש"ע סי' קס"ט משמע דלפטר מממון אדם מע"ר ותירץ דהא בסו' קפ"ג הטעם משום דיש ב' חזקות חז"כ וחשע"ש ובאמת מדברי הנה"מ מבואר להדיא דעיקר הטעם משום חשע"ש והסברא פנ"ל פיון דהמעשה בונדאי נעשה והחשע"ש מסייע שנתכונן בשביל המשלח שפיר מהני ולפ"ז לא תיקשי מסע"ד ברמ"א גבי סחורה בזול דמבואר דיוכל לומר לעצמי קניתי ועפ"ז ניחא דשם מייירי היכי דיש לו מיגו לכפור דלא דיבר עמו פלל שיקנה עבורו ובמטלטלין מהני מיגו נגד החשע"ש דלא עדיף מרוב דל"מ להוציא וז"ב ודו"ק: טו) והנה כת"ה כ' עוד להעיר דיש אומדנא דלא רצה לעבור אף אדרבנן ויכח במטלטלין ל"מ משום דא"א להוציא עפ"י אומדנא זו באמת י"ל לשי' הה"מ פ"א מאישות דאי ב"פ הי' רק אסור מדרבנן לא הי' שייך חזקה אאעבב"ז דהרבה לא זהירי בדרבנן וע' בהה"מ פ"ד ממלנה ונהי ובמלמ"ל שם ובשו"ת מהרי"א כ' דסברת הה"מ הוי רק בגזל ונעויות שנפשו של אדם מחמתן ולפ"ז בפשיטות י"ל הסתירה דבשלמא במו"מ דלכ"ע יש בנה דין עהמב"ח לפי שיוכל לקנות במקום אחר א"כ ל"ש בנה נפשו של אדם מחמתן פיון שאין בנה רינח כ"כ וכה"ג כ' בתוס' סנהדרין ד"ט לעגנן רביעה דאין יצרו תוקפו כ"כ א"כ שפיר יש אומדנא דלא עבר גם אדרבנן ונהי די"ל דלמפטר מממון אדם מע"ר משים די"ל דחזקה זו דאמע"ר ל"מ להוציא ממון מ"מ ה"א דאיפא ג"כ חשע"ש א"כ אין הח"מ יוכל להכריע נגד החשע"ש ונגד החזקה דאמע"ר כמ"ש בתוס' פתובות דע"ו דחזקה לא יוכל לפעול ב' פעולות וע' ש"ף סי' פ"ז וסי' צ' ונפיר מועיל האומדנא דלא עשה א"ע רשע ואף דחזינו פעת שרוצה לגזול את חבירו מ"מ י"ל השתא הוא דאיתרע וכהא דכ' בש"ף יו"ד סו' א' בשו"ב שהמיר דכשר שחיסתו למפרע ונהי דהתם שאני לפי שאין להחזיק ממעשה רשע זו למעשה רשע אחרת מ"מ מצינו ברמ"א חו"מ סי' ל"ד דבכ"מ אמרי' השתא הוא דאיתרע ועיי"ש בקצה"ח ונה"מ וע' באב"מ אה"ע סי' קכ"ז מ"ש ליישב דברי הטור עיי"ש והדבר מפני' בתוס' שבועות די"ז דנהי דהוי מזיד על הפרישה מ"מ על הכניסה חשוב שוב מידיעתו ומבואר דלא מחזיקין על למפרע אף במעשה חד

אָבֵל בְּסֵעִיף ד' גְּבִי סְחוּרָה בְּזוּל דְּלִיפָא בּוּ דִין עֵהמב"ח וְנִחְשִׁיב כְּמַצִּיאָה נְהִי דְמִיקְרֵי רַמְאִי מ"מ פִּינּוּן דִּישׁ בּוּ חִימוּד מְמוֹן שׁוּב ל"ש הַחֲזָקָה דֵאֵמַע"ר וְלֹא נִשְׁאָר רַק חֲשַׁע"ש לְחוּד נִגְדַּח חֲזוּ"מ וְשׁוּב ל"מ לְהוֹצִיא וּמִן־שׁוּב שְׁפִיר הַסְּתִירָה מִפְּאֵן לְהָא דְסֵעִיף ד' וז"ב: טז) וְהִנֵּה כַת"ה הָעִיר לְהוֹכִיחַ דְּבַמְטִלְטְלִין מְהִימֵן לֹמַר שְׁקִנְהָ לְעַצְמוֹ מִש"ס ב"מ ד"ט הִי רֹכֵב ע"ג בְּהֵמָה וְאָמַר לְחִבְרֵי תִנְהָ לִי דְאָרְף לְמָ"ד הַמְּגַבִּיָּה מְצִיאָה לְחִבְרֵי קִנְהָ אִפ"ה בְּאֹמַר הַגְּבִיָּה תִחְזִיקָה לְצָרְכֵי מְהִינֵי וְקִשָּׁה לֹא וְהִי נֶאֱמָן שְׁהַגְּבִיָּה לְצֹרְכֵי פִינּוּן דְּלִישׁי רַש"י גַּם בְּמַצִּיאָה מִיקְרוּ רִשְׁעֵי וְנִשְׁמַע דְּבַמְטִלְטְלִין מְהִימֵן עַכְתָּ"ד לְפָלֵא שְׁלֹא רָאָה שְׁפָבַר הָעִירוּ בְּזָה הָרֵאשׁוֹנִים מוּבָא דְבְּרִיָּהּ בְּשֵׁטֶם"ק וְכַתְּבוּ דְהַתִּנָּח בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ דְלֹא נִימָא דְלֹא יְהִי מְהִימֵן אֲלֵא דְבַמְצִיאָה לֹא מִיקְרוּ רִשְׁעֵי וְלִכְפֹּד מְהִימֵן עֵי"ש וְגַם י"ל לְפַמ"ש דְּבַמּו"מ דְּלִיפָא רִינַח כ"כ לִיפָא חִימוּד כ"כ וְשׁוּב גַּם בְּדַרְבְּנֵי זְהִירֵי אָבֵל בְּמַצִּיאָה דִּישׁ חִימוּד מְמוֹן לָאו כ"ע זְהִירֵי וְשְׁפִיר מְהִימֵן לֹמַר שְׁהַגְּבִיָּה לְצֹרְכֵי וְאִין לְהוֹצִיא מְמַנּוּ וְשׁוּב אִפְתִּי י"ל דְּבַמּו"מ גַּם בְּמְטִלְטְלִין לֹא מְהִימֵן וְרַק הֵכָא בְּמַצִּיאָה שְׁאֵנִי וז"ב וְגַם י"ל לְפַמ"ש בַּח"ס חו"מ ס' ע"ט דְּלִישׁי רַש"י י"ל דְּהֵכָא ל"ש הַדִּין דְּעֵהמב"ח דְּזָה ל"ח מְהַפֵּךְ בְּמָה שְׁאָמַר לְחִבְרֵי לְהַגְּבִיָּה בְּשִׁבְלֵי עֵי"ש וּלְפ"ז לִיפָא הוֹכְחָה לֹמַר דְּגַם הִיכִי דְשִׁינְיָה הַדִּין עֵהמב"ח שְׁיִהְיֵי נֶאֱמָן לְעֲשׂוֹת עַצְמוֹ רִשְׁעֵי וְאֵזְדָּא דְבְּרִי כַת"ה וְכָה רְאִיתִי בַּח"ס שְׁם שְׁכ' לְדִיִּיק מְדַבְּרֵי הֶרְדֵּב"ז הַמוּבָא בְּשֵׁטֶם"ק שְׁם דְּסוּבְרֵי דְהִיכִי דְמִיקְרֵי רִשְׁעֵי מוֹצִיאִין מְמַנּוּ דֵאל"כ הִיכִי ס"ד דְּלֹא יְהִי נֶאֱמָן הָא מִמֵּנ"פ נְעֻשָׁה רִשְׁעֵי וְחִזּוּר וְנִדְחָה דִי"ל הַשְּׁתָא הוּא דְאִתְרַע וּבִאֲמַת לְעַנ"ד י"ל דְּכִבְרֵי הַבְּאִתִּי בְּסִפְרֵי ח"א בְּהָא דְהוֹכִיחַ ר"ת דְל"ש עֵהמב"ח בְּמַצִּיאָה מִמִּתְנִי דְרָאָה אֵת הַמְצִיאָה וְנִפְלַע לְעִלְיָה וְהָעִירוּ הַמְפֹרְשִׁים דְהָא בְּלֵא"ה בְּדִיעְבַּד אִין מוֹצִיאֵן וְשְׁפִיר קִתְנֵי דְזָכָה הַשְּׁנִי וְכַתְּבִיתִי שְׁם דְּלִכְאוּרָה י"ל פִּינּוּן דְּנִקְרָא רִשְׁעֵי א"כ י"ל אַעל"מ לְשִׁי הַסּוּבְרִים דְּגַם בְּדַרְבְּנֵי אֲמַרִי אַעל"מ אִף לְסִבְרַת הַבֵּית אֲפֹרִים דְהָא דַאֲעַל"מ מוֹעִיל רַק לְסִלְקַת הַפְּנוּנָה א"כ בְּמּו"מ דְעִיקָר הָאִיסוּר מְצַד הַלּוֹקֶחַ אָבֵל לְגַבִּי הַמוּכָר לִיפָא אִיסוּר פְּלֵל א"כ נְהִי שְׁנִסְתַּלַּק פְּנוּנַת הַקּוּנָה מ"מ אִפְתִּי נִשְׁאָר פְּנוּנַת הַמוּכָר וְנִדְעַת הָרֵאב"ד דְּבַדְעָא"מ א"צ פְּנוּנַת הַקּוּנָה וְהַתִּינַח בְּמּו"מ אָבֵל בְּמַצִּיאָה דְּלִיפָא דְעָא"מ שׁוּב בְּעֵי פְנוּנַת הַקּוּנָה וְשׁוּב אִי נִימָא דְגַם בְּמַצִּיאָה מִיקְרֵי רִשְׁעֵי שׁוּב הִי שְׁיִנְיָה לֹמַר אַעל"מ וּמְדַקְתֵּי דְהַשְּׁנִי זָכָה בְּהַ שְׁפִיר הוֹכִיחַ ר"ת דְּבַמְצִיאָה לֹא מִיקְרֵי רִשְׁעֵי עֵי"ש וּלְפ"ז גַּם מְדַבְּרֵי הֶרְדֵּב"ז לִיפָא הוֹכְחָה דִי"ל דְּזָה פְּנוּנַת הֶרְדֵּב"ז דְּאִי הוּא שְׁיִנְיָה בְּמַצִּיאָה דִּין עֵהמב"ח שׁוּב לֹא הִי מוֹעִיל הַקְּנִין אִף בְּדִיעְבַּד וְרַק לְפִי הָאֲמַת דְּרַק בְּמּו"מ שְׁיִנְיָה עֵהמב"ח נִיחָא הָא דְּבְּדִיעְבַּד קִנְיֵי דְהָא בְּמּו"מ ל"ש אַעל"מ מְשׁוּם דְּבַדְעָא"מ א"צ פְּנוּנַת הַקּוּנָה וז"ב ודו"ק: יז) נִחְזוּר לְעַנְיָן דִּינָא לְשִׁי הַט"ז אִינוּ נֶאֱמָן לֹמַר שְׁקִנְהָ לְעַצְמוֹ וְלִישׁי הַשְּׁ"ף בְּשֵׁם הַב"ח אִם הִי בִּינֵיהֶם מְעַמֵּד גְּמוּר ג"כ לֹא מְהִימֵן וְלִישׁי הַנְּה"מ הִיכִי דְשִׁינְיָה חֲשַׁע"ש פְּגוֹן שְׁלֹא הִי צָרִיף נִיחָא מְעוֹת וְגַם הִיכִי דְמִיקְרֵי רִשְׁעֵי בְּנוֹדָאֵי דְלֹא מְהִימֵן א"כ הֵכָא נְהִי דְל"ש חֲשַׁע"ש פְּנוּן וְלֹא אָמַר הַתּוֹבֵעַ לְהַנְתִּבֵעַ לְשִׁפּוֹר בְּשִׁלְיָחוֹתוֹ רַק שְׁהִי מְדוּבָר בֵּינֵם לְשִׁפּוֹר הָעֵסְק אִפ"ה אִם נֹאמַר דְּעַכ"פ שְׁיִנְיָה לְקִרוֹתוֹ רִשְׁעֵי בְּנוֹדָאֵי דְלֹא מְהִימֵן וְלִכְאוּרָה י"ל לְשִׁי הַנְּה"מ שְׁהָעִיר דְּלִיפְטֵר מְמוֹן אָדָם מְעַ"ר וְרַק דְּכִי דְכִינּוּ דְשִׁינְיָה חֲשַׁע"ש שׁוּב לֹא מְהִימֵן א"כ הֵכָא דְכַתְּבִיתִי דְל"ש חֲשַׁע"ש וְנְהִי דְאַכְתִּי י"ל דְּכִינּוּ דְמִיקְרֵי רִשְׁעֵי שׁוּב לֹא מְהִימֵן מ"מ י"ל פִּינּוּן דְּבַנ"ד יֵשׁ לְדַמּוּתוֹ לְסְחוּרָה בְּזוּל וְשׁוּב יֵשׁ בְּזָה חִימוּד מְמוֹן וְשׁוּב י"ל דְּלֹא זְהִיר בְּדַרְבְּנֵי וְשׁוּב עַכ"פ א"א לְהוֹצִיא מְמַנּוּ אִף יַעַן שְׁפָסְקוּ הַבַּד"צ

דגם אחר השבועה יהי מיקרי רשע בנודאי דחשבו דבר זה למו"מ ושוב ליכא חימוד כ"כ ושוב זהיר גם בדרבנן ושוב גם בשבועה לא מהימן ר אולם לענ"ד י"ל דזה דמי לסחורה בזול ואיכא חימוד ושוב י"ל דלא זהיר בדרבנן ושוב א"א להוציא ממנו וקא דמיקרי רשע משום דבאומנתו בכה גם במציאה מיקרי רשע ושוב שפיר מהימן בשבועה ששכרו לעצמו ונהי דאמע"ר מ"מ י"ל בדרבנן ויש בו חימוד ממון לא זהיר ולפ"ז הדבר פשוט דאף א"נ דליכא בזה דין תזקה מ"מ הוי רשע דבאומנתו בכה גם במציאה מיקרי רשע וג י"ל דאף דדמי למציאה אפ"ה מיקרו רשע דדמי להא דגטיין ד"ס בעני המנהג בראש היות דמיקרו רשע וכו' המפנרשים הטעם לפי שנהנה מטרחת חבירו וע' רש"ב"ם ב"ב דנ"ד וכה"ג כ' מהרי"ט במלמד דאסור להשיג גבול חבירו לפי שנהנה מטרחת חבירו עיי"ש: יח) א"כ בנ"ד דבגליל הנ"ל המחזיק הראשון יש לו קדימה לשאר שוכרים אחרים ומשפירים אליו אף בלי ליצטאציע א"כ דבר זה שהשפירו לו בלי ליצטאציע הי' רק ע"י שהאדון חשב שהמחזיק הראשון הוא שותף לזה א"כ הרי השוכר זה נהנה מזכותו של המחזיק הראשון בכה"ג בנודאי דמיקרי רשע, א"כ לפ"ז הדבר ברור דאף אם לא הי' בזה שום עד שיהי' אומר ששמע ממנו ששוכר העסק לשותפות ג"כ הי' חיוב ליטבע ששכרו לעצמו ואף דבלי העד שוב הוי רק טענת ס' מ"מ כפר כ' בקצה"ח ס' קפ"א דכיון דדרה שנותפים להציל לשותפות חשיב עכ"פ רגל"ד ויכולין להשביעו מכ"ש הכא כיון דמיקרי עכ"פ רשע נהי דהרבה לא זהירי בדרבנן במידי דיש בו חימוד ממון אבל עכ"פ חשיב כרגל"ד דלא ירצה להיות נקרא רשע ושוב פשיש רגל"ד יכולין להשביעו ובפרט אחרי שנודע מהעד בנודאי דרשות ביד הב"ד לחזיר כ"ז שלא אפרו הפס"ד להבע"ד וכמ"ש בשו"ת ברכ"י ומקורו מחו"מ ס' כ"ג ולכאורה הי' מקום לומר דאף א"נ ששבועה ששוכר העסק נתפנין לשותפות מ"מ לשי' התוס' ב"מ דע"א ונמ"י ריש ב"מ דבעי להיות ג"כ שליחו של המזכה א"כ הכא דהמשפיר הוא עפ"ם א"כ י"ל אשל"ע בשלמא היכי דהקנן הוא בכסף כפר כ' המח"א דאז ל"ש לומר אשל"ע משום דהפסד עושה את הקנן וכדאיתא בקידושין דכ"ג פסד קבלת רבו גרמה לו אבל הכא דהקנן הי' בשטר שוב י"ל אשל"ע אף באמת כפר כ' המח"א דדברי התוס' בזה אינם מוסכמים וחוץ לזה כ' בשו"ת טוטו"ד ובי"ש ס' ק"ב דבשותפים וי"ל מיגו דזכה לנפשיה וכשיטת רש"י ב"מ ד"ח דבשותפים אמרי' ישל"ע וה"ה דבשותפים י"ל ישל"ע עיי"ש וגם י"ל דהיכי דיש קנן סטימא מועיל אף היכי שהמשפיר הוא עפ"ם דכמ"ש הרא"ש דסטימא מועיל גם בדשלב"ל אף בדשלב"ל ל"מ שום קנן ואפ"ה סטימא מועיל וה"ה לענן אשל"ע יש מקום לומר דע"י סטימא מהני אף שהמשפיר הוא עפ"ם א"כ כיון דהתם המנהג להשפיר אורגדיס לכמה שותפים ואחד שוכר בשביל פולם א"כ י"ל דהו' כמנהג לשפור בשביל פולם וחשיב בכלל סטימא א"כ אם שאמת נתפנין גם עבור שותפו שפיר זכה גם השני ק מפח המנהג א"כ אם טוען פעת ששוכר רק לעצמו יכולין להשביעו ובפרט ע"י אמירת העד בנודאי דיכולין להשביעו: יט) ומה שרוצה עכשיו להביא עדים המסייעים לדבריו הדבר פשוט דכיון שאמר בפירוש שאין לו עוד עדים הוי כפסל פל עדים שיעידו על זה כמפורש בחו"מ ס' כ' ובאמת יש להעיר מקידושין דע"ד בהא דנאמן הדיון לומר לזה זכיתי ולזה חייבתי ופריה וניהדר ולידדיניה ומשני בשו"ת דדייני וקשה מאי פריה הש"ס וליהדר ולידייני שמה מירי בכה"ג שאמר

הבע"ד מקנדם אין לי עדים ואח"כ רוצה להביא עדים א"כ אי נימא דנאמן הדין לומר לזה זכיתי שפיר לא יוכל עוד להביא עדים אבל א"נ דלא מהימן הדין ורק דצריך לחזור ולדונם שוב יהי יוכל עוד להביא עדים וצ"ע ובאמת כעין זה יש להעיר במ"ש ב"ש"ת זכרון יוסף לחדש דהא דעדות מנוקדת מצטרף דוקא היכי דלא נשבע עוד להכחיש העד אז מצטרף בהדי עד השני אבל אם כבר נשבע להכחיש את העד שוב העד הראשון כמאן דליתא ותו לא מצטרף ולא עוד דאף בלא נשבע עוד להכחישו מ"מ בקרקע והעיד ע"א ופסקו הבד"צ דהע"א אינו מועיל לחייבו שבועה שוב אינו מצטרף עיי"ש ובאמת יש להעיר מש"ס הג"ל דפריף וליהדר ולידיניי וקשה שמה מייגרי הכא בהי' תובעו קרקע והי' לו ט"א וכעת מביא עוד ע"א והדין אומר שפבר פסק דהעד הראשון ל"מ לחייבו שבועה ואם לא יהי' נאמן הדין לומר שפבר פסק הדין א"כ נוצמח שיהי' השני מצטרף בהדי הראשון וצ"ע נחזור לדינא דאף א"נ דל"ש בזה דין חזקה מ"מ פשיטא דמחויב לישבע ששכרו לעצמו ואפ"ה גם אחר השבועה והי' מיקרי רשע משום דבאומנתו בכף גם במציאה מיקרי רשע ומכ"ש היכי דנהנה בטרחת חבירו וכהא דעני המקף בראש הדין ע"כ הדבר ברור דהפסק של הבד"צ פראוי מוצק ואין להרהר אחריו כנלע"ד בס"ד לדינא: ה' משפטים תרנ"ה ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל סי' ע"ו להרב המאה"ג חו"ב וכו' כש"ת מ' חיים פינטער נ"ו אבד"ק באקאווסק יצ"ו. בדבר שאלתו בשק קמח שהי' עומד על הארץ מעוטף בסדין ונשפף מים תחת הקמח ונתלחלח הסדין והשק ולקחו חבל וקשרו נגד מקום המלוחלח ומן הקמח שלמעלה ממקום הקשירה אפו מצות זה תנרף השאלה: א) הנה לענ"ד הדבר פשוט שהמצות פשרים בדיעבד כי כפי הנראה לא נתלחלח במקומות הרבה ואפשר לאחוז מקום המלוחלח היינו ע"י שעשה קשר נגד מקום המלוחלח א"כ לא נתערב מקמח המלוחלח בשאר הקמח ובפרט שאין בטבע מים לילף למעלה בשלמא אם נתלחלח למעלה י"ל דהקלוות יורד עד למטה אבל למעלה בנודאי דאין עולה הלחלוות ונהיידלכתחילה מפניך בב"ח ובט"ז ובמג"א דצריך לרקד קמח הנשאר מ"מ בדיעבד אין חשש כמ"ש בט"ז שם ובפרט דבעיקר הדין אף בנתלחלח במקומות הרבה ונתגיבש דל"מ ריקוד מ"מ לשי' הט"ז סי' תנ"ג הוא רק משום דקמח באינו מתערב בשעת טחינה חשוב יבש ביבש ואמרי' חוזר ונייעור ובאמת לשיטה זו אם אופה קיה"פ ליכא חשש דאפיה משוי' לי' ללח ולא אמרי' חוזר ונייעור ורק דאפ"ה אסור גזירה שמה יאפה בתוה"פ אף לשי' המג"א הפירור חשוב פביש בלח ואמרי' חוזר ונייעור וע' בש"ע הרש"ז ז"ל שיהביא דיעה להקל אף בפירור דלא אמרי' חוזר ונייעור ובפרט הכא שלא נתלחלח רק למטה וקשרו אותו המקום ולקחו רק הקמח שלמעלה ממקום הקשירה א"כ קרוב הדבר שלא נתערב פלום מהקמח המלוחלח בכה"ג נהי דלכתחילה הי' צריך לרקד הקמח אבל בדיעבד יש להתיר ובפרט דאינו נוגע לאיסור תורה דכל חומרת משהו אינו רק מדרבנן ובפרט חומרת חו"נ בנודאי הוי רק דרבנן בנודאי דאין להחזיק ריעותא בדיעבד והוי כעין ס"ס להתיר שמה לא נתערב פלום מקמח המלוחלח ושמה עכ"פ ע"י האפיה חשוב פגוף א' והוי לח בלח ולא אמרי' חוזר ונייעור ונהי דמפניך בסוסי' תס"ז דאף אם יש ס"ס על החטים אפ"ה יש לאוסרו באכילה שאני התם דיש חשש חמץ על פל החטים והוי איסור פרת ולשי' השטמ"ק ל"מ ס"ס באיסור פרת וע' בשעה"מ פ"י ממקנאות

אָבֵל הָכָא לִיכָא חֲשֵׁשׁ רַק מִפְּחַח חוּ"נ דְּהוּי רַק חֲשֵׁשׁ דְּרַבְּנָן בְּנוּדָא דְמוֹעִיל הַס"ס וְכַמ"ש
הַח"י וְהַפְּמ"ג דָּאִם יֵשׁ ס' שְׁמָא נְתַלְחַלַח מִמ"פ שְׁרֵי מִפְּחַח ס"ס ה"ה הָכָא דְיֵשׁ לְהַתִּיר מִפְּחַח
ס"ס וּז"ב בַּס"ד לְדִינָא: וְעַש"ק צו תַּרְע"א רֵאדְמִישְׁלָא יצ"ו.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוֹפ"ק הַנְּל. ס' ע"ז לְהַרְבּ הַגָּאוֹן הַמְּפוֹרְסִי וְכו' כַּש"ת מ' דָּוֵד טַעֲבִיל
זַעֲהֵמָאן נ"י רֵאבֵד"ק דִּיקְלָא יצ"ו.

בְּדָבָר שְׁאֵלְתוּ בְּאִשָּׁה אַחַת שְׁהִיְתָה עָרַב בְּעַד א' וְכַעַת הַלְּוָה פֶּשֶׁט רַגְלֵי לְנוֹשִׁיו וְתוֹבְעִים
הַקְּאֶסְסַע הַמְּלֻוִים מְהַאֲשָׁה הָעָרְבִית בְּעַד הַלְּוָה הַנְּל וְעָרְכוּ נִגְדָה בְּעַרְפָּאוֹת וְשִׁילְמָה
הַקְּרָן וְכַעַת תוֹבְעִים מְמַנָּה גַם הָעֵיִסְקָא וְהוֹרָה כַּת"ה דָּאִם לֹא יִשְׁבַּע הַלְּוָה שְׁלֹא הָרוּיַח
חִיִּיבָת לְשַׁלֵּם כָּל הָרִינַח וְאִף אִם יִשְׁבַּע הַלְּוָה שְׁלֹא הָרוּיַח אִפ"ה חֲצִי עֵיִסְקָא מְחֻיָּבָת
לְשַׁלֵּם דְּשְׁמָא הַלְּכָה כְּשִׁיטַת הַשׁוּ"מ וְהַרִי"א הַלְּוִי דְקֹאסַע שְׁיֵשׁ שְׁם שְׁוֹתְפִים עֲפו"ם
מְוֹתָרִים לִיקַח רִיבִית אִף בְּלִי הָיְתָר עֵיִסְקָא עַכְת"ד וְכַעַת יֵשׁ מְפַקְפֵק עַל פְּסָקוֹ וְנִשְׁאֵל
לְשִׁמּוֹעַ חוּ"ד בְּזָה: א) הִנֵּה מְקוֹדֵם נְבוֹא לְדוֹן בְּגוֹף הָעָרְבִית בְּאִמַּת כְּכָר נִסְתַּפֵּק בַּקְּצָה ח
ס' ע"ז סק"ו דִּי"ל דְּלִשְׁי הַרְמַב"ם ז"ל דְּשָׁנִים שְׁלוֹו כָּל א' חֲשִׁיב לְוָה עַל חֲצִי וְעָרַב עַל
חֲצִי דָאִם הִי הַהַלְּוָאָה בְּשִׁטְר אֲזִי י"ל דְּמִקְרֵי עָרְבִית בְּשִׁטְר מְשׁוּם דִּי"ל דְּהַחְתִּימָה הִי גַם
עַל חֲלָק הָעָרְבִית עִי"ש וַא"כ א"נ דְּמִקְרֵי עָרַב בְּשִׁטְר הִי מוֹעִיל אִף שְׁלֹא בְּשַׁעַת מ"מ
וְע' קְצָה ח ס' פ"א סק"ל מ"ש בְּזָה אִף בְּאִמַּת הַכְּרַעַת הַקְּצָה ח בַּסִּי ע"ז שְׁם דְּהַחְתִּימָה
לֹא הִי רַק עַל חֲצִי שְׁלוֹו הִינּוּ עַל חֲלָק הַהַלְּוָאָה וְשׁוֹב הָעָרְבִית ל"ח טְפֵי מְעָרְבוֹת בַּע"פ
עִי"ש אִוְלָם בְּגוֹף הַדְּבָר בַּלֵּא הִי הַכְּרִיעַ הַקְּצָה ח בַּסִּי קכ"ט סק"ב וּבְסִי פ"א דְמוֹעִיל
עָרְבוֹת גַם עַל הָרִינַח דְּכִינּוּ דְּהַלְּוָאָה נַעֲשֶׂה טְצָה ט א"כ הַפְּלָגָא פְּקֻדוֹן חֲשׁוֹב שְׁלֵם הַמְּלָוָה
וְהוּי כְּהַלְּוָה לוֹ מְחַדֵּשׁ הָרִינַח מִהַפְּלָגָא פְּקֻדוֹן עַפ"י צִוּוִי הָעָרַב וְהוּי כְּקִיבֵל עָרְבוֹת גַם עַל
מֵה שְׁיִלְוָה לוֹ אַח"כ עִי"ש וְנִהִי דְּבְזָה הַשִּׁיג עָלָיו הִנֵּה מ"דל"מ הָעָרְבִית עַל הָרִינַח דְּלֵהַבָּא
עִי"ש מ"מ לְשִׁי הַנ"ה מְשׁוֹב י"ל דְּסוֹבֵר כְּשִׁיטַת הַכְּנֵה גַם בְּפִירוּשׁ דְּבָרֵי הַרְמַב"ם
דְּבַהַלְּוָאָה בְּשִׁטְר הָוִי הַחְתִּימָה גַם עַל הָעָרְבוֹת וַא"כ מִמֵּנ"פ לְשִׁי הַקְּצָה ח נְהִי דְּסוֹבֵר
דַּנ"ח טְפֵי מְעָרַב בַּע"פ מ"מ לְשִׁיטַתוֹ בַּלֵּא הִי מוֹעִיל הָעָרְבוֹת גַם עַל הָרִינַח וְלִשְׁי הַנֵּה מ"מ
נְהִי דְּסוֹבֵר דַּל"מ הָעָרְבוֹת עַל הָרִינַח מ"מ לְשִׁיטַתוֹ שׁוֹב י"ל דְּמִקְרֵי עָרְבוֹת בְּשַׁעַר וּבְפֶרֶט
בוֹעַקְסִיל שְׁיֵשׁ לוֹ תְּנַקֵּף עַפ"י דד"מ בְּנוּדָא דְמוֹעִיל גַם עַל הָעֵיִסְקָא וּבְשׁו"ת מֵהַרש"ם
ח"א ס' כ' פְּקַפֵּק הַרְבֵּה עַל הָעֵיִסְקָא לְגַבֵּי הָעָרַב וְלֹא הִבִּיא כָּלֵל מִכָּל מֵה שְׁפַתְבְּתֵי בְּזָה:
ב) אִף בְּגוֹף הַדְּבָר אִם יֵשׁ ס' שְׁמָא הַלְּוָה לֹא הָרוּיַח הִנֵּה הִיכִי דְּהַלְּוָה גּוֹפָא אִינּוּ רוּצָה
לְיִשְׁבַּע לֹא הָרוּחַתִי בְּנוּדָא דִּיּוֹרְדִין לְנִכְסֵי נְהִי דְקִי"ל דְּבִשְׁבוּעַת הִיִּסַת אִין יוֹרְדִין לְנִכְסֵי
מ"מ הָכָא הִי כֵּן הַתְּקֵנָה שְׁכ"ז שְׁאִינּוּ נִשְׁבַּע לֹא הָרוּחַתִי חִיּוֹב לְשַׁלֵּם ע' בְּנֵה מ"מ ס' צ"ג
וְנִהִי דְּבִשְׁלִיחַ בְּשִׁכָר יֵשׁ ב' דִּיעוֹת בַּש"ע אִי חִיּוֹב לְיִשְׁבַּע וְקִי"ל דַּס' מְחֻיָּב שְׁבוּעָה פְּטוֹר
ע' ש"ף ס' פ"ז סק"י שְׁהִבִּיא מְתוּס' שְׁבוּעוֹת דַּמ"א מ"מ הָכָא שְׁאִינּוּ כִּיּוֹן שְׁכֵן הִי הַתְּקֵנָה
שְׁכ"ז שְׁאִינּוּ נִשְׁבַּע מְשַׁלֵּם וְכֵה מְצָאֵתִי בְּשׁו"ת מֵהַרש"ם ח"ה הַנְּדַמ"ח בַּסִּי ע"א שְׁכ"ג
דַּכ"ז שְׁלֹא נִשְׁבַּע לֹא הָרוּחַתִי יוֹרְדִין לְנִכְסֵי וַא"כ לַפ"ז י"ל גַם לְעַנְנֵי הָעָרַב דַּכ"ז שְׁלֹא
יְכָרֵר שְׁהַלְּוָה לֹא הָרוּיַח מְחֻיָּב לְשַׁלֵּם וְל"ח בְּכָלֵל אִי אִם נְתַחֲסִיבָתִי ז"א דְּכָר נְתַחֲסִיב
וְחֲשׁוֹב רַק כְּמוֹ ס' בְּפִטוֹר ע' בַּהַג"ה חֲכַמַת שְׁלֵמָה בַּסִּי קכ"ט וּבְסִי פ"א וּבְשׁו"ת שׁו"מ
תַּנְּבִיא ח"ד ס' קכ"ד מ"ש בְּזָה וְלַעֲנֵן הָיְתָר בַּקְּאֶסַע לִיקַח רִיבִית נוֹדַע שְׁיֵשׁ בְּזָה הַרְבֵּה
מְקִילִין וּמְקוֹרֵם מְשׁוּם בְּרִירָה וְהִבִּיאָו רֵא"י מְתוּס' תְּמוּרָה ד"ל וְנִהִי דַבַּח"ס או"ח סו'

קכ"ט פִּירֵשׁ פְּנוּנַת הַתּוֹס' לְדָרְךְ אַחַר עֵי"ש מ"מ בנ"ד יֵשׁ כְּמֵה צְדָדִים לְזָכוֹת הַקְּאָסֶע
א"כ וּפְהָ כ' כַּת"ה דְּבָאָם יֵשׁ לָהֶם וְנוֹעֲקִסִיל גְּהִי דְשִׁיטַת הַש"ךְ דְּבִינֵשׁ לֹו טַעֲנָה עַל גּוּף
הַשְּׁטֵר יוּכַל לֹזְמֵר קי"ל עֵי"ש בְּסִי' קכ"ו שְׁכ' דְּיוּכַל לֹזְמֵר קי"ל פְּשִׁיטַת הַרְמַבְּיָן דְּאָרְף
בְּהִי הַמְּנוֹמָקָה מְקַנְדָּם עֲנִי ג"כ פֶּטוּר ע' בְּסִפֵּר תַּק"כ וּבְנוּבִי"ק חו"מ ס' ה' וְסִי' ו' וּבְשׁוֹ"ת
ב"א חו"מ ס' ל' מ"מ אָרְף דְּקִשְׁהָ לְהוֹצִיא מְמוֹן אֶפ"ה אַחֲרוֹ דְּהַשׁוֹ"מ הַכְּרִיעַ דְּקִאֶסֶע שְׁיֵשׁ
שָׁם שְׁנוֹתָפִים עֲפו"ם מְנוֹתָרִים לִיקָח רִיבִית וְגַם כְּבָר זָכוּ בְּהַרְיוֹחַ ע"י עֲרַפְאוֹת וּבִזְה"ז
בְּעוּה"ר הָרִי א"א לְהַעֲמִיד הַד"ת עַל תִּילָה ע"כ כ"ז שְׁלֵא יִשְׁבַּע הַלְוָה שְׁלֵא הַרְוִיחַ פְּשִׁיטָא
דְּחִיבֵיב הַעֲרַב לְשִׁלְמַם פֶּל הַעֲיִסְקָא אָרְף בְּאָם יִשְׁבַּע הַלְוָה שְׁלֵא הַרְוִיחַ גְּהִי דְּאַחַר שְׁכָבָר פֶּסֶק
כַּת"ה דְּצָרִיכָה לְשִׁלְמַם חֲצִי הַרְיוֹחַ הוֹאִיל דְּהַשׁוֹ"מ מִתִּיר לִיקָח רִיבִית בְּשְׁנוֹתָפִים עֲפו"ם
בְּוֹדָאֵי דְאִין מְזַחֲיָחִין אִוְרוֹ עכ"ז לְכַתְּחִילָה בְּאָם יִשְׁבַּע הַלְוָה שְׁלֵא הַרְוִיחַ בְּוֹדָאֵי מְהֵרָאֵי
לְבַעֲלֵי הַקְּאָסֶע לְנוֹתֵר נְגִדָה טַל הַרִיבִית כְּנֹלַע"ד בְּס"ד לְדִינָא: א' תְּשָׂא תִרְע"ל
רֵאדְמִישְׁלֵא יצ"ו.

הק' שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוּפ"ק הַנְּ"לִסִי ע"ח לְהַרְהֵ"ג חו"ב וְכו' כַּש"ת מ' שְׁמַעֲיָ שְׁט"ב
שְׁלִיטָ"א אַבְד"ק פֶּרְעֵמִישְׁלָאֵן יצ"ו. לְהַרְהֵ"ג שְׁאֵלְתוֹ בְּחֻתָּן וְכִלְהָ שְׁהַחֲתָן רוּצָה לְנַתַּק
קֶשֶׁר הַחֲתוּתוֹן מִחֻמַּת הַקּוּל שְׁהַפְלָה אִין לָהּ סֶדֶר נְשִׁים וְהִיא כְּבָר בַּת כ' שְׁנִים וְרוּצוֹנָם
שְׁיִתְבָּרַר הַדְּבָר ע"י רוּפָא וְצַד הַכְּלָה אִינָם רוּצִים לְכָרַר בְּאִנְוָרְמַם שְׁהוּא לְבוּשָׁה לָהֶם וְגַם
אָרְף אִם אָמַת הַדְּבָר מ"מ טוֹעֲנִים שְׁאִין זֶה מוּם לְבַטֵּל הַקֶּשֶׁר זֶה תוֹרְךָ שְׁאֵלְתוֹ: א) וְהִנֵּה
כַּת"ה הַעִיר מִש"ס כְּתוּבוֹת ד"י ע"ב דְּלַחַד מ"ד הָיוּ זָכוֹת אִם הִיא מִמְשַׁפְּחָה שְׁאִין לָהֶם
דְּמִים וְחֻזְיָנָן דְּאִינוּ בְּכָלֵל מוּם עַכְת"ד וְהִנֵּה לְכֹאֲרָה יֵשׁ לְהַבִּיא רֵאוּ' מֵאֵה"ע ס' ס"ח
דְּמִפְּנֵי רֵשׁ דְּטוֹעֲנִין עֲבוּרָה שְׁמָא הוּא מִמְשַׁפְּחַת דוֹרְקֵטִי וְקִשְׁהָ הָרִי כ' בַּתּוֹס' כְּתוּבוֹת ד"ט
דְּאִם אִיתָא דַּמ"ע הִיא הִיתָה טוֹעֲנַת דְּאִין גְּנָאֵי לָהּ כ"כ וַא"כ גַּם לְעַנְיָן זֶה נִימָא דְּהִיתָה
טוֹעֲנַת מִמְשַׁפְּחַת דוֹרְקֵטִי אֲנִי וְע"כ דְּגַם זֶה גְּנָאֵי הִיא לָהּ וְשׁוּב הָיוּ בְּכָלֵל אֲמַתְלָא מְבוֹרְרַת
לְבַטֵּל הַשְּׁיָדוּף אָרְף כַּת"ה הַבִּיא מִשׁוֹ"ת שׁו"מ מְהַדוּרָא ג' ס' רַע"ג שְׁכ' דַּא"א לְהַקֵּל בְּזֵה
שְׁיָהֵ' מְנוֹתֵר לְגַרְשָׁה בַּע"כ דְּהוּוּ ס' חָרַם וְלִשְׁי' כַּמ"פ חָרַם ד"ת וְאָרְף לִשְׁי' הַנוּבִי"ת דְּחָרַם
הָיוּ רַק ד"ק אֶפ"ה אֲזִלִּינָן בְּסִפְיָקוֹ לְחוּמְרָא עֵי"ש וּבְאֲמַת רוּה"פ ס"ל דַּס' חֲדַר"ג לְקוּלָא
וְהָרָאֵ' שְׁכ' הַנוּב"י דְּלֵאֲוִתָּן שְׁלֵא קִיבְלוּ בְּעֲצָמָם הַחָרַם הָיוּ רַק ד"ק וְאֲזִלִּינָן בְּסִפְיָק לְקוּלָא,
וְע' בְּר"ן רִישׁ מְגִילָה לְעַנְיָן ס' מוֹקֵר חוּמָה דְּאֲזִלִּינָן בַּס' לְקוּלָא אָרְף דְּהָיוּ ד"ק וְעֵי"ש
בב"ח וּבְר"ן רִישׁ תַּעֲנִית מוּכָח דְּמְגִילָה ל"ח ד"ק, וּבְאֲמַת יֵשׁ לְהַעִיר מִש"ס מְגִילָה ד"ה
דְּפָרִיף הַש"ס אַרְבֵּי דְּנִטְעַ בְּפוּרִים וְהָא אָסוּר בְּמִלְאָכָה וּמִשְׁנֵי רַבִּי בַר אַרְבֵּי סַר הָיוּ וְנִטְעַ
בְּחַמִּיסַר, וּפְרִיף הַש"ס וְהָא חֻזְקִיָה קָרִי בְּטְבָרְיָא בִּי"ד וּבַט"ו וְקִשְׁהָ לִי כְּמוֹ דְּמַסִּיק הַש"ס
דְּמִלְאָכָה אָסוּר רַק מִמְּנֵהָגָא וּבְנִטְעָה שְׁל שְׁמַחָה אִין חוֹשְׁשִׁין לְמִנְהָגָא א"כ י"ל גְּהִי דַּלְס"ד
דְּאָסוּר בְּמִלְאָכָה מְדִינָא א"כ גַּם נְטִיעָה שְׁל שְׁמַחָה אָסוּר כְּמוֹ בִּיו"ט מ"מ הָכָא טְבָרְיָא
בְּאֲמַת הָיוּ ס' מוֹקֵר חוּמָה כְּמִפְּנֵי בְּש"ס וּמְפִנְרֵשׁ בְּר"ן דְּבַעֲזִירוֹת הַמְּסוּפָקַת מְדִינָא סְגִי
בְּקִרְיָאָה בִּי"ד לְחוּד וְעַל ט"ו הָיוּ סַד"ר וְלְקוּלָא כְּנֹדַע מַה שְׁהַעִיר הַמַּלְמַל מְהָא דַּס' תְּרִי
כְּסָא קְמָאֵי בְּעֵי הַסִּיבָה עכ"פ הָא מְפִנְרֵשׁ בְּר"ן דְּעִיָקֵר הַקְּרִיָאָה הוּא בִּי"ד וְרַק מְמַדַּת
חֻסְדוֹת קוּרִין גַּם בַּט"ו בְּלִי בְּרָכָה א"כ אָרְף א"נ דְּמַמְדַּת חֻסְדוֹת גַּם בְּמִלְאָכָה מְחַמִּירִין
בְּשִׁנֵּי הַיָּמִים עכ"פ כְּמוֹ דְּלַמְסַקְנָא דְּאִיסוּר מְלָאָכָה הָיוּ רַק מִמְּנֵהָגָא מְנוֹתֵר בְּנִטְעָה שְׁל
שְׁמַחָה ה"ה בְּיוֹם ט"ו דְּהָאִיסוּר אִינוּ רַק מְמַדַּת חֻסְדוֹת י"ל דְּלַעֲנָן נְטִיעָה שְׁל שְׁמַחָה לֵא

הַחֲמִירוּ עַל עֲצָמָם וְצ"ע כַּעַת עַכ"פ חֲזִינוּ דְגַם בְּס' חֲרָם יֵשׁ הַרְבֵּה מְקִילִין וְאִי יְהִיבָנָא לִי לְהַשׁוּ"מ כ"ז בְּאִשָּׁה אַחַר נְיֻשׁוֹאִין אֲבָל לְעִנְיָן שְׂדִדוּכִין י"ל כִּינּוּן שֶׁהוּא שְׂנִינּוּי מְרוֹב נְשִׁים דְּעִלְמָא וְכַפִּי הַמּוֹבֵן הוּא דְבָר שְׂמִקְפִּידִין עֲלָיו בְּנוֹדָאֵי דְחָשִׁיב כְּמוֹ מוּם בְּמִקַּח דְּדוֹקָא אַחַר הַנְּיֻשׁוֹאִין אִף בְּהַתְנָה ע"מ שְׂאִין עֲלֶיהָ מוּמִין מ"מ בְּכַנְסָה וּבְעַל סֵתָם אֲמָרִי דְמַחֵל לְתַנְאֵי וְעַכ"פ הוּוּ בְּגָדָר ס' א"א כְּמִפְּנֵי בְּכַתְּנֻבוֹת דַּע"ג וְאֵה"ע ס' ל"ט וּמִמִּילָא כִּינּוּן דְּמַחְמִירִין לְעִנְיָן אִיסוּר א"א דְּאִינְהָ יוֹצֵאת בְּלִי גִט שׁוּב א"א לְהַקְלֵל לְגַרְשָׁה בַּע"כ כְּנוֹדָע מְסַבְרַת כַּמ"פ שְׂכ' בְּהָא דְמִקְלִין בְּס' בִּיצַת נְבִילָה אִף דְּלִגְבֵי הַתְּרַנְגְּלוּת הָיוּ ס' ד"ת הַטַּעַם מִשׁוּם דַּהֲד"ת וְהַדְרַבְּנָן הֵם בְּתַרֵּי גּוֹפֵי אֲבָל בְּחַד גּוֹף כְּמוֹ הֵכָא דְדַנְיָן עַל הָאִשָּׁה שְׂפִיר אֲמָרִי כִּינּוּן דְּצָרִיכָה גִט שׁוּב א"א לְהַקְלֵל גַּם לְגַרְשָׁה בַּע"כ: ב) וְאִף לְהַפּוֹסְקִים שְׂהַעֲלוּ דְהִיכִי שְׂמַזְדַּמֵּן בִּיחַד ס' עַל ד"ת וְדַרְבְּנָן מְקִילִין לְעִנְיָן הַדְרַבְּנָן וְרֵאזִינְתֵם מְהָא דְמִקְלִין בְּרַדְמ"ת לְתַלוֹת בְּמַפָּה שֶׁאִי אִי מוֹצִיא דָם ע' שַׁע"מ פ"י מִמְקַוְּאוֹת וּבַחוּו"ד אַמ"ב יו"ד ס' קפ"ז מ"מ י"ל דְּנוֹקָא אַחַר הַנְּיֻשׁוֹאִין כִּינּוּן דְּצָרִיכָה גִט ט"כ דְּלֹא מַחְזִיקִין אוֹתָהּ בְּכָלֵל מוּם בְּמִקַּח שְׂפִיר מַחְמִירִין גַּם לְעִנְיָן לְגַרְשָׁה בַּע"כ אֲבָל קוֹדֵם נְיֻשׁוֹאִין שְׂפִיר אִף בְּמוּם כָּל דְּהוּ נֹכַח לְבַטֵּל הַקָּשֶׁר וְע' שׁו"ת עַט"ח ס' כ"ו שְׂכ' דְּאִף הַחֹלְקִים עַל הָרֵא"ש בְּהַמִּירָה אַחֲרוֹת הַמְּשֻׁדָּכֵת כ"ז בְּנַעֲשֵׂה הַקְּלוּל אַח"כ דְּאִזְ צָרִיכִין לְבוֹא לְסַבְרַת אֲנוּמְדָנָא י"ל דְּבַתְּלוּי בְּדַעַת שְׁנִינְהֵם ל"מ אֲנוּמְדָנָא וְאִפ"ה דַּעַת הָרֵא"ש דְּזֵה חָשׁוּב בְּכָלֵל אֲנוּמְדָנָא גְדוּלָה הַמוֹעִיל אִף בְּתַלוּי בְּדַעַת שְׁנִינְהֵם אוּ מִשׁוּם נְעִדִין לֹא נְשָׂאָה מְהַנִּי אֲנוּמְדָנָא אִף בְּתַלוּי בְּדַעַת שְׁנִינְהֵם שְׂלֵא יִצְטָרֵף לְגַמְרָן הַמִּקַּח וְכַמ"ש בְּנוֹבִי"ק חִיו"ד ס' ס"ט אֲבָל בְּנוֹדָע שְׂהַקְּלוּל הִי עוֹד קוֹדֵם הַשְּׂדִדוּף וְרַק שְׂלֵא יַדַּע מְזָה וְהוּא דְבָר דְּלֹא שְׂכִיחַ דַּל"ש לּוֹמַר בְּזָה דַּהוּ"ל לְהַתְּנוּת דְּבַכָּה"ג הָא אִין אֲנוּ רּוֹצִין לְדוֹן בְּזָה מִכַּח אֲנוּמְדָנָא רַק מִכַּח מוּם בְּמִקַּח בְּכָה"ג שְׂפִיר מְתַבְּטֵל הַשְּׂדִדוּף עֵי"ש א"כ לַפ"ז בַּנ"ד כִּינּוּן דַּע"כ פ' רֹב בְּנֵי אָדָם מְקִפִּידִין עַל זֶה וְכַפִּי הַנְּרָאָה יֵשׁ בְּזָה רִיעוּתָא לְכַמָּה דְּבָרִים וְהוּא דְבָר דְּלֹא שְׂכִיחַ כָּלֵל דְּבַכָּה"ג אֲמָרִי יֵשׁ אֲנוּס בְּגִיטִין כַּמ"ש בְּתוֹס' כְּתוּבוֹת ד"ג א"כ בְּנוֹדָאֵי דִּיּוֹכַל לְבַטֵּל הַקָּשֶׁר וּבְפֻרְט אַם טוֹעֵן מְאִיסָה עֲלֵי מִכַּח זֵה בְּנוֹדָאֵי דְחָשִׁיב בְּכָלֵל אֲמַתְלָא מְבוֹרְרַת וְשׁוּב א"צ לִישְׁבַע שְׂמֵאִיסָה עֲלָיו דְּבִאֲמַתְלָא מְבוֹרְרַת א"צ לִישְׁבַע וְע' בַּר"מ ס' רכ"ח וּבִשְׂ"ף ס"ק ג'ו' שֶׁם דְּאִף לְשִׁי הַסּוֹבְרִים דְּבִטּוּעֵן מְאִיסָה עֲלֵי אִין כּוֹפִין אוֹתָהּ לְקַבֵּל גִּט מ"מ כ"ז שְׂלֵא נְשָׂאָה יוֹכַל לְבַטֵּל הַקָּשֶׁר בְּטַעֲנַת מְאִיסָה עֲלֵי לַכ"ע וְע' שׁו"ת מַהֲרִי"ט בְּשַׁנְיּוֹת חִיו"ד ס' מ"ח שְׂהִבִּיא סְמוּכִין לְזָה מַב"מ דִּי"ד בִּיצָא עֲלָיו עֲסוּקִין דַּכ"ז שְׂלֵא הַחֲזִיק לְגַמְרִי יוֹכַל לְבַטֵּל הַמִּקַּח עֵי"ש: לְכֵן בְּזָה לֹא מְבַעֲרָא אִם יִתְבָּרַר הַדְּבָר שְׂאִין לֵה סְדֵר נְשִׁים בְּנוֹדָאֵי דְחָשִׁיב אֲמַתְלָא מְבוֹרְרַת וְאִם יִטַּעֲנוּ מְאִיסָה עַל יְהִי נְאָמָן וְאִף אִם לִיכָא בִּירוּר שְׂאִין לֵה סְדֵר נְשִׁים מ"מ יוֹכַל הַחֲתוּן לְטַעֲנוּ שְׂמַחְמַת הַקּוּל לְחוּד מְאִיסָה עֲלָיו וְכַמ"ש בְּשׁו"ת שְׁבוֹת יַעֲקֹב דְּבִשְׁבִיל קוּל לְחוּד יוֹכַל לּוֹמַר מְאִיסָה עֲלֵי וְכ"ה בְּכַנְה"ג אַה"ע ס' נ' וּבְפֻרְע דְּבַנ"ד הָרִי אֲפֻשֶׁר לְבָרַר ע"י רּוֹפֵא בְּכָה"ג לַכ"ט חוֹשְׁשִׁין לְקוּלָא לְעִנְיָן שְׂיִהֵן מוֹכְרַח לְבָרַר כְּמִפְּנֵי בְּכַתְּנֻבוֹת דַּכ"ו דְּבִשְׁבִיל קוּל מוֹרִידִין עַד שְׂיִתְבָּרַר וְעֵי"ש בְּרַש"י וְתוֹס' שְׂכ' דְּנֵה דְקוּל ל"ח עוֹרְרִין אַפ"ה צָרִיכִין לְבָרַר וְע' שׁו"ת מַהֲרַש"ם ח"ב ס' כ"ד שְׂכ' דַּשׁו"ב שְׂאִינוּ רּוֹצֵה לְעַמּוּד עַל נְסִיוֹן יֵשׁ רֵאִי שְׂשֻׁכַח הַלְכוֹת שְׂחִיטָה וְהִבִּיא רֵאִי מְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם שְׂכ' גְּבֵי סוּטָה דָּאִם אִינְהָ רְנֻצִית לְבוֹא וְלְהַשְׁקוּתָהּ חֲשׁוּבָה כְּמוֹדִית שְׂנַטְמָאָה עֵי"ש א"כ ה"ה הֵכָא מְזָה גּוֹפָא שְׂצַד הַפְּלָה אִינָם רּוֹצִים לְבָרַר מוֹכַח שְׂהַקּוּל אֲמַת ע"כ הַדְּבָר בְּרוּר

דאם טוען מאוס עלי מפת זה דחשיב אמתלא מבנרת וממילא כ"ז שלא יברר צד הפלה
ע"ו רופא מןמחה שהקול שקר יוכל התחן לבעל הקשר אף כ"ז לענן פטור החרם וקנס
אכן לענן הוצאות פבר כ' בשו"ת שבות נעקב ח"ג סי' קי"ז דאף בחוזר ע"י אמתלא
מבנרת אפ"ה מחויב להתזיר לצד השני פל הוצאות פמה שיברר השני שהוציא הוצאות
הכרחים דאילו בהוציא דבר שאינו רגיל פטור ע' חו"מ סי' י"ד ובסי' קפ"ב בט"ז שם
ובסי' קפ"ג עיי"ש וסברתו דאונס ל"מ למיפטר מהוצאות וע' בפת"ש חו"מ סי' י"ד
שהאריך בזה ונהי דבנ"ד די"ל דחשיב כמו מום במקח י"ל דבכה"ג פטור אף מהוצאות
כמפנרש בח"מ סי' רל"ב דהולוכו למקום אחר בידיעת המוכר דצריך המוכר עוד לשלם
להלוקח שכר ההליכה אפ"ה בנ"ד דל"ח בכלל מום ברור ורק דהעליתי דחשיב עכ"פ
אמתלא מבנרת לענן שיהי' יוכל נטעון מאוס עלי אבל עכ"פ קשה להפסיד להשני
ההוצאות ונהי דחשוב בכלל ס' בחיוב מ"מ כיון דדמי להוציא על פיו שוב א"א להפסידו
ההוצאות זולת בטענה ברורה והדבר דומה להא דחו"מ סוסי' ל"ט ובסמ"ע שם גבי
הבטיחו להלוות לו ואם"פ חזר בו דחויב להתזיר לו שכר כתובת הסופר ועיי"ש בנה"מ
והבן ע"כ אם יברר צד הפלה ההוצאות ההכרחים יתחייב התחן לשלם ואז יהי' בידו
לבטל קשר ונפטר מהחרם ומן הקנס כנלע"ד בס"ד לדינא: א' ניקהל תרע"א ראדמישלא
יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' ע"ט להרב הה"ג חו"פ בנש"ק כקש"ת מ' מנשה
מארילס שליט"א האבד"ק ראפשיץ יצ"ו. בדבר שאלתו באשה אחת שהיתה טיקערין
במרחץ ונסעה משם על איזה ימים ונכנסה בת הבלן למרחץ לשמש בשמימוש הנ"ל
וכעת באה הטיקערין בחזרה ורצונה לחזור לעבודתה ובת הבלן אומרת שמאז ומקדם
היתה היא משמשת בשמימוש הלז ורק מחמת העדר הבריאות נתנה רשות להטיקערין
שתשמש בזה עד שתשיב לבריאותה ולכן רוצית כעת בת הבלן לחזור לזה השמימוש
והטיקערין אומרת כי בת הבלן מקלה לה השמימוש לחלוטין וחוי' לזה טוען הבלן כי
שמימוש זה מגיע לו ובידו ליתן זה השמימוש למי שירצה זה תנרף הטו"ת: א) הנה בגוף
הדבר זה פשוט דהשתמשות הלז לא שייך להבלן בעל המרחץ רק המנהג בכל ערי
ישראל שממנים ע"ז אשה פשרה ובקיא להשגיח על זה ובענינים כאלו הדבר תלוי
בראות עיני הרב והבד"צ דמתא ואם המה רואים כי יותר יוכשר שיהי' שמה אשה זרה
משגחת על הטבילה ולא בת הבלן אז פשיטא שרשות בידם ליתן המשרה הלז למי
שיוכשר יותר בעיניהם כי זה לא דמי לחזקת שו"ב או ש"ץ רק הוא כפועל בעלמא ואם
רואין שאינה מתנהגת פשוטה יכולין לסלקה אף תוך הזמן וכהא דאיתא ברמ"א סי'
תכ"א וע' שו"ת ד"ח יו"ד ח"ב מ"ש בזה ובאמת פדמות ראי' מתוס' יומא די"ב דכ'
דמסתברא דתלוי במלך ואחיו הפהנים עיי"ש אולם בגוף הדבר אי שייך בזה חזקה הרי
לא מצינו בשום מקום שיהי' זכר מזה אכן פבר כ' הח"ס בסו"ס"א ובסי' קי"ח דמי
שהחזק באיזה דבר והי' לו רינח מזה ואם"פ השני חוטרף ממנו דבר זה ועי"ז נדחה
הראשון לגמרי מרינח זה דהוי' בכלל גזל ונהי דמושיב אדם חנות בצד חנותו של חבירו
אפ"ה היכי דהראשון נדחה לגמרי מעסק זה אסור ונדמא להא דמרחיקין מצודות הדג
ובפרט דבמדי' דאומנתו בכה"ג גם במציאה שייך דין דעהמב"ח עיי"ש וע' שו"ת ד"ח חו"מ
ח"ב סי' מ"ה שכ' בשם הג' ישי"ע ז"ל דבכל דבר שהוא מחיית חבירו אסור להשיג גבול

אולם בני"ד שיש הכחשה שבת הבלן אומרת שנתנה לו רשות רק לזמן והטיקערין אומרת שחללוטין נתנה לה: ב) הנה נודע מ"ש בהג"ה חכמת שלמה דמידי דהווי רק תקנת רגמ"ה ליפא חיוב שבועה בהכחשה דל"ח בכלל כפירת ממון אולם בספר משמ"ש העלה דחזקת האורנדע דהוי ממון גמור שייך חיוב שבועה אבל בני"ד אין מבונרר אי שייך בזה ענין חזקה ואף דעכ"פ אסיר להשיג גבול על דבר שהוא מחזיקת חבירו אבל עכ"פ תו ל"ח בכלל כפירת ממון ואף א"נ דגם בזה שייך ענין חזקה ויש בזה חיוב שבועה מ"מ כ"ז אם האשה שהחזיקה עד עכשיו במשורה הלז היתה משמשת גם כעת ורק שבת הבלן היתה תובעת להחזיר לה השימוש הנ"ל מפני שמחלה לה השימוש רק לזמן אז הי מקום לומר דבת הבלן אינה נאמנת להוציא מחזקתה של הטיקערין וע' שו"ת מהרא"ל סי' ל"ה להג' מפלאצק ז"ל שכ' בענין שהטילו גורל על בתים ששכרו וטוען א' שהי' הגורל רק לזמן דלא מהימן להוציא את חבירו היושב בהבית משום דבסתמא אמרי' דהגורל הי' על עולם עיי"ש א"כ ה"ה הכא האשה המוחזקת היתה נאמנת שנתנה לה השימוש לחלוטין ורק שהיתה צריכה עכ"פ ליתן תק"כ אבל בני"ד דבת הבלן הוא כעת מוחזקת בשימוש הלז נהי די"ל דגם בת הבלן ל"ח מוחזקת דכל הרינח הוא מדבר שאין בו ממש מ"מ עכ"פ הטיקערין חשיבה תובעת ובת הבלן הוי נתבעת א"כ א"א להוציא ממנה בשבועה ואף דכ' בשו"ת מהרא"ל שם דבשכר חזקת חבירו אינו נאמן לומר שהי' ברצון חבירו ובספר משמ"ש בסי' רל"ז כ' דאף בשבועה לא מהימן מ"מ י"ל שאני התם דמחילה הוי טענה גרוע ונהרי קיי"ל דמחילה אינו נאמן רק במינו דפרעתי ע' חו"מ סי' פ"ב דלחד שיטה בטוען מחלת לי השטר המלנה גובה בלא שבועה וע' בחו"מ סי' פ"ז לענין טוען מחלת לי השבועה ועיי"ש בהג"ה אמ"ב א"כ שפיר בטוען מחלת לי החזקה הוי פאנו סהדי שמשקר אבל הכא דבת הבלן היתה משמשת מאז בזה וגם לפי דברי הטיקערין ניתן לה שימוש זה מיד בת הבלן א"כ שוב י"ל דבת הבלן נאמנת לומר שלא מחלה רק לזמן ולפ"ז שוב יש צד ספק לומר דבת הבלן א"צ אף ליטבע פינון שיש ס' אי שייך בזה חזקה וממילא א"נ דליכא בזה דין חזקה נהי דנימא דשייך בזה דין עהמב"ח דבמידי דאומנתו בכך גם במציאה שייך עהמב"ח אבל עכ"פ ליכא בזה חיוב שבועה ונדמי לכפירת מש"פ דפס"ק הנה"מ בסי' ר"ד דליכא בזה חיוב שבועה ובס' מחויב שבועה אין להשביע כמ"ש בש"ש סי' פ"ז סק"י וגם תפיסה ל"מ בס' מחויב שבועה כמ"ש בש"ש ובקצה"ח ונה"מ סי' פ"ז ומכ"ש להוציא בנדאי דא"א ע"י שבועה עכ"ז נלע"ד דיש להטיל קב"ח על בת הבלן אם באמת לא נתנה השימוש הלז להטיקערין לחלוטין כנלע"ד בס"ד לדניא: ב' נשא עת"ל ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' פ' לכבוד הרב הגאון המובהק פאר הדור המפורסי' וכו' כקש"ת מ' דובעריש הפהן ז"ל אבד"ק ראווא יצ"ו.

בדבר פלפולו על מ"ש המנ"ח מצנה י' ומצנה ל"א בקטן שלא הביא ב"ש בתחילת הלילה ואח"כ באמצע הלילה הביא ב"ש ואכל מצה קודם שהביא ב"ש דיצא במה שאכל בשעה שהי' מחויב מדרבנן שיהי' פטור לגמרי אף לענין שיהי' יוצא יד"ח המצנה מה"ת וחילו עפ"י שיטת הר' טובי' מווינא דיצא בקידוש מפלג המנחה מטעם דע"י שמחויב מדרבנן יצא יד"ח קידוש ד"ת וה"ה הכא וכן הביא הוכחה מקטן שהגדיל בין שני הפסחים דפסק הרמב"ם דאם עשה בראשון פטור מפ"ש אף דבראשון לא הי' מחויב רק מדרבנן וע"כ

דע"י שְׁמֹחֲנֵיב מְדַרְבְּנֵן וְצֵא ג"כ יד"ח הַמְצִינָה מֵה"ת וְעַל זֶה כ' כַּהֲדַר"ג דְּנִינְקָא מִי שְׁמֹנְזֶהָר
בְּלֵא תְּסוּר אֲזוּ י"ל דְּכִינֵן דְּמִחְנֵיב מְדַרְבְּנֵן וְיִשְׁנֵנוּ בְּלֵא תְּסוּר מְמִילָא חֲשִׁיב כְּמִחְנֵיב מֵה"ת
אַבְל קִטְוֵן דְּאִינוּ מְוִזְהָר בְּלֵא תְּסוּר בְּנוֹדָאֵי דְּאַצְלוּ ע"י חֵיב דְּרַבְּנֵן ל"ח כְּמִחְנֵיב מֵה"ת
עַכְתָּ"ד: א) הִנֵּה בְּאַמַּת כְּבָר הֶרְגִישׁ בְּדַבְּרֵי בְּשׁו"ת נוֹב"י בַּהֲג"ה לְבָנוּ הֲג' ו"ל בְּדַבְּר
הַסְתִּירָה מֵתוֹס' קִדְוִישֵׁין שְׂכ' דְּנָשִׁים מְבָרְכוֹת אַמְעַשְׂהוּז"ג וּרְאָל' מְסוּמָא דִּיּוּכַל לְבָרָה אָף
שְׁפִטוּר מְמִצּוֹת אוּלָם בְּתוֹס' מְגִילָה מְבֹאָר דְּסוּמָא מְדַרְבְּנֵן חֲזִיב בְּמִצּוֹת וּמְמִילָא לִיפָא
רֵאִי מְסוּמָא לְנָשִׁים וּכְבָר הֶרְגִישׁוּ בְּזֵה בְּתוֹס' ר"ה דל"ג אוּלָם הַנוֹב"י כ' לְהַעִיר דְּעִיקָר
הַטַּעַם דְּמְבָרְכִין אֲדַרְבְּנֵן הוּא רַק מְשׁוּם לֹא תְּסוּר וְכַמְפָּרֵשׁ בְּשִׁבְתָּ דכ"ג וּמְמִילָא בְּסוּמָא
דְּלִיתָא בְּלֵא תְּסוּר אַמְאֵי יוּכַל לְבָרָה וְאַפ"ה חֲזִינֵן דְּסוּמָא יוּכַל לְבָרָה אַעפ"י דְּפִטוּר וַא"כ
ה"ה בְּנָשִׁים עֵי"ש אוּלָם אַפְתִּי דְּבָרֵי הַתוֹס' בַּר"ה שָׁם צ"ב אָף בְּאַמַּת צְדָקוּ דְּבָרֵי הַתוֹס'
דְּכָבָר כ' בְּתוֹס' ר"ה שָׁם דְּאִין לְהַבִּיא רֵאִי מְהָא דְּקִטְוֵן יוּכַל לְבָרָה מְשׁוּם דְּקִטְוֵן אִינוּ מְוִזְהָר
בְּלֵא תְּשָׂא א"כ לִפ"ז מִמְנ"פ לִיפָא רֵאִי מְסוּמָא לְנָשִׁים דַּא"נ כְּשִׁיטַת הַפּמ"ג דְּסוּמָא חֲזִיב
בְּמִצּוֹת ל"ת א"כ יִשְׁנֵנוּ ג"כ בְּלֵא תְּסוּר וְשִׁפִּיר חֲזִיב לְבָרָה וַא"נ דְּפִטוּר גַּם מְמִצּוֹת ל"ת
א"כ אִינוּ מְוִזְהָר ג"כ בְּלֵא תְּשָׂא וְשׁוֹב לִיפָא אַצְלוּ אִיסוּר מִפְּח בְּרַכָּה שֵׁא"צ אַבְל נָשִׁים
דְּמְוִזְהָרוֹת בְּלֵא תְּשָׂא שִׁפִּיר י"ל דְּאַסוּרוֹת לְבָרָה אוּלָם לְשִׁי הַבְּשָׂמִים רֵאִישׁ דְּאַף
לְהַסּוּבְרִים דְּסוּמָא פִּטוּר גַּם מְמִצּוֹת ל"ת אַפ"ה בְּאוֹתָן מִצּוֹת שְׁגַם נְכָרֵי חֲזִיב בְּנוֹדָאֵי דְּגַם
סוּמָא חֲזִיב וַא"כ לְשִׁי הַמְלַמ"ל בְּהַלְכוֹת מְלָכִים דְּנְכָרֵי מְוִזְהָר עַל שְׁבוּעָה דְּהוּי בְּרַפְתָּ
הַשָּׁם וּמכ"ש דְּמְוִזְהָר עַל הַנְּפִרְתָּ ש"ש לְבַטְלָה וַא"כ לְשִׁיטָה זוּ דְּפִטוּר מְמִצּוֹת ל"ת א"כ
בְּנוֹדָאֵי דְּאִינוּ מְוִזְהָר בְּלֵא תְּסוּר וּבְלֵא תְּשָׂא מְוִזְהָר דְּנָא גְרַע מְנְכָרֵי וְאַפ"ה סוּמָא מְוִזְהָר
לְבָרָה וְע"כ דִּיכּוֹל לְהַכְנִיס א"ע לִידֵי חֵיב א"כ ה"ה בְּנָשִׁים וְנִשְׁמַע דַּא"נ דְּסוּמָא חֲזִיב
בְּלֵא תְּסוּר לֹא יֵהִי רֵאִי מְסוּמָא לְנָשִׁים אַבְל א"נ דְּסוּמָא פִּטוּר מְלֵא תְּסוּר וּבְנָא תְּשָׂא
בְּנוֹדָאֵי דְּחֲזִיב וְאַפ"ה מְוִזְהָר לְבָרָה שׁוֹב יֵהִי רֵאִי מְסוּמָא לְנָשִׁים יֵצָא דְּדַבְּרָה זֶה תְּלוּי
בְּמַחְלֻקְתָּ וּלִפ"ז י"ל בְּמָה שְׁהַשִּׁיג בְּשׁו"ת ח"צ בְּנוֹסְפוֹת עַל שִׁיטַת הַר"ת מְרִישׁ סִנְפָּה
גְּבִי הִילְגִי הַמְלִכָּה שְׁיִשְׁבָּה בְּסִנְפָּה פְּסוּלָה וְלֹא אָמְרוּ לָהּ חֲכָמִים דְּבָר וַא"נ דְּנָשִׁים מְוִזְהָרוֹת
לְבָרָה אַמְעַשְׂשֵׁהוּז"ג בְּנוֹדָאֵי דְּהִיטָה מְבָרְכָת וַא"כ אַמְאֵי לֹא אָמְרוּ לָהּ דְּבָר אַחֲרֵי שְׁיִשְׁבָּה
בְּסִנְפָּה פְּסוּלָה וְהִיטָה מְבָרְכָת בְּרַכָּה לְבַטְלָה וְע"כ נִשְׁמַע דְּנָשִׁים בְּלֵא"ה אַסוּרוֹת לְבָרָה
אַמְעַשְׂשֵׁהוּז"ג עֵי"ש וְכֵן הֶרְגִישׁ בַּהֲג"ה א סִנְפָּה דַּמ"ב בְּהָא דְּאַשָּׁה מְקַבְּלַת מִיַּד בְּנָה דְּנָשִׁים
אַסוּרוֹת לְבָרָה עֵי"ש וּלִפְמ"ש ז"א דְּכָבָר כְּתִבְתִּי דְּזֵה תְּלוּי בְּפִלוגְתָּא אִי סוּמָא פִּטוּר מְלֵא
תְּסוּר אוּ חֲזִיב בְּלֵא תְּסוּר וְנִמְצָא דִּישׁ בְּזֵה סְגִיּוֹת חֲלוּקוֹת יֵצָא דְּצְדָקוּ דְּבָרֵי כַּה"ג דְּגְבִי
קִטְוֵן שְׁאִינוּ מְוִזְהָר בְּלֵא תְּסוּר אַצְלוּ ל"ש לְוִמֵר דְּמִחְנֵיב מְדַרְבְּנֵן וְהִי כְּמִחְנֵיב מֵה"ת: ב)
אוּלָם יֵשׁ לְהַעִיר מְרַש"י בְּרַכּוֹת דַּמ"ח שְׁהַבִּיא שִׁיטַת כַּה"ג דְּמִי שְׁאַכַל כְּוִיטָא אִינוּ מוֹצִיא
לְמִי שְׁאַכַל כְּדִי שְׁבִיעָה וְרַש"י כ' דְּלַעוּלָם מְחֻיב מְדַרְבְּנֵן מוֹצִיא לַד"ת וְרַק קִטְוֵן אִינוּ
מוֹצִיא לְגְדוּל הוֹאִיל דְּקִטְוֵן ל"ח אָף בְּר חֵיב דְּרַבְּנֵן כִּינֵן דְּרַק אָבִיו מְחֻיב לְחַנּוּכוּ וְצ"ע
לְכַאוּרָה אַמְאֵי לֹא כ' רַש"י בְּפִשְׁטוֹת דְּבִשְׁלָמָא גְדוּל שְׁהוּא בְּר חֵיב מְדַרְבְּנֵן וְיִשְׁנֵנוּ בְּלֵא
תְּסוּר שִׁפִּיר חֲשִׁיב מְחֻיב מֵה"ת אַבְל קִטְוֵן דְּאִינוּ בְּלֵא תְּסוּר שִׁפִּיר ל"ח בְּר חֵיב מֵה"ת
וְנִשְׁמַע ע"כ דְּרַש"י ו"ל לִית לִי סְבָרָא זוּ וּלְכָה נְדַחַק רַש"י לְפָרֵשׁ דְּקִטְוֵן ל"ח אָף בְּר חֵיב
מְדַרְבְּנֵן וְנִשְׁמַע מְדַבְּרֵי רַש"י ו"ל דְּלֵא כְּסָבְרַת כַּה"ג.

אולם באמת מדברי רש"י הג"ל נשמע ג"כ דלא פסברת המנ"ח והסברא י"ל דדוקא בקידוש מפלג המנחה עכ"פ הוי בר חיוב מדרבנן ואח"כ יהי מגיע זמן חיוב ד"ת ונודע דמחוסר זמן ל"ח דשלב"ל משום דזמן ממילא קאתי א"כ שפיר י"ל דבכה"ג ע"י החיוב דרבנן יוצא ג"כ יד"ח המצנה מה"ת וכה"ג מצינו בש"ס גיטין דפ"ה דחויז מקדושי קטן הוי שליחות יש לו זכיה עכ"פ מדרבנן וכן מצינו בש"ס גיטין דפ"ה דחויז מקדושי קטן הוי שיור דחשיב בר הניה וכה"ג כ' בתוס' גיטין דכ"ג דקטן חשיב בר פרייתות הואיל דלכשיגדיל והי' בר פרייתות עיי"ש אבל בנידון דהמנ"ח בקטן כ"ז שלא הביא ב"ש לשי' רש"י הג"ל דל"ח אף בר חיוב מדרבנן ורק דאביו מחויב לתנכו בכה"ג שפיר י"ל דחשיב כעשה מצנה בשעת פטור דאינו פוטרו אשעת חיוב וכהא דמבואר בר"ה דכ"ח בכפאו לאכול מצה ובטו"א שם וז"ב ודו"ק: ג) עוד ראיתי לכה"ג שהביא דברי הלח"מ בהחומר דחמץ על טבל ל"ח פולל והעיר כת"ה דאם אפאו קוה"פ חשוב פולל פשקדש היום והביא ג"כ דברי שו"ת רעק"א סו' ס"ה שכ' פן דבכה"ג חשוב פולל אולם כ' כת"ה דעיקר הא דמועיל אפיה קוה"פ ול"ח בכלל מצה ישנה הוא רק משום דזמן ממילא קאתי וכ"ז היכי דאם יהי נאפה בליל פסח ג"כ יהי יכול לצאת בו יד"ח המצנה אז שפיר גם בנאפה קוה"פ מהני לצאת בו יד"ח המצנה משום דזמן ממילא קאתי אבל הכא במצה של טבל דאם יהי נאפה בליל פסח ויתחמץ אז הרי לא יהי יכול לצאת בו יד"ח המצנה פנין דאז ל"ח עוד בגדר פולל פנין דשאר החמוצים כבר נאסרו משקידש היום וא"כ במצה של טבל אף בנאפה קוה"פ נהי דאז חשיב פולל פשקידש היום מ"מ א"א לצאת בו יד"ח המצנה הואיל דנאפה קוה"פ וחשיב מצה ישנה וחשיב בכלל תעשה ולא מן העשוי עכת"ד כה"ג באמת לכבי לא כן ידמה דאף אי יהיבנא לי' לכה"ג דבכה"ג ל"מ בנאפה קודם לפסח אבל עכ"פ זה ברור בעיני דעכ"פ בע"פ בזמן שחיתת הפסח אז בנודאי מועיל האפיה וא"צ לבוא אז לטעם דזמן ממילא קאתי והרי מצינו לענין סנפה דרק קודם ל' בעי בפירוש לשמה או לחדש בה דבר אבל בתוך ל' סתמא לשמה קאי וע' במנ"ח מצנה י' מ"ש לפלפל לענין מצה ישנה וא"כ בע"פ אחר זמן שחיתת הפסח בנודאי דאז חשיב ג"כ זמן אפית המצה וא"ל לומר בזה משום דממילא הזמן קאתי רק דבאמת בער"פ אחר תצות כבר חשיב זמן אפית המצה וראני' לזה מדחזינן דבפסח שחל בשבת אופין המצות מער"פ ועכצ"ל דכיון דאסור לאפות בשבת שפיר חשיב זמנו מער"ש וכמ"ש כה"ג בתוס' מנחות דנ"א ודצ"ה וממילא לפ"ז נשמע דבער"פ אחר שחיתת הפסח שפיר חשוב זמנו וא"כ תיקשי בהא דפסק הרמב"ם בסתם דא"י במצה של טבל ולשי' הלח"מ הטעם משום דחמץ טל טבל ל"ח פולל ותיקשי עכ"פ בפסח שחל בשבת דאז הרי אופין מער"ש ובכה"ג דאסור לאפות בשבת בנודאי דבער"ש חשיב זמנו אף בלי הסברא דזמן ממילא קאתו וא"כ בכה"ג דאופין קוה"פ שוב חשוב פולל פשקידש היום ושוב הו"ל להרמב"ם ז"ל לחלק דפסח שחל בשבת דאז אופין המצה מער"פ ואז הוי פולל שפיר יוצאין במצה של טבל ומדחזינן דהרמב"ם אינו מחלק בכך עכצ"ל דכוננת הש"ס בפסחים שם דנקט מי שאסורו משום בל תאכל חמץ הפנונה שבשעה שחל המ"ע דבערב תאכלו מצות אז בעי אם יהי נתחמץ שיהי' יוכל לחול האיסור חמץ וא"כ ל"מ פלל מה שאפאה קוה"פ אף דאז י"ל דהוי פולל פנין דבשעה שקדש היום נאסרו שאר החמוצים אפ"ה ל"מ פנין דגזה"כ דבעי שיהי' יכול לחול האיסור חמץ באם יתחמץ בליל פסח

בְּשִׁעָה שְׁחַל הַמַּ"ע דְּבַעֲרָב תֹּאכְלוּ מִצּוֹת וּבִכְה"ג שְׁנִתְחַמֵּץ בְּלֵיל פֶּסַח הָרִי ל"ח כּוֹלֵל פִּינּוֹן
דְּשָׂאָר הַחֲמוּצִים כְּכָר נֶאֱסְרוּ מִשְׁקִידֵשׁ הַיּוֹם וְשִׁפִּיר א"י בְּמִצְהָה שֶׁל טֶבֶל בְּכָל עֲנֻנּוֹ בֵּין
בַּחֵל בְּחֵיל בֵּין בְּשִׁפְתַּי וְצָדְקוֹ דְּבָרֵי הַלַּח"מ דְּחֲמִץ עַל טֶבֶל לֹא יוּכַל לְחַוֵּל מִשּׁוּם כּוֹלֵל
וְאִזְדָּא דְּבָרֵי כַה"ג וּז"ב וְדו"ק: ד) אוּלָם בְּגוּף סְבֵרַת הַלַּח"מ דְּחֲמִץ עַל טֶבֶל ל"ח כּוֹלֵל
כְּכָר הַעִירוֹתֵי בַמֶּק"א דַּא"כ אֲמַאי נִדְחַק הַש"ס לְאוּקְמָה הַבְּרִייתָא דְקִתְנֵי דַא"י בְּמִצְהָה שֶׁל
טֶבֶל דְּנֻקָּא כַר"ש הָרִי פִינּוֹן דַּל"ח כּוֹלֵל גַּם לְדִידָן לֹא יִכּוֹל הָאִיסוּר חֲמִץ לְחַוֵּל אִף בְּאֲמַת
י"ל דְּבִאֲמַת גַּם הֶרְמֵב"ם פֶּסֶק פְּהֵי בְּרִייתָא וּלְשִׁי הַלַּח"מ הַטַּעַם דְּחֲמִץ עַל טֶבֶל ל"ח
כּוֹלֵל אִף כְּכָר הַעִירוֹ דְּחֲמִץ חֲשִׁיב מוֹסִיף מִפְּחַ ב"י וְרַק שֶׁכ' דְּהַש"ס דְּקִי לַר"ש נִיחָא
הוּאִיל דְּלַחַד שְׁיִטָּה בְּתוֹס' פְּרִיתוֹת דַּכ"ג ר"ש אִף מוֹסִיף ל"ל וּבַפֶּרֶט דְּכְבֵר הָעוֹר הַמְנַח
דִּי"ל דְּבִטְבֵּל שְׁנִתְחַמֵּץ לִיכָּא ב"י דַּל"ח לָהּ וּכְהָא דַא"י בְּאֲתָרוּג שֶׁל טֶבֶל וְנִהֵי דַכ' הַמְנַח
דִּי"ל פִּינּוֹן דְּטֶבֶל מוֹתֵר בְּהִנָּאָה שׁוּב חָשׁוּב עַכ"פ בְּכָלֵל גּוּל"מ מ"מ כְּכָר הַבֵּאתֵי בַמֶּק"א
דְּבָרֵי הִירוּשָׁלַיִם דְּבִקְדָשִׁים שִׁקַּע"א לִיכָּא ב"י אִף לְרַבֵּנּוּ וְכוֹנֵנַת הַדְּבָרִים בְּיִאֲרֵתִי
דְּבִשְׁלָמָא בְּיִשְׂרָאֵל שִׁקַּע"א עַל חֲמִצּוֹ שֶׁל עַכּו"ם שִׁפִּיר עוֹבֵר פִּינּוֹן דְּנִכְרֵי אִין לוֹ קִנְיָן עֲצוּם
בְּשׁוּם דְּכָר וּכְמ"ש הֶרְשֵׁב"א רִישׁ פְּתוּבוֹת דְּנִכְרֵי ל"ל חֲזַק"מ שִׁפִּיר הִישְׁרָאֵל עוֹבֵר בְּב"י
אִף ע"י זְכוּת אַחֲרִיּוֹת אֲבָל הֶקְדָּשׁ דְּחָשׁוּב מְמוֹן גְּמוּר שֶׁל הֶהָקְדָּשׁ בַּכַּה"ג פִּינּוֹן דְּהֶהָקְדָּשׁ
יֵשׁ לוֹ זְכוּת גְּמוּר בְּהַחֲמִץ שִׁפִּיר אִין הִישְׁרָאֵל עוֹבֵר ע"י זְכוּת שֶׁל אַחֲרִיּוֹת דְּזְכוּתוֹ חֲשִׁיב
טֶפֶל לְגַבֵּי זְכוּת הֶהָקְדָּשׁ וּכְמ"ש כַה"ג בְּתוֹס' זְבָחִים ד"ו וְיִוְמָא ד"נ דְּבִטְלַת זְכוּת שְׂאָר
הַפְּהָגִים לְגַבֵּי זְכוּתוֹ שֶׁל כַה"ג וַא"כ ה"ה הֵקָא דְּבִאֲמַת הַדְּכָר הוּא שְׁלוֹ וְרַק דְּאֲמַרֵי דַּל"ח
שְׁלוֹ בְּשִׁבִיל חֲלָקוֹ שֶׁל פֶּהֶן וַא"כ אִיף אֲפֹשֶׁר לוֹמַר דִּיעֲבֹר מִפְּחַ גּוּל"מ ז"א דְּכִינּוֹן
דְּהִנְחַלְטֵנוּ דַּל"ח שְׁלוֹ רַק שֶׁל הַפְּהָן א"כ בְּטַל זְכוּתוֹ מִפְּחַ גּוּל"מ לְגַבֵּי זְכוּתוֹ שֶׁל הַפְּהָן
וְשִׁפִּיר אִינוּ עוֹבֵר בְּב"י וְשׁוּב ל"ח מוֹסִיף אוּלָם לְשִׁי הֶרְמֵב"ן ז"ל דִּיּוֹצְאִין בְּאֲתָרוּג שֶׁל
טֶבֶל מִשּׁוּם דִּיּוּכַל לְהַפְרִישׁ עֲלָיו מִמֶּק"א וְשׁוּב יֵשׁ ב"י וְאֲכַתֵּי י"ל דְּחָשׁוּב מוֹסִיף.

וְהִנֵּה מְפֻרָשׁ בַּש"ס פֶּסְחִים דַּל"ג דַּל"מ הַפְּרָשָׁה מְטֶבֶל שְׁנִתְחַמֵּץ מִשּׁוּם דַּל"ח שִׁי"נ וַא"כ
י"ל הֵקָא שְׁנִתְחַמֵּץ ל"מ הַפְּרָשָׁה מִמֶּק"א פִּינּוֹן דְּנִהֵי דַע"י הַהַפְּרָשָׁה יִפְקַע הָאִיסוּר טֶבֶל
מ"מ הָרִי יְחַוֵּל הָאִיסוּר חֲמִץ וְשׁוּב לֹא יִהִי שִׁי"נ וְכִינּוֹן דְּלֹא יוֹעִיל הַפְּרָשָׁה שׁוּב לִיכָּא ב"י
אוּלָם לְשִׁי הַר"ש פ"ג מְתָרוּמוֹת דַּל"ר"ש א"צ שִׁי"נ רַק בַּת"ג וַא"כ הֵקָא הָרִי מְבֹנָאָר
בְּבְרִייתָא דַּאִף בְּכְבֵר הַנּוֹפְרֵשׁ ת"ג ג"כ אִינוּ יוֹצֵא וְלָכֵן פְּרִיף הַש"ס שִׁפִּיר דַּל"ר"ש אֲמַאי
אִינוּ יוֹצֵא הָרִי חָשׁוּב מוֹסִיף מִפְּחַ ב"י וְל"ש לוֹמַר דְּלִיכָּא ב"י בְּטֶבֶל מִשּׁוּם דַּל"ח לָהּ ז"א
דְּהָא יוּכַל לְהַפְרִישׁ מִמֶּק"א פִּינּוֹן דַּל"ר"ש בְּשָׂאָר מַעֲשָׂרוֹת א"צ שִׁי"נ וְעַל זֶה מְשַׁנֵּי הַש"ס
שִׁפִּיר פִּינּוֹן דְּקִי לַר"ש וְר"ש לְשִׁיטְתוֹ הָרִי גַם מוֹסִיף ל"ל וְרִאֲגִי מְהֵאֲנָכֵל גְּבִילָה בִּיּוּהַכ"פ
פְּטוּר וּלְשִׁי הַשֶּׁאֲג"א חָשׁוּב מוֹסִיף וְלְדִידָן שׁוּב י"ל דַּא"י בְּמִצְהָה שֶׁל טֶבֶל מִתְרֵי טַעֲמֵי
דְּכוֹלֵל ל"ח וְכִסְבֵּרַת הַלַּח"מ וְרַק דְּאֲכַתֵּי הִי מְקוּם לוֹמַר דִּיחַוֵּל אִיסוּר חֲמִץ מִפְּחַ מוֹסִיף
ע"י ב"י אִף בְּאֲמַת גַּם זֶה אִינוּ פִּינּוֹן דְּלִידָן גַּם בְּשָׂאָר מַעֲשָׂרוֹת בְּעֵי שִׁי"נ וְשׁוּב ל"מ
הַהַפְּרָשָׁה וְשׁוּב ל"ח לָהּ וְשׁוּב לִיכָּא ב"י וַא"כ לַפ"ז אֲדַרְבֵּה לְדִידָן בְּנוֹדָאֵי נִיחָא הָא דַּא"י
בְּמִצְהָה שֶׁל טֶבֶל רַק עֵיקַר ס"ד דְּהַש"ס דִּיחַוֵּל אִיסוּר חֲמִץ הִי רַק לַר"ש דַּס"ל דְּבִשְׂאָר
מַעֲשָׂרוֹת א"צ שִׁי"נ וְשׁוּב חֲמִץ הִי חֲשִׁיב מוֹסִיף מִפְּחַ ב"י לְכַף מוֹכְרַח הַש"ס לְאוּקְמָה
כַר"ש וְהַפְּנוּנָה דְּגַם מוֹסִיף ל"ל אֲבָל לְדִידָן בְּנוֹדָאֵי נִיחָא מִשּׁוּם דַּל"ח כּוֹלֵל וְלֹא מוֹסִיף
וּמִיּוֹשֵׁב הַפֶּל בַּס"ד וְדו"ק: ה) וְהִנֵּה כַה"ג פֶּלְפֵל לִיִּישֵׁב דְּבָרֵי הֶרְמֵב"ם שֶׁכ' דְּהָא דְּחֲמִץ

אסור בהנאה הוא מלא ואכל ותמהו עליו הא הרמב"ם פסק כר"א לענ"ד י"ל דבאמת
כבר נודע דברי הירושלמי בהא דפריה לר"א ונהרי חדש ומשני התם שאני דיש היתר
לאיסורו והפנונה דלא ילפינו מנבילה רק איסור חפצא כמו נבילה אבל בדבר שיש הותר
לאיסורו ותלוי בזמן חשיב רק איסור גברא ולא דמי לנבילה והנה איסור חמץ אי חשוב
איסור חפצא או איסור גברא י"ל דתלוי בפלוגתא דכבר כ' בתוס' קידושין דכ"ט דמה"ט
מילה ל"ח מעשהז"ג לפי שמיום ח' אין לו הפסק ונשמע דגם בדבר שלא הי' נוהג עד
לזמן ידוע ורק שמאותו זמן ואילך עוד לא נפסק לא מיקרי בכלל תלוי בזמן ולפ"ז י"ל
דלמ"ד חמץ שעה"פ אסור מה"ת חשוב כאינו תלוי בזמן ושוב הוי כאיסור חפצא ושפיר
אפשר לדמותו לנבילה ושפיר יש ללמוד איסור הנאה בחמץ מלא תאכל הואיל דגילתה
רחמנא בנבילה דשרי בהנאה מפלל דבעלמא לא תאכל איסור הנאה במשמע אבל
הרמב"ם לשיטתו דפסק לאחר זמנו כר"ש דחמץ אחה"פ מותר מה"ת ושוב ל"ח רק
איסור התלוי בזמן ול"ח טפי מאיסור גברא ושוב לא דמו לנבילה ושפיר נהי דפסק
בר"א דל"ת איסור"נ במשמע אפ"ה א"א לומר דהאיסור הנאה בחמץ מלא תאכל הואיל
דלדידנא חמץ ל"ח רק איסור גברא א"א לדמותו לנבילה ושפיר בעי קרא מיוחד לאיסור
הנאה בחמץ וז"ב: ו) באופן אחר י"ל שיטת הרמב"ם הנ"ל וגם עפ"י דברי ירושלמי
הנ"ל דנא ילפינו מנבילה רק באיסור חפצא אבל במידי דיש היתר לאיסורו דל"ח רק
איסור גברא לא ילפינו מנבילה וא כ לכאורה תיקשי לדין דקיי"ל דחמץ שעה"פ מותר
א"כ ל"ח רק איסור גברא ושוב איך אפשר ללמוד מנבילה אף באמת כ' המפורשים דרק
א"נ דחמץ של נכרי ג"כ אסור בהנאה וחיזינו דגם בחמץ של.

עפ"ם דלא הקפידה התורה עליו שיהי' מבוזר מן העולם ואפ"ה אסור בהנאה וע"כ
דהתיעוב אינו מונח על החפץ ול"ח רק איסור גברא אבל למ"ד חמץ של נכרי מותר
בהנאה ע"כ הטעם דרחמנא לא אסרה רק חמץ פזו שהקפידה התורה עליו שיהי' מבוזר
מן העולם א"כ ט"כ דחמץ של ישראל חשיב בכלל חפץ מתועב והנה מפורש בירושלמי
פלוגתא אי חמץ של נכרי אסור בהנאה וכ' המפורשים דד' יוחנן דס"ל חמץ בנו"ט סובר
ג"כ דחמץ של נכרי מותר בהנאה א"כ י"ל דסוגיא דידן קאי לר"י דסובר חמץ של נכרי
מותר בהנאה וע"כ דסובר דחמץ חשוב איסור חפצא ושפיר אפשר ללמוד מנבילה ושפיר
קאמר הש"ס דיש ללמוד איסור הנאה בחמץ מלא תאכל אבל הרמב"ם ז"ל דפסק חמץ
של נכרי אסור בהנאה ושוב חמץ ל"ח רק איסור גברא ושוב א"א ללמוד מנבילה ולכך
יליף לה מלא יאכל וז"ב בס"ד ודו"ק עוד העיר כהדר"ג לענן נ"ח דבחול דהחשש משום
שמא יפגע אז אף באין נו שמן אחר אסור להדליק ובשבת דהחשש שמא תכבה ולא
יוכל להדליק אז באין לו שמן אחר מותר להדליק והביא דברי השא"ג א שדחה דברי
הר"י ריש ברכות דבליכא חשש איסור בקו"ע לא מבטלין מצוה עכת"ד לפלא שלא
הביא מדברי הפנ"י שבת דכ"א שכ' דבחול באין לו שמן אחר מותר להדליק משום דא"א
להניח את הנודאי ולתפוס את הספק עיי"ש: ז) עוד ראיתי לכה"ג שהעיר בהא דכ' בתוס'
ביצה די"ז דאף א"נ דאין קמחו נאסר אפ"ה בעי הקנאה הקמח וכ' ב"ר"ן הטעם משום
דאל"כ י"ל שלים של אדם פמותו והעיר בשעה"מ דהא י"ל אשד"ע וכ' דכיון דהשליח
לאו בר חיובא אף דלר' סמא גם בשליח לאו בר חיובא אמרי' אשד"ע מ"מ כ"ז באיסור
ד"ת אבל באיסור דרבנן לכ"ע ישלד"ע היכי דשליח לאו בר חיובא עיי"ש בפ"ה מיו"ט

הלקה ט' וכהדר"ג כ' די"ל דחשיב בר חיובא נהי דעכשיו השליח מותר לבשל מ"מ חשיב
בר חיובא פ"ן דעכ"פ מןזקרה שלא לבשל בלי ע"ת ונהביא ראי' מהא דטבח עיי"ש דחייב
המשלח מגזה"כ דבטביחה אמרי' ישלד"ע והשתא אי הי' בעי דוקא שיהי' השליח עכשיו
בר חיובא א"כ למ"ל קרא לחייבו בטביחה משום דישלד"ע הרי בלא"ה אף א"נ
דאשלד"ע אפ"ה חייב משום דהשליח חשוב לאו בר חיובא פ"ן דהוא לא גנב וע"כ
נשמע דלא בעי דוקא שיהי' עכשיו השליח בר חיובא רק פ"ן דאילו הי' השליח גנב הי'
בר חיובא לכה גם עכשיו חשיב שליח בר חיובא ושוב הי' אמרי' אשלד"ע ולכה מןכרח
הש"ס לומר דגזה"כ דבטביחה אמרי' ישלד"ע וה"ה ה"ה עכ"ת ד"כ"ה"ג: ח) לפלא על
כה"ג שלא הרגיש שפבר קדמו בכל זה בשו"ת נובי"ק חאה"ע סו' ע"ה בסוף התשובה
אולם בטעה"מ פ"ה מגניבה כ' דזה תלוי בפלוגתא דלשי' התוס' ב"מ ד"י דבכהן שאמר
לכהן חשוב בר חיובא פ"ן דאם הי' מקדשה לעצמו הי' מייחייב שפיר נשמע דלא בעי
דוקא שיהי' עכשיו בר חיובא אבל לשי' הריטב"א קידושין דמ"ב דאפ"י בכהן שאמר
לכהן נמי ל"ח בר חיובא פ"ן דהשתא מיהו אינו עושה איסור וע' במלמ"ל ת"ה ממלנה
ולנה מ"ש בזה לענין ריבית עיי"ש א"כ לשי' הריטב"א צדקו דברי השעה"מ וז"ב
אף בגוף הדבר י"ל לשי' הפמ"ג בפ"כ דרבינא סובר כשיטת האמונת שמואל דבמדי
שאין הנותן מןזקרה עליו ל"ש לפ"ע ור' סמא סובר להיפוך ולפ"ז י"ל דכמו בנזיר אסור
להושיט פוס יין אף דהמושיט אינו נזיר משום שיוכל לקבל נזירות על עצמו א"כ ה"ה
ה"ה פ"ן דאם הי' עירובו נאכל והי' אסור לבשל א"כ עכ"פ שייך אצלו ענין לפ"ע ושוב
י"ל דגם לרבינא שייך לומר בה אשלד"ע אף לשי' התוס' ב"מ ד"י דמשום לפ"ע ל"ח
שליח בר חיובא אנדא דברינו אף בגוף הדבר אי בטביחה הטעם דחייב המשלח הוא
משום דישלד"ע לא כן דעת מהרי"ט עיי"ש שכ' דהתם אין הטעם משום דישלד"ע והרא"י
דהתם אף בשחטו עיי' קטן ג"כ חייב ורק התם הטעם מטעם פושט ואין חילוק בין פשט
בעצמו בין בעשה הפשיעה עיי' אחרים משום דשמירתו עליו וע' בקצה"ח סי' רצ"ב מ"ש
בזה וז"ב: ט) והנה ראיתי לכה"ג שתמה ט"ד הבי"מ שכ' דבשבת ל"ש שליחות מדברי
הר"ן הנ"ל דמוכח דגם ביו"ט שייך שליחות הנה באמת בישי"ע סי' תקכ"ז העור ע"ד
הר"ן הנ"ל מכח סברא זו די"ל דבשבת ל"ש שליחות משום דהגוף שובת אף בגוף הדבר
וי"ל דלפי"מ דאיתא בש"ס ביצה דט"ו דרבא סובר דטעם דע"ת משום פדי שיברור
ור"א קאמר משום גזירה שפא יאפה מיו"ט לחול א"כ וי"ל דאי הטעם רק משום גזירה
שפא יאפה מיו"ט לחול א"כ י"ל פ"ן דבאמת בשבת ל"ש שליחות א"כ אף אם יאפה
עיי' אחר לצורך חול מ"מ לא יהי' המשלח חייב מכח שליחות פ"ן דבשבת ל"ש שליחות
ושוב ל"ש לגזור הואיל דאף אם יאפה עיי' אחר ג"כ לא והי' חיוב ושוב בכה"ג ל"ש
הגזירה אבל אי הטעם משום פדי שיברור יש לאסור גם עיי"ש דעכ"פ פ"ן שמשל
בשביל זה שלא הניח ע"ת אפתי שייך החשש ונפיר י"ל דבאמת גם הר"ן מודה
דבמלאכת שבת ל"ש לחייב מכח שליחות ורק דקאי לטעמו של רבא דהוי מכח פדי
שיברור ולטעם זה גם עיי"ש יש לאסור אולם ראיתי בהג"ה אמ"ב או"ח סי' רס"ב שכ'
דהיכי דהוי משום גזירה אף עיי"ש יש לאסור וזה היפוך דברינו הנ"ל והרבה יש לדבר
בזה ולחכם כמי"ב יספיק הקיצור: בעה"ח ג' משפטים תרל"ה פה"ק בולגריני יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' פ"א להרב הה"ג וכו' כש"ת מ' ליבוש הורוויץ ו"ל מוצד"ק לאנציט יצ"ו. בדבר שאלתו באיש ואשה שדרו יחד ומצאו דם על חלוק ש'לו וגם על הסדין ורצה מורה א' לומר עפמ"ש הפמ"א דבחלוק ש'לו לא גזרו דין פתמים וכינון דבחלוק ש'לו לא גזרו ותולין דמעלמא אתי ממילא יש לתלות גם הנמצא על הסדין מעלמא וכהא דמצינו בש"ע סו' ק"צ דתולין תחתון בעליון וכת"ה דחה דבריו דבש'למא ה'תם למעלה מתגור הטעם דתולין מעלמא ושפיר גם התחתון טהור דכינון דמנכרחים לומר דעברה בשוק של טפחים שפיר גם התחתון טהור אבל הכא מה דלא גזרו בחלק ש'לו אין הטעם משום דתולין מעלמא ורק הטעם דכינון ש'לא בהרגשה אף אם היא מגופה טהורה מה"ת ורק בשאר פתם עכ"פ החמירו חז"ל לטמא אף ש'לא בהרגשה ובחלוק ש'לו חז"ל לא גזרו והעמידו על ד"ת דש'לא בהרגשה טהורה וממילא על פתם הנמצא בסדין שוב י"ל דטמאה עכת"ד כת"ה:א) הנה בגוף מ"ש כת"ה דהא דכתם טהור מה"ת אין הטעם משום דתולין מעלמא רק דגזה"כ פינו דהיא ש'לא בהרגשה אף אם היא מגופה אפ"ה טהורה מה"ת באמת זה תלוי במחלוקת הראשונים ובאמת נסתפק בזה בשו"ת מהרמ"ל אי הא דבעי הרגשה שני גזה"כ והינו דאף אם היא בנודאי מגופה אפ"ה טהורה משום דהוי ש'לא בהרגשה או דנימא דאם הי' יודעין ש'לא מגופה היתה טמאה אף בלי הרגשה ורק הא דטהורה בלא הרגשה הטעם משום דיש לתלות מעלמא והתורה לא טומאה על הספק עיי"ש והס"ט הוכיח דבזה פליגי רש"י ותוס' עם הרמב"ם דרש"י ותוס' ס"ל דבנודאי מגופה טמא אף בלי הרגשה והא דבעי הרגשה הוי רק משום דבלא"ה תולין מעלמא אבל לשי' הרמב"ם באמת בכל הפתמים מחזיקין ש'לא מגופה ואפ"ה טהורה מה"ת פינו דלא הרגשה עיי"ש וי"ל הסברא דכבר תמהו על הרמב"ם שפסק ס' מה"ת לקולא מהא דהוצרכה רחמנא להתיר ס' ממזר ותירצו דהתם בעי קרא להתיר אף בתרתי דסתי ע' במהרי"ט ובש"ש מ"ש בזה א"כ י"ל דרש"י ותוס' לשיטתם דס' מה"ת לחומרא בכ"מ א"כ שפיר י"ל דבאמת אם הי' יודעין ש'לא מגופה היתה טמא אף ש'לא בהרגשה ורק דגילתה התורה עד שתרגיש פדי לידע דבספק נזול לקולא ולתלות מעלמא דאי לא גילתה התורה מספיקא הוי מחמירין כמו בכ"מ אבל הרמב"ם לשיטתו דס' מה"ת לקולא בכ"מ א"א לומר (דהא דגילתה התורה עד שתרגיש פדי להוציא מספק איסור ז"א דלשיטתו א"צ קרא לזה דהרי אף בלי גילוי דקרא ג"כ לא היתה אסורה מספק פינו דס' מה"ת לקולא ועכ"ל לשיטתו דהקרא בא לגלות דגם אם היא נודאי מגופה אפ"ה גזה"כ דטהורה ש'לא בהרגשה וז"ב: ב) ובזה י"ל בהא דפליגי הפוסקים אי הרגשה הוי דוקא בפתיחת פי המקור או דסגי בהרגשת זיבת דבר לח ועפ"ז י"ל דזה תלוי במחלוקת רש"י ותוס' עה הרמב"ם הנ"ל דלשי' רש"י ותוס' דבנודאי מגופה טמאה אף בלי הרגשה ורק דבעי הרגשה משום דבלא"ה תולין מעלמא א"כ י"ל דאם יש עכ"פ הרגשת זיבת דבר לח א"כ עכ"פ איכא הוכחה ש'לא מגופה שוב טמאה מה"ת אבל לשי' הרמב"ם דתמיד מחזיקין ש'לא מגופה ואפ"ה גזה"כ דבעי הרגשה שוב י"ל דהתורה הקפידה דוקא על הרגשת פתיחת פי המקור ונהי דכ' בשו"ת ח"ס בהא דלשי' התה"ד ארגשה ובדקה ולא מצאה טמאה הוי דוקא בהרגשה פתיחת פי המקור ולא בהרגשה זיבת דבר לח לפי שזה אינו מורה על דם מ"מ י"ל כ"ז בלא מצאה כלל אבל במצאה דם ורק שיש ס' ש'לא מעלמא לזה שוב מועיל עכ"פ הרגשת זיבת דבר לח למשוי עכ"פ לספק הרגיל

שָׁבָא מְגוּפָה וְשִׁפְיָר לְשִׁי רִשׁ"י וְתוֹס' בְּנוּדָאֵי בָּא מְגוּפָם טְמֵאָה מֵה"ת אַף בְּלִי הֶרְגָּשָׁה
וּז"ב וּבְאֵמֶת לִפ"ז י"ל בְּהָא דְמִפְנֵי בְּנֵדָה דְט"ו דְלָמ"ד נִוְסַת ד"ת בְּלֵא בְּדָקָה בְּשַׁעַת
נִוְסַת אִפִּי בְּדָקָה אַח"כּ וּמְצָאָה טְהוּרָה טְמֵאָה וְלָמ"ד נִוְסַת דְרַבְּנָן וְנִקְא בְּדָקָה וּמְצָאָה
טְמֵאָה טְמֵאָה וּכְבָר כ' הַנוּב"י בְּטַעַם דְמ"ד נִוְסַת דְרַבְּנָן אַף דְחִזְקַת ג"פ חֲשִׁיב חִזְקָה אַפ"ה
מֵה"ת חִזְקַת טְהָרָה עֲדִיפָא, וְהִנֵּה כְּבָר כ' הַמְהַרִּי"ט וְהַנוּב"י דְהִיכִי דְנוּלֵד רִיעוּתָא
בְּחִזְדָּמַע"ק אֲזִלְיָנָן בְּתַר חִזְקָה דְהִשְׁתָּא וְחִילָם מֵתוֹס' פְּסָחִים דְצ"א, וְא"ר בְּשַׁעַת נִוְסַת
עַכ"פּ נִוּלֵד רִיעוּתָא בְּהַחֲזָקַת טְהָרָה אִפִּי מֵה"ת ע"ו חִזְקַת ג"פ וְשׁוּב שִׁפְיָר פְּשִׁבְדָּקָה
אַח"כּ וּמְצָאָה טְמֵאָה טְמֵאָה מְשַׁעָה רֵאשׁוּנָה הוּאִיל דְבַכָּה"ג דְנוּלֵד רִיעוּתָא בְּהַחֲזָקַת טְהָרָה
שׁוּב אֲזִלְיָנָן בְּתַר חִזְקָה דְהִשְׁתָּא אַף לְכֹארוּהָ הַעִירוּ הַמְפֻנְרָשִׁים עַל ש"ס הַנְּ"ל הִיכִי מִיִּירִי
אִי בְּאַרְגָּשָׁה בְּלֵא"ה טְמֵאָה אַף בְּלֵא מְצָאָה דָּם וְכִשְׁיִטַת הַתְּה"ד וְאִי דְלֵא אַרְגָּשָׁה א"כ
אַפְתִּי טְהוּרָה מֵה"ת: ג) וְלְכֹארוּהָ הִי מְשַׁפְּחַת לִוְמֵר דְמִיִּירִי בְּהַרְגִּישָׁה זִיבַת דְבָר לַח דְאָז
בְּלֵא מְצָאָה פְּלוּם הִיטָה טְהוּרָה לְשִׁי ח"ס הַנְּ"ל וְאֲפִשְׁר אַף בְּלֵא בְּדָקָה פְּלֵל טְהוּרָה פִּינּוּ
דְלִיפָא דָּם לְפָנֵינוּ אֲבָל בְּשַׁעַת נִוְסַת לָמ"ד נִוְסַת ד"ת אָז שִׁפְיָר אַף דְלֵא הַרְגִּישָׁה רַק זִיבַת
דְבָר לַח שִׁפְיָר טְמֵאָה בְּלֵא בְּדָקָה דְזָה חֲשִׁיב עַכ"פּ הַרְגִּישָׁה לְטַמָּא מֵה"ת הִיכִי דִישׁ דָּם
לְפָנֵינוּ וְהָכָא מִפְּחַ חִזְקַת הַנִּוְסַת חֲשִׁיב דָּם לְפָנֵינוּ וְשִׁפְיָר אַף בְּבְדָקָה אַח"כּ וּמְצָאָה
טְהוּרָה טְמֵאָה הוּאִיל דְהַרְגִּישָׁה בְּשַׁעַת נִוְסַת זִיבַת דְבָר לַח וּמִפְּחַ חִזְקַת הַנִּוְסַת חֲשִׁיב פִּישׁ
דָּם לְפָנֵינוּ וְהִיכִי דִישׁ דָּם לְפָנֵינוּ גַּם זִיבַת דְבָר לַח חֲשׁוּב הַרְגִּישָׁה לְטַמָּא מֵה"ת פֵּן הִי
מְקוּם לִוְמֵר לְכֹארוּהָ אַף בְּאֵמֶת ז"א דָּאֵי הִי מִיִּירִי בְּהַרְגִּישָׁה בְּשַׁעַת נִוְסַת עַכ"פּ זִיבַת
דְבָר לַח שׁוּב אַף לָמ"ד נִוְסַת דְרַבְּנָן ג"כ הִי מְהַרְאוּי לְהִיּוֹת טְמֵאָה בְּלֵא בְּדָקָה מִיַּד דְהָא
כְּבָר הַבְּאֵתִי דְבָרִי הַנוּב"י דְבְּאֵמֶת חִזְקַת ג"פ הוּי חִזְקָה אַף לָמ"ד נִוְסַת דְרַבְּנָן וְרַק שְׁפוּבֵר
דְחִזְקַת טְהָרָה עֲדִיפָא וְא"כ י"ל הִיכִי דַעַכ"פּ הַרְגִּישָׁה זִיבַת דְבָר לַח אִיְתַרַע עַכ"פּ חִזְקַת
טְהָרָה וְשׁוּב חִזְקַת ג"פ חֲשׁוּב חִזְקָה אֲלִימָתָא וְשׁוּב גַּם לָמ"ד נִוְסַת דְרַבְּנָן הִיטָה צְרִיכָה
לְהִיּוֹת טְמֵאָה בְּלֵא בְּדָקָה מִיַּד וְע"כ דְלֵא מִיִּירִי הַש"ס בְּכָה"ג אִוְלָם לְשִׁי הַבִּי"מ דְמ"ד
נִוְסַת דְרַבְּנָן סוּבֵר בְּאֵמֶת דְחִזְקַת ג"פ ל"ח חִזְקָה שִׁפְיָר יֵשׁ לְתַרְזַן פְּנ"ל: ד) גְּחִזְזוּר לְהַנְּ"ל
דִּי"ל דְהָא דְבְּדָקָה וּמְצָאָה טְמֵאָה טְמֵאָה מְשַׁעָה רֵאשׁוּנָה הַטַּעַם מְשׁוּם דְלִשְׁי הַנוּב"י חִזְקַת
ג"פ הוּי חִזְקָה וְנָהִי דְחִזְקַת טְהָרָה עֲדִיפָא אֲבָל עַכ"פּ חֲשִׁיב כְּנוּלֵד רִיעוּתָא בְּהַחֲזָקַת טְהָרָה
וְשׁוּב בְּמְצָאָה דָּם אַח"כּ שׁוּב בְּכָה"ג אֲזִלְיָנָן בְּתַר חִזְקָה דְהִשְׁתָּא וּבְאֵמֶת בְּזָה י"ל קִוְשִׁית
הַתוֹס' נֵדָה ד"ט בְּהָא דְבְּעִי סְבָא מֵר"י הַגִּיעַ עַתָּה נִוְסַת בִּימֵי עֵיבּוּרָה לָמ"ד נִוְסַת ד"ת מֵהוּ
א"ל תְּנִיתִיהוּ ר"מ אוֹמֵר אִם הִיטָה בְּמַחְבָּא וְהַגִּיעַ שְׁעַת וְנִסְתָּה טְהוּרָה טַעְמָא דְאִיפָא חֲרָדָה
הָא לִיכָא חֲרָדָה טְמֵאָה אֲלֵמָא נִוְסַת ד"ת וְהַקְשׁוּ בְּתוֹס' שְׁמָא ס"ל נִוְסַת דְרַבְּנָן וְרַק דְהִשְׁתָּא
מְצָאָה טְמֵאָה וְשִׁפְיָר בְּלִיפָא חֲרָדָה טְמֵאָה אֲבָל לָמ"ד נִוְסַת ד"ת אִפִּי בְּדָקָה וּמְצָאָה טְהוּרָה
טְמֵאָה עֵי"ש וְגַם יֵשׁ לְהַעִיר דִּילְמָא מִיִּירִי הָכָא בְּהַרְגִּישָׁה זִיבַת דְבָר לַח דְלִשְׁי הַנוּב"י
גַּם לָמ"ד נִוְסַת דְרַבְּנָן טְמֵאָה בְּלֵא בְּדָקָה הוּאִיל דַּע"י הַהַרְגִּישָׁה אִיְתַרַע חִזְקַת טְהָרָה וְשׁוּב
חִזְקַת ג"פ הוּי חִזְקָה וְהַנְּלַע"ד לִיִּישׁב דְבְּאֵמֶת י"ל דְהָא דְאִיבְעִיָא בְּש"ס לָמ"ד נִוְסַת ד"ת
אִי חֲנִישׁ בִּימֵי עֵיבּוּרָה דְזָה וְהִי פְּלוּי בְּמַחְלֻקַת הַנוּב"י וְהַבִּי"מ הַנְּ"ל דְלִשְׁי תְּנוּב"י לַכ"ע
חִזְקַת ג"פ הוּי חִזְקָה וְרַק דְהַפְּלוּגְתָּא אִי נִוְסַת ד"ת אוּ דְרַבְּנָן הוּי רַק אִי חִזְקַת טְהָרָה
עֲדִיפָא וְלָמ"ד נִוְסַת ד"ת חִזְקַת ג"פ עֲדִיפָא וְא"כ לְשִׁי הַנוּב"י הִי פְּשִׁיטָא לְהַש"ס דְכִינּוּ
דִישׁ חִזְקַת טְהָרָה נִגְדַּח חִזְקַת ג"פ נָהִי דְלָמ"ד נִוְסַת ד"ת חִזְקַת ג"פ עֲדִיפָא מ"מ חִזְקַת

טְהָרָה בַּהֲדֵי חֲזָקָת סִילּוּק דְּמִים דְּמַעְוָבָרָת שׁוּב בְּצִירוּף תְּרוּנוּיָהּוּ בְּנוּדָאֵי דְעֵדִיפֵי מְחֻזְקָת ג"פ וְרַק עֵיקָר הַבְּעִיָא הוּא לִפְמ"ש הַבִּי"מ דְּבִשְׁעַת וְנוֹסֵת א"א לְדוּן מִפְּחַ הַחֲזָקָת טְהָרָה לְפִי שְׁעַל אוֹתוֹ זְמַן אֲנִדָא חֲחו"ט וְרַק דְּהַפְּלוּגָתָא אֵי וְנוֹסֵת ד"ת אוֹ דְּרַבְּנָן הָוֵי רַק אֵי חֲזָקָת ג"פ הָוֵי חֲזָקָה דְּלָמ"ד וְנוֹסֵת ד"ת חֲזָקָת ג"פ הָוֵי חֲזָקָה וּמְמִילָא י"ל דְּמוּעִיל אַף בִּימֵי עֵיבוּרָה הוּאִיל דְּלִיפָא כְּנִגְדָה ב' חֲזָקוֹת זוּלַת חֲזָקָת סִילּוּק דְּמִים לְחוּד וּא"כ יִנְצָמַח דְּלִשְׁי' הַנוּב"י לֹא נִסְתַּפֵּק כָּלֵל דְּפִשְׁיטָא דְּמוֹתְרַת מְשׁוּם דִּישׁ חֲזָקָת טְהָרָה וְחֲזָקָת סִילּוּק דְּמִים נִגְדַּ חֲזָקָת ג"פ וְכָל הַסְּפֵק הָוֵי רַק לִשְׁי' הַבִּי"מ אֵי חֲזָקָת ג"פ עֵדִיפָא אוֹ דְּחֲזָקָת סִילּוּק דְּמִים עֵדִיף וּא"כ לִפ"ז שְׁפִיר פְּשוּט לְהוּ הַש"ס טַעְמָא דְּאִיפָא חֲרָדָה וְהַפְּנוּנָה דְּלָמ"ד וְנוֹסֵת דְּרַבְּנָן הֵיטָה טְהוּרָה אַף בְּלִי חֲרָדָה וְלִיפָא לְמִימַר דִּילְמָא מִיָּרִי בְּכֻדְקָה וּמְצָאָה טַמְאָה כְּקוֹשְׁיַת הַתּוֹס' אוֹ כְּמוֹ שְׁהַקְשִׁיתִי דִּילְמָא מִיָּרִי בְּהַרְגִּישָׁה זִיבַת דְּבָר לַח וְשׁוּב גַּם לָמ"ד וְנוֹסֵת דְּרַבְּנָן צְרִיכִין לֹמַר מִטַּעַם חֲרָדָה ז"א דְּכָל זֶה הוּ' מְקוּם לֹמַר לִשְׁי' הַנוּב"י דְּאִזְ אַף לָמ"ד וְנוֹסֵת דְּרַבְּנָן הִי' מְקוּם לְטַמָּא בְּכַה"ג בְּלִי חֲרָדָה אֲבָל אַחֲרֵי שְׂכָבָר הוֹכַחְתִּי דְּלִשְׁי' הַנוּב"י לֹא נִסְתַּפֵּק הַש"ס כָּלֵל וּפִשְׁיטָא דְּמוֹתְרַת כִּיּוֹן שְׁיִשׁ ב' חֲזָקוֹת נִגְדַּ חֲזָקָת ג"פ וְרַק דְּכָל עֵיקָר אֵיבְעֵינִי הַש"ס הָוֵי רַק לִשְׁי' הַבִּי"מ א"כ לִשְׁיטָתוֹ לָמ"ד וְנוֹסֵת דְּרַבְּנָן חֲזָקָת ג"פ ל"ח חֲזָקָה כָּלֵל וּמְמִילָא לִשְׁיטָת הַבִּי"מ לָמ"ד וְנוֹסֵת דְּרַבְּנָן אִפִּי' בְּדֻקָה וּמְצִיָאָה טַמְאָה וְכוּ הַרְגִּישָׁה זִיבַת דְּבָר לַח ג"כ לֹא הִי' מְזִיק וְשְׁפִיר נִשְׁמַט ע"כ דְּגַם לָמ"ד וְנוֹסֵת ד"ת מוֹתְרַת בִּימֵי עֵיבוּרָה וּמִיָּנֻשָׁב קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' וְגַם קוֹשְׁיַתוֹ בַּס"ד וְדו"ק הֵיטָב: ה) יָצָא דְּגַם בְּאִשָּׁה הַרוֹאִית בְּשַׁעַת וְנוֹסֵת בְּלֹא הַרְגִּישָׁה לָמ"ד וְנוֹסֵת ד"ת יְהִי תְלוּי בְּמַחְלוֹקָת רַש"י וְתוֹס' עַם הַרְמַב"ם דְּלִשְׁי' הַרְמַב"ם הָרִי תְמִיד מְחֻזְקִין שְׂבָא מְגוּפָה וְאִפ"ה טְהוּרָה בְּלִי הַרְגִּישָׁה וְע"כ דְּגוּזָה"כ דְּלַעוֹלָם אֵינּוּ טַמָּא שְׂלֹא בְּהַרְגִּישָׁה וְשְׁפִיר אַף בְּשַׁעַת וְנוֹסֵת טְהוּרָה בְּלִי הַרְגִּישָׁה אֲבָל לִשְׁי' רַש"י וְתוֹס' דְּהִיכִי דִּינְדַעִינוּ דְּבָא מְגוּפָה טַמָּא אַף בְּלִי הַרְגִּישָׁה וְהָא דְּבַעֵי הַרְגִּישָׁה מְשׁוּם דְּבַלְח"ה תְּלִינן מְעַלְמָא וּא"כ י"ל בְּשַׁעַת וְנוֹסֵת לָמ"ד וְנוֹסֵת ד"ת אִזְ הָרִי אֵין לְתוֹלוֹת מְעַלְמָא וְרַא' לָזָה דְּהָא מְצִינּוּ בַּסִּי' קַפ"ז דְּבִשְׁעַת וְנוֹסֵת אֵין תּוֹלִין בְּמַפְּהָ א"כ מַכ"ש דְּאֵין תּוֹלִין מְעַלְמָא דְּהָרִי מַפְּהָ שְׂבָגוּף עֵדִיף מְעַבְרָה בְּשׁוּק שְׁל טַבְּחִים וְאִפ"ה חֲזִינן דְּבִשְׁעַת וְנוֹסֵת ין תּוֹלִין בְּמַפְּהָ מַכ"ש דְּלֹא תְלִינן מְעַלְמָא וְשׁוּב הִיכִי דְּלִיפָא לְמִתְלִי מְעַלְמָא שׁוּב טַמְאָה מַה"ת אַף שְׂלֹא בְּהַרְגִּישָׁה וּז"ב וְעַפ"ז י"ל בְּהָא דְּפִלְיָגִי הַתְּה"ד עַם הַד"מ דְּלִשְׁי' הַתְּה"ד אַרְגִּישָׁה וּבְדֻקָה וְלֹא מְצָאָה כְּלוּם טַמְאָה וְלִשְׁי' הַד"מ הַרְגִּישָׁה לְחוּד אֵינּוּ מְטַמָּא וְלִפ"ז י"ל דְּפִלְיָגִי ג"כ בְּמַחְלוֹקָת רַש"י וְתוֹס' עַם הַרְמַב"ם הַנְּ"ל דְּהָרִי כְּבָר כ' בְּנוּב"י סִי' קי"ח דְּגַם לִשְׁי' הַתְּה"ד הָוֵי רַק טוֹמְאָת ס' וְכְבָר קְדַמוּ הַרְדָּב"ז בְּזֶה וּא"ב וי"ל דַּתְּה"ד סוּבַר כְּרַש"י וְתוֹס' דְּהִיכִי דְּוּדָאֵי בָּא מְגוּפָה טַמָּא אַף בְּלִי הַרְגִּישָׁה וְהָא דְּבַעֵי הַרְגִּישָׁה מְשׁוּם דְּהַרְגִּישָׁה מוֹכִיחַ שְׁהוּא מְגוּפָה וְלִפ"ז מוֹכַח דְּעַנְיָן הַרְגִּישָׁה מוֹרָה עַל יְצִיאַת דָּם מְגוּפָה שׁוּב סוּבַר הַתְּה"ד דְּגַם ע"י הַרְגִּישָׁה לְחוּד הָוֵי עַכ"פ טוֹמְאָת סְפֵק אֲכֹן הַד"מ קִאֵי בְּשִׁיטַת הַרְמַב"ם דְּתְמִיד מְחֻזְקִין שְׂבָא מְגוּפָה וְאִפ"ה גוּזָה"כ דְּבָלוּ הַרְגִּישָׁה טְהוּרָה וְלִפ"ז הַרְגִּישָׁה אֵינּוּ מוֹרָה כָּלֵל עַל יְצִיאַת דָּם מְגוּפָה וְשְׁפִיר הַרְגִּישָׁה לְחוּד אֵינּוּ עוֹשָׂה אַף לְהִיּוֹת טוֹמְאָת סְפֵק וּז"ב: ו) וְלִפ"ז מִיָּנֻשָׁב הֵיטָב קוֹשְׁיַת הַמְּפֹרְשִׁים הַנְּ"ל בְּנִדְהָ דַּט"ו דַּמְמַנ"פ אֵי בְּאַרְגִּישָׁה בְּלֹא הַטַּמְאָה לִשְׁי' הַתְּה"ד וְאֵי בְּלֹא הַרְגִּישָׁה אִפְתִּי טְהוּרָה מַה"ת וְעַפ"ז נִיחָא דַּמְמַנ"פ לִשְׁי' הַד"מ הַחוֹלֵק עַל הַתְּה"ד שְׁפִיר י"ל דְּאַרְגִּישָׁה וְלִשְׁיטָתָם הָרִי הַרְגִּישָׁה לְחוּד ל"מ לְטַמְאוֹת אַף מְסַפֵּק וְרַק בְּשַׁעַת וְנוֹסֵת לָמ"ד וְנוֹסֵת ד"ת מִפְּחַ חֲזָקוֹת

הנוסח חשוב כגיש דם לפנינו ושוב טמאה מה"ת ע"י ההרגשה ולשי' התה"ד ממנ"פ לא בעי הרגשה הואיל דכבר הוכחתי דקאי בשיטת רש"י ותוס' ולשיטתם בשעת נוסח למ"ד נוסח ד"ת כמו דלא תלינן במפה ה"ה דלא תלינן מעלמא והוי פנודאי בא מגופה ולשיטתם היכי פנודאי בא מגופה טמאה אף שלא בהרגשה וא"כ ממנ"פ לשי' החולקים על התה"ד דהרגשה לחוד לא מזיק שפיר יש לאוקמה בהרגשה ולשי' התה"ד שפיר ל"צ לאוקמה בהרגשה דהרי לשיטתו בהרגשה בלא"ה טמאה ורק לשיטתו מייגרי הכא בלא הרגשה ואפ"ה טמאה הואיל דסובר פ"ש"י ותוס' ובשעת נוסח למ"ד נוסח ד"ת פ"ה דלא תלינן מעלמא שפיר אף בלי הרגשה טמאה ומינשב הכל בס"ד ודו"ק היטב: ז) ובזה יש לפלפל בענין מה שנסתפקתי במק"א בדין בדקה א"ע בעד שא"ב פחות מג' על ג' אי שייך לומר בזה דהואיל דעד שאינו בדוק אינו מטמא רק משום פתם ובדבר שאינו מקב"ט ל"ש טומאת פתם ולכאורה י"ל דז"א דבשלמא בחלוק כ' ה"ר"ן ו"ל בחידושו וכן כ' הנוב"י דלכאורה פתם דבא שלא בהרגשה טהור מה"ת ורק הואיל דהבגד טמא אף שלא בהרגשה משום דמק"מ טמא וכדי שלא יביאו לטהר הבגד לכה טימאו גם את האשה ושוב אמרי' דבדבר שאינו מקב"ט שפיר ל"ש טומאת פתם וכ"ז בחלוק דעיקרו משום טומאת הבגד שפיר י"ל דבדבר שאינו מקב"ט לא גזרו אכל בעד שא"ב דיש בו צד טומאה ד"ת דאם בא בשעת בדיקה הרי היא בהרגשה והא דעד שא"ב אינו מטמא רק משום פתם הטעם משום דתולין מעלמא וא"כ בצד ההיתר דמעלמא גם הבגד טהור וכיון דאין טומאתו משום הבגד ושוב מהראוי שלא לחלק בין דבר המקב"ט או לא, וכה"ג כ' הח"ס דלכאורה בזה"ז א"א לתלות במאכלות א פחות מפגריס הואיל דבזה"ז אינו מצוי מאכלות גדולות כפי שהי' מאז ואין לתלות רק פשיעור מאכלות שבזה"ז וכעין מ"ש הראב"ד ו"ל דבפתם שחור אין חולין רק במקום דשכיח פ"עושים ורק שכ' דבחלוק דעיקר האיסור נובע מפח הטהרות אף דעכשיו ליכא טהרות אפ"ה נשאר האיסור כמאז א"כ פ"ה דכל האיסור נובע רק מחמת שנאסר מאז וא"כ אז גופא דהי' מצוי מאכלות גדולים א"כ הרי לא נאסר רק בפגריס ועוד ממילא גם עכשיו אין לאסור טפי מפגריס ועוד פ"ה דבאמת לולי שנאסר מאז לא הי' מקום לאסור עכשיו דליכא טהרות אכל בעד שא"ב הטעם דתולין במאכלות היא רק משום דתולין במצוי וממילא בזה"ז דמאכלות גדולים לא שכיח שפיר אין להתיר רק בפשיעור מאכלות המצוי בזה"ז עיי"ש, והוא דומה לדברינו דבעד שא"ב יש לטמא משום פתם אף בדבר שאינו מקב"ט אילם כבר הבאתי משו"ת רח"כ שכ' דבהשתינה מים עג"ק טהורה דכיון דמר"ג אינו מטמא רק משום פתם ובדבר שאינו מקב"ט לא גזרו והרי גם במר"ג שייך חשש טומאה ד"ת דהא י"ל שפ"א טענה בהרגשת מר"ג ואפ"ה כ' דבדבר שאינו מקב"ט מותר ומוכח מדבריו דגם בע"ד שא"ב דינא הכי וכן מוכח משו"ת ח"ס ח"ו דדוקא בנייר החרמיר הואיל דלשי' הנוב"י נייר חשוב דבר המקב"ט אכל בעלמא בעד שא"ב מוכח מדבריו דבדבר שאינו מקב"ט לא גזרו עיי"ש והנה בס"ט סוסי"ק צ"צ מקיל מה"ט בנמצא על צואה פ"ה דהוי משקה ואמקב"ט וכשיטת הרמב"ם פ"ו מהטו"א אולם העיר שם דהיכי שעשתה צרכיה לתוך הפלי אף דהצואה הוי דבר שאינו מקב"ט אפ"ה פ"ה דנטמא הפלי מפח טומאת משא שוב יש לטמא גם את האשה עיי"ש וא"כ לכאורה אפתי קשה בעד שא"ב דיש בזה חשש ד"ת שפ"א ראתה בהרגשה והא דאין בו רק טומאת פתם משום דתולין מעלמא

וא"כ בצד ההיתר דמעלמא גם הפגד טהור וכיון דאין טומאתו משום הפגד שוב מהראוי לומר דאין לחלק בין מצאה ע"ד המקב"ט או לאו: ח) אף באמת א"ש דכבר העזר בס"ט דלשי' רש"י ותוס' דבאם ונדאי מגופה גם בלא הרגשה טמאה והא דכבי הרגשה הטעם משום דבלא"ה חונין מעלמא א"כ ממילא גם הפגד טהור ושוב אין לטמא גם את האשה הן אמת דלקאורה דבריו צ"ע דכבר העיר בתוס' נדה די"ז דנימא ס"ט ברה"י טמא ורק שתיקרו משום דהוי ס' ואיה וא"כ לענן הפגד שוב חשוב ס' מגע וא"כ דברי הס"ט צ"ע אף הס"ט לשיטתו כ' דממנ"פ לשי' רש"י ותוס' באמת אין טומאת האשה מפח הפגד ורק אדרבה בדבר שאינו מקב"ט פינו דהפגד טהור גם על האשה לא גזרו ורק הר"ן ו"ל דקאי בשיטת הרמב"ם דהא דשלא בהרגשה טהור הוי גזה"כ אף בקא מגופה לדידן שפיר י"ל דטומאת האשה מפח הפגד וא"כ לפ"ז ממנ"פ לשי' רש"י ותוס' דתמיד ההיתר מה"ת משום דתולין מעלמא בין בחנוק בין בעד שא"ב וממילא בצד ההיתר דמעלמא גם הפגד טהור ושוב אין טומאת האשה מפח הפגד רק אדרבה טהרות האשה הלוי בהפגד ושפיר אין חילוק בין חלוק לעד שא"ב ולעולם י"ל דבדבר שאינו מקב"ט לא גזרו ורק לשי' הר"ן אפתי הי' מקום לומר פנ"ל ולחלק בין חלוק דטומאתו משום הפגד שפיר יש לחלק בין דבר המקב"ט אבל בעד דאין טומאתו משום הפגד שפיר אין לחלק בין דבר המקב"ט או לא אף באמת גם לשי' הר"ן ניחא דבאמת יש להעיר על שיטת הר"ן הנ"ל דבעד שא"ב יש ס"ס שפא מעלמא ושפא לא טענה בהרגשה ולשי' הר"ן אף אם היא מגופה אפ"ה שלא בהרגשה טהור ונהי דמדרבנן טמא אף שלא בהרגשה מ"מ חשיב כמו ס"ס בד"ת וספק א' בדרבנן וליכא למומר דרוב דמים באים בהרגשה ז"א דכבר כ' הנובי"ת סי' קי"ח דבצירוף התנקה הוי לי' ס"ס גמורה ואין לומר דהכא ליכא לצרף החזקת טהרה פינו דטמאה עכ"פ מדרבנן שוב איתרע החזקה אפ"ה מה"ת וכמ"ש בשו"ת מהרי"ט סי' מ"א ז"א דהכא אף איסור דרבנן לא יהי' דלענן הדרבנן הרי סגי בספק מעלמא ועכצ"ל דכיון דלענן הפגד ליכא ס"ס לכה גם האשה טמאה א"כ שייב בדבר שאינו מקב"ט שוב יש להתיר מטעם ס"ס ושפיר גם בעד שא"ב שייך הדין דבדבר שאינו מקב"ט ליכא בו דין פתמים וצדקו דברי שו"ת רח"כ וח"ס וז"ב: ט) עכ"פ נשמע דלשי' רש"י ותוס' תמיד ההיתר בכתמים דלא גזרו משום דתולין מעלמא ואף לשי' הרמב"ם דההיתר הוי משום דגזה"כ דטהור בלא הרגשה אפיה גם הרמב"ם מודה דתולין מעלמא ולפ"ז שוב גם הכא שייך ההיתר דמעלמא אולם בזה צדקו דברי כ"ת דבנ"ד חשיב כמו שני תלייות וכמ"ש בש"ף דאם יש עכ"פ ספק נזדקרה הוי ב' קולות: י) ומה שהעיר דשם באמת חשיב ב' קולות דצריף לדון על פתם העליון ונהי דספק נזדקרה טהורה זה גופא חשיב קולא ושפיר א"א להקל עוד לתלות בזה אבל הכא דחלוק שלו טהור אינו שום קולא ושפיר אפתי י"ל דבנ"ד לא הוי רק כמו חד קולא עכ"ת ד לפענ"ד ז"א דהס"ט כ' דהא דתולין תחתון בעליון כ"ז באם העליון הי' בדוק אבל אם הי' א"ב שוב אין תולין וא"כ מחגור ולמעלה נודעת שלא נזדקרה א"כ ליכא שום קולא ובפרט פאן דהוי א"ב וי"ל דילמא פאן דיש פתם תחתון במקום טמא ורק דרוצין לתלות בעליון אז אמרינן דדוקא באם עכ"ח פא עכשיו דם ממק"א אז תולין אבל בא"ב לא, וה"ה הכא הואיל דאין ברור דבחלוק שנו א"א להיות דם מגופה ורק דחז"ל לא גזרו אבל אין ברור שפא עכשיו דם ממק"א ושוב שפיר הפתם שעל הסדין טמא והא מפורש בס"ט דבחלוק שנו

לא גזרו והנמצא על הסדין וי"ל דאחר תשמיש בא ומוכח דלתלות במעלמא בנודאי דלא תלינו וחזין לזה י"ל לפי"מ דמפנרש בסי' ק"צ דשתי נשים שלבשו חלוק הבדוק שתיהן טמאות ואם הראשונה בדיקה א"ע הראשונה טהורה הקשו דא"כ בדיקה הראשונה למה לי פיון דמצאה אחר ההפשטה, והפרישה כתב דהפנונה שבדיקה את גופה אולם הט"ז כ' דאם לא הי' בדוק קודם שלבשה א"כ לא הי' לה צורך בהבדיקה דבלא"ה הוי חלוק שא"ב י"ל מילתא דנא רמא אימר נא בדיקה ופה ול"ח בדיקה לגבי שניה עיי"ש, א"כ לפמ"ש הס"ט דבעליון א"ב אין תולין ולפ"ז י"ל דוקא בחלוקה דיש לה נ"מ בהבדיקה שאם תכסה בה וא"כ אם הוי בדוק ויש לתלות תחתון בעליון אבל בחלוק שלו הרי ליפא כולל דין פתמים וא"כ אפי' אם הוא בדוק י"ל דלא בדיק יפה ושוב א"א לתלות בו דבמדי שיתולין בעינן לידע שבנודאי בא עליו עכשיו דם מעלמא אבל הכא י"ל שבא מגופה נהי דלא מחמירן אבל עכ"פ אינו ברור שבא מעלמא וגם י"ל דכבר הי' עליו דם ואימר לא בדיקה יפה וא"כ סגי במה שמתירן דם הנמצא על חלוק שלו אבל הדם של הסדין בנודאי דטמא ע"כ הדבר ברור דהאשה טמאה כנלע"ד בס"ד לדינא: ועש"ק תרמ"ב פה"ק דיקלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' פ"ב להרב הה"ג חו"ב כש"ת מ' פנחס הורויטץ נ"י מליזענסק יצ"ו.

בדבר שאלתו בסופר א' שהניח עורות לתוף הסיד ואמר שמניחם לשם עיבוד ס"ת ואח"כ ראה פי המה מנוקבים ולא יצליחו למלאכתן ורוצה לשנותם לדבר חול ונסתפק אי רשאי לשנותם זה תורף השאלה: א) והנה מקור הדבר הוא עפ"י שיטת הנמ"י פ"ו מסנהדרין דאף אי הזמנה לאו מילתא הוא אפ"ה הזמנה לגוף הקדושה מילתא הוא והוא שיטה זו ברמ"א או"ח סי' מ"ב דקלף המעונב לשם תפילין אסור לשנותם לדבר חול משום דהזמנה לגוף הקדושה מילתא עיי"ש אף לכאורה יש בזה איזה צדדי היתר א) משום דהוי הקדש בטעות, ב) משום די"ל דכ"ז שלא הוחלק השערות הוי כמו טוי לארוג דמפנרש בש"ס סנהדרין דמ"ח דטוי לארוג מי איפא למ"ד דהזמנה מילתא והנה מצד היתר הראשון משום דהוי הקדש בטעות באמת מצינו בש"ס חולין דפ"ב דפריה ומי אמרי' דע"ע מחיים נאסרה והתנן נודע ההרוג עד שלא נטרף דמצא ותרעה בעדר והקשו בתוס' שמה מחיים נאסרה ואפ"ה בנמצאו ההרוג מותר משום דאדעתא שימצא ההרוג לא אקדשו ותירצו דל"ש לומר דהוי הקדש בטעות רק היכי דצד הספק עלה בדעתו בפשת הקדש והקדשו רק באופוזה אז הוי הקדש טעות אבל הכא דלא עלה צד ספק בלבד שימצא ההרוג וא"כ הא הקדשו בסתם וא"כ אעפ"י דיש אומדנא דאדעתא דהכי לא הי' מקדשו מ"מ האומדנא אינו מבטל את ההקדש אולם לכאורה אפתי י"ל לפמ"ש במג"א סי' מ"ב דסברת הנמ"י הוי רק א"נ דע"ע מחיים נאסרה אז י"ל דילפינן משם דעכ"פ הזמנה לגוף הקדושה מילתא אבל א"נ דע"ע לא נאסרה מחיים גם הזמנה בגוף הקדושה לאו מילתא ושוב קלף המעונב לס"ת מותר לשנותו עיי"ש, אף באמת י"ל לפמ"ש הר"ן ה' בישוב קושית התוס' סנהדרין דמ"ח ע"ב שהקשו דהא קיי"ל הזמנה לאו מילתא וקיי"ל דבעי עיבוד לשמה וכ' הר"ן ה' די"ל דלאב"י דס"ל הזמנה מילתא א"כ אף אם לא יעבדנו לשמו מ"מ יתקדש ע"י חתיכת העור וקציצתו מש"ה א"צ עיבוד לשמה אבל לרבא דס"ל הזמנה לאו מילתא

וא"כ אם לא יעבדנו לשמו לא יתקדש מש"ה בעי עיבוד לשמה וע"י מעשה גדול כזה נתקדש מצד הסבא וזה הוא פני תירוץ התוס' שם ורק החילוק דלשי' התוס' מותר לשנותו ולשי' הרנ"ה אסור לשנותו ולפ"ז נשמע דאף א"נ דהזמנה בגוף הקדושה נמי לאו מילתא לרבא וכמ"ש בהג"ה מלה"ר בכוננת התוס' דמ"ח ה"ל ונאפ"ה חזינן דלרבא בעי עיבוד לשמה ולשי' הבעה"מ אסור לשנותו ממילא נשמע דאף אי ע"ע לא נאסרה מחיים אפ"ה אפתי י"ל דקלף המעובד לס"ת אסור לשנותו: (ב) והנה הרמב"ם פ"י מרוצח פסק דע"ע מחיים נאסרה ונאפ"ה פסק דבנודע ההרוג עד שלא נטרף דתצא ותרעה בעדר וקשה עליו מש"ס חזינן דפ"ב וקריתות דכ"ה וכו' הכ"מ די"ל דס"ל להרמב"ם דהוה הקדש בטעות וקנשית התוס' בקולין שם ותירוצו של התוס' לא ס"ל והרמב"ם עיי"ש וע' בשעה"מ מה שפלפל בדבריו ולפ"ז י"ל דמהא דנודע ההרוג עד שלא נטרף דמותר נשמע אחת משתי אלה או דע"ע לא נאסרה מחיים ולשי' המג"א הרי כל עיקר הקדש בקלף המעובד לס"ת הוא רק אי ע"ע נאסרה מחיים וא"כ ממנ"פ לשי' התוס' דל"ח הקדש טעות ממילא נשמע דע"ע לא נאסרה מחיים וא"כ בנודאי רשאי לשנותו וכמ"ש המג"א וא"נ דע"ע נאסרה מחיים ושוב וי"ל דקלף המעובד לס"ת אסור לשנותו מ"מ א"נ דע"ע נאסרה מחיים שוב נשמע פסקר הכ"מ דבכה"ג חשוב הקדש טעות אולם לסברת הרנ"ה שהבאתי די"ל דגם הזמנה בגוף הקדושה לאו מילתא ונאפ"ה י"ל דקלף המעובד לס"ת אסור לשנותו משום דע"י מעשה גדול נתקדש מצד הסבא א"כ שוב י"ל שפא פשיטת התוס' דל"ח הקדש טעות ובאמת ע"ע לא נאסרה מחיים ונאפ"ה לסברת הרנ"ה אסור לשנותו ודו"ק: ג) וחזי לזה י"ל עפ"י"מ דמציינו בש"ס שם האורג כגד למת אפ"י אמר הז"מ ורבא אמר לאו מילתא וקאמר אפ"י דיליף מע"ע מה ט"ע בהזמנה מיתסרא אף פאן בהזמנה מיתסרא ורבא יליף ממשמשי עכו"ם ופרייך ורבא מ"ט לא יליף מע"ע ומשני דיליף ממשמשיין ממשמשיין לאפוקי ע"ע דהוא גופה קדושה ונאפ"י לא יליף מעכו"ם משום דע"ז לאו אורחא ובתוס' שם הקשו דהרי רבא ס"ל כר"י דע"ט נא נאסרה מחיים וא"כ אף אי הו' יליף מע"ט ג"כ נא הי' נאסר בהזמנה ותירוצו דכוננת הש"ס ורבא מ"ט נא יליף מע"ע להיתרא ולאפ"י מ"ט נא יליף מעכו"ם עצמה דאסורה מיז עיי"ש ולכאורה יש להעיר לפ"ז מאי משני ממשמשיין ממשמשיין יליף לאפוקי ע"ע דהיא גופה קדושה אדרבה בנודאי דיש ללמוד מע"ע להיתרא דהשתא בע"ע דהוי הזמנה בגוף הקדושה ונאפ"ה לא נאסרה מחיים א"כ כ"ש בממשמשיין ועוד תיקשי דלמ"ל לרבא לומר בהא דהזמנה לאו מילתא הטעם משום דיליף ממשמשי עכו"ם הרי לפי"מ דס"ל דע"ע לא נאסרה מחיים א"כ מהיכי ס"ד דבאורג כגד למת יהי' אסור מפח הזמנה וצ"ע לכאורה אף באמת י"ל לפמ"ש התוס' שם דיש ללמוד מע"ע עצמה דבגוף האסור הזמנה מילתא וכינן דחזינן דבע"ז יש הפרש בין גוף הע"ז לממשמשיין וידוע דכל היכי דאיפא למילף לקולא ולחומרא ילפינן לחומרא א"כ לפ"ז אם נרצה למילף מע"ע להיתר שוב י"ל אדרבה גילוף מע"ז גופא לחומרא אבל אחר דמציינו גם בע"ז דיש חילוק בין גוף הע"ז לממשמשיין שפיר פסק רבא דבממשמשיין הזמנה לאו מילתא א"כ שפיר מוכרח רבא לומר הטעם משום דיליף ממשמשי עכו"ם דבלא"ה הוי ילפינן מע"ז גופא לחומרא א"כ זה פוננת הש"ס דיליף ממשמשי ממשמשי אבל אם הי' יליף להיתרא מע"ע והי' נשמע דאף בגוף הקדושה לאו מילתא שוב הי' מקום לומר להיפוך דגילוף מע"ז גופה

לחומרך וליך ממשמשי עכו"ם והשתא אין להקשות דגילוף מע"ז לחומרך ז"א
פינן דגם בע"ז ממשמשי עכו"ם לא נאסרו בהזמנה ומינושב הפל בס"ד ודו"ק עכ"פ נשמע
מדברי התוס' די"ל דאף למ"ד ע"ע אינו נאסר מחיים אפ"ה י"ל דהזמנה בגוף הקדושה
מקלטה משום דיש ללמוד מע"ז גופה ושוב יש לחוש שמה בבה"ג ל"ח הקדש בטעות
וכשיטת התוס' חולין הנ"ל נאי דלפ"ז שוב נשמע דע"ע לא נאסר מחיים מ"מ שוב י"ל
דאף אי ע"ע לא נאסר מחיים אפ"ה י"ל דהזמנה בגוף הקדושה מקלטה משום דגילוף
מע"ז גופה וכסברת התוס' הנ"ל ונהי די"ל דמע"ז אין ללמוד משום דלאו אורחא
וכדקאמר הש"ס אלקבא דאבני אפ"ה ז"א דכ"ז לאבני אכל לרבא דיליף ממשמשי עכו"ם
ע"כ דל"ל הסברא משום דבע"ז לאו אורחא ושוב לרבא עכ"פ היכי דהוי בגוף הקדושה
שוב יש ללמוד לאיסור מע"ז גופה ושוב שפיר יש לחוש לשי' התוס' חולין דבכה"ג ל"ח
הקדש טעות ואף דלפ"ז נשמט דע"ע לא נאסר מחיים מ"מ אפתי יש ללמוד מע"ז גופה
דעכ"פ הזמנה בגוף הקדושה מקלטה הוא: ד) עתה נבוא לדבר מצד ההיתר שהבאתי
די"ל דכ"ז שלא הוחלק השטרות הני כמו טוי לארוג הנה לכאורה יש להסתפק באורג
בגד דפירש"י ז"ל דהוי ככרכו בו א"כ יש להסתפק אי מיד בתחילת אריגה חל על חתיכה
זו שם איסור או דוקא בשעת גמר הבגד הואיל דחזי למיכרו בו אז חל עליו לגמרי שם
איסור וכן יש להסתפק ספק זה בבונה קבר ובאמת יש להטור בזה מהא דתנו קבר שבנאו
לשם חי מותר בהנאה הוסיף בו דימוס לשם מת אסור בהנאה ואם מכירו חולצו ומותר
והטעם דל"ח הזמנה רק במעשה או במטלטלין ע"י טלטול נאי נימא דבתחילת הבגין לא
נאסר משום דאפתי לא חזי לקבור בו ורק בהגמרו חל האיסור על כולו א"כ ה"א ע"כ
מייירי דבלי הדימוס לא הו' חזי לקבור בו דהא על המותר לא חל תורת הזמנה וא"כ
תיקשי אמאי מכירו חולצו ה"א בלא"ה בתחילת הבגין לא נאסר ורק בהגמרו חל שם
איסור עליו א"כ מאי נ"מ אי תחילת הבגין הי' לשם חי ה"א האיסור חל רק בגמר האחרון
נאז הי' לשם מת א"כ אמאי מהני חולצו ועכצ"ל דבכל מקצת בגין חל על אותו מקצת
שם איסור משה בעי' שיהי' מתחילתו בונה לשם מת ולפ"ז ע"כ צ"ל דנהי דאפתי לא
חזי למיכרו בו אפ"ה לא דמי לטוי לארוג דהתם קודם הטוי יש עליו שם שערות פשתן
וע"י הטויה נשתנה שמו לחוטי פשתן ואח"כ ישתנה שמו לשם בגד א"כ עדיין אינו עוסק
במלאכה האחרונה דעדיין מחוסר מלאכה שע"י המלאכה ישתנה שמו אבל ה"א מיד
מתחילת הבגין הרי עוסק במלאכה כזו שבגמר אותו מלאכה יהי' חזי לקבור בו א"כ
שפיר תיקף חל עליו שם איסור א"כ לפ"ז גם בנ"ד דעכ"פ עוסק במלאכת העיבוד נהי
דכ"ז שלא הוחלק השערות לא חזי לכתוב עליו אפ"ה לא דמי לטוי לארוג וכנ"ל: ה)
אולם י"ל דידוע מחלוקת הראשונים ז"ל אי סגי הזמנה בדיבור או דבעי הזמנה במעשה
ונשי' כמ"פ בעי הזמנה במעשה ורק דסגי במעשה זוטא פינן דילפינן מע"ע ושם בירידה
לנחל איתן ליכא שינוי בגוף וא"כ ל"ח רק מעשה זוטא וממילא דסגי בהזמנה מועטת
ובאמת י"ל דדוקא אי ילפינן מע"ע שפיר נשמע דגם במעשה זוטא נאסרה אבל א"נ
דמע"ע א"א ללמוד רק דנלמוד מע"ז או כסברת הרנ"ה דבמעשה רבה נתקדש מצד
הסברא שוב בעי עכ"פ מעשה רבה ולפ"ז י"ל ממנ"פ אי ילפינן מע"ע אז נהי דנשמע
דאף במעשה זוטא נאסרה מ"מ שוב חשוב הקדש בטעות לשי' הרמב"ם כפי פירוש
הכ"מ נאי נימא כשיטת התוס' בחולין דבכה"ג ל"ח הקדש בטעות א"כ שוב נשמע דע"ע

לא נאסרה מחיים ונהי דאפתי י"ל דקלף המעופד לס"ת אסור לשנותו דנילוף מע"ז או כסברת הרז"ה דבמעשה רפה נתקדש מצד הסברא מ"מ שוב בעי עכ"פ מעשה רפה ובנ"ד דלא הי' טפי מהכנסה לסוד בנודאי דל"ח רק מעשה זוטא אולם אפתי י"ל לפמ"ש עוד הכ"מ בבבאור דברי הרמב"ם ז"ל דבע"ע נפל ס' בלבו, שמה ימצא ההרוג פניו דלזה מודדין הערים א"כ שוב י"ל דגם הרמב"ם מודה דבכה"ג ל"ח הקדש טעות וסובר דע"ע מחיים נאסרה ושוב נשמע דגם במעשה זוטא נאסרה ושוב אנדא הצד הותר הנ"ל: ו) אף לדינא י"ל פניו דלשי' רש"י ותוס' גם בגוף הקדושה הזמנה לאו מילתא ולשי' המג"א אי ע"ע לא נאסרה מחיים בנודאי דהזמנה לאו מילתא אפי' בגוף הקדושה ובפרט דכבר הבאתי די"ל ממנ"פ להתיר ואף שהבאתי דיש לחוש לתירוץ השני של הכ"מ ולפ"ז גם במעשה זוטא יש לאסור מ"מ לענין זה יש סניף משיטת הרמב"ן ז"ל דקלף כ"ז שלא נכתב עליו ל"ח רק תשמיש קדושה וליתר שאת י"ל דישאל עצמו על מה שהזמינו לקדושה הגם דיש להסתפק אי מועיל שאלה להזמנה דהנה באמת קיי"ל בהקדש בדיבור מועיל שאלה ובבא ליד הגזבר ל"מ שאלה ובתוס' פרייתות די"ג כ' דאף בבא ליד הגזבר כ"ז שלא נזרק דמו כהלקתו מהני שאלה ובשו"ת ח"ס כ' דהעיקר תלוי אם עדיין לא נגמר כל ההקדש אז אפתי חשיב בעלים ובקדשי בדה"ב מיד פשבא ליד הגזבר נסתלק מן הדבר אבל בקדשי מזבח דכוננתו בהקדשו הי' שיתפפר בי א"כ שפיר כ"ז שלא נזרק הדם ישנו בשאלה והנוב"י כ' הטעם דל"מ שאלה בבא ליד הגזבר עפמ"ש ב"ר"ן גדרים דפ"ה בהפקיר נכסיו ע"י גדר וזכה בו אחר דל"מ שאלה אף דע"י שאלה נפקע דיבור האיסור אפ"ה הוא זכה עכ"פ מן ההפקר וה"ה הכא נהי דדיבור ההקדש פקע ע"י שאלה מ"מ לענין זכיות ממון אין נ"מ אי נמן בתורת הקדש או בתורת מתנה ולכך א"א להפקיע עיי"ש ולפ"ז י"ל קושית התוס' ב"ק דס"ו גבי גנב שהקדיש דקאמר בש"ס משום דהוי יאוש ושה"ש והקשו בתוס' דהו"ל שינוי החוזר ע"י שאלה ועוד הקשו אמאי לא קאמר מטעם דהוי שינוי רשות ותיקצו דמייירי בקדשים שחייב באחריותו ור"א דלעיל גבי קרבנו קאמר דס"ל דחל ההקדש אעפ"י דלא ידע משה"ש ועכצ"ל דהתם דמייירי בקדשים שא"ח באחריותו שפיר מועיל משום שינוי רשות והעירו המפורשים דאמאי לא קאמר לעיל דהוי שינוי החוזר ע"י שאלה וממנ"פ אי מועיל שינוי רשות משום דבהיתרא אתו לידו א"כ ל"מ בהקדש דבעי פח מקדיש ואי משום צירוף קנין שוב י"ל דשינוי החוזר ל"מ אף באמת י"ג דבגוף קושית התוס' דהו"ל שינוי החוזר ע"י שאלה הקשו המפורשים דילמא מייירי בבא ליד גזבר דל"מ שאלה אולם לסברת הנוב"י א"ש דדוקא בדבר ש'לו דאף אם איני הקדש עכ"פ מהני הפקירו אבל בגזל דיאוש ל"ק רק דע"י ההקדש נעשה שה"ש אבל בשאלה דנפקע שה"ש שוב אינו ש'לו ולא יוכל להפקירו וממילא מינושב קושית התוס' דלכאורה י"ל דל"מ שאלה משום דהוי כמעיד נגד ח"א ורק שכ' האחרונים די"ל דחשיב בעלים אבל אם ישאל דנפקע השה"ש שוב אינו ש'לו ושוב ל"ח בעלים ושוב ל"מ שאלה דהווי כמעיד נגד ח"א ומינושב כל הקושיות בס"ד ודו"ק: ז) נחזור להנ"ל דלכאורה י"ל לפמ"ש הרי"ט אלגזי דהא דמועיל שאלה בהקדש הוא מפמה טעמים א) משום דקאי באחריות, ב) משום דיתפפר בעדו, ג) דיש בו הקרבת דורן לקונו, ד) משום דיש בו ט"ה ולפ"ז במקדיש דבר הגנוב ואין בו אחריות אי יועיל

שאלה יהי תלוי בטעמים הללו דטעם דאחריות ליתא בזה וטעם של הפפירה וגם טעם דהקרבנות דורן לקונו נמי ליתא פיון דיאוש ל"ק ופסויל להקרבנה משום מהב"ע וליפא רק טעם מפח ט"ה וכ"ז אם חשוב שה"ש א"כ זוכה גם בט"ה ונשפיר יוכל לישאל אבל א"נ דרק ש"ר הוא א"כ מה דשייך להקדש שפיר מועיל אבל בט"ה לא זכה ולפ"ז בס"ד דלא ידע עדיין משה"ש לא קשה דהוי שינוי החוזר ע"י שאלה משום די"ל דבאמת ל"מ שאלה ורק בטר דחידש הש"ס דהוי שה"ש א"כ זכה גם בט"ה שפיר הקשו התוס' פיון דיהי' חשיב שינוי החוזר ע"י שאלה וז"ב ודו"ק: ח) עכ"פ נשמע דלשי' הח"ס כ"ז שלא נגמר פל פנונת המקדיש ישנו בשאלה וכמו בקדשי מזבח דע"י שפחוסר פפירה אף שפבר עשה בה מעשה השחיטה אפי"ה אפתי מועיל שאלה א"כ ה"ה הקא דעיקר פנונתו הי' פדי שיפכת עליו ס"ת א"כ כ"ז שלא פכת עליו י"ל דמהני שאלה אף נגד מעשה וכן לסברת הנוב"י ג"כ י"ל דיועיל שאלה בנ"ד דדוקא לענין זכיית ממון י"ל דאין נ"מ אם נתן בתורת הקדש או בתורת מתנה א"כ עכ"פ הזכות ממון א"א להפקיע ע"י שאלה אבל הקא דכל חלות ההקדש הי' רק ע"י דיבור שוב י"ל דע"י שאלה נפקע דיבור ההקדש ונהי די"ל לפמ"ש הש"ך בחו"מ סי' רנ"ה דהטעם בפשיטות משום דלא אתי דיבור ומבטל מעשה ומוכח דאם פבר הי' מעשה ל"מ שאלה אפ"ה י"ל לפי"מ שנסתפק הנוב"י לענין מי שרצה מקודם לעבדו לשמו ואח"כ רצה לעבדו לספר פסול די"ל דאתי דיבור ומבטל דיבור והעיבוד אינו מוכיח פלל ודוקא אם נכרי מעבד וישאל מסייעו אז גוף העיבוד מוכיח שהוא לס"ת דאל"כ למה ישאל מסייעו ואז העיבוד חשיב מעשה אבל פשעמבדו בעצמו העיבוד אינו מוכיח פלל ול"ח טפי מדיבור עיי"ש ולפ"ז י"ל דוקא בנידון שלהש"ך ה"ל דגוף הנתינה מוכיח דרוצה עכ"פ להוציא הדבר מרשותו ולענין זכיית ממון ליפא נ"מ אי נותנו בתורת הקדש או בתורת מתנה שפיר ההוצאה מרשותו חשיב מעשה וקא דמפורש בתמורה ד"ג דמיקר חשיב מעשה וכ' בתוס' משום דמוציא מרשות הדיוט לרשות הקדש אבל בנ"ד דהסופר בעצמו עיבדו שפיר י"ל דל"ח רק דיבור ומה גם דבגוף דין זה אי ל"מ שאלה פבא ליד גזבר יש חולקים וכנודע משיטת הר"א ממייך והנוב"י כ' דגם לשי' הרמב"ם מהני שאלה א"כ בנודאי דיש לצדד בנ"ד דמועיל שאלה: ט) ונהי דראיתי במנ"ח מצונה תק"ל די"ל דבע"ע דכפירה פתיב בה פקדשים אפ"ה ל"מ בו שאלה והעיר מדברי הש"ך ה"ל עיי"ש אפ"ה נ"ד קיל עוד טפי מע"ע וי"ל דמהני שאלה וגם המנ"ח גופא לא החליט הדבר בבירור א"כ בנ"ד דכבר הבאתי דלשי' רש"י ותוס' ורמב"ן ליפא שום חשש בנ"ד ועיקר החשש מפח שיטת הנמ"י וכבר הבאתי דברי המג"א דאי ע"ע לא נאסר מחיים גם הזמנה בגוף הקדושה לאו מילתא וגם הבאתי די"ל ממנ"פ או דחשיב הקדש טעות או דע"ע לא נאסר מחיים ואי דיש ללמוד מע"ז או כסברת הר"ן ה' דבמעשה רבה נתקדש מצד הסברא שוב בעי מעשה רבה ובנ"ד פבר הבאתי דחשיב רק מעשה זוטא ורק שהבאתי די"ל פתרוץ השני שבכ"מ דע"ע נאסר מחיים ואפ"ה ל"ח הקדש טעות ושוב י"ל דסגי מעשה זוטא אפ"ה אחר דבש"ע הרש"ז ז"ל מביא דכל הא דחוששין לשי' הנמ"י הוי רק חומרא וע' בישי"ע סי' ל"ב אות י' שתמה הרבה על הנמ"י ה"ל ע"כ מפל הני טעמי בצירוף ההיתר ע"י שאלה בנודאי דיש להתיר ויעשה פן שיתחרט וישאל לפני ב"ד של ג' ויעשו מהחריטה פתח ויתירו לו

כּמִפְנֵי בִשׁוּעַ כְּנֻלַע"ד בִּס"ד לְדִינָא: וְעַשׂ"ק תְּשָׂא י"ט אֲדָר רֵאשׁוֹן תְּרַמ"א פּה"ק רִידְנִיק יצ"ו.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַגָּל ס' פ"ג לְהֶרֶב הַה"ג חו"ב וכו' כַּש"ת מ' פְּנַחַס הוֹרוּיָטֵץ נ"י רֵאבֵד"ק קֵאֲסִיב יצ"ו. בְּדָבָר שְׁאֵלְתוּ בְּפִאֲבָרִיקָאָנְט שְׁנַעֲשֶׂה אָבֵל ל"ע וַיֵּשׁ לוֹ פּוֹעֲלִים יְהוּדִים שְׁעוֹבָדִים אֲצֻלוּ בְּקַבְלָנוֹת וְהִינּוּ שְׁמוֹנְשָׁפְרִים אֵלָיו לְשָׁנָה וְרַק שְׁנוּטָלִים שְׁכָרִם מִהֶסְחוּרָה כְּמָה שְׁעוֹבָדִים וַאֲ"א לָהֶם לִילָדָה פְּעֵת לְמָקוֹם אַחַר וְלִהְשַׁתְּפֵר וְהַפְּאֲבָרִיק הוּא בְּבִיתוֹ שֶׁל הָאָבֵל וְהֶרְבֵּה מִהַפּוֹעֲלִים הֵם עֲנִיִּים אֵי רִשָּׁאֵי לוֹ לִיתֵן אוֹתָם לְעִבּוֹד בְּהַפְּאֲבָרִיק שְׁלוֹ בִּימֵי אָבֵלוֹ זֶה תְּנַרְף שְׁאֵלְתוֹ: א) הִנֵּה בְּגוֹף הַדְּבָר מְבֹנָאָר בִּיּו"ד ס' ש"פ דְּאָבֵל אֲסוּר לְעִשׂוֹת מְלֻאכְתּוֹ אִפִּי ע"י אַחֲרִים וְאִפִּי אֵם הוּא בְּקַבְלָנוֹת וְאִפִּי בְּמְלֻאכְתּוֹ תְּלוּשׁ אִפִּי"ה בְּבִיתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֲסוּר וְגַם מְבֹנָאָר בְּאו"ח ס' רמ"ד דְּבְמְלֻאכָה הַמְּפֹרָסִם שֶׁהוּא שֶׁל יִשְׂרָאֵל אִף אֵם הוּא בְּקַבְלָנוֹת וְאִפִּי פְּשֵׁהוּא בְּבִיתוֹ שֶׁל עֲפוּ"ם אֲסוּר אוֹלָם בְּדָבָר הָאָבֵד מִפְּנֵי בִשׁוּעַ דְּמוֹתָר לְהָאָבֵל לְעִשׂוֹת מְלֻאכְתּוֹ ע"י אַחֲרִים וְלִשְׂי' הָרֵא"ש אִף הָאָבֵל בְּעִצְמוֹ מוֹתָר לְעִשׂוֹת וְהַרְמָ"א פֶּסֶק דְּבַהֲפ"מ מוֹתָר אִף ע"י עִצְמוֹ וְכַת"ה הִבִּיא מ"ש הַפֶּת"ש בְּשֵׁם הַחֶמ"ד דְּגַם אֵם הוּא דְּבָר הָאָבֵד לְאַחֲרִים ג"כ מוֹתָר לְהָאָבֵל לְעִשׂוֹת וְהִבִּיא כַּת"ה רֵא"י לְזֶה דְּכֻמוֹ דְּרִשָּׁאֵי לְבַעַה"ב לְתַת לְעִשׂוֹת מְלֻאכָה בַּחוּה"מ לְפוֹעֵל עֲנִי שְׁאִין לוֹ מִה לְאָכּוֹל וְכַמְּפֹרָשׁ בְּאו"ח ס' תְּקַמ"ב וְה"ה הֵכָא בְּאַמֶּת לַעֲנ"ד י"ל דְּבְדָבָר זֶה יֵשׁ לְעִיִּין הֶרְבֵּה דְּאִף א"נ דְּאָבֵל שְׁאִין לוֹ מִה לְאָכּוֹל דְּרִשָּׁאֵי לְעִשׂוֹת מְלֻאכָה אַחַר ג"י אִפִּי"ה יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק אֵם אָבֵל רִשָּׁאֵי לִיתֵן מְלֻאכָה לְפוֹעֵל עֲנִי שְׁאוֹן לוֹ מִה לְאָכּוֹל וְנָהִי.

דְּבַחוּה"מ רִשָּׁאֵי לִיתֵן מְלֻאכָה לְפוֹעֵל שְׁאִין לוֹ מִה לְאָכּוֹל אִפִּי"ה בַּנ"ד יֵשׁ לוֹמֵר דְּאֲסוּר וְהַטַּעַם י"ל בְּשֶׁלְמָא בַּחוּה"מ דְּהַפּוֹעֵל הוּא יִשְׂרָאֵל וְהַתְּרָה לוֹ לְעִשׂוֹת מְלֻאכָה בְּאִין לוֹ מִה לְאָכּוֹל נִמְצָא שְׁאִין זֶה כָּלֵל בְּגִדְר מְלֻאכָה הָאֲסוּרָה וְכַעֲיִן שֶׁכ' הַפּוֹסְקִים דְּמְלֻאכְתּוֹ או"נ בִּיּו"ט הוּי הַתְּרָה א"כ ה"ה בַּחוּה"מ אִף לְהַסְבּוּרִים דְּמְלֻאכְתּוֹ חוּה"מ ד"ת אִפִּי"ה הוֹאִיל דְּנִמְסָר לְחֻקִּים וְהַתִּירוּ בְּפוֹעֵל עֲנִי א"כ ע"כ דְּלֹא נִכְלָל] כָּלֵל בְּגִדְר מְלֻאכָה וְאִף דְּחֻזִּינּוּ דְּאֲסוּר לְעִשׂוֹת מְלֻאכָה בַּחוּה"מ גַּם ע"י עֲפוּ"ם אִפִּי"ה י"ל דְּנֻקָא בְּעֲפוּ"ם אֲסוּר מְשׁוּם שְׁבוּת אָבֵל בְּיִשְׂרָאֵל לִיכָּא אִסוּר מִפְּחַ שְׁבוּת לִשְׂי' כַּמ"פ הַמוּבָא בְּאו"ח ס' רס"ג וְאִף דְּבִיִּשְׂרָאֵל שׁוּב יֵשׁ לְאָסוּר מְשׁוּם שְׁלִיחוֹת דְּכַפּוֹעֵל עֲנִי שְׁאִין לוֹ מִה לְאָכּוֹל חֲשִׁיב פְּשִׁלִּיחַ לְאוּ בְּר חִיּוּבָא ע' פמ"ג כַּפ"כ לַהֲיוּ"ט מ"ש בְּזֶה מ"מ כְּבָר כ' הַמְּפֹרָשִׁים דְּבְמְלֻאכְתּוֹ שְׁבַת ל"ש לְחִיּוּב מְשׁוּם שְׁלִיחוֹת פִּינּוֹן דַּע"כ פ' הַגּוֹף שׁוּבַת וַאֲ"כ שְׁפִיר בְּפוֹעֵל יִשְׂרָאֵל שְׁאִין לוֹ מִה לְאָכּוֹל דְּהַתְּרָה לוֹ לְעִשׂוֹת מְלֻאכָה הַתְּרָה ג"כ לְבַעַה"ב לְתַת לוֹ לְעִשׂוֹת מְלֻאכְתּוֹ דַּל"ש לְאָסוּר לֹא מִפְּחַ שְׁבוּת וְלֹא מְשׁוּם שְׁלִיחוֹת וְאִף לִשְׂי' הִירָאִים דְּמְלֻאכָה בְּשְׁבַת גַּם ע"ו עֲפוּ"ם אֲסוּר מִה"ת וּמִפְּחַ זֶה הַעֲלָה הַפּמ"ג בְּסִי רמ"ג וְסִי רמ"ו דְּבַעֲפוּ"ם הַעוֹשֶׂה מְלֻאכָה בְּחֻפְזָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֲסוּר מִה"ת אִפִּי"ה בַּחוּה"מ פִּינּוֹן דְּהַתְּרָה לְהַפּוֹעֵל לְעִשׂוֹת מְלֻאכָה מִפְּחַ שְׁאוֹן לוֹ מִה לְאָכּוֹל א"כ ע"כ צ"ל דְּהַתְּרָה ג"כ לְבַעַה"ב לְתַת לוֹ לְעִשׂוֹת מְלֻאכָה דַּלְת"ה וְרַק שְׁנַרְצָה לוֹמֵר דְּאֲסוּר לְהַבַּעַה"ב לִיתֵן לוֹ לְעִשׂוֹת מְלֻאכָה אִפִּי"ה לֹא וְהִי לוֹ מִה לְאָכּוֹל דְּפוֹעֵל יִשְׂרָאֵל לֹא שְׁכִיחַ שְׁפִירוּיחַ אֲצֵל עֲפוּ"ם וַאֲ"כ פְּשֵׁהַתִּירוּ לְהַפּוֹעֵל לְעִשׂוֹת מְלֻאכָה בַּחוּה"מ מְשׁוּם דְּאִין לוֹ מִה לְאָכּוֹל ע"כ דְּהַתִּירוּ ג"כ לְבַעַה"ב יִשְׂרָאֵל לְתַת לוֹ לְעִשׂוֹת מְלֻאכָה אָבֵל בְּאָבֵל נָהִי דְּבִאִין לוֹ מִה לְאָכּוֹל מוֹתָר לְעִשׂוֹת מְלֻאכָה מ"מ כ"ז הִיכִי דְּהָאָבֵל אִין לוֹ מִה לְאָכּוֹל אָבֵל הִיכִי דְּהָאָבֵל עֲשִׂיר וְרַק דְּהַפּוֹעֵל

עני אז אפתי י"ל דאסור להאבל לתת לעשות מלאכה גם לפועל עני הואיל דבכה"ג אין
הכרח שיעשה הפועל מלאכה אצל אבל הלז הרי יוכל להיות שיהי' יוכל להרויח אצל
יהודים אחרים שאינם אבלים ואף די"ל שמא לא יזדמן לו למצוא להשתפר אצל יהודים
אחרים אפ"ה י"ל דנקא בחוה"מ דאם נרצה לאסור לבעה"ב לתת לו לעשות מלאכה א"כ
הוי ברור שלא ירויח אצל שום ישראל א"כ בכה"ג פשהתירו לו חשיב הדבר בגדר
הותרה ממש אבל באבילות דיוכל הפועל להשתפר אצל ישראלים אחרים ורק דיש
לחוש שמא לא ימצא מלאכה אצל ישראלים אחרים א"כ בכה"ג אף או נרצה להקל
אפ"ה לא והי' בגדר הותרה הואיל דליכא דבר ברור שלא ירויח אצל אחרים ורק שיוכל
להזדמן שלא ימצא מלאכה אצל אחרים ובכה"ג דהוי רק בגדר מקרה ל"ח טפי מדחוייה
וכמ"ש הרמב"ן בס' תוה"א ברכות ד"כ וכינן דבכה"ג לא יהי' מיקרי טפי מדחוייה שפיר
אין להתיר להאבל לתת לעשות מלאכה אף לפועל עני וז"ב:ב) וביותר ביאור י"ל דדוקא
בחוה"מ דגם אצל הפועל יש איסור לעשות מלאכה ורק שיהתירו לו לעשות מלאכה א"כ
י"ל מגו דאישתרי להפועל אישתרי נמי להבעה"ב וכדס"ל לאב"י בזבחים דל"ב דאמרי'
מיגו דאישתרי ונודע דאמרי' מגו דאשתרי אף מגברא לגברא והיינו מאיש לאיש
ע' בשאג"א סי' ל' אבל היכי דהפועל אינו אבל א"כ ל"ש מגו דאישתרי להפועל אישתרי
נמי לבעה"ב דהרי להפועל לא נאסר מעולם וכמ"ש בתוס' זבחים דנ"ג לענין מחנה לניה
וכה"ג מצינו סברא זו לענין הותר מקללו דדבר שלא הי' בכלל האיסור מעולם ל"ח
בכלל הותר מקללו ע' רש"י זבחים דט"ז ע"ב וברש"י נזיר דמ"ד ושפיר אסור לאבל
לתת מלאכה אף לפועל עני והנ"מ בין סברא הראשונה שפכתתי לעיל לבין סברא השניה
י"ל היכי דהבעה"ב הוא אבל וגם הפועל עני הוא אבל דבכה"ג גם אצלו שיהי' האיסור
והותר לו לעשות מלאכה א"כ לסברא השניה שוב הותר ג"כ להבעה"ב אבל לתת לו
המלאכה משום מגו דאישתרי להפועל אישתרי ג"כ להבעה"ב אבל לסברא הראשונה
שפכתתי משום דיוכל למצוא מלאכה אצל ישראל אחר שאינו אבל לפ"ז י"ל דאף אם
הפועל הוא עני וגם אבל אפ"ה אפתי אסור להבעה"ב אבל לתת לו מלאכה משום דיוכל
הפועל אבל להשתפר אצל ישראל אחר שאינו אבל וז"ב עכ"פ נשמע דסברת החמ"ד
אינו מפח הטעם שכ' כת"ה משום דנמי למלאכת חוה"מ דשאני בחוה"מ דחשיב הותרה
וכה הראוני בנו הג' מ' חיים יחי' בספר אשל אברהם סי' תקל"ט שכ' דבחוה"מ דמותר
לעשות מלאכה בדבר האבד מותר ג"כ לעשות אף ע"י ישראל אחר אף היכי דהבעה"ב
גופא יוכל לעשותו אפ"ה גם אחר רשאי לעשות אף דלגבי האחר אינו דבר האבד אפ"ה
מותר פנין דזה ל"ח בגדר דחוייה שנהי' מוכרחים לאהדורי אהיתר יותר מרנוח רק דחשיב
הותרה ובהותרה א"צ למיקהדר פלל אהיתר יותר מרנוח עיי"ש מבואר להדיא מדבריו
כמ"ש לעול: ג) נחזור לסברת החמ"ד דגם בדבר האבד לאחרים רשאי להאבל לעשות
וביאור דבריו נלע"ד בפשיטות דאחר שפכר פתבתי דהא די"ל דאבל אסור לתת מלאכה
גם לפועל עני משום דהפועל יוכל להיות מוצא להשתפר במק"א אצל אחרים שאינם
אבלים ובכלות מי אבילות של זה שוב יהי' יכול לחזור לעבוד אצל זה ויוכל להיות
שלא והי' להפועל שום הפסד וי"ל דהדבר דומה לדשיל"מ דאמרי' עד שתאכלנו בס'
איסור תאכלנו בהיתר גמור א"כ התניח בדבר שאינו אבד אבל בדבר האבד דלא דמי
לדשיל"מ וכנודע דהיכי דהמאכל מתקלקל ל"ח בכלל דשיל"מ א"כ י"ל הואיל דאם הי'

דָּבַר הָאֵבֶד אֲצִלוּ הִיא מוֹתֵר לְהֵאָבֵל לְעִשׂוֹתוֹ ה"ה דִּי"ל דְּבַדְבָּר הָאֵבֶד לְאַחֲרִים ג"כ רִשְׁאֵי וְהָרִי חֲזִינָן בִּש"ע שְׁמֵם סְעִיף ב' דְּבִאִין לוֹ לְאַכּוֹל עוֹשֶׂה בְּצִנְעָא בְּתוֹף בֵּיתוֹ אַחַר ג"י וְרַק בְּפִרְהֶסְיָא אָסוּר מִשׁוּם דְּהִרְוָאָה אֵינּוּ יוֹדְעֵ אִם הוּא עָנִי א"כ לִפ"ז בְּדָבָר הָאֵבֶד דְּמוֹתֵר לְאַחַר ג"י אִפִּי בְּפִרְהֶסְיָא א"כ שְׁפִיר גַּם בְּדָבָר הָאֵבֶד לְאַחֲרִים נְמִי שְׁרִי דְּהִרְוָאָה לֹא יִדְעֵ שְׁאֲצִלוּ אֵינּוּ דָּבַר הָאֵבֶד וּז"ב בְּכַוְנַת דְּבָרֵי הַחֲמ"ד אֲבָל לֹא מִשׁוּם דְּדָמִי לַחֹה"מ וְדו"ק: אוּלָם מָה הוּא דָּבַר הָאֵבֶד לְכַאוּרָה מְצִינּוּ בִּש"ע דְּבִפְרָקְמִטְיָא דְּוָקָא בְּנִפְסָד מְקָרָן חֲשִׁיב דָּבַר הָאֵבֶד אֲבָל מְגִיעַת הַרְיֻנָח לֹא מִיְקָרִי הַפְסָד זוּלַת בְּיָרִיד גְּדוֹל וְעִי"ש בַּפֶּת"ש שִׁכ' בְּשֵׁם הַחֲמ"ד דְּרַק בְּמו"מ בְּדָבָר שְׁאֵינּוּ מְצִינּוּ מוֹתֵר אֲבָל מָה שְׁיֻכַּל לְהַרְוִיחַ בְּמִלְאָכָה אִף שְׁיֻכַּל לְהַרְוִיחַ הַרְבֵּה אָסוּר וְהַסְבָּרָא י"ל דְּמְגִיעַת הַרְיֻנָח ל"ח בְּגֵדֵר דָּבַר הָאֵבֶד דְּכָף הִיא רְצוֹן חו"ל שְׁלֹא יִרְוִיחַ בְּאוֹתוֹ זְמַן וְכַה"ג כ' בְּתוֹס' ע"ז דִּי"ג דל"ח נְהַגָה מִע"ז מָה שְׁמַנְיָחִין לוֹ אֵת הַמְכָס דְּחֻשׁוֹב רַק כְּמַבְרִיחַ אָרִי עִי"ש וְהַסְבָּרָא י"ל לֹא מְבַעֲיָא לְמֵאִי דְקִי"ל פּוֹרְעַ חוּבוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ דְּשָׁרִי בְּמוֹדֵר הַנָּאָה דל"ח רַק מְבָרִיחַ אָרִי וְה"ה הָכָא דל"ח הַנָּאָה וְאִף א"ל דְּבַבְע"ח עֲכו"ם חֲשִׁיב מְהַגָּה מ"מ י"ל כ"ז שְׁמֵם דְּהַמְדִיר נְתָן מְמוֹנּוֹ אֲבָל הָכָא דְרַק הַנִּיחוּ לוֹ אֵת הַמְכָס וְלֹא נִתְעוֹרֵר לוֹ הַנָּאָה מְחַדְדָּשׁת דְּגַם עַד עַכְשָׁיו הִיא הַמְעוֹת שְׁלוֹ אִף דְּמַצִּילוּ מִן הַהַפְסָד חֲשִׁיב רַק כְּגַרְם הַנָּאָה וְה"ה לְהִיפּוֹף הִיכִי דָאִין לוֹ הַפְסָד מְכִיסוֹ רַק מְגִיעַת הַרְיֻנָח בְּכַה"ג לֹא הִתִּירוּ לוֹ כִּינּוֹן דְּכָף הִיא רְצוֹן חו"ל שְׁלֹא יִרְוִיחַ בְּאוֹתָן הִימִים: ד) וְרֵאִיתִי לְכַת"ה שְׁהַעִיר דְּמַדְחִינָן דְּכ' הַחֲמ"ד דְּפוֹעֵל אָסוּר לְעִשׂוֹת מְלָאָכָה אִף הִיכִי דִיכּוֹל לְהַרְוִיחַ הַרְבֵּה וְע"כ הַטַּעַם דְּשֹׁכֵר פְּעוּלָה ל"ח דָּבַר הָאֵבֶד וְהַרְגִישׁ עַל זֶה מְהֵא דְּמִפּוֹרְשׁ בַּחו"מ סִי' שִׁל"ו דָּאֵם הִלְכוּ הַפוֹעֲלִים אִף אִי לֹא הִיא לְהֵם אֲמֵשׁ מְלָאָכָה אִפ"ה מִיְקָרוּ דָּבַר הָאֵבֶד הִיכִי שְׁאִין מוֹצִיאִין עַכְשָׁיו לְהַשְׁתַּכֵּר וְאִי הִיא הַדִּין דְּזֵה ל"ח רַק רִינּוֹחַ א"כ לֹא הִיא חֻשׁוֹב בְּכָלֵל גְּרָמִי דְּמְגִיעַת הַרְיֻנָח לֹא מִיְקָרִי גְרָמִי עַכְת"ד כַּת"ה הַנָּה בְּאַמַּת עִי"ש בַּקְצָה"ח שְׁהַעִיר דִּיחֵי' רַק כְּמוֹ מְבַטֵּל כִּיסוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ דְּפִטוּר וְכ' שְׁמֵם בְּשֵׁם מַהֲר"מ ב"ב דְּבַאמַּת ל"ח בְּכָלֵל דָּבַר הָאֵבֶד דְּמְגִיעַת הַרְיֻנָח ל"ח בְּכָלֵל דָּבַר הָאֵבֶד וּלְפָלֵא שְׁלֹא רָאָה דְּבָרֵי הַקְצָה"ח בְּמִקוּמוֹ אִף בְּגוֹף הַדָּבָר י"ל לִפְמ"ש בִּשְׁט"מ ב"מ דַּע"ג דְּגַם בְּגְרָמָא בְּעֻלְמָא מ"מ בְּקִיבֵל עָלָיו לְהַתְחַיֵּיב חֲזִיב אִף בְּגְרָמָא וְע' בְּרִיטְב"א שְׁמֵם דְּבַמְיָדִי דְּחֲבִירוֹ סְמָךְ עָלָיו וְהִיא לוֹ רִינּוֹחַ בְּרוּר אִף בְּמְבַטֵּל כִּיסוֹ חֲזִיב וְע' בְּנַה"מ סִי' קַפ"ג וְסִי' ש"ו וּבְשׁוֹ"ת ח"ס חו"מ סִי' קַע"ח א"כ שְׁפִיר בְּפוֹעֵל אִף בְּלֹא הַתְחִיל בְּמִלְאָכָה מ"מ כִּינּוֹן דְּגִמְרוֹ הַשְׁכִּירוֹת הִנּוּ כְּקִיבֵל עָלָיו לְשַׁלֵּם לוֹ הַשְׁכָּר פְּעוּלָה וְשְׁפִיר בְּאֵם הִיא הַפוֹעֵל יוֹכֵל לְהַשְׁכִּיר וְעַכְשָׁיו אֵינּוּ מוֹצִיא מְקוֹם לְהַשְׁתַּכֵּר א"כ הִיא הִנּוּ הַפְסָד בְּרוּר וְהַבְעָה"ב הִיא קִיבֵל עָלָיו בְּכַה"ג שְׁפִיר חֲזִיב אִפִּי בְּגְרָמָא וְכְשִׁיטַת הַמְרָדְכִי פ' הַגּוֹזֵל וְע' בְּנַה"מ סִי' קַע"ו וְע' בְּתוֹס' קִידוּשִׁין ד"ח שִׁכ' דְּבַכַּה"ג עַכ"פ ל"ש לומר מְנָה אֵין פָּאן הוֹאִיל דִּישׁ עַכ"פ חִיּוּב בַּד"ש עִי"ש וְיֵישׁ לְצַרְף ג"כ שִׁיטַת הַבֵּית יַעֲקֹב מוּבָא בַּקְצָה"ח סִי' ע"ה דְּמִי שְׁהִיא חִיּוּב לְצִי"ש וְנִתְּן מְעוֹת בְּחֻזְקַת שְׁחֲזִיב עַפ"י דִּין דְּאִפ"ה לֹא מִיְקָרִי מְחִילָה בְּטַעוֹת וְה"ה הָכָא בְּאַמַּת שְׁכָר פְּעוּלָה ל"ח רַק מְגִיעַת הַרְיֻנָח וְאִפ"ה נִיחָא הִיא דְּבַעַה"ב חִיּוּב בְּחֻזְרָא בּוֹ מִשׁוּם דְּגַבִּי הַפְסָד בְּרוּר לְשִׁי' הַרִיטְב"א גַּם בְּמְבַטֵּל כִּיסוֹ חֲזִיב וּמַכ"ש בְּקִיבֵל עָלָיו הָרִי חִיּוּב לְכ"ע וְרַק הִיכִי דְּלֹא הִתְחִיל בְּמִלְאָכָה דָּאִז עֲדִינּוּ לֹא זָכָה בְּשֹׁכֵר פְּעוּלָה שְׁהַבְטִיחַ לוֹ וְחֲשִׁיב רַק כְּקִיבֵל עָלָיו שְׁלֹא יִגְרוּם לוֹ הִיזְק אִז שְׁפִיר אִם לֹא הִיא לוֹ אֲמֵשׁ מְקוֹם לְהַשְׁתַּכֵּר פִּטוּר אֲבָל בְּהַתְחִיל בְּמִלְאָכָה דְּכָבֵר זָכָה בְּהַשְׁכָּר פְּעוּלָה שְׁהַבְטִיחַ לוֹ אִז אִף שְׁלֹא הִיא לְהֵם אֲמֵשׁ מְקוֹם

להשתפר מ"מ חשיב פגורם לו היזק בזה שזכה מפבר דמי ממש למוחל שט"ח דחייב לשלם מדד"ג והיכי דמוציא פעת מקום להשתפר הרי שוב ליפא פסידא וכה"ג כ' הרמב"ן בסוגיא דשיקול הדעת דהיכי דאפשר שלא והי' פסידא פגון פאם ניהדר את הדין אז אמרי' הדר דינא פדי שלא יהי' פסידא ושללא נצטרף לדון דד"ג עיי"ש וז"ב: ה) אף בלא"ה הדמיון שכ' כת"ה לא דמי פלל דבשלמא בסי' של"ג דהפועל רשאי לעבוד א"כ שפיראמרו חז"ל דהיכי דהפועל יפסיד פעולתו היום אין רשות להפעלים לחזור ולא דמי למבטל פיסו של חבירו פינון דאם פבר התחיל במלאכה פבר נתחייב הבעה"ב לשלם לו שכר פעולתו וחשוב פכבר זכה בו הפועל ואם באמת הפועל והי' לו פסידא שפיר אסור לבעה"ב לחזור בו ונהי דאם סוגר את העבד שלא יוכל לעשות מלאכה פטור דל"ח טפי ממבטל פוסו אפ"ה הואיל דאסור להיות מבטל פוסו של חבירו והכא דכבר התחיל במלאכה וזכה פבר בהשכר פעולה חשיב כמפסידו פינדים שפיר לא יוכל הבעה"ב לחזור בו וכה"ג מצינו בחו"מ סי' ע"ג בנחלקו על הזמן פרעון דחייב לישבע והעיר בקצה"ח דהא ל"ח פפירת ממון דלא עדיף ממבטל פיסו דפטור ותיגרץ דכינון שאם יודה יצטרף לשלם עקשיו שוב חשוב פפירת ממון וה"ה הכא חשיב כמפסידו ושפיר חייב הבעה"ב לשלם לי ואף בלא התחיל במלאכה דבכה"ג הרי עדיין לא זכה בהשכר פעולה ושוב הי' מקום לומר דל"ח טפי ממבטל פיסו אפ"ה אפתי שייך סברת הריטב"א דבהפסד פטור גם מבטל פיסו חייב או עכ"פ פסברת המרדכי והשט"מ דקיבל עליו חייב אף בגרמא וכ"ז התם אבל באבילות באמת אבל אסור במלאכה ואסור לו להרויח ורק בדבר האבד והיינו שיהי' לו הפסד גם אחר שיכלו ימי האבל וכגון שיתקלקל החפץ או שלא יהי' יכול למפנר הסחורה אז זולת ע"י הפסד מהקרן א"כ יגרום לו האבילות היזק גם על זמן שפבר יהי' נפסק האבילות אז שפיר מיקרי דבר האבד וכמ"ש בנובי"ק או"ח סי' כ"ז לענין אונו דמותר לספור בלי ברכה ספה"ע פדי שלא יפסיד הפרכות משאר הימים עיי"ש אבל הפסד מלאכה דלא יפסיד רק הריוח מאותן הימים זה לא מיקרי הפסד דהא באמת פה הוא רצון חכמים שלא ינהג משום ריוח פזו הימים ואנדא הערת כת"ה וז"ב ופשוט: ו) אף בגוף הדבר י"ל דהרי חזינו דדוקא בפועל שהוא אבל והוא עובד במקום פזה שאם לא יעבוד בימי אבל נא יחזיקו הבעה"ב גם אח"כ אז אמרי' דמיקרי דבר האבד אבל פאם לא יפסיד מקומו אח"כ אסור לו לעבוד בימי אבלו א"כ מכ"ש בבעה"ב אבל פונדאי דאסור לו להניח לעבוד אצלו שום אדם ואף אם עובדים אצלו בקבלנות אפ"ה י"ל חדא דבביתו של אבל אסור ועוד דמלאכה שהוא מפורסם שהוא של ישראל אסור וע' בתוס' פסחים דכ"א ובב"ח סי' תמ"ג שכ' דבכותח דשם בפעליו עליו אסור אף במכירה עיי"ש וא"כ לפ"ז לכאורה ליכא שום צד היתר בנ"ד אף באמת י"ל דכמו דמצינו בש"ע דגם בתנור ומרחץ אם פבר נתפרסם שנה אחר שנה שהוא בקבלנות מותר ה"ה הכא פינון דבעירו נתפרסם הדבר שפל הפועלים העובדים בהפאפריק שלו הוא בקבלנות תו ליכא מ"ע ושרי ונהי דאפתי יש לחוש לחשדא דאורחים וכמ"ש בנוב"י סי' י"ב דדוקא בשנה כ"ע יודעים שהוא באריסות אבל הכא איכא חשדא דאורחים אפ"ה י"ל הואיל דגם בכל העולם הדרף של העובדים בפאפריק לעבוד בקבלנות א"כ ליכא ג"כ חשדא דאורחים ועוד י"ל לפי"מ שהעלה הנוב"י שם דבמלאכת חוה"מ דהוי רק אסמכתא ל"ח לחשדא דאורחים וכמ"ש המג"א דבשביעית הקילו א"כ ה"ה די"ל באבילות דעכ"פ אחר

יום א' לכל השיטות אינו רק מדרבנן בנודאי דאין לחוש לחשדא דאורחים ולמ"ע דבגני עיר בנודאי דליכא חשש הואיל דשם נתפרסם שעובדים בקבלנות וא"כ מאחר שהפועלים הם עניים ונוגע להם להפסד נלע"ד להקל ולהתיר להם לעבוד אצלו ורק אחר ג"י אבל בתוך ג"י יש לאסור כנלע"ד בס"ד לדינא: ב' ויציא תרנ"ח ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל. סי' פ"ד להרב המאה"ג כש"ת מ' יהודה ליבוש נ"י מוצד"ק סטיטשין יצ"ו.

בדבר שאלתו באחד שפירח מאשתו זה ד' שנים ללאנדאן ושמו הי' בעריל ומקום מולדתו הי' בפפר וואלע וואדוסקיע ודר שמה פמה שנים ואיזה שנים קודם שפירח הי' דר בעירכם וה' לו ב' בנות ולקח גם אותם ללאנדאן וכעת באתה חמותו לפני כת"ה והביאה עד א' ממעלין והגיד שהי' בלאנדאן אצל אחד מאנשי עיר מעלין שהי' לו בית אכסניא וראה שם איש אחד ודיבר עמו הרבה פעמים ואח"כ נחלה ושאל אותו על שמו ואמר לו ששמו בעריל ושם אשתו לאה ושהוא מכפר ונאלע וואדאוסקיע ואחר ב' ימים מת האיש הג"ל וראיתי אותו על פניו בשעה שהטילו אותו לארץ והפיר בו פי הוא ממש אותו האיש שדיבר עמו בימי חליו וגם העיד שראה אותו בחייו שהי' עובד שם מלאכת סנדל ועוד הביאה חמותו מכתב מאחי הנפטר הדר במעלין שכותב שהי' לו מכתב מלאנדאן מבעל אכסניא הג"ל וכותב לו שהר' בעריל מת שם ונשארו ב' הבנות גלמוד ומבקש ממנו ליקחם לביתו בחנה זה תנרף הגב"ע וצריכין לדון אי סגי מעדות הג"ל להתיר ורק שיש ריעותא בחמותו ונתנה איזה ר"כ להעיד ממעלין בעד זה שישע לסטיעשין (הגיד עדותו ורק שחמותו אומרת כי העד הג"ל רצה להעיד בחנם ורק שביקש איזה ר"כ בעד שזכר בעילה שצריף ליסע לסטיעשין וגם יש ריעותא במה שהעיד בלילה זה תנרף השאלה: א) הנה מקיר הדבר ביבמות דקט"ו בהא דיצחק ריש גלותא דסובר אפיי חוששין לתרי יצחק ורבא אמר ל"ח ופירש"י ז"ל דמירי ששכיח שיירתא ולא הווחזקו והפוננה דשכיח שיירתא מקורטבא לאספמיא אף לא הווחזק ואמרו העדים שיצחק ריש גלותא מת באספמיא ויש ס' שמה יצחק אחר שהי' ריש גלותא מת שמה פניו דשכיח שיירתא ופליגי בפלוגמת רבה ור"ז גיטין דכ"ז אולם הרמב"ן והרשב"א פירשו דמירי שהעידו העדים שאותו שיצא מקורטבא לאספמיא מת ועיקר החשש שמה יב"ש אחר בא מעלמא לקורטבא והוא מת ויוב"ש שדר בקורטבא הלא למק"א ועל זה קאמר רבא דל"ח דסמכינן אסברת כנכ"ה פניו דינדעין בנודאי שאותו איש הי' בקורטבא ויוצמח דפלוגמת אביו ורבא הוי אי סמכינן אסברת כנכ"ה לענן איסור א"א והנה לשי' פרי"ף והרמב"ם קי"ל במיתה כרבא ולשי' הרמב"ן והרשב"א פניו דינדעין דאיש זה שמת הי' בקורטבא אין לחוש שאיש אחר ששמו כשמו הי' ג"כ במקום הנה וסמכינן אסברת כנכ"ה אף נגד ח"א א"א אף דבאמת בסוגיא דמומין לא קי"ל כרבא רק כר' אשי מ"מ הקא פניו דע"כ איש א' מת ואיתרע ח"ח של אדם א' א"כ מה לי ח"ח של זה או של איש אחר והא דכ' המפורשים בהא דבספק ג"י לשי"כמ"פ אסורה משום דמוקמינן בח"ח אף דע"כ איש א' מת שאני התם ביותר יש לתלות דמת זה הוא א' מרובא דעלמא מלומר דבעלה של זו מת אבל פניו דע"כ ידענו דאיש ששמו כשם בעלה מת והעידו דהי' במקום הנה א"כ אם נרצה לחוש שגם איש אחר ששמו כשם זה בא לכאן והי' רק החשש בגדר

מיעוט על אדם פְּרָטִי וכמ"ש הח"צ לענן סימן אַמְצָעִי בגוף וסימן מוֹבְהָק בְּפְלִי דַחְשִׁיב
שְׂאֵלָה דִּיחִיד עיי"ש וכינון דא"צ לְדוֹן עַל אָדָם פְּרָעִי וּכְבָר כ' הַנוּב"י דַחְשִׁשָׁא דב' יוּב"ש
עכ"פ לא גָרַע מְסִימָן וְשׁוּב מֵהָא דְחַרְשִׁיב מוֹעִיל הַסְבָּרָא
דכנכ"ה וז"ב: ב) נְחֻזָר לְעַנְיָן דִּינָא אִי צְרִיךְ לְהַזְפִּיר שְׂמוֹ וְשֵׁם אָבִיו וְשֵׁם עִירוֹ הִנֵּה
בְּרַמְבַּ"ם פ"ג מְגִירוּשִׁין הִלְכָה כ"ג לְחַד גִּינְרָסָא מוּכַח דְסָגִי אוּ בְשֵׁמוֹ וְשֵׁם אָבִיו אוּ בְשֵׁמוֹ
וְשֵׁם עִירוֹ וּגְיָרָסָת מֵהֲרִי"ק דְלִשְׁמָא אָבִיו בְּעִי ג"כ שֵׁם עִירוֹ וְשֵׁם בְּהִלְכָה כ"ד נְחֻלְקוּ
הָרָא"ש וּמֵהֲרִי"ק דְהָרָא"ש ס"ל דְסָגִי תְמִיד בְשֵׁמוֹ וְשֵׁם אָבִיו פִּינָן דִּיִּדְעִינָן דְאוּתוֹ אִישׁ
נֶאֱבָד א"צ לְחֻשׁ שְׂגָם אִישׁ אַחַר בְּשֵׁם כְּזֶה וְשֵׁם אָבִיו כְּזֶה נֶאֱבָד ג"כ וּמֵהֲרִי"ק ס"ל דְדוֹקָא
בְּעוֹבְדָא כְּזוֹ שְׂאֵמְרוּ כְּשִׁתְּלָהּ לְמָקוֹם פְּלוֹנִי תֵאמֵר דַּב"פ מֵת מוּכַח דְנִתְפָּוּן ג"כ אִישׁ
מֵאוּתוֹ עִיר וְהוּי כְּמִזְפִּיר שֵׁם עִירוֹ ג"כ אָבֵל בְּעֵלְמָא ל"מ שְׂמוֹ וְשֵׁם אָבִיו דְבִתְחִילַת עֲדוּת
הַחֲמִירוּ כְּמִפְנֵי בְשֵׁם סְכּוּרָת דַּמ"ו וּבְאַמְתָּא בַּכ"מ מוּכַח דְמֵהֲרִי"ק בְּעֵצְמוֹ מְסַתְפַּק
בְּכֻנְתָּ הַרְמַב"ם ז"ל דִּי"ל דְסָגִי אוּ בְשֵׁם אָבִיו אוּ בְשֵׁם עִירוֹ וְרַק בְּהֵאִי דְנִשְׁכּוּ נְחֻשׁ לְפִי
שִׁישׁ רִיעוּתָא דְנִשְׁתַּנָּה אִזְ בְּעִי הַפְּרָה בְּרוּרָה י"ל הַסְבָּרָא עִפִּי"מ דְמַצִּינוּ בְּפוֹסְקִים
דְבִהֲרֵגִישָׁה שְׁנִפְתַּח מְקוּרָה וּבְדָקָה וְלֹא מַצָּאָה כְּלוּם טְמֵאָה וְהַפְּנוּנָה דְהֲרַגְשָׁה מוּרָה בְּנוֹדָאִי
עַל דָּם אָבֵל אִם יֵשׁ מְרָאָה טְהוּרָה לְפָנֵינוּ תוֹלִין הַרְגְשָׁה בְּמִרְאֹת טְהוּרָת אָבֵל אִם יֵשׁ
מְרָאָה טְמֵאָה לְפָנֵינוּ אִף פְּחוּת מְפָגְרִים מְטַמְּאִין ע' חו"ד סוּסִי' ק"צ וּבַח"ס וְהַסְבָּרָא
דְבַאמְתָּ רַבֵּן דְמִים טְמֵאִים בְּאִשָּׁה כְּשִׁתַּת הָרָאָב"ד ז"ל רַק דְבִישׁ מְרָאָה טְהוּרָה לְפָנֵינוּ
פִּינָן דְהָדָא צִימּוּק וְנֶאֱבָד לֹא שְׂכִיחַ שׁוּב תוֹלִין לְהִתֵּיר ג"כ אִף בְּמִידֵי דַל"ש וְהִינּוּ בְּמִרְאָה
טְהוּרָה הֵכָא בְּאַמְתָּ ע"י שְׂמוֹ וְשֵׁם אָבִיו הוּי עכ"פ כְּרֹב נוּטָה שְׂבַעֲלָה שֶׁל זוֹ מֵת וְאִם
נִרְצָה לְחֻשׁ שְׂמָא אַחַר הוּא יְהִי הַחֲשֵׁשׁ בְּמִילְתָא דְלֹא שְׂכִיחַ וְלֹא צְרִיכִין לְחֻשׁ לְזֶה אָבֵל
בְּנִשְׁתַּנָּה צוּרְתוֹ נְהִי דְאֶפְשָׁר לְתַלּוּת הַשִּׁינוּי מַחֲמַת הַנְּשִׁיכָה מ"מ פִּינָן דְלֹא שְׂכִיחַ שׁוּב
תוֹלִין לְהַחֲמִיר בְּמִידֵי דַל"ש הִינּוּ דְאַחַר שְׂשֵׁמוֹ כְּשֵׁמוֹ מֵת אָכֵן הִיכִי דִישׁ ג"כ שֵׁם עִירוֹ
אִז הָרִי הוּי כְּפִירוֹר שְׂבִנוּדָאִי הוּא בְּעֵלְהָ שֶׁל זוֹ שְׂפִיר תוֹלִין הַשִּׁינוּי אִף בְּמִידֵי דַל"ש
וְכַנּוּדַע מְדַבְּרֵי שׁו"ת הָר"ן דְכָל הִיכִי דִיִּדְעִינָן בְּעֲדוּת בְּרוּרָה שְׂהוּא בְּעֵלְהָ שֶׁל זוֹ אִף שִׁישׁ
שִׁינוּי מְתַרְצִין הַשִּׁינוּי בְּכָל מֵה דְאֶפְשָׁר וּמְקוּרוֹ מְש"ס ב"ב דַּקְנ"ה סִימְנִים עֲשׂוּיָן
לְהַשְׁתַּנּוּת וְע' שׁו"ת רַח"כ מ"ש כְּזֶה עכ"פ מְבֹאָר מְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם דְסָגִי בְשֵׁמוֹ וְשֵׁם אָבִיו
אוּ בְשֵׁמוֹ וְשֵׁם עִירוֹ וְעִי"ש בַּח"מ אוּת כ"ז וּבַש"ע סְעִיף י"ח בְּרַמ"א מְבִיא ג' דִּיעוּתוֹ,
וּחַמ"ח שֵׁם כ' לְהִלְכָה דָּאִם יִדְעִינָן דְבַעֲלָה שֶׁל זוֹ הִי בְּמָקוֹם זֶה וְלֹא יִדְעוּנוּ כָּלֵל אִם גַּם
אַחַר הִלְךְ לְמָקוֹם זֶה אִז בְּנוּדָאִי דְסָגִי בְשֵׁמוֹ וְשֵׁם אָבִיו דָּאִין לָנוּ לְחֻשׁ בַּכָּה"ג שְׂמָא אִישׁ
אַחַר שְׂשֵׁמוֹ וְשֵׁם אָבִיו כְּזֶה הִי ג"כ בְּאוּתוֹ מְקוֹם, אָבֵל אִם לֹא יִדְעוּנוּ כָּלֵל בְּכִירוֹר אִם גַּם
אָדָם אַחַר לֹא הִי בְּמָקוֹם זֶה שְׂנַמְצָא הַמֵּת כַּב"פ בְּנוּדָאִי דְחֻשְׁשִׁין שְׂמָא גַם אַחַר שְׂשֵׁמוֹ
וְשֵׁם אָבִיו כְּזֶה הִי בְּאוּתוֹ מְקוֹם וּמֵת שֵׁם וּבַעֲלָה שֶׁל זוֹ אֲזַיִל לְעֵלְמָא הוּאִיל דְשִׁינְרוּת
מְצוּיוֹת לְאוּתוֹ מְקוֹם עִי"ש וּבַט"ז סַכְכ"ג כ' שֵׁם דְלִיכָא רַק ב' דִּיעוּתוֹ הִינּוּ הָרָא"ש
וּמֵהֲרִי"ק וּפְלִיגֵי בַכָּה"ג שִׁיִּדְעוּנוּ שְׂאִישׁ הִנֵּה שְׂאָנוּ דְנִין עֲלֵיו הִי בְּמָקוֹם הִנֵּה שְׂנוּדַע לָנוּ
עַכְשָׁיו שְׂנַמְצָא שֵׁם אָדָם מֵת דְלִשְׁי' מֵהֲרִי"ק בְּעִי אוּ שִׁינְפּוֹר בְּפִירוּשׁ שֵׁם עִירוֹ אוּ דְבְּעִי
שִׁיאֲמָרוּ לְכַשְׁתְּלָהּ לְמָקוֹם פְּלִיגֵי דְזֶה הוּוּ כְּהַזְפִּיר שֵׁם עִירוֹ וְלִשְׁי' הָרָא"ש סָגִי בְשֵׁמוֹ וְשֵׁם
אָבִיו לְחוּד וּבַב"ש שֵׁם כ' דְמְדַבְּרֵי הַרְמַ"א מוּכַח בְּאַמְתָּ דִישׁ ג' שִׁיטוֹת דְלִשְׁיטָה א' גַּם
בְּאַמְרוֹ לְכַשְׁתְּלָהּ לְמָקוֹם פְּלוֹנִי אִפ"ה אֶפְתִּי בְּעִי לְהַזְפִּיר שֵׁם עִירוֹ וְלִשְׁיטָה ב' ג"כ בְּעִי

שם עירו ורק באמרו לכשתלך למקום פלוני סגי דהוי פהזפירו שם עירו ולשיטה ג'
תמיד סגי שמו ושם אביו או שמו ושם עירו ורק דסיים הב"ש דלא מצא מפנרש ג' שישות
בזה ובאמת בב"ש ס"ק נ"ט כ' בשם הש"ג דסגי שמו ושם עורו ובקו"ע נסתפק בשמו
ושם עירו בלי שם אביו אי מהני והעלה דשמו ושם פינוי ושם עירו בנודאי סגי עיי"ש:
ג) והנה בנ"ד הא ידענו בבירור דבעלה של זו היא בלאנדאן א"כ לשי' הרא"ש גם כפי
הבנת החמ"ח בדבריו הואיל דינענו דנה היא בנודאי שם ואחרי שנתברר לנו ע"י שמו
ושם אביו שמת איש פנה אין לנו לחוש שגם איש אחר ששמו ושם אביו פנה היא שם
ומת א"כ נהי דבנ"ד לא הגידו שם אביו מ"מ לאותן השיטות הסוברים דסגי שמו ושם
אביו ה"ה דסגי שמו ושם עירו דנה מוסכם לכל השיטות דשם עירו הוי עכ"פ בשם אביו
וממילא דא"צ לחוש שמה אחר היא שם ומת ובפרט דבנ"ד י"ל דלכ"ע סגי בשמו ושם
עירו דבשלא בשם אביו בלי שם עירו יש חשש על פמה בני אדם שבעולם ששמותיהם
ושם אביהם שונים אבל בשם עירו דעכ"פ לא שכיח הרבה עיירות שיהי' שמותיהם שונים
ורק דיש לחוש שמה נודמן עכ"פ עיר בעולם ששמה ג"כ בשם העיר של זה א"כ בזה
י"ל פינו דבעלה של זו בנודאי היא בלאנדאן א"כ אם נרצה לחוש שבעריל מעיר אחרת
ששמה ג"כ בשם עיר של זה ג"כ היא בלאנדאן והיא דמי להא דקיי"ל דלנפילה דיחיד
ל"ח וכה"ג כ' הח"צ סי' קל"ד דלשאלה דיחיד ג"כ ל"ח וה"ה הכא לחוש שמה נודמן
שהיא עוד איש א' שיהי' שמו בעריל ויהי' מעיר פזו שיהי' שמה סטיטשין פשם העיר של
זה ושיהי' בלאנדאן על זה בנודאי אין לחוש פינו דבעלה של זו הרי היא בבירור בלאנדאן
א"כ שיהי' סברת הפוסקים די"ל אין ס' מוציא מידי נודאי ר נאף די"ל פינו דעפ"י אמירת
העד לחוד הרי קשה להתיר פינו דלא הנפיר שם אביו ורק שפתי דיש צד היתר מפת
זה שידוע לנו דבעריל מסטיטשין היא שם בלאנדאן א"כ י"ל דהוי בכלל חצי דבר אף
כבר כ' בשו"ת בת עיני דבעדות אשה דא"צ תורת עדות רק בירור הדברים לא איכפת
לן בחצי דבר: ד) ובפרט די"ל לפמ"ש בתוס' גיטין ד"י דהיכי דמה"ת פל עד מועיל בשנה
אז אף אי מדרבנן מועיל א' יותר מחבירו אפ"ה ל"ח בכלל נפיק ריבועא דמונא אפומא
דחד עיי"ש א"כ ה"ה די"ל סברא זו לענין ח"ד דהיכי דמה"ת מועיל ע"א לחוד אף אי
מדרבנן בעי צירוף אפ"ה תו אין לפוסלו מפת ח"ד וא"כ בנ"ד מה"ת מועיל עדותו של
העד לחוד הואיל דהזפיר שמו ושם עירו ושוב י"ל דבכה"ג אין לפסול עדותו מפת ח"ד
וע' שו"ת בי"ש אה"ע סי' קי"ג אולם בזה אפתי יש לפקפק דכ"ז היא נוחא א"נ דע"א
בעדות אשה נאמן מה"ת אבל לשי' הסוברים דע"א בעדות אשה ל"מ מה"ת רק
מדרבנן מועיל מפני קולת עגונה א"כ בלא הנפיר רק שמו ושם עירו שוב י"ל דל"מ
עדותו פלל מפת ממנ"פ דמה"ת ע"א בלא"ה ל"מ ומדרבנן הא שוב שמו ושם עירו ל"מ
בלו שם אביו וכה"ג כ' בשו"ת פמ"א ובשו"ת ברית אברהם דע"א במשאל"ס ל"מ אף
בצירוף סימן אמצעי דמה"ת ע"א ל"מ ומדרבנן הא שוב חוששין שמה עלה מן המים
וכה"ג מפנרש ברמ"א אה"ע סי' מ"ב דקדושי דרבנן לפני פסו"ע דרבנן ממנ"פ א"צ גט
והעיקר כמ"ש הב"ע דבעדות אשה לא איכפת לן בח"ד ובפרט דלשי' כמ"פ ע"א בעדות
אשה מהני מה"ת א"כ בנודאי דאין לדחות עדותו מפת חשש ח"ד ושפיר ע"י עדותו
בצירוף זה דינענו דבעלה של זו בנודאי היא בלאנדאן יש צד גדול להתיר אשתו וז"ב
ונהי דאפתי יש לעורר בנ"ד פינו דכעת היא מקום דירתו בסטיטשין והעד הזפיר שם פפר

וואלע וואדאווסקיע אפ"ה י"ל ד'זה ל"ח שינוי דאָדעם עלול לקרוא א"ע בשם מקום מולדתו וכדחזינו דבורות הראשונים הי' פותבין בגט שם מקום הלידה ומה גם דכבר פתבתי בשם שו"ת הר"ן דכל שינדענו בכמה הוכחות שבעלה של זו מת אין אני משגיחין על קצת שינוי ומתראצין באופן שלא יהי' שינוי וה"ה הקא ומה גם ד'יפה כ' כת"ה די"ל דשם אשתו תשוב פהזכיר שם פינוי ומועיל להצטרף נשמו ולשם עירו וז"ב: ה) ומה ש'העיר כת"ה מחמת שהעד נוטל שְכָר באמת י"ל דכבר העיר בנוב"י דא"נ דע"א בעדות אשה מהני מה"ת ב'נודאי דיש בכה"ג פסול מפח נוטל שְכָר להעיד אבל א"נ דל"מ רק מדרבנן א"כ פ'יין דמה"ת לא יועיל בעדותו שוב ליפא ב'זה מפח נוטל שְכָר להעיד עיי"ש וכיין שפן ממנ"פ לא יועיל עדותו בנ"ד דא"נ דע"א בעדות אשה מועיל מה"ת שוב והי' ב'זה פסול מפח נוטל שְכָר להעיד ואי ל"מ רק מדרבנן שוב יש לפסול עדותו מפח ח"ד ועפ"י הסברא שפתבתי לעיל אף באמת ז"א תדא דכבר הבאתי דבעדות אשה דלא בעי תורת עדות לא איכפת לן בח"ד ובפרט דכבר הבאתי די"ל דשם אשתו חשיב כשם פינוי ושם פינוי חשוב כשם אביו וא"כ חשיב כדבר שלם ושוב יש לסמוך על הפוסקים דע"א בעדות אשה ל"מ רק מדרבנן וממילא אנדא הפסול מפח נוטל שְכָר להעיד ובפרט דשְכָר טרחה דבר מיעוט מותר כמ"ש הט"ז ועפ"י שאר הסברות שכ' בנוב"י שם בחאה"ע סי' כ"ט וע' בשו"ת שי"צ סי' פ"א שהטור דהיכי דכבר הגיד הדבר להאשה במקומו א"כ אז הרי לא צריכין כלל את עדותו לפני ב"ד הואיל דגם עמפ"ע נאמן בעדות אשה והיכי דהאשה אומרת סתם ששמעה שמת בעלה לכ"ע א"צ שיגיד העד את עדותו לפני הב"ד וכיין דלא נצרך כלל לעדותו שפיר יוכל ליטול שְכָר עיי"ש וה"ה הקא דהגיד לאמה של העגונה את העדות בביתו רק שהוא ביקשה ליסע עמה לסטיטשין להעיד בפני ב"ד א"כ הא מפורש בש"ס שבועות דל"ב דבאמר לה לדידה שוב אינו חייב ק"ש משום דלא נצרך עוד לעדותו ועיי"ש בר"ן שכ' דאף דהיכי דהראשון מכחישא הראשון נאמן ושוב מפסידה בכפירתו מ"מ פ'יין דלא הוצרכה להביא אותו לב"ד אינו חייב ק"ש ועיי"ש בר"טב"א ובספר ש"ש מ"ש ב'זה וה"ה הקא דכבר הגיד עדותו להאשה בביתו ושוב לא הי' נצרך כלל לעדותו לפני ב"ד ושפיר אנדא ב'זה האיסור דנוטל שְכָר להעיד ובפרט דכבר הבאתי דשְכָר טרחה דבר מיעוט מותר ליטול וא"כ לכאורה יש לנו עדות מספיק להתיר: ו) עוד יש סניף להיתר בנ"ד מצד עדותו של אח הר' בעריל הנ"ל שהשיג מכתב מלאנדאן שר' בעריל מת ושיקח השתי ילדות לביתו ונהי דבמכתב של האיש מלאנדאן לא נזכר שמו ושם אביו אפ"ה הואיל דהאיש מלאנדאן כתב המכתב לאחיו של ר' בעריל נראה שפוננתו על אחיו וכמפורש בח"מ סי' י"ז דאם העד המעיד והנאבד הם מעיר אחת מהני שמו לחוד ד'נודאי נתכנין אכן עירו וגם מזה שכתב לו שיקח השתי ילדות לביתו נראה מבואר שנתכנין על אחיו וא"כ יש לנו סניף מעדותו של אחיו של ר' בעריל להיתר ומפורש בש"ע סי' י"ז סעיף ד' ובב"ש ס"ק י"ד דבזכרים הדומים לאלו לכ"ע ב'יש להם בנים נאמנים ועיי"ש בח"מ ובבי"מ מ"ש ב'זה ובפרט דכבר כ' המלמ"ל דהיכי דכבר יצאה מח"א ד"ת אף בלי עדותו אז גם ה' נשים מהימני א"כ לפ"ז בנ"ד דעכ"פ ע"י עד הראשון אפי' אם נימא דל"ח פהגיד גם שם אביו מ"מ חשש שני יוב"ש בלא הנוחזק הוי רק מדרבנן ושוב גם עדות של ה' נשים מהני ומכ"ש בזכרים הדומים לאלו דמהני ומכ"ש בנ"ד דאינו רק אחיו מאמו דלאו בכלל יבום הוא ב'נודאי דמהימן ואף דהכתב אינו מקנים

מ"מ כַּמָּה פּוֹסְקִים הִסְפִּימוּ דְבַעְדוֹת עֲגוּנָה ל"ח לְזִיּוּף דְּאוֹקְמָה אד"ת נְנוּדַע מ"ש הַנוֹב"י
דָּאָף א"נ דַּע"א אֵינוֹ נֶאֱמָן מֵה"ת אַפ"ה מוֹעִיל עֲדוֹת ע"א בְּכַתְבֵּי אַפ"י בְּאֵינוֹ מְקוֹנֵם דְּנָהִי
דל"מ עֲדוֹתוֹ מֵה"ת מ"מ לַעֲנִין חֲשֵׁשׁ זִיּוּף דְּהוּי רַק חֲשֵׁשׁ דְּרַבְּנָן מְהַנִּי ע"א וּרְאֵיתוּ מִש"ס
גִּיטִין ד"ג דְּמִשְׁנֵי קִיּוּם שְׁטָרוֹת דְּרַבְּנָן וְקִשְׁהָ הָא עֲדוֹת בְּשִׁטָּר ל"מ מֵה"ת וַעֲכָצ"ל הוֹאִיל
דְּחֲשֵׁשׁ זִיּוּף הוּי רַק מְדַרְבְּנָן לֹא חִיָּיִשִּׁין עֵי"ש וְכָבֵר קְדָמוֹ בְּשׁו"ת מֵהַר"י ט אָף לְכַאוּרָה
יֵשׁ לְחֻלְק בְּשִׁלְמָא הֵתָם שְׁנֵי הַחֲשָׁשׁוֹת אֵינָם מִשְׁם אֶחָד דְּהַרְיַעוּתָא מִחֲמַת שְׁאֵינוֹ מְקוֹנֵם
הוּי מִפְּחֵ חֲשֵׁשׁ שְׁקָר אֲבָל הַרְיַעוּתָא דְּעֲדוֹת בְּשִׁטָּר דל"מ מֵה"ת הַרְיַ אֵינוֹ מִחֲשֵׁשׁ שְׁקָר
צָדְקוֹ דְּבַרְי הַמֵּהַר"י ט בְּכַוְנַת הַש"ס גִּיטִין הַנ"ל אֲבָל בְּדִינוֹ שֶׁל הַנוֹב"י בְּעֲדוֹת ע"א בְּכַתְבֵּי
שְׁאֵינוֹ מְקוֹנֵם שׁוֹב י"ל דנ"מ הוֹאִיל דְּבִזְזָה ב' הַחֲשָׁשׁוֹת הֵם מִפְּחֵ חֲשֵׁשׁ שְׁקָר דַּע"א ל"מ
מֵה"ת מִפְּחֵ חֲשֵׁשׁ מְשַׁקֵּר אוֹ עכ"פ מִחֲשֵׁשׁ בְּדַדְמֵי כַּמ"ש בְּנֵה"מ חו"מ ס"י ל"א וְכַתְבֵּי
שְׁאֵינוֹ מְקוֹנֵם ג"כ הַחֲשֵׁשׁ מִפְּחֵ מְשַׁקֵּר וְח"פ י"ל פִּינּוֹן דְּעַיְקָר הַטַּעַם דל"ח לְזִיּוּף מְשׁוּם
דְּרַוְבָא לֹא חֲשִׁידֵי לְזִיּוּף וְכ"ז בְּב' עֲדִים אֲבָל בַּע"א דְּבִלֵּא"ה יֵשׁ בּוֹ חֲשֵׁשׁ מְשַׁקֵּר וְא"כ
וּי"ל דְּהוּי עכ"פ בְּכָלֵל תְּרֵי מִיַּעוּטֵי וְהִיכִי דב' הַמִּיַּעוּטִים הֵם מִשְׁם אֶחָד כְּבָר כ' הַר"ן
דְּחֲשׁוֹב כְּפִלְגָא וּמִש"ס בְּרַכּוֹת דנ"ג מְבֹאָר דְּחֲשׁוֹב כְּרַוְבָא וַע' פּמ"ג יו"ד ס"י ק"י"ב מ"ש
בְּזָה אָף לִשְׁי הַסּוֹבְרִים דַּע"א בְּעֲדוֹת אֲשֶׁה מְהַנִּי מֵה"ת שׁוֹב ל"ח לְזִיּוּף דְּאוֹקְמָה אד"ת
בְּחֲשֵׁשׁ טִיגוֹן וּבְכַרְט דִּי"ל דָּאָף לְהַחֲוִשְׁשִׁין בְּכַתְבֵּי שְׁאֵינוֹ מְקוֹנֵם עַל חֲשֵׁשׁ זִיּוּף מ"מ הֵכָא
דַּעכ"פ ע"י עַד הֶרְאִשׁוֹן גְּסַתְלַק הַחֲשֵׁשׁ אִיסוּר תוֹרָה הוֹאִיל דְּמֵה"ת בְּנוֹדָאֵי מְהַנִּי שְׁמוֹ
וְשֵׁם עִירוֹ וְא"כ הִיכִי דַּע"א צ הַעֲדוֹת שְׁבִשְׁטָר רַק לַעֲנִין דְּרַבְּנָן בְּנוֹדָאֵי דִּישׁ לְסַמּוּךְ אַכְתָּב
שְׁאֵינוֹ מְקוֹנֵם דַּלְעֲנִין דְּרַבְּנָן בְּנוֹדָאֵי דל"ח לְזִיּוּף וְכַמ"ש בְּתוֹס' גִּיטִין ד"ב דְּבַגֵּט ל"ח לְזִיּוּף
וְרַק בְּמִמוֹן חוֹשְׁשִׁין לְזִיּוּף לְפִי שְׁגָם רוֹב ל"מ בְּמִמוֹן לְכַף הַנּוֹצָרְכוֹ חו"ל קִיּוּם וְה"ה דִּי"ל
הִיכִי דְּעַיְקָר הַהִיתֵר נִצְמַח ע"י שְׁטָר י"ל דְּמִפְּחֵ חַא"א וְחֻזְקַת חֵי חוֹשְׁשִׁין לְזִיּוּף וְכ"ז הִיכִי
דְּלֹא גְּסַתְלַק עֲדִיין הַחֲשֵׁשׁ אִיסוּר תוֹרָה אֲבָל הֵכָא דַּעכ"פ כְּבָר גְּסַתְלַק חַא"א תוֹרָה ע"י
עֲדוֹת הֶרְאִשׁוֹן בְּכַה"ג בְּנוֹדָאֵי דְּנָגֵד הַחֲשֵׁשׁ לַעֲזוֹ יֵשׁ לְסַמּוּךְ עַל הַשְׁטָר הוֹאִיל דְּרַוְבָא לֹא
חֲשִׁידֵי לְזִיּוּף: ז) וְהִנֵּה לְכַאוּרָה יֵשׁ עוֹד לְחוּשׁ בְּנ"ד דְּבַעֲלָה בְּרַח מְמַנָּה א"כ י"ל פִּינּוֹן
דְּלִיפָא בְּנ"ד רַק ע"א א"כ יֵשׁ בְּזָה חֲשֵׁשׁ מִחֲמַת ע"א בְּקַטְטָה וּמְפֹרָשׁ בַּש"ע ס"י י"ז בְּרַמ"א
בְּשֵׁם חַד דִּיעָה דָּאָם הַמִּיר וְהַנִּיחָה עֲגוּנָה דְּחֲשׁוֹב בְּכָלֵל קַטְטָה וְעֵי"ש בַּש"ע נְנוּדַע שִׁיטַת
הַרְמַב"ם דְּבַע"א בְּקַטְטָה יֵשׁ חֲשֵׁשׁ שְׁמָא שְׁפָרְתוֹ אָף בְּאַמַּת ז"א דְּוִנְקָא בְּהַמִּיר וְהַנִּיחָה
עֲגוּנָה אֲזוֹ יֵשׁ שִׁיטוֹת הַמְחַמִּירִין דָּאֲזוֹ שְׁיָיָד הַסְּבָרָא דְּסַנְיָא לִי אֲבָל בְּלֹא הַמִּיר אָף בְּכַרְח
אַפ"ה אַכְתָּי שְׁיָיָד סְבָרַת דִּיִּיקָא וּלְשִׁי הַט"ז אָף בְּהַמִּיר דְּוִנְקָא בָּאָם הָאֲשֶׁה גּוֹפָא אוֹמְרַת
מִת בַּעֲלֵי אֲזוֹ יֵשׁ שִׁיטוֹת הַמְחַמִּירִין דְּחֲשׁוֹב כְּמוֹ קַטְטָה אֲבָל בְּעַד הַפְּעִיד גַּם בְּהַמִּיר נ"ח
כְּמוֹ קַטְטָה עֵי"ש וַע' שׁו"ת רַח"כ אַה"ע ס"י ל' מ"ש בְּזָה ע"כ פְּשִׁיטָא דְּגַם מְצַד זָה לִיפָא
חֲשֵׁשׁ: ח) עֲתָה נְבוֹא לְדַבְּרֵי כַּת"ה שְׁהַבִּיא דְּבַרְי הַפְּנ"י שְׁהַקְּשָׁה דְּאַמַּי מוֹעִיל ע"א בְּעֲדוֹת
אֲשֶׁה מֵה"ת הָא אֵין דְּשַׁב"ע פְּחוֹת מְשֻׁנִּים וְתִירָץ הַפְּנ"י דַּע"א בְּמִיתָה ל"ח נָגֵד דְּשַׁב"ע
פִּינּוֹן דְּהוּא אֵינוֹ מַעִיד רַק שְׁמַת וְאַשְׁתּוֹ מְמִילָא שְׁרָיָא וְהִנֵּה לְכַאוּרָה דְּבַרְי מְטִין לְסְבָרַת
הַרְי"ף לַעֲנִין הַפְּרַת הַחֲלוּץ דְּמֵהַנִּי אַפ"י עַפ"י קְרוֹב מְשׁוּם דְּאֵינוֹ רַק בְּגָדָר גִּילוּי מְיֻלְתָּא
אוּלָּם גַּם הֵתָם יֵשׁ מִחֲלוּקַת בְּפוֹסְקִים דְּלְשִׁי כַּמ"פ דְּוִנְקָא אִם מַעוֹד בְּשַׁעֲהָ שְׁאֵינוֹ דְּנִין
לַעֲנִין חֲלִיצָה הוּא דְּמַהִימָן ע' בְּשׁו"ת הַרִיב"ש וּבְנוֹב"י וּבְנֵה"מ חו"מ ס"י כ"ח וּלְשִׁי כַּמ"פ
גַּם בְּשַׁעֲת מַעֲשֶׂה מְהַנִּי פִּינּוֹן דַּלְע"ע עֲדִיין אֵינָה מְוַתֵּרַת דְּאַכְתָּי מְחַוְסָר מַעֲשֶׂה הַחֲלִיצָה

ורק אם מעוד אחר שפּכּר נחלצה אז ל"מ וע' שו"ת בי"ש חאה"ע סי' קנ"ב א"כ לפ"ז לא מבעיא לשי' הריב"ש בּוּנְדָאֵי דְלִיתָא לְסִבְרַת הפנ"י פּינּוּ דְמִיד בְּשַׁעַת עֲדוּתוֹ דְנִין לְהִתִּיר הָאִשָּׁה וְאָף לְשִׁי' הַב"י דְהֵתֵם גַּם בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה מְהַי מ"מ הֵכָא שְׁאֵנִי הוּאִיל דַּע"י עֲדוּתוֹ שְׁמַת בַּעֲלָה כְּבָר נִגְמַר הִתְרָה שְׁפִיר י"ל דְחָשִׁיב כְּמַעֲיָד בְּדַשְׁב"ע וְדָלָא כְּסִבְרַת הפנ"י וְכָה מְצִינוּ בְּאַמַּת בְּש"ס יְבָמוֹת דַּפ"ח דְפָרִיז בְּש"ס אַע"א בְּעֲדוּת אִשָּׁה דְהוּי דַּשְׁב"ע וּמְבָרָר דְגַם הִיכִי דְעֲדוּתוֹ נִוְגַע גַּם לְשָׂאָר דְבָרִים אַפ"ה אִם עַפ"י עֲדוּתוֹ דְנִין לְהִתְרָה חָשׁוּב כְּמַעֲיָד בְּדַשְׁב"ע וְדָבָרֵי הפנ"י צ"ע וּבְפָרְט דִּי"ל דְעֵיקָר סִבְרַת הפנ"י הוּא רַק מִשׁוּם דְעֲדוּתוֹ אֵינּוּ נִוְגַע דְנִקָּא לְדַשְׁב"ע רַק גַּם לְשָׂאָר דְבָרִים וּבְאַמַּת ז"א דְלַעֲנִין שְׂאָר דְבָרִים בּוּנְדָאֵי דְלֵא יוֹעִיל עֲדוּתוֹ דַּע"א ל"מ לַעֲנִין לְיָרֵד לְנַחֲלָה וְגַם ל"מ לַעֲנִין גְּבִינִית ת"כ וְנָהִי דְכ' הַנוּב"י וְהַשִּׁי"צ דָּאֵי ע"א נְאַמֵּן מַה"ת מְהַי אָף לַעֲנִין לְיָרֵד לְנַחֲלָה וְגַם לַעֲנִין ת"כ מ"מ א"נ דְלֵא מְהִימֵן מַה"ת לַעֲנִין אִסּוּר דְהוּי דַּשְׁב"ע בּוּנְדָאֵי דְלֵא יוֹעִיל לַעֲנִין מְמוֹן וְשׁוּב בּוּנְדָאֵי דַל"מ בְּדַשְׁב"ע אָף בְּגוּף הַדְּבָר י"ל דְעֵיקָר קַפִּידַת הַתּוֹרָה בְּדַשְׁב"ע דְבַעֲי שְׁנַיִם מִשׁוּם דְבַעֲי בִּירוּר כְּמוֹ בְּמִמּוֹן וְא"כ בַּע"א בְּעֲדוּת אִשָּׁה ע"ו סִבְרַת מַדְעַל"ג וְדִיָּקָא הוּי כְּבִירוּר שְׁבּוּדָאֵי מַת א"כ שְׁנָה ע"א לְשְׁנַיִם וְכַמ"ש הַמַּהֲרַח"ש דַּע"י סִבְרַת דִּיָּקָא הוּי כְּבִירוּר וְאֵי דְנִימָא דְלֵא יוֹעִיל בִּירוּר זֹלַת עַפ"י שְׁנַיִם וְכַעֲיִן שְׁכ' הַרְשָׁפ"א, ו"ל דְמַה"ט ל"מ פְּדִיּוֹן תּוֹף ל' אָף בְּכָלוּ לוֹ חֲדָשִׁי מִשׁוּם דְגִזָּה"כ דְלֵא נְסִמְוֵךְ אִידִיעָה אַחֲרַת רַק אִידִיעַת חוֹדֶשׁ מ"מ לְזָה שׁוּב מוֹעִיל הַסְּבָרָא דְמִשׁוּם עֲגוּנָה אִקִּילוּ בּוֹ רַבָּנָן וְגַם י"ל נְשִׁי' הַסְּפִירָה דְהָא דְבַעֲי שְׁנַיִם בְּדַשְׁב"ע הוּי רַק מִשׁוּם דַּבַּע"א יֵשׁ חָשׁוּשׁ מְשַׁקֵּר וּל"ח בִּירוּר וְא"כ מִכַּח סִבְרַת מַדְעַל"ג וְדִיָּקָא דְחָשׁוּב בִּירוּר שְׁפִיר אֵין חִילוּק בֵּין ע"א לְשְׁנַיִם וּז"ב נְחִזּוּר לַנ"ד דְלִדְנָא הַנְּי מְסַפִּים עִם הַג' מְבַרְעָנָן ו"ל לְהִתִּיר אִשָּׁה זֹו לְהַנְּשִׂא לְעֵלְמָא וְיֹוֹשִׁיב ב"ד שְׁל ג' בְּיַחַד לְהַגִּיד לָהּ הַהִתִּיר פְּדִין הַנִּיְסָת בַּע"א כְּנִלְע"ד בַּס"ד לְדִנָּא וְהַשִּׁי"צ יִצְיָלְנוּ מְשַׁגִּיאוֹת: ג' שְׁמוֹת תַּר"ס רַאדְמִישְׁלָא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' פ"ה להרב הה"ג הצדיק בנש"ק וכו' כקש"ת מ' שמואל ז"ל אבד"ק קארטשין יצ"ו. בדבר שאלתו בראובן שהי' לו עסק בשנותפות עם שמעון ושמעון שנ"ח ואחר מותו נתן ראובן לאשת שמעון וגם נבנה הגדול שהי' עוסק בהשנותפות לכל א' מהם ה' ר"כ לשבועה וכעת פסק מלינתו להם ואומר פי השנותפות בטלה ומה שנתן להם הי' רק בשביל רחמנות והיורשים טוענים שהשנותפות קיים ומבקשים מראובן שישבוע שבוהש"ת וראובן משיב פי אם יצטרף לישבוע שבוהש"ת ישלישו לו מקודם מה שתובע מהם פי כבר נתן להם יותר מכפי שהי' מגיע להם בחלק השנותפות והיורשים אומרים פי חושדים אותו שקיבל הרבה עסקא והוא הי' צריך להניח בהעסק ג' אלפים ר"כ בלי עסקא וגם אם באמת לא הי' כ"כ ריוח על חלקם לא הי' לו ליתן לאמם זולת יורש א' התובע אותו ורצונו להשליש חצי שלו פדי שישבוע ראובן שישבוע גם טוען ראובן שנמצא תח"י היורשים איזה כתב שנותפות ומבקש שיתנו היורשים הכתב לפני הבד"צ קודם שישבוע אולי נמצא שמה איזה זכות עבורו זה תנורף הטו"ת בקצרה: א) והנה בגוף הדבר הרי מפורש בחו"מ סי' קע"ו סעיף י"ט דאחד מן השותפים שמת בטל השנותפות וכ' בנה"מ דאם לא ביטל השנותפות בפירוש שייך הרינוח לאמצע רק שנוטל ש"ט ולפ"ז כ"ז שלא אמר בפירוש שעוסק לעצמו בונדאי הרינוח מגיע להשנותפות והנה מצינו בחו"מ סי' צ"ג דשותף אינו נאמן ליטול בשבועה וכ' הט"ז

בסי' קע"ו סעיף ו' דבאמת פוסק הש"ע פשיטת הרמ"ה דשנתא א"צ לשלם מביתו ורק בסי' צ"ג לא בא רק להשמיענו דאינו נאמן להוציא בשבועה עיי"ש ובקצה"ח סק"ג מסיק דאם לא נתן המעות בתורת עיסקא אז אף בהותנו בפירוש שיהי' ההפסד לחצאין מ"מ הו"ל כא"י אם נתחייבתי אבל בנתן על עיסקא ח"פ מיד נעשה שנתא השני לנה על המעות אז אם טוען שנתפסד העיסקא הו"ל בכלל איא"פ ונאמן זה ליטול בשבועה עיי"ש וע' בנה"מ סי' צ"ג סק"ה שכ' ג"כ פסקא זו ולפ"ז בנ"ד דכפי הנראה נתן ראובן מעות להעסק בתורת עיסקא א"כ י"ל דחשיבי הירשאים בכלל איא"פ אף באמת יש בזה לדון טובא דכפי הנראה שתובע סכום רב על עיסקא ואם לא הי' מקבל כ"כ על עיסקא בנודאי דהי' רינח טפי בהעסק וא"כ חייב עיסקא הרי לא חל בשעת הלואה הואיל דאז יש ס' שמה לא יהי' רינח ולא יצטרף לשלם עיסקא וא"כ שוב לענין העיסקא הו"ל ס' בחיוב וע' ביו"ד סי' ק"ע דערב בעד ריבות בעי קנני דהוי ערב שלא בשעת מ"מ וע' בקצה"ח סי' פ"א וסי' קכ"ט: ב) וחוז' לזה הרי קיי"ל בחו"מ סי' ע"ה דגבי שישורש גם בטוען א"ו או פרע לה אבינו דפטור ויש בזה כמה טעמים א' משום דלא הו"ל למידע ב' משום דטוענין לירש דנודאי פרע אביהם ג' משום דלגבי אביהם חל חיוב נודאי וס' פטור אינו מוציא מידי חיוב נודאי אבל לגבי הירשאים יש ס' שמה לא חל עליהם חיוב בשום פעם ואף דעכ"פ הנכסים נשתעבדו בנודאי וספק אם נפקע השיעבוד אפ"ה כ' הפוסקים דכיון דהנכסים נשתעבדו רק מתורת ערבות ונהי דגם אחר מיתת הלנה לא נפקע ולא דמי למוחל שט"ח פנודע החילוק אפ"ה כ"ז היכי דנודאי לא פרע א"כ הרי לא פקע החיוב הגוף וממילא נתרוקן החיוב מן המת על הירש ושוב אפתי יש שיעבוד נכסי אבל היכי דיש ס' בפרעון ועיקר החיוב הוא רק משום חזקת חיוב ומס' א"א לשנות מפפי שהחזקנו עד עכשיו עכ"פ בכה"ג ל"מ החזקת חיוב להחזיק החיוב על הירש וכמ"ש המפורשים דחזקה כזו שאינו מטעם בירור ל"מ מאחד לחבירו ופירשו בזה שיטת רש"י פתובות דכ"ו וקידושין דס"ו גבי נזאי המלה דחזקת אם ל"מ לבן התמוה לכאורה מפתובות ד"ג דאיפא למ"ד לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה ועפ"ז ניחא דגבי תרי ותרי אאפ"ל דמועיל מטעם בירור דתרי כמאה ורק דא"א לשנות מפפי שהחזקנו עד עכשיו ושפיר ל"מ לבן עיי"ש א"כ מכ"ש חזקת חיוב דנודאי אינו מטעם בירור דהא שטרך לפרעון עומד ועיקרו הוא רק משום דמספק א"א לשנות מפפי שהחזקנו עד שעתה ושפיר ל"מ החיוב לגבי הבן וממילא פקע השיעבוד נכסי ועפ"ז י"ל בהא דנסתפק הבי"מ לאה"ע סי' קע"ח דהיכי דטען אביו איא"פ ונתחייב ואח"כ מת אי הירש חייב ועפ"ז י"ל דתלוי בטעמים הללו דא"נ דעיקר הטעם משום דלא הו"ל למידע או משום דטוענין שמה הי' אביהם מברר הפטור אז היכי דכבר טען אביהם איא"פ ל"ש טעמים הנ"ל אבל בטעם שהבאתי משום דהחזקת חיוב ל"מ להטיל חיוב טל הבן אז גם היכי דכבר טען האב איא"פ אפ"ה הבן פטור וז"ב: ב) א"כ לפ"ז י"ל בנ"ד דבשעה שמת אביהם נפקע החיוב לגמרי דהא כמו דיכול השנתא הצי לבטל השנתפות כמ"כ רשות ביד הירשאים לבטל השנתפות וכמפורש בש"ע ורק מרצונם קיימו את השנתפות ושוב יש ס' על התחלת החיוב ובנודאי גם באי"פ פטור ושוב בנודאי א"א ליטול בשבועה וכהכרעת התומים.

וחוז' לזה י"ל אחרי שראובן טוען כי ביטל השנתפות ולא הי' בדעתו לתבוע מהם חלק היזק והסד שנתן להם ויתר מפיסו א"כ ידוע שיטת המסגרת השלחן מובא בקצה"ח סי'

י"ב דמחילה בלב הוי מחילה והקצה"ח העיר דהא דברים שפלב אינם דברים והביא בשם מהרי"ט דהיכי דמחשבתו גלוי לכל העולם מהני ולענ"ד י"ל דכבר הקשה הרשב"א גיטין דע"ה דא"נ דנתינה בע"כ ל"ח נתינה אמאי מועיל גט בע"כ ותירץ דדוקא היכי דרוצה לקנות איזה דבר ע"י הנתינה אז ל"מ נתינה בע"כ אבל גט דהוי רק סילוק משועבדי הבעל שלא יהי מחויב בחיובי הבעל לאשתו לענין זה אף נתינה בע"כ מהני עיי"ש ולפ"ז י"ל דלענין סילוק חוב אף מחילה בלב נמי מהני ובאמת הקצה"ח גופא כ' פעין זה נאף א"נ דגם בכה"ג י"ל דל"מ מחילה בלב אפ"ה י"ל לפמ"ש בנה"מ שם דדוקא היכי דכבר נתחייב אז ל"מ מחילה בלב אבל באומר אכול עמי ונדעתו למחול א"כ הרי לא התחיל החיוב בכה"ג בנודאי מהני מחילה בלב שלא לתפוע אותו עיי"ש א"כ ה"ק דהוי כמחילה קודם שהתחיל החוב והוי פנותו בתורת מתנה אף דלא אמר בפירוש מ"מ מהני מתנה בלב וכמ"ש הנה"מ וא"כ בנודאי דאינו יכול לתפוע וע' קצה"ח סי' תכ"ד בהא דיש מקצת פוסקים דל"מ מחילה בקנס דהוי דשלב"ל וכן הקצה"ח דעכ"פ ברצון פטור דלא התחיל החיוב דהוי פאומר קרע פסותי והפטור וכן בחידושי דבתחילתו באונס וסופו ברצון טוב ל"מ מחילה פינו דמיד בתחילת ביאה נתחייב בקנס כמ"ש בתוס' סנהדרין דע"ג אבל בח"פ דבתחילת ביאה לא נתחייב בקנס דהוי רודף וקלבד"מ כמפורש בש"ס סנהדרין שם ורק בסוף ביאה נתחייב אז פשוטו ברצון הו"ל כמו קרע פסותי והפטור ודו"ק: ד) ולכאורה יש לעורר דבנ"ד חשוב כמחילה בטעות דאם הי' יודע שיצטרף לישבע לא הי' נותן במתנה אף באמת י"ל דהרי הוא מחל לגבי האם והיא הרי אינה תובעת אותו ובפרט שי"ל דהא מפורש בחו"מ סי' י"ב דאם נתפשו הבע"ד בעצמם א"צ קנין ובש"פ שם בשם שו"ת מהר"מ מלוזבלין הביא דרק מתובע לנתבע א"צ קנין ועיי"ש בנה"מ ובשעה"ש אבל הנתבע יוכל לחזור וקשה לכאורה נימא דהוי מחילה בטעות דאם הי' יודע דהנתבע וחזור גם הוא לא הי' מתרצה למחול ועכצ"ל דדבר א' אינו תלוי בחבירו וה"ה ה"ק די"ל סברא זו יצא דמה שטוענים היו"שים למה נתן לאדם אינו טענה פל' פינו שידעו שנותן לה ולא ביקשו אז חשבון ע"כ הספימו שיהי' פדרף כל השותפות שאינם מחשבון רק לעתים רחוקות יצא לדינא דקשה להוציא מן היו"שים מפמה טעמים חזא דלענין העסקא חשוב כמו ס' בחיוב ב' דלגבי היו"ש גם בטוען איא"פ פטור ולשי' הבי"מ ה"ל אף בכבר טען אביהם איא"פ ג"כ היו"ש פטור ובפרט דנראה שפבר מחל להם שלא יצטרכו עוד להשלים מפיסם ובכה"ג גם מחילה בלב מהני ובפרט דרבו הפוסקים דשותף לא יוכל ליטול בשבועה וז"ב ולענין מה שמבקש ראובן להראות הפתב לפני הב"ד בנודאי דמחויבים להראות וכמפורש בחו"מ סי' ט"ז דאם יש ראי' שלו בי' דחבירו דחייב להראותו מדין השבת אבודה ועיי"ש בסעיף ד' דאם טען ששטר שיש לו זכות הוא טבורו והוא כופר דחייב לישבע על זה ומוכח דזה חשיב זכות ממון וע' בחו"מ סי' ס"ו דאם נתן שט"ח לחבירו ולא הקנה בכומ"ס נהי דבמתנה קנה את הגייר מ"מ צריך להראותו בב"ד לטובת חבירו והוא מדין השבת אבידה ועיי"ש בנה"מ שחולק אבל עכ"פ ה"ק בנודאי דיוכל לעכב שבועתו עד שיתנו היו"שים הפתב לפני הבד"צ ואם יאמרו שאין להם פתב יוכלו להטיל חרם על זה וראובן מחויב לישבע שבוהש"ת ולא יוכל ליטול מן היו"שים בשבועתו כנלע"ד בס"ד לדינא: ב' חקת תרנ"ט ראדמישלא יצ"ו הק' שמואל ענגיל חופ"ק ה"ל.

סי פ"ו להרב הגדול חו"ב כש"ת מ' יעקב קורץ נ"י מפשעזליב יצ"ו. בדבר שאלתו
באחד שאמר לעכו"ם שאם שכח מה למפור לו יהי מכור לו ולא אמר לו סכום המקח גם
לא אמר שיהי נמכר כפי שומת בקיאים והחמץ שנשפך לא הי' מנוח בחלק החצר
המנושך להעכו"ם ואח"ז איסור בשעה ב' או ג' אחר חצות בע"פ מצא מאלץ קאפפע
והלך והניחו בחצר המנושך לעכו"ם זה תנרף השאלה: א) והנה אם הי' אומר לו שאם
ימצא אינה מין חמץ יהי נמכר כפי שער שבשוק אז בנודאי דהי' מקום להתיר ואף די"ל
דהוי פאין מינו ידוע וכמ"ש המק"ח מ"מ לשי' כמ"פ פיון שאמר לו עכ"פ שמוכר לו מין
חמץ הווי פדבר מסוים וגם לפמ"ש הפת"ש בחו"מ סי' ר"ט בשם באר יצחק דוקא במוכר
לו דבר שאיני מסוים בסכום קצוב י"ל דלא ס"ד דשמא אינו שנה כ"כ אבל באומר לו
כפי שער שבשוק או עפ"י שומת בקיאים שפיר יש ס"ד וכ"ה בשו"ת מהרי"א הנזי"ח ב"ב
סי' קי"ח וסי' קמ"ו וע' שו"ת א"צ סי' נ"ו יצא דיש בזה ג' ספיקות להתיר א' שמא בפורט
לו מין חמץ הווי פדבר מסוים ב' שמא פשיטת הסמ"ע דאם גם המוכר לא ידע מדבר
הנמכר שפיר מהני ודוקא אם המוכר יודע והלוקח א"י אז י"ל דלא ס"ד ג' דשמא במוכר
לו כפי שער שבשוק ס"ד ונהי דהעירותי בספרי ח"א סי' ל"ד די"ל דלגבי איסור ב"י
דעובר בכל רגע ורגע נ"מ ס"ס וכסברת הר"ן ואיסור תמידי חמיר מאיסור סקילה ולשי'
השט"מ באיסור פרת נ"מ ס"ס ולשי' רש"י חולין דקל"ד באיסור מיתה ל"מ חזקה אף
באמת מצינו באו"ח סי' תל"ט וסי' תס"ז דגם לענין חמץ מועיל ס"ס ונהי דמפני שם
בסי' תס"ז דלענין אכילה יש להתמיר מ"מ עיקר הטעם משום דהוי דשיל"מ משום
דלענין ב"י מהני הס"ס ומותר לשהותו ושוב חשיב דשיל"מ וכמ"ש בפמ"ג בפ"כ
ובישי"ע שם ובאמת מצינו דגם לענין איסור א"א מהני ס"ס נשי' כמ"פ ואף להמחמירין
עיקר הטעם משום דהוי נגד חא"א אבל היכי דיש ג' ספיקות הרי מהני אף נגד ח"א לשי'
הש"ך סי' ק"ו ובפרט דנגד חא"א שאינו חזקה בתולדה כ' בנובי"ק חאה"ע סי' קנ"ו דגם
להט"ז מועיל ג' ספיקות עיי"ש וא"כ מכ"ש דלענין איסור ב"י מהני ג' ספיקות: ב) יצא
דאם הי' אומר לו שמוכר לו כפי שער שבשוק בנודאי דהי' מועיל אף אחר ש'לא אמר
לו פן רק שמוכר לו סתם א"כ פיון דלא הי' פסוק דמים שוב י"ל דלא סיד ובאמת י"ל
דגם דאם לא הי' אומר לו כלל בשעת מכירה שמוכר לו חמץ הנשפך מאתו ורק בשעה
שמצא את החמץ בע"פ אחר חצות הי' מוסרו לחצר העכו"ם הי' מקום לומר לפמ"ש
בנובי"ת סי' ס"ג דאם בא החמץ לרשות עכו"ם קודם הליקה דשוב אינו עובר בב"י ולא
קנסו לאחה"פ א"כ ה"ה הקא ג"כ הי' מועיל דהי' חשיב פנותנו במתנה להעכו"ם וזוהי
בו מתורת קנין חצר ונהי דבדבר שאינו רגיל להימצא אין חצר קונה ע' תוס' ב"מ דכ"ו
וב"ב דנ"ד מ"מ הקא לפי האמת דהתנה שאם ימצא עוד חמץ יהי' שייך להנכרי ע"כ
דהי' ספק אצלו שמא ימצא עוד חמץ והוי מילי דשכיח ושוב הי' חצר קונה להנכרי אף
שלא מדעתו אף באמת יש בזה פמה פקפוקים א' דלשי' כמ"פ באינו עומד בצידו ל"מ
רק בתורת שליחות ול"מ בעכו"ם ואף להסוברים דחצר המשמר מועיל מתורת יד אף
באינו עומד מצידו וכמ"ש הנמ"י ובש"ך סי' רמ"ג דהוי פידו אריכא או לשי' הפוסקים
דחצר מועיל משום שליחות גם בעכו"ם ע' בקצה"ח סי' קצ"ד אפ"ה בעי עכ"פ שיהי'
משמר לדעת הלוקח ונהי דבדעא"מ מהני אף במשמר לדעת המוכר כמפני ש'ש"ס
ב"מ די"ב וע' בחו"מ סי' ר' מ"מ בדבר שהוה הפקר מצד איסוה"נ בנודאי דל"ח בכלל

דעא"מ וְשׁוֹב י"ל דל"מ קנָן חָצַר וּבְפָרְט שְׁיֵשׁ לְחֹוֹשׁ לְשִׁי הַנּוֹבִי"ק סִי כ' וּכ"ה
בִּירוּשָׁלַיִם דִּישׁ ב"י גַם בַּע"פ מַחְצוֹת וּא"כ כָּבֵר עֶבֶר בַּב"י קוֹדֵם שְׁמוֹסְרוֹ לְרִשׁוֹת עֶפְו"ם
וּמכ"ש בנ"ד דָּאָמַר לוֹ מְקוֹדֵם שְׁאָם נִשְׁאָר מֵאִתּוֹ אִיזָה מִיָּן חֲמִץ וְהִי נִמְכָּר לְהַנְכָרִי א כ
י"ל דָּאָם אַח"כ כְּשֶׁמוֹסְרוֹ לְרִשׁוֹת הָעֶפְו"ם וְלֹא הִגִּיד לוֹ אֲזַי פָּלַל שְׁנוֹתָנוּ בְּמַתְנֵה בְּנוֹדָאִי
דְּלֹא נִתְפָּוּן לִיתָן נוֹ בְּתוֹרַת מַתְנֵה רַק סְמָךְ א"ע עַל מְכִירָה הָרֵאשׁוֹנָה וּמֵאַחַר דְּמְכִירָה
הָרֵאשׁוֹנָה ל"מ פִּינָן דְּלֹא הִזְכִּיר לוֹ סְכוּם הַמַּעוֹת כְּפִי שְׁעַר שְׁבִישׁוּק שׁוֹב לֹא זָכָה בּוֹ הַנְכָרִי
וְכַדְמָצִינוּ בְּקִידוּשֵׁין ד"נ אֲדַעַת קִידוּשֵׁין הָרֵאשׁוֹנִים בְּעַל: ג) אַף בְּאַמַּת י"ל דְּמָה שְׁאָמַר
לוֹ שְׁיֵהִי מְכוּר לוֹ חֲמִץ הַנִּמְצָא פְּוֹנָתוֹ כְּפִי שְׁעַר שְׁבִישׁוּק אוֹ כְּפִי שׁוּמַת בְּקִיאִין וְנִהִי דְּלֹא
אָמַר לוֹ בְּפִירוּשׁ פֶּן מ"מ הָרִי מְצִינוּ דָּאָף בְּדְבָרִים שְׁפִלְבֵּי אֵינָם דְּבָרִים מ מ דְּבָרִים שְׁפִלְבֵּי
כָּל אֲדָם מִהֵנִי וּא"כ הֵכָא מִפְּחֵ אִיסוּר חֲמִץ בְּנוֹדָאִי נִתְפָּוּן לְהַקְנוֹת לוֹ בְּאִנְפֵּן הַמּוֹעִיל וְכַה"ג
כ' בְּתוֹס' שְׁבַת דִּי"ח וּב"מ ד"ל לְעַנְן גִּינּוֹת דְּאַנְן סְהִדֵי דְּמִפְּחֵ אִיסוּר שְׁבַת גָּמַר וּמִפְּקַר,
וְכַה מְצִינוּ גְבִי נָדָר דְּמוֹעִיל יְדוֹת וְאַמְרִי דְּהוּוּ כְּגַמְר דִּיבּוּרוֹ וְאַף דִּי"ל דְּוִקָא בְּנָדָר דְּלִשְׁי
כַּמ"פ סְגִי בְּגִילוּי מַחְשְׁבָתוֹ שְׁפִיר מְהֵנִי אַף נָדָר בְּלָב וְע' בַּאו"ח סִי תַקס"ב אֶבְל בְּמִידוֹ
דְּבַעֵי דִּיבּוּר מְפִנְרֵשׁ י"ל דל"מ אִם לֹא אָמַר כָּל הַדִּיבּוּר אַפ"ה י"ל פִּינָן דְּלִשְׁי כַּמ"פ גַּם
בְּנָדָר וְשְׁבוּעָה בְּעֵי דִּיבּוּר מְפִנְרֵשׁ וְאַפ"ה מוֹעִיל יְדוֹת א"כ ה"ה הֵכָא דְּמוֹעִיל אַף שְׁלֹא
גָּמַר כָּל הַדִּיבּוּר אַף לְכַאוּרָה יֵשׁ לְהַעִיר לַפּמ"ש בְּר"ן נְדָרִים ד"ו בְּבַעֲיוֹת הַש"ס אִי יֵשׁ
יְד לְקִידוּשֵׁין דִּי"ל דְּלֹא דְּמִי לְנָדָר דְּשֵׁם נְגַמְר בְּדִיבּוּר בְּעַלְמָא אֶבְל בְּקִידוּשֵׁין דְּבַעֵי מַעֲשֵׂה
קִנְיָן אוֹ בְּכֶסֶף אוֹ שְׁטַר אוֹ בִּיאָה י"ל דָּאָף יְד מוֹכִיחַ ל"מ א"כ גַּם בְּמַכִּירוֹת חֲמִץ דְּבַעֵי
מַעֲשֵׂה קִנְיָן י"ל דָּאִין גּוֹמְרִין דְּבָרִיו רַק בְּעֵי דִּיבּוּר מְפִנְרֵשׁ וְחוּץ לְזָה י"ל לַפּמ"ש בְּסִפְרֵי
ח"א סִי כ"ט דְּבַמִּידֵי דְּגַם אַחַר שְׁאָנוּ גּוֹמְרִין דְּבָרִיו לֹא יִהִי מוֹעִיל רַק מְדַרְבְּנָן אִין אָנוּ
גּוֹמְרִין דְּבָרִיו וְחִילֵי עַפְמ"ש בְּתוֹס' פְּתוּבוֹת דִּי"ח דְּבַמִּידֵי דל"מ רַק מְדַרְבְּנָן נָא אַמְרִי
פ"ד א"כ לַפ"ז בְּמַכִּירוֹת חֲמִץ אִם נִימָא דְּכָל הַקְנָן הָוִי רַק מִפְּחֵ אַג"ק וְלִשְׁי כַּמ"פ קִנְיָן
אַג"ק אִינוּ רַק מְדַרְבְּנָן א"כ בְּכַה"ג בְּלֹא אָמַר בְּפִירוּשׁ שְׁמוֹכֵר לוֹ כְּפִי שְׁעַר שְׁבִישׁוּק וְרַק
דְּרוּצִין לְגַמְוֹר דְּבָרִיו א"כ בְּמִידֵי דְּגַם אַחַר שְׁגּוֹמְרִין דְּבָרִיו לֹא יוֹעִיל רַק מְדַרְבְּנָן מַצַּד
הַסְּבָרָא אִין אָנוּ גּוֹמְרִין דְּבָרִיו אַף בְּאַמַּת י"ל דְּמִהֵנִי מַטְעַם קִנְיָן כְּסָף גַּם לְשִׁי הָרַמְבַּ"ם
ז"ל וְהָוִי קִנְיָן ד"ת וְשְׁפִיר גּוֹמְרִין דְּבָרִיו: ד) וְגַם י"ל בנ"ד פִּינָן דְּלִשְׁי הַמַּק"ח חֲמִץ
שְׁנַמְכָר הָוִי בְּכָלל הַבִּיטוּל וּמכ"ש בְּלֹא נִמְכָּר כְּדִינָא גַּם לְשִׁי חז"ס הָוִי בְּכָלל הַבִּיטוּל
וְזָה נִכְלָל בְּמַלְת דְּבַעֲרָתִיו א"כ הָרִי עַכ"פ נַעֲשֵׂה הַפְּקַר וּבְפָרְט דְּהָוִי הַפְּקַר מַצַּד אִיסוּה"נ
וְשׁוֹב נָהִי דְּלֹא נִתְפָּוּן הַיִּשְׂרָאֵל לִיתָן לוֹ בְּמַתְנֵה רַק בְּתוֹרַת מְכִירָה אַפ"ה אַחַר שְׁנַעֲשֵׂה
הַפְּקַר זוֹכָה בּוֹ הַנְכָרִי מִדִּין חָצַר וְנָהִי דִישׁ מַחְלֻקָת בְּפוֹסְקִים אוֹ חָצַר קוֹנָה בְּעַפְו"ם מ"מ
אַחַה"פ דְּנוֹגַע רַק לְדַרְבְּנָן יֵשׁ לְסַמְוֹךְ עַל הַסּוֹבְרִים דְּחָצַר קוֹנָה לְעַפְו"ם וּבְפָרְט דְּכָל יְמֵי
הַפְּסַח הוּ' סְבוּר שְׁנַמְכָר כְּדִינוּ וְהִי אָנוּס גְּמוּר בְּכַה"ג מְקִיל בְּשׁו"ת רח"כ סִי י"ב וְגַם
בְּשׁו"ת שׁו"מ מְקִיל בְּזָה דְּבַכַה"ג לִיכָא לְמִיחּוּשׁ לְהַעֲרָמָה וְעַפ"י דְּבָרֵי הַשְׁ"ף יו"ד סִי
ל"ט וְנָהִי דְּבְשׁו"ת א"צ הַשִּׁיג ע"ז מ"מ לַאחַה"פ יֵשׁ לְסַמְוֹךְ עַל הַמְּקִילִין וְאִם הִי אֶפְשָׁר
לְעַרְבוֹ חַד בְּתַרִי הִי מְקוּם לְהַתִּירוּאָף לְיִשְׂרָאֵל וְאִם א"א לְעַרְבוֹ יֵשׁ לְהַתִּיר עַכ"פ לְמוֹכְרוֹ
לְעַפְו"ם דַּס' חֲמִץ שַׁע"פ בְּנוֹדָאִי שְׁרִי בְּהַנְאָה כַּמ"ש בַּח"י סִי תַמ"ט וּבַנ"ד מְפָל הֵנִי
טַעְמֵי דְּלַעִיל עַכ"פ יֵשׁ לְחַוְשְׁבוֹ לְסַפְק וְשְׁפִיר שְׁרִי בְּהַנְאָה וְאִם הִי מְעַרְבוֹ חַד בְּתַרִי יוֹכַל
לְהַתִּירוֹ גַּם בְּאַכִּילָה לְיִשְׂרָאֵל דִּישׁ צִירוּף שִׁיטוֹת הַפּוֹסְקִים דְּאִיסוּר דְּרַבְּנָן מוֹתֵר לְבַטַּל

ונהי דבאיסוה"נ כ' בחו"ד סי' צ"ט דגם באיסור דרבנן אסור לבטלו מ"מ בנ"ד אחר
שהוכחתי דשרי בהנאה אנדא סברת החו"ד ונהי דלערבו לכתחילה אסור אפ"ה י"ל
דכמ"ש הפוסקים דאיסור דרבנן שאין לו עיקר מה"ת מותר לערבו לכתחילה ה"ה די"ל
בנ"ד דחשוב כמו תרי דרבנן דאחה"פ הוי רק מדרבנן וגם דלשי' הח"ס בנמפר ולא נמפר
פדינא לכ"ע הוה בכלל הביטול א"כ מפל הני טעמי פשיטא דחשוב בכלל תרי דרבנן
וכבר כ' האחרונים דתרי דרבנן חשיב כאין לו עיקר מה"ת ומותר לבטלו לכתחילה ע"כ
הדבר פשוט דמותר לערבו כנלע"ד בס"ד לדינא: ה' בדר"ח אייר ט"ז למב"י תרע"ג
ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' פ"ז להרב הה"ג חו"ב בנש"ק כש"ת מ' אשר לעמיל
הורוויץ שליט"א אבד"ק שענדשוב יצ"ו.

בדבר שנסתפק בענין מי שאכל ח"ז מגיד של גבילה עם ח"ז של בשר אי חייב מפת
גבילה ותורף הספק לשי הסוברים בטעם דחזי לאיצטרופי משום דיוכל ליתן טעם בח"ש
היתר א"כ בג"ה ל"מ"ד אב"ג בנו"ט ה"ה ל"ש חז"ל וממילא ח"ש מותר ול"ש סברת מגיד
ורק שפכתב"ד כ"ז ל"מ"ד טע"כ ד"ת אכל ל"מ"ד טע"כ לאו ד"ת ע"כ אין הטעם בח"ש רק
משום דיליף מפל חלב אז גם בג"ה ח"ש אסור ועפ"ז פתבת לינישב דברי הרמב"ם שפסק
דהאוכל ג"ה של גבילה חייב שמים אף דפסק אב"ג בנו"ט אפ"ה ניחא פיון דהרמב"ם
לשיטתו דטע"כ לאו ד"ת א"כ הטעם בח"ש אינו מפת ח"ל ורק דיליף מפל חלב ושוב
גם בג"ה ח"ש אסור ושוב שייך סברת מגיד עכ"ת: (א) הנה האמה אגיד ולא אכחז כי
גוף הדבר לומר בכוננת הש"ס בהא דח"ש אסור מפה ח"ל הוי משום שיתן טעם בהיתר
אם אמנם שראיתי במקצת אחרונים שהעירו בזה עכ"פ לענ"ד ז"א דכבר כ' בחו"ד יו"ד
סי' ק"ה ובשו"ת ח"ס דעיקר ה"ה דטעם אוסר ילפינו מהטמאים דכל היצא מטמא טמא
וא"כ וי"ל דנקא לפי האמת דידעו דח"ש אסור משום דהוי חלק מהאיסור וכסברת הג'
מסאטניב ז"ל בשו"ת הרא"מ דהיתר לא ישוב להיות איסור אז שפיר גם טעם היצא
ממנו חשיב יצא מן הטמא ויכול לאסור אכל א"נ דח"ש אין עליו שם איסור בעצם ורק
הטעם משום סניג כמ"ש במאירי לשבת ובפמ"ג בפ"כ לאו"ח א"כ אפתי ל"ח יצא מן
הטמא ומכ"ש א"נ דח"ש מותר לגמרי בני הסברא דיוכל ליתן טעם בהיתר א"כ נ"ח
פלל יצא מן הטמא דהרי הח"ש הוי היתר גמור א"כ ממילא אינו אוסר בטעמו וא"כ
איהו אפטר לומר דמה"ט ח"ש אסור משום דיוכל לאסור בטעמו ז"א דכ"ז דלא ידעו
דח"ש חסור שוב גם טעמו אינו אוסר וז"ב אף אף אי יתיבנא לסברא זו די"ל דהא דח"ש
אסור הוא מטעם הלז דיוכל ליתן טעם בהיתר אפ"ה מה שפכתב"ד ל"מ"ד טע"כ לאו ד"ת
ל"ש בח"ש טעם זה באמת י"ל לפמ"ש החו"ד וח"ס דלכ"ע טעם אוסר דיליף מהטמאים
והפנונה של המ"ד דטכ"ע לאו ד"ת הינו דבטל ברוב ומה שהעיר הרא"ש יוסף ובהג"ה
אמ"ב דלפ"ז היכי אפשר למילף טע"כ מבכ"ח ה"ה שם בטעם פחות מששים ל"ש ביטול
דהוי היתר בהיתר פבר הארתי בזה בספרי ח"א א"כ לפ"ז גם לשי' הרמב"ם שייך ח"ל
והיינו באם ח"ש איסור יתן טעם לח"ש היתר שאינו רוב נגד האיסור דאז שפיר טעם
אומר מה"ת אף ל"מ"ד טכ"ע לאו ד"ת וז"ס: (ב) וגם במה שפכתב"ד לשי' הרמב"ם עכצ"ל
בהא דח"ש אסור דאינו מפת ח"ל רק מפל חלב באמת ידוע מ"ש הר"ן בחדושי דבנשבע
שלא אוכל ליכא איסור בח"ש פיון דלא נשבע רק אפזית אוכלם הרמב"ם פ"ב משבועות

כ' דְהוּי פְּאוּכַל ח"ש מנו"ט וּבְר"ן עמ"ס נְשׁוּבוֹת כ' דָּאח"פ הַסְּכִים לשי' הַרְמַב"ם דעכ"פ שׁיְיָ הַטַּעַם דח"ל וכו' דאעפ"י דַּנְרָאָה דַּיְלְפִינָן מְכַל, חֶלֶב מ"מ אִין זֶה עוֹקֵר הַטַּעַם דְּהָא קָרָא זֶה רַק בְּחֶלֶב פְּתוּב רַק דר"י יָדַע דְּעֵיקֵר הַטַּעַם מִפְּח ח"ל וְזֶה הַטַּעַם הָא שׁיְיָ גַם בְּשׁוּבוֹעָה עֵי"ש מְבֹנָאָר מְדַבְּרִיו רַק דר"י יָדַע דְּעֵיקֵר הַטַּעַם מִפְּח ח"ל וְזֶה הַטַּעַם הָא שׁיְיָ גַם בְּשׁוּבוֹעָה עֵי"ש מְבֹנָאָר מְדַבְּרִין דָּאי הִי עֵיקֵר הַטַּעַם בַּח"ש מְלִימוּד דְּכָל חֶלֶב לֹא הִי מְקוּם לְאַסוּר ח"ש בְּשׁוּבוֹעָה פִּינּוּ דְלֹא נִשְׁבַּע רַק אֲפֻזִּית וְרַק פִּינּוּ דְּעֵיקֵר הַטַּעַם מִפְּח ח"ל שׁוּב גַם בְּשׁוּבוֹעָה יֵשׁ לְאַסוּר מִטַּעַם ח"ל וּא"כ מְדַחֲזִינָן דְּהַרְמַב"ם פּוֹסֵק דְּגַם בְּשׁוּבוֹעָה ח"ש אָסוּר ע"כ דְּסוּבֵר הַטַּעַם בַּח"ש מִשׁוּם דח"ל וע' באב"מ בְּתַשׁוּבָה יד שכ' דח"ש דְּאָסוּר בְּשׁוּבוֹעָה ל"ח דְּבַר הַנְּדוּר וּמַה"ט בְּלֹא נִשְׁאָר רַק ח"ש ל"מ שְׁאֵלָה לְרַבָּא דְּסוּבֵר אֲכִילָה פְּוֵלָה אִין נִשְׁאֲלִין עֵי"ש וְגַם בְּהָא דְּנִחְלָקוּ הַפּוֹסְקִים אִי שׁוּבוֹעָה חָל אַח"ש נְבִילָה כ' ג"כ הַמְּפֹרָשִׁים דָּאי יְלְפִינָן מְכַל חֶלֶב הָוִי עֶצֶם אִיסוּר וְלֹא יוּכַל שׁוּבוֹעָה לְחוּל עֲלִיו אֲבָל אִי הַטַּעַם מִפְּח ח"ל אֲפִתִּי אִין עֲלִיו שֵׁם אִיסוּר וְשׁוּב יוּכַל הַשׁוּבוֹעָה לְחוּל עֲלִיו וּא"כ מְדַחֲזִינָן דְּהַרְמַב"ם ז"ל כ' דְּשׁוּבוֹעָה חָל אַח"ש נְבִילָה ע"כ נִשְׁמַע דְּסוּבֵר דְּהַטַּעַם בַּח"ש הוּא מִפְּח ח"ל וּמְמִילָא אַנְדָּא פֶּל דְּבַרְיָה: ג) וּבְעֵיקֵר הַסְּפֵק שְׁהַבֵּאתָ לְעַנְיָן אוּכַל ח"ש גִּיד שֶׁל נְבִילָה בְּהַדִּי ח"ש בְּשׁוּר דְּכִינּוּן דְּמַחְמַת גִּיד לִיכָא חִיּוּב בַּח"ש לְמ"ד אב"ג בנו"ט וְשׁוּב נ"ש לוֹמֵר מַגּוּ דְּהוּי אֲכִילָה לְעַנְיָן גִּיד וְשׁוּב ל"ח אֲכִילָה לְעַנְיָן נְבִילָה בְּאַמְתָּ י"ל לְפַמ"ש בְּשׁוּ"ת ד"ח וּבַמְנַח דְּהַפְּנוּנָה בְּדַבְּרֵי הַרְמַב"ם ז"ל שְׁפָסֵק דְּחֵיב שְׁתִּים עַפ"י סְבֵרַת הַשְּׁעָה"מ דְּהַטַּעַם מִשׁוּם אַחְשָׁבִיָּה וְסְבֵרַתוֹ דַּבְּג"ה פִּינּוּ דְּכָבֵר אִיתְרַע חַזוּ"כ שְׁלוֹ שׁוּב י"ל דְּאַחְשָׁבִיָּה ג"כ לְעַנְיָן נְבִילָה וּכְמ"ש הַמְּלַמ"ל בְּשֵׁם הַרְדֵּב"ז דְּבָבָא עַל הַנְּדָה ל"ש חֲזָקָה דְּאַאֲעַב"ז עֵי"ש וּא"כ י"ל כ"ז בְּאוּכַל שְׁאָר גִּידִין שֶׁל נְבִילָה דָּאז אִי לֹא נִימָא דְּאַחְשָׁבִיָּה א"כ לֹא עֵבֵר שׁוּם אִיסוּר וְשׁוּב שְׁפִיר יֵשׁ לְאוּקְמִיהָ בַּחזוּ"כ אֲבָל הֵכָא דַּעַכ"פ עֵבֵר אִיסוּר תוֹרָה בַּח"ש בְּשׁוּר נְבִילָה דְּלֹא מְבַעֲיָא לְשׁוּ הַפּוֹסְקִים דַּח"ש ע"י תַּעְרוּבוֹת אָסוּר מַה"ת א"כ בְּנוֹדָאי דְּכָבֵר אִיסוּר תוֹרָה וְאַף א"נ דַּבְּח"ש עֵי"ת לִיכָא אִיסוּר מ"מ עֵיקֵר הַטַּעַם מִשׁוּם דִּי"ל דְּבַתְעָרוּבוֹת לֹא אַחְשָׁבִיָּה לְהַאִיסוּר רַק בְּצִירוּף הַהִיתָר אֲבָל הֵכָא דַּח"ש הַשְּׁנִי אִין בּוֹ טַעַם וְע"כ דְּעֵיקֵר אֲכִילָתוֹ בְּשָׁבִיל הַבְּשָׂר לְחוּד וּא"כ פִּינּוּ דְּעֵבֵר אִיסוּר תוֹרָה שׁוּב אִיתְרַע חַזוּ"כ וְשׁוּב י"ל דְּאַחְשָׁבִיָּה גַם לְגִיד וְשְׁפִיר חֵיב וְאַף שִׁ"ל לְפַמ"ש הַמְּלַמ"ל בְּכּוּנַת דְּבַרְי הַרְמַב"ם בְּהַמִּיר ג' בְּהַמּוֹת וְאַחַת בַּע"מ דְּפָסֵק הַרְמַב"ם דְּאֶמְרִי דְּבּוֹ נִתְפְּוּן בְּתוֹרַת חִילּוּל וְכ' הַמְּלַמ"ל דְּנָהִי דַּע"כ עֵבֵר אִיסוּר בְּמַה שְׁהַמִּיר אַפ"ה אֶמְרִי דְּבַבְהֵמָה הַשְּׁלִישִׁי נִתְפְּוּן בְּתוֹרַת חִילּוּל וְחַזוּנָן דְּאַף דְּעֵבֵר אִיסוּר בְּדַבְּרָא לֹא אִיתְרַע חַזוּ"כ לְשְׁאָר דְּבַרְיִם אַפ"ה יֵשׁ לְחַלֵּק דְּהֵתָם בְּבַע"ח דְּהוּי גּוֹפִין מְחֻלְקִים וּא"כ אֶמְרִי דְּבַגּוּף הַשְּׁנִי לֹא עֵבֵר אִיסוּר אֲבָל הֵכָא אִי הַגִּיד הִיא מְבַהֵמָה אַחֲרַת מ"מ בְּשַׁחֲטָה ל"ח בְּכָלֵל גּוֹפִין מְחֻלְקִים וְכַעֲיִן מ"ש בְּנוֹבִי"ק חו"מ סי' כ"ה דְּבַדְּבַר הַנְּקָנָה בְּאַמְיָרָה ל"ש לוֹמֵר מְתוּדָּ שְׁקָנָה זֶה קָנָה זֶה דְּהַדִּיבּוּר חֲלוּק וְע' בַּט"ז יו"ד סי' רנ"ח וּבְשׁוּ"ת מְאָמֵר מְרַדְּכִי הַסְּבִיר בְּזֶה מַה דַּס"ל לר"ל בְּשׁוּבוֹת דַּכ"ג דְּלֹא אֶמְרִי כּוֹלֵל בְּאִיסוּר הַבָּא מִעֶצְמוֹ מִשׁוּם דְּהַדִּיבּוּר חֲלוּק אֲבָל בְּשַׁחֲטָה נִאֲכִילַת אִיסוּר פִּינּוּ דְּעוּבֵר אִיסוּר בְּחַד אֲכִילָה א"כ אִיתְרַע חַזוּ"כ וְשׁוּב שׁיְיָ מִיגוּ וז"ב: ד) וְהַנְּהָרָא רְאִיתִי לַכַּת"ה שְׁהַבֵּיא קְוִשְׁיַת הַמְּפֹרָשִׁים דְּאַמְאִי מוֹתֵר לִיתָן לְעַכּוּ"ם לְטַעֲנוֹם אִם יֵשׁ בּוֹ טַעַם חֶלֶב הָא בַּב"ח אָסוּר בְּהַנְּאָה וְשְׁמָא יֵשׁ טַעַם וְכ' כַּת"ה דִּי"ל פִּינּוּ דְּלִיכָא מְלָקוֹת בְּהַנְּאָה שׁוּב לִיכָא אִיסוּר בַּח"ש דַּל"ש ח"ל וּכְמ"ש

במח"ל והישי"ע דבח"ש שלכדה"נ ליפא איסור תורה עכת"ד באמת הי' מקום ליישב
בזה דברי הש"ך בסו' רל"ח שכ' דנשבע שלא יאכל גבילה ואח"כ נעשה חולה דמותר
לאכול גבילה וא"צ להתיר שבועתו דלא חלה השבועה והעיר הפמ"ג דהא עכ"פ איפא
שני איסורים וע' באב"מ תשובה י"ד מ"ש בזה ועפ"ז א"ש פ"ג דלחולה מאכילין פחות
מפשיעור א"כ נהי דגם בשבועה ח"ש אסור אפ"ה בכה"ג דלא חל השבועה רק לענין
איסור שוב ל"ש ח"ל ושוב ח"ש מותר וז"ב ובאמת עפ"ז הי' מקום לומר דמה"ט ליפא
ב"י בח"ש חמץ משום דב"י הוי לאו הנתיק לש"י כמ"פ וכ"כ דגם בכזית לא יהי לוקה
שוב ל"ש ח"ל ושוב ח"ש מותר ובזה י"ל קושית הפנ"י והצל"ח ביצה ד"ז דבמאי פליגי
ב"ש וב"ה בפשיעור ב"י בחמץ הרי לענין איסור גם ח"ש אסור ומלקות ליפא גם
בכשיעור משום דהוי נל"ע עכת"ק ועפ"ז ניקח דבמידו דליפא מלקות בכשיעור שוב
בח"ש אף איסור תורה ליפא וז"ב ובזה י"ל בכוננת דברי התוס' פסחים דכ"ט שכ' מפאן
מוכיח ר"י דמשהה חמץ ע"מ לבערו אינו עובר דאל"כ אמאי מעל לר"י הא מיד פשיפדנו
יהי' שלו ויעבור בב"י והעירו המפורשים דילמא מיירי בשו"פ ואין בו פזית דליפא ב"י
ולפ"ז א"ש דזה כוננת התוס' דא"נ דמשהה ע"מ לבערו איני עובר ע"כ משום דהוי נל"ע
ושוב ליפא מלקות בב"י ושוב בח"ש אף איסור תורה ליפא אבל א"נ דמשהה ע"מ לבערו
עובר וע"כ דל"ח נתיק ושוב יש מלקות בב"י ושוב יש איסור בח"ש דשייך ח"ל וז"ב
אף בגוף הדבר י"ל לענין ב"י פ"ג דעכ"פ לענין אכילה בנודאי דיש איסור תורה בח"ש
חמץ שוב י"ל איתקש ביעור לאכילה ושוב גם לענין ב"י יש איסור תורה בח"ש וה"ה
לענין הנאה פ"ג דהתורה אסרה בב"ח בהנאה א"כ פ"ג דלענין אכילה שייך מלקות שוב
אסרה התורה גם את הנאה דכל שיש איסור בב"ח עליו ממילא אסור גם הנאה וז"ב
אולם בגוף קושית המפורשים הנ"ל י"ל דנהי דאם נותן להעפום חשיב הנאה וכמ"ש
בתוס' פסחים דכ"ב דאף בנותן לעפום איסור הנאה של העפום ג"כ חשיב הנאה לפי
שהעפום מחזיק לו טובה אפ"ה היכי דאינו נותן לו רק לטעום אם יש בו טעם איסור
א"כ אין הנכרי מחזיק לו טובה א"כ בנודאי דל"ח בגדר הנאה דאדרבה פל כוננת
הישראל לידע אם יש בו טעם איסור ישפכנו א"כ פשיטא דל"ש לאסור בזה מפח הנאה
וז"ב בס"ד: א' ס"ג מ"ה למב"י תרס"ה ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' פ"ח לכבוד מחו' הרה"ג חו"ב וכו' כש"ת מ' שמואל
דוד הפה"נ נ"י ראבד"ק חיסט יצ"ו. בדבר שאלתו באחד שעשה שטר מזונות שפלוני מכר
לו נכסיו וכשנודע מזה להבעלים רצו לילה בערכאות נגד המזונות ובאמת הי' ברצון
הבעלים להקנות הנכסים לאיש אחר ונתפשו אז שהמזונות יחזיקו שטר מכירה על
הנכסים על שם אותו האיש שרצו הבעלים באמת להקנות לו הנכסים ורק המזונות
התפשו א"ע עם זה הקונה האמיתי שהוא יושאר לע"ע ישב בהנכסים בתורת שכירות
ושישלם לו שכר דירה בכל שנה סכום כו"כ וכן הי' שכ"ז שבעלים הראשונים הי'
בחייהם שילם המזונות בכל שנה כפי המזונות ואחר מיתת בעלים הראשונים עשה המזונות
קלאגע להקונה איה' פי השט"מ שנתן להקונה לא הי' רק להבריח נכסיו מפני בע"ח ורא'י
שלא שילם לו הקונה דמי המקח המזונות בהשט"מ ויצא פסק בדא"ה שהקונה יש לו
לישבע שלא הי' שטר מברחת רק מכירה גמורה וגם לישבע שפרע לו הסכום הנכתב
בהשט"מ זה תנן השאלה: א) והעיר כת"ה מדברי הרמ"א סי' ע"ב סעיף י"ז דאם יש

לו של חבירו בידו ויש לו חוב ברור אצל חבירו דיוכל לישבע בסתם שאינו חייב לו פלום אף דמשמעות הלשון הוא שלא לנה ממנו או שפרע לו מ"מ פין דהדין דיוכל לנפות מה שבידו עבור החוב המגיע לו ממילא הני פאין לו בידו ושוב מותר לישבע פיון דבאמת ליפא חשש גזילת ממון דהא אף אם יודה שחייב לו יוכל לטעון יש לי בידה פנגדו ולישבע ע"ז כמפורש בסי' ע"ה ושוב מותר לו לישבע בסתם שאינו חייב לו פלום ול"ח שבועה לשקר פיון דהדין דיוכל לנפות מה שבידו נגד מה שיש לו ביד חבירו שוב הני באמת פאינו חייב לו פלום עכת"ד והנה באמת מצינו ביו"ד סי' רי"ח דבנדריים אולינו אחר הפנונה ולא אחר משמעות הלשון ואף דמבואר שם דבנדר שביין אדם לחבירו אולינו רק בטר משמעות הלשון אולם בפ"ד שם כ' בשם המבי"ט דבליפא דררא דממונא שוב אולינו בטר הפנונה וא"כ לפ"ז גם בנ"ד פיון שמיגיע לו שכר דירה א"כ אף אם באמת הו' חייב לפרוע לו סכום ק"ן ר"כ אפ"ה הו' יוכל לנפות לעצמו בעד המגיע לו שכר דירה ושוב הני כפרעון ונהי דהכא מעולם לא נתחייב לשלם לו לשלם הסכום ק"ן ר"כ ושוב אדרבה מגיע לו עוד השכר דירה ושוב י"ל דדמי להא דאומר לא לוייתי פאומר לא פרעתי דמי וה"ה הכא אם לא נתחייב לשלם לו הק"ן ר"כ ממילא דלא הי' צריך לפרוע לו מ"מ יוכל למחול לו השכר דירה ושוב יוחשב כפרעון דאף שלא נתחייב לשלם לומ"מ יוכל עתה לחייב א"ע לשלם לו הק"ן ר"כ ויחשב השכר דירה המגיע לו בעד הפרעון ובאמת י"ל עוד לפי"מ דאיתא בפ"ד נדרים דכ"ז דבמוכס שאין לו קצבה חשוב אנוס ויוכל לישבע במידי דלא נשבע בפירוש לשקר והיינו פאומר ואסרו עלי כל פירות שבעולם סתם ומחשב בלבו היום אף דמשמעות של סתם לעולם משמע וכמ"ש בר"ן נדרים ד"ד דילפינו מנדרי הקדש ובאמת אי לאו משום אונסא לא הי' מועיל מה שמתחשב בלבו היום פיון דנתפנון להוציא לשון שיהי' משמעותו לעולם וכמ"ש הר"ן בשבועות ובנדריים ורק מפ"ח האונס מהני פנונת הלב הואיל דאינו סותר שבועתו לגמרי דבאמת יוכל הלשון לסבול גם על היום ונהי דטפי הלשון משמע אלעולם אפ"ה מועיל ונשמט דמשום אונס ממון אף דל"ח אונס גמיר לענין שיהי' מותר לישבע לשקר ח"ו דהא קיי"ל בידו סי' קנ"ז דבשביל עבירות ל"ת מחויב לבזוז כל ממוןו וגם במ"ע נסתפק המשינת חכמים מובא בפת"ש שם דאם האונס בא טל ממון י"ל דאסור לבטל מ"ע כדי להציל עצמו ונהי דמסיק שם דמותר אכל עכ"פ בל"ת בנודאי אסור לעבור בשביל אונס ממון ובפרט לישבע בשקר ח"ו דהני בכלל התמורות וכמ"ש בתוס' שבועות דל"ו וזה חשיב פמו חייבי פרישות ועיי"ש בפה"ש סקי"א לענין אם מותר לישבע שאשתו נדה כדי להנצל ממכס והעלה דשבועה לשקר ממש בנודאי אסור אף להציל א"ע מממון ואפ"ה חזינו דבמחשב בלבו היום פיון דאינו ממש פנשבע לשקר אף דמי שאינו יודע ממה שבלבו יחשוב שפנשבע אלעולם אפ"ה פיון דעכ"פ אין הלב סותר לגמרי מה שפכיו מהני האונס, וכן איפסק להלכה ביו"ד סי' רל"ב מכ"ש הקא דרצונו לגזול מה שפכר זכה עפ"י דין: ב) וגדולה מזו מצינו במהרי"ק דאף דמפורש ביו"ד סי' רל"ב דמניעת קבלת טובה ל"ח בכלל אונס מ"מ אם פכר נתן מתנה לחבירו וזכה בו ואח"כ חבירו מפחידו שיקח ממנו בחזרה וע"ז מוכרח להבטיח לו איזה דבר חשוב אונס ובפר"ד האריף בזה דמה"ט גם הקבלה בערבות מואב הי' באונס שהי' רוצה ליטול מהם ארץ ישראל בחזרה שפכר זכה בו אאע"ה מכ"ש הקא שפכר זכה בו עפ"י דין מעת שהבעלים הראשונים נתנו לו

הדבר בתורת מתנה ורק המזיין רצה לגזול ואח"כ החזיר את הגזילה א"כ חשיב עכשיו כגזול גמור ושוב נהי דאונס ממון ל"מ לענין שבועה מ"מ בכה"ג דבאמת נא הני סתירת דיבורו.

לגמרי דנוכל לפרש הדיבור שנפרע היינו שמחשב תשלומי השכירות בעד הפרעון וא"כ אם באמת יחשב זה בלבד עכ"פ לא יהי כמשקר בשבועתו בפירוש ונהרי מפרש שם כסי' רל"ב דאף אם אונסו שיאמר בפירוש לעולם יוכל לחשב בלבי כ"ו שאימתה עני או שאר תנאים כמפרש שם בש"ה ס"ק ל"ג ע"כ באמת גם הכא אם ישבע סתם שנפרע נוכל לפרש דכוננתו דע"י שלא נתן לו השקר דירה הני פפרעון ובמקום אונס ממון גמור מועיל היכי דאפשר שלא והי' שקר ממש יוצא מפיו וישפיר יש מקום להתיר לו לישבע היכי דהני להציל העושק מיד עשקו וע' בשו"ת חוות יאיר סו' קצ"ד מה שהעלה בענין כזה עכ"ז בענינים כאלו אנכי מרחיק עצמי מלהורות בזה כי חוששני שלא ינצמח מזה חה"ש ח"ו אף לדינא כתבתי חו"ד וכת"ה יעשה בזה כפי דעתו בהשכל: ועש"ק מ"א למב"י תרע"ד ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל. סי' פ"ט להרב חו"ב כש"ת מ' פנחס הורוויטץ נ"י ראבד"ק קאסיב יצ"ו.

בדבר שאלתו באיש א' שאמרה לו אשתו על א' שהי' דר עמהם בחדר אי שאינו ירא ד' והתחיל לחקור מאתה אם לא עשה איזה מעשה רע עמה אחרי שדר עמהם יחד וראה אותו פ"א שהי' עומד אצלה ואז הודית שפא עליה איזה פעם באונס ואינה יודעת אם הו' ביאה גמורה ואח"כ פעם עליה האיש הג"ל מדוע אומרת פן כי הפל שקר וחדרה מדבריה ואומרת שיוכל להיות שלא הי' ביאה רק מחמת בהלה סברה פן והאשה יש לה בנים וע"ז נסתפק כת"ה אי מותרת לבעלה זה תורף שאלתו: א) הנה באמת קי"ל באומרת טא"ל אינה נאמנת דאמרי ענ"ב ואף אם אומר הבעל שמאמין לדבריה אפ"ה לחד דיעה ברמ"א אה"ט סי' קע"ח דבזה"ז דיש חדר"ג אינו נאמן לומר שמאמינה ובפרט בנ"ד דאינו אומר שמאמינה ורק ספק אצלו אם דבריה אמת ושוב יש להעמידה בחז"כ ובפרט בנ"ד דאומרת נאנסתי א"כ בכה"ג שלא נתייחדה בעדים לכ"ע נאמנת לומר נאנסתי במגו דלא נתייחדה וכמ"ש בנובי"ת סי' יח וסי' כ"א דבאם ליפא עידי יחוד לכ"ע נאמנת לומר נאנסתי ובנ"ד נהי דהבעל מצא אותו פ"א עומד אצלה מ"מ זה אפתי ל"ח בכלל יחוד דעיקר הטעם לחד שיטה דבנתייחדה לא מהימנא לומר שנאנסה משום דאבדה החז"כ ע"ו היחוד ושוב בלא נשאר רק חזקה היתר לבעלה ורוב ברצין לא מהימנא במגו נגד הרוב אבל הכא דאיש הלז דר עמה ביחד א"כ לא הי' יוכל למחות בידו לבוא לביתו ושוב י"ל דהחז"כ במקומו עומד ושוב אפתי יש ב' חזקות להיתר ושוב נאמנת לומר נאנסתי ובפרט דשייך הסברא דענ"ב ואף די"ל דהא לפי דיבורה לא נאסרה ושוב י"ל דלא מהימנא במה שאומרת נאנסתי אף באמת כפר כ' הנוב"י דאדרבה י"ל ערומי קמערמת לומר נאנסתי כדי שלא יחוש לענ"ב ושוב לא נאמין לה במה שאומרת נאנסתי ושוב הדרא החשש דענ"ב לדוכתא וכה"ג כ' בשו"ת בי"צ אה"ע סי' מ"ט ובפרט דבנ"ד וי"ל דחשוב כמו ס"ס להיתר שפא כל המעשה שקר וענ"ב ושמא נאנסה ונהי דרצון הני רוב מ"מ לגבי ס"ס מצרפין ס' אונס כמבואר בכתובות ד"ט וכמ"ש בתוס' שם דרצון

ל"ח רוב גמור ובפרט דכבר הוכיח בנובי"ת סי' קי"ח דהיכי שיש תזקת היתר מצטרף
ס' בזה שרוב נוטה בו לאיסור להיות ס"ס עיי"ש א"כ מכ"ש היכי דיש ב' תזקות להיתר
חז"כ וח"ה לבעלה בנודאי דמועיל ס' אף אם בצד ס' אחד יש רוב לאיסור ובפרט דלפי
דברי בעלה ליפא בירור פלל אם הי' אף הכנסת מקצת עטרה וע' בנובי"ת אה"ע סי' כ"ג
ובפרט שגרא דעכשיו חוזרת מדבריה ואומרת שיוכל להיות שהאמת בפי הנחשד שלא
בא עליה פלל והוא פנומת אמתלא לדבריה שמתמת בהלה סברה פו וזה חשוב אמתלא
ע"כ אחרי כל זה ובפרט שיש להם בנים נלע"ד דמותרת לבעלה ישראל בלי שום חשש
כנלענ"ד בס"ד לדינא: ד' נארא תרע"ד ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הג' לסי' צ' להרב בנש"ק כש"ת מ' חיים ליברמאן נ"י אבד"ק
דא ברא יצ"ו.

בדבר שאלתו באחד שנמכר ביתו עפ"י ערפאות לשלם לבע"ח שלו ונמכר הבית בפחות
משוניה והקונה אמר אז לפני אנשים שקונה הבית עבור הלנה והינינו שבעת שיחזיר לו
המעות יחזיר לו הבית ואם"כ הי' דו"ד בין הקונה לבין הלנה שהי' ביתו מקודם ונתפשו
ונתן הקונה להלנה מאה ר"כ והבית נשאר בידי הקונה ונתן לו כתב שאין לו עוד שום
טו"ת על הבית ואם"כ עברו כמה שנים בלי שום ערעור והקונה מת וגם בניו החזיקו
בהבית איזה שנים בלי ערעור וכעת הלנה הג' ל שהי' ביתו מקודם מערער על הקנין
מפני שנמכר הבית בפחות משוניה ומה שנתן לו כתב אין לו תוקף עפ"י ד"ת מאחר שלא
נכתב בלשון קנין וגם טוען שהי' קצת אונס על נתינת הכתב זה תנורף השאלה: א) הגה
באמת גוף הדבר מבואר בחו"מ סי' רל"ו דבלקח קרקע במשכון ונמכר עפ"י ערפאות
אף בפחות משוניה אפ"ה המקח קיום וע' שו"ת בי"ש חו"מ סי' צ"ו שהאריף בזה והחליט
פן לדינא והגה כמה שאמר הלנה שהמוכר אמר קודם הקניה שקונה עבור הלנה באמת
מבואר בחו"מ סי' קפ"ג דבאומר לה וזבין לי דקנה אף אם קנאו במעות השליח והטעם
דהמשלח נעשה לנה על המעות ונקנה הדבר להלנה ע"י המעות ובפרט בקרקע מיוחד
בנודאי דלא מהימן לומר שקנאו לעצמו כמפורש ברמ"א שם אף כ"ז אם עשאו שליח
לקנות עבורו אבל בלא עשאו שליח אז היכי דהקונה הגיד עכ"פ להמוכר שקונה עבור
הלנה י"ל דנתפנון המוכר להקנות להלנה אבל היכי דנא אמר להמוכר מזה וגם הלנה לא
עשאו שליח לקנות עבורו והקונה קנאו במעותיו אף שנתפנון לזכות עבור הלנה יוכל
לחזור בו וכמ"ש בפ"ה סי' קפ"ג סק"א ובנה"מ שם וממילא בנ"ד דלא אמר הלנה
להקונה שיקנה עבורו וגם הקונה לא גילה מזה להמוכר בכה"ג אף אם הקונה נתפנון
לזכות עבור הלנה אפ"ה ל"מ ובפרט דגם בהא דזבין לי דמפורש בש"ע דמהני אפ"ה
בקונה מנכרי י"ל דל"מ לפי דבצי שיהי' גם שליחו של המוכר ואשל"ע כמ"ש בתוס'
ב"מ דע"א בשלמא אם הקונה הוי ג"כ שותף אז י"ל מיגו דזכי לעצמו זכה גם לחבריה
ואז מועיל גם באם המוכר הוא עפ"ם ונסברת רש"י ב"מ ד"ח דבשותפים אמרי'
ישלד"ע וכבר הרגישו בזה בשו"ת טוטו"ד ובשו"ת בי"ש סי' כ"א וסי' ק"ב אבל הקא
לזכות עבור הלנה לחוד טוב י"ל אשל"ע עכ"פ יצא דמצד הדין קנה הלוקח את הבית
אף באמת כבר כ' בשו"ת בית אפרים חו"מ סי' כ"ח ובשו"ת ד"ח ח"ב סי' ו' ובבי"ש
שם דמי שקנה סחורה הנמכר בשביל מקס דמחויב הקונה להחזיר לבעלים מפת עהמב"ח
ובשו"ת בי"ש שם כ' דבכה"ג פופין לילף לפני משוה"ד ובפרט דיש מקום לומר דגם

מצד הדין יש לחייבו להחזיר דכבר העירו המפורשים בזה דבעהמב"ח בדיעבד אין מוציאין הא י"ל דאף בדיעבד ל"מ משום די"ל אעל"מ וכתבתי בספרי ח"א סי' צ"ה לפמ"ש הבית אפרים דכל הא דאעל"מ הוא רק משום דמסלק הפוננה וא"כ לשי' הראב"ד דבדעת אחרת מקנה א"צ פוננת הקונה שוב ל"ש אעל"מ עיי"ש וממילא בעפ"מ לשי' הקצה"ח סו' רע"ה דגבי נכרי ל"מ דעת אחרת מקנה שוב י"ל אעל"מ ואף להסוברים דגם בנכרי מהני דעא"מ ע' בח"ס בכמ"ק שהאריה בזה אפ"ה י"ל דעיקר הא דלא אמרי' אעל"מ במקח הנעשה באיסור הטעם כמ"ש הפמ"א דאין לקנוס את המוכר בשביל האיסור של הלוקח וכמו שהרגיש בזה בשו"ת אבני צדק וכו' בסתם מוכר ולוקח הרי יוכל להיות שהי' קפידא להמוכר שלא למפור למי שהיפה בזה רק לאיש זה ושפיר אין לקנוס את המוכר ושפיר בדיעבד אין מוציאין אבל בנ"ד שגמפר הבית ע"י ערפאות א"כ הערפאות אין להם שום נ"מ מי יושאר אצל הבית ושוב י"ל אעל"מ: (ב) ובפרט די"ל דאף להסוברים דבעהמ"ח בדיעבד אין מוציאין אפ"ה בנ"ד דהבית הי' שלו ומתפ"ה לקנותו עדיף ממקח חדש ודמי להא דקאמר בש"ס שאני דגים דיהבי סירייהו וכ' הפוסקים הפוננה דכיון דס"ד ל"מ הקננו של הפורס מצודה אפי' בדיעבד ושוב בנ"ד הי' מקום לחייבו להחזיר הבית לבעלים הראשונים אף אחרי שנתפשו וקיבל דמי הפשרה וקיי"ל דפשרה מתמת דין מסופק הוי כמכירה ול"מ טענת אונס ובעי הפרה באונסו ומסירות מודעא כמפורש בחו"מ סי' ר"ה ובקצה"ח ונה"מ שם ונ"ד דמי להא דפשרה מתמת דין מסופק דעכ"פ אין הדין ברור אם הי' מחויב להחזיר לו הבית דכי בשביל שאנו מדמין נעשה מעשה ושוב בעי הפרה באונסו ומסירת מודעא ושוב בנ"ד י"ל דהפשרה קיום ומה דגם דכבר עבר כמה שנים עוד בחיי הקונה וגם אח"כ אצל בניו והלוה לא הי' מערער כלל א"כ נראה שמחל כל תביעתו ונהי דבחו"מ סי' צ"ח מבואר דאף אחר כמה שנים לא אמרי' דמחל בזה ששמתק עד עכשיו ועיי"ש בשער המשפט ובנה"מ סי' י"ב מה שהאריכו בענין מחילה בלב אי הוי מחילה מ"מ.

כבר כ' בנה"מ שם דבמידי דאם נימא דמועיל מחילה בלב יהי חשיב בכלל לא התחיל עוד החיוב מעולם שפיר מועיל מחילה בלב א"כ ה"א דבאמת לא נתברר אי הי' שום חיוב על הקונה להחזיר הבית להמוכר בכה"ג י"ל דמחילה בלב מהני ובפרט לפמ"ש כת"ה דלא הי' אז הפשרה מתמת אונס כי גם אז הי' יוכל לתובעו לד"ת פי הקונה הי' גברא דציית דינא א"כ בנודאי דהקננו הי' קניי' ולא הי' יוכל להוציא אף מהקונה א"כ מכ"ש עכשיו דקיי"ל טוענין ליוורש עכ"ז מהראוי לפייס את הבעלים הראשונים באיזה סכום כפי ראות עיני כת"ה אבל המקח א"א לבטל עפ"י ד"ת כנלע"ד בס"ד לדינא: ד' בקר תרס"ח ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סי' צ"א להרב המאה"ג כש"ת מ' אלטר עזרא ו"ל מוצד"ק סטריזוב יצ"ו בדבר שאלתו בצובע ישראל שיש לו פועלים עפ"מ והוא עובד תמיד בפפרים אצל אדונים ומוכרח להתבטל ממלאכתו ב"פ בשבוע ויש לו הפס"מ ע"כ נסתפק אולי יש להתיר לו לעסוק בפפרים במלאכה זו בשבת ע"ו הפועלים זה תנורף שאלתו:א) הנה בגוף הדבר י"ל דאם הוא אינו נותן הצבע משלו ורק האדון הבעה"ב קונה הצבע והישראל נוטל רק דמי מלאכה אז הדבר ברור דאם הישראל נתן להפועלים איזה חלק מן הרווח חוץ מה שמשלם להם דמי שחרם לשבוע דשרי מטעם עפ"מ

אדעתיה דנפשיה קעביד דכבר העיר בע"ז או"ח סי' רמ"ג דאמאי יתסור בקבלנות ע"י עפוי"ם משום מ"ע הא נהי דיאמרו שהם שכירי יום אפ"ה הא ליפא בזה טפי משבות ושוב י"ל דבדרבנן אין לחוש למ"ע אף כ' עפ"י שיטת המכילתא דגם ע"י עפוי"ם יש איסור תורה דלא יעשה אפי' ע"י אחרים משמע אף לפמ"ש הפמ"ג שם דאם העפוי"ם עושה מלאכה בחפץ של עפוי"ם אף שהוא בשליחות ישראל לכ"ע ליפא רק שבות ושוב בכה"ג אפתי י"ל דבדרבנן ל"ח למ"ע ואף לשי' הש"ף סי' פ"ז דגם בדרבנן חוששין למ"ע מ"מ כ"ז במלאכה שהוא בעצם של ישראל אבל היכי דגוף המלאכה הוא של העפוי"ם ורק שמגיע עי"ז ריוח לישראל אז פיון דמגיע ג"כ חלק ריוח להעפוי"ם הפועלים הוי פאינו עושה פלל בשביל הישראל ואין לחוש למ"ע בכה"ג אף אם הישראל נותן הצבע מ"מ אם ימפור הישראל הצבע להעפוי"ם הפועלים שפיר יהי מועיל ואף דאין מתירין לבנות בית בשבת ע"י שט"מ שאני התם דבבית נזכר הערמה דמי הוא שינצה לבנות בית ולמנוכרו אפי' בדמי שויה פיון דנצרה לו לדירתו ומה"ט כ' הרבה אחרונים דאין לכתוב בשט"מ חמץ חצר במקירה משום דחשיב הערמה נזכרת ע' בהגדה שפ' להגה"צ מרא"ה יחזקאל ז"ל מ"ש בשם השיב משה ז"ל אבל הכא דאין גוף הבנין הוא של ישראל ואם ישלמו לו בעד הצבע דמי שויה ימפור אותם בלב שלם בנודאי דמועיל המקירה ע"כ פשיטא דאם ימפור הצבע להפועלים וגם נתן להם חלק בהריוח שיהי' שיהי' עפוי"ם אדעתיה דנפשיה קעביד בנודאי דיש להתיר ובפרט דהוא חוץ לתחום והמלאכה נעשית בבית הנזכרי בנודאי דיש להתיר היכי דהוי הפ"מ וז"ב לדינא: ב' ביהר תרס"ט ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. ס' צ"ב להרב המאה"ג וכו' כש"ת מ' ברוך ווינד ז"ל מו"צ דפה.

בדבר השאלה בעגל שנולד ביום ד' וביום ד' שלאחריו הי' יו"ט של עצרת ונסתפק אי מותר לשחוט העגל ביו"ט והביא דברי מהרש"א ביצה ד"ו דאסור לשוחטו ביו"ט משום דאימתקצאי לביה"ש אימתקצאי לכל היום עכת"ד: א) והנה באמת פכר העירו עליו מתוס' ביצה ד"ד דמה"ט נולדה בזה מותרת בזה אף די"ל מיגו דאימתקצאי לביה"ש אפ"ה מוקצה מחמת יום שעבר לא אמרי' וה"ה הכא חשוב ג"כ בכלל מוקצה מחמת יום שעבר הואיל דלרוה"פ לא בעי ז' מעל"ע לענן חשש נפל אף א"נ דחשש נפל הוי מה"ת וכמ"ש בדג"מ ובנובי"ת וראייתו מש"ס ר"ה ד"ו דפר"ף בע"מ מי מצוי אכיל לי' א"כ לפמ"ש הפמ"ג בפתיחה להלכות יו"ט דבאיסור ד"ת פגון באו"ב גם מוקצה מחמת יום שעבר אמרי' וה"ה הכא וכן כ' בשו"ת רעק"א ולענין אחרון ש"פ שחל בשבת בא"י דאסור לאכול חמץ ומשום דאימתקצאי לביה"ש מפת שמא הוא עדיין ז' ש"פ אף דהוי רק מוקצה מחמת יום שעבר אפ"ה באיסור תורה פגון בחשש אכילת חמץ בז' ש"פ גם מוקצה מחמת יום שעבר אמרי' עיי"ש אולם דויע דלשי' רוה"פ חשש ז"י בבקמה אינו מה"ת דמה"ת אזלינן בתר רוב אף נגד מיעוט המצוי והרא"י שהביא הדג"מ מר"ה ד"ו פכר דהווי בטו"א שם ושוב י"ל דבנ"ד מוקצה מחמת יום שעבר לא אמרי' אף באמת י"ל בשלמא בביצה שנולדה בזה שפיר מותרת בזה לפי שכל האיסור ביצה שנולדה ביו"ט הוא רק דרבנן וא"כ בביה"ש י"ל סד"ר לקולא ואף די"ל לשי' המג"א בס"י שמ"ב דשבות דאפויקי יומא חמיר ושוב א"א להתיר משום סד"ר דחשיב כמו סד"ר נגד אימתקצאי איסורא וכה"ג כ'

הפר"ח דאסור לעשות מלאכה דרבנן בביה"ש משום דכינן דיום שבת ויום חול לפניו
חשוב איתחזוק איסורא, אף באמת ז"א דדוקא היכי דרוצין לומר שנעשה מעשה לבעל
הח"א בכה"ג שפיר דרבנן אולינן לחומרא וכמו בס' במליחה בס"י ס"ט שכ' הנקה"כ
דחשיב סד"ר נגד ח"א אבל הכא דאין ההיתר פא ע"י מעשה רק ע"י זמן וזמן ממילא
קאתי בכה"ג ל"ש לומר דהוי נגד ח"א וקא דשבות דאפוקי יומא חמיר ולשי' הפר"ח אף
מלאכה דרבנן אסור לעשות בביה"ש שאני התם פנין דמלאכה ד"ת אסור לעשות
בביה"ש משום דלענן מלאכה ד"ת מחזיקין ביה"ש ממש פיום שבת וממילא אם נתיר
מלאכה דרבנן יהי זילזול לדבריהם וקא דשבות דעיולי יומא מותר התם שאני פנין
דעדיין לא התחיל האיסור של מלאכות דרבנן דחז"ל לא אסרו שבות רק בשבת גופא
א"כ אף דמלאכה גמורה אסור גם בביה"ש אפ"ה לא והי' זילזול לדבריהם פנין דעדיין
לא הגיע חלות האיסור של שבותון וכה"ג כ' ברש"ב"א נדה ד"ב דבדשאבד"ל פנין
דגזה"כ דאינו מקב"ט מספק מקילין אף בתרתי דסתרי אבל בשבות דאפוקי יומא א"כ
אחרי שפיר יהי זילזול דרבנן ושפיר יש להחמיר גם בשבות וכ"ז לענן שבות שפיר אמרי'
פנין דמלאכה גמורה אסורה בביה"ש שוב מוכרחין לאסור גם שבותין מטעם זילזול
וקא דאיתא בס"י ק"י לענן ס' בנתגלגל ובמג"א ס"י קפ"ד בשם הרש"ח לענן ברכה ד'
שבבהמ"ז: ב) אבל בנ"ד קא לא משפחת פלל שיהי' נ"מ בביה"ש לענן מלאכה ד"ת
דחרי מלאכה גמורה אסור גם ביו"ט שני וא"כ חרי לא משפחת נ"מ רק לענן ביצה
בכה"ג דלא משפחת שיהי' נוגע הס' לד"ת זולת דרבנן בכה"ג בנודאי די"ל סד"ר
ולקולא ול"ש לומר דחשיב סד"ר נגד ח"א ז"א דכינן דאין אנו רוצין לומר שנעשה דבר
לבטל הח"א זולת הספק על הזמן וזמן ממילא קאתי בנודאי די"ל סד"ר ולקולא וכה"ג
כ' בחו"ד ס"י ק"ו לדחות דברי הכו"פ שהשיג על הש"ף מהא דביצה ד"ב מהא דפריף
בש"ס אהא דספיקה אסורה קא הוי סד"ר ולוקמה פגון שנולד בביה"ש והוכיח דגם נגד
ח"א סד"ר לקולא והחזו"ד דחהו עיי"ש, ונהי דאפתי י"ל דכינן דהוי דשיל"מ א"כ סד"ר
בדשיל"מ ג"כ לחומרא אף כפר נודע מ"ש הפר"ח ביהא דמפרש במנחות דס"ח דלחד
מ"ד מותר לאכול חדש בח"ל בשיתסר נגהי שיבסר משום דחדש בח"ל דרבנן ולספיקה
ל"ח אף דהוי דשיל"מ וכקושית המרדכי אפ"ה ל"ח דשיל"מ משום דחזר לאיסורו העיר
באב"מ דהא מפרש בנדרים דחדש חשיב דשיל"מ ול"ח חזר לאיסורו לפי שאותו
התבואה לא יתסור לשנה הבאה וכ' האב"מ פנין דאין הס' על התבואה אם נשרשה קודם
לעומר רק הספק על הזמן אם מותר בו תבואה חדשה והספק על היום הוא בכל שנה
ושפיר חשוב חזר לאיסורו עיי"ש א"כ ה"ה בביצה בשלמא אם הי' הספק טל הביצה
אי נולדה ביו"ט שפיר הי' חשוב דשיל"מ פנין דזו הביצה לא תיתסר ביו"ט אחר אבל
הכא עיקר הספק אי ביה"ש עדיין יום וספק זה אפתי שיהי' גם ביו"ט אחר ושוב חשיב
חזר לאיסורו ול"ח דשיל"מ ושוב י"ל דביצה שנולדה ביו"ט מותר בביה"ש מפח סד"ר
לקולא וע' בכו"פ ס"י ט"ו שפלפל בזה לענן ריסוק עיי"ש ונהי די"ל לפמ"ש בח"ס
ובהג"ה על הצל"ח ביצה דהא דמחמירין בסד"ר בדשיל"מ אינו מטעמו של הר"ן ז"ל
ורק עיקר מטעם רש"י ז"ל דעד שתאכלנו בס' איסור תאכלנו בהיתר נודאי ובזה גם
הר"ן מודה לטעם רש"י וא"כ לשי' רש"י גם בחזר לאיסורו יש להחמיר אף באמת י"ל

דאף להמחמירין בסד"ר בדשיל"מ כ"ז במידי דאף אם נחמיר בספיקו מ"מ לא יוצמח מזה ריעותא אזמן שיהי' נודאי היתר אבל הכא אם נאסר בביה"ש שוב נימא מיגו דאיתקצאי לביה"ש ושוב יהי' נאסר גם כל יום השני אף שאז היא נודאי היתר בכה"ג שפיר לא מחמירין בסד"ר וצדקו דברי התוס' דבכה"ג לא אמרי' מיגו דאיתקצאי הואיל דאם נרצה לאנסרו גם בכל יום השני שוב גם בביה"ש גופא הי' מותר וכה"ג העיר בני הרה"ג מ' חיים יחי' לנישב קונשית המהרש"ל בהא דברכות די"ט מי שהו' הולך לשחוט את פסחו ושמע שמת לו מת יכול שטמא אמרת לא שטמא וקשה הא הוי אונו ואונו פטור מן המצות אף באמת י"ל דעיקר הא דאונו פטור מן המצות הוא משום דחשוב עוסק במצוה והראי' דאונו פטור דוקא במצות עשה אבל בל"ת חייב ממש פהא דעוסק במצוה פטור מן המצוה דכ' התוס' בכמ"ק דפטור רק ממ"ע וא"כ י"ל לפמ"ש הנוב"י דאינו מותר לכתחילה לספור ספה"ע בלי ברכה כדי שלא יפסיד שאר הימים ונשמע דעוסק במצוה פטור רק ממצוה שלא יפסיד רק המצוה של אותו שעה אבל אם עי"ז יפסיד מצות גם בשעה שיופסק האנינות בכה"ג שפיר אינו פטור גם ממצוה שבאותו שעה וא"כ י"ל גבי קרבן פסח דאם לא ישחט עכשיו גם בלילה יפסיד מצות אכילת הפסח וכגון אם ישהה הקבורה עד צה"כ דאז לא יוכל לשחוט עוד דאחר צה"כ לכ"ע לא הוי זמן שחיטת הפסח וילשי' הרמב"ן ל"ח זמן שחיטת הפסח רק עד פלג המנחה וא"כ יתבטל מאכילת הפסח דהרי לא נמנה טל פסח אחר ובכה"ג שיתבטל גם ממצוה בשטה שלא והי' עוד אונו אז אף בשעת אנינות אינו פטור ושוב מותר לשחוט את הפסח ובאמת נודע שיטת הרש"ל דמותר למול בנו בשעת אנינות מוכא בט"ז סי' שמ"א עכת"ד: ג) ולפ"ז י"ל התייחד התם דאם נרצה לאסור כל יום השני שוב הי' לנו להתיר גם בביה"ש שפיר אמרי' דלא אמרי' מיגו דאיתקצאי אבל בעגל ששלמו לו ח' ימים ביו"ט דעכ"פ בביה"ש פשיטא דצריף להיות אסור באכילה פיון דאז אפתי י"ש ס' שמה לא יצא מפלל נפל ונפל מה"ת אסור באכילה ונהי דמה"ת ל"ח לנפל מ"מ פיון דחז"ל חששו שמה נפל הוא א"כ חז"ל חששו בזה לאיסור תורה א"כ פשיטא דבביה"ש בנודאי דאסור באכילה ואף די"ל דגם בביה"ש מהראוי להיות מותר מטעם ס"ס שמה פבר עברו ח' ימים והיינו שמה הוא לילה ואף אי עדיין יום שמה אינו נפל אפ"ה הרי חזינו ביו"ד סי' ט"ו דס' אם עברו ח' ימים אסור וכבר העיר בט"ז שם דיהי' מותר מטעם ס"ס ותימצו דהוי ס"ס משם א' או משים דאינו מתהפף או די"ל פסברת הכ"מ והה"מ דבמידי דניתקן על הספק אף ס"ס להיתר ל"מ א"כ ה"ה הכא דחז"ל אסרו מחשש נפל שוב גם ס"ס ל"מ וכעין מ"ש בתוס' פסחים ד"י לענין ס"ס ברה"י עיי"ש וכינון דבביה"ש בנודאי העגל אסור באכילה שוב בכה"ג שפיר י"ל דאמרי' מיגו דאיתקצאי לביה"ש איתקצאי לכולה יומא וכסברת המהרש"א הנ"ל אולם לדינא י"ל דאז כמ"ש הצ"ח דאחר שנתברר פעת שאינו נפל אמ"ל שגם אתמול בביה"ש לא הי' אסור ורק דאסרנו לשחוט מספק ושוב עכ"פ ל"ח מוקצה פיון שנתברר באמת שגם אתמול הי' שרי ואף דלא דמי למוקצה שביבש הואיל דבנ"ד אתמול בביה"ש לא הו' אפשר להתוודע הספק אם הוא נפל או לא אפ"ה ליש לאנסרו מפח האיסור של ביה"ש פיון דנתגלה שבאמת גם אתמול הי' מותר עיי"ש ובפרט שי"ל כמ"ש הפוסקים דכינון דאיסורי אכילה חשיב מוכן לכלבים ומוכן לכלבים חשיב מוכן לאדם א"כ גם בביה"ש לא הי' מוקצה דתיכף הי' בדעתו או שיהי' לאכילת אדם או עכ"פ

לכלבים ושוב לא אסח דעתיה מינני' ונשפיר ל"ח מוקצה ובישי"ע סי' תצ"ח כ' בפשיטות דאין להחמיר פנין דנודאי לא אסח דעתיה מינני' דידע דבנודאי יהי' קנים דרוב ב"ק הם עיי"ש ע"כ לדינא אם אין לו בשר אחר לצורך יו"ט יש מקום להתיר לשחוט העגל ביו"ט בשביל שמחת יו"ט כנלע"ד בס"ד לדינא: ג' בהעלותה תרס"ד ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' צ"ג להרב הה"ג בנש"ק וכו' כש"ת מ' מאיר הורוויץ ז"ל אבד"ק לינסק יצ"ו. בדבר שאלתו בקהלתכם נצרה לתקן הגג של בהכ"נ אי מותר למפנר הטסין הישינים: א) והנה לכאורה הרי מפורש באו"ח סי' קנ"ג במג"א סקכ"ז דאם סתרו פותל בהכ"נ הישינה ובנו חדשה דמותר למפנר האבנים עפ"י זט"ה ומותר להשתמש בהאבנים אפי' תשמיש של חול דהקדושה נפקע על המעות עיי"ש ע"כ לפ"ז לא אדע שום חשש מלמפור טסין הישינים עפ"י הספמת זט"ה ואולי פוננת כת"ה בשאלתו דחושש שמא בהכ"נ דעירכם הוי בכלל בהכ"נ של פרפים דאינו נמפר אף עפ"י זט"ה והביא על זה מדברי האש"ל אברהם דחושש בעירו דחשיב ג"כ כבהכ"נ של פרפום הואיל דבימים קדמונים הו' שמא ירידים גדולים אשר שיהו איזה ימים עיי"ש אף באמת גם בזה י"ל חדא דשיטת המ"ב דבזה"ז אף בהכ"נ של פרפים נמפר עפ"י זט"ה וגם כבר כ' בשו"ת בי"צ ח"ב בהשמות סי' א' בשם הרי"א ז"ל דבזה"ז לא משפחת פלל בהכ"נ של פרפים לפי שנשארו מטע מהרבה ועוד דיש שיטות דזט"ה יכולין למפנר אף בבהכ"נ של פרפים והפירוש בש"ס מגילה רק דבג"י העיר לחוד אינם יכולים למפנר בהכ"נ של פרפים אבל זט"ה יכולים למפנר גם בשל פרפים ע' בשלטי הגבורים סביב הרי"ף במגילה שהביא פן בשם הרי"א ז"ל וגם יש סניף עפ"י הפמ"ג דרק אם מוכרין פל הבהכ"נ יש לחוש שמא א' מעלמא סייע בבנינו ולא יסכים על המכירה וכמפורש בפירושלמי אבל היכי דבונים במקום זה בהכ"נ חדש בנודאי דכ"ע מספמין למפנר הדברים הישינים ושוב שפיר הדבר פשוט דבכה"ג דבונים גג חדש דרשות ביז זט"ה למפנר הטסין הישינים הואיל דכבר נקבע על הגג טסין חדשים א"כ איזה הפסד יש להזרים שסייעו להבנין מזה שיהי' מוכרים כעת הטסין הישינים הרי גוף הבנין נשאר הלאה באותו מקום ובגג יש טסין חדשים וא"כ מהיכי תיתי למיחש שמא הזרים שסייעו מאז להבנין אינם מספמים למפנר הטסין הישינים אשר אין בהם שום צורך עבור הבהכ"נ א"כ בכה"ג דכ"ע מספמים על המכירה בנודאי דמותר למוכרם: ב) ובפרט דכבר העירו המפורשים דאף אי גיחש שמא א' מעזירות אחרות סייע להבנין מ"מ הדבר ברור דרוב הנדבות לבנין בהכ"נ הי' מאנשי אותו עיר וא"כ הרי י"ל דהמיעוט ממון מזרים בטל ברוב ממון מאנשי אותו עיר ונהי דממון בעלים לא בטל מ"מ י"ל דכח האיסור שיש באותו ממון בטל ונהי דבספרי ח"א סי' כ"א דחיתי דבר זה משום די"ל דקרקע בקרקע מה"ת לא בטל אבל עכ"פ הרבה אחרונים פתבו דהקא מה"ת באמת בטל ורק די"ל מדרבנן לא בטל משום דמטבע הוי דבר חשוב והא דד"ח לא בטל כמעט לשי' ריה"פ הוי רק מדרבנן ולא פשיטת הכ"מ פ"ז ממעילה וכיון דבטל מה"ת א"כ החושש שמא זרים סייעו בבנינו הוי רק כמו סד"ר דאזלינו לקולא ואין לומר דהווי סד"ר נגד ח"א ז"א כמ"ש בשו"ת מהרש"מ ח"א סי' י' דכיון דלשי' כמ"פ קדושת בהכ"נ הוי רק מדרבנן וגם מה"ת הרי בטל ממון של זרים וא"כ חשיב בכלל תרי דרבנן וא"כ הרי לשי' החו"ד סי' ק"י בתרי דרבנן יש להקל בספק גם נגד ח"א עיי"ש ונהי דבספרי שם פקפקתי בדבריו אבל עכ"פ

לסניף יחשב ע"כ מפל הני טעמי נלע"ד דרשות ביד זט"ה למפור הטסין הישגינים בלי שום חשש ובנ"ד גם האשל אברהם יודה דשרי מפח סברת הפמ"ג שהבאתי כנלע"ד בס"ד לדינא: ב' ויצא תרע"ד ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' צ"ד להרב הה"ג וכו' כש"ת מ' פנחס הורוויץ נ"י ראבד"ק קאסיב יצ"ו. בדבר שאלתו באשה אחת ניסת לאיש וכעת נודע שהיתה מקודם אשת זמן א' ולהזקן הלז סי' לו פמה נשים ולא זכה לבנים וכשנשא אשה הלז פולד לה ילד אף על האשה הלז הי' עוד קול רינון מקודם שניסת עם הזקן פי היא היתה פ"א הרה לזנונים ולכן יש רינון שהילד אינו מהזקן שמת וזקוקה לחליצה פי הזקן יש לו אחים זה תורף השאלה: א) הנה אם ידוע שיש איזה ממשות בהקול והיתה חשובה עכ"פ בכלל ס' זקוקה לחליצה, א"כ לכאורה מפורש בש"ע אה"ע סי' קנ"ט דאם נתקדשה בשוגג אם היבם רוצה ליבמה צריף לגרשה ואם רוצה לחלוץ תוכל להשאר תחת בעלה וצריף לקדשה מחדש פי יש ס' אי קידושין תפסי ביבמה לשוק והנה ידוע מחלוקת הלבוש והשב יעקב דלשי' הלבוש וצריף לגרשה מקודם דקודם הגט חשיבה בגדר אינה ראויה ליבום מחמת איסור א"א והיכי דאינה ראויה ליבום אף בדיעבד אינה עולה לחליצה ולא דמי למ"ש רש"י ז"ל יבמות דמ"א ע"ב דלר"י לא תיקשי דאי חליצה הוי חליצה דבלא אפשר הוי בדיעבד שאני התם דאי עבר ובעל פמי מהני שפיר גם החליצה מהני בדיעבד אבל הכא דמחמת איסור א"א אף בדיעבד אינה ראויה ליבום שפיר גם החליצה ל"מ בדיעבד אבל השב יעקב סובר דכיון דכופין לגרש באם ירצה היבם ליבמה א"כ הוי פאילו באותו שעה ראויה ליבום וא"כ לכאורה נ"ד ג"כ תלוי בפלוגתא הנ"ל אף באמת בשו"ת ח"ס אה"ע ח"ב סי' ע"ה העיר דדוקא בנודאי זקוקה דאז הדין דכופין לגרש ול"ח גט מעושה היכי דמן הדין לגרשה אז צדקו דברי השב יעקב אבל היכי דיש ס' שפא הילד הוא מבעלה שוב לא נוכל נכוף על הגירושין דהוי ס' גט מעושה דשפא אינה זקוקה ליבום ושוב חשיבה בכלל אינה ראויה ליבום קודם הגירושין ושפיר נ"מ החליצה קודם הגט עיי"ש יצא לפ"ז דבס' זקוקה א"א לחלוץ קודם הגט אף לכאורה בגוף סברת השב יעקב יש לתמוה דהא מפורש בתוס' ב"ב דע"ט בהא דלאחר שייחלוץ לה יבמה דמקודמת לר"מ קאי למ"ד מצות חליצה קודמת וכופין לחלוץ מש"ה חשיב עבידי דאתי ונשמע דלרבנן חשוב דשלב"ל אף דכופין לחלוץ מ"מ לע"ע חשיבה לאו בת קידושין וכן בחצ"י עבד אף דכופין לשחרר אפ"ה לע"ע חשיב אינו בר קידושין א"כ ה"ה הכא נהי דכופין לגרש מ"מ לע"ע חשיבה אינה ראויה ליבום באותו שעה והרא"י דאם יקדשה היבם עכשיו אלאחר שיגרש אפ"ה יהי חשיב דשלב"ל ונהי דמצינו פסברא זו בתוס' יבמות דט"ז שכ' דמה"ט בנתקדשה לא פקעה זיקה דל"ד לקידוש אחותה דהתם א"א להרוג אחותה אבל הכא הרי אפשר בגירושין עיי"ש י"ל שאני התם דכיון שאפשר להיות חוזר וניתר לא פקע זיקה וגם ל"ש בזה פל שפאסרה שעה אחת הואיל דכופין על הגירושין א"כ ידענו תיקף דמתחזר להיתרה אבל הכא עכ"פ קודם שנתגרשה שפיר חשובה אינה ראויה ליבום וא"כ דברי השב"י תמוהים וכן אין להביא רא"י לסברת השב"י מהא דמפורש בחגיגה ד"ד דחצי עבד למ"א חייב בראיה דמוכח לכאורה דכיון דכופין לשחרר כמשוחרר דמו ועיי"ש בתוס' שכתבו דלא תיקשי מהא דהמית ח"ע וחב"ח דשם פיון שמת אמ"ל דלא הי' עומד לשחרר אולם לפמ"ש בתוס' עירוכין דשם בחב"ח באמת צד

חירות אין לו רק אדון א' ורק משום דרבו מעכבו מלעלות לרגל וּשפיר למ"א דלא יוכל לעפבו שוב שפיר חנויב בראיה מפח הצד חירות אכל באמת בעבד גמור אף היכי דמן הדין כופין לשחרר אפ"ה לא נהיין חנויב בראיה א"כ אדרבה גם מפאן יש ראי' דלא פסברת השב"י: ב) אף באמת י"ל עפמ"ש הכ"מ פ"ז מאישות דלמ"ד מספקא נן אי קידושין תופסין ביבמה לשוק מהני במקדש לאחר שיחלוץ ול"ח דשלב"ל הואיל דבידו לקדשה מעכשיו מספק והמלמ"ל חולק ונהנה נודע דהא דל"מ קנין בדשלב"ל יש ב' טעמים א' משום דאין על מה לחול הקנין ב' משום דלא ס"ד ויהיכי דבידו לעשות מעכשיו מספק שוב יש על מה לחול אכל אפתי נשאר הטעם דלא ס"ד וכן היכי דלע"ע לאחל ורק דכופין שיבוא לידי פה שיהי' יוכל לעשות הדבר אז טעם דלא ס"ד ליכא פיון דנודאי ס"ד הואיל דידע פיון דכופין בנודאי יבא הדבר לידי פה ורק אפתי שיהי' הטעם דאין על מה לחול וא"כ לפ"ז ביבמה לשוק לרב דנודאי אין קידושין תופסין ביבמה לשוק א"כ אף א"נ דמ"ח קודמת וכופין לחלוץ אפ"ה ל"מ הקידושין דשייהי' הטעם דאין על מה לחול אכל לשמואל דמספקא לי' הא יש על מה לחול ירק דנשאר הטעם דלא ס"ד א"כ לענן זה י"ל דלמ"ד מצית יבום קודמת שפיר שיהי' הטעם דלא ס"ד אכל א"נ דמ"ח קודמת וכופין לחלוץ שפיר יועילו הקידושין פיון דבכה"ג אנדא ב' הטעמים ואפ"ה שפיר כ המלמ"ל להשיג טל הכ"מ הואיל דהרמב"ם לשיטתו דמצנת יבום קודמת שפיר חשיב דשלב"ל וה"ה בח"ע פיון דלע"ע ליכא חלות הקידושין בצד עבדוה שפיר אמר' דנהי דכופין נשחרר אפ"ה חשיב דשלב"ל אכל למ"ד מ"ח קודמת אז דוקא למ"ד נודאי אין קידושין תופסין ביבמה לשוק אז בנודאי דאם הי' מקדשה קודם הגט דלא הי' מועיל דאף דכופין לגרש אפ"ה היכי דשייהי' הטעם דאין על מה לחול ל"מ הסברא דכופין לגרש אכל למ"ד מספקא לן אי קידושין תופסין ביבמה לשוק א"כ אם יקדשה היבם קודם הגירושין אלאחר הגירושין בנודאי דיועיל דל"ש ב' הטעמים דכיון דגם עכשיו קידושין תופסין מספק שוב יש על מה לחול וטעם דלא ס"ד ג"כ ל"ש פיון דכופין לגרש וממילא לפ"ז א"א לומר דחשיב בנודאי אינה ראויה ליבום פיון דעכ"פ מספק עולה ליבום ואף דגם במידי דאינו עולה ליבום מספק ג"כ ל"מ מ"מ לענן זה שוב מועיל הסברא דכופין לגרש וצדקו לכאורה דברי השב"י ובאמת לפ"ז י"ל קושית הח"ס שהעיר דגם בהא דהקשה הירושלמי מובא בתוס' ר"פ המגרש דליחגי ט"ז נשים פטרות צרותיהן אליבא דר"א בע"מ שלא תינשא לפלוני והקשה הח"ס דהא י"ל דחשיבה עולה ליבום הואיל דבידו לגרשה עכת"ק ועפ"ז א"ש דהתם פיון דהשתא לע"ע בנודאי אינה עולה ליבום מפח התנאי שפיר אף דאפשר להתירה ע"י גירושין לגמרי מ"מ פיון דלע"ע לא גירשה לגמרי אפתי חשיבה אינו עולה ליבום ובפרט שי"ל דהתם שיהי' הסברא דכל שנאסרה שעה אחת דבשלקמא היכי דלא נאסרה רק מפח ס' פמו בקידש יבמה לשוק אז שפיר פיון דאפשר שתחזור להיתרה שפיר ל"ח בכלל פל שנאסרה שעה אחת וכמ"ש בתוס' יבמות דט"ז לחד תירוצא אכל הכא דנאסרה מפח נודאי אז שפיר אף אם יורשה עכשיו לגמרי לא תהי' מותרת הואיל דנאסרה שעה אחת וז"ב ודו"ק ובזה יש לדחות ג"כ דברי הח"ס שם שכ' דגם תירוצ' השני בתוס' יבמות סובר הסברא משום דאפשר בגירושין דאל"כ תיקשי נהי דס"ל דקידושין אינו מפקיע זיקה מ"מ תיקשי נימא פל שנאסרה שעה אחת וע"כ דס"ל דכיון שכופין לגרש כמגורשת מכפר דמי עיי"ש בסי' ע"ט ולפי הנ"ל בלא"ה

לא קשה דנימא פל שְׁנֵאסְרָה שְׁעָה אחת הואיל דביבמה לשויק מעולם לא נֶאֱסְרָה רק מחמת ס' א"כ אף אי לא נימא דמפח דכופין לגרש חשוכה פמגורישת מפכר אפ"ה בלא"ה ל"ש הא דכל שְׁנֵאסְרָה פיון דמעולם לא נֶאֱסְרָה מפח ונדאי רק מחמת ס' א"כ פִּשְׁפֵּא שְׁעַת הֵיתֵר שְׁפִיר מוֹתֶרֶת וז"ב: ג) עכ"פ נשמע דביבמה לשויק למ"ד דקידושין תפסי בה מספק בצירוף הסברא דכופין לגרש א"כ אנדא ב' הטעמים הן טעם דלא ס"ד והן הטעם דאין על מה לחול בכה"ג שפיר ל"ח בכלל אינה עולה ליבום ולפ"ז נשמע דבס' זקוקה דבכה"ג שוב אין כופין לגרש שוב לא יועיל חליצה קודם הגירושין וכסברת הח"ס לחלק בין ונדאי זקוקה לבין ס' זקוקה ובאמת לפי דברי התוס' שהקשו דנימא דבנתקדשה לכהן ונפקע הזיקה ותרצו משום דאפשר בגירושין וקשה לכאורה הא גם אחר הגט לא תהי ראויה ליבום משום פל שְׁנֵאסְרָה שְׁעָה אחת וכמו שהעיר הח"ס לתירוץ השני והח"ס כ' דמפח הסברא דכופין לגרש אנדא ג"כ החשש דכל שְׁנֵאסְרָה ואנכי פתבתי דכיון דמעולם לא נֶאֱסְרָה מפח ונדאי ל"ש הך דכל שְׁנֵאסְרָה ולפ"ז יש להסתפק היכי דנפלה לפני פהו ליבום ונתקדשה דאז אחר הגט לא תהי ראויה ליבום משום איסור גרושה ושוב י"ל דפקע הזיקה מצד איסור א"א ואין לומר דלא פקע הזיקה פיון דאפשר בגירושין ז"א דהכא גם אחר הגט לא תהי ראויה ליבום מצד איסור גרושה לכהן ושוב י"ל דפקע הזיקה ואף דגרושה פהו הני רק ח"ל וקיי"ל דח"ל חולצת ולא אמרי' בזה פל שאינה עולה ליבום וא"כ אחר הגט הא תהי עולה לחליצה א"כ נהי דעכשיו מצד איסור א"א אינה עולה גם לחליצה פיון דאינה עולה ליבום מ"מ פיון דאפשר שתתגרש ואז הרי נא תהי' רק כח"ל ותהי' עולה לחליצה ושוב י"ל דגם עכשיו פשהוא א"א לא פקע הזיקה ותהי' עולה לחליצה מפח זה פיון דאחר הגט יהי' הדין דח"ל חולצת אף באמת י"ל דהא חזינון לשי' הלבוש דצריף לגרש קודם החליצה ואפ"ה גם הלבוש סובר דמוכרחין לצרף הסברא דכופין לגרש דאל"כ הי' שייף לומר פל שְׁנֵאסְרָה שְׁעָה אחת ע' בח"ס סוסי' ע"ט שיהגיש בזה ולפ"ז י"ל דהא דכופין לגרש כ"ז במקום דיוכל ליבמה אבל בכהן דאחר הגט לא יוכל עוד ליבמה שוב אין כופין לגרש ושוב לא יועיל החליצה באמת אף אחר הגט דשוב והי' שייף לומר פל שְׁנֵאסְרָה שְׁעָה אחת מחמת איסור א"א שוב אינה טולה וחוי' לזה י"ל לפי"מ דקיי"ל דבנפלה לפניו ליבום אסור לישא אשה עד שייחלוץ וכ' העצי ארזים דאין הטעם מחשש שתי נשים דבאמת זיקה לא עדיף מארוסה דליכא בזה חדר"ג רק הטעם משום דאם ישא אשה שוב לא יהי' החליצה כ"כ בהקשר משום דיהי' חשוב אינו ראוי ליבום מפח החדר"ג בשלמא אי שייף מקודם שנפלה לפניו הזקוקה א"כ תיקף לא היתה זקוקה רק לחלוצה אבל אם בשעה שנפלה הי' אפשר ביבום א"כ גוף הזיקה הי' לענן יבום ואח"פ יגרם שלא תהי' ראויה ליבום בכה"ג גם החליצה ל"ח בהקשר עכת"ד ולפ"ז י"ל דהיכי דבשעת נפילה היתה ח"ל א"כ תחילת הזיקה הוא רק לחליצה וגילתה התורה דלא אמרי' בזה פל שאינה עולה ליבום אבל הכא דבתחילת הזיקה לא היתה ח"ל א"כ הי' הזיקה ליבום ורק אחר הגט תהי' נעשית אינה ראויה ליבום בכה"ג שוב לא יועיל החליצה וז"ב: ד) וחוי' לזה י"ל דכבר העיר הרשב"א ו"ל לענן נודרת הנאה מיבמה דנימא פל שא"ע ליבום והעיר השעה"מ דהא בפירוש גילתה התורה דח"ל חולצת וכ' המפורשים דבשלמא בח"ל דבדיעבד אם פעלו קנו דאמרי' להיפך מאי אולמא האי עשה מהאי עשה ושפיר פיון דבדיעבד יועיל אפי' יבום שוב

חשיבה עולה ליבום וכסברת התוס' חולין ד"מ דקרבן יחיד בשבת חשיב ראוי לפתח אה"מ פיון דאם זרק הורצה אבל בנדר כפר כ' הנמ"י פ"ב מנדרים דל"ש עדל"ת לפי שהל"ת הוא בחפצא א"כ אף בדיעבד לא יועיל היבום שפיר העיר הרשב"א די"ל דחשיבה אינה עולה ליבום ולכה נדחק הרשב"א מטעם דכל שדבר אחר גרם לה ליאסר ל"ח אינה עולה ליבום א"כ י"ל דכפר העירו המפורשים דא"נ דעשה דיבום ליכא לגבי האשה לא הי' שניף פלל ביבום לומר עדל"ת משום דאין לה לעבור בשביל עשה דידין וכמ"ש בתוי"ש פתובות ד"מ וע"כ דעשה דיבום חל גם עליה וניצמח לפ"ז במידי דגבי דינה הוי בכלל עשה דפשיעה פגון בנתקדשה במזיד או אפי' בשוגג ורק שסמכה על הקול דבכה"ג לשי' התה"ד חשיבה פמזיד ועיי"ש בב"ח ובב"ש א"כ אף דלגבי דידין ל"ח בכלל עשה דפשיעה אפ"ה פיון דלגבי דינה הוי עשה דפשיעה ול"ש עדל"ת לשי' התוס' עירובין ד"ק ושוב אין לה לעבור בלאו בשביל עשה דידין דבכה"ג הרי מבואר מפתובות ד"מ דלא אמרי' עדל"ת בכה"ג ושוב גם בדיעבד והי' באיסור ושוב י"ל דחשיבה אינה עולה ליבום.

אולם באמת הא מפורש בש"ע דגם בנפלה לפני פהו ונתקדשה ג"כ צריף לחלוץ לה ולא אמרי' דחשיבה בכלל א"ע ליבום וע"כ הסבא כמ"ש הרשב"א דכל שדבר אחר גרם ליאסר ל"ח בכלל א"ע ליבום וכה"ג פירשו התוס' בגיטין דפ"ב בפירוש הא' בכוננת דברי הירושלמי עיי"ש וחיוץ לזה י"ל הסבא דהרי אם באמת תפסי הקידושין בנודאי דהי' פקע הזיקה ורק משום דמספקא נן אי תפסי קידושין נ"ש לומר דפקע הזיקה דשמא לא הועילו הקידושין אבל א"א לומר בזה דחשיב בכלל א"ע ליבום דהא איכא ממנ"פ דאי תפסי קידושין א"כ פקע הזיקה וא"צ פלל החליצה ואי לא תפסי א"כ שוב חשיבה עולה ליבום וא"כ לפ"ז י"ל דגם בס' זקוקה נהי דבכה"ג לא פפינו לגרש מ"מ מועיל החליצה אף קודם הגט וכשיטת השב"י אף לא מטעמיה רק מטעם ס"ס שמא באמת הולד הוא מבעלה ואינה זקוקה פלל נשמא אק"ת ביבמה לשוק וחשיבה ראוייה ליבום ואף אי ק"ת שוב פקע הזיקה וממילא יוצמח דלשי' הסוברים דמועיל חליצה קודם הגירושין שוב גם בנ"ד יוכל לחלוץ קודם הגט ותהי' מותרת לישוב תחת בעלה דמספק אין להוציאה מבעלה דאף לשי' הב"ש בדעת המחבר דגם בשוגג אסורה למקדש כ"ז בנודאי זקוקה אבל בס' זקוקה גם המחבר יודה דמותרת לו דעיקר טעם האוסרין הוי רק מחמת קנס א"כ בס' זקוקה ל"ש לקנוס א"כ פשיטא דיוכל לחלוץ לה וא"צ לגרשה קודם החליצה ותוכל להשאיר תחת בעלה ה) אף שיש לעיין בנ"ד אם צריכה פלל חלוצה מחמת הקול רינון והנה בנידון המפורש בש"ע סי' קנ"ו דמי שזינה עם פנויה ונתעברה דפסק הרמב"ם דפטורה מיבום ואפ"ה חולצת משום דחייש שמא זינתה גם עם אחרים יש לחקור היאך הדין אם נשארה הבעל אח"כ ומת ועמדה וניסת בלי חליצה אי מותרת וכפי הנראה דיש להתיר דבאמת תמהו כל הפוסקים על הרמב"ם מהא דלענין תרומה ל"ח שמא זינתה עם אחר ומ"ש הנוב"י דהתם לגבי נפשה מהימנא כפר העיר עליו הח"ס דהא חזינו דגם הבנים ועבדים שגלה אוכלים בתרומה אולם יפה כ' הח"ס בסו' ע"ה דהיכי דיש נ"מ גם להאשה גופא אז שפיר י"ל מתוך שצמנת לגבי נפשה נצמנת גם לענין אחרים ולכה שפיר גם בניה ועבדים שגלה מותרים בתרומה אבל הכא פוננת הרמב"ם ז"ל שזינה עם הפנויה והוא הי' לו אשה ואחרת ומת וברצון אשתו לפטור עצמה מן

החליצה ע"י בן של הפנויה בזה שפיר י"ל פיון דהפנויה אינה נוגעת כלל בזה ממולא
ל"מ עדותה של הפנויה לפטור את אשתו מחליצה והביא סמוכין מתוס' חגיגה די"ד שכ'
ושמא הקא דגם היא בכלל האיסור נאמנת גם לגבי בעלה הכה"ג עיי"ש אולם לפי פירוש
דברי הב"ש שכ' לחלק בין תרומה דרבנן לבין איסור תורה משמע לכאורה דבד"ת גם
כשנוגע לעצמה ג"כ [אפ"ה לא מהימנא לאחרים וכמ"ש הנוב"י אפ"ה י"ל דבעמדה
וניסת דלשי' התוס' ובמות די"ח ע"ב בגישואין בנודאי פקע זיקה ולכמ"ש הבית מאיר
בסי' קנ"ט מה"ת בנודאי פקע הזיקה בגישואין אף בקידושה באיסור ורק מדרבנן יש
להצריכה חליצה וא"כ לענן דרבנן פשיטא דהיכי דגם הוא בכלל האיסור וכגון אם הי'
נושא אח"כ את הפנויה שזינה עמה ומת ועמדה וניסת פשיטא דהיתה מותרת לדור עם
בעלה אף בלי חליצה הואיל דכיון דמה"ת גישואין מפקיע הזיקה ולענן דרבנן היכי
דנוגע הדבר גם לנפשה שוב נאמנת גם לגבי בעלה שהילד הוא מאתו האיש שנשא
אותה אחר הזנות ונהי דתחילת הספק הי' נולד בד"ת והיגו קודם שעמדה וניסת ואז הרי
בד"ת לא היתה נאמנת ושוב יש לנו להחמיר גם כשנעשה דרבני וכעין הא דס' בנתגלגל
אפ"ה י"ל פיון דלא דנו על הספק רק אחר שעמדה וניסת דהוי רק מדרבנן שוב נאמנת
וכהא דאיתא ביו"ד סי' ק"ו דבלא נודע עד שנעשה דרבנן מותר בהפ"מ ובפרט דיש ס"ס
להתיר שמא הלכה כהתוס' דגישואין מפקיע זיקה ושמא פשיטת הרא"ש דבלא דיימא
מעלמא א"צ חליצה ולשי' הה"מ גם להרמב"ם א"צ חליצה בלא דיימא מעלמא ובפרט
היכי דנוגע הדבר גם לנפשה בכה"ג כ' הח"ס דגם להרמב"ם א"צ חליצה משום דמיגו
דנאמנת לנפשה נאמנת לגבי בעל וא"כ לפ"ז גם בנ"ד שדירה עם הבעל זה אינה זמן ולא
דיימה מעלמא ואומרת שהילד הוא מאתו זמן נהי דגבי זמן אנדא הרוב בעילות אחר
הבעל לשי' מהרש"ל פסחים דס"ז אב"ל פיון דגישואין מה"ת מפקיע זיקה א"כ לענן
דרבנן ונוגע גם לנפשה שפיר נאמנת ובפרט שיש ג' ספיקות להתיר שמא פשיטת התוס'
ושמא פשיטת הרא"ש ושמא פשיטת הח"ס דהיכי דנוגע לנפשה ג"כ אז אף הרמב"ם
מודה א"כ בכה"ג בנודאי דאין להוציאה מבעלה: ו) אולם לכאורה בגוף שאלתינו הא
הדבר מפנין בגיטין דפ"ט דל"ח לקלא דבית גישואין ומבואר בש"ע סי' מ"ו סעיף ח'
דא"צ לברר הקול ומפנין בתוס' יבמות דצ"ב דאין חילוק בין אם יצא קול שתחילת
הגישואין הי' באיסור או שנתנה אח"כ האיסור ולשי' מקצת פוסקים אדרבה אם יצא
קול שתחילת הגישואין הי' באיסור בנודאי דל"ח לקלא דמדנשא נודאי דקדק אחריה
ומחזיקין שהקול שקר והובא בתוס' שם בשם י"מ וה"ה בנ"ד י"ל דל"ח לקלא דבית
גישואין לחוש שמא צריכה חליצה ונהי דהכא ל"ש טעמו של הרי"ף בהא דקלא דבית
גישואין ל"ח משום דהתם הוי הקול שנתקדשה לאחר מקודם ואם אמה מצריכה גט
מראשון תהי' אסורה לזה דכשם שנאסרה לבעל כן נאסרה לבעל אב"ל הקא אף אם
נצריכה חליצה הרי תהי' מותרת אח"כ לחזור לבעלה אפ"ה י"ל פיון דלשיטת המחבר
גם בשוגג אסורה להמקדש א"כ שוב יש לדון מפי חזקת היתר ה ואף דנולד ס' על
תחילת הגישואין אפ"ה פיון דעד עתה הוחזקנו אותה בח"ה לבעלה חשיב חזקה ובמ"ש
בתב"ש סי' י"ח ומקורו מפתובות דכ"ה גדולה חזקה וע' שו"ת ח"צ סי' ג' שהעיר בהא
דש"ס פתובות דכ"ב גבי תרי ותרי דלרמב"ן תצא משום דסובר דחזקת דייקא ל"מ לגרע
החא"א ובחטאת קאי ול"מ ברי שלה ואפ"ה בניסת ואח"כ באו עדים מודה דלא תצא

משום דיש חזקת היתר לבעלה עיי"ש מבואר דאף דלפי דברי האומרים לא מת חשוב כנתגלה שהי' הריעותא עוד מקודם שניסת אפ"ה חשוב חזקת היתר וה"ה הכא אף לכאורה י"ל לפי"מ דמבואר ביבמות דל"ו דבמת הולד תוף ל' ונתקדשה לכהן אינה חולצת דסמכינן ארבנן ולא מוציאין אותה מבעלה אבל באשת ישראל דגם אחר החליצה אפשר שתשאיר תחת בעלה שוב חוששין למיעוט המצוי א"כ ה"ה הכא אף אם נצריף אותה לחליצה תהי' יכולה להישאר תחת בעלה וא"כ אין אנו מגרעין אותה מחזקת היתר לבעלה ושוב יש מקום לומר דיש לחוש להקול ולהצריכה חליצה בשלמא לשו' הלבוש דצריכין דוקא לגרשה קודם החליצה הי' מקום לומר דזה גופא מה שמצריכין אותה לקבל גט אף שיהי' יוכל להחזירה אחר החליצה מ"מ זה גופא הוי גירעון להחזקת היתר לבעלה אבל אחרי שהוכחתי דבנ"ד א"צ לגרשה קודם החליצה א"כ ל"ש לדון בזה מפתח ח"ה לבעלה ושוב י"ל דבכה"ג יש לחוש אף לקלא דביתר נישואין ולהצריכה חליצה: ז) אף באמת ז"א דכבר כ' הב"ש והב"ח באה"ע סי' מ"ו בזה דגם לקלא דביתר אירוסיין ל"ח הפנונה דאפי' בנתארסה לישראל דאז אף אם נצריכה גט מראשון עדיין יוכל הארוס נישא אותה דאפתי לא בעל אותה אפ"ה א"צ גט מראשון כדי שלא תתגנה על הארוס עיי"ש א"כ ה"ה הכא אף דיהי' יוכל עדיין לדור עמה וליפא בזה גרעון להחזקת היתר מ"מ פנין דאם נצריכה פעת חליצה אחר שפבר יושבת עם בעלה יהי' הדבר מתגנה ותוכל להתגנות עליו ושוב הדרינן לכללא דל"ח לקלא דביתר נישואין וז"ב והעירני לזה בני הרה"ג מ' חיים יחי' ובפרט די"ל דגם הא דחוששין לקלא דקמא נישואין הוי רק חומרא דרבנן משום חומרא איסור א"א וכמ"ש הד"מ מובא בח"מ ובכ"ש סי' מ"ו שם וא"כ בנ"ד דכבר ניסת ולשי' התוס' בנישואין בנודאי פקע הזיקה וגם לשי' הבי"מ עכ"פ מה"ת נפקע הזיקה אחר שניסת וא"כ בכה"ג דאין לנו לדון רק לענין דרבנן י"ל דאין לחוש פלל לשום קול ובפרט דיבמה לשוק קיל מאיסור א"א דיבמה לשוק אינו רק בלא ודעת הרבה פוסקים דיבמה לשוק ל"ח דשב"ע בנודאי דאין לחוש לקול והרבה קולות נאמרו לענין קול וכמ"ש הב"ש דנהי דחוששין שפא שו"פ במק"א מ"מ ביצא קול שנתקדשה בחפץ קל תלינן דלא הי' שו"פ ומה גם שלא הוחזק הקול בב"ד א"כ הא מפורש בש"ע דל"ח לקול בזה ע"כ מפל הני טעמי נלע"ד דכ"ז שלא יתברר בבירור גמור שהולד אינו מן הזקן אין להצריכה חליצה כנלע"ד בס"ד לדינא ולהקמר הנושא צטרף לזה עוד רב גדול א': ב' דתגובה תרנ"ט ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' צ"ה להרב הה"ג בנש"ק כש"ת מוה"ר מאיר הורוויץ ז"ל אבד"ק לינסק ולהרב הה"ג מוה"ר יעקב מו"צ דשם. בדבר שאלתכם באחד שהי' לו כתב אנווייזונג מהצענטראלע דלבוש שנתנו לו מראה מקום לאיזה פאבריק שיתנו לו מדה ידוע יי"ש בסכום הקצוב (מאקסעמאלפרייז) והוא מכר הפתב הנ"ל לאיש אחר בכסף והמנהג למי שמביא פתב הנ"ל (האנווייזונג) מהצענטראלע נותנים לו היי"ש, וקודם שלקח הלוקח הנ"ל את היי"ש מסר המוכר פתב לאיש אחר שיקח הוא את היי"ש בשליחתו של המוכר הנ"ל ואצל השני לקח המוכר הנ"ל יותר עם איזה מאות פתרים מכפי אשר מכר להלוקח הראשון ואם פי הנימוס שצריכים להראות הפתב מהצענטראלע (האנווייזונג) בעת אשר רוצים ליקח היי"ש מהפאבריק אף פעת נתנו היי"ש אף פלי חזרת הפתב מהצענטראלע (האנווייזונג) רק האמינו וסמכו על פתב

שליחות שהיא להשגי מהמוכר וכעת תובע הלוקח הראשון מהמוכר שייתן לו את היי"ש או לשלם דמי שיווי שעולה סכום רב זה תנרף השאלה בקצרה.

ח) והנה כת"ה התחילו לדון בזה דבמה קנה הלוקח את היי"ש פנין דכסף אינו קונה רק למש"פ והביא מס' משפט שלום דבשילם כל הכסף קנה מטעם סטימא, והוא לכאורה הו"פ מש"י הסמ"ע דס"ל להי"ף דבשילם כל הכסף ל"מ הקנין משום דשייך החשש שיאמר לו נש"פ ח"ט"ה ובלא נ"מ רק מקצת כסף ל"ש החשש שיאמר לו נש"פ ח"ט"ה דהמוכר יטריח ויציל לפי שעדיין לא קיבל כל הכסף, והוא כמ"ש התוס' ב"מ מ"ו דמש"ה קנין חליפין מהני ול"ח ש"מא ואמר לו נש"פ ח"ט"ה לפי שלא קיבל הדמים יטריח ויציל, ובאמת מש"ס דחולין פ"ג משמע דאף אם לא קנה רק בדינר ב"ש אפ"ה כסף אינה קונה דאף דבונדאי יטריח המוכר להציל שיש לו ג"כ חלק בו ואף דיש לחלק דשם עכ"פ בהחלק שקנה שילם כל הכסף וא"כ בשביל החלק שפ"מ לא יטריח להציל אף שע"כ יציל בשביל השותפות, מ"מ י"ל פנין דעכ"פ בגוף הדבר הנמכר שייך החשש שלא יציל שוב עקרו חכמים ופשיטא דאם מכר לו מטלטלין אף שהמוכר דר שם וע"כ יציל הבית מחשש הפסד שאר הסחורות אפ"ה פנין דבזה דבר הנמכר אין לו פסידא שוב עקרו ח"ו"ל הקנין אף באמת הרבה פוסקים כתבו דכל ששם קנין כסף עליו עקרו ח"ו"ל הקנין אף במקום דל"ש החשש נש"פ ח"ט"ה וכל ששם קנין אחר עליו אף במקום דשייך החשש אפ"ה לא עקרו ח"ו"ל ועיין נה"מ ס' קצ"ט, נמצא שוב י"ד דאם שילם כל הכסף אז מנהג הסוחרים לקנות בו ויש עליו שם קנין סטימא ושוב בכה"ג לא עקרו הקנין: (ב) ומה שהעיר הגאון מבוטשאטש ז"ל דבכסף פנין דהוי קנין ד"ת ואפ"ה הפקיעו הקנין א"כ מאי מועיל קנין סטימא, באמת לפי הנ"ל ניחא דח"ו"ל לא הפקיעו רק קנין כסף ד"ת, אבל באמת מצינו בק"ס דמהני אף בשילם הכסף ג"כ אף דשייך החשש נש"פ ח"ט"ה וחו"ו"ל דבקנין אחר לא הפקיעו ח"ו"ל מחשש נש"פ ח"ט"ה א"כ ה"נ פנין דמצד מנהג הסוחרים יש עליו שם קנין סטימא שוב בזה לא הפקיעו ח"ו"ל הקנין וכמו דמהני סטימא ע"י רש"ם או תקע פפו ה"ה דמהני סטימא ע"י תשלומי כל המעות, אף דיש לחלק דבעשה"ת כ' פנין דלא שילם הכסף יטריח המוכר להציל, ובשילם כל הכסף יש חשש שלא יציל אפ"ה ח"ו"ל דבקנין כסף אף בלא נ"מ כל הכסף אף דל"ש החשש נש"פ ח"ט"ה אפ"ה עקרו הקנין וחו"ו"ל דתמיד עקרו ח"ו"ל קנין כסף אף במקום דל"ש החשש ה"ה דכל ששם קנין סטימא עליו מהני אף במקום דשייך החשש נש"פ ח"ט"ה וביותר ביאר י"ל דאחר שנהגו הסוחרים לקנות בכסף יועיל ולא קשה מה שמעיר הגאון הנ"ל דכי עדיף קנין סטימא מקנין ד"ת שמועיל בכסף אפ"ה ביטלו ח"ו"ל הקנין די"ל דבאמת שיטת הנ"מ דבהתנה שיקנה בכסף מהני ונהי דשיטת הש"ף דל"מ דהוי כמו שהתנה לעשות קנין בדבר שאין בו קנין, מ"מ במח"א כ' דהוי פאומר א"א בתק"ח שומעין נו, ובשו"ת עט"ח כ' פנין דגם במקום דל"ש החשש נש"פ ח"ט"ה אפ"ה ל"מ משום לא פלוג שוב ל"מ תנאו דנהי דע"ו תנאי חשוב פליכא חשש נש"פ ח"ט"ה דלנה מהני הסכמת הלוקח כמ"ש המח"א מ"מ שייך לא פלוג, עכ"פ ל"מ לשיטת הנ"מ דהתנה שיקנה בכסף מועיל א"כ גם בנ"מ כסף סתם לאחר שנהגו לקנות בו א"כ מסתמא אדעתא דמנהגא נ"מ, כמפורש בש"ס ב"מ דק"ח, ועיי"ש בנ"מ דאף מיגו נגד המנהג ל"מ א"כ עכ"פ מ"כ המנהג הוי כהתנה שיקנה בכסף, ואף לשיטת הש"ף דגם תנאי ל"מ משום

דְּהוּי פְּמַתְנָה ע"ד שְׁאִינוּ קִנְיָן לַעֲשׂוֹתוֹ קִנְיָן, כ"ז קוֹדֵם שְׁנֵהֲגוּ לַקְנוֹת בְּכֶסֶף א"כ פְּשִׁיטָא דְלַר"ל דְּכֶסֶף אֵינָהּ קוֹנָה אֶף מַה"ת גַּם תְּנַאי ל"מ, א"כ ה"ה לר"י אַחַר שְׁהַפְקִיעוּ חו"ל הַקְנָנוּ הוּי פְּמַתְנָה עַל דְּבַר שְׁאִינִי קִנְיָן לַעֲשׂוֹתוֹ קִנְיָן, אָבֵל אַחַר שְׁנֵהֲגוּ לַקְנוֹת בְּכֶסֶף א"כ מִצַּד סְטִימְתָא מְהֵנִי בְּאַמַּת בְּדָבָר שְׁאֵנוּ קִנְיָן לַעֲשׂוֹתוֹ קִנְיָן כְּמוֹ דְּמַהֲנִי קִנְיָן סְטִימְתָא ע"י רִוּשָׁם אוֹ תַק"ה וּא"כ פְּשִׁיטָא דְלַר"ל אַחַר דְּנֵהֲגוּ לַקְנוֹת בְּכֶסֶף שְׁפִיר מְהֵנִי מִטַּעַם סְטִימְתָא דְלַר"ל לֹא מְצִינּוּ שְׁהַפְקִיעוּ רז"ל קִנְיָן מִחֲשֵׁשׁ נְשָׂרְפוּ חִיטֵיָהּ, ה"ה לר"י גְּהִי דְּהַפְקִיעוּ קִנְיָן פְּסָף ד"ת מִחֲשֵׁשׁ נְשָׂרְפוּ חִיטֵיָהּ מ"מ אַחַר שְׁנֵהֲגוּ לַקְנוֹת בּוֹ מִצַּד מְנַהֵג מְהֵנִי בְּדָבָר שְׁאִינוּ קִנְיָן לַעֲשׂוֹתוֹ קִנְיָן וְשׁוּב בְּהַתְנָה בְּפִירוּשׁ בְּנוֹדָאֵי מְהֵנִי וְשׁוּב מִצַּד הַמְנַהֵג אֶף בְּסִתְמָא הוּי פְּהַתְנָה וְזֶה דְּבַר בְּרוּר בַּס"ד: ג) יֵצֵא דְאַחַר שְׁנֵהֲגוּ לַקְנוֹת בְּכֶסֶף מְהֵנִי אֶף לְשִׁי הַשְׁ"ף דַּס"ל דְּתַנַּאי ל"מ מ"מ אַחַר שְׁנֵהֲגוּ לַקְנוֹת בְּכֶסֶף מְהֵנִי, אֶף זֶה י"ל דְּבְּאַמַּת לְשִׁי הַנְה"מ סְטִימְתָא ל"ח רַק קִנְיָן דְּרַבְּנָן אֶף בְּשׁו"ת רַדְבָּ"ז כ' דְּהִיא קִנְיָן ד"ת וְעֵינֵן שׁו"ת ח"ס יו"ד סְסִי שֵׁנ"ד שֵׁכ' פֶּן מְדַעְתָּא דְּנַפְשֵׁי, וּא"כ לְשִׁי הַנְה"מ י"ל דַּא"נ כְּשִׁי הַנְמ"י דְּתַנַּאי מְהֵנִי שְׁיִקְנָה בְּכֶסֶף מְשׁוּם דְּאוֹמַר א"א בַּתַּק"ה שׁוֹמְעֵין לוֹ א"כ אַחַר שְׁנֵהֲגוּ לַקְנוֹת בְּכֶסֶף א"כ שׁוּב מִפְּחַ הַמְנַהֵג הוּי פְּהַתְנָה וְשׁוּב חֲשִׁיב קִנְיָן ד"ת הַגַּם דְּסְטִימְתָא ל"ח רַק קִנְיָן דְּרַבְּנָן מ"מ הֵכָא א"צ הַמְנַהֵג לַעֲשׂוֹת קִנְיָן רַק דַּע"י הַמְנַהֵג חֲשׁוּב פְּהַתְנָה וְשׁוּב מְהֵנִי מַה"ח מִטַּעַם פְּסָף אֶף לְשִׁי הַשְׁ"ף דְּגַם תְּנַאי ל"מ רַק שְׁפַתְבְּתִי דַּע"כ"פ מִצַּד מְנַהֵג דְּמַהֲנִי גַם עַל דְּבַר שְׁאִינוּ קִנְיָן א"כ גְּהִי דְּמִצַּד חֲשֵׁשׁ נְשָׂרְפוּ חִיטֵיָהּ עֶקְרוּ קִנְיָן פְּסָף לְגַמְרֵי וְהוּי פְּמַתְנָה עַל דְּבַר שְׁאִינוּ קִנְיָן מ"מ מִצַּד הַמְנַהֵג מְהֵנִי גַם עַל דְּבַר שְׁאִינוּ קִנְיָן אֶף בְּדָבָר שְׁפַל קִנְיָנוּ הוּא רַק מִפְּחַ מְנַהֵג שׁוּב לְשִׁי הַנְה"מ חֲשׁוּב רַק קִנְיָן דְּרַבְּנָן יֵצֵא דַּע"כ"פ אַחַר שְׁנֵהֲגוּ לַקְנוֹת בְּכֶסֶף שְׁפִיר מְהֵנִי מִטַּעַם סְטִימְתָא וּי"ל דְּהוּי ג"כ קִנְיָן ד"ת מִטַּעַם ס"ס סְפַק אֶחָד שְׁמָא פְּשִׁיטַת הַנְמ"י דְּתַנַּאי מְהֵנִי שְׁנִקְנָה בְּכֶסֶף וְע"י הַמְנַהֵג הוּי פְּהַתְנָה וְסְפַק הַב' שְׁמָא כְּשִׁי הַרְדְּבָ"ז דְּסְטִימְתָא אֶף בְּדָבָר שְׁאִינוּ קִנְיָן פְּלַל חֲשׁוּב קִנְיָן ד"ת, וְגַהֲי דְּשִׁיטַת הַרְבֵּה פּוֹסְקִים דַּס"ס ל"מ לְהוֹצִיא מְמוֹן, מ"מ הֵכָא דַּע"כ"פ אֶף לְשִׁי הַשְׁ"ף דְּתַנַּאי ל"מ וְנִימָא כְּשִׁי הַנְה"מ דְּסְטִימְתָא ל"ח רַק קִנְיָן דְּרַבְּנָן מ"מ עַכ"פ מְדַרְבְּנָן יוֹעִיל הַקְנָנוּ וְכִיּוֹן דַּע"כ"פ מְדַרְבְּנָן יֵצֵא מְרֻשׁוֹת הַמוֹכֵר וְכֶבֶד נוֹדַע מ"ש בַּמַּהֲרִי"ט סִי מ"א דְּהִיכִי דְּאִיתְרַע הַחֲזָקָה עַכ"פ מְדַרְבְּנָן שׁוּב אֶף מַה"ת אִיתְרַע הַחֲזָקָה וְכִיּוֹן דְּלִיכָא חֲזָקַת מְמוֹן שׁוּב מוֹעִיל הַס"ס לוֹמַר דִּישׁ בּוֹ קִנְיָן ד"ת וְיֵשׁ בְּזֶה נ"מ לְדִינָא אֶף א"נ דְּקִנְיָה חֲפִץ בְּקִנְיָן דְּרַבְּנָן וְקִידֵשׁ אִשָּׁה זוֹ ל"ח רַק קִידוּשֵׁין דְּרַבְּנָן לְשִׁי הַרְבִּינוּ יְרוּחָם לַעֲנֵן מַעַמ"ש, וְעֵינֵן נוֹב"י מַה"ת חַא"ה ע"ס נ"ב, וְנִימָא נְמִי דְּבִקְנָה חֲפִץ בְּכֶסֶף וְקִידֵשׁ בּוֹ הָאִשָּׁה דַּל"מ אַחַר שְׁהַפְקִיעוּ חו"ל (הַקְנָנוּ וְכַמ"ש בַּמַּח"א לִיְשֵׁב שִׁיטַת רַש"י ז"נ ב"מ דַּמ"ח אַפ"ה אַחַר שְׁנֵהֲגוּ לַקְנוֹת בְּכֶסֶף שׁוּב מְהֵנִי בְּקִידֵשׁ בְּחֲפִץ אֶף מַה"ת אֶף אִם רָצָה הַמוֹכֵר לְחַזֵּר בּוֹ מ"מ אִם תְּפַס הַחֲפִץ וְקִידֵשׁ בִּי אִשָּׁה מְקוֹדֶשֶׁת מַה"ת, דַּע"כ"פ קִנְיָה הַחֲפִץ מְדַרְבְּנָן וּמְקוֹדֶשֶׁת עַכ"פ מְדַרְבְּנָן וְאִיתְרַע ח"פ וְשׁוּב מִפְּחַ הַס"ס חַל קִידוּשֵׁי ד"ת וּז"ב אֶף אוֹ לֹא גְבוּא מִטַּעַם קִנְיָן סְטִימְתָא רַק מִפְּחַ קִנְיָן פְּסָף לְחוּד הִי מְקוּם לְדוֹן הַרְבֵּה, אֶף דְּהֵכָא יֵשׁ לוֹמַר דְּלֹא שְׁיִיף הַחֲשֵׁשׁ נְשָׂרְפוּ חִיטֵיָהּ כִּיּוֹן דְּלֹא מְכַר לוֹ סְחוּרָה מְיוֹחֶדֶת וְלַחַד שִׁיטָה בְּרַמ"א סִי קַצ"ח הִיכִי דַּנ"ש הַחֲשֵׁשׁ נְשָׂרְפוּ חִיטֵיָהּ פְּסָף קִנְיָה, וּבְפִרְט פֶּאן דַּאִין הַסְחוּרָה מְיוֹחֶדֶת בְּרֻשׁוֹת הַמוֹכֵר יְשׁוּב י"ל דְּמַהֲנִי קִנְיָן פְּסָף: ד) אֶף בְּאַמַּת י"ל דַּכ"ז בְּמַכֵּר לוֹ סְחוּרָה שְׁיַתֵּן לוֹ הַמוֹכֵר הַסְחוּרָה אִזְ שְׁיִיף בּוֹ קִנְיָן פְּסָף דַּל"מ בְּמַכֵּר לוֹ סְחוּרָה מְיוֹחֶדֶת

בְּנוֹדָאֵי מוֹעִיל קִנְיָן פְּסָף, וְאַף בְּמִכְר לֹו סְחוּרָה סְתָם הִינְנוּ מְאָה כּוֹר חִטִּין אֵינָה חִטִּין
שְׂיִרְצָה הַמוֹכֵר יִתֵּן לְהַקְנוֹה דְּלַפְמ"ש בְּשׁוּ"ת בֵּית שְׁלֵמָה זֶה ל"ח רַק חַיִּיב שְׁמַתְחִיב א"ע
הַמוֹכֵר לִיתֵּן לֹו סְכוּם חִטִּין אֶף גַּם לְעִנְיָן חַיִּיב הַגּוֹף מְהֵנִי מַה"ת פְּסָף, אֶף בְּנ"ד שְׁהַמוֹכֵר
לֹא הִתְחִיב א"ע לִיתֵּן לֹו הַסְּחוּרָה רַק מְכַר לֹו הַפְּתָב שְׂיֵש לֹו מְהַצְעֵנְטְרָאֲלַע זְכוּת לְקַבֵּל
י"ש מְאֵינָה מְקוּם א"כ י"ל דְּזֶה הַפְּתָב לֹא עֲדִיף מִשְׁטֵר שְׂיֵש לֹו עַל חֲבִירוֹ דְּקִי"ל דָּאָם
נִזְכָּר שֵׁם הַמְּלִנָה דְּאֵינוּ נִקְנָה רַק בְּכוּמ"ס, וְגַם לְהַפּוֹסְקִים דְּמְכִירַת שֵׁט"ח מוֹעִיל מַה"ת
מ"מ פְּסָף אֵינוּ קוֹנָה בְּשִׁטְרוֹת אֶף מַה"ת וְעֵינֵין תּוֹס' ב"ק ד"י בְּשִׁלְמָא בְּשִׁטְר שְׁלֹא נִזְכָּר
בּוֹ שֵׁם הַמְּלִנָה דְּבִנְיָה מְהֵנִי מְסִירָה לְחוּד, א"כ י"ל דְּמַה"ת פְּסָף בְּלִי מְסִירָה ג"כ קוֹנָה
מַה"ת עַכ"פ כַּמ"ש הַקְּצָה"ח ס' ס"ו דְּכֶסֶף וְכַתְּוֹבָה בִּשֵׁט"ח קִינָה מַה"ת, דְּמַה"ת פְּסָף
עוֹמֵד בְּמְקוּם מְסִירָה אֲבָל בְּשִׁטְר שְׁנִזְכָּר שֵׁם הַמְּלִנָה דְּגַם מְסִירָה ל"מ א"כ שׁוּב פְּסָף אֵינוּ
קוֹנָה אֶף מַה"ת וְלִשְׁיטַת הַרְמ"א בְּקִנְיָה שֵׁט"ח בְּכֶסֶף לְחוּד אֶף מַש"פ לִיפְאָ וְאַף דְּהַש"ף
חֹולֵק מ"מ בְּאַמְתַּת בְּקָצָה"ח וְנַה"מ כ' דְּכִינּוֹן דְּכֶסֶף אֵינוּ קוֹנָה אֶף מַה"ת בְּשִׁטְרוֹת שׁוּב לִיפְאָ
מַש"פ רַק בְּכֶסֶף וְכַתְּיבָה הוֹאִיל דְּקוֹנָה עַכ"פ מַה"ת יֵש מַש"פ עַכ"פ י"ל הֵכָא דְּמְכָר לֹו
רַק פְּתָב חַיִּיב שְׂיֵש לֹו מְהַצְעֵנְטְרָאֲלַע נְהִי דְּנִכְתָּב בְּהַפְּתָב מְאֵינָה מְקוּם יִקַּח הֵי"ש מ"מ
אֲפַתִּי לִית לְהַמוֹכֵר קִנְיָן גָּמוּר בַּהִי"ש רַק פְּתָב חַיִּיב יֵש לֹו מְהַצְעֵנְטְרָאֲלַע וְכִינּוֹן שְׁנִזְכָּר
בּוֹ שֵׁם הַמוֹכֵר שׁוּב י"ל דְּאֵינוּ נִקְנָה בְּכֶסֶף אֶף מַה"ת וּבְפָרְט שִׁי"ל דְּאֶף בְּכוּמ"ס אֵינוּ
נִקְנָה דְּמְפֹרָשׁ בְּחוּ"מ ס' ס"ו דְּשִׁטְר רֵאִי אֵינוּ נִקְנָה בְּכוּמ"ס וְכ' בְּשִׁי"ף דְּמַש"ה שֵׁט"ח
נִקְנָה בְּכוּמ"מ דְּלָמ"ד שְׂיַעֲבֹודָא לֹאוּ דְּאוֹרֵייתָא עֵיקָר שְׂיַעֲבֹוד נְכִסֵּי חָל ע"י הַשְׁטֵר וְחֵשׁוּב
פְּמוֹ שְׁטֵר קִנְיָן וְעֵי"ש בְּנַה"מ דְּמַה"ת לֹא חָל קִנְיָן בִּשֵׁט"ח רַק בְּשִׁטְר שְׁנִזְכָּר חַיִּיב אֲחִד
בִּשֵׁט"ח לִיתֵּן לְחֲבִירוֹ מְנָה דְּזֶה חֵשׁוּב שְׁטֵר קִנְיָן אֲבָל בְּאַמְתַּת שֵׁט"ח לָמ"ד שְׂיַעֲבֹודָא
דְּאוֹרֵייתָא וְמַה"ת גַּם מַע"פ גּוֹבָה מְלַקְוֹחוֹת שׁוּב ל"ח רַק שְׁטֵר רֵאִי וְאֵינוּ נִקְנָה בְּכוּמ"ס,
וְרַק אַחַר שְׂהַפְקִיעוּ חו"ל שְׂיַעֲבֹוד לְקוֹחוֹת מַע"פ שׁוּב חֵשׁוּב שְׁטֵר חַיִּיב וְנִקְנָה בְּכוּמ"ס,
אֲבָל עַכ"פ י"ל הֵכָא דְּהַצְעֵנְטְרָאֲלַע יֵש עֲלֵיהֶם חַיִּיב מְחוּק הַמְּלִכוֹת לִיתֵּן לְאַנְשֵׁי
הַקְּאֲנִסְעֵנִס י"ש וְהַפְּתָב אֵינוּ רַק מְרָאָה מְקוּם מְאֵינָה מְקוּם יִקַּח הֵי"ש אֲבָל לֹא עֲדִיף
עַכ"פ מִשְׁטֵר רֵאִי וְי"ל דְּאֶף בְּכוּמ"ס אֵינוּ מְקָנָה(ה) נְמָצָא מ"ש הַג' מְבוּטְשָׁאשׁ ז"ל דְּהֵכָא
חֵשׁוּב סְטִימָתָא ע"י שְׁנָתֵן לֹו הַפְּתָב וְהוּי פְּמִכְר בְּכֶסֶף וְשְׁלוּסְצֵעִטִּיל דְּחֵשׁוּב סְטִימָתָא
בְּאַמְתַּת יָפָה דְּחָה הַרְה"ג ר' יַעֲקֹב נ"י מוֹצֵד"ק דְּשֵׁם מְחַיִּיב הַמוֹכֵר א"ע לִיתֵּן לֹו הַסְּחוּרָה
וְע"י קַבְּלַת הַכֶּסֶף עִם גְּתִיבַת הַשְׁלוּסְצֵעִטִּיל חָל הַחַיִּיב עַל הַמוֹכֵר לִיתֵּן לֹו הַסְּחוּרָה אֲבָל
הֵכָא לֹא קִיבַל הַמוֹכֵר עַל עֲצָמוֹ שׁוּם חַיִּיב לִיתֵּן נוֹ הַסְּחוּרָה דְּמְכָר לֹו רַק אֵת הַזְּכוּת
שְׁבִכְתָּב וְכִבֵּר גְּסַתְלַק הַמוֹכֵר מְפָל חַיִּיב כַּמ"ש הַש"ף ז"ל ס' פִּיו דְּבִחְבִּלָה בְּאַחֲרִים
וּמְכָרָה לֹו כְּתוּבָתָה בְּדָמֵי חֲבִלָה דְּמוֹעִיל מְחִילָה אֶף דְּבִשְׁבִדְר"נ ל"מ מְחִילָה מ"מ אַחַר
שְׁמִכְרָה נוֹ כְּתוּבָתָה בְּדָמֵי חֲבִלָה פִּקַּע מְפָנָה הַחַיִּיב וְשׁוּב נ"ש שְׁדֵר"נ וְאֵין לֹו זְכוּת
בְּהַפְּתוּבָה רַק מִכַּח הַקִּנְיָן וְשׁוּב בְּמוֹכֵר שְׁטֵר מְהֵנִי מְחִילָה ה"ה הֵכָא תִּיכְרַף שְׁמִסֵּר לֹו אֵת
הַפְּתָב מְהַצְעֵנְטְרָאֲלַע נְגַמֵּר הַמְּקַח מְצַד הַמוֹכֵר וְאֵין עֲלָיו עוֹד שׁוּם חַיִּיב וְנְמָצָא שׁוּב י"ל
דְּלֹא קִנְיָה אֵת הַחַיִּיב שְׂיֵש לְהַמוֹכֵר עַל הַצְעֵנְטְרָאֲלַע דִּי"ל דְּשִׁטְר רֵאִי אֵינוּ נִקְנָה אֶף
בְּכוּמ"ס וּבְפָרְט דְּלֹא הִי' רַק קִנְיָן פְּסָף וּמְסִירָה דְּלִשְׁיטַת הַקְּצָה"ח אֵינוּ קוֹנָה אֶף לַמַּש"פ,
וְא"כ שׁוּב יֵש רְשׁוּת בְּיַד הַמוֹכֵר לְחַזֵּר מְהַמְּקַח וּבְאַמְתַּת י"ל לַפְמ"ש בְּשׁוּ"ת בֵּית שְׁלֵמָה
דְּבְמוֹכֵר סְחוּרָה שְׂאֵינוּ מִיְנוּחְדַת לֹא חָל קִנְיָן רַק חַיִּיב מוּטָל עַל הַמוֹכֵר לְקַיֵּים חַיִּיבוֹ וְשׁוּב

י"ל דמי שקנה סחורה שאינו מיוחדת ונתן לו המוכר שלאסצעטיל והוא מכר
השלאסצעטיל לאחר ונזכר בו שם הלוקח הראשון דל"מ בלי כומ"ס דבשלקמא א"נ
דגם במכר לו סחורה שאינו מיוחדת חל קנין א"כ הווי פמוכר סחורה שקנה פבר ושפיר
יוכל למוכרו אבל פאן דלא חשיב רק חיוב מן המוכר ושט"ח היכי שנקתב בו שם המלנה
וה"ה הקא שנקתב שם של מי שנתחייב נו שוב פעי כומ"ס בשלקמא שם הלוקח ראשון
כותב או אומר להשני שהוא יקח הסחורה מן המוכר ונתנו לו שפיר חל עליו חיוב אבל
הקא דמכר לו רק השלוס צעטיל והלוקח השני בעצמו יקבל מן המוכר שוב י"ל דהוי
פמוכר שט"ח דל"מ רק בכומ"ס הגם שיש להסתפק אי גם בכומ"ס מועיל דאם פבר קנה
מהמוכר בכסף א"כ הוי רק שטר ראי' וי"ל דאינו נקנה אף בכתו"מ, אף באמת הפקיע
חז"ל קנין פסף גם מדרך חיוב רק דע"י פתיבת השלוס צעטיל מועיל מטעם סטיממא
א"כ עיקר החיוב נגמר ע"י פתיבת השלוס צעטיל ושוב חשיב פשטר ונקנה בכומ"ס אף
בלי כומ"ס י"ל דלא קנה השני בקבלת השלאס צעטיל מיד הלוקח הראשון אף בנתן
פסף א"נ דכסף ומסירה אינו קונה אף למש"פ אף באמת יפה כ' הג' מבוטשאטש דעכ"פ
עכשיו המנהג שמי שקנה ע"י שלוס צעטיל אף שזכר בו שם לוקח ראשון מ"מ מוכרו
לאחר והמנהג דע"י מסורת השלוס צעטיל לחוד נגמר הקנין א"כ הוי בכלל קנין סטיממא
ה"ה בנ"ד המנהג למפור פתבים פאלו שיש להם מהצענטראלע א"כ י"ל דמהני מטעם
סטוממא דאף דשטרות אינו נקנה רק בכומ"ס מ"מ באמת פי בתוס' ב"ב דע"ו דל"מ קנין
בשט"ח ע"י פסף אף דקרקע נקנה בכסף משום דבע"ח מכאן ולהבא גובה חשיב דשא"ב
והטעם דבע"ח מכאן ולהבא הוא גובה הוא משום דמצי לסלוקי בזווי וא"כ י"ל הקא
דהאצענטראלי אין יכולין לסלקו בזווי שוב ל"ח בכלל דשא"ב ומהני קנין פסף ובפרט
דלשי' הרא"ש בתשו' גם בדשלב"ל מהני קנין סטיממא ועיין ח"ס חו"מ סי' ס"ו ובשו"ת
בית שלמה ובספרי ח"א סי' ל"ז ע"כ נלע"ד דמצד הדין י"ל דבזה חשוב סטיממא אף
בזה יש לעיין די"ל כמ"ש כת"ה זה שהוא מחק המלכות ואם עפ"י חק המלכות אסור
למכרו לאחר שוב ל"מ המכירה: ו) והנה מ"ש הג' מבוטשאטש דגם במקח הנעשה
באיסור אפ"ה המקח קיים ונהי דשם יש חילוק מ"מ הקא דאינו אסור מצד חוקי התורה
לכן המקח קיים הנה באמת י"ל פדבריו באיסור מצד התורה י"ל דהפקיעו החפץ מרשות
הבעלים וקאה דאמר בש"ס פתובות דע"ע פל היכא דאמר רבנן לא נזיבין דל"מ המכירה
ועיין שו"ת ח"ס חיו"ד סי' ו' וחז"מ סי' ק"ה אבל איסור מצד דינא דמלכותא לא יוכל
לגרע קנין שמועיל מצד חוקי התורה אף כ"ז במוכר דבר שהיא שלי אז שפיר נהי דמצד
דד"מ אסור לו למפור הדבר מ"מ מהני קנינו עפ"י התורה אבל בדבר שפל זכותו הוא
רק ע"י חוקי המלכות ואם בדד"מ אסור לו למפור הדבר מ"מ א"כ לא נתנו לו זכות רק
לזה שפיר אין מועיל בזה קנין פמפורש ברמ"א חו"מ סי' ס"ח דשער הנעשה בערפאות
ופסול לפי דיניהם אעפ"י שפשר בדינינו אפ"ה פסול דלא נכשר יותר מהם ועיין נו"ב
מה"ת חאו"ח סי' ס"ג שכ' דזכות הפראפנציע למדד"מ א"י למפור זכותו לאחר ל"מ
מכירתו אף מד"ת ושוב עובר בב"י דכיון דזכות זה הוא רק מדד"מ ובדד"מ א"י למוכרו
לאחר שוב ל"מ מכירתו ועיין פעין זה ברמ"א סו' ס"ו חו"מ לענין שנתנו לו רשות לגבות
הפנסת פפר אחד ועיין נה"מ שם ועיין שו"ת בית שלמה שדחה דברי הנו"ב עכ"פ בנ"ד
שפל זכותו הוא רק עפ"י דד"מ י"ל דאם בדד"מ אין נו רשות למפור דשפיר ל"מ קנינו

והנה אם נימא כמ"ש הג' הנ"ל דחל הקנין וא"כ פבר זכה הלוקח ראשון בהזכות מהצענטראלע א"כ בנודאי דהי' אסור להראשון למפור עוד הפעם זכותו לאחר והנה אם הי' המוכר לוקח בעצמו היי"ש הי' צריף להחזיר היי"ש ללוקח ראשון אף יען שלא לקחו בעצמו רק מסר כתב לאיש אחר ליקח הוא היי"ש ונסתפק הרב ר' יעקב נ"י שי"ל הואיל שגא לקח בעצמו היי"ש וי"ל אש"לד"ע ולא מתחייב המוכר ע"י מעשה השליח באמת מה שנסתפק נחייבו מטעם אחריות והג' מבוטשאטש הביא דברי הריטב"א דבמחל ל"ש האחריות פיון דהשטר הי' עומד לגבות א"כ ליפא ריעותא במקח וא"כ אין על המחל חייב רק מטעם גרמי אבל דאינו רוצה המוכר לישבע שלא נפרע א"כ שטר כ"ז שלא נשבע עליו אינו עומד לגבות בו והוי ריעותא בגוף המקח וחייב מטעם אחריות ולכך הירש אינו משלם רק מנכסי אביו ר"כ הקא ג"כ לא הי' ריעותא בגוף המקח ורק אח"כ נעשה סיבה בגרמת המוכר ושוב א"א לחייבו מטעם אחריות: ז) ורק אפתי אפטר לדון שיהי' חייב מטעם גרמי שמפסיד בסביבתו זכותו של הלוקח ראשון והנה בזה יש לדון לכאורה דל"ח פרי הדיקא פיון שכ' כת"ה דכתב מהצענטראלע נכתב בלי חייב ברור א"כ יש ס' שפא בלא"ה לא יתנו היי"ש וא"כ נ"ח פרי הדיקא וליפא חייב מטעם גרמי ולכאורה א"נ דכבר יש לו קנין בגוף היי"ש הי' מקום לומר דחייב מדין מזיק דבאמת העירו הראשונים דמחל יתחייב מדין פיון דהיק נגמר בדיבורו וכמו בטימא את הטהור ורק שכ' בקצה"ח סי' ר"ה פיון דהלוקח אין לו רק שיעבוד נכרי א"כ בחופר בורות בקרקע המשעובד לחבירו ל"ח רק גורם וא"כ הקא א"נ דגוף היי"ש נקנה להלוקח ראשון הוי ממש פלוקח חפץ של חבירו ואם בכתיבת כתב להשני לא יוכל הראשון עוד לגבות היי"ש הוי כמזיקו ממש אף באמת בסחורה דאינו ידוע ל"ש קנין כמ"ש הבית שלמה ול"ח רק חייב על הצענטראלע ליתן לו וא"כ חשוב רק פגורם לקלקל זכות חבירו וא"כ שוב י"ל הואיל שיש ס' שפא לא יתנו הצענטראלע שוב ל"ח פרי הדיקא אף באמת בזה י"ל כמ"ש הג' הנ"ל פיון דאין דרוף הצענטראלע לחזור מדיבורם בכתב הגם שכותבים בלי חייב א"כ הוי פברי הדיקא ובאמת מצינו בש"ס נדרים דמ"ח מופה חלקו לנשיא וא"צ לזכות ע"ו אחר ומוכח דבשביל שלא הדרי בהו משום אימת הנשיא נגמר הקנין אף בדיבור דעיקר דבעי קנין שיהי' סמיכת דעת הנשיא דבלא"ה יש ס"ד אף בדיבור וכמ"ש התוס' בכורות י"ח דבמדי דמצינה מיקני אף בדיבור ועין א"מ סי' כ"ט ובמנ"ח מ' של"ו: ח) ומה שכ' כת"ה די"ל אש"לד"ע באמת לשי' רוב הפוסקים במחזק לעבור אמרינו יש שלד"ע ובפרט אף לרב ספא מ"מ כ' בפתיחה לא"ח לפרמ"ג דס"ל לרב ספא דתמיד חשיב בר חייבא משום לפ"ע וא"כ במחזק לעבור לכ"ע ישלד"ע ובפרט לשי' רש"י ז"ל הטעם משום הסברא דדברי הרב אמרינו דאינו עושה בתורת שליחות הבע"ב רק דמעצמו רוצה לעבור אבל הקא שלא יוכל לגבות היי"ש רק ע"י כתב מהמוכר א"א ע"כ נגמר ההיקח בסביבת המוכר א"כ בנודאי אם נימא דחשיב ככלל פרי הדיקא הי' אפטר לומר דמחוייב לשלם לו פל הפסידו מדין גרמי אף באמת י"ל דל"ח ככלל פרי הדיקא פיון שאפטר שלא ותנו הצענטראלע היי"ש לשום אחד וגם שפא לא יתנו הצענטראלע היי"ש רק אם יחזירו להם הכתב הראשון לשלחו להמוכר טל זכותו שברוב פעמים אין נותנים היי"ש רק ע"י חזרת כתב שלהם א"כ שוב בשעת שנתן המוכר כתב להלוקח שני ל"ח בכלל פרי הדיקא אף עכ"פ יפה כ' הג' הנ"ל דעכ"פ מה

שְׁקִיבֵל הַמוֹכֵר יוֹתֵר מֵהַלּוֹקֵחַ הַשְּׁנִי עַכ"פּ מִחֲנוּבֵי לְהַחְזִיר דָּאִין עוֹשֶׂה סְחוּרָה בְּשֵׁל חֲבִירוֹ וְנִהֵי דְבִמְיַדֵי דְלָא בְרִי הִזְיָקָא לִיכָּא חֵיּוּב מִשּׁוּם גְּרָמֵי אֲבָל עַכ"פּ אֵין לְהַרְוִיחַ בְּשֵׁל חֲבִירוֹ וְגַם בְּמַבְטֵל כִּיסוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ דְפִטוּר מ"מ אִם הַמַּבְטֵל מְרוּיחַ בְּזָה חֲזִיב לְשֵׁלָם וְעֵינֵין נַה"מ סִי רצ"ד וְעֵינֵין טו"ז יו"ד סִי כ"ח פְּלָלוּ שֶׁל דְּבָר אִם הִי בְרוּר שֶׁהַלּוֹקֵחַ רֵאשׁוֹן קָנָה הַזְכוּת עַפ"י דַּתָּה"ק אַז בְּנוֹדָאֵי הִי מִחֲנוּבֵי הַמוֹכֵר לְהַחְזִיר לְלוֹקֵחַ רֵאשׁוֹן מַה שְׁקִיבֵל מִןתֵּר מֵהַלּוֹקֵחַ הַשְּׁנִי אִף בְּאַמַּת כְּבָר הַבֵּאתִי דִישׁ לְפַקְפֵק בְּעֵינָר הַדִּין א"כ קָשָׁה לְהוֹצִיא מִמוֹן וְהַגַּם דְּבִטַח עֲשֶׂה הַמוֹכֵר שְׁלֵא כַּדִּין לְמַפְנֵר זְכוּת אַחַד שְׁנֵי פְעָמִים עַכ"ז יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק אִי מוֹעִיל בְּזָה קִנְיָן הוֹאִיל שֶׁעַפ"י דד"מ אָסוּר לְמַפְנֵר וּבְדָבָר שְׁפָל זְכוּתוֹ הוּא עַפ"י דד"מ א"כ הִיכָּא דַּמְדַּד"מ אָסוּר לְמַפְנֵר שׁוּב אֵינּוּ מוֹעִיל הַקִּנְיָן א"כ שׁוּב קָשָׁה לְהוֹצִיא מִמוֹן נוֹטֵב לְפִשְׁר: בַּעַה"ח יוֹם ב' פְּנִחָס תַּרְעַח"ל קֵאשׁוּי.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל סִי ס"ו לְהַרְבֵּה הַמֵּאָה"ג חו"ב כַּש"ת מ' מִתַּתְלֵי גְּאֵלְדִמְאָנֵן נ"י מוֹצַד"ק רֵאפְשִׁיטֵץ יצ"ו. בְּדָבָר שְׁאֵלְתוֹ בְּסַפֵּק בִּיהַכ"נ ס' בַּהַמ"ד אִי מִןתֵּר לְעֲשׂוֹתוֹ בַּהַכ"נ.

(א) הִנֵּה כ"ת הַעִיר מִש"ס מְגִילָה דַּכ"ח מְבִי רַבְּנֵן לְבִי כְּנִישְׁתָּא אָסוּר וְהַלְכָתָא פְּרִיב"ל דְּאָמַר בַּהַכ"נ מִןתֵּר לְעֲשׂוֹתוֹ בַּהַמ"ד וְהַרְמַב"ם ז"ל פִּי"א מִתְפַּלֵּה כ' בְּזָה הַטַּעַם מִשּׁוּם דַּבְהַמ"ד קַדְנוֹשְׁתוֹ חֲמוּרָה וּמַעְלִין בְּקוֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין וְכ"י כַּת"ה דָּאֵי נִימָא דְהָא דְמַעְלִין בְּקוֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין הוּא רַק מְדַרְבְּנֵן וְאִף דְּבִש"ס מְנַחֵת דַּצ"ע נְלִמּוּד מְקָרָא דְנוֹיְקָם מִשְׁה אֵת הַמְשַׁכֵּן מ"מ י"ל דְּחֻשִׁיב רַק אִסְמַכְתָּא א"כ לַפ"ז י"ל דְּהוּוּ ס' דְּרַבְּנֵן וְהִבִּיא דְּבָרֵי הַפּמ"ג דְּבָסִי מ"ב שְׁנִסְתַּפֵּק בְּזָה וּבָסִי קַנ"ג מִיכְפֵּשֵׁט פְּשִׁיטָא לִי דְהָא דָּאִין מוֹרִידִין הֵנוּ רַק מְדַרְבְּנֵן מְדַמְתִּיר ר"ד בְּיוֹמָא דִּי"ב בְּגִדֵי כַה"ג שֶׁל יוֹה"כ לַכַּה"ד וְקָשָׁה הָא הֵנוּ הוֹרְדָה מִקְדוּשָׁה וְהַרְמַב"ם שְׁפָסַק כְּרַבֵי הֵנוּ רַק מִשּׁוּם דְּכָתוּב וְהִנִּיחָם שָׁם אֲבָל לֹא מִטַּעַם מַעְלִין בְּקוֹדֶשׁ וְעַכ"ח דַּס"ל דְּהָא דָּאִין מוֹרִידִין הוּא רַק מְדַרְבְּנֵן דָּאֵי מַה"ת לַמ"ל לֹמַר טַעַם אַחַר עֵינֵי"ש וּלַפ"ז כ' כַּת"ה דִּי"ל דְּזָה קוֹשִׁית רַבֵי עַל ר"ד א"כ מוֹכַח אִיפְכָּא דְהָא הוֹרְדָה מִקְדוּשָׁה הוּא מַה"ת דָּאֵי מְדַרְבְּנֵן לֹא הִי מְקָשָׁה עַל ר"ד פְּלוּם דְהָא לַר"ד נְמִי אָסוּר מְדַרְבְּנֵן וְרַק דְּשָׂרֵי מַה"ת מְקָרָא דִּילְבִּשׁ וְעַכ"ח מוֹכַח דְּהוֹרְדָה מִקְדוּשָׁה אָסוּר מַה"ת מִשׁוּ"ה שְׁפִיר מְקָשָׁה וּמְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם ז"ל ג"כ אֵין רֵאִי דְהָרֵי דִּיקְדַּק וְהֵם אָסוּרִים בְּהִנָּאָה שְׁאָסוּר לְעֲשׂוֹת מֵהֵם פְּתִילוֹת וּמַנ"ל לְהַרְמַב"ם דְּבָר זֶה וְעַכ"ח מְקָרָא דְנוֹהֲנִיחָם שָׁם אֲבָל בְּאַמַּת י"ל דְּהוֹרְדָה מִקְדוּשָׁה הֵנוּ מַה"ת עַכְת"ד הִנֵּה נוֹדַע שִׁיטַת הַט"ז בַּאוּ"ח סִי קַנ"ד דְּבִמְיַדֵי דְלָא חֲזִי עוֹד לְקַדְנוֹשָׁה חֲמוּרָה מִןתֵּר לְהוֹרִיד לְקַדְנוֹשָׁה קַלָּה וְתַמָּה עָלְיוּ הַבַּכ"ש מְהָא דְהַקְשָׁה רַבֵי לַר"ד ב' תְּשׁוּבוֹת בְּדָבָר חֲדָא דְאַבְנֵט שֶׁל כַּה"ג לֹא זֶה אַבְנֵט שֶׁל כַּה"ד וְעוֹד בְּגָדִים שְׁנִשְׁתַּמְשְׁתָּה קַדְנוֹשָׁה חֲמוּרָה יִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ קַדְנוֹשָׁה קַלָּה וְקָשָׁה הָא לַר"ד ג"כ פְּסוּלִים לַכַּה"ג לְשִׁנָּה אַחֲרַת מְקָרָא דְנוֹהֲנִיחָם שָׁם מְלַמֵּד שְׁטַעוּנִים גְּנִיזָה וְשׁוּב לֹא חֲזִי עוֹד לְקַדְנוֹשָׁה חֲמוּרָה וְשׁוּב לִיכָּא אִיסוּר לְהוֹרִידָה לְקַדְנוֹשָׁה קַלָּה וּבְשׁוּ"ת תוֹע"ר סִי ג' כ' דְּשִׁתִּי הַתְּשׁוּבוֹת הֵם חֲדָא דְבְּאַמַּת הָאֲבָנֵט גַּם כַּה"ג לֹא יוֹכֵל לְלַבֵּן בְּשָׂרָא יְמוֹת הַשְּׁנָה וְשׁוּב ל"ח הוֹרְדָה מִקְדוּשָׁה וְע"ז קָאֵמַר דְּהָרֵי הָאֲבָנֵט גַּם כַּה"ד לֹא יוֹכֵל לְלַבֵּן מִשּׁוּם דְּאַבְנֵט שֶׁל כַּה"ד הֵנוּ שֶׁל פְּלֵאִים וְרַק שְׁתַּרְצָה לֹמַר דְּשָׂרָא ג' בְּגָדִים עַכ"פּ כַּה"ד יוֹכֵל לְלַבֵּן ע"ז וְקָאֵמַר דַּג' בְּגָדִים גַּם כַּה"ג יוֹכֵל לְלַבֵּן בְּשָׂרָא יְמוֹת הַשְּׁנָה וְשׁוּב חֲשׁוּב רֵאוּי לְקַדְנוֹשָׁה חֲמוּרָה עַכְת"ד: ב) וּבְאַמַּת לַפ"ז יֵשׁ לְהַעִיר בְּיוֹמָא דַּפ"ג דְּפְלִיגֵי ת"ק וּב"ת

אי טָבַל קִיל או תְּרוּמָה קִיל וְקָאָמַר רַבָּה דְבִאָפְשֵׁר בְּחֻלְיִין מִפְּרִישֵׁין אִפִּי בְּשֶׁפֶת וְאִפִּי
בְּטָבַל דְּרַבְּנֵן פְּגוּן בְּעֵצִין שְׂאִינוּ נְקוּב וְקָאָמַר בְּשׁ"ס פְּתִנְאֵי דְתַנּוּ מֵאֲכִילִין אוֹתוּ וְאִ"צ
לְעֵשֶׂר דְּבָרֵי רַבִּי רַאבִּי"ש אוֹמַר לֹא יֹאכַל עַד שְׂיַעֲשֶׂר וְהִקְשָׁה בְּמַהֲרָשׁ"א שְׂמָא מִיָּרִי
בֵּא"א בְּחֻלְיִין וּפְלִיגִי בְּפְלוּגְמָא דְב"ת וְת"ק וּלפ"ז י"ל דְּבַעֲיָקֵר סְבַרְתָּ הַתּוֹע"ר דָּאֵם
יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם כַּה"ג בְּשֵׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה לֹא וְהִי חֲשִׁיב הוֹרְדָה מְקַדְּוֶשָׁה לַעֲנ"ד י"ל דְּזָה
ג"כ מִיָּקָרִי הוֹרְדָה מְקַדְּוֶשָׁה לְפִי שְׂבִיּוּה"כ נַעֲשֶׂה בָּהֶם עֲבוּדָה לְפָנֵי וּלְפָנִים וִי"ל דְּזָה תְּלוּי
בְּהָא דְש"ס יוֹמָא דל"ב דִּילִיף טְבִילָה לְבַגְדֵי לָבָן מִק"ו דְּבַגְדֵי זָהָב מַה בַּגְדֵי זָהָב שְׂאִין
נִכְסִין בָּהֶם לְפָנֵי וּלְפָנִים וְדָחָה דְשְׂמָא כְּפָרְתוֹן מְרֻנְבָה עֲדִיף וּלפ"ז י"ל דֵּא"נ כְּתַדְבַּר"י
דְּבַגְדֵי לָבָן עֲדִיף לְפִי שְׂהוּא לְפָנֵי וּלְפָנִים אַף נֶגְדַת עֲבוּדָת פֶּל הַשָּׁנָה שְׂפַכְפְּרָתוֹן מְרֻנְבָה א"כ
גַּם אֵם יִשְׁתַּמֵּשׁ כַּה"ג בְּשֵׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה ג"כ יֵהִי חֲשׁוּב הוֹרְדָה מְקַדְּוֶשָׁה אָבַל לְפִי"מ
דְּדָחָה הַש"ס דְּכְפָרְתוֹן מְרֻנְבָה עֲדִיף א"כ לְגַבֵּי כַה"ג בְּשֵׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה לֹא יֵהִי חֲשִׁיב
הוֹרְדָה מְקַדְּוֶשָׁה וְא"כ י"ל דְּרַבִּי ור"ד פְּלִיגִי בְּסַבְרָא הַנְּ"ל דְּרַבִּי ס"ל דְּסַבְרָא דְּכְפָרְתוֹן
מְרֻנְבָה עֲדִיף דְּחִמִּיר בְּכַמּוֹת עֲדִיף ור"ד ס"ל דְּחִמִּיר בְּאֵיכוֹת עֲדִיף וּלפ"ז הֵיכִי דְלֹא חֲזִי
עוּד לְקַדְּוֶשָׁה הֶרְאֵשׁוּנָה שׁוּב ל"ח הוֹרְדָה מְקַדְּוֶשָׁה וְעִי"ב ש"ס מְנַחֲוֹת ד"ס דר"ש סוֹבַר
דְּמִנְחַת חוּטָא וּמִנְחַת סוּטָה עֲדִיפֵי מְמַנְחַת הָעוֹמֵר לְפִי שְׂהֵם מְצוּיִן כַּמָּה פְּעָמִים בְּשָׁנָה
וּמִנְחַת הָעוֹמֵר אִינוּ רַק פְּעַם א' בְּשָׁנָה עִי"ב ש"ס וּלפ"ז י"ל דְּכַבֵּר הִקְשָׁה הַפְּר"ד דְּהֵיכִי אָפְשֵׁר
לוֹמַר דְּמֵאֲכִילִין טָבַל נְהִי דְטָבַל קִיל בְּאֵיכוֹת מ"מ בְּטָבַל יַעֲבֹר בְּכָל כְּזִית וְכִזְיַת וְחִמּוֹר
כְּסַבְרַת הַר"ן בְּהָא דְשׁוֹחֲטִין לְחוּלָה בְּשֶׁפֶת וְלַהַנְּ"ל נִיחָא דִּי"ל דְּסוּגְיוֹת הַש"ס קָאֵי לר"ד
וְלִדְיָדִין ע"כ ח דְּחִמִּיר בְּאֵיכוֹת עֲדִיף וּמִשׁוּ"ה פִּינּוֹן דְטָבַל קִיל בְּאֵיכוֹת לְכַד מֵאֲכִילִין טָבַל
וּלפ"ז מִיָּנֻשָׁב ג"כ קוֹשְׁיַת מְהַרְש"א דְשְׂמָא מִיָּרִי בֵּא"א בְּחֻלְיִין וּפְלִיגִי בְּפְלוּגְמַת ת"ק
וּב"ת וּלפ"ז י"ל דְּרַבִּי לְשִׁיטְתוֹ דס"ל דְכַה"ג מוֹתֵר לַעֲבֹד בָּהֶם ע"כ ח דְסוֹבַר חִמִּיר בְּכַמּוֹת
עֲדִיף א"כ לְדִיָּדִין שְׂפִיר אִין מֵאֲכִילִין טָבַל דְנְהִי דְטָבַל קִיל בְּאֵיכוֹת מ"מ הוּא חִמִּיר בְּכַמּוֹת
וְלַרְבִּי חִמּוֹר בְּכַמּוֹת עֲדִיף וז"ב, וּבְאַמַּת לַפ"ז י"ל דְהָא דְרַמְב"ם מְבִיא הַטַּעַם דְּוַהֲנִיחָם
שְׂם וְלֹא הַטַּעַם דְּמַעְלִין בְּקוֹדֶשׁ דְּמַטַּעַם מַעְלִין בְּקוֹדֶשׁ ע"כ פ' הַכַּה"ג הִי מוֹתֵר לְלַבֹּשׁ הַג'
בְּגָדִים וּמִקְרָא דְוַהֲנִיחָם שְׂם כָּל הַד' בְּגָדִים צָרִיכִים גְּנִיזָה וְאִף כַּה"ג לֹא יוּכַל לְלַבֹּשׁ וז"ב,
נְחֻזֵר לְסַבְרַת הַתּוֹע"ר דְּדְבָרֵינוּ צ"ט דְהַלְשׁוֹן בְּש"ס בְּגָדִים שְׂנַשְׁתַּמְשָׁה בָּהֶם קְדוּשָׁה
חִמּוּרָה מוֹכַח דְּהַפְּנוּנָה שְׂנַשְׁתַּמְשָׁה בָּהֶם עֲבוּדָה שְׂהוּא לְפָנֵי וּלְפָנִים וְכַתְּדַבַּר"י דְעֲבוּדָה
שְׂהִיא לְפָנֵי וּלְפָנִים עֲדִיף דְחִמּוֹר בְּאֵיכוֹת עֲדִיף וּמוֹכַח לְכַאוּרָה מְדַבְּרֵי רַבִּי דְלֹא כְּשִׁיטַת
הַט"ז וְהַרְבֵּה יֵשׁ לְדַבַּר בְּזָה: ג) נְחֻזֵר לְדַבַּר כַּת"ה שְׂכ' דְּמַדְּבָרֵי רַבִּי מִשְׁמַע דְּהוֹרְדָה
מְקַדְּוֶשָׁה הִיא מְדַבְּרֵי תוֹרָה מְדַהֲקָשָׁה עַל ר"ד בְּאַמַּת ז"א רֵאִי דְמַלְשׁוֹן שְׂכָשָׁרִים לַכַּה"ד
מִשְׁמַע דְּבְאַמַּת מוֹתֵר לְלֻבֶּשֶׁן וְע"ז שְׂפִיר מְקַשָּׁה דַע"כ פ' מְדַרְבְּנֵן אָסוּר גַּם מ"ש כַּת"ה
דְהָא דְנִקְט הַרְמַב"ם ז"ל הִקְרָא דְוַהֲנִיחָם שְׂם וְלֹא נִקְט מִשׁוּם הוֹרְדָה מְקַדְּוֶשָׁה כְּדִי שְׂיֵהֵן
אָסוּר לַעֲשׂוֹת מֵהֶם פְּתִילוֹת לַעֲנ"ד ז"א דְהָא הַרְמַב"ם ז"ל ס"ל דְגַם שְׂאָר בַּגְד"כ שְׂבָלוּ
אִין עוֹשִׂין מֵהֶם פְּתִילוֹת אַף דְקָרָא דְוַהֲנִיחָם שְׂם לֹא קָאֵי רַק אַבְגְּדֵי כַה"ג שְׂל יוֹה"כ פ'
וְעִי"ש בַּמְלַמ"ל מ"ש בְּזָה וְחֻזִּינוּ דְאִף בְּלִי טַעַם זָה ג"כ סוֹבַר דְאָסוּר לַעֲשׂוֹת מֵהֶם
פְּתִילוֹת אַף בְּאַמַּת אִין רֵאִי מְדַבְּרֵי ר"ד דִּי"ל דס"ל כְּסַבְרַת הַט"ז דְהֵיכִי דְלֹא חֲזִי לְקַדְּוֶשָׁה
חִמּוּרָה ל"ש הוֹרְדָה מְקַדְּוֶשָׁה וְרַבִּי חוּלֵק עָלָיו בְּזָה וּמַה"ט נְדַחַק הַרְמַב"ם לְפָרֵשׁ הַטַּעַם
מִקְרָא דְוַהֲנִיחָם שְׂם וְלֹא מִטַּעַם הוֹרְדָה מְקַדְּוֶשָׁה לְפִי שְׂבִיּוּה"ג רֵאִי עוּד לְקַדְּוֶשָׁה חִמּוּרָה

ל"ש הורדה מקדושה אף באמת י"ל דכוננת הפמ"ג דעכ"פ מסוגיא דמנחות בס"ת שפלה דאין עושין בו מזונה נשמע דעכ"פ בקדושת הגוף אף דלא קזי עוד לקדושה חמורה אפ"ה אסור להוריד וא"כ נהי דר"ד פליג בסברא זו מ"מ בשלמא א"נ דהורדה מקדושה הוא רק מדרבנן שפיר שינה סברת הט"ז וא"ש דברי ר"ד אבל אי נימא דעכ"פ בקדוה"ג הורדה אסור מה"ת א"כ שפיר אף בלא קזי עוד לקדושה חמורה ג"כ שינה הורדה מקדושה וא"כ אף די"ל דבאמת ר"ד ורבי פליגי אי הורדה בקדושה קזי מה"ת מ"מ מדנקט הרמב"ם הטעם דנהניחם שם מוכח דס"ל דהורדה מקדושה הוא מדרבנן ומשו"ה נקט קרא דנהניחם שם דהוא מה"ת ובאמת לשי' הרמב"ם ז"ל מדרבנן בל"ז הי' אסור מטעם הורדה מקדושה דמוכח דעכ"פ מדרבנן אין חילוק בין הורדה מקדושה וא"כ יש להצדיק ראית הפמ"ג ועיקר ראיתו מפת סוגיית הש"ס דמנחות דלא פסברת הט"ז (וז"ב: ד) ונהנה לפמ"ש הישע"י בסי' קנ"ד די"ל דבקדוה"ג הורדה בקדושה הוא מה"ת ובק"ד קזי רק מדרבנן וא"כ לכאורה בבהכ"נ אף א"נ דקדושתו הוא מה"ת פשיטת המבי"ט בקרית ספר מקרא דנהשמתי את מקדשיכם אפ"ה פינו דמותר למוכרו וחינו דנפקע קדושתו ע"י מכירה שוב ל"ח כקדוה"ג וא"כ אסור הורדה הוא רק מדרבנן וכמ"ש המג"א בסי' קנ"ג בהא דמביא יש אוסרין למפור בשוין ויש מתירין וכ' המג"א דהיש מתירין היא הרמב"ם אף דמוכח בש"ס דרק בס"ת בעיא בש"ס משום דליפא עילויי אחרניא י"ל דרק בס"ת לפי שא"א להפקיע קדושתו שפיר י"ל דאף בשוין אסור אי לאו הטעם דליפא עילויי אבל ה"א דאפשר להפקיע קדושתו שוב בשוין שרי וא"כ אף לשי' המבי"ט ליפא ה"א אסור רק מדרבנן ומכ"ש לשו' הרמב"ן דל"ח רק תשמישי מצוה ולשי' הר"ן ז"ל אין בו קדושה רק מדרבנן בנודאי דאיסור הורדה הוא רק מדרבנן וא"כ לכאורה הי' שינה לומר בזה סד"ר להקל ונהנה בהא דהעליתי לעיל דמה"ט נקט הרמב"ם קרא דנהניחם שם דבלא"ה הי' כה"ג מותר ללפוש ג' בגדים הי' מקום ליישב בזה דברי הרמב"ם ז"ל שכ' בהא דטבל ותרומה דאם א"א לתמן הטבל מאכילין אותו טבל שאינו קדוש פתרומה וכ' הפר"ד דכוננתו באין הבעלים בעיר ויש ב' קנפות אחת של טבל ואחת של תרומה ומשמע מדבריו דבקופה אחת אף בא"א בחולין מפרישין ומאכילין אותו תרומה וקשה דהא בש"ס משמע דמירי בקופה אחת מדלא נקט היכי דא"א בהפרשה ולפ"ז א"ש דבאמת מודה הרמב"ם דהש"ס מירי אף בקופה אחת ואפשר בהפרשה אפ"ה מאכילין טבל משום דקאי לר"ד דסובר חמיר באיכות עדיף דהרי סובר דגם לגבי כה"ג יהי הורדה ושוב ל"ש הורדה לשי' הט"ז אבל הרמב"ם דפסק פסוגי' דמנחות הנ"ל דאף בלא קזי לקדושתו הראשונה אפ"ה אסור להוריד ושוב תיקשי אמאי לא נקט בבגדי יוהכ"פ הטעם דהורדה מקדושה ועכצ"ל דס"ל דמטעם זה הי' כה"ג מותר ללפוש ג' בגדים ועכ"ח דסובר דכפרתו מרובה עדיף ושוב לא משגיחין על האיכות רק על הכמות, א"כ ממילא בקופה אחת בנודאי מפרישין נהי דתרומה חמיר באיכות מ"מ קיל בכמות אבל בשני קנפות א"א בהפרשה דאז שנה בכמות שפיר מאכילין טבל דקיל עכ"פ באיכות וז"ב בס"ד: ה) נחזור לנ"ד דבקדושת דמים לשי' רוה"פ אסור הורדה קזי רק מדרבנן וא"כ ה"א אף לשי' המבי"ט הואיל דאפשר להפקיע קדושתו ע"י מכירה עפ"י זט"ה במעמד אנשי העיר ל"ח טפי מק"ד וכנודע סברת הנוב"י דכל אסור שאפשר להפקיעו ט"י סברת אפקעינהו חשיב קיל ושוב בכה"ג בנודאי דאיסור הורדה

הווי רק מדרבנן, ומכ"ש להסוברים דכל בהכ"נ אין בו רק קדושה דרבנן בנודאי דלא הווי האיסור הורדה רק מדרבנן ושוב בספק יש להקל, אף לכאורה יש לעורר לשי' הירושלמי דאף דכבוד הבריות דוחה כל איסורים שבתורה בשוא"ת מ"מ כ"ז באיסור שיהוא רק לשעה אבל איסור תמידי לא נדחה מפני כבוד הבריות אף בשוא"ת, ולפ"ז הוכיח הנוב"י דלשי' הרא"ש גם בזנות דחשיב שוא"ת לגבי אחר אפ"ה אינו נדחה מפני כבוד הבריות וחיוב להגיד לבעלה כדי שלא יכשיל את בעלה באיסור תמידי עיי"ש באו"ח סי' ל"ה באריכות ולפ"ז י"ל דנהי דקיי"ל סד"ר לקולא כ"ז בדבר מקרה אבל הקא דכל פעם שישתמש בו לבהכ"נ יעבור עלאיסור הורדה א"כ חשוב איסור תמידי י"ל דל"ש לומר ס' דרבנן לקולא בשלמא לסברת הלח"מ דהא דסד"ר לקולא משום דחז"ל לא גזרו כלל בספק ניחא אבל להסוברים משום דתולין להקל י"ל כ"ז באיסור מקרה אבל לא באיסור תמידי, ונודע מ"ש בתוס' פתובות ד"ב דבאיסור תמידי יש לחוש אף למידי דלא שכיח עיי"ש, ובפרט שי"ל לפמ"ש בתוס' פתובות דכ"ח ע"ב דאף בס' טומאה ברה"ר דטהור מ"מ אמרי' דוקא באיסור מקרה אבל בטומאת ביה"פ דהוי איסור עולמית לא אמרי' ס' ברה"ר טהור עיי"ש, ונודע דלשי' הרמב"ם ז"ל הא דכל ס' טומאה ברה"ר טהור הווי משום דכל הספיקות מדבריהם ואפ"ה חזינו דבאיסור תמידי יש לאסור בס"ט ברה"ר א"כ ה"ה די"ל דבאיסור תמידי אין לומר סד"ר לקולא ובפרט די"ל לשיטת הסוברים דגם בדרבנן היכי דאיכא לברורי מבררין א"כ י"ל כמו דמפרש בש"ס ע"ז דל"ו דגם בס"ט ברה"ר דטהור אפ"ה הגברא בעי טבילה משום דהרי המים לפניה זילא טבילו עיי"ש ה"ה הקא פינו דאפשר למוכרו במעמא"ה וברשות ט"ה דבכה"ג אף לדבר חול שרי ומכ"ש להשתמש בו לבהכ"נ א"כ י"ל בכה"ג דאפשר לתקנו לא נימא סד"ר לקולא אף באמת כ"ז היכי דליכא טורח גדול אבל הקא דיש טורח רב בכה"ג לכ"ע א"צ לברר בס' דרבנן ובפרט דרבו הפוסקים דכל בהכ"נ ליכא בו רק קדושה דרבנן והורדה מקדושה אף בקדושה ד"ת בק"ד לרוה"פ ליכא רק איסור מדרבנן ואף בקדה"ג לשי' הפמ"ג ליכא רק איסור דרבנן א"כ חשיב בכלל תרי דרבנן דקיל מצד דרבנן כמ"ש בתוס' מגילה ד"כ דתרי דרבנן לא מפיק לחד דרבנן ועיי"ש בטו"א שםמפלפל בזה ונודע שיטת הפמ"ג באו"ח סי' שצ"ד דתרי דרבנן מותר לבטל לכתחילה דחשיב כאין לו עיקר מה"ת ונודע שי' אחרונים דבתרי דרבנן לכ"ט ל"א חנ"נ ודעת החו"ד בס"י ק"י ובשו"ת רעק"א סי' ס' דבתרי דרבנן יש להקל בספק אף נגד ח"א ע"ש, א"כ י"ל דבתרי דרבנן יש להקל בספק אף בנוגע לחשש איסור תמידי דבתרי דרבנן נחתינו חז דרזא ע"כ הדבר ברור דמותר לעשותו בהכ"נ וליכא למיחוש לאיסור הורדה מקדושה כנלענ"ד בס"ד לדינא: ועש"ק תרומה תרנ"ג פה ראדמישלא יצ"ו הק' שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל סי' צ"ז לכבוד הרב הג"ג הצדיק שלשלת היחסן כקש"ת מוה"ר שלום האלבערשטאם אבדק"ק סטראפקוב שליט"א.

בדבר שאלתו באשה שמוצאת טיפין אדומין בתוך ליתקה לבינה והליחה באה ממקור שלא בהרגשה רק בחוץ פשיצא יש הרגשה והרופאים אומרים פי יש לה פרישצליך בהמקור ומזה בא הדם והיא עוד בתוך כ"ד חודש מלידתה זת"ש: א) והנה כבר השבתי לכ"ק דבדמ שלא בהרגשה לכ"ע הרופא נאמן וכמ"ש בשו"ת רח"כ בסופו וכת"ה העיר דעיקר סברת רח"כ ז"ל משום דדם שלא בהרגשה אינו רק מדרבנן ונאמן הרופא אבל

הָכָא שְׁבִיזְמֵן וְנוֹסְתָהּ טְמֵאָה וְלִשְׁיָה הַחוּו"ד דָּם שְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה סוֹתֵר מֵה"ת בִּימֵי סְפִירְתָּהּ
א"כ שׁוֹב י"ל דְּאִינוּ נְאָמְן הָרוּפָא נִגְדַּח חֲשֵׁשׁ ד"ת וּבְאֵמַת יֵשׁ עוֹד שׁוֹר דְּהֵנָּה כְּנֻן שְׁעַכ"פ
מְרַגִּישָׁה פְּשִׁיזְצָא לַחוּץ נְהִי דְעֵיקָר הַהַרְגָּשָׁה הוּא רַב כְּשִׁנְפַּתַח הַמְקוֹר, אָבֵל עַכ"פ אִם
אִינְהָ יוֹדַעַת בְּבִירוֹר שְׁלֵא הַרְגִישָׁה בְּשַׁעַת שְׁנִפְתַּח הַמְקוֹר שׁוֹב אֲמַרִּינוּ כְּנֻן דְעַכ"פ
הַרְגִישָׁה פְּשִׁיזְצָא לַחוּץ א"כ אֲמַרִּינוּ דְבִנְדָאֵי הַרְגִישָׁה גַם כְּשִׁנְפַּתַח הַמְקוֹר רַב שְׁאִינְהָ
מִבְּחִנַּת בֵּין הַרְגָּשָׁת פְּתִיחַת מְקוֹר לְהַרְגָּשָׁת פְּשִׁיזְצָא לַחוּץ וְעֵינֵין תְּשׁוּב' מֵהַרְש"ם ח"א ס'י
י"ג וּבְפֶרֶט לְפִי מ"ש בַּס"ט סוֹסִי' ק"צ וְהוֹכִיחַ לְשִׁי רַש"י וְתוֹס' דָּאִם הַדָּם בָּא בְּנִוְדָאֵי
מֵהַמְקוֹר טְמֵאָה מִד"ת אִף שְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה רַב כְּשִׁלֵּא הַרְגִישָׁה דְתוֹלִין דְּבָא מְעַלְמָא טְהוֹרָה
מֵה"ת א"כ הָכָא דְעַכ"פ הַרְגִישָׁה פְּשִׁיזְצָא לַחוּץ א"כ כְּשִׁנְדָאֵי בָּא מִגּוּפָה טְמֵאָה אִף שְׁלֵא
בְּהַרְגָּשָׁה וְשׁוֹב י"ל דְּרוּפָא אִינוּ נְאָמְן בַּד"ת: ב) אִף לְכַאוּרָה י"ל דְּנָא חֲשִׁיבָה הַרְגָּשָׁה
כְּנֻן שְׁלֵא הַרְגִישָׁה פְּתִיחַת מְקוֹר רַב שְׁפַתְבְּתִי דִּי"ל כְּנֻן שְׁבִנְדָאֵי בָּא מִגּוּפָה טְמֵאָה אִף
שְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה מ"מ י"ל דְּנְאָמְן הָרוּפָא אִף דְּהָא דְנְאָמְן הָרוּפָא הִיכִי דְבָא שְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה
א"צ לְטַעַם שְׁהוּא דְרַבְּנָן רַב כְּנֻן דְחִזְקָה דָּדָם שְׁבָא מֵהַמְקוֹר בָּא בְּהַרְגָּשָׁה וְכִינֻן דְחִזְיֻן
דְּבִלֵּא הַרְגָּשָׁה תוֹלִין בַּד"ה שְׁבָא מְעַלְמָא לְפִי שְׁהָרֹב מְסִייעַ דְרֹב דְמִים הַבָּאִים מֵהַמְקוֹר
הֵם בְּהַרְגָּשָׁה ה"ה אִף אִם בְּנִוְדָאֵי בָּא מֵהַמְקוֹר נְהִי דְטְמֵא מִדְּאוּרִייתָא אִף בְּלֵא הַרְגָּשָׁה
עַכ"פ הָרֹב שְׁהָדָם בָּא בְּהַרְגָּשָׁה מְסִייעַ לְדַבְרֵי הָרוּפָא שְׁבִנְדָאֵי הוּא מִן הַמְּכָה דָּאִם הִי
בָּא מֵהַמְקוֹר הִי בָּא בְּהַרְגָּשָׁה וְכִינֻן דְרֹב מְסִייעַ לְדַבְרֵי הָרוּפָא לַכ"ט נְאָמְן וְנוֹדַע מ"ש
הַרְדָּב"ז דְּבַרְגָּלִים לְדַבְרֵי נְאָמְן מַכְש"כ הִיכָא דְהָרֹב מְסִייעַ לִי וְאִף שַׁכ' בְּשׁו"ת בִּי"ש
חַאה"ע ס' ע"ו דִּי"ל בְּאִיסוּר תוֹרָה אִף בְּרַגְל"ד הָרוּפָא אִינוּ נְאָמְן אָבֵל הָכָא הָרֹב מְסִייעַ
אִף אֲפַתִּי אִם אִין בִּירוֹר שְׁלֵא הַרְגִישָׁה פְּתִיחַת הַמְקוֹר א"כ עַכ"פ י"ל שְׁבָא מֵהַמְקוֹר
וּבְהַרְגָּשָׁה מְמַשׁ וְשׁוֹב י"ל דְּאִין הָרוּפָא נְאָמְן: ג) אִף בְּאֵמַת י"ל חֲדָא דְכִבְרֵי הוֹכִיחַ בַּס"ט
דְּשִׁי הַרְמַב"ם ז"ל דְּגוּזָה"כ הוּא דָּדָם שְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה אִינוּ טְמֵאָה מֵה"ת אִף אִם וְנִוְדָאֵי בָּא
מֵהַמְקוֹר וְלִשְׁיָה הַא"מ בְּתִשׁוּ' אִף בִּימֵי סְפִירַת נְקִיִּים אִינוּ סוֹתֵר א"כ שׁוֹב אִם בְּבִירוֹר לֵא
הִי הַרְגָּשָׁת פְּתִיחַת הַמְקוֹר א"כ לִיכָּא רַב חֲשֵׁשׁ דְרַבְּנָן וּלְכ"ע הָרוּפָא נְאָמְן וּבְפֶרֶט דְעַכ"פ
כְּנֻן דְאִינְהָ רֹאִית בְּהַרְגָּשָׁה א"כ הָרֹב דְמִים בְּהַרְגָּשָׁה בָּא מְסִייעַ לְדַבְרֵי הָרוּפָא שְׁבָא
מֵהַמְכָה וּבְפֶרֶט דְלִשְׁיָה הַרְבֵּה פּוֹסְקִים הָרוּפָא נְאָמְן אִף בְּאִיסוּר תוֹרָה וְרַב שְׁם בְּש"ס דְנִדְהָ
דְכ"א הָרוּפָאִים בְּעַצְמָם דְנוּ לְהַבְחִין ע"י שְׁתַּטִּיל לְמִים וְכַמ"ש הַפּוֹסְקִים וּבְפֶרֶט בְּעֵיקָר
ס' שַׁל כַּת"ס כְּנֻן דְעַכ"פ רְאָתָה דָּם בְּשַׁעַת וְנוֹסְתָהּ לְשִׁי הַחוּו"ד
אִף דָּם שְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה סוֹתֵר בְּאֵמַת לְשִׁי הַאב"מ תוֹכַף שְׁעֵבֵר זְמַן וְנוֹסְתָהּ תוֹלִין בְּמְכָה:
ד) אִף בְּזָה הִי מְקוֹם לֹאמַר כְּנֻן שְׁאִין יְדוּעַ אִם יֵשׁ לָהּ מְכָה רַב עַפ"י דְבַרְיָ הָרוּפָא א"כ
שׁוֹב י"ל כְּנֻן דְבִלִי דִּיבּוֹר הָרוּפָא הֵן חֲלָטְנוּ שְׁבִשַׁעַת וְנוֹסְתָהּ הִיא טְמֵאָה מִד"ת נְהִי דְנוֹסְתוֹת
דְרַבְּנָן רַב כ"ז שְׁלֵא רְאָתָה אָבֵל בְּרְאָתָה טְמֵאָה מִדְּאוּרִייתָא וְשׁוֹב לְשִׁי הַחוּו"ד דָּם שְׁלֵא
בְּהַרְגָּשָׁה סוֹתֵר וְשׁוֹב י"ל דְּאִינוּ נְאָמְן הָרוּפָא וְשׁוֹב י"ל דָּאִם בְּשַׁעַת וְנוֹסְתָהּ רְאָתָה
בְּהַרְגָּשָׁה מְמַשׁ מְקוֹדָם שְׁסַפְרָה ז"י הַתְּחִילָה לְרְאוֹת טִיפִין הִלְלוּ שׁוֹב לְשִׁי הַחוּו"ד יֵשׁ
חֲשֵׁשׁ דְּאוּרִייתָא וִי"ל דְּהָרוּפָא א"נ בְּאֵמַת יֵשׁ כְּמָה סְבָרוֹת לְהַתִּיר א' שְׁמָא כְּשִׁי הַאב"מ
וּכְשִׁי ח"ס דָּדָם שְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה אִינוּ סוֹתֵר מִד"ת וְגַם שְׁמָאכְשִׁי הַסוֹבְרִים דְּהָרוּפָא נְאָמְן
אִף בְּדְאוּרִייתָא וּבְפֶרֶט עֲתָה שְׁרוּאִין בְּמוֹטְעָר-שְׁפִיגְעַל כ' בְּשׁו"ת שְׁם אֲרִי דְהֵנִי כַּמְדַע"ל
וּבְנִוְדָאֵי נְאָמְן הָרוּפָא וּבְפֶרֶט כְּנֻן דְּהֵאֲשָׁה הִיא עוֹד בַּכ"ד הִנְדָּשׁ וְהִיא בְּחִזְקַת מְסוּלְקַת

דמים בכה"ג יש רגל"ד שְהָרֹפָא אוֹמֵר אֲמַת וּלכ"ע נֶאֱמַן הָרֹפָא ועי' תשובת מהרש"ם סי' כ"ג דְּבִזְקָנָה יש לתלות בְּמִפְּהָ אַף בְּשַׁעַת וְנוֹסְתָה דְּלֹא שְׁיִיף הַסְּבָרָא דְּוָכִי לֹא תִטְמָא לְעוֹלָם דְּהַסְּבָרָא כִּמ"ש הַח"ס דַּעכ"פ עֲלִילָה לְרֵאוֹת אֲבָל בְּזִקְנָה י"ל דְּלֹא תִרְאֶה עוֹד תוֹלִין בְּמִפְּהָ א"כ הֵכָא בְּתוֹף כ"ד חוֹדֵשׁ וְהִיא מְנִיקַת יש לתלות בְּמִפְּהָ אַף בְּשַׁטַּת וְנוֹסְתָה כִּינּוּן דְּהִיא בְּחֻזְקַת מְסוּלְקַת דְּמִים וְקִי"ל דְּבִימֵי מְנִיקָה אֵינָה קוֹבְעוֹת נוֹסַת נְהִי דְּמִיחַשׁ קִיִּישֵׁי אֲבָל עכ"פ כִּינּוּן דַּל"ח נוֹסַת קְבוּעָה יש לתלות בְּהַמְּפָה וּבַפְּרֵט שְׁיִישׁ לְצַרְף מ"ש בַּס' שִׁירֵי טְהָרָה דְּבָדָם הַיּוֹצֵא עִם לִיחָה לְבָנָה דְּטְהוֹר דִּי"ל דְּבַעֲי שְׁדָם יַגַּע בְּהַבְּשָׁר וְעֵינֵי הַשׁוֹי מַהֲרַש"ם ח"א סי' י"ג וְאֵף שְׁיִישׁ ס' שְׁמָא הַדָּם נוֹגַע בְּבָשָׂר אֲבָל עכ"פ כִּינּוּן מִפְּהָ חָשׁוּב ס"ס וְכִמ"ש בַּמַּהֲרַש"ם שָׁם עכ"פ יֵצֵא דכ"ז שֶׁהוּא בְּחֻזְקַת מְסוּלְקַת דְּמִים הִינּוּ קוֹדָם כ"ד חוֹדֵשׁ בְּנוֹדָי שְׁתוּכַל לְסַמּוֹךְ עַל הָרֹפָא וּבַפְּרֵט שְׁיִישׁ לְצַרְף מ"ש בְּשִׁירֵי טְהָרָה הַגְּז"ל וְעכ"פ צְרִיכָה הַפְּסֵק טְהָרָה וְיוֹם אֶחָד נָקִי וְאֶחָד נְהִי דְּלִשְׁי' הַס"ט תְּמִיד אֵין תוֹלִין בְּמִפְּהָ תוֹף סְפִירַת ז"נ אֲבָל בַּכָּה"ג עכ"פ אִם תְּהִי הַפְּסֵק טְהָרָה וְיוֹם אֶחָד נָקִי תוּכַל אֶח"פ לְגַמְרוֹר הַז"נ אַף אִם תִּרְאֶה הַטִּיפִין בְּתוֹף הַלִּיחָה לְבָנָה וְלְסַמּוֹךְ אַרְוֵפָא שְׁמַחֲמַת מִפְּהָ הִיא, כְּנַלְפַּע"ד בְּרוּר לְדִינָא בַּס"ד וְהַשִּׁי"ת יִצְיַלְנִי מִשְׁגִּיאוֹת: בַּעַח"ח יוֹם א' פ' שְׁלַח תַּרְע"א לַפ"ק רֵאדְמִישׁל יצ"ו.

הק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַגְּז"ל ס' צ"ח לְהַרְבֵּה הַה"ג כַּש"ת מ' דוֹבְעָרִישׁ נ"י מוֹצַד"ק דַּעֲמִיבַטָּץ. בְּדַבָּר שְׁאֵלְתוּ בְּאֶחָד שְׁיִישׁ לוֹ מְסַחֵר בְּרִזָּל וְנִכְרִי אֶחָד שְׁלֹקֵם מְמַנּוּ כָּל מִינֵי סְחוּרוֹת שֶׁל בְּרִזָּל בָּא אֲצֵלוֹ וְעָשָׂה אֲצֵלוֹ בַּעֲשָׂטְעֵלוֹנֵג עַל סְחוּרוֹת הַגְּז"ל אֲשֶׁר נִצְרָף לוֹ לְבַנְיָן וּבְתוֹף הַדְּבָרִים אָמַר לוֹ שְׁמַעְמִיד גַּם בֵּית תְּפִלָּה, וּפְסֵק עֲמוֹ שְׁיִישׁ־לַח אֵינָה מִינֵי סְחוּרוֹת אֲשֶׁר נִצְרָף לְבֵית הַתְּפִלָּה הַגְּז"ל וְגַמֵּר עֲמוֹ הַבַּעֲשָׂטְעֵלוֹנֵג הַגְּז"ל וְכַעַת בָּא בְּשֵׁאלָה לְפָנָי כ"ת לְהַתִּיר לוֹ זֹאת יַעַן שְׁאֲפָשָׁר שְׁעִי"ז שְׁלֹא יִתֵּן לוֹ הַסְּחוּרָה הַנִּצְרָף לְבֵית הַתְּפִלָּה יִפְסִיד כָּל הַבַּעֲשָׂטְעֵלוֹנֵג זֶה תוֹרָף שְׁאֵלְתוֹ: א) וְהִנֵּה יָפָה כ' כַּת"ה דְּגַם בְּמוֹכֵר בְּהַקְּפָה אִם יוּכַל לְקַנּוֹת גַּם בְּמִקּוֹם אַחַר בְּהַקְּפָה י"ל דְּלֹא שְׁיִיף לַפ"ע, וְלִשְׁי' הַשְּׁ"ף ס' קמ"א בַּעֲפו"ם לִיכָא אִיסוּר לַפ"ע הִיכִי שְׁיִיכַל לְקַנּוֹת בַּמִּק"א וְכִמ"ש הַדְּג"מ אַף שְׁהַרְמ"א מְסִיִּים דְּכָל בַּעַל נֶפֶשׁ יִחְמִיר לְעַצְמוֹ, וְהִנֵּה אִם אֵין הַסְּחוּרָה לְגוֹף הַכִּיפָה שְׁמַעְמִיד שָׁם הַע"ז רַק לְצוֹרֵף הַחֲצָר שְׁמַעְמִידִין בּוֹ הַכִּיפָה יש עוד צַד הִיתֵר כְּמַפְּוֹרֵשׁ בְּמַחְבֵּר ס' קמ"ג סְעִיף ב' וְאֵף שֶׁהַט"ז שָׁם חוֹלֵק דְּזֶה תְּלוֹי בְּפִלְגֻמַּת רַש"י וְהַר"י עכ"פ בַּנ"ד דִּיּוּכַל לְקַנּוֹת בְּמִקּוֹם אַחַר בַּכָּה"ג לִיכָא לַפ"ע ד"ת וְרַק שִׁי"ל שְׁיִישׁ בְּזֶה אִיסוּר דְּרַבְּנָן כִּמ"ש בְּתוֹס' שְׁפַת ד"ב וּבְכַר"ן ע"ז ד"ו וְעֵינֵן בְּתַפְאַרְת שְׁמוּאֵל עַל הָרֵא"ש פ' א"נ שׁוּב בְּדַרְבָּנֵן יש לְסַמּוֹךְ אֲשִׁיטַת רַש"י דְּלְצוֹרֵף בְּנֵן שְׁאֵינוֹ לַהֲט"ז גּוֹפָא יש לְהַקֵּל וְעֵינֵן שׁו"ת מְנַחַת שִׁי סו' פ"ב שְׁרָצָה לְהַקֵּל גַּם לְעַנְיָן הַעֲמַדַת חֲלוּנוֹת בְּבֵית הַעֲפו"ם וְעַפ"י דְּבָרֵי הַח"ס חו"מ ס' קצ"ד וּבְסִפְרֵי ח"א ס' פ"ג דְּחִיתֵי דְּבָרֵי דַּהַח"ס מִיִּירֵי רַק לְעַנְיָן מִיִּלְדַּת דִּיאֲמָרוֹ דְּהוֹתֵר גּוֹפֵן שֶׁל עַפּו"ם וְהַעֲיָקֵר כִּינּוּן שְׁמַגִּיעַ לוֹ עִי"ז הַפ"מ מְמַכִּירַת סְחוּרוֹת דְּהִיתֵר וְהַעֲפו"ם כְּפָר הַוּרְגַל לְקַנּוֹת אֲצֵלוֹ וְלִשְׁיטַת כ"פ דָּאֵין דְּנִין מַעְרוּפִיָּא וְחֻזִּינוּ דְּהוֹי כְּכָבֵר זְכָה וְעֵינֵן חו"מ ס' שפ"ו וַא"כ י"ל דְּהוּוֹ פְּהֶפֶסֶד גָּמוּר וַא"כ נְהִי דְּבִאִיסוּר ל"ת מְחֻיָּב לְבַזְּבֹז כָּל מְמוֹנֵו מ"מ הֵכָא דָּאֵינוֹ רַק חוֹמְרָא לְבַעַל נֶפֶשׁ י"ל דַּא"צ לְהַפְסִיד מְמוֹנֵו וְכִמ"ש בְּסִפְרֵי ח"א ס' כ"ח דָּאֵף דָּאֵין לְהַתִּיר שׁוּם אִיסוּר בְּשִׁבִיל חֲשֵׁשׁ שְׁיּוֹצֵא לְתַרְבוֹת רַעָה מ"מ בְּדַבָּר שְׁאֵינוֹ רַק מַדַּת חֲסִידוֹת וְהַרְחָקָה לְבַעַל נֶפֶשׁ י"ל דַּא"צ לְהַרְחִיק הִיכִי שְׁיִישׁ חֲשֵׁשׁ מְכַשׁוּל לְחַבְרֵוֹ וְאֵף שְׁיִישׁ לוֹמֵר

דְּהָקָא דְאִינוּ מְפִסֵּד מְפִסֵּד רַק מְגִיעַת הַרְיוּחָ י"ל דל"ח בְּכָלֵל הַפְּסֵד וְעֵינָן תּוֹס' ע"ז די"ג דְּמָה שְׁמַנְיָחִין לוֹ הַמְּכָס ל"ח הַנָּאָה וְעֵינָן בְּטו"ז יו"ד סי' קמ"ט ס"ק ב' וְעֵינָן תּוֹס' ב"ב דְּקנ"ד דְּלִגְבֵי הַיּוֹרְשִׁין ל"ח פְּסִידָא פִּינּוֹן דְּלֹא יִהְיֵי לוֹ מִיָּדֵי עֵי"ש מ"מ הָקָא שְׁפָבֵר עֲשֵׂה הַמְּקַח הַנּוֹי פְּהַפְּסֵד מְפִסֵּד וְעֵינָן שׁו"ת מֵהַר"י ק ש"כ דָּאָף שְׁקִיבֵל עָלָיו הַשְּׁבוּעָה בְּשִׁבִיל שְׁתִּבְרִירוֹ וְעֲשֵׂה לוֹ טוֹבָה דל"ח אֲנֹס, דְּהָא הִי הַבְּרִיָּה בְּיָדוֹ שְׁלֹא קָבֵל הַטוֹבָה מ"מ אִם כְּבָר נָתַן לוֹ מַתָּנָה וְאִם לֹא הִי נִשְׁבַּע הִי לֹקַח הַמַּתָּנָה בְּחֻזְרָה דְּחָשִׁיב אֲנֹס וְעֵינָן בְּפִר' ד' דְּרוּש' כ"א א"כ ה"כ"נ פִּינּוֹן שְׁפָבֵר עֲשֵׂה עִמּוֹ מְקַח דְּהוּי כְּכָבֵר זָכָה וְחָשׁוּב הַפְּסֵד, וּבְפִר'ט שְׁכָפֵי הַנְּרָאָה רַב פְּרִנְסָתוֹ הוּא מְעַסֵּק זֶה וּמְצִינּוֹ בְּש"ס סְנֵהֲדָרִין דְּכ"ו דְּהַתִּירוֹ אִיסוּר דְּרַבְּנָן מִשּׁוּם חֵי נֶפֶשׁ וְעֵינָן יו"ד סי' קנ"ט ע"כ מְכָל הַנּוֹי טַעֲמֵי נִלְע"ד לְהַתִּיר לְאִישׁ הַנָּ"ל לִיתֵן הַסְּחָרָה לְהַקְוָנָה הַנָּ"ל וּז"ב ב"ס"ד: הַק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנָּ"ל סי' צ"ט לְהַרְבּ הַגָּאוֹן מ' יִצְחָק צָבִי אֲמָסֵעַל הַאֲבִדְק"ק זְבָאֵרִיב שְׁלִיט"א.

בְּדָבָר שְׁאֵלְתוֹ בְּאִישׁ אֶחָד שְׁהֵלֵךְ מִבֵּיתוֹ זֶה וְשָׂהָה חֲדָשִׁים וְסִיבַת הַלִּיכָתוֹ לְהִבְיָא טָרְף לְבֵיתוֹ מִבֵּית גִּיסוֹ וְעַתָּה נִמְצָא אִישׁ אֶחָד חֲצָיו לְמַטָּה עִם הַרְגָּלִים הִי מְנַחֲחִים בְּמִים וְחֲצָיו הַעֲלִיּוֹן הִי טָמוֹן וְנִקְבֵּר בְּאֶרֶץ וְכֹאשֶׁר הוֹצִיָּאוֹ אוֹתוֹ מִהַמִּים הַפִּירוֹ אוֹתוֹ שְׁנֵי קְרוֹבֵיו בְּטב"ע גַּם בֶּן גִּיסוֹ סִיפֵר כִּי אֲשֶׁת הַמַּת הַרְאָתָה לוֹ מְקוֹדֵם לִיבְבִיל שְׁהִי לְבוּשׁ בּוֹ הָאִישׁ הַנָּ"ל כְּמוֹתוֹ וּבְאֵמַת נִמְצָא בּוֹ בְּגָדִים הַלְלוּ זֶה תוֹרְף הַשְּׁאֵלָה בְּקִצְרָה: א) וְכַת"ה הִבְיָא דְּמַפְתַּח הַטַּב"ע י"ל הוֹאִיל שְׁהוּא אַחַר ג"ו ל"מ וְעַל הַבְּגָדִים יֵשׁ לְחוּשׁ לְשְׁאֵלָה כְּנֹדַע הַנְּהָה לְכֹאוּרָה נֹדַע מ"ש בְּשׁו"ת עֲבוּה"ג וּבְנוּב"י מֵה"ק מְדָלָא תְּנִי הֵךְ בְּבָא דְּאִין מְעִידִין אֵלָא עַד ג"י בְּתַחֲלָה וּלְמִתְנֵי אַח"כ דל"מ אֵף אִם יֵשׁ סִימָנִים בְּגוֹפּוֹ וּבְכַלְיוֹ וְנִשְׁמַט דְּבִאֵמַת בְּצִירָף סִימָנֵי גוֹפּוֹ אוֹ כְּלָיו מְהֵנִי הַכְּרָה אֵף אַחַר ג"י וְהַטַּעַם פְּתַבְתִּי בַתש' דָּא"נ כְּשִׁי הַפּוֹסְקִים דְּהֵךְ חֲשָׁא דְּאִשְׁתֵּי אַחַר ג"י הוּא רַק חֲשַׁשׁ דְּרַבְּנָן וְרַק בְּתַחֲלַת עֲדוּתֵיהֶם מִירוֹ לְחַד לִישְׁנָא בְּכּוֹרוֹת דָּף מ"ו א"כ י"ל דְּלַעֲנִין אִיסוּר דְּרַבְּנָן סְמִכִינּוֹן אִיסוּר אֲמָצְעֵי וְה"ה דל"ח לְשְׁאֵלָה דְּבִדְרַבְּנָן סְמִכִינּוֹן אַח"כ, וְנִהִי דִישׁ ח"א כְּנִגְדוֹ מ"מ ע"כ פ' בְּחֻזְרָה נִגְדַּח חֻזְרָה מְקוֹלִין בְּדְרַבְּנָן אוֹ דִי"ל א"נ כְּשִׁי הַרְמַב"ם ז"ל דְּמָה"ת מְהֵנִי סִימָן אֲמָצְעֵי וְה"ה דִי"ל דְּמָה"ת ל"ח לְשְׁאֵלָה, כְּמוֹ שְׁנִסְתַּפֵּק הָרָא"ש ב"ב"מ וְא"כ לַעֲנִין חֲשַׁשׁ שְׁאֵלָה שְׁהוּא רַק מְדְרַבְּנָן ל"ח שְׁמָא נִשְׁתַּנָּה פְּנֵיו וְאֵף דְּלְכֹאוּרָה תִּיקָשִׁי הָא לְחַד לִישְׁנָא בְּכּוֹרוֹת מְהֵנִי מֵה"ת פְּרָצוּף כְּלֵי פְדַחַת וְחוֹטֵם וְאִפ"ה ל"מ בְּצִירָף סִימָנֵי כְּלָיו, וְנִשְׁמַע דְּגַם בְּחֲשַׁשׁ דְּרַבְּנָן חוֹשְׁשִׁין לְשְׁאֵלָה, וּבְאֵמַת מְפִנְרֵשׁ בְּשׁו"ת ח"ס דְּהֵךְ תִּירָץ דְּמִשְׁנֵי כְּלָיו בְּחִינְרֵי וְסוּמְקֵי מוֹדָה דְּחוֹשְׁשִׁין לְשְׁאֵלָה רַק דְּס"ל נִגְדַּח חֲשַׁשׁ דְּרַבְּנָן ל"ח לְשְׁאֵלָה, וְנִשְׁמַע לְכֹאוּרָה דְּגַם בְּחֲשַׁשׁ דְּרַבְּנָן חוֹשְׁשִׁין לְשְׁאֵלָה אִפ"ה י"ל דְּחֲשַׁשׁא דְּשְׁמָא אִשְׁתֵּי צוּרָה אַחַר ג"י הוּא חֲשַׁשׁ רְחוּק וּמְהֵנִי בְּצִירָף סִימָנֵי כְּלָיו וְנִדְבֵר מְזָה עוֹד לְקַמּוֹ: ב) וְהַנְּהָה כַת"ה הִבְיָא שִׁי הַר"ת דָּאִם כָּל גּוֹפּוֹ שְׁלֵם מְהֵנִי הַכְּרָה אֵף אַחַר ג"י וְהִבְיָא דְּבָרֵי הַח"ס בְּפִיר' דְּבָרֵיו דְּהִינּוֹ אִם הָעֵדִים שְׂרָאוֹ אוֹתוֹ הַפִּירוֹ אוֹתוֹ בְּחִינּוֹ יְכוּלִין לְהַפִּירוֹ בְּטב"ע גַּם אַחַר ג"י וּבְאֵמַת מְפִנְרֵשׁ כֵּן בְּבַעֲלֵי הַתּוֹס' עַל הַפְּרָשָׁה בְּשֵׁם הַר' בְּכוֹר שׁוֹר דְּעֵדִים שְׁהַפִּירוֹ אוֹתוֹ בְּחִינּוֹ יְכוּלִין לְהַפִּירוֹ אֵף בְּטב"ע אַחַר ג"י, עֵינָן שׁו"ת בֵּית אֶפְרַיִם סִי' י"ט שְׁהֶאָרִיף בְּדְבָרֵיו וְעֵינָן שׁו"ת מֵהַרש"ם ח"ב סִי' ס"ד שְׁצִירָף ג"כ שִׁיטָה זֹו וְא"כ י"ל דָּאָף א"נ דְּלֹא נִסְמָךְ לְגַמְרֵי אִשְׁיטָה זֹו מ"מ י"ל דָּאָף שִׁיטָה שִׁיטָה קֶצֶת פּוֹסְקִים דְּחֲשַׁשׁ דְּאִשְׁתֵּי הוּא מֵה"ת מִש"ה חוֹשְׁשִׁין אֵף בְּסַפֵּק ג"י כְּמ"ש הַרְשֵׁב"א ז"ל וְאֵף שְׁהַרְבָּה פּוֹסְקִים כְּתָבוּ דְּגַם א"נ

דחשש אשתני הוא רק מדרבנן מ"מ יש להחמיר בסג"י משום שיש חא"א או להיפך גם להמקילין בסג"י הוא רק משום דמוקמינן להמת בקזקת חי עד עכשיו ודלא כשי' הט"ז יו"ד סי' שצ"ז אבל עכ"פ י"ל דהיכי דכל גופו שלם ואותן שראו אותו אחר ג"י הפירו אותו בחייו אף אי לא נסמך אשיטת ר"ת מ"מ בכה"ג ל"ח לשאלה דבאמת רבו הפוסקים דחשש שאלה אינו רק דרבנן ואף דמהא דפריה הש"ס חמור בסימני אןפך היכי מהדרין נשמע דחשש שאלה הוא מה"ת דהא עיקר קושיתו על הקרא, וכבר העיר בזה הנוב"י מהד"ק אה"ע סי' ל"ז ועיין שו"ת אגודת אזוב אף באמת ניחא דלפי מה דס"ל דגם בצירוף פירוף ל"מ סימני פליו אף דלחד לישנא בבכורות מהני מה"ת פירוף לחוד וע"כ צ"ל דחשש שאלה הוא מה"ת וא"כ י"ל דגם לענין חשש איסור דרבנן חוששין אבל א"נ דחשש שאלה הוא רק דרבנן א"כ עכ"פ לענין חשש איסור דרבנן א"צ לחוש ופיר פריה מהא דחמור בסימני אןפך וע"ז משני דרק בכלים דלא מושלי ל"ח מה"ת לשאלה אבל בסתם פלים מה"ת חוששין לשאלה וגם באיסור דרבנן חוששין לשאלה עכ"פ י"ל דכ"ז ל"מ דס"ל סימני ד"ת ואפ"ה נשמע דחוששין לשאלה אף בצירוף פירוף וע"כ דחשש שאלה הוא מה"ת אבל ל"מ ד"ת סימני דרבנן א"כ ליכא הכרח ממתני' לחוש לשאלה ונהי שכ' הב"ש דל"מ ד"ת סימני דרבנן מצד הסברא חוששין לשאלה אבל י"ל דכל חשש שאלה הוא רק דרבנן ושוב לענין חשש איסור דרבנן ל"ח לשאלה וממילא הפרה בטב"ע אחר ג"י אם כל גופו שלם והפירו אותו היטב בחייו הם שראו אותו אחר ג"י עכ"פ ליכא בזה רק חשש דרבנן ושוב באיסור דרבנן ל"ח לשאלה והנה מה שהעיר כת"ה בהא דפריה מחמור בסימני אןפך ולא פריה מעידי אןפך, באמת פתבתי בספרו ח"א סי' מ"ט בהא דקאמר בש"ס ב"מ כ"ז כתב רחמנא דאף חמור בעידי אןפך וכ' בתוס' דקאי ל"מ ד"ת סימני לאו ד"ת ומאי בעי התוס' בזה פשיטא דל"מ ד"ת סימן דרבנן גם סימן דגופא ל"מ אף באמת י"ל דזה ידע הש"ס דעכ"פ בכלים דלא מושלי חשש שאלה לא גרע מחשש אטרמי סימן וא"כ ל"מ ד"ת סימן ד"ת ל"צ קרא לעידי אןפך דמצד הסברא לא גרע חשש שאלה מחשש אטרמי עכ"פ בכלים דלא מושלי, רק דס"ד דעכ"פ סימני אןפך לא יועיל דעכ"פ ע"י חשש שאלה נהי דבכלים דלא מושלי חשיב בגדר מיעוט עכ"פ יצטרף בהדי חשש מיעוט שפא אטרמי סימן דחשוב עכ"פ כב' מיעוטי ונדע שי' הר"ן חולין דב' מיעוטי חשוב כפלגא ול"מ ד"ת סימני דרבנן ס"ד דגם עידי אןפך לא יועיל דעכ"פ לא עדיף מסימן אמצעי בגוף לזה השמיעני דבכלים דלא מושלי ליכא אף חשש מיעוט לחוש לשאלה ומהני אף ל"מ ד"ת סימן דרבנן וה"ה דמהני סימני אןפך ל"מ ד"ת סימן ד"ת ועכ"פ נשמע פסקרת הב"ש דמצד הסברא חוששין לשאלה ל"מ ד"ת סימני דרבנן וממילא מושלי קושית כת"ה די"ל דהשתא דקאי ל"מ ד"ת סימני ד"ת ואפ"ה ס"ל חוששין לשאלה י"ל דפשיטא לי' דבעידי אןפך מהדרין דחשש שאלה לחוד בכלים דלא מושלי עכ"פ לא גרע מסימן ורק ס"ד דחשש שאלה בהדי חשש אטרמי סימן לחוש אף בכלים דלא מושלי וע"ז משני דבכלים דלא (מושלי אינו מצטרף חשש שאלה לחשש אטרמי וא"ש הפל בס"ד: ג) נחזור להנ"ל דעכ"פ הכא שהפירו אותו אנשים שהוציאו אותו מן המים בחייו היטב והוא כל גופו שלם י"ל דבכה"ג בנודאי חשש אשתני הוא רק חשש דרבנן ושוב י"ל דברבנן ל"ח לשאלה ובפרט דלשי' כ"פ א"ח לשאלה וגם להחוששין הוא רק דרבנן כמו שהאריך בשו"ת אגודת אזוב סי' י"ב ושוב לענין חשש דרבנן ל"ח לשאלה, ואף

שי"ל דאף א"נ דמדרבנן ל"ח לשאלה והטעם דחשש שאלה אינו רק דרבנן ובדרבנן אוקמא אד"ת דל"ח לשאלה וא"כ י"ל דהכא דרק קרובים הפירו אותו והמה רק מדרבנן מהימני ושוב אם יש חשש אשתני י"ל דהכא גם מה"ת ל"מ דמה"ת קרובים ל"מ ומדרבנן שוב יש חשש אשתני ושוב יש לנו לדון אאיסור ד"ת ושוב י"ל דנחוש לשאלה ועוד י"ל דבנ"ד גם עד פשר לא יועיל דאף א"נ דע"א נאמן מה"ת הוא רק משום מדעל"ג והכא אינו מתירא לשרק שאם יבוא בטלה לא יחזיקו למשקר ונימא דנשתנה צורת המת אחר ג"י וכעין זה העיר בשו"ת פמ"א לענין ע"א במשאל"ס אף באמת מסקי הפוסקים דחשוב מדע"ל שאם יבוא בעלה נחזיקו למשקר דהא מה"ת ל"ח דנשתנה פניו וגם קרובים מהימני ומה"ת במדע"ל ושוב חששא דאשתני אינו רק דרבנן ושוב בדרבנן ל"ח לשאלה ובפרט בהפרת כל בגדיו דלשי"כ"פ חשוב בכלל פלים דלא מושלי אינשי ונהי דלשי"הריטב"א והב"י ל"מ"ד סימנים דרבנן גם בכלים דלא מושלי חוששין לשאלה ע"מ לשי"כ"פ אינו רק דרבנן ובפרט טב"ע בכלים דלא מושלי מפורש באבני מילואים בתשו' דונדאי מהני אף להחולקים על מהר"ם ברבי וא"כ הוי כמה ספיקות להקל שמה כשי' הפוסקים דל"ח לשאלה ושמה עכ"פ רק מדרבנן חוששין לשאלה ועכ"פ בכלים דלא מושלי הוי חשש שאלה רק מדרבנן והכא שפכר נסתלק איסור תורה ע"י הפרה בטב"ע דכל הגוף שוב ג' ספיקות בדרבנן מהני אף נגד ח"א וגם נודע מ"ש בשו"ת פני משה דאם רק רגליו נוגעות במים י"ל ש"יכולין להפירו אף אחר ג"י ואף דלאסמך ע"ז למעשה וכמ"ש בכת"ש אף עיין בהגרע"א ז"ל על הקו"ע אות רמ"ט שהביא שי' הפני משה ועכ"פ לסניף יחשב וא"כ פניו דגוף התחתון הי' מנוח במים י"ל דחשוב פנמצא פולו במים דמהני בחזי' בשעתו ולא ראה הטביעה וגם יש לצרף פניו שגם הפנים לא הי' מגולה לאויר רק נקבר בארץ סמוך למים מפורש בכת"ש ס"ק קנ"ד בשם קצת פוסקים דבנקבר בעפר ג"כ אינו משתנה אחר ג"י ואף דבכת"ש חולק מ"מ בשו"ת מהרש"ם ח"ב סי' רכ"א האריף בזה הרבה דיש לצרף זה לסניף עכ"פ הכא דיש בלא"ה כמה צדדים להקל א' שי' ר"ת והבכור שור דבאם העדים שראו אותו אחר מיתתו הפירו אותו בחייו מהני הפרה בטב"ע גם אחר ג"י עכ"פ היכא דהי' כל גופו שלם וב' הפרת כל בגדיו י"ל דחשוב כמו פלים דלא מושלי ול"ח לשאלה וג' דעכ"פ בכל גופו שלם והפירו אותו בחייו עכ"פ חשש אשתני היא רק דרבנן ובדרבנן ל"ח לשאלה עכ"פ בהפרת כל בגדים שוב יש לצרף שי' הסוכרים דרגליו מנוחים במים שוב לא אשתני הצורה אחר ג"י וגם יש לצרף גם מה שפניו לא הי' מגולה רק קבור בארץ ובפרט סמוך למים בונדאי העפר היא לח ומעמיד הצורה ובפרט שיש אן מדנא שהלך רק להביא שבר לביתו מסתמא אילו הי' קיים הי' בא וכמפורש בש"ס פתובות ס"ב ונהי דאן מדנא ל"מ בעגונה עכ"פ חזי להצטרף לכל התירים הנ"ל ובפרט שיפה הביא כת"ה מדברי המבי"ט דבזמן שאין שירות מצויות בונדאי אמרינו היינו שאבד היינו שנמצא כמו שהארכתי בספרי ח"א סי' מ"ט ע"כ הנני מצטרף להתיר האשה אשת רי מנחם מענדיל וו"ב מכפר קיראוויץ להנשא לכל איש ובלבד שיצטרף לזה עוד רב מובהק אחד וישבו ב"ד של ג' להתירה פדיו הנשאת בע"א והשי"ת יצילנו משגיאות ועיין שו"ת אגודת אזוב סי' י"ב שמתיר ג"כ מטעם הנ"ל בנידון כזה: בעה"ח יום ה' עקב תרפ"ל קאשוי.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סי' ק' להרב הגה"צ בנש"ק וכו' כקש"ת מ' סיני
הלפרשטאם אבד"ק זמיגרוד יצ"ו. בדבר שאלתו בראובן שביקש משמעון להשאיל לו
חפצים והבטיח להשאיל לו ולכן שלח עגלה לצורך החפצים ושמעון חזר בו ולא רצה
להשאיל לו ולקח עוד את העגלה הלז והניח עליה החפצים לשלחם לאמן למקנם והאמן
הלז הי' דר בביתו של ראובן ואח"כ הגיד ראובן להאמן עפ"ם הנ"ל שלא יחזיר
לשמעון החפצים עד שישלם לו שמעון שכר עגלה והבטיח לו שאם ילך שמעון נגדו
בדא"ה אזי פל ההיזק שיעלה להאמן חל על ראובן ואח"כ ערף שמעון נגד העפ"ם
בדא"ה וזכה שם בסכום רב וכעת תובע ראובן את שמעון לד"ת מאחר שיזעזעו שיהיזק
זה יהי' נוגע לי הי' לך לתבוע אותי לד"ת קודם שערכת הקלאגע להנכרי גם טוען ראובן
פי גם בדא"ה אם הי' הנכרי טוען פראוי עכ"פ הי' שמעון מחויב לברר או לישבע כמה
הפסיד בזה שעיקב עליו הנכרי מלהחזיר החפצים א"כ זכה רק בדא"ה מפח שהנכרי לא
טען פראוי ודמי לבא עליו בעלילה ובכה"ג י"ל דא"א להפסיד לישאל ושמעון טוען
לאו בע"ד דידי את זה תנרף השאלה: א) והנה בזה שחזר שמעון מהבטחתו ולא רצה
להשאיל לו בנודאי שהי' יכול לחזור דנודע שיטת הרשב"א מובא בחו"מ סי' ל"ט דאף
בהבטיחו להלוות וכתב שטר אפ"ה יוכל המלנה לחזור והרמב"ן חולק ובש"ך שם כ'
מתחילה די"ל קי"ל פהרמב"ן ולבסוף מסיק דעיקר פהרשב"א והנה גם אי הי' בזה סד"ד
מ' מ' דוע שיטת מהראנ"ח דכל ס' שישתפק בפירעון אזלינן בטר חזקת בעלים הראשונים
והמלמ"ל חולק עפ"י דברי התוס' ב"מ דק"ג דגם בשאלה חשיב השואל מוחזק אבל
בתוס' ב"ב דס"א מוכח להיפוך וע' בקצה"ח סי' מ"ב שכ' דאף לשי' התוס' ב"ב דוקא
בחפץ דאותו חפץ יחזור בעין א"כ שפיר השואל ל"ח מוחזק אבל במקום לע"ע לגמרי
הוא של הלנה א"כ בס' בפירעון הא יש ס' אי כבר חל חיוב על הלנה להחזיר שוב הלנה
חשיב מוחזק וא"כ י"ל דאף א"נ דהווי סד"ד שפיר פהרמב"ן מ"מ י"ל דוקא במקום פיון
דאחר שפא לידו חשיב מוחזק דהא אינו חוזר בעין א"כ גם בס' או זכה מתחילה ג"כ
יוכל לומר קי"ל אבל בחפץ שסופו לחזור א"כ גם פשישונו בידו אפ"ה בס' אי פלטה זמן
השאלה חשוב המשאיל מוחזק מכ"ש ביש ס' על תחילת השאלה בנודאי דאף פשישונו
ביד השואל אפ"ה המשאיל חשוב מוחזק וא"כ פשיטא דלא יוכל לומר קי"ל ובפרט די"ל
דגם להרמב"ן כ"ז היכי דכבר נכתב שטר דאז כבר זכה המלנה בהשיעבוד וא"כ י"ל
דכינן דזכה המשאיל בהשיעבוד זכה ג"כ השואל בהחפץ ובנה"מ שם כ' דלא זכה בגוף
החפץ רק דחיוב מוטל על המלנה להלוות לו אבל בלא נכתב שטר בנודאי דלא זכה עוד
השואל או הלנה בהחפץ או בהמעות בדיבור לחוד וז"ב: א) אולם עדיין י"ל דעכ"פ חיוב
לשלם לו שכר עגלה כמה שגם לו הפסד שכר העגלה פיון דראובן סמך עליו דבנודאי
ישאיל לו וכמ"ש בנה"מ שם דאם ידע המלנה מכתבת השטר בנודאי דחיוב לשלם לו
שכר סופר מפח דד"ג עיי"ש אף אפתי י"ל דזה תלוי בפלוגמת הרמב"ם והראב"ד המובא
באה"ע סי' נ' בהא דהחוזר משידוכין אי חייב לשלם לחבירו הוצאות דלשי' הראב"ד
פטור וכהא דהמוכר זרעוני גינה ולא צמחו דפטור מהוצאות הזריעה דכל הזיק שהבעלים
עושים בעצמם אף שהוא בגרמת חבירו פטור ועיי"ש בט"ז שכ' דבשידוכין דעיקר ההיזק
נגמר בשעת חזרה שפיר יש לחייבו ולא דמי להא דמוכר זרעוני גינה עיי"ש ולפ"ז י"ל
דנ"ד דמי להא דמבואר בחו"מ סי' ל"ט דחייב לשלם שכר הסופר וה"ה הקא פיון

שְׁהִבְטִיחַ לוֹ לְהִשְׁאִיל וְסִמָּךְ עָלָיו וְשִׁלַּח עֲגָלָה י"ל דְּחִיב לִיתֵן לוֹ שְׂכָר עֲגָלָה וְדָמֵי מִמֶּשׁ
לְנִכְתָּב הַשְּׂטָר בִּידִיעָתוֹ דְּחִיב מִפְּתַח דְּד"ג וְע' בְּחו"מ ס' ר"ט בְּמוֹכַר לְחִבְרֵי דְשִׁלְב"ל
וְהַמוֹכֵר הֵבִיא הַחֶפֶץ לְהַלּוֹקֵם אַחַר שְׂבָא לְעוֹלָם וְהַלּוֹקֵם אֵינוֹ רוֹצֵה לְקַיֵּים בְּהַמְקַח מִחֲמַת
שֶׁהִי דְשִׁלְב"ל דְּע"כ"פ מְחַנְיָב לְהַחְזִיר אֶת הַוָּצֵאָה לְהַמוֹכֵר וְעֵי"ש מֵה שֶׁהֵבִיאוּ בְּשֵׁם
הַפּמ"א בְּזָה וְנִשְׁמַע דְּכֵינֵן דְּהַמוֹכֵר חָשַׁב שְׂבָא יִחְזוֹר בּוֹ הַלּוֹקֵם וְנִגְרַם לוֹ הַנּוֹזֵק ע"י הַלּוֹקֵם
מְחַנְיָב לְשַׁלֵּם לוֹ וְה"ה הֵכָא פִּינֵן דְּחִבְרֵי סִמָּךְ עָלָיו שְׂבָא וְשִׁנָּה בְּדִיבּוּרוֹ י"ל דְּחִיב בְּרֵי
הַיְזִיקָא וְע' חו"מ ס' שִׁל"ג סְעִיף ח' בְּאוֹמֵר לְאוֹמֵן עֲשֵׂה לִי כְּלֵי וְאַקְחֵנוּ מִמֶּךָ וְעֲשָׂאוּ וְחִזּוֹר
בּוֹ הַקּוֹנֵה דְּפֶסֶק הָרָא"ש דָּאֵם הוּא דְּבָר שְׂאֵם לֹא יִקְחֵנוּ הַיּוֹם וְיִפְסִיד דְּחִיב לְשַׁלֵּם בְּעֵד
הַכְּלֵי וּבְאַמַּת הָרָא"ש סוֹתֵר א"ע לְדְבָרֵי הַמוֹכֵר בְּטוֹר חו"מ ס' ר"ז בְּצִוָּה לְאַחַד לְשַׁחֲט
פָּרָה וְאֵם תְּהִי כְּשִׁירָה יִשְׁלַם בְּעֵד בְּשִׁרָה יוֹתֵר וְאֵם תְּהִי טְרִיפָה יִשְׁלַם כו"כ וְשִׁחְטָה
וְנִמְצְאָת טְרִיפָה וְכַעַת אֵינוֹ רוֹצֵה לְקַח הַבְּשָׂר דְּפֶסֶק הָרָא"ש דְּפֶטוֹר דְּכֵינֵן דְּלֹא נִקְנָה לוֹ
הַבְּשָׂר יוֹכֵל לְחַזּוֹר וְהַסְּבִיר הַב"ח דְּבָרֵי דְּזָה שִׁחְטָה אֵיהּ דְּאַפְסִיד לְנִפְשֵׁי וּבִקְצָה"ח
שָׁם וּבְשׁו"ת רַעַק"א ס' קל"ד הֵעִירוּ דִּיתְחַיֵּיב ע"כ"פ מִפְּתַח דְּד"ג וְהַקְצָה"ח כ' דְּכֵינֵן שְׂסָמָךְ
א"ט עַל הָרוֹב כְּשִׁרוֹת וְכִשְׁנִמְצָא עַכְשָׁיו טְרִיפָה חָשִׁיב אָנוּס וּפְטוֹר גַּם מֵהוּצָאוֹת וּבְאַמַּת
בְּזָה יֵשׁ חוֹלְקִים אֵי אָנוּס מוֹעִיל לְפְטוֹר מֵהוּצָאוֹת ע' בַּכַּת"ש חו"מ ס' י"ד בְּהָא דְּלָךְ וְאֵנִי
אָבוֹא אַחֲרֵיךָ שֶׁהֵבִיִּא חוֹלְקִים בְּזָה אִךְ בְּנֵה"מ שָׁם כ' הַטַּעַם דְּכֵינֵן שְׁנִמְצָא טְרִיפָה הָרִי
אִמ"ל שְׁמַעוֹלָם לֹא הִי שְׁוֵה טְפִי מְכַפֵּי שְׁשׁוּה עַכְשָׁיו וּמִזִּיק אֵינוֹ חִיב לְשַׁלֵּם רַק כְּפִי מֵה
שְׁשׁוּה בְּאַמַּת וְלֹא מֵה שֶׁהִי יוֹכֵל לְהוֹנוֹת לְאַחֲרֵים עֵי"ש וּבְאַמַּת כְּבָר קִדְמוּ בְּזָה בְּפִרְיִשָּׁה
שָׁם וְכַפֵּי דְבָרֵי שָׁם מוֹכַח דְּכֵינֵן דְּלֹא קִנָּה מִמֶּנּוּ בְּקִנְיָן וְיוֹכֵל לְחַזּוֹר בּוֹ שׁוֹב פְּטוֹר גַּם מִן
הוּצָאוֹת וּבְסִי' שִׁל"ג י"ל הַטַּעַם הוּאִיל דְּשְׂכָר פְּעוֹלָה נִקְנָה בְּדִיבּוּר מִמִּילָא שׁוֹב חִיב ג"כ
בְּמוֹתֵר שִׁוּוֵי הַכְּלֵי חוּץ מֵהַשְּׂכָר פְּעוֹלָה וְכִמוֹ שֶׁהִרְגִּישׁ בְּנֵה"מ שָׁם וּלפ"ז י"ל דְּבַנ"ד אֵיהּ
דְּמִפְסִיד לְנִפְשֵׁי פִּינֵן דִּינֵדַע דִּיִּוֹכֵל לְחַזּוֹר בּוֹ לֹא הִי לוֹ עוֹד לְשַׁכְּוֹר עֲגָלָה וְלִכֵּן א"א לְהַחֲלִיט
וְלְחִיבּוֹ לְשַׁלֵּם בְּעֵד שְׂכָר עֲגָלָה אִכֵּן שִׁישׁ לְדוֹן בְּזָה פִּינֵן דְּגַם הוּא הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּעֲגָלָה בְּמֵה
שִׁשְׁלַח הַחֶפֶצִים לְהַאֲמֵן א"כ הָרִי נִהְנָה בְּמִלְאַכַּת חִבְרֵי וְשׁוֹב הִי אֶפְשָׁר לוֹמֵר דְּחִיב
לְשַׁלֵּם שְׂכָר עֲגָלָה אִךְ בַּנ"ד בְּוִנְדָּאֵי דְּבְעֵד שְׁלִיחַת הַחֶפֶצִים לְבֵית הָאוֹמֵן כְּבָר שְׁוֹלֵם שְׁמַעוֹן
לְהַעֲגִלוֹן וְשׁוֹב קִשָּׁה לְחִיבּוֹ בְּעֵד שְׂכָר עֲגָלָה שְׁנִסְעוּ אַחֲרֵי הַחֶפֶצִים לְיִקְחֵם בְּשִׂאָלָה וּז"ב:
ג) נְחִזּוֹר לְהַטו"ת שְׁרָאוּבֵן אוֹמֵר מֵאַחַר שִׁינְדַעַת שְׁהַנְּנִי עָרַב לְהַנְּכָרִי בְּעֵד כֹּל הַיְזִיק לֹא הִי
לָךְ לִילָךְ נִגְדוּ בְּדָא"ה רַק לְתַבְּנֹעַ אוֹתִי מִקְוֹדֵם לְד"ת וְשְׁמַעוֹן אוֹמֵר לָאוּ בַע"ד דִּידִי אֶת
הַנָּה לְכַאוֹרָה יֵשׁ לְהַעִיר מִש"ס ב"מ דִּי"ד רָאוּבֵן שְׁמַכְר שְׁנָה לְשְׁמַעוֹן בְּאַחֲרִיּוֹת וּבָא
בַע"ח לְטְרוֹף אֶת הַקְּרַקַע מְצִי רָאוּבֵן לְאַשְׁתְּעוּי דִּינָא בְּהַדִּי מִשׁוּם דָּא"ל אֵי טְרַפְתָּ עָלֵי
דִּידִי הָדָר וּמוֹכַח דַּע"י הָאַחֲרִיּוֹת חָשׁוֹב רָאוּבֵן בַּע"ד שֶׁל הַבַּע"ח וְאַף דִּי"ל דְּשִׂאֲנֵי הָתָם
הוּאִיל דְּעִיקָר תְּבִיעַת הַבַּע"ח נִצְמַח מִרָאוּבֵן אֲבָל ע"כ"פ מוֹכַח הָתָם דָּאֵין זֶה עִיקָר הַטַּעַם
רַק הַטַּעַם הוּא מִפְּתַח הָאַחֲרִיּוֹת אִךְ שִׁי"ל דְּשִׂאֲנֵי הָתָם פִּינֵן דְּעַד עַכְשָׁיו הִי הַקְּרַקַע שְׁלוֹ
וְגַם עַכְשָׁיו ע"כ"פ הוּא בְּאַחֲרִיּוֹתוֹ אֶפְתִּי ל"ח פְּנִצָּא לְגַמְרֵי מִרְשׁוֹתוֹ וְנָהִי דְלִדִּינֵן דְּהַגְל"מ
לָאוּ כְּמִזְוֵן דְּמִי וְרַק בְּחִמְצָן גִּזְה"כ לְעַבְוֹר בְּב"י מִפְּתַח חִיּוֹב אַחֲרִיּוֹת אֲבָל בְּעֲלָמָא לֹא ע'
מַג"א, ס' תַּקְפ"ו וּבְדַג"מ שָׁם אֶפ"ה וִי"ל הִיכִי דְּעַד עַכְשָׁיו הִי הַדְּבָר שְׁלוֹ לְגַמְרֵי וְגַם
עַכְשָׁיו נִשְׂאָר לוֹ חִיּוֹב אַחֲרִיּוֹת אֶפְתִּי ל"ח כְּנִסְתַּלַּק לְגַמְרֵי מִן הַדְּבָר וְכַמ"ש בְּתוֹס' ב"ב
ד"נ דָּאֵם עַד עַכְשָׁיו הִי לוֹ קִנְיָן הַגּוֹף וְעַכְשָׁיו נִשְׂאָר לוֹ ע"כ"פ ק"פ בְּכַה"ג בְּוִנְדָּאֵי דְּכַקְנִינֵן

הגוף דמי וע' תוס' פסחים ד"ו שכ' פועין זו לענין בהמות ארנונא ושיטת הרשב"ם ב"ב דמ"ד דבמכר באחריות ל"ח ש"ר וכמ"ש בתוס' ב"ק דס"ו דקדשים שחייב באחריותו ל"ח ש"ר ונודע מ"ש הריט"א דמה"ט מהני שאלה בהקדש משום דקאי באחריותו לא נסתלק עוד מהחפץ ושפיר י"ל פ"ן דע"ע הי' לגמרי ש'לו וכעת נשאר נו עכ"פ חיוב אחריות לא נסתלק עוד מהדבר ושפיר עדיין חשיב בעל דבר ש'לו ולתירוץ האחרון שם אף היכי דשייך הסבא דתרענמת ג"כ חשיב כלא נסתלק עוד מהדבר דלחד תירוץ בתוס' ב"ב דמ"ג בשביל תערומת מיקרי נוגע וכשיטת הסוכרים דא"צ נגיעת ממון ע' שו"ת מהרי"ט סי' פ' וקצה"ח סי' ל"ז אבל ה"א דהישראל רוצה לקבל מעות מהנכרי נהי דהנכרי יחזור להישראל השני לתבוע ממנו כל נזקו מ"מ כ"ז שלא פ"ע הנכרי אין להישראל השני שום עסק בזה ובאמת גם בקע"א על חפץ של חבירו ג"כ אין לו קנין בגוף החפץ דקיי"ל נכסי שומר נשתעבדו משעת פשיעה: ד) ובאמת ברמ"א חו"מ סי' נ"ח מבואר דאם תופס חפץ מיז השליח שהפקיד אצלו דלשיטת י"א שם פ"ן דגיע הפסד להשליח אינו יכול לתפוס ומוכח דנהי שתופס חפץ של בעל חובו אפ"ה פ"ן שגיע עי"ז הנזק להשליח אינו יכול לתפוס א"כ ה"ה ה"א פ"ן דידוע דא"כ נגיע ההיזק לישראל השני אסור לגבות מהנכרי טפי מכפי מה שהי' זוכה בדינינו מישראל השני אף כפר העיר בנה"מ שם דאמאי צריף להפסיד ש'לו בשביל חבירו מאי חזית דממון חבירו עדיף מש'לו ובאמת יש עוד להביא ראי' לדבריו מהא דמצינו שיטת הראב"ד לענין עבד שעשאו רבו אפותיקו דהיכי דבדידן קעביד מעשה אף שנגרם בזה היזק לחבירו אפ"ה פטור מכ"ש ה"א נהרי גם בפק"נ מצינו בתוס' בכמ"ק דאם אומרין הנח לזרוק עצמה על תינוק דא"צ למסור נפשו מכ"ש בממון וע' בנה"מ סי' קכ"ה לענין אם יש לו פקדון של חבירו ואנס רוצה לכפור חובו עד שימתן לו הפקדון אז אם לא יוכל לכופו ליתן לו הפקדון חשיב כמציל ממונו בממונו של חבירו דאסור אבל אם הי' יוכל לכופו על הפקדון אז חשיב כמציל הפקדון בממונו וא"צ להפסיד ממונו בשביל פקדון של חבירו עיי"ש וע' במק"ח סי' תמ"א אריכות בסוגיא דחולין דקל"א באנס המלך גורנו שפלפל ג"כ פ"ה: ה) נחזור לדברי הנה"מ בסי' נ"ח שכ' לתרץ דשם פ"ן דקיי"ל בשדר"נ באית לי' נכסי מהני מחילה דחשוב כמשועבדים וא"כ ה"א בשומר דיש לו עכ"פ קצת קנין בהחפץ וחשיב כמשועבדים וא"י לתפוס חפץ המשועבד לחבירו ומסיק שם דכ"ז אם החפץ הוא ברשות השומר אבל אם החפץ הוא ברשות הלנה אף שאחר קיבל אחריות על עצמו אפ"ה יוכל לתפוס פ"ן דחשיב כתופס מרשות מי שחייב לו ושוב א"צ להפסיד מש'לו עי"ז שגיע מזה היזק לאחר וה"ה דמבית השותף שחייב לו יוכל לתפוס אף שגיע מזה היזק לאחר עכת"ד א"כ מכ"ש בנ"ד דשמעון תובע מהנכרי נהי דראובן והי' מוכרח א"כ לשלם להנכרי אפ"ה מה לו לשמעון בזה וגם אם יתבע הנכרי את ראובן לד"ת לשלם לו היזיקו מפח הערבות י"ל דיוכל ראובן לומר ששמעון לא הי' לו היזק הרבה ושמעון קיבל מהנכרי טפי מכפי ההיזק שהי' לו ואדעתא דהכי לא נתערב וע' בחו"מ סי' קע"ו דאם שותף א' ערב לנכרי בעד איש שקנה הבגדים חיוב שותפו ליתן לו ראי' שאם יברר שותפו שלא פ"ע הישראל להנכרי אזי יתן לו חלקו והסמ"ע בס' קל"א הקשה דמשמע דלענין ערב אף בשילם ע"י עלילה חייב הלנה נשלם לו ולפי תירץ הסמ"ע שם י"ל דה"א פ"ן דידע ראובן ששמעון יתבע מהנכרי בנודאי דהי' ערב לו גם בעד עלילה

אָבֵל לְפִי דְבָרֵי הַנְּהַ"מ בְּסִי' קַע"ו דְּדוֹקָא הַלּוּה לְגַבֵּי הָעָרֵב פִּינּוֹן דְּהַלּוּה נְהַגָּה מִן הַהַלּוּאָה וְהָעָרֵב אֵין לּוֹ שׁוּם הַנְּאָה בְּנוֹדָאֵי הִי' כְּפִירֵשׁ שְׁכָל הַיּוֹזֵק שְׂיַגִּיעַ לּוֹ עִי"ז יִשְׁלַם לּוֹ הַלּוּה א"כ הָכָא אִם הִי' הָעִכּוּ"ם מְפָרֵשׁ לּוֹ שְׁגָם בְּעַד עֲלִילָה יִשְׁלַם, לֹא הִי' רְאוּבֵן רוֹצֵה לְעַכֵּב הַתְּפָצִים וְשׁוּב י"ל דְּרְאוּבֵן א"צ לְשַׁלֵּם לְהַנְּכָרִיאַת מַה שְׂיַגִּיבָה שְׁמַעוֹן שְׁלֹא פְדִין וְגַם יוּכַל רְאוּבֵן לִזְמַר שְׁהַנְּכָרִי גָרַם הַפְּסֵד לְעַצְמוֹ בְּמַה שְׁלֹא טַעַן בְּדַא"ה שְׂיַבְרַר שְׁמַעוֹן כְּמַה הַפְּסִיד, אָבֵל עכ"פ הַדְּבָר פְּשוּט דְּשְׁמַעוֹן יוּכַל לְגַבּוֹת מְהַנְּכָרִי וְא"צ לְחַוֵּשׁ מַה שְׂרְאוּבֵן יַפְסִיד בְּזַה עכ"ז מְהַרְאוּי שְׁשְׁמַעוֹן יִבְרַר כְּמַה הַפְּסִיד בְּזַה שְׂעֵיפְבוּ עֲלִיו מְלַחְחִזִיר לּוֹ הַתְּפָצִים וְכַפִּי שְׂיַבְרַר כֵּן יִתְּנוּ לּוֹ כְּנֹלַע"ד בְּס"ד: ב' נַח תְּרַנְנִי לְפ"ק רַאדְמִישְׁלֹא יצ"ו.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל סִי' ק"א לְהַרְבֵּה הַה"ג מו"ה שְׁלוּם קְלָאָהָר נ"י אַבְד"ק טְשִׁירְנוּב יצ"ו. בְּדָבָר הָעֲגָלִים הַנְּשַׁלְחִים לְוִיעַן בְּלִי בְּדִיקוֹת הַרְיָאָה וְקוֹרְעִין אֶת הַפְּרָס וְנוֹטְלִין הַקִּיבָה אִי מוֹתֵר לְהַעֲמִיד בְּהַחֲלָב שְׁבַקְיָבָה וְהִבִּיא מְדָבְרֵי הַש"ע סִי' פ"א סְעִיף ו' דְּיֵשׁ לְאַסְוֹר לְהַעֲמִיד בְּקִיבַת טְרִיפָה מִטַּעַם מ"ע: א) הַנְּהָה בְּאַמַּת לְפִי הַמְּפֹרֵשׁ שֵׁם בְּר"ן וּבְמַחְבֵּר מְשַׁמַּע דְּזַה אֵינּוּ תְלוּי בְּפִלְוֹנְגַת רַש"י וְר"ת דְּבְאַמַּת הַחֲלָב הַמְּוֹנָח בְּהַקִּיבָה נְחֻשָׁב רַק כְּאֵילוּ הִיא אֲבָר מְהַבְהֵמָה הַיּוֹנְקַת מִמֶּנָּה לְכָף בְּכַשִּׁירָה שְׂיַנְקָה מְטְרִיפָה יֵשׁ ב' שְׂיִטוֹת שְׂיִטַת הַרִי"ף וְהַרְמַב"ם ז"ל דְּאָף בְּצִלִּיל מִיְקָרִי פִּירְשָׁא וְרַש"י ז"ל מְחַמִּיר אָף דְּקָרוּשׁ וְר"ת הוּא דְּמַחֲלֵק בֵּין צְלוּל לְקָרוּשׁ וְשְׂיִטַת הַמַּחְבֵּר לְפִסְוֹק כְּר"ת וְהַש"ף שְׁלֹא בַּהֲפ"מ חוֹשֵׁשׁ לְדַעַת רַש"י ז"ל אָף כ"ז בְּכַשִּׁירָה שְׂיַנְקָה מְטְרִיפָה א"כ הַחֲלָב שְׁבַקְיָבָה נְחֻשָׁב כְּמוֹ שְׂהוּא אֲבָר מְטְרִיפָה וְיֵשׁ מַחֲלֻקַת אִי חֲשִׁיב כְּפִירְשָׁא וּמְקִילִין בְּקָרוּשׁ וְגַם בְּצְלוּל וּלְסוּף נִקְרַשׁ מִתִּירִין בַּהֲפ"מ כְּמִפְּוֹרֵשׁ שֵׁם בְּסִי' פ"ז וְעִי"ש בִּיד אֲפָרִים אָבֵל הָכָא בְּאַמַּת לִיכָא שׁוּם חֲשֵׁשׁ מְדִינָא דְּאָף אִם לֹא חֲשׁוּב כְּפִירְשָׁא עכ"פ הוּא אֲבָר מְכַשִּׁירָה הַמְּוֹנָח בְּקַעֲרַת טְרִיפָה צוּנְנַת דְּאֵינּוּ אָסוּר וְרַק אִם יִשְׁתָּהּ מַעַל"ע אֲזִי יִבְלַע מְהַקִּיבָה שְׁלֵ טְרִיפָה וְהוּי כְּמוֹ בְּנַמְלַח בְּקִיבַתָּה וְשְׁתָּהּ שְׂיַעוֹר כְּדִי שְׂיַרְתִּיחַ דְּנֶאֱסַר כְּמִפְּוֹרֵשׁ שֵׁם בְּסִי' פ"ז אָף עכ"פ הָכָא יֵשׁ בְּזַה אִיסוּר מְשׁוּם מ"ע פִּינּוֹן דְּמְוֹנָח בְּקִיבַת טְרוּפָה אִם יִשְׁתּוּ הַחֲלָב יִסְבְּרוּ שְׂאוּכַל מְהַטְרִיפָה וְהַנְּהָה כְּת"ה הַעִיר מְהָא דְּהִבִּיא הַש"ף סִי' פ"ז רַאִי מַש"ס שְׁבַת דְּגַם בְּדָרְבָּנּוּ חוֹשֵׁשִׁין לְמ"ע בְּאַמַּת לְפִי דְּבָרֵי הַש"ס סְנוּפָה דָּף ט"ז מוּכַח דְּנִשְׁבּוֹת דְּאִיסוּר סְקִילָה חַמִּיר מְאִיסוּר עֲשֵׂה א"כ לִיכָא רַאִי לְשַׁאָר אִיסוּרֵי דְּרַבָּנּוּ שְׂיַהֲלִי שְׂיַהֲלִי בּוּ מ"ע וְעִי' ט"ז או"ח סִי' רמ"ג שְׁתַּעוֹר דְּאִמְאֵי וְאָסוּר בְּקַבְלָנוֹת מְחַשֵׁשׁ שְׁמָא יִאמְרוּ שְׂכִיר יוֹם הוּא הָא אֲמִירָה לְעַכּוּ"ם אֵינּוּ רַק אִיסוּר דְּרַבָּנּוּ וּמְתַרְץ דְּלִשִׁי' הַמְּכִילְתָּא יֵשׁ בְּאַמִּירָה לְעַכּוּ"ם לְעַשׂוֹת מְלָאכָה בְּחַפְזָא יִשְׂרָאֵל אִיסוּר תּוֹרָה כְּמ"ש בְּפמ"ג שֵׁם וּבְאַמַּת לְשִׁי' הַרְמַב"ן פ' אָמֹר בְּמו"מ בְּקִבְעוֹת בְּשְׁבַת יֵשׁ אִיסוּר תּוֹרָה מִפְּחַ עֲשֵׂה דְּשְׁבַתוֹן א"כ י"י דְּשֵׁם בְּאַזִּיל לְחַיְנָגָא יֵשׁ חֲשֵׁשׁ אִיסוּר תּוֹרָה עכ"פ אָף אִם נֹאמַר דְּגַם בְּדָרְבָּנּוּ חוֹשֵׁשִׁין לְמ"ע מ"מ כ"ז רַק בְּבַהֲמָה שְׁנִטְרָפָה בְּנוֹדָאֵי עכ"פ מְדָרְבָּנּוּ כְּמוֹ בְּשִׁהֲלִי מְשֵׁהוּ וְכְדוּמָה עכ"פ יֵשׁ לְאַסְוֹר לְהַעֲמִיד בְּחֲלָב הַקִּיבָה שְׁבָה מִטַּעַם מ"ע דְּהַרְוָאָה שְׂאִין אוּכְלִין הַבְּהֵמָה לֹא יִדַּע לְחַלֵּק בֵּין ד"ת לְדָרְבָּנּוּ וְאִם יִרְאֵה שְׁמַעְמִידִין בְּהַחֲלָב שְׁבַקְיָבָה יִחְשׁוּד שְׂאוּכַל טְרִיפּוֹת וְכְמוֹ"ש הַח"ס בְּתַשׁוּ" דְּגַם בְּס' בְּכּוֹר אָסוּר לְהַטִּיל מוּם אָף א"נ דְּאִיסוּר הַטְּלַת מוּם בְּכּוֹר בּוּזָה"ז אֵינּוּ רַק דְּרַבָּנּוּ אִפ"ה אֵין לְהַקְלֵל מִטַּעַם סד"ר דְּאַפְתִּי פִּינּוֹן שְׁנוּהֵג אִיסוּר בְּגִיזָה וְעַבְדוּדָה מְחֻזִּי כְּמַטִּיל מוּם בְּקַדְשִׁים אָבֵל הָכָא דְּרַק לֹא נִבְדַּק הַרְיָאָה וְהַבְּשָׂר אֵינּוּ לְפָנִינוּ א"כ לֹא מוֹחֲזֵק לְטְרִיפָה דְּהָא אִם יִבְדַּק הַרְיָאָה עַפ"י הָרוּב יִתְפָּשֵׁר א"כ ל"ש בּוּ מ"ט דְּיִסְבְּרוּ

שְׂאֵכֶל טְרִיפוֹת דָּהָא לֹא מוֹחֲזֵק הַבֶּשֶׂר לְוַדַּאי אִיסוּר נְהִי דְבָלִי בְּדוֹרוֹת הַרְיָאָה אִיסוּר
לְאַכּוֹל מִדְּרַבָּנָן עַכ"פּ מִחֲשֵׁשׁ מִיעוּט הַמְצוּי מ"מ עכ"פּ ל"ח בְּכֻלָּל וַדַּאי טְרִיפָה דְרַבָּנָן
ג"כ דָּהָא עַפ"י הָרֹב יִתְפָּשֶׂר בְּבִדְיָקוֹת וּבְמִקּוֹם הַפֶּסֶד כְּמוֹ בְּמִסְפַּנְתָּ בִּיּו"ט הַתִּירוּ לֹ
לְאַכּוֹל בְּלִי בְּדִיקַת הַרְיָאָה וְחֻזְיָנָן דְּלֹא חֲמִיר כְּמוֹ וַדַּאי אִיסוּר דְרַבָּנָן וְעֵינִי בִּירוּשְׁלָמִי
דְּמַדְמִי בְּדִיקַת הַרְיָאָה לְדַמְאִי וּמְפֹרֶשׁ בִּירוּשְׁלָמִי פ"ג דְּדַמְאִי קִיל מְשַׁאֵר אִיסוּר דְרַבָּנָן
מכ"ש בְּדִיקַת הַרְיָאָה דְמוֹתָר בְּנֶאֱבָדָה בַּהֲפ"מ ע"כ דְקִיל מְשַׁאֵר אִיסוּר דְרַבָּנָן וְעֵינִי פמ"ג
בְּפִתְיָה לְסִי ל"ט וְעֵינִי תוֹס' יְבָמוֹת דָּף קי"ד וּבְפֶרֶט הֵכָא בְּעַגְלִים דְל"ש בּו טְרִיפוֹת
דְקִי"ל בְּעַגְלִים וּבְגִדִים וּטְלָאִים דְבְנֶאֱבָד מוֹתָר אַף בְּלִי הֲפ"מ אִם לֹא נִבְדַּק הַרְיָאָה נְהִי
דְבִאִיבָדָה בְּמַזִּיד גַּם בְּעַגְלִים אִיסוּר כְּמִפְרֶשׁ שָׁם בְּתַבּוּ"ש וּבְלַבּוּ"ש מְשׁוּם דְחֲשִׁיב מְבַטֵּל
אִיסוּר דְרַבָּנָן עַכ"פּ כֹּל אִיסוּרוֹ הוּא מְשׁוּם קְנָסָא וְעֵינִי"ש בְּלַבּוּ"ש שְׁפִלְפֵּל אִי גַם הַפְּלִים
נֶאֱסָרִים עַכ"פּ הֵכָא ל"ח כָּל אִיבָדָה בְּמַזִּיד כְּדִי לְאַכּוֹל מְמַנּוּ דֵּה עֵיקָר מְסַחְרוּ לְשִׁלּוּחַ
לְוִיעָן אָבֵל עַכ"פּ אִינוּ מְכוּוֹן לְבַטֵּל בְּמַזִּיד בְּדִיקַת הַרְיָאָה א"כ אִין עַל הַבֶּשֶׂר שָׁם טְרִיפוֹת
וְשׁוֹב ל"ח לַמ"ע ע"כ הַדְּבָר בְּרוּר וּפְשׁוּט דְמוֹתָר לְהַעֲמִיד בְּחֻלְבִּי שְׁבִקְיָה וּז"ב:
רַאדְמִישְׁלָא א' שְׁלַח תְּרַס"א לַפ"ק.

הַק' שְׂמוּאֵל עֲנִיגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל. סִי ק"ב לְהַרְבֵּה הַה"ג בְּנִשְׁ"ק כַּש"ת מו"ה אֶשֶׁר רֵאבִין
נ"י אַבְד"ק יַעֲנִידְרִיחוּב יצ"ו בְּדָבָר שְׂאֵלְתוּ בְּאֶחָד שְׁפִתָּב שֵׁט"מ קְוֹדִם הַפֶּסַח כְּנֶהוּג וְהִי
לוֹ ג' חֲבִיתִין חוֹמֵץ וְעֵינִי שְׂאֵל נוֹדַע לוֹ אֲנֹפֶן עֲשִׂיּוֹת הַחוֹמֵץ הִי סוּבֵר שְׂאֵל צָרִיף לְמִפְנֵי
אוֹתוֹ וְלֹא נִכְתָּב בְּפִירוּשׁ שְׁנַמְכֵר רַק נִכְתָּב בְּסוּף הַשֵּׁט"מ שְׂאֵל יֵשׁ עוֹד אִיזָה דְבָר שְׂל
חֲמֵץ אוֹ תַעֲרוּבוֹת חֲמֵץ יֵהִי בְּמִתְנָה לְהַעֲפוּ"ם וְיֵהִי נִקְנָה לְהַעֲפוּ"ם אֲגַב מְקוּמוֹת הַנְּ"ל
זֶה תוֹרַף הַשְּׂאֵלָה: א) וְהֵנָּה לְכַאוּרָה הַהִיתָר פְּשׁוּט לְפָנֵינוּ דְכִינּוּן שְׁנִכְתָּב שְׂפֵל מִינֵי חֲמֵץ
שְׂיֵשׁ עוֹד יֵהִי בְּמִתְנָה לְהַעֲפוּ"ם א"כ מֵה לִי מְכִירָה אוֹ מִתְנָה בְּשִׁלְמָא אִי לֹא הִי רַק קִנְיָן
פְּסָף א"כ לֹא הוֹעִיל הַפְּסָף רַק עַל הַמְכִירָה אָבֵל עַל הַמִּתְנָה לֹא הִי קִנְיָן, אָבֵל פִּינּוּ דְבִאֶמְתָּ
קִימ"ל דְּכֶסֶף לְחוּד ל"מ בְּמִטְלָטְלִין וְרַק עֵיקָר הַקִּנְיָן הִיא רַק מְשׁוּם דְמִקְנָה לוֹ הַקְּרָקַע
בְּשִׁטָּר וּמִמִּילָא קוּנָה מְטַעַם אֲגַב א"כ גַּם הַמִּתְנָה נִקְנָה בְּאֲגַב קְרָקַע אַף לְכַאוּרָה נ"ל
דְבִאֶמְתָּ עַל עֵיקָר קִנְיָן אֲגַב פְּקִפְקוֹ הַפּוֹסְקִים דִּי"ל דְקִנְיָן דְרַבָּנָן ל"מ לְד"ת וְרַק שְׁכ'
בְּשׁוֹ"ת ח"ס סִי שִׁי"ב דִּי"ל דְכִינּוּן שְׁהִי ג"כ קִנְיָן פְּסָף א"כ בְּאֶמְתָּ יֵשׁ ס' שְׂמָא כְּשִׁי רִש"י
ז"ל דְכֶסֶף קוּנָהתוּרָה וּא"כ הוּו ס' דְרַבָּנָן וְעֵינִי בַּפּמ"ג או"א סִי תַמ"ה לְעַנְיָן יִי"ש שְׂל
פֶּסַח דִּישׁ לְאַסוּר אִם נִתְקַלְקְלוּ הַחֲתִימוֹת וְכ' הַטַּעַם דִּי"ש חֲמֵץ עִם יִי"ש פֶּסַח הוּו חֲלוּקִין
בְּטַעֲמָן וְעֵינִי נוֹב"י מֵה"ת חַאו"ח סִי ס'ו וְלַעֲנִין יִין הוּו ס' דְרַבָּנָן וְאַף דְבָלִי חוֹתֵם אוֹסְרִין
דְהוּי כְּשִׁיחַ לְאִיסוּר דְבִנְוֹדַי הַחֲלִיף אָבֵל בְּהִי בּו חוֹתֵם כְּדִינוּ וְנִתְקַלְקַל שְׂאֵל בְּכוּוּנָה
י"ל דְהוּי רַק ס' דְרַבָּנָן אָבֵל כָּאֵן עַכ"פּ יֵשׁ לְאוֹקְמָה אַחְזָקָה דְעַד עַכְשָׁיו הוּי הַחֲתִימוֹת
בְּשִׁלְמִימוֹת וְהֵינּוּ בְּחֻזְקַת פְּשׁוּט וְרַק עֵתָה נִפְתְּחוּ ע"י הַמְּמוֹנִים מִחֲמַת כִּי רְצוּ לְמַדּוּד הֵינּוּ
לְרֵאוֹת כְּמָה נְחָסֵר מֵהֶם וְלִישׁ שְׂמָא הַחֲלִיפוּ אַחַר שְׁפִתְחוּ הַחֲתִימוֹת כְּבָר הָאָרִיף הַח"ס
שָׁם דְגַם נְכָרִי אִם יֵשׁ נְכָרִים הַרְבֵּה וְלִיכָא לְמִישׁ לְגוּמְלִין שְׁרִי וְגַם כ' שָׁם הַנְּכָרִי
הוּא מְמוֹנָה יֵשׁ לְסַמּוּךְ אֲנֶאֱמַנּוּתוֹ וְסוּמְכִין אַעֲרַפְאוֹת אַף בְּעֵדוֹת אֶשֶׁה א"כ י"ל הֵכָא מְפַח
שְׁנֵי הַחֻזְקוֹת דְלֹא נִתְקַלְקְלוּ הַחֲתִימוֹת עַד עַכְשָׁיו וְשְׂמָא הַחֲלִיפוּ הַמְּמוֹנִים אֶת הֵינּוּ יֵשׁ
לְסַמּוּךְ דְהוּא כְּמוֹ עַרְפְּאוֹת וְגַם שְׁיָיָה הַסְּבָרָא דְמִרְתַּת פִּינּוּן שְׁעַכ"פּ יוּכַל הִישְׁרָאֵל לְבֹא
כִּי תִיכְף בְּשַׁעָה שְׁנַמְסֵר לוֹ הַפְּרָאכְטְשִׁין בְּכָל שַׁעָה הוּא יוּכַל לְבֹא וְשְׁיָיָה הַסְּבָרָא דְמִרְתַּת

ורוב הספרות שֶמְפֹּנְרֵשׁ שֵׁם בַח"ס לְהַתִּיר שְׂיִיכִים גַּם בַּנ"ד וְהָכָא עֲדִיף טְפִי דָאֵם נוֹקְמָא אַחְזָקָה דְהַשְׁתָּא הוּא דְנִפְתָּחוּ הַחֲתִימוֹת ע"ו הַמְּמוֹנִים שְׂיִיךְ הַסְּבָרָא דְעַרְפָּאוֹת לֹא מְרַעֵי נִפְשֵׁיהוּ וְגַם שְׂיִיךְ הַסְּבָרָא דְמִרְתַּת ע"כ מְפַל הֵנִי טַעְמֵי הַדְּבָר פְּשוּט וּבְרוּר דִּישׁ לְהַתִּיר הַיֵּן וּבִפְרָט בַּהש"מ וּבְדַרְבְּנֵן שׁוּמְעִין לְהַקֵּל.

בַּעֲה"ח רַאדְמִישְׁלָא ג' שְׁלַח תִּרְנ"ז, הַק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל ס' ק"ד לְהַרְבּ הַמְּאוּה"ג בַּנש"ק מו"ה אֲשֶׁר הָאבְד"ק סְקָאֵלִי שְׁלִיט"א. בְּדַבָּר שְׁאַלְתוּ אוֹדוֹת שְׁשִׁינָה הַמוֹכֵר מְפָפִי שְׁנִכְתַּב בַּהש"ט מ' שְׁשֵׁם נִכְתַּב הַבֵּית בְּשִׁכְרִיּוֹת וְאֵגֵב מְכַר הַחֲמִץ וְהוּא אָמַר לוֹ שְׁמוֹכֵר לוֹ הַחֲצֵר וְע"ז לִיכָא שְׁטֵר מְמִילָא לֹא קָנָה הַקְּרָקַע וְלֹא חָל קִנְיָן אֵגֵב וּבְכֶסֶף לְחוּד ל"מ בְּנִכְרֵי וְגַם חוֹשֵׁשׁ לְשִׁי הַמַּק"ח דְּהֵנִי פְּקִיבֵל אַחְרִיּוֹת: א) בְּאַמַּת אֵם יִרְצָה לְחוּשׁ לְשִׁי הַמַּק"ח ל"מ חֲצֵר בְּשִׁכְרִיּוֹת דְּכִיּוֹן דְּשִׁכְרִיּוֹת לֹא קָנוּ שׁוֹב מִיְקָרֵי חֲצִירוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְנִהֵי דְמִהֵנִי קִנְיָן אֵגֵב אֶף בְּחֲצֵר הַמְּנוֹשְׁפָר אֲבָל אֶפְתִּי חָשׁוֹב פְּאַחְרִיּוֹת אֶף בְּאַמַּת אָנוּ לֹא חוֹשֵׁשִׁין לְדַבְרֵי הַמַּק"ח כַּמ"ש הַפּוֹסְקִים דְּמַצַּד הַדִּין מְחַנְיָב הַנִּכְרֵי לְשֵׁלֵם אִם יֵאבֵד וְנִהֵי דְאֶפְשָׁר הַנִּכְרֵי וְעָנוּ אֲבָל אֶפְתִּי אֵין לְהִישְׁרָאֵל שׁוֹם זְכוּת בְּהַחֲמִץ וְגַם דַּע"כ"פ ע"י שְׁכִירֹת הַחֲצֵר חָשׁוֹב פְּיַחַד לוֹ בֵּית דְּמִהֵנִי לְשִׁי הַר"ת אֶף בְּקִיבֵל עָלָיו אַחְרִיּוֹת וּבִפְרָט לְעָנִין אַחְרִיּוֹת אֵלֶם מִהֵנִי לַכ"ע יַחַד לוֹ בֵּית פְּמֹנְרֵשׁ בַּש"ע הַתְּנָא א"כ שְׁפִיר גַּם בַּכַּה"ג לִיכָא חָשׁוֹשׁ מַצַּד קוֹבֵל עָלָיו אַחְרִיּוֹת נִהֵי דְנִתְבַּטַּל קִנְיָן שְׁטֵר ע"י שְׁחִזּוֹר בּוֹ מְשִׁכְרִיּוֹת הַבֵּית וּמְכִירַת הַבֵּית לֹא נִגְמַר קִנְיָנוּ מ"מ חָשׁוֹב עַכ"פ פְּיַחַד לוֹ בֵּית פִּינּוֹ דְאָמַר לוֹ שְׁהַחֲמִץ מְנוּחָ בְּחֲצֵר הַנְּ"ל וְעִינֵן בְּשׁו"ת מְשִׁיב פְּהֶלְכָה שֶׁכ' בְּפִירוּשׁ פֶּן, אֶף גַּם מֵה שְׁפַקְפַק דְּכִיּוֹן דְּחוּזוֹר בּוֹ מְשִׁכְרִיּוֹת הַחֲצֵר שׁוֹב נִתְבַּטַּל קִנְיָן שְׁטֵר וְלֹא קָנָה הַקְּרָקַע וְשׁוֹב לֹא קָנָה גַּם אֶת הַחֲמִץ אֶף לְשִׁי הַסּוֹבְרִים דְּנִכְרֵי קוֹנָה בְּכֶסֶף מ"מ הָכָא שְׁכַתְב שְׁטֵר ג"ד שְׁאִין רְצוֹנוֹ לְקַנּוֹת בְּכֶסֶף בְּאַמַּת גַּם בְּקִנְיָן כֶּסֶף לְחוּד יָדוּעַ דְּשִׁי הַרְמַב"ם ז"ל דְּאֶף דְּקִי"ל כַּר"י דִּישְׁרָאֵל קוֹנָה מֵה"ת בְּכֶסֶף מ"מ עַפּו"ם קוֹנָה בֵּין בְּכֶסֶף בֵּין בְּמִשְׁיכָה וְעִינֵן בְּרִי"ט אֶלְגָּזִי פ"ב דְּבַכּוֹרוֹת שִׁי"ל דְּקִנְיָן כֶּסֶף בְּבַכּוֹר וְהִי חָשׁוֹב ס"ס לְהִתֵּר שְׁמָא כְּשִׁי רַש"י ז"ל וְשְׁמָא פְּשִׁיטַת הַרְמַב"ם ז"ל עַכ"פ לְעָנִין חֲמִץ שְׁעֵבֵר עָלָיו הַפְּסוּחַ מְפֹנְרֵשׁ בַּמַּג"א לְהַקֵּל בְּכֶסֶף לְחוּד מִפְּחֵ צִירוּף שִׁי הַר"ן דְּבַג"ד סָגִי: ב) וְמֵה שְׁפַקְפַק דְּכִיּוֹן דְּכַתְב שְׁטֵר לֹא רְצָה לְקַנּוֹת בְּכֶסֶף עִינֵן בְּסְפָרֵי בַכ"מ דְּזָה אֵינוֹ דְּהָא דְּכַתְב שְׁטֵר מְשׁוּם דְּחוֹשֵׁשׁ לְשִׁי הַסּוֹבְרִים דְּכֶסֶף אֵינוֹ קוֹנָה וְרְצָה לְצַרְף גַּם קִנְיָן אֵגֵב אֲבָל לֹא רְצָה לְגַרְע עִי"ז קִנְיָן כֶּסֶף דְּהָא בְּאַמַּת דִּיקְדָּקוּ דִּי"ל דְּקִנְיָן אֵגֵב רַק דְּרַבְּנֵן כַּמ"ש תוֹס' ב"ק דִּי"ב וִי"ל דַּל"מ לְעָנִין אִיסוּר ב"י ד"ת לְשִׁי הַסּוֹבְרִים דְּחֲמִץ שְׁנַמְכַר אֵינוֹ בְּכָלֵל הַבִּיטוּל וְרַק פִּינּוֹ דְּמַצַּד קִנְיָן כֶּסֶף הוּא ס' קִנְיָן הוּא ס"ס לְהִתֵּר שְׁמָא כֶּסֶף קוֹנָה וְשְׁמָא קִנְיָן דְּרַבְּנֵן מִהֵנִי לַד"ת וְשְׁמָא קִנְיָן אֵגֵב הוּא מֵה"ת כְּשִׁי הַתוֹס' קִידוּשֵׁין ד"ה עַכ"פ מְוַכְרְחִין לוֹמַר דְּלֹא נִתְבַּטַּל קִנְיָן כֶּסֶף וְשׁוֹב מוֹעֵלַת עַכ"פ לְעָנִין חֲמִץ שְׁעָה"פ, וּבִפְרָט שְׁכַתְב בַּח"ס דְּאֶף א"נ דְּחֲמִץ שְׁנַמְכַר אֵינוֹ בְּכָלֵל הַבִּיטוּל מ"מ אִם מְכָרוּ וְנִתְבַּטַּל הַקִּנְיָן שׁוֹב נִכְלָל בְּכָלֵל הַבִּיטוּל וְזָה נִכְלָל בְּמִילַת דְּבַעֲרִיתוֹ, וְגַם נוֹדַע מ"ש בְּשׁו"ת רַח"כ ז"ל דְּהִיכִי דְּבִימֵי הַפְּסוּחַ הָיוּ סוֹבְרֵי שְׁנַמְכַר פְּדִין וְרַק אַחַה"פ נוֹדַע שְׁנַתְבַּטַּל הַקִּנְיָן מִתָּר לְאַחַה"פ פִּינּוֹ דְּעֲשֵׂה פְּתִיקוֹן חַז"ל לֹא קִנְסוּ אַחַה"פ וּבְשׁו"ת שׁו"מ מְבִיא מְדַבְרֵי הַש"ף יו"ד ס' ל"ט דְּהִיכָא דְּבִדּוּק הַרְיָאָה וְרַק יֵשׁ ס' אִם הִי סִינְרָכָא שׁוֹב מִתִּירִין פִּינּוֹ דְּבִדּוּק פְּדִינֵי וּבְכֶסֶף הָאֶרְכָּתִי בְּזָה וּבִפְרָט דַּא"נ דְּקָרַקַע נִקְנָה בְּכֶסֶף לְחוּד א"כ שׁוֹב יִקְנָה לוֹ הַקְּרָקַע וְיֵשׁ צִירוּף שִׁי הַרְמַב"ם ז"ל דְּבַצְבוּרִין ל"ב קִנְיָן אֵגֵב וְשִׁי

הקצה"ח סי' קצ"ד גם תָּצַר מִהֲנִי בְּעִפּוּ"ם ע"כ הַדְּבָר פְּשוּט דְּלִיכָא בְּזָה שׁוּם תְּשֻׁשׁ וּז"ב
וּמְחַמַּת תְּשׁוּת פְּחוּ אֶקְצָר: מוצש"ק כ"ב למב"י תרפ"ד, הק' שְׂמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנָּ"ל